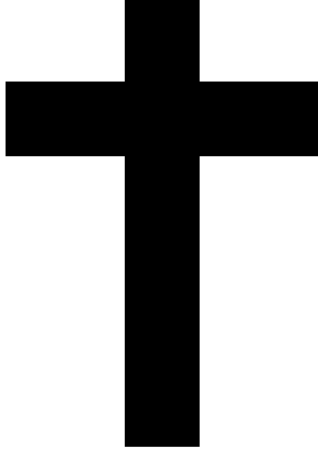

Hill Madia

Hill Madia standard translation

Hill Madia
Hill Madia standard translation

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Maria)

Contributor: The Seed Company

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 15 May 2025
9f0bdb58-21f8-514e-8286-5b2942b7d458

Contents

मत्याल	1
मार्कल	40
लूकाल	65
योहन	107
बळयिर	138
रोम सहरतोर	180
1 करित्तोर	200
2 करित्तोर	218
गलातितोर	230
इपिसुसतोर	237
पिलिपितोर	244
कुलुसितोर	249
1 तिसलुनितोर	254
2 तिसलुनितोर	259
1 तिमोति	262
2 तिमोति	268
तीतुस	272
पिलेमोन	275
इब्रितोर	277
याकुब	292
1 पत्र	297
2 पत्र	303
1 योहन	306
2 योहन	312
3 योहन	313
यहुदाल	314
तोहचीतव पोल्लोड	316

किस्तीना बळयि मत्थाल रासतदु बेसता कबुरि

उंद दिया बार आता इतेके, राजाना वगोग कोल्लाल नीवा लोतगा वातोम. “नाळि राजाल नीक कलियलाह वायनोग,” इनजोर ओग कबुर वेहतहोग. पया नीवा कयदे उंद पुस्तक ईसि, नीक इन्हतोग, “इद पुस्तक अर्विसि राजाना लोपा कतम पुनदकिन. पया ओग वातस्के, निमा तयर आयकिन.”

“देवळ लोहतोग पिसिह केवाल येसुराजाल मावा ब्रमते वातोम,” इन्जि मत्थाल इद पुस्तकते माक कबुर वेहतहोग. वेग येसुराजाल मीक जीवा कीसि, तना राजेमते ओयलाह मीक पर्वकिहहोग. अद राजेमते मीटु अमेसा-अमेसातुहक ओना संगे गीदते मनदा पणयकिर. इद पुस्तकतुन अर्विसि, मीटु ओनु बेस पुनदा पणयकिर.

मत्थाल ऊक-ऊके यहूदि जाततोर साङ्गमता सीता कीस्तोग. अद साङ्गमते रासतपु, यहूदिरा बरोग राजाल दाविद, वेना राजपुळगे येसुसामि पुटोग. मति यहूदिर केपसोर मतपु, येसु इद दुनियाता राजानलेहका आयोग. ओग उंद पूना रीतता राजेतुन निल्पिह कीयलाह वातोम.

मत्थाल मुने सिट्वा एनवाल मन्जि, कोताना ऊपे जीवातोम मंदोग. मति येसु ओन केयताहक, ओग तना लालुमतुन पोहचि येसुनाड कगयलाह अतोम. इद्रमलेहका वेन केयतपु, येसुराजाल मीक वने नेंड केयसोर मन्हतोग. ओग तना राजेमि मीवा जीवातगा निल्पिह कीयलाह ऊळिहहोग.

येसुसामिनाड मुनेतोर पेदल्क

(लकाल 3:23-34)

- 1 देवळ इद ब्रमते लोहतोग, येसु किस्ती, वेना लोपा नना रासलाह आतन. साङ्गमते वेनाड तादोर-बाबोर लोका रासिस तासतोर, ओर इह मतोर. येसु (यहूदि जाततोर पेदाम्युतोग)* अन्नहम मुत्योना, ओसो दाविद राजाना पुळ्वाताहि^० पुटोग.^०
- 2 अन्नहम मुत्योना मगि इसकि पुटिस मतोग, इसक मुत्योना मगि याकुबि, याकुब मुत्योहकु बारा मक पुटिस मतोर. ओरगडाहि ओवोग यहूदाल इनवाल मतोग.
- 3 यहूदानाड मक पुसाल ओसो जेराल, वेरा तलोगि तामरि इनदनदुं. पर्साना मगि एन्नोनि, एन्नोनिना मगि अराम.
- 4 अरामना कळते आमिनदाबि पुटोग, आमिनदाबिना मगि नहसोनि, नहसोनिना मगि साल्मोन.
- 5 साल्मोन वेग राहबि इनदनद (दुसा जाततद) आंचाना संगे जोळेम आतस्के, ओना कळते बोहजि पुटोग.^० वेग बोहजि स्तिना संगे जोळेम आतस्के ओबेदि पुटोग,^०(अद स्ति वने दुसा जातता आंद). ओबेदिना मगि यीसाल.
- 6 पया यीसाहक दाविद राजाल पुटोग.
- मुने बेदु ऊरियाना मुते मता, अद रांडे मुतेना संगे दाविद जोळेम आतस्के, साल्मोन पुटोग.^०
- 7 पया साल्मोन राजाना मगि रहबामि, रहबामिना मगि अबियाल, अबियाना मगि आसाल.
- 8 पया आसाहकु यहोसपति, यहोसपतिहकु योरमि, योरमना कळते उजियाल पुटोग.
- 9 उजियाहकु योतमि, योतमिहकु अहजि, अहजिहकु एजेक्याल पुटोग.
- 10 एजेक्याहकु मनासे, मनासेहकु आमोनि, आमोनिहकु येसियाल पुटोग.
- 11 योसियाना मगिहकु यकोनियाल, वेना पया ओसो उयूर पेकार पुटोर. अद वेलाते बेबिलोन देसेमतोर यहूदि जाततोरगा वासि लळय कीतोर, लळय कीसि यहूदि जाततोर वेल्लाटोर लोकरिनु तमा देसेमते दोहच ओतोर.
- 12 बेबिलोनते ओरिन दोहच ओतापके यकोनियाहकु साल्तियाल, साल्तियाहकु जस्बाबेल पुटोग.
- 13 जस्बाबेलिहकु अबिहूदि, अबिहूदिहकु एल्यकिमि, एल्यकिमिहकु अजुराल पुटोग.
- 14 अजुराहकु सादोकि, सादोकिहकु याकमि, याकमिहकु एलिहूदि पुटोग.
- 15 एलिहूदिहकु एलियजरि, एलियजरिहकु मतानि, मतानिहकु याकुबि पुटोग.
- 16 पया याकुबिहकु योसेपि पुटोग. योसेपना मुते मरियालि, तेनाये पोटाताहि कोनि येसु पुट वातोम, ओने देवळ लोहतोग पिसिह केवाल[#] किस्ती इन्हतोर.

इद्रमलेहका अन्नहम मुत्योनाहि दाविद राजाना एवनाह, सबे पोसि चोव्दा तादो-पीळिड आताड. ओसो दाविदिनाहि यहूदि लोकरिन बेबिलोनते दोहच ओस मतोर अव दियाड एवनाह चोव्दा तादो-पीळिड आताड. अहे ओरिनु बेबिलोनते ओतगडाहि इतेके, देवळ लोहतोग पिसिह केवाना पुटमळ एवनाह, चोव्दा तादो-पीळिड आताड.

येसु बह पुटोग

(लकाल 2:1-7)

- 18 देवळ लोहतोग पिसिह केवाल येसु इद्रम पुटोग इतेके, ओना तलोग मरियानु योसेपि ताल्हकिसि पोल्लो करल कीस मतोग. वेर इवूर जोळेम आयनान्मिन, अदु नेलाड हक्कतद दिसता; इदु देवळता पवित्र जीवाता लावता मेटन आता.
- 19 तान ताल्हकतोग कोय्तोग योसेपि, अदु नेलाड हक्कता इन्जि ओग पुतोग. ओग कर्तुळ मन्कल मताहक, तान लोकरा मुनेह इजक तेंडनायो, इद्रम ओना विचर मता. अदिनेनाहक नना तान कुस्के विळिसीकन इन्जि, ओग विचर कीतोग.
- 20 तना जीवाते वेग इद्रम आलिह कीनेके ऊळ्वाट, देवळबाबाना उंद देवतुलि कलाते वासि ओन वेहता, “ए योसेपि, दाविद राजाना पुळ्वातोनिन, मरियाना पोटाते बेद पेनेम मन्हता, अदु मन्कना आयो, मति देवळता पवित्र जीवातेनाहिये मन्हता. अदिहक निमा तान ततलाह पेके-मुनेह आयमा.
- 21 अतु पेकान पुटिह कीयगा, ओना पेदिदि येसु (इतेके देवळि पिसिह कीस्ता) इनजोर तासा. बाराहक इतेके ओगे तना लोकरिन, ओरा पापमताहि पिसिह केवाल आयनोग,^०” इन्जि देवतुल वेहता.
- 22-23 (इव सबे बाराहक इद्रम आताड इतेके, वेल्लाड वर्साना मुने, देवळबाबाल तना कब्रुतोना संगे इदिनलोपा वेहचि, ऊळ्वाट, कोय्तोहक अनवदु लेया पिला नेलाड हक्कगा, तान्क पेकाल पुटनोग.
- अहे ओना पेदिदि “इमानुवेल” इन्जि तासनुर,^०

* 1:1 1:1 यहूदि जाततोर इम्येल देसेमते मंदु, ओरिन इम्येलतोर वने इद्रु. 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:3-4; 2 तिमीति 2:8; तोहचीतव पोल्लोड 22:16 1:1 1:1 रोम सहरतोर 9:5; 1 तिमीति 2:5 1:3 1:3 पुटमळ अदु वय 38 अर्वाट. 1:5 1:5 यहोय 7:22-23; स्ति 4:20-21 1:5 1:5 स्ति 4:13-17 1:6 1:6 2 शमूल 12:24 1:16 1:16 देवळ लोहतोग पिसिह केवाल वेन इब्रि पोल्लोते मसिहा इन्हतोर, युनानि पोल्लोते किस्ती इन्हतोर. 1:21 1:21 देवळताड पाटाड 130:8; बळयि 4:12; 10:43; 13:26; 1 तिमीति 1:15; 2:5 1:22-23 1:22-23 यगाहाह 7:14

इह वेहच मतोग. “इमान्वेल” इतेके “मावा तोळ देवुळि”, इद्रम अर्तम आस्ता. देवुळि मुने वेहच मताड इव गोटिड इजेके करल आताड.)

24 पया योसेपि उजिस तेदताहे देवतुल वेहतपे सबे कीतोम. अहे मरियानु मर्मिड कीयलाह लोन ओतोम.

25 मतिगा अदु रिक्म आनाहजोम, ओग ताना संगे ऐगे कलियोम, कय बोयोम. तान्क पेकाल पुटस्के योसेपि ओना पेदिरी येसु तासतोम.

2

पोत ऊळवालोर येसुन ऊळलाह वास्तोर

1 बेहरोम एरोद राजाना कालमते, यहदा पटटा बेल्लेहेम नाटेनगा येसु पुटिस मतोग. ताना पया अद पटटा मोदुल सहर येसुसलेमते, बोर उकान ऊळिसि पुनवालोर वातोर. ओर पोळद पेसनेनाहि वेल्त्याज जेक देसेमताहि येसुसलेमते वासि, पता कीयलाह बोटोर. 2 “यहदिरा राजाल पुटटोग इनजोर तोहतनद उकातुन माट पोळद पेसना बाजे ऊळतोम, अहे ओन दंडुम अरयकोम इन्जि वातोम. ओग पुटटोग् बेगाडोग?” इन्जि वेर उकान ऊळवालोर ताल्हकतोर.

3 (दुस्रोम ओसो बोग राजाल पुटटोग), इद कबुर केंजिसि एरोद राजाना जीवा डक इता, अद्रमे एरोद इजेके बाताल कीयनोग, इन्जि आलिह कीसि पूरा येसुसलेमतोर वने मिळ्ळकतप आतोर.

4 पया राजाल यहदिराड सबेओर पेर्मालोरिन ओसो साङ्गमगूरिन, उंदि जागाते जमा कीसि ओरिन ताल्हकतोग, “मीवा साङ्गम वेहतपु, देवुळ लोहवाल राजाना पुटमुळि, बेगा आस मनदागा?” इन्जि राजाल ताल्हकतोग.

5-6 अस्के ओर इतोर, “यहदा पटटा बेल्लेहेम नाटे, महरज! बाराहक इतेके देवुळता मुनेतोम कबुरतोम, साङ्गमते तेना लोप्पा इद्रम रासिस तासतोम:

‘ए यहदा पटटा बेल्लेहेम नाटेनोरि, मीवाय नाटे नावा इष्येललोकुरिन अय केवाल ओवेरिंग सेहनल पुटनोग इन्जि *

मीवा नाग यहदा पटटे उडुला नाग इनमाट,’* इन्जि देवुळ इन्हता.”

7 इद पोल्लो केंजिसि, एरोद राजाल उकान ऊळवालोरिन “इह वाट,” इन्जि तनगा कुस्क्ने केयतोम, केयिसि “मीक बेद उका दिसता, तान मीट ऊळत्सकेडाहि नेड एवनाह बेचोक दियाड आताड, नाक बराबर वेहाटु,” इन्जि ओगु (पुट वाता पेकाना वयस पुनदलाह) ओरिन बेस ताल्हकतोग.

8 ओर राजान वेहतापया, राजाल ओरिन बेल्लेहेमतके लोहतोग, लोहनैके ओरिन नाळेह कीस इतोम, “मीटु अगा अन्जि ओन पेकान बेस-नेहना पडकाट, मीक दोकतोम इतेके, नाक वासि ओना जाडा वेहाटु, अस्के नना वने अन्जि, ओन दंडुम अरयकन,” इतोम.

9 राजानाड इव पोल्लोड केंजिसि ओर उकान ऊळवालोर बेल्लेहेम नाटे दायलाह पेसतोर. पया ऊळाट, बेद उकातुन ओर पोळद पेसनके ऊळिसि मतोर, अदे उका ओपा मुनेह-मुनेह पेससोर अदु, पया पेकाल मता लोता पोगोन अन्जि रोमता.

10 उका रोमतदिन ऊळिसि, ओरिहक बेचोनो गिर्दा वाता!

11 पया ओर उका रोमतद लोतगा नेडतोर, अगा पेकान, ओना तलोग मरियानु ऊळतोर, ऊळिसि पेकानाड काल्क अर्सि, ओर ओन दंडुम अस्तोर. ओसो ओर तमाड सोमताड पेडिनु तेंडिसि, बंगरि, वेल्ला दाराता द्युमि, अर्तन्यु, इद्रमताड पेकाहकु वाटोर. 12 पया वेन पेकान एरोद हक्कनोग, इदिन देवुळ पुन्जि “एरोद राजानके मल्स अनमाट,” इन्जि ओरिहकु कलाते कबुर वेहता. अदिहकु ओर तमा देसेमतके दूया आगदुहक पेसिस अतोर.

एरोद पेकोरिन हक्किह्तोग

13 उकान ऊळवालोर अतापया ऊळाट, योसेपिन उंदि देवतुल कलाते कलियिसि वेहता, “पेकान हक्कलाहि, एरोद राजाल कोज पेहकसोर मन्हतोग. अदिहके निमा तेदा, पेकानु, ओना तलिनू पोसि मिसर देसेमते वितो. अहे अडाहि मल्स वाटु इन्जि, नना नीक वेहनाहजोम, मीटु अगाने मन्हुटु,” इन्जि वेहता.

14 अदिहक पया योसेपि सीता अरताहे पेकानु, ओना तलिनू पोसि, नक्काडा-नक्काने मिसर देसेमते पेसिस विततोम.*

15 अहे ओर बेहरोम एरोद राजाल हानाहजोम, अद देसेमतेन मतोर, पया मल्स वातोर. नना नावा मगिनु मिसर देसेमतगडाहि केयतनु* इन्जि, वेल्लाडे वर्साना मुने देवुळबाबाल तना कबुरतोना संगे वेहचि. ओर मल्स वातस्के, अद कबुर करल आता.

16 ओर मुबुर मिसर देसेमते अतापया, उकान ऊळवालोर नाक नाळेह कीतोर इनजोर ऊळिसि, एरोद राजाल पकाय ओड आतोम. ओड आसि, उकान ऊळवालोरिन ताल्हकता वेलाता लेका कीसि, (बिग पुटटोग पेकाल रेंड वर्साहक उडुलोग मनदनोग इन्जि, राजाल पुतोम. इद्रम गंता कीसि, बेग पेकाल बेल्लेहेमतोन इजेक मनदनोग इन्जि.) बेल्लेहेमते ओसो तानाड एरेगरेताड नाहकने, बोर रेंड वर्सानोर ओसो ओरिहकाय उडुलोर पेकोर मतोर, ओरगा सीपय्किन लोहचि, ओरिनु कतमे हक्कनाह कीतोम.†

17-18 देवुळता कबुरतोम थिर्मयाल वेल्लाड वर्साना मुने वेहतद मता, अद इह मन्हता:

रामा इनदनद नाटे, दुकमते आस्कनाड अळयनाड, केयनाड,

बेरा आल्का वेनदा वाता.

रागो तनाड पिलाड-पेकोर हातोर इन्जि अळयहता.

ओर हाताहकु, अदु मेकूने मनदा पावाओ आदु.†

बेल्लेहेमतोर पेकोरिन हक्कतस्के इद पोल्लो करल आता.†

मिसरताहि मलयना

19 एरोद राजाल हातापया, मिसर देसेमते योसेपना लोतोर मनैके उंद देवतुल कलात कलियिसि ओन वेहता,

20 “योसेपि, पेकान हक्कलाह ऊळिदुदु, ओर हातोर. निमा इजेके तेदिसि पेकानु, ओसो ओना तलिनू पोसि, इष्येल देसेमते मल्स अन,” इता.

21 अदिहक पया ओग तेदिसि, पेकानु ओसो पेकाना तलिनू पोसि, इष्येल देसेमते मल्स वातोम.

22 मति यहदा पटटे अकैलाल राजाल नना तपे बोगे एरोदिना जागाते राजेम कीस्तोम, तेन केंजिसि ओग अद पटटे दायलाह रेयतोम. ओसो कलाते देवुळता कबुर दोकंताहकु, यहदा पटटुन विळ्ळिसि गालिल पटटे अतोम.

23 अगा एव्ळि ओगु नासरेत इनदनद (मरियाना) नाटे अन्जि जागा आतोम. “ओन नासरेततोम इनदनर,” इद्रम देवुळता कबुरतोम, देवुळ लोहवाल राजाना लोप्पा मुने वेहच मतोर, अद इजेके करल आता.

* 2:5-6 2:5-6 तोहचीतव पोल्लोड 7:16-17 * 2:5-6 2:5-6 मीका 5:2; इब्रितोर 7:13-14 * 2:14 2:14 बेल्लेहेमतहि मिसर देसेम कमसेकम वारममेता पयनम आदु. * 2:15 2:15 होजे 11:1 * 2:16 2:16 तोहचीतव पोल्लोड 12:4 * 2:17-18 2:17-18 थिर्मयाह 31:15 † 2:17-18 2:17-18 इष्येल देसेमतोर याक्वबि इनवना कुट्टमळताहि पुट वातोर (पुट्टम 32:28). याक्वबना उडुला मुने, अदे इद रागो, ओर येसु पुट वायनामुने रेंड अजर्क वर्साना कालमते मतोर. येसु पुटना आरुड नहकु वर्साना मुने बेबिलोन देसेमतोर सीपय्क वासि, इष्येल देसेमतुन वुळे कीतोर. अस्के रागोना कुळतोर वेल्लाटोरिन तमा देसेमतके दोहच ओतोर. वेरिन दोहच ओयना आदि, तमा नाग मता. अद नाटे इद दुकमता पोल्लोतुन ऊळिसि, रागो तना गुमयागा अळयत आस्ता, इद्रम थिर्मयाल कबुरतोम वेहन्दोग. इजेके येसुना कालमते बेल्लेहेमते मतोर रागोनाये जालपिलतुहक इद दुकम अस्त, अदिहक थिर्मयाल रासदद पोल्लो ओसो उंद देवा करल आता.

3

एग मीहवाल योहन देवुळता कबूर वेहतहतोग
(मार्कल 1:2-8; लूकाल 3:1-9,15-17)

- 1 वेल्लाड वसांड आताड, येसु बेसंतोग. अव दियाने पापमताहि मिळन्दनद सीना इनजोरे, लोकुरिन देवुळता पेदिरते योहन इनवाल एते मीहन्दोग. वेगु यहदा पटटा पेळ्ळकल बूमते देवुळता कबूर वेहचोर वातोग.
- 2 “देवुळि मन्कलोगरा राजेम कीयनद कगो एवयलाह आता. अदिहक मीटु मीवा पापमताहि मिळिन्दसि देवुळतके वाटु,” इद्रम वेग वेहन्दोग.*
- 3 वेल्लाडे वर्साना मुने देवुळता कबूरतोग यसयाल इनवाल, पवित्र साभ्रमते रासिस तासतोग, अद इह मन्हता,
पेळ्ळकल बूमते केयवाना उंदि बेरा आल्का वेनदा वास्ता:
“सामि मीवा जीवातगा वायना इन्जि, ओना अगादुन तीर्हकाट,
ओना वायनद अगादुन कसुम कीम्हट.”*

इद्रम रासतोग. इजेके योहन पेळ्ळकल बूमते वातस्के, अद पोल्लो करल आता.

- 4 मुनेता कालमते एलियाल कबूरतोना लेहका, योहननाड केगयनाड केनकेनेताड, इतेके स्टुहकनाड केल्कने कोटटद गेंदे उहन्दोग, नंडडहकु तोलाता पेटा दोहन्दोग. ओना तिडि इतेके पापेड, ओवेनेय अचोने मंदु,
5 वेना वेहता कबूरतुन केंजिसि, येस्सलेम सहरतोर, यहदा पटटाड नाहकनोर, योर्दन बेरैगकचुलतोर, इद्रम वेल्लाटोरे वेनाड केंजलाह वांदुर.
6 ओर तमा कीता पापमतुन कबूल आसि,* योर्दन बेरैटगा वासि, योहनना कयदे देवुळता पेदिरते एग मीदूर*.
7 मति यहदिराड पेदल्कना रेंड तुगानोर, उयतुर पसिर इनवालोर, उयतुर सदुकिर इनवालोर, वेर वेल्लाटोरे योहननके, माक वने एते मीहा इनजोर वातोर. मति योहन ओरिन इतोग, “ए वीसमतारस्कना लेहकाडोरि! पापमता अगादाहि देवुळतके मलवालेवा, (वेट देवुळता पेदिरते एग मीतिके), देवुळि ईयनद सिक्सताहि माट पिन्हट अरयकोम इनजोर बाराहक इह्निर?
8 अदिहके देवुळता पेदिरते एग मीयनामुने, मीवा पापमता अगादाहि मिळिन्दसि, सेतेमता कबळ कीस तोहाटु.*
9 ओसो माट बह मतेकाय अब्रहम मुय्तोना कळ्तोरोग, इतेके देवुळ आचतोर लोकुरोग, अदिहक माट पिसकोम इनजोर, मीट मुर्तिये विचर केमाट. इह केजाट, देवुळि अब्रहम मुय्तोहक पेकोरिन, इव बंडानगडाह वने पुटिह कीया परायहता, पुनविरा?
10 ओसो ऊळट, मराता मोदुदुन नळकलाहि, देवुळता कयदे मस तयर मन्हता. बेद मरा बेसता काया आदो आयागा, तान नळिकस किसतगा वाटिसीयाग.
11 तमा पापमताहि मिळन्दतोर इन्जि तोहतलाह, नना लोकुरिहकु देवुळता पेदिरते सिरप एते मीहवानन आंदन. मति नाक तेला बेब्रोग ओवोर्गा डीसातोग मन्हतोग, ओग नावा पया वायनोग. ओना कादुन इटलाह वने नना ओप्पोन, अचोन नना उडुलोनेन! ओग देवुळता पवित्र जीवाते ओसो किसते, मीक मीहवाल आयनोग.*

12 ओना कयदे एत मन्हता. ओग वंजिन एहचिसि, बेसतानु डोमेते दोसनोग, दोर्बेतुन बारा पिववद किसते बोळिसीयनोग, इद्रम मीक कीयनोग,” इन्जि योहन पसिरिन, सदुकिरिन इतोग.

देवुळता पेदिरते येसु एग मीसतोग
(मार्कल 1:9-11; लूकाल 3:19-22)

- 13 अस्के पया येसु गालिल पटटाहि पेसिसि, योहनना कयदे देवुळता पेदिरते एग मीकन इन्जि, योर्दन बेरैटगा वातोग.
- 14 मति योहन येसुन अह केमा इनजोरे, “नीवाय कयदे नना मीयना लेहका मन्जि, निमा नयके वातिन, इद बह?” इनजोर योहन येसुन इतोग.
- 15 अस्के येसु इतोग, “अहे आधि, बाराहक इतेके देवुळ माकु बह कीयलाह ताना विचर मन्हता, अद मारतके माक बेसु.” अदिहकु योहन “इंगो तेला!” इन्जि अहे कीतोग.
16 येसु एतगा मुळिन्दसि चट्टने पोगोन तेदतस्के ऊळट, पोगोटा बूमि पडूने आसि,* देवुळता जीवा परेवा पिटेलेहका तनगा वास दळम अरतदिन, येसु ऊळतोग!*
- 17 पया पोगोटाहि देवुळता आल्का केंज वाता, “वेगे नावा जीवा कीतोग मगि,* वेना लोप्पा नना पका गिदाते महनन,” इद्रम वेनदा वाता.*

4

देयहकना मुक्याल येसुना पट ऊळिहता
(मार्कल 1:12-13; लूकाल 4:1-13)

- 1 अस्के देयहकना मुक्यानेनाहि येसुना पट ऊळना गावले इन्जि, देवुळता जीवा ओनु पेळ्ळकल बूमते ओसीता.*
- 2 पया अगा रेंड वीसाड दियाड, नयका-पियल उपस मताहकु, येसुहकु पकाय कवव वस्ता.
3 अस्के देयहकना मुक्याल येसुना पट ऊळलाह, ओना एरे वास इता, “निमा देवुळता मगानिन मनाहकु,* इव बंडानु आरिड मारियिह कीम,” इता.
4 मति ओग इतोग, “आयो, मन्कल सिरपि तिनदद तिडटे पिसोग आस्तोग, मति देवुळता तोडटाहि पेसनद, उंद-उंद पोल्लोटुन केंजेतेकेन पिसनोग,* इद्रम देवुळता साभ्रम मन्हता,” इतोग.
5-6 पया देयहकना मुक्याल ओनु पवित्र सहरतगा (इतेके येस्सलेमतगा) ओसि मंदिरता कुपोटगा ओन निल्पिह कीस इता, “निमा देवुळता मगानन इनजोर इह्निन इतेके, इळन डेया! नीक बाराय आयो आयागा, बाराहक इतेके:
नीक काप आडना इन्जि, देवुळि तनाड देवतुल्किनलोहतगा.
नीवाड काल्क चेट पेहचनयो इन्जि, अव नीकु पोगोन तमाड कयकने एतनुड,*
इद्रम साभ्रम वेहतहता,” इनजोर देयहकना मुक्याल इता.

* 3:2 3:2 बळयिर 13:24; 19:4 * 3:3 3:3 यशायाह 40:3; योहन 1:23 * 3:6 3:6 याकुब 5:16 * 3:6 3:6 देवुळता पेदिरते एग मीदूर इद रिबजतुन वेल्लाटोर “बात्सिमा” इन्हतोर. * 3:8 3:8 बळयिर 26:20 * 3:11 3:11 योहन 1:20,27; बळयिर 13:25 * 3:11 3:11 योहन 1:32-33; बळयिर 1:4-5; 11:16 * 3:16 3:16 योहन 1:51; बळयिर 10:11 * 3:16 3:16 योहन 1:32-33 * 3:17 3:17 इपिसतोर 1:6 * 3:17 3:17 योहन 5:6,9 * 4:1 4:1 2 कुरितोर 12:6-7 * 4:3 4:3 मत्थल 16:16; 26:63; मार्कल 1:1; 14:61; लूकाल 22:70; योहन 3:16-18; 11:27; बळयिर 9:20; 13:33; रोम सहरतोर 1:3-4 * 4:4 4:4 ध्यक्सवाक्विर 8:3 * 4:5-6 4:5-6 देवुळताड पाटाड 91:11-12

7 अस्के तान येसु इतोग, “आयो! (बय्ठळ कबळ कीतिक तेला, देवुळ नाक पिसिह कीयगा, इद्रम इन्जि)बोगे देवुळता पट ऊळनदायो, इह वने पवित्र साङ्गम वेहतहता,” इन्जि इतोग।

8 ताना पया देयहकना मुक्याल येसुन उंद पका बेरा मेटाकोकतगा ओता, ओसि ओन्कु दुनियाताडः सवे राजेहक, ओसो अविस्कना सोबातुन तोहता.

9 तोहचि येसुन इता, “ऊळा, इव पूरा नावाड आंदुड. निमा नावाड काल्क आर्सि नाक मोळकतिन इतेके, नना नीकु इव कतमे दिसनवु ईकन,” इता.

10 अस्के येसु तान इतोग, “एय देयमतिन, निमा इग्डाहि विता, बाराहक इतेके देवुळतुने मोळकना, तानाये माळना कीयना, इद्रम साङ्गम वेहतहता.”

11 पया देयहकना मुक्याल ओन विळिसस अता. तेना पया ऊळाट, देवतुल्क अगा वासि, येसुना जीवातुन सितुर कीयलाह, ओसो ओना पिसवगता तिडि ईसि, ओना सेवा कीताड.

येसु गालिल पटटे देवुळता पोल्लो वेहतहताग

12 अस्के पया योहनिन जेल ओस मतेर इन्जि, येसु केंजतोग. तेन केंजिसि, ओग यहदा पट विळिससि गालिल पटटे तना नाग नासरेत अतोग. *

13 पया नासरेत नाटुन विळिसस, कापेर्नाग मनदलाह अतोग. इद नागु गालिल समदुरकचुल मता, इद एरियातुन मुनेता कालमते जाबलुन-नापतलि इंदुर.

14 अह आतस्के, वेल्लाड वर्साड मुने, यसयाल इनवाल देवुळता कबुरतोग, बेद कबुर वेहच मतोग, अद करल आता:

15 योर्दन बेरेटा अबर बाजे मनदनद, गालिल समदुरकचुदा जाबलुन-नापतलिना ब्रूते,

गालिल इनदनद यहदि आयबोराबुमते

16 ईकळते उदतपु पापमते मतेर, देवुळता बेरा वेहच ऊळनुर.

बेगा लोकर देवुळता जीवालैवा हातप मन्हतेर, अगाने ताना वेहच दीचगा. *

17 अस्केडाहि देवुळता पोल्लो येसु वेहता बोटोटोग: “देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद कगो एव्यलाह आता. अदिहक मीटु मीवा पापमताहि मिळिन्दसि, देवुळतके वाटु,” इद्रम वेग वेहन्दाग. *

मुनेतेर येसुनाडः कगायवालोर

(मार्कल 1:16-20)

18 उंदि दिया येसु गालिल समदुरकचुलिये ताकसोर अनेके, सिमोनि, अद्रेयाल वेर तमोग इर्विरिन ऊळतोग (सिमोनना दुया पेदिरि पत्रु मता). वेर मीन्क पोयवालोर, तमाड वदिड समदुरलोप्पा आहन्दुर.

19 येसु अस्के ओरिन इतोग, “दट नावा संगे. मीट इचानाह मीन्क पोयदिर, मति इजेके मीटु मन्कलोरिन नयगा तवालोरिर आयकिर, अद्रम नना मीक कीकन, वाटु,” इतोग.

20 इदिन केंजिसि, वदिन अगान विळिससि, वेर तमोग इर्वुर येसुना संगे अतेर.

21 अग्डाहि पेसिस मुनेह अनेके, ओसो जेबेदि इनवानाडः इर्वुर मक्कु, याकुषि ओसो ओर्वोग योहनि, वेर दिसतेर. वेरू तमा तपेना संगे ओडातगा उदिसि, तमाड वदिन ओर्कुल कीयलाह आसि. ओरिन वने “नावा संगे वाटु,” इनजोर येसु केयतोग.

22 केयतस्के चटनेन वेरू ओडातुन, तमा तपेन अगान विळिससि, येसुना संगे अतेर.

येसु दुकिनोरिन सत्रे कीस्तोग

23 पया ओराडः पार्तनाताडः लोहकनगा देवुळता पोल्लो काहचोरे, देवुळि लोकरगा राजेम कीयनदिना लोप्पा बेसता कबुर पोकर कीसोरे, * अहे लोकराडः सवे रोगहकिन, दुकिन सत्रे कीसोरे, पूरा गालिलमैड येसु तनाडः कगायवालोर बार तिरियतेर. *

24 येसुनाडः कीताडः कबस्क पूरा सुरिया पटमैड * आबुर आताडः. अस्के सवे रीतिनाडः रोगहकने ऊटेम आस मतेर, कुर्युटप आतोरे, पटापुटा नोयनद दुकतोरे ओसो देयहक पोयतोरे, कुळिन्दल रोगहकनोरे, कयक-काल्क वागतोरे, इद्रम सवे रोगहकनोरिन येसुनके ततेर. ततस्के येसु सवेटोरिन सत्रे कीसीतोरा.

25 पया गालिल, दाकपालिस, यहदा, योर्दन बेरेटा अबरता बुमि, इव पटिनाहि, अहे येस्सलेम सहरताहि लोकर, गोहडिनाडः गोहडिडः येसुना पयाह अंदुर. *

5

1 अस्के पया अद मांदतुन ऊळिसि, येसु गुड्वापोगोन अतोग, अन्जि काहहतलाह उदतोग. ओग उदतस्के, ओनाडः कगायवालोर ओनगा वातेर.

2 पया येसु ओरिन काहता बोटोटोग.

देवुळता देव्याताडः पोल्लोड

(लूकाल 6:20-23)

3 “बोर माट पापमतेरोम इन्जि देवुळतुन पहकिहतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. देवुळबाबाल अद्रमतोरिहके राजाल आस्तेग.

4 “बोर दुकमते अळयहतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. देवुळि ओरिन मानेह कीयगा.

5 “बोर माट उडुलोरोम इन्हतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. देवुळ पूना बूम पुटिह कीयगा अस्के, ओरिहके आयगा.

6 “देवुळता सेतेमे ताकनाह बोर उनडा वसतप अहे काखिहक आतप मन्हतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. देवुळि ओरिन पजिह कीयगा.

7 “बोर दुसोरिन जीवा लोपतप मन्हतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. ओरिन इका देवुळ जीवा लोपतप मनदागा. *

8 “बोर तमाडः जीवाडः देवुळतगाने तासिहतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. बेस्काय उद दिया ओर देवुळतुन ऊळनुर. *

9 “बोर लोकरा कोटेतुन माथिह कीसि, गनम कीयलाह ऊळिहतेर, ओर देवुळता देव्यातेर. ओरिन देवुळि नावाडः मक्क-मयास्कनिर इनदागा. *

10 “बोरिहकु देवुळता सेतेमे ताकनेनाहक दुसोर तिपल कीस्तोर, ओर देवुळता देव्यातेर. * देवुळबाबाल अद्रमतोरिहके राजाल आस्तेग.

* 4:7 4:7 व्यवस्थाविवरण 6:16 * 4:10 4:10 व्यवस्थाविवरण 6:13 * 4:10 4:10 व्यवस्थाविवरण 10:20 * 4:12 4:12 मार्कल 1:14; लूकाल 4:14

* 4:16 4:16 वयायाह 9:1-2 * 4:17 4:17 मार्कल 1:15; मथ्याल 3:2 * 4:23 4:23 बळथिर 1:3; 20:25; 28:23,31 * 4:23 4:23 मार्कल

1:39; बळथिर 10:37-38 * 4:24 4:24 मार्कल 7:26; लूकाल 2:2; बळथिर 15:23; 18:18; 20:3; 21:3; गलातितोर 1:21 * 4:25 4:25 मार्कल 3:7-8

* 5:7 5:7 याकुब 2:13 * 5:8 5:8 तोहचीतव पोल्लोड 22:4 * 5:9 5:9 रोम सहरतेर 8:14 * 5:10 5:10 याकुब 5:11; 1 पत्रु 3:14

11 “नावा पेदिर मीक अरताहकु लोकरु बेस्के मीकु पास्कनुर, तिपल कीयनुर, अहे मीवा अडम मताड-लेवाड जोल कृदिड वळहकनुर, अस्के मीट देवुळता देव्वातोरिर. ✧

12 अक्टे मीट गिदीते एंदना-पागना कीम्हट्ट, बाराहक इतेके देवुळदीपते देवुळि मीकु बेरा इनम ईयगा. ✧ मीवा मुनेतोर देवुळता कबुर वेहवालोर पेदल्किहकु अद्रमलेहकाने विस्द वाता, ✧ ओरा पोगोन वने देवुळि गिदी आंदु. ✧

ब्रमता ओबुरि, दुनियाता वेहचि

13 “इह केंजाट, मीट ओबुर तिडटगा वाटटाहके मिटस आस्ता, ओसो अद अवो वने. अद्रमे) मीट इद ब्रमता ओबुरलेहका आदिर. (दुनियातोराला लाग्वा थद वीळनदायो इन्जि, मीट सेतेमताड कबस्क कीम्हट्ट.) मति ओबुरता मिटस अतु बार इतेके, अद ओबुर मुनेतलेहका ओसो आयागाया? पया अदिन पलते पोहचीतस्के, मन्कलोर काल्कने ओयकना-विहकना कीतस्के, ताना बातय कबळ अरवो. ✧

14 “मेटापोगोन उदता सहर नक्का-पियल सबेटीरिहक दिसिहता, मको, अद्रमलेहका मीट इद दुनियाता वेहचलेहका आदिर.

15 चिमलि नीर्विह कीसि, बह ड्टलोप्पा तासिहतोर? आयो, तान बोव्लापोगोन तासतस्के, लोन अंता वेहच अस्ता. ✧

16 इद्रमलेहका मीवाड सेतेम कबस्क लोकरुा मुनेह वेहचलेहका दिसिड. अस्के ओर अव कबस्किन ऊळिसि, देवुळदीपते मनवाल मीवा बावान मान ईयनुर. ✧

अडोना लोप्पा काहमुळि

17 “मोसानाड अडोन, अहे देवुळता कबुरतोराला साध्रमतन, पाय्पिह कीयलाह नना वातन, इद्रम मीट मुर्तिय विचर केमाट. नना इतेक पाय्पिह कीयलाह आयो, मति साध्रमतन पूरा करल कीयलाह वातन. ✧

18 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, पोगोटा बूमि, इळता बूमि बूटेम आनाहजोम, पूरा साध्रम करल आयवालेवा, अडोना साध्रमते रासतविननडाहि उंद गीता, ✧ उंद सुनेतेला मायो आयागा.

19 अदिहकु बोराय इचीटा अडोतन माळोर, ओसो दुषोरिन वने अहे तमा मतप काहतहतोर, ओर देवुळ राजेम कीयना लोकरुगा, सबेटीरिहक उडलोर आयनुर. ✧ मति बोर इव अडोन माळिहतोर, ओसो अहे काहतहतोर, ओर देवुळ राजेम कीयना लोकरुगा बेरोर आयनुर.

20 इजेके साध्रमपूस, पफसिर देवुळता पोल्लोतन कर्तुळते नोमिहतोर इहनिर बहे. मति नना मीकु वेहतहनन इतेके, वेरिहकाय वीळिस मीट देवुळता पोल्लोतन माळवालेवा, मीकु देवुळ राजेम कीयना लोकरुगा जागा दोर्को आयागा.

ओडता लोप्पा काहमुळि

21 “निमा बोने हक्कनायो. ✧ हक्कवाल नेयम जोकना सिक्सातगा अरयनोग, इद्रम देवुळि मुनेतोर पेदल्किन वेहच मता, तेन मीट पुर्ति.

22 मति इजेके नना मीक वेहतहनन, बोग तना ऐोटोनु [उगसे] ओड कीस्तोग, ओग वने देवुळता नेयम जोकना सिक्सातगा अरयनोग. ओसो बोग तना ऐोटोना कदर रेहतहतोग, ओगु यहुदि जातोराला पेदल्कना बेरा कोरटटगा दांड निहतनोग. ओसो बोग दुषोन ‘एय, पिसा-बयतळि!’ इद्रम इन्हतोग, ओगु देयहकना मळगना किसबटाटा सिक्सातहक ओजनोग. ✧

23-24 “अदिनेनाहकु ओकावेला निमा नीवा कोडि मंदिरता गर्यातगा वाटलाह ओयहनिन, अस्के बोग विस्वसि नीवा अडम गुरागुरा मन्हतोग इन्जि, अगा तेना सीता बार नीक वाता इतेके, नीवा कोडि गर्यामुनेह अगाने अहे तासा, अह कीस पेसिस अन. मुने नीवा अडमताग विस्वसिना सगे ईनाह-आनाह कलियिसि, गूनम आम्हट्ट. पया अम्हाह मल्स वासि, नीवा कोड वाटा.

25 “निमा नीक कसूर ओपवाल बार नेयम केवानके अनेकेन, अस्केने ओना ओडतून रेहतलाहि, ओग बाताल ताल्हकनोग, आतल कीम. अह केविन इतेके, ओग कसूर ओपवाल नीक नेयम केवाना कयदे ईयनोग, वेग पया नीकु पोलिसिना कयदे ईयनोग, अहे निमा जेललोप्पा दाकिन.

26 इह केंजा, नीक सेतेम वेहतहनन, निमा आफ्रिते कोतातुहक कोता जोळे केवालेवा, अम्हाहि मुर्तिय पलते पेस पागविन आयकिन.

सिड्ढि-साव्याल वेरा लोप्पा काहमुळि

27 “साव्याल कबळ कीयनद आयो, ✧ इद्रमता अडो मीट मोसा मुय्तोना साध्रमताह केंजातर.

28 नना माध्रम मीक वेहतहनन, बोगाय बेदे आंचानके साव्याल विचरते ऊळिहतोग, ओगु तना जीवाते तान कवतोगे.

29 अदिनेनाहक नीवा विचरतागा, कोंडाते ऊळिस पापम कीयलाह आतेके, कोंडातून बोगाय पेहचीतेक आवालि, इद्रम निमा पापम आयमाकि इन्जि जिद कीमु. बाराहक इतेके नीवा पूरा मेंदुलि, देयमदीपता अमेसाता सिक्सातगा दायना वाटो, नीवा मेंदुदा उंदि कोंडा बूटेम आयना, इद नीके पाय्दाता.

30 अद्रमे नीवा विचरते कयदे बार पापम कीयलाह आतिन इतेके, कयदून बोगाय डायिस पोहचीतेक बेस आवालि, इद्रम निमा पापम आयमाकि इन्जि, जिद कीमु. बाराहक इतेके नीवा पूरा मेंदुलि, देयमदीपता अमेसाता सिक्सातगा दायना वाटो, नीवा मेंदुदा उंदि कय बूटेम आयना, इद नीके पाय्दाता.

मुतेन देहचीयना

31 “बोग तना मुतेन विळिससीस्तोग, ओगु तान्क कळपाका देहतनद सीटि रासिसीयना, ✧ इद्रम मोसानाड अडोने वेहतद मन्हता.

32 नना माध्रम मीक वेहतहनन, पुते दुषोन कववालेवा, बोगाय तना मुतेनु देहचीस्तोग, लेला मति देवुळता मुनेह, अद ओना पुते इका मन्हताये. अदिहकु अद दुषोनके आतेके, ओर इर्वु आसि देवुळता मुनेह सिड्ढि-साव्याल आतोर. इद्रमि आंचाना मुनेतोर मुजो तान देहचीतस्के, तान सिड्ढि आनाह कीस्तोग. ✧

किरियाड-कोस्क

33 “देवुळता मुनेह कीतद किरियातून माडमा, मति तान करल कीमु, ✧ इन्जि मुनेतोर पेदल्किन मोसानाड अडोने वेहतद मता, तेन ओसो मीट केंजातर.

✧ 5:11 5:11 1 पत्र 4:14 ✧ 5:12 5:11-12 मिलिपितोर 1:29; इब्रितोर 10:34 ✧ 5:12 5:12 2 इतिहास 36:15-16; मत्स्य 23:31,37; बळयिर 7:52;

1 तिसलुनितोर 2:15 ✧ 5:12 5:10-12 10:22; 24:9; मार्कल 13:13; लूकाल 21:12,17; योहन 15:18-21; 16:33; 17:14; बळयिर 5:41; रोम सहरतोर 5:3; 2 तिमोति 3:12; याकूब 1:2; 1 योहन 3:13 ✧ 5:13 5:13 मार्कल 9:50; लूकाल 14:34-35 ✧ 5:15 5:15 मार्कल 4:21; लूकाल 8:16 ✧ 5:16

5:16 योहन 15:8; 2 कुरितोर 9:12-13; मिलिपितोर 2:15; 2 तिसलुनितोर 1:12; 1 पत्र 2:12 ✧ 5:17 5:17 रोम सहरतोर 3:31 ✧ 5:18 5:18 गीता इजेके रेसा. ✧ 5:19 5:19 याकूब 2:10 ✧ 5:21 5:21 पेमसुळि 20:13; व्यवस्थाविवरण 5:17 † 5:22 5:22 उगसे इद पोल्लो सवेदुक पाव्णाड मोदूल काय्देहकाने वावो.

✧ 5:22 5:22 याकूब 1:20; 3:6; 1 योहन 3:15 ✧ 5:27 5:27 पेमसुळि 20:14; व्यवस्थाविवरण 5:18 ✧ 5:31 5:31 व्यवस्थाविवरण 24:1 ✧ 5:32

5:32 मार्कल 10:11-12; लूकाल 16:18; 1 कुरितोर 7:10 ✧ 5:33 5:33 लैव्यव्यवसा 19:12; गिनती 30:2; व्यवस्थाविवरण 23:21

34 नना मात्रम मीक वेहतहनन, किरिया ओतनाय आयो! देवुळदीपता वने किरिया ओतमाट, बाराहक इतेके देवुळ अगा राजेम कीयलाह उदिहता.
35 अहे बूम आगि इनजोर, बूमतुन बह ओतमाट, बाराहक इतेके अट् देवुळ राजेम कीयना लोकर मनदना जागा आंतु. येस्सलेमतुन वने ओतमाट, बाराहक इतेके अद बेहरा देवुळराजाना सहर आंतु.

36 किरिया इनजोर तलातुन बह इटमा, बाराहक इतेके निमा उंदाय नीवा तलाता केदुन पिळसे केलु, कार्यल केलु कीयाय पागविन, सबे देवुळताये कयदे मन्हता.

37 इतेके मीवा वळ्ळकमुळि इंगो इतेक इंगो, आयो इतेक आयो, कीयना मतेके इंगो कीकन इनु, कीयना लेवेक इसि केवोन इनु, इचोने मनदना गावले. इविस्किहक वीळिस एक्वा पोल्लोड (किरियाड-कोस्क, ओतना) देयहकनाडः आस्ताड.✧

कोदा पोयतना

(लुकाल 6:29-30)

38 “बोगाय नीवा कौडातुन पेहतेके, ओना कौडातुन पेहतनदु, बोगाय नीवा पदुन ओहतेके, ओना पदुन ओहतनदु, ✧ इह वेहतदिन मीट मोसानाड अडोने केजतिर.

39 नना मात्रम मीक वेहतहनन, बोग नीक कौटे कीस्तोगा, ओना अडम दायनायो. बोगाय नीवा तिनळ बुकातुन चापुळ इतैके, दावळ बुकातुन वने चापुळ इयलाह ईमु.

40 बोगाय नीक कचिरतगा ओसि, नेयम देहवाना मुनेह नीवा केगता आडतुन ओयकन इनदनोग, ओन्कु निमा नीवा केगता कोटजगातुन वने ओयलाह ईमु.

41 अदुमे बोग सीपय नीक बीगर पोसिह कीसि, वेळेटुन पोसि, दोबेड-नुकेड कीसोर कोसमंड ओतेके, ओना संगे निमा रेंड कोस्क जागा अनु.

42 बोगाय नीक बातालाय ताल्हकतेके, ओन्कु अद ईमु. अहे बोगाय नियडाहि करा ताल्हकनोग, ओन्क इयलाह निमा पेके-मुनेह आयमा.

कोटुलतोर नडुमि गुम तोहतना

(लुकाल 6:27-28,32-36)

43 “नीवा ऐगोटोन् जीवा कीम, ✧ कोटुलतोन बार अडम ऊडा, इद्रम मीक काहवालोर वेहचि, तेन मीट केजतिर.

44 मति नना मीक वेहतहनन, मीट मीवाड कोटुलतोरिन वने जीवा कीमहट्ट, ओसो बोर मीक तिपल कीस्तोर, ओर बेस पिसिर इनजोर, देवुळतुन कोळ्व कीसोर ताल्हकाट.✧

45 बाराहक इतेके मीवा देवुळबाबाल तना पोळ्ट पेहचि, नेहनोरिहक, लाग्वोरिहक, सबेटोरिहक वेहच ईस्तोग. अहे सेतेमतोरिहक, पापमतोरिहक, तना पेग अहंकीस्तोगा.✧ अद्रमलेहका मीट वने ओना लेहका, मीवा कोटुलतोरिन जीवा कीतिके, मीवा पोगोटोगा बाबानाड ममक-मयास्क आय्दनिर इन्जि, सबेटोरिहक दिसकिर.✧

46 बोर मीक जीवा कीस्तोर, सिरप ओरिने मीट जीवा कीतिर इतेके, मीक देवुळि बाताल इनम इयगा? सिद्वा एनवालोर मुळ्हेर वने अहे कीस्तोरा, केवोर?

47 मीट सिरप मीवाड गोततोरा संगे बेस तिरियतिर इतेके, विस्वस केवोरा, मीवा परक पया बाताल? देवुळतुन पुनवोर वने अहे कीस्तोरा, केवोर?

48 अदिहक बेद्रम मीवा देवुळदीपतोगा बाबाल पूरा सेतेम मन्हतोग, अद्रम मीट वने पूरा सेतेमते ताकाट.✧

6

दर्मम कीयना

1 “मन्कलोर ऊळिस मीक मान ईयनर, इद विचरते मीट मीवा दर्मम ओरा मुनेह केमाट. कीतिर इतेके मीवा देवुळदीपतोगा बाबानागा, मीकु बाताले इनम दोको आयगा, अदिहके अह बेस्केन केमाट.

2 मन्कनेनाहि माकु मान-पान दोर्कना इन्जि, सोड केवालोर पार्तनाताड लोहकने ओसो अगिनगा सबेटोरिहक दिसनाह, इद्रमता दर्मम कीस्तोर. इह केजाट, नना सेतेम वेहतहनन, ओरिहक तमा इनम (सिरप लोकराय मान) पूरा दोर्कतपे मन्हता. मति मीट ओरा लेहका सबेटोरिहक दिसना इन्जि, डोल पासोर दर्मम केमाट.✧

3 मीट बेस्के दर्मम कीय्दनिर अस्के, मीवा ऐगो मतोड बोर मुर्तिय पुनदनायो.

4 मीवा दर्मम बोन्के तोहवा केमेन इयना, अस्के मीवा दिसवद कबळतुन ऊळवाल बाबाल मीक इनम इयनोग.

पार्तना बेद्रम कीयना

5 “मीट बेस्के देवुळतुन पार्तना कीयलाह दाय्हनिर अस्के, सोड केवालोर लेहका मनमाट. बाराहक इतेके ओर माक लोकर ऊळिस मान ईयनर इन्जि, पार्तनाताड लोहकने ओसो अगिनाड म्लानगा निचि, पार्तना कीयलाह ओरिहक गिदो वास्ता. इह केजाट, नना सेतेम वेहतहनन, ओर तमा इनमतुन (इतेके सिरप लोकराय मानतुन) पूरा दोर्किह कीतोर.

6 मति मीट बेस्के देवुळता संगे वळ्ळकलाह इनजोर दाय्हनिर अस्के, मीवा लोनलोप्पा नेडाट, नेडिसि तेलपतुन केहचि, मीट बोन्के दिसवा, मीवा देवुळदीपतोगा बाबाना संगे वळ्ळकाट. अस्के मीवा दिसवद कबळतुन ऊळवाल बाबाल मीक इनम इयनोगा.

7 ओसो मीट देवुळता संगे वळ्ळकनेके देवुळतुन पुनवोरा लेहका पिचुळ-पिचुळ वळ्ळकमाट. “माट वेरलाडे वळ्ळकतल, इतेके मावा कोळ्वतुन देवुळ केजाग,’ इद्रम ओरिहक आस्ता.

8 मीक बाताल गावले मन्हता, तान मीट ताल्हकनामुनेन, मीवा बाबाल पुन्जिये मन्हतोग. अदिहके मीट देवुळतुन पुनवोरा लेहका, पिचुळ-पिचुळ वळ्ळकमाट बह!

9 अदिनेनाहक देवुळता संगे बाताड वळ्ळकनवु, अविन मोदुल कीसि मीकु पुन्पिह कीसीय्हनन, अव इहलेहका मन्हताड:

जोहर सामि, मावा देवुळदीपतोगा बाबानिन,✧

सबेटोर नीवा पेदिरतुन मान इयिप.

10 बेद्रम नीवा दीपतोर नीवाड केजिहत्तोर,

अहे इद बूमतोर वने नीवाड केजिर इन्जि,

इद बूमते नीवा राजेम निलिपिह कीमु.

✧ 5:37 5:37 देयहकनाड मोदुल कागदिते “लाग्वदिनाड”. ✧ 5:37 5:34-37 याक्व 5:12 ✧ 5:38 5:38 पेसमुळि 21:24; लैय्यवस्था 24:20 ✧ 5:43

5:43 लैय्यवस्था 19:18 ✧ 5:44 5:44 रोम सहरतोर 12:14,20-21; 1 कुरिततोर 4:12; 1 तिसलुनितोर 5:15; 1 पत्र 3:9; 1 योहन 4:21 ✧ 5:45 5:45

अय्यह 5:10; देवुळताड पाटाड 65:10-13; बरुनिर 14:17 ✧ 5:45 5:45 पिलिपितोर 2:15 ✧ 5:48 5:48 इपिसुसतोर 5:1 ✧ 6:2 6:2 1 कुरिततोर 13:3

✧ 6:9 6:9 1 पत्र 1:17

- 11 मावा दिनमता तिडि नेंड माक ईमु.
 12 ओसो बहु माट मावा अडम माता कसुरतोरिन मापि कीतोम,
 अह मावाड कसुकिन मापि कीमु.
 13 ओसो कंदाता वेलाते माक पापमते अर्हमा,
 मति माक देयहकना मुक्यानाहि* पिसिह कीमु.†
 [राजेमि, लावु, डीसाड इव अमेसाताड नीवाडे मन्हाताड.‡ माट ताल्हकतप आधि.†]”
 14 “ओकावेला मीट लोकरा कसुरतुन मापि कीतिर इतेके, मीवा पोगोटोग बाबाल मीवा कसुरतुन वने मापि कीयनोग.
 15 मति ओकावेला मीट लोकरिन मापि केकिर इतेके, मीवा पोगोटोग बाबाल वने, मीवा कसुरतुन मापि केवोग आयनोग.‡
 उपस बेद्रम कीयना
 16 “मीट बेस्के उपस कीयनिर अस्के, सोड केवालोगा लेहका मीवा मोकम सोळसोळ आयमाकि. माट उपस कीसोर महनोम, इद्रम लोकर उळिस माक मान ईयनुर इन्जि, ओर तमाड तोडिड वागिह कीस्तोर. इह केजाट, नना सेतेम वेहतहनन, लोकरा मान, अचोने ओरा इनम!
 17 मति मीट बेस्के उपस कीयनिर अस्के, तितोरा लेहका एग मीसि, नेय ओकिस तला ऊळाट.
 18 बाराहक इतेके मीवा उपस लोकरिहक दिसनायो, सिरप मीवा दिसवोग बाबाले ऊळना. अस्के मीवा दिसवा कबळतुन ऊळवाल बाबाल मीक इनम ईयनोग.
 मालसोमता लोप्पा कागहमुळि
 19 “मीट मियेनाहक इद्र बमते वेल्ला मालसोम गुम केमाट. इगा एल्म तिन्हता, सिल्लम पोयहता, ओसो कलेर लोतुन विरिचि कलिहतेर.
 20 मति इद्र बमते मालसोम गुम केवा, देवुळतेनाहक इहे ताकना इन्जि, बेस्केन मारवद मालसोम मियेनाहक देवुळदीपते गुम आयगा. अगा एल्म तिने, सिल्लम पोयो, कलेर कलेर.‡
 21 नना मीक बाराहक वेहतहनन इतेके, बेगा मीवा मालसोम मनदागा (देवुळदीपते मनि, इद्र बमते मनि), अगाने मीवा सीता वने मनदागा.‡
 22 “मीवा कोंडा मीवा मेंदुटा वेहचलेहका आंदु, मीवा नद्र देवुळतेके मतेक अचोन, मीवा लोप्पा पूरा वेहच मनदागा.
 23 मति मीवा नद्र देवुळतेके इलवेके, मीवा लोप्पा पूरा ईकळे मनदागा. अदिनेनाहक मीवा लोप्पा मनदनद वेहचि ओकावेला ईकळ बार आता इतेके, अद्र ईकळि सिडापडाता मूर्गताता आयगा!‡
 24 “बोगाय इर्ब माल्कालोरा सेवा-साकुर कीया पावोग. बाराहक इतेके ओगु ओर्विन बार कोटल कीयनोग, ओर्विन बार जीवा कीयनोग. इलवेके ओगु ओर्विना पोल्लो केजनीग, ओर्विना पोल्लो बार केजोग आयनोग.‡ अद्रमे मीट वने मालसोम ओसो देवुळि, इव रंदिना सेवा मुर्तिय कीया पागविर.‡
 25 “अदिहके नना मीक वेहतहनन इतेके, पिसमुळतेनाहक माट बाताड तिनदकोम, उनडकोम, ओसो मीवा मेंदुटेनाहक माट बाताड केगयकोम इनजोर, मीट आलिह कीसोर मनमाट.‡ मीवा जीवा सिरप तिनदलाहे, मेंदुल सिरप गेंदेड केगयलाहे मन्हाताया?
 26 परियनाड पिटेनेके ऊळाट, अले! अव वीतोड वने, कोयोड वने, अहे डोमेने गुम केवोड वने. तेला मति मीवा देवुळदीपतोग बाबाल अविस्किहक तिडि ईस्तोग. देवुळता मुनेह अविस्किहकाय वीळिस, मीट एक्वा मोलातोरेर आदिर, इतेके निटमे देवुळि मीवा पिसवगतुन सीता कीयागये.
 27 तिनदना-उनडना, इविनलोप्पा आलिह कीसोर मीवा पिसना-पिसवगता उंद प्टा वने मीट वीळिह कीया पागविर‡. पागयकिरा?
 28 “अद्रमे मीट गेंदेना लोप्पा बाराहक आलिह कीसोर महनिर? इव सोबाताड गेळापुगेहकिन ऊळाट अले, अव बहु वलियाताड! नना मीक वेहतहनन, अव कऱ्हेम केवोड, नदे गेंदेड अर्होड वने.
 29 तेला मति साल्मोन राजाल पका सोबाता राजजगा मलियतस्के वने, अव पुगेहकना सोबाता बराबर बेस्केन एव्जोग!
 30 इजेके गेळापुगेहक नेंड मन्हाताड, नाळ बळेम आस्ताड. एय विस्वस इलवोरिर, इद्रमता रोंडातुन देवुळि इचोन बेसताड केगयनाड उहपिह कीसीस्ता इतेके, मीक अदु बेचोन कासा कीसि, गेंदे केगिह कीसीयगा! ईयगाया, एवो?
 31 अदिहके बाताड तिनदकोम, उनडकोम, केगयकोम, इविना लोप्पा मीट आलिह कीसोर मनमाट.‡
 32 देवुळतुन पुनवोर इसि, इव कतमे दोर्किह कीयलाह वितापुंडा आस्तोर. मति इव सबेटव मीक गावले मन्हाताड, तेन मीवा देवुळदीपतोग बाबाल पुन्जिये मन्हातो.
 33 देवुळि मीवा नडुमि राजेम कीयना इतेके, ताना सेतेमतुन मीट सबेटविहक मुने, इदे मोदुल पोल्लो इन्जि पऱ्हाकाट. अह पऱ्हाकतिर इतेके, मीक बाताड गावले मन्हाताड, अव कतमे देवुळि मीक ईयगा.‡
 34 नाळ बाताल आयगा, तेन आलिह कीसोर मनमाट. नाळता सीता नाळि! नेटा रंदि, नेटुहक वेल्लाय मन्हाता.

7

दुस्रो तप तोहता लोप्पा
 (लूकाल 6:37-38,41-42)

- 1 “दुस्रो तप तोहमाट, तोहतिर इतेके देवुळ वने मीवा तप तोहतागा.‡
 2 बाराहक इतेके, दुसोरिन बह मीट तप तोहताहनिर, अहे देवुळि मीक वने तप तोहतागा. अहे बेद गोट्टाते मीट दुसोरिहक कहच ईयनिर (इतेके इळन अर्हताहनिर), अदे गोट्टाते देवुळि मीक वने कहच ईयगा.
 3 निमा नीवा कोंडाते मनदनद इळपेलेहकाडा बेरा तपतुन सीता केवा, नीवा गोतयाना कोंडाता पोडलेहकाडा इर्चीटा तपतुन बाराहक उळिहनिन?
 4 नीवाय कोंडाता इळपेतुन ऊळवा, नीवा कोंडाता पोडि तेंडलाह ईम नाकु इन्जि, निमा नीवा गोतयान बह इनदा पागयकिन?
 5 एय सोड केवानिन! मुने निमा नीवा कोंडाता इळपेतुन तेंडा. ताना पया नीवा गोतयाना कोंडाता पोडि तेंडलाह, बेस तोवया पागयकिन.

* 6:13 6:13 देयहकना मुक्यानाहि मोदुल कागिदे “लावदिनाहि”, देयहकना मुक्यानु “लावदु” वने इन्हतेर. † 6:13 6:9-13 लूकाल 11:2-4 ‡ 6:13 6:13 तोहचीव पोल्लोड 1:6 † 6:13 6:13 राजेमि, लावु, डीसाड इव अमेसाताड नीवाडे मन्हाताड. ‡ माट ताल्हकतप आधि. सबेटक पाळनाड मोदुल कागदेहकना इद्र पोल्लो दोर्को. ‡ 6:15 6:14-15 मार्कल 11:25-26; इपिसुस्तोर 4:32 ‡ 6:20 6:19-20 1 तिमोति 6:19; यकूब 5:2 ‡ 6:21 6:20-21 लूकाल 12:33-34 ‡ 6:23 6:23 लूकाल 11:34-36 ‡ 6:24 6:24 गुम सहरतोर 6:18-20 ‡ 6:24 6:24 लूकाल 16:13; यकूब 4:4 ‡ 6:25 6:25 फिलिपितोर 4:6; 1 पत्र 5:7 ‡ 6:27 6:27 मीवा पिसना-पिसवगता उंद प्टा वने मीट वीळिह कीया पागविर “मीवा निल्हकतुन मीट मुर्तिय वीळिह कीया पागविर.” इद्र अर्तम वने आया पागयकिन. ‡ 6:31 6:31 1 तिमोति 6:8 ‡ 6:33 6:33 1 तिमोति 4:8 ‡ 7:1 7:1 रोम सहरतोर 2:1; 14:13; 1 कुरिततोर 4:5; यकूब 4:11

6 “बोर देवुळताड पोल्लोन पोहचीतप ऊळिहतोर, ओरिहकु* मीट पका दाराताड मोतिना लेहकाडाड देवुळताड पवित्र मनदनव पोल्लोड वेहमाटु.† मीट वेहतिर इतेके, ओर पदिना लेहका अव पोल्लोन ओय्केड-विहकेड कीयनुर. ओसो नयकना लेहका मीक कस्किसि पिळहपळ कीयनुर.

पार्तना कीयना लोप्पा
(लुकाल 11:9-13)

7 “ताल्हकसोर मतेके ईकन, प्हकसोर मतेके दोर्कंगा, तेलप कोहकसोर मतेके तेगयकन’ इन्जि, देवुळ मीक इन्हता.*
8 बाराहक इतेके बोग ताल्हकिहतोग, ओन्क ईयगा. बोग प्हकिहतोग, ओन्क दोर्कंगा. बोग कोहकिहतोग, ओन्क तेगयिस ईयगा.*
9-10 तपेनु तना मगि आरि ताल्हकतेके ओन्क बंडा ईयनोग, ओसो मीन ताल्हकतेके ओन्क तरसतुन ईयनोग, इद्रमतोग बोगाय मन्कल मियगा मन्हतागो?
11 मीट पापमतोरिर मन्ज तेला, मीवाड पिलाड-पेकोरिहक बेसता मादुन ईयलाह पुहनिर, इतेके मीवा देवुळदीपतोग बाबाल, ओन ताल्हकवालोरिहक बेचोटा बेसतल माल ईयनोग!

लोकुरा संगे बह तिरियना
(लुकाल 6:31)

12 “लोकुर मीवा संगे बेदुम ताकना इन्जि मीवा विचर मन्हता, अद्रुमे मीटु ओरा संगे ताकाट. बाराहक इतेके मोसानाड अडोड ओसो देवुळता कबुरतोरा साध्रम, कतम इदे पोल्लोते ओडेम आताड.*

रेंड अगिड
(लुकाल 13:24)

13-14 “रेंड अगिड मन्हताड, बेद अगदुन पोयतकिर? बेरा दर्वजात्कु वेल्ला पस मन्हता, अद नेर्वता अगि बळेम आयनके ओस्ता, अद अगदे अनवालोर वेल्लाय मुल मन्हता.† मति वेल्ला पस इलवदु उडुला अगि अमेसाता पिसमुळतके ओस्ता, अद अगि वेल्लाय कमि मुडुहक दोर्किहता. अदिहके मीटु वेल्ला पस इलवद दर्वजात्कु लोप्पा नेडाट.

सेतेमते ताकवालोर, जोलते ताकवालोर

15 “देवुळता कबुर जोलते वेहवालोरगडाहि उसरते मन्हटु.* ओरु गोरैनलेहका नाळेह केवप दिसिहतोर, मति ओरा पोतालोप्पाडा विचरि, पिळहपळ कीयनाड लोळडमलेहका मन्हता.*

16 ओराड कीयनाड कबस्कनाहि, मीट ओर बेद्रमतोर इन्जि पुनदकिर. कोये-जपिनाहि अंगुर पडिड कोयो. ओसो लिगुळ आपानाड जपिनाहि तोया पडिड कोयो. कोयहतोरा?*

17 अद्रुमे बेसता मरा बार बेसताड तिनदनाड कायाड आदिहता, करबता मरा बार तिनवव कायाड आदिहता.*

18 बेसतल मरा लागवाड कायाड आदो, अहे करबता मरा बेसताड कायाड आदो.

19 बेद मरा बेसताड कायाड आदो, अद्रुमताड सबे मरानु नळ्किस किसतगा वाटिहतोर.

20 अद्रुमलेहका देवुळता कबुर वेहवालोरिन ओराड कबस्कनाहि सेतेमतोर, जोलतोस इनजोर, मीट ओरिन पुनदकिर. (ओसो जोलतोरिनु देवुळि अहे सिक्सा ईयगा.)*

21 “नाकु ‘सामि, सामि’ इनवालोर सबेओर, देवुळदीपता राजेमे नेडोर आयनुर, मति देवुळदीपतोग नावा बाबाना पोल्लो वेहतप ताकवालोर, ओर मात्रम अगा दाय्या पायनुर.*

22 नना नेयम कीयनद आक्रि दियाते, वेल्लाओर नयगा वासि, देवुळदीपते नेडलाह ईयनोग इन्जि, ‘ओ सामि, माट नीवा पेदिरते देवुळता कबुर वेहतोम,* ओसो नीवाय पेदिरते देयहक-बुतहकिन पुंडटोम, ओसो नीवाय पेदिरते बेचोटाड बेरा डीसाताड कबस्क कीतोम. कीतोमा, केवोम, सामि?’ इनजोर नाक इनदनुर.

23 अस्के कोनि नना ओरिनु, ओरा मोकम मुनेह इनदकन, ‘एय देवुळता पोल्लोतुन केजवोरिर, नना मीक मुर्तिय पुनोन, मीट नयगडाहि पेसिस अन्हटु!’ इह इनदकन.*

रेंड रीतिनाड लोहकु
(लुकाल 6:47-49)

24 “बोर नावाड इव पोल्लोन केजिसि अहे ताकिहतोर, ओरु पर्पा जागाते लोन तेहतोग, बेसता तेल्वतोम मन्कनलेहका आस्तोर.*

25 तेहतापया पेग वाता, उड्रा वाता, बेहरा दू-मुर्गम वासि लोतगाहक अता, तेला मति अद लोन मुटो, बाराहक इतेके तानाड पाय्वाड पर्पा जागाते दोहतव मताड.

26 मति बोर नावाड इव काहहतव पोल्लोन केजिसि अहलेहका ताकोर, ओरु उस्को पर्वतगा लोन तेहतोग, तेल्वलेवोग मन्कनलेहका आस्तोर.

27 तेहतापया पेग वाता, उड्रा वाता, दू-मुर्गम वाता, वासि अद लोतगाहक अता. अस्के अद लोन मुटिस, प्राय बळेम आता.”*

28 इव पोल्लोड येसु वेहतलाह मारिह कीतस्के लोकुर ओनाड काहहताड पोल्लोन केजिसि बयल आतो.

29 बाराहक इतेके, येसु ओरिनु ओराड साध्रमगूसरा लेहका काहोग, मति तन्के अदिकर मतपु, लोकुरिन काहन्दोग.

8

मोंडरोगमतोन सत्रे कीयना

(मार्कल 1:40-44; लुकाल 5:12-14)

* 7:6 7:6 बोर देवुळताड पोल्लोन पोहचीतप ऊळिहतोर, ओरिहकु मोदुल कागिदते “पदिहकु”. † 7:6 7:6 सन्दूरते बेदे उंद रीताता पोतालोप्पा गुंडल पांडि बंडलेहका दोर्किहता, तेने मोति रुन्हता, तेना दारा वेल्लाय आस्ता. * 7:7 7:7 याकुव 1:5; 1 योहन 3:22; 5:14 * 7:8 7:7-8 योहन 15:7-16 * 7:12 7:12 रोम सहरतोर 13:8-9; गलातितोर 5:14 * 7:13-14 7:13-14 लुकाल 13:24 * 7:15 7:15 24:11,24; मार्कल 13:22; लुकाल 6:26; बळथिर 13:6; रोम सहरतोर 16:17; 2 तिमोति 3:5; 2 पत्रु 2:1; 1 योहन 4:1; तोहचीतव पोल्लोड 16:13; 19:20; 20:10 * 7:15 7:15 यहेजकेल 22:27; बळथिर 20:29 † 7:16 7:16 तोया पडिड मोदुल कागिदते “अंजिर पडिड.” * 7:16 7:16 लुकाल 6:43-44; याकुव 3:12 * 7:17 7:16-17 याकुव 2:18 * 7:20 7:16-20 गलातितोर 5:22-23 * 7:21 7:21 लुकाल 6:46; रोम सहरतोर 2:12-13 * 7:22 7:22 1 कुरितोर 13:2 * 7:23 7:23 देवुळताड पाटाड 6:8; लुकाल 13:27 * 7:24 7:24 लुकाल 11:28; योहन 13:17; याकुव 1:25 * 7:27 7:24-27 याकुव 1:22

- 1 गुड्रापोगोटाहि येसु तनाड कगयवालीर बार इळन रगतस्के, गोहडिनाड गोहडिड ओना पयाह-पयाहे मंदूर.
 2 अस्के ओर्वोगा मोडरोगमतोग येसुनागा वातो। (अद्रमतोरिन यहूदिर कळवोगतासिंदूर.) ओग येसुनागा वासि, “बाबा, नीवा विचर मतेके, नाक सत्रे कीसि, नावा कळवोगतुन तेंड पगयकिन,” इनजोर येसुन मिडाड कोटिसि^० इतो।
 3 “अह इतेके अले, नावा विचर मन्हातये! निमा सत्रेम आम,” इनजोर येसु इतो। इतस्के, (यहूदिरा मोडरोगमतोन इटवद नोमळता अडोटुन नोमवा,) येसु ओन कय आहच बोयतो। अस्के चटनेन ओना मोडरोगम मायता.
 4 “इजेके मोडरोगम सत्रेम आतेनाहक, मोक ईयलाह मोसानाड अडोड मतपु, निमा कुदि अन्जि, सत्रेम आतन इन्जि, बूमयाहक मात्रम तोहा.^० बूमयानके अनेके, इद पोल्लोतुन बोन्के बह वेहमा। सत्रेम आताहकु मोक इतो! इन्जि, बूमयाल सबेटोरिहक वेहततो। अस्के नियगा मोडरोगमता कळवोग मनो आयागा,” इनजोर मोडरोगमतोन येसु इतो।

सीपयकना दरोगाना विस्वस
(लकाल 7:1-10)

- 5-6 पया येसु कापेनीगा वातस्के, सीपयकना ओर्वोगा दरोगाल ओनक्के वासि, कालगडेम अरसोर सायता ताल्हकतोग, “ओ गुरू, नावा साकुर केवाल कय-काल वावा, वेल्लाय दुकते अरिं, लोते उलगासोर मन्हातो,” इतो।
 7 अस्के येसु दरोगान इतो, “नना वासि ओनु सत्रे कीकन,” इन्जि इतो।
 8-9 अस्के वेग दरोगाल येसुन इतो, “गुरू, निमा नावा लोनतोप्पा वायना इन्जि, नना लायक इलेन^{*}.^० नना वने ओर्विना कय इळन मन्हन, अहे नावा कय इळन उय्दुर सीपयक मन्हातोर. नना वगोग सीपयिन ‘अन!’ इनजोर वेहतेके, ओग दास्तोग, ओसो दुस्रोनु ‘वाय!’ इनजोर केयतेके, ओग वास्तोग. अहे नावा साकुर केवानु ‘इद कीम, रा!’ इनजोर वेहतेके, अद कबळतुन ओग कीस्तोग. (इद्रमि, इद रोगमतो पोगोन नीवा अदिकर मन्हात;)
 निमा मात्रम उंद पोल्लो वळहकतिन इतेके, नावा साकुर केवाल सत्रेम आयनोग,” इनजोर इतो।
 10 इद पोल्लोतुन केंजिसि, येसु पकाय बामतोर. अस्के तना पयाह वावालीर मुडुन इतो, “इह केजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इचोटा बेरा विस्वस नाकु मावोर इम्येलतोरगा बोनागन बह दिसो![†]
 11 इदे निटम पोल्लो, मीट केजाट, वेग दरोगानलेहकाडोर बूममेटोर यहूदि आयबोर ईनाह-आनाह जमा आयनुर. जमा आसि देवुळदीपता राजेमतगा मावाड मुनेतोर पेदल्क अन्नहमि, इसकि, याकुबि, वेरा संगे कुळप तिनदना बतते उदनु.
 12 मति माट इम्येलतोरगेम इन्जि देवुळदीपते नेडकोम, इद्रम इन्वालीर उय्दुरिन, देवुळ मनवदु ईकळता जागाते देवुळि पलत पोहचीयगा. अगा ओरु अळयना, पल्क कोकना कीयनुर.^०”
 13 पया दरोगान येसु इतो, “अले, निमा लोन अन, निमा विस्वस कीतपु, नीवा साकुर केवाल सत्रेम आयगे,” इतो। अदे गट्काते वेग दरोगाना साकुर केवाल सत्रेम आतो।

येसु वेल्लाटोराड दुकिन सत्रे कीस्तोग
(मार्कल 1:29-34; लकाल 4:38-41)

- 14 येसु पया तनाड कगयवालीर बार, सिमोन पन्हा लोन अतो, अस्के पन्हा आतो पकाय दंडटे कटुदगा टेटेम अर्स मता.
 15 अस्के येसु ताना दंडटुन ऊळिसि, ताना कयदुन बोयताहे, दंड रगता. पया अद तेदिसि, ओरिहक जावा-एग कीसीता.
 16 अदे दिया मुलतस्के, वेल्लाटोर देयहक-बतहक पोयतोरिन, येसु विळिसह कीयनोग इन्जि, लोकर ओनागा ततोर. ततस्के येसु तना टोडाट पोल्लोतेन अव देयहकिन उकुम ईस पंडटोग; ओसो सवे दुकिनोरिन सत्रे कीसीतो।
 17 इद्रमि यसयाल इन्वाले मुने रासतदु देवुळता कबुर इजेके करल आता, अद कबुर इह मन्हातः
 ओग कुदि मावा दुकतुन पंडटोग,
 मावा रोगमतुन पोहतो।^०

येसुनाड कगयवालीराड अड्सन्कु
(लकाल 9:57-60)

- 18 पया येसु तना सर्ने वेल्लाय मुल मन्हातोर इन्जि ऊळतो, ऊळिसि तना ऐगोटोरिन “गालिल समदुरता अबर बाजे दाकल,” इन्जि वेहतोग.
 19 अस्के ओर्वोगा साब्रमगए येसुनागा वासि इतो, “गुरू, निमा बेके दाकिन, अकेन नना नीवा संगे वायकन,” इतो।
 20 मति येसु ओन इतो, “कोयलेरिहक मनदलाह बार गळदाड, पोगोटाड पिटेहक मनदलाह बार गूडाड मन्हातः. मति नना माने-मन्कना नडुम पुटिसाय मति, नाक तला रोयिह कीयलाह वने जागा इले. (निमा वने अद्रम मनदलाह तयर् महनिना?)[‡] इतो।
 21 पया दुस्रो ओनाड कगयवाल ओन इतो, “गुरू, (नना नीवा संगे वायकन, निटमे. मति) मुने नाक बाबाना लोन दायलाह ईसु. बाबाल हायनोग अस्के, नना ओन पोहचि नियके वायकन” इह ताल्हकतोग.
 22 “आयो, निमा नावा संगे इजेके वन. देवुळता जीवालेवोर हातपे मन्हातोर, ओर तमाड हातोरिन पोहिर!” इन्जि येसु ओन इतो।

येसु दंदतुन रोमिह कीस्तोग
(मार्कल 4:36-41; लकाल 8:22-25)

- 23 अस्के पया तनाड कगयवालीराट से, येसु ओडाते उदिसि, समदुरता अबर बाजे दायलाह पेसतो।
 24 अनेक अनेके, दोम्कने समदुरता बेरा दूदि वाता, वासि एलाड लचकाने ओडातुन कोळिडह कीदु. मति येसु इसि पर्वालेवा उंजिस मतोग।
 25 अस्के ओर कगयवालीर येसुनागा ऐ वासि ओन तेहतोर. “ए गुरू, माक पिसिह कीमु, माट मुळिन्दहनल!” इनजोर केयतोर.
 26 अस्के येसु उंजिस तेदाहे ओरिन इतो, “एय विस्वसलेवोरिर, (नयगा मीक पिसिह कीयलाह लाव मन्हाता इन्जि मीट पुनविरा,) मीट पया बाकिंया रेयतिर?” इद्रम इतो। पया ओग नितोग, निचि अद दंदतुन, एतुन वेहतोग, अस्के दोम्कने दंद-मुर्गाम मायता, अहे सवे मेलियनाड बाताड मेकने आताड. 27 तेन ऊळिस कगयवालीर पकाय बामतोर. वेर पया इन्दलातोर, “वेना उकुमुतुन वळ्यु, लचकाड केंजिहताड इतेके, वेग बेद्रमतोग मन्कल मनदनोग रा?” इतो।

^{*} 8:2 8:2 28:17; योहन 9:38; बळयिर 10:25; तोहचीतव पोल्लोड 22:8 ^{*} 8:4 8:4 लैयव्यवस्था 14:1-20 ^{*} 8:8-9 8:8-9 यहूदि लोकर यहूदि आयबोरा लोता लोपा ओडियोर अंदुर, अदिनेहक ओग साब्याल अह इतो ग बहे. ^{*} 8:8-9 8:8-9 योहन 4:9; 18:28; बळयिर 10:28; 11:3; गलातितोर 2:12 [†] 8:10 8:10 वेग साब्याल इम्येल देसेमतोग आयगे, मति देवुळता साब्रम पुनवोग दूबा देसेमतोग आंदोग. वेग रोम सर्करता सेवातुहक इम्येलते वासि. ^{*} 8:12 8:11-12 लकाल 13:28-29; तोहचीतव पोल्लोड 22:15 ^{*} 8:17 8:17 ययायाह 53:4 [‡] 8:20 8:20 माने-मन्कना नडुम पुटेटोग इतेके येसुवे. माने-मन्कना नडुम पुटेटोग इद पोल्लोता अर्तम पुनदलाह पुस्तकता आक्रिते पुनव पोल्लोना अर्तम रासतद मन्हाता, अगा ऊळद.

इर्वुर देयहक पोयतोरु

(मार्कल 5:1-17; लुकाल 8:26-37)

28 पया समदुरता अबरी, गदरे इनदनद एरियातगा ओर एवतोर. अगा हातोरिन पोहतलाह पांजाड मताड. ओर एवतस्के, अब पांजानाह इर्वुर देयहक पोयतोरु पेरिस वानेके ओन्क कलियतोर. वेर इर्वुर इचोन आकाड-दोकानोर मंदुर इतेके, वेर मनदनद अगदुहकु बोगे बह दाय्या पावगो आंदोग.

29 येसुन ऊळिसि, वेर पकाय जोरते केयतोर, "एय देवुळता मगनिन, निमा बाकिंया माक अडम आख्दनिन? नेयम कीयनद कगो एवयनामुनेन, निमा माक सिक्सा इयलाह वातिना?"*

30-31 मति निमा माक पूंडना मतेके ओके ऊळा, वेल्लाय जेक गोहड पदिड मेयिहताड, अके माक लोहचीमु," इनजोर देयहक येसुन काल्पाडेम अरताड.

32 अस्के येसु "अन्हट, पेसाट!" इतोग, इताहे देयहक चटनेन पेरिस, पदिना गोहडटगा तुर्ने नेडताड. अस्के गोहड पदिड अद कस्केने मनदनद मेटा ओळिसि, मुटेड-मुळगेड आसोर, समदुरकचुल वित बोटाटाड. एतगा पया कुबोग इनाह अर्सि, कतमे मुळिन्दस डोलताड.

33 पदिड मेहवालोर पया, इद उवता-उबिय आता पोल्लोतुन, तमा नाटे वेहतलाह विततोर. देयहक पोयतोर लोपा बह बह आता, इदिन पूरा नाटेनोरिहक वेहतोर.

34 वेहतस्के मावाड कतम पदिड बळेम आताड इन्जि, अरडोर पूरा नागमेटोर रेयतोर, रेयिस येसुनगा वासि कलियतोर. ओन कलियिसि इतोर, "मयगा निमा मनमा, मावा सिवातगडाह पलते पेरिसि, अबर बम अन," इनजोर येसुन अर्जि कीतोर.

9

कय-काल वावोनु येसु सत्रे कीस्तोग

(मार्कल 2:3-12; लुकाल 5:18-26)

1 पया येसु तनाड कगायवालोर बारा तना नाग, कापेनीग मल्स दायलाह, ओडाते उदिस मन्जि वेंडटोर.

2 कापेनीग एवतोर अस्के पया, कयक-काल्क वागतोग ओर्विन, तना उंजना कटुल अस्के, येसु सत्रे कीयनोग इन्जि, ओनगा उय्तर बोरो ततोर. ओरा विखसतुन ऊळिसि, येसु दूकतोन इतोग, "अल बाबा, दीरा पोयम. नना नीवाड कसुकिन मापि कीयनोग," इतोग.

3 अह इताहे, अगा मतोर साक्षमगरु तमतमाये कुस्कुस इंदुर, "ऊळाट, वेग मन्कल उगसे देवुळतन इतपे बह पोययिहतोग!" इदम वळ्ळकिंदुर.*

4 ओरा पोटाताड विचकिंन पुन्जि येसु इतोग, "मीवा पोटाते नावा लोपा बाराहक कुळासा वळ्ळकिहनिन?"

5-6 वेन रोगमतोन "नीवाड कसुकिंन मापि आता, इह इतेके अल्कोया? बारा वेनु 'तेदिस अन,' इनदनद अल्कोया? इजेके नना माने-मन्कना नडुम पुटोटोन मन्जि, देवुळतेनाह नगगा इद बसते, पापमतुन मापि कीयनद अदिकर इंका मन्हाता इन्जि, मीक तोहतकन," इनजोर येसु ओरिन इतोग. पया कय-काल वागतोन येसु इतोग, "तेदा रा! नीवा कटुल उळ्ळचि, पोसि, लोन अन," इतोग.

7 पया ओग तेदिसि, तना लोन दिगदिग अतोग.

8 देवुळि मन्कहक इचोटा बेरा अदिकर इंता, तेन ऊळिसि अगा मतोर लोकर, देवुळतुन रेयिस तान जोहर कीतोर.*

येसु मत्यान केयिहतोग

(मार्कल 2:14-17; लुकाल 5:27-32)

9 अडाह पया येसु पेरिस अनेके, सिद्वा एतना नाकातगा, मत्याल इनवाल उदिस मतोग. ओन ऊळिसि येसु इतोग, "नावाड कगायवानिन आयकिन, दय!" अह इताहे, मत्याल तेदिसि येसुना संगे दया बोटटोग.

10 अस्के पया येसु तनाड कगायवालोर संगे, मत्याना लोते गाटो तिनदलाह उदिस मतोग. अस्के सिद्वा एनवालोर, ओसो दुसोर पाप्यहलोर, इदमतोर वेल्लाटोर ओरा बतते वासि उदतोर.

11 तेन ऊळिसि परसिर ताल्हकतोर, "सिद्वा एनवालोर, पाप्यहलोर, इदमतोर पोहचीप मतोर संगे, मीवा गूरु बह तिन्हतोग?" इनजोर कगायवालोरिन कटुला कीतोर.

12 ओरा वळ्ळकनदिन केंजिसि, येसु ओरिन इतोग, "रोगमलेवोरु डाक्टरनके अनोर, मति रोगम मतोर तमा दूकतुन पोहतलाह दास्तोर.

13 अदमलेहकाने नना नेहुरोम इनवालोरिन अयो, मति पापिरिन केयलाह वातन, इद पोल्लो सीताते तासाट. मोक-मोहरम ईनगा वाटो, ओर्विनाहक जीवा लोपतम मनदनद बेसु, इहे नावा विचर मन्हाता, इद साक्षमते देवुळ वेतद पोल्लोता अर्तमि बाताल अस्तायो, अन्ज कगायटु," इदम येसु इतोग.*

उपसता लोपा ताल्हकमुळि

(मार्कल 2:18-22; लुकाल 5:33-38)

14 उंद देवा देवुळता पेरिते एते मीहवाल योहननाड कगायवालोर, येसुनगा वासि ताल्हकतोर, "गूरु, परसिर ओसो माटू ऊक-ऊके उपस कीयनोम, मति नीवाड कगायवालोर मात्रमि उपस केवोर, इदिनलोपा निमा बार इहनिन?" इह इतोर.

15 अस्के येसु इतोग, "मावा नडुम ममपिकाल मन्हातोग इन्जि, संगेतोर मर्मिनस्के उपस ओसो बाकिंया कीयनूर? मति कोटुलतोर वासि ममपिकान ओरगडाह एपिह कीसि पोस ओयनूर, इदमता वेला वायगा,‡ अद त्कने ओर दूकम आसि तिनोर आयनूर," इन्जि इतोग.

16 (इतापया ओरिहक ओसो पुन्पिह कीयनाड पीटोने इदम वेहतोग.) "इदिन केंजाट, पाळना गेंदेता अगता बकातगा मेललाह, पूना गेंदे बोगे ओल्सोग. ओल्सतेके पूना गेंदे एग गुजिसि ऊयिहता, ऊयिसि पाळनातुन अहचि, इंका ओसो बेरा बूका कीयगा.

17 अदमे ओयवदू पूना अंगूर जोमातुन, पाळना तोलाजोर्कते बोगे एन्दोग. § एन्दतेक इसि मिडतद जोमा ओयिसि, जोर्का ओसो आडिसि अगायहता, अमस पया जोमा पूरा वाडिहता. मति पूना मिडतद अंगूर जोमा एन्दलाहि, पूनाये आडवदु तोलाजोर्का गावले. अस्के कोनि जोर्का, जोमा इव रेंड आसि अक्नेन मनदनुड," इदम येसु योहननाड कगायवालोरिनू वेहतोग. (नना पूनाड-पूनाड पोल्लोड काहसतहनन, अविस्करनगा पाळना रिबजताड पोल्लोड काल्हपनायो इन्जि, येसु इव पुन्पिह कीयनाड पीटोड वेहतोग.)

उंदि डोलता पिला, उंदि कुर्माते बादा आतदु

(मार्कल 5:22-43; लुकाल 8:41-56)

* 8:29 8:29 याकूब 2:19 * 9:3 9:3 सिरप देवुळिये पापमतुन मापि कीया पायहता इन्जि, ओर साक्षमगरु पुन्ज मतोर, अदिहके ओर अह वळ्ळकिंदुर. * 9:8 9:8

5:16; 1 पत्रु 2:12 † 9:10 9:10 पाप्यहलोर इतेके, यहूदिराड अठोन नोमकोम पापिर. * 9:13 9:13 होसे 6:6 * 9:13 9:12-13 12:7 ‡ 9:15 9:15

ननाये ममपिकान अनद इन्जि, येसु तनाय लोपा वेहतहत्तोग. § 9:17 9:17 तोलाजोर्कता चित्र मार्कल 2:22 आता दोक्किहता.

18 इव गोतिङ्ग येसु ओरा संगे वळ्ळकनेके, बोगो ओर्वोर्गि साग्वाल अगा वासि, “नावा मयाळि इचोटे हाता, गरू. मति निमा वास मात्रम तान बोययितन इतेके, अद तेकगा!”^{*} इनजोरे, येसुनाड् काल्क मोळ्ळकोतोग.

19-21 पया येसु तेदिसि तनाड् कगायवालोरा संगे अनेके, बारा वर्साड् आनाह कुमति बादा आयनद उंद आंचळि, ओन ऊळिसि ओना पयाह वाता. नना मात्रम ओना येदितुन बोयतेकाय सत्रेम आयकन, इद्रम आलिह कीसि, ओना पयाह वाता. वासि, अद ओना गेदे कोडतुन बोयता.

22 बोयमुळतुहकु येसु पेके मलस ऊळिसि, अद आंचान इतोग, “पेडि, निमा दीरा पोय्म! नना नीक सत्रे कीकन इन्जि, निमा विस्वस कीताहके, बेस आतिन.” इताह अदे गट्काते अद आंचाना बादा मायता.

23 अस्के पया हाता पिलाता लोन ओर वातस्के, अगा अळवालोर-केयवालोरिन, तुस्क उरवालोरिन, येसु ऊळतोग.

24 ऊळिसि ओरिन इतोग, “तिट, नाक अग ईम्हट, पिला हायो, अद निद्रतेन मन्हता!”^{*} अह इतस्के, पोहता वाता मुल येसुन कवतोर.

25 अगा वाता मुडुन ओग पलत पेहतस्के, पिला मता जगातगा येसु नेडतोग, नेडिसि ताना कयदुन पोयतोग, अस्के अद हाता पिला जीवा अरता.

26 इद पोल्लो अद पूरा एरियामेड आबुर आता.

गुडिरिन, मकान येसु सत्रे कीस्तोग

27 येसु अगडाहि पेसिस अनेके, (देवुळ लोहतोग राजाल येसुये इन्जि नमिसि,) इर्वुर गुडिर ओना पयाह पयाह अनजोर केयसोर इंदुर, “ए दाविद राजाना कूळतोनिन, मावा पोगोन दया कीम्!”

28 ओग पया लोन ओळियतस्के, ओर गुडिर ओनगा वातोर. अस्के येसु ओरिन इतोग, “नना मीक सत्रे कीया पगायकन, इद्रमि मीवा विस्वस मन्हताया?” इन्जि ताल्ळकोतोग. अस्के “इंगो गरू,” इनजोर येसुन इतोर.^{*}

29 “मीट विस्वस कीतपु मीक आयि,” इन्जि येसु ओराड् कांडान इटोग.

30 अस्के ओर तोवया बोटोर. पया येसु ओरिन वेहतोग, “ऊळट्ट, इद पोल्लो बोगे बार पुनदनायो.”^{*}

31 मति ओर अगडाहि पेसिस अतापया, अद पोल्लोतुन पूरा एरियामेड आबुर कीसीतोर.

32 पया अगडाहि येसु तनाड् कगायवालोरा संगे पेसिस अनजोर मनेके ऊळट्ट, मका देयम पोयतोन ओर्विन, लोकुर येसुनके ततोर.

33 देयमतुन येसु पेहच पंडटोग, अस्के ओग म्काल वळ्ळक बोटोग. तेन ऊळिसि लोकुर बामिसि इनदलातोर, “इश्येले देसेमते इद्रम आतदिनु, बेस्केन ऊळतद इले रा!” इनजोर वळ्ळकोतोर.

34 मति पफ्सिर इनदलातोर, “वेग देयहकना मुक्थाना लावतेने देयहकिन पंडिहतोग, रा!” इतोर.

बूतिनोर तक्वा मन्हतोर

35 अस्के पया येसु तनाड् कगायवालोरा बार, अद पट्टे सत्रे नाहकने तिरियिंदुर. बेक अतेकाय ओरु ओराड् पार्तनाताड् लोहकनगा काहचोर, देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद बेसता कबुरतुन पोकरु कीसोर, सत्रे रोगहकिन, दुकहकिन सत्रे कीसोर तिरियिंदोग.

36 अगडोर लोकुरिन येसु ऊळतोग इतेके, कोपाललेवबु गोरिनलेहका ओरु गळबळते लेसतप, ओरम आतप मतोर. तेन ऊळिसि ओन्कु ओरा मान वसता.^{*}

37 अस्के येसु तनाड् कगायवालोरिन इतोग, “वेर लोकुर पोल्मते वेल्लाय पंटेलेहका मन्हतोर, मति वेरिन देवुळतगा तवालोर बूतिनोर आलोर.

38 अदिहके पोल्मता माल्कालेहकाडा देवुळि, लोकुरिन बेसता कबुर वेहचि, तनगा तवालोर बूतिनोरिन लोहि इन्जि, मीटु अजं कीसोर मन्हट्ट,” इन्जि येसु ओरिन वेहतोग.^{*}

10

येसु बारा बळयिरिन आचिहतोग

(मार्कल 3:16-19; लूकाल 6:14-16)

1 अस्के पया येसु तनाड् कगायवालोरिन, बारा मांदतुन एरे केयतोग. केयिसि ओरिहकु देयहक-बूतहक पंडलाहि, रोगहकिन-दुकहकिन सत्रे कीयलाहि, अदिकर इंतोग.

2 ओर कगायवालोरा बारा मन्कलोरगड पेदिर्क इह मताड्: मुने सिमोन (ओने पत्रु इंदुर) ओसो आंदेयाल, वेर तमोग इर्वुर मतोर; पया जेबेदिनाड् इर्वुर मरुकु याकुब ओसो योहन;

3 फिलिप ओसो बातोलोम; तोमाल ओसो मत्थाल (ओग सिद्व्वा एनवाल मन्ज तेला); अल्पुना मगि याकुब ओसो तदु;

4 सिमोन (ओग रोक सर्कता अडम पार्टितोग), ओसो यहदा इस्केर्योत (वेगे आकिते येसुन कोंटेतोरा कयदे पोसीतोग).^{*} (वेरे येसुनाड् बारा मांदि बळयिरांदुर.)^{*}

येसु तनाड् बळयिरिन लोहतहतोग

(मार्कल 6:7-13; लूकाल 9:1-6)

5-6 ओरिन येसु इद्रम काहच लोहतोग: “मावा इश्येले देसेमतोर इतेके, लेसताड् गोरिनलेहका मन्हतोर, अदिहक ओरेकेन मीट अन्हट्ट; मति ओरिन विळिसिसि, दुग्गाड् जातिनोरक्के मात्रम अनमाट्ट, अहे सामरिया पट्टाड् नाहकने नेडमाट्ट.”^{*}

7 मीट अनेके ‘देवुळता राजेम कीयनाड् दियाड् एकयलाह आताड्,’ इनजोर वेहचोर अन्हट्ट.

8 रोगहलोरिन सत्रे कीसोर, हातोरिन जीवा अर्हचोर, मॉडोरगमतोरिन सुद्रे कीसोर, देयहकिन पंडसोर अन्हट्ट, मीक नना पुनेमते अदिकर ईतन, अहे मीट वने पुनेमते दुग्गोरा सेवा कीम्हट्ट.

9 “अनेके मीवाड् नडिने बंगरताड्, वेंडटाड्, रागताड् कोताड् बह तासमाट्ट.

10 अहे जोर्का कांजमाट्ट, रेंड-रेंड जगाड्, रेंड-रेंड एल्पुस्क, ओसो कयदे डुडि, इविन ओयमाट्ट. मीट देवुळताय बूतोरिर इतेके, लोकुर मीक दर्मम कीयना गावले.^{*}

11 मीटू बेदाय नाटे दाकिर, अस्के अगा बोग नेहनोग मन्हतोग, ओना पता कीम्हट्ट. ओसो मीट पेसिस अनाहजोम, ओनगाने मन्हट्ट.

12 ओसो लोते नेडनेके, मीक सुकम दोकि, इद्रमता बर्कतता पोल्लो इन्हट्ट.

^{*} 9:18 9:18 मार्कल 16:18; बळयिर 28:8 ^{*} 9:24 9:24 योहन 11:11,13; बळयिर 20:10 ^{*} 9:28 9:28 बळयिर 14:9 ^{*} 9:30 9:30 सवेदोर इद पोल्लो पुतेके, यहूदिनाड् पेदल्क येसुनेनाहक जीवा कर्कतप आयरु, अह आसि ओन हक्कलाह ऊळरु, इदिन पुन्जि येसु अह वेहतोग. ^{*} 9:36 9:36 मार्कल 6:34 ^{*} 9:38

9:37-38 लूकाल 10:2 ^{*} 10:4 10:4 योहन 6:64,71 ^{*} 10:4 10:2-4 बळयिर 1:13 ^{*} 10:5-6 10:5-6 यहूदि जातोर सामरितोरिन विटळ तासिंदुर.

^{*} 10:10 10:10 1 कुरिततोर 9:14; 1 तिमोति 5:18

13 अद लोतोर बेस मीक जागा-पग्सा कीयलाह गिर्दा आतोर इतेके, मीवा वळ्ळकतद बर्कत ओरगा मनदगा. मति ओर गिर्दा आयोर इतेके, देवुळता बर्कत ओरगा मनो आयगा.

14 बेद नाटेनोर मीक एरे केवोर, मीवा कब्रतुर केंजोर, अद नाटेनाहि पेसनेके, (ओर देवुळता सिक्सातुहक ओजिहतोर इनजोर तोहतालाह,) मीट मीवाड काल्कना दुरातुन आगान दुप्याड.*

15 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, सोदोम-गोमोरा अव नाहकनोरिन देवुळ (ओराड लाग्वाड कबस्कनेनाहक, मुने सिक्सा ईसि) बळे कीता इन्जि पुतिस्.† तान वीळिसि मीक एरे केवोर इव नाहकनोरिन, नेयमता आक्रि दियाते* देवुळि वेल्ला सिक्सा इयगा.*

विस्व वायगाये

(मार्कल 13:9-13; लकाल 21:12-17)

16 “इद केंजाट, लोळ्डानगा गोरिन लोहतपु, नना मीक दुनियाते लोहतहनन.* अदिहकु मीटु तरस्कना लोहका सत्रल मन्हट, मति परेवाड मत्प, नाळेह केवोरा लोहका वने मन्हट.*

17 मति मन्कलोराह उसरते मन्हट. ओर मीकु कोरट-कचिर्कनगा ओसीयनुर, तमाड पार्तनाताड लोहकने मीक नल्हतनुर.*

18 ओसो नाक नमताहकु, मीकु सर्करता मुनेह, अहे राजालोरा मुनेह, निल्पिह कीयनुर. अस्के मीटु ओरिहकु, ओसो यहदि आयवोर दुग्गाड जातिनोरिहकु, नावा लोप्पा साक्सि वेहतकिर.*

19-20 बेरके मीक ओरा कयदे ईयनुर अस्के, मीट मीवाय बुदते वेहवालोरिर आयविर आयकिर. मति मीवा देवुळबाबाना जीवा मीकु वळ्ळकलाह बुदिड इयगा. अद इतस्के, बेद बह वळ्ळकना, इद मीक अदे ग्टकाते एकां आयगा.* अदिहके तेना लोप्पा मुनेन मीटु आलिह केमाट.

21 “विस्वसलेवोग तमोग बार तना विस्वसि दादान, ओसो विस्वसलेवोग तपे बार तना विस्वसि मगिन हळ्कलाहि पोसीयनुर. विस्वसलेवोर मक-मयास्क विस्वसिर तलोग-तंपरा विस्व तेदिसि, ओरिन हळ्कलाह वेहतनुर.

22 ओसो मीट नाक नमवालोरिर आताहकु, दुनियातोर मीकु कोटल कीयनुर.* मति आक्रि एवनाह बोर दीरा पोस मन्हतोर, ओरिन देवुळि पिसिह कीयगा.*

23 उंद नाटे बेस्के ओर मीक बोबा कीयनुर अस्के, दुग्गा नाटे मीट पटादुळ विताट. इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इययेलतोरड सवे नाहकने मीट नावा कब्र वेहतलाह मारिह कीयनामुनेने, नना माने-मन्कना नडुम पुटोनन देवुळदीपताहि मल्स वायकन.

24 “कगयवाल तना गम्हक बेरोग आस्तोगा? अहे ओर्युलतोग तना माल्काहक बेरोग आस्तोगा?*

25 आयो, कगयवाल गम्हलेहका ओसो ओर्युलतोग माल्कानलेहका आयना, इचोने ओन्क बेसु. नना लोता माल्कानन मन्ज तेला, नाके ओर देयहकना मुख्यालः इहतेओर; मीट इतेके लोता मन्कलोरीर इन्जि, मीक बेचोन वीळिस तिपल कीयनुर, इदिन सीताते तासाट!

26 ओर तिपल कीयनुरस्के, ओरिहक रेयमाट. सवे मकिह कीतव पोल्लोड पड्ने आयनुड, इद्रमता वेला वायगा.

27 बेद नना मीक इंकळते वेहतहनन, अदिन मीटु वेहचते लोक्कुरा मुनेह पिडम-पडम वेहाट. ओसो बेव नना मीवा केवदे वेहतहनन, अविनु लोता पोगोन निचि, पोक्कुर कीमन्हट.

28 “बोर मेंदुनु हळ्क पगयहतोर मति जीवातुन इट पगवोर, ओर मन्कलोरीहक मीट रेयमाट. ओरिन रेयवा, जीवातुन ओसो मेंदुनु, इव रेंडिन आसि पिववद किसबटाटा सिक्सातगा बळे कीया पगयनद देवुळि, तान्के रेयाट.*

29 ऊळाट, कोळ्ळा पिटेहकु बाता बिसद मन्हाताया? इले, तेला मति मीवा देवुळदीपतोग बाबाना विचरलेवा, अविस्कनडाहि उंद वने पोगोटाहि इळन अर्सि डालो.

30-31 मति मीट इतेके वेल्लाडे कोळ्ळा पिटेहकाय वीळिस, देवुळबाबाना मुनेह एक्वा मोलातोरिर. ओसो (ओग मीवा लोप्पा कतम पुन्हतोग,) मीवा तलातगा बेचोके केल्ल मन्हाताड, इद वने ओग पुन्हतोग. (मीकु देवुळता विचरलेवा बातय आयो आयगा,) अदिहके मीटु ओर तिपल केवालोरिहक रेयमाट.

32 “बोर लोक्कुरा मुनेह येसुनाड कगयवानन इन्जि कबुल आस्तोर,* ओरिन नना वने आक्रि नेयमता वेलाते, नावा देवुळदीपतोग बाबाना मुनेह, वेर मावोर इन्दकन.*

33 बोर बारा नाकु लोक्कुरा मुनेह पुनोन इन्दनुर, ओरिनु नना वने नावा देवुळदीपतोग बाबाना मुनेह, वेर मावोर आयोर इन्दकन.*

34 “सबेटोर लोक्कुर गूमते ममदना इन्जि, वेग इद बूमते वातोग इनजोर, नावा लोप्पा इन्माट. बाराहक इतेके लोक्कुर गूमते ममदना इन्जि वावोन, मति नना वाताहके नाक नमवालोर, नक नमवोर, वेरा नडुम जळ्ळम पुटगा.

35 इतेके नयेनाहके तपेना संगे मगि, तलिना संगे मयाळि, अहे आतेना संगे कोयाळि, इद्रम वेर कोटेड आयनुर.

36 लोताय मादि तमतमाये कोटेनोर आयनुर.*

37 बोर नाकाय वीळिसि तमाड तलिस्क-तपेरिन एक्वा जीवा कीस्तोर, ओर नावाड कगयलाह ओप्पोर. अहे बोर नाकाय वीळिसि तमाड मक-मयास्किन एक्वा जीवा कीस्तोर, ओर वने नावाड कगयलाह ओप्पोर.

38 ओसो बोर तमा हळ्कनगुटा कांजतप, नावा पयाह वाताहकु, कोटेड, अडसन्क आपलाह तयर आयोर, ओर वने नावाड कगयलाह ओप्पोर.

39 बोर इजेके तमा कुदता जीवातुन पिसिह कीयलाहि ऊळिहतोर, ओर आक्रिते बळेम आयनुर. मति बोर नयेनाहकु सवे पोहतहतोर, ओरिहक देवुळि पूना जीवा इयगा.*

40 “बोर मीक एरे कीस्तोर, ओर नाक वने एरे कीतप मन्हतोर; ओसो बोर नाक एरे कीस्तोर, ओर नाक लोहवाल बाबान वने एरे कीतप मन्हतोर.*

41 देवुळता कब्रतोग ओर्विन, कब्रतोगा इन्जि बोर बेस ऊळिहतोर, ओरिहकु देवुळतेनाह कब्रतोगाया इन्म दोर्कगा. ओसो सेतेम मन्कल ओर्विन, सेतेमतोगा इन्जि बोर बेस ऊळिहतोर, ओरिहकु सेतेमतोगाया इन्म दोर्कगा.

42 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मियगडाहि ओर्वोगा उडुलोन्क इंका येसुनाड कगयवाल इन्जि, उंद गिलसमेंड दळ्ळता एग तेला उनडलाह बोग इयनोग, ओन्कु इद दर्ममता इन्म देवुळताहि निटमे दोर्कगा,* इन्जि येसु इतोग.

* 10:14 10:14 लकाल 10:11; बळ्बिर 13:51; 18:6 † 10:15 10:15 इद पोल्लोतुन पुनदलाहि, पुटुळ्ळ अदुयय 19 ऊळाट. * 10:15 10:15 देवुळताड पाटाड 9:8; 9:6,13; 9:8,9; योहन 5:22-23,27; बळ्बिर 10:42; 17:31 * 10:15 10:9-15 लकाल 10:4-12; 2 पत्र 2:6 * 10:16 10:16 लकाल 10:3; योहन 4:38; 17:18; 20:21 * 10:16 10:16 रोम सहस्रतोर 16:19 * 10:17 10:17 बळ्बिर 5:40; 22:19; 26:11 * 10:18 10:18 पिल्लिपितोर 1:12 * 10:19-20 10:19-20 2 कुरिततोर 13:3 * 10:22 10:22 24:9; योहन 15:19; 17:14 * 10:22 10:22 गलातितोर 6:9 * 10:24 10:24 लकाल 6:40; योहन 13:13-16; 15:20 ‡ 10:25 10:25 देयहकना मुख्याल मोदुल कागिदते “बेल्जेबुब.” इदु देयहकना मुख्याना उंद पेदिर माता. * 10:28 10:28 मथ्थन 4:12 * 10:32 10:32 रोम सहस्रतोर 10:9 * 10:32 10:32 तोहकीतव पोल्लोड 3:5 * 10:33 10:33 2 तिमोति 2:12 * 10:36 10:35-36 मीका 7:6 * 10:39 10:39 16:25; मार्कल 8:35; लकाल 9:24; 14:26; 17:33; योहन 12:25 * 10:40 10:40 मार्कल 9:37; लकाल 9:48; 10:16; योहन 13:20; गलातितोर 4:14 * 10:42 10:42 इक्वितोर 6:10

11

1 अस्के येसु तनाड बळयिर, बारा मांदतुन इव अडोड वेहतनाड मारिह कीतस्के, तना कब्रतुन पोक्कर कीयलाहि, ओरिन लोहतोग। लोहचि, ओग अगडाहि पॅसिस, अगडाड नाहकने देवुळता कब्र वेहचोरें, काहचोरें अतोग।

योहनना लोप्पा येसुनाड गोटीड
(लुकाल 7:18-35)

2-3 देवुळता पेदिरते एते मीहवाल योहन जेलते मनेके, देवुळ लोहतोग येसुराजानाड कबस्किन केंजतोग। केंजिसि वेग तनाड कागयवालोरीन इतोग, “येसुनाग अन्जि इद्रम ताल्हकिस बाट, ‘बोग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल राजाल बावाल मतोग, ओग बह निमानेया? बार माट दुस्रोना आग ऊळकोमा?’ ” इन्जि ओरिन येसुनाग लोहतोग।

4 वेर कागयवालोरी येसुनाग वासि अह ताल्हकतस्के, येसु वेरिन इतोग, “मीट बाताड केंजिहनिर, ऊळिहनिर, अविने मल्स अन्जि योहनिहक वेहाट:

5 नाक देवुळ ईतद लावते गुडिर तोवयलाह आतोर, कृटालोर ताकलाह आतोर, मोंडोरोगमतोर सत्रेम आस्तोर, एव्हालोर वेनदलाह आतोर, हातोर बार तेक्किहतोर, गरिबतोरिहक बेसता कब्र केंजलाह दोक्किहता. *

6 नना बोनन आंदन इन्जि, बोर उन्क-मन्क आयोर, ओर देव्यातोर, इह इनजोर योहनिन वेहाट,” इन्जि येसु वेहतोग।

7 योहननाड कागयवालोरी अगडाहि पॅसिस अनेके, येसु मुडोरा संगे पया योहनना लोप्पा वेहता बोटटोग, “पेळ्कल बूमते मीट योहननाड केंजलाह अतिर अस्के, बेद्रमता मन्कन ऊळलाह अन्जि? वळयते विक्क-वक्क आयनद कारगोरडालेहका, तना पोल्लोटुन मिळ्क-मिळ्क वेहवान ऊळलाह अन्जिया?

8 अद्रमतोन आयवेके पया, बोन ऊळ अन्ज मतिर? रेसेम गेदेड उहतोग मन्कनुया? केंजाट, रेसेम गेदेड उहतोर मन्कलोर पेळ्कल बूमतगा मनोर, राजमिदेनगान मन्हतोर।

9 पया बाराहक अन्ज मतिर, रा? देवुळता कब्रतोन ऊळलाह, आयोया? मीक नना वेहतहनन, मुनेतोर देवुळता कब्रतोरगा सेवातुहक वीळिस, योहनना सेवा मता, अद्रमतोने मीट अन्जि ऊळतिर।

10 ओनाय लोप्पा देवुळि मुने तना लोहवाल पिसिह केवान वेहच मता, ‘ऊळा, नना नावा बळयिन नीवा मुने लोहतहनन।

निमा लोक्कुरा जीवातगा वायना इन्जि, नीवा अगदुन ओग तीर्हकनोग.’*

इदे सास्रमते रासतद मन्हता. (ओग बळयि इतेके योहनिने.)

11 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन इतेके, देवुळताड पाळनाड अडोने ताकवालोराग, देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहनिहकाय वीळिस, बोगे बेरोग पुटोग आसि. मतिंगा बोरगा देवुळ राजेम कीस्ता, ओरगडाहि सबेटोरिहक उडुलोग वने योहनिहकाय बेरोग।

12 देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहन, कब्र वेहचोर वाताड दियानाहि नेंड एवनाहजोम, देवुळ तना राजेमतुन जोरतेने निल्यिह कीसोर मन्हता, अह आसि लोक्कुर तान पोयतलाह, दोबेड-नूकेड कीसोरे लोप्पा नेडिहतोर.*

13 इतेके योहन वानाहजोम, देवुळताड सबेटोर कब्रतोरगा सास्रम ओसो मोसानाड अडोड†, मुनेने देवुळ लोहवाल राजाल वायनदिना लोप्पा वेहच मताड. *

14 मुनेतोर कब्रतोर बेस्के ‘देवुळ लोहवाल राजाना मुने), एलियाल कब्रतोग इद बूमते मल्स वायनोग,’ इनजोर इंदुर, * अस्के ओरु योहनना लोप्पाने वेहन्दुर. इदिन पुनदलाह मीवा विचर मन्हता इतेके पुन्हट: योहन इतेके एलियाललेहकाडोगे!

15 मियाडाहि बोरिहक पुनदलाह गिदा मन्हता, नावा पोल्लोटुन बेस केंजाट!*

16-17 “मीट योहननाड केंजवोरिर, नावाड इका केंजवोरिर, मीट बेद्रमतोरिर इनदना, तेन केंजाट. बोर पेकोर बजरतगा कसलाह उदिसि, तमाड गोटयालोरीन केयिहतोर. केयसोर ओर इन्हतोर,

‘मीक इनजोर माट तुस्केने रेला पाटाता रेगा ऊरतोग, तेला मति मीट एंदविर.

पया माट हामूर रेगाताड पाटाड ओतोम,

तेला मति मीट मोरो-मोरो इनजोरें,

अळसोरें अर्यूल पायविर.’

18 अद्रमे योहन लोक्कुरा संगे उदसोर बेस तिनजोर-उनजोर वावोग, अदिहक इसि ओनगा देयम मन्हता, इद्रम ओन इन्हतोर।

19 मति माने-मन्कना नडुम पुटोनन बेस तिनजोर-उनजोर वाताहक इसि, नाक वळ्ककिहतोर, ‘ओन ऊळट, ओग उळ्बे, ओचे, सिदवा एनवालोर, पाय्यल्लोर गेतयाला!’ इद्रम नाक इन्हतोर. (योहन अह मताहक वने मीक अरवोये, नना इह मताहक वने मीक अरवोये.) मति बोर देवुळता बुदते ताकिहतोर, ओराड कबस्क सेतेम दिसनुड,” इनजोर येसु इतोग।

येसुनाड केंजवोराड नाहकिहक टुकमि

(लुकाल 10:13-15)

20 पया बेव नाहकने येसु तनाड बेहरा डीसाताड वेल्लाडे कबस्क कीतोग, अगडोर पापमताहि मिळ्न्दवाहकु, ओरिन ओगु इहलेहका तप तोहता बोटटोग:

21 “ए कोराजिन नाटेनोरिर! ए बेत्सेदा नाटेनोरिर! देवुळि मीक सिक्सा इयगा. बाराहक इतेके मियाग बेव बेरा डीसाताड कबस्क कीतन, अबु सोर, सिदोन इव लावाड नाहकने‡ कीस मतेके, अगडोर अस्केन बेस्कोटे निटमे केंजेर; पोता-गेदेड उहचि, तलातगा नेग दोसिसि, मावा पापमताहि मिळ्न्दतोग इन्जि, ओर तोहेर. (मति मीट इतेक मीवा पापमताहि मिळ्न्दविर!)

22 करल इदे मन्हता, सोर, सिदोन इव नाहकिहकाय वीळिसि, मीक नेयमता आकि दियाते देवुळि वेल्ला सिक्सा इयगा।

* 11:5 11:5 यशायाह 29:18; 35:5; 42:7; योहन 9:7 * 11:5 11:5 यशायाह 61:1; लुकाल 4:18-19 * 11:10 11:10 पेससुळि 23:20; मलाकी 3:1

* 11:12 11:12 देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहन, कब्र वेहचोर वाताड दियानाहि नेंड एवनाहजोम, देवुळ तना राजेमतुन जोरतेने निल्यिह कीसोर मन्हता, अह आसि लोक्कुर तान पोयतलाह, दोबेड-नूकेड कीसोरे लोप्पा नेडिहतोर. मोदुल कागिदतन उळ्बेके, इद अर्तम वने अरयहता: “देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहन, कब्र वेहचोर वाताड दियानाहि नेंड एवनाहजोम, देवुळता राजेमता अद्रमि लळय आसोर मन्हता, अहे लळय केवालोर आन एहललाह ऊळिहतोर.” † 11:13 11:13 देवुळताड सबेटोर कब्रतोरगा सास्रम ओसो मोसानाड अडोड इतेके येसु वायनमुने रासतद पूरा पाळना सास्रमि. * 11:13 11:12-13 लुकाल 16:16 * 11:14 11:14 मलाकी 4:5; मार्कल 9:11 * 11:15 11:15 तोहकीव पोल्लोड 2:7,11

* 11:21 11:21 यशायाह 23; यहेज्केल 26—28; आमोस 1:9-10; योएल 3:4; जकय्याह 9:2-4

23 ओसो ए कापेनटिनोरिर! मीट देवुळदीपतगा पोगोन एवयकोम इह्निरा? आयो, देवुळि मीक इळ्ने हानादीपतगा पोहचीयगा!० मियगा नना बेव बेरा डीशाताड कबस्क कीतन, अव कबस्क सोदोम नाटे तेला कीस मतेके, अद नाटेनोर तमा पापमताहि मिळन्देर, अह आसि सोदोम नैड एवनाहजोम पिसालि, देवुळि तान बळे केवो आवालि.०(मति मीट इतेक मीवा पापमताहि मिळन्देर!)

24 नना मीक वेहतहनन, सोदोमतुहकाय वीळिसि, मीकु नेयमता आकि दियाते, देवुळि वेल्ला सिक्सा ईयगा,” इनजोर इतोम.

मोतातोरिहक अरम

(लकाल 10:21-22)

25 अस्के येसु देवुळतुन जोहर कीस इतोम, “ए बाबा! इळ्ता, पोगोटा ब्रमता सामिनिन!० नना नीक जोहर कीयहनन, बाराहक इतेके निमा इव सेतेम पोल्लोनु, बुदतोराम, पका तेळियतोराम इनवालोरिहक तोहवालेवा, उडूलोराम, बुदलेवोराम इनवालोरिहक तोहतिन.०

26 निटमे बाबा, नीवा विचर इदुमे कीयनद मता.”

27 पया येसु इतोम, “नावा बाबाल नाकु सबे पुनदलाह ईतोम.० देवुळबाबान विळिसस, बगे बार देवुळता मगिन पुनोग. ओसो बाबान सिरप नना, ओना मगान, पुहनन, ओसो बाबान तोहतलाह बोरिन नना आचिहनन, ओर वने बाबान पुनदनु.

28 “एय कब्टेम कीसोर बागतोरिर, (वेल्लाडे अडोडे-उतुर्कना) मोता कांजतोरिर, मीट सबेटोरिर नयके वाट, अस्के नना मीवाड जीवाहकु आरम ईकन.

29 नना पेदातनम केवानन आयोन, ओसो जीवाते कुल्लु महनन.० अदिहक (मीवा पूहतद जुवातुन पोहचि,) मीट नावाये जुवा कांजाट. ओसो नावाड कगयाट, अहे कीम्हट, अस्के मीवाड जीवाहकु आरम दोर्कगा.०

30 बाराहक इतेके नावा जुवा पूहो, नावा मोता अल्को मन्हाता!०”

12

पोल्वादियाता लोप्पा कट्टला

(मार्कल 2:23-28; 3:1-6; लकाल 6:1-11)

1 अद तुकने येसु तनाड कगयवालोर बार, वारमता पोल्वादियाते बोराडो पोलहकना नडुमतुहक अतोर.* अनेके ओरिहक कव वसताहकु, ओर गोहकनाड एन्किन ऊचिसि तिंदुर.

2 तेन ऊळिसि उदुर पसिर इतोर, “पोल्वादियाते बेदे कबळ इटलाह पोलो, तानु नीवाड कगयवालोर नोमेम” इन्जि, येसुन कट्टला कीतोर.०

3 अस्के येसु ओरिन इतोम, “मुनेता कालमते दाविद राजाल तनाड ऐगोटोर बार, ओरिहक कव वसतस्के बह कीतोर, तेन मीटु साग्रमते बेक्केन अर्वविरा?

4 ओर देवुळता रावुळता बह अतोर; अगा देवुळतुहक वाटाड बेव आरिड सिरप ब्रमयालोरिहके तिनदलाह पोलिहताड; अवे आरिनु ब्रमयालोर ओरिहक तिनदलाह इतोर.०(अस्के देवुळि दाविद राजानु तपतिन इन्जि इनो अले.)०

5 अदुमे पोल्वादिया मतेकाय, ब्रमयालोरिहकु मंदिरता माळना कबळ कीयना पोलिहता, अस्के ओर पोल्वादियाता अडोतुन कळ्वोग केवोर, इदिन मीटु साग्रमते अर्वविरा?

6 नना मीक वेहतहनन, मंदिरतुहकाय वीळिस बेरा पोल्लो मियगा एवता!

7 मोक-मोह्रम ईथना वाटो, ओर्विनाहक मीटु जीवा लोपतप मनदनद बेसु, इहे नावा विचर मन्हाता,० इद साग्रमते देवुळ वेहतद पोल्लोता अर्तम मीट पुन्ज मनेरि इतेके, कसुरलेवोरिन मीट तप तासविर आवेरि.०

8 बाराहक इतेके नना माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन मन्जि, पोल्वादियाते पोलनदिन, पोलवदिन वेहतनद अदिकर नाक मन्हाता,” इतोम.

9 अगडाहि पेसिस पया, येसु तनाड कगयवालोर संगे ओरा पारनाता लोन अतोर.

10 अस्के अगा ओर्वींग वागता कयदोग मतोम. अस्के येसुन तप तोहतलाह इनजोर, “पोल्वादियाते दुकतुन सत्रे कीयनद कबळ पोलिहताया, बार पोलोया?” इन्जि ओनु पसिर ताल्हकतोर.

11 अस्के ओरिन येसु इतोम, “मियगडाहि ओर्विना उदिय गोर मतेके, अदु पोल्वादियाते बोंदातगा अरतेके, तान अद दिया ओगु तेंडो! आयनोगा? ओग निटमे तेंडोना!

12 ऊळाट, गोरितुहकाय मन्कना जीवा बेचोटा बेरा मन्हाता! अदिनेनाहकु पोल्वादियाते ओर्विनाहक बेसता कबळ कीयना पोलिहता,” इन्जि इतोम.

13 पया “कय आहा!” इनजोर येसु वागता कयदन इलाहे, ओग तना कयदुन आहतोग. अस्के अद वागता कय, दुया कयलेहका सत्रेम आता.

14 मति ओर पसिर पलत पेसिसि, येसुन बह कीस हळककल इनजोर, तमतमाय वळ्हकतोर.०

देवुळ आचतोग सेवकि, येसु

15 इव पोल्लोड केंजिसि, येसु अगडाहि पेसतोग. अस्के वेल्लाय मुल ओना पयाह अतोर. ओराड सबेटोर रोगहलोरिन ओग सत्रे कीसीतोग.

16 “केंजाट, नना मियेनाहक इह कीतन इन्जि, बेगान बह वेहमाटु!” इनजोर येसु सत्रेम आतोरिन वेहतोग.

17 इदिम यसयाल इनवाल देवुळता मुनेतोम कसुरतोम, देवुळ लोहवाल राजाना लोप्पा बेद पोल्लो वेहक मतोम, अद इजेके करल आता. अद इह मन्हाता:

18 देवुळि इन्हाता, “ऊळाट, वेग नावा सेवकि,

वेने नना आचतन,

वेनगाने नना जीवा वाटिहनन,

वेना संगे नना गिर्दति महनन.

वेना पोगोन नना नावा पवित्र जीवातुन रेहतकन.

० 11:23 11:23 तोहचीतव पोल्लोड 6:8 † 11:23 11:23 पुट्टुळि 19: 2 पत्र 2:6 † 11:25 11:25 व्यबथाविवरण 10:14; बळयिर 17:24 † 11:25

11:25 1 कुरिततोर 1:20,26; 2:8-10 † 11:27 11:27 नावा बाबाल नाकु सबे पुनदलाह ईतोम. मोदुल कागिदते “नावा बाबाल नावा कयदे कयमे ईतोम.” † 11:27

11:27 योहन 3:35 † 11:29 11:29 2 कुरिततोर 10:1; फिलिपितोर 2:5,8 † 11:29 11:29 सिमंवाह 6:16; इमिसुतोर 4:20; 1 पत्र 2:21 † 11:30

11:30 1 योहन 5:3 * 12:1 12:1 मोसा मुल्लोगाड दाह अडोमगडाहि वारमता पोल्वादिया नेमना, इद उदि अडो मता. पुस्तकता अक्रिते पुनव पोल्लोना अर्तमि इगा पोल्वादियाता लोप्पा वेहतद मन्हाता. † 12:2 12:2 लकाल 6:7; 13:14; योहन 5:16; 7:23; 9:16 † 12:4 12:4 इन्जितोर 9:2 † 12:4 12:3-4 1 शम्पल 21:1-6

० 12:7 12:7 श्लोके 6:6 † 12:7 12:7 9:12-13 † 12:14 12:14 26:4; मार्कल 14:1; लकाल 22:2; योहन 10:31; 11:53

- वेग सबे जातिनोरिहकु, नावा सेतेमतनु आबुर कीयनोग.
 19 वेग बोनाय संगे वहचोग आयनोग, जोरते केयोग आयनोग.
 ओसो वेना आळो बजरते लोकुरिहक वेनदा वावो आयगा.
 20 वेना सेतेम गेल्लसनाहजोमु, वेगु सनिसारम पोयतप मनवालोरीनु वेहोग आयनोग,
 ओसो आसालेवप मनवालोरीहकु आसा ईयनोग.†
 21 अहे वेनगा सबे जातिनोर आसाते मनदनुर, ” इन्जि इन्हता.✽

परसिर येसुन देयम पोयतोग इन्हतोर

(मार्कल 3:23-29; लकाल 11:14-23; 12:10)

22 अस्के पया देयहक पोयताहकु, म्काल-गुडि आता मन्कनु, लोकुर येसुनके ततोर. ततस्के येसु ओन सत्रे कीसीतोग, अस्के ओग मन्कल वळ्हक बोटोग, अहे तोवया बोटोग.

23 अस्के लोकुर पका बाभिसि इनदलाह आतोर, “बह दाविद राजाना कळते पुट वावाल मतोग, वेग ओगे पिसिह केवाल मनदनोगा?” इतोर.

24 मति अगा मतोर परसिर इदिन केंजिस इतोर, “वेग कोनि बेल्जेबुब इनदनद देयहकना मुक्यानाय सायताते, देयहकिन पंड पगयहतोग!” इद्रम अडम वळ्हकतोर.

25 परसिराड पोटाताड विचर्क पुन्जि, येसु ओरिन इतोग, “बेदाय राजेमते तमाय नडुमि कोंटेड पुटेटेके, अद राजेम लेडिहता. अहे लोतगाय, नाटेनगाय कोंटेड पुटेटेके, अव वने निलोके.”

26 अद्रमे देयहकना मुक्याल तनाडे देयहकिन पंडटेके, अविस्कनगा वने कोंटेड मन्हताड. पया अविना राजेम बह नितगा?

27 अले, मीट इतपु, देयहकना मुक्याना लावते नना देयहकिन पंडटेके, मीवोर पया देयहकिन पंडिहतोर,✽ बह ओर वने देयहकनाये लावते पंडिहतोगा? इद्रम मीवाड विचर्क चुकताड इन्जि, ओर तमाय तोहततूर!

28 मति देयहकिन नना देवुळता जीवाता लावते पंडिहदन इतेके, मियगा देवुळ राजेम कीयलाह आता, इदिन पुन्हट.

29 इदिन पुन्धि कीयलाह, नना मीक उंद पोल्लो वेहतहननः उंद लोतगा नेडिसि लटे केवाल मुने अगडोग पळ्योनु दोहवालेवा, अगडा मादुन लटे कीसि पेहता पगयनोगा? आयो, ओन मुने दोहतेकेने, ओना लोतनु वेग लटे कीस ओयनोग. (अद्रमलेहका देयहकना पळ्योन दोहतेकेने, नना देयहकिन पंड पगयकन.)

30 “बोर नावा संगे गोतते मनोर, ओर नावा विस्द मन्हतोर. ओसो बोर नावा संगे लोकुरिन जमा कीयलाह तोळ आयोर, ओसु नयगडाहि लोकुरिन बिरोबो कीस्तोर,” इन्जि इतोग.

31 पया (ओर परसिर देवुळता जीवातनु उस्कतप वळ्हकितहोर, इदिन तोहतलाह) येसु ओसो इतोग, “नना मीक वेहतहनन इतेके, मन्कना सबे पापमतनु अहे देवुळता अडम वळ्हकतदिनु, देवुळि मापि कीया पगयगा. मति देवुळता पवित्र जीवातनु बोग उस्किहतोग, ओन मात्रम देवुळ मापि केवो आयगा.✽

32 अहे बोग माने-मन्कना नडुम पुटोना अडम वळ्हकितहोग, ओन इका देवुळि मापि कीया पगयगा. मति देवुळता पवित्र जीवाताड कबस्किन बोग उस्किहतोग, ओन देवुळ मापि केवो आयगा. इद कालमते आयि, वायना कालमते आयि, बेस्केन मापि केवो आयगा.

33 “केजाटु, मराड तमाड कायानगडाहे पुनदा वास्ताड. मरा बेसतल इतेके, तनाड कायाड वने बेसताड. अहे मरा लागो इतेके, तनाड कायाड वन लागोड.

34 एग वीसमतरसलेहकाडोरिर, मीट लागवोरि मन्जि, मीक नेहनाड गोटीड बह वळ्हक वायनुड! बाराहक इतेके, पोटातगा बेव पोल्लोड निदिस मन्हताड, अवे पोल्लोड तोडटाहि पेसिहताड.✽

35 बेसतोग मन्कल तना पोटाताहि बेसताड पोल्लोड पेसिह कीस्तोग, अहे लागवोग मन्कल तना पोटाताहि लागवाड पोल्लोड पेसिह कीस्तोग.

36 ओसो नना मीक वेहतहनन, आकि नेयमता दियाते, देवुळि मीवा तोडटाहि पेसतद, उंद-उंद उगसता पोल्लोता इसब मियगडाह एतगा.✽

37 बाराहक इतेके, आकि नेयमता दियाते, निमा कसुरतोनिन महनिना, इलविना, इदिन नीवाड इद बूमते वळ्हकताड पोल्लोड तोहतनुड,”✽ इनजोर येसु इतोग.

येसु अद पीळतोर तप तोहतहतोग

(लकाल 11:29-32; 11:24-26)

38 अस्के उयतूर परसिर, साभ्रमगस्र येसुनगा वासि इतोर, “गस्र, नीवा कयदगडाहि बाभिम कीयनद सीना माक ऊळना मन्हता,” इद्रम ताल्हकतोर.✽

39 अस्के येसु ओरिन इतोग, “लागवोर, देयवुळतुन केजबोर, नावाड बेरा डीसाताड कबस्किन ऊळतोर इद पीळतोर, नाक सीना ताल्हकितहोर. मति योनाल इनवाल देवुळता कबुरतोन्क बह बह आता, सिरप अदे सीना नना ओरिहक तोहतकन, तान विळिसस दुस्रा सीना तोहोन.

40 इतेके योनाल बेद्रम नक्का-पियल मूंड दियाड बेरा मीनता पोटालोप्या मतोग, अद्रमे माने-मन्कना नडुम पुटोतनु, नना नक्का-पियल मूंड दियाड इद बूमता लोप्पा मिजिस मनदकन.

41 केजाटु, योनाना कबुरतनु केजिसि निनवे सहरतोर, तमा पापमताहि मिळन्दतोर इन्जि पुतिर.✽ ऊळाट, योनाहकाय वीळिस बेरा पोल्लो मियगा एवता, (मति मीट इतेक केंजिविर). अदिहके आकि नेयमता दियाते, निनवे सहरतोर निचि, इद पीळतोरिनु तप तासनु.✽

42 अद्रमलेहकने सीबा देसेमता रानि साल्मोन राजाना ब्रदताड पोल्लोड केजलाहि, वेरला जेकताहि इगा वास मता. ऊळाट, साल्मोनिहकाय वीळिस बेरा पोल्लो मियगा एवता, मति मीट इतेक केंजिविर. अदिहके आकि नेयमता दियाते, अद रानि वने निचि, इद पीळतोरिनु तप तासगा.

43 “इद पीळता बाताल आग्या, इदिन पुन्धि कीयलाह नना मीक उंद पोल्लो वेहतहनन.” उंद देयमि बेस्के मन्कनाहि पेसिहता अस्के, अद तन्क मनदलाह, इके-अके मेटाड-मेटाड वेलेयिय, जागाड पहीकिस ऊळिहता, मति तान्क जागा दोर्को.

44 अस्के अद देयमि आलिह कीस्ता, ‘बोन्गडाहि नना पेसिस वातनु, अगा ओसोवन मल्स दाकनु,’ इद्रम इन्हता. पया अन्ज ऊळिहता अस्के, अद मुनेता लोनु रिक्कम आतदु, नेहतदु, ऊसतदु, इद्रम तान्क बेस दिसिहता.

45 अस्के पया अद अन्जि, तन्काय लागव वळ्ह देयहकिन, तना संगे गोत कीस ततहता. अस्के अबु ओग मन्कना लोप्पा नेडिस जागा आस्ताड. पया ओना इजेटा गोसा, मुनेतदिहकाय वेरला कर्बता आस्ता.✽ अद्रमलेहकाने वद लागवा पीळतोरिहकु, तमाड जीवाने नावाड पोल्लोहक जागा एवाहकु, इद्रमे गोसा आयगा,” इनजोर इतोग.

† 12:20 12:20 वेना सेतेम गेल्लसनाहजोमु, वेगु सनिसारम पोयतप मनवालोरीनु वेहोग आयनोग, ओसो आसालेवप मनवालोरीहकु आसा ईयनोग. मोदुल काभिदते, “ओना सेतेम गेल्लसनाहजोमु, ओगु ओय्कताड जेडेनु वेहोग आयनोग, ओसो पोया पेसनद वततनु पिहोग आयनोग.” ✽ 12:21 12:18-21 यशायाह 42:1-4; रोम सहरतोर 15:12 ✽ 12:27 12:27 कळयिर 19:13 ✽ 12:31 12:31 इन्जितोर 10:29 ✽ 12:34 12:34 इभिसुसतोर 4:29 ✽ 12:36 12:36 रोम सहरतोर 14:12 ✽ 12:37 12:34-37

यकून 3:2,6 ✽ 12:38 12:38 सेहोद 6:30; 1 कुरिततोर 1:22 ✽ 12:40 12:40 योनाल 1:17 ✽ 12:41 12:41 योनाल 3:6-9 ✽ 12:41 12:41 रोम सहरतोर 2:27 ✽ 12:45 12:45 2 पत्र 2:20

येसुना निटम जीवातोर बोस?

(मार्कल 3:31-35; लूकाल 8:19-21)

- 46 जमा आता मुडा संगे येसु वळ्ळकसोर मनेके, ओना तलोगि, ओनाड तमोर वासि, ओना संगे वळ्ळकना मन्हाता इन्जि, लोता पयते निच मतोर.
 47 अक्के बोगो येसुन वेहतोग, "गुरू, नीवा यायालि, नीवाड तमोर पलते नीवा अगा ऊळसोर निच मन्हातोर," इतोग.
 48 इदिन केंजिस येसु ओन इतोग, "नावा यायालि, नावाड तमोर, नावा लोतोर बोस, इदिन मीट पुह्नितोर?"
 49 इतक्के पया तनाड कगयवालोराक्के कय ऊपिसि, "ऊळटु! नावा लोतोर इतेके निटम वेरे!
 50 बोर नावा देवुळदीपतोग बाबाल वेहतपु ताकिह्तोर, ओरे नावा दादाललेहका, तमोगलेहका, एलाळलेहका, अकाललेहका, तलोगलेहका एरेटोर आंदुर," इतजोर येसु इतोग.

13

विजाता पुन्पिह कीयनद पीटो

(मार्कल 4:1-20; लूकाल 8:4-15)

- 1 अदे दिया येसु लोताह पेसिसि, सम्युरकचुल अन्जि उदतोग.
 2 वेल्लामुल ओना पेके गोहडिनाड गोहडिड वांदुर, अदिहकु ओगु एगकचुल उंद ओडातागा अन्जि, काहत्तलाह उदतोग। कतमतोर पया ओना मुनेह दडकचुल नितोर.
 3 पया ओगु वेल्लाड पोल्लोड, पुन्पिह कीयनाड पीटोने वेहता बोटोग। उंद पीटो इह मता: "केंजाटु, वीतवाल ओबोर्गो विजा वीतलाह पेसतोग।
 4 ओग वीतनेके उडुन विजा अगदगा अरता, अदिनु पिटेड वासि कतम तिताड.
 5 उडुन विजा आद बंडाना जागते अरता. अगा आदता पोगोन बर्बर तोळ्यो मताहकु, अद तोळ्यो उबिसि अगडा विजा चट्टिपेटे मोन्हटटा.
 6 मति ईर्क लोप्पा अनवाहकु, एद तेगत्तके पोहकाड वागाताड, पया वतिस डोलताड.
 7 ओसो उडुन विजा कोये-जपिना जागते अरता. पया कोये-जपिड बेरिसि, अगडा पेसना वंज-सोपतुन हक्कताड, बेर्स एवोड.
 8 उचुन विजा इसि राब जागते अरता. अरताहकु अदु उंद-उंद मोदुदुहकु बेगा डेडा वीसा (30), बेगा मूड वीसाड (60), बेगा नूर (100) इद्रमलेहका तेना पंटा वाता.
 9 मियडाहि बोरीहक पुनदलाह गिर्दा मन्हाता, नावा पोल्लोतुन बेस केंजाटु!" इतजोर येसु पीटोतु मारिह कीतोग.
 10 पया तनाड कगयवालोरा ओनागा वासि तालहकतोर, "निमा लोकरिहकु पुन्पिह कीयनाड पीटोने बाराहक वळ्ळकसोर महनिन, गुरू?" इतोर.
 11 येसु पया ओरिन इतोग "मीक इतेके, देवुळि तना राजेमताड मकतव पोल्लोन पुनदलाह बुद ईता, ओरिहक बार एवो.
 12 केंजाटु, बोनागा पुनदद बुद मन्हाता, ओन्कु देवुळि ओसो ईका ईयगा, ओन्कु वेल्लाय दोर्कगा. मति बोनागा पुनदद बुद इले, ओनागा उचुन मतद बुदतुन वने, देवुळि ऊंदिस ओयगा.
 13 अदिनेनाहकु नना पुन्पिह कीयनव पीटोने ओरिन वळ्ळकिहहन, बह इतेके ओर तमाड कौडाने नावाड कबस्किन ऊळिह्तोर, तमाड केक्कने नावाड पोल्लोन केंजिह्तोर, मति तमा बुदते ऊळलाह, केंजलाह, पुनदलाह ओर गळस आस्तोर.*
 14 यसयाल इनवाल (तना कालमतोरा लोप्पा) मुने रासतद देवुळता कबुर इह वेहतहता:
 'ओर लोकर नावाड केंजलाह कोनि केंजसोर मनदनुर,
 मति ओरिहक बेस्केन तेळियो आयगा;
 नावाड कबस्किन ऊळलाह कोनि ऊळसोर मनदनुर,
 मति अविना अर्तम ओरिहकु बेस्केन तेळियो आयगा.*
 15 बाराहक इतेके ओरा बुद गळस आता;
 केक्कने केनकेने केंजिह्तोर, ओसो तमाड कौडाड पिहतह्तोर.
 अद्रम आसि ओर कौडाने ऊळ पगवोर,
 केक्कने केंज पगवोर,
 बुदते पुनदा पगवोर,
 अहे सत्रेम आयलाह नयगा वावोर,'*
 इन्जि देवुळ यसयान इन्हाता. (इद पोल्लो नावाड केंजवोरा लोप्पा ईसा करल आता.)
 16 "मति मीट बारा नावाड कबस्किन ऊळिहनिर, नावाड पोल्लोन केंजिहनिर इतेके मीट देव्यातोरि.
 17 इह केंजाट, नना सेतम वेहतहनन, नेंड मीट बेव ऊळिहनिर, केंजिहनिर, अविनु मुनेतोर देवुळता कबुरतोर ओसो सेतमतेर, इद्रम वेल्लाटोर ऊळलाह, केंजलाह पळेम आंदुर. मति ओरिहकु ऊळ दोर्को, केंज दोर्को.*
 18 "मीट इजेके विजाता पीटोता अर्तमन पुन्हट.
 19 अद विजा इतेके देवुळ राजेम कीयना लोप्पाडा बेसता कबुरि. इद कबुरतुन बोग केंजिह्तोग, मति ओन्क तेळियो आस्ता, ओना जीवातागा वीतदद विजातुनु, देयहकना मुकयाल^१ वासि ऊंदिस ओस्ता. इद्रमतोर लोकर विजा अरतद अगदा जागालेहका आस्तोर.
 20-21 बेद आदतागा विजा अरता, अद इहलेहका आस्ता. बोर कबुरतुन गिर्दति चट्टनेन केंजिह्तोर, मति अद पोल्लो जीवाते गडवाहकु, गळके बहे दीरा पोयतह्तोर. पया देवुळता पोल्लोतुन म्मतेनाहक अडसनाय, तिपलाय वाता इतेके, चट्टनेन ओर विस्वसते पेके अरयह्तोर.
 22 कोये-जपिड मतद जागा इहलेहकाडा आंदु, बोर कबुरतुन केंजिह्तोर, मति सम्परमताड आल्सुळक ओसो अनम-दमनता उळवे,^२ इव कोयेनलेहकाडाड देवुळता पोल्लोतुन ओरा जीवातागा मोन्हट एवोड, पया अद पोल्लो बातय पायदाता आयो.
 23 मति राब जागा इहलेहकाडा आंदु, बोर कबुरतुन केंजिह्तोर, काळिडह्तोर, पया ओर पतल पेसिसि बेसताड कबस्क कीस्तोर. बेद्रम राब जागातागा अरतद विजा, उंद-उंद मोदुदुहकु बेगा डेडा वीसा (30), बेगा मूड वीसाड (60), बेगा नूर (100) इद्रमलेहका तेना पंटा वाता, अद्रमता राब जागालेहका ओर मन्कलोर आस्तोर, अद्रमता पंटालेहका ओराड कबस्क दिसनुड," इन्जि येसु इतोग.

अकल रौडाता पुन्पिह कीयनद पीटो

* 12:50 12:49-50 इन्जितोर 2:11 * 13:11 13:11 11:25; 1 कुरितोर 2:9-10; कुलुसितोर 1:25-27 * 13:13 13:13 व्यवथाविकरण 29:4; विर्मवाह 5:21; यहेनकेल 12:2; योहन 9:39 * 13:14 13:13-14 रोम सहरतोर 11:8 * 13:15 13:14-15 यगावाह 6:9-10; योहन 12:40; बळरि 28:26-27 * 13:17 13:16-17 लूकाल 10:23-24; इन्जितोर 11:13 * 13:19 13:19 देयहकना मुकयाल मोदुल कारितो "लाभदु". * 13:22 13:22 रोम सहरतोर 12:2

24 ओसो उंदि पुन्पिह कीयनद पीटो येसु ओरिन वेहतोग. “देवुळता राजेम कीयनाड अडोड इहलेहका आंदुड. बोगो ओर्वोग तना पोलमते बेसता गोहकना विजा वीततोग.

25 मति खबेटोर उंजतस्के, नका ओना कुळसातोग वासि, गोहकनगा अकलतुन वीतिसि अतोग.

26 पया पोटाड आसि मीतस्के, गोहकनाड एन्क दिसताड, अस्के अकल रोंडा वने दिसता.

27 “अस्के लोता ओयुलतोर वासि मालकान इतोर, ‘महरज, निमा नीवा पोलमते बेसता विजा वीतिसि मतिन इसि? अगा पया अकल रोंडा बेनाह वाता?’ इन्जि इतोर.

28 ‘इद कबळि नावा कुळसातोना बोनायो मनदगा मति!’ इन्जि मालकाल ओरिन इतोग. ‘निमा पया बह इहनिन, माट अकलतुन तहककोमा?’ इन्जि ओर्युलतोर मालकान ताल्हकतोर.

29 ‘एह-एह, आयो, अकलतुन तहकनेके, मीट ओकावेला गोहकिन बार तहककिर!

30 कोयनाहजोम अव वलियसोर अहे मनिड. पया कोयना वेलाते नना कोयवालोरिन वेहतकन, ‘मुने अकल रोंडातुन कोयम्हट, कोसि तानाड पिनयाड दोहच, गुम कीसि बोळिससीम्हट. पया नावाड गोहकिन मात्रमि डोमेते दोसाट,’ इन्दकन,’ इन्जि मालकाल ओर्युलतोरिन वेहतोग.”

पुलुळ (दुलि) पेनेम ओसो ओयता पिडि, इविनाड पीटोड

(मार्कल 4:30-32; लकाल 13:18-21)

31 पया देवुळता राजेम बेद्रम बेसगा, तेन पुन्पिह कीयलाह, येसु ओसो रेंड पीटोड वेहतोग. “देवुळता राजेम इहलेहका आंदु. बोगो ओर्वोग तना लकाते, पुलुळ पेनेम वीततोग.

32 केंजाट, पुलुळ इतेके पका उडुला पेनेम मन्हता, ऊळविरा? तेला मति वलियतस्के, बेरा मरा आस्ता, अस्के तानाड पंगानगा पिटेड वासि गूडाड पडिहताड.”*

33 येसु पया ओरिहक दुसा उंद पीटो वेहतोग. “देवुळता राजेम इहलेहका आंदु. बेद उंद आंचळि इचुने ओयता पिडटुन, मूंड तवाड पिडटगा काल्हपता. अस्के मनेक मनेक, अरडा पूरा पिडि ओयता.”

34 इव सवे पोल्लोड, येसु लोक्कुरिन पुन्पिह कीयनाड पीटोने वेहतोग. पुन्पिह कीयनाड पीटोडलेवा, येसु ओरा संगे बातय वळ्हकोग आंदोग.*

35 इदिनलोप्पा देवुळ तना कबुरतोना संगे मुने वेहच मता, अद पोल्लो इजेके करल आता, अद इह मन्हता:

नना नावा तोडटे पुन्पिह कीयनाड पीटोड वेहतकन.

बूम पुटटगडिह मकिस मतव पोल्लोनु, नना वळ्हकिस तोहतकन.*

येसु अकलता पीटोतुन तेळिहियेह कीस्तोग

36 पया येसु लोक्कुरिन विळिसि लोन अतोग. अस्के तनाड कगयवालो ओनगा वास इतोर, “गू, पोलमते वीततद अकल रोंडाता पीटोतुन, माक पडुने तेळिहियेह कीस वेहा,” इद्रम ताल्हकतोर.

37 अस्के ओग ओरिन वेहतोग, “केंजाट, बेसता विजा वीतवाल इतेके, माने-मन्कना नडुम पुटटोनन, ननाने आंदन.

38-39 पोलमि, इद बारा दुनिया आंदु. बेसता विजा, इद बारा देवुळतुन मावा राजाल इन्जि नमवालोरे. अकलतुन वीतवाल इतेके, अदे देयहकना मुक्याल आंदु. अकल रोंडा, इद बारा तानाड केंजवालोरे.* पंटा कोयना वेला, इद बारा बूम मारनद आकि वेला, अस्केने देवुळ कतमतोरा नेयम कीयगा. ओसो कोयवालोर इतेके देवतुलक आंदुड.

40 “अस्के बेद्रमि अकल रोंडातुन कोसि, गुम कीस मन्जि किसतगा वाटिहतोर, अद्रमि इद बूमता आकि वेलाते आयगा.

41 अद वेलाते माने-मन्कना नडुम पुटटोनन, नना नावाड देवतुल्लिन लोहतकन. नावा राजेमते वायलाह एवोरिन, ओसो लावाड केवालोरीनु, वेर कतमतोरिने अव देवतुल्लक नावा राजेमताहि पेहचीयनुड.*

42 देवतुल्लक ओरिन जमा कीसि, मळाना पिववद किसबटटगा वाटनुड. अगा अमेसा केयना, अळयना, मुडुर-मुडुर पल्क कोमकना आयगा.

43 अस्के सेतेमतोर तमा देवुळबाबाना राजेमते, पोळद दीचतप लेहका, देवुळता संगे मांजसोर मनदनुड.* वीरिहक पुनदलाह गिर्दा मन्हता, ओर नावा पोल्लोतुन बेस केंजिर!

देवुळता राजेमता दारा

44 “देवुळता राजेम कीयनव अडोड इहलेहका मन्हताड. बोगो ओर्वोग दुसोना पोलमते, बोंदालोप्पा मकिह कीस तासताड कल्दकिन नसिबलेहकाने ऊळतोग. पया अविन अगान मिसिसि, पका गिर्दा आसि, लोन अतोग. अन्जि ओग तना पूरा मालसोमतुन वमिसि, अव कोताने अदे पोलमतुन असतोग, बह इतेके अव कल्दकु अद पोलमतगा मताड.

45 “देवुळता राजेम कीयनव पोल्लोड इहलेहका ओसो मन्हताड. बोगो वीक्कुरतोग बेसताड मोतिड पर्वकलाह बजरते अतोग.†

46 ओन्क उंदि पका दाराता मोति दोर्कतस्के, ओग अन्जि तना पूरा मालसोमतुन वमिसि, अव कोताने इदे मोतितुन असतोग. (इद्रमलेहका देवुळता राजेमतागा वायना इतेके, दुनियाता सवे मालसोमतुन पेके कीसि, देवुळतुन पर्वकाट.)

वदता पीटो

47 “देवुळता राजेम कीयनव अडोड ओसो इहलेहका मन्हताड. मीन्क पोयवालोर गुंजना वदतुन एतगा आहतहतोर, अस्के नेहनाड-लाग्वाड सवे रीतिनाड मीन्क वदते लोप्पा अरयहताड.

48 अद वदमेंडु मीन्क आस्ताड, अस्के पोयवालोर तान दडकचुल गुंजिहतोर. पया वेरु उदिस मन्जि, बेव बेसताड, अविनु आचिसि कोडुते तासिहतोर, अहे लागवान बारा पोहचीस्तोर.

49 अद्रमि इद बूमता आकि वेलातस्के आयगा. देवतुल्लक वासि, लावोरिन सेतेमतोराहि एम्पिह कीयनुड.

50 एम्पिह कीसि, ओर लागवोरिन पिववद किसबटटगा सिक्सतगा वाटिसीयनुड. अगा अमेसा केयना-अळयना, मुडुर-मुडुर पल्क कोमकना आयगा.

51 “इव सवे पोल्लोड मीक तेळियताडा?” इन्जि येसु कगयवालोरीन ताल्हकतोग. “इंगो गू, माक तेळियताड,” इन्जि ओर इतोर.

* 13:32 13:32 यहेजकेल 17:23 * 13:34 13:34 योहन 10:6; 16:25,29 * 13:35 13:35 देवुळताड पाटाड 78:2; रोम सहरतोर 16:25

* 13:38-39 13:38-39 16:23; योहन 8:44; बळयिर 13:10; 1 योहन 3:10 * 13:41 13:38-41 तोहचिंतव पोल्लोड 14:15 * 13:43 13:43

दामियेल 12:3 † 13:45 13:45 समुद्रे बेदे उंद रीतता इतता पोदालोप्पा गुंडुल पांडु बडलेहका दोकिहता, तेने मोति इन्हतोर, तेना दारा वेलाय आस्ता.

52 “अह इतेके, बेद्रम लोता मालकाल तना विजाबडटाहि पाळनाड, पूनाड इद्रमताड मालसोमतुन पेहतहोतग, अद्रमलेहकाने मीट वने देवूळ राजेम कीयनाड अडोड कागयतोरिर, दुसोरिन कागहतकिर. (अस्के मीटू पाळना कागहमुळ ओसो नावा पूना कागहमुळ, मीवा पोटाताहि पेहच कागहतकिर,)” इन्जि येसु ओरिन इतोग.

तना नाटेनोर येसुन पास्किह्तोर
(मार्कल 6:1-6)

53 पया इव पुन्निह कीयनव पीटोड वेहच मारतस्के, येसु अडहाहि पेसिस अतोग.

54 तमा नाग नासरेतते वासि, ओरा पार्तनाता लोतगा, ओरिहकु देवूळताड पोल्लोड वारमता पोल्वादिघाते कागहनदोग. अव पोल्लोन केंजिसि, ओरु सखेटोर बयल आतोर. “वेन्क अचोटा बुदि, अचोटाड बेराड कबस्क कीयना लाव, बेगडाहि दोर्कता, रा? 55 बह वेन इसि माट पुनोम, वेग बडुलाना मगि आयोगा? वेना तलोग मरियालि आयोगा? ओसो वेनाड तमोर वने याकुबि, योसेपि, सिमोनि, यहदाल वैर इन्जि माट पुनोमा?”

56 ओसो वेनाड सबे एलास्क इगाने मन्हाताड इसि. पया वेन्कु अचोटा बुदि, लावु बोग इतोग?” इन्जि नाटेनोर येसुन नमोर आंदुर.

57 अद्रम आसि ओर येसुन नमोम इतोर. अस्के येसु ओरिन इतोग, “देवूळता कबुरतोन्क दुनियामेड मान दोर्किहता, मति कुदता नाटे अहे लोते मात्रमि, मान दोर्की.” (अद्रमे नाक इंका मीट अहे ऊळिहनिर,)” इतोग.

58 ओर येसुन नमवाहकु, अगा ओगु बेरा लावताड कबस्क वेल्लाड कैवोग.

14

एग मीहवाल योहनिन हक्किह्तोर
(मार्कल 6:14-29)

1 अद तुकने गाल्लि पटटा राजाल, एरोद अतिपस इनवाल, येसु कीताड कबस्किन केंजतोग.

2 (वेग राजाल मुने देवूळता पेदिरते एतेमीहवाल योहनिनहक्किंस मतोग, अदिहके) वेग येसुना लोपपा इह इतोग, “ओग कोनि निटमे योहन मनदनेग! ओग हासि ओसो तेग्तोगा बहे, अदिहके ओग अचोटाड डीसाताड कबस्क कीया पगयहतोग, ” इन्जि तनाड सेवकिरिन वेहतोग.

3-4 (योहनि, एरोद राजाल, वेरा नडुम कट्टलाड इह आताड.) राजाना दादाल पिल्लिप, वेग जीवात मनेकेने, वेना मुते, एरोदियसि इनदनदिनु, राजाल तना लोन ओतोग. अस्के योहन राजानगा वास इतोग, “नीवा कीतद कबळ मोसानाड अडोड वेहतपु पोलो, महरज, ” इन्जि वेहतोग. इद पोल्लोतुहक एरोद राजाल ओड आसि, योहनिन दोहचि जेलते वाटतोग.

5 अचोटाडाहि योहनिन राजाल हक्कलाह ऊळिंदोग, मति वेग देवूळता कबुरतोग मन्हतोग इन्जि, लोकुर योहनिन मान इंदुर, अदिहक राजाल लोकुरिहक रेयिसि, योहनिन हक्कोग आसि.

6 पया एरोद राजाल पुटटा दिया एवता, अद दिया राजाल कुळिप इतोग. अस्के राजाल ततदु तमदादाना मुते एरोदियसि, तेना मयाळि लोकुरा मुनेह एदिसि, राजान गिर्दा कीता.

7 गिर्दा आसि, राजाल तान इतोग, “निमा बाताल तालहककिन, अदिन नना नीक ईकन, ” इन्जि राजाल किरिया कीस वेहतोग.

8 ताना तलोग कागहच मतपु, अदु राजान इता, “काका, देवूळता पेदिरते एग मीहवाल योहनना तला, उंदि दळ्याते कीसि नाक तापु, ” इनजोर पिला तालहकता.

9 इदिन केंजिसि राजाहकु बेस दल्यो, मति कुळपतगा वाता मुडा मुनेह, किरिया कीस वेहतद पोल्लोतुन मिळहता वावो आंदु.

10 अदिहके राजाल जेलतगा योहनिन हक्किंस, ओना तला ततलाह, तनाड सीपक्किन उकुम इतोग.

11 दळ्यात कीसि तला ततस्के पया, एंदता पिलातुहक इतोर, अदु पया तना तलिनगा ओमीता.

12 पया योहननाड कागयवालोर ओना सेतातुन ओयलाह वातोर, अह कीसि ओन पोहतोर. पया इद पोल्लोतुन, ओरु येसुनगा अन्जि वेहतोर.

येसु एयुड अजर्कना मुडुहक तीहतहतोग

(मार्कल 6:32-44; लुकाल 9:10-17; योहन 6:1-13)

13 इद पोल्लो केंजिसि, येसु तनाड कागयवालोर बार, उंद ओडाते उदिस पेसतोर. पया बेदो पेळहकल जागातके केमेन अतोर. ओग अतदिन पुन्जि, लोकुर ओना पेके-पेके तमाड नाहकनाहि ताकसोर वातोर.

14 पया येसु ओडाताहि पेसिस ऊळतोग अस्के, वेल्लाय मुल नावा अग ऊळिह्तोर इन्ज पुतोग. ओरिन ऊळिसि, वेन्कु ओरा मान वसता, अस्के ओर ततोर रोगमतोरिनु वेग सबे कीतोग.

15 पोळद अरनेके, कागयवालोर येसुनगा वास इतोर, “गस, इद पेळहकल जागा मन्हाता, इगा इतेके तिनदलाह बातय दोर्की, ओसो पोळद इतेक अनजोर मन्हाता. वेर मात्रमि एरेग्रेताड नाहकनगा अन्जि, तम्क तिनदलाह असिस तथिर, वेरिन लोहा, ” इतोर.

16 “आयो, असलाह ओरिहक दया पोयो. मीटि ओरिहक तिनदलाह ईन्हदु, ” इनजोर येसु ओरिन इतोग.

17 “आं माटु! मयगा बेचोकु, सिरप एयुड आरिड, रेडे अटव मीन्क, अचोके मन्हाताड, ” इन्जि ओर इतोर.

18 “अले, अविन नयके ताटु, ” इनजोर येसु इतोग.

19 पया ऊळटु, येसु मुडुन इळन रौडातगा उद वेहतोग, पया अव एयुड आरिन ओसो रेंड मीन्किन पोसि, पोगोन ऊळिसि, देवूळतुन जोहर कीसि आरिन किळहतोग. अह कीसि, वांटाट इन्जि येसु आरिड, मीन्क, कागयवालोर कायदे इतोग, ओर पया मुडुहक वांटोर.

20 पया वेर सखेटोर पका पंजनाह तितोर. तिन्ज-उन्ज पिसतव किळकेड ओर गुम कीनेके, बारा डालाड पेसताड.

21 तिनवालोर म्लु एयुड अजर्क (5000) कोय्तोर मतोर, ओसो आस्कु, पिलाड-पेकोर, वेरा इतेके लोकाय इले मति!

येसु एता पोगोटुक ताकिह्तोग

(मार्कल 6:45-51; योहन 6:15-21)

22 पया तिन्ज-उन्ज मारतस्केने, येसु तनाड कागयवालोरिन इतोग, “नना लोकुरिन म्लस लोहतलाह पयाह महनन, मीट मात्रम ओडाते उदिसि, सम्द्रुता अवर बाजे वेंडिस अन्हट. ” अस्के ओर अहे कीतोर.

23 पया लोकुरिन लोहचि, बार कीसि, येसु वगोगे गुडुपोगोन पार्तना कीयलाह अतोग. नग्का आस मता, मति ओग अगान मतोग.

* 13:54 13:54 लुकाल 2:47; योहन 7:15 * 13:55 13:55 बळभिर 12:17; 15:13; 21:18; 1 करिततोर 15:7; गलातितोर 1:19; 2:9,12; याकुब 1:1

* 13:55 13:54-55 लुकाल 4:22; योहन 6:42 * 13:57 13:57 लुकाल 4:24; योहन 4:44 * 14:1 14:1 मार्कल 8:15; लुकाल 3:1,19-22; 8:3;

13:31; 23:7-12; बळभिर 4:27-28; 13:1 * 14:2 14:1-2 लुकाल 9:7-9 * 14:3-4 14:3-4 1 तितलुनिर 4:6

- 24 अद वेलाते ओरा ओडा समन्दुरता नडुमकसाते, दडटगडाह जेक मता. अस्के वळ्यते एताड लचकाड ओडातुन इळसोह-ओळसोह कीदुड.
 25 अस्के पया येसु नकाडाड मंड-नालुड एगसोरे (इतेके तलाकोग कूसना जोक-जोक), समन्दुरता एता पोगोटुक कागयावालारेके ताकसोरिन वातोग.
 26 एता पोगोटुक येसु ताकसोर वानेके ओर ऊळिसि, “एता मसमि वास्ता, रा!,” इनजोर रेथिस केयतोर.
 27 अस्के तोप्नेन येसु ओरिन केयतोग, “नना रा, रेयमाटु, दीरा कीम्हटु!” इनजोर इतोग.
 28 अस्के सिमोन पत्रु येसुन इतोग, “बोग, निमा गुस्निना? अह इतेके नाकु नियके एता पोगोटुक वायलाह वेहा,” इतोग.
 29 “अले अह इतेक वाय!” इनजोर पत्रुन येसु इतोग. पया पत्रु ओडाताहि पेरिसि, एता पोगोटुक ताकसोर, येसुनके दायलाह बोटेग.
 30 मति दूते वयननाड बेराड लचकान ऊळिसि, पत्रु रेथिसि मुळन्दसोर मतोग. अस्केने, “नाक पिसिह कीम सामि, नना मुळिन्दहनन,” इनजोर ओग केयतोग.
 31 तोप्नेन पया येसु ओन पोयतोग. पोसि “बह रा, निमा विस्वसलेवपु! नना नीक पिसिह कीकन इन्जि निमा नमविना?” इन्जि येसु ओन इतोग.
 32 पया इसि ओर इर्वुर ओडातगा वास उदत्सके, अद वळ्यु बेके मायतायो, बेके माययो!
 33 अस्के ओडातगा मतोस, “निमा निटमे देवुळता मगानिन,” इनजोर येसुनाड कालक मोळकतोर.
 34 ताना पया ओर समन्दुरतुन वेंडिसि, गनेसरत एरियाते एवतोर.
 35 अडोस येसुन पुताहकु, एगोरेताड सवे नाहकने कबुर लोहतोर. अस्के ओर सबेटोर दुकिनोरिन येसुनके पोस वातोर.
 36 “गस, नीवा गेदे कोडतुन मायम माक बोय ईम, अस्के माट बेस आयकोम,” इनजोर ओर दुकिनोर येसुन कालगडेम अरतोर. अहे बेच्वरु कोडतुन बोयतोर, ओर सबेटोर सवेम आतोर.

15

पेदलकना रिबजता लोप्पा कागहमुळि
(मार्कल 7:1-23)

- 1-2 पया उयतुर परसिर ओसो साङ्गमगसुर, येस्सलेम सहरताहि वासि येसुन इतोर, “नीवाड कागयावालोर मावाड पेदलकना मतद रीत-रिबजतुन बह माळोर? वेरु तिनदनामुने कळवोग आतदिन एडलाह, तमाड कयक बाताड बाराहक नोगबोर?” इन्जि येसुन कट्टला कीतोर.*
 3 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मीट पया मीवाड मुनेताड रीत-रिबजतुन नोमसोरे, देवुळताड अडोन माळवालेवा बह तपतिर?
 4 (इद केंजाटु, मीवा उंद तप नना वेहतहनन.)” निमा नीवा तलोग-तपेहक मान ईम,* इदम साङ्गमते देवुळता उकुम वेहतद मन्हता. ओसो ‘बोग तना तलोग-तपेहक मान एवा, ओरा कदुर रेहतहतोग, ओन्क हळ्कना सिसका इयना,* इह वने रासतद मन्हता.
 5-6 मति मीट मात्रम इहनिर इतेके, बोगाय तना तलोग-तपेना पिसवगतुहक इयनविस्किनु, देवुळतुहक वाटेक बार आयो, ओग तलोग-तपेहक मान एगोकेग, इदम मीट कागहतहनिर. इदमे मीट मीवाडे रीत-रिबजक पुटिह कीसोरे, देवुळता पोडुटिह तदेहतिर.
 7 एय सोड केवालोरिर, देवुळि मुने तना कबुरतोग यसयाल इनवाल, वेना संगे साङ्गमते मीवा लोप्पा बराबर वेहक मता:
 8 वेर लोकरु तमा तोडटेने, नाक मान ईस्तोर,
 मति वेर नावा पोगोन जीवा वातोर.
 9 वेरा मोळकनद वने जोलिय मन्हता;
 नावा साङ्गम कागहतनदिन विळिसि, तमाडे अडोड कागहतहतोर.*
 इनजोर वेहता.”

- 10 अस्के येसु लोकरुन तनके केथिसि ओरिन इतोग, “नना इजेके बार इहनन, तेन केंजिसि कागयाट.
 11 (कयक नोगतेकाय, नोगतेकाय,) बेद मन्कना कुमतगा दास्ता, अद ओनु करब केवो. मति पोटाताहि बेव पोल्लोड तोडटुहक पलते पेरिसिताड, अवे कोनि मन्कन करब कीस्ताड;* इन्जि येसु इतोग.
 12 गयक मनेके, कागयावालोर येसुनगा वासि इतोर, “नांगा वेहन्दिन अद पोल्लोतुहक परसिर पकाय नारज आतोर, तेन निमा पुतिना, गूह?” इन्जि वेहतोर.
 13 “नावा देवुळदीपतोग बाबाल बेव पोहकान ओसोग, अविन ओगु कतमे कुळह-कुळह तहकिसीयनग.*
 14 वेर परसिरकके सीता केमाटु, वेर अहे मनिर. गुडिरिहक अग तोहवालोर वेर गुडि! गुडिहक गुडि अग तोहनेके, ओर इर्वुर आसि बोदातगा अरयनुर!” इदमि ओरिन येसु इतोग.
 15 पया सिमोन पत्रु ओन तालहकतोग, “इद कळवोगता पुन्पिह कीयनद पोल्लोतुन, माक तेळियिह कीस वेहा, गस,” इतोग.
 16 “मीकाय इका तेळियोया?
 17 बेदिन माट तिहनल, अदे कुमतगा दास्ता, पया माट पेल्लिस पोहतहनल. (इतेके अद करब कीयनव लाग्वाड विचकिंन पुटिह केवो,) इद वने मीक तेळियो?
 18 मति माट लाग्वा वळहकनद तोडटुहक पलत पेरिसिता, अद पोटालोप्पाडाहि वास्ता. तानेनाहके मन्कन देवुळि जेक तासिहता.
 19 बाराहक इतेके, वायनवु लाग्वाड विचक, हळ्कनदु, सिङ्गि-पोहडेड कीयनदु, कले कबळ, जोल वयन इयनदु, वहचळि, इवे पोटालोप्पाडाहि पलत पेसवन् आंदुड.*
 20 मन्कनु इदमताड गोटेड कोनि करब कीस्ताड.* मति कयक नोगवाये तिनदना, इदु मन्कनु करब केवो आस्ता,” इनजोर इतोग.

यहूदि आयवद आंचाना विस्वस
(मार्कल 7:24-30)

- 21 गालिल पट्टाहि पेरिसि पया, येसु तनाड कागयावालोर संगे सोर-सिदोन एरियाते* वातोग.*
 22 पया ऊळ्यट, अद पट्टा उंद यहूदि आयवद कनान जातता आंचाळि* येसुनगा वासि केयसोर इता, “ए सामि, दाविद राजाना कूळतोनिन पिसिह केवानिन, नयगा जीवा लोपा. नावा मयानु देयम पोसि, तान पट्टपट अहचिहता,” इनजोर ओन कालगडेम अरता.

* 15:1-2 15:1-2 लुकाल 11:38 * 15:4 15:4 पेरसमुळि 20:12; व्यक्थाविकरण 5:16 * 15:4 15:4 पेरसमुळि 21:17; लैथ्यवकथा 20:9 * 15:9 15:9 यथावाह 29:13; कुलुसितोर 2:20-22 * 15:11 15:11 बळयिर 10:15; रोम सहरतोर 14:14; 1 कुरिततोर 10:25-26; 1 तिमोति 4:4-5; गीतुस 1:15; याकूब 3:6 * 15:13 15:13 1 कुरिततोर 3:9 * 15:19 15:19 कुलुसितोर 3:5 * 15:20 15:18-20 याकूब 3:6 * 15:21 15:21 मार्कल 7:24,31; लुकाल 4:26; 6:17; बळयिर 12:20; 27:3-4 * 15:21 15:21 इदु यहूदि आयवदो एरिया आंदु, † 15:22 15:22 यहूदि जाततोर विचरते, यहूदि आयवदो द्वाड जातिनोर लोकरु परगा लोहकाडोर आंदु.

23 मति येसु केमेन मन्जि, तान उंद पोल्लो तेला मल्होग. अस्के कागयवालोरे येसुन इतोर, “मावा पेंडेस वासोर अद कयर कीस्ता, अद अनि,” इतोर.

24 अस्के येसु तान इतोग, “नावा बाबाल नाकु इश्येले देसेमतोराड लेसताड गोरेना लेहकाडोरिन विळिसिसि, दुसाड जातिनोरिन साय्ता कीयलाह लोहोग,”[☆] इतोग.

25 अस्के कंटेम आसोर वासि, येसुनाड कालक मोळ्कसोर, अद इता, “नाक साय्ता कीम, सामि!”

26 अस्के येसु तान इतोग, “पेकोराड आरिनु लोताड नळ्किहक वाटिसीयना बेस आयो,” इतोग.‡

27 “नीवा पोल्लो निटमे मन्हता, सामि, मति लोतोर तिनदनाड दळ्यानाहि पोवताड पेसावाकिंन वने, लोताडे नय्क तिन्हताड;” इनजोर अद येसुन इता. §

28 “इंगो बायि, नयगा नीवा विस्वस बेचोटा बेहरा मन्हता! निमा ताल्हकतेपे नीक आयि,” इन्जि येसु तान देव्याताड पोल्लोड वेहचीतोग. पया अदे गट्काते ताना मयाळि सत्रेम आता.

येसु वेल्लाटोरिन सत्रे कीस्तोग

29 येसु पया अगडाहि पेसिस मन्जि, गालिल सम्दुरकचुल मल्स वासि एवतोग. पया बेदो उंद गुडापोगोन अन्जि, ओग कागहतलाह उदतोग.

30 अस्के लोकर इतेके, गोहडिनाड गोहडिड ओनगा वातोर. वासि वेरू कूटालोर, पड्जालोर, गुडिर, मूकालोर, इद्रमतोर वेल्लाटोरिन पोस वासि, येसुनाड काल्कनगाने ततोर. ओर सबेटोरिन येसु सत्रे कीसीतोग.

31 मूकालोर वळ्किहकतोर, कूटालोर ताकिहकतोर, पड्जालोर सत्रेम आस्तोर, गुडिर तोवयहतोर, तेन ऊळिसि जमा आता मुलु पकाय बामतोर, बामिसि इश्येलतोर देवळतुन वेर जोहर कीतोर.

येसु नालुड अजर्कना मुडुहक तीहतहतोग

(मार्कल 8:1-10)

32 तेना पया तनाड कागयवालोरीन केयिस येसु इतोग, “वेर नयगान मन्जि, नेटुहक मूड दियाड आतोर. वेरगा तिनदलाह बातय इले, वेरिन नना उपस लोहेके बेस आयो. अहे लोहेतेके, वेर अगदे काक्विहक ऊंगेड-वेळ्केड आयनुर. अदिहके नाक वेरा मान वसिहता,” इतोग.

33 “अलाले, इचो वेल्ला मुडुहक पंजिह कीयलाह, इद पेळ्ककल जागाते तिड माक बेगा दोर्कगा?” इन्जि ओर कागयवालोरे येसुन इतोर.

34 “मियगा बेचोक आरिड मन्हताड कोनि?” इन्जि येसु ओरिन ताल्हकतोग. “(बोरगा, मयगाया? अवि्य.) मयगा एळ्डे आरिड, इचुटाड उडुलाड मीक मन्हताड, अचोने,” इनजोर ओर इतोर.

35-36 पया मुडुन उद वेहचि, अव एळ्ड आरिन, उडुलाड मीन्किन पोसि, देवळतुन जोहर कीसि, येसु अविनु किळहतोग. किळहचि कागयवालोरीहक इतोग, ओर पया मुडुहक वाटिदुर.

37 पया लोकर पंजनाह तितोर. तिन्जि बार कीसि, पिसतव किळ्केने एळ्ड बेराड डालाड निंदताड.

38 अगा तिनवालोरे कोयतोर कोनि नालुड अजर्क (4000) मतोर, वेराड आस्कु, पिलाड-पेकोर ओसो मतोर.

39 पया “मीट इजेके लोन अन्हट,” इनजोर मुडुन वेहच, बार कीसि, येसु ओडाते उदिसि, मगदान इनदनद एरियाते, कागयवालोरा सगे वेडिस वातोग.

16

येसु परसिरा, सद्दुकिरा तप तोहतहतोग

(मार्कल 8:11-21)

1 पया पेके “देवळ नीक लोहता इन्जि, माक उंदि सीना तोहा,” इनजोर सद्दुकिर, परसिर, वेर रेंड तुंगानेर उय्दुर, येसुना पट ऊळलाहि, ओनगा वासि ओन ताल्हकतोर.

2 अस्के येसु वेरिन इतोग, “मीटु पोगोन मोयुलतके ऊळिसि नेहना, लाग्वा दिया पुनदलाह उसर महरिन. नुल्पे इहनिर, ‘कम्कल मोयुल मन्हता अस्के, नाळ्ताह पेग वावो, पड्ने आयगा.’

3 ओसो नाकम कार्यल मोयुलताड कोकिन ऊळिसि मीट इहनिर, ‘नेड गंगा पोयता, दूद-मुर्गम आयगा.’ मीटु पोगोटा मोयुलतुन गंता कीस पुहनिर, मति इद कालमते देवळ बाताल कीस्ता, ताना अर्तम मीट पुनदा पागविर!*

4 लाग्वा, देवळतुन केजवोर, नावाड बेरा डीसाताड कबस्किन ऊळतोस, इद पीळतोस सीना ताल्हकिहतोर. मति योनाल इनवाल देवळता कबुरतोन्क बह बह आता, सिरप अदे सीना नना ओरिहक तोहतकन, तान विळिसस दुसा सीना तोहोन,” इन्जि येसु ओरिन वेहतोग. पया ओग तनाड कागयवालोरे बार ओरिन विळिसस अतोर.*

5 सम्दुरतुन वेडिसि अवर बाजे अतस्के, “अरे! माट आरिड ततलाह माण्डतल, रा,” इन्जि कागयवालोरे सीता कीतोर.

6 अस्के येसु ओरिन वेहतोग, “परसिर, सद्दुकिर, वेरा ओयता पिडटा लोप्पा उसरते मन्हट,* ताना अगदुहक आयमाट,” इन्जि इतोग.†

7 “माट आरिड तवाहके बहे, (गू माक इह वळ्किहकतोग,)” इन्जि कागयवालोरे तमानामाय वळ्किदुर.

8 तेन पुन्जि येसु इतोग, “एय विस्वसलेवोरिर, आरिड इलवाहकु, मीट बाराहक इचोन आलिह कीय्हनिर?

9 नाकु आरिना पर्वा इले इन्जि मीट इंका पुनविरा? मुने नना वेट एयुड आरिने एयुड अजर्क (5000) मन्कलोरीहक तीहतन, अस्के तिनदलाह अचोन मयतप मता इतेके, वेल्लाड डालाने पिसतविन गुम कीतिर, तेना सीता मन्हताया?

10 अद्रमे नना वेट एयुड आरिने नालुड अजर्क (4000) मन्कलोरीहक तीहतन, अस्के बेचोक डालाड आरिड पिसिसि, तेना तेला सीता मीक इले?

11 नना आरिना लोप्पा वळ्ककोन आंदन, इदिन मीट बह पुनविर? मति नना ओसो वेहतहनन, परसिर, सद्दुकिर, वेरा पिडटा लोप्पा उसरते मन्हट,* इन्जि येसु ओरिन इतोग.

☆ 15:24 15:24 योहन 4:22; बळनिर 3:26; 13:46; रोम सहतोर 1:16; 2:10; 15:8 † 15:26 15:26 इश्येलतोरिनु सत्रे कीयलाह येसुना बेद लाव मता, अद दुसा जातगोरेहक ओजो, इदिन तोहतलाह ओग अह इंगोग. § 15:27 15:27 यहुदि आयतोर वने यहुदिरा देवळताहि साय्ता ताल्हक पायहतोर इन्जि, अद आंचाळ इद्रम वळ्ककता.

☆ 16:3 16:2-3 लूकाल 12:54-56 * 16:4 16:4 इद बेद्रमता सीना मन्हता इन्जि, मत्थ्याल 12:39-40 इगा ऊळ्ळाट. † 16:6 16:6 16:12; 1 कुरिततोर 5:6; गलातितोर 5:9 † 16:6 16:6 बेद्रमि ओग्यद पिडटगा, उचुन ओग्यद पिड काल्कपतेके, परा पिडि ओयिहता, अद्रमे परसिर, एोद अतिपस, वेरा लाग्वाद कागययुळि, लोकरगा आबूर अंद, अदिहक येसु ओरगडाह उसरते मन्हट इन्जि वेहतोग.

12 अस्के गुरू आरिङ पंडनद ओयतद पिडटा लोप्पा वळ्हकोग आंदोग; मति परसरि, सदुकिर, वेराङ गलत काहमुळता लोप्पा नमनायो इन्जि गुरू वेहतहतोग, इद्रम ओर पुतोर.

येसु बोग आंदोग इन्जि पत्रु पुन्हतोग

(मार्कल 8:27-29; लकाल 9:18-20)

13 येसु तनाङ कगायवालोरा संगे केसरिया-पिलिपि इनदनद सहरता एरे वातस्के, “लोकुर माने-मन्कना नडुम पुटोटोनु, बोग इनजोर मनदनुर कोनि?” इन्जि येसु ओरिन ताल्हकतोग.

14 अस्के ओर इतोर, “गुरू, निमा मुनेतोग बोगो कब्रुतोग जीवा अर्स मनदनोग इन्जि, लोकुरा विचर मन्हता. अहे नीक वेल्लाटोर इन्हतोर, ‘एते मीहवाल योहन मनदनोग.’ ओसो उय्दर इन्हतोर, ‘एलियाल कब्रुतोग मनदनोग.’ ओसो इन्हतोर, ‘यिर्मयाल कब्रुतोग मनदनोग,’ अद्रमे ओसो ‘बोग ओवोरा देवुळता कब्रुतोग मुनेतोग मनदनोग,’ इद्रम इन्हतोर,” इतोर.

15 “इंगो, मति मीट पया नाक बोग इनजोर इन्हिन?” इन्जि येसु ताल्हकतोग.

16 अस्के सिमोन पत्रु इतोग, “सामि, निमा इतेके जीवात मनदनद देवुळता मगानिन, ✧ अहे अद लोहतोग पिसिह केवानिन किस्तुनिन,” इह इतोग. ✧

17 येसु सिमोनिन इतोग, “सिमोन, योनाना मगानिन, निमा देव्यातोनिन, बाराहक इतेके मन्कना बुदते इद पोल्लोतुन निमा पुनविन, मति नावा देवुळदीपतोग बाबाल, ओगे नीक पुनाह कीतोग. ✧

18 नीवा पेदिर पत्रु (इतेके ‘बंडाये’) नना तासिहन्नन. बेद्रम आदतगा दोहतद लोन डिङ इनाह मन्हता, अद्रमलेहकनो नना इदे आदतगा नावा मुडुन निलिपिह कीकन, ✧ अस्के हामूर वने नावा मुडुन ओरे कीया पगवो आयगाः.

19 अहे नना नीवा कयदे देवुळता राजेमताङ तालम कयक ईतपु, नीक अदिकर ईकन. इतेके निमा ‘इद पोल्हिता,’ ‘अद पोलो’ इन्जि वेहतेके, नीवा वेहतद पोल्लोतगा देवुळता अदिकर वने मनदागा. ✧

20 पया “बोग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल वावाल मतोग, ओग ननाने, इदिन बार इंजेके बोने वेहमाट बहा,” इन्जि येसु तनाङ कगायवालोरीन उकुम इतोग.

येसु तना वायना हामूरतुन पुनाह कीस्तोग

(मार्कल 8:31—9:1; लकाल 9:22-27)

21 अस्केडाहि येसु तनाङ कगायवालोरीहकु वेहता बोटटोग, “नाकु येस्सलेम सहरते दायाय पोयहता. अडोर पेदल्कु, पेर्मांलोर, साश्रमगूस, नाकु वेल्लाय तिपल कीयनुर, हळ्कनुर, ताना पया मूंड दियाने नना तेगकन, इव करलि, अद्रम आयनुडे!” ✧ इन्ज वेहतोग.

22 अस्के पत्रु येसुन बाजेते अबर ओसि इतोग, “सामि, अद विचरे केमा निमा! अह मुर्तिय आयमाकि,” इन्जि येसुना वेहतद पोल्लोता अडम वळ्हकतोग.

23 अस्के येसु पत्रुनेके मल्स ऊळिस इतोग, “एय देयमदीपता बुदते वळ्हकवानिन, ✧ अद्रमता बुदतुन पोहचीम! निमा नाकु कटळ वाटटप एकुळ आह्ननिन. नीवा विचरि मन्कना विचरतेह मन्हता, मति देवुळता विचरतेके इले, ✧” इनजोर इतोग.

24 पया कगायवालोरीन येसु इतोग, “बोर नावाङ कगायलाह वायना विचर कीस्तोर, ओर तमा हळ्कनागुटा कांजतप, नयेनाहक वायनव तिपल्किन आपिर. ओसो तमाये गिर्दातुन पोहचि, नावा आगदे ताकिर. ✧

25 बोर इद ब्रूते तमा कुदता जीवातुन पिसिह कीयलाह ऊळिहतोर, ओर आक्रिते ब्रूडेम आयनुर. मति बोर नयेनाहकु सबे पोहतहतोर, ओरिहक देवुळि पुना जीवा ईयगा. ✧

26 मन्कल पूरा दुनियातुन गेल्सतोग तेला मति, तना कुदता जीवातुन पिववद किसबटटगा लेसिह कीतोग इतेके, ओन्क बाताल पायदा आयगा? नीवा जीवा लेसात इतेके, ताना बदलातुहक बातय ईया पाविन!

27 केंजाट, माने-मन्कना नडुम पुटोटोनन, नना नावा बाबाना डीसाते, नावाङ देवतुल्कना संगे वायकन. ✧ अद त्कने नना सबेटोराङ, बोना ओना कबळतुन ऊळिसि, नेयहक कीकन; ✧

28 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, माने-मन्कना नडुम पुटोटोनन इद दुनियाते राजेम कीयलाह वायकन अस्के, मियगडाहि उय्दर नावा संगे मनवालोरीर, हायनामुनेन नाक ऊळकिर,” इतोग.

17

येसुना रूप मिळिन्दहता

(मार्कल 9:2-13; लकाल 9:28-36)

1 आसुड दियाङ आतापया, याकुबि, योहनि, वेर तमोग इवूरु ओसो पत्रु, वेर मुवुरिन पोसि, येसु तना संगे अलग उंद बेग मेटापोगोन ओतोग.

2 अस्के वेर ऊळनेके, ओना रूप मिळन्दता. ओना मोकमि पोळ्दलेहका मांजिदु, ✧ ओसो ओनाङ गेंडे वेहचता लेहका तिर्मिळिस्कंदुड.

3 अस्के ऊळाट, एलिया मुय्तोग, मोसा मुय्तोग, वेर इवूरु मुनेतोर देवुळता कब्रुतोर, येसुना संगे वळ्हकनदिन वेर मुवुर कगायवालोरे ऊळतोर.

4 तेन ऊळिसि पत्रु पया इतोग, “सामि, माट इगा मनदान, इद बेसु! नीवा विचर मतेके, नना इगा मूंड मंडाङ कीसीकिन: उदि नयेनाहकु, उदि मोसा मुय्तोनेनाहकु, उदि एलिया मुय्तोनेनाहकु,” इनजोर येसुन ताल्हकतोग.

5 पत्रु इद्रम वळ्हकनेकेने, पांडि मोयुलि ओर सबेटोरिन मुळहता, मुळहतापया पोगोटा मोयुलताहि उंद आल्का वेनदा वाता: “वेग नावा जीवा कीतोग मगि, वेना लोप्पा नना पका गिर्दाते महन्नन; वेनाङ मीट केंजसोर मन्हटु,” इद्रम वेनदा वाता.

6 इद आल्कातुन केंजिसि, वेर मुवुर कगायवालोरे रेथिहकु साडसोर, कप मुळिन्दस अतोर.

7 अस्के पया, वेरा एरे वासि, येसु वेरिन बोयिसि, “येयमाट रा, तेदाटु!” इनजोर इतोग.

8 पया तेदिस ऊळिहतोर इतेके, येसुन विळिसस अगा बोगे बह इलेग आसि, येसुये मतोग.

✧ 16:16 16:16 मार्कल 1:1; तोहचीतव पोल्लोड 2:18 ✧ 16:16 16:16 मत्थल 4:3; 26:63; मार्कल 1:1; 14:61; लकाल 22:70; योहन 3:16-18; 11:27; बळयि 9:20; 13:33 ✧ 16:17 16:17 1 कुरिततोर 2:9-10 ✧ 16:18 16:18 इयिस्सुतोर 2:20 † 16:18 16:18 हामूर वेने नावा मुडुन गेल्सो आयगा.” ✧ 16:19 16:19 18:18; योहन 20:23 ✧ 16:21 16:21 मार्कल 9:12; 1 कुरिततोर 15:4 ✧ 16:23 16:23 13:38-39; योहन 8:44; बळयि 13:10 ✧ 16:23 16:23 कलुसितोर 3:2-3 ✧ 16:24 16:24 1 पत्रु 2:21 ✧ 16:25 16:25 10:39; लकाल 14:26; 17:33; योहन 12:25 ✧ 16:27 16:27 यहुदाल 14 ✧ 16:27 16:27 देवुळताङ पाटाङ 62:12; बुदताङ पोल्लोड 24:12; रोम सहरतोर 2:6; 14:12; 2 कुरिततोर 5:10; 1 तिसलुनितोर 1:10; तोहचीतव पोल्लोड 20:12-13; 22:12 ✧ 17:2 17:2 तोहचीतव पोल्लोड 1:16; 10:1

9 मेटाहाहि रेगनेके, बेर मुखर कगयवालोरीन येसु उकुम ईस वेहतोग, “माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन नना डोलिस मन्जि ओसो तेकनाहजोम, मीट नैड बेद उळतिर, तेनु बोन्के बह वेहमादु,” इतोग.

10 “इंगो गुरू! मति देवुळ लोहवाल राजाल वायनामुनेने, (ओना अगादुन ओप्पे कीयलाह,) एलिया मुर्तोग मल्स वायनोग इनजोरे साङ्गमगुरू इन्हतोर. अद्रम बाराहक इन्हतोर?” इन्जि बेर येसुन ताल्हकतोर.

11 अस्के येसु इतोग, “एलियाल निट्टेमे सबेटविन बेस ओप्पे कीयलाह वास्तोगे.”

12 मति नना मीक वेहतहनन, एलियाल इतेके वातोगे, तेला मति लोकरु ओन पुनोर. तम्क विचर वापु, अहे ओर ओनु तिपल कीतोर. अद्रमे माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन, नना वने ओरा कयदाहि तिपल एतकन,” इन्जि येसु वेहतोग.

13 वेग एलियाना पोल्तो वळ्हकनस्के, एग मीहवाल योहननाय लोप्पा माक वेहतहतोग, इनजोरे बेर मुखर अस्के पुतोर.

येसु देयम पोयतोग पेकान सत्रे कीस्तोग

(मार्कल 9:14-28; लुकाल 9:37-42)

14-15 पया बेरु मेटाकचूल मता मुडगा वातस्के, ओवोँग मन्कल येसुनाग वासि, मिंडाळ कोटिस, जोहर कीसोर इतोग, “गुरू, नावा मगिन पिसिह कीमु! ओन्क कुळिन्दल रोगम मन्हता, अदिहक ओन्क पकाय तिपल आस्ता. ओगु ऊक-ऊके किसतगा, एतगा अरयहतोग.

16 नना वेनु नीवाड कगयवालोर्कके तच मतन, मति ओरु वेन बेस कीया पगवोर,” इतोग.

17 अस्के येसु इतोग, “ए विस्वसलेचोरीर, गलत विचर केवालोरीर, मीवा सगे बेचानाह मीट देवुळता लावतुन पुनवाये मनदकिर? मिथेनाहक नाक वेल्लाय कयर वास्ता! अले अह इतेके, ओग पेकान नयके ताट,” इतोग.

18 अस्के वेन पेकानु देयमि पोयता इन्जि येसु पुतोग, पुन्जि देयमतुन दगा इतोग, इतस्के अद देयम ओनगडाहि पटादुळ पेसिस वितता. पया अदे वेलाते पेकाल सत्रेम आतोग.

19 क्रतमतोर लोकरु पेसिस अतापया, येसुनाड कगयवालोर् ओनगा वास ताल्हकतोर, “अदिन माट बह पंड पगवोम, गुरू?” इतोर.

20 येसु ओरीन इतोग, “देवुळता मीवा विस्वस कमि मन्हता, अदिहकु अद देयमतुन मीट पंड पगविर. नना मीक सेतेम वेहतहनन, मीवा विस्वस नूडमेटा मतेके, इद मेटातुन मीटु ‘इगडाहि ओके जगा!’ इनजोर इतेके, अद जर्गगा. मीट बेदाय कीया पगयकिर.”

21 [मति मीटु देवुळतुन पार्तना कीसोर, उपस कीसोर मतेकेने, इदमता देयमतुन पंड पगयकिर,] इन्जि इतोग.*

22 ओर कगयवालोर् गालिल पटटे उंदि जगाते जमा आतोर अस्के, येसु ओरीन इतोग, “माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन, नाकु कोटेतोरा कयदे पोस ईयना मन्हता.

23 ओरु नाक हक्कनुर, मति नना मुंड दियाने ओसो जीवा अरयकन,” इतोग. तेन केंजताहकु, ओर पकाय दुकम आस मतोर.

मंदिरता सारा

24 पया येसु तनाड कगयवालोर् बार कापेनांग एवतोर. ओर अगा मनेके, मंदिरता सारा एनवालोर् पन्वनेके वास ताल्हकतोर, “मीवा गुरू येस्सलेमता मंदिरता सारा दोहोगा?”

25 “इंगो, दोहहतोगो!” अह इन्जि, पथु येसुन वेहतलाह लोनलोप्पा ओळियतोग. पथु इदिनलोप्पा ताल्हकनामुनेने, येसु ओन इतोग, “सिमोनि, तेना लोप्पा नीवा विचर बाताल मन्हता, रा? इद बुमता राजालोर सिदवा-सारा बोरगडाह एतहतोर? तनाय लोतोरगडाहि, बारा दुषोरगडाहि?”

26 “आयो, दुषोरगडाहि, गुरू,” इन्जि पथु इतस्के, येसु इतोग, “अह इतेके, लोतोरिहक सारा दल्लो.

27 अद्रमे माट देवुळता मन्कलोरल इनजोरे, माक वने ताना मंदिरता सारा दल्लो. तेला मति ओर कोटे कीयना आयो इन्जि, माट ओरिहक ईकले. निमा समदुरकचूल अन्जि मीन्क कसा. बेद मीन मुने दोर्कगा, अद मीनता तोडटनु पळ्हकिस ऊळा, अगा नीकु नीवा-नावा सारातुहक आलनाहि, उंदि कल्लर बडि दोर्कगा. अदिन ओसि दोहचीम,” इतोग. (पया पथु अहे कीतोग.)

18

देवुळता राजेमते बेरोग बोगु

(मार्कल 9:33-37; लुकाल 9:46-48)

1 अद तुकने येसुनाड कगयवालोर् ओनगा वास ताल्हकतोर, “देवुळ राजेम कीयना लोकरुगा, मयगडाहि सबेटक बेरोग बोगु मन्हतोग, गुरू?” इन्जि ताल्हकतोर.

2 अस्के ओगु ओर्विन उड्लोग पेकान केथिसि, ओरा नडुम निल्लिह कीतोग.

3 अह कीस इतोग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीटु बुदते मिळिन्दसि, उड्लोरा लेहका जीवाते कुल्लुल आयवालेवा, मीकु देवुळ राजेम कीयना लोकरुगा जागा दोर्को आयगा.*

4 अदिहके बोगु वेग उड्लोग पेकाना लेहका बुदते उड्ला आस्तोग, ओगो देवुळ राजेम कीयना लोकरुगा सबेटक बेरोग आदोग.

5 इद्रम उड्लोग पेकाना लेहकाडोनु, ओग नाक नमवाल इन्जि, बोर एरे कीसतोर, ओरु नाक वने एरे कीतप आस्तोर.

6 उड्लोर पेकोरा लेहका नाक नमवालोरगडाहि बोनाय वगोनु, ओना नयगा मतद विस्वसतुन विळसलाहि, बोग कटळ वाटटप आस्तोग, (वेग कटळ वाटवाल देवुळता बेरा सिक्ससातुहकु ओजनेगो).^{*} वेना वेळेटगा पका पृतद जेता बंडातुन दोहचि, वेन समदुरते वेल्लाह आता कसातगा मुळहतना, (इद बेरा सिक्ससा आंदु; मति) तान्काय वीळिस बेरा सिक्ससा, देवुळि अद्रम कटळ वाटवाहक ईयगा.

7 विस्वसतुन विळसलाह एकुळ कीयनव पोल्लोनेनाहकु, दुनियातोरिहकु पका गोसा आयगा. इद्रमताड पोल्लोड कोनि आयनुडे, निट्टे! मति बोर दुषोरिन नाक विळसनाह एकुळ आस्तोर, ओरिहक देवुळ पका सिक्ससा ईयगा.*

8 “केंजाट, नीवा कय आयि, काल आयि, नीवा विस्वसतुन विळसनाह कीतप कीता बार इतेके, कयदुन-कादुन बोगाय डायिस पोहचीतेक बेस आवालि, (इद्रम निमा येसुनागा तातद विस्वसतुन विळसोन इन्जि जिद कीमु). बाराहक इतेके नीवा बोतिगा मेटुलि पिचवद किसबट्टा सिक्ससातगा दायना वाटो, कोलाल आसि, कूटाल आसि, अमेसाता पिसमुळते दायना, इदे नीक पायदाता.*

* 17:10 17:10 मलाकी 4:5-6 * 17:11 17:11 बळथिर 3:21 * 17:20 17:20 21:21; मार्कल 11:23; लुकाल 17:6; 1 कुरिततोर 12:9; 13:2

* 17:21 17:21 मत्थल 17:21 इद वचन सबेटक पाळ्नाड मोदुल कायदेकने रासतद लेशे. * 18:3 18:3 1 कुरिततोर 14:20; 1 पत्र 2:1-3 * 18:6 18:6 1 कुरिततोर 8:12 * 18:7 18:6-7 लुकाल 17:1-2 * 18:8 18:8 5:30; मार्कल 9:43

9 अहे नीवा कोंडा नीवा विस्वसतुन विळसनाह कीतप कीता बार इतेके, कोंडातुन बोगाय पेहचितीक बेस आवालि, (इद्रम निमा येसुनगा विस्वसतुन विळसोन इन्जि जिद कीमु). बाराहक इतेके नीवाड रेंड कोंडाड मन्जि निमा पिववद किस्बटटा सिक्सातगा दायना वाटो, उंदिय कोंडा मन्जि अमेसाता पिसमुळते दायना, इदे नीक पायदाता!*

10 “असरते मन्हट, नाक नमवालोर उड्लोरिनु बोने बार मीट पोहचीतप ऊळमाटु. बाराहक इतेके वेरिन ऊळनव देवतुलुक देवुळदीपते मन्हताड, अविस्किहक अमेसा नावा बाबाना मुनेह अन्जि वेहतलाह अदिकर मन्हता, इदिन मीट सीताते तासाट.

लेसता गौरेता पुन्पिह कीयनद पोल्लो
(लकाल 15:4-7)

11 “[लेसतोरिनु पिसिह कीयलाहे, माने-मन्कना नडुम पुटटोनन, नना वातन.]*

12 मीट बह इहनिर, रा? बोगो ओर्विन्गा नूर गौरेड मताड. पया अगडाहि उंद गौरे वेलियनेक-वेलियनेक लेसता. पया अव पिसतवु उंद कमि नूर (99) गौरेनु. मेटातगा विळिससि, अद उंद लेसतद गौरेतुन प्हकलाहि ओग दायनोगा, अनोगा?

13 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, ओकावेला अद लेसतद गौरे ओन्क दोर्कतेके, लेसववु उंद कमि नूर गौरेहकाय एक्वा, इद दोर्कतद गौरेतेनाहकु, पका गिर्दा कीयनोगा.

14 अद्रमलेहकाने, वेर उड्लोर विस्वसिर, ओर्वोग तेला अमेसातुहकु लेसनदायो, इद्रम देवुळदीपतोग मीवा बाबाना विचर मन्हता.

तपतोन बह वेहतना

15 “नीवा ऐगोटोग विस्वसि नीवा विस्व पापम कीतेके, ओनगा निमा अन. अन्जि मीट इर्विर नाटेनोगा अनवाये, ओना तपतुन ओन्क तोहा. ओग नीवाड केंजतोग इतेके, मीट इर्विर गुनम आतिर, कलियतिर इतप आयगा.*

16 मति ओकावेला ओग नीवाड केंजवेके, निमा नीवा तोळ इर्वर-मुखर विस्वसिरिन पोसि, ओसो उंद मल्का ओनगा अन्ज ऊळा. बाराहक इतेके कमसेकम इर्वर-मुखर मन्कलोगा साक्सिते, नीवा पोल्लो करल आयि.†साभ्रम वने इहे वेहतहता.*

17 ओसो ओकावेला ओग कैगम आसि ओराड वन केंजवेके, विस्वसिरा मुडागा इद पोल्लोतुन वेहा.* मुडा गोटटुन वन ओग केंजवेके, देवुळतुन पुनवोर पॉर, सिदवा एनवालोर वेरिन ऊळतपु, ओन तपतोन वने वेग मावोग आयोग इन्जि, अहे ऊळा.

18 “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इद्रमतेरगा मीट नेयम कीनिके, मीट इद पोल्लित्हा, अद पोलो, इह वेहतके, मीवा नेयमतगा देवुळता अदिकर वने मनदगा.*

19 नना ओसो उंद पोल्लो मीक सेतेम वेहतहनन. मियगडोर कमसेकम बोराय इर्वर विस्वसिर, बेदाय पोल्लोतेनाहकु इद भूमतगा उंद पट आसि, देवुळतुन ताल्हकनूर अस्के, अद पोल्लोतुन नावा देवुळदीपतोग बाबाल कीयनोगा.

20 बाराहक इतेके बेगा इर्वर-मुखर नावा पेदिरते जमा आस्तोर, अगा नना दिसवालोग ओरा नडुम महनन,” इन्जि येसु इतोग.

ओर्विन-ओर्वोग मापि कीयना

21 पया पत्रु येसुनगा वास इतोग, “साभि, नावा ऐगोटोग विस्वसि तपिसि नाक नारज कीसोर मतेके, नाक बेचोक मल्काड ओन मापि कीया पोयतगा? एळड मल्काड मापि कीकना?” इतोग.

22 येसु ओन इतोग, “आयो, सिरप एळडे मल्काड आयो, मति ओसो एळड मल्काड, ओसो एळड मल्काड, इद्रम लेकालेवा बेचोको मल्काड मापि कीसोरिन मन.

23 “नना नीकु बाराहक इद्रम इहनन इतेके, देवुळ राजेम कीयनस्के, (ताना बुद बेद्रम मनदगा, इदिन काहत्तलाह नना मीक उंद पीटो वेहतहनन.) वगोग राजाल मतोग. ओग तनाड सेवकिराहि करा ईतव कोताड ताल्हकना इन्जि विचर कीतोग.

24 अह कीस ओगु इसब एतलाह आतोग, अस्के बेचोको कोटिड कल्दर स्याना करा एतेनु, राजानके पोस ततोर.

25 मति वेग करा एनवानगा करा देहतलाह बातय लेवाहकु, ‘वेनु, वेना मुतेनु, वेनाड पिलाड-पेकोरिनु, ओर्युल आयलाह वमिसि, ओसो वेना मतद-लेवद सप्सरमतुनु कतमे वमिसि, वेग नावा करा देहेग,’ इन्जि राजाल उकुम इतोग.†

26 “अस्के वेग सेवकि राजानाड काल्क अर्सि, ‘ओसो उचुक दियाड रोमिस मनु, महरज! नना पया नीवा कतमे करा देहतकन,’ इन्जि कालगडेम अरतोग.

27 इदिन ऊळिसि, वेग सेवकिना राजाहकु मान वसता. वेनु विळिससीसि, वेना कतम करातुन मापि कीतोग.

28 “मति वेग सेवक पया बार कीतोग? अगडाह पेसिस वानेके, वेन्क तना ऐगोटोग सेवक कलियतोग. वेनाड ओग सिरपि नूर दियाना कूलि, अचोके कोताड वेन्क करा देहतना माता. अस्के वेगु ओना तोसातुन पोसि, दोबेड-नूकेड कीसोर इतोग, ‘निमा नाक ईयना मन्हता, नावा करातुन चट्टिपेट देहचीम,’ इन्जि पळिमड इतोग.

29 ईतस्के वेना ऐगोटोग सेवक वेनाड काल्कनगा गप अर्स इतोग, ‘निमा उचुक दियाड रोमिस मनु, पया नना नीवा करातुन देहतकन,’ इनजोर इतोग.

30 तेला मति वेग ओनाड केंजवालोग, ओन ओसि तना पूरा करातुन देहनाहजोगु, जेलते ओळहचीतोग.

31 “इदिन ऊळिसि वेना ऐगोटोर सेवकिर पकाय नारज आतोर, नारज आसि इव कतम गोटिड राजानगा अन्जि वेहचीतोर.

32 अस्के ओग राजाल, वेन सेवकिन तनगा केयिसि इतोग, ‘ए जीवा लोपवोनिन, निमा ऊळा, नावाड काल्क मोळ्कताहकु, नाक ईयनद नीवा बेहरा करातुन, नना विळिससि मापि कीसीतन.

33 नना नीकु बेद्रम जीवा लोपिसि विळिससीतन, अद्रम निमा वने नीवा तोळतुनु जीवा लोपिसि विळिसनद आयोगा?’

34 पया राजाल वेना पोगोन पका ओड आसि, वेग कतम करा देहनाहजोगु, वेनु सिक्सा केवालोर दरोगालोगा कयदे ईसीतोग.

35 “अदिनेनाहक मीट सबेटोरिन मीवा ऐगोटोर विस्वसिरिन, मीवा जीवाताहि मापि केविर इतेके, नावा देवुळदीपतोग बाबाल मीक वने इहे सिक्सा कीयनोगा,” इन्जि येसु तनाड कगयवालोरिन इतोग.*

19

मुतेन देहचीयनद पोल्लो
(मार्कल 10:1-12)

* 18:9 18:9 5:29; मार्कल 9:47 * 18:11 18:11 मत्थल 18:11 इद वचन उचुके मोदुल कायेदकेने मन्हता, सबेटिस्किने इले. * 18:15 18:15 याकव 5:19
* 18:16 18:16 ब्यवस्थाविवरण 19:15 * 18:16 18:16 1 तिमीति 5:19; इब्रितोर 10:28 * 18:17 18:17 1 कुरितोर 6:1 * 18:18 18:18
16:19; योहन 20:23 † 18:25 18:25 अद तुकनोर मन्कलोर मन्कन ओर्युल आयलाह वमिदुर. * 18:35 18:32-35 याकव 2:13

1 येसु तनाइ इव वळ्हकनाइ गोटेइ मारिह कीसि, कगायवालो बर, गालिल पटटाह पेसिसि, यहूदा पटटे योर्दन बरेटा अबरि, पोळ्द पेसना बाजे अतोर्.

2 अस्के ओना पेके गोहडिनाइ गोहडिइ वेल्लाय मुल वातोर्. मुडा लोप्पा मतोर् दुकह्लोरिन येसु सभेटोरिन सजे कीतोर्.

3 पया उय्त्तर परसिर् येसुनके वासि, ओन एफिह कीयलाह इतोर्, “मन्कल बेदे आयि उंद कट्टलातुहकु मुतेन देहचीयना, इद पोलिहताया?” इन्जि ताल्हकतोर्.

4 अस्के येसु इतोर्, “माने-मन्कन पुटिह कीयनद देवुळि सुसुनेताहि ओरिन आंचाळ-कोय्तोर् इन्जि कीसीता.✱

5 ओसो इदिनेनाहकु मुतेन ततस्के, कोय्तोर्ग तनाइ तलोग-तपेना अदिकरते मनवा, वेर अळ इवुर् जोळेम आसि, उंदिय आस मनदनुर,✱ इह इनजोर् मीट साह्रमते अर्विसि, ताना अर्तम पुनविरा?

6 अदिहके इंजेक ओर इवुर् अलग-अलग आयोर्, मति उंदिय आस मन्हतोर्. देवुळिये ओरिन जोळे कीता, ओसो ओर अमेसा एऐन मनदनुर इन्जि, ताना विचर मन्हता इतेके, ओरा जोळतुन मन्कलोर् देहमाकिर्,” इन्जि येसु इतोर्.

7 “अह इतेके मुतेन देहचीयनद वेलाते, कळपाकग देहतना सीटि रासिसि देहचीयनद अडोतुन, मोसा मुय्तोर्ग बाराहकु वेहतोर्?” इन्जि परसिर् येसुन ताल्हकतोर्.

8 ओरिन येसु इतोर्, “आयो, सुसुनेताहि देवुळता विचर इद्रम इले, मति मीवा कैंगम ऊळिसि, मोसा मुय्तोर्ग मीवाइ आस्किन देहचीयलाह इद्रमता अडो वेहतोर्.

9 अदिहक नना मीक वेहतहनन, मुते दुसोन कववालेवा, बोगाय तना मुतेनु देहचीस्तोर्, ओसो दुसदिन ततह्तोर्ग, ओग सिड्डि-साद्यालता पापम कीस्तोर्ग; (बाराहक इतेके देवुळता विचरते, ओगु देहचीता आंचाना मुजो इंका मन्हतेर्),”✱ इन्जि इतोर्.✱

10 तेन केंजिसि, कगायवालोर् येसुन इतोर्, “अलाले, मुजो-मुतेना अडो इह मतेके, कोय्तोर्ग मुतेलेवा कुत्राय मनदनद बेस, अह इतेके!” इतोर्.

11 येसु पया ओरिन इतोर्, “बेसे वेहतिर, मति इद पोल्लोतुन सभेटोर् कीया पगवोर्. बोरिहकु देवुळि अद्रमता देव्वा ईता, ओरे कुत्रा मनदा पयाह्तोर्.

12 उच्वर बार पुट्टगडाहि बाय्तालोरि मन्हतोर्, उय्त्तर बारा मन्कलोरा कयदे बाय्तालोरि आतोर्, ओसो उय्त्तर बारा देवुळता राजेमता सेवा बेस-नेहना कीकन इन्जि, हानाहजोम कुत्राय मन्हतोर्.

“बोर इद पोल्लोतुन माळ पयाह्तोर्, ओरे माळिर्,” इन्जि येसु इतोर्.

येसु पिलाइ-पेकोरिन जीवा कीस्तोर्ग

(मार्कल 10:13-16; लूकाल 18:15-17)

13 मीवाइ पिलाइ-पेकोराइ तलानगा येसु कय तासिसि, ओरेनाहक देवुळताह बर्कत ताल्हकनोर्ग इन्जि, उय्त्तर लोकरु तमाइ पिलाइ-पेकोरिन ओनगा ततोर्. मति कगायवालोर् “इतेके वेरिन तमाट!” इनजोर् ओरिन दगाइ इतोर्.

14 मति येसु तनाइ कगायवालोर्गिन इतोर्, “वेर उडुलोर्गिन रोमिह केमाट, वेर नयगा वायिर्. बाराहक इतेके देवुळबाबाल वेरा लेहकाडोर् कुल्लु बूतोर्इहके राजाल आस्तोर्ग,” इतोर्.✱

15 अह इन्जि, येसु पिलाइ-पेकोराइ तलानगा कय तासिसि, देवुळताह बर्कत ताल्हकिसि, अगडाह येसु तनाइ कगायवालोर् बारा पेसिस अतोर्.

येसु मालसोमता लोप्पा काहत्तह्तोर्ग

(मार्कल 10:17-30; लूकाल 18:18-30)

16 उद दिया पया बोगकोटे येसुना वास ताल्हकतोर्ग, “गुरु, नना देवुळता सगे अमेसातुहक पिसलाहि, बेद नेहनल कबळ कीकन?” इतोर्.

17 “नाकु नेहना कबळता लोप्पा बाराहक ताल्हकनिन? नेहनेर्ग इतेके ओर्वोर्गे मन्हतेर्ग, देवुळबाबाले; ओगे नेहनाता लोप्पा पुन्हतेर्ग! ओना सोर्गे निमा अमेसातुहक पिसकन इतेके, मोसा मुय्तोर्ना सगे ईतव अडोन माळसोर् मन,” इन्जि येसु ओन इतोर्ग.

18 “बेव अडोइ, गुरु?” “बेव ओसो? निमा बोने हक्कमा, साद्याल कबळ केमा, बोनाइ कलमा, जोल साक्सि एमा,✱

19 नीवा तलोग-तपेहक मान ईम, निमा कुदतुन जीवा कीतपु, दुयोरिन वने जीवा कीम.”✱ इद्रम येसु ओन वेहतोर्ग.

20 “इव अडो नना कतमे माळतन, गुरु. नना ओसो बाताल कीकन?” इन्जि वेग लेयोर्ग येसुन ताल्हकतोर्ग.

21 “निमा पूराय तपवालेवा नेहना मनदनक इतेके अन, अन्जि नीवा मनदनद सवे मालसोमतुन वमिसि, लेवोरिहक ईम. अद्रम कीसि, निमा नावा सोर्गे निमा नावाइ कया. अद्रम कीतिन इतेके, पोगोन देवुळता जागातगा, नियेनाहक निटमता मालसोम दोर्कगा,” इन्जि येसु ओन वेहतोर्ग.

22 इव पोल्लोन केंजिसि, वेग लेयोर्ग पकाय आल्लुसुत्ते अरतोर्ग, पया अगडाह पेसिस अतोर्ग. बाराहक इतेके वेना मालसोम वेल्लाय मताहकु, (अदिन पोहतलाह वेन्क जीवा वावो).

23 अस्के येसु तनाइ कगायवालोर्गिन इतोर्ग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मता मन्कलोर् देवुळता राजेमतोर् आयना इतेके, पकाय मुस्किल आस्ता!

24 ओसो उंद पोल्लो वेहतकन, केंजाट! ऊज-बूकातुहक स्टम पेसिस दया पयाहताया? अद्रमे, मता मन्कल देवुळता राजेमतोर्ग आयना इतेके, तान्काय मुस्किलता पोल्लो!”

25 (पका मालसोम इतेके देवुळता देव्वाता सीना आंदु इन्जि ओरा विचर मता.) अदिनेनाहक येसुना इद पोल्लो केंजिसि, ओर पकाय बयल आतोर्, बयल आसि इतोर्, “अह इतेके अमेसाता पिसमूळ पया बोन्क दोर्कगा गुरु?”

26 येसु ओरन्के कौंडा मिळवा ऊळिसि इतोर्ग, “इद पोल्लो मन्कना कयदे आया पगवो, मति देवुळताये कयदे, सवे आया पयाहताइ.”✱ इतोर्ग.

27 इदिनलोप्या पवु येसुन इतोर्ग, “ऊज गुरु, माट इतेके कतमे विळिसिसि, नीवा पेके वातोम. तेना माकु बाताल पायदा दोर्कगा?” इतोर्ग.

28 अस्के कगायवालोर्गिन येसु इतोर्ग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, देवुळि सभेटविन पूना पंडिसीयगा. अद वेलाते माने-मन्कना नडुम पुट्टोर्गु, तना राजकुर्सतगा पका ईसाते उदनेर्ग. अस्के मीट नावा पेके वातोर्गिन बारा मन्कलोर्गिन, बारा राजकुर्सिना उदकिर्. उदिसि, मीटु इय्त्तेलतोर् बारा कूळिनोरा नेयम कीकिर्.✱

29 ओसो बोर नयेनाहक तमा लोन-दुवरतुन, दादाल-तमोनु, एलाळ-बाथिनु, तलोग-तपेनु, पिलाइ-पेकोरिन, जागा-बूमतुन, कतम विळिसहतोर्, ओरिहकु देवुळि लेकालेवा सम्सरम ईयगा, अचोने आयो मति ओसो अमेसाता पिसमूळ वने ईयगा.

✱ 19:4 19:4 पुट्टमूळि 1:27 ✱ 19:5 19:5 पुट्टमूळि 2:24; मार्कल 10:8; 1 कुरिततोर् 6:16; इपिसुवातोर् 5:31 * 19:9 19:9 उचुक मोदुल कायेहक इह वने वेहत्तहताइ: “अद्रमे बोग इद्रमता देहचीता आंचानु ततह्तोर्ग, ओग वने देवुळता विचरते सिड्डि-साद्यालता पापम कीस्तोर्ग.” ✱ 19:9 19:3-9 1 कुरिततोर् 7:10 † 19:12

19:12 बाय्ताल इतेके बोर्गे पेकाल वन आयोर्ग, पिला वन आयोर्ग. ✱ 19:14 19:14 1 पवु 2:1-3 ✱ 19:18 19:18 पेसमूळि 20:13-16; ब्यवस्थाविवरण 5:17-20

✱ 19:19 19:19 पेसमूळि 20:12; ब्यवस्थाविवरण 5:16 ✱ 19:19 19:19 लैब्यव्यवस्था 19:18; रोम सहत्तोर् 13:8-9 ✱ 19:26 19:26 इब्रितोर् 6:4-6

✱ 19:28 19:28 लूकाल 22:30; 1 कुरिततोर् 6:2; 2 तिमीति 2:12; तेहचीतव पोल्लोइ 3:21; 11:16; 20:4; 22:5

30 मति इंजेक बोर मुनेतोर मन्हतोर, वायनद कालमते आक्रितोर आयनुर; ओसो बोर इंजेके आक्रितोर मन्हतोर, ओरु अस्के मुनेतोर आयनुर, इद्रम वेल्लाटोरें आयनुर, [☆] इन्जि इतोग.

20

अंगुर वाळुमतगा बूत अनवालोर पीटो

- 1 येसु ओसो इतोग, “इदिनलोपा मीकू तेळियिह कीयलाह, नना उंद पीटो वेहतहनन, केंजाट. देवुळता राजेम कीयनाड अडोड इहलेहका आंदुड. वागो पोलम केवाल मालकाल मतोग, ओग कोग कुसेड तेदिसि, तना अंगुर वाळुमतगा कबळ कीयलाहि, बूततोरिन वेहतलाह पलत पेसतोग.
- 2 पया ओरिहकु दिनमता बूति, उंद दियाता कूल ईकन इन्जि करल आसि, अंगुर वाळुमतें ओरिन लोहतोग.
- 3 “पया ओगु जावा पोळ्ड आतस्के, पलत अन्जि ऊळतोग अस्के, रिक्म मनवालोर बेचोनो मांदि बजरते उगस निच मतोर.
- 4 “मीट वने नावा अंगुर वाळुमतगा कबळ कीयलाह अन्हट रा! नना मीकू बेद बूत ओपिहता, अद ईकन, इन्जि मालकाल इतोग. अह इताहे पया ओर वाळुमतगा अतोर.
- 5 “ओसोवने नेक नितस्के, अहे बहट अरनेके, ओग बजरते अन्जि, मुने कीतपे कीतोग.
- 6 पया पोळ्ड अरयलाह गंतामैड पिसिस मतस्के, ओग बजरते ओसोवने पेसतोग, अस्के वन बेचोनो मांदि रिक्म उगस निच मतदिन ओग ऊळतोग. ‘मीट इगा पोळ्डमैड उगसे बह निच महनिर, रा?’ इन्जि मालकाल ओरिन ताल्हकतोग.
- 7 ‘माक बोगो बूतुहक केयोग, अदिहके माट नितोम, दादा!’ इनजोर इतोर. पया ओग इतोग, ‘अह इतेक, मीट वने नावा अंगुर वाळुमतें अन्हट.’ इतस्के ओर अतोर.
- 8 “पया पोळ्ड अरतस्के, ‘सबेटोर बूतोरिन केयिसि, कतमतोरिहक बूत ईम, आकि वातोरिहक मुने ईमु, मुने वातोरिहक आक्रितें ईमु.’ इनजोर मालकाल तना मेटिन वेहतोग.
- 9 अस्के पोळ्ड अरयलाह गंतामैड पिसिस मतस्के वातोफ, अगा बूत एतलाह अतोर अस्के, ओरिहकु पोळ्डमेटा बूति दोर्कता.
- 10 अदिन ऊळिसि, नक्मि वातोर बूतोरफ, माक वेल्लाड कोताड दोर्कनुड बहे इन्जि विचर कीतोर. मति ओरिहक वने उंद दियाता कूल, अचोने दोर्कता.
- 11-12 इद बूति ओर एतस्के, मालकान इतोर, ‘वेर पयाडोर उंदिय गंता कबळ कीतोर, माट इसि पकाय कहेटमते, एदते वागसोरें कबळ कीतोग. तेला मति निमा माकू ओराय बराबर बूत इतिन, इद ओप्यो, दादा!’ इद्रम इन्जि मुयोग-मुयोग आतोर.
- 13 अस्के ओरगडाहि वागोनू मालकाल इतोग, ‘नना मीकू नाळेह केवोन, तमो. नना नीकू उंद दियाता कूल ईकन इताहकु, इंगो इनविना?’
- 14 निमा मुयोग आयवा, नीवा बूत पोसि अन. नीक नना बेचोन बूत इतिन, अचोने बूति वेर आक्रितें वातोरिहक वने ईयना, इद्रम नावा विचर मन्हता.
- 15 नावा विचर मतपु, नावाड कोताड नाक काळडनद अदिकर इलेया? नना गळक कबळ कीतोरिहकु पोळ्डमेटा बूत इताहकु, निमा नाक कौंडा कीस बह वळ्हकिहनिन?’
- 16 इद्रमलेहका इंजेक बोर मुनेतोर मन्हतोर, ओरु वायनद कालमते आक्रितोर आयनुर; ओसो बोर आक्रितोर मन्हतोर, ओरु अद तकने मुनेतोर आयनुर, इद्रम वेल्लाटोरें आयनुर, [☆] अह इन्जि येसु पीटोतुन मारिह कीतोग.

येसु तना हामुरता लोप्पा ओसो वेहतहतोग

(मार्कल 10:32-34; लूकाल 18:31-34)

- 17-19 येसु पया येससलेम सहरता अगा पोस अनेके, ओर बारा बळयिरिनू उंद बाजे ओर्के ओसि, ओरिन इतोग, “केंजाट, माट येससलेमते दायहनल, अगा अतापया नना माने-मन्कना नडुम पुटोनन मन्ज तेला, नाक लोकुर पेर्मांलोर ओसो साङ्गमगसरा कयदे पोसीयनुर. नाक पया वेर पेर्मांलोर ओसो साङ्गमगसरा हक्कनद सिस्सा कीयलाह वेहचि, देवुळतुन पुनवोर रोम सर्करतोर कयदे ओसीयनुर. [☆] ओर नाक उस्कनुर-पास्कनुर, जेट्लाते नल्हहनुर, ताना पया नाक हक्कनागुटातगा वेळहनुर. तेला मति मूंड दियाने देवुळि नाकू हामुरताहि तेकिह कीयगा,” इन्जि वेहतोग.

ओर्विना-ओर्वीगा सेवा कीयना

(मार्कल 10:35-45)

- 20 तेना पया, जेवेदिना मूते तनाड मगुकु याकुबि, योहनि, वेरिन पोसि, येसुन बेदाय ताल्हककन इन्जि, ओनगा वासि दंडुम अरता.
- 21 “नीक बाताल गावले, अका?” इन्जि येसु तान ताल्हकतोग. अद इता, “आयो गू, निमा नीवा राजगादेतगा उदकिन अस्के, नावाड इर्वुर पेकोरिनू, ओर्विन नीवा तिनळ बाजे, ओसो ओर्विन नीवा दावळ बाजे उदिह कीसि, नीवा सगे राजेम कीयलाहि, ओरिहक निमा अदिकर ईम.”
- 22 अस्के येसु वेर इर्वुर तनाड मक्किरिन इतोग, “मीट बाताल ताल्हकिहनिन, अद मीकू तेळियिहताया? नना बेद तिपलते अरयकन, अद तिपलते मीट अरया परायकिरा?” इतोग. [☆] “एय, माट वने अद तिपलते अरयलाह तयर म्हनोम, गू,” इन्जि वेर इतोर.
- 23 “नना अरयनद तिपलते मीट अरयकिर, निटमे! मति राजेम कीनेके, नावा तिनळतके-दावळतके उदिह कीयलाह अदिकर नयगा इले. अद जागा बोरेनाकक नावा बाबाल ओप्ये कीस तासतोग, ओर अगा उद पगयनुर,” इन्जि येसु वेहतोग.
- 24 वेर तमो इर्वुर ताल्हकतदिन केंजिसि, पिसतोर दहा मूल कागयवालोर, वेर इर्वुरा पोगोन ओड आतोर.
- 25 येसु पया तनाड कागयवालोर सबेटोरिन उंदिय जागा केयिसि इतोग, “इद दुनियातोर राजालोर, तमा रवतुन कय इळन तासिहतोर, अहे दुनियातोर बेरा मन्कलोर उडुला मन्कलोरगता तमा अदिकरते ताकिह कीस्तोर, इद इतेक मीकू एकयिे.
- 26 मीट मानम इद्रम आयनद आयो. मियगडाहि बोग देवुळता मुनेह बेरोग आयलाह ऊळिहतोग, ओग मीवा सेवा केवाल आयोग. [☆]
- 27 अहे बोग मियगडाहि देवुळता मुनेह सबेटोरिहक बेरोग आयलाह ऊळिहतोग, ओग मीवा ओर्युळतोग आयोग.
- 28 माने-मन्कना नडुम पुटोनन, नना वने दुसोरिन नावा सेवा कीया वेहतलाह, इद बूतते वावोन. मति दुसोर सेवा कीयलाहि, ओसो वेल्लाटोर पापमता दांड निहललाह, नना नावा जीवा ईयलाह वातन. [☆](अहलेहका मीट वने दुसोर सेवा कीमहट्ट.) [☆] इन्जि येसु इतोग.

येसु इर्वुर गुडिरिन तोवनाह कीस्तोग

(मार्कल 10:46-52; लूकाल 18:35-43)

- 29 पया येसु तनाड कागयवालोर बार, यरिगो नाटेनाहि पेसिस अनेके, ओना पयाह पयाह वेल्लाय मांदि अंदुर.

☆ 19:30 19:30 20:16; मार्कल 10:31; लूकाल 13:30 ☆ 20:16 20:16 19:30; मार्कल 10:31; लूकाल 13:30 ☆ 20:17-19 20:17-19 योहन 19:11; बळयिर 2:23; 3:13 ☆ 20:22 20:22 26:39; मार्कल 14:36; लूकाल 22:42; योहन 18:11 ☆ 20:26 20:25-26 1 पत्र 5:3 ☆ 20:28 20:28 1 तिमोति 2:6 ☆ 20:28 20:28 2 कुरिंथोर 8:9; पिलिपितोर 2:6-7

30 अनेक पया ऊळाट, अद अगदगा इवूर गुडिर उदिस मतेर. मावा मुनेह येसु दास्तोग इन्जि, पता अरताहकु, ओर केयिस-केयिस इनदलातेर, “ए सामि, दाविद राजाना कूळतोनिन पिसिह केवानिन, मावा पोगोन दया कीमु,” इतेर.

31 गुडिरिनु केमेन मनिर इनजोरे लोकुर पळ्मिड ईतेर. मति ओर गुडिर, “ए सामि, दाविद राजाना कूळतोनिन, मावा पोगोन दया कीम,” इनजोर ओसो जोरतेने केयिदु.

32 येसु अगा रोमिसि, ओरिन केयिस ताल्हकतोग, “नना मियेनाहक बाताड कीकन?” इन्जि ताल्हकतोग.

33 “माट तोवयना इन्जि, मावाड कौडान बेस कीसीम, सामि,” इनजोर ओर ताल्हकतोर.

34 येसुहक ओरा मान वसताहकु, ओग ओराड कौडान बोयतोग. ओग बोयताहे, ओर तोपेन तोवतेर. पया ओर येसुना संगे वातेर.

21

येसु येस्सलेमते ओळियिहतेग

(मार्कल 11:1-10; लुकाल 19:29-38; योहन 12:12-15)

1 येसु तनाड कगायवालोरे बार, येस्सलेम सहरता एरे एवयलाह आतेर. पया जयतुन मराना मेटातगा, बेत्पागे नाटे वातेर अस्के, येसु इवूर कगायवालोरेन नाटे लोहतेग.

2 “मुनेह दिसनद नाटेनागा अन्हट, अगा एवयकिर अस्के, मीक उंदि दोहच तासतद गाळ्दि ओसो ताना पियो दिसनुड. अविस्किन लेहच, नयगा पोस वाट.

3 बोगाय मीक इविन बाराहकु ओय्हनिर इतेके, सामिहक इविना गर्ज अरता, इद्रम इन्हट. अस्के ओग चट्टिपेट अविन ततलाह इयनेग,” इन्जि येसु ओर इवूर कगायवालोरेन लोहतेग.

4 इव गोटीड आताड अस्के, साझमते मुने देवुळता कबुरतोग वेहतद पोल्लो करल आता, अद पोल्लो इह मन्हता:

5 येस्सलेम सहरतोरिहक वेहाट,

“ऊळाट, मीवा राजाल मियेके वास्तोग,

कुल्लु बूद आसि, गाळ्दतगा उदसोरे,

इतेके गाळ्द-पियोतगा उदिस वास्तोग!”*

6 अस्के पया ओर इवूर कगायवालोरे नाटे अन्जि, येसु वेहतप, अहे कीतेर.

7 गाळ्दि ओसो गाळ्द-पियो तचि, अविस्किना पोगोन तमाड कोटजगाड तागतोर. अस्के येसु अगा उदतेग, उदिसि येस्सलेमते वातेग.

8 मुड्यडाहि वेलाटोरे लोकुर येसुहक मान इयलाह, तमाड कोटजगाड तेंडिसि, अगादे ओना मुनेह तागिन्दु. ओसो उच्चुर बार मरानाड कोमान डायिसि, अगादे तागिन्दु.* 9 येसुना पेके-मुनेह अनवालोरे लोकुर रोदा कीसोरे, केयसोरे इनदलाह आतेर,

“दाविद राजानापुळगतोग पिसिह केवाहक जोहर!”†

देवुळबाबाना अदिकर पोस वास्तोग, ओन्कु देवुळता देव्या आयि!

पोगोटा देवुळतुहक जोहर!”*

10 येसु येस्सलेम सहरतगा वातेग अस्के, सहरमेटोर रोदा आसोर ताल्हकिंदुर, “वेग बोग आंदोग, रा?”

11 “वेग गालिल पटटा नासरेत नाटे मनवाल, देवुळता कबुरतोग येसु आंदोग,” इनजोर लोकुर वेहन्दुर.

येसु मंदिरताहि वीकुरतेरिन पंडिहतेग

(मार्कल 11:15-18; लुकाल 19:45-47)

12 येसु पया मंदिरलोप्पा ओळियतेग, अह कीसि अगा वमवालोरे-असवालोरे कतमतेरिन पलत पंडटोग. ओसो कोताड बदले केवालाराड बलानु, ओसो मोक्तुहक अरयनव परेवाड वमवालोराड कुतुस्किन, कप मुळहतेग.* (सर्करताड कोताड मंदिरतगा वाटलाह ताकोड आंदुड, अदिहकु अब कोताड बदले कीसि यहदिराड कोताड एवालारे अगा उदिस मंदु.)

13 अह कीसि येसु ओरिन इतेग, “ नावा लोतुन मोळ्कनद जागा इनदनुड,”* इन्जि देवुळ इन्हता, इद्रम साझमते रासतद मन्हता. मति मीट देवुळता लोतुन डाकुरा डेग कीतिर!”* इतेग.

14 पया मंदिरतगा गुडिर-कूटालोरे येसुनके वातेर अस्के, ओग ओरिन सत्रे कीतेग.

15 अस्के मंदिरते मनवालोरे पेर्मालोरे ओसो साझमगप्सर, वेर येसु कीताड बेराड कबस्किन ऊळिसि. ओसो मंदिरतगा पिलाड-पेकोर “दाविदना कुटमुळतेग पिसिह केवाहक जोहर आयि!” इन्जि केयसोर इंदुर, इदिन वने वेर ऊळतेर. ऊळिसि, वेर ओड आतेर.

16 “पिलाड-पेकोर नीकु बार इन्हतेर, तेन निमा केंजतिना?” इन्जि वेर येसुन कट्टला कीतेर. पया येसु इतेग, “इंगो रा, ओर सेतेमे इन्हतेर! मति मीट बेस्काय साझमते इद्रम अविंसि ऊळतिरा: निमा उडलोरे पेकोराड, बाला पेकोराड तौडिवाहि, नीक जोहर कीयनव पाटाड पेसनाह कीतिन”**?

17 इचोन वळ्हकिसि, येसु ओरिन विळ्सतेग. सहरताहि कगायवालोरा संगे पेसिस पया, बेतिन नाटे अन्जि, अगान निदू कीतेर.*

येसु अंजिर मरातुन सरप ईस्तेग

(मार्कल 11:12-14,20-24)

18 नक्कमि येसु ओसो तनाड कगायवालोरे येस्सलेमतके अनेके, येसुहक कव वसता.

19 अगादगा उंदि अंजिर मरा दिसताहकु, अगा तिनदलाह अंजिर पंडिड मनदनुड बहे, इन्जि येसु मराता एरे अन्जि ऊळतेग. मति ऊळतेके उंद वने पंड अगा इले, वेट आकिडे मताड. अस्के ओग मरातुन इतेग, “ए मरातिन, नियगा बेस्केन कायाड आदमाकिड!” इनजोर सरप इतेग. अह इताहे चट्टेन मरा वतिस अता.

20 तेन ऊळिसि कगायवालोरे बयल आतेर, आसि इतेर, “गू, अंजिर मरा इचोन चट्टेन बह वागिस अता?” इतेर.

21 येसु ओरिन इतेग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीट बेदे उन्क-मन्क आयवा, देवुळता लावतगा विव्स्व तासतेके, मीट इदिने आयो, मति तेन्काय बेराड कबस्क कीया पायाकिर.* इद मेटातुनु निमा ‘डग वासि समदुरतगा अन्ज अर्मा!’ इनजोर इतेके, अद अद्रमे आयगा.*

* 21:5 21:5 नक्क्याह 9:9 * 21:8 21:8 अद काल्मते लळ्यते गेल्लिस वातेग राजाहकु कदर इयलाह, लोकुर गजर मराताड कोमाड पोसि, ओन जेहर कीदुर. † 21:9

21:9 जोहर मोदुल कागिदते “ओसन्ना”; इद इन्जि बासाते गिदति जोहर कीयनद पोल्लो आंद, इद वचनते इर्सा वास्ता. * 21:9 21:9 देवुळताड पाटाड 118:25-26 * 21:12

21:12 योहन 2:14-16 * 21:13 21:13 ययावाह 56:7 * 21:13 21:12-13 योहन 2:14-16 * 21:16 21:16 देवुळताड पाटाड 8:2 * 21:17

21:17 योहन 11:1,18 * 21:21 21:21 यकूब 1:6 * 21:21 21:21 17:20; 1 कुरितते 12:9; 13:2

22 बेदिनाय मीट उन्क-मन्क आयवा, विस्वसते पार्तना कीस तान ताल्हकतेके, देवुळि मियेनाहक अह कीयागाये,^{१*} इन्जि इतोग.

पेदल्क येसुना अदिकरता लोप्पा ताल्हकित्होत

(मार्कल 11:27-33; लूकाल 20:1-8)

23 येसु पया ओसोनेने येसुलेम मंदिरतगा नेडतोग. अगा ओग कागहनेके, पेर्मांलोर ओसो दुसोर यहूदिराड पेदल्क, येर येसुन इनदलाह आतोर, “नियगा मंदिरताहि वीकृतोरिन पंडलाह अदिकर मन्हताया? मतेके बेदमता अदिकर मन्हता, ओसो इद अदिकर बोग नीक इंतोग?” इन्जि ताल्हकतोग.

24 अस्के येसु ओरिन इतोग, “नना वने मीक उंद पोल्लो ताल्हकित्हनन. मीट इदिन वेहेतेके, नना वने बेद अदिकरते कीय्हनन, अदिन वेहतकन.

25 योहनिक लोकुरिन देवुळता पेदिरते एग मीहतलाह, बोग अदिकर इंतोग? देवुळ इंतया, बारा मन्कलोर इंतोग?” इन्जि ताल्हकतोग. अस्के ओर तमतमाय इह वळ्हकिदुर, “माट देवुळ इंत इनदकल अस्के, वेग इनदनोग, ‘अह इतेक मीट बाराहक योहनिन नमविर?’ इनदनोग.

26 मति माट मन्कलोर इंतोर इनदकल इतेक, लोकुर माक अडम आयनुर; योहन देवुळता कबुरतोग आंदोग इनजोर वेर नमिह्तोर कोनि.”

27 अदिहक पया ओर पेदल्क “माट पुनोम,” इनजोर इतोर. अस्के पया येसु इतोग, “अह इतेके, नना वने इव कबस्किन बेद अदिकरते कीय्हनन, अदिन मीक वेहोन,” इतोग.

इर्बु मक्किरा पुन्निह कीयनद पीटो

28 येसु ओसो इंतोग, “नना उंद पुन्निह कीयनद पीटो वेहतहनन, केंजाट. वगोग मन्कहक इर्बु पेकोर मतोर. तपे माळा मगनाग अन्जि, ‘निमा नेंड अंगुर वाळुमतगा अन्जि कबळ कीम डा,’ इन्जि वेहतोग.

29 “नाक दाया वसो, रा!” इन्जि, वेग पेकाल इतोग, मति पया बहो आलिह कीसि, वेना विचर मिळन्दताहकु, वेग कबळतुहक अतोग.

30 “पया तपे उडुलोग पेकानगा अन्जि अहे वेहतोग. ओग उडुलोग पेकाल पया, ‘एय, दाय्हनन बाबा!’ इतोग, मति अनोग.

31 “इदिनलोपा मीवा बाताल विचर मन्हता? इर्बुरडाहि बोग तपेना पोल्लो केजतोग?” इन्जि येसु ओरिन ताल्हकतोग. “माळा मगिय केंजतोग,” इनजोर इतोर. येसु ओरिन इतोग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीकाय मुने सिद्वा एनवालोर ओसो बोगेस्कु, इदमतोर देवुळता राजेमते जागा पोयह्तोर.

32 योहन मीकु सेतेमता अग तोहतलाह वातोग, मति मीट लोकुरिर ओन नमविर. सिद्वा एनवालोर ओसो बोगेस्कु मात्रम ओन नमतोर. ओर तमा पापमताहि मिळन्दतदिन ऊळिस तेला मीट मिळन्दविर, योहनिन नमवाये मतिर.

कूलतोरा पुन्निह कीयनद पीटो

(मार्कल 12:1-12; लूकाल 20:9-19)

33 “ओसो उंद पुन्निह कीयनद पीटो वेहतहनन, केंजाट. ओर्वोग लोता माल्काल साव्कर मतोग, ओग अंगुर वाळुम ओससतोग. अंगुर सोपता वाळुम ओसिस, ताना सर्ने वेटळ दोहतोग. पया वाळुमता लोप्पा अंगुर जोमा पेगलाहि, उंदि बोदा तर्वतोग, ओसो ताना एरे वाळुम केपलाह उंद मंडा पंडटोग.^{२*} पया ओग दुसोरिहक कूलते तासिसि, जेक देसेमते पयनम अतोग.

34 पया अंगुर पंडिना पंटा वातस्के, ओग तना पंटाता तसु ओयनेनाहकु, उय्तुर ओर्युलतोरिन, ऊळेवाळे केवालोरक्के लोहतोग.

35 “पया ओर्युलतोर वाळुमतगा वातस्के, वेर ऊळेवाळे केवालोर ओरिन पोसि, बोव नल्हतोर, बोन हव्कतोर, बोन बंडाड उकतोर.

36 इदिन केंजिसि पया, ओग माल्काल ओसोवन मर्ला, मुने लोहतोरिहकाय एक्वा ओर्युलतोरिन ओसो लोहतोग. वेरा संगे वने ओर ऊळेवाळे केवालोर अहे कीतोर.

37 आक्किरे नावा पेकान मान तासनुर इन्जि, ओग तना मगिन ओरक्के लोहतोग.

38 मति ऊळेवाळे केवालोर मगि वायनदिन ऊळिसि, तमतमाय वळ्हकिदुर, ‘इद तपेना सम्स्रम इतेके वेन्के आयगा. दट, वेने माट हव्किड, अस्के वेना तसु माक आयगा.’

39 इद्रम इन्जि ओन पोसि, वाळुमता पलातेह ओसि हव्कतोर.

40 “अह इतेके वाळुमता माल्काल मल्स वायनोग अस्के, ओग वेर ऊळेवाळे केवालोरिन बह कीयनोग इहनिर मीटु?” इन्जि येसु ताल्हकतोग.

41 अस्के ओर पेदल्क येसुन इतोर, “अदमतोर लागवोरिन ओग देबाड-गूटेड कीसोर-कीसोर हव्कनोग. अह कीसि बराबर पंटाहक पंटाता ओना तसु एवालोरिहक, ओग अद वाळुमतन कूलते ईयनोग,” इतोर.

42-43 येसु इतोग, “केंजाट, मीट सेतेमे इतिर, ताना अर्तम इह मन्हता. देवुळि तना राजेमते मीक यहूदिरिहक दोर्कन्द तसुतनु, मीवा जागाते ताना पोल्लोते तिरियवालोर (दुस्राड जातिनोरिहक) ईयगा.

“नना मीक ओसो उंद पोल्लो वेहतहनन. मीट (देवुळ लोहवाल राजाना लोप्पा) सान्धमते इदिन अर्वाविरा?

बेद बंडातनु मुने बेल्दकु (लोन दोहवालोर) पोहचीतोर,

अदे बंडा इजेके मूलाता आदर बंडा आता.

इद देवुळवाबानाये कबळ आंदु,

इद माक पकाय बामतप दिसिहता.^{३*}

44 अद बंडातगा बोग अयनोग, ओग ईदगा-पोदोग आयनोग, मति अद बार बोनागा अरता इतेके, ओग गुंडा-गुंडा आयनोग,” इन्जि येसु इतोग.

45 येसुनाड पुन्निह कीयनाड पीटोड केंजिसि, ओर लागवोर कोरातोर लोप्पा वळ्हकनस्के, मवाय लोप्पा वळ्हकित्हतोग इन्जि, पेर्मांलोर ओसो परसिर पुतोर.

46 अदिहक येसुन ओर पोयतलाहि अगिड पर्वकिदुर. मति लोकुर ओनु देवुळता कबुरतोग आंदोग इन्जि नमताहकु, वेर लोकुरिहक रेयिसि, येसुन पोयतलाह ऊळोर.

22

मर्म-कुळपता पुन्निह कीयनद पीटो

(लूकाल 14:16-24)

1 येसु ओसोवने लोकुरिहक पुन्निह कीयनाड पीटोड वेहता बोटटोग.

2 ओग इतोग, “देवुळताड राजेम कीयनव अडोड इहलेहका आंदुड. वगोग राजाल मतोग, तना मगना मर्मिहकु उंद कुळप तासतोग.^{१*}

* 21:22 21:22 1 योहन 3:22 * 21:33 21:33 यसाय्याह 5:1-2 * 21:42-43 21:42-43 देवुळताड पाटाड 118:22-23; कळयि 4:11; 1 पत्र 2:7

* 22:2 22:2 तोहचीतव पोल्लोड 19:7

3 ओरु मर्म-कुळपतुहक वायलाह, बोन-बोन मुने वेहच मतोग, ओन-ओन केयिस ततलाह इन्जि, तनाड ओर्यूलतोरिन लोहतोग।^७ मति ओर केयता मुलु 'माट वावोम!' इनजोर इतोर.

4 "वावोम इनजोर इताहकु, पया ओसो उय्तर ओर्यूलतोरिन राजाल इह इन्ज लोहतोग, 'ऊळटा, मियेनाहकु नना कुळप तयर कीतन. नावाड असलाताड कुरा-पियोड ओसो कोदाड हक्कतन, पुला बाताल वेस तयरे मन्हता. जावा उनडलाह मीट मात्रम दट्टु इन्जि, केयता मुडुन वेहाट्टु,' इनजोरे राजाल ओर्यूलतोरिन लोहतोग.

5-6 मति वेर इचोन वेहचाय, राजाना पोल्लोतुन पर्वा केवालेवा, उय्तर तमाड पोलहकनके अतोर, उय्तर बारा दंदातुहक अतोर, ओसो उय्तर बारा राजाना ओर्यूलतोरिन पोसि, ओरिन उस्किस्-पास्किस्, नल्हचि हक्कतोर.

7 इदिन ऊळिसि राजाहक पका ओड वाता, पया तनाड सीपय्किन लोहचि, ओर हक्कतोरिनु कतम बूळे कीसि, ओरा नाटुन ओगिसीतोग.

8 "अस्के राजाल तनाड ओर्यूलतोरिन इतोग, 'मर्म-कुळप इतेक तयरे मन्हता, मति केयता मुल कोनि इद कुळपतुहक ओप्पोर.

9 अदिहक मीट अगिनागा, गोटुस्कनगा, बजकनगा अन्जि, बेचुर दोकिह्तोर, अचुरिन मर्म-कुळप तिनदलाह केयिस ताट.'

10 पया ओर्यूलतोर अहे कीतोर; अगिनागा अन्जि, नेहनोर-लाग्वोर बेचुर ओरिहक दोर्कतोर, अचुरिन सबेटोरिन जमा कीसि ततोर. अस्के तिनवालोर मर्म-मंडामेड तुत्ने आतोर.

11 "पया राजाल वेर वाता मुडुन ऊळ वातोग, अस्के मर्मतेनाहक बेसताड गेदेड केगवोग, वागो मन्कल ओन्क दिसतोग.

12 'इंगो रा तमो, मर्मिहक बेसताड गेदेड केगवा, निमा मर्म-मंडातगा बह नेडतिन, डा?' इन्जि राजाल वेन तालहकतोग। अह इत्स्के वेना मोकम एग रेगात.

13 राजाल पया तनाड आजोड आयवालोरिन केयिस इतोग, 'वेनाड कय्किन-काल्किन दोहचि, वेन पलत मुर्गाते पोहचीमहट. अगा मनवालोर अळयना-केयना, मुडुर-मुडुर पल्क कोकना, इह कीसोर मनदनुर,' इन्जि इतोग.

14 "इद पुम्पिह कीयनद पीटोता अर्तम इह मन्हता. देवुळि तना राजेमता बर्कत इयलाह केयतेरु वेल्लाटोरे मन्हतोर. मति (तानाड पोल्लोड केंजिसि तानकके वावालोम इतेके) देवुळि आचतोम उय्तेरु मन्हतोर."^७

राजाहकु सिद्वा इयनदा, एवदा?

(मार्कल 12:13-17; लूकाल 20:20-26)

15 पया परसिर अगडाह पेरिसि, कतमतोर उंद जागाते कलियिसि, येसुन बह कीस तेला, ओना वळहकनद पोल्लोते, ओन एक्किह कीसि तप तोहतकल इन्जि, आगडा कीतोर.

16 अह कीसि, ओर तमाड करायवालोर ओसो एरोद राजाना तुंगातेर उय्तरिन येसुन तालहकलाह लोहतोर. "गस, निमा सेतेम मन्कनिन आसि, देवुळटा अग सेतेमते तोहतहनिन इनजोर, माड पुह्नोम. निमा बोर बाताल इनदनुर इनजोर आल्सविन, लोकरा मोकम ऊळिसि वळहकविन, इद माक एकाये.

17 अह इतेक माक उंद पोल्लो वेहा. रोम सर्करतुहक सिद्वा दोहतनद मावाड अडोना अडम मन्हताया, इलेया? नीवा विचर बह मन्हता?" इन्जि येसुन वेर तालहकतोर.*

18 वेरा कोटेतनमतुन पुन्जि, येसु वेरिन इतोग, "ए सोड केवालोरि, नाक बाराहक एक्किह कीयलाह ऊळिहनिर?"

19 नाक सिद्वा दोहतनद उंद स्या-बंडि तोहाट." अस्के वेर उंदि स्या-बंडि तोहतलाह ततोर.†

20 तचीत्स्के येसु वेरिन तालहकतोग, "इद बंडटगा बोना पोतो ओसो पेदिर रासतद मन्हता?"

21 ओर इतोर, "कय्स्तर राजानायो!" इदिन केंजिसि येसु इतोग, "अह इतेके, वेद रोम राजेमता कय्स्तर राजाना मन्हता, अद ओन्के दोहचीमहट. मति बेदिन देवुळ तालहकिहता, अदिन देवुळतुहक दोहचीमहट."^७

22 येसु वळहकतद इद पोल्लोतुन केंजिसि, वेर बयल आतोर. अह कीसि येसुनगडाह पेरिसि अतोर.

जीवा अरयनदिना लोपा गोटिड

(मार्कल 12:18-27; लूकाल 20:27-40)

23-24 (यहूदिरगा सदुकिर इन्वालोर उंद तुंगातेर मतोर; मन्कलोर हासि मल्स जीवा अरबोर इन्जि वेर इंदुर). अदे दिया उय्तर सदुकिर येसुन एक्किह कीयलाह, ओनागा वासि तालहकतोर, "गस, मोसानाड अडोड वेहतपु, बोगाय मगमियाळ लेवाय हातोग इतेके, ओना रांडे मुतेना संगे ओना तमोग जोळेम आसि, तमदादाना लोता लीन निल्पिह कीयना.^७

25 ऊळा, मयगा तमोग एळवुर मतोर. मुनेतोग उंद मुते ततोग, मति मगमियाळ आयवाये हातोग, पया ओना मुते ओना तमिहक आता.

26 इद्रमलेहका मनेक मनेक वेग वन तमोग मगमियाळ आयवाये हातोग, हातस्के ओसो ओवोग तमोग तान जोळेम आतोग. ओग वने हातोग, इद्रमलेहका तमोग एळवुर आसि, ताना संगे जोळेम आसि हातोर.

27 कतमतोर हातापया, अद आंचळ वने हाता.

28 इजेक माक वेहा, हातोर मल्स जीवा अरयनद वेलाते, ओर जीवा अरतस्के, तमोग एळवुरगाहि अद आंचळि बोना मुते आयगा? अद इतेके कतमतोरय मुते आस मता कोनि!" इन्जि सदुकिर इतोर. (हामुरताहि जीवा अरयनदिन बयल लोकरे नमिह्तोर इन्जि तोहत्लाह, वेग इह तालहकतोर.)

29 अस्के येसु ओरिन इतोग, "हामुरताहि जीवा अरयना लोप्पा, देवुळता साम्रम बाताड वेहतहता, अविन मीट पुनवि, ओसो हामुरताहि तेक्किह कीयलाह देवुळता लावतुन वने पुनवि, अदिहक मीटु गंगाते लेसतप महनिर.

30 हातोर मल्स जीवा अरयनर अस्के, ओरु जोळजंतुर आयोर वने, ओसो जोळजंतुर कीस एवोर वने. ओर मात्रम देवुळदीपाटा देवतुल्कना लेहका मर्मिड आयवाय मनदनुर.

31 मति हातोर मल्स जीवा अरयनर, ताना लोपा देवुळि साम्रमते वेहच मता, अदिन मीट अर्विसि, ताना अर्तम बेस्केन पुनविगा?

32 (मावोर मुनेतोर पेदल्क अन्नहमयुतोग, इसकमुतोग, याकुबमुतोग, वेर हातापया वेल्लाडे दियाने) देवुळि इह वेहच मता, 'अन्नहम, इसक, याकुब वेर मोळ्कनद देवुळतन ननान आंदन!'^७ देवुळतुन हातोर मोळ्कोर, मति जीवात मनवालोर मोळ्किह्तोर, (इतेके देवुळि अह इनदनस्के, ओर मुवुर हातोर) जीवाड मंदुडे.) इद मीक तेळियोया?" इन्जि येसु सदुकिरिन इतोग।

33 येसु इचोन वळहकतस्के, अगा सर्ने मता लोकर ओनाड काहतनाड पोल्लोन केंजिसि बामतोर.

* 22:3 22:3 तोहचीतव पोल्लोड 19:9 † 22:14 22:14 2 पत्रु 1:10; तोहचीतव पोल्लोड 17:14 * 22:17 22:17 रोम सर्करतोर लळय कीसि, मावा देसेमनुन

ऊळतो इन्जि, यहूदि ओरिन कोटे कीटु. मति एरोद राजाल बार, रोम सर्करता जोळ आंदोग. येसु सिद्वा दोहचीमहट इतेके, यहूदिरा अरयतोग लेहका आंगे। मति सिद्वा दोहमाट्टु इतेके, एरोदिना तुंगातेर सर्करताओ ओना रिपोट एवेर. इद्रमलेहका परसिर येसुन एक्किह कीयलाह ऊळिदु. † 22:19 22:19 इद स्या-बंडटा चित्र लूकाल 20:24 अगा तेक्किहता. * 22:21

22:21 रोम सहरतो 13:7; 1 पत्रु 2:17 * 22:23-24 22:23-24 वयवस्थाविवरण 25:5 * 22:32 22:32 पेरुमुळि 3:6,15; बळचिर 3:13; 7:32

सबेटक बेरा अडो बेदु?

(मार्कल 12:28-31; लूकाल 10:25-28)

34 येसु सदुकिरिन मसेहने कीस मतोग इन्जि, वेर परसिरिहक तेळियताहकु, जमा आसि येसुनके अतोर.

35-36 ओरडोग ओर्वोग साङ्गमगसु येसुना पटा ऊळलाहि ओन ताल्हकतोग, “मोसानाड अडोना साङ्गमतगा सबेटक बेरा अडो बेद आंद, गसु?”

37 येसु इतोग, “देवुळि नीवा सामि इनजोर, तान निमा पूरा बुदताहि, पूरा जीवाताहि, पूरा विचरताहि जीवा कीमु.✧

38 इदे अडो सबेटक बेरा ओसो मोदुल अडो आंद,

39 ओसो तेनाय लेहका दुसा अडो इदु; निमा कुदतुन जीवा कीतपु, दुखोरिन वने जीवा कीम.✧✧

40 इव रेंड अडोड इतेके, मोसानाड सबे अडोना ओसो देवुळता कखुरतोरा पूरा काहमुळता मोदुल आस्ता,”✧ इन्जि येसु इतोग.

दाविदना पुळगतोग, ओना सामि

(मार्कल 12:35-37; लूकाल 20:41-44)

41-42 पया परसिरि येसुना सर्ने जमा आतस्के, येसु ओरिन ताल्हकतोग, “देवुळ लोहवाल किरुतु इनवाल पिसिह केवाल, वेना लोप्पा मीवा विचर बह मन्हातु? वेग बोना पुळगतोग, रा?” “दाविद राजाना पुळगतोग,” इन्जि वेर इतोर.

43 “अह इतेके दाविदिहक देवुळता जीवा दळ्म अर्स वेहताहकु,✧ वेग पिसिह केवानु ‘सामि’ इनजोर ओग इह बह इतोग?

44 दाविद साङ्गमते इह रासिस तासतोग, सीता मन्हाताया?

देवुळि नावा सामिन इता,

‘बेचानाह नना नीवा कोटुलतोरिन, नीवाड काल्कना इळन तच एवोन,

अचानाह नावा तिनळ बाजेता राजगादेवगा उदिस मन,’ इता ✧

45 दाविद कुदि ओनु ‘सामि’ इन्हातोग इतेके, ओग सिरप दाविदना पुळगतोग बह आया पगयनोग?” इन्जि येसु ताल्हकतोग.

46 अस्के ओनु यहुदिरा पेदल्कनाहि बोन्के, उंद पोल्लो वने मल्हत्तालाह वावो. अद दियाताहि येसुन इंका ओसोवने बाताडाय ताल्हकिसि एक्किह कीयालाहि, बोगे बह दीरा केवोग.

23

साङ्गमगसु, परसिरा सोडु

1-2 अस्के पया येसु तमाड कगयवालोरिन ओसो मुडुन इतोग, “साङ्गमगसु ओसो परसिरि, वेरिहकु मोसानाड अडोड काहहनद अदिकर मन्हाता. 3 अदिनेनाहक ओर मीक बाताड बाताड वेहतनु, अब सबे पोल्लोनु मीट माळ्ठा, नोमाटु; मति ओर कीतप मीट बह केमाटु. बह इतेके ओर सिरप लोकुरिहके वेहततोर, मति तमा इतेके अह केवोर आस्तोर.✧

4 वेर वेहतव अडोड, मीक पका बेरा मोतालेहका आस्ताड. मति अद मोतातुन तमा इतेके, कयतेला बोयिस ऊळोर.✧

5 “वेर तमाड कतम कबस्किन लोकुर ऊळना इन्जि कीस्तोर. देवुळता पोल्लो रासिस निहच तासतव तात्तिड बेराड-बेराड पंडिसि, वेर तमाड डंडाकयकनगा ओसो कपरातगा दोहततोर. ओसो तमाड गेंदे-कोडिहकु लाट-लाट लासाड वेळ्हततोर. लोकुर वेरिन पका कर्तुळ इनदना इन्जि वेर इह कीस्तोर.

6 वेरिहक कुळिपनगा ओसो पार्तनाताड लोहकनगा, बेरोर उदवालोरारु जागाड गावले.✧

7 लोकुर वेरिन गोदुस्कनगा जोहर कीयना ओसो ‘गसु’ इनदना, इद्रमताड वेरिहक बेसु.✧

8 “मति मीकु बोगे ‘गसु’ इनमाकेगा. बाराहक इतेके नना ओर्वोन मीवा गसुन, मीट मात्रम कतमतोरि तमोग-दादालोरि महनिर, मियगा उडुलोग-बेरोग इलविर.✧

9 अद्रुमे इद बुमते बोने मीट ‘बाबा’ इन्जि मान एमाटु, बाराहक इतेके देवुळदीपते मनवाल मीवा बाबाल, ओन्के इद्रमता मान ईयनद ओपिहता.

10 ओसो मीकु बोगे ‘मात्का’ इन्जि इनमाकेगा. बाराहक इतेके देवुळ लोहतोग पिसिह केवानन, ननाने मीवा माल्कानन आंदन.

11 मति देवुळता मुनेह मियगा सबेटक बेरोग बोग आयलाह ऊळिहतोग, ओग मीवा सेवा केवाल आयगे.

12 बोग तन्क बेरोगा कीयनोग, देवुळि ओन उडुलोग कीयगा. अहे बोग कुलुल बुदते ताकिहतोग, ओन देवुळ बेरोग कीयगा.✧

13 “ए साङ्गमगसुरि ओसो परसिरि, मीट सोडु केवालोरि! देवुळि मीक पका सिक्सा ईयगा! बाराहक इतेके देवुळता राजेमतेके वावलोरि अगा मीट केहतहनिर. मीट कुद वने ओळियविर, ओसो ओळियवालोरिन वने दाया एविर.✧

14 [“ए साङ्गमगसुरि ओसो परसिरि, मीट सोडु केवालोरि! मीक बेचोटा गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीट रांडे अस्कना सम्सरम तिन्ज मुळहतहनिर. ओसो सोडु कीतपु, वेल्लाय जोम रोमवा पार्तना कीयहनिर. इदिनेनाहक मीकु ओसो एक्वा सिक्सा आयगा!]*

15 “ए साङ्गमगसुरि ओसो परसिरि, मीट सोडु केवालोरि! मीक बेचोटा गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीट दुसाड-दुसाड देसेहकनगा, यहुदि दर्मते ओळियवाल वगोगे कगयवान देकिह कीयालाह,✧ बतनुन मारिह कीयहनिर! ओग दोर्कतस्के पया मीट ओनु मीकाय एक्वा, पिववद किसबटाट सिक्सातुहकु ओपनाह कीयहनिर.

16 “ए अगा तोहतनोम इन्वालोरि गुडिरि! मीक बेचोटा गोसा आयगा! बाराहक इतेके ‘बोगाय मंदिरता गुडटा किरिया कीतेके, ओन अद किरिया पोयो. मति बोग गुडटा बंगरता किरिया कीस्तोग, ओन मात्रमि अद किरिया पोयहता,’ इन्जि मीट काहहतहनिर.

17 ए बयन्ड गुडिरि!✧ गुडटागा मनाहके अद बंगर पवित्र आस्ता, इतेके बेरा बेदु, बंगरा, गुडिया?

18 ओसो ‘बोग मंदिरतगा गर्याता किरिया कीस्तोग, ओन अद किरिया पोयो. मति गर्याता पोगोन वाटटदिना बोग किरिया कीस्तोग, ओन अद किरिया पोयहता,’ इन्जि मीट काहहतहनिर.

19 ए गुडिरि!✧ गर्यातगा मनाहके, वाटटद मोक आयि, कोड आयि, पवित्र आस्ता, इतेके बेरा बेदु, गर्याता, बार कोडिया?

20 अदिहक बोग गर्याता किरिया कीस्तोग, ओगु गर्याता ओसो गर्याता वाटटदिना किरिया कीस्तोग.

✧ 22:37 22:37 व्यवस्थाविवरण 6:5 ✧ 22:39 22:39 लैय्यवस्था 19:18 ✧ 22:39 22:37-39 1 योहन 4:21 ✧ 22:40 22:39-40 रोम सहरतोर 13:8-9; गलातितोर 5:14 ✧ 22:43 22:43 1 कुरितोर 12:3 ✧ 22:44 22:44 देवुळताड पाटाड 110:1; बळगिर 2:34-35; 1 कुरितोर 15:25; इब्रितोर 1:13 ✧ 23:3 23:3 रोम सहरतोर 2:21 ✧ 23:4 23:4 लूकाल 11:46; बळगिर 15:10; 1 योहन 5:3 ✧ 23:6 23:5-6 लूकाल 11:43 ✧ 23:7 23:5-7 मार्कल 12:38-40; लूकाल 20:45-47 ✧ 23:8 23:8 पिलेमोन 16 ✧ 23:12 23:12 लूकाल 14:11; 18:14; यानुव 4:6; 1 पत्र 5:6 ✧ 23:13 23:13 लूकाल 11:52 ✧ 23:14 23:14 मत्थ्याल 23:14 इद वचन उचुके मोदुल काय्देहकने मन्हाता, सबेटविक्रने इले. ✧ 23:15 23:15 बळगिर 2:9-11; 6:5; 13:43 ✧ 23:17 23:16-17 रोम सहरतोर 2:19 ✧ 23:19 23:19 रोम सहरतोर 2:19

- 21 ओसो बोगु मंदिरता गूडटा किरिया कीस्तोग, ओगु अगा मोळ्कनद देवुळता किरिया कीस्तोग.
- 22 ओसो बोगु देवुळदीपता किरिया कीस्तोग, ओगु देवुळता राजगदेता ओसो ताना पोगोन उदनदिना किरिया कीस्तोग. (अदिनेनाहकु बेगाय बेगा अद किरिया पोयतहताये!)
- 23 “ए साङ्गमगुसरि ओसो पसरिरी, मीट सोड केवालोरीर! मीक बेचोटा गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीटु जीरा, सोप, इद्रमता पंटाता वने, दहा तुस्कगडाह उद तस देवुळतुहक कोड ईन्हनिर. मति सेतेमे नेयम कीयना, जीवा लोपना, देवुळतगा बर्वस तासना, अडोना साङ्गमते रासतव इद्रमताड मोदुल पोल्लोन मीट विळ्खतिर. मति अव उडुलाड पोल्लोन वने माळनाय मता, ओसो इव मोदुल पोल्लोन वने माळनाय मत.”
- 24 ए आा तोहतहनेम इनवालोर गुडिरिरी! * बोग बुसिन बार वाळा पोस पोहतहतेग, मति रुटमतुन बार ऊळवा, गुस्केने लोपिहतेग, (अद्रमलेहका मीट उडुलाड-उडुलाड पोल्लोन पका नोमिहनिर, मोदुल पोल्लोन बार मुर्तिय सीता केविर.)
- 25 “ए साङ्गमगुसरि ओसो पसरिरी, मीट सोड केवालोरीर! मीक बेचोटा गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीटु गिनेड-बट्टिकेन सिरप पलतेनाह तोमिहनिर, मति लोप्पाडेके इतेके, ऊळबेते लोक्रुन जाळिपसि दोर्किह कीतद मादे निंदिस मन्हाताड.”
- 26 ए बुदते गुडि मनवालोर पसरिरीर! * मुने बादिकेतुन लोप्पा तोमना, अस्के अद पलत वने वेडगा. (अद्रमे मुने मीवा पोतालोप्पाडाड विचर्क नेहनाड आयिड, अस्के पया मीवाड कबस्के वने नेहनाड मनदनुड.)
- 27 “ए साङ्गमगुसरि ओसो पसरिरी, मीट सोड केवालोरीर! मीक बेचोटा गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीटु पाडि चुना ओकताड गुमयानलेहका महनिर. * अव पलतेनाह इतेक पका सोबा दिसिहताड, मति लोप्पाडेके ऊळतेके, सेतानाड बोकाड, कळियताड-कळियताड एम्किंस किडुम पोस मन्हाताड.”
- 28 अहे मीट वने पलताहि लोक्रुहक पका सेतेमतोरा लेहका दिसिहनिर. मति मीवा पोतालोप्पा नाळेह कीयनद बुद, पापम बुदि निंदिस मन्हाता.
- 29 “ए साङ्गमगुसरि ओसो पसरिरी, मीट सोड केवालोरीर! मीक पका सिक्सा आयगा! बाराहक इतेके मीटु मुनेतोर देवुळता कबुतोरीन ओसो सेतेमतोरीन मान ईयलाह, ओराड गुमयान सिंगम कीयन्हनिर, बंडाड ओसिहनिर. *
- 30 अह कीसि मीट इन्हनिर, “माट मावाड तादोर-बाबोरा कालमते मन्ज मतेके, देवुळता कबुतोरीन हक्कवालोर तोळ आयोम आवेरोम.”
- 31 इद्रम इन्जिये माट मुनेतोर कबुतोरीन हक्कतोरा जालपिल आंदोम इनजोर, मीट कबुल आयन्हनिर. (ओसो नावाड केंजवोरि आसि, मीवा तादोर-बाबोरा लागा बुदतुन मीट विळ्खतिर इन्जि तोहतहनिर.)
- 32-33 ए वीसमतरसलेहकाडोरिरी! माट नेहनाड कीयन्हनेम इन्हनिर इतेके कीम्हटु! कीम्हट, मीवाड तादोर-बाबोरा लेहका! ओरा सुफ कीतद पापमतुन मीट मारिह कीम्हटु. * मति मीटु बगबग मळगनद किसबटटा सिक्साताहि बह पिहट अरयकिर?
- 34 केंजाट, नना मियके कबुतोरीनु, सेहनालोरीनु, साङ्गमगुसरिनु लोहतकन. मीटु ओरिन उच्वुरिन हक्कनागुटागता वेळ्हतकिर, हक्ककिर, ओसो उच्वुरिन मीवाड पातनाताड लोहकने सोपा-जुटे नलहतकिर, नलहचि ओरिनु नाहक-नाहक कोहतकिर.
- 35 नना ओरिन बाराहक लोहतकन इतेके, बोर मुनेतोर सेतेमतोर लोक्रुन हक्कतोड, ओरिन हक्कतद पापमता सिक्सा, कतम मीवा पोगोन अरयना इन्जि. * ओर सेतेमतोर लोक्रु बोर इतेके, ससुम्ने सेतेमते मतोगा हाबेल * वेनगडाह बकाना मगि जकरिया बूमयानाग * एवनाह (वेने कोनि मंदिरता गर्या ओसो गूडटा नडुम हक्किस मतोर). †
- 36 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इव हक्कनाड कबस्केना पूरा सिक्सा मीट नावाड केंजवोरि, इद पीळतोरगा अरयगा. *
- 37 “ए येस्सलेमतोरि, ए येस्सलेमतोरि देवुळता कबुतोरीन हक्कवालोरि, * मियके देवुळ लोहतोर बळगिरिनु बंडाड उकवालोरिरी! बेद्रम त्तोग कोगु तनाड पीसेन कागोलिहता, अद्रमलेहकाने मीकु नयगा गुम कीयना इन्जि, बेचोको मल्काड नावा विचर आंदु! मति मीट नाकु अह कीयलाह एविर.
- 38 केंजाट, मीवा मंदिर इम्ने अनाह, देवुळि मीक विळ्खिस दायगा.
- 39 नना मीक वेहतहनन, नना मल्स वायनस्के “देवुळवाबाना अदिकर पोस वावाहकु देवुळता देव्या दोर्कि!” * इनजोर मीट इनदकिर, अचानाह नना मीवाड कोडाहक मुर्तिय दिसोन आयकन,” इन्जि इतोग. *

24

मंदिर बळेम आयनालोप्पा कबुरि

(मार्कल 13:1-2; लूकाल 21:5-6)

1 पया येसु मंदिरताहि पेसिसि पलत अनेके, मंदिरताड बंगलाड तोहतलाहि कगयवालोर ओनगा वातोर.

2 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मीट इव सबेटविन बेस ऊळटा. इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इव इचोन बळेम आयनुड इतेके, इविस्केनगा बंडाता पोगोन बंडा वने मनो आयगा, बळे केवालोरु कतम अर्हतनु, *” इतोग.

विस्चिसराड तिपल्कु

(मार्कल 13:3-10; लूकाल 21:7-19)

3 पया येसु जलतुन मराना मेटागगा वगोगे उदिस मनेके, कगयवालोर ओनगा वासि ताल्हकतोर, “इव पोल्लोड बेस्के बह आयनुड, गूस? नीवा वायनद वेला ओसो इद बम मारनद वेला एवयनामुने, बेद्रमताड सीनाड आयनुड?” इन्जि ताल्हकतोर.

4 येसु ओरिन इतोग, “मीक बोगाय नाळेह कीयनायो इन्जि, उसरते मन्हुट.

5 बाराहक इतेके वेलाटोरे नावा पेदिर पोस वासि, नना देवुळ लोहतोग राजानन आंदन इनजोर, वेलाटोरिन नाळेह कीयनु. *

6 ईनाह-अनाह नालुड मूलाड आसि, लळयक अस्ताड इन्जि, मीक एका आयगा. अस्के मीट रेयमाट. इव पोल्लोड निटम इह आयनुडे, मति इचोटके बम मारो.

7 जातता पोगोन जाति तेदगा, राजेमता पोगोन राजेमी तेदगा. बेगा इतेक अगा दुक्ळ अरयगा, जागाड-बूमिड मेलियनुड. *

8 मति इव सबे पोल्लोड, वायनाड पीळाना सिरप मुर्दुल आयगा, ओसो इका पका बेरा गोसा वायगा.

* 23:23 23:23 लूकाल 11:42 * 23:24 23:24 रोम सहतरोर 2:19 * 23:25 23:25 लूकाल 11:39 * 23:26 23:26 रोम सहतरोर 2:19

* 23:27 23:27 बळयिर 2:3 * 23:27 23:27 लूकाल 11:44 * 23:29 23:29 लूकाल 11:47 * 23:31 23:31 2 इतिहास 36:15-16; मत्याल 23:37; बळयिर 7:52 * 23:32 23:32 23:32 23:32 1 तिसलुनितोर 2:16 * 23:35 23:35 तोहचीतव पोल्लोड 18:24 * 23:35 23:35 पुटुमळि 4:8-10

* 23:35 23:35 2 इतिहास 24:20-22 † 23:35 23:35 हाबेल इतेके मुनेतोग मन्कल आदमना पेकाल, वेन तमदादाल हळ्कतोग, इद्र मुनेता हळ्कतद कबळ आंदु, देवुळता पाळना साङ्गमते, बहदिगा साङ्गमता आक्किता फुलक 2 इतिहासते, जकर्या बूमयान हळ्कतद पोल्लो वेहतद मन्हाता. * 23:36 23:34-36 लूकाल 11:49-51 * 23:37 23:37

2 इतिहास 36:15-16; मत्याल 23:31; बळयिर 7:52 * 23:39 23:39 देवुळताड पाटाड 118:26 * 23:39 23:37-39 लूकाल 13:34-35 * 24:2

24:2 लूकाल 19:44; तोहचीतव पोल्लोड 21:22 * 24:5 24:5 योहन 5:43 * 24:7 24:7 तोहचीतव पोल्लोड 6:12

9 “अद तुकने मीवाड कोटोतोर मीक जेलते वाटनुर, तिपल कीयनुर, हक्कनुर वने. मीट नाक नमवालोरीर आताहकु, सबे जातिनोर मीक कोटेड कीयनुर. ✱

10 अस्के नाक नमवालोरे वेल्लाटोरा तमा विस्वसतुन विळिससि, ओर्विहक-ओर्वोँग कोटोतोर कयदे पोसीयनुर, ओसो ओर्विहक-ओर्वोँग कोटेड कीयनुर.

11 ओसो वेल्लाटोर जोलहालोह, जोल कबुर वेहचि, लोक्कुरिन लेसिह कीयनुर. ✱

12 ओसो पापम पकाय वीळताहकु, वेल्लाटोर लोक्कुर मुनेतलेहका ओर्विहक-ओर्वोँग जीवा केवोर आयनुर. ✱

13 मति आक्कि एवनाह बोर दीरा पोस मन्हतोर, देवुळि ओरिने पिसिह कीयगा. ✱

14 ओसो देवुळता राजेम कीयनदिना लोप्पा, बेसता कबुरतुन सबे जातिनोर केंजना इन्जि, इद कबुर बूममेंड आबुर आयगा. अस्के कोनि पया बूम मारनद वेला वायगा.

येस्सलेमतगा वायनद गोसा

(मार्कल 13:14-20; लुकाल 21:20-24)

15 “दानियेल इनवाल मुनेतोंग देवुळता कबुरतोंग वेहच मतपु, देवुळतुहक मंदिरतुन कळवोग कीयनदु, एड वायनदु, मंदिरता पवित्र गूडटे निच मनदनदिन मीट ऊळकिर. ✱ (मीट अर्ववालोरीर इदिन सीताते तासाटु.)

16 अस्के यहदा पटटे मनवालोरीर लोक्कुर, (कोटोतोरगडाह पिहट अरयलाह,) मेटानके रोमवा वितिर.

17 बोगाय लोता पोगोन मतेके, ओग तना लोता सामन ओयलाह, लोनलोप्पा नेडमाकेग.

18 ओसो बोगाय मन्कल पोलामते मतेके, ओग तना कोटजगतुन ओयलाह, लोन मलमाकेग. ✱

19 अव दियाने नेलाड हळकतव अस्किहक ओसो पाल ऊहतनव तलिस्किहक, बेचोटा गोसा आयगा!

20 माट मसुर पेगदस्के ओसो वारमता पोल्वादियाते वितनायो इन्जि, मीट देवुळतुन पार्तना कीम्हटु. ✱

21 बाराहक इतेके, अद वेलाते पका बेरा गोसा आयगा. अचोटा गोसा बूम पुटिह कीतगडाह, बेस्केन आयो वने, ओसो बेस्केन आयो आयगा. ✱

22 अव वायनव गोसाताड दियान देवुळि कमि केवेके, बोगे मन्कल पिस पगवोग आयनोग. मति तनाड आचतोर लोक्कुरिन पिसिह कीयनेनाहकु, देवुळि अव दियान कमि कीयगा.

देवुळ लोहतोग राजाल डीसाते मल्स वायनोग

(मार्कल 13:21-31; लुकाल 21:25-33)

23 “अद वेलाते बोगाय मीक इनदनोग, ‘ऊळाट, देवुळ लोहतोग राजाल इगाडोग!’, ‘देवुळ लोहतोग राजाल अगाडोग!’, अस्के ओनाड सेतेम पोयमाट. ✱

24 बाराहक इतेके, नना देवुळ लोहतोग राजानन इनवालोर जोलहालोह, ओसो देवुळता कबुरतोानन इनवालोर जोलहालोह, ✱ इद्रमतोर पुटनुर. ओर बेराड-बेराड बामिह कीयनाड सीनाड तोहचि, ✱ देवुळ आचतोर लोक्कुरिन वने लेसिह कीयलाह ऊळनुर. मति ओर अह कीया पगवोर आयनुर.

25 ऊळाट, नना इतेके मीक मुनेने वेहतन, उसरते मन्हटु.

26 “अदिहक मीकु बोराय इनदुर बारा, ‘ऊळाट, देवुळ लोहतोग राजाल पेळ्हेकल बूमे मन्हतोग’ इतेक, अगा मीट ओन पर्हकलाह अनमाट. ओसो मीकु ‘देवुळ लोहतोग राजाल लोप्पाडाड अरानगा मन्हतोग,’ इनजोर इनदुर बारा, मीट अदिन वने सेतेम पोयमाट.

27 बाराहक इतेके, बेद्रमि किस-उळम मिळ्स्कसोर, उंद बाजेताहि दुसा बाजेवनाह मिळ्स्किहता, अद्रमि माने-मन्कना नडुम पुटोतोन वायनस्के कतमतोर नाक ऊळनुर. ✱

28 बेगा हातद सेता मनदगा, अगा गीदस्क निटमे जमा आयनुड. ✱

29 “अव दियानाड तिपल्क मारताहे,

पोळ्ड मांजो आयगा, ✱

नेला दीचो आयगा,

उकाड पोगोटाह इळन रालनुड, ✱

इद्रम पोगोटा बूमतगा सबे मे लियनुड. ✱

30 अस्के माने-मन्कना नडुम पुटोतोनन, नना मोयुदगा सीना तोहतकन. पया दुनियाताड सबे जातिनोर मन्कलोर, अर्युल पासोर हामुर-रेगाड अळयनुर. नना बेरा डीसाते मोयुलपोगोन वायनदिन ✱ ओर ऊळनुर.

31 अस्के पया नना नावाड देवतुल्किन, अकुमता बेह्रा आल्काते, दुनियाता मूलाहक-मूलाहक लोहतकन. ✱ पया अचु इद बूमतगा सर्ने मनवालोरीर नावाड आचतोर लोक्कुरिन जमा कीयनुड.

32 “गेळाताड मरान ऊळिसि इद पोल्लो कगयाट. आकिड रालिहताड अस्केः डोय एरे एवता इनजोर मीट पुहनिर.

33 इद्रमलेहका मीट वने इव पोल्लोड आयनदिन ऊळकिर अस्के, सामि गटनेन एवता लेहकान इनजोर पुहटु.

34 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीट सबेटोरिर हायनामुनेन, इव नना वेहतव गोटिड^S करल आयनुड.

35 पोगोटा बूमि, इळता बूमि मायनुड, मति नावा पोल्लो मात्रमि बेस्केन मायो आयगा. ✱

येसुना वायनद वेला बोन्के तेळियो

✱ 24:9 24:9 10:22; मार्कल 13:13; योहन 15:19; 17:14 ✱ 24:11 24:11 7:15; 24:24; मार्कल 13:22; लुकाल 6:26; बळयिर 13:6; 2 पृ 2:1; 1 योहन 4:1; तोहचीतव पोल्लोड 16:13; 19:20; 20:10 ✱ 24:12 24:12 तोहचीतव पोल्लोड 2:4 ✱ 24:13 24:13 इन्जितोर 10:36 ✱ 24:15 24:15

दानियेल 9:27; 11:31; 12:11 ✱ 24:18 24:17-18 लुकाल 17:31 ✱ 24:20 24:20 वारमता पोल्वादियाते यहूदिरिहक जेक पयम दायलाह पोले इन्जि, येसू इह झोग. ✱ 24:21 24:21 तोहचीतव पोल्लोड 16:18 ✱ 24:23 24:23 लुकाल 17:23 ✱ 24:24 24:24 7:15; 24:11; मार्कल 13:22; लुकाल 6:26; बळयिर 13:6; 2 पृ 2:1; 1 योहन 4:1; तोहचीतव पोल्लोड 16:13; 19:20; 20:10 ✱ 24:24 24:24 2 तिसलुनितोर 2:9; तोहचीतव पोल्लोड 13:13 ✱ 24:27

24:27 लुकाल 17:24 † 24:28 24:28 बेगा हातद सेता मनदगा, अगा गीदस्क निटमे जमा आयनुड बेगा जन्वकं डोलिहताड, आगाने गीदस्क जमा आस्ताड. अद्रमलेहकाने देवुळता जीवालेशोर मुनियेतोरा पोगोन, देवुळता नेयम उदागा इनजोर अर्तम आगा पायहता. इलवेके गीदस्क जमा आयनदिना लेहका, किन्तू मल्स वायनद वने सबेटोरिहक दिसगा, इद अर्तम वने आगा पायहता. ✱ 24:28 24:28 लुकाल 17:37 ✱ 24:29 24:29 तोहचीतव पोल्लोड 6:12 ✱ 24:29 24:29 तोहचीतव पोल्लोड 6:13 ✱ 24:29

24:29 यसायाह 13:10; 34:4 ✱ 24:30 24:30 दानियेल 7:13 ✱ 24:31 24:31 1 कुरितोर 15:51-52; 1 तिसलुनितोर 4:16 ‡ 24:32 24:32

गेळाताड मरान ऊळिसि इद पोल्लो कगयाट. आकिड रालिहताड अस्के मोदूल कागिदते, “अंजिर मारतून ऊळिसि इद पोल्लो कगयाट. तेनाड कांदाड कोळ्स्किहताड अस्के”. ✱ 24:34

24:34 इव नना वेहतव गोटिड इतेके येस्सलेमते आयनव गोसाताड पोल्लोड अंदुड, बूम मारनव पोल्लोड आयोड. ✱ 24:35 24:35 2 पृ 3:10

36 “मति देवूळ लोहतोग राजाल मल्स वायनद दियातुन, वेलातुन बोगे पुनोग. देवूळदीपताड देवतुल्क वने पुनोड, नना इंका पुनोन, सिरपि नावा बाबाले पुन्हतोग.”*

37 मुनेतोग पेदामुत्तोग नोहानस्केडाड दियाने बेद्रम आता, अद्रमलेहका माने-मन्कना नडुम पुटटोनन वायनस्के वने आयगा.

38 अस्के बेद्रम नोहा मुत्तोग तना लोतोर बार ओडातगा नेडनाहजोम, लोकुर तिनजोर-उनजोर मतो, मर्मिड आंदुर, मर्मिड कीसीदुर,

39 ओसो ओरिनु बेरा उड्ठा वासि सवेतोरिन पोळ्ळक ओनाहजोम, ओरिहक मुर्तिये तेळियो आसि; अद्रमि माने-मन्कना नडुम पुटटोनन वायनस्के वने आयगा.*

40 अउ तकने, पोलमते इर्वुर मन्कलोर (ओर्वोग विस्वसि, ओर्वोग विस्वसलेवोग) मनदनुर. नना वागोन (नयके पोस) ओयकन, दुसोन बारा (बूळेम आयलाह) अगान विळ्ळकन.

41 अहे रेंड आस्कु (उंदि विस्वसि, उंदि विस्वसलेवदु) जेताते पिड नोगसोर मनेके, नना उंदतुन (नयके पोस) ओयकन, दुसदिन बारा (बूळेम आयलाह) अगान विळ्ळकन.*

42 “अद्रमलेहका सामि वायनद दिया बेदु, इद मीक तेळियो, अदिहकु मीटु उसर आसोर मन्हटु.

43 इद उंद पोल्लो केंजाटु. मका बेदो उंद वेलाते, कले वायना मन्हता इन्जि, लोता मालकाल पुन्ज मतेके, ओगु उंजवा उसरते मन्जि, तना लोतुन कलेनु विहंता एवोग आवेग.*

44 अद्रम मीट वने तयर मन्हटु, बाराहक इतेके मीट नावा अग ऊळवा वेलाते नना, माने-मन्कना नडुम पुटटोनन वायकन.*

सेतेमतोग सेवक, लागवोग सेवक

(लुकाल 12:42-46)

45 “केंजाट, बोग मेटि लोता मालकाना ओर्युलतोरिहक कगोल्क-कगो अडिया ईस्तोग, ओगे बेसता बुदतोग सेतेमते कबळ केवाल मेटि. मीट वने अहे मनदान.

46 पया मालकाल वांनेके, इद्रमे बेस कबळ कीसोर मनवाल मेटि, पका देव्यातोग आयनोग.

47 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, ओग मालकाल ओन मेटिनु, तना कतम सप्सरमतुन ऊळलाह तासनोग.

48 “मति ओग मेटि लागवोग आस मतेके, ‘नावा मालकाल वायलाह आल्सेम आयनोग इन्जि, नना विचर वातप कीकन,’ इनजोर इनेग.*

49-50 ओसो तना ऐतोरु सेवकिरिन नलहतना-कोहकना, ओसो कल लोटिरा सगे तिनदना-उनडना, इद्रम कीसोर मनेके, ओगु मालकाना अग ऊळवस्के, मालकाल वायनोग.

51 मेटि इद्रम कीयहपा कलियतेके, तना मालकाल ओन पका सिक्सा कीयनोग. पया अळयना, केयना, मुडुर-मुडुर पल्क कोगकना जागातगा, ओन मेटिन सोड केवालोगा सगे वाटिसीयनोग,” इनजोर येसु इतोग.

25

दहा लेयास्कना पुन्निह कीयनद पीटो

1 “नना बेस्के राजाल आस वायकन अस्के, इहलेहका मनदनड. बोरानो मर्मिनगा दहा लेयास्कु, तमाड पोतिह केवाड कंदिस्क पोसि, मर्मिपिलाता लोनु, मर्मिपेकान केपलाह अताड. (मर्मिपेकाल वायनोग अस्के माट पलत पिसिसि, ओनु कंदिस्कना वेहचते मर्मिपिलाता सगे काल्हपिसीकोम इनजोर, अव अग ऊळिदुद.)

2 अविस्कनडाहि एयुड बार बैरिस्क मताड, पिसतव एयुड बार तेल्वताड मताड.

3 बैरिस्क इतेके, तमाड कंदिस्कना सगे नेय पोयवाय वास मताड.

4 उसरताड बारा, तमाड कंदिस्कना सगे, तीसाने नेय पोस मताड.

5 पया मर्मिपेकाल वायलाह आल्सेम आताहकु, अव ऊळिस-ऊळिस कतमताड कूहक बोटाटाड, कूहकसोर उंजताड वने.

6 “पया नडुमगका इद्रम आळो वाता, ‘मर्मिपेकाल वातोग, अले रि! ओन कलियलाह दट.’

7 अव दहा लेयास्क पया तेदिसि, तमाड कंदिस्किनु ओर्कुल कीया बोटाटाड.

8 अस्के अव बैरिस्कु उसरतविन इन्हताड, ‘अले रि, मीवा नेय उचुन माक ईन्हटु, मावाड कंदिस्क पिचयलाह आताड,’ इनजोर इताड.

9 मति उसरताड इन्हताड, ‘अलो, इद नेय बोन्क इन्ज बोन्क आलागा, रि? इतेके माक वन आलो, मीक वन आलो. अह आयो मति, मीट दूकनतगा अन्जि, मिथेनाहक नेय असिस ताट,’ इनजोर इताड.

10 अव बैरिस्कु नेय असलाह अताड अस्के बार आता, मर्मिपेकाल एवतोग.* एवतस्के, उसरताड एयुड लेयास्कु, कंदिस्किन पोतिह कीस तयर आस मताहकु, मर्मिपेकाना सगे मर्म-कुळ्य मनदनद लोते अताड. पया तेल्यतुन गोल्स वाटिसीतोर.

11 “गळ्ळक मनेके अव बैरिस्कु एयुड लेयास्कु, मर्म-लोतागा वासि केयलाह आताड, ‘दादा, दादा, माट वातोम, मथेनाहक तेल्य तेगया!’

12 अस्के मर्मिपेकाल अविस्किन लोपाडाहा पळ्ळिड इंतोग, ‘मीट बेविस्कनरो? नना सेतेम वेहतहनन, मीक मुर्तिय पुनोन!’ ” इन्जि येसु पीटोतुन मारिह कीतोया.

13 पया येसु तनाड कगायवालोरिन इतोग, “अदिहक मीट वने उसरते मन्हटु, बाराहक इतेके माने-मन्कना नडुम पुटटोना वायनद इहलेहकाने मन्हता. ताना दियातुनु, वेलातुनु मीट मुर्तिय पुनविर.

मुबुर सेवकिरा पुन्निह कीयनद पीटो

(लुकाल 19:12-27)

14 “नना बेस्के राजाल आस वायकन अस्के, इद्रमलेहका ओसो आयनुड. ओर्वोग मालकाल दुसा देसेम दायना मताहकु, तनाड सेवकिरिन केयिसि, तना मालसोमतुन ऊळलाह ओरिन वेहतोग.

15 ओर्विहक ओगु बंगरताड कल्दकनाड एयुड मोटाड इंतोग, ओसो ओर्विहक बार रेंड मोटाड इंतोग, ओसो ओर्विहक बार उंदिय मोटा इंतोग. इद्रम ओर्विना-ओर्विना बुद ऊळिसि, मालकाल इंतोग. ईसि, तना पयनमते पेसिस अतोग.

16 “ओग अतस्के, बोन्क एयुड मोटाड दोर्किंस मताड, ओगु चटने अव मोटानाड सयानु दंदा कीया बोटटोग, दंदा कीसि, कल्दकनाड ओसो एयुड मोटाड एक्वा दोर्किह कीतोया.

17 अद्रमे बोन्क रेंड मोटाड दोर्किंस मताड, ओग वने दंदा कीसि, ओसो रेंड मोटाड एक्वा दोर्किह कीतोया.

* 24:36 24:36 मार्कल 13:32 ✨ 24:39 24:37-39 लुकाल 17:26-27 ✨ 24:41 24:41 लुकाल 17:35 ✨ 24:43 24:43 तोहचीतव पोल्लोड 3:3; 16:15-16 ✨ 24:44 24:43-44 लुकाल 12:39-40; 21:34; 1 तिसलुनितो 5:1-2; 2 पृ 3:10; तोहचीतव पोल्लोड 3:3; 16:15-16 ✨ 24:48 24:48 2 पृ 3:4 ✨ 25:10 25:10 तोहचीतव पोल्लोड 19:7

- 18 मति बोन्क उंद मोटा दोर्किस मता, ओग अन्जि बूमतुन काचि, माल्काल ईतद मोटातुन बोंदातगा मिसतोग.
- 19 "पया वेल्लाडे दिथाना पेके, ओर सेवकिरा माल्काल मल्स वातोग. वासि, 'नना मीक ईतव मालसोमता इसब ईम्हट रा,' इतोग.
- 20 अस्के बोन्क एयुड मोटाड दोर्किस मताड, ओगु एक्वा दोर्किह कीतव एयुड मोटान तचि, माल्काहक इतोग, 'महरज, निमा नयगा कल्दर्कनाड एयुड मोटाड ईस मतिन. ऊळा, अब कोताना दंदा कीस नना ओसो एक्वा एयुड मोटाड दोर्किह कीतन,' इतोग.
- 21 ओग सेवकनेनाहक माल्काल गिर्दा आस इतोग, 'बेस-नेहना कीतिन, निमा बेस सेतेमतोग सेवकनिन. इचुटा पोल्लोतगा निमा सेतेम दिसतिन, अदिहक नना नीकु वेल्ला मालसोमतगा अदिकर ईकन. ✽ वाय, माट कलियिसि गिर्दा आयकल,' इतोग.
- 22 "पया बोन्क रेंड मोटाड दोर्किस मताड, ओग वने माल्कानगा वास इतोग, 'महरज, निमा नयगा कल्दर्कनाड रेंड मोटाड ईस मतिन. ऊळा, अब कोताना दंदा कीस, नना ओसो एक्वा रेंड मोटाड दोर्किह कीतन,' इतोग
- 23 ओग सेवकिन वने माल्काल गिर्दा आस इतोग, 'सबस, बेस सेतेमतोनिन सेवकनिन. इचुटा पोल्लोतगा निमा सेतेम दिसतिन, अदिहक नना नीकु वेल्ला मालसोमतगा अदिकर ईकन. वाय, माट कलियिसि गिर्दा आयकल,' इतोग.
- 24 "पया उंद मोटा दोर्कितोग, ओना एरे वासि इतोग, 'महरज, निमा कळक मन्कनिन इन्जि नना पुतन. वीतवालेवा कोयवाल, तूळहवालेवा गुम केवाल, अद्रमतोनिन इनजोर पुतन.
- 25 अब कोताड लेसतेके, निमा ओड आयकिन इन्जि नना रेयतन, रेथिहकु नीवा मोटातुन गट कीस तासिस मतन. ऊळा, इद मोटा नना नीवा नीके मल्स ईधनन,' इन्जि इतोग.
- 26 अस्के ओना माल्काल ओन इतोग, 'एय लागवोग, लंडा सेवकनिन, वीतवालेवा कोयवाल, तूळहवालेवा गुम केवाल, नाक अद्रमतोग इहनिना? कळक मन्कल इन्जि, निमा नाक इहनिना?
- 27 अह इतेके नावा माल कमसेकम साब्बरनगा तासना मता. अह कीतेके नना वासि नावा मादुन सवयते तेंडिस मनेनन,' इतोग.
- 28 अह इन्जि, (माल्काल उयनुर तनाड सेवकिरिन केथिस वेहतोग,) 'मीटु वेनगडाहि कल्दर्कना मोटा ऊंदिसि, दहा मोटाड मनवाहक ईम्हट.
- 29 बाराहक इतेके बोग सेतेमते मन्जि, तन्क ईतद मादुन असल काळिडह्तोग, ओन्कु नना ओसो इंका ईकन, ओन्कु वेल्लाय दोर्कगा. मति बोग सेतेमते मनवा, तन्क ईतद मादुन बेस काळडोग, ओनगा उचुक मतविन वने नना तेंडकन.
- 30 वेग सेवकि बेदे कबळतूहक ओजोगो! वेन पलत मुर्गिगते पोहचीम्हट. अगा मनवालोर अळयना-केयना, मुडुर-मुडुर पल्क कोकना कीसोर मनदनुर्,' इन्जि माल्काल वेहतोग.
- आक्रिता नेयमि
- 31 "माने-मन्कना नडुम पुटोनिन, नना राजाल आसि, सबे देवतुलकना संगे नावा डीसाते वायकन अस्के, नना नावा राजगादेतगा डीसाते उदकन.
- 32 अस्के नावा मुनेह सबे जातिना मुल जमा आयनुर. अस्के बहलेहका कोपाल एरैनगडाहि गोरेन एग्पिह कीस्तोग, अहलेहका नना ओर लोक्कुरिन ओर्विनगडाह-ओर्विन एग्पिह कीकन.
- 33 अह कीसि, (बेदम कोपाल तना तिनळ बाजे गोरेन तासिह्तोग, तना दावळ बाजे बार एरैन तासिह्तोग, अद्रमे) नना सेतेमतोरिन बापा नावा तिनळ बाजे तासकन, लाग्वोरिन बारा नावा दावळ बाजे तासकन.*
- 34 "अस्के नना नावा तिनळतोर सेतेमतोरिन इनदकन, 'ओ नावा बाबाल देव्या ईता लोक्कुरि, बम पुटटगडाहि ओग मियेनाहक इन्जि, बेद राजेमतुन ओपे कीस तासतोग, ✽ अद्र राजेमात अदिकर मीट वासि एणाट. ✽
- 35 बाराहक इतेके, नना कवते मतन अस्के, मीट नाक तिनदलाह तिडि ईतिर; ओसो नाक एग उनडा वसिस मतस्के, नाक उनडलाह एग ईतिर; ओसो नना पर्गनलेहका मतन अस्के, नाक मीवाड लोहकने जागा ईतिर; ✽
- 36 ओसो नना गेदेडलेवा मतन अस्के, मीट नाक केगयलाह गेदेड ईतिर; ओसो नना दुकते मतन अस्के, मीट नाक तोळ आयलाह वातिर; ओसो नना जेलते मतन अस्के, मीट नाक कलियलाह वातिर,' ✽ इनदकन.
- 37 "अस्के तिनळ बाजे मनवालोर सेतेमतोर नाक इनदनुर्, 'सामि, माट नीकु कवते अरतदिन ऊळिसि, बेस्के तिनदलाह इंतोम? नीक एग उनडा वसतदिन ऊळिसि, बेस्के एग उनडलाह इंतोम?
- 38 माट नीकु पर्गनलेहका आतदिन ऊळिसि, बेस्के केथिस लोन-जागा इंतोम? नीक गेदेडलेवा ऊळिसि, बेस्के गेदेड केगयलाह इंतोम?
- 39 ओसो निमा दुकते अरतदिन, जेलते मतदिन ऊळिसि, बेस्के माट नियके कलियलाह वातोम? इन्जि ताहहकनुर.
- 40 अस्के नना ओर सेतेमतोरिन इनदकन, 'आयो रा, इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, नावा लोक्कुर ओसोय पोहचीतप उड्लोर मतेकाय, ओरगडाहि बोनाय वगोन इह बेस कीतिर इतेके, नाके कीतप आस्ता,' इन्जि इनदकन. ✽
- 41 "पया दावळ बाजेतोर लाव्वोरिन नना इनदकन, 'ए सरपते मनवालोरिन, नयगडाहि पेसिस अन्हट. देयहकिहकु ओसो अविस्कना मुक्याहकु तयर कीतद, बेस्केन पिववद किसबटटगा अन्हट. ✽
- 42 बाराहक इतेके नना कवते मतन अस्के, मीट नाक तिनदलाह तिडि एविर; ओसो नाक एग उनडा वसिस मतस्के, नाक उनडलाह एग एविर;
- 43 ओसो नना पर्गना लेहका मतन अस्के, नाक मीवाड लोहकने जागा एविर; ओसो नना गेदेडलेवा मतन अस्के, मीट नाक केगयलाह गेदेड एविर; ओसो नना दुकते, जेलते मतन अस्के, मीट नाक कलियलाह वातिर,' इनदकन.
- 44 "अस्के ओर वने नाक ताल्हकनुर, 'सामि, नीक माटु बेस्के कवते मतस्के, एग उनडा वसतस्के, पर्गना लेहका मतस्के, गेदेडलेवा मतिन अस्के, दुकते ओसो जेलते मतस्के, बेस्के माट ऊळिसि, नीक साय्ता केवोम?'
- 45 अस्के नना ओरिन इनदकन, 'इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, वेर नावा लोक्कुर ओसोय पोहचीतप उड्लोर मतेकाय, ओरगडाहि बोनाय वगोन इह बेस केविर इतेके, नाक वने बेस केवप आस्ता,' इन्जि इनदकन.
- 46 "ओर इतेके अमेसाता सिक्सा आयलाह दायनुर, सेतेमतिरिहक बारा अमेसा पिसलाह दोर्कगा," ✽ इन्जि, येसु तनाड कगयवालोरिन इतोग.

26

पेटल्क येसुन हक्कलाह कोहतहतोर

1-2 इव कतम काहतनाड पोल्लोड मारतस्के, येसु तनाड कगयवालोरिन इतोग, 'रेंड दिथाना पया आवना पंडुम मन्हता इनजोर मीट पुहनिर. ✽ अस्के माने-मन्कना नडुम पुटोनु, हक्कनागुटातगा वेळ्हक हक्कलाहि पोसीयनुर,' इन्जि वेहतोग.

✽ 25:21 25:21 1 तिमोति 3:13 * 25:33 25:33 यहूदिया तिनळ बाजे उदिह कीथना ह्नेके, कद्र इतेपे आस्ता. ✽ 25:34 25:34 तीतुस 3:7 ✽ 25:34 25:34 इब्रितोर 1:14 ✽ 25:35 25:35 रोम सहलतोर 12:13; इब्रितोर 13:2 ✽ 25:36 25:35-36 इब्रितोर 10:34; याकुब् 2:15 ✽ 25:40 25:40 इब्रितोर 6:10 ✽ 25:41 25:41 यहूदिया 7 ✽ 25:46 25:46 दानियेले 12:2; योहन 5:28-29; कळयि 24:15; रोम सहलतोर 2:7; 6:23 ✽ 26:1-2 26:1-2 मार्कल 14:1; लकाल 22:1; योहन 2:13; 11:55; 12:1

- 3 अद तुकने कयपाल इनवाल^० मोदूल पेर्माना मिदेतगा, पेर्माँलोर ओसो यहूदिराड पेदल्क मीटिड कीतोर.
 4 मीटिड कीसि, ओरु तमतमाय येसुन कुस्कने पोसि हक्ककल इनजोर, आरुडा कीतोर.^०
 5 मति पंडुमतहक वाता मुलु कियोग-मुयोग बार आयनुर इन्जि, पंडुमतस्के ओन अह केवल आयकल इन्जि, विचर कीतोर.
 उंद आंचळि येसुनगा अतर्नेय दोसिहता
 (मार्कल 14:3-9; योहन 12:1-8)
 6 अदे दिया बेतनि नाटे, मुने मोडोरोगमते मतोग सिमोन इनवाना लोते, येसु तनाड कगयवालोर बार तिनदलाह उदिस मतोर.
 7 ओर अगा उदिस मतस्के, बेदो उंद आंचळि बंडा-तीसाते वेल्ला दाराता अतर्नेय पोसि, येसुनगा वाता. अह कीसि ओन मान ईयलाह, अद नेयदुनु ओना तलापोगोटुक दोसिसीता.
 8 इदिन ऊळिस, उय्दुर कगयवालोर ओड आस इतोर, “इदिन बाराहकु उगस पोहता?
 9 इद अतर्नेयदुन वमतके, वेल्लाडे कोताड दोर्केस्कु, अव कोतानु गरिब-सरिबतोरिहकु ईयनाह आवालि,” इनजोर कट्टला कीतोर.
 10 बेरा वळ्ळकनदिन कैजिसि, येसु वेरिन इतोग, “तान बाराहकु कट्टला कीय्हनिर, रा? अद नयेनाहकु बेसतले कबळ कीता!
 11 गरिब-सरिबतोर इतेके अमेसाय मियगान मनदनुर, (ओरिहकु बेस्के तेला दर्मम ईया पायगियर). मति नना इसि मियगा अमेसा मनोन आयकन.
 12 नावा हायनद कगो एवता इन्जि, नना सेतातुन अतर्नेय ओकतपे, अद अह कीता.
 13 इह कैजाट, नना सेतेम वेहतहनन, कतम दुनियामेडु, बेगा-बेगा लोकर देवळता राजेमता बेसता कबुर वेहतनुर, अव जागाने इद आंचळ कीतद कबळतुन वेहतनस्के, तेन सीता कीयनुर,” इनजोर येसु इतोग.

यहूदाल येसुन पोसीयलाह कोहतह्तोग
 (मार्कल 14:10-11; लुकाल 22:3-6)

- 14 ताना पया बार आता? यहूदा इस्केर्यात इनवाल, वेग ओर बारा बळयिरगडाहि ओवोर्ग मन्ज तेला, पेर्माँलोरगा अतोग.
 15 अन्जि इतोग, “नना येसुन मीवा कयदे पोसीतन इतेके, नाक मीटु बाताड ईकिर?” अस्के ओर ओन्क डेडा वीसा वेडटाड कल्दर बंडिड लेकिस इतोर.^०
 16 पया अस्केडाहि यहूदाल येसुन पोस ईयलाहि अग ऊळसोर मंदोग.

कगयवालोरा संगे येसुना आक्रिता तिनमुळि
 (मार्कल 14:12-31; लुकाल 22:7-13,17-20,31-34)

- 17 ओय्यिह केवद पिडटाड आरिड तिनदनद पंडुमता मुनेता दिया, * येसुनाड कगयवालोर ओनक्के वास ताल्हकतोर, “गू, इद आवना पंडुमता कुळ्य माट बेगा तयर कीकोम? बेगा नीक तिनदलाह विचर वायगा?” इन्जि ताल्हकतोर.
 18 अस्के “येसुलेम सहरते अन्जि पलानोग ओवोर्ग मन्कन कलियिस, ओन इह वेहाट, ‘गू नीक ताल्हकितहोग, ‘नावा कगो एरे एवता.^० नावाड कगयवालोरा संगे आवना पंडुमतन माळलाहि मियके वायकोम,” * इन्ज वेहाट,” इन्जि येसु उय्दुर कगयवालोरीन वेहच लोहतोग.
 19 पया ओर लोहतोर कगयवालोरे येसु वेहतपु अन्जि, अद जागा दोर्किह कीतोर, पया अगा आवना पंडुमता कुळ्य तयर कीतोर.
 20 पया मुलतस्के, येसु तनाड बळयिर बारा मुडा संगे कुळ्य तिनदलाह उदतोर.
 21 तिनदहपा येसु ओरिन इतोग, “इह कैजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मियगडाहि ओवोर्ग नाक कोंटोरता कयदे पोसीयनोग.”^०
 22 इदिन कैजिसि ओर मेसेहने आतोर, अदिहक ओर्विना पया ओवोर्ग येसुन ताल्हक बोटोर, “सामि, ओनन नना बह आयोना?”
 23 इसु इतोग, “नावा संगे बट्टिकता पुलातगा आरिड अहचिस तिनवालोर्गडाहि, ओवोर्ग नाक पोसीयनोग.^०
 24 साङ्गमते रासिस मतपु, माने-मन्कना नडम पुटोरान, नना इद दुनियताहि पेसिस दाकन, निटमे!^० मति बोग नाक पोसीस्तोग, ओना बेचोटा गोसा आयागा! ओग मन्कल पुटवेकेन बेस आस मनालि,” इतोग.
 25 अस्के बोग ओन पोस एवाल मतोग, ओग यहूदाल ओन ताल्हकतोग, “गू, ओनन नना बह आयोना?” “निम इतिन, अहे!” इनजोर येसु इतोग.
 26 अस्के पया ओर तिनदहपा, येसु आरतुन पोसि, देवळतुन जोहर कीसि, आरतुन किळ्हतोग. अह कीसि ओरेके आहचोर इतोग, “इद किळ्हतद आरतुन एनाट, तिन्हट, इद नावा मेदुलता सीना आंदु. (ताने नना मियेनाहकु मोकि ईय्हनन.)”
 27 ओसो ओंगु बट्टिकता अंगुर जोमा पोसि वने, देवळतुन जोहर कीतोग, कीसि ओरेके आहचोर इतोग, “मीट सबेटोरिर इडाह उन्हट.
 28 इद अंगुर जोमा नावा नेरुता सीना आंदु, देवळ लोकरा संगे कीयनद करलतुन, इद नेरु निल्लिह कीस्ता.† नावा नेतुरि वेल्लाटोरा पापम मापि आयनेनाहकु, नेल वाडगा.^०
 29 नना मीक निटम वेहतहनन, नावा बाबाना राजेमते मीट बारा, ऐगे पया पूना रीतते अंगुर जोमा उनाहजोमु, नेटाहि नना तेन उनोन आयकन,” इन्जि येसु इतोग.

कगयवालोरा नाक विळसनुर इन्जि, येसु मुनेन वेहतह्तोग
 (मार्कल 14:26-31; लुकाल 22:31-34)

- 30 ओर पया देवळतुन जोहर कीयनद पाटा ओसि, जयतुन मराना मेटातगा अतोर.^०
 31 अस्के येसु ओरिन इतोग, “कैजाट, साङ्गमते देवुळि इहे इन्जि रासतद मन्हता: नना कोपानु हक्ककन,
 अस्के गोहडटाड गोरुड बिरोबटो आयनुड.^०
 नैड नका नाकु मीट सबेटोरिर विळिसस वितकिर, अस्के अद साङ्गम करल आयागा.

* 26:3 26:3 योहन 11:49; 18:13-14; बळयिर 4:6 * 26:4 26:4 12:14; मार्कल 14:1; लुकाल 22:2; योहन 10:31; 11:53 * 26:15 26:15 बळयिर 1:18 * 26:17 26:17 इद नेदमता पंडुम इनजोर पुनदलाहि, पुस्तकता आक्रिते पुनव्व पोल्लोना अर्तिमि, अगा ऊळट. अगा “ओय्यिह केवद पिडटाड आरिना पंडुम” ऊळट.
 * 26:18 26:18 योहन 2:4; 7:8-9,30 * 26:21 26:21 लुकाल 22:21; योहन 13:18,21 * 26:23 26:23 योहन 13:18,26 * 26:24 26:24 16:21; मार्कल 9:12; बळयिर 3:18; 26:23; 1 कुरिततोर 15:3; 1 पत्र 1:11 † 26:28 26:28 यहूदि लोकर इद पोल्लोतुन पुदुर इतेके, बेस्के देवुळि मोसाना वेताते यहूदि लोकरा संगे करल कीता, अद करलतुन निल्लिह कीगलाहि, जन्वकिन मोक ईसि, अविष्कना नेरुतुन, लोकरा पोगोन इल्हकना इन्जि, देवळ उरुम ईस मता (पेसमुळि 24:6-8). अदिनेनाहकु येसु इन्ह्तोग, नावा नेरु पोवतेके, देवळ लोकरा संगे उंद पना करल कीयागा. * 26:28 26:26-28 1 कुरिततोर 10:16; इतिरोर 9:20; 10:29 * 26:30 26:30 योहन 18:1 * 26:31 26:31 जकयौह 13:7; योहन 16:32

32 मति नना हासि जीवा अरतापया, मीकाय मुने गालिल पटटे अन्ज मनदकन, अगाने नना मीक कलियकन," इन्जि येसु इतोग.

33 अस्के पत्रु येसुन इतोग, "सबेटो नीक विळिसस अतेकाय, नना इतेक नीक बेस्केन विळिसस वितोन आयकन, गरू."*

34 "इह केंजा, नना नीक सेतेम वेहतहनन डा, नेंड नगका तलाकोग कसनामुने, बोराय ताल्हकतस्के, निमा येसुन पुनोन इनजोर मंड मल्काड इनदकिन," इन्जि येसु पत्रुन इतोग.

35 "आयो, नाक नीवाय संगे हामूर वातेक तेला बेसे, मति नीक पुनोन इन्जि, नना मुर्तिय इनोन आयकन," इन्जि पत्रु इतोग. इतस्के कतमतोर कगायवालोर वने वेनाड केंजिस अहे इतोर.

गेत्सेमनि जागातगा येसु कोळ्व कीस्तोग

(मार्कल 14:32-42; लूकाल 22:40-46)

36 येसु तनाड कगायवालोर संगे गेत्सेमनि इनदनद जागातगा एवतस्के,* ओरिन इतोग, "नना ओके पार्तना कीयलाह दायहनन, अचानाह मीटु इगान उदिस मन्हट्ट," इन्जि इतोग.

37 अह इन्जि, ओग पत्रु ओसो जेबेदिनाड इवूर मक्किरिन (इतेके याकुबिन, योहनिन) पोसि, पेंडेस ओतोग. अस्के ओग पका टुकम आतोग, ओसो ओना जीवा वने चुहेम आयो.

38 अस्के ओर मुवुरिन इतोग, "नावा जीवातगा पका बेहरा मोतालेहका मन्हता रा, अदिहक नावा जीवा हायेड-पिसेड आसोर मन्हता.* मीटु इगान मन्हट्ट, उंजवालेवा नावा संगे सीतात मन्हट्ट," इन्जि इतोग.

39 पया ओग उचुन मुनेह अन्जि, कप मुळिन्दसि दंडम अरतोग, अह कीस पार्तना कीतोग, "ए बाबा, निमा इह कीकन तेला इन्ज इतेके, नाक इद गोसा आयमाकि.* तेला मति इद नावा विचरते आयो, नीवाय विचर मतपु आयि.*"

40 इह इन्जि देवुळतुन वेहचि, तनाड मुवूर तोळतोरगा मल्स वास ऊळनेके, ओर कोनि उंजिस मतोर! ओर उंजतदिन ऊळिसि, येसु पत्रुन तेहच इतोग, "ए पत्रु, मीटु गंतामंडाय नावा संगे सीतात मनदा पागविरा?"

41 नना वेहतप कीयलाह मीवा जीवा तयरे मन्हता, मति मीवाड मैदुस्क इतेके, दीरालेवप बागतप मन्हताड. अदिहके मीटु सीताते मन्हट्ट. देयहकना मुक्याल मीवा पट ऊळनस्के, मीटु पापमते अरयनायो इन्जि, देवुळतुन पार्तना कीसोर मन्हट्ट."

42 पया ओग ओसो उंद मल्का अन्जि, देवुळतुन पार्तना कीतोग, "ए बाबा, इद गोसा नाक एताय पोयतगा इतेके, नीवाय विचर मतपु पूरा आयि," इनजोर ताल्हकतोग.

43 ताल्हकिसि ओसो ओर मुवूरक्के वास ऊळनेके, ओराड कोंडाड पकाय पहतप आस मताहकू, ओर उंजिसिय मतोर.

44 ओरिन अगान विळिससि, ओसोवने येसु मुचा केपा आनाहि, कोळ्व कीयलाह अतोग.* अस्के वने पुनेता लेहकाने वळहकतोग.*

45 पया ओग तनाड मुवूर तोळतोरक्के मल्स वास इतोग, "इंका उंजिसिय महनिरा? इंका आरम कीसोरिन महनिरा? ऊळाट, माने-मन्कना नडुम पुटोटोनु, पाप्यहलोर कयदे पोसीयनद कगो एवता.*

46 तेदाट, माट ओरिन कलियलाह दाकल! नाक पोस एवाल इगा एरेन एवतोग," इतोग.

येसुन पोयतहतोर

(मार्कल 14:43-50; लूकाल 22:47-53; योहन 18:3-11)

47 इव पोल्लोड येसु वेहचोरिन मतोग, अचोटेने यहदाल अगा वातोग. ओर बळयिर बारा मुडगडाहि ओर्वोग मन्ज तेला, ओग येसुन पोयवालोर संगे वातोग. पेर्मांलोर ओसो यहदिराड पेदल्क लोहतोर वेल्लाटोर, यहदाना संगे तल्वर्क, गटेड-बळगाड पोस वातोर.

48 येसुन पोस एवाल ओरिहक इद सीना वेहच मतोग, "नना बोन जोहर कीस लोडकन, ओगो आंदोग, ओने पोयहट्ट," इन्जि वेहचि.

49 पया यहदाल टीवा येसुनागा वास इतोग, "जोहर गरू!" इन्जि, ओन गोट ओगडिस लोडोटोग.

50 "मावोनिन, निमा बेद कबळतुहक वातिन, तान कीमु," इनजोर येसु ओन इतोग.

इतस्के येसुना मुनेह मूल सर्ने आसि, ओन पोयतोर.

51 अचोटेने येसुना संगे मनवाल ओर्विनागा दाळो कसेग मता, ओग अदिन तेंडिसि मोदुल पेर्माना ओर्युलतोन वगोन नळकलाह तना कसेटुन रेहतोग; अद कसेगि ओग ओर्युलताना उंद केवदुन पोडोह देगनाह दलगता.

52 अस्के येसु कसेग पोयवान इतोग, "नीवा कसेटुन दाळोतगा तोग्का, रा! कसेग पोयवाल कसेटेन हायनोग, इदिन सीता कीमु.*

53 नना नावा बाकान ताल्हकतेके, इंजेकेने ओग नाकु बेचोको अजर्क देवतुल्लिकिन, नाक पिसिह कीयलाह लोहच मनेग, बह इदिन निमा पुनविना?"

54 मति इह आतेके, साङ्गमतगा नावा लोप्पा रासतव पोल्लोड बह करल आयनुड? अवटे इतेके इदम आयनाय गावले इन्जि, रासतद मन्हता," इनजोर येसु इतोग.

55 अद वेलाते येसु तन्क पोयवालोरिन इतोग, "ओर्विन डाकुन पोयतप, मीटु तल्वर कसेहकू, टेंगाड पोस नाक पोयतलाह वातिर अय? नना इतेके दिनम मंदिरतगा उदिसि कागहनन्दन, तेला मति मीटु नाक अस्के बाराहक पोयविर?"

56 मति मुनेतोर देवुळता कब्रुतोर साङ्गमते नावा लोप्पा रासतव पोल्लोड करल आयना इन्जि, नेंड इव गोटेड आस्ताड," इन्जि येसु इतोग. अचोटेने कगायवालोर कतमतोर ओन विळिसस पटादुळ विततोर.

पेटल्कना मुनेह येसुना बयन

(मार्कल 14:53-65)

57 पया येसुन पोयवालोर लोक्कुर ओन पोसि, मोदुल पेर्मांल कयपांनागा ओतोर. ओना लोतगा साङ्गमगरू ओसो उयतूर पेटल्क, जमा आस मतोर.

58 मति पत्रु इतेके, मोदुल पेर्माना रेसातगा एवनाहि, मुडा पयाह पयाह ओर्डसोर अतोग. पया बह बह आयगा इन्जि ऊळलाह, रेसालोप्पा अन्जि पहरातोर संगे उदतोग.

59 अगा मतोर पेर्मांलोर, यहदिराड तग्वाड केवालोर, कतमतोर उदिसि, येसुहकू हामुरता सिक्स इयनेनाहकू, ओना अडमि बेदाय उंद जोल साक्सि दोर्कना इन्जि, ओरू अदमतोरिनु जोल साक्सि एवालोरिन अगा पहर्किदूर.*

60-61 वेल्लाटोरें जोल साक्सितोर वास मतोर, मति ओरा साक्सि उंदिय रीतलेहका इले आसि. आक्रिते इवूर वास इतोर, "देवुळता मंदिरतुन विर्हिचि, तान मंड दियाने ओसो दोहतकन इन्जि, वेग वेहतोग,"* इदमतगा साक्सि इतोग.

62 अस्के मोदुल पेर्मांल तेंडिस येसुन इतोग, "वेर नीवा अडम बेदूम साक्सि ईस्तोर, ऊळा! निमा बातय बाराहक वळहकविन?"

* 26:33 26:33 योहन 13:37; 21:15 * 26:36 26:36 योहन 18:1 * 26:38 26:38 योहन 11:33; 12:27 * 26:39 26:39 20:22;

योहन 18:11 * 26:39 26:39 पिलिपितोर 2:8 * 26:44 26:44 2 कुरिततोर 12:6-7 * 26:44 26:39-44 इब्रितोर 5:7 * 26:45 26:45

मार्कल 14:41; योहन 12:23; 13:1; 17:1 * 26:52 26:52 तेहचीतव पोल्लोड 13:10 * 26:59 26:59 बळयिर 6:13 * 26:60-61 26:60-61

27:39-40; मार्कल 15:29; योहन 2:19; बळयिर 6:14

63 मति येसु बस पोल्लो वन वळ्ळकोग. पया मोदुल पेर्माँल ओन इतोग, “जीवात मनदनद देवुळता किरिया पोप्पिह कीस नीक ताल्हकिहन्न, निमा देवुळता मगि किस्तुनिन^० मतेके, माक वेहा!”

64 “निमा इतिन, अहे! मति नना मीक सबेटोरिहक वेहतहनन, नना माने-मन्कना नडुम पट्टोनन मताहकु, नेटाहि बेरा डीसातद देवुळता तिनळ बाजे नना अन्ज उदतदिन, ओसो नना मोयुलपोगोन मन्जि वायहपा^० मीट ऊळकिर,” इन्जि येसु ओरिन इतोग।

65 इदिन केंजिसि, मोदुल पेर्माँल (पका दुकम आतदिन तोहतलाह,) तना कोटजगातून अहचि^० इतोग, “वेग देवुळतन इतपु, देवुळतून उस्कि-पास्कि-स वळ्ळकोतोग, ऊळाट! इंजेक माक ओसो बातातुहक साकिस् गावले? मीट इतेक कतमतोरिर वेनाड केंजतिर!

66 मीवा बाताल विचर मन्हता, वेहाट!” इन्जि कयपाल इतोग. वेगु हामुरता सिक्सातुहक ओजनाग इन्जि, ओर पेदल्क नेयम कीतोर.^०

67-68 अस्के अगा उय्तर लोक्कुर येसुना तोडटगा उस्कतोर, उय्तर बारा ओन नल्हतोर, ओसो उय्तर ओनाड कोंडान दोहचि, ओन सापुस्क ईस इतोर, “निमा देवुळ लोहतोग राजानन, देवुळता कब्रतोनन इहनिन इतेके, नीक बोग नल्हतोग, अदिन देवुळता जीवाते वेहा, रा!” इन्जि ओन पास्कतोर.

पत्र येसुन पुनोन इन्हतोग

(मार्कल 14:66-72; लुकाल 22:55-62; योहन 18:16-27)

69 इके पत्र लोता रसातगा उदिस मतोग अस्के, उद ओर्युँल अंचाळ ओनगा वासि इता, “गालिल पटटोग येसुना संगे निमा वन मतिन, अय?” इता.

70 मति ओगु अगा मतोर सबेटोरा मुनेह इतोग, “निमा बार इहनिन, नाक बातय तेळियो!” इनजोर इतोग.

71 पया ओगु रसाता अगदगा अतोग अस्के, ओसो उंद ओर्युँलतदु ओन ऊळिसि, अगा मतोरिन वेहा, “ए वेग वन नासरेत नाटेनोग येसुना संगे मतोगे!”

72 अस्के ओगु ओरिनु ओसोवने इतोग, “किरिया रा, नना ओन मुर्तिय पुनोन!”

73 गळ्क मनेके, अगा निच मनवालो उय्तर लोक्कुर ओनगा वास इतोर, “निमा कोन निटमे ओनाय संगेतोनिन! निमा गालिल पटटोना लेहका वळ्ळकिहनिन, अदिहक ओना संगेतोनिन इनजोर माट पुह्नोम,” इनजोर इतोर.

74 अस्के पत्र इतोग, “नना किरिया कीस वेहतहनन, नावा पोल्लो जोल आतेके देवुळ नाक तिनि! ओन मन्कन नना मुर्तिय पुनोन!” इनजोर इनेकेने तलाकोग कुसता.

75 अस्के येसु पत्रुनु मुनेह इह वेहच मतोग, “नना नीक करल वेहतहनन डा, नेंड नका तलाकोग कुसनामुने, निमा नाक मंड मल्काड ओन पुनोन इन्जि कैगम आयकिन,” इनजोर इतद पोल्लो पत्रुहकु इंजेक सीता वाता. सीता वातस्के, ओग पलतेक पेसिसि, वेल्ला दुकमते पका अळतोग.

27

यहुदाल एस हासतोग

1 पिडपड आधनामुने, कतमतोर पेर्माँलोर ओसो यहदिराड पेदल्कु, वेर सबेटोर येसुन हळ्कलाहि पट आतोर.

2 अह कीस ओनु दोहचि, पिलाति इनवाल गुमसिनागा ओसीतीत.^{*०}

3-4 अस्के येसुहकु हामुरता सिक्सा दोर्कता इन्जि, ओन पोस एवाल यहदाहकु एकाँ आता. आताहकु ओग पका आलिह कीतोग: “चेह, नना ओन उगसे पोस ईनन डा,” इन्जि मुने एतव डेडा वीसा वेंडटाड कल्दर बडिड, पेर्माँलोगा ओसो पेदल्कनाग मल्हच तचि, ओरिन इतोग, “नना कसुरलेवोग मन्कन हामुरता सिक्सातुहक पोस ईसि पापम कीतन,” इतोग. अस्के ओर इतोर, “ताना माक बाताल, रा! निमा पोसीतिन, नीवा निमान ऊळा!” इतोर.

5 अदिहक पया यहदाल कल्दकिन मंदिरलोप्पा अगिसीतीतोग, अह कीस पलत अन्जि एस हातोग.^०

6 पेर्माँलोर पया अव कल्दकिन पेहकिस् इतोर, “इव कोताड ओर्विन हामुरतुहक ओसीयनव कोताड आंदुड, अदिहक अचु देवुळतुहक वाटटव कोडटाड कोतानगा काल्हपलाह पोलो.”

7 इद्रम इनजोर पया, ओरु कतमतोर विचर कीसि, यहदि आयवोराड सेतान पोहतनद जागा इन्जि, इव पोहतव कोताड ईसि, अळकाड पंडवाल कुमाना पोल्मतून असतोर.

8 अदिनेनाहक अद पोल्मतुनु नेतुरता पोल्मि इनजोर, नेंड एवनाह इन्हतोर.^०

9 अस्के थिर्मयाल इनवाल मुनेतोग देवुळता कब्रतोग साभ्रमते रासतद पोल्लो करल आता, अद पोल्लो इह मन्हता: ओना बेद दारा इय्येलतोरलोक्कुर तासतोर, अद दारा इतेके वेंडटाड डेडा वीसा कल्दर बडिड अविन ओर एतोर.

10 एचि देवुळ नाक उकुम इतपु, ओरु कुमाना पोल्मतून असतोर.^०

गुमसिना मुनेह येसु

(मार्कल 15:2-15; लुकाल 23:2-25; योहन 18:28—19:16)

11 पया येसु गुमसिना मुनेह नितोग. नितस्के, गुमसि ओन ताल्हकतोग, “निमा यहदिरा राजनिना?” “निमा इहनिन, अहे!” इनजोर येसु इतोग.

12 पेर्माँलोर ओसो पेदल्क वेर येसुना पोगोन कसुर्क ओपनेके, ओग बोन्के उंद पोल्लो वन मल्होग.

13 अस्के पिलाति इनवाल गुमसि ओन इतोग, “वेर लोक्कुर नीवा अडमि बेचोक गोटिड वळ्ळकिह्नोर, इदिन निमा केंजविना?” इतोग.

14 मति येसु ओनु बस पोल्लो वन वळ्ळकोग. अदिहक गुमसि पका बयल आतोग.

15 वसमिटे आवना पंडुमतस्के, जेलतगा मनवाल बोनाय वगोन विळ्सना, इद्रम गुमसि लोक्कुरेनाहक कीदोग. इतेके यहदि लोक्कुर बोन विळ्सा इनजोर वेहन्दुर, ओन वेग गुमसि वसमिटेहक पंडुमता दियाते विळ्सिंदोग.

16 अद वेलाते पेदिर अतोग लावोग ओर्वोग बरबसि इनवाल जेलते मतोग.[†]

17 अदिहकु ओर जमा आतस्के पिलाति ओरिन इतोग, “मियेनाहकु नना बोन विळ्सकन इन्जि, मीवा विचर मन्हता? बरबसिन विळ्सकना? आयवेके किस्तुँ इनवाल येसुन विळ्सकना?” इनजोर ताल्हकतोग.

० 26:63 26:63 मत्याल 4:3; 16:16; 26:63; मार्कल 1:1; 14:61; लुकाल 22:70; योहन 3:16-18; 11:27; बळयिर 9:20; 13:33 * 26:64 26:64

† दामियेल 7:13 * 26:65 26:65 गिर्नाती 14:6; बळयिर 14:14 * 26:66 26:63-66 लुकाल 22:67-71 * 27:2 27:2 रोम राजेता बेरोम राजाल तना राजेता उद-उद पट्टन ताकिह कीयलाह, पट्टहक ओर्विन तासिदोग, ओन गुमसि इंदुर. * 27:2 27:1-2 मार्कल 15:1; लुकाल 23:1; योहन 18:28; 1 तिमांति 6:13

* 27:5 27:5 बळयिर 1:18 * 27:8 27:8 बळयिर 1:19 * 27:10 27:10 जकय्याह 11:12-13 † 27:16 27:16 उचुक मोदुल काय्देहकने वेना पेदिर “येसु बरबसि” इनजोर इतद मन्हता.

18 (यिसुना पयाह अनवालोर बोलगसोर दास्तोर इन्जि, ओर पेदलकना जीवा कर्वताहके, ओर येसुन नयगा पोसीतोर इन्जि, गुमसि पुन्ज मतोग. अदिहक ओगु येसुन विळसलाह ऊळिंदोग.)

19 पिलाति पया नेयम कीयलाह उदतोग अस्के, ओना सुते ओन्कु इह कबुर लोहता, “ओग सेतेम मन्कना लोप्या, नना नग्का पका रेय वसनाह कला कळ्ळकतन, डा. अदिहक निमा ओना अगदुहक अनमा,” इता.

20 वर इके पेर्मालोर ओसो यहुदिराड पेदलकु “ ‘मथेनाहकु बरबसिन बारा विळिसीम, येसुन बारा हव्का,’ इह इनजोर माट गुमसिन इनदकल,” इन्जि लोकुरिन वेरु पका तगहतोर.

21 अस्के गुमसि लोकुरिन ताल्हकतोग, “मियेनाहकु ओर इर्वुरगडाहि नना बोन विळसना इन्जि, मीवा विचर मन्हता, वेहाट!” अस्के ओर “बरबसिन विळसा!” इनजोर इतोर.

22 “अह इतेक येसुना बह आयगा पया? ओने कोनि लोकुर देवुळ लोहतोग राजाल इन्हतोर. नना ओन बाताल कीकन?” इतस्के सबेटोर इतोर, “ओन हक्कनागुटातगा वेळहा!”

23 “बाराहकु? ओग बाताल कसुर कीतोग?” इद्रम गुमसि इतस्के, ओर इंका एकवाये कुरेड-वरेड केयसोरे, “ओन हक्कनागुटातगा वेळहा!” इनजोर इंदुर.*

24 इजेक वेरगा नावा बातय ताको, मति रोदा कोन आस्तोर इन्जि, पिलाति इचुन एतुन कयदे पोसि, लोकुरा मुनेह तनाड कक्यिन नोगतोग, नोस इतोग, “वेग मन्कन हक्कनद पापमि नाक दलगामाकि, मति मीके दल्लि,” इनजोर इतोग.

25 अस्के सबेटोर लोकुर इतोर, “ओना हामुरता जबदुर माट नितकोम, ओसो मावा जालपिल नितनुर,” इह इतोर.

26 अस्के पया यहुदि लोकुरेनाहकु, गुमसि बरबसिन विळसतोग. येसुन मात्रमि ओग जूताते नल्हता वेहचि,* हक्कनागुटातगा वेळहतलाहि, सीपय्कना कयदे ईसीतोग.

सीपय्क येसुन पास्किहतोर
(मार्कल 15:16-20)

27 पया गुमसिनाड सीपय्क येसुन तमा वाळतागा ओतोर. अगा ओतस्के, पूरा पल्टन येसुना सर्ने जमा आतोर.

28 ओनाड केगताड गेदेड तेंडिसि, ओन राजान कीतपु नेत्रल जगा केग्पिह कीतोर.

29 पया कोयेना गीळ पंडिसि, ओना तलातागा गळ्ळ कीतोर. ओसो ओना तिनळ कयदे डुड ईसि, ओना मुनेह मिंडाड कोटिसि, “ओ यहुदिरा राजानिन, नीक जोहर आयि!” इन्जि पकाय पास्कतोर.

30 ओना पोगोन ओर उस्कतोर, अह कीसि अदे डुडटे ओना तलातुन इंदुर.*

31 पया ओन उस्किस-पास्किस मातस्के, वेर केग्पिह कीतद नेत्रल जगातुन तेंडतोर, तेंडिसि ओना जगा ओन्क ओसो केग्पिह कीतोर. अह कीस ओनु हक्कनागुटातगा वेळहतलाह ओतोर.

येसुन हक्कनागुटातगा वेळहतहतोर
(मार्कल 15:21-32; लुकाल 23:33-43; योहन 19:17-24)

32 पया ओरु सहरताह पलत पेसिहपा, कुरेने सहरतोग* ओर्वांग, सिमोनि इनवाल ओरिहक कलियतोग. येसुहकु गृटातुन कांजलाह दीरा वावाहकु, वेर सीपय्क येसुना हक्कनागुटातुन कांजलाह, सिमोनिन पोसि बीगर वेहतोर.* 33 पया ओरु गुल्गुता इनदनद जगातगा एवतोर (“गुल्गुता” इद पेदिर इतेके “तला-टाप्राता जागा” अंदुर).

34 अस्के ओरु येसुना मेंदुहकु नोयनद पुनदनयो इन्जि, येसुहकु अंगुर जोमाते कयसल जबाता जोमा काल्हपिसि, उनडलाह ईतोर. मति ओगु अदिन वडिस ऊळतस्के, उनोन इतोग.

35 पया येसुन हक्कनागुटातगा कक्यिन-काल्किन मोल्लाड कोटिसि वेळहतस्के,* ओनाड गेदेड सीटिड वाटिसि तूसतोर.

36 पया ओर ओन्क पहारा कीसोर आगान उदतोर.

37 “वेग येसु, यहुदिरा राजाल आंदोग” इन्जि, इद्रम कसुर बलाते रासिसि, ओना तलापोगोटके वेळहचीतोर.

38 पया ओरु येसुना संगे इर्वुर डाकुरिन, वगोन ओना तिनळ बाजे, वगोन बार दावळ बाजे, इद्रम हक्कनागुटानगा वेळहतोर.

39-40 पया ओना एटुहक अगा पोस अनवालोर, तलाड ओलिह कीसोरे मागसोरे, ओन इहलेहका उस्किस-पास्किस वळहकिदुर, “मदिरतुन विर्हिच ओसो मंड दियाने दोहवानिन निमानेया?* अह इतेके निमा नीवाय जीवातुन पिसिह कीमि! निमा देवुळता मागानि इतेके, इद हक्कनागुटातगडाहि नेल रेगा!” इनजोर ओन पास्कतोर.

41-42 अहे पेर्मालोर, सान्मगसुर, यहुदिराड पेदलकु, वेर वन पास्कसोर इद्रम इतोर, “वेग दूषोरिन विळिसिह कीतोग, मति तन्क विळिसिह कीया पावावा. वेग इष्रयेलतोर राजाल इतेके, हक्कनागुटातगडाहि इळन रेगेग. अस्के माट वेन नमकोम!

43 ओग देवुळता पोगोन बर्वस तासवानन इन्हतोग,

ओसो नना देवुळता मगान, इद्रम इतोग.

इजेके देवुळिये ओन पिसिह कीयना इतेके कीयि!” *

इनजोर इतोर.

44 बोर डाकुर ओना संगे हक्कनागुटानगा वेळहक मतोर, ओर वने अहे इनजोर ओन पास्किदुर.

येसुना हामुरि
(मार्कल 15:33-41; लुकाल 23:44-49)

45 पया नेक नितगडाह इतेके, पियलि मंड एगनाहजोम, देसेममेंड कतम ईकळ पोयता.

46 पियलि मंड एगनेके, येसु बेरा आल्काते इह इनजोर केयतोग, “एलि, एलि, लमा सबगतनि!” (तेना अर्तम इह मन्हता: नावा देवुळतिन, नावा देवुळतिन, निमा नाक बाराहक विळिससीतिन?)*

* 27:23 27:21-23 बळयि 3:14; 13:28 * 27:25 27:25 23:3; बळयि 2:23,36; 3:14-15; 7:52 * 27:26 27:26 योहन 19:1 * 27:30 27:27-30 योहन 19:2-3 * 27:32 27:32 बळयि 11:20; 13:1 * 27:32 27:32 लुकाल 23:26 * 27:35 27:35 बळयि 2:23 * 27:39-40 27:39-40 26:60-61; मार्कल 14:58; योहन 2:19; बळयि 6:14 * 27:43 27:43 देवुळताड पाटाड 22:8 * 27:46 27:46 देवुळताड पाटाड 22:1; इतिवतः 5:7

47 अगा निच मतोरगडाहि उय्त्तरिहक, (येसु केयतद पोल्लो तेळियवाहकु), “ओग एलियाल इनवाल मुनेता कबुरतोनु केयलाह आतोम!” इनजोर ओर इतोर.‡

48 येसुहक एग उनडा वसता बहे इन्जि, चटने ओरडोग ओबोर्गो वितिस अन्जि, बबिलतुन ओयतद अंगुर जोमातगा मुळहचि, लाटटे कोडटगा तासिसि, ओन्क उनडलाह इतोम.‡

49 मति उय्त्तर इनदलातोर, “मनि रा! एलियाल ओन पिसिह कीयलाह वास्तोगा, वायोगा, इदिन माट ऊळकल,” इतोर.

50 पया येसु ओसो उंद देवा जोरते केयिसि हातोम.‡

51 इंजेके येसुलेमता मंदिरतगडा पवित्र गडटा अगदगा, गेंदे अडह कीस मता; (अद गेंदे अडम मताहकु, लोकर देवूळतुन गटने कलिय पगवोर आंदुर.) पया येसु हातस्के ऊळट, अद गेंदे पोगोटाहि इळन एवनाहि, पक वितिसि रेंड तुकळेड आताड.‡ ओसो जागा-बूमि मेलियता, आदिड पेक-पक पवताड, गुमयाड पड्ने आताड.

52-53 (मंड दियाना पया येसु जीवा अरतस्के, हातोर देवूळता लोकर वेल्लाटोरे जीवा अरतोर. जीवा अरि ओर पड्ने आताड गुमयानगडाह पसतोर. पसिसि, ओरू यहुदिरा पवित्र सहर येसुलेमते अन्जि वेल्लाटोरिहके दिसतोर.)

54 अस्के कोन पया सीपयकना साखला ओसो ओना संगे मतोर येसुन पहरा मनवालोर सीपयक इद बम गल्जनदिन ओसो अगा बह आता, तान ऊळिसि पकाय रेयतोर. “वेग निटमे देवूळता मा आंदोम!” इनजोर ओर इतोर.

55 गालिलाताहि येसुना सेवा कीसोरे पेंडस वातवु वेल्लाडे आस्कू, जेकताहि इद सवे आयनदिन ऊळसोर मताड.

56 अब अचोक आस्कनगडाहि, मडला नाटेनद मरियालि, जेबेदिना मुते, ओसो मरियालि इनदनदु याकुब, योसेप, वेरा तलोगि, इव इचोक आस्क अगा मताड.‡

येसुन गुमयातगा तासिहतोर

(मार्कल 15:42-47; लूकाल 23:50-56; योहन 19:38-42)

57 पया सुलयानामने, अरिमतेया नातेमो ओबोर्गो मता मन्कल, योसेपि इनवाल, अगा वातोम. वेग वने येसुनाड कायवाल आंदोम.

58 ओग पिलाति गुमसिना अन्जि, “येसुना सेतातुन पोहतलाह ओयकोम,” इनजोर ताल्हकतोम. अस्के पिलाति “ओरिहक सेतातुन ईन्हट,” इनजोर सीपयकेन उकुम इतोम.

59 ओर पया सेतातुन ओसि, पूना, वेल्ला दाराता हामुर-गेंदेते ऊर्हतोर.

60 इंजेके योसेपि तनेनाहक उंद बेरा आदतगा, पूना गुमया तर्व वेहचि तासिस मतोम; अंदे गुमयातगा येसुना सेतातुन ओर तासतोर.‡ अह कीसि, बेरा आद बंडातुन गूळहचोर तचि, गुमयाता अगदगा तिळपने तासतोर, अह कीस पेसिस अतोर.

61 अगा गुमयामुनेह, मडला नाटेनद मरियालि ओसो उंद दुसा मरियालि, इव उदिस ऊळसोर मताड.

गुमयातगा पहरा तासिहतोर

62 झमा दिया (इतेके वारमता पोल्वादियाते), पेर्मातोर ओसो परसिर पिलातिनके वासि जमा आतोर.

63 जमा आसि इतोर, “महरज, ओग नाळेह केवाल जीवात मनदहपा, ‘नना हासि मंड दियाने ओसो जीवा अरयकन,’ इनजोर इन्ज मतोग, इद पोल्लो माक सीता मन्हता.

64 अदिनेनाहक मंड दियाड आनाहजोम, गुमयातगा पहरा कीया वेहा. अह केवेके, ओनाड कायवालोर वासि, सेतातुन कलिस ओयनुर बारा, अह कीस, वेग हासि ओसो जीवा अरतोग इनजोर, लोकरिहक नाळेह कीस वेहतनुर. अस्के वेग मुने लोकरिन बह नाळेह कीदोग, तान्काय एकवा इंजेक लोकर नाळेम आयनुर,” इनजोर ताल्हकतोर.

65 “नना मीकु पहरा केवालोरिन ईन्हवन, ओम्हट्ट, मीक बेद्रम विचर वास्ता, अद्रम मीटु पहरा तासाटु,” इनजोर पिलाति ओरिन इतोम.

66 अस्के पया ओर पहरातोरिन पोसि अतोर. अह कीसि, तिळप कसि तासतद आदतुन, बोगे जर्गिह कीयनायो इन्जि सीना वर्सतोर. ओसो पहरा केवालोरिन तासतोर.

28

येसु मल्स जीवा अरयहतोग

(मार्कल 16:1-8; लूकाल 24:1-10; योहन 20:1-17)

1 पोल्वादिया मारतस्के, वारमता मुनेता दिया (इतेके एतारम दियाते),‡ पंडवियतस्के मडला नाटेनद मरियालि, ओसो ताना ऐपेतद दुसा मरियालि, इव गुमयातुन ऊळलाह अताड.

2 अस्के ऊळट, इळता बम पका मेलियता, बाराहक इतेके देवतुलि देवूळदीपताहि रेगिसि, अद तिळप कसि मतद बंडातुन ओर्केडके दोबिसीता, अह कीस ताना पेटळ उदता.

3 अद देवतुलि किस-उळमलेहका माजिंदु, ओसो तानाड गेंदेड कोगा-बुलालेहका पका पांडु इतोम.

4 तान रेयिसि, पहरा मनवालोर दिरदिर साडतोर, कुरक मेयतप आतोर.

5 अस्के देवतुलि अव आस्किन इता, “मीट रेयमाटु! हळकनागुटातगा वेळहतोग येसुन मीट पहकिहनिर, इद नाक एकथिे.

6 ओग इगा इलोम. ओग मुने वेहच मतप, मल्स जीवा अरतोग.‡ वाट, ओना सेतातुन तासिस मतद जागातुन ऊळट.

7 अह कीसि चट्टिपेट अन्जि ओनाड कायवालोरिनु इह वेहाटु: ‘ओग हासि मल्स जीवा अरतोग. ओसो केजाट, ओग मीकाय मुने गालिल पट्टे दास्तोग. अगा मीट ओन ऊळकिर,’ इन्जि वेहाट. नावा वेहतद कबुरतुन सेतेम पोम्हट्ट,” इनजोर देवतुल इता.

8 पया अब आस्कू रेयिस मताड, मति पका गिदो आसोर, गुमयातगडाह चट्टिपेट पेसिसि, येसुनाड कायवालोरिहकु इद कबुर वेहतलाहि वित वाताड.

9 अस्के दोग्मनेन येसु अविस्किन कलियिस “बेस पिसाटु!” इनजोर इतोम. कलियतस्के अव ओना एरे अन्जि, ओनाड काल्क मोळकताड.

‡ 27:47 27:47 येसु एलि, एलि! इनजोर केयिंदोग, अस्के लोकरिहकु एलिया इवय वेनदा वाताहकु, “एलियम केयिहंतोग बहे,” इनजोर इतोर. एलियाल इनवाल देवूळता कबुरतोम हायवाये, देवलुक ओन देवूळदीपतके ओताड (2 राजा 2:11). ओना काल्मताहि येसुना काल्म एवनाहि जोक-जोक नव नुकर (900) वसाड आताड. ✧ 27:48 27:48 लूकाल 23:36-37;

योहन 19:28-29 ✧ 27:50 27:50 योहन 19:30; इन्जितोर 5:7 ✧ 27:51 27:51 इन्जितोर 9:2 ✧ 27:54 27:54 वेग निटमे देवूळता मा आंदोम “वेग निटमे वेदो पेन्ता मा आंदोम!” इद वने आया फायहता. ✧ 27:56 27:55-56 योहन 19:25 ✧ 27:60 27:59-60 बळयिर 13:29 ✧ 28:1 28:1 बळयिर 20:7;

1 कुरिततोर 16:2; तोहचीतव पोल्लोड 1:10 ✧ 28:6 28:5-6 मार्कल 16:6; लूकाल 24:5-7; योहन 21:14; बळयिर 2:32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहरतोर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इप्सुसतोर 1:20; कुलसितोर 2:12;

1 तिसलुनितोर 1:10; इन्जितोर 13:20

10 अस्के अविस्किन येसु इतोग, “मीट रेयमाटु. मति मावोर कागयवालोरक्के अन्जि ‘गालिलते अन्हट अले, मीक येसुसामि अगान कलियनोग,’ इनजोर ओरिहक वेहाटु.”

पहरातोरा जोल साक्सि

11 अव अनजोर मताड अस्के, गुमयातगा पहरा मनवालोर वेल्लाटोरे इव आतव गोटिनु, सहरते अन्जि पेर्मालोरिहक कतम वेहतोर.

12-13 अस्के पेर्मालोर ओसो यहूदिराड पेदल्क कलिथिसि विचर कीतोर, अह कीस पया पहरातोरिहक वेल्लाडे कोताड ईसि इह वेहतोर: “ ‘माटु गोडनिद्रते मतोम अस्के, येसुनाड कागयवालोर नक्का वासि, ओना सेतातुन कलिस ओतोर,’ इद्रम इनजोर पोल्लोतुन मिळ्हाचि वेहाटु.

14 ओसो इद पोल्लो गुमसिना केवदगा अरता इतेके, माट ओन मानेह कीसि, मीवा पेटळ वाया एवोम,”[☆] इन्जि पेदल्क इतोर.

15 अदिहक ओर पहरातोरा कोताड एचि, पेदल्क काहहतपु अहे कीतोर. अद्रम आस पया, इद पोल्लो यहूदि लोकरगा आबुर आता, नेंड वने ओर अहे इन्हतोर.

येसुना आक्रिता उकुमि

16 पया इके कागयवालोर अक्रा मादि गालिल पटटे, येसु बेद मेटातगा वाट इनजोर वेहच मतोग, अगा ओर अतोर.

17 अतस्के, ओर ओन अगा ऊळिसि दंडुम अरतोर,[☆] तेला मति (ओग येसुये आंदोगा, आयोगा इन्जि,) ओरगडाह उरतुर उन्क-मन्क मतोर.

18 अस्के येसु ओरा एरे वास इतोग, “देवुळ्दीपते ओसो नेदे मनवालोर कतमतोरा पोमोन, देवुळि नाक पूरा अदिकर ईता.[☆]

19 अदिनेनाहक मीटु अन्जि, सवे जातिनोर लोकरगा, नावाड कागयवालोर आयिर इन्जि, ओरिहक नावाड पोल्लोड वेहचि, देवुळ्बाबाना, ओसो देवुळता मगना, ओसो देवुळता पवित्र जीवाता पेदिरते, एग मीहाटु.[☆]

20 अह कीसि, बेव अडोड मीक नना माळलाह वेहतन, अव कतम अडोनु ओरिहकु माळलाह काहाटु.[☆] ओसो ऊळाटु, इद बूमता आक्रि एवनाह, नना अमेसा मीवा तोळ महन्ने!” इन्जि इतोग.

☆ 28:14 28:14 बळयिर 12:19; 16:27; 27:42 ☆ 28:17 28:17 8:2; योहन 9:38; बळयिर 10:25; तोहचीतव पोल्लोड 22:8 ☆ 28:18 28:18 मत्थ्याल 11:27; लूकाल 10:22; योहन 3:35; 13:3; 17:1-2; बळयिर 2:36; 10:36; रोम सहरतोर 10:12; 1 कुरिततोर 15:27; इपिसुसतोर 1:20-23; पिलिपितोर 2:9-11; इब्रितोर 1:2 ☆ 28:19 28:19 रोम सहरतोर 6:2-4 ☆ 28:20 28:19-20 मार्काल 16:15; लूकाल 24:47; बळयिर 10:42

मार्कल रासतदु बेसता कबुरि

येसु इद ब्रमतगा मतके, इद पुस्तकतनु रासवाल मार्कल लेयोग मन्कल मतोग. पोल्, बार्नबस मुने सेवातुहक अतस्के, वेग मार्कल वने ओरा संगे अन्ज मतोग, ताना पया पन्ना संगे वने कबळ कीतोग.

मार्कना बेसता कबुरतनु, माट कबस्कना बेसता कबुरि, इद्रम वने इनदा पयाहनल. मत्याल तना रासतदु बेसता कबुरतनु, यहदि लोकरेनाहक रासतोग. मति मार्कल बारा रोमि लोकरेनाहक रासतोग. ओरु लोकराड कबस्किन ऊळिसि ताकिदुर. अहे वेग येसु बाताल-बाताल कीतोग इन्जि, ओर पुनदलाह ऊळिदुर. येसु नयेनाहक बाताल कीया पयाहतोग? नना बाताल कीया पयाहनन? इद पुस्तक बामनाड कबस्कना ओसो कबळ कीयनव पीटोना उंद पुस्तक आंदु. येसु कबळ केवाल मतोग इन्जि, इव कबळ कीयनव पीटोड तोहतहताड, ओग वेट मन्कले आयोग. सिरप देवुळता मगिये इद्रमताड बामनाड कबस्क कीया पयाहतोग. देवुळता मग मनाहकु, येसुना बेरा अदिकर मन्हता; इद दुनियाते कतमतोरा पोगोन, कतमतविना पोगोन ओना अदिकर मन्हता. अचोन अदिकर मन्जाय मति, ओग मन्कलोरा सेवा कीतोग, इद पोल्को मार्कल माक तोहतहताड.

येसुना बेसता कबुरताड नालुड पुस्तकिनडाह, इद मार्कना पुस्तकिये उडुला आंदु. इद पुस्तकते येसुना काहमुळतुहकाय एक्वा, ओनाड कबस्कना लोप्पा वेहतद मन्हता. मार्कल पुस्तक उंद विडियोलोहका मन्हता, येसुना सेवता उंदि वेलियनद चित्रलेहका मन्हता. इद दुनियाते, मावा दिनमता कबळते, मार्कल तोहतपु, सेवा केवाल येसु माक कलियिहतोग. ओग सिरप बेद उंद दर्मतोर मन्कलोरेनाहके पिसिह केवाल ओसो सामि आयोग, मति ओरु कबळ केवालोर मन्कलोरा वने पिसिह केवाल ओसो सामि आंदोग.

“माने-मन्कना नडम पुटटोनन, नना दुसोरिन नावा सेवा कीया वेहतलाह, इद ब्रमते वावोन. मति दुसोरा सेवा कीयलाहि, ओसो वेल्लाटोरा पापमता दांड निहतलाह, नना नावा जीवा इयलाह वातन,” इन्जि येसु इतद पोल्लोतनु मिमा इद पुस्तकते अर्विकिन. मयेनाहकु तना जीवा इयनदु, इदे ओना सबेटक बेरा कबळ आंदु. बह येसुना अद कबळता पायडा नीक दोर्कताया? निमा येसुन विस्वस कीतेके, नीवा पापमता मापि आयागा, येसु नीक देवुळता संगे कलियिह कीसीयनोग.

मार्कना बेसता कबुरतनु मिमा अर्विसि, नीक इद विचर वायगा — नाक पिसिह केवाना बेद-बेद सेवा कीयना गावले? बाराहक इतेके ओग नावा सेवा कीयलाह वास मतोग. दुसोरेनाहक गर्ज मतदिना सेवा कीसोर, येसु बराबर देवुळ वेहतप तपवालेवा ताकिदोग. ओना लेहका आयना इन्जि, मावा पिसमुळता सीना मनदना गावले.

देवुळता कबुरतोग योहनना काहमुळि
(मत्याल 3:1-11; लकाल 3:2-16)

1 देवुळता मगि येसु किर्स्तुना लोप्पाडा^० बेसता कबुरता पोल्को, इद्रम सुरु आस्ता:

2-3 (किर्स्तु वायनेनाहकु, लोकरिन ओपे कीयलाह, देवुळि ओर्विन लोहता. वेग लोहतोना लोप्पा,) मुनेने देवुळता साब्रमते, इद्रम रासतदु मन्हता इतेके,

केंजाट! सामि वायनामुनेन, नना देवुळतनु, नावा बळयिन लोहतलाह आतन.

ओग सामिनेनाहक अगि तीर्हकनोग.^०

पेळकल ब्रमते नावा बळयि केयलाह आतोग:

“सामि मीवा जीवातगा वायना इन्जि, ओना आगदुन तीर्हकाट,

ओना वायनद आगदुन कसुम कीम्हटु,^०”

इनजोर वेल्लाय मुनेतोग देवुळता कबुरतोग यसयाल इनवाल रासिस मतोग.

4 (रासतदु पोल्को निटम आनाह,) पेळकल ब्रमतगा देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहनि वातोग. ओग इद्रम पोकरु कीदोग: “पापमता आगदुन विळिसि, देवुळतके मल्चहट्ट. मरतोन इनजोर तोहतलाह, देवुळता पेदिरते एग मीम्हटु^०, अस्के देवुळि मीवा पापमतनु मापि कीयगा,” इंदोग.^०

5 पया येस्सलेम सहरताहि, ओसो यहदा पटटाड दुसाड नाहकनाहि, वेल्लाटोर लोकरु ओनागा अंदुर. लोकरु तमा कीता पापमतनु कबुल आसि,^० योर्दन बेटेगा योहनना कयदे देवुळता पेदिरते एग मीदुर.

6 योहनि इतेके (देवुळता कबुरतोनन इन्जि तोहतलाह,) स्टुहकनाड केलकने कोटदद गेदे उहन्दोग, नंडटुहकु तोलाता पेटा दोहन्दोग. ओसो ओग पापेड, ओवनेय तिदोग.

7 ओग इद्रम पोकरु कीदोग: “नावा पेके ओर्वोग वायलाह आतोग, ओग नाकाय पका लावतोग आंदोग. ओना कादुन इटलाह वने, नना ओप्पोन.^०

8 नना मीकु देवुळता पेदिरते सिरप एनेन मीहवन, मति ओग मीकु देवुळता पवित्र जीवाते मीहतनोग,^०” इनजोर पोकरु कीदोग.

युहनि येसुन देवुळता पेदिरते एग मीहतहताड

(मत्याल 3:13-17; लकाल 3:19-22)

9 अद्रमे योहनि देवुळता पेदिरते एग मीहचोर मनेके, उंद दिया येसु गालिल पटटा नासरेत नारैनाहि वासि, योर्दन बेटेगा योहनना कयदे, देवुळता पेदिरते एग मीतोग.

10 येसु एतगा मुळिन्दस पोगोन तेदतस्के, अस्केडस्केन पोगोटा ब्रमि पडुने आसि,^०देवुळता पवित्र जीवा पेखा पिटेलेहका, तना पोगोन रेगनदिन येसु ऊळतोग.^०

11 अचोटेन पोगोटाहि देवुळता आल्का केंज वाता, “निमा नावा जीवा कीतोग मगानिन,^० नीवा लोप्पा नना पका गिर्दा आतन,” इनजोर केंज वाता.^०

12 पया चटने देवुळता जीवा अगडाहि येसुन, वेल्लाय जेक पेळकल ब्रमते ओसीता.

* 1:1 1:1 मत्याल 4:3; 16:16; 26:63; मार्कल 14:61; लकाल 22:70; योहन 3:16-18; 11:27; बळयि 9:20; 13:33; रोम सहरतोर 1:3-4; तोहर्चितव पोल्कोड 2:18 * 1:2-3 1:2-3 मत्ताकी 3:1 * 1:2-3 1:2-3 यसायाह 40:3; मत्याल 3:3; लकाल 3:4; योहन 1:23 * 1:4 1:4 देवुळता पेदिरते एग मीम्हटु इद रिजजतुन वेल्लाटोर “बाजिमा” इन्द्रतोर. * 1:4 1:4 बळयि 13:24; 19:4 * 1:5 1:5 याकब 5:16 * 1:7 1:7 योहन 1:20,27; बळयि 13:25 * 1:8 1:8 योहन 1:32-33; बळयि 1:4-5; 11:16 * 1:10 1:10 योहन 1:51; बळयि 10:11 * 1:10 1:10 योहन 1:32-33 * 1:11 1:11 इपिसुसतोर 1:6

* 1:11 1:10-11 योहन 5:6,9

13 अगा रेड वीसाड दियाड, देयहकना मुक्याल येसुना पट ऊळता, * मति येसु तानाड केंजोग। ओसो येसु अगा गेळा जन्वर्कना संगे मतो। अगा मतस्केने, देवतुल्लुक ओना सेवा कीसोर मंदुड.*

येसु तना कबळ सुस कीस्तोग

14 पया बह आता इतेके, अडोग राजाल योहनिन जेलते वाट वेहतोग। ताना पया, येसु गालिल पटटे वासि, देवुळता राजेमता बेसता कबुरतुन पोकरु कीतो।*

15 येसु इद्रम इंदोग, “देवुळ वेहतद कगो एरे एवता; इंजेके देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद दिया एवयलाह आता. * मीट पापमता अगदाहि मल्लिस, * बेसता कबुरतुन विस्वस कीम्हट,” इनजोर इंदोग.*

येसु तनाड कगयवालोरिन आचिह्तोग।

(मत्याल 4:18-22)

16 उंद दिया येसु गालिल समदुरता दडिय अनेके, ओगु सिमोनि, अंदेयाल, वेर तमोग इर्वुरिन ऊळतोग। वेर मीन्क पोयवालोर मताहकु, समदुरताग वदिड आहचोर मतोर.

17 अस्के येसु ओरिन इतोग, “नाना संगे ददु. मीट इचानाह मीन्क पोयंदिर; मति इंजेके मीटु मन्कलोरिन नयगा तवालोरिन आयकिर, अद्रम नना मीक कीकन,” इतोग।

18 इदिन केंजताहे, वदिन अगान विळिससि, वेर तमोग इर्वुर आसि, येसुना संगे अतोर.

19 पया येसु उचुन पुमेह अनेके, जेबेदि इनवानाड मक्कु याकुबि ओसा योहनि, वेरिन ऊळतोग। वेर तमोग इर्वुर आसि, ओडाताग वदिन ओकुंल कीसोर मतोर.

20 येसु ओरिन ऊळतस्के, चटने तना संगे बायलाह केयतोग। केयतस्के ओर इर्वुर आसि, तमा तपे जेबेदिन, कूलतोरग संगे ओडातागान विळिससि, येसुना संगे अतोर.

ओर्वोग मन्कनगडाहि येसु देयमतुन पडिह्तोग।

(लुकाल 4:31-37)

21 अद्रमे पया येसु ओसो ओनाड कगयवालोर कापेर्नाग अतोर. अन्जि वारमता पोल्वादियाते पार्तनाता लोतगा येसु कागहता बोटटोग।

22 ओग कागहतनदिन केंजिसि, लोकरु बयल आतोर. बह इतेके येसु ओरिन साश्रमगस्रा लेहका कागहोग, मति तन्क अदिकर मतपु कागहन्दोग।

23 अचोटेन दोम्हक्ने अद लोतगा ओर्वोग मन्कल ओळियतोग। ओन देयम पोस मता.

24 अद देयम जोरते केयिस इद्रम इता, “ए नासरेत नाटेनोग येसुनिन, मावा संगे नीवा बाताल कबळि? निमा बह माक बूळे कीयलाह वातिना? निमा बोनिन इनजोर पुनोग? निमा देवुळ लोहतोग पवित्र मन्कनिन * आदिन!” इता.*

25 मति येसु अद देयमतुन, “केमेन मन! वेनगडाहि पेसिस अन!” इनजोर दगा इतोग।

26 अस्के अद देयमि ओग मन्कन तेल्हच मन्जि, जोरते केयिसि, ओनगडाहि पेसिस वितता.

27 इदिन ऊळिस अगा मतोर लोकरु बागिसि, ओर्विहक-ओर्वोग वळहकसोर, “इद बेद्रमता पूना पोल्लो रा? वेग अदिकरते देयहकिन वने उकुम ईस्तोग, अव वेना पोल्लोतुन केंजिहताड वने,” इतोर.

28 पया येसुना इद पोल्लो चटिपटे गालिल पटटाड एरे-गरेताड नाहकनगा आबुर आता.

येसु वेल्लाय मुडुन सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 8:14-17; लुकाल 4:38-41)

29 अद्रमे पया येसु तनाड कगयवालोर याकुबिन, योहनिन पोसि, पार्तनाता लोताहि पेसिस सिमोन, अंदेयाल, वेर तमोग इर्वुरा लोन अतोग।

30 अद वेलाते सिमोना आतोहक दंड पोस मता, इद पोल्लो बोरो येसुहक वेहतोर.

31 पया येसु तानगा अन्जि, ताना कयनुन पोस तेहतोग, तेहतस्केन ताना दंड रेगता. पया अद ओरिहक जावा-एगा कीसीता.

32 अदे दिया मुलतस्के, वारमता पोल्वादिया मारता. † अस्के लोकरु सवे दुकिनोरिन ओसो देयहक पोयतोरिन येसुनगा ततोर.

33 पूरा नागमेटोर इतपे मुल, अद लोता मुनेह जमा आतोर.

34 पया अलग-अलग रीतताड दुकिने तिपल आसोर मतोरिन, येसु सत्रे कीतोग. अहे ओसो वेल्लाटोरिन देयहक पोस मताड, अविस्किन वने ओरगडाहि पेसिह कीतोग. देयहकु येसु बोग आंदोग इनजोर पुंदुड. मति (अद तकने, नना बोनिन इन्जि, सबेटोरिहक एका आयनद आयो इनजोर,) येसु अव देयहकिन वळहकलाह एवोग।

येसु दुसाड नाहकने देवुळता पोल्लोतुन पोकरु कीस्तोग

(लुकाल 4:42-43)

35 पया सकरताड कोम्क कूसिहपान येसु तेदिसि, बोरे लेवगा अन्ज पार्तना कीतोग।

36 अस्के पया सिमोन तना तोळतोर बार, येसुन पर्वकलाह अतोर.

37 अन्जि येसुन ओर दोर्किह कीतोर, अस्के ओन इतोर, “नाटेनोर वेल्लाटोर लोकरु नीक पर्वकलाह आतोर, गसु,” इतोर.

38 मति येसु ओरिन इतोग, “आयो! माट इकेडाड एरे-गरेताड नाहकने दाकल. अगा वने नाक देवुळता पोल्लोतुन पोकरु कीया पोयहता, इदे कबळतुहक नना वातन,” इतोग।

39 अद्रम पया येसु तनाड कगयवालोर बारा, पूरा गालिल पटटे तिरियतोर. नाग-नाग अन्जि, येसु यहदिराड पार्तनाताड लोहकनगा पोकरु कीदोग. ‡ अहे देयहक पोस मतोरगडाह देयहकिन पेसिह कीदोग.*

येसु मॉडरोगमतोन सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 8:2-4; लुकाल 5:12-14)

* 1:13 1:13 2 कुरितोर 12:6-7 * 1:13 1:12-13 मत्याल 4:1-11; लुकाल 4:1-13 * 1:14 1:14 मत्याल 4:12 * 1:15 1:15 गलातितोर 4:4; इपिसुसतोर 1:10; 1 तिमीति 2:6 * 1:15 1:15 लुकाल 24:47; बळयिर 2:38; 3:19; 5:31; 20:21 * 1:15 1:15 मत्याल 3:2 † 1:24 1:24 देवुळ लोहतोग पवित्र मन्कनिन वेन इन्जि पोल्लोते मसिहा इन्हतोर, युगानि पोल्लोते किर्स्तु इन्हतोर. * 1:24 1:24 याकुबुन 2:19 ‡ 1:32 1:32 लुकाल 4:40 वचनता कालनेट ऊळाट. § 1:39 1:39 यहदि जाततोर इम्पेल देसेमते मंदु, ओरिन इम्पेलतोर वने इद्र. * 1:39 1:39 मत्याल 4:23; बळयिर 10:37-38

40 उंद दिया ओर्बोँग मोडरोगमतोग मन्कल येसुनगा वातोग. (अद्रमतोरिन यहूदिर कळ्वोगतासिंदूर.) ओग येसुनगा वासि, मिडाड कोटिसि इद्रम अर्जि कीतोग, “नीवा विचर मतेके, नाक सत्रे कीसि नावा कळ्वोगतुन तेंड पगयकिन,” इतोग.

41 इतस्के येसुहक मान वसता. अदिनेनाहक पया “अह इतेक अले, नावा विचर मन्हताये! निमा बेस आम,” इनजोर इतोग. इनदहपा, (यहुदिरा मोळतोन इतवद नोमळता अडोतुन नोमवा,) येसु कय आहक ओन बोयतोग.

42 अस्के चटनेन ओना मोडरोगमता मायता, ओग बेस आतोग.

43-44 पया येसु ओन इद्रम उकुम इतोग इतेके, “इके केंजा! इद पोळ्लोतुन बोन्के बार वेहमा. इजेके निमा कुदि अन्जि, बेस आतन इन्जि, बूमयाहक कयतल मोसनाह. मोसनाह अडोड मतपु, मोडरोगमता कळ्वोगतुन तेंडनद मोक ईम. सत्रेम आताहकु मोक इतोग इन्जि, बूमयाल सबेटोरिन वेहतनोग, अस्के नियगा मोडरोगमता कळ्वोग मनो आयगा,”[☆] इनजोर मोळतोन येसु वेहच लोहतोग.

45 (निमा बोन्के वेहमा इनजोर वेहचाय) मति, ओग मन्कल अद पोळ्लोतुन पका आबूर कीतोग. आबूर कीताहकु, गोहडिनाड गोहडिड लोकर नाक कलियलाह वायनुर इन्जि, येसु बेदे नाटेनागा पिडम-पडम दाया पगवोग. ओग पलते लोकर लेवगान मंदोग. तेला मति लोकर ईनाह-आनाह ओनागा वांदुरे.

2

कयक-कालक वागतोन येसु सत्रे कीस्तोग
(मत्थ्याल 9:1-8; लुकाल 5:18-26)

1 उचुक दियाना पया, येसु तनाड कगयवालोर बारा, ओसोवने कापेनांग मल्स वातोर. वातस्के ओग लोन मन्हतोग इनजोर, इद पोळ्लो लोकर केजतोर.

2 पया वेल्लाटोर लोकर अद लोतगा जमा आतोर, काल ओगलाह जागा इले आसि, अगदागा वने पूरा तिळ्ळप अर्स मतोर. येसु ओरिन देवळता पोळ्लो वेहचोर मतोग.

3 अचोटेन नालवुर मन्कलोर, ओर्बोँग कयक-कालक वागतोग मन्कन कांजिसि, येसुनगा ततोर.

4 मति लोकर अगातुहक तिळ्ळप अरनाह निंदिस मतोर, वेरिहक येसुनगा एवयलाह अग दोर्को. पया वेर लोता वेसळता तडिसि, येसु मतद अरागाहक कटल पंदनाह, बेरा बूका कीतोर. बूका आतस्के, अद बूकाताहि ओग तेद पगवोग मन्कन, कटल अस्के येसुना मुनेह रेहतोर. 5 ओरा विस्वसतुन ऊळिसि, कयक-कालक वागतोन, येसु इद्रम इतोग, “अल बाबा! नना नीवाड कसुकिन मापि कीय्हनन,” इतोग.

6 अस्के अगा उचुक साङ्गमापूर उदिस मतोर. ओर येसु इतद पोळ्लोतुन केजिसि, आपुना-आपोगे इद्रम विचर कीया बोटटोर इतेके,

7 “ऊठा वेग मन्कल उगसे, देवळतन इतपे बह पोगयिहतांग! देवळतुन विळ्ळिस इतेके, बोगे पापमतुन मापि कीया पगवोग,” इनजोर विचर कीया बोटटोर.

8 पया येसु चटने ओराड विचकिंन पुन्जि, ओरिन इद्रम इतोग, “मीट नावा लोप्पा, बाराहक कुळसा विचर कीय्हनिर रा?

9 वेग कयक-कालक वागतोन ‘नीवाड कसुकेना मापि आता,’ इह इतेके अल्कोया? बार वेनु ‘तेदिस नीवा कटल पोस अन,’ इनदनद अल्कोया?

10 इजेके नना माने-मन्कना नडुम पुटोतन मन्जि, देवळतनाह नयगा इद बसते, पापमतुन मापि कीयनद अदिकर इंका मन्हता इन्जि, मीक तोहतकन,” इतोग.* इन्जि कयक-कालक वागतोग मन्कन इद्रम इतोग,

11 “नना नीक वेहतलाह आतन, अले, तेदा! नीवा कटल पोस लोन अन,” इतोग.

12 इताहे ओग मन्कल तेदतोग. तेदिसि तना कटलतुन पोस, सबेटोरा मुनेहतुहक पेसिस अतोग. इदिन ऊळिसि अगा जमा आतोर लोकर पका बामतोर. बामिसि देवळतुन जोहर कीसोर, “माट इद्रमता कबळ बेस्केन ऊळवल अयो!” इनजोर इतोर.

सिदवा एनवाल लेविनु येसु केथिहतोग

(मत्थ्याल 9:9-13; लुकाल 5:27-32)

13 पया येसु अद लोताहि पेसिसि, गालिल समदुरता दड कचुलिये अतोग, अस्के वेल्लाटोर लोकर ओना पयाह वातोर. पया येसु ओरिन काहता बोटटोग.

14 पया अगडाह अनेके, सिदवा एतना नाकातगा, अल्पुना मगि लेवि पेदिरतोन सिदवा एतहपा, येसु ऊळतोग. ऊळिसि “नावाड कगयवानिन आयकिन दया!” इतोग. इतस्के लेवि तेदिसि, येसुना संगे अतोग.

15 पया येसु तनाड कगयवालोर संगे, लेविना लोतगा गाटो तिनदलाह उदिस मतोग. अस्के येसुना पयाह वास मतोर, वेल्लाटोर सिदवा एनवालोर मुळ्हेर ओसो पापिरां वने, तिनदलाह उदतोर.

16 येसु सिदवा एनवालोर संगे, पापिरा संगे, गाटो तिनदनदिन पर्सिर ओसो साङ्गमापूर ऊळतोर. ऊळिसि “एड वानाहि, येसु बेद्रम वेरा संगे, तिनदना-उनडना कीस्तोग रा?” इनजोर ओनाड कगयवालोरिन कटला कीतोर.

17 येसु ओरा वळ्ळकनदिन केजिसि ओरिन इतोग, “रोगमलेवोर डायनरनेके अनोर, मति रोगम मतोर तमा दुकतुन पोहतलाह दास्तोर, पुनविरा? अद्रमलेहकाने माट नेह्नोरोग इनवालोरिन आयो, मति पापिरिन केयलाह नना वातन,”[☆] इतोग.

उपसता लोप्पा ताल्हकमुळ

(मत्थ्याल 9:14-17; लुकाल 5:33-38)

18 देवळता पेदिरते एग मीहवाल योहननाड कगयवालोर ओसो पर्सिर उपस कीदूर. मति येसुनाड कगयवालोर उपस केजोर. अदिनेनाहक ओरगडाह उरतुर येसुनगा वासि इद्रम इतोर, “योहननाड कगयवालोर ओसो पर्सिराड कगयवालोर उपस कीस्तोर; मति नीवाड कगयवालोर बेद्रम उपस केजोर?” इतोर.

19 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मर्म-पेकाल तमा संगे मनदहपा, मर्मिड अतोर उपस कीया पगयहताोर? मर्म-पेकाल ओरा संगे मनाहजोम, ओर उपस कीया पगवोर.

20 मति कोटलतोर वासि, मर्मपेकान ओरगडाहि एग्पिह कीसि पोस ओयनुर, इद्रमता वेला वायगा,[‡] अद तूकने ओर दुकम आसि तिनोर आयनुर,” इतोग.

☆ 1:43-44 1:43-44 लैय्यवस्था 14:1-32

* 2:10 2:10 माने-मन्कना नडुम पुटोय इतेके येसुये. माने-मन्कना नडुम पुटोय इद पोळ्लोता अर्तम पुनदलाह पुस्तकता आकिते

पुनव वेल्लाता अर्तम रासतव मन्हताड, अगा ऊळ्ळद.

† 2:15 2:15 पापिर इतेके, यहूदिराड अडोन नोमवोर पापिर.

☆ 2:17 2:17 1 तिभोति 1:15 ‡ 2:20 2:20

ननाये मर्मपेकान अदन इन्जि, येसु तनाय लोप्पा वेहतहताोर.

21 (इतापया, तना काहहतव पूनाड पोल्लोनागा, पाळना रिबजताड पोल्लोड कलिय पगवोड इनजोर तोहतलाहि, रेंड पुन्निह कीयनव पीटोने इद्रम इतोम.) “पाळना गेदेता अगता बूकातगा मेतलाह, पूना गेदे बोगे ओल्सोम. ओल्सतेके पूना गेदे पाळना गेदेतुन अहचि, इका ओसो बेरा बूका कीयगा.
22 अद्रमे ओयवदु पूना अंगूर जोमातुन, पाळना तोलाजोकीते बोगे एन्दोम. एन्दतेक इसि मिडतद जोमा ओयिसि बोल्हिहता. बोल्गताहकु, जोकां ओसो आडिसि अगयहता. अमस पया अंगूर जोमा ओसो जोकां रेंड आसि बूडेम आस्ताड. अदिहक पूना मिडतद अंगूर जोमातुन पूना जोकीते एन्दिहहोर.” (नना पूनाड-पूनाड पोल्लोड काहहतहनन, अविसकनगा पाळना रिबजताड पोल्लोड काल्हपनायो इन्जि, येसु इव पुन्निह कीयनाड पीटोड वेहतोम.)

वारमता पोल्वादियाता लोप्पा कट्टला
(मत्याल 12:1-8; लूकाल 6:1-5)

23 उंद दिया इद्रम आता इतेके, येसु वारमता पोल्वादियाते, गोहक अयस मतव, बोराडो पोलहकना नडुमतहक अनजोर मतोग. अनेके येसुनाड कगयवालोर गोहकनाड एन्किन ऊचिंदुर.

24 तेन ऊळिसि अगा मतोर पसिर येसुन इतोर, “पोल्वादियाते बेदे कबळ कीयलाह पोलो, तान नीवाड कगयवालोर बह नोमोर?” इनजोर कट्टला कीतोर.

25 अस्के येसु ओरिन इद्रम इतोम, “मुनेटा कालमते दाविद राजाल तनाड ऐगोटोर बार, ओरिहक कय वसतस्के बह कीतोर, तेन मीट देवुळता साम्प्रमते बेस्केन अर्बविरा?

26 अस्के ओर देवुळता रावुळतगा बह अतोर; अगा देवुळतहक वाटटाड बेव आरिड, बमयालोरीहके तिनदलाह पोलिंदुड; दाविदिहक पोल्वेकाय, अवे आरिन अबियातार इनवाल पेर्माल ओन्क तिनदलाह इतोम, दाविद पया तना तूळोत्तोरिहक तृसिसीतोम.* (अस्के देवुळि दाविद राजानु तपतिन इनो अले.)” इतोम.

27 ओसो येसु ओरिन इतोम, “देवुळि वारमता पोल्वादियातेनाहक मन्कन पुटिह केवो, मति मन्कनेनाहके पोल्वादियातुन पुटिह कीता.

28 अदिनेनाहक नना माने-मन्कना नडुम पुटोटोनन मन्जि, पोल्वादियाते पोलनदिन, पोलवदिन वेहतनद अदिकर नाक मन्हता,” इनजोर इतोम.

3

वागता कयदोन येसु सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 12:9-14; लूकाल 6:6-11)

1 अद्रमे ओसो उंद देवा, येसु पोल्वादियाते यहूदिरा पार्तनाता लोन अतोम. अगा ओर्वोग वागता कयदोग मतोग.

2 (अगा उच्चुर पसिर वने मतोर.)पोल्वादियाते ओम मन्कना कयदुन येसु सत्रे कीस्तोग, बार केवोगा, इनजोर ऊळसोर मतोर. पोल्वादियाते सत्रे कीतेके, येसुना पोगोन (अद दिया कबळ कीयनद) तप तोहतकोम इनजोर, पट ऊळिंदुर.*

3 येसु वागता कयदोनु, “तेदिसि नडुम वास मिल्म,” इतोम.

4 पया येसु अगा मतोर मन्कलोरीन इद्रम ताल्हकतोम, “पोल्वादियाते बाताल पोलिहता? बेसता कबळ कीयनदा, बार लागवा कबळ कीयनदु? जीवातुन पिसिह कीयनदा, बार बूळे कीयनदु, वेहाट!” इतोम. मति बोरे बह वळ्हकोर.

5 येसु ओडते सबेटोरिन ऊळतोम, मति ओर कैगम बूदते मतदिन ऊळिसि,† येसु दुकम आतोम. आसि वागता कयदोन “नीवा कय आहा!” इतोम, अस्के ओग कय आहतोग. आहतस्के ओना कय सत्रेम आता.

6 पया पसिर अगडाह पलत पेसिसि, येसुन बह कीस हक्ककल इनजोर, एरोद राजाना तुंगातारा सगे कलियिसि वळ्हकिंदुर.

समदूरतगा वेल्लाटोर येसुनेके वास्तोर

(मत्याल 12:15-16)

7 अद्रमे पया येसु तनाड कगयवालोरिन पोसि, समदूरतेके अतोम. गालिल पटयोर वेल्लाटोर लोकरा गोहडि, येसुना पेके अतोर.

8 येसु कीतद बामिह कीयनद कबळतुन केंजिसि, येसुसलेम सहरताहि, अहे यहदा पटटाड दुसाड नाहकनाहि, इदुमिया पटटाहि, योर्दन बेरेटा अब्रताड नाहकनाहि, सोर-सिदोन सहर्कनाहि, अब सहर्कना ऐ-गरे मनदनव नाहकनाहि, वेल्लाटोर लोकर येसुनागा वातोर.

9 वेल्लाटोर लोकर माताहकु, लोकर तना पोगोन अरमाकिर इनजोर, येसु तनाड कगयवालोरिन, “उदिस काहहतलाह, नाक उंदि ओडा तय कीमहदु,” इनजोर वेहतोम.

10 येसु वेल्लाटोरिन सत्रे कीस मतोग, अदिहक बेमरतोर ओन बोयलाह दोबेड-नूकेड आंदुर.

11 देयहक पोयतोर वने, लोकरा नडुम मतोर. अव देयहक येसुन ऊळतेक अचोन, ओना मुनेह अर्सि, “निमा देवुळता मगनिन!” इनजोर, जोरते केयिंदुड.

12 मति येसु, “नना बोन्न इन्जि, बोन्के बह वेहमाटु!” इनजोर अविसकिन उकुम इंदोम.

येसु बारा बळयिरिन आचिहतोम

(मत्याल 10:1-4; लूकाल 6:12-16)

13 अद्रमे उंद दिया येसु गुड्डातगा पोगोन तडतोम. तडिसि तन्क विचर वातोरिन, तनगा केयतोम. केयतस्के ओर ओनगा अतोर.

14-15 अतस्के तना सगे मन्जि कगयलाहि, देवुळता पोल्लोतुन पोकर कीयलाह लोहतलाहि, मन्कलोरागडाह देयहकिन पेसिह कीयनद अदिकर इयलाहि, बारा बळयिरिन निल्पिह कीतोम.

16 ओर बारा मन्कलोराड पेदिर्क इद्रम मन्हताड: सिमोन (वेन पत्रु इनजोर येसु दुसा पेदिर तासतोम);

17 जेबेदिनाड मगकु याकुब ओसो योहन, वेर तमोग इर्बुर (बुवनरगिस इतेके गुळ्जना लेहकाडोर इनजोर, येसु वेरिन दुसा पेदिर तासतोम);

18 आंदुर्याल, फिलिप, बार्तोलोम, मत्याल, तोमाल, अल्पुना मगि याकुब, तदु इनवाल यहूदाल, सिमोन (वेग रोम सर्करता अडम पाटितोग मतोग).

19 ओसो यहूदा इस्केर्यात, वेगे आक्रिते येसुन कोटेतोरा कयदे पोसीतोम.*

साम्प्रमगस्र येसुन देयम पोयतोम इन्हतोर

(मत्याल 12:24-32; लूकाल 11:15-22; 12:10)

20 पया येसु कापेनीटि तना मतद लोतगा वातोग. अस्के ओसोवने इचोन लोकरु जमा आतोर इतेके, येसुहक ओसो ओनाड कागयावालोरिहक, गाटो तिनदलाह वने अगा दोर्को.

21 येसुना लोतोर इद पोल्लोतुन केंजिसि, ओन ततलाह अतोर. बाराहक इतेके, येसु बयमाड आतोग इनजोर, लोकरु वळहकिंदुर. [☆]

22 उच्चुर साङ्गमगस्र येसुसलेम सहरताहि वास मतोर. ओर इद्रम इतोर, “वेन बेल्लेबुब इनदनद देयहकना मुक्याल पोयता, तानाय सायताते, देयहकिन मन्कलोरगडाहि पिसिह कीस्तोग रा!” इनजोर इतोर.

23 अदिहक येसु ओरिन तनागा केयिसि, पुन्निह कीयनव पीटोने इद्रम वेहतोग, “देयहकना मुक्याल बाराहक तनाड देयहकिन पिसिह कीयगा?

24 बेदाय राजेमते तमाय नडुमि कोंटेड पुट्टेके, अद राजेम निच मनो.

25 अहे बेदाय लोतगा कोंटेड पुट्टेके, अद लोन निच मनो.

26 अद्रमे देयहकना मुक्याल ओसो ताना तोळताड देयहक, तमतमा विस्द आतेके, अविस्कना लाव मनो अवालि.

27 मति उद लोतगा नेडिस, लूटे केवाल मुने अगडोग पळ्योन दोहवालेवा, अगडा मादुन लूटे कीसि पेहता पगवोग. मुने पळ्योन दोहतेकेने, ओना लोतुन वेग लूटे कीस ओयनोग. (अद्रमलेहका देयहकना पळ्योन दोहतेकेने, नना देयहकिन पूड पगयकन,)” इनजोर इतोग.

28-30 ओर साङ्गमगस्र येसुन देयम पोयता इनजोर इंदुर. अदिनेनाहक (इद्रम तप तोहतनद, देवुळता जीवातुनपास्कतप आस्ता, इदिन तोहतलाह) येसु ओसो इतोग, “इह केंजाट, मीक सेतेम वेहतहनन, मन्कना सबे पापमतनु, अहे देवुळता अडम वळहकतदिनु, देवुळि मापि कीया पगयगा. मति बोग देवुळता पवित्र जीवातुन पास्किहंतोग, ओन देवुळि बेस्केन मापि केवो आयगा. [☆] ओग हातेकाय, अद पापम मापि आयवा ओनगा मन्हातये,” इनजोर इतोग.

येसुना निटम जीवातोर बोस?

(मत्याल 12:46-50; लुकाल 8:19-21)

31 पया अस्केन येसुना तलोगि, ओनाड तमोर वातोर. ओर अगदगा निचि, येसु पलत पेसेग इनजोर, केय लोहतोर.

32 अस्के ओना सर्ने उदिस मतोर लोकरु इतोर, “गस्र, नीवा यायालि, नीवाड तमोर पलते नीक पडकलाह आतोर,” इतोर.

33 इदिन केंजिसि येसु इतोग, “नावा यायालि, नावाड तमोर, नावा लोतोर बोर आंदुर?” इतोग.

34 पया ओना सर्ने उदिस मतोरिन ऊळिसि इतोग, “ऊळाट! नावा लोतोर इतेके वेरे आंदुर.

35 बोर देवुळ वेहतप ताकिहंतोर, ओरे निटमे नावाड दादालोर-तमोर, एलास्क-बाथिस्कु, तलिस्कु आंदुर,” [☆] इनजोर येसु इतोग.

4

विजा वीतना पीटो

(मत्याल 13:1-9; लुकाल 8:4-8)

1 येसु ओसो उंद देबा गालिल समदुरकचुल, लोकरुिन कागहता बोटोग. वेल्लाय मुलु ओना सर्ने जमा आस मतोर. अदिनेनाहक येसु एगकचुल मतद ओडातगा उदतोग. सबेटोर बार ओनाड केंजलाह, दडकचुल निच मतोर.

2 येसु मुडा लोकरुिन पुन्निह कीयनव पीटोने, वेल्लाडे पोल्लोड कागहतोग. उंद पीटो इद्रम मता:

3 “केंजाट, उंद दिया ओवैंगि मन्कल विजा वीतलाह पसतोग.

4 ओग वीतनेके, उडुन विजा अगदा कचुल अरता, अदिनु पिटेड वासि कतम तिताड.

5 उडुन विजा आद बंडाना जागाते अरता, अगा आदता पोगोन बर्बर तोळ्यो मताहक, विजा चट्टिपेटे मोन्हाट्टा.

6 मति ईकं लोया अनवाहक, एद तेगत्स्के पोर्हकाड वागिस डोलताड.

7 ओसो उडुन विजा कोये-जपिना जागाते अरता, पया कोये-जपिड वने बेसिसि पेसनद वंज-सोपतुन हक्कताड, बेस एवोड. अदिनेनाहक अब एक पेसोड.

8 मति उडुन विजा इसि, राव जागाते अरता. पया अद मोन्हाटिसि, उंद-उंद मोदुदुहक वेगा डेडा वीसा (30), वेगा मूंड वीसाड (60), वेगा नू (100), इद्रमलेहका तेना पंटा वाता,” इनजोर वेहतोग.

9 वेहचि, “मियगडाहि बोरिहक पुनदलाह गिर्दा मन्हाता, नावा पोल्लोतुन बेस केंजाट!” इतोग.

विजा वीतना पीटोता अर्तम

(मत्याल 13:10-23; लुकाल 8:9-15)

10 पया येसु वागो मतोग अस्के, तनाड बळयिर बारा मन्कलोर, ओसो दुसोर उच्चुर ओना संगे मनवालोर ओनगा वासि, “गस्र, इद पीटोता अर्तम माक वेहा,” इतोर.

11 येसु ओरिन इतोग, “मीक इतेके, देवुळि तना राजेमताड मकतव पोल्लोन पुनदलाह बुद ईता, मति तानाड पोल्लोन नमवोरिहक बार, इव पोल्लोन नना पुन्निह कीयनव पीटोने वेहतहनन.

12 बह इतेके:

ओर नावाड कबास्किन ऊळलाह कोनि ऊळनुर, मति

अविस्कना अर्तम ओर पुनोर आयनुर, ओसो

नावाड केंजलाह कोनि केंजनुर,

मति ओरिहक तेळियो आयगा.

अद्रम पुतेके, तेळियतेके, ओर देवुळतेके मलवेर,

अस्के देवुळि ओरा पापमतुन मापि केवालि[☆],

इनजोर इतोग.

13 पया ओसो ओरिन इतोग, “मीट इद पीटोता अर्तम पुनवेके, ईका ओसो वेहतनव सबे पीटोना अर्तम बेद्रम पुनदकिर?

14 वीतवाल इतेके, देवुळता पोल्लोतुन पोकरु केवाल आंदोग, (विजा इतेके देवुळता पोल्लो आंदु).

15 अगदगा अरतद विजाता जागा इहलेहका मन्हाता. उच्चुर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतुन केंजिहंतोर, मति देयहकना मुक्याल चट्टेने वासि, ओरा जीवातगा वीततद पोल्लोतुन मागडनाह कीस्ता.

☆ 3:21 3:21 योहन 7:5; 2 कुरितोर 5:13 ☆ 3:28-30 3:28-30 इब्रितोर 10:29 ☆ 3:35 3:34-35 इब्रितोर 2:11 ☆ 4:12 4:12 यशायाह 6:9-10; योहन 12:40; बळयिर 28:26-27

- 16 अद्रमे आद बंडातगा अरतद विजाता जागा इहलेहका मन्हता: उच्चुर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतुन, गिर्दाति चटनेन केजिहतेर.
 17 मति अद पोल्लो ओपा जीवातगा गडवाहकु, गळ्के विस्वस कीस्तोर. पया देवुळता पोल्लोतुन नमाताहक, ओरिहक अडुसन्काय, तितल्काय वातेके, चटनेन विस्वसतुन विळिसिहतेर.
 18 कोये-जापिनागा अरतद विजाता जागा इहलेहका मन्हता, उच्चुर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतुन केजिहतेर.
 19 मति पिसवागताड आल्सुळ्कु ओसो अनम-दनमता उळ्बे, सम्परमता लाल्सु, इव ओरा जीवातगा देवुळता पोल्लोतुन बेर्स एवोड; पया अद पोल्लो वातय पाय्दाता आयो.
 20 मति राब जागा इहलेहका मन्हता, बोर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतुन केजिसि, तमा जीवातगा तासिहतेर. (राब जागातगा अरतद विजा) बेद्रम उंद-उंद मोदुदहक बेगा डेडा वीसा (30), बेगा मूंड वीसाड (60), बेगा नरू (100), इद्रम पंटा वास्ता, अद्रमता पंटालेहका, ओर बेसताड कबस्क कीस तोहतहतेर,” इनजोर इतोम.

चिमल्लिता पोल्लो

(लकाल 8:16-18)

- 21 येसु ओसोवने ओरिन इतोम, “बोगाय चिमलि नीविह कीसि, डूटलोप्पा मुळ्हच तासनोगा? इलवेके कटलता इळ्ण तासनोगा? आयो, वेहच आयि इनजोर, बोव्लापोगोन तासिहतेर.
 22 अद्रमे देवुळताड सबे मकिह कीतव पोल्लोड पड्ने आयनुडे, इद्रमता वेला वायगा.
 23 मिण्डाहाह बोरिहक पुनदलाह गिर्दा मन्हता, ओर नावा पोल्लोतुन बेस केजाट्टु,” इतोम.
 24 ओसोवने ओरिन इतोम, “इव पोल्लोनु मीट उसरते केजाट्टु. बेद गोट्टाते मीट दुयोरिहक कहच इय्दनिर, अदे गोट्टाते देवुळि मीक कहच इयगा, तान्काय एक्वा इयगा.
 25 बाराहक इतेके, बोनगा पुनदद बुद मन्हता, ओन्कु देवुळि ओसो इंका इयगा. मति बोनगा पुनदद बुद इले, ओनगा बेचोन दिसिहता, तान वने देवुळि तेंडिस ओयगा,” इनजोर वेहतोम.

पेनेम मोन्हटनद पीटो

- 26 अद्रमे ओसो येसु वेहतोम, “देवुळता राजेमता पोल्लो इद्रमलेहका मन्हता: ओवोर्ग मन्कल तना पोलमतगा पेनेहक वीतिहतेर.
 27 वीतिसि ओग नका उजना, सकर तेदिस कबळ कीयना कीस्तोम. पया पेनेहक मोन्हटिसि बेर्सिहताड. इव इद्रम बह आस्ताड इनजोर, ओग मन्कल पुनोम.
 28 ओग मन्कल बातय केवालेवा, बुमि तनाय अनम पुटिह कीस्ता. मुने ऊयुम बेर्सिहता, बेर्सिसि एन पसिस पयिहता, पया एक्ननगा पेनेम पोयहता.
 29 अहे पया पेनेहक अयताहे, चट्टिपट एट्टते कोयहतेर,” इनजोर वेहतोम.

पुलुळ (दुलि) पेनेमता पीटो

(मत्याल 13:31-32,34; लकाल 13:18-19)

- 30 येसु ओसो वेहतोम, “देवुळता राजेमता पोल्लो बेद्रम बेर्सगा? इद पोल्लोतुन तेळियिह कीयलाह, उंद पीटो वेहतहनन.
 31 देवुळता राजेमता पोल्लो, उंद पुलुळ पेनेमता लेहका मन्हता. पुलुळ पेनेम इतेके, पकाय उडुला पेनेम मन्हता.
 32 मति नेल अर्सि मोन्हटटापया, अद बेर्सिसि बेरा मरा आस्ता. अस्के पिटेड वने, तानाड कादाना दळ्मतगा वासि, गूडाड पंडिहताड,” इनजोर वेहतोम.
 33 ओसो इद्रमताड वेलाडे पीटोने, येसु लोक्कुरिन देवुळता पोल्लो वेहन्दोम. ओर बेचोन पुनदा पन्नुदुर, अचोन ओरिहक वेहन्दोम.
 34 मुडा लोक्कुरिन पुन्निह कीयनाड पीटोडलेवा बातय वेहोम आंदोम, मति मुल लेवस्के, तना संगे मन्जि, कगयवालोरिहक सबे पीटोना अर्तम तेळियिह कीस वेहन्दोम.

येसु दंदतुन रोमिह कीस्तोम

(मत्याल 8:18,23-27; लकाल 8:22-25)

- 35 पया अद दिया मुलपोळ्द, येसु तनाड कगयवालोरिन इतोम, “अलेट! माट सम्दुरता अबर दडटेके द्वाकल,” इतोम.
 36 इत्स्के मुडा लोक्कुरिन अगान विळिसिसि, तना उदिस मतद ओडातेने, ओनाड कगयवालोरो उदतोर. दुस्साड ओडाड वने ओरा संगे मताड.
 37 अस्के सम्दुरता बेरा दूदि वाता. पया लच्छाड ओडातगा वास दल्लियुडु, ओडा पूरा एग निदुलाह आस मता.
 38 येसु बार पेक्केडेके, तला ऊसि वाटिसि, उंजिस मतोग. पया कगयवालोरो ओनगा अन्जि तेहतेर, तेहच इतोम, “ए गू, तेदा, माट मुळ्चिन्हनल, बह निमा सीता केविना?” इतोम.
 39 इत्स्के येसु तेदिसि, दंदतुन दगाड इतोम, ओसो एताड लच्छान, “रोमा, मेक्ने आम!” इतोम. इत्स्के दंद-मुर्गम मायिसि, बेस मेक्ने आता.
 40 पया येसु कगयवालोरिन इतोम, “बाराहक रेयिहनिर? (नना मीक पिसिह कीकन इनजोर,) नावा पोगोन विस्वस इलेया?” इतोम.
 41 मति ओर पका रेयतेर. रेयिसि तमतयाय, “अलाले! वळ्ळु ओसो एग वने, वेना उकुमतुन केजिहताड अयो! इतेके बेग बेद्रमतोग मन्कल मनदोमगा रा!” इनजोर इतोम.

5

येसु देयहक पोयतोम मन्कन सत्रे कीस्तोम

(मत्याल 8:28-34; लकाल 8:26-37)

- 1 पया ओर सम्दुरतुन बेंडिसि, गिरासैरिन इनवालोरो दुस्सा जाततोरा एरियातगा अतोर.
 2 येसु तनाड कगयवालोरा संगे ओडाताहि रेगताहे, देयहक पोयतोम ओवोर्ग मन्कल, डोलतोरीन पोहतनाड पांजानगडाहि पेसिसि, ओरिन कलियतोम.
 3 ओग मन्कन बोरे गोल्स्केने दोहता पगवोर आंदुर.
 4 ओनाड कक्किन-काल्किन गोल्स्केने दोहच मतोर, मति अविस्किन ओग देहचि, तुक्केड-तुक्केड कीदोम. बोगे ओन आत्रे कीया पगवोम.
 5 ओग नका-पियलि बेस्के इतेक अस्केने, गुमयानगा, गुडानगा केयसोर तिरियिदोम; ओसो तना मेंदुलतुन बंडाने कोहकिदोम.

- 6 पया ओग येसुन जेकनाहिये ऊळिसि, वित वातोग. वासि येसुनाड काल्क अरतोग.
- 7-8 पया येसु ओग मन्कन पोयतद देयमतुन "वेग मन्कनगडाह पेसिस अन!" इनजोर इतोग. अस्के "एय येसु, सबेटक बेग देवुळता^५ मगानिन, निमा नाक बाराहक अडम आय्हनिन? निमा नाक सिक्सा एवोन इनजोर, देवुळता मुनेह किरिया कीम!" इनजोर देयम पोयतोग इतोग.^६
- 9 येसु ओन, "नीवा पेदिर बाताल?" इनजोर ताल्हकतोग. अस्के ओग, "नावा पेदिर वेल्लाटोरोग, बह इतेके माट वेल्लाटोरोग महनोग," इतोग.
- 10 अब देयहक येसुन, "माक इद एरियाताहि पंडमा," इनजोर पकाय अर्जि कीदुड.
- 11 अगा मेटातगा वेल्लाडे गोहड पदिड मेयसोर मताड.
- 12 अदिनेनाहक अब देयहक, "माक अब पदिनगा लोहचीम, माट अब पदिनगा दाय्हनोग," इताड.
- 13 इतस्के येसु अविस्किन दायलाह इतोग, इताहे देयहक ओग मन्कनगडाह पेसिस, पदिनगा नेडताड. अगा जोक-जोक रेंड अजक पदिड मताड, अब गोहड पदिड पया मेटा ओळिसिये, मुटेड-मुळगेड आसोर वितिसि, सम्दुरता एतगा अर्सि, कतमे मुळिन्दस डोलताड.
- 14 पया अब पदिड मेहवालो वितलो. वितिसि इद पोल्लोटुन सहरतगा ओसो ए-ग्रेताड नाहकनगा वेहतोर. वेहतस्के बाताल बाताल आता, तान ऊळलाहि अगडा लोकरु येसुनगा वातोर.
- 15 वासि देयहक पोस मतोग मन्कल बेस गेंडेड केसि, बेस बुदते मन्जि, येसुनगा उदिस मतोग. इदिन ऊळिसि नाटेनोर येसुन रेयतोर.
- 16 अगा येसु कीतद कबळतुन ऊळतोर मन्कलोर, ओग देयहक पोयतोग बेदम बेस आतोग, ओसो पदिहक बह आता, अद कतमे लोकरुहक वेहतोर.
- 17 अस्के, "निमा मयगा मनमा, मावा सिवातगडाहि पेसिस अन" इनजोर, अडोर येसुन अर्जि कीतोर.
- 18 पया येसु अगडाह दायलाह ओडातगा उदिहपा, मुने देयहक पोस मतोग मन्कल, "नाक नीवा संगे वायलाह ईम गसु!" इनजोर अर्जि कीतोग.
- 19 मति येसु ओन तना संगे वायलाह एवोग, मति इदम इतोग इतेके, "आयो, निमा नीवा लोन अन्जि, देवुळि नीवा पोगोन दया कीसि, नियेनाहक बेदमता कबळ कीता, तान मियडोरिन वेहा," इनजोर इतोग.
- 20 अदिनेनाहक ओग मन्कल अगडाहि तना लोता एरियाते अन्जि, येसु तनेनाहक कीतद बेरा कबळतुन, दाकपालिसि पटे पोकरु कीतोग.

दुकता आंचाळ सत्रेम आस्ता, डोलता पिला तेकिहता
(मत्याल 9:18-26; लूकाल 8:41-56)

- 21 पया येसु तनाड कगायवालोरा संगे, ओडाते उदिस, सम्दुरतुन वेंडटापया, (गालिल पटे मल्स वातोग). येसु सम्दुर दडटगा एवतस्के, वेल्लाय मुल अगा ओनगा जमा आतोर.
- 22 अचोटेन ओबोर्ग यारोस पेदिरतोग मन्कल येसुनगा वातोग. ओग अगडा यहदिरा पार्तना कीयनद लोता ओबोर्ग पेदामन्कल मतोग. ओग येसुन ऊळिसि, ओनाड काल्क अरतोग.
- 23 अर्सि इदम इतोग, "नावा उड्ला मयाळि डोललाह आता गसु! अद सत्रेम आसि पिसि इनजोर, निमा वासि ताना पोगोन कय तासा,^५" इनजोर येसुन अर्जि कीतोग.
- 24 अदिनेनाहक येसु ओग मुक्याना संगे दायलाह पेसतोग. अनेके वेल्लाय मुल येसुना पयाह अनजोर, गर्दि आसि ओनगा दोबेड-नूकेड कीदुड.
- 25 अस्के अद मुडगा उंद आंचाळ मता. अद बारा वर्सानाहि कुमते बादा आंदु.
- 26 अद मत एवालोर कयदे पका तिपल आस मता, तनाड पूरा कोताड मत एवालोरिहक ईसि, मारिह कीता. मति ताना बेमर मायो, इका ओसो वीळसोर अंदु.
- 27-28 पया अद आंचाळि येसुना लोप्या केंजिसि, नना मात्रम येसुना गेंदेतुन बोयतेक अचोन, सत्रेम आयकन इनजोर, आलिह कीता. कीसि, मुडा नडुम ओना पयाह वाता, वासि (अद पलते आस मताहक, सिरप) येसुना गेंदेतुन कुस्के बोयता.
- 29 बोयताहे ताना कुमता बादा मायता, अद तना कुदि, नना सत्रेम आतन इनजोर पुता.
- 30 अस्के चटनेन तना लावते बोगो मति सत्रेम आतोग इनजोर, येसु पुतोग. पुन्जि, मुडेके चेट मिळिन्दसि, "नावा गेंदेतुन बोग बोयतोग रा?" इनजोर ताल्हकतोग.
- 31 ओनाड कगायवालोर इतोर, "इद मुलु नीवा सर्ने मन्जि, नियके दोबेड-नूकेड कीयनदिन ऊळिहनिन! मति 'नाक बोग बोयतोग?' इनजोर, बह इहनिन गसु! (वेल्लाटोर नीक बोयिस मनदनुर,)" इतोर.
- 32 मति येसु तन्क बोयतदिन ऊळलाह, मुडगा सर्ने ऊळतोग.
- 33 अस्के अद आंचाळि, सत्रेम आतन इनजोर पुन्जि, येसुनगा वाता. वासि रेयते साडसोर येसुनाड काल्क अरता. अर्सि पया तन्क बह बह आता, अद सबे ओन सेतेम-सेतेम वेहता.
- 34 वेहतस्के येसु तान इतोग, "बायि! नना नीक सत्रे क्रीकन इन्जि, निमा विस्वस कीताहके बेस आतिन, सुकमते अन. इजेके इद बादा आयवालेवा पिसकिन," इनजोर इतोग.
- 35 येसु इदम वेहनेकेन, यारोस पेदिरतोग मुक्याना लोताहि उच्चुर वासि, इदम ओन वेहतोर, "नीवा मयाळ हाता रा! इजेके गूह लोन वासाय बाताल पायदा, ओन मल्स लोहा," इतोर.
- 36 ओर मन्कलोर अदम इतदिन केंजवप लेहका आसि, येसु यारोसिन इतोग, "निमा रेयमा! नावा पोगोन विस्वस तासा!" इतोग.
- 37 पया येसु मुडुन लेहचि, सिरप याकुब, योहन, वेर तमोग इवूर ओसो पत्र, वेरिने पोसि, यारोसना लोतेके अतोग.
- 38 अगा एवतस्के, अगा लोकरु अळयना, केयना कीसोर मतदिन, येसु ऊळतोग.
- 39 पया येसु लोप्या ओळियिसि, ओरिन इतोग, "बाराहक रोदा पोस अळयहनिर? पिला हायो, अद निदुते मन्हता!^५" इतोग.
- 40 अस्के पोहता वाता मुलु, येसु इतद पोल्लोटोनाहक कवतोर. मति येसु सबेटोरिन पलते पेहचि, पिलाता तलोग-तपेन ओसो तनाड कगायवालो मुवुरिन पोसि, लोप्या पिलातुन तासतगा अतोग.
- 41 अन्जि हाता पिलाता कयदुन पोसि, तमा पोल्लोते, "तलीता क्मि" (इतेके "अले पिला! नना नीक इहनिन, तेदा!") इनजोर अर्तम आस्ता^५ इतोग.
- 42 अदम इताहे, अद पिला चटने तेदता. अहे अद बारा वयसता मताहक, इके-अके वेलिय बोटाटा. इदिन ऊळिसि, अगडा लोकरु पका बामतोर.
- 43 पया "इद पोल्लो बोन्के एका आयमाकि" इनजोर, येसु ओरिन उकुम इतोग. अहे ओसो "तन्क बातालाय तिनदलाह ईन्हट," इनजोर वेहतोर.

^५ 5:7-8 5:7-8 बळयिर 16:17 ^५ 5:7-8 5:7-8 याकुब 2:19 ^५ 5:23 5:23 16:18; बळयिर 9:12,17; 28:8 ^५ 5:39 5:39 योहन 11:11,13; बळयिर 20:10 ^५ 5:41 5:41 बळयिर 9:40

6

येसून तनाय नाटेनोर नमोर

(मत्याल 13:54-58; लूकाल 4:16,22-24)

1 पया येसु अगडाहि तना नासरेत नाग अतोग, ओनाड कागयवालो वने, ओना संगे अतोर.

2-3 अन्जि वारमता पोल्वादिघाते अगडा पार्तनाता लोते कागहता बोटटोग. वेल्लाटोर लोकर ओनाड पोल्लोन केंजिसि बयल आतोर, आसि इद्रम इतोर, “वेन्क इव पोल्लोड, इचोटा बुदि, बेगडाह दोर्कता रा? अचोटाड बेराड कबस्क कीयनद डीसा वेन्क बेगडाह दोर्कता रा? बह वेग मरियाना मगि वडुलाल आयोगा? वेनाड तमोर याकुबि, योसेपि, सिमोनि, यहदाल वेर आयोर रा? वेनाड सबे एलास्क बह इगाने इलेड?” इन्जि नाटेनोर लोकर येसून नमोर आंदूर. *

4 अस्के येसु ओरिन इतोग, “देवुळता कबुरतोन्क दुनियामेड मान दोर्किहता, मति कुदता नाटे, कुटमते अहे लोते मात्रमि, मान दोर्को. (अद्रमलेहकाने नाक इका मीट पासकतिर,)” इतोग.

5 ओर येसून नमवाहकु, अगा ओग वेल्लाड डीसाताड कबस्क कीया पावोग. सिरप इच्छुरे बेमरतोर पोगोन कय तासिसि, ओरिन सत्रे कीतोग. *

6 पया नाटेनोर येसून नमवाहकु, ओग बयल आतोग.

येसु तनाड बारा बळयिरिन सेवातुहक लोहतहतोग

(मत्याल 10:1,9-14; लूकाल 9:1-6)

अहे पया येसु कागहचोर, सबे ए-नरेताड नाहकने तिरियतोग.

7 उंद दिया येसु तनाड बारा बळयिरिन केयतोग, केयिसि इरु-इरुविरिन कीसि, ओरिन सेवातुहक लोहतलाह तयर कीतोग. कीसि मन्कलोरगडाह देयहकिन पेसिह कीयलाह, ओरिहक अदिकर इतोग.

8 पया ओरिन इद्रम उकुम इतोग, “मीट सेवाते दायहपा, सिरप डुडटून विळिसिसि, गाटो, जोर्का, कोताड इद्रम बाताडे ओयमाट.

9 अहे ओसो एल्पुस्क केस अन्हट, मति रेंड-रेंड जगाड-गेंदेड ओयमाट,” इतोग.

10 ओसोवने इतोग, “बेद लोतगा मीट दाकिर, अदे लोतगा मीट अद नाटे मनाहजोग मन्हट.

11 ओसो बेद नाटेनोर लोकर मीक रोमलाह एवोर, मीवाड केजोर, अगडाहि पेसना वेलाते, ओर देवुळता सिक्सातुहक ओजिहतोर इनजोर तोहतलाहि, मीवाड कालकना दुरातून, अगाने दुल्पिसि पेसाट, *” इनजोर इतोग. *

12 अद्रमलेहकाने पया ओर सेवातुहक अन्जि, पापमता अगदाहि मल्सि, देवुळतके वाट इनजोर, पोकर कीसोर तिरियतोर.

13 अद्रम तिरियिहपा, देयहक पोस मतोर मन्कलोरगडाह वेल्लाडे देयहकिन पेहतोर, अहे वेल्लाटोर बेमरतोरिन नेय ओकिसि पार्तना कीतोर, कीतस्के ओर सत्रेम आतोर. *

एरोद राजाल योहनिन हक्क वेहतहतोग

(मत्याल 14:1-12; लूकाल 9:7-9)

14 पया येसुना पेदिर वेल्लाय पोकर आता, अस्के एरोद अंतपस राजाल वने इद पोल्लोतून केंजतोग. उय्तर “वेग येसु इतेके, देवुळता पेदितरे एग मीहवाल योहन आदोग, डोलिस जीवा अरतोग. अदिनेनाहक डीसाताड कबस्क कीस्तोग,” इनजोर इंदूर.

15 उय्तर बार, “देवुळता कबुरतोग एलिया मुय्तोग ओसोवने वातोग,” इंदूर. ओसो उय्तर बार, “वेल्लाय मुने देवुळता कबुरतोर बोर मतोर, वेग अद्रमतोगे,” इंदूर.

16 मति एरोद राजाल वने येसु कीतव कबस्किन केंजिसि, इद्रम इतोग, “योहनना तलातून नना डाय वेहच मतन, ओगे ओसो जीवा अरतोग!” इनजोर इतोग.

17-18 बाराहक इतेके, (योहनि, एरोद राजाल, वेरा नडुम कट्लाड इह आस मताड.) राजाना दादाल पिलिप इनवाल जीवात मनेकेने, वेना मुते, एरोदियसि इनदनदिन, राजाल तना लोन तच मतोग. अदिनेनाहक योहनि राजाना अन्जि इतोग, “नीवा दादाना मुतेन तासना, इद नीवा कीतद कबळ इतेके, मोसानाड अडोड वेहतपु पोलो, महरज,” इनजोर वेहच मतोग. वेहताहकु, राजाल ओड आसि, योहनिन पोसि, जेलते वाटलाह वेहच मतोग. 19 एरोदियसि इतेके, योहनना विस्द आसि, ओन हक्कलाह ऊळिंदु, मति हक्क पावो.

20 बाराहक इतेके, योहनि सेतेमतोग ओसो देवुळता पवित्र मन्कल इनजोर, एरोद अंतपस पुन्ज मतोग. अदिनेनाहक ओन रेयिदोग. योहनि राजाहक वेहनदोग, अस्के राजाना जीवा चुहेम आयवेक तैला, योहनना पोल्लो केंजलाह गिर्दा आदोग. अदिहक ओन एरोदियसि रानिमगडाहि पिसिह कीसि तासिस मतोग.

21 पया एरोद राजाना पट्टा दिया एवता. अद दिया राजाल बेरोर मुक्यालोरिन, सीपथ्किरा मुक्यालोरिन, गालिल पट्टा बेरोर पेदल्किन केयिसि, कुळप कीतोग.

22 पया राजाल केयिस मता मुडा मुनेह, एरोदियसिना मयाळि एंदता. एंदतदिन ऊळिसि, राजाल ओसो कुळपतुहक वाता म्लु, पका गिर्दा आतोर. पया राजाल गिर्दा आसि, अद पिलातून इतोग, “नीक बाताल गावले अद ताल्हका, अदिदिन नना ईकन,” इतोग.

23 अहे ओसो “नावा वळगा राजेम वने ताल्हकतके, तान नना नीक ईकन” इन्जि, राजाल किरिया कीस वेहतोग.

24 किरिया कीतस्के, अद पिला पलते अन्जि, “नना बाताल ताल्हककन, अवा?” इनजोर तलिन ताल्हकता. अस्के ताना तलोग इता, “देवुळता पेदितरे एग मीहवाल योहनना तला ताल्हका,” इता.

25 इताहे अद पिला ओसो राजाना वासि, “काका, योहनना तला उंदि दळ्याते कीसि, नाक इजेकेन तच ईया वेहा,” इनजोर ताल्हकता.

26 ताल्हकतस्के राजाल पका नारज आतोग, मति राजाल केयिस मता मुडा मुनेह, किरिया कीस वेहताहकु, अद पोल्लोतून मिळहता पावोग.

27 अदिनेनाहक पया राजाल ओवोर्गो सीपथिन, योहनना तला डायिस ततलाह, उकुम इतोग. ईस्के ओग जेलतगा अन्जि, योहनना तलातून डायतोग.

28 डायिसि उंद दळ्याते कीसि, अद पिलातुहक तच इतोर. अद पिला पया तना तलिनगा ओसीता.

29 पया इद कबुर केंजिसि, योहननाड कागयवालोरा वातोर. वासि ओना सेतातून ओस पोहतोर. अदिनेनाहक राजाल येसुन, योहनि मल्स जीवा अरतोग इनजोर इतोग.

* 6:2-3 6:2-3 लूकाल 2:47; योहन 7:15 * 6:2-3 6:2-3 बळयिरि 12:17; 15:13; 21:18; 1 क्रितोर 15:7; गलातितोर 1:19; 2:9,12; याकुब 1:1
* 6:2-3 6:2-3 योहन 6:42 * 6:4 6:4 योहन 4:44 * 6:5 6:5 मत्याल 9:18; मार्कल 5:23; 16:18; बळयिरि 28:8 * 6:11 6:11 बळयिरि 13:51;
18:6 * 6:11 6:8-11 लूकाल 10:4-12 * 6:13 6:13 याकुब 5:14

एयुड अजर्क लोकुरिहक येसु तीहतहतोम

(मत्याल 14:13-21; लूकाल 9:10-17; योहन 6:5-13)

30 (पया येसुनाड बळयिस्नाग-नागा तिरियसोर, सेवा कीसोर मलतेोर.)^{*} मल्सि, येसुनगा जमा आतोर. आसि तमा बाताल बाताल कीतोर, ओसो कागहतोर, अदिन ओन वेहतोर.

31 अस्के वेल्लाटोर लोकुर ओरगा अनजोर वासोर मंदुर, अदिहक ओरिहक गाटो तिनदलाह वने अग दोर्को. अदिनेनाहक येसु ओरिन इतोम, "अलेट! माट बोर लेवद जागातगा अन्जि, गळक रोमकल," इनजोर इतोम.

32 पया ओर ओडाते उदिस, बोर लेवद जागातगा तमाय आरम कीयलाह अतोर.

33 मति ओर दायनदिन लोकुर उळतोर, ऊळिसि ओरिन पुतोर. पया सबे नाहकनाहि, आस्क-कोय्तोर दडकचुलिय ताकसोर, ओरिहकाय मुने समदुरता अबर बाजे एवतोर.

34 अस्के येसु ओसो ओनाड कागयवालोर वने एवतोर. एव्सि येसु ओडाताह रेगिसि, अगा वेल्लाय मुल जमा आतदिन उळतोम. ओरु कोपाललेववु गोरनेलेहका मतोर, तेन ऊळिसि येसुहक ओराम मान वसता. पया येसु ओरिन वेल्लाडे पोल्लोड कागहता बोटटोम.

35 इद्रम कागनेके, बहट अरता. पया कागयवालोर येसुनगा वासि इतोर, "गस, इद पेळ्ळकल जागा मन्हाता, इजेक बहट अरता वने.

36 वेर मात्रमि ऐ-गेरताड नाहकनगा अन्जि, तमक तिनदलाह बाताडाय असि, वेरिन लोहा," इतोर.

37 इतस्के येसु मर्ला ओरिन, "अले मीटे वेरिहक तिडटा बह कोट कीम्हट रा!" इतोम. इतस्के ओर इतोर, "गस, इचोन मुडुहक तीहतलाह, आट नेलाना कूलाताड कोताड आस्ताड. अचोक कोतानाड आरिड असिस तीहतकोमा?" इतोर.

38 येसु इतोम, "मियगा बेचोक आरिड मन्हाताड? अन्जि ऊळाट अले," इतोम. अन्ज उळतोर अस्के "एयुड आरिड, रेंड मीन्क मन्हाताड," इतोर.

39 अस्के "अलेट! सबेटोरिन रोंडातगा गुमिड-गुमिड उदिह कीम्हट," इनजोर ओरिन उकुम इतोम.

40 अद्रमे लोकुर उंद-उंद गुमतगा, बेगा पनस, बेगा नू, इद्रम उदतोर.

41 पया लोकुर उदतस्के, अव एयुड आरिन ओसो रेंड मीन्किन पोसि, पोगोन ऊळिसि, देवुळतुन जोहर कीसि, आरिन किळहतोम. अह कीसि "मुडा लोकुरिहक त्सिसीम्हट," इनजोर कागयवालोरिन वेहतोम. अद्रमे मीन्किन वने सबेटोरिहक त्सिसीयलाह वेहतोम.

42 पया वेर सबेटोर पका पंजनाह तितोर.

43 तिन्ज-उन्ज पिसतव आर किळकेड, ओसो मीन्क जमा कीनेके, बारा डालाड पेसताड.

44 तिनवालोरगा सिरप कोय्तोर एयुड अजर्क (5000) मतोर.

येसु एता पोगोटक ताकिहतोम

(मत्याल 14:22-32; योहन 6:15-21)

45 पया तिन्ज-उन्ज मारतस्के, येसु कागयवालोरिन इतोम, "नना लोकुरिन मल्स लोहतलाह पयाह महनन, मीट मात्रम ओडाते उदिसि, समदुरता अबर बाजे वेंडिसि, बेत्सेदा नाग अन्हट," इतोम.

46 पया येसु लोकुरिन लोहचि, तना गुड्डापोगोन पार्तना कीयलाह अतोम.

47 नुत्पेडुहक ओडा समदुरता नडुमकसाते मता. येसु बार, वगोगे दडटा अबरि गुड्डापोगोन मतोम.

48 पया वळय मुनेहेतेनाह वांदु, अदिनेनाहक कागयवालोर ओडातुन वगहचोर-वगहचोर बागिस मतोर, इदिन येसु गुड्डाताहि उळतोम. पया येसु नकाडाड मूड-नालुड एगसोर (इतेके तलाकोम कूसना जोक-जोक) समदुरता एता पोगोटक ताकसोर, ओरगा वातोम. येसु ओरिन वीळिसि दायना मता.

49 मति कागयवालोर येसु एता पोगोटक ताकनदिन ऊळिसि, "एता मसमि वास्ता, रा!" इनजोर सबेटोर रेयिसि केयतोर.

50 अस्के तोपेन येसु ओरिन आळो कीतोम, "नना रा, रेयमाट, दीरा कीम्हट," इनजोर इतोम.

51 पया येसु ओरा सगे ओडातगा तडतोम, तडतस्के वळय बेके मायतायो, बेके मायोयो! इदिन ऊळिसि कागयवालोर पका बामतोर.

52 बह इतेके येसु आरिड तीहतदिन ऊळिसि तेला, ओर ओना लावतुन पुनोर. तान पुनवाह, ओरा बुदि गळस आस मता.[☆]

येसु दुकिनोरिन सबे कीस्तोम

(मत्याल 14:34-36)

53 पया ओर समदुरतुन वेंडिसि, गनेसरत एरियाते एवतोर. एव्सि ओडातुन दडटगा दोहतोर.

54 येसु ओडातगाहि रेगताहे, अगडोर ओन पुतोर.

55 पुताहक ऐ-गेरताड सबे नाहकने, कबुर वेहतलाह विततोर. पया मन्कलोर दुकिनोरिन कटुस्के कांजिसि, येसु बेगा मन्हतोम इनजोर कबुर दोर्किंदु, अगा ओदुर.

56 येसु वेलियतोम अव सबे सहर्कनाड, नाहकनाड, गूळानाड बजर्कनगा दुकिनोरिन तासिसि, "गस, सिरप नीवा गेंदे कोडतुन मात्रम बोय ईम, अस्के बेस आयनुर," इनजोर अर्जि कीदुर. बोर बोर ओना गेंदे कोडतुन बोयिदुर, ओर सबेटोर सबेम आंदुर.

7

पेदल्कना रिजजाता लोप्पा कागहमुळि

(मत्याल 15:1-20)

1 उंद दिया उच्चुर पस्सिर ओसो साख्रमगसूर येसुलेम सहरताहि वातोर. वासि येसुनगा जमा आतोर.

2 अस्के येसुनाड उच्चुर कागयवालोर, कचक नोगवाये गाटो तिनदनदिन, वेर उळतोर.[☆](वेरा विचरते, येसुनाड कागयवालोर कळवोगकचकिन एडिह केवाये तिरु). (

3 पस्सिर ओसो सबेटोर यहूदिर, तमाड तादोर-बाबोर कीतव रीत-रिवज्जकना इसबते, बेस कचक नोगवा, मुर्तिय गाटो तिनेर आंदुर.

4 अट्टमगाहि वावस्के, एग मीवालेवा गाटो तिनेर आंदुर. मुनेतोर कीतव रीत-रिवज्जकना इसबते, दळयान, एग उनडनाड कस्तान, इत्तळताड गंजिन तोमिदुर.[☆] इद्रमलेहका वेल्लाडे रीत-रिवज्जकिन नोमिदुर.)

^{*} 6:30 6:30 वचन 12, 13 ऊळाट.

[☆] 6:52 6:52 रोम सहरतोर 11:7

[☆] 7:2 7:2 लूकाल 11:38

[☆] 7:4 7:4 इज्जितोर 9:8-10

5 अदिनेनाहक परसिर ओसो साङ्गमगएर येसुनगा वासि इतोर, “नीवाड कागयवालोर मावाड पेदलकना मतद रीत-रिवजतुन बह माळोर? वेर तिनदनामुने, कळवोग आतदिन एडलाह, तमाड कयक बाराहक नोगवोर?” इन्जि कट्टला कीतोर.

6 पया येसु ओरिन इतोग, “मीट सोड केवालोर लोप्पा, देवुळि मुने तना कबुरतोग यसयाल इनवाना मेटे, साङ्गमते मीवा लोप्पा बराबर वेहच मता: ‘वेर लोकर तमा तोडटेने, नाक मान ईस्तोर, मति वेर नावा पोगोन जीवा वाटोर.’

7 वेरा मोळकनद वने जोलिय मन्हाता, नावा साङ्गम कागहतनदिन विळिससि, तमाडे अडोड कागहतहतोर, *
इनजोर वेहता.

8 मीट देवुळताड अडोन माळना विळिससि, मन्कलोर कीतव अडोन माळिहिनर,” इनजोर इतोग.
9 ओसो इतोग, “मीट मीवाड मुनेताड रीत-रिवजतुन नोमसोर, देवुळताड अडोन माळवा, बह तपतिर?

10 इद केजाट, मीवा उंद तप नना वेहतहनन. निमा नीवा तलोग-तपेहक मान ईम, * इद्रम साङ्गमते देवुळता कबुरतोग मोसाल वेहतोग. ओसो बोग तना तलोग-तपेहक मान एवा, ओरा कदर रहतहतोग, ओन हळकना सिक्सा इयना, * इह वने वेहतोग.

11 मति मीट मात्रम इद्रम इहिनर इतेके, बोगाय तना तलोग-तपेना पिसवगातूहक एवालेवा, देवुळताड वाटटेके बेसु, इहिनर.

12 इद्रमलेहका मन्कल तना तलोग-तपेन अय केवोग आस्तोग. मीट इद्रम कागहचि, ओरिन अय कीयलाह एविर.

13 इद्रम मीट मीवाडे रीत-रिवजक पुटिह कीसोर, देवुळता पोल्लोतुन माय्पिह कीतिर. इद्रमताड वेरलाडे कबस्क कीयहनर,” इनजोर इतोग.

14 अस्के येसु लोकरुन तनके केयिसि ओरिन इतोग, “नना इंजेके बार इहनन, तेन सबेटीरि केंजिसि कागयाट.

15 (कयक नोगतेकाय, नोगवेकाय,) बेद मन्कना कुमतगा दास्ता, अद ओन देवुळता मुनेह कळवोग केवो. मति मन्कना पोटाताहि, बेव पोल्लोड तोडटूहक पलते पेसिहताड, अवे ओन कळवोग कीस्ताड. [

16 बोन्क पुनदलाह गिर्दा मन्हाता, ओग बेस केंजेगा.]**

17 पया येसु मुडुन लोहचि, तना मतद लोन अतोग. अतस्के ओनाड कागयवालोर ओनगा वासि, “कळवोगता पुन्पिह कीयनद पोल्लोतुन, माक तेळियिह कीस वेहा, गू,” इनजोर इतोर.

18 येसु ओरिन इतोग, “मीकाय इंका तेळियोय? बेद मन्कना कुमतगा दास्ता, अद ओन कळवोग केवो.

19 बाराहक इतेके, मन्कल तिनदद ओना जीवातगा अनो, मति कुमतगा दास्ता, पया पेल्कतेके पेसिहता, पुनविर?” इतोग. (इद्रम इन्जि, सबे तिडि तिनदलाह पोल्लिहता इतोग.)*

20 इन्जि ओसो इतोग, “मति मन्कनाहि पलत पेसनब सबे लागवाड पोल्लोड, अन्व पोटालोप्पाडाहि वास्ताड. अविनेनाहके मन्कन देवुळि जेक तासिहता.

21-22 बाराहक इतेके लागवाड विचकुं, साट्याल कबळ, कले कबळ, हळकनदु, सिङ्गि-पोहडेड कीयनदु, लालसु कीयनदु, कौटे बुदि, नाळेह कीयनदु बुदि, लजालेवच करब कबस्क, कुळसा बुदि, वहचडि, पोमाडेड कीयनदु, तेल्वलेवच कबस्क, इव सबे मन्कना पोटालोप्पाडाहिये पलत पेसिहताड.*

23 इद्रमताड सबे लागव पोल्लोड कोनि, लोप्पाडाहि पेसिसि, मन्कनु कळवोग कीस्ताड,” इनजोर इतोग.

दुसा जातता आंचाना विस्वस
(मत्याल 15:21-28)

24 गालिल पटटाहि पेसिस पया, येसु तनाड कागयवालोर संगे सोर-सिदोन एरियाते* वातोगां. वासि उंद लोतगा मतोग. नाक बोर पुनमाकिर इनजोर, ओग विचर कीस मतोग, मति इद पोल्लो आबुर आता.

25-26 अद नाटे उंद सुरिया पटटा पिनिके एरियाता आंचाळ मता, अद यहुदि आयवद आंद. ताना उडला मयानु, देयम पोस मता. पया अद आंचाळि येसु वातोगां इनजोर केंजिसि, ओनगा वाता. वासि ओनाड कालक मोळकता. अह कीसि, “नावा मयानुडाह देयमतुन पेसिह कीम, सामि!” इनजोर येसुन अर्जि कीता.

27 अस्के (इम्पेलतोरिन सबे कीयलाह येसुनगा बेद लाव मता, अद दुसाड जातिनोरिहकओजो, इदिन तोहतलाह)* येसु तान इतोग, “मुने पेकोर पंजिर, बाराहक इतेके पेकोराड आरिनु, लोताड नय्किहक वाटिसीयनद बेस आयो,” इतोग.

28 इतस्के अद येसुन इता, “नीवा पोल्लो निटमे मन्हाता, सामि. मति पेकोर तिनदनाड दळ्यानाहि पोवताड पेसावार्किनु, लोताड नय्के तिन्हाताड,” इता.

29 पया येसु तान इतोग, “निमा नावा पोगोन विस्वस कीतिन इनजोर, निमा इतद पोल्लोतुन केंजिस पुतन. अदिहक लोन अन! देयमि नीवा मयान विळिसस वितता,” इतोग.

30 अस्के अद आंचाळि लोन वासि, पिला कट्टुदगा उंजिस मतदिन, ओसो देयम वने विळिसस मतदिन ऊळता.

येसु एव्हा मन्कन सबे कीस्तोग

31 पया येसु तनाड कागयवालोर संगे सोर-सिदोन एरियाताहि* पेसतोगा. पेसिसि दाकपालिस पटटागाहक वासि, गालिल समदुरकचुल एवतोग.

32 अचोटेन उचुर मन्कलोर ओवोगा एडान येसुनगा ततोर, ओग बोळ्ळे वने मतोगे. तचि “नीवा कयदुन वेना पोगोन तासिसि, वेन सबे कीम, गू!” इनजोर येसुन अर्जि कीतोर.

33 कीतस्के, येसु ओग मन्कन मुडयडाहि उचुन अबर केयतोग. केयिसि, तनाड वळिस्कन ओनाड केवकनगा तोक्सि तेंडटोग. ओसो तनाड वळिस्कनगा उस्किंसि, ओना वेंजेटुन बोयतोग.*

34 अह कीसि पोगोन ऊळिसि अंजिस नेस्कतोग, नेस्किसि ओग मन्कन तमा पोल्लोते “इप्पता!” इतोग. (इप्पता इतेके “पडुने आम” इद्रम अर्तम आस्ता.)

35 पया येसु अद्रम इताहे, ओग मन्कनाड केवक पडुने आताड, ओसो ओना वेंजे वने बेस आता, ओग पया पडुने वळहक बोटोगा.

* 7:7 7:6-7 यसायाह 29:13; कुरुसितोर 2:20-22 * 7:10 7:10 पेमसुळि 20:12; यवसथाविवरण 5:16 * 7:10 7:10 पेमसुळि 21:17; लैयवकवथा 20:9

* 7:16 7:16 सबेदक पाळनाड मोदुल कागदेकनगा वचन 16 वावो. * 7:19 7:19 बळथिर 10:15; रोम सहरतोर 14:14; 1 कुरिततोर 10:25-26; 1 तिमोति 4:4-5; तीसुस 1:15 * 7:21-22 7:21-22 कुरुसितोर 3:5 * 7:24 7:24 मार्कल 7:31; लुकल 4:26; 6:17; बळथिर 12:20; 27:3-4 * 7:24 7:24 इद यहुदि आयवोर एरिया आंद. * 7:27 7:27 योहन 4:22; बळथिर 3:26; 13:46; रोम सहरतोर 1:16; 2:10 * 7:31 7:31 मार्कल 7:24; लुकल 4:26; 6:17; बळथिर 12:20; 27:3-4 * 7:33 7:33 8:23; योहन 9:6

36 अगा मतोरिन इद पोल्लोतुन बोरिहके वेहमाट इनजोर, येसु ओरिन उकुम इंतोग. मति ओग बेचोन वेहमाट इनजोर वेहतोग, अचोन ओर मन्कलोर अद पोल्लोतुन पोकर कीया बोटटोर.

37 पया लोकुर पका बामिसि इद्रम इंदुर, “येसु बेद कीतोग, अद सबे बेस-नेहना कीतोग; एडालोरिहक वेनदनदु, मुकालोरिहक वळ्हकनद लाव इस्तोग,” इतोर.

8

येसु नालुड अजरकना मुडुहक तीहतहतोग

(मत्याल 15:32-39)

1 अद्रमे पया उद दिया ओसोवने येसुनाग वेल्लाय मुल जमा आतोर. ओरगा तिनदलाह बाताले इलवा मता. अस्के येसु तनाड कगयवालोरिन केयिसि इद्रम इंतोग,

2 “वेर नयगान मन्जि, नेटुहक मंड दियाड आतोर, वेरगा तिनदलाह बातय इले. अदिहक नाक वेरा मान वसिहता.

3 वेरगडाह बोर बोर वेल्ला जेकनाहि वातोर मन्हतोर. नना वेरिन अहे तमाड लोहकने लोहेतेके, वेर अगादे अनेके, कविहक ऊंगेड-वेळ्केड आयनुर,” इनजोर इंतोग.

4 पया कगयवालोर येसुन इतोर, “अलाले, वेर लोकुर पंजलाहि, इद पेळ्हकल जागाते तिडि बेगडाह बोग तचीयनोग?” इतोर.

5 अस्के “मियगा बेचोक आरिड मन्हताड?” इन्जि येसु ओरिन ताल्हकतोग. “अबिया! मयगा इतेके एळ्डे आरिड मन्हताड;” इनजोर इतोर.

6 पया येसु मुडुन उद वेहेचि, अव एळ्ड आरिन पोसि, देवुळतुन जोहर कीसि, आरिन किळ्हतोग. किळ्हचि, मुडुहक तृसिसीयलाह तनाड कगयवालोरिहक इंतोग, ओर पया मुडुहक तसतोर.

7 ओरगा उचुक उडुलाड मीन्क वने मताड. अविस्कनेनाह वने देवुळतुन येसु जोहर कीसि, लोकुरिहक तृसिसीयलाह वेहतोग.

8 पया लोकुर पंजनाह तितोर. तिन्जि पिसतव आर किळ्केने, एळ्ड बेराड डालाड निंदताड.

9 अगा तितोर लोकुर जोक-जोक नालुड अजरक (4000) लेहका मतोर. पया येसु सबेटोरिन लोहतोग.

10 लोहचि येसु तनाड कगयवालोगा संगे ओडाते उदिसि, दलमनुता इनदनद एरियाते अतोग.

पस्रिर येसुन सीना तोहता वेहतहतोर

(मत्याल 16:1-4)

11 पया अगा उच्चूर पस्रिर वातोर, वासि येसुना संगे पोल्लोने गिटोगटो कीसोरे, “देवुळ नीक लोहता इन्जि, माक उंदि सीना तोहा,” इनजोरे येसुना पट ऊळलाहि ओन ताल्हकतोर.

12 इद पोल्लोतुहक येसु नारज आसि अंजिस नेस्कतोग, पया “इद पीळ्तोरु बाराहक सीना ताल्हकिहतोर? केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इद पीळ्तोर लोकुरिहक बेदे सीना तोहोन,” इतोग.*

13 पया येसु पस्रिरिन विळिसिसि, तनाड कगयवालोगा संगे ओडातगा उदिसि, समदुरतुन वेंडलाह आतोर.

येसु पस्रिरा, एरोद अतिपसना तप तोहतहतोग

(मत्याल 16:5-12)

14 वेंडनेके कगयवालोर आरिड ततलाह मागडतोर. ओडाते दायहपा, ओरगा उंदिय आरि मता.

15 अस्के येसु ओरिन इतोग, “केंजाट! पस्रिर ओसो एरोद अतिपस*, वेरा ओयता पिडटा लोप्पा उसरते मन्हट, * ताना अगादुहक आयमाट,” इतोग.

16 इतस्के “मयगा आरिड लेवाहके बहे, गसु माक वेहतहतोग,” इन्जि तमतमाय वळ्हकिंदुर.

17 तेन पुन्जि येसु इतोग, “मीट आरिड इलवाहकु, बाराहक इचोन आलिह कीरुहनिर? नाकु आरिना पर्वा इले इन्जि, मीक इंका तेळियोया? बह मीवा बुदि ओचोन गळस आताया, नावा लोप्पा इंका पुनविरा?”

18 (नना कीतव कबस्किन ऊळतिर;)*कौंडाड मन्ज वने मीक दिसो? केळ्क मन्ज वने केंजविर?* बह मीक सीता इलेया?

19 मुने नना एयुड आरिने एयुड अजरक (5000) लोकुरिहक तीहतन, अस्के पिसतव बेचोक डालाड गुम कीतिर?” इतोग. ओर इतोर, “बारा डालाड गुम कीतोम गसु,” इतोर.

20 येसु ओसो इतोग, “अहे ओसो एळ्ड आरिने नालुड अजरक (4000) लोकुरिहक तीहतन. अस्के मीट बेचोक डालाड आरिड गुम कीस मतिर?” इतोग. ओर येसुन इतोर, “एळ्ड डालाड गुम कीस मतोग,” इतोर.

21 इतस्के येसु ओरिन इतोग, “बह इजेक वने नना बोनन इन्जि मीक तेळियोया? (इंका वन नाक विस्वस केविरा?)” इतोग.

येसु तोवबोग मन्कन सत्रे कीस्तोग

22 अद्रमे पया येसु बेत्सेदा नाटेनगा वातोग. वातस्के नाटेनोर ओवोर्गा गुडिनु येसुनगा ततोर. तचि “वेग तोवनाह, वेनाड कौंडान इटा गसु,” इनजोर अर्जि कीतोर.

23 इतस्के येसु ओग तोववोना कयदुन पोसि, लोहक लेवगा ओतोग. ओसि ओनाड कौंडानगा उस्किसि,* ओना पोगोन कय तासतोग. तासिसि “बातालाय दिसिहताया?” इनजोर ताल्हकतोग.

24 अस्के ओग केनकेने तोव्जि इतोग, “नाक मन्कलोर मराना लेहका बगाड-बगाड दिसिहतोर,” इतोग.

25 इतस्के येसु ओसोवने तना कय, ओनाड कौंडानगा तासतोग. तासतस्के ओग ओसो नाहकिस ऊळतोग. अस्के पूरा सत्रेम आसि, ओग मुनेता लेहकाने सबे पोळ्कने तोवया बोटटोग.

26 पया येसु ओन इतोग, “इजेके निमा लोन अन! मति इद नाटेना लोप्पाडुक अनमा,” इनजोर इतोग.

येसु बोग आंदोग इन्जि पत्रु पुन्हतोग

(मत्याल 16:13-16; लूकाल 9:18-20)

27 पया येसु तनाड कगयवालोगा संगे, केसरिया-पिलिपि इनदनद सहरता एरेताड नाहकने अतोग. दायहपा तनाड कगयवालोरिन “नना बोनन आंदन इनजोर, लोकुर इन्हतोर?” इन्जि ताल्हकतोग.

* 8:12 8:12 लूकाल 11:29 * 8:15 8:15 मत्याल 14:1; लूकाल 3:1,19-22; 8:3; 13:31; 23:7-12; कळपिर 4:27-28; 13:1 * 8:15 8:15 बेद्रुमि ओयवद पिडटाग, उचुन ओयवद पिड काल्हपतेके, पूरा पिडि ओयिहता, अद्रमे पस्रिर, एरोद अतिपस, वेरा लायवद काहगुळि, लोकुरगा आबूर आंद, अदिहक येसु अरगडाह उसरते मन्हट इन्जि वेहतोग. * 8:18 8:18 थिम्याह 5:21; यहजेकल 12:2 * 8:23 8:23 7:33; योहन 9:6

28 अस्के “उत्तर बार नीक एग मीहवाल योहन इन्हतोर; उत्तर बार देवुळता कबुरतोग एलियाल आंदोग; उत्तर बार मुनेतोग बोगो देवुळता कबुरतोग मनदनीग इन्हतोर” इनजोर कगयवालोरे इतोर.

29 इतस्के येसु ओरिन, “अले पया मीट वेहाट, नाक बोग इनजोर मीट इह्निर?” इनजोर ताल्हकतोग. ताल्हकतस्के “सामि, निमा देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किस्तुनिन आदिन,” इनजोर पत्रु इतोग.

30 इदिन कैजिसि, “नना किस्तुनिन इनजोर, मीट इंजेके बोने वेहमाट बहा,” इनजोर ओरिन उकुम इतोग.

येसु तना वायना हामुरतुन पुनाह कीस्तोग

(मत्थ्याल 16:21-28; लूकाल 9:22-27)

31 पया येसु तनाइ कगयवालोरेन इद्रम कागहता बोटटोग, “मान्वना नडुम पुटटोन्कु, इतेके नाकु, पका तिपल आयनद मन्हता. यहदिराड पेदलकु, पर्मालोरे, साङ्गमगूर नाक पास्कनुर, हबकनुर, ताना पया मंड दियाने नना तेककन, इव करल अद्रम आयनुडे!”

32 इनजोरे येसु इद पोल्लोतुन, ओरिहक बेस तेळियनाह वेहतोग. इद्रम वेहतस्के, पत्रु येसुन बाजेते अबर ओसि, (“गू, निमा अद्रम विचरे केमा” इन्जि,) येसुना वेहतद पोल्लोता अडम वळ्हकतोग.

33 अस्के येसु पेके मिळिन्दस कगयवालोरेन ऊळतोग, ऊळिसि पत्रुन इद्रम तेहेतोग, “एय देयमदीपता बुदते वळ्हकवानिन, अद्रमता बुदतुन पोहचीम! नीवा विचरि मन्कना विचरतेह मन्हता, मति देवुळता विचरतके इले,” इनजोर तेहेतोग.

34 पया येसु तनाइ कगयवालोरेन, ओसो अगा जमा आता मुडुन, तना ए केयिसि इद्रम इतोग, “बोगया नावाइ कगयलाह वायना विचर कीतेके, ओग तना हबकनागुटा कांजतप, † नयेनाहक वायनव तिपल्लिन आपेग. ओसो तनाय कुसितुन पोहचि, नावा आगदे ताकेग.

35 बोग इद्र बूतेते तना कुदता जीवातुन पिसिह कीयलाह ऊळिहतोग, ओग आक्रिते बूडेम आयनोग. मति बोग नावा बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीयलाह सबे पोहतहतोग, ओन्क देवुळि पुना जीवा इयाग.*

36 मन्कल पूरा दुनियातुन गेलसतेक तेला मति, तना कुदता जीवातुन पिबवद किसबटटोग लेसिह कीतोग इतेके, ओन्क बाताल पायदा आयाग?

37 मन्कल तना जीवातुन लेसिह कीतोग इतेके, तना बदलातुहक ओग बातय इया पगवोग.

38 सिंङ्गि आंचाळ तना मुजोन नाळेह कीयना लेहकान, इद पीळतोर मन्कलोरे देवुळतुन नाळेह कीसि, पापमते ताकिह्तोर. अद्रमतोरा नडुमि बोग नना येसुनाइ कगयवानन इन्दलाह, पेके-मुनेह आस्तोग, ओनु नना मान्वना नडुम पुटटोनिन वने जेक तासकन. ओसो बेद दिया नना नावा बाबाना डीसाते, पवित्र देवतुलकना संगे वायकन,* अस्के अद्रमतोग मन्कन मावोग इन्दलाहि, पेके-मुनेह आयकन,** इन्जोर इतोग.

9

1 येसु ओसो ओरिन इतोग, “इहे कैजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मियगडाहि उत्तर नावा संगे मनवालोरेन, हायनामुनेन देवुळि तना लावते राजेम निल्पिह कीयनदिन मीट ऊळकिर,” इनजोर वेहतोग.

येसुना रूप मिळिन्दहता

(मत्थ्याल 17:1-13; लूकाल 9:28-36)

2 आरुड दियाड आतापया, पत्रु, याकुबि, योहनि, वेर मुवुरिन येसु तना संगे पोसि अलग उंद बेरा मेटापोगोन ओतोग. अगा अतस्के ओर ऊळनेके, ओना रूप मिळन्दता.

3 ओनाइ गेदेड इचोन वेडिसि तिर्मिळिन्कंदुइ इतेके, इद दुनियाते बोगे गेदेड उकवाल वने अचोन वेडिह कीया पगवोग, अचोन वेडिस मताड.

4 अस्के मोसा मुय्तोग, एलिया मुय्तोग, वेर इवुर मुनेतोर देवुळता कबुरतोर, येसुना संगे वळ्हकनदिन ओर ऊळतोर.

5-6 ऊळिसि पत्रु, याकुबि, योहनि, वेर पका रेयांग, पया पत्रु, “सामि, माट इगा महलल इतेके बेस आता, माट इगा मंड मंडाड पंडकोम: उंदि नियेनाहकु, उंदि मोसा मुय्तोनेनाहकु, उंदि एलिया मुय्तोनेनाहकु,” इतोग. इव पोल्लोड पत्रु बाताल वळ्हकिंदोग, अद तना तन्के तेळियो.

7 अद्रम इनेकेने, ओरा पोगोन मोयुल वासि ओरिन मुचता, मुचतस्के अद मोयुलताहि उंदि इद्रमता लेड कैज वाता, “वेग नावा जीवा कीतोग मगि आंदोग, वेनाडे मीट कैजसोर मन्हट,” इता.

8 पया चरुनेन वेर सुवर इके-अके ऊळतोर, मति अगा तमा संगे येसुन विळिसस बोगे बह दिसोग.

9 पया मेटाताहि रेगनेके, वेर मुवुरिन येसु उकुम ईस वेहतोग, “माने-मन्कना नडुम पुटटोनिन डोलिस मन्जि ओसो तेकनाहजोम, मीट नेंड वेद ऊळतिर, तान बोन्के बह वेहमाट,” इतोग.

10 इतस्के ओर अद पोल्लोतुन सीतात तासतोर, मति डोलिस मन्जि ओसो तेकनदिना अर्तम बाताल आस्ता इनजोर, तमतमया वळ्हकिदुर.

11 पया ओर येसुन ताल्हकतोर, “गू! देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल वायनामुनेन, इद बूतेते एलिया मुय्तोग मलस वायनोग इनजोर,* साङ्गमगूर इन्हतोर. अद्रम बाराहक इन्हतोर?” इन्जि ताल्हकतोर.

12 येसु ओरिन इतोग, “देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल वायनामुने, एलियाल वासि सबेटविन बेस ओपेये कीयलाह वास्तोग निटमे!† अद्रम आस पया, ‘माने-मन्कना नडुम पुटटोनु लोक्कुर पास्कनुर, ओन्कु पका तिपल एताय पोयगा,’‡ इन्जोर वने रासतद मन्हता, इद बेदमि?

13 मति नना मीक वेहतहनन, एलियाल इतेके वातोगे, तेला मति साङ्गमतगा ओना लोप्या रासतप लेहकान, तम्क बह विचर वाता, अहे लोक्कुर ओनु तिपल कीतोर,” इनजोर इतोग.*

देयम पोयतोन येसु सत्रे कीस्तोग

(मत्थ्याल 17:14-19; लूकाल 9:37-42)

14 अद्रमे ओर नालवुर आसि मेटाताहि रेगिसि, दुग्रोर कगयवालोरागा वातोर. वासि ऊळनेके, ओरगा वेल्लाय मुल जमा आस मतोर, ओसो साङ्गमगूर ओरा संगे गिटोगटो आंदुर.

15 अस्के येसु वायनदिन ऊळिसि, सबेटोर बामतोर. बामिसि ओनगा वितिस मन्जि जोहर कीतोर.

16 पया येसु तनाइ कगयवालोरेन ताल्हकतोग, “ओरा संगे मीट बेदिनेनाहक गिटोगटो आतिर?” इनजोर ताल्हकतोग.

17 अस्के मुडाहि ओवोर्ग मन्कल इद्रम इतोग, “गू! निमा नावा मगिन सत्रे कीकिन इनजोर, नना नियगा ओन ततन. ओन देयम पोयता, अदिहक ओग वळ्हक पुनोग.

† 8:34 8:34 हबकनागुटागा हायनद हामुर इतेके, इद इद वेल्लाय तिपलता हामुर आंदु, इद्रमता रिचज यहदि जाततोर आबो, मति तोमि लोक्कुर इद्रम कीदुर. * 8:35 8:35 मत्थ्याल 10:39; लूकाल 14:26; 17:33; योहन 12:25 * 8:38 8:38 तोहचीतव पोल्लोड 14:10 * 8:38 8:38 रोम सहरतोर 1:16; 2 तिमेति 1:8 * 9:11 9:11 मलाकी 4:5; मत्थ्याल 11:14 * 9:12 9:12 मलाकी 4:6 * 9:12 9:12 मत्थ्याल 16:21; 26:24 * 9:13 9:13 एलियाल इतेके, देवुळता पेदिते एग मीहवाल योहनना रूपते वातोग, मति लोक्कुर ओन पुनोर, पया ओन हबकमुळ आता.

18 अद ओन पोयतेक अचोन नेल उकिहता. अस्के ओना तोडटुहक बोमूल पेसिहता, पल्क वने कोकिहतोग ओसो मेकिहतोग. इद देयमतुन पेहतलाह, नीवाडः कगयवालोरीन वेहतन, मति ओरा संगे आया पगवो," इनजोर वेहतोग.

19 अस्के येसु इतोग, "ए विस्वसलेवोरिर, मीवा संगे बेचनाह नना मनदकन! मियेनाहक नाक कयर वास्ता. अले ओग पेकान नयके ताट," इतोग.

20 इतस्के ओग पेकान ओनगा ततोर, ततस्के देयम येसुन ऊळताहे, ओग पेकान तेल्हचि नेल अर्हचीता. पया ओग तोडटुहक बोमूल पेहचोरे दोळियांदोग.

21 येसु पेकाना तपेन ताल्हकतोग, "वेग बेस्केडाह इद्रम आस्तोग?" इतोग. इतस्के पेकाना तपे इतोग, "उडुल्स्केडाहिये पोयता गूफ.

22 इद देयम वेना जीवा तिनदलाह, बेस्के किसतगा, बेस्के एतगा अर्हचीस्ता. मति निमा बेदाय कीया पागतेके, माक जीवा लोपिसि, मावा पोगोन दया कीम," इनजोर इतोग.

23 येसु ओन इतोग, "निमा बेदाय कीया पागतेके कीम" इनजोर बाराहक इहनिन? देवुळतुन विस्वस केवाल मनकहक, सबे आया पगयहता," इतोग.

24 अस्केने ओग पेकाना तपे, "सामि, नना विस्वस कीयहनने, मति इंका पका विस्वस कीयनाह, नाक तोळ ईम," इनजोर केयतोग.

25 पया लोकर वित वासि, आगा जमा आयनदिन येसु ऊळतोग. ऊळिसि "एय वेग पेकान एडाल, मूकाल कीतद देयमतिन, नना नीक उकुम ईयहनन, वेग पेकानाहि पेसिस अन. ओसो वेनगा बेस्केन मल्स वामा," इनजोर दगा इतोग.

26 इतस्के देयम केयिसि, ओग पेकान पका तेल्हचि पेसता. पेसतस्के पेकाल डोलतप लेहका आतोग, वेल्लाटोर लोकर डोलतोग इंदुर.

27 मति येसु ओना कयदुन पोसि तेहच निल्पिह कीतोग. अस्के ओग पेकाल नितोग.

28 पया येसु तनाडः कगयवालोरा संगे तमा मनदनद जागातगा वातोग, वातस्के बोरे लेवस्के कगयवालोरा येसुनगा वासि ताल्हकतोरा, "माट अद देयमतुन बह पूंड पगवोम गूफ?" इतो.

29 इतस्के येसु ओरिन इतोग, "देवुळतुन पार्तना कीतेकेने, इद्रमताडः देयहकिन पूंड पगामुळ आस्ता, केवेके पूंड पगामुळ आयो," इनजोर इतोग.

देवुळता राजेमते बेरोग बोग?

(मत्याल 17:22-23; 18:1-5; लूकाल 9:43-48)

30-31 अद्रमे पया येसु ओसो ओनाडः कगयवालोरा, अद जागातुन विळिसि अतोर. अनेके ओर गालिल पटटुहक अतोर. दायहपा, (तनाडः कगयवालोरीन अलग काहतना मताहकु,) तमा दायनद पोल्लो बोरिहके तेळियना आयो, इद्रम येसुना विचर मता. पया येसु तनाडः कगयवालोरीन इतोग, "माने-मनकना नडुम पुट्टोनन, नाकु कोट्टोरा कयदे पोसीयना मन्हता. ओर नाक हव्वनुर, मति नना मूंड दियाने ओसो जीवा अरयकन," इनजोर इतोग.

32 मति येसु वेहतद पोल्लो ओरिहक तेळियो. अद पोल्लोतेनाहक ओन ताल्हकलाह वने ओर रेयिंदु.

33 अद्रमे पया ओर कापेनीग वातोरा, वासि तमा जागातगा अतोर. अतस्के येसु ओरिन ताल्हकतोग, "अगदे वानेके बाताडः कट्टलाड आदिर?" इतोग.

34 मति "माट बारा मनकलोरगडाहि सबेटोरिहक बेरोग बोग," इनजोर, ओर अगदे वानेके कट्टलाड आस मतोर; अदिनेनाहक ओर बाताले वळहकवा, केमेन आस मतोर.

35 पया येसु उदतोग, उदिसि बारा बळयिरिन तना ऐरे केयिसि, इद्रम इतोग, "बोगाय सबेटोरिहक बेरोग आयलाह ऊळिहतोग, ओग बुदते सबेटोरिहक उडुलोग आयेग, ओसो सबेटोरा सेवा केवाल आयेग," इतोग.

36 इन्जि ओवोर्गो उडुलोग पेकान तचि, ओरा नडुम निल्पिह कीतोग. पया ओन ओरिजिसि, ओरिन इतोग,

37 "बोग इद्रमतोग ओवोर्गो उडुलोग पेकानाय, नावा पेदिरते ऐरे कीस्तोग, ओग नाके ऐरे कीतपे. ओसो बोग नाक ऐरे कीस्तोग, ओग सिरप नाके आयो, मति नाक लोहतोन वने ऐरे कीस्तोग," इनजोर इतोग.✠

दुसोरिन पापम कीयनाह कीयनद आयो

38 इतस्के योहन येसुन इतोग, "गूफ, नीवा पेदिरते ओवोर्गो मनकल, देयहकिन पेसिह कीयहपा माट ऊळतोम. ओग मावा तोळतोग आयवाहकु, माट ओन रोमिह कीतोम," इनजोर इतोग.

39 इतस्के येसु इतोग, "बोगे देवुळता लावताडः कबस्क नावा पेदिरते कीतस्के, नावा अडम वळहक पगवोग. ओन मीट रोमिह केमाट.

40 बह इतेके बोग माक विस्द केवोग, ओग मावोगे आंदोग.✠

41 इह केजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीट किस्तुनाडः कगयवालोरीर इन्जि, उंद गिलसमैड एगतेला उनडलाह बोर ईयनुर, ओरिहक इद दर्ममता पायदा देवुळताहि निटमे दोर्कगा.✠

42 "उडुलोरे पेकोरा लेहका नाक नमवालोरगडाहि बोनाय वागोन, ओना नयगा मतद विस्वसतुन विळसलाहि, बोग कटळ वाटप आस्तोग, (वेग कटळ वाटवाल देवुळता बेरा सिक्सातुहकु ओजोनोग). वेना वेळेटगा पका पूहतद जेता बंडातुन दोहचि, वेन समदूरे वेल्लाह आता कसातगा मुळहतना, (इद बेरा सिक्सा आंदः मति) तान्काय वीळिसि बेरा सिक्सा देवुळि अद्रम कटळ वाटवाहक ईयगा.✠

43 केजाट, निमा नीवा कयदे पापम कीयलाह ऊळिहनिन इतेके, कयदुन बोगाय डायिस पोहचीतेक बेस आवालि, (इद्रम निमा पापमतुन पोहतलाह जिद कीमु). बाराहक इतेके नीवाडः रेंड कयक मन्जि, देयमदीपता बेस्केन पिक्वद किसबटटा अमेसाता सिक्सातगा दायना वाटो, कोलाल आसि अमेसाता पिसमुळते दायना, इदे नीक पायदाता.✠

44 [देयमदीपतगडाडः फुळक बेस्केन डोलोडः, ओसो अगडा किसु बेस्केन पिक्वो.]✠

45 अहे निमा नीवा कादे पापम कीयलाह ऊळिहनिन इतेके, कादुन बोगाय डायिस पोहचीतेक बेस आवालि, (इद्रम निमा पापमतुन पोहतलाह जिद कीमु).

46 बाराहक इतेके नीवाडः रेंड काल्क मन्जि, देयमदीपता अमेसाता सिक्सातगा दायना वाटो, कूटाल आसि अमेसाता पिसमुळते दायना, इदे नीक पायदाता. [देयमदीपतगडाडः फुळक बेस्केन डोलोडः, ओसो अगडा किसु बेस्केन पिक्वो.]✠

† 9:29 9:29 पार्तना उचुक मोदुल काग्देहकनगा "उपस-पार्तना" इनजोर मन्हता. ✠ 9:34 9:34 लूकाल 22:24 ✠ 9:37 9:37 मत्याल 10:40; लूकाल 10:16; योहन 13:20 ✠ 9:40 9:38-40 लूकाल 9:49-50 ✠ 9:41 9:41 मत्याल 10:42 ✠ 9:42 9:42 मत्याल 18:6; लूकाल 17:2 ✠ 9:43 9:43

मत्याल 5:30; 18:8 ✠ 9:44 9:44 सबेटक पाळनाडः मोदुल काग्देहकने इद वचन वावो. § 9:46 9:46 देयमदीपतगडाडः फुळक बेस्केन डोलोडः, ओसो अगडा किसु बेस्केन पिक्वो. सबेटक पाळनाडः मोदुल काग्देहकने इद पोल्लो वावो.

47 ओसो निमा नीवा कौडोते पापम कीयलाह ऊळिहनिन इतेके, कौडानुत बोगाय पेहचीतेक बेस आवालि, (इदम निमा पापमतुन पोहतलाह जिद कीमु). बाराहक इतेके नीवाड रेंड कौडोड मन्जि, निमा देयमदीपता अमेसाता सिक्ससाता दायना वाटो, उंदिय कौडा मन्जि देवुळता राजेमते ओळियना, इदे नीक पायदाता.

48 देयमदीपतगडाड पुळक बेस्केन डोलोड, ओसो अडा किस बेस्केन पिववो.*

49 “अडोना साम्म वेहतपु, देवुळतुहक वाटटव सबे कोडिनगा, मीट ओवुर काल्पिहनिर.* अहलेहकाने मीट सबेतोरिर, (किसलेहकाडाड तिपलकनाहि पिससोरि, गर्यातगा वाटटव, देवुळतुहक विचर वायनद कोडलेहका आयकिर).*

50 ओवुर बेसे मन्हता, मति ओवुरता मिटस बार अता इतेके, तान बेदम मिटस कीकिर? मीट ओवुरता लेहका मिटस केवालोरिर मन्हट, ओर्विहक-ओवोर्गा कलियिस गुनमते मन्हट,*” इनजोर येसु इतोग.

10

मुतेन विळिससीयनद पोल्लो
(मत्थ्याल 19:1-9)

1 पया येसु तनाड कगयवालोरा संगे अगडाह यहदा पटटा एरियाते वातोग. वासि अगडाह योर्दन बेटा अबर बाजे अतोग. अस्के ओसोवने गोहडिनाड गोहडिड लोकर ओनगा जमा आतेर. आतस्के येसु तना अल्वट मतपु, ओरिन कागहता बोटोतग.

2 पया उच्चुर परसिर येसुनगा वासि, ओन एङ्किह कीयलाह इतोर्, “मन्कल तना मुतेन देहचीयना, इद पोळिहताया?” इनजोर ताल्हकतोर्.

3 ताल्हकतस्के येसु ओरिन, “मोसानाड अडोनाग, इदिना लोप्पा बाताल उकुम मन्हता?” इनजोर ताल्हकतोर्.

4 ओर इतोर्, “मुतेन विळिसना इतेके, मुतेन विळिससीयनन इनजोर, पंचता मुनेह कळपाकाग देहतनद सीटि रासिस, तान विळिससीयना इनजोर, मोसा मुय्तोग उकुम इतोर्,*” इतोर्.

5 येसु ओरिन इतोर्, “मीट देवुळता पोल्लो केंजवाहकु, मीवा कैगम ऊळिसि, मोसा मुय्तोग मीवाड आस्किन देहचीयलाह अडो रासतोग.

6 मति देवुळि इद बूमतुन पुटिह कीतगडाहिये, ओरिन आंचाळ-कोय्तोग इन्जि पंडटा.*

7 ‘अदिनेनाहक मुतेन ततस्के, कोय्तोग तनाड तलोग-तपेना अदिकरते मनवा, वेर आळ इवुर जोळेम आसि,

8 उंदिय आस मनदनुर,’ (इनजोर साम्मवेहतहता). इतेके ओर इवुर अलग-अलग आयोर, मति उंदियलेहका आस मन्हतोर्.*

9 अदिनेनाहक बोरिन देवुळि जोळे कीता, (ओसो ओर अमेसा एगेन मनदना इन्जि ताना विचर मन्हता,) ओरा जोळतुन मन्कलोर् देहमाकिर,” इनजोर वेहतोग.

10 पया ओर तमा जागातगा अतस्के, मुतेन विळसनद पोल्लोता लोप्पा, ओसो कगयवालोर् येसुन ताल्हकतोर्.

11 ताल्हकतस्के येसु इतोर्, “बोगाय तना मुतेन विळिससि, ओसो उदि दुसा मुतेन ततोर् इतेके, ओग तना मुनेता मुतेना अडम, सिङ्गि-साद्यालता पापम कीस्ताग. (बाराहक इतेके देवुळता विचरते ओगु देहचीता आंचाना मुजो इका मन्हतोर्).

12 अदमलेहकाने मुते वने तना मुजोन विळिससि, ओसो दुसोन्क अता इतेके, अद सिङ्गि-साद्यालता पापम कीस्ता,” इतोर्.*

पेकोरिहक येसु बर्कत इस्तोग

(मत्थ्याल 19:13-15; लकाल 18:15-17)

13 उंद दिया तमाड पिलाड-पेकोरा पोगोन कय तासिसि, ओरिहक बर्कत इथेग इनजोर, लोकर तमाड बाला पेकोरिन येसुनगा तचोर मतोर. मति (इके येसुना एरे पेकोरिन तमाट इनजोर,) कगयवालोर् ओराड तलिस्क-तपेरिन तेहेतोर.

14 अस्के येसु ऊळतोग, ऊळिसि ओड आसि, तनाड कगयवालोरिन इतोर्, “पिलाड-पेकोरिन नयगा वायलाह ईन्हट, ओरिन रोमिह केमाट. बाराहक इतेके देवुळबाबाल वेरा लेहकाडोर कुल्लुन बुदतोरिहके राजाल आस्तोग.*

15 इह केंजाट, नना मीक सेतेम वेहतलाह आतन, बोर वेर उडलोर् पेकोर कीतपु, तमा बुदतुन कुल्लु कीसि, देवुळतुन तमा जीवातगा राजेम कीयलाह एगोर; ओरिहक देवुळ राजेम केवालोर् लोकरगा जागा दोर्का आयगा,” इनजोर वेहतोग.

16 वेहचि ओर पिलाड-पेकोरिन ओगडतोग, ओगडिसि ओरा पोगोन तना कय तासिसि, ओरिहक बर्कत इतोर्.

मालसोम मता मन्कल ताल्हकतद पोल्लो

(मत्थ्याल 19:16-30; लकाल 18:18-30)

17 पया तनाड कगयवालोरा संगे येसु अगदे अनजोर मतोग, अस्के ओवोर्गा मन्कल वित वासि, येसुना मुनेह मिडाड कोटिसि, इदम ताल्हकतोर्ग, “गूस! निमा पका सेतेमतोनिन आदिन. नाक वेहा, देवुळता संगे अमेसाता पिसमुळ दोर्किह कीयलाहि,* नना बाताल कीकन?” इतोर्.

18 इतस्के येसु ओन इतोर्, “निमा नाक सेतेमतोनिन इनजोर, बाराहक इहनिन? देवुळतुन विळिससि, बोगे सेतेमतोग इलेग.

19 निमा मोसानाड अडोड इतेके पुहनिने: बोने हक्कमा, साद्याल कबळ केमा, बोनाड कलमा, जोलता साक्सि एमा, बोन नाळेह केमा, आपुना तलोग-तपेहक मान ईम,”* इनजोर वेहतोग.

20 वेहतस्के ओग येसुन इतोर्ग, “इव सबे पोल्लोन, उडलस्केडाहिये माळसोर वायलाह आतन गूस!” इतोर्ग.

21 ओना पोल्लोतुन केंजिसि, येसु ओन जीवा कीस ऊळतोग, ऊळिस इतोर्ग, “इंगो निटमे, मति नियगा उंदिय पोल्लोता कमि मन्हता. अन! नियगा मनदनद सबे मालसोमतुन वमिसि, लेजोरिहक ईम. अदम कीसि, निमा नावा संगे मन्जि, नावाड कगया. अदम कीतिन इतेके, पोगोन देवुळता जागातगा, नियेनाहक निटमता मालसोम दोर्काग,” इनजोर इतोर्ग.

22 येसुना इद पोल्लोतुन केंजिसि, ओग मन्कना मोकम एग रेगता; पया ओग ओसोय मेसेहने आसि अतोर्ग. बाराहक इतेके, ओग पका मालसोम मता मन्कल मतोग.

23 पया येसु सर्ने ऊळिसि, तनाड कगयवालोरिन इतोर्ग, “पका मालसोम मता लोकर, देवुळता राजेमतोर आयना इतेके, पका मुस्किल आस्ता.”

* 9:48 9:48 यशायाह 66:24 * 9:49 9:49 लैयव्यवस्था 2:13 * 9:49 9:49 लैयव्यवस्था 2:9,16 वेहतपु, इमयेलतोर वाटटव कोडिड, बसयालोरीहक, पेमालोरीहक, तिनदलाह आंदु. मति बूमयल अद कोडडाहि इचुने तेंडिसि, गर्यापोगोन वाटिसि बोळिसंदु. * 9:50 9:50 रोम सहरतोर 12:17-18; 2 कुरितोर 13:11; 1 तिसलुनितोर 5:12-13 * 10:4 10:4 व्यवस्थाविवरण 24:1; मत्थ्याल 5:31 * 10:6 10:6 पृथुळि 1:27 * 10:8 10:7-8 पृथुळि 2:24; 1 कुरितोर 6:16; इपिसुसतोर 5:31 * 10:12 10:11-12 मत्थ्याल 5:32; लकाल 16:18; 1 कुरितोर 7:10 * 10:14 10:14 1 पृथु 2:1-3 * 10:17 10:17 तीतुस 3:7; इब्रितोर् 1:14 * 10:19 10:19 पिसमुळि 20:12-16; व्यवस्थाविवरण 5:16-20

24 (पका मालसोम इतेके, देवुळता देव्याता सीना आंदु इन्जि, यहूदिरा विचर मता.) अदिनेनाहक इदिन केंजिसि, क्रायवालोर बयल आतोर; मति येसु ओसो ओरिन इतोम, “पेकोरि! मालसोमतगा बर्बस केवालोर मन्कलोरिहक, देवुळतुन तमगा राजेम कीयलाह ईयना इतेके, ओरिहक पका मुस्किल आस्ता.

25 ऊज-बुकातुहक स्टुम पेसिस दाया पयाहताया? अदुमे, मता मन्कल देवुळता राजेमतोम आयना इतेके, तान्काय मुस्किलता पोल्लो!” इनजोर वेहतोग.

26 वेहतस्के, क्रायवालोर बयल आसि, तमतमाय इद्रम इतोर, “अह इतेके अमेसाता पिसमुळ पया बोन्क दोर्कगा?” इतोर.

27 इतस्के येसु ओरिन ऊळिस इतोम, “इव पोल्लोड मन्कना कयदे आया पगवोड, मति देवुळताये कयदे इव सबे आया पयाहताड,” इनजोर इतोम.

28 इनजोर इतस्के, पत्रु येसुन इतोम, “ऊळा गुरू, माट इतेके कतमे विळिसिसि नीवा पयेके वातोम,” इतोम.

29 अस्के येसु इतोम, “केंजाट, नना मीकु सेतेम वेहतहनन, बोगाय नयेनाहक, नावा बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीयनेनाहक, तना लोन-दुवरतुन, दादालन-तमोन, एलाळ-बायिनु, तलोग-तपेनु, पिलाड-पेकोरिन, जागा-बुमतुन विळसनोग,

30 ओन्क इद कालमते लेकालेवा सम्सरम ओसो एळम-दळमतोर दोर्कनुर. अहे नावा मन्कल आताहक, लोक्कुर ओन तिपल वने कीयनुर. मति वायना कालमते, ओन्क अमेसाता पिसमुळ वने दोर्कगा.

31 मति इद दुनियाते बोर बेरोर मन्हतोर, वायनद कालमते उड्लोर आयनुर; ओसो बोर इद दुनियाते उड्लोर मन्हतोर, ओसु अस्के बेरोर आयनुर, इद्रम वेल्लाटोर आयनुर,“* इनजोर वेहतोग.

तना हामुरता पोल्लोतुन येसु ओसो वेहतहतोग

(मत्थाल 20:17-19; लुक्काल 18:31-33)

32 पया ओर येसुलोम सहरता अगा पोस अनेके, येसु ओर सबेटोरिहकाय मुनेह-मुनेह ताकिदोग. (मावा गुरू पका दोकाता जागाते बाराहक दास्तोग इनजोर) क्रायवालोर बयल आतोर. ओरा पयाह पयाह अनवालोर मन्कलोर बह बह आयागा इनजोर रेथिस मंदुर. अस्के बारा बळयिरिन येसु केथिसि, येसुलोम अतस्के मन्कलोर तन्क बह कीयनुर इनजोर वेहता बोटोदोग.

33 येसु ओरिन इतोम, “केंजाट, माट येसुलोम दाह्नलन, अगा अतापया नना माने-मन्कना नडुम पुटोनन मन्ज तेला, नाक लोक्कुर पेर्मालोरा ओसो साह्रमगसुरा कयदे पोस ईयनुर. नाक पया वेर पेर्मालोर ओसो साह्रमगसुर हळ्कनद सिक्सा कीयलाह वेहचि, देवुळतुन पुनवोर रोम सर्कतोरता कयदे ओसीयनुर.

34 ओर नाक उस्कनुर-पास्कनुर, जेट्लाते नलहतनुर, अह कीसि नाक हळ्कनुर. मति नना मंडु दियाने जीवा अरयकन,” इनजोर वेहतोग.

ओर्विना-ओर्वोग सेवा कीयना

(मत्थाल 20:20-28)

35 तेना पया जेबेदिनाड मक्कु याकुबि, योहनि वेर ओनगा वासि, “गुरू, माट बेद नीक ताल्हककोम, अद निमा मयेनाहक कीकिन इनजोर मावा विचर मन्हता,” इतोर.

36 येसु ओरिन इतोम, “नना मियेनाहक बाताल कीकन इनजोर, मीवा विचर मन्हता?” इतोम.

37 ओर इतोर, “निमा नीवा राजगादेतगा उदकिन अस्के, माक तमोग इर्वुरिन, ओर्विन नीवा तिनळ बाजे, ओसो ओर्विन नीवा दावळ बाजे उदलाह ईम,” इनजोर इतोर.

38 इतस्के येसु ओरिन इतोम, “मीट बाताल ताल्हकिहमिर, अद मीक तेळियिहताया? नना बेद तिपलते अरयकन, अद तिपलते मीट अरया पयायकिरा? नना बेद सिक्सा एतकन, अद सिक्सा मीट एता पयायकिरा?” इतोम.

39 ओर इतोर, “इंगो! माट तिपल आयलाह तयर महनोम,” इतस्के येसु इतोम, “नना अरयनद तिपलते मीट अरयकिरे, नना एतनद सिक्सा मीट एतकिरे.

40 मति नावा तिनळ बाजे ओसो दावळ बाजे उदिह कीयनद, नावा कबळ आयो. देवुळि अद जागा बोरनाहक ओपे कीस तासता, ओर अगा उदनुर,” इन्जि इतोम.

41 इदिन केंजिसि दहा मुल बळयिर, वेर इर्वुरा पोगोन ओड आतोर.

42 पया येसु सबेटोर बळयिरिन, तना एरे केथिस इद्रम इतोम, “इद दुनियातोर राजालोर तमा राजेमतोरिन कय इळन तासिहतोर, अहे दुनियातोर बोर मन्कलोर उड्लोर मन्कलोरगा, तमा अदिकर ताकिह कीस्तोर, इद इतेक मीक एकाये.

43 मति मीट मात्रम अद्रम कीयनद आयो. मियगडाहि बोग देवुळता मुनेह बेरोग आयलाह ऊळिहतोग, ओग मीवा सेवा केवाल आयेग.*

44 अहे बोग मियगडाहि देवुळता मुनेह सबेटोरिहक बेरोग आयलाह ऊळिहतोग, ओग मीवा ओर्युलतोग आयेग.

45 माने-मन्कना नडुम पुटोनन, नना वने दुसोरिन नावा सेवा कीया वेहतलाह, इद ब्रुमते वावोन. मति दुसोर गा सेवा कीयलाहि, ओसो वेल्लाटोरा पापमता दांड निहतलाह, नना नावा जीवा ईयलाह वातन.* अहलेहका मीट वने दुसोरा सेवा कीमहट,*”* इन्जि येसु इतोम.

येसु ओर्वोग गुडिन तोवनाह कीस्तोग

(मत्थाल 20:29-34; लुक्काल 18:35-43)

46 अद्रमे पया येसु ओसो ओनाड क्रायवालोर यरिगो नाटे वातोर, वासि नाटेनाहि पेसिस अनेके, ओरा पयाह वेल्लाय मुल मतोर. अस्के तिमाय इनवाना मगी बरतिमाय इनवाल गुडि इतोम, ओग गुडि अगदा कचुल उदिसि, बिचेम ताल्हकिदोग.

47 पया ओगु नासरेत नाटेनोग येसु इद अगदहक दायालाह आतोग इनजोर केंजिसि, “ए येसु! दाविद राजाना कूळतोनिन पिसिह केवानिन! नावा पोगोन दया कीमू,” इनजोर केयतोग.

48 केयतस्के अगा मतोर वेल्लाटोर मन्कलोस, “निमा केमेन मन रा,” इनजोर ओन तेर्हतोर. तेला मति ओग इंका ओसो पका केयलाह आतोग. “ए दाविद राजाना कूळतोनिन! नावा पोगोन दया कीम!” इतोम.

49 इतस्के येसु ओना लेडतुन केंजिसि, अगान नितोग. निचि, “अले ओन केयाट” इतोम. इतस्के अडोर ओन, “तेदा! दीरा पोयम! येसु नीक केयलाह आतोग,” इतोर.

50 इतस्के ओग तना मुचिस मतद गेंदेतुन जेक्कतोग, जेकिसि पोर्क तेदिसि येसुनगा वातोग.

51 पया येसु ओन इतोम, “नना नियेनाहक बाताल कीकन इन्जि नीवा विचर मन्हता?” इतस्के ओग गुडि, “नाक तोवनाह कीसीम गुरू,” इनजोर इतोम.

52 इतस्के येसु इतोग, “अले! अह इतेके नावा पोगोन विस्वस कीतिन, अदिहक तोवयकिन,” इतोग. इताहे ओग तोप्नेन तोवतोग. तोवतस्के अदे अगदगा येसुना पयाह अतोग.

11

येसुसामि राजाना लेहका, येसुसलेमते ओळिथिहतोग
(मत्याल 21:1-9; लुकाल 19:29-38)

1 पया येसु ओसो ओनाड कगायवालो, येसुसलेम सहरता एरे एवयलाह आतो. पया जयतुन मेटाता कचुल मतव, बेत्पागे ओसो बेतनि, इव नाहकना एरे एवतो. अस्के येसु तनाड कगायवालोराड्डाह, इवुंरिन इद्रम वेहतोग:

2 “मावा मुनेह दिसनद नाटेनगा अन्हट. अगा ओळिथिताहे, बोगे बेस्केन उदवद गाळद पियोतुन दोहच तासतद ऊळकिर. अस्के तान लेहच ताट.

3 बोगाय ‘बाराहक अह कीयहनि रा?’ इनजोर ताल्हकतेके, ‘सामिहक तेना गर्ज अरता, ओसो चट्टिपट मलहच ओग लोहचीयनोग,’ इनजोर वेहाट,” इन्जि ओरिन लोहतोग.

4 पया ओर अन्जि अगदा कचुल, उदि लोता मुनेह दोहदद गाळद पियोतुन ऊळतो, ऊळिसि तान लेहतोर.

5 अस्के अगा निच मतोरे मन्कलोरे ओरिन इतोरे, “मीट बह कीयलाह आतिर रा? तान बाराहक लेहतहनिर?” इनजोर ताल्हकतोरे.

6 ताल्हकतस्के येसु तम्क वेहतपे, ओरिन वेहतोर. वेहतस्के पया, ओर मन्कलोरे गाळद पियोतुन ओयलाह इतोरे.

7 पया ओर अद गाळद पियोतुन येसुनगा ततोरे, तचि येसु ताना पोगोन उदलाहि, तमाड कोटजगाड ताना पोगोन तागतोर. अस्के येसु गाळद पियोता पोगोन उदतोग.

8 उदिसि येसुसलेमतके अनेके, मुड्डाहि वेल्लाटोर लोकरु येसुहकु मान ईयलाह, तमाड कोटजगाड तेंडिसि, अगदे ओना मुनेह तागिन्दुर. ओसो उच्चु बर, पोलामताड मरानाड कोमान डायिसि, अगदगा तागिन्दुर.*

9 पया येसुना पेके-मुनेह अनवालोरे लोकरु, केयसोर-केयसोर इनदलाह आतोरे, “जोहरं! देवुळबाबाना अदिकर पोस वास्तोग, ओन्कु देवुळता देखा आयि!”

10 दाविद राजाना लेहकान राजेम कीयलाह वास्तोग, ओन्क देवुळता देखा आयि! पोगोटा देवुळतुहक जोहरं!” इनजोर केयतोरे.*

11 अद्रमे पया येसु येसुसलेम सहरतगा वासि मंदिरतगा अतोग. अन्जि अगा तिरियिसि, सबेटविन बेस-नेहना ऊळतोग. पया पोळद अन्ज मताहक, येसु तनाड बारा बळयिरिन पोसि, बेतनि नाटे अतोग.

येसु अंजिर मरातुन सरप ईस्तोग
(मत्याल 21:18-19)

12 इमा दिया नकमि, बेतनि नाटेनाहि येसु पेसतोग अस्के, ओन्क कव वसता.

13 पया जेकताहि उदि अंजिर मरा दिसता. अद मरा बेस लह-लह आस मता. अस्के अगा तिनदलाह अंजिर पंडिड मनदनुड बहे इन्जि, येसु मराता एरे अतोग. मति अगा वेट आकिडे मताड! बह इतेके अद पंडिड आदनद वेला आयो.

14 पया येसु अद मरातुन इद्रम इतोग, “इंजेके नियगा बेस्केन पंडिड आदमाकिड!” इतोग. ओग अद्रम इतदिन, ओनाड कगायवालोरे केंजतोरे.

मंदिरतगा आटुम उदतोरिन येसु पंडिहतोग
(मत्याल 21:12-16; लुकाल 19:45-47; योहन 2:14-16)

15 पया ओर येसुसलेम एवतोरे, अस्के येसु मंदिरतगा अतोग. अह कीसि अगा वमवालोरिन, असवालोरिन पलते पंडुटोग. ओसो कोताड बदले केवालोरिड बलान, ओसो मोकतहक अरयनव पेवा पिटेड वमवालोरिड कुरुस्किन, कप मुळहतोग. (संकरताड कोताड मंदिरतगा वाटलाह ताकोड आंदुड, अदिहक अच कोताड बदले कीसि यहदिराड कोताड एवालोर अगा उदिस मंदुर.)

16 येसु अह कीसि मंदिरतगाहक बोने सामन पोसि दया-वाया कीयलाह एवो.

17 पया तना काहतहपा, ओरिन इद्रम इतोग, “ ‘नावा लोतुन सबे जातिनोर मोळकनद जागा इनदनुड,’ इन्जि देवुळ इन्हता, इद्रम देवुळता कबुरतोग रासतोग, पुनवाि? मति मीट देवुळता लोतुन डाकुरा डेरा कीतिर, ” इतोग.

18 इद पोल्लोतुन केंजिसि, पेर्मालोरे ओसो साभ्रमगसूर, येसुन हळकलाह पट ऊळिन्दुर. सबेटोर लोकरु येसु काहतहदिन केंजिसि वामिंदुर, अदिनेनाहक ओर ओन बह आयि कीयलाह रेयिंदुर.

19 पया पोळद अतस्के, येसु ओनाड कगायवालोरे बारा, येसुसलेम सहरताहि पेसतोरे.

देवुळतुन विस्वसते ताल्हकना
(मत्याल 21:20-22)

20 इमा दिया नकमि, ओर ओसोवने येसुसलेमतके वानेके, ओर अद अंजिर मरातुन ऊळतोरे. अस्के अद मरा पूरा डोलिस मता.

21 पया येसु मुने अद मरातुन इतद पोल्लो, पनुहक सीता वाता. अस्के ओग येसुन इतोग, “गस, ओद ऊळा! निमा सरप ईतद अंजिर मरा वागता,” इतोग.

22 इतस्के येसु इतोग, “मीट देवुळता पोगोन विस्वस तासाट.

23 केंजाट, नना मीक सेतेम वेहतहनन, बोगाय इद मेटातुन ‘डा वासि समदुरतगा अन्ज अर्म’ इन्जि, बेदे उन्क-मन्क आयवा विस्वस कीतेके, अद अद्रमे आयगा.*

24 नना मीक वेहतहनन, बेदाय मीट देवुळतुन पार्तना कीस ताल्हकतेके, अद मीक दोर्कता इन्जि विस्वस कीमहट्ट, अद मीक दोर्कगाये.*

25 ओसो बोगाय मीवा अडम कसूर कीताहक, ओना पोगोन मीवा जीवातगा विस्व मतेके, मीट पार्तना कीयलाह निच मनदहपा, मुने ओन मापि कीमहट्ट. अस्के मीवा देवुळदीपतोग बाबाल वने मीवा कसूरतुन मापि कीयनोग.*

26 [मीट दुस्रोना कसूरतुन मापि केवेके, देवुळदीपतोग मीवा बाबाल वने मीवा कसूरतुन मापि केवोग,]” इनजोर येसु इतोग.

* 11:8 11:8 अद कालमते लळयते गेल्लिस वातोग राजहक कदर ईयलाह, लोकरु गजर मराताड कोमाड पोसि, ओन जोहर कीदुर. † 11:9 11:9 जोहर मोदुल कागिदते “ओसना”; इदु इन्जि बासते गिदिते जोहर कीयनद पोल्लो अंद. 11:10 अगा वने. * 11:9 11:9 देवुळताड पाटाड 11:8:26 * 11:10 11:7-10 योहन 12:12-15 * 11:17 11:17 यशायाह 56:7 * 11:17 11:17 थिर्मयाह 7:11 * 11:18 11:18 योहन 5:18; 7:1,19; 8:37,40; 11:53 * 11:23 11:23 मत्याल 17:20; लुकाल 17:6; 1 कुरितोरे 12:9; 13:2; याकूब 1:6 * 11:24 11:24 1 योहन 5:15 * 11:25 11:25 शिपुसतोरे 4:32 * 11:26 11:26 वेलाडे मोदुल कागदेकने इद वचन इले.

मुक्यालोर येसुना अदिकरता लोप्पा ताल्हकित्हतोर
(मत्याल 21:23-27; लूकाल 20:1-8)

- 27 पया ओर येस्सलेम सहरते मल्स वातोर. वासि येसु मंदिरतागा तिरियसोर मतोग, अस्के पेर्माँलोर, साङ्गमगूस, यहूदिराड पेदल्क ओनगा वातोर.
28 वासि इद्रम ताल्हकतोर, “निमा बेद अदिकरते इव कबस्क कीयलाह नीक बोग अदिकर ईतोग?” इतोर.
29 येसु ओरिन इतोग, “नना वने उंद पोल्लो मीक ताल्हकित्हनन. मीट अदिन वेहतेके, नना वने बेद अदिकरते कीयहनन, अदिन वेहतकन.
30 अले वेहाट, योहनिहक लोकुरिन देवुळता पेदिरते एग मीहतलाह बह देवुळ अदिकर ईताया, बार मन्कलोर ईतोर?” इनजोर ताल्हकतोग.
31 अस्के ओर तमतमाये इह वळ्हकित्दुर, “माट देवुळ ईता इतेके, वेग इनदनोग, ‘अह इतेके मीट योहनिन बाराहक नमविर?’ इनदनोग.
32 ओसो माट मन्कलोर ईतोर इतेके, लोकुर मावा अडम आयनुर, बाराहक इतेके योहनि निटम देवुळता कबुरतोग आंदोग इनजोर सबेटर नमिहतोर,” इतोर.
33 अदिहक पया ओर येसुन “माट पुनोम,” इनजोर इतोर. अस्के पया येसु इतोग, “अह इतेके, नना वने इव कबस्किन बेद अदिकरते कीयहनन, अदिन मीक वेहोन,” इनजोर इतोग.

12

येसु अंगुर वाळुमता पीटो वेहततोग
(मत्याल 21:33-46; लूकाल 20:9-19)

- 1 पया ओरिन येसु पुन्निह कीयनद पीटोते, इद्रम वेहता बोटोग इतेके, “ओर्वाँग मन्कल तना जागातगा अंगुर सोपता वाळुम ओसतोग. ओसिसि, ताना सर्ने वेटळ दोहतोग. पया वाळुमता लोप्पा अंगुर जोमा पेगलाहि उंदि बोंदा तर्बतोग. ओसो ताना एरे वाळुमतुन केपलाह, उंद मंडा पंडटोग.* पया ओग दुसोरिहक कूलते तासिसि, जेक देसेमते अतोग. 2 पया अंगुर पंडिना पंटा वातस्के, ऊळेवाळे केवालोरगडाहि, पंडिना तना तुस एतलाहि, ओग तना ओर्वाँग ओर्यूलतोन ऊळेवाळे केवालोरक्के लोहतोग.
3 मति ओरु ओन पोसि पका नल्हतोर, अह कीसि वेट्टाड कयक पृडिसीतोर.
4 पंडटस्के पया, माल्काल ओसो ओर्वाँग ओर्यूलतोन लोहतोग. ओर ऊळेवाळे केवालोर ओना तलातुहक इतोर. ईसि लजा वानाह ओना कदर रेहतोर.
5 पया ओसो ओर्वाँग ओर्यूलतोन लोहतोग, ओन ओर हक्कतोर. अस्के इद्रमे ओग माल्काल, ओसो वेल्लाटोर ओर्यूलतोरिन लोहतोग. मति ऊळेवाळे केवालोर ओरगडाह उच्चरिन बार नल्हतोर, उच्चरिन बार हक्कतोर.
6 इंजेके ओग माल्कानगा तना जीवा कीतोग मगिये पिसिस मतोग. पया आकिते नावा मगिन मान तासनुर इनजोर विचर कीसि, ओग तना मगिनु ओरक्के लोहतोग.
7 लोहत्सके ओग वायनदिन ऊळेवाळे केवालोर ऊळिसि, तमतमाय इतोर, ‘अरे वेग इतेके माल्काना मगि आंदोग रा. दट, वेने माट हळ्किड, अस्के इद वाळुम माके आयाग,’ इतोर.
8 इन्जि ओर ओन पोसि हक्कतोर, अह कीसि अंगुर वाळुमता पलते जेक्किसीतोर,” इनजोर येसु पीटोतुन मारिह कीतोग.
9 कीसि इद्रम इतोग, “अंगुर वाळुमता माल्काल इंजेके ओरिन बह कीयनोग? ओग वासि अद वाळुमतुन कयदे कीतोर, सबेटर ऊळेवाळे केवालोरिन हक्कनोग. अह कीसि, अद वाळुमतुन दुसोर कयदे ईयनोग,” इतोग.
10-11 ओसो इतोग,
“बेद बंडातुन मुने बेल्दक पोहचीतोर,
अदे बंडा इंजेके आदरता मूला-बंडा आता.
इद देवुळवाबानाये कबळ आंदु,
इद माक पकाय बामतप दिसिहता,*
इद्रम देवुळता साङ्गमतगा रासतदिन अर्बविरा?” इनजोर इतोग.
12 येसु वेहतद पुन्निह कीयनद पीटोतुन केंजिसि, मावाय लोप्पा इद पीटो वेहतोग इनजोर, पेर्माँलोर, साङ्गमगूस पुतोर. अदिहक येसुन ओर पोयतलाहि अग पर्हकिदुर. मति लोकुरा रेयतुहकु ओन पोयवाये अहे अतोर.

कयसर राजाहक सिदवा दोहतनद पोल्लो
(मत्याल 22:15-22; लूकाल 20:20-26)

- 13 पया ओर बह कीतोर इतेके, “येसु वळ्हकनद पोल्लोते, ओन एगिह कीम्हटु,” इनजोर उच्चुर पसिसिरिन ओसो उच्चुर एरोद राजाना तुंगातोरिन येसुनगा लोहतोर.
14 लोहत्सके, ओर येसुनगा वासि, “गू, निमा सेतेम मन्कनिन महनिन, बोर बाताल इनदनुर इनजोर आल्सविन, निमा लोकुरा मोकम ऊळिस वळ्हकविन, देवुळता अगदुन सेतेमते तोहतहनन, इद माट पुह्नोम. इंजेक माक वेहा, रोम सर्करतुहक सिदवा दोहतनद, मावाड अडोना अडम मन्हाताया, इलेया?
15 माट सिदवा दोहतकोमा, दोहोमा?” इनजोर ओर येसुन ताल्हकतोर.* मति येसु ओरा सोडतुन पुन्जि, ओरिन इतोग, “नाक बाराहक एगिह कीयलाह ऊळिहनिर? नाक ऊळलाह उंदि स्या-बंडि ताट,” इतोग.
16 ओर ततस्के येसु ओरिन, “इद बंडटगा बोना पोटो ओसो पेदिर रासतद मन्हाता?” इनजोर ताल्हकतोग. “कयसर राजाना!” इनजोर ओर इतोर.
17 इतस्के येसु ओरिन इतोग, “अह इतेके बेद रोम राजेमता कयसर राजाना मन्हाता, अद ओन्के ईम्हटु!† ओसो बेद देवुळ ताल्हकित्हा, अदिन देवुळतुहक ईम्हटु,” इनजोर इतोग. पया इद्रम केंजिसि, ओर पका बयल आतोर.

डोलतोर ओसोवने जीवा अरयनद पोल्लो
(मत्याल 22:23-33; लूकाल 20:27-38)

- 18 पया सदुकिरा तुंगातोर उन्दुर, येसुनगा वासि ताल्हकतोर. (वेर सदुकिरा तुंगातोर इतेके मन्कलोर डोलतापया, बोर जीवा अरजोर इनजोर इंदुर.)
19 “गू! मोसा मुय्तोग मावासाटि इद्रम रासिस तासतोग इतेके, बोगाय मगमियाळ लेवाये डोलतोग इतेके, ओना रांडे मुतेना सगे ओना तमोग जोळेम आसि, तमदादाना लोता लोन निलिपेह कीयना,† इनजोर मन्हाता.

* 12:1 12:1 यशायाह 5:1-2

† 12:10-11 12:10-11 देवुळताड पाटाड 118:22-23

* 12:15 12:15 वेर येसुन बेद्रम एगिह कीयलाह ऊळिदुर, इदिन

पुनस्ताह मत्याल 22:17 इद वचनता नोट ऊळटा.

† 12:17 12:17 रोम सहरलोते 13:7; 1 पत्र 2:17

* 12:19 12:19 व्यक्सयाविवरण 25:5

- 20 इजेके तमोग एळ्वुर मतेर. ओरगडाहि मुनेतोग तमदादाल मुते ततोग. मति मगामियाळ आयवाये डोलतोग.
- 21 डोलतरस्के ओना पेकेडोग, अद रांडे मुतेन तासतोग. ओग वने मगामियाळ आयवाये डोलतोग. ओसो ओर्वोग ओना पेकेडोग वने अद्रमे डोलतोग.
- 22 इद्रमलेहका तमोग एळ्वुर आसि ओर्वोग-ओर्वोग, (ताना संगे जोळेम आस मतेर, मति) मगामियाळ आयवाये डोलतोर. ओर सबेटोर डोलतापया, अद रांडे आंचाळ वने डोलता.
- 23 मति इजेके ओर ओसोवने जीवा अरतस्के, एळ्वुरगडाहि अद आंचाळि बोना मुते आयगा? बाराहक इतेके, ओर एळ्वुर आसि ताना संगे जोळेम आस मतेर कोनि," इतोर. (हामुरताहि जीवा अरयनदिन बयतळ लोकुरे नमिहतेर इन्जि तोहताहा, वेर इह ताल्हकतेर.)
- 24 इतस्के येसु ओरिन इतोग, "हामुरताहि जीवा अरयना लोप्या, देवुळता साभ्रम बाताड वेहतहता, अविन मीट पुनविर. ओसो हामुरताहि तेगिहक कीयनद देवुळता लावतुन वने पुनविर. अदिहक मीटू गंगाते लेसतप महनिर.
- 25 वेर डोलतोर मल्स जीवा अरयनुर अस्के, ओर जोळजंतुर आयोर वने, ओसो जोळजंतुर कीस एवोर वने. मति ओर देवुळदीपतगा देवतुल्कना लेहका, मर्मिड आयवाय मनदनुर.
- 26 मति डोलतोर मल्स जीवा अरयनुर, ताना लोप्या मोसाल रासतद साभ्रमतगा, किस पोतिस मतद मरा जपता लोप्या मीट अर्विसि पुनविरा? (मावा पेदायुतेर अग्रम, इसक, याकुब, वेर हातस्के, वेल्लाडे वर्साना पया,) देवुळि मोसान इता, 'अग्रम, इसक, याकुब, वेर मोळकनद देवुळतन ननान आंदन,'* इता.
- 27 इतेके इद हातारा देवुळ आयो, मति जीवात मनवालोर देवुळ आंद, मीट इद पोल्लोते पकाय लेसतिर," इतोग.

सबेटक बेरा अडो

(मत्याल 22:34-40; लकाल 10:25-28)

- 28 पया येसु ओसो सदुकिर वळ्हकहिपा, ओर्वोग साभ्रमगूर केंजतोग. केंजिसि येसु ओरिन बेस पोल्लो मल्हतोग इन्जि, ओग येसुन इद्रम ताल्हकतोग, "गूर! सबेटक बेरा अडो बेद आंद?" इतोग.
- 29 इतस्के येसु इतोग, "सबेटक बेरा अडो इद आंद; ए इश्येललोकुरिर, केंजाट! सिरप मावा देवुळिये सामि आंद,*
- 30 देवुळि नीवा सामि इनजोर, तान निमा पूरा बुदताहि, पूरा जीवाताहि, पूरा विचरताहि, पूरा लावताहि जीवा कीमु.*
- 31 ओसो तेना लेहका दुषा अडो इद्रम मन्हता: निमा कुदतुन जीवा कीपु, दुसोरिन वने जीवा कीमु.* इव रेड अडोन वीळिसि बेदे बेरा अडो इले," इनजोर इतोग.
- 32 पया साभ्रमगूर येसुन इतोग, "गूर, बेस-नेहना वेहतनि! देवुळि उंदिये मन्हता, तान विळिसि बेदे देवुळि इले इनजोर सेतेम वेहतनि.
- 33 ओसो देवुळतुन पूरा विचरताहि, पूरा जीवाताहि, पूरा लावताहि जीवा कीयना, अहे कुदतुन जीवा कीयना लेहका दुसोरिन जीवा कीयना, इद देवुळतुहक ईयनद सबे मोकतुहकाय, कोडटुहकाय वीळिसि बेरा पोल्लो आंद,* इनजोर इतोग.
- 34 पया ओग मन्कल तेव्चेते वळ्हकतोग इनजोर येसु पुतोग. पुन्जि ओन इतोग, "निमा इजेके देवुळ राजेम केवालोरगा कलियलाह, वेल्ला जेक इलविन," इनजोर इतोग. तेना पया ओसोवने बाताडाय ताल्हकलाह, बोन्के बह दीरा वावो.

दाविद राजाना पुळगतोग, दाविद राजाना सामि

(मत्याल 22:41-46; लकाल 20:41-44)

- 35 पया येसु मंदिरतगा काहचोर, ओरिन इद्रम ताल्हकतोग, "देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल किर्स्तुनु, दाविद राजाना पुळगतोग इनजोर, साभ्रमगूर बाराहक इन्हतेर?
- 36 दाविद राजानगा देवुळता पवित्र जीवा रगत अस्के, ओग कुदि इद्रम इतोग: देवुळि नावा सामिन इता, 'बेचानाह नना नीवा कोटुलतेरिन, नीवाड काल्कना इळन तच एवोन, अचानाह नावा तिनळ बाजेता राजगादेतगा उदिस मन,' इता.*
- इन्जि दाविद राजाल इतोग.
- 37 दाविद राजाल कुदि पिसिह केवाल किर्स्तुन 'सामि' इन्हतेर. इतेके ओग किर्स्तु, दाविद राजाना पुळगतोगे बेद्रम आया पगयहतेर?" इनजोर इतोग. येसु काहहहपा, अगा मता मुडा लोकुर गिर्दिता ओनाड केंजिंदुर.

साभ्रमगूर लेहका कीयनद आयो

(मत्याल 23:5-7; लकाल 20:45-47)

- 38 अद्रमे येसु काहनेके ओरिन इतोग, "साभ्रमगूरगडाहि उसरते मन्हट. ओर तमा बेरातनम तोहताहा लाट गेंडेड केस तिरीयलाह विचर कीस्तोर. ओसो बजरतगा मनवालोर तमक जोहर कीथिर इनजोर, विचर कीस्तोर.
- 39 अहे पार्तनाताड लोहकनगा ओसो कुळिपनगा, मुनेहतेह कुर्सिनगा उदलाह विचर कीस्तोर.
- 40 ओसो वेर रांडे आल्किन नाळेह कर्सिसि, लुटे कीस्तोर.* ओसो लोकुरिहक दिसना इन्जि, वेल्लाय जोम पार्तना कीस्तोर. वेर लोकुरिहक मात्रम, दुसोरिहकाय एक्वा सिक्सा देवुळि इयगा," इनजोर वेहेतोग.

गरिब रांडे आंचाळ देवुळतुहक ईतद दान

(लकाल 21:1-4)

- 41 पया लोकुर मंदिरता संदुकतगा देवुळतुहक कोताड बेद्रम वाटिहतेर इनजोर, येसु संदुकता मुनेह उदिस ऊळसोर मतोग. अस्के वेल्लाटोर मता मन्कलोर वेल्लाय दान वाटटोर.
- 42 अचोटेन ओसोय गरिब रांडे आंचाळ वन वासि, इतुळताड रेंड इचुटाड कोताड वाटटा.
- 43-44 वाटटस्के येसु तनाड कगयवालोरिन केयिसि, ओरिन इतोग, "इह केंजाट, नना मीकु सेतेम वेहतहनन, संदुकतगा दान वाटटोर सबेटोरगा वेल्लाडे कोताड मन्हताड. ओसो दान वाटटापया वने, ओरगा कोताड पिसिहताड. मति इद आंचानगा बाताडे इलेड, तेला मति तना पिसवगतुहक तासिस मव, पूरा कोतान दान वाटटा. अदिनेनाहक देवुळता नदूते इद गरिब रांडे आंचाळिये, सबेटोरिहकाय एक्वा कोताड वाटटा," इनजोर इतोग.*

* 12:26 12:26 पेसमृति 3:16,5; ऋषिरि 3:13; 7:32 * 12:29 12:29 याकन 2:19 * 12:30 12:29-30 व्यवस्थानिवरण 6:4-5 * 12:31 12:31 लैव्यव्यवस्था 19:18 * 12:33 12:33 इन्नितोर 10:8 * 12:36 12:36 देवुळताड पाटाड 110:1; ऋषिरि 2:34-35; इन्नितोर 1:13 * 12:40 12:40 2 कुरितोर 11:20 * 12:43-44 12:43-44 2 कुरितोर 8:12

13

मंदिर बूढेम आयनदिना लोप्पा येसु वेहतहतोग

(मत्याल 24:1-2; ल्काल 21:5-6)

1 पया यहदिरा मंदिरताहि येसु पेसिस अनेके, ओवोगा कगयवाल येसुन इतोग, “गूस, इद ऊळा! इद मंदिर बेचोन सोबा दिसिहता. तेन बेचोन सोबाताड बंडाने दोहतोर!” इतोग.

2 इत्के येसु ओन इतोग, “निमा इद मंदिरताड बेराड-बेराड लोहकिन ऊळिहनिन इसि. (इव इचोन बूढेम आयनुड इतेके,) इविस्कनगा बंडाता पोगोन बंडा वने मनो आयागा, बूढे केवालोर कतम अर्हतनुर,^{*} इतोग.

विस्वसिराड तिपल्क

(मत्याल 24:3-14; ल्काल 21:7-19)

3 पया येसु मंदिरतगडाह पेसिसि, जय्तुन मराना गुड्रातगा अन्जि, मंदिरता मुनेहतेके उदिस मतोग. ओग वागोगे मतस्के, पतु, याकुबि, योहनि, आंद्रियाल वेर ओनगा अन्जि, इदम ताल्हकतोर.

4 “गूस, इव पोल्लोड बेस्के बह आयनुड? इव पोल्लोड आयनुड इनजोर, तेना बाताल सीना दिसगा?” इनजोर ताल्हकतोर.

5 ताल्हकतस्के येसु ओरिन इतोग, “मीक बोगाय नाळेह कीयना आयो इन्जि, उसरते मन्हट.

6 वेल्लाटोर नावा पेदिर पोस वासि, ‘ना देवूळ लोहतोनन,’ इनजोर वेल्लाटोरिन नाळेह कीयनुर.^{*}

7 ईनाह-आनाह बेके ऊळतेकाय, लळयक अस्ताड इन्जि, मीक एकां आयागा. अस्के मीट रेयमाट. इव पोल्लोड निटम इह आयनुडे, मति इचोटके बूम मारो.

8 जातता पोगोन जाति तेदगा, राजेमता पोगोन राजेमि तेदगा. बेगा इतेक अगा जागाड-बूमिड मेलियनुड,^{*} टुकळ अरयागा. मति इव सवे वायनाड पीळाना सिरप मुर्डुल आयागा, ओसो ईका पका बेरा गोसा वायागा.

9 मीट उसरते मन्हट. बह इतेके लोकर मीक कोरोट-कचिकनगा ओसीयनुर, तमाड पारतनाटाड लोहकने मीक नलहतनुर.^{*} ओसो मीट नाक विस्वस कीतेनाहक, मीकु गुमसिरगा, राजालोरगा ओयनुर. अस्के मीट ओरा मुनेह नावा पोल्लोता साक्सि वेहतकिर.^{*}

10 (इदमलेहाक बूम मुळ्दनामुने^{*}, नावा बेसता कबुर सवे जातनोरगा पोकुर आयना गावले.)

11 मीना नेयम आयलाह पोस ईयनुर अस्के, माट बाताल वळ्हककोम इनजोर, मुनेन आलिह केमाट. देवूळता पवित्र जीवा मीकु वळ्हकलाह बुदि ईयागा. अद ईतस्के बेद बह वळ्हकना, अहे वळ्हकाट.

12 “विस्वस केवोग तमोग तना विस्वस कीतोग दादानु, ओसो विस्वस केवोग तपे बार तना विस्वस कीतोग मगिनु, हक्कलाहि पोस ईयनुर. विस्वस केवोर मक-मयास्कु विस्वस कीतोर तलोग-तपेरा पेटळ तैदिसि, ओरिन हक्कलाह वेहतनुर.

13 ओसो मीट नाक नमवालोरिर आताहक, दुनियतोर मीक कोटुल कीयनुर.^{*} मति आकि एवनाह बोर दीरा पोस मन्हतोर, देवूळि ओरिने पिसिह कीयागा.^{**}

येस्सलेमतगा वायनद गोसा

(मत्याल 24:15-25; ल्काल 21:20-24)

14 “ओसो उद इदमता दिया वायागा, मंदिरतुन कळ्वोग कीयनदु बातालो उंदि, एड वायनदिन, पोलवद जागातगा निल्पिह कीतदिन मीट ऊळकिर. (मीट अर्ववालोरिर इदिन सीताते तासाट.) अस्के यहदा पटटे मनवालोर लोकर, कोंटेतोरगडाह पिहट अरयालाह, मेटानके वितिर.

15 बोगाय लोता पोगोन मतेके, ओग तना लोता बातालाय ओयलाह लोनलोपा नेडमाकेगा.

16 ओसो बोगाय मन्कल पोलमते मतेके, ओग तना कोटजगतुन ओयलाह लोन मलमाकेगा.^{*}

17 अद दियाने नेलाड हक्कतव आस्किहक, ओसो पाल ऊहतनव तलिस्किहक, बेचोटा गोसा आयागा!

18 अदिहक मूसुर पेगदस्के इद गोसा वामाकि इनजोर, देवूळतुन पारतना कीमन्हट.

19 बाराहक इतेके अव दियाने पका बेरा गोसा आयागा. अचोटा गोसा देवूळि बूम पुटिह कीतगडाहि बेस्केन आयो वने, ओसो मुनेह बेस्केन वने आयो आयागा.

20 अव वायनव गोसाताड दियान, देवूळि कमि केवेक अचोन, बोगे मन्कल पिसोग आयनोग. मति तनाड आचतोर लोकरिन अद गोसाताहि पिसिह कीयनेनाहक, देवूळि अव दियान कमि कीयागा.

21 “अद वेलाते बोगाय मीक इनदनेगा, ‘ऊळाट, देवूळ लोहतोग! राजाल इगाडोग! देवूळ लोहतोग राजाल अगाडोग!’ अस्के ओनाड सेतेम पोयमाटु.^{*}

22 बाराहक इतेके नना देवूळ लोहतोग राजानन इनवालोर जोलहालोस, ओसो देवूळता कबुरतोनन इनवालोर जोलहालोस,^{*} इदमतोर पुटनुर. ओर बामिह कीयनाड कबस्कु ओसो सीनाड तोहचि,^{*} देवूळ आचतोर लोकरिन वने, लैसिह कीयालाह ऊळनुर. मति ओर अह कीया पगावोर आयनुर.

23 ऊळाट, नना इतेके सवे पोल्लोड मीक मुनेन वेहतन, उसरते मन्हट.

देवूळ लोहतोग राजाल डीसाते मल्स वायनोग

(मत्याल 24:28-31; ल्काल 21:25-28)

24 “अव दियानाड तिपल्क मारताहे,

पोळद मांजो आयागा,^{*}

नेला दीचो आयागा.

25 उकाड पोगोटाह इळन रालनुड,^{*}

पोगोटा बूमतगा सवे मेलियनुड.^{*}

26 अस्के माने-मन्कना नडुम पुटटोनन, नना बेरा लावते ओसो डीसाते मोयुलपोगोन वायनदिन, लोकर ऊळनुर.^{*}

^{*} 13:2 13:2 ल्काल 19:44; तोहचीतव पोल्लोड 21:22 ^{*} 13:6 13:6 योहन 5:43 ^{*} 13:8 13:8 तोहचीतव पोल्लोड 6:12 ^{*} 13:9 13:9 बळयिर

5:40 ^{*} 13:9 13:9 फिलिपितोर 1:12 ^{*} 13:10 13:10 बूम मुळ्दनामुने “मंदिर बूढेम आयनामुने” इद अर्तम वने आया पायवता. ^{*} 13:13 13:13 मत्याल

10:22; योहन 15:19; 17:14 ^{*} 13:13 13:13 गलातितोर 6:9; इन्जितोर 10:36 ^{*} 13:16 13:15-16 ल्काल 17:31 ^{*} 13:21 13:21 ल्काल 17:23

^{*} 13:22 13:22 मत्याल 7:15; 24:11; ल्काल 6:26; बळयिर 13:6; 2 पत्र 2:1; 1 योहन 4:1; तोहचीतव पोल्लोड 16:13; 19:20; 20:10 ^{*} 13:22 13:22

2 तिसलुनितोर 2:9 ^{*} 13:24 13:24 तोहचीतव पोल्लोड 6:12 ^{*} 13:25 13:25 तोहचीतव पोल्लोड 6:13 ^{*} 13:25 13:25 यशावाह 13:10; 34:4

^{*} 13:26 13:26 दानियेल 7:13; 2 पत्र 1:16

27 अद वेलाते नना नावाड देवतुल्किन दुनियाता मूलाहक-मूलाहक लोहतकन. पया अबु इद बमतगा सर्ने मनवालो, नावाड आचतोर लोकुरिन जमा कीयनुड.^{१६}

येसुना वायनदिन बेदम पुनदना
(मत्याल 24:32-35; लूकाल 21:29-33)

28 “गेळाताड मरान ऊळिसि, इद पोल्लो कगयाट. आकिड रालिहताड अस्के, डोय एरे एवता इनजोर मीट पुह्निर.

29 इद्रमलेहका मीट वने इव पोल्लोड आयनदिन ऊळकिर अस्के, सामि गटनेन एवतप लेहकान इनजोर पुन्हट.

30 इह कैजाट, नना मीक सेतेम वेहतहनन, इव सबे पोल्लोड बेचानाह करल आयोड आयनुड, अचानाह इद पीळतोर बळेम आयोर आयनुर.

31 पोगोटा बूमि, इळता बूमि मायनुड, मति नावा पोल्लो मात्रम बेस्केन मायो आयया.”

येसु वायनद वेला बोन्के तेळियो
(मत्याल 24:36,42-44)

32 “मति नना मल्स वायनद दियातुन, वेलातुन बोगे पुनोग. देवुळदीपताड देवतुल्क वने पुनोड, नना इंका पुनोन, सिरपि नावा बाबाल पुन्हटोग.

33 नना मल्स वायनद दिया बेस्के एवयहता इनजोर मीट पुनविर. अदिहक मीट वने उसरते मन्हट, केयसोर मन्हट.

34 दद बेदमलेहका इतेके, ओर्वोर्ग मालकाल दुद्रा देसेम दायना मताहकु, तनाड ओर्गुलतोर कयदे लोतुन विळसेग. पया ओर्विहक-ओर्विहक उंद-उंद कबळ वेहेग, ओसो अनेके लोता पहरा केवान उसरते मन इनजोर, उकुम ईस अनेग.

35 अद्रमलेहका सामि वायनद दिया बेदु, इद मीक तेळियो. पोळद अनजोर वायनोगा, नडुमनका वायनोगा, मुनेताड कोगक कूसेड वायनोगा, पड आसोर वायनोगा, इदिन मीट पुनविर.

36 अदिनेनाहक आग ऊळसोर मन्हट. नना दोम्हवने वातस्के, मीट उंजवालेवा मनदनद दिसतेके बेसु!

37 नना मीक वेहतनद पोल्लोतुन, नाक नमवालो सभेओरिहक वेहतहनन, उसरते मन्हट,^{१७} इनजोर इतोग.

14

मुक्यालो, येसुन हक्कलाहि आरडाड कीस्तोर
(मत्याल 26:2-5; लूकाल 22:1-2)

1 आवना पंडुम ओसो ओयिह केवद पिडटाड आरिना पंडुम एवयना रेड दियाड मुनेता पोल्लो^{१८}: पेर्मालोह, साभ्रमगूर, वेर येसुन कुस्केने पोसि हक्कलाह अग ऊळिदुर.^{१९}

2 मति पंडुमतुहक वातोर म्लु कियोगा-मुयोग बार आयनुर इन्जि, ओन अह केवल आयकल इन्जि, विचर कीतोर.

उंद आंचळि येसुना पोगोन अतर्नेय दोसिहता
(मत्याल 26:6-13; योहन 12:1-8)

3 अदे दिया बेतनि नाटे मुने मोडरोगमते मतोग सिमोन इनवाना लोते, येसु गाटो तिनदलाह उदिस मतोग. अस्के उंद आंचळि, तीसाते जटामासि इनदनद पोहकाता, वेल्ला दाराता बेसता अतर्नेय पोस वाता. वासि येसुहक मान ईयलाह, अद तीसातुन विहंकि, नेयदुन ओना तलापोगोन दोसिसीता.

4 इदिन ऊळिसि, अगा मतोर उयनुर, तमा जीवाते लोप-लोपान ओड आसि इतोर, “इदिन बाराहक उगस पोहता?

5 इद अतर्नेयदुन वमिस मतेके, वर्सांमटा कुलतुहकाय एक्का कोताड दोर्केस्कु. पया अब कोतान गरिब-सरिबतोरिहक ईयनाह आवालि,” इनजोर ओर तान कटला कीया बोटोर.

6 अस्के येसु ओरिन इतोग, “तेन बाराहक कटला कीयहनिर रा? तेन विळसाट! इद नयेनाहकु पका बेसतले कबळ कीता.

7 गरिब-सरिबतोर इतेके, अमेसा मियगान मन्हतोर. मीट बेस्के इतेक अस्के, ओरिहक दर्मम ईया पगयकिर. मति नना इसि, मियगा अमेसा मनोन आयकन.

8 इद आंचळि बेचोन कीया पगता, अचोन कीता. नावा मेंदुलपोगोन बेस एस्कतद अतर्नेयदुन वाटिसि, नावा मेंदुलतुन गुमयातगा मिसलाह, मुनेन तयर कीतप लेहका कीता.

9 इह कैजाट, नना मीक सेतेम वेहतहनन, पूरा दुनियामेंडु, बेगा-बेगा लोकुर देवुळता राजेमता बेसता कबूरतुन वेहतनुर, अगा इद आंचळि कीतद कबळतुन वेहतनस्के, इद आंचान सीता कीयनुर,” इनजोर येसु इतोग.

यहदाल येसुन पोस ईयलाहि अग ऊळिहतोग
(मत्याल 26:14-16; लूकाल 22:3-6)

10 ताना पया बार आता इतेके, यहदा इस्केर्योत इनवाल, बारा बळथिररडाहि ओर्वोर्ग मन्जि, पेर्मालोरागा अतोग. अन्जि येसुन मीवा कयदे पोसीकन इन्जि ओरिन वेहतोग.

11 ओर इदिन कैजिसि गिर्दा आतोर. आसि “इद कबळतेनाहक माट नीक कोताड ईकोम,” इनजोर पोल्लो विळसतोर. अदिनेनाहक पया येसुन पोस ईयलाहि, यहदाल अग ऊळसोर मंदोग.

कगयालो, पंडुमता कुळप तयर कीस्तोर
(मत्याल 26:17-24; लूकाल 22:7-14,21-23)

12 पया ओयिह केवद पिडटाड आरिड तिनदनद पंडुमता मुनेता दिया,^{*} यहदिर आवना पंडुमता गोरपिलाता मोक ईदुर.^{२०} पया कगयालो येसुना वासि तालहकतोर, “गू, इद आवना पंडुमता कुळपि, माट बेगा तयर कीकोम? बेगा नीक तिनदलाह विचर वायगा?” इनजोर तालहकतोर.

13 अस्के येसु इर्वर कगयालोरीन इद्रम वेहक लोहतोग: “मीट येस्सलेम सहरते अन्हट. अगा बेरा अळकाते एग तवाल ओर्वोर्ग मीक कलियनोग, ओना पयाह अन्हट.

^{१६} 13:27 13:27 2 तिसलुनितेर 2:1 † 13:28 13:28 गेळाताड मरान ऊळिसि, इद पोल्लो कगयाट. आकिड रालिहताड अस्के मोदुल कागिदते, “अजिर मरातुन ऊळिसि इद पोल्लो कगयाट. तेनाड कांदाड कोळिसिहताड अस्के.” ^{१७} 13:37 13:37 रोम सहरतोर 13:11 ^{१८} 14:1 14:1 मत्याल 26:1-2; लूकाल 22:1; योहन 2:13; 11:55; 12:1 ^{१९} 14:1 14:1 मत्याल 12:14; 26:4; लूकाल 22:2; योहन 10:31; 11:53 ^{२०} 14:12 14:12 इद बेदमता पंडुम इनजोर पुनदलाहि, पुस्तकता अक्रिते पुनवक पोल्लोना अर्तीम, अगा ऊळट. अगा “ओयिह केवद पिडटाड आरिना पंडुम” ऊळट. ^{२१} 14:12 14:12 1 कुरितोर 5:7; 1 पत्रु 1:18-19

14 ओग बेद लोतगा दायनोग, अद लोता माल्कान इद्रम वेहाट, 'नना कायवालोगा संगे आवना पंडुमता कुळप तिनदलाहि, उंद नाटोर रोमनद अरा बेगा मन्हाता इनजोर, गू नूक ताल्हाकिहंतोग,' इनजोर वेहाट.

15 अस्के ओग मीकू उंद लोता पोगोटा मदिलते पूरा तयर कीस तासतद बेरा अरातुन तोहतनोग. अगान माक पंडुमता कुळप तयर कीम्हट्ट," इनजोर इतोग.

16 पया वेर इवूर सहरते अतोर, अतस्के बेद्रम येसू ओरिन वेहच मतोग, अद्रमलेहकाने सवे मता. मताहकु वेर अगान पया आवना पंडुमता कुळप तयर कीतोर.

17 पया मुलतस्के, बारा बळयिरा संगे, येसू अद लोतगा वातोग.

18 वासि ओर गाटो तिनदलाहि उदतस्के, येसू इतोग, "इह केंजाट, नना मीक सेतेम वेहतहनन, मियगडाहि ओवोर्गा नाक कांटेतोर कयदे पोस इयनोग. ओग इजेके नावा संगे उदिसि, गाटो तिनदलाह आतोग," इनजोर इतोग.*

19 इदिन केंजिसि ओर नारज आतोर. पया ओर ओवोर्गा-ओवोर्गा येसून ताल्हाक बोटोर, "गू, ओनन नना बह आयोना?" इतोर.

20 अस्के येसू ओरिन इतोग, "मीट बारा मन्कलोरगडाहिये, ओवोर्गा इजेक नावा संगे इद बटिकेता पुलातगा आरिड अहचिस तिनवाल, नाक पोस इयनोग.

21 साङ्गमते रासिस मतपु, माने-मन्कना नडूम पुटोनन, नना इद दुनियाताहि पेसिस दाकन, निटमे! मति बोग नाक पोसीस्तोग, ओना बेचोटा गोसा आयगा! ओग मन्कल पुटवेकेन बेस आस मनालि," इनजोर इतोग.

कायवालोगा संगे येसूना आक्रिता तिनमुळि

(मत्थ्याल 26:26-30; लूकाल 22:17-20; 1 कुरिततोर 11:23-25)

22 पया ओर तिनजोरन मतोर अस्के, येसू आरतुन पोसि, देवुळतुन जोहर कीसि किळ्हतोग। अह कीसि ओरिहक ईसारे, "इद किळ्हतद आरतुन एनाट्ट, इद नावा मेंदुलता सीना आंदु. ताने नना मियेनाहक मोकि इयहनन," इतोग.

23 ओसो ओगू बटिकेता अंगूर जोमातुन पोसि देवुळतुन जोहर कीतोग, कीसि ओरिहक इतोग. इतस्के ओर सबेटोर अद बटिकेता जोमातुन ओटोर.

24 उटस्के येसू ओरिन इतोग, "इद अंगूर जोमा नावा नेतुरता सीना आंदु. (देवुळ लोकुरा संगे कीयनद/करलतुन, इद नेतुरि निलिह क्रीस्ता.† नावा नेतुरि वेल्लाटोरिनाहक नेल वाडगा.*

25 इह केंजाट, नना मीक सेतेम वेहतहनन, देवुळता राजेमते पूना रीतते अंगूर जोमा उनाहजोम, नेटाहि नना तेने बेस्केन उनोन आयकन," इनजोर इतोग.

26 पया ओर देवुळतुन जोहर कीयनद पाटा ओसि, पलते जय्तुन मराना मेटातगा अतोर.*

कायवालोर नाक विळसनुर इन्जि, येसू मुनेन वेहतहतोग

(मत्थ्याल 26:31-35)

27 अस्के येसू ओरिन इतोग, "केंजाट, देवुळि इतदू साङ्गमते इह रासतद मन्हाता:

'नना कोपानु हळकन,

अस्के गोरुड बिरोबटो आयनुड.*'

मीट सबेटोरि नाक विळिसस वितकिर, अस्के अद साङ्गमता पोल्लो करल आयगा.

28 मति नना हासि जीवा अरतापया, मीकाय मुने गालिल पटटे अन्ज मनदकन, (अगाने नना मीक कलियकन)," इनजोर येसू इतोग.

29 इतस्के पत्रु इतोग, "सबेटोर नीक विळिसस विततेकाय, नना इतेक नीक विळिसस वितोन आयकन गू," इतोग.*

30 येसू ओन इतोग, "इह केंजा, नना सेतेम वेहतहनन, नैडे नगका रेंड मल्काड तलाकोग कूसनामुने, बोराय ताल्हाकतस्के, निमा येसून पुनोन इनजोर मूंड मल्काड इनदकिन," इनजोर येसू पत्रुन इतोग.

31 इतस्के पत्रु इका ओसो जोरते इतोग, "नाक नीवा संगे हामुर वतेकाय मति, नीक पुनोन इन्जि, नना मुर्तिय इनोन आयकन," इनजोर इतोग.* सबेटोर वने वेनाड केंजिसि अहे इतोर.

गेल्सेमनि जागातगा येसू पार्तना कीस्तोग

(मत्थ्याल 26:36-46; लूकाल 22:40-46)

32 पया येसू तनाड कायवालोगा संगे, गेल्सेमनि इनदनद जागातगा अतोग.* अतस्के ओरिन इतोग, "नना पार्तना कीयलाह दायहनन, अचानाह मीट्ट इगान उदिस मन्हट्ट," इतोग.

33 अह इन्जि पत्रुन, याकुबिन, योहननि, तना संगे ओतोग. अस्के ओग पका दुकम आतोग, ओना जीवा चुहैम आयो.

34 पया ओर मुवुरिन इतोग, "नयगा पका बेरा मोता मन्हाता रा, अदिहक नावा जीवा हायेड-पिसेड आसोर मन्हाता.* मीट्ट इगान मन्हट्ट, उंजवालेवा सीताते मन्हट्ट," इनजोर इतोग.

35 इन्जि ओगू उचुन अबर अन्जि, नेल कप मुळ्न्दिसि, देवुळतुन इद्रम पार्तना कीतोग, "निमा 'इह कीकन तेला' इन्ज इतेके, नाक इद गोसा आयमाकि," इतोग.

36 ओसो इतोग, "ए नावा बाबानिन! नीक सवे आया पगयहता, इद गोसाताहि नाक पिसिह कीमु. तेला मति इद नावा विचरते आयो, नीवा विचर मतपे आयि," इतोग.*

37 इन्जि कायवालोरगा वातोग, अस्के ओर उंजिस मतोर. पया सिमोन पत्रुन तेहचि, इद्रम इतोग, "ए सिमोन, निमा उंजिहनिना? गंटामेंड वने सीताते मनदा पागविना?

38 नना वेहपप कीयलाह, मीवा जीवा तयरे मन्हाता, मति मीवाड मैदुस्कु इतेके, दीरालेवप बागतप मन्हाताड. अदिहके मीट्ट सीताते मन्हट्ट, देयम मीवा पट ऊळनस्के, मीट्ट पापमते अरयनायो इन्जि, देवुळतुन पार्तना कीसोर मन्हट्ट," इतोग.

39 पया ओग ओसोवने अन्जि, मुनेतलेहकाने पार्तना कीतोग.*

* 14:18 14:18 योहन 13:18,21,26 † 14:24 14:24 यहदि लोकुर इद पोल्लोतुन पुंदुर इतेके, बेस्के देवुळि मोसाना वेलाते यहदि लोकुरा संगे करल कीता, अद करलतुन निलिह कीयलाहि, जन्किन मोक ईसि, अविस्क्रना नेतुरतुन, लोकुरा पोगोन इहकना इन्जि, देवुळ उकुम इंग मता (पिसमुळि 24:6-8). अदिनेनाहक येसू इन्हतोग, नावा नेतुर पोवतेके, देवुळ लोकुरा संगे उंद पूना करल कीया. * 14:24 14:22-24 1 कुरिततोर 10:16; 11:23-25; इब्रितोर 9:20; 10:29 * 14:26 14:26 लूकाल 22:39; योहन 18:1 * 14:27 14:27 जकयाह 13:7 * 14:29 14:29 योहन 13:37; 21:15 * 14:31 14:29-31 लूकाल 22:33-34; योहन 13:37-38 * 14:32 14:32 योहन 18:1 * 14:34 14:34 योहन 11:33; 12:27 * 14:36 14:36 गलातितोर 4:6 * 14:36 14:36 मत्थ्याल 20:22; योहन 18:11; फिलिपितोर 2:8 * 14:39 14:36-39 इब्रितोर 5:7

40 कीसि ओसो ओरगा वास ऊळनेके, ओराड कोडाड पकाय पहतप आस मताहकु, ओर गोडनिद्रते मतेर. अदिहक येसु ओरिन तेहतप, ओर ओन बाताले वेहता पगबोर.

41 पया ओसो मुचा केपाते ओरगा वासि इतोग, “इंका उंजिसिय महनिरा? इंका आरम कीसोरिन महनिरा? इंजेक आता, ऊळट, माने-मन्कना नडुम पुटटोचु, पायहलोरा कयदे पोसीयनद कगो एवता.”

42 तेदाट, माट ओरिन कालियलाह दाकल! नाक पोस एवाल इगा एरेन एवतोग,” इतोग.

येसुन यहदाल पोस ईस्तोग

(मत्याल 26:47-56; लकाल 22:47-53; योहन 18:3-11)

43 इव पोल्लोड येसु वेहचोरिन मतेग, अचोटेन यहदाल (बळयिर बारा मुडगडाहि ओवोर्गो मन्ज तेला), पेर्मांलोर, साङ्गमगूर, यहदिराड पेदल्कु लोहता मुडुन पोसि वातोग. ओरू तल्वर्क, गटेड-बळगाड पोस मतेर.

44 येसुन पोस एवाल ओरिहक इद सीना वेहच मतेग, “नना बोन जोहर कीस लॉडकन, ओगो आंदोग, ओने पोसि उसरते ओम्हटु.”

45 पया यहदाल अगा वाताहे, येसुनगा अन्जि इतोग, “ए गूर!” इन्जि ओन गोत ओगडिस लॉडटोग.

46 अस्के ओर येसुना सनें आसि, ओन पोयतोर.

47 अचोटेन येसुना एरे निच मनवाल, कगयवाल ओवोर्गो बाताल कीतोग: ओग तना कसेटुन तेंडिसि, मोदुल पेर्माना ओर्युलतोन वगोन, केव पोडोह देगनाह इतोग.

48 येसु पोयवालोरिन इतोग, “बह मीट नाकु डाकु इनजोर तल्वर कसेहकु, टेंगाड पोस नाक पोयतलाह वातिरा?

49 नना इतेके दिनम मीवा संगे मन्जि, मंदिरतगा काहचोर मंदन, अस्के मीट नाक पोयविर. मति देवळता पवित्र साङ्गमते नावा लोप्पा रासतव पोल्लोड करल आयना इन्जि, नेंड इव गोटेड आस्ताड,” इनजोर येसु इतोग.

50 पया सबेटोर कगयवालोर येसुन विळिसस, पटादळ विततोर.

51 अस्के ओवोर्गो लेंयोग मन्कल गेंदे मुचिसि येसुना पयाह अनजोर मतेग. अनेके लोकुर ओन पोयसोर मतेर.

52 मति ओग तना गेंदेतुन विळिसस, कूळलिय विततोग.‡

येसुन पंचता मुनेह ओस्तोर

(मत्याल 26:57-68; लकाल 22:54-55,63-71)

53 पया ओर लोकुर येसुन मोदुल पेर्माना लोन ओतोर. अगा सबेटोर पेर्मांलोस, यहदिराड पेदल्कु, साङ्गमगूर जमा आस मतेर.

54 मति पवू मोदुल पेर्माना रेसातगा एवनाहि, येसुनगडाहि जेक मन्जि, पयाह पयाह अंदोग. अन्जि पहरगतोरा संगे उदिपि, किस आगसोर मतेग.‡

55 अगा मतेर यहदिराड पेर्मांलोर ओसो तगवाड केवालोर कतमतोर, येसुहक बह कीसि हामुरता सिक्सा ईयलाह ऊळिंदुर. ओना अडमि कसूर पुटिह कीयलाहि, जोल साक्सि एवालोरिन ओर पहीकिस ऊळतोर, मति बोरें दोर्कार.

56 वेल्लाटोर येसुना अडम जोल साक्सि इतोर, मति ओरा साक्सि उंदिय रीतलेहका इले आसि.‡

57 पया उच्चुर मन्कलोर निचि, येसुना अडम इद्रम जोल साक्सि ईया बोटोर इतेके,

58 “नना मन्कलोर दोहतद देवळता मंदिरतुन‡ विर्हिचि, तान मूद दियाने मन्कलोर दोहवद, दुस्रा मंदिरतुन दोहतकन,‡ इनजोर वेग वेहतपहा माट केंजतोग.”‡ इद्रम साक्सि इतोर.

59 तेला मति ओरा साक्सि उंदिय रीतलेहका इले आसि.

60 पया मोदुल पेर्मांल नडुम निचि, येसुन इद्रम ताल्हकतोग, “वेर नीवा अडम बेद्रम साक्सि ईस्तोर, ऊळा! निमा बातय बाराहक वळहकविन?”

61 मति येसु उंदाय पोल्लो वळहकवा, केमेन मतेग. पया ओसो मोदुल पेर्मांल इद्रम ताल्हकतोग, “निमा देवळता मगि किस्रुनिना?‡” इतोग.

62 इतस्के येसु इतोग, “इंगो, ननाने! इद वने पोल्लो केंजाट, नना माने-मन्कना नडुम पुटटोन मताहकु, बेरा डीसातद देवळता तिनळ बाजे अनज उदतदिन, ओसो नना मोयुलपोगोन वायनदिन मीट ऊळकिर,‡ इनजोर येसु ओरिन इतोग.

63 इदिन केंजिसि, मोदुल पेर्मांल (पका नारज आतन इन्जि तोहतलाह,) तना कोटजगातुन ओडिहक अहचि‡ इतोग, “इंजेके माक ओसोवने बाराहक साक्सिड गावलें?

64 वेग देवळतन इतपु. देवळतुन पास्कतदिन, मीट इतेके इंजेके केंजतिरे. मीवा इंजेके बाताल विचर मन्हता?” इनजोर पेर्मांल इतोग. “वेग हामुरता सिक्सातुहक ओजनों!‡” इन्जि, ओर पेदल्क नेयम देहतोर.

65 पया उच्चुर मन्कलोर बार, येसुना पोगोन उस्कतोर, उच्चुर बार कोंडान दोहचि ओन नलहतोर, ओसो “इंजेके देवळता जीवाते वेहा रा! नीक बोग नलहतोग?” इतोर. पहरातोर वने येसुन पोसि चापुळ इतोर.

पवू येसुन पुनोन इन्हतोग

(मत्याल 26:69-75; लकाल 22:56-62; योहन 18:16-27)

66 पया इद्रम अनेके, पवू इळन रेसातगान उदिस मतेग. अस्के मोदुल पेर्मानाड ओर्युल आस्कनगडाहि, उंद ओर्युलतदु अगा वाता.

67 वासि पवू किस आगनद ऊळता. पया ओन बेस ऊळिसि, “निमा वने ओग नासरेत नाटेनोग येसुना संगे मतिन, अय?‡” इता.

68 इतस्के पवू तान इतोग, “निमा बार इहनिन, नाक तेळियो, नना पुनोन,” इतोग. पया ओग रेसाता अगदगा अतोग, अस्के कोग कसता.

69 उंद ओर्युलतद ओन ऊळिसि, अगा निच मतेरिन ओसो, “वेग वने ओनाय संगेतोग आंदोग,” इता.

70 इतस्के पवू “नना आयोन” इतोग. पया गळ्ळक मनेके, अगा निच मतेर ओसो पवून इतोर, “निमा कोन निटये ओनाय संगेतोनिन! निमा गालिल पुटटोना लेहका वळ्हकिहनिन, (अदिहक माट पुह्नोम,)” इतोर.

71 अस्के पवू इतोग, “नना किरिया कीस वेहतहनन, नावा पोल्लो जोल आतेके, देवळ नाक तिनि! मीट वळ्हकिहनिर ओग मन्कन, नना सुर्तिय पुनोन!” इतोग.

‡ 14:41 14:41 मत्याल 26:45; योहन 12:23; 13:1; 17:1 ‡ 14:52 14:52 वेग लेंयोग मन्कल इतेके, इद्र पुस्तकतुन रासवाल मार्कले आंदोग इन्जि, वेल्लाटोरा विचर मन्हता. ‡ 14:54 14:53-54 योहन 18:12-15 ‡ 14:56 14:56 बळयिर 6:13 ‡ 14:58 14:58 इन्नोर 9:11 ‡ 14:58 14:58 2 करितते 5:1 ‡ 14:58 14:58 मत्याल 27:39-40; मार्कल 15:29; योहन 2:19; बळयिर 6:14 ‡ 14:61 14:61 मत्याल 4:3; 16:16; 26:63; मार्कल 1:1; लकाल 22:70; योहन 3:16-18; 11:27; बळयिर 9:20; 13:33 ‡ 14:62 14:62 दानियेल 7:13; 2 पवू 1:16 ‡ 14:63 14:63 गिन्ती 14:6; बळयिर 14:14

72 अचोटेन दुसा मल्का तलाकोग क्स्ता. अस्के येसु पत्रुन मुनेन इह वेहच मतोग, “नेडे नक्का रेड मल्काड तलाकोग क्स्नामुने, बोराय ताल्हकतस्के, निमा मंड मल्काड येसुन पुनोन इनजोर कैगम आयकिन,” इनजोर वेहच मतद पोल्लो पत्रुहक सीता वाता. पया पत्रु इद पोल्लोलुन आलिह कीसि, अळ्या बोटटोग.

15

पिलाति गुमसिना मुनेह येसुन निल्पिह कीस्तोर

(मत्याल 27:1-2, 11-14; ल्काल 23:1,3)

1 पया पिडपड आनेकेने, पेर्मालोस यहूदिराड पेदल्कु, साध्रमगूस ओसो पंच उदवालोर् सवेटोर उदिस वळ्हकतोर. अह कीसि, येसुन दोहता वेहतेोर, दोहचि पिलाति इनवाल गुमसिनाग* ओसीतेोर.†

2 पया पिलाति येसुन, “बह निमा यहूदिरा राजानिना?” इनजोर ताल्हकतोग.† पया येसु ओनु, “निमा इहनिन अहे,” इतोग.

3 अस्के पेर्मालोर् येसुना पोगोन वेल्लाडे पोल्लोना कसुर्क वाटटोर.

4 अदिहक पिलाति येसुन ओसो ताल्हकतोग, “ऊळा, वेर नीवा पोगोन इचोक पोल्लोनाड कसुर्क वाटलाह आतेोर, निमा बाताले पोल्लो वळ्हकविना?” इतोग.

5 मति येसु बाताले वळ्हकोग. इदिन ऊळिसि पिलाति बयल आतोग.

पिलाति येसुन हक्कलाह उकुम ईस्तोग

(मत्याल 27:15-26; ल्काल 23:18-25; योहन 18:39—19:16)

6 वर्सांमिटा आवना पंडुमतस्के, जेलतगा मनवाल बोनाय वगोन, यहूदि लोक्कुर बोन विळसा इनजोर वेहनदुर, ओन गुमसि पंडुमता दियाते विळिसंदोग.

7 बरबसि इनवाल मन्कल, तना तोळतेरा संगे जेलते मतोग. ओग तना तोळतेरिन पोसि, रोम सर्करतेरा संगे विस्द आसि, मन्कलोरिन हाक्किस मतोग.

8 पया लोक्कुर पिलाति गुमसिना वासि, “बसंमिटा पंडुमतस्के जेलते मनवाल ओर्वोग मन्कन, मयेनाहक विळसना लेहका, इयेंड वने विळिससीम,” इनजोर ताल्हकतेोर.

9 पिलाति ओरिन इतोग, “मीट इहनिर इतेके, मियेनाहकु यहूदिरा राजान विळसकन,” इतोग.

10 ओग अदुम बाराहक इतोग इतेके, (येसुना पयाह अनवालोर् बोल्गसोर दास्तोर इन्जि,) वेर पेर्मालोरा जीवा कर्वताहके, येसुन नयगा पोस ततेोर इनजोर, पिलाति पुन्ज मतोग. अदिहक ओग अदुम इतोग.

11 मति पेर्मालोस, “मयेनाहक बरबसिन विळसा इनजोर, माट गुमसिन इनदकल,” इन्जि लोक्कुरिन पका तहतेोर.†

12 इदिन केजिसि गुमसि ओसो ताल्हकतोग, “अह इतेके यहूदिरा राजाल इनजोर, मीट वेन ततिर, वेन नना बाताल कीकन?” इतोग.

13 “वेन हक्कनागुटातगा वेळ्हा!” इनजोर लोक्कुर केयतेोर.

14 अस्के “बाराहकु? वेग बाताल कसुर कीतोग?” इनजोर गुमसि इतोग. मति ओर इंका एक्वाये, “वेन हक्कनागुटातगा वेळ्हा!” इनजोर केयतेोर.†

15 पया लोक्कुरिन गिर्दा कीयना विचरतेनाहक, गुमसि बरबसिन ओरेनाहक विळिससीतोग. येसुन बार ओग जेट्लाते नल्हता वेहचि, हक्कनागुटातगा वेळ्हतलाहि, सीप्यकना कयदे इतोग.

सीप्यक येसुन पास्किहतेोर

(मत्याल 27:27-31; योहन 19:2-3)

16 पया सीप्यक येसुन गुमसिना लीता लोप्पाडा रेसाते ओतेोर. अगा ओतस्के, पूरा पल्टनतुन केयिसि जमा कीतेोर.

17 कीसि येसुन राजाल इनजोर पास्कलाहि, ओन डुंगा पंड रंगता जगा केम्पिह कीतेोर, ओसो कोयेना गीळ पंडिसि, ओना तलातगा गळ्म कीतेोर.

18 पया “ए यहूदिरा राजानिन, नीक जोहर आयि!” इन्जि पास्कतेोर.

19 ओसो ओर येसुना तलातुन डुडटे नल्हतेोर, ओना पोगोन उस्कतेोर, ओना मुनेह मिंदाड कोटिस जोहर कीसोर पास्कतेोर.†

20 पया ओन उस्किस-पास्किस मारतस्के, तमा केम्पिह कीतद डुंगा पंड रंगता जगातुन तैडिसि, ओनाये जगा केम्पिह कीतेोर. अह कीसि, ओनु हक्कनागुटातगा वेळ्हतलाह पलते ओतेोर.

येसुन हक्कनागुटातगा वेळ्हतहतेोर

(मत्याल 27:32-44; ल्काल 23:26-43; योहन 19:17-24)

21 पया येसुन सीप्यक सहरता पलते ओसोर मतेोर, अस्के सिक्कंदर ओसो स्पुसि, वेरा* तपे सिमोन इनवाल, तना कुरेने नाटेनाहि मलस वासोर मतोग. येसुहकु गुटातुन कांजलाह दीरा वावाहकु, वेर सीप्यक येसुना हक्कनागुटातुन कांजलाह, सिमोनिन पोसि बीगर वेहतेोर.

22 पया ओर येसुन गुल्गुता इनदनद जगातगा ओतेोर. (गुल्गुता इद पेदिरता अर्तम इतेके “तला-टाप्राता जागा” इदुम आस्ता).

23 अस्के (येसुना मेंदुदुहक नोयनद पुल्दनायो इन्जि,) ओर अंगुर जोमातगा मत काल्हपिसि, येसुहक ईस ऊळतेोर, मति ओग तान उनेग.

24 पया सीप्यक येसुन हक्कनागुटातगा कक्किन-काल्किन मोल्लाड कोटटोर,† ओसो ओनाड गेंदेनु, बोन्कु बाताल गावले, अदिन ओयना इनजोर, सीटिड वाटिसि त्सतेोर.

25 येसुन हक्कनागुटातगा वेळ्हतेोर, अस्के सकरताड नव एगिस मता.

26 “वेग यहूदिरा राजाल आंदोग” इन्जि, इदुमता कसुर बलाते रासिसि, ओना तलापोगोन वेळ्हतेोर.

27 ओसो येसुना संगे इर्वर डाक्कुरिन, वगोन ओना तिनळ बाजे, वगोन बार दावळ बाजे, इदुम हक्कनागुटातगा वेळ्हतेोर.

28 [अस्के देवुळता साध्रमतगा “लोक्कुर ओनु अडोड देहतेोगु इदुदुर,” इनजोर रासतद पोल्लो करल आता.†]†

29 पया अग पोस अनवालोर् तलाड ओलिह कीसोरे, ओन इहलेहका उस्किस-पास्किस वळ्हकितुर, “ओ! मदिर्तुन विर्हिच, मंड दियाते दोहवानिना!†

30 हक्कनागुटातगाइहि रेगिसि, निमा नीवाय जीवातुन पिसिह कीम!” इदुर.

* 15:1 15:1 रोम राजेमता बेरोग राजाल तना राजेमता उंद-उंद पट्टुन ताकिह कीयलाह, पट्टुहक ओर्विन तासिंदोग, ओन गुमसि इदुर. † 15:1 15:1 योहन 18:28 † 15:2 15:2 योहन 18:33 † 15:11 15:11 बळयिर् 3:14 † 15:14 15:14 बळयिर् 13:28 † 15:15 15:15 योहन 19:1 † 15:19 15:16-19 योहन 19:2-3 † 15:21 15:21 रोम सहरतेोर 16:13 † 15:24 15:24 बळयिर् 2:23 † 15:28 15:28 यसायाह 53:12; ल्काल 22:37 † 15:28 15:28 श्वेदक पाळनाड मोडुल कादिहकने इद वचन वावो. † 15:29 15:29 मत्याल 26:60-61; मार्कल 14:58; योहन 2:19; बळयिर् 6:14

31-32 अहे पेर्मांलोर, साङ्गमगसूर वने पास्कसोर इद्रम इतोर, “वेग दूसोरिन विळिसह कीतोग, मति तन्क विळिसह कीया पगवोग. इस्येलतोर पिसिह केवाल किस्तुं राजाल मन्हंतोग इतेके, हक्कनागुटागडाहि इळन रेगोग. अस्के माट ओन ऊळिसि नमकोम!” इतोर. ओसो येसुना संगे हक्कनागुटानगा वेळ्हच मतोर डाकुर वने, ओन पास्किदुर.

येसुना हामुरि

(मत्याल 27:45-56; लूकाल 23:44-49)

- 33 पया नेक नितगडाह इतेके, पियलि मुंड एगनाहजोग, देसेममेंड कतम ईकळ पोयता.
- 34 पियलि मुंड एगनेके, येसु बेरा आल्काते इह इतोग, “एलि, एलि, लमा सबगतिनि!” (तेना अर्तम इह मन्हता: नावा देवुळतिन, नावा देवुळतिन, निमा नाक बाराहक विळिससीतिन?)[☆]
- 35 अगा निच मतोरगडाहि उचुरिहक, (येसु केयतद पोल्लो तेळियवाहकु,) “ऊळाट! ओग एलियाल इनवाल मुनेतोग कबुरुतुनो केयलाह आतोग!”[†] इनजोर ओर इतोर.
- 36 अस्के ओवोर्ग वितिस अन्जि, बबिलतुन कयतद अंगुर जोमातगा मुळहचि, लाटटे कोडटगा तासिसि, ओन्क उनडलाह इंतोग.[‡] अचोटेन बोगो इतोग, “मनि रा! एलियाल ओन पिसिह कीयलाह वास्तोगा, वायोगा, ऊळकल,” इतोग.
- 37 अस्के येसु जोरते केयिसि हातोग.[‡]
- 38 (इजेके येस्सलेमता मंदिरताडा पवित्र गूटा अगदा, गेदे अडह कीस मता; अद गेदे अडम मताहकु, लोकर देवुळतुन गट्टे कलिय पगवोर आंदुर.) पया येसु हास्के, मंदिरता अद गेदे, पोगोटाहि इळन एवनाहि, पक वितिसि रेंड क्वळेड आताड.
- 39 अस्के येसुना मुनेह सीपयकना दरोगाल निच मतोग. येसु इद्रम केयिस हातदिन ऊळिसि, “वेग मन्कल निटमे देवुळता मगा आंदोग!”[†] इनजोर इतोग.
- 40 उचुक आस्क वने, जेक निचि ऊळसोर मताड. अव आस्कनगडाहि मगडला नाटेनद मरियालि, उड्लोग याकुर, योसेस, बेरा तलोग मरियालि, ओसो सलमि इव आस्क मताड.[‡]
- 41 येसु गालिल पटटे मत्स्के, इव आस्क ओना पयाह अन्जि सेवा कीदुड. ओसो अगा वेल्लाडे आस्क, ओना संगे येस्सलेमते वास मतव मताड.

योसेपि येसुन गुमयातगा गति कीस्तोग

(मत्याल 27:57-61; लूकाल 23:50-56; योहन 19:38-42)

- 42-43 वारमता पोल्वादियातेनाहक तय आयनद दियाते येसु हातोग.[§] अस्के बहट असं मता. पया बाताल आता, यहूदिराड तवाड केवालोरगडाह ओवोर्ग मतोग, अरिमदेया नाटेनोग योसेपि पेदिरतोग. लोकर ओन मान इंदुर. ओगु देवुळ राजेम कीयनद दिया बेस्के वास्ता इनजोर, अगा ऊळसोर मंदोग. गळक इतेके पोळद अरयनस्के वारमता पोल्वादिया सूर आयगा इनजोर, ओग दीरते गुमसि पिलातिनगा अन्जि, “येसुना सेतातुन पोहतलाह ओयकन,” इनजोर ताल्हकतोग.
- 44 अस्के पिलाति, “अरे! इचोन जल्दि हातोग?” इन्जि बयल आतोग. पया सीपयकना दरोगान केयिसि, “येसु हातोग?” इनजोर ताल्हकतोग.
- 45 येसु हातोग इनजोर ओग दरोगाल वेहतस्के पया, पिलाति सेतातुन ओयलाह योसेपिन वेहतोग.
- 46 वेहतस्के पया योसेपि उंद पूना पांडि हामुर-गेदे असतोग. असिसि येसुना सेतातुन इळन रेहचि, अद गेदेते ऊर्हंतोग. पया बेरा आदतगा तर्वतद उंद गुमयातगा ओसि, गति कीतोग.[‡] अह कीसि गुमयाता अगदाग बेरा आद बंडातुन तिळ्ळप कीतोग.
- 47 मगडला नाटेना मरियालि ओसो योसेसना तलोग मरियालि, सेतातुन गति कीतद जागातुन ऊळताड.

16

येसु मल्स जीवा अरयहंतोग

(मत्याल 28:1-8; लूकाल 24:1-10; योहन 20:1-13)

- 1 वारमता पोल्वादिया मारता, अस्के मगडला नाटेनद मरियालि, याकुरबना तलोग मरियालि ओसो सलमि, इव येसुना सेतातगा वाटलाहि अतर्नेय असताड.[‡]
- 2 इमा दिया (इतेके ऐतारम दियाते),[‡] सकर पडपड आसोरे, अव गुमयातगा वाताड.
- 3 वानेके तमतमाय इंदुड, “बोग माक गुमयातुन तिळ्ळप कीतद बंडातुन तेंडिसीयनोग रि?” इंदुड.
- 4 पया एरे एवनेके गुमयातुन ऊळताड. ऊळनेके गुमयातगा तिळ्ळप कीतद बंडा पका बेरा मता, मति अद बंडातुन अबर गळ्हतद मता.
- 5 पया अव आस्क लोप्पा ओळियताड. अस्के ओवोर्ग लेयोग, पांडि जगा केसि तिनळ बाजे उदिस मतदिन, अव ऊळताड. ऊळिसि गाबरेम आताड.
- 6 अस्के ओग अविस्किन इतोग, “गाबरेम आयमाट! हक्कनागुटातगा वेळ्हतुन, नासरेत नाटेनोग येसुन पर्वकलाह आतिर. ओग जीवा अरतोग, इगा इलोग.[‡] इद ऊळाट, ओना सेतातुन तासिस मतद जागा, ओन इगान तासिस मतोर.
- 7 इजेक मीट पन्नुगा ओसो दूसोर ओनाड कगयवालोरगा अन्जि, ओरिन इद्रम वेहाट, ‘ओग मीक वेहतप लेहका, इजेक मीवा मुनेन गालिल पटटे दायलाह आतोग, अगान ओन कलियकिर,’ इन्जि वेहाट,” इनजोर इतोग.
- 8 अव आस्क पया पका रेयिस मताड. अविस्किनाड जीवाड दिरदिर साडिंदुड. अदिहक अव गुमयातगडाह पेसिसि वितताड. पका रेयिस मताहकु, अगादे बोने वेहोड.*

येसु तनाड कगयवालोरिहक दिसिहंतोग

[

☆ 15:34 15:34 देवुळताड पाटाड 22:1; इन्जितोर 5:7 ☆ 15:36 15:36 लूकाल 23:36-37; योहन 19:29 ☆ 15:37 15:37 योहन 19:30; इन्जितोर 5:7

‡ 15:39 15:39 वेग मन्कल निटमे देवुळता मगा आंदोग “वेग निटमे वेदो पेनता मगा आंदोग!” इद वने आया पयायहता. ☆ 15:40 15:40 योहन 19:25 § 15:42-43 15:42-43 यहूदिरा पोल्वादिया सुस्लायम पोळद अरयनस्के सूर आंदु, पया सनारम पोळद अरयनस्के मारिद, अद दिया कबळ कीयना पोली आंदु, सेतातुन पोहतनद कबळ वने पोली आंदु, अदिहकु पोळद अरयनमुनेने येसुन गति कीया पोयता. ☆ 15:46 15:46 बळयि 13:29 ☆ 16:1 16:1 योहन 19:39 ☆ 16:2 16:2 बळयि 20:7; 1 कुरिततोर 16:2; तौहवीतव पोल्लोड 1:10 ☆ 16:6 16:6 मत्याल 28:5-6; लूकाल 24:5-7; योहन 21:14; बळयि 2:32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहरतोर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुतोर 1:20; क्लसितोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 1:10; इन्जितोर 13:20 * 16:8 16:8 सबदेक पाळनाड मोदुल कागदेहकनागा वचन 9-20 वावोड.

9 ऐतारम पड वियतस्के, येसु हामुरताहि तेकतोग. तेकतस्के सुसुने मगडला नाटेना मरियालिहक दिसतोग. * मुने येसु तानगडाहि एळुड देयहकिन पेसिह कीस मतोग.*

10 दिसतस्के अद अन्जि, येसुना संगे मंदुर ओर मन्कलोरिन वेहता.* ओर दुकम आसि अळसोर मतोर.*

11 येसु जीवा अरतोग, मरियालि ओन ऊळता इनजोर केंजतोर. मति अद पोल्लोतुन ओर सेतेम पोयोर.*

12 ताना पया, मुने येसुना संगे मतोर इवुर मन्कलोर, येसुसलेमताहि नाग अनजोर मतोर. अस्के येसु ओरिहक दिसतोग. इद मल्का येसुना रूप मिळिन्दस मता.

13 पया (ओग येसुये आंदोग इनजोर पुतस्के,) वेर इवुर मल्स अन्जि, येसुना संगे मतोर दुसोरिन वेहतोर. मति वेरा पोल्लोतुन वने, ओर सेतेम पोयोर.*

14 पया अक्रा बळयिर उदिसि गाटो तिनजोर मतोर, अस्के येसु ओरिहक दिसतोग.* दिसिसि इद्रम इतोग, “नना तेकतस्के नाक ऊळतोर मन्कलोरा पोल्लोतुन बाराहक नमविर? नमोम इनजोर बाराहक कैगम आतिर?” इनजोर इतोग.

15 पया ओसो इतोग, “मीट पूरा बूममेड अन्जि, नावा बेसता कबुरतुन सबेटोरिहक पोक्कुर कीम्हटु.*

16 नावा पोल्लोतुन विस्वस कीसि, नावा पेदिरते एग मीतोरिन, देवुळि पिसिह कीयगा.* मति विस्वस केवोरिन, ओरा पापमतेनाहक सिक्सा इयगा.

17 नावा पोल्लोतुन विस्वस केवालो मन्कलोरा कयदे, देवुळता लावताड इव सीनाड आयनुड: नावा पेदिरते देयहकिन पेसिह कीयनुर,* तमा पुनवव बासाड वळहकनुर.*

18 तरस्किन तमाड कयकने पोयनुर,* ओसो हव्कनद वीसम उटेक वने, ओरिहक बाताले आयो. ओसो ओर तमाड कयक बेमरतारा पोगोन तासतेके, ओर सत्रेम आयनुर,*” इनजोर वेहतोग.

येसु देवुळदीपतगा दास्तोग

19 पया येसुसामि ओरिन इव पोल्लोड वेहतापया, देवुळि ओन पोगोन तना जागातगा ओता.* येसु पोगोन अतोग अस्के, देवुळता तिनळ बाजे उदतोग.*

20 पया येसुनाड कगायवालो सबेटोर सबे जागाने तिरियसोर, ओना पोल्लोतुन पोक्कुर कीतोर. सामि ओरा तोळ मताहकु, ओरा कयदे देवुळता लावताड सीनाड आंदुड. ओर वेहतव पोल्लोड निटमे इनजोर अव सीनाड तोहंदुड.*आमेन.]

* 16:9 16:9 योहन 20:14-17 * 16:9 16:9 लुकाल 8:2 * 16:10 16:10 लुकाल 24:10,23; योहन 20:18 * 16:10 16:10 लुकाल 23:27; योहन 16:20 * 16:11 16:10-11 लुकाल 24:9,11; योहन 20:25 * 16:13 16:12-13 लुकाल 24:15-16,31-35 * 16:14 16:14 1 कुरिततोर 15:5 * 16:15 16:15 मत्काल 28:19-20; लुकाल 24:47; बळयिर 10:42 * 16:16 16:16 योहन 6:29; बळयिर 2:38; 8:12,16; 16:31; 22:16 * 16:17 16:17 बळयिर 16:18; 19:12 * 16:17 16:17 तमा पुनवव बासाड वळहकनुर बळयिर 2:4; 10:45-46; 19:6; 1 कुरिततोर 12:10,28,30; 13:1,8; 14:1-39 * 16:18 16:18 बळयिर 28:5 * 16:18 16:18 याकुब 5:14 * 16:19 16:19 लुकाल 24:51; बळयिर 1:9; 1 तिमोति 3:16 * 16:19 16:19 बळयिर 2:33; 5:31; 7:55; रोम सहरतोर 8:34; इपिसुस्तोर 1:19-20; कुलुसितोर 3:1; इब्रितोर 1:3; 1 पत्र 3:22 * 16:20 16:20 इब्रितोर 2:3-4

लकाल रासतदु बेसता कबुरा

बोगाय डाक्टर मग-तलिन रिकम कीतेकाय, नोमुरतुन ओल्सतेकाय, मत-गोपि रासिसीतेकाय, ओना मुनेह उदिस मन्वला रोगमतोग तिपल असोर, रेयसोर, ओग डाक्टरनाय बर्वसेत मन्हतोग. दुकिनोर, नोमुर आतोर, इद्रम बोर आथि सत्रेम आयलाह डाक्टरनेके वास्तोर, ओरा पोगोन दया कीयलाह डाक्टरिहक विचर पुटिहता.

इद पुस्तकते लकाल, ओबोर्ग दया केवाल डाक्टर, माक दया कीतोग येसुना लोप्पा वेहतोग. मत्याल तना पुस्तकते राजाना लोप्पा रासतोग, लकाल बार येसु बरोग डाक्टर आंदोग इन्जि रासतोग. ओसो येसु मावा लेहका आतोग, मावा लेहका तिपल आतोग, ओग माट कीयनव तिपल्लिन, दुक्मिन आपतोग इन्जि, लकाल तोहतोग.

डाक्टर लकाल यहूदि आयवोग मतोग, ओसो रीत-रिवजता लोप्पा बेस कगयतोग मन्कल मतोग. ओग येसुना बळयि आयवोग, मति येसु देवुळदीपतके मरस अतापया, पोल्ना तोळ आतोग. पोल् ओन “नावा गोटतोग डाक्टर लकाल” इनजोर इन्हतोग (कुलुसितोर 4:14), अहे “नावा संगे कबळ केवाल” वने इन्हतोग (पिलेमोन 24). इद पुस्तकता सुम्मुने ओग रासतपु, येसुसामिनाड कबस्किन ऊळतोस, केंजतोस, पोकर कीतोस, ओरगडाहि लकाल येसुना लोप्पा बेस पुतोग, अहे रासिस तासतोग. येसुनाड इव पोल्लोड सेतम मन्हताड इन्जि माट पुनदनेनाहक, लकाल इविस्किन ओकुलते रासतोग. इद पुस्तकतन रासतापया, ओग बळयिराड कबस्किना पुस्तक वने रासतोग. रेंड आसि पुस्तकिन, ओगु तिपयिपु इनवाल युनानि साळ्वानेनाहक रासतोग.

लकाल माकु पिसिह केवाना दयातेके ओस्तोग. लकाना पुस्तकताड पीटोने, आस्किन ओसो उडुलोर पेकोरिन मान ईतद मन्हता. दया केवाल किस्तु, आस्किन-कोयोरिन, उडुलोरिन-बेरोरिन, यहूदि-रिन-यहूदि आयवोरिन, दुकमतोरिन-सुकमतोरिन अलग-अलग नदुते ऊळोग, मति ओग माक सबेटोरिन अचोने जीवा कीस्तोग. ओग पापि लोक्करा संगे कलियतोग, पार्तना कीतोग, ओग उंद सहरतेनाहक अळतोग, ओग लोक्कराड जीवानेनाहक गाबर आतोग, ओसो माट सबेटोरिनाहक हक्कनागुटातगा तिपल आतोग.

बेस्के माक दुकम पुटिहता, अस्के माट लकाल रासतदु, देवुळता दयाता बेसता कबुरता इद पुस्तकतन अर्ब पायहनल. बेस्के माट दुसोर तिपलतनु ऊळिहनल, ओरा दुकमतनु, अडसनतनु, गर्जतनु पुहनल. अस्के माट वने इद दयाता बेसता कबुरता दया पायहनल, ओसो दया केवाल येसु किस्तुना लेहका आया पायहनल, अहे ओना दयातनु, दुसोरगा एव्हिसिह कीया पायहनल.

मुनेता पोल्लो

1-4 तिपयिपु साळ्व! ✨ माटु येसुसामिना सेवकिरोम आंदोम; साळ्वमते ओना लोप्पा मुनेन रासतपु, ओग मावा नडुम वेल्लाडे कबस्क कीतोग. अव कबस्किन इजेके वेल्लाटोर रासलाह आतोर. अव पोल्लोन मुनेटाहि ऊळतोस, केंजतोस, वेर पोकर कीतोस, ओसो माक वने वेहतोर. ✨ येसुसामिनाड सबे पोल्लोड मुनेटाहि बेद्रम आताड इनजोर, नना वने बेस पर्वकिस ऊळतन. निमा ओना लोप्पा बाताल बाताल कगयतिन, अव सबे पोल्लोड सेतम मन्हताड इन्जि निमा पुनदना, अदिनेनाहक अविस्किन इजेके ओकुलते नियेनाहक रासलाह आतन.

योहन पुटनोग इनजोर देवुळि कबुर लोहतहता

5 बरोग एरोद राजाल यहूदि जाततोर ✨ बमता राजाल मतोग, ✨ अस्के अगा ओबोर्ग जकरिया पेदिरतोग यहूदि जातता बमयाल मतोग, ओग अबिया मुय्तोना तुंगतोग आंदोग. ✨ ओना मुनेता पेदिर इलीसिबा आंदु, अद वने ओना लेहका आम्न पेर्माना कूळता मता. †

6 वेर आळ इवूर आसि देवुळता मुनेह कर्तुळते मतोर. देवुळताड सबे अडोड-उत्किन, तपवालेवा माळसोर तार्किदुर.

7 मति इलीसिबाल वंजो मताहक, ओरिहक पिलाड-पेकोर इलेर. ओसो वेर आळ इवूर आसि, पका सेळो-मुय्तोग आस मतोर.

8 मनेक मनेक पया उंद दिया इद्रम आता इतेके, (येसुसलेम सहरता मंदिरतगा) अबिया तुंगतोर बूमयालोर कबळ कीयनद वाकम मता. अस्के जकरिया मुय्तोग वने देवुळता मंदिरतगा अन्जि, बूमया कबळ कीसोर मतोग.

9 बेद्रम इतेके, बूमयालोर रीतता लेहका बोग मंदिरता पवित्र गूडे अन्जि, बूमयाना कबळते दूपम बोळसनोग इनजोर, सीटिड वाटिसि जकरिया मुय्तोन आचतोर.

10 पया ओग लोप्पा दूपम बोळिसहया, सबेटोर पलते मंदिरताड मंडानगा पार्तना कीसोर मतोर. S

11 अचोटने मंदिरता लोप्पा देवुळता उंद देवतुलि, दूपम बोळसनद जागाता तिनळ बाजे नितद, जकरिया मुय्तोहक दिसता.

12 अस्के ओग तान ऊळिस, एकबेक आसि पका रेयतोग.

13 पया देवतुल ओन इता, “जकरिया! रेयमा, निमा बेद पोल्लोतेनाहक पार्तना कीसोर मतिन, अद पोल्लोतनु देवुळ केंजता. नीवा मुते इलीसिबा सेळो नेलाड हक्कगा; तान्क ओबोर्ग पेकाल पुटनोग. ओग पेकाना पेदिर योहन(इतेके “देवुळि देखा ईस्ता”) इनजोर तासकिन.

14 ओग पेकानेनाहक निमा पका गिर्दा आयकिन, सुकम आयकिन.

नीवा मगि पुटनोग इनजोर, वेल्लाटोर गिर्दा आयनुर.

15 बाराहक इतेके ओग देवुळता विचरते बरोग मदननोग. ओग बेस्केन अंगूर जोमातनु ओसो बेदे ओचिह कीयनदिन वडोग आयनोग. ✨ ओसो तना तलिना पोटालोप्पाडाहिये, देवुळता पवित्र जीवाते निदुनोग. ✨

16 ओग मीवा वेल्लाटोर इम्येल लोकरिन तमा देवुळतेके मल्हक ततनोग.

17 तपरे तमाड पिलाड-पेकोरिन बेस जीवा वाटनद कियनोग, ✨ देवुळता पोल्लो केंजवोरिन सेतम बुदतेके ओयनोग. लोकरिन सामि वायनदिनेनाहक तरार कीयलाह, अद्रम कीयनोग. एलिया मुय्तोहक बुदि ओसो लाव ईतप लेहका, ओन्क वने अदे लाव ईयगा. † ओसो सामि वायनानुने, सामिना कबुरतनु मुनेह-मुनेह वेहचोर दायनोग,” इनजोर देवतुल इता.

✨ 1:1-4 1:1-4 बळयिर 1:1-2 ✨ 1:1-4 1:1-4 इन्नितोर 2:3-4 ✨ 1:5 1:5 यहूदि जाततोर इम्येल देसेमते मंदुर, ओरिन इम्येलतोर वने इद्र. ✨ 1:5 1:5

मत्याल 2:1 † 1:5 1:5 मंदिरता सेवातुहक वेल्लाटोर बूमयालोर मतोर, अदिहक दाविद राजाल ओर बूमयालोणड वीसा गालुड तुंगड कीतोग, उंद तुंगतोर वर्सातुहक रेंड मल्काड वारमभेड मंदिरतगा सेवा कीदुर. अव तुंगानगडाहि अबिया मुय्तोना तुंग आट नबरता मता. ✨ 1:5 1:5 1 इतिहस 24:10 † 1:5 1:5 आम्न मुय्तोग इतेके, मोसा मुय्तोना दादाल मतोग.

सबेटोर यहूदि बूमयालोर ओसो पेर्मांलोर ओनाय कळतोर आंदुर (पेसुम्लि 29:9). S 1:10 1:10 मंदिरता पवित्र गूडे सिरप बूमयालोहके दायलाह पोल्सि. ✨ 1:15 1:15 गिर्दा 6:1-4 आग राक्षतपु, योहन नाजिर कियिया कीयतु, फुटनगडे देवुळि तना सेवातेनाहक ओन अलग तातगा. अहे ओगा ममळ वने अलग रीतता मदगा. ✨ 1:15 1:15 1:6;7;

4:1; बळयिर 1:8; 4:8,31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:9,52 ✨ 1:17 1:17 मलाकी 4:6 † 1:17 1:17 एलियाल इद पेदिरता अर्तम “यहोवा नावा देवुळि” आस्ता. वेग एलिया मुय्तोग वेल्लाड वर्साना मुने, इम्येल देसेमते देवुळता बरोग कबुरतोग मतोग.

18 अस्के जकरिया मुत्तोग इतोग, “नीवा पोल्लो निटम आयगा इनजोर, निमा बेदम तोहताकिन? नना इतेके मुत्तोनन आतन, नावा मुते वने सेळो आसि, बेदम नेलाड हक्कागा?” इतोग.

19 अस्के देवतुल इता, “(निमा नाक पुनविन बहे, मति) नावा पेदिर जिबरायिल आंदु,† नना देवुळता मुनेह निच मनवानन आंदन. नीवा संगे वळहकलाह ओसो इद बेसता कबुरुतुन बेहतलाह, अदे नाक लोहता.

20 नना वेहतद पोल्लो तना कगोते निटम आयगाये, मति निमा नावा पोल्लोतुन विस्वस केविन. अदिनेनाहक नावा पोल्लो निटम आनाहजोम, निमा वळहक पावाह मूकानिन आस मनदकिन,” इता.

21 इदम अनैके, पलते निचि मळकवालो,र, जकरिया मुत्तोनेनाहक केपिसि, “वेग बेलाह इचोन आल्सेम कीस्तोग रा!” इंदुर.

22 पया जकरिया मुत्तोग मंदिरताहि पलते पेतसतोग, पेतसतस्के ओग ओरा संगे वळहक पुनोग. अस्के मंदिरता लोप्या देवुळि वेन्क बेदो लेका तोहताहकु वळहक पुनोग इनजोर, ओर पुतोर. जकरिया मुत्तोग मूकाल आस मताहकु, कयदा साया कीदोग.

23 पया तनाड सेवाताड दियाड मारतस्के, ओग तना लोन अतोग.

24 अतस्के पया, तना मुते इलीसिबा सेळो नेलाड हक्कता, नेलाड हक्कतस्के एयुड नेलाड आनाहि, लोताह पलते पेसो आस मता.

25 अद इदम इता, “नाक वंजो इनजोर लोकर पास्किंदुर, मति लोकरा नडुमि नावा लजा पोवयनायो इनजोर, देवुळि इंजेक नाक इदमलेहका देव्याते ऊळता; (ओसो पास्कनद पोल्लोतुन माग्गिह कीसीता,)” इता.

येसु पुटनोग इनजोर देवुळि कबुर लोहतहता

26-27 अदमलेहकाने पया गालिल पटटा नासरेत नाटेनगा इदम आता इतेके, उंद मरियाल पेदिरता कुत्रा लेया पिला मता. ताना संगे मर्मिड आयलाहि, योसेप पेदिरतोग पेकाल ताल्हकिस पोल्लो करल कीस मतोग, ओग दाविद राजाना कूळतोग मतोग. S(इलीसिबा सेळो नेलाड हक्किस) आरुड नेलाड आतस्के, देवुळि तना देवतुल जिबरायिलिन नासरेत नाटेनगा लोहता.

28 लोहतस्के देवतुल अद पिलातगा अन्जि, “जोहर, देवुळता देव्यातदिनिन! देवुळ नीवा तोळ मन्हता,” इनजोर इता.

29 इद पोल्लोतुन केंजिसि, मरियाल पका एक्वेक आता, आसि इद पोल्लो वेहच, बाराहक नाक जोहर कीयलाह आता इन्जि, अद आलिह कीयलाह आता.

30 अद आलिह कीनेके, देवतुल इता, “मरिया, देवुळि नीक देव्या ईसि नीक आचता, निमा रेयमा.

31 केंजा! निमा नेलाड हक्ककिन अस्के, नीक पेकाल पुटनोग, ओना पेदिर निमा येसु (इतेके ‘सामि पिसिह कीस्ता’) इनजोर तासकिन.

32 ओन सबेटोर बेरा डीसाता देवुळता मगि इनदनुर, अचोन ओग बेरोग मन्कल आयनोग. ओना कूळता मुनेतोग पेदामुत्तोग दाविद राजाना लेहका, देवुळि ओन वने राजाल कीयगा.*

33 (नीवा पोटाते पुट वावाल पेकाल,) इमथेल देसेमतोरगा* राजेम कीयनोग. ओना राजेम बेस्केन मारो आयगा,†” इनजोर वेहता.

34 वेहतस्के मरियालि, “इद बेदम निटम आयगा? नना इतेके कोय्तोना मोकम वन ऊळोन, (कुत्रा पिलावन आंदन,)” इनजोर इता.

35 इतस्के देवतुल इता, “देवुळता पवित्र जीवा नीवा पोगोन रेगगा, बेरा डीसाता देवुळता दळम नियगा अरताहकु, निमा नेलाड हक्ककिन. अदिनेनाहक नियगा पुटवाल पवित्र पेकानु, देवुळता मगि इनदनुर.

36 ओसो ऊळा, नीवा जीवातद इलीसिबाल सेळो वने, इंजेक नेलाड हक्कता. लोकर तान वंजो इनजोर इंदुर, मति इंजेके अद नेलाड हक्किस आरुड नेलाड आताड.

37 देवुळता कयदे आया फगवद बाताल मन्हता?”* इता.

38 इतस्के मरियाल इता, “ऊळा, सामिना सेवा कीयनदिनन आंदन, निमा वेहतपे नाक आयि,” इता. पया देवतुल तानगडाहि पेसिस अता.

मरियाल इलीसिबा सेळोन ऊळलाह दास्ता

39 पया अवे दियाने मरियालि बाताल कीता इतेके, चट्टिपेते यहदा पटटा मेटा बूमतगा मनदनद इलीसिबा सेळोना नाग अता.†

40 नाटेनगा एवतस्के जकरिया मुत्तोनान लोन अन्जि, इलीसिबा सेळोन कलियिसि “देवुळ नीक सुकम इयि!” इनजोर इता.

41 मरियाल इतद पोल्लोतुन केंजताहे, इलीसिबाना पोटातगा मतद पेनेम पाहकता. अस्के अद सेळो देवुळता जीवाते निदता.

42 निदतस्के अद मरियाल ऊळिस जोरते केयसोर इता, “सबे आस्किहकाय निमाने एक्वा देव्यातदिनिन मरिया, नीवा पोटातगा मनदनद पेनेम वने पका देव्याता.

43 अलो देवन, नावा सामिना तलोग नाक ऊळलाह वायना, इदमता देव्या नाक बेडाह दोर्कता!

44 ऊळा, नीवा लेडतुन केंजताहे, नावा पोटाता पेनेम गिदाते पाहकता.

45 निमा बेरा देव्यातदिनिन मरिया, बह इतेके देवुळ नीक वेहतद पोल्लोतुन निटम आयगा इन्जि विस्वस कीतिन,” इनजोर इलीसिबा सेळो इता.

मरियाल वागतद पाटा

46 अस्के मरियाल इदमता पाटा वागता,

“नना पूरा जीवाताहि देवुळतुन जोहर कीयनन.

47 नाक पिसिह कीयनद देवुळि* नावा जीवात्क बेस गिदा ईस्ता.

48 ऊळा, इंजेताहि अमेसा लोकर नाक देव्यातद इनदनुर,

देवुळि तना उडुला ओर्युलतदिन बेचोन बेस सीता कीता!

49 पका डीसाता देवुळि नयेनाहक बेरा कबळ कीता,

ताना पेदिर पवित्र आंदु,

50 बोर देवुळतुन रेयिस ताकिहतोर,

ओरा पोगोन ताना दया अमेसा मन्हता.*

51 देवुळि तना लाव तोहता,

ओसो माट बेरोरोम इनवालोर पोमाडेडेरिन बिरोबटो कीता.

† 1:19 1:19 जिबरायिल इद पेदिरता अर्धम “देवुळता मन्कल” इदम आस्ता. इद देवतुलता पोल्लो यहदिरा साङ्गमते वास्ता (दागियेले 8-9), अदिहक जकरिया बूमयाल अद पेदिरतुन बेस पुतोग. S 1:26-27 1:26-27 अद तूनेन दाविद राजाल डोलिसि, जोक-जोक अजर वर्साड आस मताड. * 1:32 1:32 यसायाह 9:7 * 1:33 1:33 इमथेल देसेमतोरगा मोदुल कागियते “याक्वम मुत्तोनाना जालपिलता लोकरगा.” याक्वम मुत्तोनाना दुस्रा पेदिर इमथेल मता, ओनगडाहि पूरा इमथेल देसेम पुटटा. * 1:33 1:33 तोहचीतव पोल्लोड

11:15 * 1:37 1:37 पुटमूळि 18:14; विर्मयाह 32:17; मथ्याल 19:26 † 1:39 1:39 इद पचनम जोक-जोक 70 कोरक आंदु, अद कालमते अडोर लोकर कीतुग, मरियाल ताकसोर अन्ज मन्दगा, इलवेके गाळ्दता पोगोन अदिसि अन्ज मन्दगा. * 1:47 1:47 तीतुस 1:1-4; यहदात 25 * 1:50 1:50 देवुळताड पाटाड 103:17

- 52 बेरोर मुक्यालोरिन तमाड कुर्सिनाहि इळन रेहता,
पोहचीतप मतोरिहक बार मान ईता.✧
- 53 लेवोरिहक बार बेसतल-बेसतल माल ईता,✧
मता मन्कलोरिन बारा वेट्टाड कयक लोहचीता.
- 54-55 मावाड तादोर-बाबोरिहक पोल्लो विळसतप लेहकाने,
तना सेवकिर इम्येल मन्कलोरिहक तोळ ईता.
इतेके अब्रहम मुय्तोन ओसो ओना सबे जालपिलतुन ऊळिस, दया कीयनदिन सीता कीता,✧”
इनजोर पाटा वागता.
- 56 इद्रम मरियालि मूंड नेलाड आनाहजोम, इलीसिबा सेळोना लोन मता, ताना पया तना लोन मलस अता.
देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहन पुटिह्तोग
57 पया इलीसिबा सेळोना रिक्म आयनद कगो एवता. एवतस्के तान्क ओवोर्गे पेकाल पुटोग.
58 अद रिक्म आतस्के, ओरा एरे-गुरेतर ओसो जीवातोर केंजतोर. केंजिसि देवुळि ताना पोगोन बेरा दया कीता इनजोर, ओर वने पका गिर्दा आतोर.
59 पया पेकाल पुटिस आट दियाने, ओन देवुळता अडो मतपु डायना रिक्मः कीयलाहि वेर वातोर. वासि ओग पेकाना पेदिर जकरियाल इनजोर, तपेना पेदिरतुन तासना मता.
60 मति पेकाना तलोगि “आयो रा, वेग पेकाना पेदिर योहन मनदगा,” इता.
61 अस्के “इंगो मति मीवा कुटमळते इतेके, इद पेदिरतोग बोगे इलेग अले,” इतोर.
62 पया कय सायाते पेकाना तपेन इद्रम ताल्हकतोर, “निमा वेग पेकाना पेदिर बाताल तासलाह ऊळिहनिन?” इतोर.
63 अस्के पेकाना तपे रासलाह पाटि ताल्हकिसि, “वेना पेदिर योहनिय मनि,” इनजोर अगा रासतोग. (“ए! वेग वने अरे पेदिर रासतोग रा!” इनजोर) सबेटोर बयल आतोर. S
64 पया जकरिया मुय्तोग पेदिर रासताहे, तोपेन ओना आल्का पेसता. अस्के ओग वळ्हकसोर देवुळतुन जोहर कीयलाह बोटटोग.
65 इव पोल्लोड केंजिसि, अगा मनवालोरा पका रेयतोर. ओसो यहूदा पटटा मेटा-बूमताड नाहकनोर इव सबे पोल्लोन वळ्हकिदुर.
66 निटमे ओग पेकाना संगे देवुळ मता इन्जि, इव पोल्लोड केंजतोर सबेटोर इविन बेस आलिह किसि, “वेग पेकाल कोनि मोदुल मन्कल आयनोग बहे!” इदुर.
जकरियाल देवुळतुन जोहर कीस्तोग
67 पेकाना तपे जकरिया मुय्तोना आल्का पेसतस्के, ओग देवुळता जीवाते निदतोग,✧ निदतस्के अद जीवा ओन इद्रम वेहनाह कीता:
68 “मावा इम्येलतोर बेरा डीसाता देवुळतुहकु जोहर आयि,
अद तना लोकुरा पोगोन जीवा वाटिस, ओरिन तमा कोटेतोराहि पिसिह कीयलाह वाता.
69-70 वेल्लाय मुनेन अदू तना पवित्र कबुरतोर संगे वेहतपु,✧
माक पिसिह कीयलाह, तना सेवक दाविद राजाना जालपिलताहि, पका लावतोन लिपिह कीता.✧
71 वेग पिसिह केवाल मावा बिम्द केवालोर कोटुलतोर कयदाहि माक पिसिह कीयनोग.✧
72 मावाड तादोर-बाबोरिन गुनम तोहतकन इन्जि, देवुळि किरिया ईसि,
अदे किरियाता सीता कीसि, नैड इद्रम कीता.✧
73 अदे किरिया अब्रहम मुय्तोना संगे कीस मता.✧
74-75 इतेके ‘मीट जीवात मनाह बेदे रेयलेवा नाक माळना इन्जि,
मीट नावा सेतेमता, पवित्र आदे ताकना इन्जि
नना मीवा कोटुलतोर कयदाहि मीक विळिसह कीकन.’
76-79 ए नावा पेकानि! नीक इजेके बेरा डीसाता देवुळता कबुरतोग इनदनुर. बाराहक इतेके,
मावा देवुळि पका जीवा लोपिसि, तना लोकुरा पापमतुन मापि कीस पिसिह कीयगा इनजोर,
निमा सामिना अगदुन मुनेह-मुनेह तीर्हकसोर दाकिन.✧
पंडवियतस्के ईकळ मायिहता, अद्रमलेहका
माट पापमता ईकळते ताकवालोराग, हामूरतुहक रेयवालोराग
देवुळ लोहवाल पिसिह केवाना वेहच दीचगा,✧
ओग माक देवुळता संगे गुनम आनाह कीयनोग.”
इनजोर जकरिया मुय्तोग इतोग.
80 अद्रमे पया जकरिया मुय्तोना मगि बेर्सोर अतोग, ओसो ओना लोप्पा देवुळता बुद बोलगसोर अता. ओग तना इम्येल लोकुरिहक देवुळता पोल्लो वेहनाहजोम, पेळ्हकल बूमते मतोग.

2

येसु पुटिह्तोग

✧ 1:52 1:52 याकून 4:10 ✧ 1:53 1:53 देवुळताड पाटाड 107:9 ✧ 1:54-55 1:54-55 गलातितोर 3:16 ✧ 1:59 1:59 देवुळि अब्रहम मुय्तोहक वेहनाह करलता सीना इद डायना रिक्म आंदू. अदिहके इम्येल लोकुर पेकाल पुटोपया आट दियाने, पेकाना कोड तोलातुन डायिहत्तोर. (मुनेता पुटुळि 17:9-14) S 1:63 1:63 यहूदिरा रिक्मते लोता मोदुल मन्कना पेदिर माय्तेके, इद उंदि ओरिहक बेरा लजाता पोल्लो मता. अदिनेनाहक पेकाल पुटेटेके, लोता मोदुल मन्कना पेदिर पेकाहक तासिंदूर. मति जकरियाल, इलीसिवाल तगा पेकाना पेदिर दुषाय तासतोर, अदिनेनाहक सबेटोर बयल आतोर. ✧ 1:67 1:67 1:15; 4:1; बळयिर 1:8; 4:8,31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:9,52 ✧ 1:69-70 1:69-70 2 पत्र 3:2 ✧ 1:69-70 1:69-70 रोम सहरतोर 1:2 ✧ 1:71 1:71 देवुळताड पाटाड 106:10 ✧ 1:72 1:72 रोम सहरतोर 9:4 ✧ 1:73 1:73 इतिहोर 6:13-14 ✧ 1:76-79 1:76-79 मलाकी 3:1 ✧ 1:76-79 1:76-79 यशायाह 9:2; इपिसुसतोर 5:14; 2 पत्र 1:19

1 योहन इतरातपया, रोम सर्करता ओगस्तस कय्सर राजानेनाह,* तना ताकिह कीयनव सबे देसेहकनोरिन, तमाड-तमाड पेदिक सर्करता पुस्तकतगा रास वेहतना (इतेके सिरगचि कीयना) इनजोर उकुम वाता.†

2 (इद सुसुम्नेता सिरगचि आंदु, अद तकने सुरिया पटटा गुमसि किविरिनियस मतोग.‡)

3 अस्के सबेटोर लोकुर तमाड पेदिक रास वेहतलाह, तमाड तादोर-बाबोराड नाहकने अतोर.

4 अद्रमे योसेपि दाविद राजाना पुळगतोग मताहकु, गालिलि पटटा नासरेत नाटेनाहि पिसिसि, दाविद पुटटद बेलेहेम नाग अतोग, अद नाग यहूदा पटटे मता. §

5 योसेप तन्क मर्मिड आयलाह ताल्हकतद मरियाल बारा, तमाड पेदिक रासलाह अतोर, अस्के अद नेलाड हक्विस मता.

6 पया ओर अगा मनदहपा, ताना रिक्म आयनद कगो एवता.

7 एवतस्के तानक माळा पेकाल पुटटोग. अस्के ओग पेकान गेदे मुर्वेने ऊर्हचि, कोळकातगा पीर डालाते तासता. बाराहक इतेके गोटुदगा ओरनाहक जागा इले आस मता.

कोपालोरिहक देवतुलक कबुर वेहतहताड

8 पया अगडोर उय्तर कोपालोर, बटटगा तमाड गोरिन मंदा कीसि, नका पिळ्विळ ओर राका कीसोर मतोर.

9 अस्के अगा देवुळता देवतुल ओरिहक दिसता. दिसतस्के देवुळता लावता वेहच ओरगा अरता. अरतस्के कोपालोर वेहचतुन ऊळिस पका रेयतोर.

10 अचोटेने देवतुल ओरिन इता, “मीट रेयमाट! इके केंजाट, नना मिथेनाहक बेसतल कबुर ततन. अद सबेटोर लोकुरिहक पका गिर्दा ईयनद कबुर आंदु.

11 नेडु दाविद राजाना नाटे, देवुळ लोहतोग मीक पिसिह केवाल* पुट वातोग, ओगे सामि किर्स्तु आंदोग.†

12 तेना सीना इद मन्हाडा इतेके, ओग कस्मूल बाला पेकान गेदे मुर्वेने ऊर्हचि, कोंदा कोळकातगा पीर डालाते तासतदिन मीट ऊळकिर,” इनजोर इता.

13 इतस्के अस्केडा अस्केन, तानगा वेल्लाडे देवतुलक वासि, देवुळतुन जोहर कीसोरे,

14 “देवुळदीपतगा मनदनद देवुळतुहक मान आयि.

नेदगा तानक विचर वातोर मन्कलोरिहक सुकम आयि,”

इनजोर इताड.

15 पया देवतुलक अगडाह पिसिसि, देवुळदीपतगा मलताड. अस्के कोपालोर तमतमाय इतोर, “अलेट रा दटु! बेलेहेम नाटे अन्टि, इगा बेद पोल्लो सामि मिथेनाहक कबुर लोहता, अदिन ऊळकल अयो!” इनजोर इतोर.

16 इतस्के ओर दर-मरि आसोर अगडाह पेसतोर. बेलेहेम एवतस्के मरियान, योसेपिन ओसो कोंदाहक पीर ईयनद जागातगा टेटेम अर्स मतोग बाला पेकान ऊळतोर.

17 ऊळतस्के, “वेग पेकाना लोप्या देवतुल वासि माक इद्रम इद्रम वेहता” इनजोर, अद पोल्लोतुन सबेटोरिहक वेहतोर.

18 कोपालोर वेहतद पोल्लोतुन केंजवालोर सबेटोर बायतोर.

19-20 पया देवतुलक वेहतपु, ओर केंजवत, ऊळतव पोल्लोनेनाहक, देवुळतुन जोहर कीसोर, मान ईसोरे, तमाड गोरनेके मल्स अतोर. मति मरियाल मात्रम इव सबे आतव पोल्लोने तना पोटातगान तासिस, इविना बाताल अर्तम मनदगा इनजोर आलिह कीदु.

येसुन देवुळतुहक विळिसस ईयनद रिवज कीस्तोर

21 पया मरियाल, योसेप वेर बाताल कीतोर इतेके, पेकाल पुटिसि आट दियाणे, ओना डायना रिवज कीतोर. कीतापया बेद्रम मरियानु नेलाड हक्कनाम्ने देवतुल वेहच मता, अद्रमलेहका पेकाना पेदिरि, ओर येसु इनजोर तासतोर.

22-24 मोसानाड अडोड वेहपु, (पेकाल पुटिस रिक्म आतद आंचालि रेड वीसाड दियाड आनाहजोम कळवोगआंदु). देवुळताड अडोना साङ्गमतगा रासतप लेहका, मरियाल कळवोग आताहकु, उंद जोळ परेवा पिटेड, इलवेके उंद जोळ पोन्नड पिटेड बूमयानगा ईसि, मोक ईयना मता.† ओसो देवुळताड अडोना साङ्गमतगा, माळा मगिन देवुळतुहक विळिससीयना.‡ इनजोर रासतद मन्हाता.† अदिहक पेकातु देवुळतुहक विळिससीयलादि, मरियानाड कळवोगताड दियाड मारतापया, अदु ओसो योसेप येसुन येस्सलेम सहरता मदिर्तगा ओतोर.‡

सिमियोन मुय्तोग देवुळता कबुर वेहतहताड

25 ओर पेकान मंदिर्तगा ओतोर अस्के, सिमियोन पेदिर्तोग ओर्वोग सेतेमतोग मन्कल येस्सलेमतगा मतोग. ओग कर्तुळते देवुळतुन मोळकवाल मतोग. देवुळ लोहवाल पिसिह केवाना कयदे, इय्येलतोरिन सुद्रे कीयनद दिया बेस्के एवयागा इनजोर, ओग अगा ऊळसोर मंदोग. ओसो देवुळता जीवा ओनगा अमेसा मंदु.

26 “बेचानाह देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल किर्स्तुन निमा ऊळविन आयकिन, अचानाह डोलविन आयकिन” इनजोर, देवुळता जीवा ओन वेहच मता.

27 पया देवुळता जीवा ओन वेहताहकु, मरियाल ओसो योसेप मंदिर्तगा वातद दिया, ओग वने मंदिर्ताड मंडानगा वातोग. मोसानाड अडोनागा रासतप लेहका, येसुन देवुळतुहक विळिससीयनद रिवज कीयलाहि तलोग-तपे तच मतोर.†

28 अस्के सिमियोन मुय्तोग ओरगडाह पेकान एतोग, एचि देवुळतुन जोहर कीसोर इतोग,

29-32 “जोहर सामि! इय्येल लोकुरिन पिसिह केवाल किर्स्तुन

नावाड कोंडाने नना ऊळतन!

* 2:1 2:1 कय्सर इद पेदिर युलियस कय्सरना लोता पेदिर आंदु, ओग हातस्के, ओन तादो (काकोना दादल) इनवाल ओगस्तस पेदिर्तोग, रोम राजेमता मुनेतोग राजाल आतोग. ओग राजान लोकुर पका कदर इद्र, अदिहक ओना पेके, बय्दर रोम राजेमते राजालोर मतोर, ओर सबेटोर कय्सर पेदिर्तुन तमा पेदिर्ते जोळे कीतोर. † 2:1 2:1 रोम राजेमते मन्वालोर लोकुरगडाह सिदवा एतना इन्नि, कय्सर राजाल इद्रमता सिरगचि कीया वेहतोग. ‡ 2:2 2:2 रोम राजेमता बेरोग राजाल तना राजेमता उंद-उंद पट्टन ताकिह कीयलाह, पट्टहक ओर्विन तासिंदोग, ओन गुमसि इद्र. § 2:4 2:4 इद पय्मन जोक-जोक 70 कोस्कना आंदु, बेलेहेम इतेके मेटापोगोन उदतद नाग आंदु. * 2:11 2:11 देवुळ लोहतोग मीक पिसिह केवाल वेन इन्नि पोल्लोते मसिहा इन्बतोर, युगानि पोल्लोते किर्स्तु इन्बतोर. † 2:11 2:11 योहन 4:4; 2:36; 13:23 * 2:22-24 2:22-24 लैय्यवस्था 12:6-8 † 2:22-24 2:22-24 पेरुमुळि 13:2,12 † 2:22-24 2:22-24 मोसानाड अडोना इयवते, रिक्म आतद आंचाल कळवोग आस्ता. पेकाल पुटटेके, आट दियाणे पेकाना डायना रिवज कीस्तोर, कीतापया ललोगि ओसोवने 33 दियाड एवनाह, कळवोगतेन मन्हाता. ताना पया मोक ईसि, कळवोगताडहाहि एडिडता. ‡ 2:22-24 2:22-24 यहूदिरा उदिय मंदिर् मता, अद येस्सलेम सहरते मता. आगाने ओरिहक मोक ईयलाह पोलिदु, दुसाड नाहकने पार्तनाताड लोहक मताड, अगा वारमता पेल्चदियाळक जमा अंसि देवुळता साङ्गम कायिदु. † 2:22-24 2:21-24 गलातितोर 4:4 * 2:27 2:27 गलातितोर 4:4

सबे देसेहकनोर ऊळनाह, वेन निल्पिह कीस तासतिन.

वेग पेकाल वेहचलोहका मनदनोग,

यहदि आयवोरिननीक पुन्पिह कीयलाह^७

ओसो इमयेलतोर यहदिरिहक मान दोर्किह कीयलाह.^७

अदिहक निमा मुने वेहतप लेहका, नना नीवा सेवकनन इजेक सुकमते डोल पागयकन,^७
इनजोर इतोग.

33 सिमियोन मुय्तोग इतद पोल्लोतुन केंजिसि, येसुना तलोग-तपे बामतोर.

34 पया सिमियोन मुय्तोग ओरिहक बर्कतताड पोल्लोड वेहतोग, वेहचि पेकाना तलिन इद्रम इतोग इतेके, “इगा वेल्लाटोर इमयेल लोकुर विस्वस केवोः बूळेम आथिर, ओसो वेल्लाटोर विस्वस केवालोर पिसिर इनजोर, देवुळ वेन आचता. वेग देवुळतुन तोहतनद सीना मनदनोग, मति लोकुर वेना पोगोन विस्वस केवालैवा वेन पास्कनुर.^७

35 इद्रम वेल्लाटोर लोकुरा पोटालोप्पाडाड विचर्क एर्का आयनुड. मति नीक इतेक, इद्रम आयगा पिला, नीवा जीवातुन तल्वर कसेगते कोटटप लेहका, नीवा जीवा पका काल्सागा,^७ इतोग.

हना सेळो देवुळता कबुर वेहतहता

36-37 अगा देवुळता कबुर वेहतनद हना पेदिरता उंदि रांडे मुते वने मता.^७ अद रांडे मुते नालुड वीसाड नालुड (84) वयसता सेळो मता.^७ अद असेर पुळगतोग पनुयेल इनवाना मयाळ आंद, मर्मिड आस एळुड वर्सानिन ताना मुजो डोलतोग. अद सेळो जर्मिने मंदिरताग अंद, अन्जि अमेसा उपस-पार्तना कीसोर देवुळतुन मोळिंकंद.^७

38 (सिमोन मुय्तोग येसुना तलोग-तपेरा संगे वळहकसोर मतोग,) अस्के, अद सेळो ओरगा वाता. वासि देवुळि इमयेल लोकुरिन तमा तिपलताहि बेस्के विळिसह कीयागा इनजोर केपवालोर लोकुरिन, येसुना लोप्पा वेहता. वेहचि येसुनेनाहक देवुळतुन जोहर कीता.

39 अद्रमे पया मरियाल ओसो योसेप, देवुळताड अडोना साश्रमते वेहतपु सबे उतर्क मारिह कीतोर. कीसि गालिल पटटे मतद तमा नासरेत नाग मल्स अतोर.

40 पया ओरा पेकाल बेस लावते बेर्ससोर अतोग. ओन देवुळि बेस बुदते निहचीता, ओसो ताना देव्या अमेसा ओनगा मता.

येसु मंदिरतागा गुसरा संगे वळहकिहगतोग

41 येसुना तलोग-तपे वर्सा-वर्सातुहक आबना पंडुम^{*} कीयलाहि येस्सलेम सहरता मंदिरतके अंदुर.

42 येसु बारा वयसतोग आस मतोग, अस्के वर्सातुहक अतप, इद मल्का वने पंडुमतुहक अतोर, ओरा संगे येसु वने अतोग.[†]

43 अतस्के पंडुम मारनाहजोम, ओर आगान मतोर. मारतापया ओना तलोग-तपे गालिल पटटके मल्स दायलाह पेसतोर, मति येसु मात्रम येस्सलेमतगान मतोग, इदिन तपेर मुर्तिय पुनोर आस मतोर.

44 मावा संगे मल्स वावालोर लोकुराड तुंगाना संगे, ओग मनदनोग इनजोर विचर कीसि, उंद दियता पयनम ताकिस मतोर. ताना पया तमा जीवातोरगा, पुतोरगा ओन पर्वक बोटोर.

45 इके-अके पर्वकिस ऊळतोर, मति येसु बेगान दोर्कोगा. दोर्कवाहक ओसोवने येस्सलेमतेकेन पर्वकलाह मल्स अतोर.

46 इमा दिया ओन मंदिरताड मंडानगा दोर्किह कीतोर. अस्के ओग यहदि गुसरा संगे उदिस, ओराड पोल्लोड केंजसोर, ओरिन पोल्लोड ताल्हकसोर, ओरा संगे वळहकसोर मतोग.

47 ओना पोल्लो केंजसोर मतोर सबेटोर, “वेग पेकाल पका उसरतोग आंदोग रा! पका बुदते पोल्लो मलहतहगतोग,” इनजोर बामतोर.^७

48 ओना तलोग-तपे वने ओन ऊळिस पका बामतोर. पया ओना तलोग इता, “माक इद्रम बाराहक तिपल कीतिन बाबा? मिथ्याल, नना, पका आलिह कीसोर, नीक बेचोन पर्वकतोग, एर्कथेय!”

49 इतस्के ओग पेकाल ओरिन, “मीट नाक इके-अके ऊळसोर पर्वकनायो मता, बह नावा बाबाना लोतगा[‡] नना मनदना इनजोर मीट पुनविरा?” इतोग.

50 मति तलोग-तपेरिहक ओग इतद पोल्लो मुर्तिय तेळिये.

51 पया येसु तपेरा संगे तमा नासरेत नाग अतोग. पेकाल ओरा पोल्लो केंजसोर ताकिंदोग. ओना तलोग इव सबे पोल्लोन तना पोटातगा तासिस, आलिह कीसोर मता.

52 अद्रमलेहका येसु बेर्ससोर अतोग. बेद्रम बेर्सिंदोग, अद्रमे बुद पुनजोर अंदोग. ओसो देवुळतुहकु वने, मन्कलोरिहक वने, विचर वातप ताकिंदोग.^७

3

एगा मीहवाल योहन पोक्कुर कीतद पोल्लो

(मत्थ्याल 3:1-12; मार्कल 1:3-8)

1 तिबिरिया कय्मर इनवाल पूरा रोम राजेमता बेरोग राजाल आसि, पंद्रा वर्साड आस मतोग. अस्के पुन्तियु पिलाति इनवाल, यहदा पटटा गुमसि मतोग.^{*} एरोद अतिपस इनवाल राजाल^७ गालिल पटटा गुमसि मतोग.[†] तना तमोग पिलिप इनवाल, इतुरेया ओसो तरकोनीतिस् इव पटिना गुमसि मतोग. लिसानिया इनवाल, अबिलेने पटटा गुमसि मतोग.

2 अनाल ओसो तना अने कयपाल,^७ वेरे देवुळता पेर्मालोर इन्जि मतोर. अद तुकने जकरियाना मगि योहनिहक बाताल आता इतेके, ओग पेळहकल बूमतगा मनदहपा देवुळता कबुर ओन्क दोर्कता.

^{*} 2:29-32 2:29-32 यथायाह 42:6; 49:6 [‡] 2:29-32 2:29-32 बळभिर 26:23 [†] 2:34 2:34 1 कुरिततोर 1:23; 1 पबू 2:8 ^७ 2:36-37

2:36-37 बळभिर 21:9; 1 कुरिततोर 11:5 [§] 2:36-37 2:36-37 अद रांडे मुते नालुड वीसाड नालुड (84) वयसता सेळो मता. “अद नालुड वीसाड नालुड (84) वर्साड

रांडे आस मता,” इद अर्तम वने आया पायहता. ^{*} 2:36-37 2:36-37 1 तिमोति 5:5 ^{*} 2:41 2:41 आबना पंडुमता लोप्पा पुनदलाह, इद फुलकता आकिने पुनवव पोल्लोना

अर्तमि, अगा ऊळटा. [†] 2:42 2:42 यहदिरगा बोमाच पेकाल बारा वयसतोग आतस्के, ओन्कु अस्केडाहि यहदिराड अडोड नोम पोयहता. ^७ 2:47 2:47 मत्थ्याल 13:54; मार्कल

6:2-3; योहन 7:15 [‡] 2:49 2:49 “मावा बाबाना लोतगा” इतेके, तना तपे योसेपना लोतगा आयो, मति येस्सलेमता देवुळता मंदिरताग मनदद पोल्लोतुन येसु इतोग. ^७ 2:52

2:52 रोम सहरतोर 14:18 ^{*} 3:1 3:1 रोम राजेमता बेरोग राजाल तना राजेमता उंद-उंद पटटून ताकिह कीयलाह, पटटुक ओर्विन तासिंदोग, ओन गुमसि इद्र. ^७ 3:1 3:1 मत्थ्याल

14:1; मार्कल 8:15; लकाल 3:19-22; 8:3; 13:31; 23:7-12; बळभिर 4:27-28; 13:1 [†] 3:1 3:1 एरोद अतिपस इतेके, बेरोग एरोद राजाना मग मतोग. ^७ 3:2

3:2 बळभिर 4:6

3 ओग अद पोल्लोतुन पोसि, योर्दन बॅरेटा एर-गरेताड सवे नाहकनगा अन्जि, इद्रम पोक्कुर कीतोम इतेके, “पापमता अगादून विळिसि, देवूळतके मल्हट्ट. माट मलतोम इनजोर तोहत्तालाह, देवूळता पेदिरते एग मीम्हट्ट! अस्के देवूळि मीवा पापमतुन मापि कीयगा,”^४ इनजोर केयिंदोग.

4 इद्रमलेहका देवूळता कबुरतोम यस्याना पुस्तकते, वेल्लाय मुने रासतद पोल्लो इजेके करल आता: “पेळ्ळकल बसतगा केयनद आल्का केंज वायगा.

‘सामि मीवा जीवातगा वायना इन्जि,
मीट ओना वायनद अगादून तीर्हकाट!’^५

ओसो अद अगादून कसुम कीम्हट्ट.

5 इतेके सवे लोवाड निंदिस दायना गावले, सवे मेटाड ओसो गुड्डाड बराबर आयना गावले.

विकोड-वकोड आतव अगिड दिमे आयना गावले,
बौदाड-बोव्ळाड आतद अगि सन्ने आयना गावले.⁶

6 अस्के लोकुरिन पिसिह कीयलाहि,
देवूळि आचतोनु सबेटोर ऊळनूर.”^७ *

इनजोर रासतद मन्हता.

7 देवूळता पेदिरते एग मीयलाह, गोहडिनाड गोहडिड वाता मुडून, योहन इद्रम इतोम, “एय वीसम तरस्कना लेहकाडोरि! (पापमता अगादाहि देवूळतके मलवालेवा. वेट देवूळता पेदिरते एग मीतिके,) देवूळि इयनद सिक्साताहि माट पिन्हट्ट अरयकोम इनजोर बाराहक इहमिर?

8 पापमता अगादाहि मलतोम इनजोर तोहत्तालाह, बेसताड कबस्क कीम्हट्ट.^८ (किवेक अचोन कायाड आदवाड मराना लेहका आयकिर!) ओसो ‘माट इतेके अब्रहम मयुतोना कूळतोरोम आंदोम, देवूळि माक सिक्सा एवो आयगा’ इनजोर, मीट बेस्केन इद्रम इनमाट बहा. नना मीकु वेहतहनन, देवूळि अब्रहम मयुतोहक पेकोर, इव बंडानाडाह वने एटिह कीया पायाहता, पुनविरा?

9 इजेके मरा मोदुदगा मसस तासिस तयेन मन्हता. बेद मरा बेस आदो, अद मरातुन नळ्किसि, किसतगा वाटमुळ आयगा,” इनजोर इतोम.

10 अगा जमा आता मुलु योहनिन इद्रम ताल्हकतोर, “पापमताहि मलयना इतेके माट बाताल कीकोम?” इतोम.

11 इतस्के, “बोनगा रेंड जगाड मन्हताड; ओग उंद जगातुन जगालेवोन्क इयेग. बोनगा तिड-बंड मन्हता, ओग वने लेवोना संगे तुसिस तिनेग,”^{१०} इनजोर इतोम.

12 अगा देवूळता पेदिरते एग मीयलाह, सिदवा एनवालोर वने वास मतोर, ओर पका लोकुराड कोताड तिट्टुर. वेर वने “गू! माट बाताल कीकोम?” इनजोर ताल्हकतोर.

13 ताल्हकतस्के ओरिनु “मीक बेचोन सिदवा एता वेहतोर, अचोने एनाटु! लोकुरिन मुळहमाट्ट,” इतोम.

14 उय्तर सीपय्क वने ओनगा वासि, “माट बाताल कीकोम?” इनजोर ताल्हकतोर. ताल्हकतस्के ओरिन वने वेहतोग, “मीकु बेचोन पगर टोकिहता, अचोने पगरते मुयोग आयवा मन्हट्ट.^{११} बोरिने बह डारेह कीसि, इलवेके जोल कसूर वाटिसि, कोताड एनमाट्ट.” इनजोर वेहतोग.

15 इजेके देवूळ लोहवाल पिसिह केवाल वायनोग इनजोर आसा कीस, लोकुर अग ऊळिट्टुर. अदिनेनाहक योहनिन ऊळिसि, सबेटोर “वेग ओगो बह आयोग?” इनजोर तमतमाय विचर कीटुर.

16 अदिन पुन्जि योहन सबेटोरिन इद्रम इतोम, “नना इतेक लोकुरिहक देवूळता पेदिरते एतेन मीहत्तालाह आतन. मति ओवोर्वांग बार वायलाह आतोग, ओग नाकाय वीळिसि बेरा लावतोम आंदोग, ओना कादून इटलाह वने नना ओप्पोन, अचोन नना उडूलोनन!^{१२} ओग देवूळता पवित्र जीवाते ओसो किसते मीक मीहवाल आयनोग.^{१३}

17 ओनाय कयदे एत मन्हता. ओग तना कळ्ळातगडाड वंजिन बेस एहचिसि, डोमेते दोसनोग, दोर्बेतन बार बेस्केन पिववद किसते बोळिसिनीयनोग, अद्रमलेहका ओग मीक वने कीयनोग,” इतोम.

18 इद्रमलेहका योहन ओसो वेल्लाडे पोल्लोने लोकुरिन बुदिड काहचोर, बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीतोम.

देवूळता पेदिरते येसु एग मीस्तोग
(मत्थ्याल 3:13-17; मार्कल 1:9-11)

19-22 पया योर्दन बॅरेटागा, योहन वेल्लाटोर लोकुरिन देवूळता पेदिरते एग मीहचोर मतोम. अस्के येसु वने अगा वातोम, ओन वने देवूळता पेदिरते योहन एग मीहतोम. मीहत्तस्के बाताल आता, येसु पार्तना कनिेके, अस्केडा अस्केन पोगोटा बूमि पडूने आता.^{१४} पडूने आता अस्के, देवूळता पवित्र जीवा परेवा पिदेलेहका दिसिसि, ओना पोगोन रेगता.^{१५} पया पोगोटाहि देवूळता आल्का इद्रम वाता इतेके, “निमा नावा मगनिन आदिन, नीक पका जीवा कीयहनन!^{१६} नीवा लोप्पा नना पका गिर्दा आतन,” इता.^{१७}

पया मनेक मनेक बह आता इतेके, एरोद अतिपस गुमसि,^{१८} तना दादाल (पिलिप जीवात मनेकेन),^{१९} मने भूते एरोदियसि इनदनदिनु तन्क ततोम. ओग तना ओनगा संगे कीतद पापमतेनाहकु ओसो वेल्लाडे दुसाड लाग्वाड कबस्कनेनाहक योहन ओन तेर्हन्दोग. अदिनेनाहक कोनि एरोद अतिपस गुमसि, योहनिन जेलते वाटटोग.^{२०} वाटिसि तना मुने कीतव लाग्वाड कबस्कना लेहका, इद ओसो उंदि लाग्वा कबळ कीतोम.

येसुनाड तादोर-बाबोराड पेदिर्क

23 अद्रमे पया येसु तना सेवा सुरू कीतोम, अस्के जोक-जोक डेडा वीसा वर्सानोग मतोम. लोकुरा विचरते येसु योसेपना मग आंदोग. योसेप इतेके एलिना मग मतोम.

24 एलि मतातना मगि, मतात लेविना मगि, लेवि मलकिना मगि, मलकि यनालना मगि, यनाल योसेपना मगि.

25 योसेप मतिताना मगि, मतिताल आमोसना मगि, आमोस न्हमना मगि, न्हम असल्याना मगि, असल्याल नोगाना मगि.

26 नोगाल मत्सुसना मगि, मत्सुस मतिताना मगि, मतिताल सिमिना मगि, सिमि योसेकना मगि, योसेक योदाना मगि.

27 योदाल योनाना मगि, योनाल रेसाना मगि, रेसाल जस्बाबेलना मगि, जस्बाबेल साल्तियाना मगि, साल्तियाल नेरिना मगि.

† 3:3 3:3 देवूळता पेदिरते एग मीम्हट्ट इद्र रिजतून वेल्लाटोर “बाजिसा” इन्हत्तोम. * 3:3 3:3 बळयिर 13:24; 19:4 * 3:4 3:4 मत्थ्याल 3:3; मार्कल 1:3;

योहन 1:23 § 3:5 3:5 देवूळ लोहवाल पिसिह केवाल वायनोग इतेके, ओना राजेम नितना इन्जि, मवा जीवातुन तय्य कीयगा, इद्रम इद्र वचनता अर्तंग आस्ता. * 3:6 3:4-6

यशायाह 40:3-5 * 3:8 3:8 बळयिर 26:20 * 3:11 3:11 इमिसुसतोर 4:28; याकूब 2:15 * 3:14 3:14 इब्रितोर 13:5 * 3:16 3:16 योहन

1:20,27; बळयिर 13:25 * 3:16 3:16 योहन 1:32-33; बळयिर 1:4-5; 11:16 * 3:19-22 3:19-22 योहन 1:51; बळयिर 10:11 * 3:19-22

3:19-22 योहन 1:32-33 * 3:19-22 3:19-22 इमिसुसतोर 1:6 * 3:19-22 3:19-22 1 योहन 5:6,9 * 3:19-22 3:19-22 मत्थ्याल 14:1; मार्कल

8:15; लूकाल 3:1; 8:3; 13:31; 23:7-12; बळयिर 4:27-28; 13:1 * 3:19-22 3:19-22 पोगोन 3:1 ते वावाल एरोद अतिपसना तमोग पिलिप आंदोग, वेग आयोग.

* 3:19-22 3:19-22 मत्थ्याल 14:3-4; मार्कल 6:17-18

- 28 नेरि मलकिना मगि, मलकि अइना मगि, अइ कोसमना मगि, कोसम इलमोदमना मगि, इलमोदम एराना मगि.
 29 एराल यहोसासना मगि, यहोसास इलाजरना मगि, इलाजर योरिमना मगि, योरिम मतातना मगि, मतात लेविना मगि.
 30 लेवि सिमियोनना मगि, सिमियोन यहूदाना मगि, यहूदाल योसेपना मगि, योसेप योनमना मगि, योनम एल्यकिमिना मगि.
 31 एल्यकिमि मलेयाना मगि, मलेयाल मिनाना मगि, मिनाल मतातना मगि, मताताल नाताना मगि, नातान दाविद राजाना मगि.
 32 दाविद राजाल यीसासना मगि, यीसाल ओबेदना मगि, ओबेद बोहजिना मगि, बोहजि साल्मोनना मगि, साल्मोन नहसोनना मगि.
 33 नहसोन आमिनदाबना मगि, आमिनदाब अरनयना मगि, अरनय एस्मोनना मगि, एस्मोन पर्साना मगि, पर्साल यहूदाना मगि.
 34 यहूदाल याकुबना मगि, याकुब इसकना मगि, इसक अब्रहमना मगि, अब्रहम तेरहाना मगि, तेरहाल नाहोरना मगि.
 35 नाहोर सप्ताना मगि, सप्तान रहनुना मगि, रहनु पेलंगना मगि, पेलंग एबेरना मगि, एबेर सेलाहना मगि.
 36 सेलाह केनानना मगि, केनान अर्पक्सदना मगि, अर्पक्सद सेमना मगि, सेम नोहाना मगि, नोहाल लामेकना मगि.
 37 लामेक मतुसेलाना मगि, मतुसेलाल हनोकना मगि, हनोक थारेदना मगि, थारेद महललेलाना मगि, महललेल केनानना मगि.
 38 केनान एनोसना मगि, एनोस सेतना मगि, सेत आदमना मगि, आदमिन देवुळि पंडटा.

4

देयहकना मुक्याल येसुना पट ऊळिहता
 (मत्याल 4:1-11)

- 1 पया येसु योर्दन बरेटगा देवुळता पेदिरते एग मीसि, पवित्र जीवाते निंदतोम. * निंदतस्के देवुळता जीवा ओन पेळ्ळकल बमते ओसीता.
 2 अगा रेंड वीसाड दियाड देयहकना मुक्याल येसुना पट ऊळसोर मता. * रेंड वीसाड दियाड येसु बातय तिनवा मतोग, अदिनेनाहक अव दियाड मारतस्के, ओन्क पका कव वसता.
 3 कव वसतस्के देयहकना मुक्याल ओनगा वासि, “देवुळता मगान इनजोर इहनिन इतेके, इद बंडातुन आरि मारिथिह कीम,” इता.
 4 इतस्के येसु, “आयो, मन्कल तिनदद तिडटेन पिसोग आस्तोग, * इनजोर देवुळता साङ्गमतगा रासतद मन्हाता, पुनविन!” इनजोर इतोग.
 5 इतस्के पया देयहकना मुक्याल बह कीता, येसुनु उंद पोपोटा जागातगा ओता. ओसि, उंदिय देवा इद दुनियाताड सबे राजेहक तोहता.
 6-7 तोहचि इद्रम इता, “इव सबे राजेहकिन ताकिह कीयनद अदिकर, नाक ईतद मन्हाता. नना इद अदिकरतुन बोन्क इतेक ओन्क ईया पयायहनन. अदिनेनाहक इजेके मिगा नावाड काल्क अरिं मोळ्ळकतिन इतेके, इव कतम राजेहकु ओसो इविस्कना सोबा नीके आयनुड,” इनजोर इता.
 8 इतस्के येसु तान इतोग, “आयो, देवुळतुने मोळ्ळकना, तानाये माळना कीयना, * इनजोर देवुळता साङ्गमतगा रासतद मन्हाता,” इतोग.
 9-11 पया देयहकना मुक्याल ओन येस्सलेम सहरते ओता, ओसि मंदिरता कुपोटगा निल्पिह कीसि, इद्रम इता, “देवुळता मगान इनजोर इहनिन इतेके, इराह इळन डेया! नीक बाताले आयो आयागा, बाराहक इतेके नीक काप आडना इन्जि, देवुळि तनाड देवतुल्किनलोहतागा.
 अस्के अवु, नीवाड काल्क चेट पेहचनायो इन्जि,
 नीकु तमाड कय्कने पोगोने एतनुड,*
 इद्रम देवुळता साङ्गमतगा रासतद मन्हाता,” इनजोर देयहकना मुक्याल इता.
 12 इतस्के येसु तान इतोग, “आयो! (बयतळ कवळ कीतक तेला, देवुळ नाक पिसिह कीयागा, इद्रम इन्जि)बोगे देवुळता पट ऊळनदायो, * इह वने पवित्र साङ्गम वेहतहता,” इनजोर इतोग.
 13 अद्रमलेहका देयहकना मुक्याल येसुन सबे रीतिनाड पट ऊळता, ऊळिसि ओसो पेके बेसता मोका दोकि इनजोर, ओन विळिसस अता.

येसु तना सेवा सुरु कीस्तोग
 (मत्याल 4:12,23)

- 14 पया येसु अगडाहि गालिल पटटे मल्ल अतोग. अस्के देवुळता जीवा इतद लाव ओनगा मता. * गालिल पटटाड सबे नाहकनोर मन्कलोर, ओनाय पोल्लोतुन वळ्ळकिद्र.
 15 येसु यहूदिराड पार्तनाताड लोहकनगा, देवुळता पोल्लोतुन काहन्दोग. इदिन कैजिसि सबेटोर “पका बेस काहहतहोग रा!” इद्र.

येसुन तनाय नाटेनोर नमोर

- 16 अद्रमे पया येसु तना नासरेत नाग अतोग. अन्जि वारमता पोल्वादियाते तना अल्वट मतपु, अगडा पार्तनाता लोन अतोग. अन्जि देवुळता साङ्गम अर्वलाह निताम.*
 17 अगा साकुर केवाल मन्कल, येसुनगा देवुळता साङ्गमता उंद पुस्तक इतोग. अद साङ्गमतगा देवुळता मुनेतोग कबुरतोग यसयाना पोल्लो रासतद मता. पुस्तकतुन तेगयिसि, येसु अगडाह उंद पोल्लो दोकिह कीसि जोरते अर्वतोग.(अद पोल्लो देवुळ लोहवाल पवित्र सेवकना तोडटाहि पसतप आंदु,) अद इद्रम मता इतेके,
 18-19 “देवुळता पवित्र जीवाता दळ्ळ नयगा अरता.
 गरिबतोरिहक बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीयलाहि,*
 देवुळि नाक निल्पिह कीता.

मन्कलोर कय इळ्ळमनवालोरिन,
 देवुळ मीक विळिसह कीता इनजोर, पोक्कुर कीयलाहि,
 तोववोरिन मीट तोवयकिर इनजोर, पोक्कुर कीयलाहि,*
 तिपलते मनवालोरिन विळिसह कीयलाह,
 देवुळि देव्वा ईयनद कगो एवता इनजोर
 पोक्कुर कीयलाहि, अद नाक लोहता.” *
 इनजोर रासतदिन अर्वतोग.

* 4:14:1 1:15,67; 4:14; बळयि 1:8; 4:8,31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 10:37-38; 13:9,52 * 4:24:2 मार्कल 1:12-13; 2 क्रुरितोर 12:6-7 * 4:4 4:4 व्यक्थाविवरण 8:3 * 4:8 4:8 व्यक्थाविवरण 6:13; 10:20 * 4:9-11 4:9-11 देवुळताड पाटाड 91:11-12 * 4:12 4:12 व्यक्थाविवरण 6:16 * 4:14 4:14 3:19-22; 4:1,18-19; बळयि 10:37-38 * 4:16 4:16 पार्तनाता लोवगा उंदि गोळा मंड, तानगा मिचि देवुळता साङ्गमत्तुन बोगाय अर्बिदोग. अर्वतापया अदे गोळानगा उदिसि, लोक्कुरिन साङ्गमता लोप्या काहन्दोग. * 4:18-19 4:18-19 7:22 * 4:18-19 4:18-19 योहन 9:39 * 4:18-19 4:18-19 यशायाह 61:1-2

20 अर्वातस्के पुस्तकतुन बंद कीसि, साकुर केवानगा ईसि, कागहत्लाह उदतोग. अद लोतगा मतोरे सबेटोर, ओनक्केन कोंडा मिळहवा ऊळसोर मतोरे.

21 अस्के येसु ओरिन इनदलाह आतोरा, “नेड मीट केंजतिर इव साण्णमताड पोल्लोड, नावा कयदे करल आताड;” इतोरा.

22 सबेटोर, “वेग बेस वेहतह्तोग रा! सबे बेसताड-बेसताड पोल्लोड वेना तोडटाहि पिसिहताड गोतो!” इनजोर बामतोरे. मति ओसोवने “बह वेग मावा योसेपना मगि आयोरा? अचोन बुद वेन्क वेगडाह दोर्कता?” इनदा बोटेओर.✧

23 अचोटेने येसु इतोरा, “ ‘मत एवानिन! नीके सत्रे कीस तोहा’ इनजोर लोकर इन्हतोर. अद पोल्लोतुन मीट नाक इनदकिर निटमे. इतेके ‘कापेनॅटि निमा कीतव बाभिमिह कीयनाड कबस्किन माट केंजतोग. अविस्किन इगा नीवाय नाटे वने कीस तोहा,’ इनजोर इनदकिर.

24 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, बोगे देवुळता कबुरतोन्क, तनाय नाटेने मान दोर्को. ✧

25 “बेद्रम इतेके देवुळता कबुरतोरा एलिया मुय्तोना वेलाते बाताल आता, पुनकिरा? अस्के देसेममेड मंड वरसाड आरूड नेलाड आनाह, मुर्तिय पेग वावो आस मता, ✧ बेरा दुकळ अर्स मता.† अद तुकने मावा इम्येल देसेमतगा निटमे वेल्लाडे राडे आस्क मताड.

26 मति अविस्किनाहि बेदिनगान देवुळि एलिया मुय्तोने लोहो. सिरप सिदोन सहरता बाजेता सारपत नाटेना राडे आंचाहके, तोळ इयलाहि लोहता.✧(अद आंचाळ इतेके मावा देसेमता, मावा जातता आयो.)

27 अद्रमे देवुळता कबुरतोरा एलिसा मुय्तोना! वेलाते वने, मॉडरोगमतोर मावा इम्येल देसेमतगा वेल्लाटोर मतोरे. मति वेरुडाहि ओर्विन वने सत्रे कीयलाहि, देवुळि एलिसान वेहो. सिरप सुरिया देसेमतोग नामानिने, एलिसाल सत्रे कीतोरा.✧(अदिनेनाहक वेहतन, बोगे देवुळता कबुरतोन्क तनाय नाटे मान दोर्को.)” इनजोर वेहतोग.

28 (इम्येल मन्कलोरीन विळ्ळिस, दुसाड देसेहकनोर मन्कलोरीहक, देवुळ तोळ ईता इनजोर) येसु वेहतस्के, पार्तनाता लोतगा उदिस मतोरे सबेटोर पका ओड आतोरे.

29 ओड आतस्के तेदिसि, येसुन तमा नाटेना पलते गुजिस ओतोरे. ओरा नाग इतेके मेटापोगोन मता. अद मेटापोगोन करक्के मनदनद जागताहि ओन दोबिस इयलाह अगा ओतोरे.

30 मति येसु बाताल कीतोरा इतेके, अगडाहि मुडा नडुमतहक पेसिस अतोरा.

येसु देयम पोस मतोन सत्रे कीस्तोग

(मार्कल 1:21-28)

31 पया येसु ओसो ओनाड कगयवालोर गालिल पट्टा कापेर्नाग अतोरे.‡ अन्जि वारमता पोल्लादियाते, देवुळता पार्तनाता लोतगा, येसु लोकरिन कागहन्दीग.

32 ओग अचोन अदिकरते कागहतोग इतेके, लोकर ओना पोल्लोतुन केंजिसि बयल आतोरे.

33 पार्तनाता लोतगा ओर्वोग देयम पोयतोरा मन्कल मतोरा. येसुन ऊळिसि, ओग मन्कनगा मतद देयम पका जोरते इटम केयता,

34 “ए नास्रेत नाटेनोग येसुनिमा! मावा सगे नीवा बाताल कबळि? बह माक देयहकिन बूळे कीयलाह वातिना? निमा बोनिन इनजोर पुनोना? निमा देवुळ लोहतोग पवित्र मन्कनिन आदिन!” इता.✧

35 अस्के येसु अद देयमतुन, “केमेन मन! वेगडाहि पेसिस अन!” इनजोर दगा ईतोरा. ईतस्के अद ओग मन्कन नेल अर्हीच, ओन नोसुर केवालेवा, ओनगडाहि पेसिस वितता.

36 अगा मतोरे लोकर बाभिमिह, ओर्विहक-ओर्वोग वळ्ळकसोर, “इद बेद्रमता पोल्लो रा? वेग अचोन अदिकरते, लावते देयहकिन उकुम ईस्तोग! अव पिसिहताड गोतो!” इतोरे.

37 पया येसुना इद पोल्लो ए-गरेताड सबे नाहकने आबुर आता.

येसु दुक्तोरिन सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 8:14-17; मार्कल 1:29-38)

38 पया येसु तनाड कगयवालोर बार, पार्तनाता लोताहि पेसिस, सिमोन पत्रु इनवाना लोन अतोग.* सिमोन पत्रुना आतोहक पका दंड पोस मता. अदिनेनाहक “तान सत्रे कीसीम” इनजोर येसुन अर्जि कीतोरे.

39 कीतस्के येसु तानगा अन्जि, दंडटुन “पेसिस अन!” इन्जि उकुम ईतोरा, ईतस्के ताना दंड रेगता. पया अद अस्केडा अस्केन तेदिसि, ओरिहक जावा-एग कीसीता.

40 अदे दिया मुलतस्के, (वारमता पोल्लादिया मारता. अदिनेनाहक यहूदिरिहक कबळ कीयलाह पोल्लि,†) अचोटेने बोर मन्कलोर अलग-अलग रीतताड दुकिड अर्स मतोरे, ओर सबेटोरिन येसुनगा ततोरे. पया येसु ओर्विन-ओर्विन कय बोयिस सत्रे कीतोरा.

41 वेल्लाटोरिन देयहक पोस मताड, अव देयहकिन ओग पंडटोग. अव देयहक येसुन ऊळिसि, “निमा देवुळता मगनिन आदिन” इनजोर, केयसोर-केयसोर पेसिदुड. येसुये देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किस्तु आंदोग इनजोर, अव पुन्ज मताड. (मति इद तुकने इद पोल्लो सबेटोरिहक पुन्पिह कीयनदायो इन्जि,) येसु देयहकिन दगाड ईसि, अविस्किन वळ्ळकलाह एवोग आंदोग.

42 पया पंडवियतस्के येसु पार्तना कीयलाहि, बोरे लेवगा अतोग, मति नाटेनोर ओन पर्वकसोर-पर्वकसोर दोर्किह कीतोरे. दोर्किह कीसि, “माक विळ्ळिस अनमा!” इनजोर, ओन रोमिह कीयलाह ऊळतोरे.

43 अस्के येसु ओरिन इतोरा, “देवुळि माने-मन्कनगा राजेम कीयनद बेसता कबुरतुन, दुसाड नाहकने वने नाक वेहता पोयहता. इदे कबळतुहक कोनि, देवुळि नाक लोहता,” इनजोर वेहतोग.

44 अद्रमे पया येसु यहूदिरा बूममेड वेलियिसि, ओराड पार्तनाताड लोहकनगा, बेसता कबुरतुन पोकर कीदोग.

5

पत्रु याकुब, योहन, वेर येसुनाड कगयलाह दास्तोर

(मत्याल 4:18-22; मार्कल 1:16-20)

✧ 4:22 4:22 मत्याल 13:54-55; मार्कल 6:2-3; योहन 6:42 ✧ 4:24 4:24 मत्याल 13:57; मार्कल 6:4 ✧ 4:25 4:25 याकुब 5:17; तोर्हकीतव पोल्लोड 11:6 † 4:25 4:25 येसुसामि पुट्टदिना 850 वर्साड मुने, एलिया मुय्तोग मतोग. ✧ 4:26 4:26 1 राजा 17 ‡ 4:27 4:27 एलिया मुय्तोना पया, एलिसाल

ओना जागते देवुळता कबुर वेहन्दीग. ✧ 4:27 4:27 2 राजा 5:1-14 § 4:31 4:31 कापेर्नाग नास्रेतताहि जोक-जोक 15 कोस्क मता, गालिल समदुरकचुदा नाग अंद.

✧ 4:34 4:34 याकुब 2:19 * 4:38 4:38 पत्रु इनवाल सिमोन (सिमोना दसा पेदिर पत्रु मता), वेग येसुना कगयवाल ओर्वोग आंदोग. ओसो येसुनाड बारा बळविरगा वेग ओर्वोग मतोग. † 4:40 4:40 वारमता पोल्लादियातस्के यहूदिरिहक कबळ कीयलाहि, सामन कांजलाहि, जेकता पय्मते दाखलाहि पोलो आंद, सनारा मुलतस्के पोल्लादिया मारिहता. अस्के

दुक्तोरिन येसुनगा तलाह पोल्लि.

- 1 उंद दिया इद्रम आता इतेके, येसु गालिल समदुरकचुदा* दडटगा निचि, लोकरिन देवूळता पोल्लो काहललाह आस मतोग. काहनेके ओनाड केंजलाहि, वेल्लाटोरे अगा येसुना सर्ने आतोर.
- 2 अस्के येसु समदुरकचुदगा नितव रेड ओडान ऊळतोग. अगडाह मीन्क पोयवालोरो पेसिसि, एतगा तमाड वदिड नोगयलाह आस मतोर.
- 3 अव ओडान ऊळतस्के, नना इद ओडातगा उदतेके, वैरिहक केंजलाह बेस आयगा इन्जि, ओग उंद ओडातगा तगडतोग. अद ओडा सिमोन पन्हा आंद, तगडिसि “निमो, इद ओडातुन दडटाहि उचुन अबर, एतगा जर्गिह कीम डा,” इनजोर इतोग. पया अद ओडातुन जर्गिह कीतस्के, ओडातगान उदिसि लोकरिन देवूळता पोल्लो काहला बोटटोग.
- 4 ओना काहलतनद मारतापया, “ओडातुन वेल्लाह कसा मनदनागा ओसि वदिड वाटकिर, दट,” इनजोर सिमोनिन इतोग.
- 5 इतस्के सिमोन इतोग, “गूह! माट नका पिळ्वळ इद एतगा तिपल आतम, माक उंद वने मीन दोर्को,† इजेक बेगा दोर्कनुड? अले निमा इहनिन अदिहक, ओडातुन मुनेह ओसि वदिड वाटिस ऊळकोम,” इतोग.
- 6 पया (सिमोन ओसो तना तोळतोस,) येसु वेहतप कीतोर, अस्के वेल्लाडे मीन्क वदिदनागा एकताड. मीन्क वेल्लाड आताहकु, वदिड अगयलाह आस मताड.
- 7 वदिड अगयनुड बहा इनजोर, दुषा ओडातगा मतोर तमा तोळतोरिन कय सायाते केयतोर. केयतस्के ओर वासि, रेड आस ओडानु मीन्कने बर्ति निहतोर. अव ओडाड बर्ति निदताहकु, एतगा मुळन्देड-मुळन्देड आंदुड.
- 8-9 अचो वेल्लाड मीन्क पोयतदिन ऊळिसि, सिमोन पन् ओसो ओना तोळतोर पका बामतोर. बामिसि सिमोन येसुनाड कालक अर्सि, “सामि, नना पापि मन्कनन आंदन, नीवा एरे मनदलाह नना ओप्पोन!” इनजोर इतोग.
- 10 अद्रमे दुषा ओडाते मनवालोरो, सिमोना सगे मीन्कना दंदा केवालोरो, जेबेदि इनवानाड मगकु, याकुब ओसो योहन, वेर वने “इद बेद्रम आस मनदगा रा!” इनजोर बामतोर. अस्के येसु सिमोनिन, “निमा रेयमा रा, इचानाह मीन्क पोयदिन, इंजेटाहि मन्कलोरिन नयगा तवानिन आयकिन,” इनजोर वेहतोग.
- 11 पया ओर तमाड ओडान समदुरता कचुल दडटोके ततोर. ततापया तमाड ओडान बातान, बेगडाड अगान विळिसिसि, येसुना सगे अतोर.

येसु मोंडरोगमतोन सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 8:2-4; मार्कल 1:40-44)

- 12 अद्रमे उंद दिया, येसु उंद नाटेनगा मतोग. अद नाटेनगा, पूरा मोंडरोगम आतोग ओर्वोग मन्कल मतोग. (अद्रमतोरिन यहूदिर कळ्वोगतासिंदुर.) ओग येसुन ऊळतस्के, ओना मुनेह वासि, नेदगा कय मुळन्दिस, ओन इद्रम अर्जि कीतोग: “बाबा, नीवा विचर मतेके, नाक सत्रे कीसि, नावा कळ्वोगतुन तेंड पायार्किन,” इतोग.
- 13 इतस्के, “अह इतेके अले, नावा विचर मन्हाताये! निमा सत्रेम आम,” इनजोर येसु इतोग. पया (यहूदिर मोंडरोगमतोन इटवद नोमळता अडोटुन नोमवा,) येसु ओन कय अहच बोयतोग. अस्के चटनेन ओना मोंडरोगम मायता.
- 14 पया येसु ओन इद्रम उकुम इतोग इतेके, “इके केंजा! इद पोल्लोतुन बोन्के बार वेहमा. इंजेके निमा कुदि अन्जि, बेस आतन इन्जि बूमयाहक मात्रम तोहा. मोसानाड अडोड मतपु, मोंडरोगमता कळ्वोगतुन तेंडनद मोक ईमु, सत्रेम आताहकु मोक इतोग इन्जि, बूमयाल सबेटोरिन वेहतनोग, (अस्के नियगा मोंडरोगमता कळ्वोग मनो आयगा,)” इनजोर मोंडरोगमतोन येसु इतोग.†
- 15 निमा बोने वेहमा बहा इनजोर वेहचय मति, येसुना पोल्लो मुनेतदिहकाय एक्वा पोकर आसोर अता. अदिनेनाहक येसुना पेके-पेके गोहडिनाड गोहडिड, ओनाड केंजलाह ओसो सवे रीतिना बेमरतगडाह बेस आयलाह, ओनगा वांदुर.
- 16 मति देवूळतुन पार्तना कीयहगा, तना वगोरो, बोरो इलवा जागातगा अन्जि, देवूळबाबाना सगे येसु वळ्हकिदोग.

कयक-कालक वागतोसु येसु सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 9:2-8; मार्कल 2:3-12)

- 17 अद्रमे उंद दिया बाताल आता इतेके, येसु बोनाय लोतगा देवूळता पोल्लो काहचोर मतोग. ओनाड केंजवालोरगा उयतुर परसिरा तुंगातोर ओसो यहूदिरा साङ्गमगूर उदिस मतोर.† वे गालिल पटटाड, यहूदा पटटाड सवे नाहकनाहि, अहे येसुमलेन सहरताहि, अगा वास मतोर. अद लोतगा येसु ओरिन काहचोर मतोग. अगा देवूळता लाव येसुसामिनागा मताहकु, रोगमतोरिन बेस कीदोग.
- 18 अचोटन ऊळट, अगा उयतुर बोरो, कयक-कालक वागतोग ओर्वोग मन्कन, कटुल अस्के ततोर. तचि वेनु येसु सत्रे कीयनोग! इनजोर, लोता लोप्पा ओसि, येसुना मुनेह तासलाह ऊळिटुर.
- 19 मति लोकर अगदुहक तिळप अरनाह निदिस मतोर. ओन लोप्पा ओयलाह, वैरिहक अगा दोर्को. अगा दोर्कवाहकु, वेर पायरिनगडह लोता पोगोन वेसळतगा तगडतोर. तगडिस वेसळतुन कटुल पोदनाह, बेरा बूका कीतोर. अद बूकातगडाहि, ओग तेदबोग मन्कन कटुल अस्के, मुडा नडुमि येसुना मुनेह रेहतोर. 20 येसु ओरा विस्वसतुन ऊळिसि, ओग कयक-कालक वागतोसु, “अल पेका, नना नीवाड कसुर्कना मापि कीयनन,” इद्रम इतोग.
- 21 इतस्के साङ्गमगूर ओसो परसिर येसु इतदिन केंजिसि, वेर तमतमाये, “ऊळाट वेग मन्कल उगसे, देवूळतन इतपे बह पोयगिहताग! देवूळतुन विळिसिस इतेके बोरो पापमतुन मापि कीया पगवोग,” इनजोर विचर कीया बोटटोर.
- 22 ओरा पोटाताड विचर्किन पुन्जि येसु इतोग, “मीवा पोटाते नावा लोप्पा बाराहक कुळसा वळ्हकिहनिर रा?
- 23 वेग रोगमतोसु, “नीवाड कसुर्कना मापि आता, इह इतेके अल्कोया? बार वेनु तैदिस अन,” इन्दनद अल्कोया?
- 24 इंजेके नना माने-मन्कना नडुम पुटटोनिन मन्जि, देवूळतेनाह नयगा इद बसते पापमतुन मापि कीयनद अदिकर इका मन्हाता इन्जि, मीक तोहतकन,” इतोग.‡ इन्जि कयक-कालक वागतोग मन्कनु, “नना नीक वेहतलाह आतन, अले! तेदा! नीवा कटुल पोस लोन अन,” इतोग.
- 25 इताह ओग बेद कटुदगा अर्सि मतोग, अगडाह सबेटोग मुनेह पोर्क तैदिसि, देवूळतुन जोहर कीसोर, तना कटुल काजिस लोन मतोग.
- 26 अद लोतगा जमा आतो पका बामतोर, बामिसि सबेटोर देवूळतुन जोहर कीयलाह आतोर. ओसो ओर पका रेयिसि, “माट कोनि नेड बामनद कबळ ऊळतल अयो!” इनजोर इतोर.

लेवि पेदिरतोग सिदवा एनवानु येसु केयिहतोग

(मत्याल 9:9-13; मार्कल 2:14-17)

* 5:1 5:1 गालिल समदुरकचुदा मोहूल कागिदते “गनेसरत समदुरकचुदा,” इद गालिल समदुरता दुषा पेदिर आंद. † 5:5 5:5 योहन 21:3 ‡ 5:14 5:14 लैथयथ्वस्वा 14:1-32 † 5:17 5:17 परसिर, साङ्गमगूर बेर आंद इनजोर पुनदना इतेके, पुस्तकिना पेके, पुनव पोल्लोना अर्तमि मन्हाता, तान ऊळट. ‡ 5:24 5:24 माने-मन्कना नडुम पुटटोसु इतेके येसुये. माने-मन्कना नडुम पुटटोसु इद पोल्लोता अर्तम पुनदलाह पुस्तकता अक्रिति पुनव पोल्लोना अर्तमि रासतव मन्हाताड, अगा ऊळट.

27 पया नाटेनाहि पेसनेके, सिद्वा एतना नाकातगा, सिद्वा एनवाल लेवि पेदिरतोनु येसु ऊळतोग. ओनगा अन्जि, “नावाड कगयवानिन आयकिन दय!” इतोग.

28 इतके लेवि तना नवकरतुन विळिसिसि येसुना संगे अतोग. §

29 पया लेवि येसुन ओसो ओना तोळतोरिन तना लोन केयतोग, केयिसि ओरेनाहक उंद बेरा कुळप इतोग. ओरा संगे वेल्लाटोर लोकर, सिद्वा एनवालोर ओसो दुसोर, उदिस गाटो तिनजोर मतो.

30 तिनदनदिन ऊळिसि, “मीट एड वानाहि, सिद्वा एनवालोर, पाप्यहलोर, इद्रमतोरा संगे उदिस, बह तिनदना-उनडना कीयलाह आतिर रा?”

* इनजोर पसिसि ओसो तमा साङ्गमगसर, येसुनाड कगयवालोरगा वासि, कट्टला कीतो.

31 ओरा वळ्ळकनदिन केजिसि, येसु ओरिन इद्रम इतोग, “रोगमलेवोर डक्करनके अनोर, मति रोगम मतोरे तमा दुकतुन पोहतलाह दास्तोर, पुनविरा?”

32 अद्रमलेहकाने माट नेहनेरोम इनवालोरिन आयो, मति पापिरिन, तमा पापमतुन विळिसिसि नयके वाट, इनजोरे केयलाह नना वातन,” इतोग.

उपसता लोप्पा ताल्हकमुळ

(मत्याल 9:14-17; मार्कल 2:18-22)

33 पया अगा मतोरो बोरो येसुन इद्रम ताल्हकलाह आतोर, “योहननाड कगयवालोर ऊक-ऊके उपस कीसोर पार्तना कीस्तोर. ओसो पसिसिराड कगयवालोर वने अद्रमे कीस्तोर. नीवाड कगयवालोर बारा, ऊक-ऊके तिनदना-उनडना कीसोरिन मन्होर, इद बहु?” इतोर.

34 अदिन केजिसि, “मर्मिनस्के मर्म-पेकाल मनदहपा, ओना गोततोरिन मीट उपस तासकिरा?”

35 मति बेस्के कोट्टलतोर वासि, मर्मपेकान ओरगडाहि एग्गिह कीसि पोस ओयनुर, इद्रमता वेला वायगा, † अद तकने ओर दुकम आसि तिनोर आयनुर. (अद्रमलेहका नना बेरा संगे मनदहपा, नावाड कगयवालोर उपस केवोर,)” इन्जि येसु ओरिन इतोग.

36 (इतापया ओरिहक ओसो पुन्निह कीयनाड पीटोनेइद्रम वेहतोग.) “इदिन केजाट्ट, पाळना गेदेता अगाता बूकातगा मेललाहि, पूना गेदेतुन रीचिसि ताना त्वळ्ळेतुन बोले ओल्सोगा. ओल्सतेके पूना गेदे वने करब आस्ता, ओसो अद पूना गेदेतुक्का पाळना गेदेतगा बेस ओपो.

37 अद्रमे ओयवद पूना अंगूर जोमातुन पाळना तोलाजोकांति बोगे एन्देग. एन्देतेक इसि, मिडतद जोमा ओयिसि बोल्हिहता, जोकां इंका ओसो आडिसि अगायहता, अगातापया जोमा पूरा वाडिहता. ओसो जोकां वने बळेम आस्ता. ‡

38 अदिनेनाहक मिडतद अंगूर जोमातुन, पूना तोलाजोकांतगान वळयना, पूना तोलाजोकां आडतेके अगवो आयगा.

39 बोगे मन्कल पाळना अंगूर जोमातुन उटापया, ओन्क पूना अंगूर जोमा विचरे वावो. ओग पाळनातुने बेसु इन्हतेग,” इनजोर वेहतोग. (नना पूनाड-पूनाड पोल्लोड काहहतहनन, अविस्कनागा पाळना रिजताड पोल्लोड काल्हपनायो इन्जि, येसु इव पुन्निह कीयनाड पीटोड वेहतोग.)

6

वारमता पोल्वादियाता लोप्पा कट्टला

(मत्याल 12:1-8; मार्कल 2:23-28)

1 उंद देवा इद्रम आता इतेके, येसु वारमता पोल्वादियाते गोहक अयस मतव, बोराडो पोलहकना नडुमतुहक अनजोर मतोग. दायहपा येसुनाड कगयवालोर गोहकनाड एन्किन ऊचिसि, पोलेतुन तेंडलाहि कयकने तुल्किंसि पेनेहक तिदुर.

2 तेन ऊळिसि अगा मतोरो उयतुर पसिसि येसुन इतोर, “पोल्वादियाते बेदे कबळ कीयलाह पोलो, तान मीट बह नोमविर?” इनजोर ओरिन कट्टला कीतो.

3 अस्के येसु इद्रम इतोग, “मुनेटा कालमते दाविद राजाल तनाड ऐगेटोर बार, कवव वसतस्के बह कीतो, इद पोल्लोतुन मीट देवुळता साङ्गमते बेस्केन अर्वविरा?”

4 ओर देवुळता रावुळतगा बह अतो; अगा देवुळतुहक वाटटाड बेव अरिड बमयालोरिन विळिसिस, दुसोरिहक तिनदलाह पोलोड आंदुः; † पोलेवेकाय, अवे आरिन बमयालोर दाविदिहक इंतोर, ‡ ओग पया तनाड ऐगेटोरिहक तुसिसीतोग. (अस्के देवुळि दाविद राजानु तपतिन इनो अले,) † ‡ इतोग.

5 ओरिन ओसो इतोग, “नना माने-मन्कना नडुम पुटोनेन मन्जि, पोल्वादियाते पोलनदिन, पोलवदिन वेहतनद अदिकर नाक मन्हता,” इनजोर इतोग.

वागता कयदोन येसु सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 12:9-14; मार्कल 3:1-6)

6 अद्रमे ओसो उंद देवा, येसु पोल्वादियाते यहूदिरा उंद पार्तनाता लोन अन्जि, काहललाह आतोग. अगा ओवोर्गे वागता कयदोग मतोग.

7 अद लोतगा उयतुर साङ्गमगसर ओसो पसिसि, पोल्वादियाते ओग मन्कना कयदुन येसु सत्रे कीस्तोगा, बार केवोगा, इनजोर ऊळसोर मंदुर. (सत्रे कीतोग इतेके, माट पोल्वादियाते येसुना कबळ कीयनद तप तोहतकोम इनजोर इंदुर.) * †

8 मति येसु मात्रम ओरा पोटालोप्पाडाड पोल्लोने पुतोग. पुन्जि ओग वागता कयदोनु, “नडुम वास निल्म!” इतोग, इतस्के ओग तेदिस नडुम नितोग.

9 ओग मन्कल तेदतस्के, येसु अगा मतोरीन इतोग, “नना उंद पोल्लो मीक ताल्हकिहनन, पोल्वादियाते बाताल पोल्हिता? बेसता कबळ कीयनदा, बार लाग्वा कबळ कीयनद? जीवातुन पिसिह कीयनदा, बार बळे कीयनद? वेहाट!” इतोग.

10 येसु सबेटोरक्के ऊळतोग, मति बोगे बह वळ्ळकोग. वळ्ळकवाहकु वागता कयदोन इतोग, “नीवा कय आहा!” इताहे ओग तना कयदुन आहतोग. आहतस्के ओना कय पूरा सत्रेम आता.

11 मति साङ्गमगसर ओसो पसिसि पका ओड आसि, पलत पेसिस, येसुन बह कीस हळ्ककल इनजोर, तमतमाय वळ्ळकिंदुर.

§ 5:28 5:28 लेवि येसुनाड कगयवाल आसि, वेन्क पया मत्याल इद पेदिर उदता. मत्याल रासतद बेसता कबुरि वेगे रासतोग. * 5:30 5:30 यहूदिर रोम सर्कता अद्रम मतो, अदिहक ओर यहूदिर रोम सर्करतुहक सिद्वा पेंदुर, ओर सबेटोरिन यहूदिर पाण्णोर इद्रम इंदुर. † 5:35 5:35 ननाये मर्मपेकान अंदन इन्जि, येसु तनाय लोप्पा वेहतलोग. ‡ 5:37

5:37 तोलाजोकांता चित्र मार्कल 2:22 अगा दोर्किहता. * 6:4 6:4 लैय्यवस्था 24:9 * 6:4 6:4 इन्जितोर 9:2 * 6:4 6:3-4 1 शम्पल 21:1-6 * 6:7

6:7 पसिसिराड अडोड मतप, मन्कन सत्रे कीयना, इद वने उंदि कबळकोहकन अंद; अदिहक अद पोल्वादियाते कीयलाह पोले अंद, मति देवुळता साङ्गमते अद्रमता अडो वेहतद इले. * 6:7

6:7 मत्याल 12:2; लूकाल 13:14; योहन 5:16; 7:23; 9:16

येसुनाड बारा बळयिर

(मत्याल 10:2-4; मार्कल 3:16-19)

12 पया उंद दिया पार्तना कीयलाह, येसु उंद गुड्डातगा अतोग. अन्जि नका पिळ्ळिव देवळतुन पार्तना कीतोग.

13 पंडळियितस्के कगयवालोअर सबेटोरिन तमगा केयतोग. केथिसि ओरगडाह बारा मन्कलोअरि आचतोग, आचिसि ओरिन तनाड बळयिर इनजोर पेदिर तासतोग.

14 ओअर बारा मन्कलोराड पेदिकं इह मन्हाताड: सिमोन (वेन पत्रु इनजोर, येसु दुसा पेदिर तासिस मतोग),* सिमोनना तमोग आंद्रियाल, जेवेदिनाड मग्कु याकुब ओसो योहन वेर तमोग इवूर, पिलिप, बार्तोलोम,

15 मत्याल (सिद्दा एनवाल लेवि, ओन मत्याल वने इंदुर), तोमाल, अल्पुना मगि याकुब, सिमोन (वेग रोम सर्करता अडम पार्दितोग मतोग).

16 तदु इनवाल यहूदाल,† ओसो यहूदा इस्केर्योत (वेगे आक्किते येसुन कोटितोरा कयदे पोसीतोग!)*

येसु रोगह्लोरिन सत्रे कीस्तोग

17 पया येसु ओरा संगे गुड्डापोगोटाहि रेगिसि, गुड्डाकचूदा पलातगा नितोग. अगा ओनाड कगयवालोअर वेल्लाटोरि मतोअर. ओसो येस्तलेम सहरताहि, यहूदिरा ब्रमाण्ड दुसाड नाहकनाहि, सम्दुरकचूदा सोर-सिदोन एरियाताहि,* वेल्लाटोरि लोक्कुर ओनगा जमा आस मतोअर.

18 जमा आतोरगडाहि उय्दुर ओग वेहतनाड पोल्लोड केंजलाह वास मतोअर. उय्दुर बार तमाड रोगहकनगडाह सत्रेम आयलाहि वास मतोअर. देयहक पोस मतोअर वने वासि सत्रेम आंदुर.

19 देवळताहि सत्रे कीयनद लाव येसुनगा मताहक, ओग सबेटोरिन सत्रे कीसोर मतोग. अदिनेनाहक सबेटोर ओन बोयलाह ऊळिदुअर.

देखातोर बोस, देखालेवोर बोस

20 पया येसु तनाड कगयवालोअरिन ऊळिस इद्रम इतोग,

“बोर लेवोरिअर मह्निर, मीट देवळता देखातोरिअर.

देवळबाबाल मिथद्रमतोरिहके राजाल आस्तोग.*

21 बोर इजेके कब्बिहक तिपलते मह्निर, मीट देवळता देखातोरिअर.

देवळि मीक पंजिह कीयगा.*

बोर इजेके अळसोर कनिर पोहतह्निर, मीट देवळता देखातोरिअर.

पेके मीट गिदंते कवयकिर.*

22 “माने-मन्कना नडुम पुट्टोनाड मीट कगयवालोअरि मनाहक, लोक्कुर मीकु कोटे कीयनुर, मीकु पडिस इयनुर, मीकु पास्कनुर, मीक लागोर इनजोर मीवा कदर रेहतनुर, अस्के मीट देवळता देखातोरिअर.*

23 बोर मीवा विस्द मन्हातोर, वेराड तादोर-बाबोर वने अद्रमलेहकाने मुनेतोर देवळता सेतम कब्रतोरिन तिपल कीतोर, इदिन सीता कीमह्दु, केंजाट, ओर कब्रतोरि लेहका, मीक वने देवळदीपते बेरा इमम दोर्कगा. अदिहक मीक तिपल कीयनस्के, मीट गिदंते एदना-पागना कीमह्दु,”* इनजोर इतोग.

24 येसु ओसो इद्रम इतोग, “ए मता मन्कलोअरि! मीट देवळता देखालेवोरिअर! बाराहक इतेके इद ब्रमतगा मीवा मालसोमता सुकम, अचोने मीक दोर्कगा!*

25 इजेके तिड-बंड मनवालोअरि! मीट देवळता देखालेवोरिअर, पेके मीट कवते मनदकिर. इजेके कवयलाह आतोरिअर! मीट देवळता देखालेवोरिअर, पेके मीट आलिह कीस अळयकिर.*

26 इजेके सबेटोरा कदर दोर्किह केवालोअरि! मीट देवळता देखालेवोरिअर. बोर मीक कदर इस्तोर, वेराड तादोर-बाबोर वने मुनेतोर जोल कब्रतोरिअर अद्रमे कदर इंदुर. (वेर जोल कब्रतोरि लेहका, मीक वने सिक्सा दोर्कगा.)*

कोटुलतोरिन जीवा कीयना

27 “इजेके नावा पोल्लोतुन केंजिस ताकवालोअरि, मीक नना बाताल वेहतह्नन, बेस केंजाट. मीवा विस्दतोरिन जीवा कीमह्दु. मीक कोटुल केवालोअरिन बेस ऊळटु.

28 बोर मीकु सरप इस्तोर, ओर बेस पिसिर इनजोर, देवळतुन कोळ्व कीसोर ताल्हकाट. बोर मीकु तिपल कीस्तोर, ओरनाहक देवळतुन पार्तना कीमह्दु.*

29 बोगाय नीवा उंद ब्रकातुन चापुळ इतेके, दुसा ब्रकातुन वने चापुळ इयलाह मुनेह कीमु. ओसो बोगाय अग-ओडते निमा पोगोटु केगातद कोटजगातुन तेंडिस ओतेके, ओन्क नीवा आडतुन वने ओयलाह इमु.

30 बोगाय नीक बातालाय ताल्हकतेके, ओन्क अद इमु. ओसो बोगाय नीवा मालसोमतुन ओतेके, नावा नाक मल्हच इम इनजोर ताल्हकमा.*

31 लोक्कुर मीवा संगे बेद्रम ताकना इन्जि मीवा विचर मन्हाता, अद्रमे मीट ओरा संगे ताकाट.*

32 “बोर मीक जीवा कीस्तोर, सरप ओरिने मीट जीवा कीतिर इतेके, मीक देवळि बाताल पायदा इयगा? देवळतुन पुनवोर पापिर वने अहे कीस्तोरा, केवोरा?*

33 अद्रमे मीक बेस ऊळवालोअरिहके मीट बेसताड कबस्क कीस इतेके, तानेनाहक वने देवळि मीक बाताल पायदा इयगा? देवळतुन पुनवोर पापिर वने अहे कीस्तोरा, केवोर?

34 मीट करा इयनस्के, ओसोवने मल्हच एवालोअरिहके करा इतेके, तानेनाहक देवळि मीक बाताल पायदा इयगा? देवळतुन पुनवोर पापिर वने तमा इतद करा, पूरा मल्स दोर्कगा इनजोर पुन्जि, ओर्विहक-ओर्वोंग करा इस्तोर.

35 अद्रम केवा, मीवा विस्दतोरिन वने जीवा कीमह्दु, ओरिहक बेसताड कबस्क कीसीमह्दु. ओसो मल्स दोर्कगा इनजोर, सीता केवालेवा करा इह्दु. अस्के देवळि मीकु बेरा इमम इयगा, मीट सबेटुकाय बरा देवळताड मगक-मयास्क आयकिर. बाराहक इतेके देवळता सीता केवोरा ओसो लागवोरा पोगोन वने, देवळि गन्म तोहतह्नाता.

36 बेद्रम मीवा देवळबाबाल लोक्कुरिन दया कीस्तोग, अद्रम मीट वने दया केवालोअरि आमह्दु.*

* 6:14 6:14 योहन 1:42 † 6:16 6:16 वेग यहूदना दुसा पेदिर तदु मता (मत्याल 10:3; मार्कल 3:18). वेना तपेना पेदिर वे याकुबिय मता. * 6:16 6:14-16 बळयिर 1:13 * 6:17 6:17 मार्कल 7:24,31; लकाल 4:26; बळयिर 12:20; 27:3-4 * 6:20 6:20 मत्याल 5:3; याकुब 2:5 * 6:21 6:21 मत्याल 5:6 * 6:21 6:21 मत्याल 5:4 * 6:22 6:22 याकुब 1:12; 1 पत्रु 4:14 * 6:23 6:22-23 मत्याल 5:10-12; योहन 15:20; 2 तिमोति 3:12 * 6:24 6:24 याकुब 5:1; तोहचीतव पोल्लोड 3:17 * 6:25 6:25 याकुब 4:9 * 6:26 6:26 मत्याल 7:15; 24:11,24; मार्कल 13:22; बळयिर 13:6; 2 पत्रु 2:1; 1 योहन 4:1; तोहचीतव पोल्लोड 16:13; 19:20; 20:10 * 6:28 6:27-28 मत्याल 5:44; 1 तिसलुनितोर 5:15 * 6:30 6:29-30 मत्याल 5:39-42 * 6:31 6:31 मत्याल 7:12 * 6:32 6:32 मत्याल 5:46 * 6:34 6:34 मत्याल 5:42 * 6:36 6:36 इपिसुसतोर 5:1; याकुब 3:17

दुस्रोरा तप तोहतना आयो
(मत्याल 7:1-5)

37 “दुस्रोरा तप तोहमाट, तोहतिर इतेके देवूळ वने मीवा तप तोहतागा.* दुस्रोनु कसुरतोनिन इनजोर इनमाट, इनवेके देवूळि मीक वने कसुरतोरि इनो आयगा. दुस्रोनिन मापि कीम्हट, कीतेके देवूळि मीक वने मापि कीयगा.*

38 दुस्रोरा गर्ज मके, ओरिहक विष्टम आयवालावा ईम्हट, इतेके देवूळि मीक वने ईयगा. बेसतल बुदतोर साब्वक, गोट्टातुन निहच कोगिस-कोगिसि, नेल पोवनाह मेल्हचि, मीवा जोकातागा वळयनुर, अदमलेहका मीक ईयगा. अहे बेद गोट्टाते मीट दुसोरिहक कहच ईम्हनिर, अदे गोट्टाते देवूळि मीक कहच ईयगा,** इनजोर इतो.

39 ओसो येसु इद्रमता पुन्निह कीयनद पीटो वेहतोग, “बोगाय गुडि, दुस्रोग गुडिन अग तोहचीया पगयहतोगा? बह वेर इवूर आसि बोंदातगा अरवोर आयनुरा?*

40 बोगाय कायवाल तना गृहक वीळिस बेस्केन बेरोग आयोग, पुनविर?† मति गृहनाड पूरा कायगिसि, ओग कायवाल गृहना लेहकान अस्तोग.

41 “निमा नीवा कोंडाते मनदनद इळपेलेहकाडा बेरा तपतुन सीता केवा, नीवा गोतयाना कोंडाता पोडलेहकाडा इचीटा तपतुन बाराहक ऊळिहनिन?

42 आयुना कोंडाता बेरा इळपेतुन ऊळवा, नीवा कोंडाता पोडि नाक तेंडलाह ईम इन्जि, निमा नीवा गोतयान बह इनदा पगयकिन? एय सोड केवानि! मुने निमा नीवा कोंडाता इळपेतुन तेंडा. ताना पया नीवा गोतयाना कोंडाता पोडि तेंडलाह, बेस ऊळ पगयकिन.

मन्कना बुदि बेद्रम, ओना कीयनद कबळ अद्रम

43-44 “सबे मराड तमाड कायानडाहे पुनदा वास्ताड. बेदे बेसतल मरा लाग्वाड कायाड आदो. अहे करबता मरा बेसताड कायाड आदो. लोकर कोयेना जपताहि तोया पंडिड कोयोर. अहे लिगुळ आपाना जपताहि रेंगाबेद्रिड कोयोर.*

45 बेसतोग मन्कल तना पोटाताहि बेसताड पोल्लोड पेसिह कीस्तोग. अद्रम लाग्वाग मन्कल तना पोटाताहि लाग्वाड पोल्लोड पेसिह कीस्तोग. बाराहक इतेके मन्कना पोटातगा मुनेताहि बेव पोल्लोड निदिस मन्हताड, अवे पोल्लोड ओना तोडटाहि पेसिहताड.*

रेंड रीतिनाड लोहक

(मत्याल 7:24-27)

46 “नना वेहतनव पोल्लोन केंजविर इतेके, नाक बाराहक ‘सामि, सामि’ इहनिर?†

47 बोग नयगा वासि, नावाड इव पोल्लोड केंजिसि, अहे ताकिहहतोग, ओग मन्कल बेद्रमतोग आंदोग, इदिन नना मीक वेहतनन, केंजाट.

48 ओग मन्कल बेद्रमतोग इतेके, तना लोन दोहहणपा, पर्पा जगातगा वेल्लाह नालिड तर्विसि, पाय्वाड दोहचि लोन तेहतोग. तेहतापया उडा वाता, ओसो पताड लचकाड वने वासि, लोतुन दगताड, तेला मति अद लोन मुटो. बाराहक इतेके, तानाड पाय्वाड पर्पा जगाते दोहहण मताड.

49 मति बोग नावा पोल्लोतुन केंजिसि, अह ताकोग, ओग इद्रमतोग मन्कल आंदोग इतेके, तना लोन दोहहणपा, पाय्वाड दोहवाये, ओरहे तोळ्येतगा लोन तेहतोग. तेहतापया उडा वासि लोतुन दगता, अस्के अद लोन मुटिस, पूराय बूळेम आता,** इनजोर येसु अगा जमा आतोरिन इतो.*

7

रोम सर्करता सीपय्कना दरोगाना विस्वस

(मत्याल 8:5-13)

1 येसु लोकरुनिन वेहतना मतव पूरा पोल्लोन वेहतापया, कापेर्नागा मल्स अतोग.

2 अद नाटेनागा ओर्वांग दुसा जाततोग सीपय्कना दरोगाल मतोग. ओना साकुर केवाल ओर्वांग ओर्युलतोग मतोग. वेग साय्बाल ओन पका जीवा कीदीग. उंद दिया बाताल आता इतेके, ओग ओर्युलतोग दुक अर्सि, डोलनाह आस मतोग.

3 अस्के ओग साय्बाल येसुना लोपा केंजतोग, केंजतस्के उय्दुर यहदि पेदलकना सगे, “येसु नावा लोन वासि, नावा ओर्युलतोन सत्रे कीयेग,” इनजोर ओनगा कबूर लोहतोग.

4 ओर पेदलक येसुनागा वासि, गोंडगोंड आसोर, इद्रम अर्जि कीतोर इतेके, “ओग दरोगान साय्ता कीम गूर, ओग बेसतोग मन्कल आंदोग.

5 मावोर यहदिदिन जीवा कीस्तोग. ओग मावा जाततोरिनाहक पार्तनाता लोन वने पंडटोग. अदिनेनाहक ओना ओर्युलतोन सत्रे कीसीम गूर,** इनजोर इतोर.

6 इत्स्के येसु ओरा सगे दायलाह पेसतोग. अनेक-अनेक ओना लोन एरे-एरे एवनेके, ओग साय्बाल तना गोततोरिन येसुनागा इद्रम कबूर लोहतोग: “ए गूर, निमा तिपल आयमा! निमा नावा लोनलोपा वायना इन्जि, नना लायक इलेन.*

7-8 ओसो नना नियगा वायना, इचोन वने लायक इलेन. नना वने ओर्विना कय इळन मन्जि कबळ केवानन आंदन, नावा कय इळन वने उय्दुर सीपय्क मन्हतोर. नना बोनाय ‘अन!’ इनजोर वेहेतेके ओग दास्तोग, दुसोन ‘वाय!’ इनजोर केयतेके ओग वास्तोग. अहे नावा साकुर केवानु ‘इद कीम, रा!’ इनजोर वेहेतेके, अद कबळतुन ओग कीस्तोगे. (अद्रमे इद्र रोगमता पोगोन वने नीवा अदिकर मन्हता,) अदिनेनाहक निमा मात्रम अगडाहे उंद पोल्लो वळ्ळकतिन इतेके, नावा ओर्युलतोग सत्रेम आयनोग.† इनजोर कबूर लोहतोग.

9 इद्र पोल्लोतुन केंजिसि, येसु पकाय बामतोग. अस्के पेके मिळिन्दस तना पयाह वावालोर् मुडन इतोग, “इके केंजाट, नना वेहतनन, इचोटा बेरा विस्वस नाकू मावोर इश्येलतोर यहदि जाततोरगा, बोनगान बह दिसो!”†† इनजोर इतोग.

10 पया साय्बाना गोततोर लोन मल्स अतोर, अस्के ओग ओर्युलतोग पूराय सत्रेम आतदिन ऊळतोर.

डोलतोग पेकानु येसु तेकिह कीस्तोग

11 पया येसु नाथिन इनदनद नाग अतोग. ओना सगे ओनाड कायवालोर् ओसो वेल्लाटोर लोकर वने अतोर.

12 येसु अद नाटेनागा ओळियनद अगदागा एरे एव्स मतोग. अचोटेने ओर्वांग हाताना सेतातुन गति कीयलाह, नाटेनोर कांजिस ओसोर मतोर. वेग हातोग लियोग मन्कना तलोग राडे आंचाहकु, वेग वगोगे मगि मतोग. नाटेनोर वेल्लाटोर ताना सगे अनजोर मतोर.

13 अद आंचान ऊळिसि, येसुसामिहक पका मान वसता. अदिनेनाहक तानु, “निमा अळमा बायि!”†† इनजोर इतोग.

14 इतापया, अन्जि सेताता डोहलातुन बोयतोग, बोयतस्के कांजिस ओयवालोर् अगान रोमतोर.‡ अस्के येसु हातोन इतोग, “पेका! तेदा!”

* 6:37 6:37 रोम सहरतोर 2:1; 1 कुरिततोर 4:5 * 6:37 6:37 याकूब 2:13 * 6:38 6:38 मार्कल 4:24 * 6:39 6:39 मत्याल 15:14 * 6:40

6:40 मत्याल 10:24; योहन 13:13-16 * 6:43-44 6:43-44 मत्याल 7:16,18; याकूब 2:18; 3:12 * 6:45 6:45 मत्याल 12:34,35 * 6:46

6:46 मत्याल 7:21 * 6:49 6:46-49 याकूब 1:22 * 7:6 7:6 यहदि लोकर यहदि आयखोना तलो लोपा ओळियोग आंदुर, अदिनेनाहक ओग साय्बाल अह इतो. बहे.

† 7:9 7:9 वेग सीपय्कना दरोगाल इश्येल देसेमतोग अयोग, मति देवूळता सारम पुनवोग दुसा देसेमतोग आंदोग. वेग रोम सर्करता सेवाहकू इश्येलते वासि. ‡ 7:14 7:14 मोसानाड

अडोड वेहतु, बोगाय सेतातुन बोयतेके कळ्ळोग अस्तोग, देवूळतुन मोळ्ळताह पोले. मति येसु अदिन सीता केवा, गृहम तोहतोग.

- 15 इतस्के ओग हातोग मन्कल जीवा अरिं, वळ्हक बोटोम. पया येसु ओग मन्कन तलिनगा ओस इतोम.
 16 अस्के अगा ऊळतोर सबेटोर पका रेयतोम. रेथिस इद्रम इतोर, “देवुळि तना मन्कलोरिन तोळ इयलाहि वाता रा! तना कब्रुतोम पका बेरोम मन्कन मयगा लोहता,” इनजोर देवुळतुन जोहर कीतोम.
 17 पया येसुना इद पोल्लो पूरा यहुदिरा बूमते, ओसो ताना सर्न मनदनव नाहकने, अब्रु आता.

योहन तनाड कगायवालोरिन येसुना लोहतहतोम
 (मत्याल 11:2-6)

18-19 अब्रु आतस्के, एग मीहवाल योहननाड कगायवालोर इव पूरा केंजतव पोल्लोन, जेलतगा अन्जि योहनिहक वेहतेर. वेहतस्के ओग इर्वु कगायवालोरिन केथिसि, ओरिन येसुसामिनगा इद्रम ताल्हकलाह लोहतोम इतेके, “बोग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल राजाल वावाल मतोम, ओग बह निमानेया? बार माट दुस्रोना अग ऊळकोमा?” इनजोर येसुना लोहतोम.

20 वेर कगायवालोर येसुना वासि इद्रम इतोर, “गू, देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहन, ‘बोग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल राजाल वावाल मतोम, ओग बह निमानेया? बार माट दुस्रोना अग ऊळकोमा?’ इनजोर, माक नियाग ताल्हकलाह लोहतोम,” इनजोर इतोर.

21 इतस्के येसु अग मतोरे वेल्लाटोर दुकतोरिन सत्रे कीतोम, मुतिय तेद पुनवोरिन, देयहक पोस मतोरीन, सत्रे कीतोम; ओसो वेल्लाटोर तोववोरिन तोवनाह कीतोम.

22 अह कीसि ओरिन इतोम, “इजेके मीट बाताड केंजतिर, ऊळतिर, अविस्किन मल्स अन्जि योहनिहक वेहाट: नाक देवुळ ईतद लावते, गुडिर तोवयलाह आतोर, कूटालोर ताकलाह आतोर, मोडडोरमतोर सत्रेम आस्तोर, एडालोर वेनदलाह आतोर, हातोर बार तोकिहतेर, गरिबतोरिहक बेसता कब्रु केंजलाह दोर्किहता.”

23 इव सबेटविन ऊळिसि, नना देवुळ लोहतोम पिसिह केवानन आंदन इन्जि, बोर उन्क-मन्क आयोर, ओर देव्यातोस,” इनजोर वेहतोम.

येसु योहनना लोप्पा लोकरिन वेहतहतोम
 (मत्याल 11:7-19)

24 पया योहननाड कगायवालोर अगडाहि पेसिस अतोर. अस्के येसु मुडोरा संगे योहनना लोप्पा वेहता बोटोम, “पेळहकल बूमते मीटु योहननाड केंजलाह अतिर, अस्के बेद्रुमता मन्कन ऊळलाह अन्जि? वळ्यते विक्कु-वाकु आयनद कागारोडालेहका तना पोल्लोटुन मिळहच-मिळहच वेहवान ऊळलाह अन्जिया?

25 बार रेसेम गेदेड उहतोम मन्कन ऊळलाह अन्जिया? केंजाटु, रेसेम गेदेड उहतोर मन्कलोर, सबे रीतिना मालसोम मनवालोर, पेळहकल बूमतगा मनोर, ओर राजमिदेनगा मन्हतोर.

26 मति मीट बाताल ऊळलाह अन्ज मतिर, वेहाट? देवुळता कब्रुतोन ऊळलाह, आयोया? मीक नना वेहतहनन, मुनेतोर देवुळता कब्रुतोर तोवतोहक वीळिस, योहनना सेवा मता, अद्रुमतोने मीट ऊळलाह अन्जि.

27 ओनाय लोप्पा देवुळि मुने तना लोहवाल पिसिह केवान वेहच मता,

‘ऊळा, नना नावा बळयिन नीवा मुने लोहतहनन,
 निमा लोकरा जीवातगा वाथना इन्जि, नीवा आगदुन ओग तीर्हकनोग.’ *

इनजोर देवुळता साब्रुमते रासतद मन्हता. (ओग बळयि इतेके योहनिथे.)

28 इह केंजाट, नना मीकु वेहतहनन, देवुळताड पाळनाड अडोने ताकवालोरगा, देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहनिहकाय वीळिस, बोगे बेरोम पुटोम अरि. मतिगा बोरगा देवुळ राजेम कीस्ता, ओरगडाहि सबेटोरिहक उडुलोग वने योहनिहकाय बेरोम!” इनजोर वेहतोम.

29 (अगा मतोरे वेल्लाटोर येसु वेहतद पोल्लोटुन केंजतोर. केंजिसि देवुळता आगदुन सेतेमता अगि इतोर, लोकरु कोंटे केवालोर सिद्वा एनवालोर इंका अहे इतोर. वेर सबेटोरिन योहन मुनेन देवुळता पेदिरते एग मीहच मतोम.)

30 मति पस्रि ओसो साब्रुमगूर बार, योहन देवुळता पेदिरते एग मीहतहपा मीवालेवा, देवुळि तम्क तोहतद अगदे ताकोर.)

31-32 ओसोवन येसु इद्रम इतोम, “(मीट योहननाड केंजवोरिर, नावाड इंका केंजवोरिर,) मीट बातोरिन इनदना, इके केंजाट. मीट बजरतगा कगसलाह उदवालोर पेकोरा लेहकाडोरिर! ओर पेकोर तमाड गीतयालोरिन केयसोर इन्हतेर,
 ‘मीक इनजोर माट हामूर रेगाताड पाटाड ओतोम,

तेला मति मीट अलो देवन इनजोर, अळसोरि अर्युल पायविर.
 पया माटु तुस्कने रेला पाटाता रेगा उरतोम
 तेला मति मीट एंदविर.’

33 “अद्रुमलोहकाने एग मीहवाल योहन पापेन तिदोग, अंगूर जोमा उनोग, अदिहक इसि, ‘ओनाग देयम मन्हता,’ इद्रम मीट ओन इहनर.

34 मति माने-मन्कना नडुम पुटटोनन बेस तिनजोर-उनजोर वाताहक इसि, ‘ओन ऊळाट, ओग उळ्बे, ओचे, सिद्वा एनवालोर, पायहलोर गीतयाल! इद्रम मीट नाक इहनर. (बजरते मनवालोर वेर गळस पेकोरा लेहकाने, योहन अह मताहकु वने मीक अरवोये, नना इह मताहक वने मीक अरवोये.)

35 मति बोर देवुळता बुदते ताकिहतेर, ओराड कबस्क सेतेम दिसनुड,” इनजोर इतोम.

उंद आंचाना पापमतुन येसु मापि कीस्तोग

36 पया उद दिया सिमोन इनवाल पस्रिस मन्कल, येसुन तना लोन जावा उनडलाह केयतोम. अस्के येसु ओना लोन अन्जि, जावा उनडलाह उदतोम.
 37 अचोटेने बह आता इतेके, अद नाटे ओवोर्ग पस्रिसना लोतगा येसु जावा उनडलाह वातोम इनजोर, उंद सिड्डि आंचाहक एका आता. अस्के अद्रु उंद बंडा-तीसाते अतर्नय पोस अगा वाता.

38 वासि येसुना पेके ओनाड काल्कनगा उदिसि, अळसोर तनाड कनिर्कने येसुनाड काल्किन नाहता. § नाहचि तनाड केलकने ओनाड काल्किन उन्धिंद. पया ओनाड काल्किन लोडसोर, अद अतर्नयदुन ओनाड काल्कनगा वळन्दु. 39 येसुन केथिस मतोम पस्रिस, अद आंचाळ अद्रुम कीतदिन ऊळिसि, तनतयाय इद्रम विचर कीतोम. “इद इतेके सिड्डि आंचाळि! वेग मन्कल निटम देवुळता कब्रुतोम मतेके, तन्क बोयनद आंचाळ बेद्रुमता इनजोर पुनेग, पुन्जि इद्रम कळवोग आयोरो आवेग,” इद्रम विचर कीतोम.

* 7:22 7:22 यशायाह 35:5-6 * 7:22 7:22 यशायाह 61:1; लकाल 4:18-19 * 7:27 7:27 पेसुळि 23:20; मलाकी 3:1 * 7:33 7:33 मत्याल 3:4; मार्कल 1:6 § 7:38 7:38 यहुदिरा जावा उनडना रीति इद्रम मता इतेके, ओर जावा उनडहपा पेके काल्क अहचि मेजातके रोथिस तिदु. अदिनेनाहक अद सिड्डि आंचाळ पेकेडेनाह येसुना वासि, ओनाड काल्कनगा नेय ओकलाह, तान्क अग दोर्कता. अद बेद्रुम इतेके बोर बोर केयवालेवा वने, जावा उनडलाह वांदु.

40 अस्के येसु ओना पोटालोप्पाडा विचरतुन पुन्जि ओन इतोग, “ए सिमोन, नीक उंद पोल्लो ताल्हकिहन्नन,” इतस्के ओग इतोग, “बाताल पोल्लो गूह?”

41 अस्के येसु इद पीटो वेहेतोग: “ओर्वोग साव्करनगडाहि इवूर मन्कलोर करा तेंडिस मतोर. ओर्वोग एयुड न्हक वेडटाड बंडिड, ओसो दुस्रोग बार पनस वेडटाड बंडिड.*

42 मति ओर इवूर आसि कोताड मल्लच ईया पगवोर, पागावहक वेग मन्कल ओर इवूरस करातुन मापि कीसीतोग. अले! इंजेके ओर इवूरगडाहि, बोग मन्कल करा ईस मतोन पका जीवा कीयनोग, वेहा?” इनजोर ताल्हकतोग.

43 अस्के सिमोन इतोग, “बोना वेल्ला करा मापि आता, ओगो पका जीवा कीयनोग बहे,” इतोग. इतस्के येसु ओन “निमा बराबर वेहेतिन,” इतोग.

44 ओसो येसु अद आंचानके मिळिन्दसि, सिमोनिन इतोग. “सिमोन! इद आंचान ऊळा. नीवाय लोन नना तिनदलाह वातन, मति नावाड काल्क नोगयलाह एग तता वेहविन,[†] इद बार तनाड कनिकेने नावाड काल्किन नाहचि, केल्कने उन्चता.

45 निमा इतेक नाक लोंडिस मन्जि जोहर केविन, इद बार नना लोप्या ओळियतस्केडाह नावाड काल्किन लोंडसोर मन्हता.

46 नावा तलातगा नेय ओकिस नाक मान एविन, इद बार नावाड काल्कनगा वेल्ला दाराता अर्तनेय ओकता.

47 अदिनेनाहक नना नीक वेहतन्नन, इद आंचाना वेल्ला पापमता मापि आताहक, इद पका जीवा कीस्ता. मति बोना उचुने पापमता मापि आस्ता, ओग उचुने जीवा कीस्ता,[‡] इनजोर वेहेतोग.

48 पया येसु तान इतोग, “नीवा पापि कबस्कना मापि कीसीतन.”

49 इतस्के ओना संगे जावा उनडलाह उदिस मतरु, “वेग बेद्रमतोग मन्कल, देवूळतन इतने पापमतुन मापि कीस्ताग!” इनजोर बोनाड ओगे विचर कीदुर.

50 पया येसु अद आंचान इतोग, “नाक विस्वस कीताहके, देवूळि नीक पापमताहि पिसिह कीता, गिदाते अन,” इतोग.

8

येसुनाड कगयवालोरगा आस्क

1 पया येसु सबे नाहकने, देवूळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद बेसता कब्रतुन पोक्कर कीसोर तिरियलाह बोटटोग. ओना संगे ओनाड बळयिर बारा म्हुलु मंदुर.

2 ओसो उचुक आस्क वने ओरा संगे मंदुड, अविस्वनगडाहि मुने रोगहकिन, देयहकिन येसु पंडिस मतोग. उंदि मगडला नाटेना मरिया पेदिरता आंचाळ अगा मता. येसु तानगडाहि एळुड देयहकिन पेसिह कीस मतोग.*

3 दूया आंचाळि इतेके योहना पेदिरतदु, अद कुजा इन्वालि एतोर राजाना[†] लोतुन ऊळेवाळे केवाना मुते मता. ओसो उंद सूसना पेदिरतद मता. इद्रम वेल्लाड आस्क मताड. इव आस्क, तमाड कोताड येसुना सेवातहक कर्सा कीदुड.

विजा वीतना पीटो

(मत्याल 13:2-9; मार्कल 4:1-9)

4 अद्रमलेहकाने उंद दिया, येसुना नाहक-नाहकनाहि लोक्कर वासोरन मंदुर, वासि वेल्लामुल अगा जमा आसोर मतोर. अस्के येसु ओरिन उंद पुन्जिह कीयनद पीटो इद्रम वेहेतोग.

5 “उंद दिया ओर्वोग मन्कल विजा वीतलाह पेततोग. ओग वीतनेके उडुन विजा अगादगा अरता, अदिनु अगादुहक अनवालोअ ओयहकतोर, ओसो पिटेड वासि कतम तिताड.

6 उडुन विजा आद बंडाना जागाते अरता, (आदतगा पोगोन बर्बर तोळयो मताहक) मोन्हटटा. मति एद तेगतस्के पदन लेवाहक, पोर्काड वागिस डोलताड.

7 उडुन विजा कोये-जपिना जागाते अरता. पया कोये-जपिड वने, वंज-सोपता संगे बेर्सिसि, वंज-सोपतन हक्कताड, बेर्स एवोड.

8 उडुन विजा इसि राब जागाते अरता. अस्ताहक अद उंद-उंद मोदुहक नूहकय (100) एक्वा पंटा वाता,[‡] इनजोर येसु वेहेतोग. इव पोल्लोड वेहचि, येसु जोते केथिस इद्रम इतोग, “मियडाहि बोरिहक पुनदलाह गिदा मन्हता, ओर नावा पोल्लोतुन बेस केजि!” इतोग.

विजा वीतना पीटो अर्तम

(मत्याल 13:10-23; मार्कल 4:10-20)

9 पया येसुनाड कगयवालोर ओनागा वासि ताल्हकतोर, “इद पुन्जिह कीयनद पीटोता बाताल अर्तम आस्ता गूह?” इतोर.

10 येसु ओरिन इतोग, “मीक इतेके देवूळि तना राजेमताड मकतव पोल्लोन पुनदलाह बूद ईता. दुस्रोहिक बार इव मकतव पोल्लोन, नना पुन्जिह कीयनव पीटोने वेहतन्नन. इतेके:

ओर नावाड कबस्किन ऊळलाह कोनि ऊळसोर मनदनुर,

मति अविस्कना अर्तम ओरिहक बेस्केन तेळियो आयगा,

ओसो लोक्कर नावाड केजलाह कोनि केजसोर मनदनुर,

मति ओरिहक बेस्केन तेळियो आयगा.*

11 “इद पुन्जिह कीयनद पीटोता अर्तम इद्रम मन्हता. अद विजा इतेके देवूळता पोल्लो आंदु.

12 विजा अस्तद अगि इहलेहका आस्ता. देवूळता पोल्लोतुन बोराय केंजिह्तोर, अस्के ओर विस्वस कीसि, देवूळ ईयनद पिसमुळतुन दोकिह केमाकिर इनजोर, ओरा जीवातगा वीततद विजातुन, देयहकना मुख्याल वासि माण्डनाह कीस्ता.

13 बेद आदतगा विजा अरता, अद इहलेहका आस्ता. बोर पोल्लोतुन गिदाते चट्टेन केंजिह्तोर, मति अद पोल्लो ओरा जीवाते गडवाहक, गळके बहे विस्वस कीस्ता. पया देवूळता पोल्लोतुन नमतेनाहक अड्सनाय, तिपलाय वाता इतेके, चट्टेन ओर विस्वसताह जेक आस्तोर.

14 कोये-जपिनागा अस्तद विजाता जागा इहलेहका आंदु. बोर पोल्लोतुन केंजिह्तोर, मति मनेक मनेके, सम्सरमताड आल्सूळक, अनम-दनमता उळ्बे, इद दुनियाता गिदाता लाल्स, इव देवूळता पोल्लोतुन ओरा जीवातगा बेर्स एवोड.* पया अद पोल्लो बातय पायदाता आयो.

* 7:41 7:41 इव रम सर्कताड वेडटाड बंडिड आंउड, अस्के उंद बंडि उंद दियाता कृति मंदु. † 7:44 7:44 यहदि जातोरगा बह कीदुर इतेके, बोराय लोन वातेक अचोन, ओराड काल्क नोगयलाह तमा ओर्बूलतोरिन बेहन्ड. ओरिन लोंडिस जोहर कीदुर. * 8:2 8:2 मार्कल 16:9 * 8:3 8:3 मत्याल 14:1; मार्कल 8:15; लूकाल 3:1,19-22; 13:31; 23:7-12; बळयिर 4:27-28; 13:1 * 8:10 8:10 यशायाह 6:9; बळयिर 28:26 * 8:14 8:14 रोम सहतोरते 12:2

15 मति राब जागा इहलेहका आंदू. बोर आपुना जीवातगा बेस-नेहना सेतेम बुदेते पोल्लोतुन केजिसि तसिहहोर. पया ओर ओरम आयवालेवा, देवुळतुहक विचर वातव कबस्क कीसोर दास्तोर,*” इनजोर वेहतोग.

देवुळता पोल्लो वेहच ईस्ता
(मार्कल 4:21-25)

16 ओरिन ओसो येसु वेहतोग, “बोगाय चिमलि नीर्विह कीसि, इटलोप्पा मुळ्च तामसोनागा? इलवेके कटल इळ्च तामसोनागा? आयो, मति लोप्पा ओळियवालोरिहक वेहच दिसि इनजोर, तान बोव्लापोगोन तसिहहतोग.*

17 अदमे सबे मकिह कीतव पोल्लोड पडुने आयनुड, इदमता वेला वायगा.*

18 अदिनेनाहक देवुळता पोल्लोतुन बेस केजाटु, बाराहक इतेके, बोनगा पुनदनद बुद मन्हाता, ओन्कु देवुळि ओसो इंका इयागा. मति बोनगा पुनदनद बुद इले, ओनगा बेचोन बुद दिसिहता, तान वने देवुळि ऊदिस ओयगा,**” इनजोर वेहतोग.

येसुना निटम जीवातोर बोस?

(मत्याल 12:46-50; मार्कल 3:31-35)

19 पया अस्केन येसुना तलोगि, ओनाड तमोर, ओनगा कलियलाह वातोर. मति वेल्लाय मुल सर्ने मताहकु, ओना एरे दाय्या पगबोर.

20 अदिनेनाहक बोरो येसुन वेहतोर, “गू, नीवा यायालि, नीवा तमोर नीक कलियलाहि पलते केपतोर,” इतोर.

21 इतस्के येसु ओरिन इतोग, “केजाटु, देवुळता पोल्लोतुन केजिसि अहलेहका ताकवालोर, नावा यायालि, नावाड तमोर आंदूर,” इतोग.*

येसु दंदतुन रोमिह कीस्तोग

(मत्याल 8:23-27; मार्कल 4:36-41)

22 पया उंद दिया इदम आता इतेके, येसु तनाड कगयवालोगा संगे, गालिलि समदुरते उंद ओडातगा तडतोग. तगडिसि ओरिन “अलेट! समदुरता अबर दडटेके दाकल,” इतोग. इतस्के ओर दायलाह पेसतोर.

23 ओर अनेक अनेके येसु उजतोग. अस्के समदुरगा बेरा दूदि वाता. वासि बेराड-बेराड लकाने ओरा ओडातगा एग निदलाह आता. अस्के ओर पका तिपलते अरतोर.

24 पया कगयवालोर येसुना वासि, ओन तेहतोर. तेहच इतोर “ए गू, तेदा! माट मुळ्चिदहनल,” इनजोर केयतोर. केयतस्के पया येसु तेदतोग. तेदिसि दंदतुन ओसो एनाड लक्याड वायनविन दगाड इतोग. अस्के तोपेन दंद-मुर्गम मायता, ओसो लक्याड वने मेकने आताड.

25 पया येसु कगयवालोरिन इतोग, “(नना मीकु पिसिह कीकन इनजोर,) नावा पोगोन विस्वस केविरा?” इतोग. मति ओर पका रेयिसि, तमतमाय, “अलाले! वळ्दुन, एतुन उकुम इस्तोग, अव रेड आसि वेना उकुमतुन केजिहताड अयो, इतेके वेग बेदमतोग मन्कल मनदनोगा रा!” इनजोर ओर बामतोर.

येसु देयहक पोयतोग मन्कन सबे कीस्तोग

(मत्याल 8:28-34; मार्कल 5:1-17)

26 पया ओर गालिलि पट्टाहि समदुरतुन वेडिसि, गिरासेनिर इनवालोर दुसा जाततोग* एरियातगा एवतोर.

27 येसु तनाड कगयवालोर बार ओडाताहि रेगताहे, देयहक पोयतोग गिरासा सहरतोग ओबोर्ग मन्कल ओरगा वातोग. ओग वेल्लाडे दियानाहि गेदेड केगवा कळलिय मंदोग, ओसो लोन वने मनवा, डोलतोरिन पोहतनाड पांजानगा मंदोग.

28-29 अद देयमि ओग मन्कन ऊक-ऊके पोन्टु, इदम पोयतस्के, लोकर ओनाड कथ्किन-काल्किन गोल्स्केने दोहचि पहरा मंदूर. मति ओग ऊक-ऊके गोल्स्केने देह-दोग, अस्के देयम ओन बोरे लेवा जागातेके पोस वितिदू. पया येसु, अद देयमतुन ओनगडाहि पेसिस दायलाह उकुम इतोग, अस्के ओग येसुना कालगडेम अर्सि “एय सबेटक बेरा देवुळता मगि येसुनिन, निमा नाक बाकिया अडम आयहनिन? नना नीक अर्जि कीह्नन, नाकु सिकसा एमा,” इनजोर जोरते केयतोग.

30 येसु ओन, “नीवा पेदिर बाताल?” इनजोर ताल्हकतोग. ताल्हकतस्के, ओन वेल्लाडे देयहक पोस मताहकु, “वेल्लाटोरोग” इतोग.

31 पया अव देयहकु, येसुन इदम अर्जि कीदुड इतेके, “माक देयमदीपता सिकसा-बौदातगा दायलाह उकुम एमा.*

32 ओके ऊळा, अगा मेटातगा वेल्लाडे गोहड पदिड मेयसोर मन्हाताड. माक अव पदिनगा लोहचिम,” इनजोर येसुन इताड. अस्के अविस्किन येसु पदिनगा दायलाह इतोग.

33 इताहे देयहक चटनेन ओग मन्कनगडाह पेसिस, पदिना गोहडटगा तुर्मे नेडताड. अस्के गोहड पदिड अद मेटा ओळिसये मुटेड-मुळ्गेड आसोर वितिस, समदुरता एतगा अर्सि कतमे मुळ्चिदस डोलताड.

34 पया पदिड मेहवालोर इदम आतदिन ऊळिसि, रेयिस विततोर. वितिसि इद पोल्लोतुन गिरासा सहरतगा, ओसो ए-गुरेताड नाहकनगा अन्जि वेहतोर.

35 वेहतस्के बाताल बाताल आता, तान ऊळलाहि अगडा लोकर येसुनगा वातोर. वासि देयहक पेसिस विततोग मन्कल येसुनाड काल्कना एरे उदिस मतद ऊळतोर. ओसो ओग बेस गेदेड केम्सि, बेस बुदते मतोग. इदिन ऊळिसि, नाटेनोर येसुन रेयतोर.

36 अगा येसु कीतद कबळतुन ऊळतोर मन्कलोर, ओग बेदम बेस आतोग, अद कतमे लोकरिहक वेहतोर.

37 अस्के मावाड कतम पदिड बळेम आताड इन्जि, गिरासेनिरा एरियातोर सबेटोर पका रेयिसि, “निमा मयगा मनमा, इगडाहि पेसिस अन,” इनजोर येसुन अर्जि कीतोर. अदिनेनाहक येसु तनाड कगयवालोर बार, पेसिस दायलाह ओडातगा उदतोर.

38 येसु अगडाहि दायहपा, देयहक पेसिस विततोग मन्कल, “नाक नीवा संगे वायलाह ईम, गू!” इनजोर अर्जि कीतोग. मति येसु ओन इदम इनजोर मल्हच लोहताग इतेके,

39 “आयो निमा मल्स अन! देवुळि नियेनाहक बेदमता कबळ कीता, तान मियगडोरिन वेहा,” इनजोर इतोग. इतस्के ओग मन्कल अगडाहि मल्सि, तनेनाहक येसु कीतद बेरा कबळतुन, कतम सहरमेटोरिहक पूरा वेहचोर तिरियतोग.

डोलता पिला तेक्किहता, दुकता आंचाळ सबेम आस्ता

(मत्याल 9:18-26; मार्कल 5:22-43)

* 8:15 8:15 रोम सहरतोर 2:7 * 8:16 8:16 मत्याल 5:15 * 8:17 8:17 मत्याल 10:26; लकाल 12:2 * 8:18 8:18 मत्याल 13:12; 25:29;

लकाल 19:26 * 8:21 8:21 इन्जिरो 2:11 * 8:26 8:26 गेदेड इन्दनद एरियाता बेरा सहर गिरासा इन्दनद मता. अदे सहरता पेदिनेनाहक, अद एरियाता लोकरिहक गिरासेनि लोकर इदूर. * 8:31 8:31 तोहचीतव पोल्लोड 9:1

40 पया येसु सम्दूरतुन वेंडिसि, गालिलि पटटे मल्स वातोग. अस्के ओग वायनदिन अग ऊळसोर मतोरो सबेटोर लोकर, ओन ऊळिसि पका गिर्दा आतोर.

41 अचोटेने ओवोर्गो यारोस पेदिरतोग पेदामन्कल येसुनाग वातोग. ओग अगडा यहूदिरा पार्तना कीयनद लोता मुक्क्याल मतोग. ओग येसुनाड काल्क अरिसि, “नावा लोन दय” इनजोर अर्जि कीतोग.

42 बाराहक इतेके ओना बारा वयसाता मयाळि बेमरते डोललाह आस मता.

पया येसु ओग मुक्क्याना संगे अनेके, मुडा लोकर पका गिर्दा आसि, दोबेड-नूकेड कीदूर.

43 अस्के अद मुडगा उद आंचाळ मता. अद आंचाळ बारा वर्सानाहि कुर्मति बादा आंदु. † [अदु तनाड पूरा कोताड मत एवालोरिहक ईसि मारिह कीताः,] मति तान बोगे सत्रे कीया पगवोग.

44 अद आंचाळ येसुन ऊळिसि, ओना पयाह वाता, वासि ओना गेदे कोडतुन कुस्केने बोयता. बोयताहे ताना कुर्माता बादा मायता.

45 अस्के येसु “नाक बोग बोयतोग रा?” इनजोर ताल्हकतोग. ताल्हकतस्के अगा मतोऱ, “माट आयोम! माट आयोम!” इनजोर इतोर. पया पत्रु इतोग, “गू! इद मूल नीवा सर्ने मन्जि, नियके दोबेड-नूकेड कीसोर, वेल्लाटोर बोयिस मनदरु,” इतोग.

46 मति येसु इतोग, “आयो, बोगो मति सत्रेम आयनेनाहक नाक बोयतोग, नयगडा सत्रे कीयनद लावते ओग बेस आतदिन पुतनु,” इतोग.

47 अद आंचाळ पया, नना बोयतदिन वेग पुतोग इनजोर, रेयते साडसोर वासि, येसुनाड काल्क अरता. अरिसि ओन बाराहक बोयता, ओसो बेदम चट्टेनेन सत्रेम आता, इद पोल्लोतुन सबेटोर लोकरा मुनेह वेहता.

48 वेहतस्के येसु तान इतोग, “बायि! नना नीक सत्रे कीकन इन्जि, निमा विस्वस कीताहके बेस आतिन, गिर्दति अन,” इनजोर इतोग.

49 येसु इदम वेहनेकेन, यारोस पेदिरतोग मुक्क्याना लोताहि ओवोर्गो मन्कल वासि, इदम ओन वेहतोग, “नीवा मयाळ हाता रा! इजेके गू लोन वासाय बाताल पायदा, ओग मल्स अनेग!” इतोग.

50 अस्के येसु इदिन केंजिसि, यारोसिन इतोग, “निमा रेयमा! नावा पोगोन विस्वस तासा! अद पिसगा,” इतोग.

51 पया येसु यारोसना लोन अतोग, अन्जि पिला मतद अरता लोपा बोरीने ओळिय एवा, सिरप पत्रु, योहन, याकूब ओसो हाता पिलाता तलोग-तपे, वेरिन पोसि लोपा ओळियतोग.

52 सबेटोर लोकर अद पिलातेनाहक अळसोर-केयसोर मतोरो. अस्के येसु ओरिन “अळमाट! पिला हायो, अद निदुरेन मन्हाता!”* इतोग.

53 अस्के पोहता वाता मुलु, अद पिला हाता इनजोर पुन्ज मतोरो. अदिनेनाहक येसु इतद पोल्लोतेनाहक ओर कवतोरो.

54 पया येसु अद पिलाता कयदनु पोसि, “अले पिला! तेदा!”* इनजोर जोरते इतोग.

55 इतस्के ताना जीवा मल्स वाता, अस्के अद चट्टेनेन तेदिस उदता. पया “तेन्क बातालाय तिनदलाह ईन्हट,” इनजोर येसु वेहतोग.

56 इदिन ऊळिसि, पिलाता तलोग-तपे पका बामतोरो. मति “इद पोल्लोतुन बोन्के वेहमाट,” इनजोर येसु ओरिन उकुम इतोग.

9

येसु तनाड बळयिरिन सेवातुहक लोहतहतोग

(मत्याल 10:9-15; मार्कल 6:7-13)

1 उद दिया येसु तनाड बारा बळयिरिन केयिसि, मन्कलोरगडाहि सवे देयहकिन पेसिह कीयलाहि, ओसो रोगमतोरिन सत्रे कीयलाहि, ओरिहक लावु ओसो अदिकर इतोग.

2 पया देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद पोल्लोतुन पोकर कीयलाहि, ओसो रोगमतोरिन सत्रे कीयलाहि, ओरिन लोहतोग.

3 लोहहप्या “मीट सेवाते दाकिर अस्के, मीवा कयदे डुडि, जोर्का, गाटो, कोताड, जगाड-गेदेड, इदम बाताडे ओयमाटु.

4 बेद लोतगा मीट दाकिर, अदे लोतगा मन्हट, अदे लोतगडाह दुग्गा नाग अन्हट.

5 बेद नाटेनोर लोकर मीक रोमलाह एवोर, अगडाहि पेसना वेलाते, ओर देवुळता सिक्सातुहक ओजिहतोर इनजोर तोहतलाहि, मीवाड काल्कना दूरगत अगाने दुल्पिसि पेसाट,”* इतोग.*

6 अदमलेहकाने पया, ओर अग पोस सेवाते दायहपा, बेसता कब्रतुन पोकर कीसोरे, ओसो रोगमतोरिन सत्रे कीसोरे, सवे नाहकिहक अतोर.

एरोद राजाल येसुनेनाहक एक्बेक अस्तोग

(मत्याल 14:1-2; मार्कल 6:14-16)

7-8 पया येसु कीतव ओसो वेहतव पोल्लोन, गालिलि पटटा राजाल, एरोद अतिपस केंजिसि, एक्बेक आतोग. बाराहक इतेके उयतूर, “देवुळता कब्रतोग एलिया मुयतोग ओसोवने वातोग,” इदूर.* उयतूर बार “आयो! वेल्लाय मुने बोर कब्रतोरो मतोरो, ओरगडाहि जीवा अरतोग, वेग ओवोर्गो देवुळता कब्रतोग आंदोग बहे,” इदूर. ओसो उयतूर बार, “योहन डोलिसि जीवा अरतोग,” इनजोर इदूर.†

9 अस्के एरोद राजाल “योहनना तलानुन इतेके नना डाय वेहक मतन, मति इजेके नना इदमताड पोल्लोड केंजलाह आतन, इतेके वेग बोग मनदनोग?” इनजोर येसुन ऊळलाह विचर कीतोग.

एयुड अजर्क लोकरिहक येसु तीहतहतोग

(मत्याल 14:13-21; मार्कल 6:32-44; योहन 6:5-13)

10 पया येसुनाड बळयिरि सेवाताहि मल्स वासि, तमा बाताल बाताल कीतोरो, अव सवे कबस्किन येसुहक वेहतोर. वेहतापया ओग ओरिन पोसि, बेत्सेदा नाटेनगा बोरिहके एर्का आयवाह अतोग.

11 मति इद पोल्लो लोकरिहक एर्का आतस्के, ओर वने ओरा पयाह अतोर. अस्के येसु मुडुन गुनमते केयिसि, देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद पोल्लोतुन ओरिहक वेहतोग. केंजवालोरगडाहि बोर रोगमत्तोरिहक सत्रेम आयना मता, ओरिन सत्रे कीतोग.

12 पया पोळ्द दायलाह आस मता, अस्के बारा बळयिरि येसुनाग वासि, इदम इनदलाह आतोर, “गू, माट नाटेनगडाह वेल्लाय जेक महनल, अदिहक लोकरिन इगडाह लोहचीम, वेर सबेटोर एर-गुरेताड नाहकनगा अन्जि, तम्क उंजलाह जागा ओसो तिनदलाह तिडि पहकिर.”

† 8:43 8:43 यहूदिराड अडोड मतपु, इदमता आंचाळि अमेसा कळजोगते मंदु (लैथ्ययस्यथा 15:19-28); लोकर तान जेक तामिदूर. ‡ 8:43 8:43 अद तनाड पूरा कोताड मत

एवालोरिहक ईसि मारिह कीता इद पोल्लो उचुक मंदुल कायदेहकने बावो. * 8:52 8:52 योहन 11:11,13 * 8:54 8:54 बळयिरि 9:40 * 9:5 9:5 यहूदि जाते बोयय दूरा नाटेनोर आयि, आयकेके दूरा देसमतोर आयि, बेस गुनमते काळजोर इतेके, अद नाटेनगडाह आयि इलवेके अद देसमतगडाहि आयि, पेसनेके अपुना पापमता दूरतुन सायिसि अद नाटेनगडाहि पेसिदूर. अदम कीतेके तमा पापमत्तुन ओरयय नाटेनगा सायिसि ईयप लेहका आंदु, * 9:5 9:3-5 10:4-12 * 9:7-8 9:7-8 मलाकी 4:5 † 9:7-8 9:7-8 योहनना हामूर बह आता, इद पोल्लोतुन पुनदलाह मत्याल 14:1-12 ऊळटा.

13 इतस्के येसु मर्ला ओरिने, “अले मीट ओरिहक तिडटा बह कोट कीन्हट्टु रा!” इतोम. इदिन केजिस बळयिर “आं माट! माट इचोन लोकुरिहक गाटो असिस तच तीहनाह अतोमा? इंजेक मयगा इतेके सिरप एयुड आरिड, रेंड मीन्क, इवे मन्हाताड, इविन विळिससि इतेके बाताले इले,” इतोम.

14 अगा (आस्किनु, पिलाड-पेकोरिन विळिससि,) कोय्तोर जोक-जोक एयुड अजर्क मतोम. (अच्चुर लोकुर मन्जाय मति,) “लोकुरिन पनास-पनासताड गुमिड कीसि, उदिह कीन्हट्टु,” इनजोर येसु ओरिन वेहतोग.

15 ओग वेहतप लेहका, बळयिर कतमतोरिन अदम उदिह कीतोम.

16 पया येसु एयुड आरिड ओसो रेंड मीन्किन तेहतोग, पया पोगोन ऊळिस देवुळतुन जोहर कीतोम. कीसि अविस्किन तुक्ळेड कीतोम, अह कीसि “लोकुरिहक तूसि ईन्हट्टु” इनजोर तनाड कगयवालोरिन वेहतोग.

17 तूसिस इतस्के, कतमतोर लोकुर पोटामेंड तितोर. तितापया अव पिसतवु किळ्ळेड, बारा डालाड निदतविन, ओर जमा कीतोम.

येसु बोग आंदोग इन्जि पत्रु पुन्हतोग

(मत्याल 16:13-16; मार्कल 8:27-29)

18 पया अदम अनेके, येसु उंद मल्का तना वगोगे देवुळता संगे पार्तना कीयहपा, ओनाड कगयवालोर वने ओना संगे मतोम. ओरिन येसु इदम ताल्हकतोम, “नना बोनन आंदन इनजोर, लोकुर नाक इन्हतोर?” इनजोर इतोम.

19 इतस्के “उय्त्तु बर नीक एग मीहवाल योहन इन्हतोर, उय्त्तु बर देवुळता कब्रतोग एलियाल आंदोग, उय्त्तु बर वेल्लाय मुनेटोर देवुळता कब्रुतोरगडाहि, ओवोग मन्कल जीवा अरतोग बहे, इन्हतोर,” इनजोर तनाड कगयवालोर इतोम.

20 इतापया येसु ओरिन, “अले पया मीट वेहाट, नाक बोग इनजोर मीट इहनिर?” इनजोर ताल्हकतोम. ताल्हकतस्के “सामि, निमा इतेके देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किस्तुनिन आदिन,” इनजोर पत्रु इतोम.

येसु तना वायना हामुरतुन पुनाह कीस्तोग

(मत्याल 16:20-28; मार्कल 8:30-9:1)

21 पया पत्रुना पोल्लोतुन केजिसि येसु, “नना किस्तुनन इनजोर, मीट बोने वेहमाट बहा,” इनजोर उकुम इतोम.

22 पया तनाड कगयवालोरिन इदम काहता बोटटोग, “मान्चना नडुम पुटटोन्कु, इतेके नाकु, पका तिपल आयनद मन्हाता. यहुरिराड पेदल्कु, पेर्मालोह, साभ्रमपूर नाक पास्कनुर, हळ्कनुर, ताना पया मूंड दियाने नना तेगकन, इव करल अदम आयनुडे!” इनजोर वेहतोग.

23 ताना पया जमा आतोर सबेटोरिन इतोम, “बोर नावाड कगयवाला वायना विचर कीस्तोर, ओरु दिनम तमा हळ्कनागुटा कांजतप, नयेनाहक वायनव तिपल्किन आपिर. ओसो तमाये गिदोतुन पोहचि, नावा अगदे ताकिर.”

24 बोर इद ब्रुते तमा कुदता जीवातुन पिसिह कीयलाह ऊळिहतोर, ओर आक्रिते बळेम आयनुर. मति बोर बार नयेनाहकु सबे पोहतहतोर, ओरिहक देवुळि पुना जीवा इयगा.

25 मन्कल इद दुनियाता सबे रीतिना सुकम दोर्किह कीसाय मति, तना कुदता जीवातुन अमेसातुहक लेसिह कीतोम इतेके, ओन्क बाताल पायदा आयगा?

26 बोगु नना येसुनाड कगयवानन इनदलाह पेके-मुनेह आमतोग, ओनु नना मान्चना नडुम पुटटोन वने जेक तासकन. ओसो बेद दिया नना नावा डीसाते, ओसो बाबाना डीसाते, ओसो नावा संगे मनदनव पवित्र देवतुल्लकना डीसाते वायकन, अस्के अदमतोग मन्कन मावोग इनदलाहि पेके-मुनेह आयकन.

27 इह केंजाट, सेतेमते नना वेहतहनन, मियगडाहि उय्त्तु नावा संगे मनवालोरिर, हायनामुनेन देवुळि तना राजेम निल्पिह कीयनदिन मीट ऊळकिर,” इनजोर वेहतोग.

येसुना रूप मिळिन्दहता

(मत्याल 17:1-8; मार्कल 9:2-8)

28 इव पोल्लोड वेहक आट दियाना पया, पत्रु, योहन, याकुब, वेरिन येसु तना संगे पोसि, पार्तना कीयलाहि, उंद मेटापोगोन अतोग.

29 अगा ओग पार्तना कीयहपा इदम आता इतेके, ओना मोकमता रूप मिळन्दता, ओनाड गेदिड, कोडाड ऊळ पगवाह तिर्मिळिन्दकुड.

30-31 अस्के अगा बह आता इतेके, मोसा मुर्तोग ओसो एलिया मुर्तोग, वेर इवूर मुनेटोर देवुळता कब्रुतोर, येसुनागा डीसाते वातोम. वासि, येसुलेमतगा येसु बेद हायना हामुरता कबळतुन मारिह कीयना मता, अदिना लोप्पा ओना संगे वळ्ळकलाह आस मतोम.

32 पत्रु ओसो ओना संगतोर उजिस मतोम. पया ओर तेदतोर अस्के येसुना डीसातुन ऊळतोर. ओसो ओना संगे ओर इवूर नितदिन ऊळतोर.

33 गळ्क मनेके मोसा मुर्तोग ओसो एलिया मुर्तोग येसुनाडह अनेके, पत्रु पया “सामि, माट इगा महनल इतेके बेस आता, माट इगा मूंड मंडाड पंडकोम: उदि नियेनाहकु, उदि मोसा मुर्तोनेनाहकु, उदि एलिया मुर्तोनेनाहकु,” इतोम. (इव पोल्लोड पत्रु बाताल वळ्ळकिंदोग, अद तना तन्के तेळियो.)

34 ओग इव पोल्लोड वळ्ळकनेके, ओरा पोगोन मोयुल वासि ओरिन मुचता, मुचतस्के वेर मुखर कगयवालोर पका रेयतोर.

35 ओरिन मुचतद मोयुलताहि उंद इदमता लेड केंज वाता, “वेग नावा मगि आंदोग, वेन नना आचतन, वेनाडे मीट केंजसोर मन्हट्टु,” इता.

36 अद लेड केमेन आतापया, वेर मुखरिहक आसि, येसु वगोगे अगा दिसतोग. अदिहक वेर केमेन आस मतोम, ओसो अगा ओर बाताल ऊळतोर, अदिन बोन्के बाताले बह वेहोर.

देयम पोयतोन येसु सत्रे कीस्तोग

(मत्याल 17:14-18, 22-23; मार्कल 9:14-27, 30-32)

37 इमा दिया बाताल आता इतेके, ओर मेटाताहि रेगतोर, अस्के लोकुरा बेरा गोहडि, येसुन कलियलाह मेटाकचुल वातोर.

38 अस्के लोकुरा नडुम ओवोग मन्कल पका जोरते केयिसि इतोम, “गस! नना नीवाड काल्क अरयहनन, जीवा लोपिस नावा मगानेके ऊळा, वेग नावा वगोगे मगि आंदोग.

39 वेन तोप-तोप देयम अहचिहता, अस्के वेग पका केयिहतोग. ओसो तोडटाहि बोमुल पेसनाह, वेन पका तेल्हहता, अद वेन बेस्केन विळ्ळो, तिपल कीसोरिन मन्हाता.

40 इद देयमतुन पेहतालाह नना नीवाड कगयवालोरिन अजि कीतन, मति ओरा संगे आया पगवो,” इनजोर वेहतोग.

41 अस्के येसु इतोम, “ए विस्ससलेबोरि, रालत विचर केवालोरिर, मीवा संगे बेचनाह नना मनदकन! मियेनाहक नाक कयम वास्ता! अले नीवा मगिन इगा तय,” इतोम.

‡ 9:23 9:23 हळ्कनागुटागा हायनद हामूर इतेके, इद उंद वेल्लाय तिपलता हामूर अंद, इदमता रिचज यहदि जाततोर आयो, मति रोमि लोकुर इदम कीदु.

13:13 * 9:24 9:24 मत्याल 10:39; मार्कल 8:35; लकाल 14:26; 17:33; योहन 12:25

☆ 9:23 9:23 इब्रितोर

42 पया ओग पेकान येसुनाग तनेकेन, देयम ओन नेल अर्हचि पका तेलहता. अस्के येसु अद देयमतुन दगा ईतोग, ईतापया ओग पेकान सब्जे कीसि, ओना तपेनागा ईतोग.

43 अस्के इद देवुळता डीसातुन ऊळिसि, सबेटोर लोकुर बामतोर.

येसु कीयनद कबळतुन लोकुर ऊळिसि बामिदुर, अस्के येसु तनाड कगायवालोरिन इद्रम इतोग,

44 “नना मीक बेव पोल्लोड वेहतलाह आतन, अविस्किन बेस-नेहना केजाटु. माने-मन्कना नडुम पुटोइन, नाकु कोंटोरा कयदे पोस ईयना मन्हता,” इनजोर वेहतोग.

45 मति येसु वेहतद पोल्लो, ओरिहक मूर्तिथ तेळियो. अद पोल्लो ओरगडाह मकिस मता. अदिहक अदिन ओर पुनदा पगवोर. ओसो अद पोल्लोतेनाहक ओन ताल्हकलाह वने, ओर रेथिंदुर.

देवुळता राजेमते बेरोग बोग?

(मत्याल 18:1-5; मार्कल 9:33-40)

46 पया माट बारा मन्कलोरगडाह सबेटोरिहक बेरोग बोग इनजोर, तमा बळयिरा नडुमिये कट्टला पुटटा.*

47 अस्के ओरा विचर बाताल मन्हता इनजोर येसु पुतोग. पुन्जि ओर्वोग उड्लोग पेकान केथिसि, तनाग निलियेह कीतोग.

48 क्रीसि “बोगु वेग उड्लोग पेकान नावा पेदिरते ऐ कीस्तोग, ओग नाक ऐ कीतपे.† ओसो बोगु नाक ऐ कीस्तोग, ओग नाक लोहतोन वने ऐ कीस्तोग.* अदिनेनाहक बोगु मियगडाह सबेटोरिहक उड्लोग मन्हतोग, ओगो सबेटोरिहक बेरोग आंदोग,” इतोग.

49 इतस्के योहन इतोग, “गू, नीवा पेदिरते ओर्वोग मन्कल, देयहकिन पेसिह कीतदिन, माट ऊळतोम. ओग मावा तोळतोग आयवाहकु, माट ओन रोमिह कीतोम,” इतोग.

50 इतस्के “बोग मीवा विस्दतोग आयोग, ओग मीवोग आंदोग, मीट ओन रोमिह केमाटु,” इनजोर येसु योहनिन वेहतोग.

सामरि जाततोर येसुहक बेस कदर एवोर

51 येसुहक देवुळदीपताग दायनद दिया ऐ एक्सोर मता. अदिनेनाहक ओग येस्सलेम दायलाह अट कीस पेसतोग.

52 येसु तना पेसनामुनेन, उय्त्तिरिन कबुर लोहचीतोग. ओर ओन्क जागा तयर कीयलाह, सामरि जाततोर लोकुरा उद नाग एवतोर.

53 मति येसु येस्सलेम दायलाह पेसतोग इन्जि, सामरि जाततोर लोकुर येसुन ओसो ओनाड कगायवालोरिन अगा रोमलाह एवोर.*

54 ओरिन नरेमलाह एवाहकु, येसुनाड कगायवालोरिं याकुब ओसो योहन, वेर इद्रम इतोर, “गू! इद नाटेनोरिन बूळे कीयलाह, पोगोटा बूमताहि किस अरथि इनजोर?† माट उकुम ईकोम, इद्रम नीवा विचर मन्हताया?” इतोर.

55 अस्के येसु ओके मिळिन्दस, ओरिन तेहंतोग.

56 पया ओर अगडाह दुस्रा नाग अतोर.

येसुनाड कगायवालोरिण्ड अड्सन्कु

(मत्याल 8:19-22)

57 पया आगदे ताकसोर अनेके, बोगो ओर्वोग मन्कल येसुनाग वासि, “गू, निमा बेक अतेकाय, अकेन नना नीवा संगे वायकन,” इतोग.

58 इतस्के, येसु ओन इतोग, “कोय्लेस्किहक मनदलाह बार गळदाड, पिटेहक मनदलाह बार गूडाड मन्हताड. मति नना माने-मन्कना नडुम पुटिसाय मति, नाक तला रोथिह कीयलाह वने जागा इले. (निमा वने अद्रम मनदलाह तयर मन्निना?)” इतोग.

59 पया येसु दुस्रो ओर्विन “नावा पयाह पयाह वासि नावाड कगाया,” इनजोर वेहतोग. मति ओग मन्कल इतोग, “गू, (नना नीवा संगे वायकन, निटपे. मति) मुने नाकु बाबाना लोन दायलाह ईसु. बाबाल हायनोग अस्के, नना ओन पोहचि नियके वायकन,” इतोग.

60 इतस्के येसु इतोग, “देवुळता जीवालवेवो हातपे मन्हतोर, ओर तमाड हातोरिन पोहि! निमा मात्रम देवुळता राजेमता कबुरतुन वेहा,” इनजोर इतोग.

61 ओसो ओर्वोग मन्कल येसुन इतोग, “नना नीवा पयाह वासि कगायकन गू! मति मुने नना लोन अन्जि, नावा लोतोरिन वेहच वायहनन,” इतोग.

62 इतस्के येसु इतोग, “नागिल पोसि पेगके ऊळसोर पूहवाल मन्कल, देवुळता राजेमता सेवातुहक लायकतोग आयोग,”† इतोग.

10

येसु 72 कगायवालोरिन सेवातुहक लोहतहतोग

1 पया येसुसामि मूंड वीसाड बारा (72) तनाड कगायवालोरिन आचतोग, आचिसि तन्क दायना मतव सबे नाहकने, ओरिन इर्वुर-इर्वुरिन कीसि, मुनेह लोहतोग.

2 लोहतहपा इद्रम वेहतोग, “वेर लोकुर पोलमत वेल्लाय पंडटद पंटालेहका मन्हतोर, मति वेरिन देवुळतगा तवालोर बूतिनोर आलोर. अदिहके पोलमतगा माल्काललेहकाडा देवुळि, लोकुरिन बेसता कबुर वेहचि तनाग तवालोर बूतिनोरिन लोहि इन्जि, मीटु तान अज कीसोर मन्हटु.*

3 इह केजाटु! लोळडानगा गारेपिलान लोहतपु, नना मीक लोकुरगा लोहतहनन, अन्हट!†

4 अनेके मीवा संगे जोर्का आयि, गेंडेड आयि, एन्पुस्क आयि, बेदिने पोस ओयमाट. ओसो आगदे बोगाय कलियतेके, जोहर वने केमाट.*

5 बेदाय लोतगा अतेके सबेटु मूने, ‘इद लोतोरिहक सुकम दोर्कि,’ इनजोर बर्कत ईन्हट.

6 अद लोते मीक जागा-पसगा कीयलाह गिदांतोग मन्कल मतेके, मीट ईतद बर्कत ओन्क दोर्कगा. मति ओग गिदां आयोग इतेके, मीट ईतद बर्कत ओन्क दोर्कां आयगा.

7 ओसो बेदाय नाग अतेक अचोन, लोहक-लोहक अनमाट. बेदाय उंदिय लोतगा मन्जि, ओर बाताल ईस्तोर, आताल तिनजोर-उनजोर मन्हटु. मीट बोरगा देवुळता पोल्लो वेहतलाह दायहनिर, ओर मीकु इव पूरा ईयन्दे.*

8 मीट बेदाय उंद नाग अतस्के, अद नाटेनोर मीक बेस-नेहना केथिसि उदिह कीतेक अचोन, ओर मीकु बाताल तिनदलाह ईस्तोर, अदिने तिन्हट.

* 9:46 9:46 22:24 § 9:48 9:48 उड्लोर पेकोर बेदे कबळतुहक ओजोर इनजोर, यहदि लोकुरा विचर मं, अदिहक येसु उड्लोग पेकान, ओग मुनेह निलियेह कीसि अद्रम इतोग.

* 9:48 9:48 मत्याल 10:40; लूकाल 10:16; योहन 13:20 * 9:53 9:53 यहदि लोकुर सामरि जाततोरिन विटळ तामिदुर. ओसो सामरि जाततोर बार गेरजिम मेततगा मोळिन्दुर, यहदि जाततोर बार येस्सलेमता मदिरेगा मोळिन्दुर. अदिनेनाहक सामरि जाततोर वेरिन अगा रोमलाह एवोर. * 9:54 9:54 2 राजा 1:9-12; लोहचीव पोल्लोड 11:5;

13:13 * 9:62 9:62 मिलिपितोर 3:13 * 10:2 10:2 मत्याल 9:37-38 * 10:3 10:3 मत्याल 10:16; योहन 4:38; 17:18; 20:21 * 10:4

10:4 यहदि जातते बेके तेला पन्ना अनेके, बोगाय पुतगा नडुम आगदे कलियतेक अचोन, ओर्विहक-ओर्वोग ऊक-ऊके सुकम-दुकमता लोपा ताल्हकिंदुर. अदिनेनाहक अह कीतेके, सेवातुहक अनेके अगान उचुन वेला आयगा इनजोर, येसु ओरिन बोने जोहर केमाट इनजोर वेहतोग. * 10:7 10:7 1 कुरिततोर 9:14; 1 तिमोति 5:18

- 9 अद नाटेनाड बेमरतोरिन सवे कीम्हट्ट, ओसो देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद कगो मियगा एवयलाह आता इनजोर वेहाट्ट.
 10 मति बेदाय नाग अस्तके, अद नाटेनोर मीक बेस-नेहना ऊळवेके, अद नाटेनाड बजर्क-बजर्क अन्जि, इद्रम वेहाट्ट इतेके,
 11 'मावाड काल्कनगा तुंडटद मियगडा दुरातुन इगान दुल्पिह्नोम, (मीट देवुळता पोल्लोतुन केंजविर इनजोर, इद दुरा साक्सि मनदगा).^{*} मति देवुळि इतेके मन्कलोरगा राजेम कीयनद कगो एवयलाह आता, इदिन सीतात तासाट्ट,' इनजोर वेहाट्ट.
 12 ओसो नना मीक वेहलहनन, सोदोम नाटेनोरिन देवुळि (ओराड लाग्वाड कबस्केनेनाहक मुने सिक्सा ईसि) बूळे कीता.^{*} तान्काय वीळिसि नेयमता आक्कि दियाते, अद नाटेनोर सिक्सा आयनूर,^{**} इनजोर येसु ओरिन वेहतोग.^{*}

येसुना पोल्लोतुन केंजवोराड नाहकु
(मत्याल 11:21-23)

- 13 पया ओसोवने वेहतोग, "ए कोराजिन नाटेनोरि! बेत्सेदा नाटेनोरि! देवुळि मीक सिक्सा इयगा. बाराहक इतेके, मियगा बेव बामिह कीयनाड कबस्क कीतन, अव सोर, सिदोम, इव लाग्वाड नाहकने कीस मतेके, अगडोर अस्केन बेस्कोटे केंजिसि, पोता-गेंदेड उहचि, तलातागा नेग वाटिस, तमा पापमताहि मिळिन्दस मनेर, (मति मीट मीवा पापमताहि मिळन्दविर.)[†]
 14 बाताले आधि, सोर, सिदोम, इव नाहक्कहाकाय वीळिसि, नेयमता आक्कि दियाते देवुळि मीक सिक्सा इयगा.
 15 ए कापेनटिनोरि! मीट देवुळदीपतागा पोगोन एवयकोम इह्निरा? आयो, देवुळि मीक इन्ने हानादीपतागा पोहचीयगा!
 16 "मीट कायवालोराड पोल्लोड बोर केंजिह्नोर, ओर नावाड पोल्लोड केंजिह्नोर, ओसो बोर मीवाड पोल्लोड केंजोर, ओर नावाड पोल्लोड केंजोर, अद्रमे बोर नावाड केंजोर, ओर नाक लोहवानाड वने केंजोर,^{**} इनजोर येसु वेहतोग.^{*}

येसुनाड कगयवालोरा पका गिर्दा आस्तोर

- 17 पया येसु लोहतेर मंड वीसाड बारा (72) मन्कलोर पका गिर्दाते मल्स वातेर. वासि येसुन इद्रम इतेर, "सामि, (माट नीवा पेदिरेते देयहकिन वने पुंडोटोम,) अव देयहक मावा पोल्लोतुन केंजताड वने," इतेर.
 18 इतस्के येसु इतेर, "देयहकना मुक्याल ओरम आसि, किस-उळमलेहका पोगोटाह इळन अरतदिन नना ऊळतन.^{*}
 19 केंजाट! तरस्किन, मिचोन ओय्हकलाहि, ओसो देयहकना पूरा लावतुन गेल्सलाहि, नना मीक अदिकर इतन. मीकु बेदे बाताले नुस्कन केवोड आयनुड.
 20 मति देयहक मीवा पोल्लोतुन केंजिह्नटाड इनजोर, इचोन गिर्दा आयमाट्ट! मति मीवाड पेदिर्किन, देवुळ तना पिसमुळता पुस्तकते रासिस तासाता,^{*} तानेनाहके पका गिर्दा आम्हट्ट," इनजोर इतेर.

देवुळतुन येसु जोहर कीस्तोग
(मत्याल 11:25-27; 13:16,17)

- 21 अचोटेने देवुळता पवित्र जीवाते येसु गिर्दा आतेर. आसि इद्रम इतेर, "ए बाबा! इळता, पोगोटा बमता सामिनिन! नना नीक जोहर कीयहनन बाबा, बाराहक इतेके निमा इव सेतेम पोल्लोन 'बुदतोरोम, पका तेळियतोरोम' इनवालोरीहक तोहवालेवा, 'उड्लोरोम, बुदलेवोरोम' इनवालोरीहक तोहतिन. निटमे बाबा, नीवा विचर इद्रमे कीयनद मता," इतेर.
 22 ओसो "नावा बाबाल नाकु सवे पुनदलाह इतेर.[‡] नावा देवुळबाबान विळिसिसि, देवुळता मगि बोग आंदोग इनजोर बोगे बह पुनोग. अहे देवुळता मगिन विळिसिसि, देवुळबाबाल बोग आंदोग इनजोर बोगे पुनोग. अद्रमे नना बाबान तोहदलाह बोन-बोन आधिहनन, ओर बाबान पुनदनुर."
 23 ओसो कगयवालोरीन अलग ओसि, ओरिन इतेर, "नना कीयनाड कबस्किन ऊळिह्निर इतेके, मीट बेचोन देव्वातेरि!
 24 बाराहक इतेके नना मीक वेहतहनन, नावा मुने मतेर वेल्लाटोर देवुळता कबुरतोस ओसो राजालोस, मीट ऊळनव कबस्किन ऊळकोम इद्रु, मति ऊळ पागवोर. मीट केंजिह्निर अव पोल्लोन केंजकोम इद्रु, मति ओरिहक केंजलाह दोर्को," इनजोर इतेर.

साङ्गमगू येसुना पट ऊळिह्नोतोग
(मत्याल 22:34-40; मार्कल 12:28-31)

- 25 अचोटेने ओर्वीगा साङ्गमगू वासि, येसुना पट ऊळलाहि ओन इद्रम ताल्हकतेर, "गू! अमेसाता पिसमुळ दोर्किह कीयलाहि, नना बाताल कीकन?" इतेर.
 26 इतस्के येसु इतेर, "मोसानाड अडोना साङ्गमगगा बाताल रासतद मन्हा? अगा निमा बाताल अविह्निन?" इनजोर ताल्हकतेर.
 27 ताल्हकतस्के ओग इतेर, "देवुळि नीवा सामि इनजोर तान नीवा पूरा बुदताहि, पूरा जीवाताहि, पूरा लावताहि, पूरा विचरताहि जीवा कीमु.^{*} ओसो निमा कुदतुन जीवा कीतपु, नीवा एर-गरेतोरिन वने जीवा कीमु.^{**} इनजोर इतेर.
 28 इतस्के येसु इतेर, "निमा बराबर वेहतिन! अद्रमे निमा वने कीमु, अस्के अमेसाता पिसमुळ नीक दोर्कगा."^{*}
 29 इद्रम इतस्के, ओग गू नना तपलेवोनन इनजोर तोहदलाहि, "नावा एर-गरेतोर इतेके बोर आंदूर गू?" इनजोर येसुन ताल्हकतेर.

सामरि जाततोग मन्कना पीटो

- 30 ताल्हकतस्के येसु इतेर, "केंजा! ओर्वीगा यहूदि मन्कल येस्सलेम सहरताहि यरिगो नाग[§] अनजोर मतेर, अस्के नडुम अगदे ओन कलेर पोयतेर. पोसि ओना सवे सामन्तुन कदिंसि, ओनाड आडिड-गेंदेड कुयह कीतेर, कीसि ओन कुस्क मेयनहाह पका नहचि, विळिसि अतेर.
 31 "ताना पया गळ्क मनेके, अदे अगादुहक ओर्वीगा बूम्याल अनजोर मतेर. अनेके एरे एन्चि, ओग नेल अरतोग मन्कन ऊळिसि एगिस अतेर.
 32 अद्रमे पया ओर्वीगा देवुळवडे अदे अगादुहक वातेर. वासि ओग वने ओन ऊळिसि एगिस अतेर.
 33 ताना पया बाताल आता इतेके, अदे अगादुहक ओर्वीगा सामरि जाततोग वानेके,^{*} नेल अर्स मतेर मन्कनगा एवतेर. एवतस्के ओन ऊळिसि, वेन्क पका जीवा नेता.

^{*} 10:11 10:11 मत्याल 10:14; मार्कल 6:11; लकाल 9:5; बळविर 13:51; 18:6 ^{*} 10:12 10:12 पुट्टुळि 19:24-25 ^{*} 10:12 10:12 2 पत्र 2:6
^{*} 10:12 10:4-12 मत्याल 10:9-15; मार्कल 6:8-11; लकाल 9:3-5 [†] 10:13 10:13 यहूदि लोकरु बेदाय दुकम पुट्टेके, इलवेके बोगाय डोलतेके, इद्रम पोता-गेंदेड उहचि, तलातागा नेग वाटिसि, देवुळतुन केरिन्दूर. ^{*} 10:16 10:16 योहन 5:22-23 ^{*} 10:16 10:16 मत्याल 10:40; मार्कल 9:37; लकाल 9:48; योहन 13:20
^{*} 10:18 10:18 तोहचीतव पोल्लोड 12:9 ^{*} 10:20 10:20 फिलिपितोर 4:3; इब्रितोर 12:23; तोहचीतव पोल्लोड 3:5 [‡] 10:22 10:22 नावा बाबाल नाकु सवे पुनदलाह इतेर. मोदूल कागिदते "नावा बाबाल नावा कयदे कतमे इतेर." ^{*} 10:22 10:22 मत्याल 11:27; 28:18; योहन 3:35; 13:3; 17:1-2; इपिसुसतेर 1:20-23
^{*} 10:27 10:27 व्यन्स्थानिवरण 6:5 ^{*} 10:27 10:27 लैथ्यव्यन्स्था 19:18 ^{*} 10:28 10:28 लैथ्यव्यन्स्था 18:5; रोम सहरतेर 7:10 [§] 10:30
 10:30 येसुलेम सहरताहि यरिगो नाग जोन्-जोन्क पंडा कोस्क मता. * 10:33 10:33 सामरि जाततोग कळ्कोम आतेर इनजोर, यहूदिर वेरिन विळ्ळ तासिदु.

34 पया ओग ओनगा एरे वासि, ओनाड नोमुर्कनगा नेयु ओसो प्ला अंगुर जोमा ओकिसि, पटि दोहचीतोम.† दोहचि तना गाळ्दता पोगोन ओन वाटिस, रोमनद गोटुदगा ओसि, ओना बेस सेवा कीतोम.

35 पया इमा दिया, गोटुदोग मन्कहक रेंड वेंडटाड कोताड ईसि, इद्रम इतोम, “वेन बेस-नेहना ऊळा, वेनेनाहक निमा एक्वा कोताड कर्सा कीतिक अचोन, नना मलतस्के अव कोताड नीक ईकन” इतोम,” इनजोर येसु पीटो वेहतोग.

36 वेहचि येसु ओन इतोम, “अले! कलेर नलहच मतोम, ओग मन्कन मुवर मन्कलोर कलियतोर, वेरगडाहि बोग ओना एरे-गरेतोम आतोम? अले! नीवा विचरते बोग अंदोग?” इतोम.

37 इतस्के, ओग इतोम, “ओना पोगोन दया कीतोमे.” इतस्के येसु इतोम, “अन! ओग कीतप लेहका, निमा वने कीम,” इतोम.

येसुना पोल्लो केंजनदे मोदुल कबळ

38 अद्रमे पया येसुना संगे ओनाड कागयवालो येसलेम अनेके, उंद नाटेनगा एवतोर. अगा उंद मार्ता पेरिद्रता आंचाळ मता. अदु येसुन तना लोन केयिसि, बेस-नेहना उदिह कीता.

39 तान्क उंदि मरिया पेरिद्रता एलाळ मता. अद येसुनाड काल्कना एरे नेल उदिसि, ओग वेहतनाड पोल्लोन बेस-नेहना केंजसोर मता.

40 मति माताहक अलग-अलग रीतताड वेल्लाडे गाटोड-पुलाड अटना विचर मताहक, अद पूरा मोता तानाय पोगोन अरतप आता. अदिनेनाहक अद येसुनागा वासि, “ए गुरू, नावा एलाळि पूरा कबळतुन नावाय पोगोन दोबिस ईता, इदिन ऊळविना? तान नावा तोळ आयलाह वेहा,” इनजोर इता.

41 अस्के येसु तान इतोम, “मार्ता, निमा वेल्लाडे पोल्लोना आल्सूळ कीसि, गाबर आयहनिन.

42 मति इद उंदि येसु पोल्लो गर्जता मन्हता, इतेके मरियाल तनेनाहक बेसता तसतुन आचता. अदिनेनाहक तानगडाहि अद तसतुन बोगे ऊन्द पावोग,” इनजोर येसु इतोम.

11

येसु पार्तना कीयनद काहहतहतोम

(मत्थाल 6:9-13; 7:7-11)

1 उंद दिया येसु पार्तना कीसोर मतोम, ओग पार्तना कीयनद मारतापया, ओनाड कागयवाल ओवोर्गा इद्रम इतोम, “गुरू! देवुळता पेरिद्रते एग मीहवाल योहन, तनाड कागयवालोरीन काहहतप लेहका, माक वने पार्तना बेद्रम कीयना इनजोर काहच ईम,” इतोम.

2 अस्के येसु ओरिन इतोम, “मीट पार्तना कीयहपा, इद्रम वळहकाटु:

‘जोहर सामि, देवुळबाबानिन, सबेटोर नीवा पेरिद्रतुन मान ईयिर.

इद ब्रूमेते नीवा राजेम निल्पिह कीमु.

3 मावा दिनमता तिडि दिनम ईसोर मनु.

4 ओसो बेद्रम माटु मावा अडम मतोम कसुरतोरिन मापि कीतोम,

अद्रम मावाड कसुर्किन वने मापि कीमु.

ओसो माकु बेरा कंदाता वेलाते पापमते अरयलाह एमा.’

इद्रम पार्तना कीम्हट.

5-6 “इजेके मियगडाहि ओवोर्गा मन्कल, नक्का तना तोळतोनगा अन्जि, ‘ए गोतया उंजतिरा? नावा ओवोर्गा गोतयाल इजेकेन वातोम रा, ओन्क अटिस इयलाहि नयगा बाताले इले. नियागा रेंड आरिड मतेक नाक ईकिन रा?’ इनजोर ताल्हकेम.

7 मति ओग लोपुपाडाहि ‘आगुदुन केहच नना टेटेम अरतन रा, इजेक नाक कयर केमा! नावा संगे नावाड पेकोर वने उंजतोर. अदिनेनाहक इजेक तेदिस बाताले नीक ईया पगवोन,’ इनजोर इनेम.

8 “नना मीक वेहतहनन, नावा गोततोम ताल्हकिहतोम इनजोर तेद वसवेकाय, ओग गोंडगोंड आस्तोग इनजोर, निटम तेदिस ओन्क ईयनोग.

9 अदिनेनाहक नना वेहतहनन, ताल्हकसोर मन्हट, देवुळ मीक ईयगा. पर्हकसोर मन्हट, दोर्कगा. कोहकसोर मन्हट, तेल्पुन तेगयाग.

10 बाराहक इतेके बोग ताल्हकिहतोम, ओन्क ईयगा. बोग पर्हकिहतोम, ओन्क दोर्कगा. बोग कोहकिहतोम, ओन्क तेगयिस ईयगा.

11-12 तोपेनु तना मागि आरि ताल्हकतेके, ओन्क बंडातुन ईयनोगा? मीन ताल्हकतेके, ओन्क तरसतुन ईयनोगा? इलवेक इसि मेन्ज ताल्हकतेके, ओन्क मिचोतुन एवाल, इद्रमतोग बोगाय तपे मियगा मन्हतोगा?

13 मीट पापमतोरिन मन्ज तेला, मीवाड पिलाड-पेकोरिहक बेसता मादुन ईयलाह पुहनिर इतेके, देवुळदीपतोग बाबाल तन्क ताल्हकवालोरिहक, तना पावित्र जीवा बह एवोग?” इनजोर वेहतोग.

येसुनाग देवुळता लाव मन्हता

(मत्थाल 12:22-30; मार्काल 3:22-27)

14 पया ओवोर्गा मन्कन देयम पोप मता, अदिनेनाहक ओग मन्कल वळहक पुनवा मूकाल आस मतोग. पया येसु अद देयमतुन ओनगडाहि पेरिद्रत कीतोम. अस्के ओग मूकाल वळहक बोटटोग. इदिन ऊळिसि, अगा मता मुलु पका बामतोर.

15 मति ओरगडाहि उदरु. बारा, “वेग बेल्जेबुब इनदमद देयहकना मुक्याना साधतातेने, देयहकिन मन्कलोरगडाहि पेरिद्रत कीस्तोग रा!” इनजोर इतोर.

16 ओसो उदरु बार, (येसु निटम देवुळगडाह वातोगुया बहु इनजोर) सेतेम ऊळलाह, ओन इतोर, “अले! माक देवुळता लावता बेदाय सीना तोहचीम,” इतोर.

17 मति येसु ओरा बुदतुन पुन्जि, इद्रम इतोम, “बेदाय राजेमते तमाय नडुमि कोटेड पुटटेके, अद राजेम लेडिहता, अहे बेदाय लोतगा वने कोटेड पुटटेके अद लोन निलो.

18 नाक देयहकना मुक्याना साधताते देयहकिन पेरिद्रत कीस्तोग इनजोर इहनिर. देयहकना मुक्याल तनाय तोळताड देयहकिन बाराहक पेरिद्रत केवालि? अद्रम देयहकना मुक्याल ओसो ताना तोळताड देयहक, तमा तमा विस्द आतेके, अविस्कना राजेम बेद्रम नितगा?

19 अले नना देयहकना मुक्याना साधताते देयहकिन पेरिद्रत कीतिके, मीवोर पया बेदिना साधताते देयहकिन पेरिद्रत कीस्तोर? इद्रम मीवाड विचर्क चुकताड इन्जि, ओर तमाय तोहतनु!

20 मति नना देवुळता जीवाता लावते देयहकिन पेरिद्रत कीयहनन इतेके, मियगा देवुळता राजेम वाता, इदिन पुन्हट.

21 “(इदिन पुन्पिह कीयलाह, नना मीक उंद पोल्लो वेहतहनन.) ओवोर्गा पळयोग कसेहक-मस्क पोसि, तना लोतुन राका कीसोर मतेक अचोन, ओना मालसोम बेस मन्हता.

† 10:34 10:34 इयथेल लोकुर इद प्ला अंगुर जोमातुन मत इनजोर नोमुर्कनगा ओकलाह काळिडदु.

* 11:19 11:19 कळयिर 19:13

22 मति ओन्काय एक्वा लावतोग पळ्योग वासि, ओन उकिस आरे कीस्तोग. कीसि लोतुन राका केवाल मन्कल बर्वस तासतव कसेहक-मस्किन ओनडाहि ऊंदिहतेग, ओसो तना लटे क्रीतद मालसोमतुन वने, तना गोततोगा संगे तृसिहतेग.* (अद्रमलेहका देयहकना मुक्कना आरे कीताहके, नना देयहकिन पंड परायहनन.)

23 “बोग नावा संगे गोतते मनोग, ओग नावा विरुद मन्हतेग, ओसो बोग नावा संगे लोक्कुरिन जमा कीयलाह तोळ आयोग, ओग ओरिन बिरौबटो कीस्तोग.

देवुळताह जेक आतोना तिपलि
(मत्याल 12:43-45)

24 “उद देयमि बोगाय मन्कनडाहि पेसिस अतस्के, अद तन्क मनदलाह, इके-अके मेटाड-मेटाड वेलियिस, जागाड पर्वकिस ऊळिहता, मति अद्रमता जागा बेगान दोर्को. अस्के अद आलिह कीस्ता, ‘नना पेसिस वातन, अद नावा पाळना लोतगान मल्स दाकन,’ इद्रम इन्हता.

25 पया अन्ज ऊळिहता अस्के, अद पुनेता लोनु रिक्कम आतदु, सिरसिर नेहतदु, ऊसतदु, इद्रम तान्कु बेस दिशिहता.

26 अस्के पया अद मल्स अन्जि, तन्काय लाग्व पळुड देयहकिन तना संगे गोत कीस ततहता. अस्के अवु ओग मन्कना लोप्पा नेडिस जागा आस्ताड. पया ओना इंजेता गोसा, मुनेतदिहकाय वेल्ला करबता आस्ता,”* इनजोर येसु वेहतोग.

27 येसु इव पोल्लोड वेहतस्के, मुडगडाहि उंद आंचाळ जोरते केयिस इद्रम इता इतेके, “नीक पुटिह कीसि, पाल ऊहतद आंचाळ बेरा देय्याता आंदु,” इता.

28 इतस्के येसु इतोग, “आयो, देवुळता पोल्लोतुन कैजिसि, अद्रम ताकवालौरे बेरा देय्यातोर आंदुर,” इतोग.*

लोक्कुर येसुन सीना तोहता वेहतहतेर
(मत्याल 12:39-42)

29 पया मुडा मन्कलोर उचुन जमा आनेके, येसु इद्रम वेहता बोटटोग: “इद पीळतोर लाग्वोर मन्कलोर, नावा कयदे सीना ऊळकोम इन्हतेर. मति देवुळता कबुरतोग योनाल इनवाहक बह बह आता, अदे सीनातुन ओरिहक तोहतकन. तान विळिसिसि बेदे सीना नना तोहवानन आयोन.*

30 बेद्रम निन्वे सहरतोर लोक्कुरिहक योनाल सीना आतोग, अद्रमे इद पीळतोरनाहक वने, माने-मन्कना नडुम पुटटोनन सीना आयकन.†

31 सात्म्योन राजाना बुदताड पोल्लोड केंजलाहि, सीबा देसेमता रानि वेल्ला जेकताहि वाता;† मति इंजेके इगा सात्म्योनिहकाय वीळिस बेरा पोल्लो मियगा एवता; (तेला मति मन्कलोर अद पोल्लोतुन नमोर.) अदिनेनाहक आक्रि नेयमता दियाते, अद रानि निचि इद पीळतोर पोगोन तप तासगा.

32 अद्रमलेहकाने योनाना कबुरतुन निन्वे सहरतोर कैजिसि, तमा पापमताहि मिळन्दतोर.* इंजेके इगा योनाहकाय वीळिस बेरा पोल्लो मियगा एवता. (मति मीट इतेके मीवा पापमताहि मलविर.) अदिनेनाहक आक्रि नेयमता दियाते, निन्वे सहरतोर निचि, इद पीळतोरिन तप तासगुर,” इतोग.

येसुना काहमुळि चिमलिलेहकाडा
(मत्याल 5:15; 6:22-23)

33 येसु ओरिन ओसो इद्रम वेहतोग, “बोगे चिमलि नीर्विह कीसि, तान वेहच एवा जागाते तासनोगा? इलवेके इटलोप्पा मुचिस तासनोगा? आयो, लोप्पा ओळियवालोरिहक वेहच दिसि इनजोर, बोल्नापोगोन तासनोगा.

34 नीवा कौडा नीवा मेंदुदा चिमलिलेहका आंदु, नीवाड कौडाड बेस मतेक अचोन, नीवा लोप्पा पूरा वेहच मतप आयगा. मति नीवाड कौडाड करब मतेक अचोन, नीवा लोप्पा पूरा ईकळ आतप आयगा.

35 अदिनेनाहक उसरते मन्हट, देवुळ मीक ईयनद वेहचि पिवमाकि.

36 मीवा लोप्पा इचुन वने ईकळलेवा, पूरा वेहच मता इतेके, चिमलि नीक वेहच ईयना लेहका, नियगा मनदनद वेहच बेस दीचगा,” इनजोर वेहतोग.

साक्षमगूस्रा ओसो परसिरा कबळ ओप्पो

37 येसु इद्रम वेहच मारिह कीतस्के, ओवोग परसि मन्कल येसुन जावा उनडलाह, तना लोन केयतोग. केयताहकु येसु ओना लोन अतोग. अन्जि लोप्पा ओळियिसि, ओना संगे जावा उनडलाह उदतोग.

38 अस्के परसिरा अडो माळवा, येसु कय नोगवाये जावा उनडलाह उदतोग. तान ऊळिस ओग परसि पका बामतोग.*

39 अदिन पुन्जि येसुसामि ओन इद्रम इतोग, “इके केंजा, मीट परसिरि रिनेड-बाट्टिन सिरप पलतेनाह तोमिहिन. मति मीवा लोप्पाडेके इतेके, ऊळ्येते लोक्कुरिन जाळपनद निंदिस मन्हता.*

40 बुदलेवोरि! बह पलता मेंदुदुन पंडटद देवुळि, लोप्पाडा जीवातुन वने पंडोया?

41 अदिनेनाहक मीट लेवोरिहक जीवा कीसि, दर्मम ईम्हट. अस्के मियेनाहक सबे पोलनुड.

42 “ओ परसिरि, मीक पका गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीट पुलाता वाटनव आकिना ओसो दुसा पंटाता, दहा तस्कनगडाहि उंद तस देवुळतुहक कोड इंहनिर. (इचोन उड्लाड पोल्लोन सीता कीय्हनिर,) मति सेतेमते नेयम कीयना ओसो देवुळतुन जीवा कीयना, इद्रमताड पोल्लोन सीता केविर. इविस्किन वने माळनाय मता, अविस्किन वने माळनाय मता.*

43 “ओ परसिरि! मीक पका गोसा आयगा! बाराहक इतेके पार्तनाताड लोहकनगा, बेरोर उदवालाराड जागाड पर्वकिहनिर. ओसो बजरतगा लोक्कुर मीक जोहर कीयना, इद्रमताड बेसु.*

44 मीक पका सिक्सा आयगा, बाराहक इतेके मीट सेतातुन गुमया केवाय मिसतद जागाता लेहका महनिर.‡ अगा गुमया दिसवाहकु, अगाहक अनवालोर पोगोट्टक दासतोर, मति इगा इळन सेता मिसिस मन्हता इनजोर पुनोर,” इनजोर वेहतोग.*

45 अस्के ओर्वोग साक्षमगूस्र येसुन इद्रम इतोग, “गूस्र, निमा इद्रमताड पोल्लोड वळ्ळकिस, माक वने लजा अरनाह कीय्हनिर गोतो!”

* 11:22 11:22 देयहकना मुक्कना मालसोम इतेके, बोर ताना कय इळन मन्हतेर, ओर लोक्कुर आंदुर. † 11:26 11:26 2 पत्र 2:20 * 11:28 11:28 मत्याल 7:24;

योहन 13:17; याकूब 1:25; तोहचीतव पोल्लोड 1:3 * 11:29 11:29 मार्कल 8:12 † 11:30 11:30 योनाल बेरा मीनाता पोटातगा मंड दियाड गुमयाता लोप्पा मन्जि, ओसोवने तेकनद सीनाता लोप्पा, येसु वळ्ळकतोग.

* 11:31 11:31 राजा 10:1-10 * 11:32 11:32 योनाल 3:5 * 11:38 11:38 मत्याल 15:1-2; मार्कल 7:2 * 11:39 11:39 मत्याल 23:25

* 11:42 11:42 मत्याल 23:23 * 11:43 11:43 मत्याल 23:6-7; लकाल 14:7; 20:46 ‡ 11:44 11:44 बेद्रमलेहका सेतातुन मिसतद जागा पलतेनाह बेसे दिशिहता, मति लोप्पा पूरा कळयिस मन्हता, अद्रमलेहकाने परसिरि वने पलतेनाह बेसे दिशिदुर, मति ओरा जीवाता लोप्पा लाग्या बुदि निंदिस मंदु. ओसो सेता मनदनद जागातग्राह अन्वालोर लोक्कुर कळ्योग आंदुर. अद्रमे लोक्कुर परसिरा काहमुळुन कैजिस लेसिदुर. अदिनेनाहक येसु, “सेतातुन गुमया केवाय मिसतद जागाता लेहका महनिर,” इनजोर परसिरिन इतोग. * 11:44

11:44 मत्याल 23:27

46 इनजोर इतरके येसु ओन इतोग, “ओ साङ्गमगूसरि! मीक पका गोसा आयगा! बाराहक इतेके मीवाड तेहता पुनवप मनदनाड अडोड-उतुर्कना मोतातुन, मीटु लोकरा पोगोन वाटिहिनरि, मति मीट इतेके अद मोतातुन कय तेला बोयिस ऊळविरि.”

47 मीक पका सिक्सा आयगा, बाराहक इतेके मीवाड तादोर-बाबोर मुनेतोर देवुळता कबुरतोरिन हक्कतोर. इंजेक इसि, मीट ओर कबुरतोरिाड पदिर्कने बंडाड ओसिहिनरि.”

48 अह कीसि मीट वने मीवाड तादोर-बाबोरिाड कबस्किहक तोळ आतिर. बाराहक इतेके ओर बार कबुरतोरिन हक्कतोर, मीट बार ओराड बंडाड ओसिहिनरि.

49 “अदिनेनाहक देवुळि तना बुदते इद्रम इता, ‘नना कबुरतोरिनु, ओसो बळयिरिन वने ओरगा लोहतकन. अस्के उय्तिरिन बार हक्कनुर, ओसो उय्तिरिन बार पका तितपल कीयनुर,’ इता.

50 अदिहक बूम पुट्टुडिाहि देवुळता कबुरतोरिन बेचुरिन हक्कतोर! ताना इसब इद पीळतोरिहक इया पोयगा.

51 मुने हाबेलिन^० हक्कतगडाह इतेके, वेल्लाय पेके मंदिरता पवित्र गूडि ओसो गर्या, इव रेंडिस्कना नडुम जकरिया बूमयान हक्कतोर. ^०S अगा एवनाह बेचुरिन हक्कतोर, ओर सबेओरा इसब इद पीळतोरिहक इया पोयगा.”

52 साङ्गमगूसरि, देवुळि मीक पका सिक्सा इयागा. बाराहक इतेके बुदता अगादुन केहचीतिर; मीट वने ओळियविरि, ओसो ओळियवालोरिन वने ओळियलाह एविर. (इद्रम मीट मन्कलोरिन सेतेम पोल्लोतुन पुनदलाह एविर.)” इतोग.”

53-54 पया येसु अगडाहि अतरके, पसिरि ओसो साङ्गमगूसरि ओना पोगोन पका ओड आतोर. आसि बेदाय पोल्लोते येसुन एक्किह कीयना इनजोर विचर कीसि, ओन वेल्लाडे पोल्लोड तालहक बोटओर.

12

पसिरा लेहका मनदना आयो

(मत्थाल 10:26-27)

1 अस्के अगा अजर्कनाड अजर्क लोकरु जमा आतोर. वेल्ला गदिनेनाहक, तमतमाय ओर्विहक-ओर्वोगे दोबेड-नूकेड कीसोर, इके-अके दोबलाह आंदु. ओरिन ऊळिसि, सबेओक मुने येसु तनाड कायवालोरिन इतोग: “पसिरि इतेके ओयिह कीतिद पिंडलेहकाडोर,^{*} अदिनेनाहक ओरा सोडतगडाह उसरते मन्हुटु, (ओरा सोडता बुदि सबेओरिहक दिसो).

2 सबे मकिह कीतव पोल्लोड पडुने आयनुड, इद्रमता वेला वायगा.

3 अदिनेनाहक मीट ईकळते वळहकतेक तेला, अद पोल्लो वेहचते कैजमुळ आयगा. ओसो बेदे तेला पोल्लो कुस्कने बोना केवदे वेहेतेके, अदिन लोता पोगोन निचि, लोकरा नडुम पोकरु केसुळ आयगा.

देवुळतुने रेयनदु

(मत्थाल 10:19-20,28-33; 12:31-32)

4 “नावा गोटतोरिन, नना मीक वेहतलाह आतन, बार मेदुदुन हक्क पगयहतोर मति जीवातुन इट पगवोर, ओर लोकरिहक रेयमाटु. ओर तान विळिसि, तानक अबर बातय कीया पगवोर.

5 मति नना मीक वेहतहनन, जीवा ओसो मेदुलि, इव रेंडिन आसि पिववद किसबटटा सिक्सातागा वाटिसि, बळे कीयनद अदिकर मनदनद देवुळतुने रेयाटु.

6 ऊळटु, कोळका पिटेना बिसद मन्हाताया? इले, अव इतेके रेंड कोताहक एयुड पिटेड वने दोर्क पगयहताड. तेला मति अविस्कनगडाहि उंदतुन वने देवुळि मागडो.

7 मीट इतेके अव कोळका पिटेहकाय वीळिसि, एक्वा मोलातोरि आंदिर. अदिहक मीक बाताल आयगा इन्जि रेयमाटु. मीवा तालतागा बेचोक केल्क मन्हाताड, इदिन वने मीवा देवुळदीपतोग बाबाल पुन्हुतोग, (अचोन ओग मीवा सीता कीस्तोग!)

8 “ओसो नना मीक वेहतहनन, बोग लोकरा मुनेह, नना येसुनाड कायवानन इन्जि कबुल आस्तोग,^० ओन नना माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन, आकि नेयमता वेलाते, नावा देवुळता मुनेह ओसो देवतुल्कना मुनेह वेग मावोगे इनदकन.”

9 मति बोगु, लोकरा मुनेह येसुन पुनोन इनदनोग, ओन नना वने देवुळता मुनेह, ओसो देवतुल्कना मुनेह, वेग मावोगे आयोग इनदकन.”

10 ओसो बोगाय माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन विस्द वळहकतेके, ओना कसुरता मापि आयगा. मति देवुळता पवित्र जीवातुन पास्कतेक मात्रम, ओना कसुरता मापि दोर्को.”

11 “ओसो बेस्के मीकु पार्तना कीयनाड लोहकनगाय, साङ्गालोरगाय, मुक्यालोरगाय मीवा नेयम कीयलाह पोस ओयनुर, अस्के माट बाताल वळहककोम इनजोर आलिह केमाटु.

12 मति अगा बाताल मीक वळहकना मन्हाता, देवुळता पवित्र जीवा अदे गट्टकाते मीक वेहतागा,” इनजोर इतोग.

लालुसता लोप्या येसुना काहमुळि

13 इतरके मुडाहि ओर्वोगे मन्कल येसुनागा वासि, “नावा बाबाना मालसोमतगडाह उचुन नाक तृसिरीयलाह, नावा दादान निमा वेहचीम गरू,” इतोग.

14 इतरके येसु ओन इतोग, “ए तमो! मीवा नेयम कीसीयलाहि, ओसो मालसोमतुन तृसिरीयलाहि, बोग नाक आचतोग?” इतोग.

15 ओसो येसु ओरिन इतोग, “इद उंद पोल्लो मीट बेस केजाटु, सबे रीतिना लालुसतगडाह मीटु जेक मन्हुटु, बाराहक इतेके बोनगाय वेल्ला मालसोम मतेकन, ओग बेस पिसिह्तोग इन्जि इनमाटु,” इनजोर इतोग.

16 इद पोल्लो वेहचि, येसु ओरिहक उंद पीटो वेहतोग, “ओर्वोगे मता मन्कल मतोग. ओन्क तना पोलमतगा पका पंटा वाता.

17 अदिनेनाहक ‘नना इंजेके बह कीकन? अनम तासलाह नयगा इतेक जागा इले, लोन ईका पोयो’ इनजोर ओग तनतनाय इद्रम विचर कीतोग.

18 कीसि तनतनाय इतोग, ‘अले! नना इद्रम कीकन, इद डोमे बडटुन लेहचि, तेन्काय बेरा लोन पंडकन.

^० 11:46 11:46 मत्थाल 23:4; बळविरि 15:10; गलातिओर 5:1 ^० 11:47 11:47 मत्थाल 23:29 ^० 11:51 11:51 पुट्टुळि 4:8 ^० 11:51 11:51 2

इतिहास 24:20-21 ^S 11:51 11:51 मत्थाल 23:35 इद चयनता नोट ऊळट. ^० 11:51 11:49-51 मत्थाल 23:34-36 ^० 11:52 11:52 मत्थाल 23:13

* 12:1 12:1 बेद्रम पिडटगा उचुन ओयता पिंड काल्दपतेके, पुरा पिंडि ओयिहता, अद्रमे वेर पसिरि लोकरु तना लाग्वा बुदतन काहचि, सेतेमतगडाह लेसिह कीटु. अदिनेनाहक येसु ओरिन ओयिह कीतिद पिंडलेहकाडोर इतोग. ^० 12:8 12:8 रोम सखतोर 10:9 ^० 12:8 12:8 तोरचीतव पोल्लोड 3:5 ^० 12:9 12:9 2 तिमतो 2:12 ^० 12:10

12:10 इन्जितोर 10:29

19 अगा पया नावा सबे अनमतुन ओसो मालसोमतुन तासिसि, नावा जीवातुन इनदकन, “अले जीवातिन, इंजेक नीवासाटि वेल्लाडे वर्साड एवनाह तिनदलाह मालसोम, अनम-दनम मन्हता. निमा पका तिनु, उनु, बेस गिर्दा-वेळ्काते मनु,” इनदकन” इन्जि, ओग विचर कीतोग.
20 इद्रम विचर कीनिके, देवुळि ओनु, ‘ए! बुदलेवोनिन! नैडे नका नीवा जीवातुन नना ओतेके, निमा इचोन जमा कीस तासतद, सबे मालसोम बोक्क आयागा?’ इनजोर इता.✽

21 इद्रमलेहकाने बोगाय मन्कल, देवुळतुन पेगेके कीसि, तनेनाहक मालसोम जमा कीस्तोग, ओन्क अद्रमलेहकाने आयागा,”✽ इनजोर येसु इतोग.

देवुळता पोगोने बर्वस तासना

(मत्याल 6:25-33)

22 पया येसु तनाड कगयवालोरीन इद्रम इतोग: “नना मीक वेहतलाह आतन, मीट मीवा जीवाता सीता केमाट, बाताड तिनदकोम, बाताड उहतकोम इनजोर, मेंदुस्कनाड इव पोल्लोनेनाहक मीट आल्समाट.

23 बाराहक इतेके मीवा जीवा सिरप तिनदलाहे, ओसो मेंदुल सिरप गेदेड केगयलाहे मन्हताया?

24 काकास्किन ऊळाट अले! अवं वीतोड, कोयोड, अहे डोमेने जमा वने केवोड. तेला मति देवुळि अविस्किहक तिडि ईस्ता. देवुळता मुनेह अविस्किहकाय वीळिसि, मीट एक्का मोलातोरीर आंदिर इतेके, (निटमे देवुळि मीवा पिसवगतुन सीता कीयागो).
25 तिनदना-उनडना, इविना लोप्पा आलिह कीस, मीवा पिसना-पिसवगता उंद पूटा वने, मीट वीळिह कीया पगविर! पयाकिरा?

26 इद्रमलेहका मीट इचुटा कबळतुन कीया पगविर, इतेके पया बाराहक वेल्लाडे पोल्लोना लोप्पा आल्सिहनिर?

27 इव सोबाताड गेळापुगेहकिन ऊळाट अले, इव बह वलियिहताड! नना मीक वेहतहनन, इव कडेटमे केवोड, नूदे गेदेड अर्होड. तेला मति साल्मोन राजाल पका सोबाता राजजगा मलियतस्के वने, इव पुगेहकना सोबाता बराबर बेस्केन एव्वांग!✽
28 इंजेके गेळापुगेहक नैड मन्हताड, नाळ बळेम आस्ताड. एय विस्वस इलवोरीर, इद्रमता रौडातुन देवुळि इचोटा बेसताड केगयनाड उहपिह कीसीस्ता, इतेके मीक अदु बेचोन कासा कीसि, गेदे केगिह कीसीयागा! इंयागाया, एवोया?

29 अदिहके ‘बाताड तिनदकोम, उनडकोम, केगयकोम?’ इविना लोप्पा मीट आलिह कीसोर मनमाट.

30 देवुळतुन पुनवोर इसि, इव कतमे दोर्किह कीयलाह वितापुंडा आस्तोर. मति इव सबेटव मीक गावले मन्हताड, तेन मीवा देवुळदीपतोग बाबाल पुन्जिये मन्हताग.
31 देवुळि मीवा नडुमि राजेम कीयनदिन पर्हकाट. अह पर्हकतिर इतेके, मीक बाताड गावले मन्हताड, अवं कतमे देवुळि मीक इंयागा.

देवुळतगान मालसोम जमा कीयना

(मत्याल 6:20-21)

32 “माट उडुला गोहडटाड (गोरेना लेहका कमजोर महनोम इन्जि) मीट रेयमाट!✽ बाराहक इतेके देवुळदीपता राजेम मीवा कयदे इंयलाह, मीवा देवुळबाबाल तयरे मन्हताग.

33 मीवा पूरा मालसोमतुन वमिसि, लेवोरिहक ईसीम्हट. ओसो बेस्केन पाळना आयवद बटवातुन दोर्किह कीम्हट. अह कीतेके, बेस्केन मारवद मालसोम, देवुळदीपता जमा कीकिर. अगा कलेर एवया पगवोर, ओसो एल्म वने बळे कीया पगवो.

34 बाराहक इतेके बेगा मीवा मालसोम मनदागा, (देवुळदीपते मनि, इद बूमते मनि), अगा मीवा सीता वने मनदागा.

अमेसा उसरते मनदना

(मत्याल 24:42-44)

35 “मीट अमेसा तयर मन्हट. ओसो मीवा जीवातडा वेहच वने अमेसा पोतसोर मनि.

36 मर्मिहक अंतोग माल्काल लोन मल्स वासि, आळो कीस तेलपतुन कोहकनेके, तोप्नेने तेगयलाहि ओनाड ओर्युलतोर अग ऊळसोर मन्हतोर. अद्रमलेहका मीट वने अग ऊळसोर मन्हट.✽

37 केंजाट, नना मीकु सेतेम वेहतहनन, अद्रम माल्काल मल्स वातस्के, ओर्युलतोर उंजवालेवा तयर मतोर इतेके, माल्काल कुदि दूद नंडटहक दोहतनोग. दोहचि मीट बेसतोरि इनजोर ओरिन उदिह कीसि, तना कयदेन गाटो तीहतनोग. ओसो ओरा एरे वासि, ओरा सेवा कीयनोग.✽

38 नडुमनका पका निद्रता वेलाते आयि, इलवेके वियतना वेलाते आयि, माल्काल मल्स वातस्के, ओर्युलतोर उंजवालेवा केपसोर मतोर इतेके, ओर पका देव्यातोर आयनुर.

39 मति मीट उंद पोल्लोता सीता कीम्हट: कले नका बेचोपगा लोतगा कललाह वायनोग इनजोर, लोतोग माल्काहक एर्का मन्ज मतेके, माल्काल नका केपिस मनेग; ओसो कलेन लोता लोप्पा ओळियलाह वने, एवोग आवेग.

40 अदिनेनाहक मीट वने तयर मन्हट, बाराहक इतेके मीट नावा अग ऊळवद वेलाते, नना माने-मन्कना नडुम पुटोनन वायकन,” इनजोर इतोग.✽

बेस कबळ केवाल ओर्युलताना लेहका मन्हट

(मत्याल 24:45-51)

41 अस्के पत्रु तालहकतोग, “सामि, निमा इद पीटोटुन माके वेहतलाह आतिना? बार इगा जमा आतोर सबेटोरिन वेहतलाह आतिन?” इतोग.

42 इतस्के येसुसामि इतोग, “बेसता बुदतोग सेतेमे कबळ केवाल, इद्रम बोग मेटि मन्हताग, ओन लोता माल्काल ओर्युलतोरिहक कगोत्क-कगो अडिया इंयलाहि आचिहताग.

43 पया माल्काल वानेके, इद्रम बेस कबळ कीसोर मनवाल मेटि, पका देव्यातोग आयनोग.

44 केंजाट, नना मीकु सेतेम वेहतहनन, ओग माल्काल तना अनमतुन, बूमतुन ओसो पूरा मालसोमतुन ओगे मेदिना कयदे विळिसि सीयनोग.

45 मति ‘नावा माल्काल इंजेक बेद वेलाते वायनोगो, ओग वायलाह वेल्लाय तीरम कीस्तोग,’ इद्रम विचर कीसि, तना पका तिनदना-उनडना, रिमाते ओचिस मनदना, ओसो अद लोतगा मनवालोर् दुसोर ओर्युलतोरिन पका बह इतेके अहे, नल्हता-कोहकना केवोग.

46 इद्रम वेग मेटि कीतेके, वेग ओना अग ऊळवद वेलाते, तना माल्काल वायनोग, वासि विस्वस केवोरिन कीयना लेहका, वेन वने दूनेड-दूनेड कीयनोग.

47 “अदिनेनाहक बोग मेटिहक तना माल्काल वेहतद कबळ पूरा एर्का मन्जि तेला, ओग मुर्तिय तयरते मनोग, ओसो तना माल्काना विचरता लेहका, ओग कबळ वने केवोग इतेके, ओग मन्कहकु पका देवाड अरयनुड.✽

✽ 12:20 12:18-20 याकुब 4:13 ✽ 12:21 12:21 1 तिथोति 6:9-10; याकुब 2:5 † 12:25 12:25 मीवा पिसना-पिसवगता उंद पूटा वने, मीट वीळिह कीया पागिरि. “मीग मिल्ककनुन मीट मुर्तिय वीळिह कीया पागिरि,” इद अर्तम वने आगा पायहता. ✽ 12:27 12:27 1 राजा 10:4-7; 2 शिहास 9:3-6 ✽ 12:32 12:32 योहन 21:15-17; बळयिर 20:28-29; 1 पत्रु 5:2-4 ✽ 12:36 12:36 तोहचीतव पोल्लोड 19:7 ✽ 12:37 12:37 योहन 12:26 ✽ 12:40 12:39-40 2 पत्रु 3:10; तोहचीतव पोल्लोड 3:3; 16:15-16 ✽ 12:47 12:47 याकुब 4:17

48 मति बोगु पुनवालेवा, तना माल्काहक विचर वावाड कबस्क कीस मनदनोग इतेके, ओन्क कमि देबाड अरयनुड. अदिनेनाहक बोन्क एक्वा ईतद मन्हात, ओना जबदर एक्वा आयागा. ओसो बोनागा एक्वा तासतव मन्हाताड, ओनगडाह एक्वा इसब ताल्ककमुळ आयागा.

येसु मन्कलोरिन एगिह कीस्तोग
(मत्याल 10:34-36)

49 “केंजाट, नना इद ब्रमतगा किस ओगिसीयलाह वातन. इद किस इंजेक एवनाह पोतिस मन्ज मतेके, बेस आस मनालि.

50 मति अद आयनामुने, नाक तिपल आस डोलना मन्हात. अद कबळतुन मारिह केवालेवा, नावा जीवा चुहेम आयो.

51 नना वाताहकु, इद ब्रमतोर सबेटोर गुनमते मनदनुर इनजोर मीवा विचर मन्हाताया? मति अदम आयो, लोक्कुरिन एगिह कीयलाह नना वातन.

52 इंजेटाहि उंद लोतागा एयवुर मन्कलोर मतेके, ओरा नडूम कोटे पुटगा. मुवुर इर्विंरा संगे, ओसो इर्वुर मुविरा संगे, विस्द आस जळम पुटगा.

53 इतेके नयेनाहके तपेना संगे पेकाल, तलिना संगे मयाळि, अहे तमातोना संगे कोयाळि, इदम वेर कोटेड आयनुर,”* इतोम.

देवुळि कबळ कीयनद कगोतुन पुनदना
(मत्याल 16:2-3)

54 जमा आता मुडुन ओसो उंद पोल्लो येसु इतोम, “पोळद अरयना बाजेतेनाह मोयुल तगडनदिन ऊळिसि, इंजेक पेग वायगा इनजोर, मीट चट्टिपेटे पुह्निर. अद अदम आस्ता वने.

55 दक्सेन बाजेताहि बळ्य वायनदिन ऊळिसि, इंजेक एद वायगा इनजोर मीट इह्निर, अस्के अद अदम आस्ताये.

56 सोड केवालोरिर! ब्रमतगा ओसो मोयुलतगा दिसनविन ऊळिसि, इदम इदम आस्ता इनजोर पुह्निर. इंजेके देवुळि इद तकने बाताल कीयलाह आता, इदिना लोप्पा बह पुनदा पागविर?

देवुळता संगे नेंडे गुनम आम्हट
(मत्याल 5:25-26)

57 “बेसतल बुदता अग बेदु, तान मीट बह आच पागविर?

58 मीक मीवा विस्दतोर कोरोटेटे बेरोग साय्बाणागा ओनेके, नडूम अगदेन ओरिन गुनम कीम्हट. अह केवेके, ओर कोरोटाटा बेरा साय्बाणागा मीक ओयनुर, कोरोटाटा साय्बाल पया पोलिसिरा कयदे ईसि, मीक जेलते वाटिसीयनोग.

59 अदिनेनाहक मीक वेहतहनन, बेचानाह मीट दांडाटाड पूरा कोताड चुका-चुका निहविर, अचानाह अगडाहि मुर्तिय पेस पागविर आयकिर,” इनजोर येसु वेहतोग.

13

पापमता अगदाहि मलयना

1 पया उय्तर मन्कलोर येसुनागा वासि, इदम वेहतोर इतेके, “गालिल पटोर उय्तर मन्कलोर मदिदरतगा तमाड मोकिड ईसोर मतोर. (अस्के पिलातिइनवाल गुमसितनाड सीपक्किन लोहचि, ओरिन हक्कनाह कीतोम.) इदम पिलाति ओरा नेतुरतुन, मोक ईतविना नेतुरता संगे काल्हपतोग,” इनजोर वेहतोर.

2 वेहतस्के येसु ओरिन इतोम, “गालिल पटटा दुसोर लोक्कुरिहकाय, ओर डोलतोर वेल्ला पापिर मतोर, अदिहक ओरिन हक्कतोर इनजोर, मीवा विचर मन्हाताया?

3 अदम आयो! नना मीक वेहतहनन, मीट वने पापमता अगदाहि मलवेक अचोन, बेदम ओर डोलतोर, अदमे डोलकिर.

4 अदमे सीलो इनदनद वेच्चातगा बेरा भिदे मुट्टस्के, अट्टा मन्कलोर डोलतोर. बह येस्सलेम सहरतगा मतोर दुसोर लोक्कुरिहकाय, वेर डोलतोस वेल्ला कसुरतोर मतोर इनजोर, विचर कीयन्हिर?

5 अदम आयो! नना मीक वेहतहनन, मीट सबेटोरिर वने पापमता अगदाहि मलवेके, अदमे डोलकिर,” इनजोर वेहतोग.

6 ओसो ओरिन तेळियिह कीयलाहि, उंद पुन्पिह कीयनद पीटो इदम वेहतोग इतेके, “ओर्वीग मन्कल तना अंगुर वाळुमतगा, उंद अंजिर मरा ओस्सिस मतोग. अद मरा आदताया, आदोया इनजोर ऊळलाह वातोम, मति अद मरा आदो.

7 आदवाहकु माल्काल वाळुमतुन ऊळेवाळे केवान इतोम, ‘इद मरा आदगा बहे इनजोर, नना मूंड वर्सानाहि ऊळलाह आतन, मति आदतद उंद काया वने नाक दोर्को. इद उगसिय जागातुन आपिस तासता, तेन नळ्किस् पोहचीम,’ इनजोर इतोम.

8 अस्के ऊळेवाळे केवाल इतोम, ‘माल्का! ओसो उंद वर्सामिंड केपिस ऊळा. नना मराता सनें बौदा काचि, कतुम वाटिस ऊळकन.

9 पया पेगेन्ड आदता इतेके बेसे, आदो इतेक बार, तेन नळ्किस् पोहचीकिन’ इतोम,” इनजोर येसु वेहतोग.

येसु गुन पेसतद आंचान सत्रे कीस्तोग

10 पया उंद पोल्वादियातेपार्तनाता लोतागा, येसु मुडुन काहचोर मतोग.

11 अस्के अगा उंद आंचाल मता, तान अट्टा वर्सानाहि देयम पोस मता. अदिनेनाहक ताना मोळ्कोट्टहक गूनि पेसिस मता, अद मुर्तिय दिग्ने निता पावो आंद.

12 येसु तान ऊळिसि, तनगा एरे केयतोग. केयिसि “बायि, नीवा दुकताहि निमा सत्रेम आतिन” इदम इनजोर,

13 ताना पोपोग तना कय तासतोग. तासतस्के चटनेन अद दिग निता, निचि देवुळतुन जोहर कीया बोटटा.

14 मति येसु पोल्वादियाते तान सत्रे कीतोम इनजोर, यहदिरा पार्तनाता लोता मुक्याल ओड आसि, अगडा मुडुन इतोम, “कबळ कीयलाहि इतेक, वारमतुहक आस्ड दियाड मन्हाताड, नेटा दिया आयो. अदिनेनाहक दुकताहि सत्रेम आयलाह, बेदाय दुसा दियाते वायना इतेक वाट. मति पोल्वादियाते मात्रम, सत्रेम आयलाह वामाट,”* इतोम.*

15 अस्के येसुसामि इतोम, “एय सोड केवालोरिर! पोल्वादियाते मीवा कौदातुन, आयवेक गाळदतुन कोळकाताहि विळिसिसि, एग ऊहतलाह ओयविरा?

16 इद आंचाल अब्रहमना कळता आंद, तेन अट्टा वर्सानाह देयहकना मुक्याल दोहच तासिस मता. बह पोल्वादियाते तेन दुकताहि सत्रे कीयनद आयोया?” इतोम.

17 येसु इदम इतस्के, ओना विस्द केवालोर लजा आतोर. मति दुसोर मन्कलोर “येसु पका बेसता कबळ कीस्तोग,” इनजोर पका गिर्दा आंदुर.

पुल्लु (दुलि) पेनेमता पीटो, ओयता पिडटा पीटो

(मत्याल 13:31-33; मार्कल 4:30-32)

18 पया येसु पुन्पिह कीयनद उंद पीटो वेहतोग, “देवुळता राजेमता पोल्लो बेद्रम बेसंगा? अद पोल्लो बेदिना लेहकाडा इनजोर तेळियिह कीकन? अद इद्रमता इतेके:

19 बोगो ओवोंगा मन्कल तना लकातगा, पुल्लु पेनेम वीततोग. अद इचुटा पेनेम मोन्हटिस, उंद बेरा मरा आता. अस्के पिटेड तानाड पंगानगा वासि, गुडाड पंडटाड,”[☆] इनजोर वेहतोग.

20 येसु ओसो उंद पीटो वेहतोग, “देवुळता राजेमता पोल्लो इद्रमलेहका मन्हता इतेके,

21 बेदो उंद आंचाळि उचुन ओयता जावा पिडटुन, मंड तवाड पिडटगा काल्हपता. पया अद पूरा पिंडि ओयिसि बोल्गता,” इनजोर वेहतोग.

उड्ला अगदुहक देवुळता राजेमते नेडना

22 अद्रमे पया येसु येसलेमतेके अनेके, वेल्लाडे नाहकनोरिहक देवुळता पोल्लोलुन वेहचोर अतोग.

23 अस्के ओवोंगा मन्कल ओन इद्रम ताल्हकतोग, “गस! उय्तुरे मन्कलोरिन देवुळि पिंसिह कीयगाया बहु?” इतोग. अस्के येसु ओन इतोग,

24 “नना मीक वेहतहनन, वेल्ला पसलेवदु उड्ला अगदुहकु, देवुळता राजेमता नेडलाह ऊळटु. बाराहक इतेके वेल्लाटोर लोप्पा नेडलाह

ऊळनुरु, मति नेड फावोर आयनुरु.”[†]

25 पया लोता मालकानन नना तेदिस अगदुन केहतकन, अस्के मीट दारावडटगा निचि ‘सामि! मयेनाहक तेल्य तेगया!’ इनजोर तेल्यतुन कोहकसोर केयकिर. मति नना मीकु, ‘मीट बेडाह वातिरो, नना मीक पुनोन!’ इनदकन.

26 अस्के ‘मति माट ऐगेन तितल, उटल, निमा मावाड अगिनगा माक देवुळता पोल्लोलुन वेहतिन,’ इनजोर मीट इनदकिर.

27 मति नना, ‘एय देवुळता पोल्लोलुन केजवोरि! नना मीक मुतिय पुनोन, नयगडाह विटाट!’ इनदकन.[‡]

28 “मीट देवुळ राजेम कीयनगा अब्रहम, इसक, याकूब ओसो सबेदोर देवुळता कबुरतोरिन ऊळकिर. मति मीक इतेके, अगडाहि पलते सिरप अळयना, पल्क कोयकना, इद्रमता जागते दोबिस इयनुरु.

29 अस्के ईनाह-आनाह, पूरा बूममेदोर लोक्कुर देवुळता राजेमता वासि, कृळ्य तिनदना बतते उदनुर.[‡]

30 इद्रमलेहका इद बूमते बोरिन-बोरिन उड्लोर इहनिर, अस्के ओर बेरोर आयनुरु. ओसो बोरिन-बोरिन बेरोर इहनिर, ओर अस्के उड्लोर आयनुरु,[‡] इतोग.

येसु येसलेमतोर मन्कलोरिन जीवा करिस्तोग

31 अचोटेन उय्तुर परसिर ओनगा वासि इतोर, “एरोद अंतिपस राजाल[‡] मीक हक्कलाह ऊळिहतोग. निमा इगडाह बेगातेल दुसा जागते अनु.”

32 इनजोर इतस्के येसु ओरिन इतोग, “अले, अन्जि ओग कोयलेहकाडोग एरोद अंतिपसिन वेहाट.[‡] ‘नेडु नाळि नना मन्कलोरगडाहि देयहकिन पेसिह कीकन, ओसो दुक्तोरिन सबे कीकन. पया मने नावा कबळतुन मारिह कीकन.

33 मतिगा देवुळता कबुरतोन्क येसलेम सहरता पलते डोलनद बेस आयो. अदिनेनाहक नेडु, नाळि, मने नना येसलेमतके अनजोर मनदना गावले,’ इनजोर वेहचीन्हट,” इतोग.

34 ओसो (येसलेमतोर मन्कलोरिन सीता कीस) इद्रम इतोग: “ए येसलेमतोरिन, ए येसलेमतोरिन, देवुळता कबुरतोरिन हक्कवालोरिन, देवुळि मियगा लोहतोरिन बंडाड उकवालोरिन! बेद्रम तलोग कोगु तनाड पीसिन कागोलिहता, अद्रमलेहकाने मीकु नयगा गुम कीयना इन्जि, बेचोको मल्काड नावा विचर आंद! मति मीट नाकु अह कीयलाह एविर.

35 केजाट, मीवा मंदिर इने आनाह, देवुळि मीक विळिसस दायगा. नना मीक वेहतहनन, नना मल्स वायहपा ‘देवुळबाबाना अदिकर पोस वावाहक, देवुळता देव्या दोर्कि!’[‡] इनजोर मीट इनदकिर, अचानाह नना मीवाड कोंडाहक मुतिय दिशोन आयकन,” इनजोर इतोग.[‡]

14

तोयले मन्कन येसु बेस कीस्तोग

1 परसिरा तुंगागडाहि ओवोंगा मुनयाना लोतगा, जावा उनडलाहि केयताहकु, येसु अद लोतगा अतोग. अद दिया वारमता पोल्वादिया मता. अस्के अगडोर लोक्कुर (ओन बेदाय पोल्लोलुते एक्किह कीयलाह,) ऊळा-वेचाते मंदुर.

2 अगा येसुना मुनेह ओवोंगा कृयक-काल्क तोयनद बेमरतोग मन्कल मतोग.

3 अगा मतोर साङ्गमाङ्गरिन ओसो परसिरिन, येसु इद्रम ताल्हकतोग, “मावाड अडोना लेकाते, पोल्वादियाते रोगमतोरिन बेस कीयनद पोलिहताया? पोलोया?” इतोग.

4 मति ओर बाताले वळहकवा केमेन मतोर. अस्के येसु, ओग तोयले मन्कन बोयिसि बेस कीतोग. बेस आतापया, ओन लोहचीतोग.

5 ओग अतस्के, अगा उदतोरिन येसु इद्रम ताल्हकतोग: “मियगडाहि बोनाय गाळद तेल, इलवेके कोंदा तेल, चुवातगा अरतेके, तान पोल्वादियाते तेंडविर आयकिर रा?” इनजोर इतोग.

6 ओना ताल्हकमुळता लोप्पा, वेर बाताले ओन पोल्लो मल्हता पावोर.

उड्लोग आस मनदना

7 अगा गाटो तिनदलाह वातोस, बेरोर मन्कलोर उदनव जागानगा, उदलाहि जागाड ऊळिटु. अस्के ओरिन ऊळिसि, येसु उंद पोल्लो वेहतोग:

8 “बेस्के बोगाय मीकु बेद मर्मतगा गाटो तिनदलाह केयनोग, अस्के बेरोर मन्कलोर उदनद जागातगा अन्जि, मीट उदमाट बहा, बाराहक इतेके लोतोग मालकाल, मीकाय एक्कवा कदरतोग मन्कन केयिस मनदनोग.

9 अस्के ओग वातापया, मीक इर्वीरिन आस केयतोग, मियगा वासि, ‘नियद जागा वेन्क ईम रा’ इन्जि मीक उदता जागाताह तेहतनोग. अस्के मीट लजा आसि, कतमतोरा मुनेह नेल अन्जि उदकिर.

☆ 13:19 13:19 यहेजनेल 17:23 † 13:24 13:24 इद वचनता अर्तम इद्रम मन्हता: पसलेवदु उड्ला अगि इतेके येसुये आंदोग. येसुना मेटेने देवुळता राजेमता नेडलाह अग दोर्किहता, ओन विळिसस बेदे दुसा अगि इते. ☆ 13:24 13:24 मत्याल 7:13-14 ☆ 13:27 13:27 देवुळताड पाटाड 6:8; मत्याल 7:23; 2 तिमोति 2:19

☆ 13:29 13:28-29 मत्याल 8:11-12 ☆ 13:30 13:30 मत्याल 19:30; 20:16; मार्कल 10:31 ☆ 13:31 13:31 मत्याल 14:1; मार्कल 8:15; लकाल 3:1,19-22; 8:3; 23:7-12; कळयिर 4:27-28; 13:1 ‡ 13:32 13:32 कोयले पका सत्रल ओसो मुतिय गुमलेवदु मन्हता, अद्रमे एरोद अंतिपस पका सत्रल बुदतोग मतोग. अदिहक येसु ओन कोयलेहकाडोग इनजोर इतोग. ☆ 13:35 13:35 देवुळताड पाटाड 118:26 ☆ 13:35 13:34-35 मत्याल 23:37-39

10 “अदिनेनाहक बेस्के मीक गाटो तिनदलाह केयनोग, अस्के मीट नेल अन्जि उदाट. मीक केयतोग बेस्के मियगा वासि, ‘वय रा दादा! इगा मुनेह वास उदा’ इनजोर इनदनोग, अस्के मीबा संगे गाटो तिनवालोर सबेटोरा मुनेह मीक कदर दोर्कंगा.

11 बोगे मनेग, तना कुद नना बेरोन इनदनोग, ओन देवूळ उडुलोग कीयगा. मति तना कुद नना उडुलोन इनदनोग, ओन मात्रम देवूळ बेरोग कीयगा.”[☆] इनजोर इतोग.

12 पया बोग येसुन लोन केयिस मतोग, ओन वने येसु उंद पोल्लो इतोग, “निमा पियल आयि, नका आयि, गाटो तिनदलाह केयतेके, नीवा गोटतोरन, दादालोरिन, जीवा-तलातोरिन, ओसो नीवा एरे-गरेतोर साव्ककिंन बह केयमा. बाराहक इतेके ओर ओसो तमा लोन नीक केयनुर, इद्रम कीसि निमा केयतदिना बदला, नीकू ओर वने केयिसि देहचीयनुर.

13 मति निमा बेस्के गाटो तिनदलाह लोकरिन केयकिन, अस्के लेवोरिन, कय्क-कालक वावोरिन, ताक पगवोरिन, तोववोरिन केया.

14 अह कीतेके देवूळता देखा नीक दोर्कंगा. इद्रमतोरिहक इतेके, ओर नीक मलहच ईया पगवोर. मति देवूळता मुनेह सेतेमते मन्जि डोलतोह, बेस्के ओसोवन जीवा अरयनुर,[☆] अस्के नीवा बूति नीक दोर्कंगा.” इनजोर वेहतोग.

बेरा कुळपता पीटो

(मत्याल 22:2-10)

15 इद्र पोल्लो केंजिसि, गाटो तिनदा वातोग ओवोर्गो मन्कल येसुन, “बोर देवूळता राजेमते गाटो तिन्हतोर, ओर देवूळतोर आंदुर,”[☆] इतोग.

16 इतस्के येसु उंद पीटोते पोल्लो मलहतोग. “ओवोर्गो मन्कल बेरा कुळप तयर कीतोग, कीसि वेल्लाटोर लोकरिन कबुर इतोग.

17 कुळप गाटो तयर आतस्के ‘अले इजेके कुळप गाटो तयर मन्हता, कबुर वेहच मतोरिन केयलाह अन्हट’ इन्जि मालकाल तनाइ ओर्युलतोरिन ओसोवने केयलाह लोहतोग.

18 मति सबेटोर नाव्हेह कीया बोटोर. ओवोर्गो इतोग, ‘नना पूना पोल्म तेंडटन, अदिहक तान ऊळलाह दाय्हनन, मति मालकाल ओइ बह आयमाकेग गोतो, नना मापि ताल्हकिह्नन,’ इन्जि इतोग.

19 ओवोर्गो बार इतोग, ‘नना एयुड जोळिड कौदाइ असतन. अव बेद्रम मन्हताइ, अविस्किन ऊळ दाय्हनन. मति मालकाल ओइ बह आयमाकेग गोतो, नना मापि ताल्हकिह्नन,’ इतोग.

20 ओसो ओवोर्गो बह इतोग इतेके, ‘नावाइ मर्मिड आताइ, अदिनेनाहक नना वाया पगवोन’ इनजोर इतोग.

21 ‘ओसो ओर्युलतोग मलस वातोग. वासि, तना मालकानगा लोकर बह इतोर, अव सबे पोल्लोइ वेहतोग. अस्के अद पोल्लोतुन केंजिसि, लोता मालकाल पका ओइ आतोग. ओइ आसि तना ओर्युलतोन इतोग, ‘निमा नाटेनाइ अगिनगा अन्जि, गतलेवोरिन, कय्क-कालक वावोरिन, तोववोरिन, कटालोरिन केयिस तय,’ इतोग.

22 इतस्के ओर्युलतोग अतोग, अन्जि अद्रमे कीतोग. पया मलस वासि तना मालकान वेहतोग, ‘साख! निमा बह उकुम ईतिन, अद्रमे ओरिन केयिस ततन. मति ओसोवने जागा पिसताये,’ इतोग.

23 इतस्के ओना मालकाल इतोग, ‘निमा ओसोवन अन, अन्जि नाहकनाइ अगिना कचुल, ओसो पोल्हकने अन्जि, ओर लोकरिन अर्जि कीसि, ओरिन पोस वायु. नावा लोन पूरा निदिंस मनि.

24 नना मीक निटम वेहतहनन, बोर लोकरिन मुने गाटो तिनदलाह केयिस मतन, ओर लोकरुडाहि ओवोर्गो वने नावा गाटोतुन तिनोग आयनोग,’ इतोग.” इद्रम वेहचि येसु पीटोतुन मारिह कीतोग.

येसुना अगदे बह ताकना

25 पया लोकर गोहडमैंड येसुना पयाह पयाह अनजोर मतोर. अस्के येसु ओरेके मिळिन्दस, ओरिन इतोग,

26 “बोगाय येसुनाइ कगयकन इनवाल, ओग तना तलोग-तपेनु, तना मुतेनु, पिलाइ-पेकोरिनु, तना तमोग-दादानु, एलाळ-अकानु, इचोने आयो मति तना जीवातुन वने,[☆] नाकाय वीळिस जीवा कीतोग इतेके, ओग नावाइ कगयवाल आया पगवोग.”[☆]

27 ओसो बोग तना हक्कनागटा कंजतप नावा पयाह वाताहक, तन्क वायनव तिपल्किन आपलाह तयर आयोग इतेके, ओग मन्कल वने नावाइ कगयवाल आया पगवोग.[☆]

28 ‘इजेके मियडाह बोगाय उंद बेरा लोन पंडना विचर कीतेके, ओग मन्कल, ‘नना कोनि इचोन बेरा लोन पंडना विचर कीह्नन, मति इद्र लोतुन मारिह कीयलाह नयगा इचोवेल्लाइ कोताइ मन्हताइ, इलेडा?’ इन्जि, बह तेना लोपा ओग इचुनाय गंता कीस ऊळोग आवेग?

29-30 ओग पाय्वाइ वाटिस, तान बार मारिह केवोग इतेके, पाय्वाइ वाटिहपा ओन बोर बोर ऊळिस मतोर, ओर मन्कलोर मात्रम ‘वेन ऊळोटे! वेग मन्कल पाय्वाइ वाटलाह वाटोतोग, मति तान मारिह कीया पगवोग’ इनजोर वेन ऊळिसि पास्कनुर, कवयनुर.

31 “आयवेके इद्रमतोग! बोग राजाल मन्हताग? दुष्रा देसेमता संगे लळय कीयलाह दायनामुने, बह उचुनाय विचर केवोग आवेग? ‘नना सिरप दहा अजर्क सीपयकना संगे, ओर वीसा अजर्क सीपयकिन गेल्स पगयकना? पगवोना?’

32 वेग तना लळेम आया पगवेके, विस्दतोर लळय कीयलाह एवयनामुनेने, तनाइ सीपयकना संगे कबुर लोहचि, गुनम आयलाह विचर केवेग.

33 “अद्रमलेहकाने मियडाह वने बोरे मनि, आपुना सबे मालसोम, अनम-दनम, ओसो मियगा मनदनव सबेटविन विळस पागविर इतेके, नावाइ कगयवालोरिन आया पागविर.[☆]

येसुनाइ कगयवालोर ओखुरलेहकाडोरे

(मत्याल 5:13; मार्कल 9:50)

34 “ओवूरि बेसलले, मति ताना मिटस बार अता इतेके, अद मिटस बेद्रम मलस वायगा?

35 अद्र पया पोल्मते वाटलाह, बेद तोळ्योतगा काल्हपलाह वने अरवो. तान अक्रिते पोहचीयनुर. अदिनेनाहक मियडाहि बोरिहक पुनदलाह गिर्दा मन्हता, ओर नावा पोल्लोतुन बेस केंजिर!” इनजोर वेहतोग.

15

लेसिस मतद गौरेता पीटो

(मत्याल 18:12-14)

1 उंद दिया सिद्वा एनवालोर ओसो यहदिराइ अडोन नोमवोर पापिर, येसुनाइ पोल्लोइ केंजलाहि, ओनगा जमा आतोर.

☆ 14:11 14:11 मत्याल 23:12; लूकाल 18:14; यान्न 1:9; 4:10; 1 पत्र 5:6 ☆ 14:14 14:14 तोहचीतव पोल्लोइ 20:5 ☆ 14:15 14:15 तोहचीतव पोल्लोइ 19:9 ☆ 14:26 14:26 तोहचीतव पोल्लोइ 12:11 ☆ 14:26 14:26 मत्याल 10:37; 39; 16:5; मार्कल 8:35; लूकाल 9:24; 14:26; 17:33; योहन 12:25 ☆ 14:27 14:27 लूकाल 9:23; मत्याल 10:38; 16:24; मार्कल 8:34 ☆ 14:33 14:33 फिलिपितो 3:7; इब्रितो 11:25-26

2 इदिन ऊळिस परसिर ओसो साङ्गमगस्र येसुन मुयोग आसोरे, “वेग मन्कल पापिरिन बेस-नेहना तनगा केयिस उदिह कीस्तोग। ओसो ओरा संगे तिनदना-उनडना कीस्तोग,” इतो।

3 ओर इनदनदिन केंजिसि, येसु ओरिन उंद पुन्पिह कीयनद पीटो वेहतोग,

4 “ओवोंगा मन्कनगा नूर गोरेंड मताड, अविस्किन मेहनेक-मेहनेके, अगडाहि उंद गोरेंड लेसता. पया अब पिसतवु उंद कमि नूर (99) गोरेंड, बटगा मंदा कीसि, अद उंद लेसतद गोरेंडुन दोर्कनाहजोम, पर्हकलाहि ओग दास्तोग.

5 पया अद गोरेंड दोर्कतस्के, तान गिदाते तना अटाते कांजिस पोस वास्तोग.

6 पया लोन वासि, तना गोततोरिन ओसो एरे-गरेतोरिन केयिसि, ‘नावा लेसिस मतद गोरेंड नाक दोर्कता. नावा संगे गिदा कीमहट्टु,’ इनजोर इन्हतोग.

7 नना मीक वेहतहनन, अद्रमे देवळतुन माळवालोरा उंद कमि नूर (99) मन्कलोरे ‘माळु पापमता अगदाहि मलयलाह गर्ज इले’ इनदनुर. मति ओरिहकाय, ओवोंगा पापि मन्कल तना पापमता अगदाहि मलतेक अचोन, ओनेनाहके देवळदीपतगा पका गिदा आयगा.[☆]

पोक्स मतद वेंडटा कोताता पीटो

8 “ओसो उंद पीटो वेहतहनन, केंजाट. उंद आंचनगा वेंडटाड दहा कोताड मताड.* अगडाहि उंद कोता लोने बेगायो अर्स मायता. अस्के अद आंचाळ चिमलि पोतिह कीसि, दोर्कनाहजोम बेस-नेहना वियेग नेहचि पर्हकिहता.

9 पया कोतातुन दोर्किह कीसि, तना गोतताड आस्किनु, एरे-गरेताड आस्किनु केयिसि, ‘नावा पोक्स मतद वेंडटा कोता दोर्कता रि, नावा संगे गिदा कीमहट्टु!’ इनजोर इन्हता.

10 नना मीक वेहतहनन, अद्रमे पापमता अगदाहि मलवाल ओवोंगा पापि मन्कनेनाहक, देवळदीपतगा देवळि, तनाड देवतल्कना संगे गिदा कीयगा,[☆] इनजोर वेहतोग.

केर्दे पेकाना पीटो

11 पया येसु ओसो उंद पुन्पिह कीयनद पीटो वेहतोग, “ओवोंगा मन्कल मतोग, ओन्क इवूर मरक मतोर.

12 उंद दिया उड्लोग मगि तना तोपेना वासि, ‘बाबा! मालसोमतगडाहि बेचोन नावा तूस मन्हता, अद नाक तूसि ईम,’ इतोग. इतस्के तपे तना मालसोमतुन, इवूर मक्किरिहक तूसि इतोग.

13 पया वेल्ला दिया आयवाय मता, ओग उड्लोग मगि तना मालसोमतुन पूरा ओपे कीसि, लोतोरगडाह एगिस वेल्ला जेकता देसेमते अतोग. अन्जि अगा तना मालसोमतुन बेदे कबळतहक अरवाह, लाग्वाड कबस्केने इके-अके उगसिन पोहतोग.

14 इद्रम ओग पूरा मालसोम मारिह कीतोग. पया अद देसेमतगा बेरा दूकळ अरता. अस्के ओनगा बाताले इले आस मता.

15 अदिनेनाहक पया ओग अद देसेमतोग ओवोंगा मन्कनगा, कबळ कीयलाह अतोग. अतस्के ओग मन्कल ओन तना पोलमते पदिड मेहतलाह लोहचीतोग.†

16 पया अगा ओग पेकाल, अब पदिड तिनदनद कोगमतुनाय तिन्ज, पोटा निहेनन इनजोर विचर कीदोग. मति अद कोमि वने, ओन्क बोगे एवोग.

17 “अद्रम आनेके पया, ओग पेकाल सीता अरतोग. अस्के तनतनाय इद्रम विचर कीतोग: ‘नावा बाबानगा इतेके, बेच्युरो ओर्यूलतोर मन्हतोर, ओरिहक तितेक वने मारो. मति नना इसि इगा कविहक हासोर महनन.

18 आयो, नना इजेके इगडाह बाबानगा अन्जि इनदकन, “बाबा नना देवळता अडम ओसो नीवा अडम पापम कीतन.

19 इजेके नीवा मगि इनदलाह वने ओप्पोन. मति नाक ओवोंगा नीवा ओर्यूलतोना लेहका, नियगा तासा,” इनदकन,” इनजोर विचर कीतोग.

20 कीसि ओग पेकाल अगडाहि तपेनेके दायलाह पेसतोग। पया लोता एरे एवनेके, तपे ओन ऊळतोग. ओन ऊळिसि, तपेहक पका मान वसता. पया तपे वितिस, ओन गळम ओगडिस लोंडतोग।

21 अस्के ओग पेकाल, ‘बाबा! नना देवळता अडम ओसो नीवा अडम पापम कीतन. इजेके नीवा मगि इनदलाह ओप्पोन,’ इतोग.

22 “मति तपे ओन लोन तचि, तनाड ओर्यूलतोरिन ‘अलेट रा! पका बेसता जगा तचि, वेन्क केपिह कीमहट्टु. वेळ्जतगा उंद मुदा केपिह कीमहट्टु, ओसो एल्पुस्क केपिह कीमहट्टु.

23 ओसो बेस मेंदुल आतद कुरा पियो हक्काट! अदिन तिन्जि माट गिदा कीकल.

24 वेग नावा मगि डोलिस मतोग, इजेक जीवा अरतोग.[☆] लेसिस मतोग, मति वेग दोर्कोतोग,’ इनजोर वेहतोग. इद्रमलेहका ओर गिदा कीयलाह बोटोर.

25 “पया बह आता इतेके, गळक मनेके माळा मगि पोलमतेनाह लोन वातस्के, पाटाड ओयनद, एंदनद आल्का ओग केंजतोग.

26 केंजतस्के ओवोंगा तमा ओर्यूलतोन केयिसि, ‘लोन बाताल आयलाह आता रा?’ इनजोर ताल्हकतोग.

27 अस्के ओग, ‘नीवा तमोग सुकमते बेस-नेहना लोन मल्स वातोग. अदिनेनाहक मिम्याल पका बेस मेंदुल आतद पियोतुन अस्कलाह वेहतोग!’ इनजोर इतोग.

28 “इदिन केंजिस, बेरोग मगि पका ओड आतोग. लोनलोप्पा ओळियोग. अस्के तपे पलते वासि, ओन गूम कीयलाह ऊळतोग.

29 मति मगि तपेन इद्रम इतोग, ‘इजेक वर्साड ओर्यूलतोना लेहका मन्जि, नना नीवा सेवा-साकुर कीयलाह आतन. ओसो नीवाड सबे पोल्लोन केंजिस ताकनन. मगिगा नावा गोततोगा संगे कलियिस गिदा कीयलाह, बेस्के उड्ला बोक्का पियो वने एविन.

30 मति वेग नीवा मगि, पूरा मालसोमतुन साट्याल कबळते बूळे कीतोग. ओनेनाहक कोनि बेस पका मेंदुल आतद कुरा पियोतुन अस्कलाह वेहतन अया!’ इतोग.

31 इतस्के तपे ओन इतोग, ‘बाबा! निमा इतेके अमेसा नावा संगे महनिन, नयगा बाताल बाताल मन्हता, अद सबे नीवाय आंद.

32 मति वेग नीवा तमोग डोलिस मतोग, इजेक जीवा अरतोग.[☆] लेसिस मतोग, ओसोवने दोर्कोतोग. अदिनेनाहक माट गिदा आयना गावले’ इतोग,” इनजोर येसु इद्रम पीटो वेहच मारिह कीतोग.

16

ऊळेवाळे केवाल मेटिना आरुडा

1 पया येसु कगयवालोरिन ओसो इतोग, “बोगो ओवोंगा साक्कर मन्कल मतोग. ओनगा ओवोंगा मेटि मतोग. वेग मेटि ‘नीवाड कोतान बेदे कबळतहक अरवाह, मारिह कीयलाह आतोग’ इनजोर, बोरि साक्करिन वेहतोर.

☆ 15:7 15:7 15:10 * 15:8 15:8 उदि वेंडटा कोता इतेके, अद त्कने उदि दियाता कृति, इचोन मता. ☆ 15:10 15:10 15:7 † 15:15 15:15 य्हदि लोक्किहक पदिड मेहनना इतेके, सबेटुराक पका लजाता पोल्लो आंद, ओसो य्हदिर पदिड तितेके, इटोके कळवोग आस्तर (लैय्यवक्था 11:7). ☆ 15:24 15:24 रोम सहतरतो 11:15 ☆ 15:32 15:32 रोम सहतरतो 11:15

2 अस्के साव्कर मेटिन केयिस, इद्रम इतोग, 'नीवा लोप्पा नना बाताल केंजलाह आतन रा? इंजेक नीक इद कबळते, नना तास पावोन आयकन. निमा नयेनाहक कीसोर मतिन, अद कबळता पूरा लेका कीस, नाक ईम!' इतोग.

3 इत्स्के पया, ओग मेटि तनतनाय आल्स बोटटोग, 'नना इंजेके बाताल कीकन? माल्काल इतेके नाक कबळताह पेहचीयनोग. नाक इतेक इंजेक, पोयामते कबळ कीयलाह कयदेन आयो. ओसो बेगा ताल्हकिस तिनदलाह वने लजा वास्ता,' इनजोर आलिह कीतोग.

4 आलिह कीस पया, 'नना इंजेक बह कीकन, अद नाक सबे तेळियता. इद कबळतगडाह नाक पेहातापया, दुसोर लोकर नाक तमा लोन केयना गावले.'

5 इन्जि तना माल्कानगडाहि बोर करा इनजोर सामन तेंडिस मतोर, ओरगडाह ओर्विन-ओर्विन केयिस ताल्हकतोग, 'निमा साव्करिहक बेचोन करा मल्लहच ईयनद मन्हता रा?' इतोग.

6 इत्स्के ओर्वोग इतोग, 'नालुड अजर्क लिटर्क जयतुन पंडिना नेयु' इत्स्के, मेटि ओनु 'इद ऊळा, नीवा पेदिरता कागिद मन्हता, तेनगा रेंड अजर्क लिटर्क इनजोर चट्टिपेट रासा,' इनजोर वेहतोग.

7 पया ओसो दुस्रोण ताल्हकतोग, 'निमा साव्करिहक बेचोन करा मल्लहच ईयनद मन्हता रा?' इनजोर ताल्हकतस्के, 'नूर कंडिड गोहक मल्लहचीयनद मन्हता' इतोग. इत्स्के ओन वने 'इद नीवा पेदिरता कागिद मन्हता, तेनगा नालुड वीसाड कंडिड इनजोर रासा,' इनजोर वेहतोग.

8 'पया ओग मुळ्हे मेटि, पका सत्रलते कबळ कीतदिन माल्काल ऊळिसि, ओन 'पका उसर मर्हनिन रा!' इन्जि इतोग. इद्रमलेहका देवुळतुन पुतोर लोकरिहकाय एक्वा, देवुळतुन पुनबोर लोकर, ओर्विहक-ओर्वोग ईयना-एतनदिना लोप्पा, पका सत्रल मन्हतोर.

9 नना मीकू वेहतलाह आतन, इद दुनियाता मालसोमते, आपुहक गोततोर दोकिह कीम्हट. बाराहक इतेके अद मालसोम बेस्के मायगा, अस्के बेस्केन मायवव लोहकने मीक जागा दोर्कंगा.

10 'बोग उडीला पोल्लोते सेतेम मन्हतोग, ओग बेरा पोल्लोते वने सेतेमे मन्हतोग. मति बोग उडीला पोल्लोते सेतेम इलेग, ओग बेरा पोल्लोतगा वने सेतेम इलेग.*

11 अदिनेनाहक इद बूमतगड मालसोमतेने मीट सेतेमते इलवेके, देवुळि तना राजेमता मालसोमतुन मीवा कयदे बेद्रम ईयगा?

12 दुस्रोना मालसोमतुन मीट सेतेमते काळडविर इतेके, देवुळ ईयनद तुस मीक बेद्रम दोर्कंगा?

13 'अदिनेनाहक ओर्वोगे ओर्वुलतोग, इरूर माल्कालोरा सेवा-साकुर कीया पगवोग. बाराहक इतेके ओग ओर्विन बार कोटुल कीयनोग, ओसो ओर्विन बार जीवा कीयनोग. इलवेके ओर्विना पोल्लो केंजनोग, ओर्विना पोल्लो बार केंजोग आयनोग. अद्रमे मीट वने मालसोम ओसो देवुळि, इव रेंडिना सेवा मुर्तिय कीया पगविर,**' इनजोर वेहतोग.

देवुळता पोल्लो बेस्केन मायो

14 येसु इव पोल्लोड वेहनेके, अगा उय्तर परसिर मतोर. ओरु कोताना पोगोन पका जीवा कीदूर.* अदिहक येसु इतव पोल्लोन केंजिसि, ओन पास्किदूर.

15 पया येसु ओरिन इतोग, 'मीट लोकरा मुनेह माट सेतेमतोराम इहनिर, मति मीवा पोटातगा बाताल मन्हता, तान देवुळ पुन्हता.* बेव-बेव पोल्लोड मन्कना विचरते पायदाताड मन्हताड, अव देवुळतुहक एण्ड वास्ताड.

16 'पया मीहवाल योहन वानाहजोम, मोसानाड अडोड ओसो देवुळता कब्रतोर साङ्गम*, इव लोकरिन ताकिह कीसोर मंदुड, ताना पया देवुळता राजेमता बेसता कब्र पोकर आयलाह आता. ओसो सबेटोरिन ताना राजेमतगा ओळहतलाहि, पोकर केवालोर गोंडगोंड अस्तोर.*

17 ओकाविला पोगोटा बूमि ओसो इळता बूमि बूळेम आयनुड, मति देवुळताड अडोना साङ्गमतगडा उंद गीता वन मायो आयागा.*

मुतेन विळसनदिना लोप्पा

(मत्थ्याल 5:32; मार्कल 10:11-12)

18 'बोगाय मुने ततद मुतेन विळिसिसि, ओसो उंदि दुस्रा मुतेन ततोग इतेके, ओग साय्याल कबळ कीस्तोग. ओसो बोगाय अद्रम विळिससीतद आंचान बार, तन्क मुते कीतोग इतेके, ओग वने साय्याल कबळ कीस्तोग.*

साव्कर मन्कल ओसो गरिब मन्कल

19 'ओसो उंद पोल्लो केंजाट. ओर्वोग पका साव्कर मन्कल मतोग. ओग हुंगा पंडलेहकाडा रंगताड, पका दाराताड गेंदेड केन्मदोग. ओसो दिनमे बेस सुकमते, गिर्दा-वेळ्काते ओसो बेरा गिजुरते मंदोग.*

20 मति ओर्वोग बार ओसोय गरिब मन्कल मतोग. ओना पेदिर लाजर मता. ओग मेंदुलमेंड बोटाड अस मतोग. ओन दिनमे साव्करना लोता अगदागा, बोरो तचि तासिस अंदुर.

21 साव्कर तिनदहपा, इळन अरतव पेसावार्किन तेला तिन्जि, पोटातुन निहेनन इन्जि, ओग विचर कीदोग. ओसो ओना मेंदुदाड बोटान नयक बार वासि नाकिन्दुड.

22 'मनेक मनेके उंद दिया, गरिब मन्कल डोलतोग. अस्के देवतुलक वासि, ओना जीवातुन पोगोन सिंगदीपतगा अब्रहम मुय्तोना' कचुल ओस तासताड. पया उचुक दियाने, ओग साव्कर मन्कल वने डोलतोग. लोकर ओना सति-गति कीतोर.

23 ओग साव्करना जीवा हानादीपता किसबटटा जागातगा तिपलते मनदहपा, पोगोन ऊळतोग; ऊळनेके, ओन्क जेकु अब्रहमना कचुल, लाजर उदिस मनदनदिन ऊळतोग.

24 अस्के पया ओग अब्रहमिन आळो कीस इद्रम इतोग, 'ए अब्रहम तादोनिन! नाक ऊळिस जीवा लोपरा रा! नना किसबटटगा कर्वलाह आतन. निमा मुर्वत कीसि लाजरिन लोहचीम, ओग वासि तना वेळ्जतुन एतगा मुळहचि, नावा वेंजेतुन सितुर कीयग,' इनजोर केयतोग.

25 अस्के अब्रहम इतोग, 'ऊळा पेका! निमा सीता कीम, जीवात मनदहपा, नीवा पिसमुळते बाताल गावले मता, अद सबे नीक दोर्कता. मति वेग लाजरिहक इतेके, अद्रमता सुकमता पिसमुळ दोर्को. इंजेके इगा वेन्क बाताले तिपल इले. मति निमा मात्रम अगा कर्वलाह आतन.

26 ओसो उंद पोल्लो केंजा, मीवा-मावा नडुम, उंद बेरा कस्क्ने मनदद किडि मन्हता. अदिनेनाहक मियगडाह बोर इके वेंडकोम इतेक तेला वेंड पावोर, ओसो मयेकेडेनाह मिथेके बोर वेंडकोम इतेक तेला वेंड पावोर,' इनजोर इतोग.

27 अस्के साव्कर इतोग, 'अल अह इतेक तादो, नना नीक अर्जि कीम्हनन. नियोग लाजरिन नावा बाबाना लोन लोहचीम.

* 16:10 16:10 मत्थ्याल 25:21,23 * 16:13 16:13 मत्थ्याल 6:24; यकूब 4:4 * 16:14 16:14 2 तिमोति 3:2 * 16:15 16:15 रोम सह्रतोर 8:27; तोहचीतव पोल्लोड 2:23 * 16:16 16:16 मोसानाड अडोड ओसो देवुळता कब्रतोर साङ्गम इतेके येसु वायनाम्ने रसतद पूरा पाळना साङ्गमि. * 16:16 16:16 मत्थ्याल 11:12-13 * 16:17 16:17 मत्थ्याल 5:18 * 16:18 16:18 1 कुरिततोर 7:10 * 16:19 16:19 यकूब 5:5 † 16:22 16:22 अब्रहम इय्येलतोग पेदामुय्तोम मतोग, ओसो देवुळता बेस गोततोग मतोग.

28 बाराहक इतेके नाक एयवुर तमोर मन्ह्तोर, (ओर नावा लेहका पापि बुदते मनमाकिर इनजोर,) ओरिन अनज वेहतेके, नना पका तिपल आयहनन इद जागातगा, ओर वावोर आयनुर, इनजोर इतोग.

29 इतस्के अब्रहम इतोग, 'ओरगा इतेके मोसाल रासतव अडोड, ओसो दुसोर देवुळता कबुरतोर रासतव पुस्तकिड मन्हाटाड. अविस्किन अर्विसि, अगडा पोल्लोतुन केंजिर, अद्रमलेहका ताकिर,' इतोग.

30 इतस्के साब्वर मन्कल इतोग, 'अद्रम आयो अब्रहम तादो! डोलतोरगडाह बोगाय अन्जि ओरिन वेहतेके, ओर पापमता अगादाहि मिळिन्दसि, देवुळतके मलयनुर,' इतोग.

31 अस्के अब्रहम ओन इतोग, 'मोसाल रासतव अडोना, ओसो दुसोर देवुळता कबुरतोरगडा पुस्तकिना पोल्लोतुन केंजोर इतेके, डोलतोग मन्कल जीवा अर्सि, ओरिन वेहतलाह अतेक वने, ओर केंजोर आयनुर,' इनजोर इतोग."

17

पापमता लोप्पा येसुना काहमुळि

(मत्याल 18:6-7,21-22; मार्कल 9:42)

1 उंद दिया येसु तनाड कगायवालोरिन वेहतोग, "पापम कीयनाह तहतनव पोल्लोड मनदनुडे! मति बोग मीकु पापमतेके ओसीस्तोग, ओना पका गोसा आयगा!

2 उडूलोर पेकोरा लेहका नाक नमवालोरगडाहि बोनाय वागोन, ओना नयगा मतद विस्वसतुन विस्सलाहि, बोग कटळ वाटटप आस्तोग, (विग कटळ वाटवाल देवुळता बेरा सिक्ससतुहकु ओजोनोग). वेना वेळेटाग पका पूहतद जेता बंडातुन दोहचि, वेन समदुरते वेल्लाह आता कसातगा मुळहतना, (इद बेरा सिक्ससा अंदु; मति) तान्काय वीळिस बेरा सिक्ससा, देवुळि अद्रम कटळ वाटवाहक इयगा.

3 अदिनेनाहक मीवा ताकमुळते उसर मन्हटु.

"मीवा तोळतोग गल्लि कीतेके, ओन तेर्हाट्ट. ओग तना कीता गल्लिताह मलतेके, ओना गल्लितुन मापि कीम्हट्ट.

4 ओग उंदिय दिया एळुड मल्काड मीवा विस्सते पापम कीसि, ओसोवने एळुड मल्काड मियगा वासि, नना चुकतन, इजेक अद्रम केवोन इनजोर इतेके, ओन मापि कीम्हट्ट," इनजोर वेहतोग.

विस्वसता पोल्लो

5 इदिन पया केंजिस, "मावा विस्वसतुन बेर्सिह कीसीम गरू," इनजोर बळयिर येसुसामिन इतोर.

6 इतस्के येसुसामि इतोग, "मीवा विस्वस नूडमेटा मतेक वने, मीट इद बेरा ताळ मरातुन, 'कुळह वासि, समदुरतगा निलम' इनजोर वेहतेके, अद मीवा पोल्लोतुन केंजगा.✱

ओर्युलतोना जबन्दर

7 "इजेके मियगडाहि बोना तेला लोतगा ओर्युलतोग मनदोनोग, ओग पूहतलाह आयि, इलवेक इसि कौदानके आयि, अनेग. अन्जि तना कबळतेनाह लोन मल्स वातस्के, 'वाता वावाय गाटो तिनदलाह उदा रा' इनजोर, माल्काल ओन इनोग आयनोग.

8 मति 'नयेनाहक गाटो अटा, जगा केम्स नना तिनाहजोम, नाक वॉटिस ईम. ताना पया निमा तिन' इनजोर इनदोनोग.

9 ओसो नना वेहतद कबळतुन कीतोग इनजोर, ओर्युलतोना 'बेस कीतिन!' इनजोर इनोग आयनोग.

10 अद्रमे मीट वने देवुळ वेहतद पूरा कबळतुन मारिह कीतस्के, 'माटु ओर्युलतोरोग मान दोर्कना मुर्तिय लायक आयोम! माक बेद कबळ कीयनद मता, अदे कबळतुन कीतोम,' इनजोर इन्हट्ट," इनजोर येसु वेहतोग.

येसु दहा मोंडरोगमतोरिन सत्रे कीस्तोग

11 पया येसु येस्सलेमतके दायहपा, सामरिया ओसो गालिल, इव पटिना नडुमतुहक अनजोर मतोर.

12 अस्के येसु बेदो उंद नाटेनगा दायहपा, अगादुहक उचुन अबर, मोंडरोगमतोर दहा मन्कलोर निच मतोर.

13 ओर येसुन ऊळिस जोरते केयतोर, "ए येसु! गरू! माक ऊळिस जीवा लोपा," इतोर.*

14 येसु ओरिन ऊळिस इतोग, "अले मीट इजेक इगडाह अन्जि, मीवाड मैदुस्किन बूमयालोरिहक तोहाट्ट," इनजोर इतोग. इतस्के ओर अतोर. अनेक-अनेकेन ओरा मोंडरोगम मायता.

15 पया ओर दहा मन्कलोरगडाहि ओवोंग मन्कल, तना सत्रेम आतदिन ऊळतोग. अस्के ओसोवने येसुनगा मल्स वासि, जोर-जोरते केयिस, देवुळतुन जोहर कीया बोटटोग.

16 ओसो ओग येसुनाड काल्क अर्सि, ओन जोहर कीतोग. ओग मन्कल सामरि जाततोग, (इतेके उडूला जाततोग) मतोग.‡

17 अस्के येसु इतोग, "कतमतोर सत्रेम आतोर इसि. पया इंका नव मन्कलोर बेगाडूर?

18 येग यहूदि आयवोग दुसा जाततोन विळिससि, ओरगडाह बोगे बह देवुळतुन जोहर कीयलाहि, मल्स वावोग गोतो!" इतोग.

19 ओसो ओन, "तेदिस अन! निमा नाक विस्वस कीतिन, अदिनेनाहक सत्रेम आतिन," इतोग.

देवुळता राजेम बेद्रम वायगा?

20 उंद दिया परसिर येसुन, "देवुळि तना राजेमतुन माक बेस्के दिसिह कीयगा?" इनजोर ताल्हकतोर. ताल्हकतस्के येसु वेहतोग, "देवुळ राजेम कीयनद कोंडाहक दिसो आयगा.✱

21 देवुळि मीवा नडुम राजेम कीस्ता. अदिनेनाहक 'इदु! देवुळि इगा राजेम कीस्ता. अदु! अगा राजेम कीस्ता,' इनजोर लोकुर वळहकोर आयनुर," इनजोर वेहतोग.

22 ओसोवने कगायवालोरिन इद्रम इतोग: "माने-मन्कना नडुम पुटोनन, नना राजाल आसि वायनद दियातुन ऊळलाह विचर कीकिर, मति मीट ऊळ पागिर आयकिर, इद्रमता वेला वायगा.

23 अस्के इगा मन्ह्तोग, अगा मन्ह्तोग, इनजोर लोकुर मीकु इनदनुर, अगा मीट अनमाट्ट, ओरा संगे कलियमाट्ट.✱

✱ 17:6 17:6 मत्याल 17:20; मार्कल 11:23; 1 कुरितोर 12:9 * 17:13 17:13 यहूदि लोकुर मोंडरोगम आतोर मन्कलोरिन, कळ्वोग आतोर इनजोर जेक कीदुर, ओसो ओरिन नडुहक अबर तसिन्दुर. † 17:14 17:14 ओर मोंडरोगमताहि सत्रेम आंदुर, ओरिहक बूमयानगा अन्जि, माट सत्रेम आतोग इन्जि, तोहता पोटन्दुर, अस्के बूमयालोब मीवा कळ्वोग एडटा इन्जि वेहन्दुर. ओर वेहतस्केन, मोंडरोगमतोरिहक लोकुरा संगे कलियलाह पोलिदु (लैब्यवस्था 14:1-32). ‡ 17:16 17:16 सामरि जाततोरिन, यहूदि जाततेक विटळ तसिन्दुर. ✱ 17:20 17:20 19:11; कळयि 1:6 ✱ 17:23 17:23 मत्याल 24:23; मार्कल 13:21

24 पोगोन उंद बाजेतके मिळ्स्कतेके, दुसा बाजेतके वेहक आस्ता. अद्रमलेहकाने माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नना, आक्रि दियाते वायकन अस्के, कतमतोरिन नाक ऊळनुर.*

25 मति ताना मुने नना पका तिपल आयकन. इद पीळतोर मन्कलोर नाक पास्कनुर.

26 "नोहा मुय्तोना वेलाते बेद्रम आता, अद्रमे माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नना वायहपा आयगा.

27 नोहा मुय्तोग ओडाताग नेडा-नाहजोम, लोकुर तिनदना-उनडना कीदुर, मुतेस्क तन्दुर, मुजोहक अन्दुड. पया बेरा उड्डा वासि, ओर कतमतोरिन बूळे कीता.*

28 "ओसो लोटना वेलाते वने अद्रमे आता. लोकुर तिनदना-उनडना, असना, वमना, वीतना, लोहक पंडना कीदुर.

29 मति लोट सोदोम सहरताहि पेसतस्के, पोगोटा बूमताहि मळगनव किसतळिमड अरताड, अस्के नागमेटोर कतम बूळेम आतोर.*

30 माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नना दिसनद दिया वने,* अद्रमलेहकाने आयगा.

31 अदिनेनाहक अद दिया बोगाय लोता पोगोन मतेके, लोतगा मनदनद सामनतुन ततलाह, इळन रेगनद आयो. अद्रमे बोगाय मन्कल पोलमते मतेक वने, ओग मल्स वायनद आयो.*

32 लोटना मुते (देवुळता पोल्लोटुन केंजवा, सोदोम सहरतुन मिळ्न्दिस् ऊळतस्के), तान्क बह आता, अदिन सीता कीम्हटु.*

33 "ओसो बोग इद बूमताग आपुना जीवातुन पिसिह कीयलाह ऊळिहताग, ओग आक्रिते बूळेम आयनोग. बोग बारा नयेनाहक सबे पोहतहताग, ओन्क देवुळताहि पूना जीवा दोर्कागा.*

34 नना मीक वेहतहनन, नना वायहपा, नाका इवूर मन्कलोर उंदिय जागाते उजिस मनदनुर. मति नना ओर्विन बार नावा संगे मनदलाह ओयकन, ओर्विन बार सिक्ससा आयलाह अगान विळ्न्सिरीकन.

35 ओसो रेंड आस्कु जेताते पिंड नोमसोर मतेके, नना उंदतुन बार नावा संगे ओयकन, उंदतुन बार अगान विळ्न्सिरीकन.* [

36 इवूर मन्कलोर पोलमताग मतेके, नना ओर्विन बार नावा संगे ओयकन, ओर्विन बार अगान विळ्न्सिरीकन," इतोग.]S*

37 अस्के कागयावालोर येसुन, "इव पोल्लोड बेगा आयनुड सामि?" इनजोर ताल्हकतोर. अस्के, "बेगा हातद सेता मनदगा, अगा गीदस्क जमा आयनुड,*" इनजोर येसु इतोग.*

18

पार्तना कीसोरिन मनदना

1 पया येसु तनाड कागयावालोरिन दिनम पार्तना कीसोर मनदना, ओसो अमेसा पार्तना कीयलाह बेस्केन ओरम आयना आयो इनजोर.* उंद पीटो इद्रम वेहतोग.

2 "उंद नाटेनगा ओर्वोर्ग गाय्ताल मतोग. ओग लोकुरा नेयम कीसीदोग. मति ओग मन्कल मात्रम देवुळतुन बह रेयवाल आयोग, ओसो लोकुरा पर्वा वन केवाल आयोग.

3 अदे नाटेनगा उंदि रांडे आंचाल मता. अद ओनगा दिनमे वासि, 'गाय्ता, नावा विस्दतोना संगे मनदनद कटूलातुन, नेयम कीसि देहचीम,' इनजोर वेहनुर.

4 वेल्लाडे दियाड अनाह, ओग ताना नेयमतुन पर्वा केवालेवा केमेन मतोग. मति उंद दिया ओग तनतनाय विचर कीतोग, 'नना देवुळतुहके बह रेयो, ओसो मन्कहके बह रेयवानन आयोन.

5 तेला मति इद रांडे आंचालि दिनमे नयगा वासि, कयर कीस्ता. अदिहक इंजेक तेना नेयम कीसि देहचीतेकेन बेस आयगा. इलवेके इद दिनमे कयर कीसोरिन मनदगा,' इतोग."

6 पया ओसो येसुसामि इतोग, "नेयम कीसेवाल लागवोग मन्कल बाताल इतोग, अद पोल्लोतुन सीता कीम्हटु.

7 देवुळ आचतोर लोकुर,* देवुळतुन नाका-पियलि कोळ्व कीसोर मन्हतोर, ओरा नेयम आयना इन्जि, ओरिहक तोळ इयलाहि, देवुळि आल्सेम कीयगाया?*

8 नना मीक वेहतहनन, देवुळि ओग नेयम चट्टिपेट कीसीयागा. तेला मति माने-मन्कना नडुम पुटटोनन, नना बेस्के मल्स वायकन, अस्के इद बूमताग विस्वसतुन विळ्स्वा, पार्तना केवालोर दोर्कनुरा?" इनजोर वेहतोग.

देवुळता मुनेह उड्डला बुदतोग आस मनदना

9 ओसो उय्तर मन्कलोह, माटे देवुळतुहक विचर वानाह पिसिह्नोम इनजोर, दुधोरिन पास्किंदुर.* ओरेनाहक वने येसु उंद पीटो वेहतोग.

10 "इवूर मन्कलोर देवुळतुन पार्तना कीयलाहि, मंदिरतगा अतोर. ओरगडाह ओर्वोर्ग बार परसि, ओर्वोर्ग बार नाकातगा सिद्वा एनवाल.

11 परसि बाताल कीतोग इतेके, ओग सिद्वा एनवानगडाह जेक निचि, इद्रम पार्तना कीतोग, 'ए देवुळतिन! नना दुधोरा लेहका कलेनन आयोन, ओसो नाळेह केवानन वने आयोन, साद्याल कबळ केवोन. ओसो नियोग सिद्वा एनवाना लेहका वने, नना लोकुरिन मुळहवानन आयोन. अदिनेनाहक नना नीक जोहर कीयहनन.

12 वारमेट्टेहक रेंड मन्कलाड उपस कीयहनन. नावा कमयता दहा तूस्कनगडाहि, उंद तूस् नियेनाहक दान वने इयहनन," इनजोर इतोग.

13 "मति सिद्वा एनवाल मन्कल जेक नितोग. ओन्क पोगोन ऊळलाह वने दीरा वावो. ओग तना पापमतुन आलिह कीसि,* अर्युल पासोर इद्रम पार्तना कीतोग, 'ए देवुळबाबा! नना बेरा पापि मन्कनन आंदन. नावा पोगोन जीवा लोपा,' इनजोर इतोग.

14 पया ओर इवूरगडाहि, सिद्वा एनवाले देवुळता मुनेह सेतेमतोग आसि लोन अतोग. मति परसि सेतेमतोग आयोग. बाराहक इतेके, बोग तन्क बेरोनन इन्हताग, देवुळि ओन उड्डलोका कीस्ता. मति बोग तन्क उड्डलोनेन इन्हताग, देवुळि ओन बेरोग कीस्ता,"* इद्रम वेहचि पीटोतुन येसुसामि मारिह कीता.

* 17:24 17:24 मत्थ्याल 24:27 * 17:27 17:26-27 पट्टुम्लि 7; मत्थ्याल 24:37-39 * 17:29 17:28-29 पट्टुम्लि 19:15-25 * 17:30 17:30

2 तिसलुनितेर 1:5-7; 1 पत्र 1:7; 1 योहन 3:2 * 17:31 17:31 मत्थ्याल 24:17-18; मार्कल 13:15-16 * 17:32 17:32 पट्टुम्लि 19:26 * 17:33

17:33 मत्थ्याल 10:39; 16:25; मार्कल 8:35; लूकाल 9:24; 14:26; 17:33; योहन 12:25 * 17:35 17:35 मत्थ्याल 24:41 S 17:36 17:36 उज्जुक

मोदूल कायिहहननाग इद वचन स्ते. * 17:36 17:36 मत्थ्याल 24:40 * 17:37 17:37 बेगा हातद सेता मनदगा, अगा गीदस्क जमा आयनुड मत्थ्याल 24:28, इद वचनता

नोट ऊळाट. * 17:37 17:37 मत्थ्याल 24:28 * 18:1 18:1 2 कुरिततोर 4:1,16; गलातितोर 6:9; इपिसुसतोर 6:18 * 18:7 18:7 कुलुसितोर 3:12

* 18:7 18:7 रोम सहरतोर 8:33; तोहचीतव पोल्लोड 6:10 * 18:9 18:9 रोम सहरतोर 14:3,10 * 18:13 18:13 सिद्वा एनवालोर रोम संकरतुहक सिद्वा एन्दुर,

एकेके वेचोक एतना मंद, तान्काय वीळ्न्सि कोताड एन्दुर. अदिनेनाहक यहदि लोकुर बेरिन पाय्बहलोर इद्र. * 18:14 18:14 मत्थ्याल 23:12; लूकाल 14:11; याकुब 4:6; 1 पत्र

5:6

पेकोरिहक येसु बर्कत ईस्तोग

(मत्याल 19:13-15; मार्कल 10:13-16)

15 उंद दिया तमाड पेकोरा पोगोन कय तसिसि, ओरिहक बर्कत ईयेग इनजोर, लोकरु येसुनगा बाला पेकोरिन तचोर मतोर. मति इके येसुना एरे पेकोरिन तमाड इनजोर, कगयवालोरा ओराड तलिस्क-तपेरिन तेहंतोर.

16 मति येसु पेकोरिन तनगा केयिसि, कगयवालोरिन इतोग, “पिलाड-पेकोरिन नयगा वायलाह ईन्हट्ट, ओरिन रोमिह केमाट. बाराहक इतेके देवुळबाबाल वेरा लेहकाडोर कुल्लु बुदतोरिहके राजाल आस्तोग.”

17 इह केंजाट, नना मीक सेतेम वेहतलाह आतन, बोस वेर उडुलोर पेकोरा बुदता लेहका आसि, देवुळतुन तमा जीवातगा राजेम कीयलाह एवोर, देवुळ राजेम केवालोरा लोकरुगा, ओरिहक बेस्केन जागा दोर्को आयगा,” इनजोर वेहतोग.

साव्कर ताल्हकतद पोल्लो

(मत्याल 19:16-29; मार्कल 10:17-30)

18 पया ओवोँग यहुदि मुक्याल येसुन इद्रम ताल्हकतोग, “गू! निमा पका सेतेमतोनिन आदिन. नाक वेहा, देवुळता संगे अमेसाता पिसमुळ दोर्किह कीयलाहि, नना बाताल कीकन?” इतोग.

19 इतस्के येसु ओन इतोग, “निमा नाक सेतेमतोनिन इनजोर बाराहक इहनिन? देवुळतुन विळिसस बोगे सेतेमतोग इलेग.

20 निमा मोसानाड अडोड इतेके पुहनिने: साखाल कबळ केमा, बोने हक्कमा, बोनाड कलमा, जोल साबिस एमा, आपुना तलोग-तपेहक मान ईम,” इनजोर वेहतोग.

21 ओग मुक्याल, “इव सबे पोल्लोनु, उडुलस्केडाहिये माळसोर वायलाह आतन गू!” इतोग.

22 ओना पोल्लोतुन केंजिसि येसु इतोग, “(इंगो निटमे निमा उडुलगडाहि अव अडोन माळसोर वातिन, मति) नियगा इंका ओसो उंद पोल्लोता कमि मन्हता. अन! नियगा मनदन्द सबे मालसोमतुन वमिसि, लेवोरिहक तसिसीम. अद्रम कीसि, निमा नावा संगे मन्जि नावाड कगया. अद्रम कीतिन इतेके, पोगोन देवुळता जागातगा नियेनाहक निटमता मालसोम दोर्कगा,” इनजोर इतोग.

23 येसुना इद्र पोल्लोतुन केंजिसि, ओग मुक्याल ओसोय मेसेहने आतोग. बाराहक इतेके, ओग पका साव्कर मतोग.

24 ओग मेसेहने आतदिन उळिसि येसु इतोग, “साव्कर लोकरु देवुळता राजेमतोर आयना इतेके, पका मुस्किल आस्ता.

25 ऊज-बुकातहक स्ट्रम पेरिस दया पगयहताय? अद्रमे, मता मन्कल देवुळता राजेमतोग आयना इतेके, तान्काय मुस्किलता पोल्लो!” इनजोर वेहतोग.

26 अस्के येसुना पोल्लोतुन केंजावलोरा ताल्हकतोर, “अह इतेके अमेसाता पिसमुळ पया बोन्क दोर्कगा गू?” (पका मालसोम इतेके देवुळता देव्याता सीना आंद इनजोर विचर कीताहकु, ओर इद्रम इतोर.)

27 इतस्के येसु इतोग, “इव पोल्लोड मन्कना कयदे आया पगवोड, मति देवुळताये कयदे इव सबे आया पगयहताड.”

28 इनजोर इतस्के पत्रु इतोग, “ऊळा गू, माट इतेके मावा लोन-दुवर विळिसस, नीवा पेरके वातोग.”

29 इतस्के येसु इतोग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतनन, बोगाय देवुळि नावा राजाल इनजोर तान माळलाह, तना लोन-दुवरतुन, मुतेनु, पिलाड-पेकोरिन, तलोग-तपेनु, दादाल-तमोनु विळिसनोग,

30 ओन्क इद्र कालमते लेकालेवा सम्परम ओसो एळम-दळमतोर दोर्कनुर, अचोने आयो मति ओसो वायना कालमते अमेसाता पिसमुळ वने दोर्कगा,” इनजोर वेहतोग.

तना हामुरता पोल्लोतुन येसु वेहतह्तोग

(मत्याल 20:17-19; मार्कल 10:32-34)

31 पया येसु तनाड बारा बळयिरिन, बेदो उंद जागातगा केयिस इतोग, “इद्र ऊळाट! माट येसुलेम दायलाह आतल. माने-मन्कना नडुम पुटटोनन, नावा लोप्या वेल्लाय मुने देवुळता कबुरतोर बाताल रासिस तासतोर, अद सबे करल आयगा.

32 रासतप लेहका नाकु यहुदि आयवोरा कयदे पोस ईयनुर. नावा पोगोन उस्कनुर, पास्कनुर, नावा कदर रेहतनुर.

33 जेटुलाते नल्हतनुर, अह कीसि नाक हक्कनुर. मति नना मूंड दियाने जीवा अरयकनुर,” इनजोर वेहतोग.

34 मति ओग वेहतव पोल्लोन्डाहि कगयवालोरिहक उंद पोल्लो वन तेळियो. अव पोल्लोना अर्तम ओरगडाह मकिह कीतद मता. अदिहक ओग वेहतव पोल्लोड, कगियवालोरिहक मुतिय तेळियोड.

येसु तोववोन बेस कीस्तोग

(मत्याल 20:29-34; मार्कल 10:46-52)

35 पया येसु यरिगो नाटेना एरे एवतोग. अस्के नाटेना लोप्या ओळिधिहपा अगदा कचुल ओवोँग तोववोग गुडि उदिस बिचेम ताल्हकसोर मतोग.

36 अस्के लोकरु लोडतुन केंजिसि, “(अले बोराय नाक वेहाट रा!) इगा बाताल आस्ता?” इनजोर ताल्हक बोटटोग.

37 पया बोगे ओनु, “नासरेत नाटेनोग येसु दायलाह आतोग रा,” इनजोर वेहतोर.

38 वेहतस्के ओग गुडि, “ए येसु! दाविद राजाना कूळतोनिन पिसिह केवानिन! नावा पोगोन दया कीमू,” इनजोर केयतोग.

39 केयतस्के मुडा मुनेह मतोस, “निमा केयमा रा, केमेन मना!” इनजोर ओन तेहंतोर. तेला मति ओग ओसोवन पका जोरते केयलाह आतोग. “ए दाविद राजाना कूळतोनिन! नावा पोगोन दया कीम!” इतोग.

40 इतस्के येसु ओना लोडतुन केंजिसि नितोग. निचि “अले ओन नयगा ताट रा,” इतोग. पया ओन येसुनगा ततोर. ततस्के येसु ओन ताल्हकतोग,

41 “नयगडासि नीक बाताल गावले?” इतस्के ओग, “नाक तोवनाह कीसीम सामि,” इनजोर इतोग.

42 पया येसु, “अले! अह इतेके नावा पोगोन विस्वस कीतिन, अदिहक तोव्म,” इनजोर इतोग.

43 अस्के ओग तोपेन तोवतोग. तोवतस्के देवुळतुन जोहर कीसोर-कीसोर येसुना संगे अतोग. अगा मतोर सबेटोर ओग गुडि सत्रेम आतदिन ऊळिसि, देवुळतुन जोहर कीतोर.

19

येसु जकयिना लोन दास्तोग

1 पया येसु यरिगो नाटेनगाहक अनजोर मतोग.

2 अद नाटेनगा ओवोँग जकय पेदितोग मन्कल मतोग. ओग रोम सर्करतोरिहक, सिदवा एनवालोगा मुक्याल मतोग. ओसो पका साव्कर मतोग.

3 येसु बोग आंदोग इनजोर, ओग ऊळलाह अगिड पहकिंदोग. मति येसुना सर्ने वेल्लाय मुल मताहकु, ओन ऊळ पगवोग. बाराहक इतेके ओग ओसोय गुटिल मतोग.

4 पया येसुन ऊळकन इन्जि, ओग जकय येसु दायनद आगदेके मुनेह वितिसि, उंद तोया मराताग तगडतोग.

5 येसु अद मराताग एवतोग, अस्के पोगोन ऊळिस ओन इद्रम इतोग, “अले जकय! चट्टिद इळन रेगा! नाक नेंड नीवा लोन रोमना मन्हात,” इतोग.

6 इतस्के जकय चट्टिपेट रेगिसि, येसुन तना लोन ओतोग. ओसि बेस-नेहना गिदीते उदिह कीतोग.

7 येसु जकयिना लोन अतदिन ऊळिसि, “वेग पापि मन्कना लोन मनदलाह अतोग,” इनजोर मुडा मन्कलोर मुयोग आया बोटटोर.

8 पया जकय निचि येसुसामिन इद्रम इतोग, “गस! इंजेके नावा मालसोमतगडाहि वळ्णा त्स लेवोरिहक ईन्धनन. ओसो नना बोनागडाह आधि नाळेह कीस ततद मतेके, ओन्क नालुड पटिड मल्लहच ईन्धनन,” इतोग.

9 अस्के येसु ओन इतोग, “नेडु इद लोतगा अमेसाता पिसमुळ वाता. वेग सिदवा एनवाल वने, अब्रहमना जालपिलतोगे आंदोग.”

10 माने-मन्कना नडुम पट्टोनन नना लेसतोरिन परहकलाह, ओसो ओरिन पिसिह कीयलाहि वातन, “इदिन सीता कीम्हट्टु,” इनजोर इतोग.

बंगरताड कोताना पीटो

(मत्याल 25:14-30)

11 पया (ओर बेद नाटेजगा मतो, अद नाटेनगडाह)येस्सलेम एरेन मता, अदिनेनाहक इंजेके येसु येस्सलेम एवयनोग अस्के, सबेटोर लोकर ऊळनाह, देवळि मयगा राजेम कीयगा इनजोर, मुडा मन्कलोर विचर कीदुर. अदिनेनाहक येसु ओरिहक उदि पुन्धिह कीयनद पीटो इद्रम वेहतोग.

12 “ओवोंग राजालोरा कुट्टमळतोग मन्कल मतोग, ओग राजाल आसि वायलाह, जेकता देसेमते सबेटक बेरोग राजान कलियलाह अतोग.

13 दायनामुने ओग तनाड ओर्युलतोरगडाहि दहा ओर्युलतोरिन केयतोग, केयिसि ओरिहक दहा बंगरताड कल्लदक* इतोग. ईसि, नना मल्लस वानाहजोम इव कल्लदकने मीट दंदा कीम्हट्टु इनजोर, वेहच अतोग.

14 “मति नाटेना दुसोर लोकर ओन विस्द कीदुर. अदिहक वेग मावा नडुम राजेम केमाकेग इनजोर, सबेटक बेरोग राजानगा, कबुतोरिन ओना पयाह लोहतेर.

15 पया ओग राजाल आसि मल्लस वातोग. वासि, नना बंगरताड कल्लदक ईस मतन, ओरु दंदा कीसि, बेचोक कमय कीतोर इनजोर ऊळलाहि, ओरिन केय वेहतोग.

16 पया मुनेतोग ओर्युलतोग वातोग, वासि, ‘महरज! निमा ईस मतिन अद बंगरता कोताते, नना दहा बंगरताड कल्लदक कमय कीतन,’ इनजोर वेहतोग.

17 वेहतस्के माल्काल इतोग, ‘बेस-नेहना कीतिन. निमा बेसतोग ओर्युलतोनिन! उडुला कबळतुन नाळेह केवालेवा कीतिन. अदिनेनाहक नीक दहा नाहकिन ताकिह कीयलाहि अदिकर ईकन,’ इतोग.

18 अद्रमलेहकाने दुसोग ओर्युलतोग वने वासि, ‘महरज! निमा ईस मतिन अद नीवा बंगरता कोतातगडाहि, नना एयुड बंगरताड कल्लदक कमय कीतन,’ इतोग.

19 इतस्के माल्काल वेन वने, ‘नीक एयुड नाहकना मुक्याल कीकन,’ इतोग.

20 पया ओसो ओवोंग ओर्युलतोग वासि, ‘महरज! इद नीवा बंगरता कल्लद देस्तिताग गट कीस तासिस मतन.

21 निमा कळक मन्कनिन आदिन, अदिहक नना नीक रेयतन. नीवा कयदे तासवदिन पेहकिहनिन, ओसो नीवा कयदे वीतवगडाड कोयहनिन,’ इतोग.

22 इतस्के माल्काल इतोग, ‘लागवोग ओर्युलतोनिन! नीवा तोडटा वळ्ळकतद पोल्लोतेने, नीक नेयम कीकन. नना कळक मन्कनन, नावा कयदे तासवदिन पेहकिहनिन, ओसो नावा कयदे वीतवगडाड कोयहनिन इनजोर, नीवा विचर मन्हात.

23 इतेके अद कल्लदतुन साबकरनगा बाराहक तासविन? अस्के नना वासि सवयते तेंडिस मनेनन,’ इतोग.

24 ओसो एरे निच मतोरीन इतोग, ‘अद कल्लदतुन वेनगडाहि ऊंदिसि, दहा बंगरताड कल्लदकनोग मन्कहक ईम्हट्टु,’ इनजोर वेहतोग.

25 वेहतस्के ओरु, ‘महरज! ओनागा दहा कल्लदक मन्हाताड इसि!’ इतो.

26 माल्काल इतोग, ‘नना मीक वेहतहनिन, बोर-बोरु तम्क दोर्कतद सोमतुन बेस काळिडहतेर, ओरिहक इका ओसो दोर्कगा. मति बोर-बोरु अद्रम केवोर, ओरगा मनदनदिन वने, देवळि ओयगा.

27 मति इंजेके इगा वेग राजेम कीयना आयो इनजोर, बोर नाक विस्द कीतोर, ओरिन नावा मुनेह तचि हळ्काट,’ इनजोर माल्काल इतोग,” इनजोर वेहचि, येसु पीटोतुन मारिह कीतोग.

येसुसामि राजाना लेहका येस्सलेम सहरते ओळियिहतोग

(मत्याल 21:1-9; मार्कल 11:1-10)

28 इव पोल्लोड वेहतापया, येसु येस्सलेम दायनद आगदे, लोकरा मुनेह-मुनेह ताक बोटटोर.

29 अनेके जय्तुन मेटाता कचुल मतव बेत्यागे ओसो बेतिन, इव नाहकना एरे एवतोर. अस्के कागयवालोरगडाह इर्वीरन इद्रम वेहतोग:

30 “मुनेह दिसनद नाटेनगा अन्हट्ट. आगा ओळियताहे, बोगे बेस्केन उदिस अनवद गाळद पियोतुन दोहच तासतदिन ऊळकिर. अस्के तान लेहच पोस ताट.

31 बोगाय बाराहक लेहतलाह आतिर इनजोर ताल्लकतेके, ‘सामिहक तेना गर्ज अरता’ इनजोर वेहाट,” इनजोर वेहच लोहतोग.

32 अस्के ओर अतोर, अतस्के येसु ओरिन बेद्रम वेहच मतोग, अद्रमे तान दोर्किह कीतोर.

33 पया अद गाळद पियोतुन लेहचोर मतो, अस्के गाळदताड माल्कालोर, ‘मीट तान बाराहक लेहतलाह आतिर रा?’ इनजोर ताल्लकतोग.

34 अस्के ओरु, “सामिहक तेना गर्ज अरता दादा,” इतो.

35 पया तान येसुनगा ततोर. तचि तमा मुचिस मतव गेदिड, गाळद पियोता पोगोन वाटटोर. वाटिसि ताना पोगोन येसुन उदिह कीतोर.

36 येसु ताना पोगोन उदिस पेसतोग, अस्के (राजाल अनेके बेद्रम कीस्तोर, अद्रमलेहका ओना मुनेह-मुनेह) लोकर असागा तमा मुचिस मतव गेदिन तागसोर, (ओन मान इद्रु).

37 अद्रमे पया जय्तुन मेटागडाह रेगतोग. अस्के आगुहक अनवालोर सबेटोर कागयवालोर, तमा ऊळतव बामिह कीयनव कबस्किन सीता कीसि, पका जोरते केयसोर, गिदीते देवळता जोहर कीया बोटटोर.

38 ओर इद्रम केयतोर इतेके,

* 19:9 19:9 गलतितोर 3:7 * 19:10 19:10 1 तिभोति 1:15

* 19:11 19:11 17:20; कळविर 1:6

* 19:13 19:13 इद्रमता उंद कल्लद बडि, अद

तुकने जोक-जोक नू दियाना कृति, इचोन मोलाता मता.

“देवुळबाबाना अदिकर पोस वावाल राजाहकु देव्या आयि!*

देवुळता संगे गुनम मन्हता!

पोगोटा बेरा देवुळतुहक मान आयि,”

इनजोर केयतोर.*

39 अस्के मुडगा मतोर उय्तर परसिर येसुनगा वासि, “गू! नीवाड कगयवालोरिन केयमाट इनजोर केमेन कीम,” इनजोर इतोर.

40 पया येसु ओरिनु, “नना मीक वेहतहनन, ओकावेला वेर बार केमेन आतोर इतेके, इव अगदगडाड बंडाडे केयनुड,” इनजोर इतोग.

41 पया येसु येसुस्लेम सहरता एरे एवतोग. अस्के अद सहरतुन ऊळिस अळतेग.*

42 ओसो इद्रम इतोग, “मीकु सुकम ईयनव पोल्लोन नैडे मीट पुन्ज मतेके, बेस आस मनालि. मति इंजेके इसि, अव पोल्लोड मीवाड कोडाहक दिसोड.”

43 मीवा कोटुलतोर इद सहरतुन सर्ने कीस, मीक तिपल कीयनुर, अस्के मीक मकलाहि जागा वने दोर्को आयगा, इद्रमता वेला वायगा.

44 मीवा देवुळि पिसिह कीयलाहि वातद कगोतुन मीट पुनविर. अदिनेनाहक मीवा कोटुलतोरे मीकु, मीवा सहरतुन, दुराते काल्हपनुर. ओसो गुरेताग बंडाता पोगोन बंडा मनवाह पिळहपळ कीयनुर,*¹⁷ इनजोर इतोग.

मंदिरतगा आटुम उदतोरिन येसु पंडिहतेग

45 पया येसु मंदिरतगा अतोग, अन्जि अगा रसातग आटुम उदतोरिन पलते पंडलाह बोटटोग.

46 येसु ओरिन इतोग, “देवुळता कबुरतोग इद्रम रासतोग:

देवुळ इह इन्हता: ‘नावा लोतुन मोळकनद जागा इनदनु,’*

मति मीट देवुळता लोतुन डाकुरा डेरा कीतिर,’¹⁸*

इतोग.*

47 अद्रमे पया येसु दिनम मंदिरतगा अन्जि कागहनदोग. पेर्मालोरे, साब्रमगूर, मुक्या मन्कलोर, वेर ओन हळकलाह अग ऊळिन्दुर.*

48 मति सबेतोर लोकरु पका गिर्दति, येसु वेहतनव पोल्लोन केजिंदुर. अदिनेनाहक ओन हळकलाह, ओरिहक अग दोर्को.

20

यहदि मुक्यालोर येसुन पोल्लो ताल्हकिहतेर

(मत्याल 21:23-27; मार्कल 11:27-33)

1 उंद दिया येसु मंदिरतगा लोकरुन कागहनके, बेसता कबुरतुन वेहचोर मतोग. अस्के पेर्मालोर, साब्रमगूर, वेर यहदिराड पेदलकना संगे ओनगा वातोर.

2 वासि “निमा बोना अदिकरते इडाह लोकरुन पंडलाह आतिन? नीक इद अदिकर इतोग बोग आंदोग, अले माक वेहा?” इनजोर ताल्हकतोर.

3 ताल्हकतस्के येसु इतोग, “अले अह इतेके नना वने मीक उंद पोल्लो ताल्हकिहनन!

4 देवुळता पेदिरते एग मीहतनद अदिकर, योहनहक बेगडाह दोर्कता? देवुळतेनाहया बार मन्कनेनाह? अले वेहाट,” इतोग.

5 अस्के ओर तमतमाये, कुस्क-कुस्क आसोर वळहकलाह आतोर, “वेन माट बाताल वेहतकल रा? देवुळतेनाहे ओन्क एग मीहतलाह अदिकर दोर्कता इनजोर वेहेतेक अचोन, ‘मीट पया बाराहक योहननाड केजविर?’ इनजोर माक इनदनोग.

6 ओसो मन्कनेनाहे ओन्क एग मीहतलाह अदिकर दोर्कता इनजोर इतेके, सबेतोर मावा पोगोन बंडाड उकनुर, बाराहक इतेके लोकरु योहननिन देवुळता कबुरतोग मतोग इनजोर इन्हेतोर,” इन्जि विचर कीतोर.

7 अदिनेनाहक ओरे, “माट पुनोम योहनहक बेगडाह एग मीहतलाह अदिकर दोर्कतायो,” इनजोर इतोर.

8 इतस्के येसु वने ओरिन “अह इतेके नना वने इव कबास्किन बोना अदिकरते कीयलाह आतन, अदिन मीक वेहोन,” इनजोर इतोग.

अंगुर वाळुम ओसतोग माल्काना पीटो

(मत्याल 21:33-46; मार्कल 12:1-12)

9 पया अगा मता मुडहक, येसु उंद पुन्जिह कीयनद पीटो इद्रम वेहता बोटटोग इतेके, “ओवोंग मन्कल तना जागातगा अंगुर सोपता वाळुम ओसतोग. ओसिसि उय्तर मन्कलीरिन कुलते ऊळेवाळे कीयलाह तासतोग. तासिसि वेल्लाडे दियाड मनदलाहि, दुसा देसेमते अतोग.

10 “पया मनेक मनेके, पंडिड कोयनद वेला एवता. अस्के वाळुमतुन ऊळेवाळे केवालोर माल्काना तस ईयनुर इन्जि, अंगुर वाळुमतोग माल्काल तना ओवोंग ओर्युलतोन लोहतोग. मति वाळुमतुन ऊळेवाळे केवालोर ओन पोसि पका नलहतोर, अह कीसि वेट्टाड कयक पंडिसीतोर.

11 पंडिटस्के पया, माल्काल ओसो ओवोंग ओर्युलतोन लोहतोग. ओर ऊळेवाळे केवालोर ओन वने पोसि पका नलहतोर. ओसो लजा वानाह ओना कदर रेहचि, वेट्टाड कयक पंडिसीतोर.

12 मुचाकेपाते माल्काल ओसोवने ओवोंग ओर्युलतोन लोहतोग. ओन वने नोमुर्क आनाह पका नलहचि, वाळुमता पलते वाटिसीतोर.

13 “पया इद्रम आतेके, ‘अह वाळुमता माल्काल तमतनाय विचर कीतोग,’ ‘इंजेके नना बह कीकन? अले इंजेक नना जीवा कीतोग नावा मरिगन लोहतकन, अस्के ओन ऊळिस बह कदर एवोर?’ इनजोर मगिन लोहतोग.

14 मति ओर मन्कलीर ओग वायनदिन ऊळिसि, तमतमाय इद्रम विचर कीतोर, ‘अरे वेग इतेक माल्काना मगि आंदोग रा! वेन हळकतेक अचोन, पया इद वाळुम मावा आयगा,’ इनजोर इतोर.

15 पया ओग पेकाल अगा वातस्के, ओन वाळुमता पलतेहे ओसि हळकतोर.

“अंगुर वाळुमता माल्काल इंजेके ओरिन बह कीयनोग?”

16 ओग वासि ओर अद वाळुमतुन कयदे कीतोर सबेतोरिन हळकनोग. अह कीसि अद वाळुमतुन दुसोरा कयदे ईयनोग,” इनजोर वेहतोग.

इद पोल्लो केजिसि, अगा मतोर केजवालोर “अद्रम बेस्केन आयमाकि!” इनजोर इतोर.

17 अस्के ओरेकेन ऊळिसि, येसु इतोग,

“बेद बंडातुन मुने बेल्दक पोहचीतोर,

अदे बंडा इंजेके आदरता मूला-बंडा आता.*

* 19:38 19:38 देवुळताड पाटाड 118:26 * 19:38 19:35-38 योहन 12:12-15 * 19:41 19:41 योहन 11:35 * 19:44 19:44 मत्याल

24:2; मार्कल 13:2; लकाल 21:6 * 19:46 19:46 यसायाह 56:7 * 19:46 19:46 विर्मयाह 7:11 * 19:46 19:45-46 मत्याल 21:12-13; मार्कल 11:15-17; योहन 2:14-16 * 19:47 19:47 मार्कल 11:18; योहन 5:18; 7:1,19; 8:37,40; 11:53 * 20:17 20:17 देवुळताड पाटाड 118:22;

इद्रम देवुळता साङ्गमतगा रासतदिना अर्तम पया बाताल आस्ता?*

18 बोग अद बंडाणा अरयनोग, ओग ईशग-पोदोग आयनोग. मति अद बंडा बार बोनाग अरता इतेके, ओग गुंडा-गुंडा आयनोग," इनजोर इतोग.

19 इद पोल्लोतुन वेहनेके, वेग मावा लोपाने इव पोल्लोड वेहतलाह आतोग इन्जि, अदे वेलाते साङ्गमाङ्गर ओसो पेर्माँलोर, येसुन बहाय कीस पोयतलाह ऊळिंदुर. मति लोक्कुर माक विस्द कीयनुर इनजोर रेयतोर.

कय्सर राजाहक सिदवा दोहतनद पोल्लो

(मत्याल 22:15-22; मार्कल 12:13-17)

20 वेर पया येसुन पोयतलाह इद्रम पट कीतोर इतेके, येसु बेदाय तपिस पोल्लो वळ्ळकतेके, ओन पोसि रोम सर्करातगुसिनाग ओयकल इनजोरें, सेतेमतोराम इन्जि नाव्हे केवालोस, अय्गडाड गुंजवालोरीन येसुनाग लोहतोर.

21 अस्के वेर ओनगा अन्जि इद्रम ताल्ळकतोर, "गू! निमा सेतेमतोनिन आदिन, ओसो अद्रम काहहतहनिने वने. बेस्केन उडुलोर-बेरोर इनजोर ऊळविन. ओसो देवुळता अगदुन सेतेमते तोहतहनिन इनजोर माट पुह्नोम.

22 मति इजेके माक वेहा, रोम सर्करतुहक सिदवा दोहतनद मावाड अडोना अडम मन्हाताया, इलेया?" इनजोर ताल्ळकतोर.†

23 मति ओरा सन्नल बुदतुन पुन्जि, येसु इद्रम इतोग,

24 "अले नाक उंद वेडटा कोता ईम्हट्ट," इतोग. ओर ईत्स्के "इद कोतातगा बोना पोदो ओसो पेदिर रासतद मन्हाता?" इनजोर येसु ताल्ळकतोग. अस्के "कय्सर राजानाये?" इनजोर ओर इतोर. 25 इत्स्के "अह इतेके, बेद रोम राजेमता कय्सर राजाना मन्हाता, अद ओन्के ईम्हट्ट!‡ ओसो बेद देवुळ ताल्ळकित्हाता, अदिन देवुळतुहक ईम्हट्ट," इनजोर येसु इतोग.

26 येसुना वेहतद पोल्लोतुन केंजताहक, ओर बयल आसि केमेन आतोर. ओर लोक्कुरा मुनेह, अद पोल्लोतेनाहक येसुन पोयता पगावोर.

डोलतोर ओसोवन जीवा अरयना पोल्लो

(मत्याल 22:23-33; मार्कल 12:18-27)

27 पया ओसो सटुकिरा तुंगातोर उच्चुर वासि, येसुन ताल्ळकतोर. (वेर सटुकिरा तुंगातोर इतेके, मन्कलोर डोलतापया, बोरें जीवा अरवोर इनजोर इंदुर.)

28 "गू! मोसाल मावासाटि इद्रम रासिस तासतोग इतेके, 'मगमियाळ लेवाय हातोग इतेके, ओना रांडे मुतेना संगे ओना तमोग जोळेम आसि, तमदादाना लोता लोन निल्पिह कीयना,' इनजोर मन्हाता.‡

29 "इजेके तमोग एळवुर मतोर. ओरगडाह मुनेतोग तमदादाल मुते ततोग. मति मगमियाळ आयवाये ओग डोलतोग.

30 डोलतस्के ओना पेकेडोग, अद रांडे मुतेना संगे जोळेम आतोग. ओग वने मगमियाळ आयवाये डोलतोग.

31 ओसो ओवोग ओना पेकेडोग वने, अद्रमे तान ततापया डोलतोग. इद्रमलेहका तमोग एळवुर आसि, मगमियाळ आयवाये डोलतोर.

32 वेर सबेटोरा पया अद रांडे आंचाळ वने डोलता.

33 मति इजेक ओर ओसोवन जीवा अरतस्के, एळवुरगडाहि अद आंचाळि बोना मुते आयगा? बाराहक इतेके ओर एळवुर आसि, ताना संगे जोळेम आस मतोर," इतोर. (हामुरताहि जीवा अरयनदिन बयतळ लोक्कुरे नमिहतोर इन्जि तोहतलाह, वेर इह ताल्ळकतोर.)

34 इत्स्के येसु ओरिन इतोग, "इद कालमतोर लोक्कुर मुतेस्क ततहतोर, ओसो मुजोहक वने दास्ताड.

35 मति बोर लोक्कुर हामुरतगडाहि ओसोवने जीवा अरयना लायक मनदसुर, ओर वायना कालमते बेस्केन मुतेस्क तवोर आयसुर, मुजोहक अनोड आयनड.

36 ओसो ओर देवुळताड देवतुल्कना लेहका मन्जि, बेस्केन डोलोर आयसुर. ओसोवने जीवा अरतेनाहक, ओर देवुळताड पिलाड-पेकोर वने आयसुर.

37 केंजाट, (मावा पेदामुरतोर अन्नहम, इसक, याकुब, वेर हातस्के, वेल्ताडे वर्साना पया मोसाल मतोग. अस्के) किस पोतिस मतद मरा जपता लोपया मोसाल रासनेक, 'अन्नहम, इसक, याकुब वेर मोळ्ळकनद देवुळतन ननान आंदन!' इन्जि सामि इतद पोल्लोतुन रासतोग.‡ इद्रम इन्जि डोलतोर वने जीवा अरयहतोर इनजोर तोहतोग.

38 बह इतेके देवुळतुन हातोर मोळ्ळकोर, मति जीवात मनवालोर मोळ्ळकहतोर; (इतेके देवुळि अह इनदनस्के, ओर मुवुर हातोराड जीवाड मंदुडे.) अद देवुळता सबेटोर लोक्कुराड जीवाड नेंड वने पिसिहताडे," इनजोर येसु इतोग.

39 येसु वेहतद पोल्लोतुन केंजिसि, "गू! निमा बेस वेहतिन," इनजोर उय्तर साङ्गमाङ्गर इतोर.

40 ताना पया येसुन ओसोवने पोल्लोड ताल्ळकलाहि, बोन्के बह दीरा वावो.

दाविद राजाना पुळ्ळतोग, दाविद राजाना सामि

(मत्याल 22:41-46; मार्कल 12:35-37)

41 पया येसु ओरिन ताल्ळकतोग, "देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल किस्तुनददाविद राजाना पुळ्ळतोग इनजोर इन्हतोर, इद बेद्रम आया पगायहता?

42-43 दाविद राजाल कुदि देवुळताड पाटाना साङ्गमतगा इद्रम वेहतोग:

देवुळि नावा सामिन इता,

'बेचानाह नना नीवा कोटुलतोरिन, नीवाड काल्कना इळ्ळन तच एवोन,

अचानाह नावा तिनळ बाजेता राजागदेतगा उदिस मन,' इता †

इन्जि दाविद वेहतोग.

44 इद्रम दाविद राजाल तना कुदि पिसिह केवाल किस्तुन 'सामि' इन्हतोग. इतेके ओग दाविद राजाना पुळ्ळतोग बेद्रम आया पगायहतोग?‡ इनजोर इतोग.

साङ्गमाङ्गरा लेहका आयमाट इनजोर येसु वेहतहतोग

(मत्याल 23:1-7; मार्कल 12:38-40)

* 20:17 20:17 इद वचनते बेदरक पोहचीतद बंडानन ननाने इन्जि, येसु तोहतलाह ऊळिंदुरा. † 20:22 20:22 रोम सर्करतोर लळय कीसि मावा देसेमतुन तना कयदे कीतोर इन्जि, यहुदिर ओरिन कोंटे कीदुर. ओसो येसु सिदवा दोहचीम्हट्ट इतेके, यहुदिरा अडमतोग लेहका आवेग. मति सिदवा दोहमाट इतेके, ओर गुमसिनाग ओना रिपोट एवेर. इद्रमलेहका साङ्गमाङ्गर ओसो पेर्माँलोर येसुन एन्किह कीयलाह ऊळिंदुर. ‡ 20:25 20:25 रोम सहरतोर 13:7; 1 पत्र 2:17 † 20:28 20:28 वयवथाविरपण 25:5 ‡ 20:37 20:37 पेसुळि 3:6,15; बळथिर 3:13; 7:32 † 20:42-43 20:42-43 देवुळताड पाटाड 11:0:1; बळथिर 2:34-35; इन्जितोर 1:13 ‡ 20:44 20:44 लोक्कुरा विचते पिसिह केवाल किस्तु, दाविदाना पुळ्ळते पुर बायना मता. मति ओग किस्तु देवुळता पेकाल आंदेग इन्जि, दाविदिक एका मता. अदिनेनाहक दाविद तना पयाह पुर वावाल किस्तुन नावा सामि इनजोर इन्हतोग.

45 सबेटोर लोकर ओना पोल्लोतुन केंजसोर मतेर, अस्के येसु तनाड कायवालोरिन इद्रम इनदा बोटटोगः

46 “साङ्गमास्रगडाहि उसरते मन्हुटु. ओर तमा बेरातनम तोहत्लाहि, लाट गेटेड केमिस्ति तिरियलाह ऊळिह्नोर. बजरतगा मनवालोर तम्क जोहर कीयर इनजोर विचर कीस्तेर. मावाड पार्तना कीयनव लोहकनगा वेरिहक उदलाह, मुनेहेह कुर्सिड गावले, कुळिपड तिनदनाड जागानगा उदलाह, वेर कदरताड जागाड पहीकिह्नोर.*

47 ओसो वेर रांडे आस्किन नाळेह कीसि लुटे कीस्तेर. ओसो लोकरिहक दिसना इन्जि, वेल्लाय जोम पार्तना कीस्तेर. इद्रमतेर लोकरिहक मात्रम दुप्पोरिहकाय एक्वा सिक्सा देवुळि ईयागा,” इनजोर वेहतोग.

21

रांडे आंचाळ देवुळतुहक ईतद दान
(मार्कल 12:41-44)

1 पया साक्कर मन्कलोर मंदिरता लोप्पा संदुकतागा, देवुळतुहक कोताड वाटनदिन येसु ऊळतोगा.

2 अस्के ओसोय गरिब रांडे आंचाळ वने, इतुळताड रेंड इचुटाड कोताड अद संदुकतागा वाटनदिन ऊळतोगा.

3-4 पया सबेटोरिन आळो कीसि, “इह केंजाट, नाना मीकु सेतेम वेहतहनन, संदुकतागा दान वाटोर सबेटोरगा, वेल्लाडे कोताड मन्हाताड. (ओसो दान वाटटापया वने, ओरगा कोताड पिसिह्नाटा.) मति इद रांडे आंचानगा बाताले इले, तेला मति तना पिसवगतुहक तामिस मतव, पूरा कोतान दान वाटटा. अदिनेनाहक देवुळता नदते, इद रांडे आंचाळिये, सबेटोरिहकाय एक्वा कोताड वाटटा!” इनजोर इतोग.*

मंदिर बूळेम आयनदिना लोप्पा येसु वेहतह्नोगा

(मत्याल 24:1-14; 10:19-22; मार्कल 13:1-13)

5 अस्के उय्त्तर मन्कलोर मंदिरतुन ऊळिसि, इद्रम वळहकसोर मतेर, “इद मंदिरतुन पकाय सोबाताड बंडाने, देवुळतुहक ईतद कोडटा सामनते सोबा कीतोर,” इनजोर इतोर.

6 अस्के येसु इतोगा, “इजेके मीट ऊळिह्निर, इविस्कनगा बंडाता पोगोन बंडा वने मनो आयागा. पूरा अर्हचीयनुर, अद्रमता वेला वायागा,*” इतोग.

7 पया ओर, “ग्रा! निमा वेहतव पोल्लोड बेस्के आयनुड? इव पोल्लोड आयनुड इनजोर, तेना बाताल सीना दिसगा?” इनजोर ताल्हकतेर.

8 येसु ओरिन इतोग, “मीक बोगाय नाळेह कीयना आयो इनजोर उसरते मन्हुटु. वेल्लाटोर नावा पेदिर पोस वासि, नना देवुळ लोहतानन, इजेकेन कगो एवता इनजोर इनदनु. ओरा पेके बह अनमाटु.

9 ईनाह-आनाह नालुड मूलाड अल लळ्यक आस्ताड इन्जि, मीक एका आयागा. अस्के मीट रेयमाट बहा. इव पोल्लोड निटम अद्रम आयनुडे, मति अचोटके बम मारो आयागा.

10 “ओसो जातता पोगोन जाति तेदगा, राजेमता पोगोन राजेमि तेदगा.

11 बेगा बेगा बूमि मेलियिस गूळ दायगा. बेगा इतेक अगा दुकळ आयागा. रोगहक पुटनुड. मोयुदाग रेय वेसनाह पोल्लोड आयनुड, ओसो बेराड-बेराड सीनाड दिसनुड.

12 “इव पूरा पोल्लोड आयनामुने, मीट नाक विस्वस कीतनाहक, लोकर मीकु पोस पका तिपल कीयनुर. यहदिराड पार्तना कीयनव लोहकनगा पोस ओयनुर, जेलते वाटनुर. ओसो बोर बोर मीकु राजालोरगा, गुमसिरगा ओयनुर.

13 अस्के नावा पोल्लोता साक्सि ईयलाह, मीक अग दोर्कगा.*

14 मीवा नेयम कीयहपा, मीट अगा बाताल वळहककोम इनजोर, मुनेन आलिह केमाट.

15 मीक बाताल वळहकना मन्हाता, ताना बुदि नाना मीक ईकन. मीवा कोटुलतोर मीवा पोल्लोतुन केंजतस्के, पोल्लो मल्हता पगवोर आयनुर. मीवा पोल्लोतुन जोल वने तोहता पगवोर आयनुर.

16 “ओसो मीवा तलोग-तपे, दादाल-तमोगा, जीवातोर, मीवा गोततोर वने, मीकु विस्दतोरगा कयदे पोस ईयनुर, ओसो मियगडाह उय्त्तरिन हक्कनुर.

17 मीट नाक विस्वस कीतिर, अदिनेनाहक सबेटोर मीक विस्द कीयनुर.*

18 मति इद्रम आतेक तेला, मीक बोगे बूळे कीया पगवोग*.

19 आक्रि एवनाह दीरा पोस मतेकेन, देवुळ ईयनद पिसमुळ मीक दोर्कगा.*

येस्सलेम सहरतगा वायनद गोसा

(मत्याल 24:15-21; मार्कल 13:14-19)

20 “ऊळट, बेस्के सीपयक येस्सलेम सहरतुन सर्ने कीयनुर, अस्के सहर बूळेम आयना कगो एवता इनजोर पुन्हुटु.

21 अस्के यहूदा पट्टे मनवालोर लोकर पिसकोम इन्जि, मेटानके मकलाह वितिर. सहरता लोप्पा मनवालोर लोकर, पलते पेसिस वितिर. ओसो नाहकनेके मनवालोर लोकर, सहरता लोप्पा ओळियमाकिर.

22 बह इतेके देवुळि लोकरिहक सिक्सा ईयागा इनजोर, मुनेन साङ्गमतगा रासतद मन्हाता. अव सबे पोल्लोड निटम आयनुड.

23 अव दियाने नेलाड हक्कतव आस्किहक, ओसो पाल ऊहतनव तलिस्किहक, बेचोटा गोसा आयागा. इद देसेमतोर लोकर पका तिपल आयनुर. देवुळता ओड ओरा पोगोन अरयागा.

24 उय्त्तर मन्कलोर तल्वर्कने डोलनुर. उय्त्तर मन्कलोरिन बार, दुसाड देसेहकनगा दोहच ओयनुर. ओसि यहूदि आयवोरा कालम मारनाहजोम, ओर येस्सलेमतोरिन काल इळन तासनुर.*

येसु मल्स वायनामुनेटा गोसा

(मत्याल 24:29-30; मार्कल 13:24-26)

25 “ओसो पोळु, नेला, उकाड, इविस्कनगा सीनाड दिसनुड. ओसो इद बूमतगा सम्युताड लचकाड वायनुड, अव लचकाड नेकनदिन केजिसि, जातिड-जातिनोर लोकर पका रेयनुर.

26 पोगोटा बूमतगा मनदनव सबे मेलियनुड. इद दुनियाते वायनाड पीळनेनाहक रेयिसि, लोकरा जीवा पेसिस अतप आयागा.

27 अस्के कोनि माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नना बेरा डीसाते, लावते, मोयुलता संगे वायनदिन,* लोकर ऊळनुर.

* 20:46 20:46 11:43 * 21:3-4 21:3-4 2 कुरिततोर 8:12 * 21:6 21:6 तोहचीव पोल्लोड 21:22 * 21:13 21:13 पिलिपितोर 1:12

* 21:17 21:17 मत्याल 10:22; जोहन 15:19; 17:14 * 21:18 21:18 मीक बोगे बूळे कीया पगवोग मोदूल कागिदते “मीवा तलाता उंद केल वने कुसो आयागा”.

* 21:19 21:19 रोम सहरतोर 5:3; गलातितोर 6:9; इब्रितोर 10:36; यक्कब 1:3; 5:8; 2 पत्र 1:6 * 21:24 21:24 रोम सहरतोर 11:25; तोहचीव पोल्लोड 11:2

* 21:27 21:27 दानियेल 7:13

28 इव पोल्लोड आयलाह बोटनुड, अस्के मीट निचि, तलाड तेहच पोगोन ऊळाट. बाराहक इतेके देवुळि मीक विळिसह कीयनद दिया एरे एतयागा,” इनजोर येसु ओरिन वेहतोगा.

येसु वायनदिन पुनदना

(मत्याल 24:32-35; मार्कल 13:28-31)

29 ओसो येसु ओरिन उंद पोल्लो इद्रम वेहतोगा, “गेळाताड मरानां ऊळाट.

30 अवं मरानाड आकिड रालिहताड अस्के*, डोय एरे एवयलाह आता इनजोर मीट पुह्निर.

31 अद्रमे इंजेक नना वेहतनव पोल्लोड आयनदिन मीट ऊळकिर, अस्के देवुळता राजेम एवयलाह आता इनजोर पुन्हट.

32 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतनन, इव सवे पोल्लोड बेचानाह करल आयोड आयनुड, अचानाह इद पीळतोर बूळेम आगोर आयनुरS.

33 पोगोटा बूमि, इळता बूमि मायनुड, मति नावा पोल्लो बेस्केन मायो आयगा.

येसुना अग ऊळसोर मनदना

34 “अदिनेनाहक मीट कल्क उनडना, रिमाते विचर वातप कीयना, ओसो इद दुनियाताड कबस्कना सीताते मुळिन्दस मनमाट. बह इतेके नना वायनद दियाते, मीक दोम्हकने वदतगा एकतप आयमाकि इनजोर, उसरते मन्हट.*

35 अद दिया इद पूरा दुनियाता लोकरगा, अद्रमलेहकाने दोम्हकनेन वास अरयगा.

36 अदिनेनाहक उसरते मन्जि, इव पूरा आयनव पीळाड-दोकानाहि पिसकोम इन्जि, अमेसा दीरा पोसि पार्तना कीसोर मन्हट. अह कीतेके नना माने-मन्कना नडुम पुटोटोनन वायकन अस्के, मीट नावा मुनेह बेदे रेयलेवा नितकिर,” इनजोर येसु वेहतोगा.

37 पया येसु दिन्मे मंदिरतगा काहन्दोगा. अह कीस नुल्पेडुहक बार, सहरताह पेसिस जयतुन इननद मेदातगा अन्जि मंदोगा.*

38 अद्रमे वेल्लाटोर लोकर ओना पोल्लोतुन केंजलाहि, सकरिय मंदिरतगा अंदुर.

22

यहुदिरा मुक्यालोर येसुन हक्कलाहि आयडाड कीस्तोर

(मत्याल 26:2-5,14-16; मार्कल 14:1-2,10-11)

1 अद्रमे पया ओय्पिह केवद पिडटाड आरिड तिनदनद पंडुम एक्सोर मता,* तान आवना पंडुम वने इंदुर.*

2 अद वेलाते पेर्मांलोर, साध्रमगएर, येसुन हक्कलाह विचर कीदुर, मति लोकरा रेयतेनाहक, बह कीस वेन हक्कना इन्जि, अग ऊळिंदुर.*

3 पया बारा बळयिररडाहि ओवोर्गा यहुदा इस्केर्नोत इनवानु, देयहकना मुक्याल आब्रे कीता.*

4 अस्के ओगु पेर्मांलोरिन ओसो मंदिरताड पहरातोरडा साध्बालोरिन कलियतोगा. कलियिसि बेद्रम येसुन ओरा कयदे पोस ईयना, तेना लोप्या ओरिन वळ्हकतोगा.

5 पया ओना पोल्लोतुन केंजिसि, ओर गिर्दा आतोर, आसि “इद कबळतेनाहक माट नीक कोताड ईकोम,” इनजोर इतोर.*

6 अदिनेनाहक ओग यहुदाल बोगे लेवद जागाते, येसुन ओरा कयदे पोस ईयलाहि, अग ऊळसोर मंदोगा.

कगयवालोर पंडुमता गाटो तयर कीस्तोर

(मत्याल 26:17-19; मार्कल 14:12-16)

7 पया ओय्पिह केवद पिडटाड आरिड तिनदनद पंडुमता सुनेता दिया वाता. अस्के (मोसानाड अडोडवेहतपु) अद आवना पंडुमते, उंद-उंद लोतुहक उंद-उंद गोरपियोतुन मोक ईयनद मता.*

8 अदिनेनाहक पद्रुनु ओसो योहनिन “मीट अन्हट! अन्जि आवना पंडुमता गाटो तयर कीम्हट, माट तिनदकल,” इनजोर येसु लोहतोगा.

9 अस्के पया “माट पंडुमता गाटो बेगा तयर कीकोम गइ?” इनजोर येसुन ताल्हकतोर.

10 ताल्हकतस्के येसु वेहतोगा, “मीट येस्सलेम सहरते ओळियनेके, बेरा अळ्काते एग तवाल ओवोर्गा मीक कलियनोगा, ओग बेद लोतगा दायनोगा, अदे लोतगा मीट वने अन्हट.

11 अतस्के अद लोतोगा मन्कन इद्रम वेहाटु, ‘नावाड कगयवालोर सागे, आवना पंडुमता गाटो तिनदलाहि, उंद नाटोर रोमनद अरा बेगा मन्हता इनजोर, गइ नीक ताल्हकित्तोगा,’ इनजोर वेहाट.

12 अस्के ओग मीक उंद लोता पोगोटा मदिलते, पूरा तयर कीस तासतद बेरा अरातुन तोहतनोगा. अगान मीट पंडुमता गाटो तयर कीम्हट,” इनजोर इतोगा.

13 पया पत्रु ओसो योहन वेर अगडाह अतस्के, येसु बेद्रम वेहच मतोगा, अद्रमलेहकाने सवे मता. मताहकु वेर अगान पया, आवना पंडुमता कुळप तयर कीतोर.

कगयवालोर सागे येसुना अक्रिता तिनमुळि

(मत्याल 26:26-29; मार्कल 14:22-25; 1 कुरिततोर 11:23-25)

14 पया पंडुमता गाटो तिनदनद वेला एवतस्के, बळयिा सागे गाटो तिनदलाह, येसु उदतोगा.

15 उदतस्के ओग ओरिन इतोगा, “नना तिपल आयनामुने, मीवा सागे इद आवना पंडुमता गाटो तिनदना इनजोर, नावा पका विचर मता.

16 इंजेक नना मीक वेहतनन, इद पंडुम बेद पोल्लोतुन तोहतनता, अद पोल्लो देवुळता राजेमते करल आनाहजोम, इदिन नना वडोन वन आयकन,” इनजोर इतोगा.

17 पया अंगुर जोमा मतद बद्रिक्रितुन तेहचि, देवुळतुन जोहर कीतोगा. कीसि, “इदिन तूसिस उन्हटु” इन्जि कगयवालोरिहक इतोगा.

18 “नना मीक वेहतनन, नेटडाहि बेचानाह देवुळि राजेम कीयनद दिया एव्को, अचानाह बेदे अंगुर जोमातुन उनोन आयकन,” इतोगा.

† 21:29 21:29 गेळाताड मरान मोदुल कागिदते “अजिर मारतुन.” ‡ 21:30 21:30 अवं मरानाड आकिड रालिहताड अस्के मोदुल कागिदते, “तानाड कांदाड कोळिसिहताड अस्के”. § 21:32 21:32 इव सवे पोल्लोड बेचानाह करल आयोड आयनुड, अचानाह इद पीळतोर बूळेम आगोर आयनुर इद वचनना अर्तम इह वने आगा पाराबता: “इव सवे पोल्लोड बेचानाह करल आयोड आयनुड, अचानाह मावा यहदि जाति बूळेम आयो आयगा.” * 21:34 21:34 रोम सहरतोर 13:13; 1 तिसलुनितोर 5:1-2 * 21:37 21:37 मार्कल 11:19 * 22:1 22:1 इद बेद्रमता पंडुम इनजोर पुनदलाहि, पुस्तकता अक्रिते पुनव्व पोल्लोना अर्तमि, अगा ऊळाट. आगा “ओय्पिह केवद पिडटाड आरिना पंडुम” ऊळाट.

* 22:1 22:1 मत्याल 26:1-2; मार्कल 14:1; योहन 2:13; 11:55; 12:1 * 22:2 22:2 मत्याल 12:14; 26:4; मार्कल 14:1; योहन 10:31; 11:53 * 22:3 22:3 योहन 13:2,27 * 22:5 22:5 बळयि 1:18 * 22:7 22:7 पेसमुळि 12:1-27

19 अद्रमलेहकाने येसु आरतुन पोसि, देवुळतुन जोहर कीतोम। पया तान किळहचि, ओरिहक तूसि ईयहपा, “इद आरि नना मियेनाहक मोक ईनदद नावा मेदुदा सीना आंदु.” नाक सीता कीयलाह, मीट वने आरतुन किळहचि तिनददद कीसोर मन्हडु,” इनजोर इतोम।

20 इद्रमलेहका ओर सबेटोर तितापया बटिकेदुन तेहचि, “इद बटिकेता अंगूर जोमा, नावा नेतुरता सीना आंदु. लोकुरा संगे देवुळ कीयनदु पूना करलतुन, इद नेतुर निल्पिह कीस्ता. मियेनाहक नावा नेतुर नेल पोडगा.”[†]

येसुना विस्वदोग बोग मनदनोग?

(मत्याल 26:21-24; मार्कल 14:18-21)

21 “इके केंजाट, नाक पोस एवाल मन्कल इजेक, इगा नावा संगे उदिस तिनदलाह आतोम.”[‡]

22 बाराहक इतेके देवुळि मुनेन पोल्लो दोहतप लेहका, माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नावा हामूर इतेके निये मन्दगा.[‡] मति नाक पोस एवाल मन्कहक मानम, बेचोटा गोसा आयगा!” इनजोर वेहतोग।

23 ओना पोल्लोतुन केंजतस्के, “मावा नडुम अद्रम केवाल बोग मनदनोग रा!” इनजोर कागयावालोर तमतमाय वळहक बोटोर।

साकुर केवाना लेहका आयना

24 पया कागयावालोर “मयगडाहि इजेक बोगेग आयनोग?” इनजोर ओरा नडुमि कट्टला पुटटा.[‡]

25 अस्के येसु ओरिन इतोम, “देवुळतुन पुनवोरा राजालोर लोकुरा पोगोन तमा अदिकर ताकिह कीस्तोर, तेला मति ‘माट ओरा बेस सायता केवालोरोग’ इनजोर इद्रम इन्हतोर।

26 मति मीट ओरा लेहका कीयनद आयो. मियगडाहि बोगेग मन्हतोग, ओग सबेटोरिहक उडुलोना लेहका आयना गावले. ओसो बोग मुक्याल मन्हतोग, ओगु साकुर केवाना लेहका आयना गावले।

27 बोगेग बोग आंदोग, गाटो तिनदलाह उदतोमया? बार गाटो तसवाला? आयो! गाटो तिनदलाह उदतोमो बोगेग आंदोग। मति नना इजेके मीवा नडुम सेवा केवानन महनन.[‡]

28 मीट इतेके नावा तिपलते वने, नावा तोळ मतोरिर आंदिर।

29 बेद्रम नावा बाबाल राजेम कीयलाह अदिकर नाक इतोम, अद्रमे नना वने मीकु अद्रमता अदिकर ईयहनन.[‡]

30 इतेके मीट वने नावा राजेमता मेजातागा उदिस तिनदकिर-उनडकिर, ओसो राजकुसिनागा उदिसि, इययेलतोर बारा कृळिनोरा नेयम कीकिर,[‡]” इनजोर इतोम।

पन्नूना विस्वसता लोप्पा येसु वेहतहतोम

(मत्याल 26:33-35; मार्कल 14:29-31; योहन 13:37-38)

31 ओसो येसुसामि सिमोन पन्नू इतोम, “सिमोन! सिमोन! इके केंजा रा! वंजिनाड पिडयान अल्सतप लेहका, देयहकना मुक्याल मीक सबेटोरिन पट ऊळलाह, देवुळतुन तालहकता.”[‡]

32 अदिहक निमा विस्वसतुन विळसना आयो इनजोर, नना नियेनाहक पार्तना कीतन.[‡] मति निमा ओसोवने विस्वसते मलतस्के, नीवा गोततोर विस्वसतुन बेसिह कीसीम,”[‡] इनजोर वेहतोग।

33 अस्के सिमोन पन्नू, “सामि! नना नीवा संगे जेल दायलाह, ओसो डोललाह वने तयर महनन,” इतोम।

34 येसु ओन इतोम, “पन्नू! नना नीक वेहतहनन, नेंड नका तलाको! कूसनामुने, निमा येसुन पुनोन इनजोर, मंड मल्काड इनदकिन डा!” इनजोर इतोम।

तिपल्किन आपलाह तयर मनदना

35 पया येसु तनाड कागयावालोरिन इतोम, “नना उंद मल्का मीकु कोताड पोयवा, जोर्का पोयवा, एल्पुस्क पोयवा, लोहच मतन. अस्के मीकु बातालाय कमि अर्स मताया?” इनजोर तालहकतोग। अस्के ओरु, “आयो गरु! माक बाताले कमि अरवो,” इतोम।

36 पया ओरिन इतोम, “(अस्के लोकुर नाक बेस ऊळिदुद, मति इजेक नाक विस्व कीस्तोर.) अदिहक इजेके बोनागा कोताड मन्हताड ओग पोयेग, ओसो जोर्का वने पोयेग. ओसो बोनागा तल्चर कसेग इले, ओग तनाड गेंदड वमिसाय मति, अद तल्चर कसेटुन असेग।

37 बाराहक इतेके नना मीक वेहतहनन, देवुळता साण्णमतगा रासतद पोल्लो नाक आयगाये. इतेके, ओग कसुरतोर संगे कलियतोग.[‡] इद नावा लोप्पा रासतद पोल्लो करल आयनंदे. साण्णमते नावा लोप्पा रासतव कतम पोल्लोड इजेके करल आयलाह आताड,” इनजोर वेहतोग।

38 अस्के ओरु, “सामि! ऊळा, इव इगा रेंड तल्चर कसेहक मन्हताड,” इतोर. इतस्के येसु, “आयगा, मनि,” इनजोर इतोम।

येसु जयतुन मेटाताग पार्तना कीस्तोग

(मत्याल 26:36-46; मार्कल 14:32-42)

39 पया अद लोतागडाह ओग पेसिसि, तना अल्चट मतपु, जयतुन मरानाड मेटाताग अतोम। ओना संगे कागयावालोर वने अतोर.[‡]

40 अद जागाताग एवतस्के येसु ओरिनु, “देयहकना मुक्याल मीक पट ऊळमाकि इनजोर पार्तना कीम्हटु,” इतोम।

41 पया ओरगडाह उचुन जेक अफिसि, मिडाड कोटिस देवुळतुन इद्रम पार्तना कीयलाह आताड:

42 “ए बाबा! नीवा विचर मतेके, इद नावा पोगोन वायनद गोसातुन जेक कीम्ह. मति इद नावा विचर मतप आयो, नीवा विचर बह मन्हता, अद्रमे आयि,” इतोम.[‡] [

43 अस्के पोगोटाहि उंद देवतुल अगा वासि ओन्क लाव ईदु.

† 22:19 22:19 योहन 6:51 † 22:20 22:20 यहदि लोकुर इद पोल्लोतुन पंशु इतेके, बेस्के देवुळि मोसाना वेलाते यहदि लोकुरा संगे करल कीता, अद करलतुन निल्पिह कीयलाहि, जन्किना मोक ईसि, अविस्किना नेतुरतुन, लोकुरा पोगोन इल्हकना इन्जि, देवुळ उकम ईस माता (पिसमुळि 24:6-8). अदिनेनाहक येसु इन्हतोग, नावा नेतुर पोवतेके, देवुळ लोकुरा संगे उंद पूना करल कीयगा. ‡ 22:20 22:19-20 1 कुरिततोर 10:16; 2 कुरिततोर 3:6; इन्जितोर 8:6-8; 9:20; 10:29 ‡ 22:21 22:21 योहन 13:18,21,26

‡ 22:22 22:22 बळपिर 2:23; 3:18; 4:27-28 ‡ 22:24 22:24 येसुसामि बेव पोल्लोड काहन्योग, अविस्किना केंजिसि इजेके चट्टिपे येस्सलेमताग मावा राजेम निताग; पया अद राजेमताग मयगडाह सबेटोर बोगेग आयनाग, इद्रम येर कागयावालोर विचर कीदु. अदिनेनाहक ओरा नडुमि इद्रमता कट्टला पुटटा. ‡ 22:24 22:24 मार्कल 9:34; लकाल 9:46 ‡ 22:27 22:25-27 मत्याल 20:25-28; मार्कल 10:42-45 ‡ 22:29 22:29 2 तिमीति 2:12 ‡ 22:30 22:30 मत्याल 19:28

‡ 22:31 22:31 2 कुरिततोर 2:11; तोहचीतव पोल्लोड 12:10 ‡ 22:32 22:31-32 मत्याल 6:13; योहन 17:15; रोम सहरतो 8:27 § 22:32 22:32 येसुसामि पोपतना वेलाते, कागयावालोर कततोरत विस्वसतगडाहि कमजोर अफिसि, येसुहक तोळ एवा वितना माता. बाराहक इतेके देयहकना मुक्याल येर कागयावालोरिन येसुगडाहि जेक कीयना माता. अदिनेनाहक येसुसामि पन्नू विस्वसते मलतापया, नीवा गोततोर विस्वसतुन मेकिह कीकिन, इन्जि वेहतोग. ‡ 22:37 22:37 यशायाह 53:12 ‡ 22:39 22:39 मत्याल 26:30; मार्कल 14:26; योहन 18:1 ‡ 22:42 22:42 मत्याल 20:22; योहन 18:11; पिलिपितोर 2:8

- 44 येसु पका दुकमते निदिंसि, जीवा कालसतप आसि, पार्तना कीदोगे।* अद्रम पार्तना कीनेके, ओना एपुरि नेतुरताड डोंगेना लेहका नेल अन्दु;।*
 45 ओना पार्तना मारतस्के, तेदिस कगयवालोरीके वास ऊळतोग। ऊळनेके ओर वने आलिह कीस आलिह कीस, बागिसि उंजिस मतर।
 46 अस्के ओरिन इतोग, “मीट बाराहक उंजलाह आतिर? अले तेदाट! देयहकना मुख्याल मीक पट ऊळनद आयो इन्जि पार्तना कीम्हट्टु,” इनजोर इतोग।

येसुनु यहदाल पोस ईस्तोग

(मत्याल 26:47-56; मार्कल 14:43-50; योहन 18:3-11)

- 47 इद्रम कगयवालोरीन येसु वेहचौरन मतोग, अचोटेने अगा गोहडमैंड लोकरुन वातोर. ओर गोहडमैंड लोकरुन यहदाल ततोग (वेग येसुना बारा बळथिरगडाहि ओवोंग मतोग). तचि येसुन लोंडलाहि यहदाल अतोग।
 48 अस्के: “यहूदा, बह निमा माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नाकु, इद्रम लोंडिसनेहक पोस ईयलाह आतिना?” इनजोर येसु इतोग।
 49 पया येसुन पोयतनदिन ऊळिसि, कगयवालोरे “सामि, बह माट तल्वर कसेहकने लळय कीकोमा?” इनजोर येसुन ताल्हकतोर।
 50 अह कीसि कगयवालोरेगडाहि ओवोंग, तना तल्वर कसेटन तेंडिसि, मोदुल पेर्माना ओर्युलतोनना तिनळ बाजेता केवदुन पोडोह देगनाह इतोग।
 51 अस्के येसु “इजेके अचोने आयगा, मनि!” इनजोर इतोग। इन्जि ओना देगता केवदुन तुंडिह कीसि, ओन बेस कीतोग।
 52 पया अगा येसुन पोयतकोम इन्जि वास मतोर पेर्मालोरीन, मंदिरता साख्यालोरीन ओसो यहदिराड पेदल्लिन येसु इद्रम इतोग, “मीट कलेन पोयतलाह वातप लेहका, तल्वर कसेहक, टेंगाड पोस नाक पोयतलाह वातिर अयो!
 53 दिनम मीवा संगे नना मंदिरतगान मंदन अस्के, नाक पोयवि. मति इद मीवा कगो आंदु, इजेक ईकळता राजेम ताकिहता,” इनजोर इतोग।

पत्रु येसुन पुनोन इन्हतोग

(मत्याल 26:57-75; मार्कल 14:53-72; योहन 18:15-27)

- 54 पया ओर येसुन पोसि अडाह अतोर, अन्जि मोदुल पेर्माना लोन ओतोर. अस्के पत्रु वने उचुन जेक मन्जि, ओरा पयाह पयाह वायलाह आतोग।
 55 मोदुल पेर्माना लोता मुनेह, रसातगा किस मासिस, ओर अगान उदिस मतोर. अस्के पत्रु वने ओरगान अन्जि उदतोग।
 56 अद किसता कचुल उदताहक, किस वेहचते उंद ओर्युल पिलातूहक पत्रु दिसतोग। अस्के अद पिला पत्रुनेके ऊळिसि, “वेग मन्कल वने येसुनाय संगे मतोग,” इनजोर इता।
 57 मति पत्रु “नना ओन पुनोन एलो,” इनजोर इतोग।
 58 गळक मनेके, ओसो ओवोंग मन्कल पत्रुन ऊळतोग। ऊळिसि “निमा वने ओनाय मन्कनिन अय रा!” इतोग। मति पत्रु, “आयो दादा! नना ओना मन्कनन आयोन,” इतोग।
 59 ओसोवने जोक-जोक गंतामेटा पया, “वेग इतेके निटमे रा, ओनाय संग मतोग! गालिल पटटोना लेहका वळहकिहतोग,” इनजोर ओसो ओवोंग इतोग।
 60 अस्के वने पत्रु इतोग, “निमा बाताल वेहतलाह आतिनो दादा, नना इतेके ओन मुर्ति पत्रुन,” इनजोर वळहकनेकेन तलाकोग कसता।
 61 पया येसुसामि पत्रुनेके मिळिन्दस ऊळतोग। अस्के कोनि “नेडे नका तलाकोग कूसनामुने, निमा मूड मल्लाड येसुन पुनोन, इद्रम इनदकिन,” इनजोर येसुसामि मुने वेहच मतद पोल्लोतुन पत्रु सीता कीतोग।
 62 अस्के पत्रु पलतेक पिसिसि पका अळतोग।

येसुन नलहततोर

(मत्याल 26:67-68; मार्कल 14:65)

- 63 येसुन पोस तासतोर मन्कलोर, ओना कदर रेहतना ओसो पका नलहतना कीदुर।
 64 ओनाड कोडाण गेदे मुर्वेते दोहथि, नलहचोन “अले! इजेक देवुळता जीवाते वेहा रा! नीक बोग नलहतोग?” इनजोर पास्किदुत।
 65 ओसोवन ओर येसुना कदर रेहतलाहि वेल्लाडे पोल्लोड इतोर।

येसुन पंचता मुनेह ओस्तोर

(मत्याल 26:63-65; मार्कल 14:61-63)

- 66 पया इमा दिया सकरि यहदिराड पेदल्लु कलिथिसि पंच उदतोर; ओरगा पेर्मालोरे ओसो साङ्गमगूस मतोर. पंच उदतस्के, येसुन ओरा मुनेह ओतोर।
 67 अगा ओतस्के, तवाड केवालोरे येसुन ताल्हकतोर, “अल रा! इजेक माक वेहा, निमान देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किस्तुनिना?” इनजोर इतोर. अस्के ओग ओरिन इतोग, “नना मीक वेहेतेक वने, मीट मुर्ति विस्वस केविर आयकिर।
 68 ओसो नना मीक ताल्हकतेक वने, अद पोल्लो मीट मलहविर आयकिर।
 69 मति इजेके गळक मनेके, माने-मन्कना नडुम पुटटोनन नना डीसाता देवुळता तिनळ बाजे उदकन.” इनजोर इतोग।
 70 अस्के पंचता सवेतोर लोकरु “अह इतेक पया निमा देवुळता मगनिना?” इनजोर ताल्हकतोर. ताल्हकतस्के “मीट इहनिन अद निटमे,” इतोग।
 71 पया पंचता लोकरु इतोर, “इजेके माक साक्सिड-गवयक बाराहक गावले रा? वेग तनाय तोडटे वेहतदिन, माट केंजतल इसि!” इनजोर इतोर।

23

गुमसिना मुनेह येसुन निल्पिह कीस्तोर

(मत्याल 27:1-2, 11-14; मार्कल 15:1-5; योहन 18:29-37)

- 1 पया सवेतोर लोकरु पंचतगडाह येसुन पिलाति इनवाल गुमसिनाग ओतोर।
 2 ओसि येसुना पोगोन इद्रम तप तोहता बोटटोर इतेके, “वेग मावा यहदि जाततोरिन लेवाड-मताड काहचि, लेसिह कीस्तोग। ओसो कयसर राजाहक सिदवा एमाट इनजोर, लोकरुन तगहततोग। वेग तन्के देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल राजानन इनजोर वेहततोग,” इतोर।
 3 पया पिलाति येसुन, “बह निमा यहदिरा राजानिना?” इनजोर ताल्हकतोग। पया येसु ओनु, “निमा इहनिन अहे” इतोग।

* 22:44 22:44 योहन 11:33; 12:27 * 22:44 22:43-44 22:43-44 वेल्लाडे मोदुल कायदेहकने देकोड. * 22:44 22:41-44 इहितिरे 5:7 * 22:69 22:69 देवुळताड मताड 110:1 * 22:70 22:70 मत्याल 4:3; 16:16; 26:63; मार्कल 1:1; 14:61; योहन 3:16-18; 11:27; बळथिर 9:20; 13:33

- 4 अस्के पिलाति पेर्मांलोरिन ओसो लोकुरिन, “वेग मन्कनगा बाताले कसुर नाक दिसो,” इतोम.*
 5 मति मुडा लोकुर पका कैगम आसोर कयर कीटुर, “वेगु गालिल पटयडाह इतेके, मावोर यहदिर मन्दनद सबे बूमतगा, लोकुरिन तनाड काहच लेसिह कीसोर, इगा एवनाह वातोम,” इतोर.

एरोद अतिपसनगा येसुन ओस्तोर

- 6 पया पिलाति इदिन कैजिसि, “वेग मन्कल गालिल पटटोगा?” इनजोर तालहकतोम.
 7 इजेके गालिल पटटुन ताकिह केवाल एरोद अतिपस राजाल, अउव दियाने येसुसलेम सहरतगान वास मतोम. येसु गालिल पटटोग आंदोग इनजोर पिलाति पुतस्के, येसुन ओनगा ओयलाह वेहतोग.
 8 एरोद अतिपस येसुना लोप्पा मुनेन कैजिस मतोम. अदिनेनाहक ओग वेल्लाडे दियानाहि, येसुन ऊजलाह विचर कीस मतोम. ओसो येसुना कयदे बेदाय बामिह कीयनद सीना ऊजलाह, आसा कीसोर मतोम. अदिहक ओग येसुन ऊजिस, पका गिदा आतोम.
 9 पया ओगु येसुन वेल्लाडे पोल्लोड तालहकतोम, मति येसु तनेनाह ओन बाताले पोल्लो मल्होग.
 10 पेर्मांलोर ओसो साङ्गमगूर अगा निधि, तम्क विचर वातप येसुना पोगोन कसुकु वाटिटुर.
 11 पया एरोद अतिपस वने तनाड सीपयकना संगे, येसुन पास्किस कवतोम. ओन राजान कीतपु, मिस्सकनद जगा केपिह कीसि, पिलाति गुमसिनेकेन मल्हच ओया वेहतोग.
 12 अदे दिया कोनि एरोद अतिपस ओसो पिलाति, वेर इवुर गूम आतोर. ताना मुने इतेके ओर ओर्विहक-ओर्वांग विस्दतेन मंदुर.

पिलाति येसुन हक्कलाह उकुम ईस्तोग

(मत्याल 27:15-26; मार्कल 15:6-15)

- 13 पया पिलाति पेर्मांलोरिन, यहदिराड मुक्यालोरिन ओसो लोकुरिन केयतोम.
 14 कैयिसि इद्रम इतोम, “लोकुरिन लेवाड-मताड पोल्लोड काहचि, लेसिह केवाल आंदोग इनजोर, मीट वेग येसुन इगा ततिर. इजेक नना मीवा मुनेह वेन पहकिंस ऊजलन. मीट वेना पोगोन बेव पोल्लोना कसुकु वाटिर, अउव पोल्लोनाड कसुकु इतेके, वेना लोप्पा नाक बाताडे दिसोड.*
 15 ओसो एरोद अतिपसिहक वने, वेना बाताले कसुर दिसो, अदिनेनाहक ओगु वेन ओसोवने मयगा मत्स लोहचीतोम. वेन्क हामुरता सिक्सा दोर्कना, इद्रम वेग बाताले कसुर केवो.
 16 अदिनेनाहक वेन जूताते नल्हता वेहचि विजिसस ईय्हनन,” इतोम.
 17 *
 18 अस्के सबेटोर लोकुर कलियिसि, “वेग येसुन हक्कलाह वेहा! मयेनाहक बरबसिन विजसा,” इनजोर रोदा पोयतोर.*
 19 (बबसिन इनवाल इतेके सहरता मन्कलोरिन सर्करता विस्दते ओड तहच मतोम, ओसो उयतुरिन हक्किस वने मतोम. अदिनेनाहक ओन जेलेते वाटिस मतोर.)
 20 येसुन विजिसस ईयलाह, पिलाति ओसो उंद मल्का मुडा लोकुरिन वेहच ऊजतोम.
 21 मति ओर, “ओन हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटिस हक्काट, हक्कनागुटातगा हक्काट!” इनजोर पका रोदा पोयतोर.*
 22 अस्के पिलाति मुचा केपा ओसोवने लोकुरिन इतोम, “बाराहक? वेग बाताल कसुर कीतोम? वेन्क हामुरता सिक्सा ईयना लेहका, वेनगा नाक बाताले कसुर दोर्को.* अदिनेनाहक वेन जूताते नल्हता वेहच विजिसस ईय्हनन,” इनजोर इतोम.
 23 मति मुडा लोकुर, “येसुन हक्कनागुटातगा वेज्हा,” इनजोर पका केयसोर रोदा पोयतोर. अद्रमे ओरा केयनद पका चीलता.*
 24 अदिनेनाहक पिलाति पया, मुडा लोकुर तालहकतपे आधि इनजोर इतोम.
 25 पया जेलेते मतोम सर्करता विस्द मनवाल हक्के मन्कनु, लोकुर तालहकताहक, ओन विजिसस ईया वेहतोग. मति इजेक तम्क विचर वातप बहे कीथिर इनजोर, लोकुरा कयदे येसुन ईतीतोम.

येसुन हक्कनागुटातगा वेज्हाहतोर

(मत्याल 27:32-44; मार्कल 15:21-32; योहन 19:17-19)

- 26 अस्के पया सीपयक येसुन तना हक्कनागुटा काजिह कीसि, (पिलातिना लोताहि मोल्लाड कोटना जागातगा) ओयलाह आतोर. नडुम अगदे येसुहक हक्कनागुटा काजलाह दीरा वावो. अचोटने कुरेने सहरतोग सिमोन इनवाल, येसुसलेम सहरते ओजियलाह आस मतोम। अस्के सीपयक ओन पोसि, हक्कनागुटा काजिस, येसुना पेके-पेके दायलाह बीगर पोसिह कीतोम.
 27 अस्के वेल्लाय गोहडमैड लोकुर येसुना पेके अनजोर मतोर. अद वेलाते अगा उचुक आस्क ओनेनाह अर्युल पासोर अऊन्दुड.*
 28 अस्के येसु अउव आस्कनके मिळिन्दसि, “ए येसुसलेमताड आस्कनिर! नयेनाहक अऊमाट, मति मियेनाहक ओसो मीवाड पिलाड-पेकोरेनाहक अऊहट.
 29 बाराहक इतेके इद्रमताड तिपलताड दियाड वायना मन्हाताड, अउव दियाने ‘वंजो मन्दनद आंचाळ देयवाता, बेस्केने नेलाड हक्कवद आंचाळ देयवाता, बेस्केन पाल ऊहवद आंचाळ देयवाता,’ इनजोर लोकुर इनदनु.
 30 ओसो ‘मावा पोगोन अहम्टु इनजोर मेटान इनदनु’, ‘माक मिसाटु’ इनजोर गुडान इनदनु.*
 31 वेर नावा लेहकाडोग कसुरलेवोन इद्रम कीस्तोर इतेके, मीट कसुर मनवालोरिन बेद्रम केसुळ आयगा!”* इनजोर येसु इतोम.
 32 अद्रमे येसुना संगे इवुर डाकुरिन वने, हामुरता सिक्सा ईयलाह ओतोर.
 33 पया ओर, “तला-टाप्रा” इनदनद जागातगा एवतोर. एक्सि येसुन हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटिसि वेज्हाहतोर.* ओना संगे इवुर डाकुरिन वने ओर्विन तिनळ बाजे, ओर्विन बार ओना दावळ बाजे वेज्हाहतोर.

* 23:4 23:4 23:14,22; योहन 18:38; 19:4,6 * 23:7 23:7 मत्याल 14:1; मार्कल 8:15; लकाल 3:1,19-22; 8:3; 13:31; बळथिर 4:27-28; 13:1

* 23:14 23:14 23:4,22; योहन 18:38; 19:4,6 * 23:17 23:17 “बर्सा-बर्सातुहक आबना पंडुमत्सके, जेलेते मतोर यहदिरडहाह बोनाय ओर्विन, गुमसिहक विजिसस

ईया पोयन्दु.” इद वनन वेल्लाडे मोदुल कायदेहकनाग इले. * 23:18 23:18 योहन 19:15 * 23:19 23:18-19 योहन 18:40 * 23:21 23:21 योहन 19:6

* 23:22 23:22 23:4,14; योहन 18:38; 19:4,6 * 23:23 23:23 बळथिर 13:28 † 23:26 23:26 कुरेने सहर जेकता देसेमते मता. वेग सिमोन पंडुमतेनाहक

येसुसलेमते वास मन्दनोगा बहे. * 23:27 23:27 मार्कल 16:10; योहन 16:20 * 23:30 23:30 होजे 10:8; रोहचीतव पोल्लोड 6:16-17 ‡ 23:31 23:31

वेर नावा लेहकाडोग कसुरलेवोन इद्रम कीस्तोर इतेके, मीट कसुर मनवालोरिन बेद्रम केसुळ आयगा! मोदुल कागदिते, “केरु पवना मरातते इद्रम कीस्तोर इतेके, वता मराततन बेद्रम केसुळ आयगा!”

येसु हातापया जोक-जोक 40 वसिने आयनद येसुसलेम सहरता गोसातु, येसु मुनेन पुज मतोम. अद त्कने यहदि लोकुर रोम सर्करता विस्द आसि तेदाहक, रोमि सीपयक बासि, येसुसलेमतनु वळे

कीतोर. अदिनेनाहक येसुसलेम सहरतगा वायनद गोसातुन सीता कीसि, अउव आस्किन येसु अद्रम इतोम. * 23:31 23:31 1 पृ 4:18 * 23:33 23:33 बळथिर 2:23

34 अस्के “ए बाबा! वेर नाक हक्कवालोर लोकरु बाताल कीस्तोर, अदिन पुनोर, ✨ वेरिन मापि कीम्! ✨” इनजोर देवुळतुन येसु पार्तना कीतोग.
पया सीपय्कु सीटिङ वाटिसि, येसुनाड गेदेङ तुसतोर. ✨

35 अगा मुडा लोकरु निचि मोल्लाड कोटनदिन ऊळसोर मतोर. यहूदिराड मुक्यालोर येसुन पास्कसोर इद्रम इतोर, “वेग दुसोरिन विळिसह कीतोग, वेग देवुळ आचतोग पिसिह केवाल किस्तु आंदोग इतेके, तनाय तन्क विळिसह कीयेग,” इतोर.

36-37 सीपय्क वने वासि, ओयतद जोमा ओन्क ऊहचि, ✨ “निमा यहूदिरा राजाजिन आदिन इतेके, नीवा जीवातुन निमान पिसिह कीमा!” इनजोर पास्कतोर.

38 ओसो “वेग यहूदिरा राजाल आंदोग” इनजोर बलते रासिसि, ओना तलापोगोन गुटातगा वेळ्हच मतोर.

39 येसुना संगे मोल्लाड कोटिस वेळ्हच मतोरगडाह, ओवोर्गा डाकु वने, “निमा देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किस्तुनिन इतेके, नीक ओसो माक वने पिसिह कीमा,” इनजोर येसुन पास्कतोग.

40 मति दुस्रो डाकु बार अद्रम इतोन दगा ईसि, “वेन्क दोर्कतद सिक्सा नीक वने दोर्कता. मति निमा देवुळतुहक वने बह रेयविन रा?

41 माट इतेक लाग्वा कबळ कीताहकु, माक काय्दा मतपु, बराबर सिक्सा दोर्कता. मति वेग इतेके बाताले कसुर केवोग,” इनजोर इतोग.

42 ओसो येसुन इतोग, “ए येसु! निमा राजाल आतस्के, नाक सीता कीम्.”

43 इतस्के येसु ओनु, “केंजा, नना नीक सेतम वेहतहनन, नेंडे निमा नावा संगे सिगदीपतगा” मनदकिन,” इनजोर इतोग.

येसुना हामुरि

(मल्याल 27:45-56; मार्कल 15:33-41)

44 अस्के पियलि नेक नितगडाह इतेके, मूंड एगनाहजोम पूरा बूममंड ईकळ आता.

45 पोळ्दता वेहच वने दिसो. अस्के येस्सलेमतडा मंदिरता लोपा मतद, सबेट्क पवित्र गडटा अगदगा, अडह कीस मतद गेदे रेड तुक्ळेड आनाह पक वितता. § 46 अस्के येसु, “ए बाबा! नावा जीवातुन नीवा कयदे ईय्हनन,” ✨ इनजोर जोरते केयिसि हातोग. ✨

47 पया सीपय्कना दुरोगाल अगा बह आता, तान ऊळिसि, “वेग मन्कल निटमे सेतेमतोग मतोग!” इनजोर देवुळतुन जोहर कीतोग.

48 ओसो अगा ऊळ्लाह वातोर लोकरु, बाताल बाताल आता, अदिन पूरा ऊळिसि, अर्युल पासोर मल्स अतोर.

49 मति येसुन पुतोस, ओसो ओना संगे गालिल पट्टाह वातव आस्कु जेक निचि, अगा बह आंनु, अदिन सबे ऊळसोर मतोर. ✨

येसुन गुमयातगा तासिह्तोर

(मल्याल 27:57-61; मार्कल 15:42-47; योहन 19:38-42)

50-51 पया अगा यहूदा पट्टा अरिमतयेगा नाटेनोग, योसेप इनवाल ओवोर्गा मन्कल मतोग; ओगू यहूदिराड तग्वाड केवालोरगडाह ओवोर्गा मतोग. ओसो तग्वाड केवालोर येसुना नियम कीतस्के, अगा तोळ आयोग. बह इतेके ओग बेसतोग सेतम मन्कल मतोग. देवुळि बेस्के मावा इय्त्रले दसेमते तना राजेम निल्पिह कीयाग इनजोर केपिदोग.

52 ओगो योसेप पिलातिनगा अन्जि, येसुना सेतातुन गति कीय्हनन इनजोर ताल्हकतोग.

53 ताल्हकिस सेतातुन हक्कनागुटागडाह रेहतोर. पया वेल्ला दारता हामुर-गेदेते सेतातुन ऊह्तोर. अह कीसि बेरा आद बंडातगा तर्विस मतद, मुने बोने पोहवद पूना गुमयातगा, येसुना सेतातुन तासतोर. ✨

54 अद दिया वारमता पोल्वादियातेनाहक(इतेके सनारमतेनाहक) तयर आयनद दिया मता. ओसो गय्क इतेके पोळ्द अनजोर, पोल्वादिया सुरु आयना मता. *

55 पया गालिल पट्टाहि येसुना संगे वातव आस्कु, योसेप सेतातुन ओयहपा, गुमयातुन ऊळ्लाह अताड. ओसो सेतातुन बेद्रम तासतोर, अदिन वने ऊळ्ताड.

56 पया अव आस्कु अगडाह मल्स अन्जि, बेस ग एस्कनव मराना पिंडि ओसो अतर्नेय सेतातगा वाटलाह, पर्हकिस तयर कीताड.

पया पोळ्द अताहकु, वारमता पोल्वादिया इनजोर, मोसानाड अडोड वेहतपु, लोने रोमताड. †

24

येसु हामुरताह तेक्किह्तोग

(मल्याल 28:1-8; मार्कल 16:1-8; योहन 20:1-8)

1 पया वारमता मुनेता दिया (इतेके ऐतारम दियाते), ✨ सकर पिडपड आयहपा, येसुन गति कीयहपा अन्ज मतव आस्कु, तमाय पर्हकिस तयर कीस मतद अतर्नेय पोसि, येसुन तासतद गुमयातगा अताड.

2 अगा एवतस्के, गुमयाता अगदगा तिळ्हप कीस मतद बंडा, अबर गळिस मतदिन ऊळ्ताड.

3 पया अव आस्कु लोप्पा ओळियिस ऊळ्ताड, अस्के अविस्किहक अगा येसुसामिना सेता दिसो.

4 दिसवाहकु अव आस्कु एक्बेक आताड. अस्के दोम्हक्नेन तिर्मिळ्कनाड जगाड केगतोर इवुर मन्कलोर, अविस्कनगा वास नितोर. ✨

5 अस्के अव आस्कु पका रेथिसि, ओरा मुनेह तला वहतताड. पया ओर, “जीवात मनवाल मन्कन, डोलतोरगा मीट बाराहक पर्हकलाह आतिर? ✨

6-7 ओग इगा इलेग, ओग जीवा अरतोग! मीवा संगे गालिल पट्टागा मतस्के, ‘माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन नाकु, पापि मन्कलोर कयदे पोस ईय्नुर. ✨ पया ओर नाकु हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटिस हक्कनुर, मति नना मूंड दियाने जीवा अरयकन, ✨ इव सबे करल आयनुडे,’ इनजोर मीक वेहच मतोग, सीता मन्हातया?” इतोर. ✨

8 अस्के अव आस्किहकु, येसु मुने वेहतव पोल्लोड सीता वाताड.

✨ 23:34 23:34 बळयिर 3:17; 13:27; 1 कुरिततोर 2:8; इपिसुसतोर 4:18 ✨ 23:34 23:34 बळयिर 7:60 ✨ 23:34 23:34 देवुळताड पाटाड 22:18;

योहन 19:23-24 ✨ 23:36-37 23:36-37 मल्याल 27:48; मार्कल 15:36; योहन 19:29 ✨ 23:43 23:43 2 कुरिततोर 12:4; तोहचीतव पोल्लोड 2:7

§ 23:45 23:45 येस्सलेमता मंदिरता पवित्र गूडि, ओसो सबेट्क पवित्र गूडि इव रेडिना नडुमि अगदगा गेदे अडह कीस मता; अदिनाहकु लोकरु देवुळतुन गर्दने कलिय पावोर आंद.

✨ 23:46 23:46 देवुळताड पाटाड 31:5 ✨ 23:46 23:46 योहन 19:30; इब्रितोर 5:7 ✨ 23:49 23:49 योहन 19:25 ✨ 23:53 23:53 बळयिर

13:29 * 23:54 23:54 पोळ्द अनेकेने यहूदिरा दिया सुरु अस्ता. † 23:56 23:56 वारमता पोल्वादियाते कबळ कीयलाह लोपो आंनु, (पिसमुळि 20:10). ✨ 24:1

24:1 बळयिर 20:7; 1 कुरिततोर 16:2; तोहचीतव पोल्लोड 1:10 ✨ 24:4 24:4 1 तिमोति 3:16 ✨ 24:5 24:5 तोहचीतव पोल्लोड 1:18 ✨ 24:6-7

24:6-7 गलातितोर 2:15 ✨ 24:6-7 24:5-7 मल्याल 28:5-6; मार्कल 16:6; योहन 21:14; बळयिर 2:32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37;

17:31; रोम सहरतोर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:20; कुलुसितोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 1:10;

इब्रितोर 13:20 ✨ 24:6-7 24:6-7 24:26,44,46

- 9 पया अब आस्क गुमयातगडाह मल्स अन्जि, अक्रा बळयिरिन ओसो दुसोर कगयवालोरिन इव पूरा पोल्लोन वेहताड.
 10 वेहतनव आस्क बेव इतेके, मग्डला नाटेना मरियाल, योहना, याकुबना तलोम मरियाल, ओसो उचुक दुस्राड आस्क मताड. इवे बळयिरिन इव पोल्लोड वेहताड.*
 11 मति अविस्कना पोल्लोतुन, बळयिरि विस्वस केवोर. “इव आस्क उगसे वेहतहताड रा!” इतोर.*
 12 मति पत्रु अगडाह तैदिस, गुमयातगा एवनाह वित वातोम. पया लोप्पा ओल्लिस ऊळनेके, अगा सिरप (येसुना सेतातुन उर्हच मतव) गेदेड बहता अहे मताड. अदिन ऊळिस इगा बह आता इनजोर एक्वेक आसि, ओग लोन मल्स अतोम.

इमावुस नाटे दायनद अगदे येसु दिसिहतोम
 (मार्कल 16:12-13)

- 13 अदे दिया येसुनाड कगयवालोरगडाह इर्वर, इमावुस इनदनद नाटे अनजोर मतोर. अद नाग येस्सलेम सहरतगडाहि जोक-जोक अक्रा किलोमिटर मता.
 14 अस्के येस्सलेमतगा आतव सबे पोल्लोन ओर इर्वर वळ्हकसोर-वळ्हकसोर अनजोर मतोर.
 15 ओर इद्रम तमतमाय वळ्हकसोर दायहपा, येसु कुदि दोम्हक्नेन ओरगा वासि, ओरा संगे ताकलाह बोटोटोम.
 16 ताकनेके येसुन वेर पुनदना आयो इन्जि, ओर इर्वरिन आसि मुर्तिय पुनवाह कीतद मता.*
 17 पया येसु ओरिनु, “मीट इर्वर अनजोर-अनजोर बेद पोल्लोतुन वळ्हकलाह आतिर रा?” इनजोर ताल्हकतोम. अस्के ओर दुकमते निदिस अगान नितोर.
 18 निचि “निने, अने येस्सलेमतगा आतव पोल्लोन पंडुमतुहक वातोरु सबेटोर पुतोर इतेके, निमा वागोनिने बह पुनविन रा?” इनजोर ओर इर्वरगडाह किलियुपा इनवाल इतोम.
 19 अस्के येसु “बेव पोल्लोड रा?” इनजोर ताल्हकतोम. ताल्हकतस्के ओर इद्रम वेहता बोटोटोर, “नासरेत नाटेनोग येसुना पोल्लो आंदु रा! ओग बाताल कीदोम, बाताल वेह-दोम, अब पूरा देवुळता लावताड मताड. ओग देवुळता कबुरतोम मतोग. लोकुर वने ओन बेसतोम इनजोर इंदुर.
 20 मति मावाड: पेर्मालोस, ओन्क हामुरता सिक्सा इयेंग इनजोर, पिलाति गुमसिना कयदे पोस इंतोर. इद्रम कीस लोकुर ओन हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटिस हळ्कतोर.*
 21 मति ओगो मावा इमयेल जाततोरिन कोंटेतोर कयदाहि विळिसह कीयनोग इनजोर, माट आसा कीस मतोम.
 “इजेके इव सबे पोल्लोड अनेटस्केन आताड.
 22 ओसो नैडु मयगडाड उचुक आस्क वने, माक बामनाह कीताड. अब नैड सकरिय सेता तासतद गुमयातगा अन्ज मताड.
 23 मति अगा येसुना सेता अविस्किहक दोर्की. दोर्कीवाहक अब मल्स वासि, ‘माट देवतुल्किन ऊळतोम. येसु जीवा अरतोग इनजोर, अब माक वेहताड,’ इनजोर मयगडाड आस्क माक वेहताड.*
 24 अविस्कना पोल्लो केंजिसि, मावा तोळतोर उयतुर गुमयातगा अन्ज ऊळतोर. अस्के अब आस्क बेद्रम वेहच मताड, अद्रमे मता, येसु इतेक ओरिहक दिसोग!” इनजोर वेहतोर.
 25 पया येसु इतोम, “मीट मुर्तिय बुदलेवोरिर आदिर! देवुळता कबुरतोर वेल्लाय मुने वेहतव पोल्लोन विस्वस कीयलाह, बह विचर केविर?
 26 देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल किस्तीहक पका तिपल आसि पया, बेरा डीसाते देवुळताग दाय्या पोयोया?” इनजोर इतोम.*
 27 इद्रमलेहका मोसानाड: अडोनाग, देवुळता कबुरतोराड पुस्तकिनाग, अहे पूरा देवुळता साङ्गमते बेगा बेगा तना लोप्पा रासतव पोल्लोड मताड,*
 अब सबे पोल्लोन ओरिहक तेळियिह कीस वेहतोम.*
 28 अद्रमे पया ओर तमक दायना मतद नाटेनगा एवतोर. अस्के येसु अद नाटे रोमवप लेहका ओरिहक दलगता.
 29 अदिनेनाहक ओसु, “इजेके पोळद अता, नेटुहक मयगान रोमा दादा!” इनजोर, ओन गोंडगोंड आतोर. अस्के येसु ओरगान रोमतोग.
 30 पया ओग ओरा संगे जावा उनडलाह उदतोम. अस्के ओग आरतुन तेहचि, देवुळतुन जोहर कीतोम. कीसि तान किळ्चह ओरिहक इयलाह आतोम.
 31 इनेकेन ओर इर्वराड कोंडाड पडने आतप लेहका आताड, अस्के वेग येसु आंदोग इनजोर पुतोर. मति येसु ओरिहक दिसवाह, चट्टने मायतोम.
 32 गया ओर तमतमाय, “ओग मावा संगे वासोर आगदे गोटीड कीतोम, ओसो देवुळता साङ्गमताड पोल्लोन तेळियिह कीतोम. अस्के ओना पोल्लो मावा जीवातुहक बेचोन मिटस दलगता, आयोया?” इनजोर ओर्विहक-ओर्वोंग इतोर.
 33-34 पया ओर अगडाह पोर्क तैदिस, ओसोवने येस्सलेमते मल्स अतोर. अतस्के अगा अक्रा बळयिरि ओसो कगयवालोर जमा आसि, “निटमे रा! येसुसामि जीवा अरतोम. ओग सिमोन पत्रुहक दिसतोम!”* इनजोर वळ्हकनेकेन, ओर इर्वर अगा एवतोर.
 35 अस्के ओर इर्वर वने अगदे अनेके बह आता, ओसो येसु आरतुन किळ्चि ओरिहक इयहपा, ओन बह पुतोर, अदिन ओर सबेटोरिहक वेहतोर.
 येसु तनाड कगयवालोरिहक दिसिहतोम
 36 ओर इर्वर इव पोल्लोड: सबेटोरिन वेहेनेकेन, येसु कुदि ओरा नडुम वास नितोग.* निचि “मीक सुकम दोर्कि, रेयमाटु!” इनजोर इतोम.
 37 अस्के ओर दिर मिळ्चकिरि, माट येसुना मिळ्चमतुन ऊळिहनाला बह, इनजोर बामिस रेयतोर.
 38 अस्के येसु ओरिन इतोम, “मीट इचोन बाराहक रेयतिर? नावा लोप्पा बाराहक उन्क-मन्क आङ्गनिर?
 39 नावाड कचिकेन-काल्किन ऊळटा! नाक बोयादु! इद ऊळटा नना येसुनने, मिळ्चमतुहक इद्रम अविड-बोकाड इलेड, मति नाक मन्हाडा!”
 40 इनजोर वेहचि येसु तनाड कचिकेन-काल्किन ओरिहक तोहतोम.*
 41 अस्के ओर अचोन गिर्दा आसि बामतोर इतेके,* मावा मुनेह येसुये निच मन्हातोम इन्जि, इंका सेतेम पोयोय. अद्रम आनेके येसु ओरिनु, “मियगा बातालाय तिनदलाह मन्हाताया?” इनजोर ताल्हकतोम.
 42 अस्के ओसु बोळसतद मीन-मुका ओन्क इंतोर.
 43 इतस्के ओर ऊळनाहे, अद मुकातुन येसु तितोग.

* 24:10 24:10 मार्कल 16:10; लकाल 24:23; योहन 20:18 * 24:11 24:11 मार्कल 16:11; योहन 20:25 * 24:16 24:16 योहन 20:14; 21:4
 * 24:20 24:20 बळयिरि 2:23; 3:15; 1 तिसलुनितोर 2:15 * 24:23 24:23 24:10 * 24:26 24:26 24:6-7,44,46; 1 पत्रु 1:11 * 24:27
 24:27 24:44-46; योहन 5:39; 12:41; बळयिरि 2:23; 3:18,24; 13:27; 17:2-3; 26:22-23 * 24:27 24:26-27 1 कुरिततोर 15:3 * 24:33-34
 24:33-34 1 कुरिततोर 15:5 * 24:36 24:36 1 कुरिततोर 15:5,7 * 24:40 24:40 योहन 20:20,27 * 24:41 24:41 24:52; योहन 16:20;
 20:20

44 तिन्जि ओरिन इद्रम इतोग, “इव पोल्लोड बेव इतेके नाक हव्कनामुने मीवा संगे मतन, अस्के मीक वेहतव आंदूड. मोसानाड अडोना साभ्रमतगा, देवुळता कबुरतोगाड पुस्तकिन्गा, ओसो देवुळताड पाटानगा, नावा लोप्पा रासतव सबे पोल्लोड करल आयनद मता. अदिनेनाहक इद्रम आता,” इनजोर वेहतोग. ✧

45 पया देवुळता पवित्र साभ्रमतगाड पोल्लोन पुनदलाह, येसु ओरिहक बुद इंतोग. ✧

46 ओसो इद्रम इतोग, “साभ्रमतगा इद्रम रासतद मन्हाता इतेके: देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल किस्तु, तिपल आस डोलनोग. ओसो मूंड दियाने ओसोवन जीवा अरयनोग. ✧

47 अदिनेनाहक पापमता मापि दोर्कना इतेके, पापमता अगदाहि मलयना. ✧ इद कबुरतुन किस्तुना अदिकरते येस्सलेमतगाह सुरु कीसि, पूरा बूममेंड पोक्कुर केमूळ आयगा. ✧

48 इव सबे पोल्लोना मीट साक्सितोरिर महनिर. ✧

49 ओसो नावा देवुळबाबाल बाताल ईकन इन्जि पोल्लो विळिसस मतोग, अद पवित्र जीवातुन नना मियगा लोहतकन. ✧ बेचानाह देवुळतगा लाव मीवा पोगोन रेगो, अचानाह मीट इदे येस्सलेम सहरतगान मन्हट्ट,” इनजोर वेहतोग. ✧

देवुळि येसुन देवुळदीपतगा ओस्ता

50 पया येसु ओरिन येस्सलेमता एरे मनदनद बेतनि नाटेनेके ओतोग. ओसि तना कय तेहचि, ✧ ओरिहक बर्कतताड पोल्लोड वेहतोग.

51 बर्कतताड पोल्लोड वेहतहपा, ओग ओरगडाहि एगतोग. पया देवुळि ओन पोगोन देवुळदीपतगा ओता. ✧

52 अस्के करायवालोर येसुन दंडुम अरि, अगडाह पका गिर्दति येस्सलेम सहरते मल्स वातोर. ✧

53 पया अद्रमे वेर अमेसा मंदिरतगा अन्जि देवुळतुन जोहर कीदुर.

✧ 24:44 24:44 24:6-7,26,46; 1 पत्र 1:11 ✧ 24:45 24:45 बळयिर 16:14; 1 योहन 5:20 ✧ 24:46 24:44-46 24:6-7,25-27; योहन 20:9; बळयिर 3:18; 17:3; 26:22-23; 28:23 ✧ 24:47 24:47 मार्कल 1:15; बळयिर 2:38; 3:19; 5:31; 13:38; 17:30; 20:21; 26:20 ✧ 24:47 24:47 मत्थाल 28:19-20; मार्कल 16:15; बळयिर 5:31; 10:42 ✧ 24:48 24:48 योहन 15:27; 19:35; 21:24; बळयिर 1:8; 10:39,41; 13:31; 1 पत्र 5:1; 1 योहन 1:2; 4:14 ✧ 24:49 24:49 योहन 14:26; 15:26; 16:7; बळयिर 2:33; इपिसुसतोरि 1:13 ✧ 24:49 24:49 बळयिर 1:4-5 ✧ 24:50 24:50 1 तिमोति 2:8 ✧ 24:51 24:51 मार्कल 16:19; बळयिर 1:9 ✧ 24:52 24:52 बळयिर 1:12

किर्स्तुना बळयि योहन रासतदु बेसता कबुरि

योहनि येसुसामिनाइ बारा बळयिरग्डाहि ओवोंग मतोग. इद पुस्तकते ओगु तन्क “येसु जीवा कीतोग कजायवाल” इनजोर इन्हतोग. येसु नाक इचोन जीवा कीस्तोग इन्जि, इद बेचोटा बेरा देव्या इनजोर, इद्रम तन्क इन्हतोग. वेगे योहनि, 1 योहन, 2 योहन, 3 योहन, इव मंड सीटिन रासतोग, अहे तोहचीतव पोल्लोड इन्दनद पुस्तकतुन वने रासतोग.

इद बेसता कबुरता पुस्तकते येसु बेद्रमतोग आंदोग इन्जि, योहनि तोहत्लाह ऊळिहतोग. येसु तना लोप्पा बाताल-बाताल वेहतोग, नना बोनिन आंदन इन्जि तना वेहतव पोल्लोना लोप्पा, योहन वेल्लाय रासतोग. येसु इद ब्रुते मतस्के, सिरप ओनाड आट-दहा कबस्के इद पुस्तकते रासतव मन्हाटाड. इव कबस्किन ऊळिसि, देवुळताहे येसु रगतोग इन्जि माट पुहनल. देवुळतुन येसु ऊक-ऊके “नाक लोहतोग बाबाल” इनजोर इंदोग. इतेके ओग देवुळता कासा मगि आंदोग. ओगे इद दुनियातुन पुटिह केवाल आंदोग, तेला मति मावा लेहका कय-कादोग आसि, इद ब्रुमतगा रगतोग.

“जीवा ईयनद तिडि नाने, दुनियाता वेहचतन नाने, नेहना गोर कोपानन नाने, अगदन, सेतेमतन, जीवातन नाने, देवुळता मगनन नाने.” इनजोर येसुसामि कुदि वेहतोग. देवुळबाबाल लोहतोग पिसिह केवाल राजाल येसुये आंदोग, ओसो ओगे देवुळता मगि आंदोग इन्जि मीट नमना, अदिहके योहन इद पुस्तकतुन रासतोग. इद्रम नमतेके, मीक येसुना संगे अमेसाता पिसमुळ दोर्कगा (20:31).

देवुळता पोल्लो मन्कना रूपते वास्ता

- 1 देवुळता जीवात मनदनद पोल्लो बोग आंदोग, ओग ससुमुनेताह मंदोग, ओग देवुळता ऐगे मंदोग, ओग देवुळिये आंदोग.*
- 2 ओग ससुमुनेताह देवुळता ऐगे मंदोग.*
- 3 इळ्ना, पोगोटा ब्रुते मनदनव कतमतविन, देवुळि ओनाये मेटे पुटिह कीता. ओना मेटे पुटो इनाह बेदे इले.*
- 4 ओनागडाहे माकु देवुळ ईयनद जीवा दोर्किहता.* बेद्रम ईकळते मनदनदिन वेहच पुनाह कीस्ता, अद्रु ओग माकु देवुळता सेतेमतन पुनाह कीतोग.*
- 5 अदे ईकळते मांजिहता. बेद्रम ईकळि वेहचतुन पिहता पागवो, अद्रुम ईकळलेहकाडोर लागवोड, ओग वेहचलेहकाडोनु आरे कीया पागवोर.*
- 6 योहन इनवाल ओर्वोग मतोग, ओन देवुळ लोहता.*
- 7 सबेटोर ओना कबुरतुन विस्वस कीयना इन्जि, ओगु अद वेहचलेहका मनवानु पिडम-पडम वेहतलाहि वातोग.
- 8 योहन इतेके वेहचलेहका मनवाल आयोग, मति अदे वेहचता लोप्पा वेहतलाह वास मतोग.
- 9 बोन सेतेमता वेहच इन्हतोर, ओगे सबेटोरिहक वेहच एवाल, ओग इद दुनियाते वावाल मतोग.
- 10 ओग इद दुनियातेन वातोग, ओनाय मेटे देवुळि दुनियातुन पुटिह कीता,* मति ओग बोग आंदोग इन्जि, दुनियातोर पुनोर.
- 11 ओगु तनाय पुटिह कीता ब्रुमतगा वातोग, मति तनाय लोकर (यहुदि लोकर) वेल्लाटोर ओनाड केंजोर.
- 12 मति बोर ओन नमनोर, विस्वस कीतोर, ओर सबेटोरिहक देवुळताड मक-मयास्क आयलाह, ओग अदिकर इंदोग.*
- 13 देवुळताड मक-मयास्क आयना इतेके, मन्कना पोटाते, मन्कना विचर मतप पुटना लेहका आयो, मति विस्वस केवालोरिहक पुना पुटमुळि देवुळिये ईस्ता.*
- 14 देवुळता जीवात मनदनद पोल्लो, मावा लेहका कय-कादोग आसि, मन्कना रूपते मावा ब्रुमतगा वाता,* ओग देवुळता पूरा देव्यातुनु, पूरा सेतेमतनु* पोसि, मावा नडुम जागा आतोग.* ओग देवुळबाबाना वगोग मग आंदोग;* माट ओना डीसातुन ऊळतम.* (ओगे येसु किर्स्तु आंदोग.)
- 15 योहन ओना लोप्पा इद्रमता कबुर वेहन्दोग, “ओगु नाकाय बेरोग, बाराहक इतेके ओग नाकाय वेल्ला ससुमुनेताहि मतोग इन्जि, बोना लोप्पा नना वेहच मतन, ओगे नावा पया वावाल मन्हातोग,” इनजोर लोकरिन केयसोर वेहन्दोग.
- 16 देवुळता मगि देवुळता देव्याते निदिस मताहकु, ओनगडाहि माकु देव्या दोर्कसोरन मन्हाता.
- 17 इतेके मोसाल इनवाल देवुळता कबुरतोना मेटे, देवुळताड अडोड माक अस्के दोर्किस मताड;* येसु किर्स्तुना मेटे बार देवुळता सेतेमि, ओसो ताना दया मयगा एवता.*
- 18 देवुळतुन बोगे बेस्केन ऊळोग.* मति देवुळबाबाना संगे गट्ने मनवाल तना वगोग मगि, ओगे माक बाबानु पुन्पिह कीतोग.*

देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहनना गोटि

- 19 अस्के पया यहुदिराड पेदल्क बाताल कीतोर, गेयस्सलेम सहरताहि देवुळता मंदिरतगा माळवालोर ब्रुमयातोर, देवुळवडेः, वेरिनु योहनिन ऊळिस वाटु इन्जि लोहतोर. वेर योहननगा वासि “देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल राजाल वावाल मतोग, ओग बह निमानेया?” इनजोर योहनिन तालहकतोर.
- 20 “आयो, नना देवुळ लोहवाल पिसिह केवानन आयोन,”* इनजोर योहन मकिह केवालवा कबुल आतोग.
- 21 अस्के वेर ओन तालहकतोर, “निमा बोनिन पया, पिसिह केवाल वायनामुने, देवुळता कबुरतोग एलियाल वायना मन्हाता, निमा ओनिना?” “आयो, नना एलियानन आयोन.” “पया मोसानलेहका देवुळता कबुरतोग वायना मन्हाता,* बह ओनिना?” “आयो, नना ओनन आयोन!” इनजोर योहन इतोग.
- 22 अस्के ओसो वेर ओन तालहकतोर, “निमा पया बोनिन आदिन? माक वेहा! माक लोहतोरिन माट अन्जि बाताल वेहतकोग? निमा नीवा सेवता लोप्पा बाताल इहनिन?” इतोर.

* 1:1 1:1 कृत्स्नितोर 1:17 * 1:1 1:1 पिलिपितोर 2:6; 1 योहन 5:20; तोहचीतव पोल्लोड 19:13 * 1:2 1:1-2 1 योहन 1:1 * 1:3 1:3 1 कृत्स्नितोर 8:6; कृत्स्नितोर 1:15-16; इन्जितोर 1:2; 11:3; तोहचीतव पोल्लोड 3:14 * 1:4 1:4 5:26; 11:5; 14:6; 1 योहन 5:11,20 * 1:4 1:4 8:12; 9:5; 12:46 * 1:5 1:5 कळयिर 26:18; इस्सलितोर 5:8; कृत्स्नितोर 1:12-13; 1 तिसलितोर 5:5; 1 पृष्ठ 2:9 * 1:6 1:6 ओग देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहन आंदोग, इद पुस्तकतुन रासतोग योहन आयोग. * 1:10 1:10 1 कृत्स्नितोर 8:6; कृत्स्नितोर 1:16; इन्जितोर 1:2 * 1:12 1:12 11:52; 12:36; रोम सहरतोर 8:14; गलातितोर 3:26; 1 योहन 3:1 * 1:13 1:13 1 पृष्ठ 1:23 * 1:14 1:14 1:17; 14:6; रोम सहरतोर 1:3; गलातितोर 4:4; पिलिपितोर 2:7; 1 तिमोति 3:16; इन्जितोर 2:14-15; 1 योहन 4:2; 2 योहन 1:7 * 1:14 1:14 देवुळता पूरा देव्यातुनु, पूरा सेतेमतनु पिसमुळि 34:6; देवुळताड पाटाड 26:3; ब्रुताड पोल्लोड 16:6 * 1:14 1:14 तोहचीतव पोल्लोड 7:15 * 1:14 1:14 इन्जितोर 1:2 * 1:14 1:14 14:9; 17:22-24 * 1:17 1:17 7:19 * 1:17 1:17 1:14; 14:6; रोम सहरतोर 5:21 * 1:18 1:18 1 तिमोति 6:16; 1 योहन 4:12 * 1:18 1:18 6:46; 2 कृत्स्नितोर 4:4; कृत्स्नितोर 1:15 † 1:19 1:19 यहुदि जाततोर इस्सलितोर देयमते मंदु, ओरिन इस्सलितोर वने इद्रु. ‡ 1:19 1:19 देवुळवडे मोदुन कागिदते “लेविनोर” इनजोर इन्हतोर. मुनेतोग पेदामुतुन इस्सलितोर बारा मांदि मक पुटोर, ओरइगहि वागो लेवि इनवाल मतोग. ओनाय कळतोर मंदिरतगा देवुळवडे अंनु. § 1:19 1:19 देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल राजाल वेन इन्जि पोल्लोते मसिहा इन्हतोर, युनानि पोल्लोते किर्स्तु इन्हतोर. * 1:20 1:20 1:27; 3:28; कळयिर 13:25 * 1:21 1:21 व्यवस्थाविचरण 18:15,18; योहन 7:40

23 यौहन इतोम,

“नना पेळ्ळकल ब्रुपते केयवाना आल्कालेहकाडोनन,

सामि मीवा जीवातगा वायना इन्जि, ओना आगुन तीर्हकाट्,”^{*}

इनजोर यसयाल इनवाल देवुळता मुनेतोम कबुरतोम रासतदिन वेहतोम.

24-25 पया परसुर इनवालोर लोकुर^{*} यौहनिन कबुर लोहच ताल्हकतोम, “निमा देवुळ लोहवाल पिसिह केवानिन वने आयविन, कबुरतोम एलियानिन वने आयविन, मोसानलेहका देवुळता कबुरतोम वायना मता, ओनिन वने निमा आयविन इतेके, लोकुरिन देवुळता पेदिरते एग मीहतलाह^{*} नियगा बेदमतना अदिकर मन्हता?”

26 यौहन ओरिन इतोम, “नना लोकुरिन पापमताहि मिळन्दनद सीना इनजोरे, देवुळता पेदिरते एग मीहतहनन, मति मीट पुनवोग ओवोर्ग, मीवा नडुम निच मन्हताम.

27 ओगु नावा पया वायना मन्हता, ओना कादुन इटलाह वने नना ओप्पोन, अचोन नना उडुलोनन!”^{*} इनजोर इतोम.

28 योर्दन बरेटा अबरि, बेतनि इनदनद नाटे, यौहन देवुळता पेदिरते एग मीहन्दोग, अगा इव गोटेड आताड.

देवुळता गोरेपिला येसुये

29 इमा दिया, यौहन तनके येसु वायनदिन ऊळिसि, लोकुरिन इतोम, “वेन ऊळाट, मोक आयवाल देवुळता गोरेपिलालेहकाडोग, दुनियातोरा पापमतुन एडिह केवाल!”^{*}

30 येनाय लोप्पा मीकु वेहच मतन, ‘नावा पया ओवोर्गा वास्तोग, ओगु नाकाय बेहुरोग; बाराहक इतेके ओग नाकाय वेल्ला सुस्पुनेताह मतोग.’

31 ओग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल इन्जि, नना पुनोन आसि, मति मीक इस्पयेलतोरिहकु वेन पुन्यिह कीयना इन्जि, नना देवुळता पेदिरते एतगा मीहतलाह वातन,” इन्जि यौहन इतोम.

32-33 ओसो यौहन येसुना लोप्पा इद्रमता साक्सि इतोम, “ओग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल इन्जि, नना पुनोन आसि, मति नाकु एते मीहतलाह लोहतनद देवुळि, अदे नाकु वेहच मता, ‘बोना पोगोन पवित्र जीवा वासि, दळ्म अरतदिन ऊळकिन, ओगे लोकुरिन पवित्र जीवाते मीहवाल आंदोग!’^{*} निट्टे नना पवित्र जीवातुन परेवा पिटेलेहका देवुळदीपताहि दळ्म अरसि, वेना पोगोन उदतदिन ऊळतन.”^{*}

34 अह आतदिन नना कोंडामेंड ऊळतन, ऊळिसि वेग देवुळताय पेकाल आंदोग इन्जि, मीक साक्सि इह्दहनन,” इन्जि यौहन वेहतोम.^{*}

सुस्पुनेतोर येसुनाड कायवालोर

35 इमा दिया, यौहन तनाड कायवालोरगडाहि इवुर्वा संगे, अदे जागाते वासि निच मतोर.

36 अस्के ओग येसुनु तना एरेटाहि दायहपा ऊळिसि इतोम, “वेग ऊळाट, (मोक आयवाल) देवुळता गोरेपिलालेहकाडोग!” इतोम.^{*}

37 यौहन इद्रम इताहकु, वेर इवुर् कयायवालोर केंजिसि, येसुना पयाह अतोर.

38 येसु पेके मिळिन्दस ऊळतोम अस्के, वेर इवुर् ओना पयाह पयाह वासोर मतोर. “मीकु बाताल गावले?” इन्जि येसु वेरिन ताल्हकतोम. “गस, नीवा मनदनद जागा वेगाडु?” इन्जि वेर इतोर.

39 अस्के येसु वेरिन इतोम, “नावा संग दट.” वेर पया वासि, ओना मनदनद जागातुन ऊळतोर. मुल्पेडा वेलाते नालुड एगिस मताहकु, वेर अगाने येसुना संगे निद्र कीतोर.

40 यौहननाड केंजिसि येसुना पयाह वावालोर इवुर्गडाहि, ओवोर्ग आंदियाल इनवाल मतोग, ओगे सिमोन पत्र इनवाना तमोग आंदोग.

41 अरडाहि ओग मुने तमदादाल सिमोनिन वास कलियतोम, कलियिसि इतोम, “माक देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल दोकतोम, रा!” (ओग पिसिह केवान युनानि पोल्लोते “किस्तु” इन्हतोर.)

42 पया आंदियाल तमदादान येसुनागा पोस वातोम. येसु ओन ऊळिसि इतोम, “निमा योनाना मगि सिमोननिन, मति इजेटाहि नीकु पत्रु^{*} (इतेके ‘आद बंदा’) इद पेदिर उदगा,” इन्जि वेहतोम.

43 इमा दिया येसु गालिलि पटटे दायलाह तयर आतोम. आतस्के पिलिप इनवान कलियिसि ओन इतोम, “नावा संग वय, नावाड कयाया,” इतोम.

44 वेग पिलिप इतेके, गालिलि पटटा बेत्सेदा नाटेनोग, इतेके आंदियाल, पत्रु, वेर तमोग इवुर्वा नाटेनोग मतोग.

45 पिलिप पया अन्जि नतन्याल इनवान कलियतोम, कलियिसि ओन इतोम, “बोना लोप्पा मोसा मुय्तोग ओसो देवुळता कबुरतोम मुने साध्रमते रासिस मतोर, ओग माक दोर्कतोम, रा! ओग नासरेत नाटेनोग योसेपना मगि येसु आंदोग,” इन्जि पिलिप नतन्यान वेहतोम.

46 “बह नासरेत नाटेनडाहि बेसताड गोटेड पुट पायगुन्डा?”^{*} इनजोर नतन्याल पिलिपिन इतोम, “वास बह ऊळा रा!” इन्जि पिलिप इतोम.

47 नतन्याल पया येसुनागा वातोम, ओग वातदिन ऊळिसि येसु इतोम, “वेग करल इस्पयेलतोम, वेना पोटालोप्पा नाळेह कीयनद बुद इले.”^{*}

48 “नना बेद्रमतोनन इन्जि, निमा बह पुहनिन?” इन्जि नतन्याल येसुन इतोम. “पिलिप नीक केयनामुनेन, निमा अंजिर मराता इळ्म मतिन अस्के, नना नीक ऊळतन,” इन्जि येसु ओन इतोम. 49 इद केंजिसि, (देवुळिये तोहताहकु येसु नाक ऊळतोम इन्जि) नतन्याल येसुन इतोम, “ए गस, निमा देवुळता मगनिन, इस्पयेल देसेमतुन पिसिह केवाल राजानिन आदिना!” इतोम.

50 “(बोगे ऊळवाय मतोग अस्के,) नीकु नना अंजिर मराता इळ्म ऊळतन, इद्रम इताहकु नाक निमा विव्सव कीय्हनिना? निमा तेन्काय ओसो बेहारा डीसाताड पोल्लोड ऊळकिन.

51 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीट पोगोटा ब्रुमि पडुने आसि,^{*} अगाहकु देवतुल्लुक माने-मन्कना नडुम पुटटोना पोगोन तगन्दनिन-रेगनदिन ऊळकिन,” इनजोर येसु तनाय लोप्पा वेहतोम.^S

2

येसु एतुनु अंगुर जोमा मारियिह कीस्तोग

1 पया मूंड दियाने, गालिलि पटटा काना नाटेनगा बोनाडो मर्मिड मताड, अगा येसुना तलोग वने मता.

^{*} 1:23 1:23 यशायाह 40:3; मत्थ्याल 3:3; मार्कल 1:3; लुकाळ 3:4; यौहन 3:28

^{*} 1:24-25 1:24-25 यहिरियाड पेदल्कना अत तुंगतान परसुर इनजोर इवुर्. लोकुरगा

ओपय पोल्लो पका नाकिन्द, ओसो ओर वेल्लाडे अहळ्मताड अडोड-उतुक पुटिह कीदुर.

† 1:24-25 1:24-25 देवुळता पेदिरते एग मीहतलाह इद रिचजतुन वेल्लाटोर “बयित्सा”

इन्हतोर. ^{*} 1:27 1:27 मत्थ्याल 3:11; मार्कल 1:7; लुकाळ 3:16; बळयि 13:25

^{*} 1:29 1:29 मत्थ्याल 1:21; यौहन 1:36; 1 कुरितोर 15:3; गलातितोर 1:4; 1

पत्रु 1:18-19; 1 यौहन 3:5; तोहवीतव पोल्लोड 5:6,12

^{*} 1:32-33 1:32-33 मत्थ्याल 3:11; मार्कल 1:8; लुकाळ 3:16; बळयि 1:4-5; 11:16

1:32-33 मत्थ्याल 3:16; मार्कल 1:10; लुकाळ 3:19-22

^{*} 1:34 1:34 5:33-35; 10:41-42 ^{*} 1:36 1:36 1:29 ^{*} 1:42 1:42 पत्रु मोदुल कागियते

“कयाय”. पत्रुहक रेड पेदिक मताड: इब्रि पोल्लोते कयाय; युनानि पोल्लोते पत्रु.

^{*} 1:46 1:46 7:41 ^{*} 1:47 1:47 तोहवीतव पोल्लोड 14:5 ^{*} 1:51 1:51

मत्थ्याल 3:16; मार्कल 1:10; लुकाळ 3:19-22; बळयि 10:11; तोहवीतव पोल्लोड 19:11

^S 1:51 1:51 इद्रम वेहतस्के, येसु मुनेतोम पेदामुलोग याकुव कळ्ळकता कलाता

सीता कीसीतोग (पुत्रुयि 28:12).

- 2 मर्मिहकु येसु ओसो ओनाड कगयवालोरीन वने केयिस मतोरे.
- 3 पया अगा अंगुर जोमा मारताहकु, येसुना तलोग ओनागा वासि “इंजेके ओरगा अंगुर जोमा मारता, बाबा! बेदाय कीमु,” इनजोर इता.
- 4 अस्के येसु तान इतो, “बाधि, निमा नाक बाराहकु वेहतहनिन? नावा डीसा तोहतनद कगो इंका एवोये,”* इतो.
- 5 पया अदु मर्मिनागा सेवा-साकुर केवालोरीन इता, “वेग मीकु बाताड वेहतनोग, अहे कीमहट,” इता.
- 6 यहुदि लोकरु तिनदनामुने, तनाड कयक-काल्क नोगयना रिवज ओरा मता. इद रिवजतेनाहकु, अगा उंद-उंद रेंड-मंड कुळाड पोयतवु, बंडानाड आरुड गोलेहक तासतव मताड.
- 7 “अव गोलेहकनागा एग निहाट,” इनजोरे येसु सेवा-साकुर केवालोरीन वेहतोग. अस्के ओरु अव गोलेहकिन सीग निहतोर. 8 पया येसु ओरिन वेहतोग, “इंजेके उचुन तैडिसि, कुळप ऊळवाल मुक्यानाग ओमहट.” अस्के ओर ओतोरे.
- 9-10 पया ओग मुक्याल अद एतुतु उचुन ऊतिस ऊळतस्के, अद एग पूरा अंगुर जोमा मारियिस मता. इद बोग ततोग इनजोर, ओन्क मुर्तिय तेळियो; एग निहवालोरीहक बारा, इद पोल्लो एकां मता. अस्के कुळपता मुक्याल मर्मपेकान केयिस इतो, “बोराय बेसतल अंगुर जोमा मुने ईस्तोर, तान लोकरु उन्जि मिटस कीस्तोर, पया केनकेनेता जोमा ईस्तोर. निमा मात्रमि बेसतल अंगुर जोमा, इंजेक एवनाह पिसिह कीस तासतिन,” इन्जि मुक्याल इतो.
- 11 इद्रमि येसु गालिलि पटटा काना नाटे, इद मुनेटा बामिह कीयना सीना कीसि, तना डीसा तोहतोग. अदिहकु ओनाड कगयवालोरे, (ओग देवुळ लोहताग राजाल मनदनोग इन्जि,) ओन नमतोर.
- येसु मंदिरते वमवालोरीन पंडिहताग
- 12 मर्मिड मारतस्के येसु तना तलोगि, तनतमोर, ओसो तनाड कगयवालोगा संगे कापेर्नाग वातोग, अगा ओर उचुके दियाड रोमिस मतोरे.
- 13 यहुदि लोकरु आवना पंडुम एर एस्स मताहकु, येसु येस्सलेम सहरतके पंडुमताग अतो. *
- 14 अगा यहुदिरा मंदिरताग येसु अतस्के, लोकरु देवुळता मोकतुहक अरयनव कुराड, गोरेड, परेवा पिटेड वर्मिदुर. ओसो कोताड बदले कीसि यहुदिराड कोताड एवालोर अगा उदिस मंदुर. (सर्करताड कोताड मंदिरताग वाटलाह ताकोड आंदुड.) वेर कतमतोरिन येसु ऊळतोग.
- 15 ऊळिसि, ओग नोडेना उंद जेटला एण्डोड, अह कीसि सबेदोर वीकुरतोरिन मंदिरताहि पंडो. गोरेड, कुराड, इविन वन पंडिसि, कोताड बदले केवालोगाड बलानु कप मूळहचि कोतान लीकिसीताग.
- 16 परेवाड वमवालोरीन ओग इतो, “इविस्किन इडाहि पलत ओमहट! नावा बाबाना लोतुन आटुम पंडमाट!” इन्जि वेहतेग.*
- 17 पया
- “नावा जीवातुहकाय वीळिसि, नीवा लोतुन पवित्र तासलाह ऊळिहनन,”*
- इद साङ्गमते दाविद राजाल रासतद पोल्लो ओनाड कगयवालोरीहक सीता वाता.
- 18 येसु इद्रम कीताहकु, यहुदि लोकरुड पेदल्क ओनागा वासि इतो, “नियगा इद्रम कीयलाह अदिकर मन्हाता इन्जि, माकु बेद सीना तोहतकिन?” इतोरे.
- 19 येसु ओरिन इतो, “इद मंदिरतुनु अहंकीमहट, तेन नना मंड दियाने ओसोवने दोहतकन,” इनजोर इतो. *
- 20 “अलाते, इद मंदिरतुन दोहतलाह रेंड वीसाड आरुड (46) वर्साड आताड, इतेके निमा तेन मंड दियाने बह दोहतकिन?” इन्जि ओर येसुन इतोरे.
- 21 मति येसु यहुदिरा मंदिरता लोप्पा वळहकोग आसि, तनाय मेंदुदा लोप्पा वळहकिस मतो. *
- 22 मनेक मनेके येसु हासि ओसो तेकतस्के, ओनाड कगयवालोरीहकु इद पोल्लोता सीता वाता. सीता वातस्के साङ्गमते रासतदिन ओसो येसु वळहकनदिन, ओर नमतोर.
- 23 येसु आवना पंडुमता बेलाते, येस्सलेम सहरते मनदहपा, वेल्लाटोर ओनाड बामिह कीयनाड सीनान ऊळतोर. ऊळिसि येसुये देवुळ लोहताग पिसिह केवाल आंदोग इन्जि ओर नमतोर.*
- 24 मति येसु बारा ओराड पोल्लोनाग बर्वस तासोग आंदोग, बाराहक इतेके ओग सबेदोराड विचर्किन पुन्जिय मतो. *
- 25 मन्कलोरा बुदि बेद्रमता इन्जि, बोगे येसुना वासि वेहतना गजं इले; मन्कना पोटालोपाडाड गोटेड ओग पूरा पुन्जिय मतो. *

3

मीक पूरा पुट पोयतगा!

- 1 परसिरा तुंगाताहि ओर्वाग मन्कल निकोदेमि इनवाल मतो, ओग यहुदिरा ओर्वाग बेरोग सेहना मन्कल आंदोग.
- 2 ओग उंद दिया नम्का येसुन कलियलाह वातो, वासि, “गरु, इव निमा कीयनव सीनाड, देवुळता तोळलेवा बोगो कीया पागवोग. अदिहके निमा देवुळताहि वातोनिन गरुनिन इन्जि, माक एकां आता,”* इनजोर ओग येसुन इतो.
- 3 अस्के येसु ओन इतो, “इह कैजा, नना सेतेम वेहतहनन, बोन्काय देवुळताहि पूना पुटमुळ* दोर्कवालेवा, देवुळ राजेम कीयनदु ओन्क मुर्तिय दिसो!” इन्जि इतो.
- 4 इतस्के निकोदेमि बयल आसि ओन इतो, “बातालि? पूना पुटमुळ इतेके बाताल? मन्कल मुथोग आतस्के, तना तलिना पोटातगडाहि ओसो बह पुट पगयनोग?” इतो.
- 5 इतस्के “इह कैजा, नना सेतेम वेहतहनन, बोगो एताहि ओसो देवुळता जीवाताहि पुटवालेवा,* देवुळ राजेम केवालोर लोकरुगा ओन्कु जागा दोर्को आयगा.
- 6 मेंदुदा जीवा इसि, तलोग-नपेरा मेंदुस्कनाहि पुटिहता, इद पूना जीवा बारा दिसवेकाय, देवुळता जीवाताहे पुटिहता.*
- 7 अदिहक मीक ओसोवने पुट पोयतगा* इनजोर वेहताहकु,* निमा बयल आयगा.
- 8 इद कैजा, पूना पुटमुळ इह मन्हाता. वळ्यु बेक इतेक अके वास्ता. ताना नेकनदिन निमा केजिहनिन, मति अद बेनाह वास्ता, बेके दास्ता, अद नीक तेळियो. अद्रमलेहकाने इद पूना पुटमुळि देवुळता जीवाताहि वास्ता इनजोर दिसो मति, पूना पुटमुळ आताहकु परक दिसिहता,” इन्जि येसु निकोदेमिन वेहतोग.

* 2:4 2:4 मत्वालय 26:18; यौहन 7:8-9,30 * 2:13 2:13 मत्वालय 26:1-2; मार्कल 14:1; लुकाळ 22:1; यौहन 11:55; 12:1 * 2:16 2:14-16 मत्वालय 21:12-13; मार्कल 11:15,17; लुकाळ 19:45-46 * 2:17 2:17 देवुळताड पाटाड 69:9 * 2:19 2:19 मत्वालय 26:60-61; 27:39-40; मार्कल 14:58; 15:29; बळगिर 6:14 * 2:23 2:23 7:31; 8:30; 10:41-42; 11:45; 12:11,42 * 3:2 3:2 9:16,33; बळगिर 2:22 * 3:3 3:3 3:7; 2 कुरितोरे 5:17; तीतुस 3:4-5; 1 पत्र 1:23 * 3:5 3:5 यहजेकल 36:25-27; तीतुस 3:4-5 * 3:6 3:6 1 कुरितोरे 15:50 * 3:7 3:7 ओसोवने पुट पोयतगा “पोगोटाहि पुट पोयतगा,” इद अर्तम वने आया पायहता. * 3:7 3:7 3:3; तीतुस 3:4-5

- 9 “मति इद बेदम आया परायगा, गुरु?” इन्जि निकोदेमि येसुन ताल्हकतोग.
 10 अस्के येसु ओन इतोग, “निमा इसयेलतोरिन काहवनिन बेरोग गूसिन अस तेला मति, इव गोटिड नीक तेळियोडा?
 11 इह केंजा, नना सेतेम वेहतहनन, माक एर्का मनदनदु, ओसो माटु कोंडामेंड ऊळतदु, इदिनलोप्पा साक्सि ईय्हनोम, मति मीट इतेके मावा साक्सितुन बर्वस केविर आरुहनिर.*
 12 नना मीकु इद ब्रुमताड गोटिड वेहतन, तेला मति मीट बर्वस केविर इतेके, देवुळदीपताड गोटिड वेहतेके, अविन बह नमकिर?
 13 माने-मन्कना नडुम पुटोतोनन, नना देवुळदीपताहि रेगतन;*[†] नाक विळिससि, देवुळदीपताग अतोग बोगे इलेग.*[‡](अदिहके देवुळदीपताड गोटिड वेहतलाह अदिकर नयगा मन्हता.)
 14 बहलेहका मोसा मुय्तोग पेळ्हकल ब्रुमे इत्ळता तरसतुनु, लाटगुटाग पोगोन वेळ्हच मतोग, अद्रुमलेहका माने-मन्कना नडुम पुटोतुनु, इतेके नाकु, लोकर गुटाग पोगोन वेळ्हतनुर.*
 15 बहलेहका मोसा मुय्तोना कालमते, तरस्क कस्कतोर लोकर इत्ळता तरसतुन ऊळिंदूर अस्के पिसिंदूर,* अहलेहका बोग नाकु नमनोग, ओन्कु अमेसाता पिसमुळ दोर्कगा,** इन्जि येसु इतोग.
 16 देवुळि दुनियातोरिन बेदम जीवा क्रीता इतेके,* तना वगोग मगिन इद दुनियातोरिनाहक मोक आयलाह ईता.* बोर ओन नमनुर, ओर बूळेम आयोर, मति अमेसाता पिसमुळ ओरिहक दोर्कगा.* अदिनेनाहकु देवुळि तना वगोग मगिन दुनियाते लोहता.*
 17 देवुळि तना मगिनु इद दुनियातोरिन सिक्सा ईयलाह लोहो, मति दुनियातोर ओना मेटे पिसना इन्जि, देवुळता विचर मता.*
 18 बोर ओन नमिहतोर, देवुळि ओरिनु कसुर ओपो.* मति ओन नमबोरा पोगोन बारा, कसुर ओपतदे मन्हता. देवुळता वगोग मगिन ओर नमवाहकु,* ओरा कसुर ओपतदे मन्हता.*
 19 देवुळता नेथमि इह मन्हता. वेहचलेहकाडोग देवुळदीपताहि इद ब्रुमे वातोग;* मति मन्कलोर तमाड कबस्क लाग्वाड मन्हताड इनजोर, वेहचतुहकाय एक्वा, ईकळतेनाहक गिर्दा आस्तोर.
 20 लाग्वाड कबस्क केवालीर सबेदोर, वेहचतुनु गिर्दा आयवा, ओराड कबस्क दिसनदायो इनजोर, वेहचलेहकाडोना एरे वावोर.
 21 मति सेतेमते ताकवालीर मन्कलोर वेहचलेहकाडोना एरे वास्तोर;* वानाहकु, देवुळ वेहतपु ओर ताकनदु, सबेदोरिहक दिसिहता.*

येसुना लोप्पा योहनना साक्सि

- 22 इव गोटिड मारतस्के, येसु ओसो तनाड कागयवालीर येस्सलेम सहरतुन विळिससि, यहदा पट्टा दुस्सा जागाते अतोर. अगा ओना संगे मन्जि, ओर लोकरिन देवुळता पदिरते एग मीहन्दुर.
 23 सालेम नाटेना कचुल, अन्धोन इनन्दन जागातगा, वेल्लाय एग मताहकु, योहन वने अगान लोकरिन देवुळता पदिरते मीहन्दोग. अगा लोकरु वने ओना कयदे मीयलाहि वासोरिन मंदुर.
 24 (योहनिन जेलतगा वाटनामुनेने, इव गोटिड आताड.)
 25 अस्के यहदिरा बोगो पेदा मन्कना संगे, योहननाड कागयवालीर बार, एडनद रिबजता लोप्पा, रेड-रेड पोल्लोड आतोर.
 26 ओर कागयवालीर योहनना वासि इतोर, “गुरु, योर्दन बेरेटा अबरि नीवा संग मतोग, ओगे देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल इन्जि निमा साक्सि वेहतिन, ओग मन्कल इजेके लोकरिन देवुळता पदिरते एग मीहतहतोग. सबेदोर (मयके वावा), ओनक्केन दायलाह आतोर,” इन्जि इतोर.
 27 योहन ओरिन इतोग, “देवुळि देखा एवालेवा, बोन्काय बातय दोर्का.*[†](अदिहके सबेदोर ओनक्केन दास्तोर इन्जि, मीवा जीवा कर्वतप आयमाकि.)
 28 नना देवुळ लोहतोग पिसिह केवानन आयोन मति, लोकराड जीवानगा ओना अगि तयर कीयलाह, देवुळि नाक लोहता, इह इनजोर नना वेहतन, इदिन मीट केजतिरि!.*
 29 बेदम मर्मपिला मर्मपिकानकेन दास्ता, अद्रुमे लोकर ओनक्केन दास्तोर.* नना इतेके मर्मपिकाना कचुल निच मनवाल, ओना गोततोनन. ओना वळ्हकनदिन नना केंजिहनन, केंजिसि गिर्दाते महनन. लोकर ओनक्केन दास्तोर, इदिन ऊळिसि नावा गिर्दा पूरा निदता.*
 30 ओना कदर बार वीळना, नावा कदर बार इळन अरयना, इह आयनाय गावले,” इन्जि योहन इतोग.
 31 देवुळ लोहतोग राजाल पोगोटाह वास्तोग इतेके,* ओरु सबेदोरिहकाय बेरोग. बोर नेदाह वास्तोर, ओरु इद ब्रुमतोर मन्जि, इद ब्रुमताडे गोटिड वळ्हकिहतोर. बोग बार देवुळदीपताहि वास्तोग, ओग सबेदोरिहकाय बेरोग.*
 32 ओगु बेद-बेद गोटदुन देवुळताहि केंजतोग, ऊळतोग, अदिने वेहतहतोग. मति ओग वेहतदिन, वेल्लाटोर सेतेम पोस नमिहतरा?.*
 33 बोर ओन नमिहतोर, देवुळबाबाल सेतेमतोग मन्हतोग इनजोर, ओरु कसूल कीस्तोर.*
 34 बोनु देवुळि लोहता, ओगु देवुळताडे पोल्लोड वेहतहतोग. बाराहक इतेके देवुळि तना जीवाते ओन पूरा निहता इनजोर.
 35 देवुळबाबाल तनमगिन जीवा कीसि, ओना कयदे कतमे इतोग.*
 36 बोस मगिन नमिहतोर, ओरिहक अमेसाता पिसमुळ दोर्किहता.* बोर बारा मगना पोल्लोतुन केंजोर, ओरु अमेसाता पिसमुळतुन ऊळोर आयनुर, मति देवुळता ओड ओरा पोगोन मन्हता.*

4

उड्ला जातता आंचाळि येसुन कलियिहता

* 3:11 3:11 3:32 * 3:13 3:13 3:31; 6:38,42 † 3:13 3:13 माने-मन्कना नडुम पुटोरो इतेके येसुने. माने-मन्कना नडुम पुटोरो इद पोल्लोता अर्तिम पुनदलाह पुस्तकता आर्तिने पुनवव पोल्लोता अर्तिम रास्तव मन्हताड, अगा ऊळदु. * 3:13 3:13 6:62 * 3:14 3:14 8:28; 12:32 * 3:15 3:14-15 गिर्दाली 21:9
 * 3:15 3:15 20:31; 1 योहन 5:11-13 * 3:16 3:16 इपिसुस्तोर 2:4 * 3:16 3:16 रोम सहरतोर 5:8; 8:32; 1 योहन 3:1; 4:9 * 3:16 3:16 3:36; 6:40; 20:31; 2 तिसलुजितोर 2:16 * 3:16 3:15-16 1 योहन 5:12 * 3:17 3:16-17 10:35-36; 12:47; 1 तिमोति 2:3-4; 1 योहन 4:9; 4:14
 * 3:18 3:18 5:24 * 3:18 3:18 मलयाल 4:3; 16:16; 26:63; मार्कल 1:1; 14:61; लुकाळ 22:70; योहन 11:27; बळयिर 9:20; 13:33 * 3:18 3:18 इब्रितोर 3:19 * 3:19 3:19 8:12; 9:5; 12:46 * 3:21 3:21 1 योहन 1:6 * 3:21 3:20-21 इपिसुस्तोर 5:13 * 3:27 3:27 1 कुरित्तोर 4:7 * 3:28 3:28 1:20,23 * 3:29 3:29 2:9 तेहचीतव पोल्लोत 19:7 * 3:29 3:29 1 योहन 1:4 * 3:31 3:31 3:13; 8:23 * 3:31 3:31 1 कुरित्तोर 15:47 * 3:32 3:32 3:11 * 3:33 3:33 1 योहन 1:10; 5:10 * 3:35 3:35 मलयाल 11:27; 28:18; लुकाळ 10:22; योहन 13:3; 17:1-2; इपिसुस्तोर 1:20-23 * 3:36 3:36 3:16; 5:24; 6:47; 11:26; 1 योहन 5:11 * 3:36 3:36 इब्रितोर 3:19; 1 योहन 5:12

1-3 मनेक मनेक पया, येसु योहनिकयाय एक्वा लोकरिन देवुळता पेदिरते एग मीहतहोग, अह आसि ओनाड कगायवालो वीळिहतोर इनजोर, परसिर केंजतोर. (येसु तनाय एग मीहोग, मति ओनाड कगायवालो अह कीदुर). इद पोलेलो परसिरिहकु आबुर आता इनजोर येसु पुतोग. पुताहकु, (माट इगडाहि पिसकल इन्जि,)यहदा पट्टन विळिसिस, ओसो उंद मल्का गालिल पट्टे दायलाह पसतोग.*

4 दायहया नाकु सामरिया पट्टुहक दायनद अगादने पोयतना गावले इन्जि, येसु विचर कीतोग.

5 सामरिया पट्टा सूकर नाटेना कचुलि, यहदिरा मुनेतोग पेदामुयतोग, याकुब इन्वाल, तमगगि योसेपिहक ईतद जागा मता.* अद जगातगा येसु एवतोग.

6 आग कनिर अरतद याकुब मुयतोगा चुवा मता. येसु ताकिस वाताहकु बागिस मतोग, अदिहक ओगु अद चुवातगा उदतोग. अस्के नेक निच मता.

7 अद वेलाते उंदि सामरि जातता आंचाळि एतुहक वाता. अस्के “बाधि, नाक उचुन एग ईम,” इन्जि येसु तान ताल्हकतोग.

8 (ओनाड कगायवालो इतेके, तम्क तिनदलाह तिडि असलाह नाटे अन्ज मतोर. अदिहके ओन्क एग तोगलाह बोगे इलेग.)

9 पया अद इता, “एह-एह, निमा यहदि जाततोनिन आसि, नाक सामरि जातता आंचानु एग उनडलाह ईम इनजोर, बेदम ताल्हकिहनिन?” (अद इदम इता, बाराहक इतेके यहदि लोकर सामरितोरिन विटळ तासिदुर).*

10 येसु तान इतोग, “देवुळ बेद देव्या नीक ईकन इन्हात,* ओसो उनडलाह ईम इनजोर नीक ताल्हकवाल बोगु, इदिन निमा पुतेके, नाक निमा अद देवुळतान ताल्हकेनिन. अस्के नना नीक जीवात मनदद एग एवेनन.”*

11 (ओग वळ्ळकतद पोलेलो तान्क पळुने तेळियवाहकु,) अद इता, “दादा, नियाग एग तोगलाहि जेरना वने इले, ओसो चुवातगा एग वने पकाय इळन मनहा. इतेके इद जीवात मनदद एग बेडाह वायगा?

12 मावा मुनेतोग पेदामुयतोग याकुबि इद चुवातन माक इतोग; ओग कुदि, तनाड पेकोर ओसो कोंदाड, गोरेंड, इगडा एतुन उंडुर. बह निमा ओन्काय बेरोनिन आसि, माक इदिहकाय बेसतल एग ईकिना?” इन्जि अद येसुन इता.

13 पया येसु तान इतोग, “बोगाय इगडा एतुन उटोग इतेके, ओन्क ओसो एग उनडा वसगा.

14 मति नना ईयनद एतुन बोर उनडनुर, ओरिहक पया मुतिय एग उनडा वसो आयाग. नना ईयनद एग मात्रम, ओरा लोपा अमेसा पिसलाह ईयनद, उता एगलेहका पोडगा,”* इनजोर इतोग.

15 “अह इतेक दादा, नाक बेस्केन एग उनडा वसनायो, ओसो इगा एवनाह एतुहक वायनायो इनजोर, नाक अदमता एग ईमु,” इन्जि अद ओन ताल्हकता.

16 अस्के येसु तान इतोग, “निमा अन, अन्जि नीवा मुजोन इके केयिस तय.”

17 अस्के “दादा, नाक मुजो इलेग.” इनजोर इता. “नाक मुजो इलेग इनजोर, निमा सेतेम वेहतिन, बायि!

18 बाराहक इतेके निमा एयुड मल्काड जोळेम आसि, नीक एयवुर मुजोर मतोर; इजेक मनवाल वने नीवा मुजो आयोग. निमा सेतेमे वेहतिन,” इन्जि येसु तान इतोग!*

19 “अल्लेयो, दादा, निमा देवुळता कबुरतोनिन मनदकिन बहे.

20 मावा मुनेतोर पेदल्क इतेके, इदे गेरजिम इन्दनद मेतातगा मोळ्ळिदुर. मीट यहदिरा मात्रम इहनिर, ‘मोळ्ळना जागा इगा इले, मति येस्सलेम सहरते मनहा,’ इनजोर इहनिर, (बोगाड सेतेम पोयतना?)” इन्जि अद येसुन इता.

21 अस्के येसु तान इतोग, “ए बाधि, नावा गोट्टन बर्वस तासा! मीट इद मेतातगा आयि, येस्सलेमते आयि, ओसो बेगान आयि, देवुळबावान मोळ्ळ पायाकिर, इदमताड दियाड वायनुड.”*

22 मीट सामरिया जाततोरिन पुनवदिन मोळ्ळिहनिर,* मति माट यहदिरोम बारा पुतदिन मोळ्ळिहनेम. बाराहक इतेके, यहदिरगाने नना लोहवाल पिसिह केवाल पट वायनोग इन्जि, देवुळि माक पुम्पिह कीता.*

23 तेला मति सेतेम मोळ्ळकवालोर, देवुळता सेतेम पोलेल्लोतुन पुन्जि, तमा जीवाते मोळ्ळनुर, इदमताड दियाड एवयनुड, ओसो एवतपे मनहाताड. बाराहक इतेके इदम मोळ्ळकवालोरिने देवुळबाबाल पहकिहतोग.

24 देवुळ इतेके दिसवद जीवा आंदु. अदिहके तान मोळ्ळकवालोरिहक, देवुळता सेतेम पोलेल्लोतुन पुन्जि, जीवाते मोळ्ळ पोयहता,” इन्जि येसु सामरि आंचान वेहतोग.

25 अस्के अद ओन इता, “देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल (इतेके किस्तु) वायना मनहा इन्जि नना पुहनन. ओग वातस्के, माकु इदमताड कतम गोट्टिड तेळियिह कीस काहतनोग,” इनजोर इता.

26 “ओनन ननाने, नीवा संगे वळ्ळकवानन,” इनजोर येसु तान इतोग.

नाटेनोर येसुन नमिहतोर

27 अचोटेने ओनाड कगायवालो तिड पोसि अगा वातोर. अस्के वेग उंद आंचाना संगे बाराहक वळ्ळकिहतोग इनजोर, बयल आतोर (बाराहक इतेके ओरा रिचजते गूर आस्कना संगे वळ्ळकोर आस्तोर). तेला मति, “तानेनाह नीक बाताले गावले? ताना संगे बाताड वळ्ळकतिन?” इनजोर, ओरगडाहि बोगे ओन ताल्हकोग.

28-29 अस्के अद आंचाळि अळ्ळातुन अगान पोहाचि नाटे अता, अन्जि इनदलाता, “नना बाताड बाताड कीतने, अव कतमे पुतोग वागोग, नाक कलियिस वेहतोग. ओन मन्कन ऊळ्ळिकर, दटे! ओग देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल बह आयोग?” इन्जि नाटेनोरिन इता.

30 अस्के वेर नाटेनाहि पेसिसि, ओनक्के वायलाह आतोर.

31 अद आंचाळि नाटे अन्ज मत्तके, कगायवालो येसुन “अले गूर, इव नीक तिनदलाह ततोम, तिन,” इन्जि इतोर.

32 मति ओगु ओरिन इतोग, “मीट पुनविर, अदमता तिडि नयाग तिनदलाह मनहा.”

33 अस्के कगायवालो तमतमाय “वेन्क तिनदलाह बोगाय ततोगा?” इनजोर वळ्ळकिदुर.

34 मति येसु ओरिन इतोग, “बोग नाक लोहतोग, ओना विचर मतप कीयना, ओसो ओना कबळतुन पूरा मारिह कीयना, इदे नावा तिड आंदु.”*

35 इद तुकने ‘नालुड नेलाड पिसताड, पया कोयना आयाग,’ इनजोर मीट इहनिर बहे? केंजाट, नना मीक वेहतहनन, मीवाड कोंडाड नाहकिस सने ऊळाट. (बोर लोकर नावाड पोलेल्लोड केंजलाह तयर आस्तोर,) ओह पका अयतद पंतालेहकाडोस.

36 कोयवाल तना बूत दोर्किह कीस्तोग, ओसो अमेसाता पिसमूळतेनाहकु, लोकरिन जमा कीस्तोग. बाराहक इतेके वीतवाल (इतेके देवुळता पोलेलो वेहवाल) ओसो कोयवाल (इतेके पोलेल्लोतुन नमवालोरिन जमा केवाल) वेर इवुर कलियिस गिदा कीयना इन्जि.

* 4:1-3 4:1-3 1:43 * 4:5 4:5 पृथुळि 33:19; 48:22; यहेण 24:32 * 4:9 4:9 मत्वाल 8:8-9; लुका 7:6; योहन 18:28; बळयिर 10:28; 11:3; गलातितोर 2:12 * 4:10 4:10 इहिनोर 6:4-6 * 4:10 4:10 6:35; 7:37; तोहचीतव पोलेल्लोड 21:6 * 4:14 4:14 6:35; 7:38; तोहचीतव पोलेल्लोड 7:16-17 * 4:18 4:18 यहदिरा रिचजते मुंड मल्काड मर्मिड अया वांदु, मति ताना पया पोले ओंदु. * 4:21 4:21 तोहचीतव पोलेल्लोड 21:22 * 4:22 4:22 बळयिर 17:23 * 4:22 4:22 मत्वाल 15:24; मार्कल 7:27; बळयिर 3:26; 13:46; रोम सहरतोर 1:16; 2:10; 3:1-2; 9:4-5; 11:18 * 4:34 4:34 17:4; 19:28

- 37 'ओर्वोग वीतिह्तोग, दुसोग बारा कोयह्तोग,' इद्रम इनदनद उंद गोटि मन्हता, इद गोटि मीवा लोप्पा करल अरयहता.
- 38 बेदिनेनाहक मीट मुने कष्टेम केविर, अदिन कोयलाह नना मीक लोहतन. नना कष्टेम कीसि देवुळता पोल्लो वेहतहनन, दुसोर वने मुने वेहच मतोर, मति मावा कष्टेमता पटा कोयलाह मीट वने कलियतिर," इन्जि येसु तनाइ कायवालोरीन वेहतोग.
- 39 पया बार आता इतेके "नना बाताइ बाताइ कीतनो, अविन कतम पुतोगु वागो नाक वेहतोग," इन्जि वेहतनद अद आंचाना गोटरन केंजिसि, अद नाटेनोर सामरि जातोर वेल्लाय मुल, देवुळ लोहतोग राजाल येसुये आंदोग इन्जि नमतोर.
- 40 ओर सामरियातोर येसुना वातोर, वासि ओन इनदलातोर, "ए गरू, मयगान निद्र कीम," इनजोर इताहकु पया, ओर अद नाटे रेंड दियाइ आनाह मतोर.
- 41 येसुनाइ पोल्लोइ केंजिस, ओसोवन वेल्लाय मुल ओन नमतोर.
- 42 ओर नाटेनोर अद आंचान इतोर, "सिरप निमा वेहताहके माट नमोम, मति इजेके माट कुदि ओनाइ केंजतोम. केंजिसि दुनियातोरिन पिसिह केवाल निटम वेगे आंदोग" इनजोर, माट पुह्नोग," इतोर.
- 43 अवं रेंड दियाइ आतस्के, ओर अडाहि पिसिसि, तमा गालिलि पटटे वातोर.
- 44 देवुळता कबुरतोल्क तनाय देसेमते बेस्केन कदर दोर्का इनजोर, येसु कुद वेहच मतोग. (ओग वेहतपु अहे आता.)
- 45 इजेके गालिलि पटटोर वेल्लायतोर, पंडुम मत्स्के येस्सलेमत्स्के अन्ज मतोर. येसु अगा बेचोक बाहिह कीयनाइ कबस्के कीस मतोग, अवं कतम वेर अस्के ऊळिस मतोर. अदिहके नैड वने अद्रमताइ ऊळलाहि, येसु गालिलि पटटे वातस्के, वेर गिदति ओन कलियतोर.
- साय्बाना पेकान येसु सत्रे कीस्तोग
- 46 पया येसु ओसोवने गालिलि पटटा काना इनदनद नाटे वातोग. इदे नाटे कोनि, ओग मुने एतुत अंगुर जोमा मारिथिह कीस मतोग. गालिलिता कापेनाई, सर्कनाता ओर्वोग साय्बाल मतोग, ओना पेकाल पका दुक अर्स मतोग.
- 47 येसु यहदा पटटाहि गालिलि पटटे वातोग इनजोर, ओग साय्बाहक कबुर दोर्कता. दोर्कताहकु, ओग येसुन कलियलाह काना नाटे अतोग. येसुन कालगडेम अर्सि इतोग, "दादा, नावा मगि गय्क इतेक हायनोग, ओन सत्रे कीसीकिन, दय!" इनजोर इतोग.
- 48 (आपुना गालिलि पटटोरा बुद पुन्जि.) येसु ओन इतोग, "बाहिह कीयनाइ सीनाइ ऊळवालेवा, मीटु मुर्तियि विस्वस केविर आयकिर!"
- 49 वेग साय्बाल येसुन इतोग, "ए दादा, नावा पेकाल डोलनामुनेन दय!"
- 50 "अन, नीवा पेकाल पिसतोग," इन्जि येसु ओन इतोग. येसु अह इताहकु, ओना पोल्लोतुन नमिसि, ओग मल्स अतोग.
- 51 इमा दिया, ओग तना नाटे अनजोरिन मतोग, अचोटेने ओना ओर्युलतोर कलियतोर, कलियिस पया "नीवा पेकाल डोलोग, बेसे मन्हतोग, महरज!" इनजोर वेहतोर.
- 52 अस्के "बेद वेलाते ओग सत्रेम आयलाह बोटोग?" इन्जि, ओग साय्बाल ओरिन ताल्हकतोग. अस्के "निने, नेक निचि बहट अरतस्के, ओना दंड विळसता, महरज" इनजोर इतोर.
- 53 इदिन केंजिसि, बेद वेलाते येसु नाकु "नीवा पेकाल पिसतोग," इनजोर इतोग, अदे वेलाते नावा पेकाल सत्रेम आतोग इनजोर, ओग पुतोग. अदिनेनाहकु ओग ओसो ओना लोतोस्, कतमतोर येसुन नमतोर.
- 54 इद्रमि ओसो उंद मल्का येसु यहदा पटटाहि गालिलि पटटे वासि, सीना तोहतोग.

5

येसु पोल्वादियाते दुकतोन सत्रे कीस्तोग

- 1 गळ्क मनेके, येसु गालिलि पटटाहि पिसिसि, येस्सलेम सहरते यहदिरा उंद पंडुमतगा अतोग.
- 2 येस्सलेम सहरते गोरै-दर्वजा इनदनद आगदा उदि वेच्चा मन्हता, * तेना पेदिर इन्जि पोल्लोते बेतेस्दा इनजोर तासतोर. ताना कचुलि एयुइ मंडाइ पंडटव मताइ.
- 3-4 अदवे गडिर, कृटालोर, कय्क-काल्क वागतोस्, इद्रमतोर दुकिनोर वेल्लायतोर अगा जागा आस मंदु [एतुन मेल्हनदिन केपसोर. बाराहक इतेके बेस्के-बेस्के देवतुलि अद वेच्चातगा रेगिसि, एतुन गोकिह कीदु, इद्रम कीतस्के अद जागातगा बोग मुने अर्दोग, ओग तना दुकताहि सत्रेम आंदोग].†
- 5 ओर दुकिनोरागा डेडा वीसा आट (38) वर्सानाहि दुक अरतोग ओर्वोग मतोग, ओग मुर्तियि ताक पगवोम.
- 6 ओग अगा वळ्हक अरतदिन येसु ऊळतोग. वेग वेल्लाडे दियानाहि इहे मन्हतोग इनजोर येसु पुतोग, पुताहकु ओनगा अन्जि इतोग, "दादा, निमा नीवा दुकताहि सत्रेम आयना विचर मन्हताया?" इन्जि ताल्हकतोग.
- 7 "इंगो साय्ब, मति इद एतुन मेल्हनतस्के, नाकु अद एतगा ओयलाह, मावोर बोर नाक तोळ इलेर. अदिनेनाहक एग मेलियनेके दायहनन मति, नाकाय मुनेन बोगाय रेगिह्तोग," इन्जि वेग इतोग.
- 8 "आसि, तेदा, नीवा मागि उळ्हच पोय्म, अह कीस अग पोस ताकसोर अन," इनजोर येसु ओन वेहतोग.
- 9 अस्के ओग मन्कल तोप्नेन सत्रेम आतोग, आसि तना मागि उळ्हच पोसि, दिगदिग ताकसोर अतोग.
- अद दिया इतेके वारमता पोल्वादिया मता.
- 10-11 अदिहकु दुकताहि सत्रेम आतोन, यहदिराइ पेदल्क इतोर, "नैड पोल्वादिया इनजोर पुनविना? नीकु माग कांजना कबळ पोलो," इनजोर इतस्के ओग इतोग, "बोग नाकु सत्रे कीतोग, ओगे नाक वेहतोग 'नीवा माग उळ्हच अन,' इनजोर."
- 12 "अद्रम इनजोर इनवाल बोग मन्कल आंदोग, रा?" इन्जि ओन ताल्हकतोर.
- 13 मति ओग बोग आंदोग इनजोर, वेग सत्रेम आतोग मन्कल पुनोग. बाराहक इतेके अगा वेल्लाय मुल मताहकु, येसु तना पेदिर वेहवाये, अद मुडगडाहि पिसिस अन्ज मतोग.
- 14 अस्के पया मंदिरते येसु वेन कलियतोग, कलियिस इतोग, "ऊळा, निमा दुकताहि तेकतनि! मुनेटलेहका इजेक पापम केमा बहा, कीतेके मुनेटकाय एक्वा तिपलते अरयकिन," इतोग.
- 15 अग्दाह पया वेग अन्जि "नाक दुकताइहाहि तेकिह कीतोग, ओग येसुये आंदोग," इनजोर यहदिराइ पेदल्किन वेहतोग.

* 4:42 4:42 लुकल 2:11; बळयि 2:36; 13:23; 1 तिमोति 4:10; 1 योहन 2:2; 4:14 * 4:44 4:44 मथ्याल 13:57; मार्कल 6:4; लुकल 4:24 * 4:45 4:45 2:23 * 4:53 4:53 बळयि 10:2; 11:14; 16:15,31-34; 18:8; 1 कुरिततोर 1:16 * 5:2 5:2 येस्सलेम सहरता सर्न उदि किले मगा, अद किलेतगा लोकरिहकु अंछियाइ-येसाइ कीयलाह, बेचोके दर्वाज मताइ. † 5:3-4 5:3-4 एतुन मेल्हनदिन केपसोर. बाराहक इतेके बेस्के-बेस्के देवतुलि अद वेच्चातगा रेगिसि, एतुन गोकिह कीदु, इद्रम कीतस्के अद जागातगा बोग मुने अर्दोग, ओग तना दुकताहि सत्रेम आंदोग. सबेट्क पाळ्नाइ मोदुल कापेहकने इद पोल्लो रासतद इले.

देवुळता मगि जीवा ईस्तोग

- 16 अदिनेनाहकु यहिराड पेदल्क येसन कट्टला कीयलाह आतोर, बाराहक इतेके पोल्वादिथाते ओग इद्रमताड कबस्क कीस्तोग इनजोर. ✨
 17 अस्के येसु ओरिन इतोग, “नावा बाबाल नैड एवनाहि कबळ कीसोरन मन्हतोग, (पोल्वादिथाते वने कीस्तोगे). अद्रमे नना वने कबळ कीयहनन,” इनजोर इतोग.
 18 येसु इह इताहकु, यहिराड पेदल्क ओसो ओन हक्कलाह कोहनदुर, ✨ बाराहक इतेके ओरा विचरते येसु रेंड कसूर्क कीतोग. उंदि इतेके पोल्वादिथाते कबळ कीयना, ओसो दुस्सा इतेके देवुळतुन नावाय बाबाल इनजोर, नना देवुळता बराबरतोहन इतप वळहकना, इव रेंडु. ✨
 19 अस्के येसु ओरिन इतोग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, नना नावाय विचरते बेदाय कबळ कीया पावोवन. मति नावा बाबाल कीयनव कबस्किन ऊळिसिये, नना ओना मगनन इन्जि, अद्रमे कीयहनन. ✨
 20 नावा बाबाल नाक जीवा कीसि, तनाड कीयनव सबे कबस्किन नाक तोहतहतोग. मीट बायना इनजोर, नना कीतव इविस्किहकाय बेहराड कबस्क कीसि नाक तोहतनोग.
 21 बहलेहका नावा बाबाल हातोरिन तेकिह कीसि जीवा अर्हतहतोग, ✨ अहलेहका नना वने बोन इतेक ओनु, जीवा अर्हतहनन. ✨
 22-23 बेद्रम नावा बाबाहकु सबेटोर मान ईस्तोर, नना ओना मगनन मनाहकु, नाक वने सबेटोर मान ईयना इनजोर, बाबाल बोनाय नेयम केवोग; मति नेयम कीयनद परा कबळि नाक ईतद मन्हता. ✨ बोग मगिहक मान एवोग, ओगु मगिन लोहतोग बाबाहक वने मान एवपे मन्हतोग. ✨
 24 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, इद दुनियते सबेटोर (तमा पापमते) डोलतप लेहका मन्हतोर. ✨ मति बोर नावाड पोल्लोड केंजिसि, नाक लोहतोगा पोगोन बर्वस तासिहतोर, ओरिहक अमेसाता पिसमुळ दोर्कताये. ✨ देवुळ ओरिन तमा पापमता सिक्सा एवो; मति ओरिन अमेसाता पिसमुळतगा एन्जिह कीसीता. ✨
 25 इह केंजाट, इद ओसो वेहतहनन, नना देवुळबाबाना मगनन, हातोर मन्कलोर नावा आल्का वेनदनु, इद्रमताड दियाड एवयनुड, आयो एवतपे मन्हताड वने. बोर वेनदनु, ओर जीवा अरयनु.
 26 बहलेहका नावा बाबाल लोकरिहक जीवा ईया पयायहतोग, अद्रमे ओगु नाक ओना मगिहक वने इद्रमे जीवा ईयलाह अदिकर इतोग. ✨
 27 बाबाल नाकु नेयम कीयनद अदिकर वने इतोग, ✨ बाराहक इतेके नना माने-मन्कना नडुम पुटटोनन इनजोर.
 28-29 मीटु इदिन केंजिसि बयल आयमाटु. बाराहक इतेके गुमयाना लोप्पा मनवालोर नावा आल्कातुन वेनदनु, ओसो पलत पेसनु, इद्रमता वेला वायगा. ✨ बोर सेतेमताड कबस्क कीतोर, ओर कतमतोर अमेसाता पिसमुळतेनाहक जीवा अरयनु. मति बोर बारा लाग्वाड कबस्क कीसोर मतोर, ओरु सिक्सा आयलाह जीवा अरयनु. ✨

येसुना लोप्पा साक्सि

- 30 “नना नावाय अदिकरते बातय कीया पगवोन. बेद्रम बाबाल नाक वेहतहतोग, अद्रमे नना नेयम कीयहनन. नना नावाय कुदता विचरते आयो, मति नाक लोहतोग बाबाना विचर मतप कीयहनन, ✨ अदिहक नावा नेयम सेतेम अययहता.
 31 नावा लोप्पा ननाने साक्सि इतेके, अद साक्सितुन बोगे सेतेम पोगोय आवेग. ✨
 32 नावा लोप्पा ओसो ओर्वोग साक्सि एवाल मन्हतोग, ओग नावा बाबाल. ओग नावा लोप्पा बाताल वेहतनोग, अद सेतेमताये इनजोर नना पुहनन. ✨
 33 “ओसो ओर्वोग साक्सि एवाल मन्हतोग. मीटु देवुळता पेदिरते एग मीहवाल योहनन ताल्हक वेहतिर, अस्के ओगु सेतेमतुने वेहतोग.
 34 मन्कना साक्सितुन इतेक नना बर्वस केवोन, ✨ मति योहनना पोल्लोतुन नमिसि, मीक अमेसाता पिसमुळ दोर्कना इन्जि, इव गोटिड मीक सीता कीसीतन.
 35 नावा लोप्पा वेहतनस्के, योहन पोतना चिमलिलेहका वेहच तोहवाल मतोग. मियगा ओना वेहच मताहकु, मीक गयक गिर्दा आयलाह बेस आता. ✨
 36 “मति योहनना साक्सितुहकाय नयगा ओसो बेहरा साक्सि मन्हता. बेव कबस्किन मारिह कीयलाह, नावा बाबाल नाक लोहतोग, बेव कबस्किन नना कीयहनन, नाक बाबाल लोहतोग इनजोर, अवे कबस्क मीक तोहतहताड. ✨
 37 नाक लोहतोग नावा बाबाल, ओग वने नावा लोप्पा साक्सि इतोग. ✨ मीटु इतेक बेस्केन ओना आल्कातुन वेनवि, बेस्केन ओना रूपतुन ऊळविर.
 38 ओसो मीटु ओना पोल्लोतुन, मीवा जीवाते गडिह कीस तासविर; ✨ तासिस मतेके ओग लोहतोन मतिन मीटु नमेरि.
 39 पवित्र सान्द्रम पुन्जि, माकु अमेसाता पिसमुळ दोर्कगा इन्जि, मीटु अग्डाडे कायसोर महनिर. केंजाट, इदे सान्द्रम नावाय लोप्पा वेहतहता. ✨
 40 तेला मति अमेसाता पिसमुळतेनाहक, नयगा मीकु वाया वसो.
 41 “मन्कलोर नाकु कदर इतेकाय, एवेकाय, नाक पर्वा इले. ✨
 42 मति मीटु बेद्रमतोरि इन्जि नना पुहनन. मीटु देवुळतुन मृत्तिय जीवा केविर.
 43 नना नावा बाबाना अदिकर पोस वातन, मति मीटु नावाड केंजविर. बोगाय दुस्रोग मन्कल, तनाय अदिकरते वायनोग अस्के, ओनाड बार केंजकिर. ✨
 44 मीटु ओर्विनाह ओर्वोग कदर पर्हकिहनिर, ✨ मति वाय देवुळतेनाह ✨ दोर्कनद कदरतुन बार पर्हकविर इतेके, ✨ मीटु बेद्रम विस्वस कीया पायकिर! ✨
 45 नना बाबाना मुनेह मीवा पेटळ तप तासकन, इद्रम इहनिर बहे, मति नना तप तासोन. केंजाट, मीटु मोसानाड अडोन नोमिहनोम इन्जि, आसा तासिस महनिर, ✨ ओग मोसाले मीवा पेटळ तप तासोनग.

- ✨ 5:16 5:16 मत्थ्याल 12:2; लकाल 6:7; 13:14; योहन 7:23; 9:16 ✨ 5:18 5:18 7:1,19; 8:37,40; 11:53 ✨ 5:18 5:18 10:33; 19:7; फिलिपितोर 2:6 ✨ 5:19 5:19 5:30; 8:28; 12:49; 14:10 ✨ 5:21 5:21 रोम सहरतोर 4:16-17 ✨ 5:21 5:21 रोम सहरतोर 8:11; 1 कुरिततोर 15:45 ✨ 5:22-23 5:22-23 5:27; बळयिर 10:42; 17:31 ✨ 5:22-23 5:22-23 लकाल 10:16; 1 योहन 2:23 ✨ 5:24 5:24 इपिसुसतोर 2:1 ✨ 5:24 5:24 3:16,36; 6:47; 11:26 ✨ 5:24 5:24 3:18; 12:44; 1 योहन 3:14; 5:13 ✨ 5:26 5:26 1:4; 11:5; 14:6; 1 योहन 5:20 ✨ 5:27 5:25-27 5:22-23; बळयिर 10:42; 17:31; 2 तिमोति 4:1; 1 पत्र 4:5 ✨ 5:28-29 5:28-29 1 कुरिततोर 15:51-52 ✨ 5:28-29 5:28-29 दानियेल 12:2; मत्थ्याल 25:46; बळयिर 24:15; इब्रितोर 10:27 ✨ 5:30 5:30 5:19; 8:16,28; 12:49; 14:10 ✨ 5:31 5:31 8:13-14 ✨ 5:32 5:32 5:37; 1 योहन 5:9 ✨ 5:34 5:34 1 योहन 5:9 ✨ 5:35 5:33-35 1:34; 10:41-42 ✨ 5:36 5:36 मत्थ्याल 11:4-5; लकाल 7:22; योहन 10:25,38; 14:11; 15:24; इब्रितोर 2:3-4 ✨ 5:37 5:37 मत्थ्याल 3:17; मार्कल 1:11; लकाल 3:19-22; योहन 5:32; 8:18; 1 योहन 5:9 ✨ 5:38 5:38 1 योहन 2:14 ✨ 5:39 5:39 लकाल 24:27,44-46; योहन 12:41; बळयिर 2:23; 3:18,24; 13:27; 17:2,3; 26:22-23; 28:23 ✨ 5:41 5:41 7:18; 8:50,54; 1 तिसलुनितोर 2:6-7 ✨ 5:43 5:43 मत्थ्याल 24:5; मार्कल 13:6; लकाल 21:8 ✨ 5:44 5:44 1 तिसलुनितोर 2:6-7 ✨ 5:44 5:44 1 तिमोति 1:17; यह्दाल 25 ✨ 5:44 5:44 रोम सहरतोर 2:29 ✨ 5:44 5:44 12:43 ✨ 5:45 5:45 9:28; रोम सहरतोर 2:17

46 साङ्गमते मोसा मुत्योग नावाय लोप्पा रासिस तासतोग, अद साङ्गम नाके तोहतहता. इतेके मोसाल रासतदिना पोगोन, मीटु विस्वस तासिस मतेके, नावा पोगोन वने विस्वस तासेरि.

47 मति मोसा मुत्योग रासतद गोटरुने सेतेम पोयविर इतेके, नावाड गोटिन मीटु बह नमकिर?" इन्जोर येसु इतोग.*

6

येसु एयुड अजर्कना मुडुहक तीहतहतोग

(मत्याल 14:13-21; मार्कल 6:32-44; लूकाल 9:10-17)

- 1 ताना पया येसु गालिल समदूता (इतेके तिबिरिया समदूता) अबर दडटेके तनाड कगायवालोर सगे वेडिस वातोग.
- 2 ओग वेल्लाडे रोगहकिन सत्रे कीयनव सीनान ऊळसोर मताहकु, वेल्लाय मुल ओना पयाह पयाह अंदुर.
- 3 पया येसु ओसो ओनाड कगायवालोर, ओना सगे गुड्रापोगोन अतोर. अगा ओगु ओरिन काहत्ताह उदतोग.
- 4 अद तकने यहूदि लोकरा आवना पंडुम एरे एक्स मता.
- 5-6 पया येसु अगडाहि ऊळनेके, ओना पयाह वावालोर वेल्लाय मुडुन ओग ऊळतोग. अस्के येसु तनाड कगायवाल पिलिप इनवान तालहकतोग, "वेर कतमतोरिहक तिनदलाह आरिड बेगा असलाह दोर्कनुड, डा?" (नावा डीसातगा पिलिपाना विस्वस मन्हाताया, इलेया,) इदिन ऊळलाह, येसु ओन इह तालहकतोग. बाराहक इतेके तना बाताल कीयना मता, अद येसुहकु एकथे.
- 7 "गुरु, आट नेलाना कृताड कोताने, आरिड असिस इतेकाय, वेर सबेटोरिहक किळ्केड वने आलोड आयनुड," इन्जि पिलिप येसुन इतोग.
- 8-9 अस्के दुस्राग ओवोंगा कगायवाल, सिमोन पत्रुना तमोग, अंद्रेयाल इनवाल इतोग, "इगा ओवोंगा उड्लोग पेकानगा, सेन जोनानाड एयुड आरिड ओसो रेंड मीन्क मन्हाताड, मति इचोन मुडुहक अव बेगा आलनुड?" इन्जि येसुन इतोग.
- 10 पया येसु "लोकुरिन उदिह कीम्हटु" इन्जोर ओरिन इतोग. अगा बेसतल रोंडा मताहकु, अगा मतोर जोक-जोक एयुड अजर्क कोयतोर तमा लोतोर सगे उदतोर.
- 11 येसु पया कयदे आरिन, मीन्किन एचि, देवूळतुन जोहर कीतोग. जोहर कीसि तनाड कगायवालोरिहक आरिड वांटलाह इतोग, ओर पया सबेटोर उदतोरिहक वांटटोर. अद्रुमे ओर बेचोक इतेक अचोक मीन्क वने तसिसीतोर. 12 ओर कतमतोर पंजनाह तितोर, पया "इजेक बातय उगस पोवयनायो इन्जि, पिसताड-मयताड किळ्केड जमा कीम्हटु," इन्जि येसु तनाड कगायवालोरिन वेहतोग.
- 13 पया कतम मुत्ति तिन्जि तेदतस्के, सेन जोनानाड एयुड आरिनगडाहि पिसताड-मयताड किळ्केड जमा कीतस्के, अव बारा डालाड निदताड.
- 14 येसु कीतद इचोटा बेरा सीनानतुन ऊळिसि, लोकुर इनदलातोर, "बोग मोसानलेहका देवूळा कबुरतोग इद दुनियाते वावाल मतोग, ओग निटमे वेगो आंदोग रो!"*
- 15 लोकुर नाक पोसि राजाल कीयलाहि ऊळिहतोर इन्जि येसु पुताहकु, ओग वगोगे पेसिस गुड्रापोगोन अतोग.*

येसु एता पोगोटुक ताकिह्तोग

(मत्याल 14:23-27,34; मार्कल 6:47-52)

- 16 मुलतस्के येसुनाड कगायवालोर समदूतके ओळिसिये अतोर.
- 17 ईकळ आस मता, मति येसु ओरगा वावाय मतोग. अदिहकु ओर कापेर्नांग दायलाह ओडाते उदिसि, समदूतुन वेडसोर मतोर.
- 18 अस्के बेरा दंद वाताहकु, समदूता एा पकाय गोकिंदु.
- 19 ओर रेंड कोस्क बार जागा ओडा वरचोर अतापया, ऊळटु, येसु एता पोगोटुक ताकसोर, ओडाता एरे वायनदिन ऊळिसि, ओर पकाय रेयतोर.
- 20 मति येसु ओरिन आळो कीस इतोग, "ननाय आंदन, रा! रेयमाटु."
- 21 ओन ओडाडगाग उदिह कीयलाह, ओरा गिर्दा मता. अस्के दोम्कनेन ओडा ओरा दायनद जागाते, अबर बाजे दडकचुल एवता!
- 22-23 येसुसामि देवूळतुन जोहर कीसि, लोकुरिहकु आरिड तसतोग, अद जागातेने तितोर मुलु रोमिस मतोर. इमा दिया नाकमि, ओर येसुन कलियालाह जमा आस मतोर. येसुनाड कगायवालोर उदिस अतदु उदिय ओडा मता, अद ओडाते इतेके येसु अनोग, सिरप ओनाड कगायवालोर अन्ज मतोर इन्जि, लोकुर पुन्जिये मतोर. (मति इजेके तिबिरिया नाटेनाहि दुसाड ओडाड अद जागाते वातव मताड.)
- 24 अदिहकु इगा येसु इलेग, ओनाड कगायवालोर वने इलेर इतेके, ओग कापेर्नांग समदूकचुल ताकसोर अन्ज मनदनोग! बहे, इन्जि वेर लोकुर विचर कीतोर. विचर कीसि वेर वने पया येसुन पहकलाह ओडाते उदिसि, अबर दडटा कापेर्नाटि एवतोर.

जीवा ईयनद तिडि येसुये

- 25 पया येसु अबर दडटगा कलियतस्के, "इचोन चट्टिपट बह वातिन, गुरु?" इन्जोर लोकुर तालहकतोर.
- 26 अस्के येसु ओरिन इतोग, "इह कैजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीटु नावाड बामिह कीयनाड सीनाड ऊळताहकु आयो, मति पंजनाह आरिड तिताहकु, ओसोवन दोर्कनुड बहे इन्जोर नाक पहकिहनिन.
- 27 अयनदद तिडटा पेके अनमाटु,* मति अमेसाता पिसमुळ ईयनद, बेस्केन अववदु तिडटुन पहकाटु. इद्रमता तिडि माने-मन्कना नडुम पुट्टोनन, नना मीक ईकन. बाराहक इतेके अदिन ईयनद अदिकर नावा देवूळबाबाल नाक इतोग," इन्जोर इतोग.
- 28 "माट बह कीकोम इन्जि देवूळता विचर मन्हा, गुरु?"* इन्जोर ओर येसुन तालहकतोर.
- 29 अस्के येसु ओरिन इतोग, "मीटु बहे केमाटु, मति देवूळ लोहतोना पोगोन, इतेके नावा पोगोन मीटु बर्वस तासना, इदे मीट कीयना इन्जि, देवूळता विचर मन्हा," इतोग.*
- 30 अन्डोर नाटेनोर ओन तालहकतोर, "अह इतेके माट नीक नमना इन्जि, माक बेदुमता सीना तोहतकिन? निमा बाताल कीकिन?
- 31 मावोर मुनेतोर पेदलुकु पेळहकल बूमते देवूळदीपताहि अर्हतदु 'मना' इन्दनद तिडि तितोर."साङ्गमते वने मोसा मुत्योगना लोप्पा रासतद मन्हाता: ओग ओरिहका तिनदलाहि पोगोटा बूमताहि तिडि इतोग,* इन्जोर रासतद मन्हाता."
- 32 येसु पया ओरिन इतोग, "इह कैजाट, नना सेतेम वेहतहनन, पोगोटाहि तिड अर्हतोग मोसा मुत्योग आयोग, नावा बाबाले मतोग. ओसो इजेके ओगे पोगोटाहि वायनद करलता तिडि मीक ईयहनन इन्ह्तोग.
- 33 बाराहक इतेके देवूळदीपताहि रेगिसि, इद दुनियातोरिहक अमेसाता पिसमुळ एवाल, ओगे देवूळ ईयनद तिडि आंदोग," इन्जोर इतोग.*

* 5:47 5:45-47 12:48 * 6:14 6:14 व्याख्याविचरग 18:15,18 * 6:15 6:15 मत्याल 14:23; मार्कल 6:46 * 6:27 6:27 यशायाह 55:2
 * 6:28 6:28 ऋषिग 2:37; 16:30 * 6:29 6:29 ऋषिग 16:31; रोम सहरतोर 4:5; याकूब 2:22; 1 योहन 3:23 * 6:30 6:30 मत्याल 12:38; 1
 कुरिततोर 1:22 * 6:31 6:31 पेसुमिळ 16:4,15,21; गिनती 11:8; योहन 6:49,58; 1 कुरिततोर 10:3 * 6:31 6:31 देवूळताह पाटाड 78:24; 105:40;
 न्हेम्याल 9:15 * 6:33 6:33 6:41,50

- 34 “ए गू, इद्रमता तिडि माकु अमेसा ईसोर मनु.” इनजोर ओर इतोर.
 35 येसु पया ओरिन इतोग, “अमेसाता पिसमुळ ईयनद तिडि ननान आंदन.✱ बोर नयगा वायनुर, ओरिहक बेस्केने कव वसो आयागा. बोर नाक नमनुर, ओरिहक बेस्केने एग उनडा वसो आयागा.✱
 36 मति मीट नावाड डीसाताड कबस्किन ऊळिस तेला, नना बोनन इन्जि मीट पुनवाहकु, नाक नमविर इनजोर, मीक नना वेहच मतन.
 37 बोन-बोन नाक बाबाल ईस्तोग, ओर कतमतोर नयगा वास्तोर.✱ ओसो बोर नयगा वायनुर, ओरिन नना बेस्केने मल्लह लोहोन आयकन.✱
 38 बाराहक इतेके नना नावा विचरते कीयलाह आयो, मति नाक लोहतोना विचर मतप कीयलाह, देवुळदीपताहि रेगतन.✱
 39 बोर मन्कलोरिन बाबाल नाक ईतोग, ओरगडाहि वगोग वने लेसनायो,✱ मति ओर कतमतोरिन आक्रिता दियाते नना जीवा अर्हतना, इदे नाक लोहतोना विचर मन्हता.
 40 बोर देवुळता मगिन पुन्जि नाक नमनुर, ओरिहक अमेसाता पिसमुळ दोर्कगा, ओसो नना ओरिन आक्रिता दियाते मल्लस जीवा अर्हतना,✱ इद्रम नावा बाबाना विचर मन्हता,” इन्जि येसु इतोग.
 41 देवुळदीपताहि रेगतद तिडि ननान आंदन इनजोर येसु इताहकु, यहुदिर तमतमाय येसुना लोप्पा मुयोग आंदुर.
 42 मुयोग आसोर ओर इतोर, “वेग इतेके योसेपना मगि येसु आयोया? वेना तलोग-तपेन बह माट पुनोम?✱ पया वेग नना देवुळदीपताह रेगतन इनजोर, बेद्रम इन्हतेग?”
 43 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मीट-मीट मुयोग आयमाट!
 44 केंजाट, नाक लोहतोग बाबाल ओस एवालेवा, बोगे नयगा वाया पगवोग.✱ ओसो ननाये ओन आक्रिता दियाते मल्लस जीवा अर्हतकन.✱
 45 मुनेतोर देवुळता कबुरतोर साभ्रमते बह रासतद मन्हता इतेके, ओर कतमतोरिन देवुळि काहतागा,✱ इद नाक नमवालोर लोप्पा रासतदु.✱ बोर बाबानुडाहि केंजिसि कागयिहतोर, ओर नावाड पोल्लोड केंजलाह नयगा वास्तोर.✱
 46 ननान देवुळतेनाह वातन,✱ नाक विळिसिसि बोगे देवुळबाबान ऊळोग.✱
 47 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतनन, नाक नमवालोरिहक अमेसाता पिसमुळ दोर्कताये.✱
 48 अमेसाता पिसमुळ ईयनद तिडि ननान आंदन.✱
 49 मीवोर मुनेतोर पेदल्क पेळ्कल ब्रुमते देवुळ अर्हतद ‘मना’ इनदनद तिडि तिन्ज तेला.✱ ओर डोलतोर.✱
 50 मति देवुळदीपताहि इळन रेगनद बेद तिडटन नना वेहतन, अदिन तिनवालोर अमेसा जीवात मनदनुर.✱
 51 देवुळदीपताह रेगतद जीवात मनदनद तिडि ननान आंदन.✱ बोर इद तिडटन तिनदनुर, ओर अमेसा जीवात मनदनुर. इद तिडि नावा मेंदुल आंद, इदिन नना दुनियातोर पिसमुळतेनाहकु ईकन.✱” इनजोर येसु इतोग.
 52 इदिन केंजिसि यहुदिर तमतमाय जेटामारा आतोर, “वेग मन्कल माक तना मेंदुल तिनदलाह, बेद्रम ईयनोग, अय?”
 53 अस्के (नना दुनियातोर कतमतोर पामतेनाहकु मोक आयकन, एनवालोरिहके अद मोकता पायडा दोर्किहता, इदिन पुन्पिह कीयलाह) येसु इह वळ्हकतोग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतनन, नना माने-मन्कना नडुम पुटोनन, नावा मेंदुल तिनवालेवा, ओसो नावा नेतुरतुन उनवालेवा, मीवा लोप्पा देवुळ ईयनद जीवा मनो आयागा, गोतो.
 54 मति बोर नावा मेंदुल तिन्हतोर, नावा नेतुरतुन उन्हटोर, ओरिहक अमेसाता पिसमुळ दोर्किहता. ओसो आक्रिता दियाते नना ओरिन जीवा अर्हतकन.✱
 55 बाराहक इतेके नावा मेंदुलि करलता तिडि आंदु; ओसो नावा नेतुरि करलता उंदि उनडनद आंद.
 56 बोर नावा मेंदुल तिनदनुर ओसो नावा नेतुरतुन उनडनुर, ओर नयगा जोळेम आस मनदनुर, ओसो नना ओरगा जोळेम आस मनदकन.✱
 57 नाक लोहतोग जीवात मनावाल बाबाल, ओनाय मटे नना वने जीवात महनन. अहलेहका बोर नावा मेंदुल तिनदनुर, ओर वने नावा मटे जीवात मनदनुर.✱
 58 देवुळदीपताहि रेगतद करलता तिडि ननान आंदन.✱ मीवोर मुनेतोर पेदल्क मना तिन्ज तेला ओर डोलतोर, अद्रमलेहका इद तिडि आयो.✱ मति बोर इद तिडटन तिनदनुर, ओर अमेसा जीवात मनदनुर,” इन्जि येसु काहतागा.✱
 59 कापेनोटे मनदनद पार्तनाता लोते येसु काहनेके, इव इचोक गोटिड वळ्हकतोग.
 वेल्लाटोर कागयावालोर येसुन विळिसिहतोर
 60 इव गोटिड केंजिसि, येसुनाड कागयावालोर वेल्लाटोर इतोर, “माकु एड वास्ता, रा! इविन बोग केंजनोग?”
 61 नावाड कागयावालोर तमतमाय मुयोग आस्तोर इन्जि, येसु तना पोटालोप्पा पुतोग. पुन्जि इतोग, “मीक इव गोटिड केंजिसि, एकुळलेहका आस्ताया?
 62 माने-मन्कना नडुम पुटोनन, नना बेगा मुने मतन, अगा पोगोन मल्लस दायनस्के,✱ मीट नाक ऊळिकरि अस्के, मीट बह इनदकिर? करलता बुदते विचर केमाट, ताना पायडा बातय इले. मति देवुळता जीवाताहि दोर्कनद बुदते ताकतेकेने, मीकु तानगडाहि करलता पिसमुळ दोर्कगा.✱ बेव गोटिड नना मीक वेहतन, अवं देवुळता जीवाताड गोटिड आंदु, अविन नमतेके मीकु करलता पिसमुळ दोर्कगा.
 64 मति मियगडाहि उयतूर नावाड पोल्लोन नमवोरिर महनिर,” इनजोर येसु इतोग. बाराहक इतेके नमवोर बोस, ओसो बोग नाक कौटेतोर कयदे पोसीयनोग इनजोर, येसु मुनेन पुन्ज मतोग.✱
 65 पया येसु इतोग, “अदिहक मीक नना वेहच मतन इंसि, बाबाल देव्या एवालेवा, बोगे नयके वाया पगवोग इनजोर.”✱
 66 अस्केडाहि येसुनाड कागयावालोर वेल्लाटोर, इजेटाहि ओना सगे मन्वल इनजोर, येसुन विळिसिस मल्लस अतोर.
 67 अस्के येसु तनाड बळयिर बारा मांदतुन इतोग;† “मीट वने मल्लस दायना कीय्हरिना?” इन्जि ताल्हकतोग.

✱ 6:35 6:35 6:48,51 ✱ 6:35 6:35 4:10,14; 7:37 ✱ 6:37 6:37 6:44,65 ✱ 6:37 6:37 6:39; 10:28; 17:12; 18:9 ✱ 6:38 6:38 4:34; 5:30 ✱ 6:39 6:39 6:37; 10:28; 17:12; 18:9 ✱ 6:40 6:40 6:44,54; 11:25; 1 कुरिततोर 6:14; तोहचीव पोल्लोड 1:18 ✱ 6:42 6:42 मत्वाल 13:55; मार्कल 6:2-3; लुकाल 4:22 ✱ 6:44 6:44 6:65 ✱ 6:44 6:44 6:39-40,54; 11:25; तोहचीव पोल्लोड 1:18 ✱ 6:45 6:45 यथायाह 54:13; 1 तिस्रमितीोर 4:9 ✱ 6:45 6:45 इब्रितोर 8:11 ✱ 6:45 6:45 पिलिपितोर 3:15 ✱ 6:46 6:46 7:29 ✱ 6:46 6:46 1:18 ✱ 6:47 6:47 3:16,36; 5:24; 11:26 ✱ 6:48 6:48 6:35 ✱ 6:49 6:49 इद मनाता लोप्पा पुनदना इतेके, पुल्लकता आक्रिते पुनवव पोल्लोना अर्तिमि अगा ऊळ्याट. ✱ 6:49 6:49 6:58 ✱ 6:50 6:50 8:51; 11:26 ✱ 6:51 6:51 6:33,58 ✱ 6:51 6:51 लुकाल 22:19; इभिसुमतोर 5:2; इब्रितोर 10:9-10 ✱ 6:54 6:54 6:39-40,44; 11:25; तोहचीव पोल्लोड 1:18 ✱ 6:56 6:56 15:4-7; 1 योहन 2:6; 3:24 ✱ 6:57 6:57 14:19 ✱ 6:58 6:58 6:33,41,51 ✱ 6:58 6:58 6:49 ✱ 6:58 6:57-58 1 कुरिततोर 15:45 ✱ 6:62 6:62 3:13 ✱ 6:63 6:63 2 कुरिततोर 3:6 ✱ 6:64 6:64 मत्वाल 10:4; योहन 6:71; 13:11 ✱ 6:65 6:65 6:37,44 † 6:67 6:67 बेर बारा बळयिर बोर मतोर, तेन पुनदलाह मत्वाल 10:1-4 ऊळ्याट.

- 68 अस्के सिमोन पत्रु इतोग, “आयो सामि, नीक विळिसिसि माट बोनगा दाकोम? अमेसाता पिसमुळताड पोल्लोड नियगाने दोर्किहताड!*
- 69 निमाने देवुळ लोहताग पवित्र मन्कनिन आदिन^० इनजोर, माट विस्वस कीसि पुतोरोमे,^० इन्जि इतोग.
- 70 “सिमोन, मीट बारा मन्कलोरिन ननान आचतन, निटेमे!^० तेला मति मियग्डाहि वगोग, देयमता बुदतोग मन्हताग,^० इनजोर येसु ओरिन इतोग.
- 71 (येसु इद पोल्लो सिमोन इनवाना मगि यहदा इस्केर्योताना लोप्पा वळ्ळकतोग. ओर बळयिर बारा मुडग्डाहि वेग ओर्वोग मन्ज तेला, येसुन कोटेतोरा कग्दे पोस एवाल मतोग।)^०

7

येसुना लोतेर वने ओन नमोर

1 इव गोटिना पेफे, गालिल पटटाड नाहकने, येसु लोक्कुरिन काहचोरे वेलियिदोग. यहदिराड पेदल्क ओन हक्कलाह ऊळ्ळिदुर,^० अदिहकु ओन्क यहदा पटटे वेलिय वसो.

2 (अद त्कने यहदा पटटा येस्सलेम सहरते, यहदिरा पंडुम इतेके मंडाना पंडुम एरे एक्स मता.)*

3 अस्के येसुनाड तमोर येसुन इतोर, “दादा, नीवाड कीयनव कबस्किन, नीवाड कागवालोअर ऊळना इन्जि, निमा इग्डाहि पेसिसि, यहदा पटटे अन.

4 बोर सबेटोरगा तमा पेदिर दायना इनजोर ऊळिहताग, ओर कुस्के मक्सि बातय केवोर आस्तोर. अद्रमे निमा वने इद्रमताड डीसाताड कबस्क कीय्हनिन इतेके, निमा दुनियातोरिहक दिसा वने, ओर नीक पुनिर वने,” इन्जि ओनाड तमोर इतोर.

5 बह इतेके तनतमोर वने ओन नमोर आंदुर,^० अदिहके ओर इद्रम इंदुर.

6 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मीक इतेके बेदाय वेला बेसे, (हक्कवाल इलेग, कोहकवाल इलेग). मति नावा अगा दायनद वेला इंका एवोये.

7 दुनियातोर मीक इतेक कोटे कीया पावाोर. मति ओराड कबस्क लावाड मन्हताड इनजोर इहनन, अदिनेनाहक नाकु ओर कोटे कीस्तोर.^०

8-9 मीट इद पंडुमते दायना इतेक अन्हट, नना इसि इजेके वावोन. बाराहक इतेके नावा अगा दायनद वेला इंका एवोये,^० इन्जि येसु गालिलतेन मतोग.

10 पया तनतमोर येस्सलेमते अतापया, येसु वने वेल्लाय पया, बोन्के दिसवाह पंडुमते अतोग.

11 अस्के यहदिरा पेदा मन्कलोर पंडुमतगा ओन पह्ळिकिदुर. “ओग बेगा मन्हताग, रा?” इनजोर ताल्हकिदुर.

12 लोक्कुरा मुलु येसुना लोप्पा तमतमाय कुस्क-कुस्क वळ्ळकिदुर. “आयो रा, ओग नेहनोग मन्कल,” इन्जि उय्तर इंदुर. उय्तर बार इंदुर, “आयो रा, ओग लोक्कुरिन लेसिह कीस्तोग गोतो,” इंदुर.^०

13 मति यहदिराड पेदल्किन रेथिसि,^० बोगे येसुना लोप्पा पिडम-पडम वळ्ळकोग.

पंडुमतस्के येसु काहहततोग

14 पया वळ्गा पंडुम मारतस्के, येसु मंदिरते अन्जि काहता बोटेदोग.

15 ओना काहहतनदिन केंजिसि, अगडोर यहदिराड पेदल्क बयल आतोर, आसि इनदलातोर, “वेन्क बोगे गू काहवालेवा, पूरा साश्रमतुन पुनदलाह विदे बेग्डाह दोर्कता, रा?”^०

16 पया येसु ओरिन इतोग, “केंजाट, नावा काहमुळि नावा बुदता आयो, मति नाक बोग लोहताग, ओनाय विचरता आंदु,^०

17 मियग्डाहि बोगाय देवुळ वेहतप ताकनद विचर कीयनोग, ओन्कु इव नना काहहतनव गोटिड बारा नावाडो, आयवेक देवुळताडो इनजोर तेळियाग.

18 तमाडे विचर्किन वळ्ळकवालोअर, तमाये पेदिरतुन बेरा कीयलाह ऊळिहताग. मति नाक बोग लोहताग, ओनाये पेदिरतुन बेरा कीकन इन्जि, बोग ऊळिहताग, ओगे सेतेमतोग मन्हताग, ओनागा बातय जोल मनो आस्ता.^०

19 मोसा मुय्तोग इतेक मीकु अडोना साश्रम इतोग,^० तेन सीता कीम्हट. मति मियग्डाहि वगोग वने अव अडोन माळोग. मीट बराबर माळविर इतेके, नाक बाराहकु हक्कलाह ऊळिहनिर?^० इन्जि येसु इतोग.

20 लोक्कुर पया येसुन इतोर, “नीक देयम पोयता रा, (पिसानलेहका वळ्ळकिहनिन)!^० नीक बोग हक्कलाह ऊळिहताग?”

21 येसु ओरिन इतोग, “नना पोल्वादियाते उंद कबळ कीताहकु, मीट सबेटोरिर बयल आसि, नाक कटला कीय्हनिर.

22 साश्रमते मोसा मुय्तोग मीकु डायना रिवज कीयलाह वेहक मतोग. (ओग वेहतपु, पेकाल प्टिसि आट दियाते डायना रिवज कीया पोयहता।)^० (इद रिवज इतेके मोसा मुय्तोगाड आयो, मति मोसाहकाय वेल्ला मुनेतोर पेदामुय्तोरगडाहि ताकसोर वातद, अद रिवज आंदु).^० वारमता पोल्वादिया मतेक वने, अद कगो एवतेके, मीवाड पेकोराड डायना कबळ कीय्हनिर.

23 मोसा मुय्तोग वेहतद अडोतुन अदे कगोते नोमना इन्जि, मीट पोल्वादियाते वने मन्कन डायना कबळ कीय्हनिर इतेके, नना पोल्वादियाते वगोग मन्कना पूरा मेदुतुन सरे कीताहकु, मीटु बाराहकु पया नाक ओड कीय्हनिर?^०

24 विचर केवालेवा पोग-पोगोन नाक कसुर तासमाट, मति सेतेमताड गोटिड ऊळिसि, कसुर तासना इतेक तासाट,^० इनजोर येसु इतोग.

येसु बोग आंदोग?

25 अस्के येस्सलेमतोर उय्तर इतोर, “बोन हक्कलाह ऊळ्ळिदुर, ओग वेगेया?

26 ऊळ्ळाट, वेग बेद्रम पिडम-पडम वळ्ळकिहताग, मति ओर इसि वेन रोमिह केवोर. वेग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल आंदोग इनजोर, मावोर पेदल्क सेतेम पोयतोर?

* 6:68 6:68 12:49; 15:15; 17:8,14 * 6:69 6:69 10:35-36 * 6:69 6:69 इथिसस्तोर 4:13 * 6:70 6:70 13:18; 15:16,19

* 6:70 6:70 13:2,27 * 6:71 6:71 मय्याल 10:4; यौहन 6:64; 13:11 * 7:1 7:1 5:18; 7:19; 8:37,40; 11:53 * 7:2 7:2 इद साल्मेटा पंडुमि वारामेंडु येस्सलेम सहरते नोमिदुर. लैय्यवस्था 23:34, व्यवस्थाविवरण 16:13,16 ऊळ्ळाट. * 7:5 7:5 मार्कल 3:21 * 7:7 7:7 15:18-25; इन्नितोर 12:3

* 7:8-9 7:8-9 मय्याल 26:18; यौहन 2:4; 7:30 * 7:12 7:12 7:40-43; 9:16; 10:19 * 7:13 7:13 9:22; 12:42; 19:38; 20:19 * 7:15

7:15 मय्याल 13:54; मार्कल 6:2-3; लूकाल 2:47 * 7:16 7:16 14:10,24; 2 यौहन 9 * 7:18 7:18 5:41; 8:50,54; 12:43; 1 सिस्लुनितोर 2:6

* 7:19 7:19 1:17 * 7:19 7:19 मार्कल 11:18; यौहन 5:18; 7:1; 8:37,40; 11:53 * 7:20 7:20 8:48,52; 10:20 † 7:22 7:22 इद

बेद्रमता रिवज आंदु, इदिन पुनदलाह इद साश्रमता आक्रिते पुनवव पोल्लोना अर्तमि रासतद मन्हता, अगा ऊळ्ळाट. * 7:22 7:22 पुरमुळि 17:10-14 * 7:23 7:23 मय्याल

12:2; लूकाल 6:7; 13:14; यौहन 5:6-10; 9:16 * 7:24 7:24 लैय्यवस्था 19:15; यसायाह 11:3; यौहन 8:15; 2 कुरितते 10:7; याकुब 2:4

27 मावा विचरते देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल वायनोग अस्के, ओग बेग्डोग इनजोर, बोगे पुनोग आयनोग. मति वेग बेग्डोग इनजोर माट पुहनल. (इतेके वेग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल बह आंदोग?)” इनजोर इतोर.*

28 अस्के येसु मंदिरते काहनेके बेहराड वळ्हकतोग, “माट नीक पुहनोम, ओसो निमा बेडोनिन इन्जि माक एर्काय, इनजोर इहनिर. नना नावाय विचरते वावोन. मति नाक लोहतोग ओग सेतेमतोग आंदोग, ओन मीट पुनविर.*

29 नना मात्रम ओन पुहनन, बाराहक इतेके नना ओनगडाह वातन, ओगे नाक लोहतोग,”* इनजोर इतोग.

30 इद पोल्लोतेनाहक, बोरो उय्दुर यहूदिराड पेदल्क, येसुन पोयतलाह ऊळिंदुर.* मति ओना हायना कगो एववाय मताहकु, ओन बोगे बोय पावोग.

31 तेला मति अगडा मुडगडाहि वेल्लाटोरे येसुन नमतोर.* “देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल वायनोग अस्के, वेन्काय एक्वा बाभिह कीयनाड सीनाड तोहतनोगा?” इन्जि ओर इनदलातोर.

32 इव गोटेड वेर लोकर येसुना लोपा कुस्क-कुस्क वळ्हकित्दुर. वेर बाताड वेहतहतोर, इदिन पुन्जि पेर्मांतोर ओसो पस्सिर येसुन पोयतलाह, मंदिरतगा पहरा मनवालोरिन लोहतोर.*

33 अस्के येसु इतोग, “नना ओसो गय्क मीवा संगे महनन,* पया नना नाक लोहतोनगा पेसिस दाकन.*

34 मीट नाक पर्हककिर, मति नना मीक दोर्कोन आयकन. ओसो बेगा नना मनदकन, अगा मीट वाया पगविर आयकिर,” इनजोर इतोग.*

35 यहूदिराड पेदल्क तमतमाय वळ्हकतातोर, “माट पर्हकतेकाय दोर्कवाह, वेग बेगा दायनोग, रा? दुग्दाड देसेहकने बिरोबटो अग मनवालोर मावा लोकरिन,* काहतनोगा, दुग्दा जाततोरिन वने काहतनोगा?

36 मीट नाक पर्हककिर, मति नना मीक दोर्कोन आयकन. ओसो बेगा नना मनदकन, अगा मीट वाया पगविर आयकिर, इन्हतोग.* इद बेदुमत पोल्लो आंदु?” इनजोर पेदल्क इंदुर.

पवित्र जीवा जीवात मनदनद एगालेहका मन्हता

37 पंडुमता मारंगा बेरा दियाते,* येसु तेदिसि बेहराड वळ्हकतोग, “बोरिहक एग उनडा वसता, ओर नयगा वास उनिर.†*

38 साभ्रमते रासतपु, बोर नाक नमसुर, ओरगडाहि जीवात मनदनद एताड बेरहक पोडनुड,” इनजोर इतोग.*

39 येसुन नमवालोरिहक देवुळता जीवा दोर्कना मता, अदे जीवाता लोप्पा येसु इद पोल्लो वळ्हकतोग. (येसु हातोग, तेकतोग, पया देवुळतके मस्स अतोग, अस्के) ओन्क देवुळताहि मान दोर्कता.* (दोर्कतस्के ओग पवित्र जीवातून बभूते लोहचीतोग).* मति अद कगो इका एववाय मता, अदिहके पवित्र जीवा बोनगान रेगवाय मता, इनजोर इह वळ्हकतोग.*

40 अस्के अगा मता मुडगडाहि उय्दुर, इव गोटेड केजिसि, “निटमे रा, मोसानलेहका देवुळता कबुरतोग वायना मता, ओग वेगे आंदोग!”* इनजोर इतोर.

41 ओसो उय्दुर बारा, “आयो, वेग देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल आंदोग,” इनजोर इतोर. ओसो दुसोर इतोर, “देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल गालिलताह बह वाया पायनोग?”*

42 ओग इतेके दाविद राजाना कूळतोग आयनोग, ओसो दाविद राजाल बेद बेल्लेहेम नाटे मतोग, अगडाहि वायनोग, इनजोर साभ्रमते बह रासतद इलेया?”*(येसु गालिल पटटे पुटिस मनदनोग इनजोर, ओर अह इंदुर.)

43 इदम आसि येसुनेनाहकु वेर तमतमाय वहचिसि, वेरा बोना-बोन्क अरवाहकु, जेटामारा आतोर.*

44 अस्के पया ओरगडोर उय्दुर येसुन पोयतलाह ऊळिंदुर,* मति बोगे ओन कय बोयोग.

यहूदिराड पेदल्क कैगम आस्तोर

45 पया ओर मंदिरताड पहरातोर पेर्मांतोरक्के ओसो पस्सिरक्के मल्स वातोर. अस्के वेर पहरातोरिन ताल्हकतोर, “ओन मीट बाराहक पोस तविर रा?” इनजोर इतोर.

46 “ओग मन्कल वळ्हकतपु, बोगे दुसोगे बेस्केन वळ्हकोग!” इन्जि मंदिरताड पहरातोर इतोर.*

47 पया पस्सिर ओरिन इतोर, “बह, मीट वने नाळेम आतिरा?

48 माट यहूदिराड पेदल्कनोम आयि, पस्सिरोम आयि, वेर बोराय ओन नमिहतोरा?”*

49 मति वेर येसुना पयाह अनवालोर, मोसानाड अडोन पुनोर, बातान पुनोर, वेरिन देवुळि एळतागाये!” इनजोर पस्सिर वेहतोर.

50 मुने येसुनके कुस्केन वास मतोग, निकोदेमि इनवाल.* वेग वने पस्सिराय संगतोगा मतोग.

51 “मावाड अडोड मतपु, मुने मन्कना पोल्लो केजना, ओग बाताल कीस्तोग अदिन ऊळना, पया ओन तपतिन इतेके ओजगा. मन्हताया, इले?” इनजोर वेग पेदल्किन इतोग.

52 ओर पया वेन इतोर, “बह, निमा वने गालिल पटटोनिना? अन, साभ्रमते पर्हकिस ऊळा, गालिलताहि बोगे देवुळता कबुरतोग वावोग!” इतोर.

सिड्डी आंचाळि येसुना मुनेह

53 § पया ओर कतमतोर तमाड-तमाड लोहक अतोर.

8

1 ओर अतस्के येसु जय्तून मराना मेटातेके अतोग.

2 पया पंडवियतस्के, ओग ओसो मंदिरतगा वातोग, अस्के वेल्लाटोर लोकर ओनगा वातोर. अस्के येसु उदिसि ओरिन काहता बोटटोग.

* 7:27 7:27 7:41-42; 8:14; 9:29 * 7:28 7:28 8:19,55; 15:21; 16:3; 17:25; 1 यौहन 3:1 * 7:29 7:29 6:46 * 7:30 7:30 मत्थ्याल 21:46; यौहन 7:44; 10:39 * 7:31 7:31 2:23; 8:30; 10:41-42; 11:45; 12:11,42 * 7:32 7:32 मत्थ्याल 21:46; यौहन 7:44 * 7:33 7:33 12:35; 13:33; 14:19; 16:16-19 * 7:33 7:33 14:12,28; 16:5,10,17,28; 17:11,13; 20:17 * 7:34 7:34 8:21; 13:33 * 7:35

7:35 यान्कन 1:1 * 7:36 7:36 8:21; 13:33 * 7:37 7:37 लैव्यवस्था 23:36; गिनती 29:35; न्हेम्याल 8:18 † 7:37 7:37 इद वारमेटा पंडुमत्स्के, दिमेगे मोदूल फेलंत मंदिरता र्याय्गगा एग दोसिदोग. मोसा मुयोनो कालमते, देवुळि बेदुप पेळ्हकल बभूते आद बंडाताहि तना लोकरिहक ऊहनु, ताना सीता कीर्षीदोग. * 7:37

7:37 4:10,14; 6:35 * 7:38 7:38 यशायाह 44:3; 55:1; 58:11 * 7:39 7:39 13:31-32; 17:1-2 * 7:39 7:37-39 1 कुरिततोर 12:13 * 7:39 7:39 योएल 2:28; यौहन 20:22; कळविर 1:4-5; 2:4,33 * 7:40 7:40 व्यवस्थाविवरण 18:15,18; यौहन 1:21 * 7:41 7:41 1:46; 7:52

* 7:42 7:42 देवुळताड पाटाड 89:4; मीका 5:2; मत्थ्याल 2:5-6; लकाल 2:4-7 * 7:43 7:43 7:12; 9:16; 10:19 * 7:44 7:44 मत्थ्याल 21:46; यौहन 7:30; 10:39 * 7:46 7:46 मत्थ्याल 7:28-29 * 7:48 7:48 12:42 * 7:50 7:50 3:1 § 7:53 7:53 उचक मोदूल कापेहकने 7:53-8:11

इवते रासतद पोल्लो दोर्के.

3-4 ओग काहनेके, साङ्गमगस्र ओसो परसरि, वेर सिङ्गि कबळ कीयहपा दोकिह कीतदु उंद आंचानु, ओनगा पोस ततोर. तान पया लोकरा नडुम निल्हिन कीसि, येसुन इतोर, "गस्र, इद आंचाळि ओर्विन कवयहपा, माट तेन पोयतोग.

5 इदमता आंचानु बंडाड उकिंस हळ्वना इनजोर, मोसा मुयतोग माकु अडोना साङ्गमते वेहच मतोग. इतेके इदिनलोप्पा माक निमा बाताल वेहतहनिन?" इनजोर येसुन ताल्हकतोर.

6 येसुन कसुते पोयतलाह माक अगा दोर्कना इन्जि, ओन एक्किह कीयलाह इद्रम इतोर. * मति येसु इतेके इळन ओल्लिसि, नेदगा वेळ्जते बाताडो रासलाह आतोग.

7-8 मति ओर उदि अट पोसि ओन ताल्हकिदुर, अदिहकु ओग तेदिसि ओरिन इतोग, "अले, अह इतेके मियडाह बोग पापमलेवोग मन्हतोग, ओगे तेन मुने बंडा उकेग," इन्जि ओग ओसो ओल्लिसि, नेदगा रासलाह आतोग.

9 ओना पोल्लो केंजिसि, आंचान पोस ततोर, वेर कतमतोर, मुने मुयतोर, पया लेयोर, इद्रम वगोग-वगोग पेरिसि अतोर. ओर अतस्के येसु अगा वगोग मतोग, ओसो अद आंचाळि अगान नडुम निच मता.

10 पया येसु तेदिसि ऊळतस्के, (अद आंचान विळिसि अगा बोगे इलोग). अस्के तान इतोग, "पेडि, नीक तप तोहवालो बेक अतोर? नीक बोगे सिक्सा इयलाह तयर इलोग?" इतोग.

11 "गस्र, नाक बोगे बातय इनोग," इन्जि इता. "नना वने नीकु सिक्सा इयलाह तयर इलेन. अन, इंजेटाहि निमा नीवा पापमतुन विळिसि मन," इनजोर येसु तान इतोग.]

येसुना लोप्पा साक्सि

12 अस्के मंदिरते, येसु ओसो ओरिन काहता बोटटोग. "ननाने दुनियाता वेहचतन आंदन. बोर नावा संगे वास्तोर, ओर ईकळते बेस्केन ताकोर आयनुर, मति ओरगा देवुळ ईतद जीवतेके ओसीयनद वेहच मनदगा."*

13 अस्के परसरि येसुन इतोर, "निमा वगोनिन नीवाय लोप्पा साक्सि इयहनिन इतेके, नीवा साक्सि ताको,"* इन्जि इतोर.

14 येसु पया ओरिन इतोग, "नना वगोनिन कुदि नावाय लोप्पा साक्सि इतीकाय, नावा साक्सि ताकिहताये,* बह इतेके नना बेगडाह वातन, ओसो बेगा दायहनन, इद नाक एकाय मन्हता.* मति नना बेगडाह वातन ओसो बेगा दायहनन, इदिन मीट पुनविर.*

15 मीट इतेके मन्कना बुदते नेयम कीयहनिर,* मति नना बारा बोनाय नेयम केवोन.*

16 कृतिेक तेला, नावा नेयम सेतेमता मन्हता;* बाराहक इतेके नना वगोनिन आयोन, मति नाक लोहतोग बाबाल नाक तोळ मन्हतोग.*

17 केंजाट, कमसेकम इवूरा साक्सि सेतेम ताकिहता इन्जि, मीवाड अडोना साङ्गमते रासतद मन्हता.*

18 अदुमे नना नावाय लोप्पा साक्सि वेहवानन, ओसो नाक लोहतोग बाबाल वने नावा लोप्पा साक्सि ईतोग,* इन्जि येसु इतोग.

19 तेन केंजिसि ओर ताल्हकतोर, "अह इतेके नीवा बाबाल बेगाडोग?" ताल्हकतस्के, "नना निम बोनन आंदन, इदिन मीट पुनविर, ओसो नावा बाबान वने पुनविर. मीट नाक पुन्ज मतेके, नावा बाबान वने पुनेरि,* इन्जि येसु ओरिन इतोग.

20 मंदिरतगा दान वाटनद संदुककचुल काहनेके, येसु इव गोटेड वळहकतोग. तेला मति ओन बोरे पोयोर, बाराहक इतेके ओना हायना कगो एववाय मता.

21 ओसो उंद देबा येसु ओरिन इतोग, "नना पेरिसि दाकन, अस्के मीट नाक पर्हककिर.* मीट मात्रम मीवा पापम मापि आयवाये हायकिर. बेगा नना दाकन, अगा मीट वाया पराविर,* इतोग.

22 अस्के यहूदिाराड पेदल्कु तमतमाय वळहकिदुर, " 'बेगा नना दाकन, अगा मीट वाया पराविर,' इद्रम वेग बह इन्हतोग? तना जीवातुन तनाय पोहतनोग, बेह,' इद्रम इंदुर.

23 ओग पया ओरिन इतोग, "मीट इळता बमतहि, मति नना पोगोटा बमतहि. मीट इद दुनियातोरि, मति नना इद दुनियातोनन आयोन.*

24 अदिहकु पापम मापि आयवाये हायकिर इन्जि, नना मीक वेहतन. बाराहक इतेके नना बोनन आंदन इनजोर नना वेहतनद पोल्लोटुन, मीट विस्वस केवेके, मीट मीवा पापम मापि आयवाये हायकिर," इन्जि इतोग.

25 "अह इतेके निमा बोनिन?" इन्जि ओर ओन ताल्हकतोर. येसु ओरिन वेहतोग, "मीक मुनेताहि वेहचोर वातन, ओनन आयोन?

26 मीवा लोप्पा वळहकलाह, ओसो मीवा नेयम कीयलाह, नयगा वेल्लाडे गोटेड मन्हताड. मति नाक बोग लोहतोग, ओगे सेतेम वळहकिहतोग, ओनडाहि केंजाटाड गोटेने, नना दुनियातोरिहक वेहतहनन,* इन्जि इतोग.

27 मावा संगे वेग देवुळबाबानाये लोप्पा वळहकिहतोग इनजोर, ओरिहक तेळियो आसि.

28 अदिहके येसु ओरिन इतोग, "मीट माने-मन्कना नडुम पुटोन्कु गुटातगा पोगोन वेळ्हकतिर,* अस्केने नना बोनन आंदन इनजोर मीक तेळियगा.* ओसो नना कुद आसि बातय केवोन, मति बाबाल नाक काहतापु, नना इव पोल्लोड वळहकिहनन.*

29 बोग नाक लोहतोग, ओग नाक तोळ मन्हतोग. बेव कबस्क ओन्कु गिर्दा वास्ताड, अवे कबस्क नना अमेसा कीसोर महनन,* अदिहके ओग नाक वगोने विळिसि एवोग,* इनजोर इतोग.

30 इव गोटेड ओग वळहकिहपा, वेल्लाटोर ओग देवुळ लोहतोग राजाल आंदोग इन्जि नमतोर.*

अब्रहमना जालपिलतोर बोर?

31 बोर यहूदिर येसुन नमिहनोम इतोर, ओरिन ओग इतोग, "मीट निटमे नावाड कगायवालोरि आयहनिर इतेके, मीट नावा पोल्लोते तिरियकिर.*

32 अस्के मीट सेतेमतुन पुनदकिर, अद सेतेम मीकु विळिसिह कीयाग,* इतोग.

* 8:5 8:5 लैवयवस्थ 20:10; व्यवस्थाविवरण 22:22-24 * 8:6 8:6 येसु "तान हळ्काट," इतेके, सर्कता अडम आवेग; "हळ्कमाट!" इतेके बारा, मोसानाड अडोन नेमवा आवेग. 8:12 8:12 1:4; 9:5; 12:35-36,46; 1 योहन 1:6 * 8:13 8:13 5:31 * 8:14 8:14 18:37; लोहचिचव पोल्लोड 1:5; 3:14

* 8:14 8:14 8:42; 13:3; 16:28 * 8:14 8:14 7:27-28; 9:29 * 8:15 8:15 1 शमूएल 16:7; योहन 7:24; 2 कुरितोर 5:16 * 8:15 8:15

3:17 * 8:16 8:16 5:30 * 8:16 8:16 8:29; 16:32 * 8:17 8:17 व्यवस्थाविवरण 17:6; 19:15; मथ्याल 18:16 * 8:18 8:18 मथ्याल

3:17; मार्कल 1:11; लूकाल 3:19-22; योहन 5:32,37; 1 योहन 5:9 * 8:19 8:19 7:28; 8:55; 14:7,9; 15:21; 16:3; 17:25; 1 योहन 3:1 * 8:21

8:21 7:34 * 8:21 8:21 13:33 * 8:23 8:23 3:31; 17:14,16; 1 योहन 4:5-6 † 8:24 8:24 नना बोनन आंदन इनजोर मोलून कागिदते "नना महनन इनजोर" अचोने. इद पोल्लो पेसमुळि 3:14 अडाहि वास्ता. अद वचनते देवुळि नना बोनन इनजोर, मोसा मुयतोन वेहहता. इद्रम वळहकिसि, नना देवुळता बराबतोनन इन्जि, येसु कबलु

अस्तोग. वचन 28ते अहे. * 8:26 8:26 6:68; 8:40; 12:49; 15:15; 17:8,14 * 8:28 8:28 3:14; 12:32 † 8:28 8:28 नना बोनन आंदन

इनजोर मोलून कागिदते "नना महनन इनजोर" अचोने. पोगोग 8:24 वचता नोटे ऊळाट. * 8:28 8:28 8:24; 13:19 * 8:28 8:28 5:19; 5:30; 12:49;

14:10 * 8:29 8:29 1 योहन 3:22 * 8:29 8:29 8:16; 16:32 * 8:30 8:30 2:23; 7:31; 10:41-42; 11:45; 12:11,42 * 8:31

8:31 15:7-8; 2 योहन 9 * 8:32 8:32 17:17; रोम सहस्रते 6:17-18,21-22; 8:1-2; 1 कुरितोर 7:22; 2 कुरितोर 3:17; ग्लातितोर 5:1; यकूब 1:25; 1

पृ 2:16

33 “माटु अब्रहम मुय्तोना कूळतोरोम आंदोम, * बोनाय बेस्केने कय इळन दोहपत मनोम. इतेके अद सेतेम मीकु विळिसह कीयगा इनजोर, निमा बह इहनिन?” इन्जि वेर कोटितोर यहूदिर येसुन कटला कीतोर.

34 येसु ओरिन इतोम, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, बोर मन्कलोर पापम कीसोर मन्हतोर, पापमताड विचर्क ओरिन आब्रे कीस्ताड.*

35 केंजाट, माल्लकाना लोते ओर्युदोन्क अमेसा मनदनद अदिकर इले, मति मगिहक इसि मन्हता.*

36 अदिनेनाहक नना देवूळता गमानन मीकु विळिसह कीतेके, मीट निटमे पापमताड विचर्कनाह पिट्ट अरयकिर.*

37 मीटु अब्रहम मुय्तोना कुट्टमळतोरिर इनजोर, नाक एकाये.* तेला मति मीवा जीवाते नावाड पोल्लोड गडोड इनजोर, * मीटु नाकु हक्कलाह कोहतहनिर.*

38 बेव गोटिड नना नावा बाबानगा मतस्के ऊळतन, अविने नना वेहतहनन. अद्रमे मीट वने मीवा बाबानाहि केंजतव गोटिने मीट कीयहनिर,”*
इनजोर इतोम.

39 “मावा बाबाल अब्रहमिये आंदोम!” इनजोर वेर इतोर. अस्के पया येसु इतोम, “मीट अब्रहम मुय्तोनाड मकनिर मतेके, अब्रहमना लेहका, बेसाटा कबस्क केवेरिर.*

40 मति इजेके नना देवूळताहि केंजतद सेतेमता पोल्लोतुन मीक वेहतन,* तेला मति नाके मीट हक्कलाह कोहतहनिर.* अब्रहम इतेके इद्रमताड कबस्क केवोम.

41 बोग मीवा बाबाल करले मन्हतोम, ओनाडे कबस्क मीट कीयहनिर.*” अस्के पया वेर इतोर, “माट इतेके पोर्हका पेकोरलेहका पुट वावोम! मति माक वागोगे बाबाल मन्हतोम, इतेके देवूळबाबाले!”*
42 अस्के येसु ओरिन इतोम, “देवूळबाबाल मीवा बाबाल आस मतेके, मीट नाक जीवा केवेरिर; * बाराहक इतेके नना देवूळताहि पेसिस वातोन्न आंदन. * नना नावाय गिर्दाते इद बमतगा वावोन, मति नावा बाबाल लोहताहके, नना वातन.*

43 नावाड पोल्लोड मीक बह केंज वसो. अदिहके नना वेहतनव गोटिड मीक तेळियोड.*
44 मीट देयहकना मुख्यानाडे मगनिर! * अदिहके तानाडे लागवाड कबस्क मीट कीयलाह ऊळिहनिर. अद मुनेताहि मन्कन हक्के आंदु. * ओसो तानगा बातय सेतेम इले, अदिहक अद बेस्केन सेतेमतुन पोस मनो. ताना बुदिय जोल वळहकनद आंदु, बाराहक इतेके अद जोलहाल ओसो जोलतुन पुटिह कीयनद आंदु.*

45 मति नना मीक सेतेम वेहाताहकु, मीट नाक नमविर.*

46 नना पापम कीतन इन्जि, मियडाहि बोगाय तोहता पगयनोगा? * नना सेतेम वेहेतेकाय, मीट नाक बाराहकु नमविर?

47 बोर देवूळता लोकर मन्हतोर, ओर देवूळताड गोटिड केंजिहतोर.* मीट मात्रमि देवूळता लोकरिर आयविर, अदिहके मीट केंजविर,*”
इनजोर येसु इतोम.

यहूदिराड पेदल्क येसुन ओड आस्तोर

48 अस्के यहूदिराड पेदल्क येसुन इतोर, “निमा सामरितोनिन पर्गनिन, नीक देयम पोयता इनजोर माट इह्नोम, अद बह जोलिया?”*
49 येसु ओरिन इतोम, “आयो, नाक देयम पोयो. मति नना नावा बाबाना कदर कीयहनन; मीट इतेक नावा कदर रेहातहनिर.

50 नना नावा मानतुन ऊळोन.* नावा मान ऊळवाल ओवोम मन्हतोम, नावा बाबाल. बोग सेतेम, बोग जोल, ओन्के नेयम कीयलाह अदिकर मन्हता.

51 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, बोर नावाड पोल्लोड केंजिस, अहलेहका तिरियनुर, ओर बेस्केन हायोर आयनुर.”*
52 (ओगु मैदुदा हामरुता लोप्पा वळहकिहोम) बहे इनजोर,) यहूदिर ओन इतोर, “नीक देयम पोयता ऊळा, इजेक माट पुतोम.* अब्रहम वने डोलतोम, देवूळता कबुरतोर वने डोलतोर. निमा मात्रम इहनिन, ‘बोर नावाड पोल्लोड केंजिस अहलेहका तिरियनुर, ओर बेस्केन हायोर आयनुर,’ इहनिन.

53 मावा मुनेतोम पेदामुय्तोम अब्रहमि डोलतोम, ओन्काय निमा बेरोनिना? देवूळता कबुरतोर वने डोलतोर. इतेक निमा बोनिन आदिन, बाताड वेहतहनन?” इन्जि वेर ओन पळिमड इतोर.
54 येसु ओरिन इतोम, “नना नाके कदर इतेके, अद कदरता बातय पाय्दा इले. मति बोन मीट ‘मावा देवूळबाबाल आंदोम,’ इनजोर इहनिन, ओगे नावा बाबाल नाक कदर इतोम.*
55 मीट ओन पुनविर,* मति नना ओन पुहनन. ओसो नना ओन पुनोन इनजोर इनदकन इतेक, नना मीवा लेहका जोलतोन्न आयकन. मति नना इतेक ओन पुहनन, ओसो ओनाड पोल्लोड केंजिस, अह तिरियिहनन.

56 मीवा मुनेतोम पेदामुय्तोम अब्रहमि, नावा वायनद वेलातुन ऊळसोर, पका गिर्दा आतोम.* ऊळिदोम वने, ओसो गिर्दा आंदोम वने,S” इतोम.
57 “नीक इका वळगा वयस तेला आयोये, इतेके निमा अब्रहम मुय्तोन बह ऊळतिन?” इनजोर यहूदिर येसुन इतोर.

58 येसु ओरिन इतोम, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, अब्रहम मुय्तोहकाय सस्सेतोन्न नना मतन, इजेक ओसो महन्न*!”*
59 तेन केंजिस, (येसु ननान देवूळतन इतप वळहकिहोम इन्जि, वेर पुतोर.) पया ओड आसि, येसुन उकलाहि बंडाड पेहकतोर.* मति येसु ओरगडाहि कुस्के मंदिरताहि पेसिस अतोम.

9

पुटगुडिन येसु तोवनाह कीस्तोम

* 8:33 8:33 मन्थाल 3:9; लूकाल 3:8; यौहन 8:37,39 * 8:34 8:34 रोम सहरतोर 6:16; 7:14; 2 पत्र 2:19 * 8:35 8:35 पुट्युळि 21:10; गलातितोर 4:30 * 8:36 8:36 रोम सहरतोर 8:1-2; 1 कुरिततोर 7:22; गलातितोर 5:1 * 8:37 8:37 मन्थाल 3:9; लूकाल 3:8; यौहन 8:33,39 * 8:37 8:37 1 यौहन 2:14 * 8:37 8:37 7:1; 8:40 * 8:38 8:38 8:41,44 * 8:39 8:39 रोम सहरतोर 2:28; 9:7-9; गलातितोर 3:7 * 8:40 8:40 6:68; 8:26; 12:49; 15:15; 17:8,14 * 8:40 8:40 7:1; 8:37; 1 यौहन 3:12 * 8:41 8:41 8:44 * 8:41 8:41 ख्वक्याविवरण 32:6; यशायाह 63:16; 64:8 * 8:42 8:42 1 यौहन 5:1 * 8:42 8:42 13:3; 16:27-28; 17:8 * 8:42 8:42 7:28 * 8:44 8:44 मन्थाल 13:38-39; 16:23; यौहन 8:38,41; बळयिः 13:10; 1 यौहन 3:10 * 8:44 8:44 1 पत्र 5:8; 1 यौहन 3:15 * 8:44 8:44 2 कुरिततोर 11:3 * 8:45 8:45 18:37 * 8:46 8:46 इब्रितोर 4:14-15 * 8:47 8:47 18:37; 1 यौहन 4:6 * 8:47 8:47 10:26 * 8:48 8:48 7:20; 8:52; 10:20 * 8:50 8:50 5:41; 7:18; 8:54 * 8:51 8:51 6:50; 11:26; 14:23 * 8:52 8:52 7:20; 8:48; 10:20 * 8:54 8:54 5:41; 7:18; 8:50; इब्रितोर 5:5 * 8:55 8:55 7:28; 8:19; 15:21; 16:3; 17:25; 1 यौहन 3:1 * 8:56 8:56 इब्रितोर 11:13 S 8:56 8:56 पुट्युळि 22:13-15 ऊळाट. * 8:58 8:58 नना मतन, इजेक ओसो महन्न 8:24ता कालनेट ऊळाट. * 8:58 8:58 8:24,28; 17:5; कुलसितोर 1:17 * 8:59 8:59 10:31; 11:8

- 1 अगडाहि पेसिस दायहपा, येसुहकु वगोग पुटगुडि कलियेतोग.
- 2 अस्के येसुनाड कगयवालोर ओन ताल्हकतोर, "गू, वेग निटम बोनायो पापमतेनाहके गुड पुट वातोग. इतेके वेनाये पापमतुहक, बारा वेनाड तलोग-तपेर कीतद पापमतुहक वेग गुड पुट वातोग?"^७ इन्जि ताल्हकतोर.*
- 3 अस्के येसु ओरिन इतोग "वेग पापम कीताहकु आयो, ओसो वेनाड तलोग-तपेर पापम कीतोर इन्ज गुड पुट वावोग, मति वेना म्देदुगा देवुळता बेरा लाव दिसना इन्जि,^८ वेग इद्रम पुट वातोग.
- 4 नावा बाबाल बेव कबस्क कीयलाह नाक लोहतोग, अविन नाकु वेहक मनेकेने, इतेके इद बामते मनेकेने, कीया पोयहता. बह इतेके उचुके दियाना पया ईकळ वायनद मन्हाता, अस्के बोन्के कबळ कीया वावो आयगा.^९
- 5 नना इद दुनियाते मनाहजोम, इद दुनियाता वेहचतन आंदन.^{१०}(इद्रमता गुडलेहकाडोरिन वेहच ईया पगयहनन.)"
- 6 इचोन इन्जि, ओग नेदगा उस्कतोग,^{११} उस्कलते तोळ्यो पिस्कतोग. अह कीसि ओग पुटगुडिनाड कौडानगा अद तोळ्योतुन ओकिस्तीतोग.
- 7 पया येसु ओन इतोग, "अन, सीलो इनदददे वेचातगा अन्जि मोकम नोम,^{१२} इन्जि ओन लोहतोग ("सीलो" इद पेदिर इतेके लोहतोग). पया ओग गुडि अन्जि कन्क ऊरतस्के, ओग तोयवलाह आतोग, आसि लोन अतोग.^{१३}
- 8 मुने बिचेम ताल्हकहपा बोर ओन ऊळिस मतोर, ओसो ओनाड ऐरुऐतोर ओन ऊळिस इद्र, "उदिस बिचेम ताल्हकदोग, ओग वेगेया?"
- 9 बोर बोर इतोर, "इंगो, वेग बिचेम ताल्हकवाले!" ओसो उय्तर इतोर, "आयो रा, वेग बिचेम ताल्हकवाले आयोग, ओनाय लेहका दिसवाल बोकाटे मन्दनोग, रा!" इनजोर इद्र. अस्के वेग गुडि इनदलातोग, "ननान रा, बिचेम ताल्हकवानन," इतोग.
- 10 "नीवाड कौडाड पया बह बेस आताड, डा?" इन्जि लोकर ओन ताल्हकतोर.
- 11 ओग इतोग, "येसु पेदिरतोग वगोग मन्कल तोळ्यो पिस्किसि, नावाड कौडाहकु ओकिसि, 'सीलो वेचातगा अन्जि कन्क ऊरा,' इतोग. अस्के पया नना अन्जि कन्क ऊरतन, कन्क ऊरताहे नना इजेके तोययहनन," इनजोर इतोग.
- 12 लोकर ओन ओसो ताल्हकतोर, "अह इतेके ओग येसु बेगाडोग?" "बारायो, नना पुनोन," इन्जि ओग इतोग.

पस्रिर पुटगुडिन पर्हेकिस ऊळिहतोर

- 13 पया ओर लोकर गुडि आस मतोनु पस्रिरक्के पोस ततोर.
- 14 (बेद दिया येसु तोळ्यो पिस्किसि, ओकिसि, पुटगुडिन बेस कीतोग, अद दिया वारमता पोल्वादिगा आंदु.)
- 15 पोस ततापया, पस्रिर वने "निमा बह तोययहनन?" इन्जि ओन ताल्हकतोर. ओग इतोग, "नावाड कौडाहकु ओग तोळ्यो ओकतोग, अस्के नना अन्जि कन्क ऊरतन, कन्क ऊरताहे नना इजेके तोययहनन," इतोग.
- 16 नेन केंजिस उय्तर पस्रिर इतोर, "ओग मन्कल देवुळताह इलेग, मतेके ओग पोल्वादिगाते इद सवे कीयना कबळ केवोग आवेग."^{१४} ओसो उय्तर इतोर, "इंगो मति बोगाय पापि मन्कल, इद्रमताड बेहराड सीनान बह तोहता पगयनोग?"^{१५} इद्रम तमतमाय वहचिसि, ओर रेंड तुंगाड आतोर.^{१६}
- 17 अदिहकु ओर ओसो उंद देबा ओन पुटगुडिन ताल्हकतोर, "ओग नीवाडे कौडान बेस कीतोग इन्जि, ओग बेद्रमतोग मन्कल इनजोर निमा इहनन?" इतोर. "एय, ओग देवुळता कब्रुतोग मनदनोग इहनन," इन्जि ओग इतोग.
- 18-19 ओग गुडि मतोग, मति इजेके तोयवलाह आतोग इनजोर, यहदिराड पेदल्क नम्का पोयवाये मतोर. अदिहकु तोयवलाह आतोग गुडिना तलोग-तपेन ओर केयतोर, केयिसि ताल्हकतोर, "बह, वेग मीवाये पेकाला? मीवाये पेकाल इनजोर इतेके, निटमे वेग गुड पुट वातोग? अह इतेक पया वेग बह तोयवलाह आतोग?" इन्जि ताल्हकतोर.
- 20 पया वेना तलोग-तपेर इतोर, "एय, वेग मावाय पेकाल आंदोग, ओसो वेग पुटिय तोववोग आस मतोग, इद माक एकाये.
- 21 मति इजेके वेग बह तोयवहतोगो, इदिन माट पुनोम. ओसो वेनाड कौडान बोग पड्ने कीतोग, अदिन वने माट पुनोम. वेने ताल्हकाटे, वेग इजेके लेयोग आतोग. बह आतदिन तनाय वेहतनोग," अह इतोर.
- 22 यहदिराड पेदल्किन रेथिसि, वेना तलोग-तपेर इतोर.^{१७} बाराहक इतेके देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल येसु आंदोग इनजोर, बोग कबुल कीयनोग, ओग मावा मोळ्कनगा वायनायो इन्जि, यहदिराड पेदल्क कतमतोर उकुम ईस मतोर.^{१८}
- 23 अदे रेयहकु गुडिना तलोग-तपेर "वेग इजेके लेयोग आतोग, वेने ताल्हकाट!" इनजोर इन्ज मतोर.
- 24 अदिहक पुटगुडिन ओर पस्रिर ओसो उंद मल्का केयिस इतोर, "देवुळता मुनेह किरिया कीसि, नीक बह आतदिन सेतेमते वेहा. बाराहक इतेके वेग मन्कल पापमतोग इनजोर माट पुहनन," इतोर.
- 25 "ओग पापमतोगो, बेद्रमतोगो, नना पुनोन. मति सिरप उंदिय पोल्लो नना पुहनन, मुने नना तोवोन आसि, इजेके नना तोययहनन," इन्जि ओग इतोग.
- 26 "अह इतेके ओग नीक बाताड कीतोग, नीक बह तोवनाह कीतोग?" इन्जि पस्रिर ओन ताल्हकतोर.
- 27 "इजेकेन मीक वेहनन बहे, तेला मति मीट केंजविरा? मीक ओसो उद मल्का बाराहक केंजना मन्हाता? बह मीट वने ओनाडे कगयवालोर आयना मन्हाताया?" इन्जि इतोग.
- 28 अस्के ओर ओन सेरसेर वळ्कतोर, "निमाने ओनाड कगयवानिन! माट इतेके मोसानाड अडोड नोमवालोरोग आंदोम, पुतिन!"^{१९}
- 29 देवुळि मोसा मुय्तेनु वळ्कता इन्जि, माक एकाये. मति वेग मन्कल बेडोगो, इदिन माट पुनोम,"^{२०} इतोर.
- 30 अस्के पया पुटगुडि ओरिन इतोग, "इदे कोनि बेरा बामदद पोल्लो! ओग बेडोगो, इदिन मीट पुनविर, मति ओग इतेके नाक तोवनाह कीतोग.
- 31 देवुळि पापि मन्कलोर ताल्हकनदिन केंजो इनजोर, माक एकाये.^{२१} मति बोर देवुळतुन मोळ्किसि ताना पोल्लोते तिरियिहतोर, ओरा ताल्हकनदिन देवुळ केंजिहता.^{२२}

३२ केंजादु, पुटगुडिनु तोवनाह कीतोग, इद्रमता गोटी बम पटटरडाह बेस्केन आयो!

- 33 ओग मन्कल देवुळतरडाह वावेके, वेन्क इद्रमलेहका बातय कीया वावो आवालि,^{२३} इन्जि पस्रिरिन पुटगुडि इतोग.
- 34 अस्के ओर ओन गुडिन इतोर, "नीक इतेके पुट्टाहे पापमता सिक्सा दल्गता,^{२४} माक निमा काहतहनन?" अह इनजोर ओन पलत पेहचीतोर.^{२५}

निटम गुडिर बोर

* 9:2 9:2 पेस्रिळि 20:5; यौहन 9:34 * 9:2 9:2 उय्तर यहदिरा विचरते, मन्कल तलिन पोटाते वने पापम कीया पगयहतोग. * 9:3 9:3 11:4,40 * 9:4 9:4 11:9-10; 12:35-36 * 9:5 9:5 1:4; 8:12; 12:46 * 9:6 9:6 मार्कल 7:33; 8:23 * 9:7 9:7 न्हेम्याल 8:15; यशावाह 8:6; यौहन 9:11 * 9:7 9:7 यशावाह 29:18; 35:5; 42:7; मथ्याल 11:5 * 9:16 9:16 मथ्याल 12:2; लुकाळ 6:7; 13:14; यौहन 5:16; 7:23 * 9:16 9:16 3:2; 9:33; बळसिर 2:22 * 9:16 9:16 7:12,43; 10:19 * 9:22 9:22 7:13; 9:34; 12:42; 19:38; 20:19 * 9:22 9:22 12:42; 16:2 * 9:28 9:28 5:45 * 9:29 9:29 7:27-28; 8:14; इन्जितोर 1:1 * 9:31 9:31 अय्यळ 27:8-9; 35:12-13; देवुळताड पाटाळ 66:18; बुदताड पोल्लोड 15:29; 28:9; यशावाह 1:15 * 9:31 9:31 11:22,41; याक्क 5:16; 1 यौहन 3:22 * 9:33 9:33 3:2; 9:16 * 9:34 9:34 9:2 * 9:34 9:34 7:13; 9:22; 12:42; 19:38; 20:19; 3 यौहन 10

35 परसिर पुटगुडिन पलत पेहचीतोर इनजोर, येसुहक इद पोल्लो एका आता. अस्के ओन पहकिंसि कलियतस्के, येसु इतोग, “बह निमा माने-मन्का नडुम पुटटोन नमिहनिना?” इन्जि ताल्हकतोग.

36 “ए गुरु, नना ओन नमना इन्जि, ओग बोग आंदोग, नाक वेहा,” इन्जि ओग येसुन इतोग.

37 अस्के येसु ओन इतोग, “निमा इतेक ओन ऊळतिन, नीवा संगे इजेक वळ्हकवानन, ओनन ननाने,” इतोग.

38 “ए सामि, नना नमिहनन,” इह इन्जि ओग येसुन दंडुम अरतोग.†

39 “नना लोकरा पापम तोहतलाहि इद बमते वातन. बोर लोकरा माट गुडिरा लेहका ईकळते ताकिह्नोम इनजोर पुन्हतोर, ओरिहक देवुळता वेहक दिसगा,‡ इदिनेनाहक इद बमते वातन. ओसो बोर तोवयहनोम इन्हतोर, ओर निटमे तमा बुदते गुडिर इन्जि नना तोहतकन,‡” इन्जि येसु इतोग.

40 अस्के अगा मतोर उय्तुर परसिर इदिन केजिसि, “बह माट वने बुदते गुडिरोम इनजोर इहनिरा?” इतोर.

41 अस्के येसु ओरिन इतोग, “ माट गुडिरा लेहका ईकळते ताकिह्नोम, (मति तोवयलाह, देवुळताहि कगयलाह माक गिदा मन्हता,) इदम मीट इन्ज मतेके, मीवा कसुर मनो आवालि, (देवुळि मीक मापि केवालि).‡ मति माट तोवयहनोम, (पूरा पुतोरोग) इनजोर इहनिर.‡ अदिहके मीवा पापम अहे मन्हता, (देवुळि मीक मापि केवो,‡) इनजोर इतोग.

10

नेह्नोग गोर कोपाल येसुये

1 येसु पया लोकरिन इतोग, “इह केजाट, नना सेतम वेहतहनन, बोग गोर गोवुळतगा अगदेनाहि लोप्पा नेडवा, दुसा बाजेताह तखिस दास्तोग, ओगु कले, बेरा डाकु आंदोग.‡* 2 मति बोग आगदेनाहि लोप्पा नेडिह्नतोग, ओगे गोर कोपाल आंदोग.

3 ओनेनाहके राका केवाल अगदुन तेगयिह्नतोग. ओनाय आल्कातुन गोरुड केजिह्नाट.‡ ओग तनाड गोरुनु उंद-उंदता पेदिर पोस केयिह्नतोग, केयिसि अबिन पलत पेहच ओस्तोग.

4 तनाड कतम गोरुड पलत पेहतस्के, ओग अविस्कना मुनेह दास्तोग. ओना पयाह पयाह गोरुड वने दास्ताड, बाराहक इतेके अलु ओना आल्कातुन पुन्हताड इनजोर.

5 पुनवोना पेके अलु बेस्केन अनोड आयनुड, मति ओनगडाहि वितनुड, बाराहक इतेके अलु पुनवोराड आल्कान मसोड इनजोर.‡**

6 इदमता पुमिह कीयनद पोल्लोतुन, येसु अगा केजवालोरिहक वेहतोग.† मति ताना अर्तम ओरिहक तेळिये.

7 अस्के येसु ओरिन ओसो इतोग, “इह केजाट, नना सेतम वेहतहनन, गोरना आगद ननाने आंदन.

8 नाकाय मुने वातोर जोल काहवालोर कतमतोर कलेर, डाकुर आंदुर.‡ मति नावाड गोरुड ओराड केजोड आंदुड.

9 देवुळतेक दायनद गोरना आगद ननान आंदन. नयेनाहि बोर लोप्पा नेडनुर, ओरिन नना पिसिह कीकन. ओरु लोप्पा-पलत ओळियाड-पेसाड कीयनुर, ओरिहक तिड-बंड वने लोर्कागा.

10 कलेर वास्तोर, सिरपि कललाह, हक्कलाह, बूळे कीयलाह, इदे विचरते ओर वास्तोर. मति नना बाराहक वातन इतेके नावा लोकरिहकु लदुदा जीवा दोर्कना इन्जि.‡

11 नेह्नोग गोर कोपानन ननान आंदन.‡ नेह्नोग कोपाल तनाड गोरनेनाहकु तना जीवा इयलाह तयर अस्तोग.‡

12 मति कलतोग इतेके, कोपाल वने आयोग ओसो माल्काल वने आयोग, अदिहकु लोळडाड वायनदिन ऊळिसि, गोरन अगान विळिसस वितिह्नतोग. बाराहक इतेके गोरुड ओनाड आयोड इनजोर. पया लोळडाड वासि उचुकिन पोयहपा, गोरुड कतम बिरोबटो आस्ताड.

13 ओग कलतोग आंदोग, अदिहक गोरना पर्वा केवोग, ओग वितिह्नतोग.

14-15 मति नना नेहना कोपानन.‡ बहलेहका बाबाल नाक पुन्हतोग ओसो नना बाबान पुहनन, अद्रमे नावाड गोरन नना पुहनन,‡ अहे अव वने नाक पुन्हताड.‡ ओसो गोरनेनाहक नना नावा जीवातुन इयलाह तयर महनन.‡

16 ओसो बेव गोरुड मन्हताड, अड इद गोहडटाड (इतेके यहदि जातता गोहडटाड) आयोड. अविस्किन वने नाक नावा गोहडटे काल्हप पोयतागा,‡ अस्के अव नावा आल्कातुन केजनुड. पया उंदिय गोहडि आयगा,‡ अस्के नना ओरा वागोन मेवाल कोपानन आयकन.

17 नना ओसो जीवा अरयकन इनजोर, नावा जीवातुन नना इयहनन,‡ अदिहक बाबाल नाक जीवा कीस्तोग.

18 अद जीवातुन नयगडाहि बोगे ओया पगवोग, मति नावाय विचरते नना तान इयहनन. नाक अदिन इयनद अदिकर मन्हता, ओसो मल्स जीवा अरयनद वने अदिकर मन्हता. इहे कीयनद उकुमि, नावा बाबाल नाक इतोग,‡ इन्जि येसु इतोग.

19 इव गोदिनेनाहक यहदिर ओसो उंद देवा पका जेतामारा आसि, रेंड तुंगाड आतोर.‡

20 ओरुडाहि वेल्लाटोर इतोर, “वेग पिसाड आतोग, रा!‡ वेन देयम पोयता.‡ वेनाड मीट बाराहक केजिह्निर?” इह इतोर.

21 मति उय्तुर इतोर, “इव इदमताड गोडिड देयम पोयतोनाड आयोड, डा! वेग गुडिन तोवनाह कीतोग, देयमतुहक बह अह कीया वास्ताया?”‡ इतोर.

येसु देवुळता मानन इन्हतोग

22 येसुलेम सहरते इडमतरस्के, मंदिरतुन सिर्तम ईतदिन सीता कीयनद पंडुम वाता.‡

‡ 9:38 9:38 मत्वाह 8:2; 28:17; बळयि 10:25; तोहचीतव पोल्लोड 22:8 † 9:38 9:38 बेव पका पाळनाड मोदुल कापेइकने इद वचन दोर्को. * 9:39 9:39 लुकाल 4:18-19 * 9:39 9:39 थ्वक्सकविचरण 29:4; थिर्मयाह 5:21; यहजेकेल 12:2; मत्वाह 13:13 * 9:41 9:41 15:22,24 * 9:41

9:40-41 रोम सहरतोर 2:19 * 9:41 9:41 बुदाताड पोल्लोड 26:12; याकुब 4:17 * 10:1 10:1 10:8 * 10:1 10:1 परसिर इतेके माटे यहदिरा मुन्यालोरोग आंदोग, इह इदुर, ओरय लोप्पा येसु इदम इतोग बहे. * 10:3 10:3 10:16,27 * 10:5 10:3-5 1 योहन 4:6 † 10:6 10:6 नना मीवाड पेल्कना लेहका इदिन, इदिन तोहलाह, येसु ओरिहक इद पोल्लो वेहतोग. * 10:8 10:8 थिर्मयाह 23:1-2; यहजेकेल 34:2-5; योहन 10:1 * 10:10 10:10 5:40

* 10:11 10:11 यशायाह 40:11; यहजेकेल 34:11-16,23; योहन 10:14-15; इब्रितोर 13:20; 1 पत्रु 2:25; 5:4; तोहचीतव पोल्लोड 7:16-17 * 10:11 10:11 10:14-15,17,18; 15:13; 1 योहन 3:16 * 10:14-15 10:14-15 यशायाह 40:11; यहजेकेल 34:11-16,23; योहन 10:11; इब्रितोर 13:20; 1 पत्रु 5:4; तोहचीतव पोल्लोड 7:17 * 10:14-15 10:14-15 2 तिमतो 2:19 * 10:14-15 10:14-15 मत्वाह 11:27; लुकाल 10:22; योहन 10:27

* 10:14-15 10:14-15 10:11,17,18; 15:13; 1 योहन 3:16 * 10:16 10:16 यशायाह 56:8 * 10:16 10:16 11:52; 17:21-22; रोम सहरतोर 11:25; इपिसुसतोर 2:15-16 * 10:17 10:17 10:11; 10:14-15,18; 15:13; 1 योहन 3:16 * 10:18 10:18 पिलिपितोर 2:8 * 10:19 10:19 7:43; 9:16 * 10:20 10:20 मार्कल 3:21 * 10:20 10:20 7:20; 8:48,52 * 10:21 10:21 9:32-33 ‡ 10:22 10:22 येसु पुटना डेडा नुर वराना मुने, इय्येलातोर ब्रामगना युनानि जाततोर राजालोर राजेम कीदुर. ओरगा ओवोर्ग मतोग, अताकियास एपिपमिस इन्वाच, ओग पका लावोय. ओग येसुलेम सहरता मंदिरतुन लुटे कीसि, अगा मतोर वेल्लाटोर यहदिरिन हक्कोतोग. ओर युनानि जाततोर मावा पवित्र मंदिरतुन कळ्ळोग कीतोर इन्जि, उय्तुर यहदि फळ्योर ओड आसि, ओग राजाना अडम लळय कीतोर. लळय कीसि बेर यहदिर गेवस्तोर, गेल्लिसि तमा कळ्ळोग आता मंदिरतुन सिर्तम इया बोटोर. मंदिरतुन सिर्तम इतपया, यहदिर गिदिते तान सीता कीयलाह अड पंडुम कीतोर, इद वसिर्ता पंडुमतुन नेड वने यहदिर इडमतरस्के नोमिहतोर.

- 23 अस्के मंदिरतगा बेद मंडातुन साल्मोन राजाना मंडा इंद्र, अदे मंडातगा येसु तिरियलाह आस मतोग.
- 24 अस्के यहूदिर कोटेतोर ओन सर्ने आस इतोर, “निमा मावा जीवातुन बेचनाह तेळियवाह कीस तासकिन? निमा देवूळ लोहवाल पिसिह केवानिन इतेके, माक पड्ने वेहा!”
- 25 येसु ओरिन इतोग, “नना मीकु मुनेताहि वेहेतेकाय, मीट नमविर! बेव डीसाताड कबस्क नना नावा बाबाना अदिकरते कीह्वनन, अवे नावा लोप्पा वेहतहताड.”
- 26 तेला मति मीट नावाड गोरैना गोड्डटडोरिर आयवाहकु, मीट नमविर.
- 27 (बेद्रम गोरिड कोपाना आल्कातुन केंजिहताड, अद्रमे) नाक नमवालोर नावा आल्कातुन केंजिहतोर, ओसो नाक पुन्हतोर. ओरिन नना पुहनन ओसो ओर नावाड कायलाह वास्तोर.
- 28 नना ओरिहकु अमेसाता पिसमुळि ईह्वनन. ओर बेस्केन बूटेम आयोर आयनुर, ओसो ओरिन नयगडाहि बोरें ऊंदोर आयनुर.
- 29 बोग नाक ओरिन इतोग, ओग नावा बाबाल सबेटोरिहकाय बेहरोग मन्हतोग, मनाहकु ओना कयदाहि बोगे ओरिन मुर्तिय ऊद पवाबोग.
- 30 बाबाल, नना, माट उदिये मह्नोम,” इन्जि येसु वेहतोग.
- 31 येसु अह इतस्के, यहूदिराड पेदल्क बंडाड उकिंस, ओन हक्कलाह ऊळिंदूर.
- 32 अस्के “नाक बाबाल वेहतवु वेल्लाडे बेसताड कबस्क, नना मीक कीस तोहतन इतेके, अगडाहि बेद कबळतेनाहक, नाकु बंडाड उकिंस हक्कलाहि ऊळिह्निर?” इन्जि येसु ओरिन तालहकतो.
- 33 “आयो, बेसता कबळतेनाहक नीक माटु बंडाड उकिंस हक्कोम. मति निमा मन्कल आसि, ननान देवूळतन इतपु, देवूळतुन उस्किंस-पास्किंस वळहकतिन; अदिहक नीक माट हक्कोम,” इनजोर यहूदिराड पेदल्क इतोर.
- 34 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मीट देवूळकनिर आंदिर, देवूळबाबाल अस्केडोर राजेम केवालोरिन इन्जि, इद्रम मीवाड अडोना साह्रमते रासतद इलेया?
- 35-36 ओसो देवूळता साह्रम बेस्केन जोल आयो इन्जि माट पुहनल. अद कालमते नेयम कीयलाह, बोरिहक देवूळताड पोल्लोड दोर्कताड, ओरिन देवूळबाबाल “देवूळकनिर” इनजोर इतोग. इतेके बोनु बाबाल पवित्र कबळतेनाहक आचिस, इद्र दुनियाते लोहतोग, ओनन ननाने देवूळता मानन” इन्जि इतेके, अद बाता गलिते? पया मीट नाकु देवूळतुन पास्किहनिन इनजोर, बाराहकु कसुर तोहतनिर?
- 37 नना नावा बाबाल वेहतनव कबस्क केवेके, नाक नममाट.
- 38 मति नना अवे कबास्किन कीह्वनन इतेके, नाक नमवेकाय, अवे कबास्किन ऊळिस तेला, देवूळ नाक लोहता इन्जि नमाट, इद्रमलेहका मीट नमतेके, बाबाल नयगा जोळेम आस मन्हतोग, ओसो नना बाबानगा जोळेम आस मह्नन इन्जि, मीक तेळियगा, ओसो मीट पुनजोर मनदकिर,” इन्जि येसु ओरिन इतोग.
- 39 ओर ओन ओसो पोयतलाह ऊळिंदूर, मति ओगु ओरा कयदाहि बुस्कतोग.
- 40 थोदन बेटा अबरि मुने योहनदेवूळता पेदिरते एग मीहन्दोग, अगा येसु अतोग, अन्जि अगान मतोग.
- 41-42 अस्के ओनक्के वेल्लाय मुल वातोर, वासि इतोर, “योहन वेना लेहका बातय बामिह कीयना सीना तोहोग, निटमे! तेला मति योहन वेना लोप्पा बेव गोटिड वेहच मतोग, अवे सबे करलताडे आंदुड इनजोर, वेगु देवूळ लोहतोग पिसिह केवाल राजाले मनदनेग!” इन्जि, अगडोर वेल्लाटोर येसुन नमतोर.

11

येसुना गोतयाल लाजरि हास्तोग

- 1 मरियाल इनदनद ओसो ताना अकालि मार्तालि, इव बेतिन इनदनद नाटे मंडुड; अविस्कनाये तमोग लाजर पेदिरतोग दुक अर्स मतोग.
- 2 (येसुसामिनाड काल्किनु अतर्नयेदे ऊसता, तनाड केलकने ओनाड काल्किन उमचता, अद इदे मरियालि.)
- 3 “सामि, नीवा गोतयाल लाजर पकाय दुक अरतोग” इन्जि, ओनाड अकास्कु येसूहक कबुर लोहताड.
- 4 इद कबुर केंजिसि येसु इतोग, “इद दुकि ओना जीवा तिनदलाह वावो, मति देवूळता डीसा तोहतलाह, अहे इवटे देवूळता मगिहकु मान दोर्कना इन्जि, अद दुक पुट्टा,” इतोग.
- 5 मार्तालि, मरियालि ओसो लाजर, वेरिन येसु जीवा कीदोग.
- 6 तेला मति लाजरना दुकता कबुर केंजिसाय, येसु बेद नाटे मतोग, अगाने ओसो रेंड दियाड अनाह मतोग.
- 7 ताना पया ओगु तनाड कायवालोरिन इतोग, “दट, माटु ओसो यहूदा पटटे दाकल,” इतोग.
- 8 “गुरु, अगडोर यहूदिराड पेदल्क इसलिय नीक बंडाड उकिंस हक्कलाह ऊळिंदूर, ओसो निमा अगा बाराहक दायना कीह्वनिन?” इन्जि ओर येसुन इतोर.
- 9 पया (देवूळ तासतद कगो एववालेवा, ओर नाकु बातय कीया पगवोर आयनुर, इदिन वेहतलाह) येसु ओरिन इतोग, “केंजाट, पोळ्दमेटाड पूरा बारा गंटाड मन्हताड. बोगाय पोळ्द मनेक ताकतेके, ओग कोदुर एवोग आस्तोग, बाराहक इतेके इद्र दुनियाता वेह्वि ओनगा मन्हता.
- 10 मति बांगु ईकळते ताकिह्तोग, ओगु कोदुर ईयनोग, बाराहक इतेके ओनगा वेहच मनो आस्ता इनजोर.”
- 11 इचोन वळहकिसि, येसु ओरिन इतोग, “मावा गोतयाल लाजर उंजिस मन्हतोग; ओन नना तेहता दाह्वनन,” इतोग.
- 12 “सामि, ओन्क निद्र वातेके, (निमा अन्वेकाय) ओग तनाय तैदनेग,” इन्जि ओर येसुन इतोर.

✧ 10:23 10:23 बळ्दिस 3:11; 5:12 ✧ 10:25 10:25 मत्थाल 11:4-5; लूकाल 7:22; योहन 5:36; 10:38; 14:11; 15:24 ✧ 10:26 10:26 8:47 ✧ 10:27 10:27 10:4,14,16 ✧ 10:28 10:28 17:1-2; 1 योहन 2:25; 5:11 ✧ 10:28 10:28 6:37,39; 17:12; 18:9; 1 पत्र 1:4-5 ✧ 10:30 10:30 17:21-23 ✧ 10:31 10:31 मत्थाल 12:14; 26:4; मार्कल 14:1; लूकाल 22:2; योहन 8:59; 10:31; 11:8,53 ✧ 10:33 10:33 मिलितोर 2:6 ✧ 10:33 10:33 लैख्यवक्त्र्या 24:16; योहन 5:18; 19:7 ✧ 10:34 10:34 देवूळताड पाटाड 82:6 ✧ 10:35-36 10:35-36 3:17; 11:42; 17:3,18,21-23,25 ✧ 10:35-36 10:35-36 5:17-24 ✧ 10:38 10:38 1 योहन 3:24 ✧ 10:38 10:38 मत्थाल 11:4-5; लूकाल 7:22; योहन 5:36; 10:25; 14:10,11,20; 15:24; 17:21-23 ✧ 10:39 10:39 मत्थाल 21:46; योहन 7:30,44 ✧ 10:40 10:40 1:28 ✧ 10:41-42 10:41-42 1:34; 5:33-35 ✧ 10:41-42 10:41-42 2:23; 7:31; 8:30; 11:45; 12:11,42 ✧ 11:1 11:1 लूकाल 10:38 ✧ 11:1 11:1 मत्थाल 21:17; योहन 11:18 ✧ 11:2 11:2 12:1-11 ऊळार. ✧ 11:4 11:4 9:3; 11:40 ✧ 11:8 11:8 8:59; 10:31 ✧ 11:10 11:9-10 9:4-5; 12:35-36; 1 योहन 1:5-7 ✧ 11:11 11:11 मत्थाल 9:24; मार्कल 5:39; लूकाल 8:52; योहन 11:13

13 लाजरना हाम्रुताय लोप्पा येसु वळ्ळकिस मतोम; मति निद्रते दोर्कनद आरमता लोप्पा ओग वळ्ळकिक्हतोम बहे इनजोर, ओर कगयवालोर येसुन अह इतोम.

14 अदिहक येसु ओरिन पडुने वेहतोम, “लाजर डोलतोम.

15 ओसो मीवा विस्वस बोल्गगा इन्जि, ओग डोलतस्के नना ओनगा इलेन आसि, इदे नाक बेसु. मति बार आयो, दट, माट ओनक्के दाकल,” इनजोर इतोम.

16 कगयवालोमरुडाहि ओर्वोम तोमाल इनवाल मतोम, ओन दिदुमि (इतेके “एमोह पेकाल”) वने इंदुर. ओगु कगयवालोरिन इतोम, “दट, माट वने गम्ना ऐगे दाकल, वेग हातेके, माट वने वेनाय संगे हायकल, (पिसतेके वेनाय संगे पिसकल),” इतोम.

येसु हातोमरिन तेगिह केवानन इन्हतोम

17 येसु तनाड कगयवालोमरु संगे बेतनि नाटे एवतस्के, लाजरिन गुमयातगा तासिसि नालुड दियाड आताड इनजोर, ओरिहक तेळियता.

18-19 इद नाग येस्सलेम सहरताहि जोक-जोक कोसमेड जेक मताहकु, वेल्लाटोरे यहुदिर येस्सलेमताहि लाजरनाड अकास्किन अळनेके, मानेह कीयलाह वास मतोम.

20 येसु वास्तोम इन्जि मार्तालि कबुर केंजताहकु, ओनगा अन्जि कलियता, मति तेनेलाळ मरियालि लोने उदिस मता.

21 मार्तालि येसुन कलियतस्के, ओन इता, “सामि, निमा इगा मन्ज मतेके, नावा तमोग डोलोग आवेग.”

22 तेला मति इजेकाय निमा देवळुतुन बेद ताल्हककिन, अद नीक इयगा इनजोर नाक एर्काये,” इन्जि इता.

23 अस्के पया येसु तान इतोम, “नीवा तमोग जीवा अरयनोग, मार्ता,” इतोम.

24 “इंगो गुरु, अक्किते हातोम जीवा अरयना वेलाते, वेग वने जीवा अरयनोग” इन्जि, नाक एर्काय मन्हाता,” इनजोर अद इता.

25 येसु तान इतोम, “हातोमरिन तेगिह केवानन, ओसो ओरिहक जीवा एवानन, ननान आंदन. बोर नाक नमिहतोम, ओरु हास मतेकाय, ओसो जीवा अरयनुर.”

26 बोर नाक नमसोर मन्होत, ओरिहक अमेसाता पिसमुळ दोर्कगा, ओराड जीवाड देवळुताहि बेस्केन एगोड आयनुड” इन्जि, इद पोल्लोतुन निमा सेतेम पोयतहनिना, मार्ता?” इन्जि तान इतोम.

27 “इंगो सामि, इद ब्रमते देवळु किरिया कीस वेहतपु, तना मग वावाल मतोम, ओग किस्तु इतेके निमान आंदिन” इनजोर, नना नमतन,” इन्जि मार्तालि इता.

28 इचोन वळ्ळकिस अद पेसिस अता, अन्जि मरियान कुस्के केयिसि, “गुरु वातोम रि, ओग नीक केयिहतोम,” इन्जि वेहता.

29 इद पोल्लो केंजताहे, मरियाल पोर्क तेदिसि दरिमरिते ओनगा अता.

30 (येसु इंका नाटे ओळियवाय मतोम, मति मार्तालि बेद जागातगा ओन कलियिसि, अदे जागाते ओग मतोम.)

31 बोर यहुदिर एलाग रेडिन मानेह कीयलाह वासि, ओर मरियाना संगे लोप्पाडेकेन मतोम. अद चरुदे तेदिस दापनदिन ऊळिसि, अद गुमयातेके अळयलाह दास्ता बहे इन्जि, ओर वने तानाय पयाह पेसतोम.

32 येसु रोमिस मतोम अद जागाते मरियाल एवतस्के, ओन ऊळिसि ओनाड कालक अरता, अरिसि इता, “सामि, निमा इगा मन्ज मतेके, नावा तमोग हायोग आवेग.”

33 मरियाल ओसो ताना संगे वातोम यहुदिर, सबेटोरा अळयनदिन-केयनदिन ऊळिसि, लाजरना हाम्रुतहकु येसु तना जीवाते पका नारज आसि, ओना जीवा चुहेम आयो.”

34 पया ओग ताल्हकतोम, “ओना सेतातुन मीट वेगा तासतिर?” अस्के ओर इतोम, “वास ऊळा, गुरु.”

35 अस्के येसु अळतोम.

36 तेन ऊळिस, यहुदिर तमतमाय इतोम, “अलाले, वेग लाजरिन अचोन जीवा कीदोग बपोम!”

37 अग्डोर उय्नुर इसि इंदुर, “वेग पुटगुडिन वने तोवनाह कीतोम. इतेके लाजरिन हायना-हाम्रुताहि बह पिसिह कीया पगवोगा?”

येसु लाजरिन जीवा अर्हतहतोम

38 पया येसु ओसो उंद मल्का लाजरना हाम्रुतेनाहकु, तना जीवाते पकाय नारजते मन्जि, गुमयातगा एवतोम. लाजरिन पांजातगा तासिसि, अगादगा बेरा आद बंडा तिळ्ळप कीसि तासिसि मतोम.

39 “तिळ्ळप कीतद आदतुन तेंडाट,” इनजोर येसु अग्डोरिन वेहतोम. “आयो गुरु, ओन तासिसि, नेट्ळक नालुड दियाड बार आस्ताड. अदिहक ओना सेता पकाय एस्किस् मनदगा!” इनजोर हातोना अकालि मार्तालि इता.

40 अस्के येसु तान इतोम, “निमा नमतेके देवळुता डीसातुन ऊळकिन, इद्रम नीक वेहन्दन बहे, केंजविन निमा?” इन्जि इतोम.

41 अदिहक पया ओर अद आदतुन तेंडाटोर. अस्के येसु पोगोन ऊळसोर इतोम, “ए बाबा, निमा नावा ताल्हकनदिन केंजतिन इनजोर, नना नीक जोहर कीय्हनन.

42 निमा नावाड अमेसाये केंजिहनिन इनजोर, नाक एर्काय मन्हाता. तेला मति निमा नाक लोहतिन इनजोर, सर्वे निच मनवालोमरु लोपुर पुदना इन्जि नमनेनाहकु, नना इद्रम वळ्ळकतन,” इतोम.

43 इद्रम वळ्ळकिस येसु बेरा आल्काते आळो कीतोम, “ए लाजर, पलते पेसिस वाय!”

44 अस्के ओग पांजालोप्पा मतोम हातोम मन्कतन, पलत पेसिस वातोम. तेला मति ओनाड कयक-कालकु हाम्रु-गेदेने उर्सताड मताड, ओना मोकमतुन इंका सर्वे द्रुपटे उर्हच मतोम. “वेन लेहचीम्हट, अनेगा!” इनजोर, येसु ओरिन वेहतोम. अस्के ओर अहे कीतोम.

पेर्माँलोर येसुन हक्कलाह कोहतहतोम

45 मरियान कलियलाह वातोम यहुदिर, येसु बह बह कीतोम, अदिन ओर कतम ऊळतोम. ऊळिसि अग्डोर वेल्लाटोरे ओन नमतोर.”

46 मति अग्डोर उय्नुर बार कीतोम, पससिरक्के अन्जि, येसु बह बह कीतोम, अदिन कतम ओर वेहतोर.

✧ 11:21 11:21 11:32,37 ✧ 11:22 11:22 9:31; 11:41 ✧ 11:24 11:24 दानियेल 12:2; मत्थल 25:46; यौहन 5:28-29; बळपिर 24:15
 ✧ 11:25 11:25 6:39-40,44,54; तोहचीत्व पोल्लोड 1:18 ✧ 11:26 11:25-26 कुलसितोर 3:4 ✧ 11:26 11:26 6:50; 8:51 ✧ 11:27
 11:27 मत्थल 4:3; 26:63; मार्कल 1:1; 14:61; लुकल 22:70; यौहन 3:16-18; बळपिर 9:20; 13:33 ✧ 11:27 11:27 मत्थल 16:16; लुकल 2:11
 ✧ 11:32 11:32 11:21,37 † 11:33 11:33 इद येमता कबळ अंदु इनजोर येसु पुतोम, पुताहक ओग नारज आतोम. ✧ 11:33 11:33 11:38; 12:27; 13:21
 ✧ 11:35 11:35 लुकल 19:41 ✧ 11:37 11:37 9:7; 11:21,32 ✧ 11:38 11:38 11:33 ✧ 11:40 11:40 11:4,23-26 ✧ 11:42
 11:41-42 9:31; 11:22 ✧ 11:42 11:42 3:17; 10:35-36; 17:3,18,21-23,25 ✧ 11:45 11:45 2:23; 7:31; 8:30; 10:41-42; 12:11,42

47 अदिनेनाहक पर्मांलोर ओसो पसिर वेरु, यहूदिराड सेहनालोरिन केयिसि, मीटिड उदिह कीतोर, "अस्के पया इतोर, "ओग इतेके वेल्लाडे बामिह कीयनाड सीनाड तोहतह्तोग, माट बह केमेन मनदनाया?"

48 माट ओन अहे विळसतेके, कतमतोर ओन नमिसि ओन राजाल कीयनुर. अस्के रोम सर्करताड सीपयकु वासि, मावा मंदिरतनु, मावा देसेमतनु बूटे कीयनुर" इन्जि, इद्रमताड पोल्लोड पट आसि वळहकतोर.

49 ओरगडाह वोगो कयपाल इनवाल, अद वर्सा मोदुल पर्मांल मतोग, "ओग पया ओरिन इतोग, "मीक बातय तेळियवालेवा वळहकिहनिर!

50 पूरा देसेम बूटेम आयना वाटो, वोगो मन्कल लोकुरेनाहक हायना, इद्र मीवाये पायदाता मन्हाता, "इचोन तेला मीक तेळियो!" इतोग.

51 इद्र गोटी ओग तनाय बुदते वळहकोग, मति अद वर्सा ओग मोदुल पर्मांल मताहक, यहूदिरा देसेमतेनाहक येसुना हामुर आयना मन्हाता इन्जि, देवुळि ओना मेटे कबुर वेहच मता. अदिहक ओग अह वळहकतोग.

52 सिरप अदे देसेमतेनाहक आयो मति, सबे देसेहकने मनवालोर देवुळताड मक्क-मयास्किन, उदिय कुटुमते ओडे कीयना इन्जि, "येसु हायवाल मतोग."

53 अदिहक ओर अद दियाताहि येसुन हळकलाह कोहन्दुर.

54 अदिनेनाहक येसु अस्केडाहि, येस्सलेमते मनवालोर यहूदि लोकुरगा, सबेओरिहक दिसनाह वेलियोग आंदोग. मति पेळहकल बूम एरा एणायिम इनदनद नाटे, तनाड कगायवालोरा संगे पसिस वातोग, वातापया ओर अगाने मंदुर.

55 अस्के यहूदिरा आवना पंडुम एरे एस्स मता. "पंडुमता मुनेन सोक आयनद रिचजतुन माळना इनजोर, "तमतमा नाटेनाहि वेल्लाय मुलु येस्सलेमतके अतोर.

56 ओर अगा येसुन पर्वकसोर, मंदिरतगा निच मन्जि, तमतमाय वळहकलाह आतोर, "मीट बह इहनिर रा? ओग पंडुमताग वायनोगा, वावोगा?" इह वळहकिदुर.

57 मति पर्मांलोर ओसो पसिर ओन पोयतना इनजोर, "ओग बेगा मन्हतोग इन्जि, बोन्काय एर्का आतेके, माक कबुर ईम्हट, ऊळाट!" इनजोर वेर अगा वातोर कतमतोरिहक उकुम ईसि.

12

मरियाल येसुन मान ईस्ता

(मत्याल 26:6-13; मार्कल 14:3-9)

1 पया आवना पंडुमता आस्ड कियल मुनेने, येसु तनाड कगायवालोर संगे बेतनि नाटे वासि, अगान मतोर. लाजर पेदिरतोन ओग हामुरताहि तेकिह कीस मतोग, ओनगाने ओर मतोर.

2 अगा कगायवालोरनाहक ओर जावा एहच मतोर, अस्के मार्ताल वांटीसीदु. ओसो लाजर येसुनाये बतते उदिस मतोग.

3 अस्के मरियाल तनगा तीसापेड लेहका मतदु अर्तनय तचि, येसुनाड काल्कनगा वळता. (इद्र अर्तनय जटामासि इनदनद पोर्हकाताहि पंडटदु, अद वेल्ला दाराता आंदु.) वळसि, तनाड केलकने ओनाड काल्कन उमचता, अस्के अद नेय लोनमेड गमरेम पोस मता.

4-5 ओर कगायवालोरगडाहि यहूदा इस्केर्योत इनवाल मतोग (ओगे ओन कौटेतोरा कयदे पोस एवाल मतोग), ओग इतोग, "इद्र अर्तनयदुन वमतके, वगोना वसामेता पिसवाग आवाल कोनि! तान वमिस, अव कोताड गरिबतोरिहक बाराहक एविर?" इतोग.

6 (ओन्क गरिब लोकुरा पर्वा मन्हाता इन्जि, अह वळहकतोग इनदनद इले; मति ओग कले आंदोग. ओनगा कोताना बट्वा मंदु, अद बट्वाते येसुना सेवातुहक वाटद दान-दर्ममतनु ओग कलिदोग, अदिहक इह वळहकतोग.)

7 पया येसु इतोग, "मनि यहूदा, निमा तान वळहकमा. नावा हायनद कगो एवता इन्जि, नावा सेतातुन अर्तनय ओकतपे, अद अह कीता.

8 केंजाट, गरिब लोकुर अमेसा मियागा मन्हतोर, "ओरिहक बेस्के तेला मीट दर्म ईया पगायकिर). मति नना अमेसा मियागा मनोन आयकन," इन्जि इतोग.

9 येसु अगा मन्हतोग इन्जि, वेल्लाटोर यहूदि लोकुरिहक एर्का आता, एर्का आताहक ओर अगा वातोर. सिरप येसु अगा मन्हतोग इन्जि वावोर, मति हामुरताहि जीवा अरतोग लाजरीन वने, ओर ऊळलाह वातोर.

10-11 मति पर्मांलोर पट आसि, लाजरीन वने हळकलाह ऊळंदुर. बाराहक इतेके येसुना लोप्या ओनाय साक्सितेनाहक, वेल्लाटोर यहूदिर ओरिन विळिससि येसुन नमिदुर.

येस्सलेमते येसु डीसाते ओळियिह्तोग

(मत्याल 21:4-9; मार्कल 11:7-10; लूकाल 19:35-38)

12-13 इमा दिया पया येस्सलेम सहरते पंडुमतुहकु वाता मुलु, येसु येस्सलेमते वास्तोग इनजोर केंजताहक, गजर मराताड कोमाड पोसि, ओन्क कदर ईयलाह सहरताह पलत पसतोर. * अह कीस केयसोर इतोर, "जोहरं!"

देवुळबाबाना अदिकर पोस वावाल, इस्त्रयेलतोग राजाहक जोहर आयि!"*

14 येसुहक उद गाळद दोर्कतस्के, ओग ताना पोगोन उदतोग, उदिसि सहरतके वायलाह आतोग.

15 इद्रमि साळमते मुने रासिस मतद पोल्लो इंजेके करल आता, अद इह मन्हाता:

"ए येस्सलेमता लोकुरिर, मीट रेयमाट!

ऊळाट, मीवा राजाल गाळद पियेता पोगोन उदिस गुनमते वास्तोग."*

16 इव गोटीड येसुनाड कगायवालोरिहक अद तुकने तेळियोड आसि. मति इव गोटीड येसुना लोप्या साळमते मुने रासतव मताड, ओसो अहे लोकुर ओन कीतोर, ओग पया डीसाते जीवा अरतस्के, * कगायवालोरिहक तेना सीता वाता.

* 11:47 11:47 मत्याल 26:3 * 11:49 11:49 मत्याल 26:3; योहन 18:13-14; बळयिर 4:6 * 11:50 11:50 18:14 * 11:52 11:52

10:16; 17:21-22; इपिसुतोर 2:15-16; 1 योहन 3:1 * 11:52 11:51-52 1 योहन 2:2 * 11:53 11:53 मत्याल 12:14; 26:4; मार्कल 14:1; लूकाल 22:2; योहन 10:31 * 11:55 11:55 मत्याल 26:1-2; मार्कल 14:1; लूकाल 22:1; योहन 2:13; 12:1 * 11:55 11:55 गिनती 9:10; 2 इतिहास 30:17; योहन 18:28; बळयिर 21:24,26 * 12:2 12:2 लूकाल 10:38,40 * 12:6 12:6 13:29 * 12:8 12:8 थवस्थाविरप 15:11 * 12:10-11

12:10-11 7:31; 11:42 * 12:12-13 12:12-13 अद कालमते लळयते गेलिसिस वातोम राजाहक कदर ईयलाह, लोकुर गजर मराताड कोमाड पोसि, ओन जोहर कीदुर, इस्त्रयेलतोगा इद्रमता रिचज मता. † 12:12-13 12:12-13 जोहर मोदुल कागिदते "ओसन्ना"; इद्र इन्जि बासाते गिदिते जोहर कीयनद पोल्लो अंदु. * 12:12-13 12:12-13

देवुळताड पाटाड 118:26 * 12:15 12:15 जकय्याह 9:9 * 12:16 12:16 7:39; 12:23

17 येसु लाजरिन गुमयाताहि केयिसि जीवा अर्हतहापा बोरे लोकर ऊळतोर, ओरु अह आतदिना लोप्पा साक्सि ईदुर.

18 येसु इद सीना तोहतोग इन्जि, तेना साक्सि केंजताहकु, लोकर ओन कलियलाह वातोर.

19 अदिनेनाहक परसिर तमतमाय इतोर, “ऊळटा, मावा ताको रो, माट ओरम आतल गोतो. कतमतोर ओनाय पयाह दायलाह आतोर!” इतोर.

येसु तना हायना-हामुरतुन वेहतहताग

20 पंडुमते मोळकलाह वातोर लोकरुगडाह उयतुर युनानि जातोर वने मतोर.

21 ओरु गालिल पटटा बेत्सेदा नाटेनोग पिलिप, वेनगा वासि इतोर, “दादा, येसुन माट कलियलाह वातोर,” इतोर.

22 इद पोल्लो पिलिप वासि, पत्रुना तमोग आद्रेयान वेहतोग. पया इदुर कलियसि वासि, येसुन वेहतोर.

23 अस्के येसु तनाइ कगायवालोरीन इतोग, “इजेके मान्चना नडुम पुट्टोना डीसा तोहतनद कगो एवता.✽

24 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, (नावा जीवा) गोहकना विजालेहकाडा. विजा नेदगा अरयहता, मिंजिहता, अस्के अद मोन्हटिसि वेल्ला पंटा ईस्ता.✽ मति विजा नेदगा अरवेके, अद वागये मन्हता, पंटा वावो.

25 अदमलेहकाने बोर इद दुनियाते तमा जीवातुन पिसिह कीयलाह ऊळिहतोर, ओर अमेसाता जीवातुन पोहतहतोर. मति बोर बाव इद दुनियाते तमा जीवातुन पर्वा केवोर, ओरा जीवा अमेसातुहक पिसगा.✽

26 बोर नावा सेवा कीयलाह ऊळिहतोर, ओर नावाइ कगायिर. बेगा नना मनदकन, अगा नावा सेवा केवालोरे वने मनदतुर.✽ बोर नावा सेवा कीयनुर, ओरिन नावा बाबाल कदर ईयनोग.✽

27 इजेके नावा जीवा चुहेम आयो.✽ नना बाताल इनदकन? “नावा तिपल आयनद कगो वामाकि, तेमगडाह नाक पिसिह कीम, बाबा, इदम इनदकन? आयो, इदम इनोन, मति इद कगोतेनाहके, नना इद ब्रमतगा वातन.

28 बाबा, नीवा डीसातुन निमा तोहा!” इन्जि येसु इतोग. अह इतस्के, पोगोटा ब्रमतहाहि आल्का केंज वाता, “नना नावा डीसातुन तोहतन, ओसोवने तोहतकन.”

29 आल्कातुन केंजिसि, अगा निच मतोर लोकरु उयतुर इतोर, “ब्रम गुळन्जता, रा!” उयतुर बारा इतोर, “आयो, देवतुले ओना संगे वळ्हकता.”

30 अस्के येसु ओरिन इतोग, “इद आल्का नयेनाहक आयो, मति मियेनाहक आता.

31 दुनियातुन नेयम कीयनद वेला इदे मन्हता. इदे वेला दुनियातुन राजेम कीयनदु (देयहकना मुखयाल)✽ ओरम आयागा.✽

32 नाक नेदाहि गुटातगा पोगोन तेहतस्के,✽ नना नयके सबेटोरिन ओडे कीकन,” इन्जि येसु इतोग.

33 तना बेद हामुरते हायना मतोग, अदिन वेहतलाह ओग अह वळ्हकतोग.✽

34 अदिहक पया लोकरु ओन ताल्हकतोर, “देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल अमेसा मनदनोग, इदम इनजोर अडोना साञ्जमतहा माट केंजतोग.✽ इतेके निमा माक माने-मन्कना नडुम पुट्टोनु, गुटातगा पोगोन तेहतना इन्जि, बह इहनिन? वेग ‘माने-मन्कना नडुम पुट्टोना’ बेदमतोग आंदोग?” इन्जि इतोर.

35 अस्के येसु ओरिन इतोग, “ओसो गयके नावा वेहच मियगा मनदगा. ईकळ आयनामुनेने, वेहच मनेकेने वेहचते ताकाटु.✽ बाराहक इतेके बोग ईकळते ताकिहतोग, ओग बेगा दास्तोग, अद ओन्क तेळियो.✽

36 मीट नावा वेहचते ताकवालोरीर आयना इन्जि, मियगा नावा वेहच मनेकेने, अद वेहचतुन नमतपु, (नावाइ पोल्लोड केंजिसि, अहलेहका ताकाटु.)✽ येसु इचोक गोटेड वळ्हकिसि, ओरगडाह पेसिस अतोग, अन्जि ओरिहक पता अरवाहि कुस्वने मक्सि मतोग.

लोकरु येसुन नमोर आस्तोर

37 ओरा मुनेह इचोटाइ बागिह कीयनाइ सीनाइ येसु तोहतोग; तेला मति ओग देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल आंदोग इन्जि ओर नमोर.

38 ओर नमवाहकु, यसयाल इनवाल मुने रासतदु देवुळता कबुर करल आता. अद रासतद कबुर इह मन्हता:

ए सामि, माट वेहतद कबुरतुन बोगाय विस्वस कीतोगा?

ओसो बोगाय देवुळबाबाना लावतुन ऊळतोगा?✽

39 ओर बाराहकु नम पगवोर, अदिन वने यसयाल रासिस तासतोग, अद इह मन्हता:

40 ओर तमाइ कोडाने ऊळनायो,

ओरिहक तमा बुदते नावा पोल्लो तेळियनायो

ओर नयके सबेम आयलाह मल्स वायनायो इन्जि,

नना ओराइ कोडान तोववाह कीतन, ओरा बुदतुन गळस कीतन.✽ इन्जि देवुळ इन्हता.✽

41 (देवुळता दळ्ळि ओना पोगोन अस्ताहकु), यसयाहकु येसुना डीसा दिसता, अदिहक ओगु येसुना लोप्पा इदम आयना मन्हता इन्जि, मुने वळ्हकिस मतोग.✽

42 इदम मन्ज तेला, पेदा मन्कलोरे वने वेल्लाटोर, येसुन (तमा जीवाते) नमतोर.✽ मति माकु मोळकनगा कलियलाह एवोर आयनुर इन्जि, परसिरिन रयिसि, देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल येसुये आंदोग इनजोर, कबुल केवोर.✽

43 बाराहक इजेके, देवुळतेनाह दोर्कनद कदरतुहकाय एकवा, ओरिहकु मन्कलोरेनाह दोर्कनद कदर बेस आता.✽

44 अस्के येसु बेरा आल्काते केयिस इतोग, “बोर नाक नमिहतोर, ओर नाक वगोने नमोर मति, करलते नाक लोहतोग बाबान वने नमतप आस्तोर.✽

45 अहे बोर नाक ऊळिहतोर, ओरु नाक लोहतोग बाबान ऊळतप मन्हतोर.✽

46 नाक नमसोर मनवाल बोगे आयि, ईकळते मनदनदायो इन्जि, नना वेहचता लेहका दुनियाते वातन.✽

✽ 12:23 12:23 मत्थ्याल 26:45; मार्कल 14:41; येहन 13:1; 17:1 ✽ 12:24 12:24 1 कुरिततोर 15:36 ✽ 12:25 12:25 मत्थ्याल 10:39; 16:25;

मार्कल 8:35; लूकाल 9:24; 14:26; 17:33 ✽ 12:26 12:26 14:3; 17:24; 2 कुरिततोर 5:8; मिलिपितोर 1:23; 1 तिसलिनितोर 4:17 ✽ 12:26 12:26 1

शम्भुल 2:30; देवुळताइ पाटाइ 91:15; लूकाल 12:37 ✽ 12:27 12:27 मत्थ्याल 26:38; मार्कल 14:34; लूकाल 22:44; येहन 11:33 ✽ 12:31 12:31 2

कुरिततोर 4:4; इपिसुसतोर 2:2; 1 येहन 5:19 ✽ 12:31 12:31 14:30; 16:11; इब्रितोर 2:14-15; 1 येहन 3:8; 4:4; तोहचीतव पोल्लोड 12:9 ✽ 12:32

12:32 3:14; 8:28 ✽ 12:33 12:33 18:32 ✽ 12:34 12:34 देवुळताइ पाटाइ 110:4; यशायाह 9:7; यहजेकेल 37:25; दमियेल 7:14; इब्रितोर 7:24

✽ 12:35 12:35 7:33; 13:33; 14:19; 16:16,22 ✽ 12:35 12:35 1 येहन 2:11 ✽ 12:36 12:35-36 येहन 8:12; 9:4-5; 11:9-10; 12:46;

इपिसुसतोर 5:8; 1 येहन 1:5-7 ✽ 12:38 12:38 यशायाह 53:1; रोम सहरतोर 10:16 ✽ 12:40 12:40 मार्कल 6:52; रोम सहरतोर 9:18 ✽ 12:40

12:40 यशायाह 6:10; मत्थ्याल 13:14-15; ब्रयिर 28:26-27 ✽ 12:41 12:41 यशायाह 6:1-5; लूकाल 24:27; येहन 5:39; ब्रयिर 13:27 ✽ 12:42

12:42 7:48 ✽ 12:42 12:42 7:13; 9:22; 16:2; 19:38 ✽ 12:43 12:43 5:44; रोम सहरतोर 2:29 ✽ 12:44 12:44 मत्थ्याल 10:40; येहन

5:24 ✽ 12:45 12:45 14:9; कुलुसितोर 1:15; इब्रितोर 1:3 ✽ 12:46 12:46 3:19; 8:12; 9:5; 12:35

47 “बोर नावाड गोटीड केंजिस अहलेहका तिरियोर, ओरा नेयम नना केवोन. नना इतेके दुनियातोर नेयम कीयलाह वावोन, मति दुनियातोरिन पिसिह कीयलाह इद ब्रमते वातन.✠

48 बोर नाक कोटे कीसि, नावाड पोल्लोड केंजोर, ओरा नेयम कीयनद उद मन्हता: बेद पोल्लोते नना वेहतन, अद पोल्लोते ओर तिरियेतोर, तिरियोर, अद इसबते ओरा नेयम आयगा.✠

49 नना इद्रम बाराहक वेहतहनन इतेके, नना नावाय विचरताड पोल्लोड वळ्हकोन; मति नना बाताल इनदना मन्हता, ओसो बाताल वळ्हकना मन्हता, अदिन नाक लोहतोग बाबाल, ओगो नाक उकुम ईस वेहतोग.✠

50 ओना उकुम अमेसाता पिसमुळत्के ओसिस्ता, इद नाक एकाय मन्हता. अदिनेनाहक बाबाल नाक बह वळ्हकलाह वेहतोग, अद्रमे नना वळ्हकिहनन, ” इनजोर येसु इतोग.

13

येसु कगयवालाराड काल्किन नोगयहतोग

1 आवना पंडुम इंजेके एरे एन्स मता. मुल्गेडा जावा उनडलाह, येसुनाड कगयवालोर ओना संगे ऐगे उदिस मतोर. नना इद दुनियातुन विळिसि, पोगोटोग बाबानेके दायनद कगो एवता इनजोर, येसु पुतोग.✠ इद दुनियाते मतोर तना लोकुरिन ओग जीवा कीदोग, अह हानाहजोम ओग ओरिन जीवा कीसोर मतोग.

2 अस्के सिमोन इस्केयीतना मगि यहदाल, वेना जीवाता देयहकना मुक्याल येसुन कोटेतोरिहक पोस ईयना, इद्रमता आण्डा पुटिह कीस मता.✠

3 येसु इतेके, नावा बाबाल नाक पूरा अदिकर इतोग;✠ नना देवळ्तागडाह वातन, ओसो अगाने मल्स दायहनन इनजोर पुतोग.✠

4 इदिन पुन्जि, ओगु तिनदहपा तेदतोग, अह कीसि पोगोटा जगातुन तेंडिसि, साकुर केवाना लेहका उद दुपटुन नंडटगा दोहतोग.

5 तेदिसि ओगु गमेलातगा एग पोसि, कगयवालाराड काल्क नोगया बोटटोग, नोसि नंडटगाहक दोहतद दुपटटे काल्किन उन्चिदोग.

6 अह कीसोर येसु सिमोन पन्नगा एवतोग. अस्के पत्र येसुन इतोग, “अलो सामि, निमा नावाड काल्किन बाराहक नोगयहनन?” इतोग.

7 “नना बाताल कीयहनन, अदिन निमा इंजेके पुनविन सिमोन, मति पया पुनदकिन,” इन्जि येसु ओन इतोग.

8 “आयो, आयो, निमा नावाड काल्किन मुतियि बेस्केन नोगमा!” इन्जि पत्र इतोग. अस्के येसु इतोग, “नना नीवाड काल्किन नोगवेके, नीक नयगा जागा दोकाँ आयगा, रा!” इतोग.

9 “अह इतेके नावाड लेट काल्किन नोगमा, मति नावाड कय्किनु, तलातुनु वने नोम,” इनजोर पत्र ओन इतोग.

10 “आयो, बोग एग मीस पूरा एडटोग, ओन्क काल्किन विळिसस, दुग्रा बेदिन नोगयलाह गर्ज इले. अद्रमे मीट जीवाते एडटिर,✠ तेला मति कतमतोरिर एडविर,” इन्जि येसु इतोग.

11 (तन्क पोस एवान मन्कन येसु पुन्जिये मतोग. अदिनेनाहक कोनि कतमतोरिर एडविर इनजोर इतोग.)

12 पया येसु ओर कतमतोराड काल्क नोगायनद मारतस्के, जगा केसि, ओसो तिनदलाह उदतस्के, ओरिन इतोग, “नना मीक बाताल कीतन, इद मीक तेळियिहताया?

13-16 इह केजाट, नना सेतेम वेहतहनन, ओर्यूल मन्कल तना माल्काहक बेरोग आयोग.✠ अद्रमे बळयि वने, तन्क लोहवाहक वीळिस बेरोग आयोग. मीट नाक ‘गुरू, सामि’ इनजोर केथिहनिर, इतेक मीट बराबर इहनिर, बह इतेके नना अद्रमतोनेने.✠ अदिनेनाहक नना गल्सन ओसो सामिनन आस तेला, मीवाड काल्किन नोगानन इतेके, मीट वने इद्रमे काल्किन नोगतपु, (ओवोंग-ओर्विना सेवा कीसोर मन्हट). बहलेहका नना कीतन, अहलेहका मीट वने ओवोंग-ओर्विना सेवा कीयना इनजोर, मीक उद आग कीस तोहनन.✠

17 इव गोटीड मीक तेळियिहताड निटमे, इविन सीता कीसि ताकतेके, मीट देव्यातोरिर.✠

येसुन कोटेतोरा कयदे पोस एवाल बोगु?

18 “नना मीट कतमतोरा लोप्पा वळ्हकोन. मति नना बोरिन आचतन, ओर बेद्रमतोर इन्जि नना पुतन. तेला मति नावा ऐगे तिनवाल, नाके लाता वाटटोग✠ इद्रम साङ्गमते रासतद मन्हता, अद करल आथनाय गावले.✠

19 इव गोटीड बेस्के आयनुड अस्के, नना बोनन आंदन इनजोर नना वेहतनद पोल्लोतुन,✠ मीट नमना इन्जि,✠ इव आयनामुनेने मीक नेंड नना वेहतहनन.✠

20 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, बोर मीक एरे कीस्तोर, ओर नाक वने एरे कीतप मन्हतोर; ओसो बोर नाक एरे कीस्तोर, ओरु नाक लोहतोग बाबान वने, एरे कीतप मन्हतोर,” इनजोर येसु इतोग.✠

21 इचोन वळ्हकतस्के, येसुना जीवा चूहेम आयो आंदु.✠ अदिहक ओग इतोग, “इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मियडडोग वागो कोटेतोरा कयदे नाक पोसीयनोग,” इन्जि इतोग.✠

22 ओग बोना लोप्पा वळ्हकिहंतोग इनजोर, ओर कगयवालोर एक्चेक आसि, ओर्विन-ओर्वोग ऊळिटुदुर.

23 तिननेके ओवोंग कगयवाल येसुनाग रोथिसि उदिस मतोग (ओगे येसु पका जीवा कीतोग कगयवालानं इनवाल आदोग).✠

24 येसुन पोस एवाल बोग आंदोग इनजोर पुनदलाह, ओन सिमोन पत्र कोडा चिन्चिह कीसि, “सामिन ताल्हका, रा!” इनजोर वेहतोग.

25 अस्के येसुनाग रोथिसि उदतोग कगयवाल, “ए सामि, ओग बोग आंदोग?” इन्जि ओन ताल्हकतोग.✠

✠ 12:47 12:47 3:17; 8:15 ✠ 12:48 12:48 5:45-47; इब्रितोर 4:12 ✠ 12:49 12:49 7:16; 8:26,28; 14:10,24; 17:8; इब्रितोर 1:2

✠ 13:1 13:1 मत्थाल 26:45; मार्कल 14:41; योजन 12:23; 17:1 ✠ 13:2 13:2 लूकाल 22:3; योजन 6:70; 13:27 ✠ 13:3 13:3 मत्थाल 11:27;

28:18; लूकाल 10:22; योजन 3:35; 17:1-2; इपिसुसतोर 1:20-23 ✠ 13:3 13:3 8:42; 13:1,3; 16:5,10,17,28,30; 17:8; 20:17 ✠ 13:10

13:10 15:3; इपिसुसतोर 5:26 ✠ 13:13-16 13:13-16 मत्थाल 10:24; लूकाल 6:40; योजन 15:20 ✠ 13:13-16 13:13-16 1 कुरितोर 8:6; इपिसुसतोर

6:9; फिलिपितोर 2:11 ✠ 13:13-16 13:13-16 1 पत्र 5:3; 1 योजन 2:6 ✠ 13:17 13:17 मत्थाल 7:24; लूकाल 11:28; रोम सहरतोर 2:12-13; याकुब

1:25 ✠ 13:18 13:18 देवळ्ताड पाटाड 41:9; मत्थाल 26:23; मार्कल 14:18; लूकाल 22:21; योजन 13:21,26 ✠ 13:18 13:18 17:12 ✠ 13:19

13:19 नना बोनन आंदन इनजोर नना वेहतनद पोल्लोतुन मोदूल कागिदले “नना महनन इनजोर” अचोने. इद पोल्लो पेसमुळि 3:14 अडवाह वास्ता. अद वचनते देवुळि नना बोनन इनजोर मोसा

मुचोन वेहतहता. इद्रम वळ्हकिसि, नना देवुळ्ता बराबरोनन इन्जि, येसु कन्हुल आस्तोग. वचन 28ते अहे. ✠ 13:19 13:19 8:24,28 ✠ 13:19 13:19 14:29; 16:4

✠ 13:20 13:20 मत्थाल 10:40; मार्कल 9:37; लूकाल 9:48; 10:16 ✠ 13:21 13:21 11:33,38; 12:27 ✠ 13:21 13:21 मत्थाल 26:21; मार्कल

14:18; लूकाल 22:21; योजन 13:18 † 13:23 13:23 येसु पका जीवा कीतोग कगयवाल वेल्लाटोर साङ्गमग्रा विचते ओग कगयवाल, इद पूरकतुन रासवाल योहमिये आंदोग.

✠ 13:23 13:23 19:26; 20:2; 21:7,20 ✠ 13:25 13:24-25 21:20

26 “बोन्क नना आरतुन किञ्चहि पुलातगा अहचिस तीहतकन, ओगे ओग आंदोग,” इन्जि येसु इतोग. अह इन्जि ओग आरतुन पोस, पुलातगा अहचतोग, अह कीसि सिमोन इन्वाना मगि यहदा इस्केयोतिहकु तीहतोग.✽

27 यहदाल आरतुन तितस्के, देयहकना मुख्याल ओन अत्रि कीता.✽ अस्के येसु ओन इतोग, “नीवा बाताल कीयना विचर मन्हाता, अद चट्टिपट मारि,” इतोग.

28 ओन अद्रम कीम इनजोर येसु बाराहक वेहतोग, अद पोल्लो कगयवालोररडाहि बोन्के तेळियो.

29 यहदानगा कोताना बट्वा मंडु,✽ अदिहक पंडुमतेनाहकु गावल आयनद सामन अस्सलाहि, लोहचोर मनदनेग बहे, आयवेके गरिब लोक्कुरिहक दर्मम ईयलाह लोहचोर मनदनेग इन्जि, उय्दुर विचर कीदुर.

30 आर तितस्के, यहदाल चट्ने पलत पेसतोग. अस्के मुर्गगा ईकळ आस मता.

येसु पुना उकुम ईस्तोग

31 यहदाल पलत पेसतस्के, येसु इतोग, “इंजेके माने-मन्कना नडुम पुटोना डीसा दिसनद कगो एवता, ओसो नाक बेव-बेव आयनुड, अवटे देवळता डीसा दिसगा.✽

32 अवटे देवळता डीसा दिसगा इतेके, नावा बेचोटा डीसा मन्हाता इन्जि, देवळ वने कुदि तोहतागा, अद इंजेकेने तोहतागा.

33 “पेकोरिर, नना ओसो गेळ्के मीवा ऐगे महनन. पया मीट नाक पर्वककिर, मति बहलेहका नना यहदिराड पेदल्किहक वेहतन, अहलेहका नना मीक वने इंजेके वेहतहनन: नना बेगा दायहनन, अगा मीट वाया पागिर आयकिर.✽

34 “अदिहक नना मीक उंदि पुना उकुम ईयहनन: मीट ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीम्हट.✽ बेद्रम नना मीक जीवा कीतन, अहे मीट वने ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीम्हट.✽

35 मीट ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीतिर इतेके, मीट नावाडे कगयवालोरिर इनजोरे सबेदोर पुनदनुर,”✽ इन्जि येसु इतोग.

36 सिमोन पव्ठ पया येसुन इतोग, “सामि, निमा बेके पेसिस दायहनन?” इन्जि ताल्हकतो। “नना बेगा दायहनन, अगा निमा इंजेके वाया पागविन. मति पया पेके वायकिन,” इन्जोर येसु ओन इतोग.✽

37 “सामि, इंजेकेने नना नीवा पयाह बाराहक वाया पागवोन? नना डोलतेक तेला नीक विस्सोन!” इन्जोर पव्ठ इतोग.✽

38 अस्के येसु ओन इतोग, “बातालि, निमा डोलतेक तेला नाक विस्सविना? नीक सेतेम वेहतहनन सिमोन, बेस केजा, तलाकोग कूसनामुने, निमा येसुन पुनोन इनजोर, मूड मल्काड इनदकिन, इद निटमे!” इतोग.

14

बाबानेके दायनद अगि येसुये

1 येसु पया ओर सबेदोरिन इतोग, “मीवाड जीवाड कंट्रेम आयमाकिड.✽ मति देवळतुन नमिस मन्हट, ओसो नाक वने नमिस मन्हट.

2 नावा बाबाना लोतगा मनदलाह, वेल्लाडे अराड मन्हाताड. अद्रम इलवेके, नना मियेनाहकु मनदलाहि जागा तयर कीयलाह दायहनन इनजोर वेहेनना?✽

3 नना अन्जि मियेनाहक जागा तयर कीतन इतेके, मल्स वासि मीक नयगा ओयकन.✽ बाराहक इतेके बेगा नना महनन, अगा मीट वने मनदना इन्जि.✽

4 नावा दायनद अगि मीक इतेक एर्काय मन्हाता,” इन्जोर इतोग.

5 अस्के तोमाल इन्वाल कगयवाल ओर्वीग येसुन इतोग, “सामि, निमा बेगा दायहनन, अदिन वने माट पुनोम. इतेके पया, नीवा दायनद अगि माक बह एर्का आयगा?”

6 अस्के येसु ओन इतोग, “अगादन ननाने,✽ सेतेमतन ननाने,✽ जीवातन वने ननाने आंदन,✽ तोमा. नावा संगे वावालेवा, बाबानेके बोगे एवया पावोग.

7 नना बोनन आंदन इन्जि, मीट इंजेके पुतिर इतेके, बाबान वने मीट पुनदकिर.✽ इंजेटाहि मीट ओन पुहनिर, ओसो ऊळतिर वने.”✽

8 अस्के पिलिप इन्वाल ओन इतोग, “सामि, बाबान माक तोहा, तोहतेके अंदे माक बेचोने आयगा,” इतोग.

9 अस्के येसु ओन इतोग, “पिलिप, नना इचोक दियाड मीवा ऐगे मन्ज तेला, निमा नाक पुनविना? बोग नाक ऊळतोग, ओग बाबान ऊळतपे मन्हातोग.✽ इतेके निमा बाबान माक तोहा इनजोर, बेद्रम इहनन?

10 बाबाल, नना, माट इर्वीम जोळेम आस महनोम इनजोर, निमा विस्वस केविना?✽ मीक वेहतनाड गोर्टिड, नना नावा विचरते वेहेन मति, नयगा मनवाल बाबाल, ओगे नावा मेटे तनाड कबस्क कीस्तोग.✽

11 बाबाल, नना, माट इर्वीम जोळेम आस महनोम, इद नावा गोटटन सेतेम पोयम्हट. अह आयवेके, नावाड कबस्किन तेला ऊळिसि सेतेम पोयम्हट.✽

12 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, नना कीयनव बेरा डीसाताड कबस्किन, नाक नमवालोर वने कीयनुर, ओसो अविस्किहकाय वीळिस बेहराड कबस्क कीयनुर.✽ बाराहक इतेके नना बाबानेके दायहनन इनजोरे.✽

13 ओसो मगाना लोप्पा बाबाना डीसा दिसना इन्जि, मीट बेव गोर्टिनु, माट नीवाडे लोकुरोम इन्जि ताल्हककिर, अविन नना कीकन.

14 माट नीवाडे लोकुरोम इन्जि, मीटु बातालाय ताल्हकतिर इतेके, अदिन नना कीकन.✽

✽ 13:26 13:26 मत्थल 26:23; मार्कल 14:18; लूकल 22:21; योहन 13:21 ✽ 13:27 13:27 लूकल 22:3; योहन 13:2 ✽ 13:29 13:29 12:6

✽ 13:31 13:31 7:39; 14:13; 17:1-2,4-5; 1 पव्ठ 4:11 ✽ 13:33 13:33 7:33-34; 8:21; 12:35; 14:19; 16:16-19 ✽ 13:34 13:34

15:12,17; रोम सहत्तोर 12:10; 1 तिसलुनितोर 4:9; इब्रितोर 13:1; 1 पव्ठ 1:22; 1 योहन 2:7-8; 3:11,23; 4:7; 2 योहन 5 ✽ 13:34 13:34 इपिसुसतोर 5:2;

1 योहन 4:10-11,21 ✽ 13:35 13:35 1 योहन 3:14; 4:20; 2 योहन 5 ✽ 13:36 13:36 2 पव्ठ 1:14 ✽ 13:37 13:37 मत्थल 26:33; मार्कल

14:29; योहन 21:15 ✽ 14:1 14:1 14:27; 16:6,22 ✽ 14:2 14:2 इब्रितोर 6:20; 1 पव्ठ 1:4-5 ✽ 14:3 14:3 14:18,28 ✽ 14:3 14:3

12:26; 17:24; 2 कुरीततोर 5:8; 1 तिसलुनितोर 4:17 ✽ 14:6 14:6 10:9; इब्रितोर 9:8-10; 10:19-20 ✽ 14:6 14:6 1:14 ✽ 14:6 14:6

1:4; 5:26; 11:5; 1 योहन 5:20 ✽ 14:7 14:7 नना बोनन आंदन इन्जि, मीट इंजेके पुतिर इतेके, बाबान वने मीट पुनदकिर मोट्लु पोल्लोताड उचुक कायदेकने “नना बोनन

आंदन, अदिन मीट पुज मतेके, नावा बाबान वने पुनेरिर.” ✽ 14:7 14:7 8:19; 14:9; 15:21; 16:3 ✽ 14:7 14:7 1 योहन 2:14 ✽ 14:9 14:9 1:14;

12:45; कुर्युनितोर 1:15; इब्रितोर 1:3 ✽ 14:10 14:10 10:38; 14:11,20; 17:21-23 ✽ 14:10 14:10 7:16; 14:24 ✽ 14:11 14:11 मत्थल

11:4-5; लूकल 7:22; योहन 5:36; 10:25,38; 14:20; 15:24; 17:11,21,23 ✽ 14:12 14:12 इब्रितोर 2:3-4 ✽ 14:12 14:12 7:33; 14:28;

16:5,10,17,28; 17:11,13; 20:17 ✽ 14:14 14:14 15:7,16; 16:23-24; 1 योहन 5:14

पवित्र जीवा लोहतना लोप्पाडा पोल्लो

- 15 “मीट नाक जीवा कीतेके, नावा पोल्लोतुन माळकिर.*
 16 अस्के नना बाबान ताल्हककन, पया ओग मीकु दुसा तोळ आयनद ईयनोग, अद अमेसा मीवा संगे मनदगा.*
 17 अद देवुळता सेतेम तोहतनद जीवा आंदु.* दुनियातोर तान पोयोर आयनुर, बाराहक इतेके ओर तान ऊळोर, तान पुनोर वने.* मति मीट इतेक तान पुहनिर, वह इतेके अद मीवा तोळ मन्हता इनजोर. ओसो मीवा लोप्पा पया जागा आयागा.*
 18 दायनस्के, नना मीक पोरावेकोरा लेहका विळसोन आयकन, मति (देवुळता पवित्र जीवातामेटे), मियके मल्स वायकन.*
 19 उचुके दिहाड पिसताड, दुनियातोर पया नाक ऊळोर आयनुर, मति मीट नाक ओसो ऊळकिर.* नना अमेसा जीवात मनदकन, अहे नावा लेहका मीट वने अमेसा जीवात मनदकिर.*
 20 अह आतस्के बाबाल, नना, माट इर्वीम जोळेम आस महनोम, ओसो मीट नयगा जोळेम आस महनिर, ओसो नना मियगा जोळेम आस महन इनजोर, मीट पुनदकिर.*
 21 बोर नावा पोल्लोतुन माळिहतोर, ओर नाक जीवा केवालोर आंदुर. ओसो बोर नाक जीवा कीस्तोर, ओरिन नावा बाबाल जीवा कीस्तोग.* नना वने ओरिन जीवा कीकन.* अस्के नाक ननाने ओरिहक पुनाह कीकन,” इन्जि येसु वेहतोग.
 22 पया दुस्रोग यहूदाल (इस्केर्योत आयोग) इतोग, “सामि, माक बार निमा दिसकिन, दुनियातोरिहक बार निमा दिसविन आयकिन, इतेके इद बहू?” इन्जि ताल्हकतोग.*
 23 येसु ओन इतोग, “बोर नाक जीवा कीयनुर, ओर नावा पोल्लोतुन माळनुर.* बाबाल ओरिन जीवा कीयनोग, पया माट इर्वीम ओरगा वासि, जागा पोयतकोम.*
 24 बोर नाक जीवा केवोर, ओर नावा पोल्लोतुन माळोर. बेव पोल्लोड मीट केजिहनिर, अव नावाड आयोड, मति नाक लोहतोग बाबानाड आंदुड.*
 25 “नना मियगा मनेके, इव गोटीड मीक वेहतन.
 26 तेला मति बाबाल तना पवित्र जीवातुन मीक तोळ मनदलाह लोहतनोग,* अद जीवा नावा अदिकर पोसि मीक कतम काहतगा. ओसो बेव गोटीड नना मीक वेहतन, अविस्किन कतमे अदु सीता कीसि वेहतगा.*
 27 नना मीवा जीवातुहक सुकम ईसि तसिहहन. बेदम इद दुनिया सुकम ईस्ता, अद्रम नना एवोन. मति बेद्रम नावा जीवाते सुकम आस्ता, अद्रमे मीवा वने जीवाते सुकम आयागा.* अदिहकु मीवा जीवा आल्सुळते मनमाकि, मति मीटु दीरा पोस मन्हटु.*
 28 “नना पेसिस दायहनन, पया पेके मियके मल्स वायकन,” इह इनजोर मीक वेहच मतन, अदिन मीट केजतिर. नाक मीट पूरा जीवा कीतेके, नना बाबानेके दायहनन इतस्के, मीट गिर्दा आवेरिर, बाराहक इतेके बाबाल नाकाय बेरोग आंदोग.*
 29 इव गोटीड करल आयनड अस्के, मीट विस्वस कीयना इन्जि, इव आयनामुनेन नना मीक वेहतन.
 30 इंजेटाहि नना मीवा संगे वेल्लाड वळ्हकोन आयकन, बाराहक इतेके दुनियातुन राजेम कीयनद वायलाह आता.* † वास तेला, नावा पोगोन ताना बातय अदिकर इले.*
 31 मति नना बाबान जीवा कीयहनन इन्जि, दुनियातोर पुनदनेनाहक, बाबाल नाक वेहतपु, अहे नना कीयहनन.
 “तेदाट, माट इडाह दाकल.”

15

येसु तोंडालेहकाडोग, विस्वसिर इतेके कांदाड

- 1 कायवालोरो ओना संगे ताकनेके, येसु इद्रम काहतलाह आतोग: “ननान करलता अंगूर-तोंडालेहकाडोन आंदन. नावा बाबाल इतेके, अंगूर वाळुमतुन सोय केवाना लेहकाडोग आंदोग.
 2 नना तोंडालेहकाडोन, (मीट नावाड कांदानिर आंदिर). नयगा आदवाड कांदानु, बाबाल डायिस पोहचीस्तोग.* मति आदनाड कांदानु, पका आदना इन्जि, ओग एळिभिसि जूत कीस्तोग.*
 3 नना वळ्हकतद पोल्लोतुन नमातहकु, मीट मुनेन जूत आतिर.*
 4 मीट नयगा जोळेम आस मन्हटु, अस्के नना मियगा जोळेम आस मनदकन.* बहलेहका कांदा तोंडातगा जोळेम आस मनवालेवा, तनाय कुद आद पागो, अहलेहका मीट वने नयगा जोळेम आस मनवालेवा, देवुळता आगदे ताक पागिर.
 5 नना तोंडालेहकाडोन; मीट नावाड कांदानिर आंदिर. बोर नयगा जोळेम आस मन्हटोर, नना ओरगा जोळेम आस महनन, अस्के अव कांदाड वलिथिसि पका आदिहताड.* बाराहक इतेके नयगडाहि एगिस मतेके, मीक देवुळतेनाहक बातय कीया वावो.
 6 बोर नयगा जोळेम आस मनोर आयनुर, ओरिन नावा बाबाल कांदान डायतप लेहका, डायिस पोहचीयनोग.* इद्रमताड कांदाड वततस्के, अविस्किन गुम कीसि किसतगा वाटिहतोर, पया अव पूरा कविस दास्ताड.
 7 मीटु नयगा जोळेम आस मतिर,* ओसो नावाड पोल्लोड मीवा जीवातगा गडिस मतुड इतेके, बाताल मीक गावले, अदिन ताल्हकाट, अस्के अद मीक दोर्कगा.*

* 14:15 14:15 14:21,23; 15:9-10; 1 योहन 2:3; 5:3; 2 योहन 6 * 14:16 14:16 14:26; 15:26; 16:7; रोम सहरतोर 8:26 * 14:17 14:17 15:26; 16:13; 1 योहन 4:6; 5:7 * 14:17 14:17 रोम सहरतोर 8:9; 1 कुरिततोर 2:14 * 14:17 14:17 फिलिपितोर 2:1-2; 1 योहन 3:24 * 14:18 14:18 14:3,28 * 14:19 14:19 7:33; 12:35; 13:33; 16:16,22 * 14:19 14:19 6:57; तोहचीव पोल्लोड 20:4 * 14:20 14:20 10:38; 14:11; 15:24; 17:11,21-23 * 14:21 14:21 14:23; 16:27; 17:21-23 * 14:21 14:21 14:15,23; 15:9-10; 1 योहन 5:3; 2 योहन 6 * 14:22 14:22 ऋषिर 10:40-41 * 14:23 14:23 1 योहन 2:5 * 14:23 14:23 14:15,21; 15:9-10; 16:27; रोम सहरतोर 8:9; 2 कुरिततोर 6:16; इपिसुतोर 3:17; 1 योहन 2:5; 5:3; 2 योहन 6; तोहचीव पोल्लोड 3:20; 21:3 * 14:24 14:24 7:16; 14:10 * 14:26 14:26 लुकाल 24:49; योहन 15:26; 16:7; ऋषिर 1:4-5; 2:33 * 14:26 14:26 15:26; 16:13-15; 1 कुरिततोर 2:12-13; 1 योहन 2:20,27 * 14:27 14:27 16:33; फिलिपितोर 4:7; कुलुसितोर 3:15 * 14:27 14:27 14:1; 2 तिमोति 1:7 * 14:28 14:28 14:2-4,12,18 † 14:30 14:30 दुनियातुन राजेम कीयनद इतेके देयहकना मुक्याल. * 14:30 14:30 12:31; 16:11; 1 योहन 4:4 * 14:30 14:30 1 योहन 5:18 * 15:2 15:2 15:6 * 15:2 15:2 रोम सहरतोर 11:22 * 15:2 15:2 येसुना लोकर बेस्के देवुळता गुम तोहचोर तकिहतोर, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीस्तोर, सेतेमताड कन्नक कीस्तोर, अस्के ओर बेस आदनाड कांदमलेहका आस्तोर. * 15:3 15:3 13:10; इपिसुतोर 5:26 * 15:4 15:4 1 योहन 2:6 * 15:5 15:5 15:16 * 15:6 15:6 15:2 * 15:7 15:4-7 6:56; 1 योहन 2:6 * 15:7 15:7 मथ्याल 7:7-8; योहन 14:13-14; 15:7,16; 16:23-24; 2 योहन 9

- 8 मीट पका आदिसि, येसुनाड कागयावालरोम इन्जि तोहतिकर अस्के, इवटे नावा बाबाना मान आयागा. *
- 9-10 "बेदम बाबाल नाक जीवा कीतोम, अद्रमे नना वने मीक जीवा कीतन. नना बाबानाड कैजिसि ओना पोल्लोतुन माळिहनन, अदिहक ओगा नाक जीवा कीयनदिन पुनजोरैन महनन. * अद्रमलेहकाने मीट वने नावाड कैजिसि नावा पोल्लोतुन माळाट्ट; अस्के मीट वने नना मीक जीवा कीयनदिन पुनजोरैन मनदकिर. *
- 11 नावा लेहका मीट गिर्दति मनदना, ओसो मीवा गिर्दा पूरा निदना इन्जि, मीक इव गोटीड नना वेहतन. *
- 12 बेदम नना मीकु जीवा कीतन, अद्रमे मीट ओर्विहक-ओर्वोंगा जीवा कीयना, इदे नावा उकुम आंदु. *
- 13 बोगाय तनाड गोततोरैनाहक तना जीवा इयनद, तेन्क वीळिस बेदे गुनम बेरा इले. *
- 14 मीक नना बेद-बेद वेहतहनन, अदिन मीट कीतिके, मीट नावाड गोततोरैरि आयकिर.
- 15 नना इजेटाह मीकु ओर्युलतोर इनोन आयकन, बाराहक इतेके माल्काना पोटालोपाडाड गोटीड; ओर्युलतोम पुनोग आस्तोग. मति नना इतेक मीकु गोततोरैरि इतन, बह इतेके बेव पोल्लोड नना नावा बाबानाडहि कैजतन, अव कतमे मीक तेळियिह कीस वेहतन. *
- 16 मीट नाक आचविर, मति ननाने मीक आचतन, * आचिसि मीट नयगा जोळेम आस मन्जि, बेसताड पुळ्यवाड कायाड कटना इन्जि, मीक तासतन. अदिहक मीट बेदाय गोटीटु नना पेदिर वेहच बाबान ताल्हकतेके, अदिन ओगा मीक इयनोग. *
- 17 मीट ओर्विहक-ओर्वोंगा जीवा कीम्हट्ट, इदे मीकु नावा उकुम आंदु. *

दुनियातोर कोटे

- 18 "दुनियातोर बेस्के मीकु कोटे कीयनर, अस्के इद गोटीटुन सीताते तासाट्ट: मीकाय मुने ओर नाक इंका कोटे कीतोर. *
- 19 मीट्ट दुनियातोरि आस मतेके, दुनियातोर मीक मावोर इनजोर, जीवा केवेर. मति नना मीक दुनियातोररडाहि आचिसि, एम्पिह कीतन इन्जि, मीट्ट दुनियातोरि आयविर. * अदिहक दुनियातोर मीक कोटे कीस्तोर. *
- 20 ओर्युल मन्कल तना माल्काहक बेरोग आयोग इन्जि, मीक उंद पोल्लो वेहच मतन, तान सीता कीम्हट्ट. * ओर नावा पेके दलगतोर इतेके, मीवा पेके वने दलगनुर. * ओर नावा पोल्लोतुन माळतोर इतेके, मीवा पोल्लोतुन वने माळनुर.
- 21 नाक लोहतोग बाबान वेर पुनवाहकु; * मीट नावाड कागयावालोरि इन्जि, मीकु इद्रमताड तिपल्क इयनुर. *
- 22 नना वासि ओरा संगे वळ्हकतेके, (ओरिहकु नीवाड कैजोम इनदलाह दोर्को आवालि, इतेके) ओरगा कसुर मनो आवालि. मति इजेके नना ओरा संगे वळ्हकताहकु, ओरिहकु तमा कसुरतुन मकिह कीयताह जागाय इले. *
- 23 बोर नाक कोटे कीस्तोर, ओर नावा बाबान वने कोटे कीतप आस्तोर.
- 24 बेव डीसाताड कबस्किन दुसोर बोर केवोर, अव कबस्किन नना ओरगा केवेके, ओरगा कसुर मनो आवालि. मति ओर इतेक, इजेके नावाड कबस्किन ऊळिस तेला, नाकु अहे नावा बाबान कोटे कीस्तोर. अदिहक ओर कसुरते अरयहतोर. *
- 25 उगसतुहके ओर नाकु कोटे कीतोर, * इद्रम इनजोर ओराड अडोना साङ्गमते रासतद मन्हता, अद करल आयनेनाहकु इव गोटीड आताड.
- 26 "तोळ आननद सेतेम तोहतनद देवुळता जीवा, तान नना बाबानाडहि मियके लोहतकन. अद पेसिस वातस्के, नना बोनन आंदन इन्जि वेहतागा. *
- 27 ओसो मीट वने नना बोनन आंदन इन्जि वेहतिकर. * बाराहक इतेके बेस्के नना काहता बोटीटन, अस्केडाहि मीट नावा संगे मंदिर.

16

- 1 "मीट विस्वसताहि अरयनायो इन्जि, मीक इव गोटीड नना वेहतन.
- 2 ओरे मीकु तमाड पारतनाताड लोहकनगा वाया एवोर आयनुर. * इचोने आयो मति, मीक हक्कवालोरा सबेटोरे मीक हळ्किस्सि, माट देवुळतुने माळिह्नोम इनजोर इनदनुर, * इद्रमता वेला वायना मन्हता.
- 3 ओर बाबान पुनोर, नाक वने पुनोर इन्जि, * इद्रम मीक तिपल कीयनुर.
- 4 इव गोटीड करल आयना वेलाते, नना मुने वेहताड पोल्लोड मीक सीता वायना इनजोर, नना इव गोटीड मीक इतेक वेहतने. नना मीवा ऐगे मतन इनजोर, इव पोल्लोड मुनेताहि मीक वेहोन आसि.

देवुळता पवित्र जीवाताड कबस्कु

- 5 "मति इजेके नाक लोहतोन्के नना पेसिस दारहनन. * ओसो 'निमा बेगा पेसिस दारहनन, गरू?' इनजोर, मियगडाहि बोगे नाक ताल्हकोगा.
- 6 मति इव गोटीड नना मीक वेहतन इनजोर, मीवा जीवा पूरा आल्सुळते अरता. *
- 7 तेला मति मीक सेतेम वेहतहनन, नना अतेके मीवा पाय्दाये आयगा. नना अनवेके, तोळ मनदनद देवुळता जीवा मियके वावो आयगा. मति नना अतन इतेके, तान मियके लोहतकन. *
- 8 अद वासि दुनियातोरिहकु तमा पापमता लोप्पा, ओराये विचरते सेतेमतोरोग इन्हतोर, तेना लोप्पा, ओसो ओरा चुकनद नेयमता लोप्पा पुन्धिह कीसि, ओरा तप तोहतागा. *
- 9 ओर नाक नमोर इन्जि, देवुळता जीवा ओरा पापमता लोप्पा तप तोहतागा.

* 15:8 15:8 मत्थ्याल 5:16; योहन 8:31 * 15:9-10 15:9-10 3:35; 17:23,24,26 * 15:9-10 15:9-10 14:15,21,23; 1 योहन 2:3,6; 5:3; 2 योहन 6 * 15:11 15:11 16:24; 17:13 * 15:12 15:12 13:34; 15:17; 1 तिस्रुनितोर 4:9; इब्जितोर 13:1; 1 पत्र 1:22; 1 योहन 3:11,23; 2 योहन 5 * 15:13 15:13 10:11; रोम सहरतोर 5:7-8; 1 योहन 3:16 * 15:15 15:15 6:68; 8:26; 12:49; 17:8,14 * 15:16 15:16 6:70; 13:18; 15:19 * 15:16 15:16 14:13-14; 15:5,7; 16:23 * 15:17 15:17 13:34; 15:12; 1 तिस्रुनितोर 4:9; इब्जितोर 13:1; 1 पत्र 1:22; 1 योहन 3:11,23; 2 योहन 5 * 15:18 15:18 7:7; 1 योहन 3:1,13 * 15:19 15:19 6:70; 13:18; 15:16; यान्कन 4:4; 1 योहन 4:5 * 15:19 15:19 मत्थ्याल 10:22; 24:9; मार्कल 13:13; लुकाळ 21:17; योहन 17:14 * 15:20 15:20 मत्थ्याल 10:24; लुकाळ 6:40; योहन 13:13-16 * 15:20 15:20 मत्थ्याल 5:10-12; लुकाळ 6:22-23; 2 तिमोति 3:12 * 15:21 15:21 8:19,55; 16:3; 17:25; 1 योहन 3:1 * 15:21 15:21 मत्थ्याल 10:22; 24:9; मार्कल 13:13; लुकाळ 21:12,17; बळयिर 5:41; 9:14; 2 कुरितोर 4:9; 1 पत्र 4:14; तोहचीतव पोल्लोड 2:3 * 15:22 15:22 9:41; 15:24 * 15:24 15:24 9:41; 15:22 * 15:25 15:25 देवुळताड पाटाड 35:19; 69:4 * 15:26 15:26 14:17,26; 16:13; 1 योहन 2:27; 5:6 * 15:27 15:27 लुकाळ 24:47-48; योहन 19:35; 21:24; बळयिर 10:39,41; 1 योहन 1:2; 4:14 * 16:2 16:2 9:22; 12:42 * 16:2 16:2 यसायाह 66:5; बळयिर 26:9-11 * 16:3 16:3 8:19,55; 15:21; 17:25; 1 योहन 3:1 * 16:5 16:5 7:33; 14:12,28; 16:10,17,28; 17:11,13; 20:17 * 16:6 16:6 14:1,27; 16:22 * 16:7 16:7 लुकाळ 24:49; योहन 14:26; 15:26; बळयिर 2:33 * 16:8 16:8 1 कुरितोर 14:24

10 नना बाबानेके पेसिस दायहनन, * पया इद ब्रुते मीक नना बेस्केन दिसोन आयकन. अदिनेनाहक दुनियातोरा सेतेमि निटम जोलिय आस्ता इन्जि, देवुळता जीवा (नावा जागाते वासि,) ओरा तप तोहतागा.

11 ओसो इद दुनियातून राजेम कीयनदु, (दियहकना मुक्याना, इतेके जोलहालोरा मुक्याना,) सिक्सा आतद मन्हाता इन्जि, * पवित्र जीवा दुनियातोरा जोल नेयमता लोप्पा तप तोहतागा.

12 नाक ओसो वेल्लाडे गोटीड मीक वेहतनव मन्हाताड, मति अव मीक इंजेके तेळियलाह वेल्लाया मुस्किल आयनुड.

13 मति अद देवुळता सेतेमता जीवा वायगा अस्के, अद मीकु पूरा सेतेमता अगा तोहचि ताकिह कीयगा. * बाराहक इतेके अद कुदताड तनाड गोटीड वेहो आयगा, मति अद बेदिन केंजिहता, अद केंजतदिने वेहतागा. ओसो बेव गोटीड आयना मन्हाताड, अविस्किन वेहतागा.

14 इव गोटीड अद नयगडाहि केंजिहता, अहे केंजिसि मीक वेहतगा, अह कीसि नाक मान ईयगा.

15 बेव पोल्लोड बाबानाड आंडुड, अव कतम नावाड आंडुड. * अदिनेनाहकु पवित्र जीवा नयगडाहि केंजिहता, अहे केंजिसि नावाड पोल्लोनु मीक वेहतगा इनजोर, नना मीक वेहच मतन.

दुकम मायिसि गिर्दा वायगा

16 *ग्यक मनेके मीक नना दिसोन आयकन, पया पेके ग्यक मनेके, मीट नाक ओसो ऊळकिर," इनजोर येसु तनाड कगयवालोरिन इतोग.

17 इद पोल्लो केंजिसि, ओर कगयवालोरगडाहि उत्तुर तमतमाय इंद्र, " *ग्यक मनेके मीक नना दिसोन आयकन, पया पेके ग्यक मनेके, मीट नाक ओसो ऊळकिर," इद्रम माक बाराहक इन्हातोग कोनि? ओसो 'नना बाबानेके दाकन, अदिहक इह आयगा,' इद्रम वेग इन्हातोग, इद बह?

18 *ग्यक मनेके,' इनजोर वेग इन्हातोग, इद बेद्रमता गोटीड? वेग बाताड वेहतहतोग, अव माक मूर्ति येतेळियोड!'' इंद्र.

19 ओर इद गोटेडन येसुन ताल्हकना गावले इनजोर, तमाय पोटालोप्पा तासिस मतो, तान येसु पुन्जि ओरिन इतोग, " *ग्यक मनेके मीक नना दिसोन आयकन, पया पेके ग्यक मनेके, मीट नाक ओसो ऊळकिर,' इनजोर इतन, * अदे गोटेडन मीट ओविहक-ओवो! ताल्हकिदिरा?

20 इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीट बार हामुर-रेगाड अळयकिर, * दुनियातोरा बार गिर्दा कीयनुर. मीक दुकम आयगा, आतेक तेला मीवा दुकम पया मायिसि गिर्दा वायगा. *

21 रिक्म आयनद आंचाळि गर्दे एवतस्के, तान्क पकाय नोयना तेदिहता. मति रिक्म आतस्के, पूना मन्कल दुनियाते पुट वातो! इनजोर, गिर्दा आस्ता. गिर्दा आसि ताना मुनेता तिपलतून माग्छिहता.

22 अद्रमलेहका मीक वने इंजेके दुकम वाता, मति नना मीक ओसो कलियकन, अस्के मीट मीवा जीवाते गिर्दा आयकिर. * अद गिर्दातून बोगे ऊंदोग आयनोग.

23 अद वेलाते मीट नाकु बेदे पोल्लो ताल्हककिर आयकिर. इह केंजाट, नना सेतेम वेहतहनन, मीट नावा पेदिर वेहच, बाबान बेदे आयि ताल्हककिर, अस्के ओगो कुदि मीकु अदिन ईयनोग. *

24 मीट इंजेक आनाहि नावा पेदिर वेहचि बातय ताल्हककिर. ताल्हकाट, अस्के मीक दोर्कगा, दोर्किसि मीवा गिर्दा पूरा निंदगा. *

25 "इव गोटीड मीकु पुन्धि कीयनव पीटोने वेहतन. * मति बाबाना लोप्पा पिडम-पडम वेहतनद वेला वासोर मन्हाता. अद वेला वातस्के, नना ओसो पुन्धि कीयनव पीटोड मीकु बेस्केने वहेोन आयकन.

26 अद वेलाते नावा पेदिर वेहच, सीदा मीट ओन ताल्हककिर, अस्के मिथेनाहक नना बाबान ताल्हकलाह, बातय गर्ज मनो आयगा.

27 बाराहक इतेके बाबाल कुदि मीक जीवा कीस्तोग. * मीट नाक जीवा कीयलाह आतिर, ओसो नना देवुळताहि वातन इनजोर नमलाह आतिर, * अदिहक बाबाल मीक जीवा कीस्तोग.

28 बाबाल इद ब्रुतगा नाक लोहतोग. इंजेक ओसो नना इद ब्रुतून विळिसि बाबानेकेन दायहनन," * इनजोर येसु इतोग.

29 अस्के ओनाड कगयवालोर इतो, "ऊळा, बेद्रम निमा इंजेक पिडम-पडम वळ्हकिहनन, पुन्धि कीयनव पीटोड वेहविन! *

30 इंजेक निमा कतमतविनु पुहनिह इनजोर माक तेळियता. * इनजोर कोनि बोगाय नीक ताल्हकनद गर्ज इले. अदिहक इंजेक माटु निमा देवुळताहि वातिन इनजोर, सेतेम पोयहनोम," इतो.

31 येसु ओरिन इतोग, "इंजेक मीट नमिहनिरा?

32 ऊळाट, इंजेक इद्रमता कगो वायगा, ओसो वातपे मन्हाता, अस्के मीट विरोबटो आयकिर, बोनाड अगिड ओग आयकिर, नाक वागोने विळसकिर. * तेला मति नना वागोन आयोन, बाबाल मात्रम नावा तोळ मन्हातोग.

33 नाक नमिसि मीट सुकमते मनदना इन्जि, इव गोटीड मीक वेहतन. * दुनियातोरा मीक तिपल कीयनुर निटमे, * मति दीरा पोयहट्टु, नना दुनियातून गेल्सतन, * इन्जि येसु इतोग.

17

येसु तनेनाहक देवुळतून ताल्हकिहतोग

1-2 इव गोटीड वळ्हकतस्के, येसु पोगोटा ब्रुतेके ऊळतोग, अह कीस देवुळबाबान वळ्हकतोग, "ए बाबा, नावा हायना कगो एवता. बोरिन निमा नाक इतिन, ओर सवेटोरिहक नना अमेसाता पिसमुळ ईयना इन्जि, * निमा नाक माने-मन्कना पोगोन अदिकर इतदे मन्हाता. * अहलेहका बाबा, नना मीक मान ईयना इन्जि, निमा नाक मान ईमु. *

3 निमा वागोनिन सेतेम देवुळतिन इन्जि नीक पुनदना, ओसो निमा लोहतोग पिसिह केवाल येसु किर्स्टून पुनदना, * इदे अमेसाता पिसमुळ आंडु. *

* 16:10 16:10 7:33; 14:12,28; 16:5,17,28; 17:11,13; 20:17 * 16:11 16:11 12:31; 14:30; 1 योहन 3:8; 4:4 * 16:13 16:13 14:17,26; 15:26; 1 योहन 2:27; 4:6; 5:6 * 16:15 16:15 17:10 * 16:19 16:16-19 7:33; 13:33; 14:18-19 * 16:20 16:20 मार्कल 16:10; लुकाळ 23:27 * 16:20 16:20 लुकाळ 24:41,52; योहन 20:20 * 16:22 16:22 2 कुरितोरे 6:10 * 16:23 16:23 14:13-14; 15:7,16 * 16:24 16:24 15:11; 17:13 * 16:25 16:25 मत्थ्याळ 13:34; मार्कल 4:34; योहन 10:6; 16:29 * 16:27 16:27 14:21,23; 17:22-23 * 16:27 16:27 8:42; 13:3; 17:8 * 16:28 16:28 7:33; 13:1,3; 14:12,28; 16:5,10,17; 17:11,13; 20:17 * 16:29 16:29 मत्थ्याळ 13:34; मार्कल 4:34; योहन 10:6; 16:25 * 16:30 16:30 21:17 * 16:32 16:32 जक्योहिल 13:7; मत्थ्याळ 26:31 * 16:33 16:33 14:27; फिलिपितोर 4:7; कुलुसितोर 3:15 * 16:33 16:33 मत्थ्याळ 5:10-12; 10:22; 24:9; मार्कल 13:13; लुकाळ 6:22-23; 21:12,17; योहन 15:18-21; 17:14; 2 तिमतोरे 3:12; 1 योहन 3:13 * 16:33 16:33 रोम सहरतोरे 8:37; 2 कुरितोरे 2:14; 4:7; 1 योहन 2:13-14; 5:4; तोहचिंतव पोल्लोड 3:21 * 17:1-2 17:1-2 10:28; 1 योहन 2:25; 5:11 * 17:1-2 17:1-2 मत्थ्याळ 11:27; 28:18; लुकाळ 10:22; योहन 3:35; 13:3; इप्सिसतोर 1:20-23 * 17:1-2 17:1-2 7:39; 13:31-32; 17:5 * 17:3 17:3 फिलिपितोर 3:8; इब्रितोर 3:1; 2 पत्र 1:2,3,8 * 17:3 17:3 1 योहन 1:3

4 बेद कबळ निमा नाक कीयलाह ईतिन, अदिन मारिह कीसि, * नना इद बूमतगा नीक मान ईतन. *

5 ए बाबा, इद दुनिया पुटनामुने, बेदम माट इर्वल ऐगे डीसातोरल मतल, अदमे इंजेके नीवा संगे नाक डीसातोग आयलाह ईमु. *

कगयवालोरनाहक पार्तना

6 “बोर मन्कलोरिन निमा इद दुनियातोरगडाहि नाक ईतिन, वेरिहक निमा बेदमतोनिन इन्जि, नना पुम्पिह कीतन. * वेर नीवा मन्कलोर आसि, वेरिन निमा नाक ईतिन. * ओसो वेर नीवा पोल्लोतुन केंजिस, अहलेहका कीतोः. *

7 बेद डीसा, बेद बुदि, बेव पोल्लोड निमा नाक ईतिन, अव कतमे निटम नियगडाहि वातव आंदुड इनजोर, वेरिहक इंजेक तेळियता.

8 बाराहक इतेके बेव गोटिड निमा नाक वेहतिन, अविस्किन नना वेरिहक वेहतन. * नना वेहतस्के वेर अविस्किन पोयतोर, पोसि नना नियगडाहि पेसिस वातन इनजोर, वेर करले पुतोर, ओसो निमाने नाक लोहतिन इन्जि वेर नमतोर.

9 वरेनाहक नना इंजेके नीक ताल्हकिहनन. नना दुनियातोरनाहक ताल्हकोन, मति बोरिन निमा नाक ईतिन, सिरिप औरनाहके ताल्हकिहनन, बाराहक इतेके वेर नीवाये लोकर आंदुर इनजोरे. *

10 बोर बोर नावा लोकर आंदुर, ओर कतमतोर नीवा वने लोकर आंदुर. ओसो बोर नीवा लोकर, ओर नावा वने लोकर. * ओसो वेरा नडुमि नावा डीसा तोहतद मन्हता. *

11 नेटाहि नना इद बूमते ओसो मनोन आयकन. नना नियके वायहनन, * मति वेर इतेके इद बूमतेन मनदुर. * ए पवित्र बाबानिन, बहलेहका माट इर्वल उंद आस महनल, अहलेहका वेर वने उंद पट आयना इन्जि, * वेरिन काप आडा. ओसो निमा नाक नीवा पेरितरा लाव ईतिन, अद लावते वेरिन काप आडा.

12 नना वेरा संगे इद दुनियाते मनेके, नाक ईतद नीवा पेरितरा लावते, वेरिन राका कीदन. * बोग बूळेम आयवाल मन्हतोग, ओग यहुदान विळिसिस, वेरगडाहि बोगे बूळेम आयोग. * ओग बूळेम आयवाना लोप्पा, साब्रमते रासतद पोल्लो करल आयना इन्जि, इव गोटिड आयनाय गावते. *

13 “नना इंजेके नियके वायहनन, बाबा, * मति वेरा जीवाते नावा गिर्दा पूरा निंदना इन्जि, * नना इद बूमते मनेकेने, इव गोटिड वेहतहनन.

14 नना नीवाड पोल्लोड वेरिहक कागहतन. दुनियातोर इतेक, वेरिन कोटि कीसोर मन्हतोर; * बाराहक इतेके, बहलेहका नना इद दुनियातोनिन आयोन, अहलेहका वेर वने इद दुनियातोर आयोर. *

15 निमा वेरिन इद बूमताहि पेहचीम इनजोर ताल्हकोन. मति वेर इद बूमते मनेके, देयहकना मुक्यानगडाहि * वेरिन पिसिह कीम इन्जि, नना नीक ताल्हकिहनन. *

16 बहलेहका नना इद दुनियातोनिन आयोन, अहलेहका वेर वने इद दुनियातोर आयोर. *

17 नीवा सेतम पोल्लोता मेटे, नीके माळना इन्जि, वेरिन अलग कीस तासा. *

18 बहलेहका निमा नाक दुनियातोरगा लोहतिन, * अदमे नना वने वेरिन इद दुनियातोरगा लोहतन. *

19 ओर सेतम पुन्जि, दुनियाताहि अलग ताकना इन्जि, * नना वने इद दुनियाताहि अलग आस ताकिहनन.

सबेटोर विस्वसिरेनाहक पार्तना

20 “नना सिरप वरेनाहके आयो, मति बोर वेरा पोल्लोतुन केंजिसि नाक नमनुर, औरनाहक वने नना नीक ताल्हकिहनन.

21 ए बाबा, बेदम निमा, नना, ऐगे जोळेम आस महनल, अहे और सबेटोर उंद आसि मयगा जोळेम आस मनिर. * अस्के निमा नाक लोहतितन इनजोरे, दुनियातोर पुनदुर.

22-23 निमा नाक लोहतितन, * ओसो बेचोन निमा नाक जीवा कीतिन, अचोने ओरिन वने निमा जीवा कीतिन इनजोर, * दुनियातोर पुनदनेनाहक, * ओर कतमतोर उंद एका आथिर. बहलेहका माट इर्वल उंद आस महनल, अहलेहका ओर वने उंद एका आथिर; नना ओरगा जोळेम आस महनन, * ओसो निमा नयगा. * इदिनेनाहक बेदम निमा नावा संगे उंद आसि, नाक मान ईतिन, अदमे नना ओरा संगे उंद आसि, अदे मान ओरिहक ईतन. *

24 “बाबा, ओरिन निमाने नाक ईतिन. ओर नावा डीसातुन ऊळनेनाहक, बेगा नना दायहनन, अगाने ओर वने नावा संगे मनदना, इदे नावा विचर आंदु. * अद डीसा निमा नाक ईतिन बाराहक इतेके, दुनिया पुटनामुनेने नाक जीवा कीतिन. *

25 “ए सेतमतोग बाबानिन, * नीक दुनियातोर पुनोर; * मति नना नीक पुहनन. ओसो निमा नाक लोहतितन इनजोरे, नाक नमवालोर वने पुन्हतोर.

26 बेदम निमा नाक जीवा कीचनिन, अदमे वेर वने जीवा केवालोर आयना. ओसो नना वने वेरगा जोळेम आस मनदना इन्जि, नना नीक ओरिन पुन्पिह कीसीतन, ओसो कीसोर मनदकने, * अह इन्जि येसुना पार्तना मारता.

18

येसुन हक्कलाह पोयतहतोर

(मत्थ्याल 26:47-57; मार्कल 14:43-54; लूकाल 22:47-53)

- * 17:4 17:4 4:34; 19:28 * 17:4 17:4 13:31; 14:13 * 17:5 17:5 7:39; 13:31-32; 17:1-2,24; 1 पत्र 1:21 * 17:6 17:6 17:26 * 17:6 17:6 17:9 * 17:6 17:6 तोहचीतव पोल्लोड 3:10 * 17:8 17:8 6:68; 8:26,40; 12:49; 15:15; 17:14 * 17:9 17:9 17:6 * 17:10 17:10 16:15 * 17:10 17:10 2 तिसलुनितोर 1:10 * 17:11 17:11 7:33; 14:12,28; 16:5,10,17,28; 17:13; 20:17 * 17:11 17:11 13:1 * 17:11 17:11 17:21-23; रोम सहरतोर 12:5; गलातितोर 3:28 * 17:12 17:11-12 यहुदाल 1 * 17:12 17:12 6:39; 10:28-29; 18:9 * 17:12 17:12 देवकुटाड पाटाड 41:9; यौहन 13:18 * 17:13 17:13 7:33; 14:12,28; 16:5,10,17,28; 17:11; 20:17 * 17:13 17:13 15:11; 16:24 * 17:14 17:14 मत्थ्याल 10:22; 24:9; मार्कल 13:13; लूकाल 21:17; यौहन 7:7; 15:18-20; 1 यौहन 3:13 * 17:14 17:14 8:23; 15:19; 17:16; 1 यौहन 4:5 * 17:15 17:15 देयहकना मुक्यानगडाहि मोदुल कागिते “लावदिनाहि”. * 17:15 17:15 मत्थ्याल 6:13; लूकाल 22:31-32; 1 यौहन 5:19 * 17:16 17:16 8:23; 15:19; 17:14; 1 यौहन 4:5 * 17:17 17:17 8:32; 17:19; इपिसुतोर 5:26 * 17:18 17:18 3:17; 10:35-36; 11:42; 17:3,21-23,25 * 17:18 17:18 मत्थ्याल 10:16; लूकाल 10:3; यौहन 4:38; 20:21 * 17:19 17:19 इब्रितोर 10:9-10; 1 यौहन 3:3 * 17:21 17:21 10:38; 14:11,20; 17:11,23; 1 यौहन 1:3 * 17:22-23 17:22-23 3:17; 10:35-36; 11:42; 17:3,18,21,25 * 17:22-23 17:22-23 14:21,23; 16:27 * 17:22-23 17:22-23 तोहचीतव पोल्लोड 3:9 * 17:22-23 17:22-23 पिलिपितोर 2:1-2 * 17:22-23 17:22-23 10:38; 17:11,21; 1 कुरिततोर 6:17 * 17:22-23 17:22-23 1:14; 17:24; रोम सहरतोर 8:30; 2 तिसलुनितोर 1:12; 1 यौहन 4:17-18 * 17:24 17:24 12:26; 14:3; 2 कुरिततोर 3:18; 5:8; 1 तिसलुनितोर 4:17; 1 यौहन 3:2 * 17:24 17:24 17:5; 1 पत्र 1:21 * 17:25 17:25 तोहचीतव पोल्लोड 16:5 * 17:25 17:25 7:28; 8:19,55; 15:21; 16:3; 1 यौहन 3:1 * 17:26 17:26 17:6

1 इचोन वळ्हकिसि, येसु तनाड कगायवालोरा संगे पेतसोग, पेसिसि किद्रोन इनदनद लपातुन वेंडिसि, अवर बाजे अतेर. अगा जयतुन मराड ओसतद उद वाळूम मता, अगान ओर नेडतेर.*

2 येसु ऊक-ऊके तनाड कगायवालोरा संगे अद जागते कलियिदोग,* अदिहक ओन कोटेतोरा कयदे पोस एवाल यहुदाहक वने, इद जागा एर्का मता. (येसु अदे जागातगा दोर्कनोग बहे इन्जि यहुदाल पुतोग.)

3 अदिहकु पेर्माँल ओसो पस्सिर, वेर लोहतेर पहरातेर, ओसो रोम राजेमतेर सीपयकना उंदि पल्टन, वेर सबेटोरिन यहुदाल अगा तोहचोर ततो. वेर सोहळाड, कदिस्क ओसो वीसाड पोसि अगा वातेर.

4 नाक बाताल आयनद मन्हाता इन्जि, येसु कतम पुन्जिये मतो. * पया ओग ओरा मुनेह वासि, “मीट बोन पर्हकिहनिर?” इनजोर ओरिन ताल्हकतो.ग.

5 अस्के ओर “नासरेत नाटेनोग येसुन पर्हकिहनोम,” इनजोर इतोर. अस्के येसु ओरिन इतोग, “ओनन ननान आंदन!” (अस्के ओन नाळेह कीस पोस एवाल यहुदाल वने, ओरा संगे अगान निच मतेर.)

6 येसु ओरिन ओनन ननान आंदन इनजोर इतस्के, ओर पेके गुचिसि, पेत वेळ्किस अरतेर.

7 पया येसु ओसो ओरिन ताल्हकतो, “मीट बोन पर्हकिहनिर?” ताल्हकतस्के “नासरेततो येसुन पर्हकिहनोम,” इन्जि ओर इतोर.

8 “नना मीक ओनन आंदन इनजोर वेहतन अले! नाक पर्हकिहनिर इतेके, वेर नावा संगे मनवालोरीन विळसाटु,” इन्जि येसु ओरिन इतोग.

9 “बोरिन निमा नाक ईतिन, ओरगडाहि वागो वने लेसोग आयनोग,” इद्रम येसु मुने देवुळबाबान वळ्हकिस मतो, अद पोल्लो करल आयलाहि, वेरिन विळसाटु इतोग.*

10 सिमोन पत्रुनग उद दाळो कसेग मता, ओग अदिन तेंडिसि, मोदुल पेर्माना ओर्युलतोन वागोन कोटलाह, अद कसेटे इतोग; अद कसेगि ओग ओर्युलतोन तिन्ळ केवदुन पोडोह देगनाह दल्यता. (ओग ओर्युलतोन पेदिरि माल्कोसि आंद.)

11 अस्के येसु पत्रुन इतोग, “नीवा कसेटुन दाळोतगा तोमका, रा! बाबाल नयेनाहक तासतद तिपलतुन, नना मुर्तिय एनोन आयकना?” इतोग.*

12-13 पया अगा वातेर सीपयक, ओरा मुक्क्याल, ओसो मंदिरता पहरातेर, वेर सबेटोर येसुन पोस दोहचि, ओन मुने अनाल इनवानगा ओतेर. बाराहक इतेके अद वर्सा मोदुल पेर्माँल कयपाल इनवाल मतो, वेनाय मामाल अनाल आंदोग, (ओग मुनेतोग मोदुल पेर्माँल आंदोग).*

14 “वागो मन्कल लोकरेनाहक हायना, इवटेन मावा पायदा आयगा,” इद्रम इन्जि, यहुदिराड पेदल्किन मुने वेहच मतो, ओग वेगे कयपाल इनवाल आंदोग.*

पत्रु येसुन पुनोन इन्हातेग

(मत्याल 26:69-70; मार्कल 14:66-68; लूकाल 22:55-57)

15 पया सिमोन पत्रु ओसो दुस्रो गगायवाला*, वेर इव्दु येसुना पयाह पयाह दायलाह आतेर. दुस्रो गगायवान मोदुल पेर्माँल पुताहकु, येसुना संगे ओर ओनु पेर्माना रेसातगा नेडलाह इतेर.

16 मति पत्रु इसि, पलत अगदगा निच मतो. अदिहकु पत्रुना संगतोग मोदुल पेर्माना पुतोग मताहकु, मल्स पलत वासि अगदगा राका मनदनद पिलातुन वेहतोग, अद पया ओर पत्रुहक लोप्पा ओळियलाह इता.

17 अस्के अद राकातद ओर्युल लेया पत्रुन इता, “निमा इका ओग मन्कना कगायवानिने बहे, एय?” इनजोर ताल्हकता. अस्के “एंह-एंह, नना आयोन!” इन्जि पत्रु तान इतोग.

18 अद तकने इडम मता, अदिहकु ओर्युलतेर ओसो मंदिरता पहरातेर, इर्किना किस नीर्विह कीसि, आगसोर निच मतेर. अस्के ओरा नडुम पत्रु वने निचि, किस आगसोर मतो.ग.

पेर्माना मुनेह येसुना बयन

(मत्याल 26:59-68; मार्कल 14:55-65; लूकाल 22:63-71)

19 इद्रम आनेके, मोदुल पेर्माँल येसुन तनाड कगायवालोरा लोप्पा, ओसो तना काहमुळता लोप्पा ताल्हकतो.ग.

20 येसु ओन इतोग, “नना कतमतोरा मुनेह पिडम-पडमे वळ्हकतन.* नना कुस्केना बातय वळ्हकोन, मति वेगा सबेटोर यहुदिर कलियिदुर अगा, इतेके पार्तनाताड लोहकने आयि, मंदिरते आयि, इद्रमताड जागने नना अमेसा काहन्दन.*

21 अह आसि, नाक बाकिया ताल्हकिहनिर? नना बाताड काहतन, अदिन बोर कैजतेर, ओरिहक एर्काय मन्हाता. ओरिने ताल्हकिस ऊळा,” इन्जि येसु इतोग.

22 येसु अह इतस्के, अगा निच मनवाल मंदिरता पहरातेर ओर्वांग, येसुन चेट इनाह चापुळ इतोग,* इसि इतोग, “निमा मोदुल पेर्मान इह बह इहनिन?” इतोग.

23 “नना बेदाय गल्लि पोल्लो वळ्हकतन इतेके, बाताल गल्लि वळ्हकतनो, अदिन वेहा. मति करल वळ्हकतन इतेके, निमा नाक बाराहक नल्हतहनिन?” इन्जि येसु इतोग.

24 अस्के अनाल इनवाल पेर्माँल तना अने, मोदुल पेर्माँल कयपानके, येसुन दोहतदिन लेहवाये, अहे लोहचीतोग.

पत्रु ओसोवने येसुन पुनोन इन्हातेग

(मत्याल 26:71-75; मार्कल 14:69-72; लूकाल 22:58-62)

25 पया सिमोन पत्रु किस आगसोर निच मतस्के, ओर ओन ताल्हकतेर, “बह, निमा वने ओनाडे कगायवानिना?” इतस्के, “एंह-एंह, नना आयोन,” इनजोर पत्रु कैगम आतोग.

26 अगा निच मनवालोरागा मोदुल पेर्माना ओर्वांग ओर्युलतोग मतो, पत्रु मुने बोना केवदुन डायिस मतो, ओनाय जीवातोग वेग आंदोग. पया ओग पत्रुन इतोग, “नीक बह नना ओना संगे जयतुन मराना जागातगा मतिन अस्के ऊळोन, डी?” इतोग.

27 तेला मति पत्रु “एंह-एंह, नना आयोन,” इनजोर पका कैगम आतोग. अदे गट्काते तलाकोग कूसता.*

गुमसिना मुनेह येसु

(मत्याल 27:11-21; मार्कल 15:1-11; लूकाल 23:1-18)

* 18:1 18:1 मत्याल 26:30,36; मार्कल 14:26,32; लूकाल 22:39 * 18:2 18:2 लूकाल 21:37; 22:39 * 18:4 18:4 6:64; 13:1,11 * 18:9 18:9 17:12 * 18:11 18:11 मत्याल 20:22; 26:39; मार्कल 14:36; लूकाल 22:42 * 18:12-13 18:12-13 लूकाल 3:2; ऋथिर 4:6 * 18:14 18:14 मत्याल 26:3; यौहन 11:49-50; ऋथिर 4:6 * 18:15 18:15 दुस्रो गगायवाल वेल्साटोरा विचतेर ओग कगायवाल, इद पुनकतुन रासवाल योहनिने आंदोग. * 18:20 18:20 7:26; 8:26 * 18:20 18:20 मत्याल 4:23; 26:55; यौहन 6:59 * 18:22 18:22 19:3; ऋथिर 23:2 * 18:26 18:26 18:10 * 18:27 18:27 13:38

28 पया यहूदिराड पेदल्क पडवियनामुनेने, येसुनु कयपानगुडाहि रोम सर्करतोम गुमसि, पिलाति इनवानगा ओतोर.† माकु आवना पंडुमता पोल्वाते, लोहकने कृष्य तिनदना मन्हता, (अगा दुस्रा जाततोलोनो अतेके,) माट कळवोग आयकल इन्जि, ओर गुमसिना लोता लोप्पा नेडोर.*

29 अदिहक पिलाति लोता पलत पेसिस ओरिन इतोम, “मीट वेग मन्कना बेद कसूर तासिह्निर?”
 30 ओर पिलातिन इतोर, “वेग कसुरतोम आयवेके, माट वेन नियके पोस तवोम आवेरोम, महरज,” इतोर.
 31 “अह इतेके मीट वेन ओसि, मीवाड अडोड मतपु, वेना नेयम कीम्हट्टु,” इन्जि पिलाति इतोम. अस्के यहूदिराड पेदल्क इतोर, “(मावा अडोना उरुते, ओन हळकना गावले; मति) मीट रोम सर्करतोरिरे माकु बोनाय हळकनद नेयम कीयलाह अदिकर एविर!” इतोर.
 32 (येसु तना बेद हामुरते हायवाल मतोम, अदिन वेहतहपा बेव पोल्लोड वळ्हकिस मतोम, अव करल आयनेनाहक, इह आता.) (बाराहक इतेके सिरप रोम सर्करतोरिरे हळकनागुटातासिक्सा कीस हळ्किदुर.)*

33 अस्के पिलाति लोता लोप्पा अन्जि, येसुनु तनगा केयिस ताल्हकतोम, “बह, निमा यहूदिरा राजानिना?” ताल्हकतोम.
 34 “इद पोल्लो नीवाय विचरते ताल्हकहिनिना, आयवेके यहूदिर नीक वेहताहकु ताल्हकहिनिन?” इन्जि येसु इतोम.
 35 “निमा नाक यहूदिरा लोप्पा बाराहक ताल्हकहिनिन? नना यहूदि जाततोनना? नीवाय लोकर, नीवाडे: पैर्मालोर कोनि, नीक नयके पोस ततोर. निमा बेद कसूर कीतिन?” इनजोर पिलाति येसुनु इतोम.

36 येसु इतोम, “इद दुनियातोर नाक राजाल केवोर. नावा राजेम इद दुनियाता मन्ज मतेके, नना यहूदिराड पेदल्कना कयदे अरयनायो इनजोर, नावा सेवा केवालोर लळय कीस मनेर. मति नावा राजेम इद ब्यता आयो,” इतोम.
 37 अस्के पिलाति ओन इतोम, “अह इतेके निमा राजानिना?” येसु ओन इतोम, “निमा इहनिन, अहे. सेतेमता लोप्पा वेहतलाहे, नना इद बूमते पुट वातन.* ओर सेतेमते ताकिह्नोर, ओर नावाड पोल्लोड केंजिह्नोर,” इतोम.
 38 “सेतेम इतेक बातालि, ओर पुन्हतोर?” अह इनजोर पिलाति लोताहि ओसो पलत पेसिसि, यहूदिराड पेदल्किन इतोम, “नाक वेनगा बातय कसूर दिसो.*

39 मति आवना पंडुमता दियाते, जेलते मनवाल वगोन नना विळसन, इद्रम मीवा रीत मन्हता. अदिहक मीट इहनिन इतेके, नना मिथेनाहकु यहूदिरा राजान विळसकन,” इन्जि ओरिन इतोम.
 40 अस्के ओर पका केयिस-केयिस इतोर, “वेन विळसमा, मति मथेनाहक बरबसिन विळसा!” (बरबसि इनवाल बेरा डाकु आंदोग, ओग जेलते मतोम.)*

19

येसुनु हळकनागुटाता सिक्सा ईस्तोर
 (मत्याल 27:22-30; मार्कल 15:12-19; लूकाल 23:20-25)

- 1 पया पिलाति येसुनु जूताते नल्हता वेहतोग.*
- 2 पया सीपय्कु कोयेना गीळ पंडिसि, ओना तलातगा गळम कीतोर, कीसि डुंगा पंड रंगता जगा (राजाल केगतपु) ओन केपिह कीतोर.
- 3 अह कीसि ओर पास्कलाह आतोर, “जोहर यहूदिरा राजानिन!” इन्जि, ओन चापूळ वने ईदुर.*
- 4 पया पिलाति ओसो पलत पेसिसि लोकरुन इतोम, “ऊळाट, ओनगा नाक बातय कसूर दोर्को, इद मीक तेळियना इन्जि, नना ओन मियके पलत पेहच ततहनन.*
- 5 अस्के येसु कोयेना गीळ ओसो डुंगा पंडलेहकाडा जगा केमि, पलत पेसतोम. अस्के “इंजेके वेग मन्कन ऊळाट!” इन्जि, पिलाति ओरिन इतोम.
- 6 ओन ऊळिस पैर्मालोर ओसो मंदिरताड पहरातोर “ओन हळकनागुटातागे वेळ्हा, हळकनागुटातागे वेळ्हा!” इनजोर केयतोर. अस्के पिलाति ओरिन इतोम, “आयो, मीटे ओसि ओन वेळ्हाट! नाक इतेके, ओनगा बेदे कसूर दोर्को,” इतोम.*
- 7 अस्के (माक ओन हळकलाह अदिकर इले इनजोर पुन्जि) यहूदिर ओन इतोर, “मावा साङ्गमताड अडोड मन्हताड, अव अडोड वेहतपु, वेगु नना देवळ्हात मगानन इनजोर इताहकु, वेग हायनाय गावले.”*
- 8 इद पोल्लोतुन केंजिसि, पिलाति पकाय रेयतोग.
- 9 अस्के पिलाति ओसो तना लोता लोप्पा, येसुनु ओसि ओन इतोम, “निमा बेगडाहि रेगतिन, बह पुटटिन, डा?” इन्जि ताल्हकतोम. मति येसु इतेक बातय वळ्हकोम.
- 10 “निमा नावा सोगे वळ्हकविना? नीक विळसनद अदिकर नाके मन्हता, ओसो हळकनागुटातागे वेळ्हतनद अदिकर नाके मन्हता इनजोर, बह निमा पुनविना?” इन्जि पिलाति येसुनु इतोम.
- 11 येसु ओन इतोम, “नीकु देवुळ्हाहि ईतद अदिकर लेवेके, नावा पोगोन नीवा बेदे अदिकर इले आस मनालि.* अदिनेनाहकु बोग (पैर्माल पुन्जि-वेन्जि) नाक नीवा कयदे इतोम,* ओगो नीकाय वीळिसि वेल्ला पापम कीतोग.”*
- 12 इदिन केंजिसि, पिलाति येसुनु विळसलाह ऊळसोरन मतोम. मति यहूदिर इतेके, कियोग-मुयोग केय बोटोर, “निमा वेन विळसतिन इतेके, रोम राजेमता कय्सर राजाना अडम आतिन; (ओनगा माट नीवा रिपोट कीकोम). बोग नना राजानन इन्हतोम, ओग कय्सरना अडमतोगु,” इनजोर इतोर.*
- 13 इव पोल्लोन केंजिसि, पिलाति येसुनु पलत पेहच ततोम, तचि नेयम कीयनद कुर्सते ओग उदतोम. इद कुर्स गोळा इनदनद जागतागा मता (तान इन्जि पोल्लोते “गळ्बता” इन्हतोर).
- 14 अद दिया आवना पंडुमतेनाहक तयर आयनद दिया मता, जोक-जोक नेक निच मता.* अस्के पिलाति यहूदिरिन पास्कतप इतोम, “ऊळाट, वेग मीवा राजाल!”

† 18:28 18:28 रोम राजेमता बेरोम राजाल तना राजेमता उंड-उंड पट्टन ताकिह कीयलाह, पट्टुहक अेबिन तासिदोग, ओन गुमसि इदुर. * 18:28 18:28 मत्याल 8:8-9; लूकाल 7:6; यौहन 4:9; बळभिर 10:28; 11:3; गलातितोर 2:12 * 18:32 18:32 मत्याल 20:19; 26:2; मार्कल 10:33-34; लूकाल 18:32-33; यौहन 3:14; 8:28; 12:32-33 * 18:37 18:37 1:14; 8:14; तोहवीचय पोल्लोड 1:5; 3:14 * 18:37 18:37 8:47; 1 तिमोति 6:13; 1 यौहन 4:6 * 18:38 18:38 19:4,6 * 18:40 18:40 बळभिर 3:14 * 19:1 19:1 मत्याल 27:26 * 19:3 19:2-3 मत्याल 27:27-30; मार्कल 15:16-19; यौहन 18:22 * 19:4 19:4 लूकाल 23:4; यौहन 18:38; 19:6 * 19:6 19:6 लूकाल 23:4; यौहन 18:38; 19:4 * 19:7 19:7 5:18; 10:33 * 19:11 19:11 रोम सहरतोर 13:1 * 19:11 19:11 मत्याल 20:17-19; लूकाल 18:32; बळभिर 2:23; 3:13 * 19:11 19:11 18:13,28-30 * 19:12 19:12 लूकाल 23:2-3; यौहन 18:33-37 * 19:14 19:14 अदे दिया, पेसुळि 12:6 वेहनपु, पंडुमतेनाहकु मोक आमनव गोरपिलान अस्किदुर. येसुलेमते वेल्लाय मुल पंडुमतेनाहक वाताहक, यहूदि ब्रय्यालोर नेक नितरड इतेके पोळ्ट अनाहजोम, लोकराड गोरपिलान अस्कसोरन मंदुर. इतेके मंदिरता गोरपिलान अस्किहपाये, येसुना हामूर आता. येसुये “मोक आयावाल देवुळ्हाता गोरपिलालेहकाडोग” इन्जि सीता कीम्हट्टु (इद पोल्लो 1:29 अगा दोर्किह्ता).

15 अस्के ओर केयतोर, “वेन ओम! वेन ओम! हक्कनागुटातगा वेळ्हा!” इनजोर इतोर. ✪ अस्के पिलाति ओरिन इतोग, “नना मीवा राजानु हक्कनागुटातगा वेळ्हातलाह उकुम ईकना?” अस्के पेर्मालोर इतोर, “कय्सर राजान विळिसिसि, माक बोगे राजाल इलेन!”
16 (ओरा पोल्लो केंज पावाहकु,) आक्रिते पिलाति येसुन हक्कनागुटातगा वेळ्हातलाह, ओरा कयदे विळिसिसीतोग.

येसुन हक्कनागुटातगा वेळ्हातहतोर

(मत्थ्याल 27:33-44; मार्कल 15:22-32; लुकाल 23:33-43)

सीप्यक पया येसुन पोसि ओतोर.

17 येसु तना हक्कनागुटातुन कांजिसि, तला-टाप्रा इनदनद जागातगा एवतोग (इब्रि पोल्लोते अद जागातुन “गुल्गुता” इन्हतोर).
18 अगा (ओर ओनाड केगताड गेदेड कुळ्हचि,) ओन हक्कनागुटातगा दोहचि, मोल्लाड कोहकिंसि वेळ्हातोर. ✪ ओसो येसुन वेळ्हातस्के, इर्वर कसुरतोरिनु, येसुन नडुम कीसि, इके ओर्विन, अके ओर्विन, हक्कनागुटातगा वेळ्हातोर.

19 पया पिलाति, “वेग नासरेतोग येसु यहदिरा राजाल” इन्जि, इद्रमता कसुर तोहतनद बलाते रासिसि, येसुन वेळ्हातद गुटातगा कोटलाह वेहतोग.
20 येसुन वेळ्हातद जागा सहरता एरे मताहकु, पंडुमतुहक वातोर् बेल्लाटोर यहदिर अद बलातुन अर्विदुर. अद इब्रि, युनानि ओसो रोमि, इव मंड बासाने रासतद मता.

21 अदिहके यहदिराड पेर्मालोर पिलातिन इतोर, “ ‘यहदिरा राजाल,’ इनजोर रासमा, मति ‘नना यहदिरा राजानन, इद्रम इतोग,’ इनजोर रासा,” इन्जि पेर्मालोर कट्टला कीतोर.

22 अस्के पिलाति इतोग, “इंजेके नना रासतेन, रासतन. अहे मनि!”

23 सीप्यक येसुनु हक्कनागुटातगा वेळ्हातोर अस्के, ओनाड गेदेड पोयतोर, अह कीसि वागोहक-वागोहक उंद-उंदि, इद्रम नालुड बाटाड कीतोर. ओर ओना लोप्पाडा आडतुन वने पोयतोर. अद आडि कोटटद इले, मति पीगोटाहि काल्कनगा एवनाहि, पूरा अहेतद मता.

24 अदिहक ओर सीप्यक तमतमाय इतोर, “तेन माटु अहवव, मति इद आडि बोना नसिबते मन्हातायो, तेन माट सीटिड वाटिस ऊळकल, रा!” इतोर. इन्जि ओर अहे कीतोर. ओर अह कीतस्के, साङ्गमते मुने रासतद पोल्लो करल आता, अद साङ्गम इह मन्हाता:

ओर नावाड गेदेड तमाय तूसतोर,

ओसो नावा आडतेनाहकु सीटिड वाटोर. ✪

25 हक्कनागुटाता एरे येसुना तलोगि, ओसो तमकूचि, ओसो कोलपाना मुते मरियालि, ओसो मगडला नाटेनद मरियालि, इव अगान निच मताड. ✪

26 अस्के बोन येसु पका जीवा कीतोग कागयवाल[†] इन्हतोर, ओगु येसुना तलिना बाजे निच मतोग. ओर इर्विरिन ऊळिसि, येसु तना तलिन इतोग, “वेग ऊळा बाधि, इंजेटाह नीवा मगि!”

27 पया ओग कागयवान इतोग, “ऊळा, इंजेटाहि इद नीवा यायाल आंदु,” अस्केडाह पया येसुना तलिन, ओगु तना लोन ओसि अय कीतोग.

येसुना हामुरि

28 अस्के पया, नावा कबळतुन नना कतम मारिह कीतन इन्जि, येसु पुतोग. ✪ अस्के, साङ्गमते रासतद पोल्लो करल आयना इन्जि, “नाक एग उनडा वसता,” इनजोर इतोग.

29 अगा ओयतद अंगुर जोमाते निहच मतद उंदि अळ्का मता. इनजोर ओर अद अळकातगा बूबिलतुन मुळ्हचि, बळ्गातगा[‡] तासिसि, येसुना तोड एरे ओसि, ओन ओयतद अंगुर जोमा ऊहतोर. ✪

30 अस्के येसु तानु ऊतिसि, “नना नावा कबळतुन कतम मारिह कीतना!” इनजोर इतोग. अह इतस्के, इळ्ळन तला वहचि, ओग हातोग. ✪

31 इमा दिया वारमता पोल्वादिशा मता (अद पोल्वादिशा इतेके, आवना पंडुमता बेहरा पोल्वादिशा आंदु). (यहदिराड अडोड वेहतपु.) पोल्वादिशायते हक्कनागुटातगा सेताड मनदलाह पोलोड; ✪ अदिनेनाहकु ओराड पेदलकु पिलाति गुमसिनगा वासि, “(ओर मुवुरा जीवा चट्टिपट अनि इनजोर,) ओराड काल्किन ओहचि, सेतान रेहता वेहा,” इन्जि ताल्हकतोर.

32 अस्के गुमसि वेहताहकु, सीप्यक वासि, येसुना संगे वेळ्हाच मतोर ✪ इर्वुराड आसि काल्किन ओहहतोर.

33 मति येसुनागु एवतोर अस्के, वेग हातदिन ऊळिसि, वेनाड काल्किन ओहहोर.

34 मति येसु निटम हातोग इनदलाहि, ओर्वोग सीपय येसुना सेंकातुहकु गोकते कोटटोग, अस्के चटने नेतुरि ओसो एग वाडता. ✪

35 इद पुस्तकतुन रासवाल कुदि अदिन ऊळ्तोग, ऊळिसि मीट येसुन नमना इन्जि वेहतहतोग. ✪ (देवळ लोहतोग राजाल येसुना लोप्पा) इद ओना साक्सि करलताये आंदु इन्जि, ओन्क एकाये. ✪

36-37 ओना उंदाय बोकातुन ओहोर आयनुर, ✪ ओसो ओन कोटटोर ओन ऊळनुर ✪ इनजोर, देवळ लोहवाल पिसिह केवाना लोप्पा, साङ्गमते रासिस मन्दवच इव पोल्लोड करल आयना इन्जि, येसुहक इह आता.

येसुन गुमयातगा तासिहतोर

(मत्थ्याल 27:57-61; मार्कल 15:42-47; लुकाल 23:50-56)

38 इव गोटिड आतापया, अरिमतेया नाटेनोग ओर्वोग, योसेपि इनवाल, पिलातिनगा अन्जि, “येसुना सेतातुन पोहतलाह ओयकनु,” इनजोर ताल्हकतोग. (वेग योसेपि इतेके यहदिराड पेदल्लिन रेयिसि, येसुनु कुस्क्ने नमिदोग.) ✪ अस्के गुमसि पिलाति ओम्हट इनजोर इताहकु, ओर पया येसुना सेतातुन रेहचि ओतोर.

39 योसेपना संगे निकोदेमि इनवाल वने, येसुन पोहतलाह वातोग. (वेगे कोनि मुने उंद दिया नक्का, येसुन कलियलाह वास मतोग.)^S वेगु सेतातुन ओकलाह डेडा वीसा मंडु (33) किलोड, गब एस्कनद मराता पिडि ओसो अतनेय, काल्वा कीसि तव मतोग. ✪

40 यहदिरा पोहतना उरुते, हामुर-गेदिनाग इद काल्वा कीतद अतर्नेयदनु सलिसि, येसुना सेतातुन ऊहंतोर.

✪ 19:15 19:15 लुकाल 23:18; बळयिर 13:28 ✪ 19:18 19:18 बळयिर 2:23 ✪ 19:24 19:24 देवळताड पाटाड 22:18 ✪ 19:25 19:25 मत्थ्याल 27:55-56; मार्कल 15:40; लुकाल 23:49 † 19:26 19:26 येसु पका जीवा कीतोग कागयवाल बेल्लाटोर साङ्गमपूरा विचरते ओग कागयवाल, इद पुस्तकतुन रासवाल योहनिचे आंगंग. ✪ 19:28 19:28 4:34; 17:4 ✪ 19:29 19:29 बळ्यातगा मोदुल कागिदते, “एजोव इनदन्द जपता कांदातगा”. ✪ 19:29 19:28-29 देवळताड पाटाड 69:21; मत्थ्याल 27:48; मार्कल 15:36; लुकाल 23:36-37 ✪ 19:30 19:30 मत्थ्याल 27:50; मार्कल 15:37; लुकाल 23:46 ✪ 19:31 19:31 ब्यवस्थाविकरण 21:22-23; योहो 8:29; 10:26-27 ✪ 19:32 19:32 19:18 ✪ 19:34 19:34 1 योहन 5:7-8 ✪ 19:35 19:35 20:31 ✪ 19:35 19:35 15:27; 21:24; 3 योहन 12 ✪ 19:36-37 19:36-37 पेसुमळि 12:46; गिनती 9:12; देवळताड पाटाड 34:20 ✪ 19:36-37 19:36-37 जकर्याह 12:10; तोहचीतव पोल्लोड 1:7 ✪ 19:38 19:38 7:13; 9:22; 12:42; 20:19 S 19:39 19:39 अदय 3 ऊळ्ळद. ✪ 19:39 19:39 देवळताड पाटाड 45:8; मार्कल 16:1

41 यूसुन वेळ्हच मतद जागातगा, मराना पेंदाता उंद वाळुम मता. अगाने उंदि बेरा आदतगा, मन्कन पोहतलाह पूना पांजा तर्वतद मता. अद गुमयाते मुने बोने पोहवाय मतो.

42 अद गुमया एरे मताहकु, येसुन अगान पोहतो, * बाराहक इतेके यहूदिरा पोल्वादिया गय्क इतेके सूह आयना मता, (दुसा जागा पर्वकलाह मोका इले आसि).*

20

येसु मल्लस जीवा अरयह्तोग

(मत्याल 28:1-9; मार्कल 16:1-9; लुकाल 24:1-10)

1 मूंड दियाने, इतेके वारमता सुनेता दिया ऐतारम, * कोग कूसेड पिडपड आयनामुनेने, मगडला नाटेनद मरियाल इनदनदु, गुमयातगा वाता. अस्के गुमयाता आदगुहक तिळ्ळप कीस मतद बंडा, ओर्के तेंडिस मतद तान्क दिसता.

2 अस्के सिमोन पत्रुनके ओसो येसु पका जीवा कीतोग कागयवानके, अद वित वाता, वासि इता, “ओरु सामिना सेतातुन गुमयातगडाह ओतो, ओसो अदिन बेगा तासतोरो, अद माक तेळियो” इता.

3 इदिन केंजिसि, ओर इवूर गुमयातके दायलाह पेसतो.

4 अस्के ओर इवूर आसि ऐगे वित बोटटोर. इह वितेड, अह वितेड, पत्रुना तोळतोग गुमयातगा मुने एवतो.

5 एव्जि, ओल्लिस ऊळनेके, ओन्क सिरपि हामुर-गेंदेड अर्स मतव दिसताड, मति ओग लोपा नेडोग.

6-7 गळ्ळ मनेके, सिमोन पत्रु वने ओना पयाह एवतो. एव्जि तुर्ने लोपा नेडतोग, नेडिसि हामुर-गेंदेड अरतविन ऊळतोग. ओसो सेताता तलातगा ऊर्हच मतद दुपटि, * हामुर-गेंदिना ऐ इले, मति ओर्केडा बाजे गीळ आसि अर्स मतदिन ओग ऊळतोग.

8 पया दुग्रो कागयवाल वने लोपा नेडिसि अविन ऊळतोग, ऊळिसिये येसु जीवा अरतो ग इन्जि, विस्वस कीयलाह आतोग.

9 बाराहक इतेके येसु हामुरताहि ओसो जीवा अरयनद गावले, इद्रम साङ्गमते रासिस मतद पोल्तो, ओरिहक अचानाहि तेळियवाय मता. *

10 पया ओर इवूर मल्लिस, तमाड लोहक अतो.

11 अचोटेने मरियालि (गुमयातेह मल्लस वाता,) अगाने अळसोर पलते निच मता. पया अळसोर-अळसोर, अद गुमयातेह माळिकस ऊळता.

12 ऊळत्सके, येसुना सेतातुन तासिस मतद जागते, पोळदलेहका मांजतप पांङ्गि गेंदिड केगावु रेंड देवतुलकु उद बारा तलावडातेके, उंद बारा कालवडातेके, उदिस मतव तान्क दिसताड.

13 अव पया तान इताड, “बाराहक अळयहनिन बायि?” इताड. “ओरु नावा सामिना सेतातुन ओतो, ओस अदिन बेगा तासतोरो, पुनो इनजोर अळयहनन,” इन्जि मरियालि अविस्किन इता.

14 अह इन्जि अद पेके मल्लस ऊळता, मल्लस ऊळनेके, अगा येसु निच मतद तान्क दिसतोग. मति ओग येसुये इनजोर अद पुनो. *

15 अस्के येसु तान इतो, “बाराहक अळयहनिन? बोन पर्वकिहनिन?” ओग वाळुमतुन ऊळेवाळे केवाल मनदनोग बहे इन्जि, ओन इता, “दादा, निमा ओना सेतातुन इगडाह ओतेके, तान बेगा तासतिन, इद नाक वेहा. अस्के नना अदिन ओसि, (ओसो बेस पोहतकन),” इता.

16 येसु पया तान “मरिया!” इनजोर केयतोग, अस्के अद पेके मिळिन्दस येसुन पुता, पुन्जि ओन इन्जि पोल्तोते “रबोनि!” (इतेके “नावा गुरू”) इनजोर इता.

17 अस्के (मरियालि ओनाड काल्क अरताहकु,) येसु इतो “नावाड काल्किन ओगडिस मनमा मरिया, बाराहक इतेके नना इका वने बाबानेके पोगोन अनोने. मति निमा मावोर कागयवालारेके अन्जि ओरिन वेहा, “मीवा-नावा बाबानेके, * मीवा-नावा देवुळतेके नना पोगोन दाय्हनन,” इन्जि येसु तान वेहतोग.

18 अस्के मगडला नाटेना मरियाल अन्जि, “नना येसुसामिन ऊळतन, ओग नाक इद्रम-इद्रमताड गोटिड वेहतोग,” इनजोर अद ओर कागयवालोरिहक वेहता. *

येसु तनाड कागयवालोरिहकु दिसिह्तोग

19 अदे ऐतारमता दिया मूलत्सके, यहूदिराड पेदल्लिन रेथिसि, * ओर कागयवालोर अरातगा तेलप केहच तालम ईसि मकिस मनदहपा, येसु अगा वासि लोपा नेडतोग. नेडिसि, ओरगा नडम निचि, ओरिन इतो, “मीक सुकम दोर्कि, रेयमाट!” *

20 इनजोर वेहचि, ओरिन तनाड कय्कनाड ओसो सेंकता देवान तोहतोग. * सामिन ऊळिसि ओरिहक गिर्दा वाता.

21 ओसो उंद मल्ला येसु ओरिन इतो, “मीक सुकम दोर्कि, रेयमाट! बहलेहका बाबाल नाक इद दुनियाते लोहतोग, अहलेहका नना वने मीक दुनियाते लोहतहनन. *”

22 इद्रम वळ्ळकिसि ओग ओरिन ऊकुर ऊरतोग, अह कीस इतो, “नना मीकु देवुळता पवित्र जीवा ईय्हनन.

23 तेना अदिकरते मीटु बोनाय पापमतुन मापि कीतिर इतेके, देवुळ वने ओना पापमतुन मापि कीताये. ओसो पवित्र जीवाता अदिकरते बोना पापमतुन मीटु मापि केविर इतेके, ओग मापि आयवाय मनदनोग,” इन्जि इतो. *

तोमाल उन्क-मन्क आस्तोग

24 ओर बळयिर बारा मन्कलोरगडाहि, ओर्वोग तोमाल इनवाल मतोग, ओन दिदुमि (इतेके एमोह पेकाल) वने इंदुर. * येसु वातोग अस्के, ओग तोमाल ओरा संगे इलेग आसि.

25 अदिहक ओग वातस्के, “माट सामिन ऊळतोग, रा!” इनजोर ओन ओर वेहतोर. तेला मति ओग सेतेम पोयोग, ओग इतो, “ओनाड कय्कनगा मोल्लाना देवान ऊळवालेवा, अगा वेळ्ळ तोक्किसि ऊळवालेवा, ओसो ओना सेंकता देवातुन कय बोथिस ऊळवालेवा, ओग येसुसामिये आंदोग इन्जि, नना सुतिय नमोन,” * इनजोर इतो.

26 पया वारममेटा पेके, ओर कागयवालोर ओसो लोनलोप्पा मनेके, तोमाल वने ओराय संगे मतोग. अस्के तेल्यिड केहच तालम ईसाय मति, येसु ओरा नडम वास निच इतो, “मीक सुकम दोर्कि, रेयमाट!”

* 19:42 19:38-42 बळयिर 13:29

* 19:42 19:42 पोळ्ळ अरनेकेने यहूदिरा दिया सूह आस्ता.

* 20:1 20:1 बळयिर 20:7; 1 कुरिततेर 16:2; तोहचीव

पोल्लोड 1:10

* 20:6 7:20 6:7 11:44

* 20:9 20:9 लुकाल 24:26-27,46; बळयिर 17:3

* 20:10 20:3-10 लुकाल 24:12

* 20:14

20:14 लुकाल 24:16; यौहन 21:4

* 20:17 20:17 7:33; 14:12,28; 16:5,10,17,28; 17:11,13

* 20:17 20:17 इन्जितेर 2:11

* 20:18

20:18 माळल 16:10; लुकाल 24:10,23

* 20:19 20:19 7:13; 9:22; 12:42; 19:38

* 20:19 20:19 1 कुरिततेर 15:5

* 20:20 20:20

लुकाल 24:39-40; यौहन 19:34; 20:27

* 20:21 20:21 मत्याल 10:16; लुकाल 10:3; यौहन 4:38; 17:18

* 20:23 20:23 मत्याल 16:19; 18:18

* 20:24 20:24 11:16

* 20:25 20:25 मार्कल 16:11; लुकाल 24:11

- 27 पया ओग तोमान इतोग, “निमा नीवा वेळ्जतुन नावा कयदा देबातगा तोग्विस ऊळा. ओसो नीवा कय इके मुनेह कीसि, नावा सेंकातगा बोयिस ऊळा. अह कीसि, निमा नमवोना लेहका मनमा, मति उन्क-मन्क आयवा, विस्वस कीमु,” इनजोर इतोग.
- 28 इतस्के “ओ नावा सामिनिन, नावा देवळतिन!” इन्जि तोमाल येसुन इतोग.
- 29 “निमा नाकू ऊळताहकु विस्वस कीतिन, तोमा. मति बोर नाक ऊळवाय विस्वस कीस्तोर, ओर देव्यातोस!” इन्जि येसु तोमान इतोग.
- 30 इद पुस्तकते रासवतु, ओसो वेल्लाडे बामिह कीयनाड सीनाड, येसु तनाड कगयवालोर मुनेह कीस तोहतोग. *
- 31 मति इव पोल्लोड बाराहक रासिस मन्हताड इतेके, देवळ लोहतोग पिसिह केवाल राजाल येसुये आंदोग, ओसो ओगे देवळता मगा आंदोग इन्जि मीट नमना. * इद्रम नमतेके, मीक येसुना संगे अमेसाता पिसमळ दोर्कगा. *

21

गालिलि समुद्रतगा येसु वास्तोग

- 1 इव इचोक गोटेड आतापया, येसु गालिलि समुद्रतगा (इतेके तिबिरिया समुद्रतगा) कगयवालोरिन कलियतोग, अद इह आता.
- 2 आगा सिमोन पत्रु, दिदुमि इन्वाल तोमाल, गालिलि पटटा काना नाटेनोग नतन्याल, योहन, याकुबि, वेर तमोग इवूर* ओसो उय्तर इवूर येसुनाड कगयवालोर उंदिय जागा मतोर.
- 3 अस्के सिमोन पत्रु ओरिन इतोग, “नना मीन्क पोयतलाह दायहनन, डा,” इतोग. “माट वने नीवाय संगे वायहनोम, डा,” इन्जि ओर ओडाते पेसतोर. मति अद नका ओरिहक उंद मीन वन दोर्को! *
- 4 पया पंडवियतस्के येसु वासि, समुद्र दडटगा निच मतोग. तेला मति ओग येसु आंदोग इन्जि, कगयवालोर पुनोर. *
- 5 अस्के येसु आळो कीतोग, “उचुक तेला मीन्क पोयविर रा, पेकोरि?” “एंह-एंह, माकू उंदाय मीन दोर्को,” इनजोर ओर इतोर.
- 6 “मीट ओडाता तिनळ बाजे वद वाटाट अले, अस्के मीन्क दोर्कनुड,” इन्जि येसु ओरिन वेहतोग. ओर पया अहे कीतोर, अस्के ऊळाट, वदमंड मीन्क एकताहकु, ओरिहक वद पिळडलाह एल्लो! *
- 7 अस्के ओग येसुसामिये आंदोग इन्जि, येसु जीवा कीतोग कगयवाल पतोग, पुन्जि पत्रुन इतोग, “ओग सामिये, रा!” इतोग. ओग येसुसामि इनजोर केंजताहकु, सिमोन पत्रु तना जगातुन नंडटहक मळहतोग! (कबळते मताहकु, दुग्गा वेदे जागा केगवाय मतोग), अह कीसि समुद्रलोप्पा पतगा बुर डेयिसि, दडटेके नारसोर अतोग.
- 8 ओर पिसतोर बारा, अद वदते एकवत मीन्किन पिळडसोर-पिळडसोर ओडात वातोर, बाराहक इतेके ओर वेल्ला जेक इलोर आसि, दडटाहि जोक-जोक रेंड नूहक कुटाड जेक मतोर.
- 9 पया ओर दडटेके पेसिस ऊळतस्के, अगा तळ्मिना किस मता, किसतगा बोळसतव मीन्क ओसो आरिड, इव दिसताड.
- 10 अस्के येसु ओरिन इतोग, “मीट इंके पोयतव मीन्कनडाह उचुक इके ताट.”
- 11 अदिहक पया सिमोन पत्रु ओडाते तग्डिसि, वदतुन दडटेके पिळडस ततोग. अवटे नूटा पनस मंडु (153) बेराड-बेराड मीन्क मताड. इचोक मीन्क मन्जाय, वद इतेक अगावो.
- 12 पया येसु ओरिन इतोग, “इव मीन्कु, आरिड तिनदकल, वाट रा!” इतोग. वेग सामिय इनजोर, कगयवालोर पुन्ज मताहकु, निमा बोनिन आदिन इनजोर ताल्हकलाहि, ओरगडाहि बोन्के दीरा वावो.
- 13 पया येसु वासि आरिनु, मीन्किन ओरिहक वांटीसीतोग.
- 14 इद्रमलेहका येसु हासि जीवा अरतोग* अस्केडाहि, इद्र मुचा केपा कगयवालोरिहक दिसलाहि आतोग.*

येसु पत्रुहकु अदिकर इस्तोग

- 15 ओर कगयवालोर कतम तितस्के, येसु सिमोन पत्रुन ताल्हकतोग, “योनाना मगानिन, सिमोनि, वेर पिसतोर कगयवालोर बेचोन नाक जीवा कीस्तोर, ताकाय वीळिस निमा नाक जीवा कीरुहनिना? *” इन्जि ताल्हकतोग, “इंगो सामि, नना नीक जीवा कीरुहनिन इन्जि, नीक इतेक एकाये,” इनजोर पत्रु इतोग. “अह इतेके नावाड गोरिपिलाना लेहकाडोरिन मेहा,” इन्जि येसु वेहतोग.
- 16 ओसो उंद मल्लाक, येसु पत्रुन ताल्हकतोग, “योनाना मगानिन, सिमोनि, निमा नाक जीवा कीरुहनिना?” “इंगो सामि, नना नीक जीवा कीरुहनिन, इदिन इतेक निमा पुहनिने!” इन्जि पत्रु इतोग. “अह इतेक, नावाड गोरिना लेहकाडोरिन बेस रोसा, *” इन्जि येसु वेहतोग.
- 17 पया मुचा केपा येसु पत्रुन ताल्हकतोग, “योनाना मगानिन, सिमोनि, निमा नाक जीवा कीरुहनिना?” इद्रम येसु मुचा केपा ताल्हकताहकु, पत्रु पका जीवा नोतप आतोग. “सामि, नीक इतेक कतम एकाय मन्हता. *” नना नीक जीवा कीरुहनिन इन्जि, निमा इतेक पुतिन, “इन्जि पत्रु इतोग. येसु ओन इतोग, “अह इतेक, नावाड गोरिना लेहकाडोरिन मेहा.
- 18 इह केंजा, नना सेतम वेहतहनन, निमा लेयोग मतिन अस्के, निमा तयर आसि, बेगा विचर वांदु, अगा अंदिन. मति निमा मुय्तोग आयकिन अस्के, निमा नीवाड कथ्किन आहतकिन, आहनेके दुग्गा मन्कल नीकु दोहचि, नीक विचर वावा जागाते पोस ओयनोग,” इतोग.
- 19 (पत्रु बेद्रमता हामुरते हासि देवळतुन मान इंयनोग, इदिन मुनेन वेहतलाह, येसु इह वळ्हकतोग.) * इचोन वळ्हकतस्के, येसु पत्रुन इतोग, “नावा सेवा कीसोर वय!”
- 20 पया पत्रु पेके मलस ऊळतोग अस्के, येसु जीवा कीतोग कगयवाल, ओरा पेंडेस वातदिन ओग ऊळतोग. (वेगे कगयवान कोनि येसु हायनामुने, कगयवालोर ऐनि तिनदहपा, सामिन पोस एवाल बोग आंदोग, इदिन पुनदलाह, पत्रु कौंडा चिम्चिह कीसि, येसुन ताल्हकलाह वेहच मतोग.) *
- 21 वेन पयाह पयाह वायनदिन ऊळिसि, पत्रु येसुन ताल्हकतोग, “सामि, वेना बह अयथा?” इतोग.
- 22 “नना इद्र बमते मलस वानाहजोमु, ओग पिसिस मनदना इन्जि, नावा विचर मतेकाय, तेना नीकु बाताल वास अरता? निमा नावा सेवा कीसोर वय!” इन्जि येसु पत्रुन इतोग.
- 23 येसु इह इताहकु, वेग कगयवाल बेस्केन हायोग आयनोग, इद्रमता पोल्लो विस्वसिरा नडुम आबुर आता. मति ओग हायोग आयनोग इन्जि येसु इनोग, सिसप “नना मलस वानाहजोमु, ओग पिसिस मनदना इन्जि, नावा विचर मतेकाय, तेना नीकु बाताल वास अरता?” इचोने वळ्हकिस मतोग.

* 20:27 20:27 लूकाल 24:40; योहन 12:20 * 20:29 20:29 1 पत्रु 1:8 * 20:30 20:30 21:25 * 20:31 20:31 19:35 * 20:31 20:31 3:15-16,36; 5:24; 6:47; 11:20 * 21:2 21:2 योहन, याकुबि, वेर तमोग इवूर मोदुल कागिदते “जेबेदिनाड मन्कु”. वेर तमोग इवूर त्पे जेबेदि इन्वाल मतोग.

* 21:3 21:3 लूकाल 5:5 * 21:4 21:4 लूकाल 24:16; योहन 20:14 * 21:6 21:6 लूकाल 5:4-6 * 21:14 21:14 मत्थ्याल 28:5-6; मार्कल 16:6; लूकाल 24:5-7; योहन 21:14; बळविर 2:32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहलतेर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरिंतोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिंतोर 4:14; गलातोर 1:1; इपिसुसतोर 1:20; कुलुथितोर 2:12; 1 तिसलुथितोर 1:10; फ्रिंतोर 13:20 * 21:14 21:14 20:19,26 * 21:15 21:15 मत्थ्याल 26:33; मार्कल 14:29; योहन 13:37 * 21:16 21:16 बळविर 20:28; 1 पत्रु 5:2 * 21:17 21:17 16:30 * 21:19 21:19 12:33; 18:32; 2 पत्रु 1:14 * 21:20 21:20 13:24-25

आक्रि मारेंगा

24 बोन कगयवान येसु जीवा कीतोग कगयवाल इन्हतोर, ओनन ननान आंदन; ननाने इव पोल्लोड वेहतहनन, ओसो रासिस तासतन. इव नना रासतव पोल्लोड करलताडे इन्जि, माक विस्वसिरिहक एर्काय मन्हता.*

25 येसु कीतवु ओसो वेल्लाडे कबस्क मन्हताड. नावा विचरते अव कतम उंद-उंद रासतेके, अव रासतव पुस्तकिड तासलाह, इद दुनियाते जागा आलो आवाल बहे!*

येसु किर्स्तुनाड बळथिराड कबस्क

ईकळताग बेटरिता बटनतनु आहचतस्के, वेहच अरवालेवा, केनकेने मांजतेके, तानगा वेल्ला पावर इले, बेटरिताड सेल्क मारताड इन्जि पुनमुळ आस्ता. बेस्के-बेस्के मावा विस्वसता मनमुळ वने इद्रमलेहकाने आस्ता. माट देवुळतेनाहक बेराड कबस्किन मारिह कीथलाह, वेहचते मांजलाह ऊळिहन्नल. मति सिरप इचुने जिगबग-जिगबग आहन्नल. मावा लाव, मावा पिदां कपि मन्हा, इद्रम बाराहकु? ताना उतर सीदा मन्हा, अद बाताल इतेके, माट पवित्र जीवाता लावते निदिस मन्वल, अह मनवा आपुना मन्कनाय लावता मेटे, विस्वसता अगदे ताकलाह ऊळिहन्नल. इद आया पावो. “मियगा देवुळता जीवाता दळ्म अरतापया, मीक लाव दोर्कंगा,” इन्जि येसु तनाड कगयवालोरिनु वेहच मतोंग (1:8). मुनेतोरे कगयवालोरे, पवित्र जीवा वातस्के, ताना लावतेने पिसलाह, अहे सेवा कीथलाह ऊळतोरे. अस्के बाताल आता, अद बळथिराड कबस्क पुस्तकतगा रासतद मन्हा.

इद पुस्तकतनु रासवाल डाक्टर लुकाल आंदोग. मुने ओगु “लुकाल रासतद बेसता कबुरि,” इद पुस्तकतनु रासतोंग, तेना पया इदु किर्स्तुनाड बळथिराड कबस्कना लोप्याडा पुस्तकतनु रासतोंग. रेंड आसि पुस्तकिन, ओगु तियुपिलु इनवाल युनानि साखानेनाहक रासतोंग. बेस्के-बेस्के लुकाल पोल्नुना संगे तिरियिदोग. 20:4-5, इगा “इच्चुर मावा संगे वातोरे,” अहे “माक केपतोरे,” इद्रमताड पोल्लोड रासतव माक दिसिहताड. अस्के इव पोल्लोड आयनस्के, लुकाल अगा मतोंग इन्जि, माक तेळियिहता. मति बेव जगानगा लुकाल पोल्नुना संगे मनोग, अगा इद्रमलेहका रासोग आंदोग.

इद पुस्तकतनु, बळथिराड कबस्क इनजोर इन्होरे. मति बळथिरा मेटे पवित्र जीवाये बेराड कबस्क कीता, इद्रम दिसिहता. इगा वळगा पवुना सेवाता लोप्या मन्हा; वळगा बार पोल्नुना सेवाता लोप्या मन्हा. ओसो बार्नबस, सीलास, इस्तिपन, पिलिप, वेरे बेरा लावते कीतव कबस्कना लोप्या वने माट अविहन्नल. वेर पळयोरा लेहकाडोर मतोरे, बह इतेके वेरे देवुळता पवित्र जीवाता बेरा लावते निदिस मतोरे. माट वने देवुळता जीवाते निदितेके देवुळता वेहचते बेचोन मांजकल इन्जि, इद पुस्तक तोहतहता. ओसो इद पुस्तक, विस्वसिगा मूल बेद्रम पुटोर इन्जि वने वेहतहता. अहे विस्वसिगर देवुळताड केंजिसि, बेसता कबुरतनु, लेसतोरे मन्कलोरागा ओतेके, बाताल आस्ता इन्जि इद पुस्तक तोहतहता. मुने सिरप यहुदि जाततोरे देवुळतनु पुन्जि विस्वस कीतोरे, मति बेस्के देवुळता पोल्तो पूरा आबुर आता, अस्के दुस्राड वेल्लाडे जातितोर वने, देवुळतनु विस्वस कीथलाह आतोरे. अद्रमलेहकाने नेंड वने मावा जाततोरा नडुम एवनाह, देवुळता पोल्तो आबुर आता.

ओसो मीवा पार्तनाते, मीवा ताकमुळते, मीवा साक्सिते, विस्वसि मुडा सेवाते, मियगा कपि मतेके, इलवेके मीवा अडम बेदाय तिपल मतेके, आपुना विस्वसता मनमुळतनु बेद्रम मेकिह कीयना इनजोर, बळथिराड कबस्किन अर्विस पुनदलाह, इद पुस्तक मन्हा.

बळथिरेनाहक आक्रिता पोल्लो

1-2 तियुपिलु साख्वा* नावा मुनेता कागिदते येसुसामिनाड कबस्किन रासिस तासतनु, (तान निमा अर्वितने).* येसुसामिन देवुळि (हामुरताहि तेकिह कीसि) पोगोन देवुळदीपतगा ओलद दिया एवनाह,* इद बसते मनदन्स्के ओग बाताल बाताल कीतोगा, बाताल बाताल कागहोंग, इव सबेटविन अगा रासतनु. देवुळि येसुन पोगोन ओयनमुने, ओग आचतोरे तनाड बळथिरिन, इद्रम इद्रम कीम्हट इनजोर, देवुळता पवित्र जीवा वेहतपु उकुम इतोगा.

3 ओग तिपल आस डोलिसि, ओसो जीवा अरतोंग, अस्केडाहि रेंड वीसाड दियाड आनाहि, ओरिहक ऊक-ऊके नना जीवा अरतनु, इंजेके जीवात महन्न इन्जि, बेस नेहना तोहोता.* ओसो देवुळि लोकरुगा तना राजेम ताकिह कीयनद पोल्लोनुन ओरा संगे वेहनोंग.

4-5 उंद दिया ओग ओरा संगे मत्स्के, ओरिन जमा कीसि, इद्रम उकुम इतोंग, “देवुळता पेदितरे मीहवाल योहन, लोकरुगिन एते मीहनोंग. मति वेल्ला दिया आयो, देवुळि तना पवित्र जीवाते मीक मीहतगा.* इदिन कीकन इन्जि, बाबाल पोल्लो विळ्जिस मतोंग इनजोर,* नना मुनेन मीक वेहच मतन. अदिहक मीट येस्सलेम सहरतनु विळ्जसमाट मति, अद जीवातेनाहकु केपाट,” इनजोर वेहतोंग.*

देवुळि येसुन जीवात मनेके पोगोन ओस्ता

6 पया येसुनाड बळथिर ओनगा (ज्यतनु इनदन्द मेटातगा जमा आसि.) इद्रम ताल्हकतोरे, “सामि! बह निमा इदे तुकने (रोम राजेमतनुआरे कीसि.) मावा इग्रयेल जाततोरे लोकरुहिकु, मावा राजेमतनु मल्स निलियेह कीकिना?”* इनजोर इतोरे.

7 येसु इतोंग, “इव सबे पोल्लोड आयना वेलातनु, कालमतनु, नावा बाबाले तना अदिकरते तासतोंग. तान मीक पुनदा एवोंग.

8 मति मियगा देवुळता जीवाता दळ्म अरतापया, मीक लाव दोर्कंगा.* अद लावते येस्सलेम सहरतगा, पूरा यहुदा पटटगा, सामरिया पटटगा*, ओसो बूम मारंग एवनाह, नावा पोल्लोता साक्सितोरि मनदकिर,* इन्जि वेहतोंग.

9 ओग इद्रम वेहतापया, ओर ऊळनेक-ऊळनेके, देवुळि येसुन पोगोन देवुळदीपतगा ओता,* ओतस्के मोयुल अडम आसि, ओनु ओरिहक दिसवाह मुचता. 10 ओग पोगोन दायहपा, ओरु कोंडा मिळवाह ऊळसोर मनेके, पांडि गेंदेड उहतोरे इव्क मन्कलोरे दोम्हक्ने ओरगा नितोरे.†

11 निचि ओरिन इद्रम इतोरे: “ए गालिल पटटोरि! बाराहक पोगोन ऊळसोर नितिर? देवुळि येसुन पोगोन देवुळता जागातगा ओता. मीट ऊळनाह बेद्रम ओग पोगोन अतोंग, अद्रमे उंद दिया ओसोवन मल्स वायनोंग,”* इतोरे.

यहदुना जागाते दुस्रो बळथि

12 पया येसुनाड बळथिर ज्यतनु इनदन्द मेटाताहि, येस्सलेम सहरते मलतोरे. (अद मेटा येस्सलेम सहरताहि वळगा कोस जेक मता.)

13 ओर सहरते मल्सि, तमा रोमन्द लोते, पोगोटा मिदेता अरातगा अतोरे. (ओर बळथिर अक्रा मूल बोर आंदुर इतेके,* पवु, आंदेयाल वेर तमोंग इव्क, योहनि, याकुब वेर तमोंग इव्क, पिलिप, तोमाल, बार्तोलोमि, मत्याल, अल्पुना मगि याकुबि, सिमोनि (ओग रोम सर्करता अडम पाटिटोंग), दुस्रोंग याकुबना मगि यहदुल, (इच्चुर बळथिर अगा मतोरे).*

14 वेर सबेटोर बळथिर उंदिय विचरते, देवुळतनु पार्तना कीसोरेन मंदुर.* ओसो वेरा संगे उचुक आस्कु, येसुना तलोंग मरियाल, ओसो ओनाड तमोर मतोरे.

15 अरे दियाने, उंद दिया येसुन विस्वस कीतोरे, सबेटोर जोक-जोक आसड वीसाड मन्कलोरे, अगा जमा आस मतोरे. अस्के पवु ओरा नडुम निच वेहतलाह आतोंग:

* 1:1-2 1:1-2 लुकाल 1:1-4 * 1:1-2 1:1-2 मुनेता कागिद इतेके लुकाल रासतद बेसता कबुरि. * 1:1-2 1:1-2 मार्कल 16:19; लुकाल 24:51; बळथिर 1:9,11,21-22 * 1:3 1:3 मत्याल 16:12,14; मार्कल 24:33-34,36; योहन 20:19,26; 21:1,14; 1 कुरितोरे 15:5-7 * 1:3 1:3 14:22; 19:8; 20:25; 28:23,31 * 1:4-5 1:4-5 मत्याल 3:11; मार्कल 1:8; लुकाल 3:16; योहन 1:33; बळथिर 11:16 * 1:4-5 1:4-5 इपिसुसतोरे 1:13 * 1:4-5 1:4-5 लुकाल 24:49; योहन 14:16,26; 15:26; बळथिर 2:33 * 1:6 1:6 लुकाल 17:20; 19:11 * 1:8 1:8 2:1-4 * 1:8 1:8 सामरिया पटटगा 8:1,5,14 * 1:8 1:8 लुकाल 24:48; योहन 15:27; 19:35; 21:24; बळथिर 10:39,41; 1 योहन 1:2; 4:14 * 1:9 1:9 लुकाल 24:50-51; बळथिर 1:1-2; 1 तिमोति 3:16; तोहचीतव पोल्लोड 11:12 † 1:10 1:10 ओर इव्क मन्कलोरे इतेके, देवुळताड देवतुके. * 1:11 1:11 3:21; इन्नितोरे 9:28 * 1:13 1:13 मत्याल 10:2-4; मार्कल 3:16-19; लुकाल 6:14-16 * 1:14 1:14 2:42; 6:4; रोम सहरतोरे 12:12; इपिसुसतोरे 6:18; कुरितोरे 4:2

16-17 “मावोरिर, यहूदा इस्केर्योति बार, माट ऐोन कलियिस सेवा कीदोम इन्जि, मीट पुतिर. तेला मति ओगे येसुन दोहच ओयलाह वातोरीहक तोळ इतोम.” अदिहके देवुळता पवित्र जीवा वेहतपु, दाविद राजाल मुनेन साझमते यहूदाना लोप्पा बेद पोल्लो रासिस तासतोम, अं दे पोल्लो करल आयनदे मता.”

18 (यहूदाल तना कीतद लाग्वा कबळताड कोताड एतोम, अं वे कोताने उंद पोल्म असिस मतोम. मति अंदे पोल्ममता, ओग पोगोटाहि कप मुळ्न्दस अरतोम, अरतस्के ओना पोटा पक्क विरियिस, पोर्हक पेसताड.

19 येसुलेम सहरतोर सबेटोर लोक्कुरिहक इद पोल्लो एकां आता. अदिहके अद पोल्ममतुन ओरा पोल्लोते “हकलदमा” इतेके “नेतुरता पोल्म” इन्जि, पेदिर तासतोर, S)

20 (पत्रु ओसो इतोम, “बेद पोल्लो दाविद राजाल यहूदाना लोप्पा) देवुळताड पाटानगा रासतोम अद इह मन्हता: ओना लोन पगलोन आयि! अगा बोगे मनमाकेग इन्जि रासतद मन्हता. ओसो दुग्गा पाटातगा: ओग कीयना सेवातुन दुग्गोम कीयिग” इनजोर रासतद मन्हता.

21-22 अदिहक येसुसामि हामुरताहि जीवा अरतोम इन्जि, मावा संगे साक्सि मनवाल बळयि आयलाहि, (डोलतोम यहूदाना जागातगा) ओवोर्गो मन्कन आचनदु. योहन लोक्कुरिन देवुळता पेदिरते एा मीहतस्केडाहि, देवुळि येसुन मयगडाहि पोगोन ओनाहजोम, माट ओना संगे वेलेियसोर मतोम. बेचोक दियाड माट वेलेियसोर मतोम, अचोक दियाड मावा संगे मतोर मन्कलोरगडाहि, ओवोर्गो मन्कन आचनदु,” इनजोर इतोम.

23 पया जमा आतोर विस्वसिर इवुर मन्कलोरगड पेदिक वेहतोर. ओर्विना पेदिर योसेपि बार्साव आंदु, ओन युसतुस वने इंदुर. दुस्रोना पेदिर मतियाल आंदु.

24-25 ओराड पेदिक वेहचि, येसुसामिन इद्रम ताल्हकतोर, “सामि! यहूदाल बेसतल आगदुन विळिसिस, लाग्वाद अगदुन पोयतोम, अह आसि डोलतोम; डोलिसि तना दायना मतद सिक्सता जागातगा अतोम. सबे मन्कलोर पोटालोपाडाड गोटीड निमा पुतिने. अदिनेनाहक ओना जागातगा इद सेवा कीयलाहि, नीवा बळयि आयलाहि, वेर इवुरगडाहि निमा बोन आचतिन, तेन माक तोहचीम,” इनजोर ताल्हकतोर.

26 पया ओर इवुरगड पेदिक रासिसि सीटिड वाटटोर. बेद सीटि पेसता, अद सीटटगा मतियाना पेदिर मता. अदिहक मतियाल येसु किर्स्तुना अक्रा बळयिरगा कलियतोम.

2

देवुळता जीवा विस्वसिरा पोगोन रेगिहता

1 (येसु हातापया 50 दियाने,) यहूदिरा पंटाता पंडुमतस्के, अं सबेटोर विस्वसिर उंद लोतगा जमा आस मतोर.*

2 अचोटिन, पकाय दंद वातप लेहका पोगोटा बूमताहि नेकनद केज वाता. ओर उदिस मतद लोन पूरा नेकता.

3 पया किसताड वैजेहकना लेहकाडाड ओरिहक दिसताड. पया बाताल आता, अबु ओवोर्गो-ओवोर्गो मन्कना पोगोन उंद-उंद वास उदताड.

4 वास उदतस्के ओर कतमतोर देवुळता पवित्र जीवाते निदतोर. अस्के देवुळता जीवा ओरिहक (तमा पुनवक दुग्गाड-दुग्गाड देसेहकनाड पोल्लोने वळ्हकनद) बुद ईता. बुद ईतस्के ओर सबेटोर दुग्गाड-दुग्गाड देसेहकनाड पोल्लोने वळ्हकनद बोटटोर.*

5 अस्के अगा देवुळताड अडोड माळवालोर यहूदि जाततोर, पंडुम इनजोर, ईनाह-अनाह सबे देसेहकनाहि येसुलेमते वास मतोर.

6 ओर मन्कलोर विस्वसिरा वळ्हकनद लेडतुन केजतोर, अस्के ईनाह-अनाह वेल्लाय मुल जमा आतोर. जमा आता मुगडाहि, ओवोर्गो-ओवोर्गो मन्कल तना-तना देसेमता पोल्लोते, विस्वसिर वळ्हकनदिन केजिसि, मुडा मन्कलोर एक्बेक आतोर!

7 एक्बेक आसि, ओर पका बामिस इतोर, “वेर इतेक गालिल पटोरस!

8 मति माट इतेके ओवोर्गो-ओवोर्गो, बेद देसेम पटटल, अदे देसेमता पोल्लोते वेर वळ्हकनद केजिहनल! इद बहु!

9-11 माट इतेके पारति, मेदि, एलामि, मेसोपोटामिया, यहूदा, कपदुकिया, अं पुंतुस, आसिया, पुर्गिया, पंपुलिया, मिसर देसेम, लिबुवा देसेमता कुरेनि सहरतकेडा एरिया, ओसो रोम सहरतोर यहूदिर वने ओसो दुग्गाड जातिनोर मावा दर्मते ओळियतोर वने, ओसो केरति, अरब, इव सबे देसेहकने मवालोरेल यहूदिरल महनल. मति आपुना-आपुना पोल्लोते, देवुळताड बामिह कीयनाड कबस्किन, वेर मन्कलोर वेहतनदिन केजिहनल अयो,” इन्जि इतोर.

12 ओर बामिसि, एक्बेक आतोर, ओर्विहक-ओवोर्गो “इद बह बह आता?” इनजोर इंदुर.

13 मति उत्तुर बार, विस्वसिरिन ऊळिसि, “वेर अंगुर कल उन्जि ओचतोर, अदिहक अह आस्तोर,” इनजोर कवतोर.

पत्रु मुडुन येसुना कबूर वेहतहतोम

14 अचोटिन पत्रु, किर्स्तुना अक्रा बळयिरा संगे निचि, जोरते इद्रम इतोम: “मावोर यहूदिरिर ओसो येसुलेमते मनवालोरिर, मीट ऊळतदिन पुनदलाह, मिथेनाहक पोल्लो वेहचोर महनन, नावा पोल्लो केजाट!

15 मीट बेद्रम विचर कीय्हनिर, अद्रम वेर मन्कलोर कल ओचोर, इंजेके सकरताड नोव एगलाह आताड; इद वेलाते बोगाय बह ओचनोग?†

16 अह आयो रा, (वेर मन्कलोर मीवाड देसेहकनाड पोल्लोने वेहतनदिन केजितोर). इदिना लोप्पा देवुळता कबूरतोम योवेल, मुनेन कबूर वेहच मतोग, (अद मीवा मुनेह करल आता).

17 ओग इद्रम रासतोम: देवुळि इन्हता,

‘आक्रिताड दियाने नना नावा जीवातुन कतमतोर पोगोन उदिह कीकन.

अस्के मीवाड मक्क-मथास्क वने नावा कबूर वेहतनुर.

मियडोर लेया मन्कलोर नना तोहतनद लेकातुन ऊळनुन.

मुय्तो मन्कलोर बार नना ईतव करलाड कळ्ळकनुर.

* 1:16-17 1:16-17 मत्थयाल 26:47; मार्कल 14:43; लूकाल 22:47; योहन 18:3 * 1:16-17 1:16-17 2 पत्रु 1:21 * 1:18 1:18 मत्थयाल 26:14-15;

लूकाल 22:5 † 1:18 1:18 मत्थयाल 27:3-10 ऊळट्ट. S 1:19 1:18-19 अद्रा, एकोमिस, इव रेड वचकनाड पोल्लोड पत्रु वेहतव आयोड, मति लूकाल इद कागिद रासिहया, इव पोल्लोड जोळे कीतोम. * 1:20 1:20 देवुळताड पाटाड 69:25; 109:8 * 1:21-22 1:21-22 1:8; 2:32 * 1:24-25 1:24-25 1 शमएल

16:7; थिमियाह 17:10; बळयिर 15:8; रोम सहरतोर 8:27 * 2:1 2:1 लैयव्यवस्था 23:15-21; बळयिर 20:16; 1 कुरिततोर 16:8 * 2:1 2:1 पंटाता पंडुमतुन

पस वने इंदुर, बह इतेके आवन पंडुमता पया स दिथाने, इद पंटाता पंडुम कीदुर, यहूदिर पूरा पंटाता कोड देवुळतुहक वाटिंदुर. अद वर्सा येसुन आवना पंडुमतस्केन हळ्किस मतोर. * 2:4

2:4 लूकाल 1:15,67; 4:1; बळयिर 1:8; 4:8,31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:9,52 * 2:4 2:4 गिनती 11:25-26; 1 शमएल 10:10; 19:24; मार्कल 16:17;

बळयिर 10:45-46; 19:6; 1 कुरिततोर 12:10,28,30; 13:1,8; 14:1-39 * 2:9-11 2:9-11 1 पत्रु 1:1 * 2:9-11 2:9-11 1 पत्रु 1:1 * 2:9-11

2:9-11 दुग्गाड जातिनोर मावा दर्मते ओळियतोर मत्थयाल 23:15; बळयिर 6:5; 13:43 * 2:15 2:15 1 तिसुल्लितोर 5:7 † 2:15 2:15 यहूदिर दहा एतापयाने, जावा

उटापया, अंगुर कल इंदुर.

18 नाक मोळ्कवालोरो ओर्युलतोरा, ओर्युलतविस्कना पोगोन इंका,
नना नावा जीवातुन उदिह कीकन; ओर वने नावा कबुरतोरा आयनुर.
19-20 दुनियातुन नेयम कीयनद देवुळता बेरा दिया वायगाये.

अद दिया वायनामुने, पोगोटा बमतगा बामनाह लेहकाडाड कबस्क कीकन.
पोळ्द ईकळ आयगा, नेला नेतुरता लेहका गंजा.

ओसो इळता बमतगा बेराड सीनाड तोहतकन.

नेतुरि, किस उंडुलता मोयुलि, इविनाड सीनाड तोहतकन.

21 अस्के बेर सामिना पेदिरतुन पोस केयनुर, ओर सबेदोर पिसनुर. *^{१०}

22 “मावोर इश्येलतोरि, नावा पोल्लो केंजाट. नासरेत नाटेनोग येसुना मेटे, देवुळि मीक रीतरितीनाड बामनाह लेहकाडाड कबस्क कीस तोहता
इनजोर, मीट बेस-नेहना पुनिर. *^{१०}

23 ओग येसुन यहदाल मीवा कयदगा पोस इतापया, मीट देवुळताड अडोड पुनवोरा संगे, हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटिस हामुरता सिक्सा
ईतिर. * इद देवुळता मुनेताहि विचर मता. *^{१०} (अद्रमे पनस दियाड मुने करल आता).

24 मति हामुर ओन मुतिय पोस तास पागवो, अदिहक हामुरता तिलपताहि, देवुळि ओन पिसिह कीसि, जीवा अर्हचीता. *^{१०}

25 ओना लोप्पा दाविद राजाल मुनेन देवुळताड पाटाने रासिस मतोग,

‘देवुळि अमेसा नावा ऐगे मन्हता इन्जि नना पुहन्न,

अद नावा पकाते मन्हता, नना बेस्केन पेके गुचोन आयकन.

26-27 अदिनेनाहक नावा जीवा सितुर आस्ता, नना गिदति महन्न,

नावा मेंदुल वने सुकमते मन्हता.

बाराहक इतेके निमा नावा जीवातुन हानादीपतगा विस्सविन आयकिन.

नीवा पवित्र सेवकिना सेतातुन कळिय एविन आयकिन. *^{१०}

28 मति निमा नाकु पिसमुळता अग तोहचीतिन.

नीवा संगे मनदहपा नना पूरा गिदति महन्न, *^{१०}

इनजोर दाविद रासतोगा. *^{१०}

29 पत्र ओसो इतोग, “मावोरि! इद पोल्लोतुन रासवाल मावा पेदामुय्तोग दाविद मुनेन हातोग. ओनु गुमयातगा मिसतोर, ओन मिसतद गुमया नेंड
वने मयगा मन्हता इन्जि, नना सेतेम पोल्लोते वेहतहनन. * (इतेके दाविद इद पाटते कुद तना लोप्पा वेहोग).

30-31 मति ‘नीवा कळता मन्कन, नीवा लेहका नावा लोकुरगा राजाल कीकन’ इन्जि, देवुळि ओन किरिया कीस मता. * दाविद देवुळता कबुरतोग
मन्जि, पेके बावाल राजानु, इतेके किस्तुनु, देवुळि जीवा अर्हचीयागा इन्जि मुनेन ऊळिसि, ‘ओना जीवातुन हानादीपतगा विस्सिस एवो, ओना सेता
कळियो,’ इनजोर रासतोगा. *^{१०}

32 “वेगे येसुन देवुळि जीवा अर्हचीता इनजोर, माट सबेदोर विस्वसिरोम इद पोल्लोता साक्सि महनोम. *^{१०}

33 देवुळि (ओन पोगोन ओसि,) तना तिनळ बाजे उदिह कीस, ओन्क पका कदर ईता. * देवुळबाबाल मुनेन पोल्लो विस्सिस मतपु, पवित्र जीवातुन
ओन्क इद बमतगा लोहललाह ईता. * अद जीवातुन येसु माक इतोग. * ईतस्के बाताल बाताल आता, इदिन मीट इजेके ऊळतिर, केंजतिर. *^{१०}

34-35 (नना येसुना लोप्पा इव सबे पोल्लोअन बाराहक इहनन) इतेके, मेंदुल अगके देवुळदीपते पोगोन अनवाल दाविद आयोग, बह इतेके ओग कुदि
पोगोन अनवाना लोप्पा मुनेन कबुर वेहतोग:

देवुळि नावा सामिन इता,

‘बेचानाह नना नीवा कोटलतोरिन, नीवाड काल्कना इळन तच एवोन,

अचानाह नावा तिनळ बाजेता राजगादेतगा उदिस मन,’ इता, * इद्रम दाविद साखमते रासतोग.

36 मीट बोन हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटिस हळकतिर, ओगो येसुन, देवुळि कतमतोरा माल्काल कीता, * ओसो मीवा पिसिह केवाल राजाल
कीताये. * इद पोल्लोतुन सबेदोर इश्येलतोर बेस-नेहना पुनिर,” इनजोर पत्र वेहतोग.

37 इदिन केंजिसि ओर मन्कलोरा जीवा काल्सता, अद्रम आतस्के पत्रु ओसो दुसोर बळथिरिन ताल्हकतोर, “मावोरि! इजेके मावा पापम

एडलाहि बाताल कीकोम? * माक वेहाटु,” इतोर.

38 इतस्के पत्र इतोग, “मीट ओवोर्ग-ओवोर्ग मन्कल पापमता अगदाहि जर मल्सि, * देवुळ लोहतोग किस्तु इनवाल येसुराजाना पेदिरते एा
मीम्हटु. * अस्के देवुळि मीवा पापमतुन मापि कीसि, * तना पवित्र जीवाता बर्कत इयगा. *^{१०}

39 बाराहक इतेके तना जीवातुन ईकन इन्जि, देवुळि मुनेन पोल्लो विस्सता. * अद पोल्लो मियेनाहके ओसो मीवा जालपिलतेनाहक, जेक-जेकताड
देसेहकनोरनाहक, बेचुरिन देवुळि तनगा केथिहता, अच्वुरिहक,” इनजोर इतोग.

* 2:21 2:21 रोम सहरतोर 10:13 * 2:21 2:17-21 योएल 2:28-32 * 2:22 2:22 योहन 3:2; 9:16; बळथिर 2:19,43; 3:6; 4:10 * 2:23

2:23 मत्थाल 27:52; मार्कल 15:24; लूकल 23:33; 24:20; योहन 19:18; बळथिर 3:15; 5:30; 1 तिसलुनितोर 2:15 * 2:23 2:23 लूकल 22:22; बळथिर

3:18; 4:27-28; 1 पत्र 1:20 * 2:24 2:24 मत्थाल 28:5-6; मार्कल 16:6; लूकल 24:5-7; योहन 21:14; बळथिर 2:32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40;

13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहरतोर 4:24-25; 6:2-4; 8:11; 10:9; 1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:19-20;

कूलुसितोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 1:10; 2 तिमोति 2:8; इब्रितोर 13:20-21 * 2:26-27 2:26-27 2:31; 13:35 * 2:28 2:25-28 देवुळताड पाटाड 16:8-11

* 2:29 2:29 1 राजा 2:10; नहेयाल 3:16; बळथिर 13:36 * 2:30-31 2:30-31 देवुळताड पाटाड 132:11; 2 शम्पूल 7:12-13; देवुळताड पाटाड 89:3-4

* 2:30-31 2:30-31 2:27; 1 कुरिततोर 15:4; इब्रितोर 1:1 * 2:32 2:32 1:8; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहरतोर

4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:19-20; कूलुसितोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 1:10; इब्रितोर 13:20

* 2:33 2:33 मार्कल 16:19; बळथिर 5:31; 7:55-56; इपिसुसतोर 1:19-20; पिलिपितोर 2:9; इब्रितोर 1:3; 2:9 * 2:33 2:33 योहन 7:39; बळथिर 1:4; रोम

सहरतोर 5:5; गलातितोर 3:14; इपिसुसतोर 1:13 * 2:33 2:33 गलातितोर 3:13-14 * 2:33 2:33 2:17; 10:45 * 2:33-35 2:34-35 देवुळताड

पाटाड 110:1; मत्थाल 22:44; मार्कल 12:36; लूकल 20:42-43; इब्रितोर 1:13 * 2:36 2:36 मत्थाल 28:18; बळथिर 10:36; रोम सहरतोर 10:12; पिलिपितोर

2:10-11 * 2:36 2:36 लूकल 2:11 * 2:37 2:37 लूकल 3:10,12,14; योहन 6:28; बळथिर 16:30 * 2:38 2:38 मार्कल 1:15; लूकल 24:47;

बळथिर 3:19; 5:31; 11:18; 13:38; 20:21; 26:20 * 2:38 2:38 येसुराजाना पेदिरते एा मीम्हटु इद रिचजतुन वेल्लाटोर “बपिस्मा” इन्हतोर. * 2:38 2:38

मार्कल 16:16; बळथिर 8:12,16; 22:16 * 2:38 2:38 इपिसुसतोर 1:7 * 2:38 2:38 8:15-16; 19:2; रोम सहरतोर 6:2-4 * 2:39 2:39 यशायाह

44:3; योएल 2:28; रोम सहरतोर 9:4

40 ओरिन तेळियिह कीयलाहि, ओसो वेवलाडे पोल्लोड बुदिड-एदिड वेहतोग. देवुळि येसुन नमबोरिहक सिक्सा ईयना मन्हता, अद सिक्साताहि पिहट अन्हटु इनजोर, * बुद कागहचोर मतोग.

41 पन्ना कबुरतुन केंजिस वेवलाटोर विस्वस कीतोर, विस्वस कीसि, येसुना पेदिरते एग मीतोर. अद दिया जोक-जोक मंड अजर्क मन्कलोर विस्वसिरा मुडगा कलियतोर.

विस्वसिरा दिनमता मनमुळि

42 विस्वसिरा किस्तुनाड बळयिर् कागहताड पोल्लोन केंजिसोर, * एगेन कलियसोर, * किस्तुनाड मोकता सीता कीसि एगेन आरिड तिनजोर, * पार्तना कीसोर, इद्रम मंदुर.

43 किस्तुनाड बळयिर् रीतरीतिनाड बामिह कीयनाड वेवलाडे कबस्क कीदुर. अविन ऊळिसि, येस्सलेमतोर मन्कलोर पका रेयिस मतोर.

44 येसुन विस्वस कीतोर सबेटोर एगेन कलियिदुर, ओसो तमा सामनतुन ओर्विना-ओवोग काळडसोर पिसिंदुर.

45 इतेके तमा जागा-ब्रमतुन, मालसोमतुन वमिसि, बोन्काय गर्ज अरतेके, अवे कोतान तुसिस इंदुर.*

46 दिनम उंदिय एकाते मंदिरताड मंडानगा कलियिदुर. * ओसो गिदति, बेसतल बुदते, लोहक-लोहक जमा आसि, एगेन जावा उंडुर, अहे (किस्तुनाड मोकता सीता कीसि) आरिड तिदुर.*

47 देवुळतुन जोहर कीसोर मंदुर. सबेटोर मन्कलोर विस्वसिरिहक मान इंदुर. * दिनम येसुसामि वेवलाटोर मन्कलोरिन पापमताहि पिसिह कीदोग. ओर मन्कलोर विस्वसिरा मुडगा कलियिस मंदुर. (इद्रमलेहका विस्वसिरा मुडुन देवुळि बोल्गिह कीदु).*

3

ताक पगवोग कृटाल सत्रेम आस्तोग

1 अद्रमे उंद दिया बाताल आता इतेके, पत्रु, योहन, वेर इर्वुर बहट अर्स मतस्के, देवुळता मंदिरतागा अनजोर मतोर. (दिनम अद तूकने यहदि लोकुर मंदिरतागा मोळिंदुर.)

2 मंदिरतागा एवत्स्के ओर्वोग पुटिय ताक पगवोग मन्कल ओरिहक दिसतोग. ओग मंदिरतागा अनवालोर वावालोरिन ताल्हकिस तिनेग इन्जि, दिनम उयदुर ओन मंदिरतागा एवनाह काजिस तंदुर. तचि वेवलाय सोबाता अग इनदनद आगदाग उदिह कीस अंडुर.*

3 पत्रु, योहन मंदिरताड मंडानगा ओळियनदिन ऊळिसि, ओग ओरिन बिचेम ताल्हकतोग.

4 अस्के पत्रु, योहनि, इर्वुर आसि ओनेके बेट-बेट ऊळसोरिने, पत्रु इतोग "मयेक ऊळा!"

5 इतस्के, बातालाय ईयनुर इनजोर आसा कीस, ओग ओरिनेन ऊळलाह आतोग.

6 अस्के पत्रु इतोग, "नयगा बंगर-वेडिड इतेक इलेड, मति बाताल मन्हता, अद नीक इय्हनन: अले नास्रेत नातेनोग येसु किस्तुनाड अदिकरते तेदिसनेहक ताका, ** इतोग.

7 इन्जि कृटाना तिनळ कयदुन पोस तेहतोग. अस्केन ओनाड काल्किहक, मेसबुटिहक लाव वाता.

8 लाव वातस्के, ओगु तेदिस दिग नितोग, निचि ताक बोटदोग. * ताकसोर, डेहकसोर, देवुळतुन जोहर कीसोर, ओराय संगे मंदिरते ओळियतोग.

9 अगा मतोर सबेटोर मन्कलोर ओग ताकनदिन, ओसो देवुळतुन जोहर कीयनदिन ऊळतोर.*

10 ऊळतस्के, मंदिरता सोबातद आगदाग उदिस मन्जि बिचेम ताल्हकवाल वेग आंदोग इनजोर पुतोर. पुतस्के कृटाल सत्रेम आतोग अयो इन्जि, पका बामिस ओर एक्बेक आतोर.

पत्रु मंदिरतागा देवुळताड पोल्लोड वेहतहतोग

11 सत्रेम आतोग मन्कल पत्रुन, योहनिन पोस मतोग. मंदिरता बेद जागातुन साल्मोन राजाना मंडा इंदुर, * अदे मंडातागा वेर निच मतोर. † अद मंडातागा सबेटोर वित वासि, ऊळिस बामतोर.

12 पत्रु ओर सबेटोरिन ऊळिस इतोग, "ए मावोर इय्येलतोरि! बह आता, मीट इद्रम बाराहक बामलाह आतिर? मावाय लावतुहके, मावाय कोळवतुहके, वेग मन्कल ताकतोग इतपे, मयेकेन बेट-बेट बाराहक ऊळिहनिर?

13 अब्रहम मुर्यतोगा, इसक मुर्यतोगा, याकुब मुर्यतोगा देवुळि, * मावाड तादोर-बाबोरा देवुळि, * इदु तना सेवा केवाल येसुहक * मान ईता. मति मीट इतेके, ओन पिलाति गुमसिना कयदगा: † पोस ईतिर. * पिलाति ओन विळसकन इनदहपा, 'वेग मावा राजाल आयोग' इनजोर, मीट पिलातिना मुनेह ओन पास्कातिर.

14 देवुळता पवित्र, सेतेमते ताकवाल मगि येसुन * पास्किसि, ओर्वोग हक्के मन्कन विळिसिस इम इनजोर, पिलातिन इतिर.*

15 अमेसाता पिसमुळ एवाल मालकान मीट हक्कलाह ईतिर, तेला मति हामुरताहि देवुळि ओन जीवा अहंता. * इद पोल्लोता माट इर्वोम साक्सि म्हनोम.

16 मीवा मुनेह निच मनवाल मन्कन मीट पुतिरे. वेग बह बेस आतोग इतेके, माट येसुन विस्वस कीताहके, ओना लाव वेनगा वाता. येसुनगा अदिकर मन्हता इन्जि, विस्वस कीताहके वेग पूरा सत्रेम आतोग.*

* 2:40 2:40 पिलिपितोर 2:15 * 2:42 2:42 1 कुरिततोर 14:6 * 2:42 2:42 इब्रितोर 10:25 * 2:42 2:42 लूकाल 24:30; बळयि 2:46; 20:7,11; 1 कुरिततोर 10:16 * 2:45 2:44-45 4:32,34-35 * 2:46 2:46 5:42 * 2:46 2:46 लूकाल 24:30; बळयि 2:42; 20:7,11; 1 कुरिततोर 10:16 * 2:47 2:47 4:21-22; 5:13 * 2:47 2:47 2:41; 4:4; 5:14; 6:1,7; 9:31,42; 11:21,23-24; 14:1,21; 16:5; 17:12

* 3:2 3:2 मंदिरताड मंडानगा ओळियनद मुनेता आदुन सोबाता अगि इंदुर. * 3:6 3:6 2 कुरिततोर 6:10 * 3:6 3:6 2:22; 3:16; 4:10 * 3:8 3:8 14:10

* 3:9 3:9 4:16,21 * 3:11 3:11 योहन 10:23; बळयि 5:12 † 3:11 3:11 येसु पुटदिहकाय अजर वर्साड मुने, इय्येलतोग दाविद राजाना पया, ओना मगि

साल्मोन राजाल राजेम कीदोग. वेग साल्मोन राजाल येस्सलेमता मुनेता मंदिरतुन दोहता वेहतोग. * 3:13 3:13 पेसमुळि 3:6,15; मथ्याल 22:32; मार्कल 12:26; लूकाल 20:37;

बळयि 7:32 * 3:13 3:13 रोम सहरतोर 9:5 * 3:13 3:13 3:26; 4:27-28,30 * 3:13 3:13 रोम राजेमता बेगेग राजाल तना राजेमता उंद-उंद पट्टुन ताकिह

कीयमाह, पट्टुहक ओर्विन तासितोग, ओन गुमसि इंदुर. * 3:13 3:13 मथ्याल 20:17-19; लूकाल 18:32; योहन 19:11; बळयि 2:23 * 3:14 3:14 2 कुरिततोर

5:21 * 3:14 3:13-14 मथ्याल 27:20-23; मार्कल 15:11-14; लूकाल 23:18-23; योहन 18:40—19:7; बळयि 5:28; 7:52; 13:28 * 3:15 3:15

मथ्याल 28:5-6; मार्कल 16:6; लूकाल 24:5-7; योहन 21:14; बळयि 2:24,32; 3:26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:18; रोम सहरतोर 4:24; 6:4;

8:11; 10:9; 1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:20; कुरुसितोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 1:10; इब्रितोर 13:20 * 3:16

3:16 2:22; 3:6; 4:10

17 “मावोरि! मीटू, मीवा मुख्यालोर बार कलियिस, (येसुन हळ्कनाह कीतिर. मति ओग बोग आंदोग इनजोर) पुनवालेवा अह कीतिर, ✨ इद नाक एकायि.

18 किस्तु राजाल सिक्सा आयनोग इन्जि, देवुळि तना कब्रुतोर कतमतोरा संगे, मुनेन वेहच मता. ✨ देवुळि ओन अद्रमे कीसि, अद पोल्लोतुन इद्रम करल कीता. ✨

19 अदिहक इंजेके मीट पापमता आगाहि मिळिन्दसि देवुळतके मल्हट्ट, अस्के देवुळि मीवा पापमतुन एडिह कीयागा. ✨ एडिह कीसि अद मीवा जीवातुहक आरम इयागा.

20 ओसो देवुळि मयेनाहके निल्पिह कीतोग पिसिह केवानु (इतेके येसुन) ओसोवने लोहचीयागा.

21 पूरा दुनियातुन पूना कीकन इन्जि, देवुळि वेल्लाय मुने तना पवित्र कब्रुतोरा संगे वेहच मता. ✨ पूना कीयनद कालम एवनाह, किस्तु पोगोन देवुळदीपते मनदनाग. ✨

22 “मोसा मुय्तोग (मावाड तादोर-बाबोरिन किस्तुना लोप्पा) इद्रम वेहच मतोग, ‘नावा लेहकाडोग ओवोर्ग कब्रुतोन, देवुळि मीवा कळुतोरगडाहि मियेनाहक लोहचीयागा. ओग मीकू बाताड वेहतनोग, अव सबे पोल्लोन केजाट. ✨

23 ओना पोल्लो केंजवोरिन, देवुळि तना मुडगडाहि एगिह कीसि ओरिन वळे कीसीयागा,’ ✨ इतोग.

24 अद्रमे सामुबेल मुय्तोग ओसो ओना पया वातोर देवुळता कब्रुतोर सबेदोर, मुनेन इव दियाना लोप्पा पोकर कीतोर. ✨

25 इंजेके ‘नीवा कळुतोर मेटे इद ब्रुमता सबे जातिनोरिहक बर्कत दोर्कगा’ इन्जि, देवुळि अन्नहम मुय्तोन वेहच मता, ✨ इद्रम मावाड तादोर-बाबोरा संगे मुनेन इद पोल्लोतुन करल कीस मता. ✨ वेव पोल्लोड कब्रुतोर पोकर कीस मतोर, बंद बर्कत देवुळि ईकना इन्जि वेहच मता, अव सबे मियेनाहके मन्हाताड.

26 अदिहक मीट सबेदोरा लाग्दव आगाहि मीक मल्हचि बर्कत इयलाह, देवुळि तना सेवक येसुन आचिसि, मावाय यहुदि जातोरिहक मुनेन लोहचीस मता, ✨” इनजोर पत्रु वेहतोग.

4

पत्रुन, योहनिन, पंचता मुनेह निल्पिह कीस्तोर

1 पत्रु, योहन, वेर लोकरा संगे वळ्ककसोर मतोर अस्के, ब्रुमयालोर, मंदिरता दोगाल ओसो सदुकिरा तुंगातोर उय्तर ओरगा वातोर. (सदुकिर इतेके यहुदिराड पेदल्कना उंद तुंगातोर आंदुर, वेर हासुरताहि जीवा अरयबतोर इन्जि नमोर आंदुर.)

2 ओर इवूर लोकरिन येसुनाड पोल्लोड कागहोर मतोर, लोकर येसुना लेहका डोलिसि जीवा अरयनुर इनजोर, पोकर कीसोर मतोर. ✨ इद पोल्लोतेनाहक यहुदिराड पेदल्क पकाय ओड आतोर.

3 ओड आसि पत्रुन, योहनिन पोयतोर. पोळ्द अन्ज मता अदिहक, इमा दिया नेयम कीकल इनजोर, ओरिन जेलते वाटोर. ✨

4 मति पत्रुनाड पोल्लोड केंजतोर वेल्लाटोर लोकर येसुन विस्वस कीतोर. अद्रम विस्वस कीतोस, वेट कोयतोर कोनि एयुड अजर्क मतोर. ✨

5 इमा दिया यहुदिराड पेर्मालोर, साण्मगसूर, ओसो दुसोर पेदल्क येसुलेम सहरते पंच उदतोर.

6 ओसो ओरा संगे मोदुल पेर्माल अनाल, ✨ तना अने कयपाल ✨ ओसो पेर्मना सटमतोर, ओरगा योहन ओसो सिंकर, वेर इवूर वने मतोर.

7 पया ओर पत्रुन, योहनिन, नडुम निल्पिह कीस ताल्हकतोर, “मीट वेग कटानु बेद लावते, बोना अदिकरते ताकनाह कीतिर रा?” इतोर.

8 पया पत्रु देवुळता पवित्र जीवाते निंदतोग, ✨ निंदतस्के इद्रम वेहतोग, “ए मावोर पेर्मालोरि, पेदल्कनिर!

9 रोगमतोनेनाहक माट बेसता कबळ कीतोम, अदिन वेग बह आस बेस आतोग इन्जि, मीट नेड माक पर्व्हिसि ऊळिहिनर.

10 मीट ओसो मावोर सबेदोर इययेलतोर बेस पुन्हट्ट, नासरेत नाटेनोग येसु किस्तुन हळ्कनागुटातगा हळ्कनाह कीतिर, मति देवुळि ओन जीवा अर्हचीता. ✨ ओगे येसु किस्तुना अदिकरते. ✨ वेग मन्कल सत्रेम आसि, मीवा मुनेह नितोग.

11 ‘बेद बंडातुन मुने बेल्दरुकु पोहचीतूर, अदे बंडा इंजेके आदरता मूला बंडा आता’ इन्जि, देवुळताड पाटानगा वेहतद मन्हाता. ✨ अद बंडा इतेके येसुये, बेल्दरुक इतेके मीट, ओन पोहचीतूर ऊळुतोरि.

12 वेग येसुन विळ्जिस बोगे, मावा पापमता सिक्साताहि पिसिह कीया पावोग. बाराहक इतेके माट पापमताह पिसलाहि, इद ब्रुमता ओन विळ्जिस, दुस्रोग पिसिह केवान देवुळि मन्कलोरिहक एवो!” ✨ इतोग.

13 पत्रु, योहन, वेर इवूर कागयवोर केनकेनेतोर मन्ज तेला, दीराते वळ्कहकिदुर. वेरा दीरातुन ऊळिसि, तगवाड केवालोर बयल आतोर. ✨ पया वेर इवूर येसुना संगतोर, (अदिहक इद्रमता दीरा वेरिहक वाता) इनजोर पुतोर.

14 मति सत्रेम आतोग मन्कल वेरा संगे नितदिन ऊळिसि, वेरा अडम बातय वळ्कक पावोर.

15 पया बाताल कीतोर इतेके, पत्रुन, योहनिन, सत्रेम आतोग कटान, पंचताहि पलते ओम्हट्ट इनजोर इतोर, इन्जि तमतमाय विचर कीयलाह बोटोर.

16 “इजेके वेरिन माट बाताल कीकल? वेर इद्रमता बेरा सीना तोहतोर इनजोर, पूरा येसुलेम सहरतोर पुतोर. अदिन वेर केवोर इनजोर, माट बह इनादा पायकल?

17 आयो रा! इद्रम कीकल, (ओरिहक सिक्सा एवल); मति इद पोल्लो आबुर आयना आयो इनजोर, इंजेटगडाहि वेग येसुना पोल्लोतुन बेगान वेहमाट इनजोर, ओरिन रेग्पिह कीसि विळ्जिसीकल,” इतोर.

18 पया ओर इवूरिन लोप्पा केयिसि, “मीट इंजेके येसुना पोल्लोतुन बेगान वेहमाट, बेगान कागहमाट,” इनजोर इतोर. ✨

19 मति पत्रु, योहन, वेर इद्रम इतोर, “देवुळता पोल्लोतुन विळ्जिस, मीवा पोल्लोतुन केंजना देवुळतुहक ओपपाया? मीट विचर कीस ऊळाट!

✨ 3:17 3:17 लुकाल 23:34; बळयि 13:27; 1 कुरिततोर 2:8; इपिसुसतोर 4:18 ✨ 3:18 3:18 10:43 ✨ 3:18 3:18 लुकाल 24:25-27,44-46;

बळयि 2:23; 17:2-3; 26:22-23 ✨ 3:19 3:19 2:38; 5:31; 20:21; 26:20 ✨ 3:21 3:21 मत्थाल 17:11; रोम सहरतोर 8:19-21; इब्रितोर 1:1; 2

पत्रु 3:2 ✨ 3:21 3:21 1:11 ✨ 3:22 3:22 व्यवस्थाविवरण 18:15,18; बळयि 7:37 ✨ 3:23 3:23 व्यवस्थाविवरण 18:19 ✨ 3:24 3:24

लुकाल 24:27,44-46; बळयि 13:27; 17:2-3; 26:22-23; 28:23 ✨ 3:25 3:25 पुदुमुळि 22:18 ✨ 3:25 3:25 रोम सहरतोर 9:4 ✨ 3:26 3:26

मत्थाल 15:24; मार्कल 7:27; योहन 4:22; बळयि 13:46; रोम सहरतोर 1:16; 2:10; 15:8 ✨ 4:2 4:2 3:15; 17:18 ✨ 4:3 4:3 5:18 ✨ 4:4

4:4 2:41,47; 5:14; 6:1,7; 9:31,42; 11:21,24; 14:1,21; 16:5; 17:12 ✨ 4:6 4:6 लुकाल 3:2; योहन 18:12-13 ✨ 4:6 4:6 मत्थाल 26:3; योहन

11:49; 18:12-14 ✨ 4:8 4:8 लुकाल 1:15,67; 4:1; बळयि 1:8; 2:4; 4:31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:9,52 ✨ 4:10 4:10 मत्थाल 28:5-6;

मार्कल 16:6; लुकाल 24:5-7; योहन 21:14; बळयि 2:24; 2:32; 3:15,26; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहरतोर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9;

1 कुरिततोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:20; कर्जुसितोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 1:10; इब्रितोर 13:20 ✨ 4:10 4:10 2:22;

3:6 ✨ 4:11 4:11 देवुळताड पाटाड 118:22; मत्थाल 21:42-43; 1 पत्रु 2:7 ✨ 4:12 4:12 मत्थाल 1:21; बळयि 5:20; 10:43; 13:26; 1 तिमोते 2:5

✨ 4:13 4:13 2 कुरिततोर 3:12 ✨ 4:18 4:18 5:28 ✨ 4:19 4:19 5:29

20 माट ऊळतव, केंजतव पोल्लोन वेहवालेवा, केमेन मनदा पगवोम, *” इनजोर इतोर.

21-22 इंजेके देवुळता लावते सत्रेम आतोग पुटकुटाल, रेंड वीसाड वर्साहकाय एक्वा वरस्यतोग आंदोग इनजोर, सबेटोर लोकर देवुळतुन जोहर कीदुर. * अदिहके लोकर माक विस्द आयनुर इन्जि, लोकरिहक रेयिस * तवाड केवालोर ओरिन पका रेपिह कीस, विळिसस इतोर.

विस्वसिर देवुळतुन केयिहतोर

23 पया पंचताहि पत्रु, योहन पेसिसि, ओर तमा तोळतोरगा अतोर. अस्के पेमांलोर ओसो दुग्रोर पेदल्क बाताड बाताड इतोर, अव सवे पोल्लोड विस्वसिरिहक वेहतोर.

24 अदिन केंजिसि, विस्वसिर उंदिय एकाते जोरते, देवुळतुन इद्रम वळ्हकतोर, “जोहर सामि! पोगोटा बमतुन, इळता बमतुन, समदुरतुन, ओसो अविस्कनगा मनदनव सबेटविन निमान पुटिह कीतिन.*

25 नीवा सेवक मावा पेदामुत्तोग दाविद राजाल, नीवा पवित्र जीवाता बुदते इद्रम वेहतोग इतेके

‘यहदि आयवोरइचोन रोदा पोयहतोर, मति बाकिया?

यहदिर, जमा आसि उगसताड आरुडाड पंडिहतोर, मति बाकिया?

26 ओराड राजालोर लळयतुहक तेदतोर,

ओराड मुक्क्यालोर वने जमा आसि, आरुडाड पंडिहतोर,

देवुळता अहे अद आचिस तासतोग राजाना वने अडम आस्तोर,*

इन्जि वेहतोग.

27-28 ओग वेहतद पोल्लो निटम करल आता. एरोद अतिपस राजाल,* पिलाति गुमसि,* वेरु इदे येस्सलेम सहरतगा, यहदि आयवोरा संगे यहदिर कलिथिसि, निमा निल्यिह कीतिन ओग पवित्र सेवक येसुन * अडम आतोर. मति निमा अचोन लावतोनिन इतेके, बेद नीवा मुनेताहि विचर मता, अचोने ओर कीया पगतोर.*

29 इंजेके देवुळबाबानिन, तवाड केवालोर माक रेपिह कीयनदिन सीता कीम, कीसि माट नीवा सेवकिरोम पका दीराते नीवा पोल्लोतुन वेहतलाह ईम,*

30 माट वेहतहाप, दुक्तोरिन सत्रे कीसि, नीवा पवित्र सेवक येसुना पेदिरते,* नीवाड बामनाह लेहकाडाड सीनाड तोहचीम,” इन्जि देवुळतुन ताल्हकतोर.

31 ताल्हकतस्के, ओर जमा आस मतद लोन मेलियता.* ओर कतमतोर पवित्र जीवाते निदिसि,* देवुळता पोल्लोतुन रेयवालेवा, कतमतोरिहक वेहता बोटटोर.*

विस्वसिर ओर्विना-ओर्वोग सायता कीस्तोर

32 सबेटोर विस्वसिर उंदिय एकाते मतोर. आपुना-आपुना मादुन बोरे नावा इनजोर इनोर आंदुर; मति सबेटोर मन्कलोर तमा सामनतुन, ओर्विना-ओर्वोग काळडसोर पिसिदुर.*

33 किस्तुं येसु जीवा अरतोग इन्जि, बळयिर साक्सि वेहनुर, वेहतनस्के देवुळता लाव ओरगा दिसिंदु. देवुळता दया सबेटोर विस्वसिरगा बेस मता.

34 बोन्के बातय कमि इलवा मता. जागा-बूमि बोरगा मता, ओर बेस्के-बेस्के वमिसि,

35 अव कोताड तचि बळयिरा कयदे तूसलाह ईदुर. बोन्काय गर्ज अरतेके, अव कोताड पया तूसिस ईदुर.* अदिहके बोन्के बातय कमि इलवा मता.*

36-37 अद्रमे योसेप पेदिरतोग ओर्वोग मतोग. ओग कुपस्स इनदनद देसेमतोग *लेविना पुळ्ळतोग (इतेके देवुळवेडे) आंदोग. ओग बाताल कीतोग इतेके, तना बमतुन वमिसि, कतम कोताड बळयिरगा तचि ईतोग. किस्तुनाड बळयिर ओन बार्नबस (इतेके दीरा एवाल) ईदुर.*

5

अनन्याल, सपिराल, वेरा पापमि

1 अद्रमे विस्वसिरा मुडगा अनन्याल पेदिरतोग मन्कल मतोग, ओना मुतेना पेदिर सपिराल आंदु. आळ इर्दुर आसि तमा उचुन जागातुन वमतोर.

2 पया अनन्याल बाताल कीतोग इतेके, वमतव कोतानगडाहि, वळ्णा कोताड तमेनाहक लोन तासतोग. इद पोल्लोतेनाहक तना मुते वने ओन्क तोळ आता. पया पिसतव कोतान बळयिरगा तचि ईतोग.

3 मति पत्रु ओन इतोग, “अनन्या! देयमदीपता विचरतुन नीवा बुदतगा बाराहक वाया ईतिन? जागातुन वमतव वळ्णा कोताड मिथेनाहक तासतिन, वळ्णा कोताड ततिन, (प्राय कोताड ततप लेहका, अविस्किन मयगा तचि ईतिन). इद्रम निमा देवुळता पवित्र जीवाता मुनेह जोल आतिन.*

4 तान वमनाम्ने वने, अद नीवा कयदे मता, वमतापया वने अव कोतानगा पूरा नीवाय अदिकर मता. देवुळतुहक ओपवद कबळ कीयलाहि, बाराहक विचर कीतिन? निमा सिरप मन्कलोरिन आयो, मति देवुळतुने जोल वळ्हकतिन,” इनजोर इतोग.

5 पत्रु इतद पोल्लोतुन अनन्याल केंजताहे, नेल अरि अगान हातोग. इद पोल्लोतुन केंजतोर सबेटोर पका रेयतोर.

6 अगा मतोर लेयोर वासि, ओना सेनातुन गेंदेते ऊर्हतोर, ऊर्हचि पलते ओस गति कीतोर.

7 इद पोल्लो आस मंड गंटाना पया, हातोना मुते सपिराल वाता. तना मुजो हातोग इन्जि, अद मुतिंय पुनो आसि!

8 पया पत्रु तान इतोग, “अले! वेहा! मीवा बमतुन इचोके कोताने वमतिरा?” “इंगो दादा! इचोके” इता.

9 पत्रु इतोग, “जोल वळ्हकतेके देवुळता जीवा पुनदगाया इन्जि, आळ इविर आस बाराहक इद्रम पट ऊळतिर? * ऊळा! नीवा मुजोना सेनातुन पोहतोर अगदागा एवतोर, नीक वने अहे ओयनुर,” इनजोर इतोग.

* 4:20 4:20 1 कुरितोर 9:16; 1 योहन 1:1 * 4:21-22 4:21-22 2:47; 5:13 * 4:21-22 4:21-22 5:26 * 4:24 4:24 पेस्मळि 20:11; नेहम्याल 9:6; देवुळताड पाटाड 146:6; बळयिर 14:15; 17:24; तोहचीतव पोल्लोड 14:7 * 4:26 4:25-26 देवुळताड पाटाड 2:1-2 * 4:27-28 4:27-28 मय्याल 14:1; लुकाल 23:7-11 * 4:27-28 4:27-28 मय्याल 27:2; मार्कल 15:1; लुकाल 23:1,12; योहन 18:28-29 * 4:27-28 4:27-28 3:13,26; 4:30 * 4:27-28 4:27-28 लुकाल 22:22; बळयिर 2:23 * 4:29 4:29 4:13; 14:3; 2 कुरितोर 3:12; पिलिपितोर 1:14 * 4:30 4:30 3:13,26; 4:27-28 * 4:31 4:31 16:26 * 4:31 4:31 लुकाल 1:15,67; 4:1; बळयिर 1:8; 2:4; 4:27-28; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:9,52 * 4:31 4:31 पिलिपितोर 1:14 * 4:32 4:32 2:44 * 4:35 4:34-35 2 कुरितोर 8:14 * 4:35 4:35 2:45 * 4:36-37 4:36-37 11:19; 13:4 * 4:36-37 4:36-37 9:27; 11:22-30; 13:2; रोम सहरतोर 12:8; गलातितोर 2:1,13 * 5:3 5:3 इब्रितोर 10:29 * 5:9 5:9 15:10

10 पत्र इद्रम इताहे, अद वने ओना मुनेह अर्सि हाता. अस्के ताना मुजोन पोहता मन्कलोर लोप्पा ओळियतोर. अद हातदिन ऊळिसि, ताना सेतातुन, ताना मुजोन पोहता जागातगा, कचुल ओस मिसतोर. *

11 विस्वसिरा पूरा मुलु, ओसो इद पोल्लोतुन केजतोर सबेटोर पका रेयतोर.

बळयिरा कयदे बामनाह लेहकाडाड कबस्क

12 अद्रमे पया बळयिरा कयदे, देवळताड बामनाह लेहकाडाड वेल्लाडे सीनाड, लोकुरा मुनेह आंदुड. (विस्वसिरा मुलु मंदिरता साल्मोन राजाना मंडातगा, * उंदिय एकाते जमा आंदुर.

13 विस्वस केवोर ओरगा कलियलाह रेयिंदुर, मति सबेटोर लोकुर विस्वसिरिन पका मान इंदुर. *

14 वेल्लाटोर आरक-कोयतोर किस्तुन विस्वस कीसि, ओरगा वास कलियिंदुर. अह आसि विस्वसिरा मुलु बोल्लिंदुर. *)

15 बामनाह लेहकाडाड सीनाड ऊळिसि, पत्र दायनद आदि दुक अरतोर मन्कलोरिन कट्टुस्क अके, मागिड अके, अगदगा पेसिह कीस तासिंदुर. पत्रुना डळ्मतेला उय्दुरगा अर्सि, ओर सत्रेम आयनुर इनजोर लोकुरा आसा मंदुर. *

16 येस्सलेम सहरता ऐ मत्व नाहकनाहि, वेल्लाटोर दुक अरतोरिन, देयहक पोस मतोरिन, अगा पोस वांदुर. ओर सबेटोर बळयिरा कयदे बेस आंदुर. *

किस्तुनाड बळयिर जेलताहि पिहट अरयहतोर

17 अस्के लोकुर किस्तुनाड बळयिरिहक मान इयनदिन ऊळिसि, मोदुल पेर्माळ ओसो ओना तोळतोर सदुकिरा जीवा कर्विंदुर.

18 जीवा कर्विसि, बळयिरिन पोस जेलतगा वाटलाहि वेहेतोर. *

19 पया ओर जेलते मनदहपा, नकाडा वेलाते बाताल आता इतेके, देवुळता देवतुल वासि, * जेलता अगदुन तेगयता, * तेगयिस (बोन्के दिसवाह,) ओरिन पेसिह कीता.

20 पेसिह कीसि ओरिन वेहेता, “मंदिरताड मंडानगा अन्हट, अगा निचि देवुळता पिसमुळता इद पूरा कबुरतुन, अगा मनवालोर सबेटोर लोकुरिहक वेहचीम्हट,” इता.

21 अस्के बळयिर देवतुल वेहतपु, पंडवियतस्के मंदिरतगा अतोर, अन्जि मंडानगा निचि, लोकुरिन काहता बोटदोर.

ओर काहहतपा, मोदुल पेर्माळ, ओना तोळतोर बार बाताल कीतोर इतेके, यहुदिराड तवाड केवालोरीन, सबेटोर पेदल्किन केयिसि, बळयिरिन जेलताहि तता वेहेतोर.

22 मति मंदिरता पोलिसिर अन्ज ऊळतापया, बळयिर अगा इलो! अदिहक ओर पंचतगा मल्स वासि इद्रम वेहेतोर,

23 “जेलता अगदगा बेस तालम वाटिस मता, सीपयक वने अगदगा राकातुहक मतोर; मति लोप्पा तेगयिस ऊळतापया बोरे इलोर,” इतोर.

24 मंदिरता दोगाल ओसो पेर्माळोर इद पोल्लोतुन केंजिसि, इजेके बह आयगा इनजोर, बळयिरिनाहक एकबेक आतोर.

25 अचोटेन ओर्वोग मन्कल वासि, “मीट जेल वाटिस मतिर, ओर मन्कलोर मंदिरताड मंडानगा निचि, लोकुरिन येसुना पोल्लो काहहतलाह आतोर,” इनजोर इतोग.

26 अस्के मंदिरता दोगाल तनाड पोलिसिरिन पोस, मंदिरताड मंडानगा अतोग, अन्जि बळयिरिन पंचते ततोग. लोकुर माक बंडाड उकिस् हळ्कना आयो इन्जि, जबरदस्ति केवा बळयिरिन ततोर. *

27 पया ओरिन तचि तवाड केवालोरा मुनेह निल्पिह कीतोर. कीतस्के मोदुल पेर्माळ ओरिन इद्रम इतोग,

28 “येसुना पोल्लोतुन काहहतनद आयो इनजोर मीक वेहोमा? * मति मीट इतेके, येस्सलेमतगा कतमतोरिने ओना पोल्लोतुन काहचीतिर. अचोने आयो मति, ओर माटे हळ्कनाह कीतोन इनजोर, मावा पोगोन कसुर वाटलाह ऊळिहनिर? *” इनजोर तप तोहेतोर.

29 मति पत्र ओसो दुसोर बळयिर इद्रम इतोर, “मन्कना पोल्लोतुन आयो, मति देवुळताये पोल्लोतुन माक केंज पोयहता. *

30 येसुन मीट मरतात हळ्कनागुटातगा वेळ्च हळ्कनाह कीतिर, * मति मावाड तादोर-बाबोरा देवुळि ओन जीवा अर्हेता. *

31 जीवा अर्हचि, ओने सामि, पिसिह केवाल इन्जि, देवुळि निल्पिह कीता. मावा इय्येलतोरिन पापमता आगदाहि मलहतलाहि, मावा पापमतुन मापि कीयलाहि, * ओने निल्पिह कीसि, तना तिनळ बाजे पका कदर ईसि उदिह कीता. *

32 इव पोल्लोना माट साक्सितोरम म्हनोम. तानाड पोल्लोड केजिसि ताकवालोरा पोगोन, देवुळि उदिह कीतद पवित्र जीवा वने, इव मावाड पोल्लोना साक्सि ईस्ता,” इतोग.

गमलियेल गुम्नाड केजिसि, बळयिरिन विळिसहतोर

33 पत्रुना पोल्लोतुन केंजिसि, तवाड केवालोरा पका ओड आतोर. ओड आतस्के, बळयिरिन हळ्कलाह तयर आतोर. *

34 मति ओरगा गमलियेल पेदित्तोग गोगा मतोग, ओन यहुदिर पका कदर इंदुर. * ओग परसिरा तंगातगडाहि देवुळता साग्रम काहवाल गुरू मतोग. † ओग तेदिसि बळयिरिन अगडाहि गळ्क पलते पेसिह कीयलाहि, सीपयकिन वेहेतोर.

35 ओर अतस्के, तवाड केवालोरीन इद्रम इतोग, “मावोर इय्येलतोरिर! मीट वेरिन बाताल कीयलाहि ऊळिहनिर, तान बेस आलिह कीम्हटु.

36 बाराहक इतके, बेचोको वर्साना मुने, तियुदास पेदित्तोग ओर्वोग, नना बेरोनन इनजोर * नडुमिय पुटिस मतोग. अस्के नालुड नूहक मन्कलोरा ओनेके आस मतोर, मति बाताल आता, रोम सर्करतोर सीपयक ओन हळ्कतोर. ओनेके आस मतोर सबेटोर बिरोबटो आतोर, ओना कबळ मायता.

* **5:10 5:10** अनन्याल, सपिरालि तना ब्रमि वमताड परा कोताड एवाहक डोलोर, मति पूरा कोताड देवुळतुहक वाटिडनोम इनजोर, ताना जीवातुन जेल वळ्कतोर, अदिहक ओर अळ इंदुर आसि डोलोर. * **5:12 5:12** योहन 10:23; बळयिर 3:11 * **5:13 5:13** 2:47; 4:21-22 * **5:14 5:14** 2:41-47; 4:4; 6:1,7; 9:31,42; 11:21,24; 14:1,21; 16:5; 17:12 * **5:15 5:15** 19:12 * **5:16 5:15-16** इब्रितोर 2:3-4 * **5:18 5:18** 4:3 * **5:19 5:19** 8:26; 10:3; 12:7,23; 27:23 * **5:19 5:19** 12:10; 16:26 * **5:26 5:26** 4:21-22 * **5:28 5:28** 4:18 * **5:28 5:28** मत्थाल 23:35; 27:25; बळयिर 2:23,36; 3:14-15; 7:52 * **5:29 5:29** 4:19 * **5:30 5:30** 10:39; गलातितोर 3:13; 1 पत्रु 2:24 * **5:30 5:30** मत्थाल 28:5-6; मार्कन 16:6; लुकास 24:5-7; योहन 21:14; बळयिर 2:24,32; 3:15,26; 4:10; 10:40; 13:30,33-34,37; 17:31; रोम सहरतोर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरितोर 6:14; 15:4,20; 2 कुरितोर 4:14; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:20; कुलुसितोर 2:12; 1 तिमस्तिनोर 1:10; इब्रितोर 13:20 * **5:31 5:31** लुकास 24:47; बळयिर 2:38; 3:19 * **5:31 5:31** मार्कन 16:19; बळयिर 2:33; 7:55-56; इपिसुसतोर 1:19-20; इब्रितोर 1:3 * **5:33 5:33** 7:54 * **5:34 5:34** 22:3 † **5:34 5:34** अद तुकने परा देवुळता साग्रम येसु वायनामुने रासतद मता. येसुना कब्रता साग्रम पया वाता. अद इद पुस्तक वने कलियता. * **5:36 5:36** 8:9; गलातितोर 2:6; 6:3

37 “इद पोल्लो आतापया, रोम सर्करतोर सिरगंचि कीयलाह वेहक मतोर, अस्के गालिल पटटोग यहदुल इनवाल सर्करता विस्द आतोग. † ओनाड केंजिसि उय्तर ओना पेक्के अतोर, पया ओन वने हक्कतोर. ओना पेक्के अनवालोर सबेटोर विरोबटो आतोर.

38 अदिहक इंजेक वने, नना मीकु वेहतलाह आतन. मीट पोयतोरिन बाताले केमाट, ओरिन विळिसस ईम्हट. वेराड विचर्क, वेराड कबस्क, मन्कना बुदताड मतेके, तमाय मायनुड.

39 मति देवुळगडाह मतेके, मीट तान माग्पिह कीया पावाविर. माग्पिह कीयलाहि ऊळतिर इतेके, देवुळताये अडम लळेम आयवालोरिर आयकिर. † अद्रम आयमाट,” इनजोर बुदिड वेहेतोग.

40 इतस्के, तग्वाड केवालोर गमलियेलना पोल्लोतुन केंजतोर. पया बळथिरिन लोप्पा तता वेहेतोर. ततापया ओरिन तोला जताते नल्हता वेहचि, † येसुना पोल्लोतुन ओसो बोन्के वेहेमाट इनजोर वेहचि, विळिसस इतोर.

41 विळिसस ईतस्के बळथिर, येसुना पेदिरतेनाहक माक देबाड अरताड इनजोर, बेस गिर्दति पंचताहि पेसिस अतोर. †

42 ताना पया दिनम मंदिरताड मंडानगा, लोहक-लोहक वने देवुळ आचतोग पिसिह केवाल किस्तु राजाल येसुये आंदोग † इनजोर, रोमवालेवा काहचोर, बेसतल कबुर वेहचोर मंदुर.

6

दर्मन कीयनद सेवातुहक एळवुरिन आचिहूतोर

1 अद्रमे पया, येसुन विस्वस कीतोर लोकुर वेल्लाय बोलगसोर अंदुर अस्के, ओरा नडुम इद्रमा कट्टला पट्टा. युनानि पोल्लो वळ्हकवालोर यहदि विस्वसिर † इद्रम इतोर इतेके, दिनम गाटो त्सिहपा मावाड रांडे आस्किहक † बराबर एवोर इन्जि, इन्नि पोल्लो वळ्हकवालोर यहदि विस्वसिरिन मुयोग अंदुर. †

2 अदिनेनाहकु, बारा बळथिर बाताल कीतोर इतेके, सबेटोर विस्वसिरिन केयिस इद्रम इतोर, “माट देवुळता पोल्लोतुन पोकर कीयनद विळिससि, गाटो त्सुनद सेवा कीतेके, अद माक ओप्पो आयागा गोतो.

3 अदिनेनाहक मावोरिर! मियगडाह मीक विचर वातोस, पका तेल्चतोस, पवित्र जीवाते निंदतोस, † लोकुर कदर एवालोर, † एळवुर मन्कलोरिन आचाट. ओरिन माट गाटो त्सुनद सेवातुहक निल्पिह कीकोम. †

4 मति माट बळथिरोग इतेके, पार्तना कीयनद ओसो देवुळता पोल्लोतुन पोकर कीयनदे सेवाते मनदकोम,” इनजोर इतोर.

5 बळथिर इतद पोल्लो सबेटोर विस्वसिरिहक विचर वाता. अदिहक ओर इस्तिपन पेदिरतोन आचतोर, ओग पका विस्वस केवाल, ओसो पवित्र जीवाते निंदिस मनवाल्. ओना संगे पिल्लिप † † पस्कुस्स, नीकानोर, तीमोन, परमिनाल्, निकुलावुस, वेरिन आचतोर. (निकुलावुस इतेके अंताकिया इननदद सहरतोग आंदोग. ओग मुनेटाहि यहदि दर्मतोग आयोग मति, पया यहदि दर्मते ओळियतोग. † ताना पया येसुन विस्वस कीतोग.)

6 विस्वसिरा मुडाडाहि वेरिन आचिसि, बळथिरा मुनेह निल्पिह कीतोर. ओर नितस्के, बळथिर तमाड कचिन ओरा पोगोन तासिसि, † देवुळता देव्या ताल्हकतोर, (ताल्हकिसि ओरिन गाटो त्सुनद सेवातेनाहक निल्पिह कीतोर).

7 अद्रमे पया, देवुळता पोल्लो वेल्लाय पोकर आसोर अता. † येसुलेम सहरतगा विस्वसिर वेल्लाय बोलगतोर. अहे यहदि ब्रमयालोर वेल्लायटोर, येसुन विस्वस कीसि, ओना कबुर केंजलाह आतोर.

लोकुर इस्तिपनिन पोयहूतोर

8 इस्तिपनगा इतेके देवुळता तोळ, ताना लाव मता. अदे लावते ओग लोकुरा मुनेह, बामनाह लेहकाडाड कबस्क कीदोग. देवुळता लावताड सीनाड वने तोहन्दीग.

9 अस्के पया इद्रम आता इतेके, उय्तर कुरेने सहरतोर, सिंकंदरिया सहरतोर, † किलिकिया पटटोर, † आसिया पटटोर † मन्कलोर मतोर, वेर रोम सर्करतोर विळिससीतोर यहदिरा पार्तनाता लोतगा जमा आस मतोर. † ओरगडाहि उय्तर इस्तिपनगा वास तेल्वेड कीया बोटटोर.

10 मति इस्तिपन देवुळता जीवा इतद बुदते वळ्हकनदिन ऊळिसि, ओर ओन तेल्वेने गेल्स पावोर.

11 पया ओर बाताल कीतोर इतेके, दुषोरगा अन्जि, “वेग इस्तिपन मोसानाड अडोन ओसो देवुळताड पोल्लोनु, पास्कसोर मननदिन केंजतोम इन्जि वेहाट रो!” इनजोर कुस्क्नेन काहहोर.

12 काहहत्स्के ओर इद्रम कीतोर इतेके, लोकुरगा, पेदल्कनगा, साङ्गमगसुरगा अन्जि, अद्रमे वेहचि ओरिन ओड तहचीतोर. ओड तहहत्स्के, ओर इस्तिपनिन अग-ओडतेन पोस, यहदिराड तग्वाड केवालोरगा ओतोर. †

13 अहे जोल साक्सि एवालोरिन वने तचि, यहदिराड तग्वाड केवालोरगा मुनेह निल्पिह कीतोर. † कीतस्के, “वेग इस्तिपन इद पवित्र गूडटुन, मोसानाड अडोन, रोमवालेवा पास्कसोरिन मन्हूतोम. †

14 ओसो “नासरेत नाटनोग येसु इद मंदिरतुन बूळे कीयनोग, † ओसो मोसा मुय्तोग माक इतव रीतरिवज्जिन मिळ्हचीयनोग, † इनजोर वेग वेहतनदिन माट केंजतोम,” इन्जि ओर इतोर.

15 पया अद पंचतगा उदिस मतोर सबेटोर इस्तिपनके ऊळतोर, अस्के ओना मोकम देवतुलता मोकमलेहका मांजतप दिसता.

‡ 5:37 5:37 येसु दहा-बारा वर्सनाग मतोग, अस्केडा इद पोल्लो. मावा यहदिराड कोताड दुसा देसेमतीरिहक ईयना आयो इन्जि, वेग यहदुल सर्करता विस्द आतोग. † 5:39 5:39 बुदताड पोल्लोड 21:30; बळथिर 11:17 † 5:40 5:40 मथ्याल 10:17; मार्कल 13:9 † 5:41 5:41 मथ्याल 5:11-12; मार्कल 13:13; योहन 15:21; 1 पत्र 4:14,16 † 5:42 5:42 8:35; 9:22; 11:20; 17:3; 18:5,28 † 6:1 6:1 2:10; 9:29 † 6:1 6:1 9:39,41; 1 तिमीति 5:3 † 6:1

6:1 युनानि पोल्लो वळ्हकवालोर यहदि विस्वसिर, इथयेय देसेमते मनवालोर आयोर, अदिहक वेर इन्नि पोल्लो वळ्हकवालोर यहदि विस्वसिर, ओराड रांडे आस्किहक गाटो त्सिहपा, बराबर एवोर अंदुर, एवाहक ओर मुयोग अंदुर. † 6:3 6:3 लुकाल 1:15,67; 4:1; बळथिर 1:8; 4:8,31; 6:5; 7:55; 9:17; 13:9,52 † 6:3 6:3 1 तिमीति 3:7; 3 योहन 12 † 6:3 6:3 रोम सहरतोर 12:7 † 6:5 6:5 8:5,6,12-13,26,40; 21:8 † 6:5 6:5 1:13 वचनते मननद पेदिरतोग पिल्लि, वेग आयोग, ओग दुषोग आतोग. † 6:5 6:5 यहदि दर्मतोग ओळियना इतेके, कोयोर डायना रिचज कीसि ओळिय पन्सुर; अद्रमे वेग निकुलावुस वने डायना रिचज कीसि, यहदि दर्मतगा ओळियतोग. † 6:6

6:6 गिनती 8:10; 27:18; व्यवस्थाविकरण 34:9; बळथिर 8:17; 9:17; 13:3; 19:6; 1 तिमीति 4:14; 2 तिमीति 1:6; इन्जितोर 6:1-2 † 6:7 6:7 12:24; 19:20 † 6:9 6:9 18:24; 28:11 † 6:9 6:9 15:23,41; 21:39; 22:3; 23:34; 27:5; गलातितोर 1:21 † 6:9 6:9 16:6; 19:10; 21:27; 24:18

‡ 6:9 6:9 येसु पुदवाचे मूंड वीसाड मूंड वंसाण मुने रोम सर्करतोर उचर यहदिरिन दोहच ओस मतोर, पया किस्सतोर. ओर अलग-अलग जागतोर यहदिरा पार्तनाता लोन, येसुलेम सहरतगा मता. † 6:12 6:12 4:5 वचनते ओर तग्वाड केवालोर मन्हूतोर, वेर ओर अंदुर. † 6:13 6:13 मथ्याल 26:59-61; मार्कल 14:55-56; बळथिर 7:58 † 6:13

6:13 21:27-28; 25:8 † 6:14 6:14 मथ्याल 26:60-61; 27:39-40; मार्कल 14:58; 15:29; योहन 2:19 † 6:14 6:14 15:1; 21:21; 28:17

7

इस्तिपन तवाङ केवालोर मूनेह वळ्हकित्हतोग

- 1 अस्के, “वेर वेहतनाड पोल्लोड सेतेमा? जोलिया?” इनजोर मोदुल पेर्माल इस्तिपिन ताल्हकतोग.
- 2 इस्तिपन इतोग, “माबोरिर, पेदल्कनिर, नावा पोल्लो केजाट. मावा पेदामुय्तोग अब्रहमना पोल्लो वेहतकन. ओग हारान सहरतगा अनवाय मतोग, अस्के कसदि जातोर मनदनद मेसोपोटामिया इनदनद देसेमतगा मतोग. अगा मनदहपा तना डीसाते मांजनद देवुळि ओनगा वाता. *
- 3 वासि इता, “मिमा नीवा देसेमतुन, नीवा जीवा-तलालोरिन विळिससि, नना तोहतकन अदु देसेमते दाकिन,” * इनजोर देवुळि वेहता.
- 4 अस्के अब्रहम कसदि जातोर मनदनद मेसोपोटामिया देसेमताहि पेसिसि, हारान इनदनद सहरतगा अतोग. * अगा ओना तपे हातापया, देवुळि अब्रहमिन अद सहरताहि पेहचि, इंजेके माट महनल इद देसेमतगा तच उदिह कीता. *
- 5 इदमलेहका ओग मग-मियाळलेवा, इद देसेमतगा वातोग. मति इद देसेमतगा इद नावा बूमि इन्जि वेहतलाहि, अब्रहमिहक इचुन वने बूम इलवा मता. देवुळि ओन्क अद कुटामेंड वने बूम एवो आस मता, मति “नीकु अहे नीवा जालपिलतुहक इद देसेमता बूम ईकन,” * इनजोर पोल्लो विळिसस मता. *
- 6 मति “नीवा जालपिल दुसा देसेमते पर्गा लेहका आसि मनदनुर. अगा ओरु नालुड न्हक वसांड, अडोरा कय इन्कबेग तिपलते मनदनुर. *
- 7 मति, बेद देसेमतोर ओरिन कय इळन तासिस तिपल कीयनुर, ओरिहक नना सिकसा ईकन. *पया नीवा जालपिल अद देसेमताहि पेसिस वायनुर, पेसिस वातापया इदे बमतगा नाक मोळकनुर,” * इनजोर वेहता.
- 8 पया इद कीतद करलता सीना तोहतलाहि, ओन डायना रिबज * कीया वेहता. * पया अब्रहमिहक ओर्वोग पेकाल पुटटोग, ओना पेदिर इसक मता. ओग पुटटापया आट दियाने, अब्रहम ओना डायना रिबज कीतोग. * पया इसकिहक याकुब इनवाल पेकाल पुटटोग, * (वेगे याकुबना दुषा पेदिर इम्येल आंदु.) * वेनडाहे बारा मगक पुटटोर. * ओर मावा बारा कृळिनोर पेदामुय्तोर आंदुर.
- 9 “वेर बारा माकिरडाहि उय्तुर बाताल कीतोर इतेके, तमा तमोग योसेपिन कुळसातुहक, मिसर देसेमते अनवालोर वीकुरतोरिहक अमेसातुहक ओर्युल आयलाह वमतोर. * मति देवुळि योसेपना तोळ मता.
- 10 अदिनेनाहक ओन सवे तिपल्कनडाहि पिंसिह कीता. ओसो योसेपिहक वेल्लाय बुद इता. * वेना बुदतुन ऊळिसि, मिसर देसेमतोग पिरोन इनवाल राजाल वेनु मग ईसि, पूरा देसेमतुन, ओसो तना लोतुन वने, ताकिह कीयनद अदिकर योसेपना कयदगा इतोग. *
- 11 “अद तुकने मिसर देसेमतगा, ओसो योसेपना दादालोर मतद कनान देसेमतगा, † दुकळ अर्स मता. * अदिहक सबेतोर लोकुर वेल्लाय तिपलते अतोर. मावाड तादोर-बाबोरिहक तिनदलाह अनम दोर्को आस मता.
- 12 मति मिसर देसेमतगा अनम दोर्किहता इन्जि, याकुब मुय्तोग केंजतोग, * केंजिसि मावाड तादोरिन अगा अनम असिस ततलाह लोहतोग. अस्के अतोर, (मति इद देसेमतुन ताकिह केवाल मावाय तमोग इन्जि, पुनोर आस मतोर).
- 13 ततद अनम मारतापया, ओसो उंद मल्का ओर मिसर देसेमते अतोर. अस्के योसेपि नना मीवाय तमोन इनजोर ओरिन वेहतोग. * अस्के पिरोन राजाल वने योसेपना लोतोरिन पुतोग. *
- 14 पया योसेपि तना तपे याकुब मुय्तोन ओसो ओना लोतोर सबेतोरिन, मिसर देसेमते वासि मनदकिर इनजोर, कबुर लोहच केयतोग. * ओर सबेतोर मंड वीसाड पंद्रा (75) इच्चर मन्कलोर मतोर. *
- 15 पया याकुब मुय्तोग मिसर देसेमतगा अतोग, अन्जि अगा वेल्लाडे वसांड मन्जि डोलतोग; * ओसो माबोर बारा तादोर वने डोलतोर. *
- 16 ओराड सेतानु सेकेम इनदनद नाग ओसि, अगान गति कीतोर. गति कीतद जागातुन, अब्रहम मुय्तोग सेकेम नाटेनोग अमोर पेदिरतोनाड माकिरडाहि, वेंडिड ईसि असिस मतोग. *
- 17 “(तिपल कीयनद देसेमताहि, नीवा जालपिलतुन पेसिह कीसि, कनान देसेमते ततकन इन्जि.) अब्रहम मुय्तोहकु देवुळि मुनेन पोल्लो विळिसस मता. * अद पोल्लो करल आयनद वेला एवसोर मता. मिसर देसेमतगा मावा लोकुर वेल्लाटोर तेग आसोर अतोर. *
- 18 अद तुकने योसेप हातापया वेल्लाडे वसनि, ओन मुर्तिय पुनवोग ओर्वोग मन्कल मिसर देसेमते राजाल आतोग. *
- 19 ओग राजाल इतेके, पका सत्रल बुदतोग मतोग. अदिहक मावा जातोर लोकुरिन इचोन तिपल कीतोग इतेके, आपुनाड बाला पेकोर डोलिर इनजोर, तल्लिस्क-तपेर ओरिन लोतगडाह पेसिह कीस विळिसस इयनाह कीतोग. † *
- 20 अद तुकने मोसाल पुटटोग, ओग पका बेस सोबातोग पेकाल मतोग. * ओग पुटिस मंड नेलाड अनाहजोग, राजानाड केंजवालेवा, ओना तलोग-तपे ओन लोने अय कीतोर.
- 21 मति ताना पया ओन लोताहि पेसिह कीसि, बैरेटगा ओसि विळिसस इया पोयता. अस्के पिरोन राजाना मयाळि ओन पेहकिरस ओसि, नावा मग आयनोग इनजोर, ओन अय कीता. *
- 22 मोसाल बेरोग आसि, मिसर देसेमताड सवे बुदिड-एदिड कायतोग; तनाड वळ्हकनाड पोल्लोने, कीयनद कबस्कने वने, पका उसर मतोग.
- 23 “पया मोसा मुय्तोग रेंड वीसाड वयसतोग आतोग, अस्के ओर्युल मन्जि कूल केवालोर नावा इम्येल जाततोरिन, कलियकन इन्जि विचर कीतोग. *
- 24 कीसि अगा अतस्के, ओर्वोग मिसरि मन्कल इम्येल मन्कन उगसिन नलहतनदिन मोसाल ऊळतोग. ऊळिसि इम्येल मन्कन पिंसिह कीसि, मिसर देसेमतोग मन्कन हळ्किसि, देबाड तितोना बद्दला एतोग. *
- 25 नावाय कयदे देवुळि मावा लोकुरिन पिंसिह कीयागा इनजोर, नावा लोकुर पुनदनुर इन्जि, मोसाल विचर कीतोग. मति अद्रमता विचर वेर ओर्युलतोर जीवातगा मुर्तिय वावो.

* 7:2 7:2 पुट्टुळि 11:31; 15:7 * 7:3 7:3 पुट्टुळि 12:1 * 7:4 7:4 पुट्टुळि 11:31; 15:7 * 7:4 7:4 पुट्टुळि 12:4-5 * 7:5 7:5 पुट्टुळि 12:7; 13:15; 15:18; 17:8 * 7:5 7:5 इन्जितोर 11:9 * 7:6 7:6 गललितोर 3:17 * 7:7 7:6-7 पुट्टुळि 15:13-14 * 7:7 7:7 पेसुळि 3:12 * 7:8 7:8 इद बेदमता रिबज इन्जि पुनदलाह, पुस्तकता आकिते पुनव वल्लोना अर्तमि, अगा ऊळाट. * 7:8 7:8 पुट्टुळि 17:10-14 * 7:8 7:8 पुट्टुळि 21:2-4 * 7:8 7:8 पुट्टुळि 25:26 * 7:8 7:8 पुट्टुळि 32:28 * 7:8 7:8 पुट्टुळि 36:23-26 * 7:9 7:9 पुट्टुळि 37:11,28 * 7:10 7:9-10 पुट्टुळि 39:2-6,21-23 * 7:10 7:10 पुट्टुळि 41:40-46 † 7:11 7:11 इद देसेमतुहकु, नोहा मुय्तोन तादो इनवाल कनाना पेदिर उदता. (पुट्टुळि 9:18-27 ऊळाट) * 7:11 7:11 पुट्टुळि 41:54-56 * 7:12 7:12 पुट्टुळि 42:2 * 7:13 7:13 पुट्टुळि 45:1-4 * 7:13 7:13 पुट्टुळि 45:16 * 7:14 7:14 पुट्टुळि 45:9-10,17-18 * 7:14 7:14 पुट्टुळि 46:26-27; पेसुळि 1:5; व्यवस्थाविवरण 10:22 * 7:15 7:15 पुट्टुळि 46:1-7; 49:33 * 7:15 7:15 पेसुळि 1:6 * 7:16 7:16 पुट्टुळि 23:16-18; 33:18-19; 50:13; यहेष 24:32 * 7:17 7:17 पुट्टुळि 15:13 * 7:17 7:17 पेसुळि 1:7,12,20 * 7:18 7:18 पेसुळि 1:8 ‡ 7:19 7:19 मिसर देसेमतोग राजाल, इम्येल लोकुर वेल्लाटोर आतेके, माके विदर कीसि हळ्कनूर बह इनजोर, ओराड उदलोर पेकोरिन हळ्क वेहनोग. * 7:19 7:19 पेसुळि 1:10-22 * 7:20 7:20 पेसुळि 2:2; इन्जितोर 11:23 * 7:21 7:21 पेसुळि 2:5-10 * 7:23 7:23 पेसुळि 2:11; इन्जितोर 11:24-26 * 7:24 7:24 पेसुळि 2:11-12

26 पया इमा दिया ईर्बु इश्येल मन्कलोर जग्ळा आयनदिन मोसाल ऊळतोग. ऊळिसि 'मीट इजेके उंदिय जातोरिर, दादाल-तमोग आयवालोरिर, बाराहक जग्ळा आह्निर रा?' इद्रम इन्जि, ओरिन गनुम कीयलाहि तेंळिथिह कीसोर मतोग.*

27 मति जग्ळा आयवालोरगडाहि, तना तोळतोग नलहवाल मोसा मुय्तोन दोबिस इतोग, 'मावा नेयम कीसि, मावा पोगोन अदिकर ताकिह कीयलाहि, नीक बोग निल्पिह कीतोग रा?

28 निने मिसर देसमतोन बेद्रम हक्कतिन, अद्रमे नाक वने हक्कलाह ऊळिहनिन अय?' इतोग.*

29 निने आतद पोल्लो इजेके सबेटोरिहक एर्का आता इन्जि, मोसा मुय्तोग रेयतोग. रेथिसि मिसर देसेमताहि पेसिस विततोग, वितििस मिदिथिन इनदनद देसेमतगा अन्जि, मनदलाह आतोग.* पया अगान मुतेन ततोग, ओन्क ईर्बु पेकोर पुटोर.*

30 'इद्रम मोसा मुय्तोहक मिदिथिन देसेमतगा अन्जि, रेंड वीसाड वर्साड आताड. उंद दिया सीनयइनदनद मेटाकचुदा पेळ्ळकल बूमतगा बाताल आता इजेके, किस पोतसोर मतद मरा जपताहि, देवुळता देवतुलिओन्क दिसता.*

31 (अद मरा जपतगा किस पोतलाह पोतिदु, मति अद जप मुतिथ कर्वा आंदु.) तान ऊळिस मोसा मुय्तोग बामतोग, पया तान बेस ऊळलाहि अद जपता एरे अतोग. अगा अतस्के देवुळता आल्का ओन्क इद्रम केंज वाता इजेके,

32 'मोसा, नना नीवा तादोर-बाबोरा देवुळतनु; अब्रहम, इसक, याकुब, वेर मोळकनद देवुळतन ननान आंदन,' इनजोर इता.* अदिन केंजिसि मोसा मुय्तोग दिरदिर साडतोग, अगा ऊळलाह वने रेयतोग.

33 अस्के देवुळि ओन इद्रम इता, 'इजेके इद जागाते नना महनन. अदिहक निमा नीवाड एल्पुस्क तेंडा.*

34 केंजा, मिसर देसेमतोर लोकरु नावा लोकरुतिन बेद्रम तिपल कीस्तोर, अदिन नना बेस-नेहना ऊळतन. नावा लोकरु ओरा कय इळन मन्जि अळयनदिन, केयनदिन केंजतन. ओरिन विळिसह कीयलाहि नना रेगतन. अदिनेनाहक निमा नावा इद कबळ कीयलाहि अन, नीक मिसर देसेमते लोहतकन,' इनजोर देवळ इता.*

35 'अद्रमे 'मावा नेयम कीसि, मावा पोगोन अदिकर ताकिह कीयलाहि, नीक बोग निल्पिह कीतोग?' इनजोर, वेग मोसा मुय्तोन इश्येल मन्कलोर मुनेन पाक्सिस मतोर.* इदिन सीता कीम्हट्ट, मति इजेके वेगे मोसा मुय्तोहक देवुळि अदिकर ईथि, तना मन्कलोरिन मिसरतोर कयदाहि विळिसह कीस तनोग इनजोर निल्पिह कीसि, किस पोतसोर मतद मरा जपतगा दिसतद देवतुलता मेटे, ओन मिसर देसेमतगा लोहता.

36 वेग मोसा मुय्तोग इश्येल मन्कलोरिन मिसर देसेमताहि पेसिह कीस ततोग.* अद देसेमतगा, एल समडुरगा, ओसो पेळ्ळकल बूमतगा, रेंड वीसाड वर्साड आनाह, बामनाह लोहकाडाड सीनाड तोहचोर-तोहचोर, ओरिन ताकिह कीसोर ओतोग.*

37 वेगे मोसा मुय्तोग 'नावा लोहकाडोग कबुरतोग मन्कन, मीवा जालपिलताहि निल्पिह कीसि, देवुळि तना लोकरुगा लोहचीयगा,'* इनजोर इश्येल मन्कलोरिन वेहच मतोग.

38 पेळ्ळकल बूमतगा मावाड तादोर-बाबोरा संगे मतोरु. वेगे मोसा मुय्तोग. ओसो सीनय मेटातगा देवुळता देवतुलि ओना संगे मता. अद देवतुलता मेटे मयगा एव्हिह कीयना इनजोर, ओन्के देवुळताड पोल्लोड दोर्कताड.* देवुळता मन्कलोर बेद्रम पिसना इन्जि, अव पोल्लोड तोहवहताड.

39 'मति मावाड तादोर-बाबोर ओना पोल्लोटुन केंजवालेवा, ओन विळिसिस मिसर देसेमतेकन मल्स अतेक तेला बेस आवालि इनजोर, सीता कीदूर.*

40 अदिहक मोसा मुय्तोग सीनय मेटातगा मतोग अस्के, ओना दादाल आस्नगावासि, 'माक मिसर देसेमतहि ततोग मोसाल, बेके बह आतोगो, इदिन माट पुनवल. अदिनेनाहक इजेके माक पेन बोमाड पंडिस ईम, अवे पेन्क माक मुनेह अग तोहतनुड,' इनजोर इतोर.*

41 अद्रमे पया ओर बंगरता पियो पंडिसि, अद पियोटुन पेन इन्जि, तान्क मोक ईसि मोळ्ळकतोर. मोळ्ळकस तमा कयदे पंडटद बोमातेनाहक, कव्य-गोगिस तिन्जि-उन्जि गिदा कीतोर.*

42 अदिहक पोगोटा पोळ्ळतुन, नेलातुन, उकान मोळ्ळिकर इन्जि, देवुळि ओरिन विळिसिस इता.* इद पोल्लो देवुळता कबुरतोर साबूमतगा, इद्रम रासतद मन्हता इजेके,

'ए इश्येल मन्कलोरिर, मीट रेंड वीसाड वर्साड पेळ्ळकल बूमते जन्वर्कनाड मोकिड इतिर, अविस्किन नयेनाहक इतिरा? बार दुसाड-दुसाड पेन्कनेनाहक इतिर?

43 मोलेक पेदिरता पेनता रावुळतुन,

ओसो रिपान पेदिरता उका बोमातुन काजिस वेलियतिर, S

मोळ्ळलाह अविस्किन पंडटिर,

अदिहक मीवा कोटेतोरा कयदे मीक विळिसस ईकन, ओर मीक पोसि बेबिलोन देसेमता अबर ओयनूर,'

इनजोर देवुळ इता,* इद्रमलेहका रासतद मन्हता.

44 'पेळ्ळकल बूमतगा मावाड तादोर-बाबोर मनदहपा, देवुळि तना लोकरु नडुम मनदनदिना साक्सि तोहतनद रावुळि, ओरा संगे मता.* मोसा मुय्तोना संगे देवुळि अद रावुळतुन इद्रम इद्रम पंडा इनजोर तोहच मता, अद्रमे मोसाल तान पंड वेहतोग.*

45 मोसा मुय्तोग हातापया, अद रावुळि पयाडोरा पीळता कयदे वाता. मोसाल हातस्के, ओना तोळतोग यहोसाल, इश्येलतोर मुक्याल आतोग. वेगे यहोसाल मावाड तादोर-बाबोरिन इद देसेमते तचीतोग. ओरा मुनेह देवुळि दुसाड जातिनोरिन इद बूमगडाह पंडटा, पंडस्टके इश्येलतोर इगा जागा आतोर.* अस्के अद रावुळतुन इगा तासतोर,* पया आद दाविद राजाना कालम पुनवाह इगान मता.

46 दाविद राजाना पोगोन देवुळता गनुम मताहकु, सबेटोर इश्येल मन्कलोर नीक मोळ्ळना इन्जि, नियेनाहक उंद मंदिर पंडकन इन्जि, दाविद राजाल देवुळतुन ताल्हकतोग.*

47 पया देवुळतेनाहक मंदिर पंडटोग मन्कल दाविद राजाल आयोग, ओना मगि साल्मोन राजाल आंदोग.*

* 7:26 7:26 पेसमुळि 2:13 * 7:28 7:27-28 पेसमुळि 2:14 * 7:29 7:29 पेसमुळि 2:15 * 7:29 7:29 पेसमुळि 18:3-4 * 7:30 7:30

पेसमुळि 3:2 * 7:32 7:31-32 पेसमुळि 3:3,6; मत्थ्याल 22:32; मार्कल 12:26; लूकाल 20:37 * 7:33 7:33 पेसमुळि 3:5; यहोश 5:15 * 7:34 7:34

पेसमुळि 3:7-10 * 7:35 7:35 पेसमुळि 2:14; बळयिर 7:27 * 7:36 7:36 पेसमुळि 12:41; 33:1 * 7:36 7:36 पेसमुळि 16:35; गिनती 14:33-34;

देवुळताड पाटाड 95:8-10; बळयिर 7:42; 13:18; इब्रितोर 3:8-9 * 7:37 7:37 अयवस्थाविवरण 18:15,18; बळयिर 3:22 * 7:38 7:38 7:53; रोम सहरतोर

3:2; गलातितोर 3:19; इब्रितोर 2:2; 4:12; 1 पत्र 4:11 * 7:39 7:39 गिनती 14:3-4 * 7:40 7:40 पेसमुळि 32:1,23 * 7:41 7:41 पेसमुळि 32:4,6

* 7:42 7:42 यहजेकेल 20:39 S 7:43 7:43 मोलेक इनदनद पेन, कनानि ओसो पिनिके जातिनोरा पेन आंद, ओर अद पेनतुहक तमाड पेकोरिन मोकिड ईदूर. ओसो रिपान

इनदनद पेन बार, मिसर देसेमतोर पेन आंद, * 7:43 7:42-43 आमोस 5:25-27 * 7:44 7:44 देवुळि रेंड बंडानाड चेकानगा, दहा अडोड मोसाहक रासिस इता. अव

चेकान उंद संदुकनगा तासिस, मोळ्ळकनद रावुळतगा तासतोर (पेसमुळि 31:18; अयवस्थाविवरण 10:5). अदिहक अद रावुळतन साक्सिता रावुळि इनजोर इदूर. * 7:44 7:44 पेसमुळि

25:8,9,40; 38:21 * 7:45 7:45 यहोश 23:9; 24:18; देवुळताड पाटाड 44:1-3 * 7:45 7:45 यहोश 3:14-17; 4:11; 18:1 * 7:46 7:46 2

शम्पल 7:1-16; 1 इतिहास 17:1-14 * 7:47 7:47 1 राजा 6:1-38; 8:20; 2 इतिहास 3:1-17

48 मति मन्कना कयदे पंडटा मंदिरतगा देवुळि मनो, * इद पोल्लेतुन देवुळता कबूरतोग ओवोर्गो मुनेन रासतोग.

49 देवुळि इद्रम इन्हता,

‘पोगोटा बूमि नावा उदनद राजकुर्सि,

इळता बूमि नावाड कालक तासनद कुतुलि.

नयेनाहक बेद्रमता लोन पंडकिर?

नना रोमनद बेद्रमता जागा मनदगा?

50 इव सबेटविन ननान पुटिह कीतोनेन आयोना?’ * इव

इता.

51 “मीट कैगम मन्कलोरिर! डायना रिवज कीतेक तेला, मीट देवुळतुन पुनवोरा लेहका, तान जीवा केवोरिर, तानाड पोल्लोड केंजवोरिर! बेद्रम मीवाड तादोर-बाबोर कीदुर, अद्रमलेहकान मीट वने देवुळता पवित्र जीवातुन अडम आखनिर. * ”

52 देवुळता कबूरतोर्गडाहि मीवा तादोर-बाबोर ओर्विन वने तिपल केवोरा, अले वेहाट? * देवुळ लोहवाल सेतेमतोग किर्स्तु बायनोग इनजोर, अद कबूरतुन मुनेन पोक्कुर कीतीरिन, मीवा तादोर-बाबोर हक्कतोर. अद्रमलेहका ओग किर्स्तु वातस्के, मीट ओना पोगोन उगसिन तप तोहचि, हक्कनाह कीतीरि. *

53 देवतुल्लकना कयदग्डाहि मोसानाड अडोड मीक दोर्कताड, * मति अव अडोन मीटि माळवि, ” इन्जि इस्तिपन वेहच रोमतोग.

इस्तिपनिन बंडाड उकिस हक्किहतोर

54 इस्तिपन वळ्ळकतद पोल्लेतुन केंजिसि, तग्वाड केवालोरिहक इचोन ओड वाता इतेके, * ओन ऊळिस तमाड पल्क कोकलाह बोटोर.

55 मति इस्तिपन देवुळता जीवाते पूरा निंदिसि, * पोगोन कोडा मिळ्ळवा ऊळताग. ऊळतस्के देवुळदीपते देवुळता जग-मळ्ळना वेहचतुन, ओसो येसुन देवुळता तिनळ बाजे नितदिन * ऊळिसि इतोग,

56 “ओद ऊळ्ळट! पोगोन देवुळदीप पड्णे आतदिन, ओसो मान्चना नडुम पुटटोर्ग, देवुळता तिनळ बाजे नितदिन नना ऊळलाह आतन!” * इनजोर इतोग.

57 इतस्के तग्वाड केवालोर लोक्कुर, (वेग देवुळतुन पास्किहताग इनजोरे,) पकाय जोरते केयिसि तमाड केक्किन मुचतोर, मुचिस उंदि विचरते वित वासि ओन पोयतोर.

58 पोसि सहरता पलते गुजिस ओतोर. अगा सोलु पेदिरतोग ल्येोग निच मतोग, * ओनगाने जोल साक्सि एवालोर तमाड पोगोटूक केगवत जगाड तेंडिस इतोर. * पया इस्तिपनना पोगोन बंडाड उकलाह बोटोर. †

59 ओर बंडाड उकलाह आंदुर अस्के इस्तिपन, “ए येसुसामि नावा जीवातुन एना,” इनजोर इतोग.

60 पया मिडाड कोटिसि बेरा लेडते “ए सामि, वेर मन्कलोर कीतद इद पापमता बदूला ओरिहक एमा,” * इनजोर वळ्ळकिसि डोलतोग.

8

1 इस्तिपनिन हक्कतोर अस्के सोलु वने पूरा संग आतोग. *

सोलु विस्वसिरा मुडुन तिपल कीस्तोर

इस्तिपनिन हक्कतापया अदे दिया, येसुसलेम सहरतागा येसुना विस्वसिरा मुडुन पकाय तिपल कीया बोटोर. अदिहक बळयिरिन विळिसिसि, सबेटोर विस्वसिर येसुसलेम सहरताहि वितिसि पूरा यहदा पटटे, सामरिया पटटे, बिरोबटो आतोर. *

2 देवुळतुन पकाय माळवालोर बोर मतोर, ओर इस्तिपनना सेतातुन गुमयातगा ओस गति कीतोर, अस्के ओर पकाय जोरते अळतोर.

3 अद तुकने सोलु बाताल कीदोग इतेके, विस्वसिरा मुडुन बूळे कीयलाहि, लोहक-लोहक ओळियिसि, विस्वस केवालोर आस्क-कोयतोरिन पोसि, जेलतगा वाट वेहन्दोग. *

बेसतल कबूर सामरिया पटटे पोक्कुर कीस्तोर

4 पया बिरोबटो आतोर मन्कलोर, येसुना बेसता कबूरतुन वेल्लाय पोक्कुर कीसोर तिरियतोर. *

5 अद्रमे (मुने आचतोर एळ्ळुर सेवकिरगडाहि) पिलिप इनवाल मतोग, * वेग वने सामरिया पटटा उंद सहरतगा अन्जि, येसुने देवुळ लोहतोग किर्स्तु आदोग इन्जि, ओना कबूरतुन पोक्कुर कीतोग. *

6-8 पोक्कुर कीसोरे, देवुळताड बामनाह लेहकाडाड सीनाड तोहन्दोग. देयहक पोस मतोर वेल्लाटोर लोक्कुरिनु, देवुळि पिलिपना कयदे बेस कीता. अव देयहक पकाय जोरते केयसोर ओरगडाह पेस्ताड, अद्रमे कय्क-कालक वावोर, ताक पावोर वेल्लाटोर मन्कलोर वने बेस आतोर. * अविस्किन ऊळिसि, अद सहरतोर लोक्कुर पकाय गिर्दा आसि, पिलिप वेहतनाड पोल्लोड बेस केंजिदुर.

9 इजेके अदे सहरतगा, पूजर-गूनीड केवाल * सिमोन पेदिरतोग मन्कल मतोग. ओग तनाड गूनिने सामरिया जाततोरिन पकाय बामिह कीसि, ननाय बेरोग गुनयानन * इनजोर वेहचोर तिरियिदोग.

10 वेल्लाटोरे उड्लोर-बेरोर ओग वेहतनव पोल्लोन बेस केंजिदुर, ओसो देवुळता बेरा लावतोग इतेके वेगे इनजोर, सबेटोर ओन इंदुर. *

11 ओग वेल्लाडे वर्साड आनाहि तनाड गूनिने, मन्कलोर बामनाह लेहकाडाड कबस्क कीदोग. अदिनेनाहक कतमतोर लोक्कुर ओना पोल्लो बेस केंजिदुर.

* 7:48 7:48 2 कुरिततोर 5:1 * 7:50 7:49-50 यशायाह 66:1-2 * 7:51 7:51 पेमसुळि 32:9; 33:3,5; लैयव्यवस्था 26:41; गिनती 27:14; यशायाह 63:10; फिमियाह 9:26 * 7:52 7:52 2 इतिहास 36:15-16; मन्बाल 5:12; 23:31,37; 1 तिसलुनितोर 2:15 * 7:52 7:52 3:14; 5:28 * 7:53 7:53 व्यवस्थाविवरण 33:2; बळयिर 7:38; ग्लातितोर 3:19; इब्रितोर 2:2 * 7:54 7:54 5:33 * 7:55 7:55 लुकाल 1:15,67; 4:1; बळयिर 1:8; 2:4; 4:8,31; 6:3,5; 9:17; 13:9,52 * 7:55 7:55 मार्काल 16:19; बळयिर 2:33; 5:31; इपिसुस्तोर 1:19-20; इब्रितोर 1:3 * 7:56 7:56 मत्थाल 8:20; योहन 1:51 * 7:58 7:58 8:1; 22:20; 26:10 * 7:58 7:58 व्यवस्थाविवरण 13:9-10; 17:7; बळयिर 6:13 † 7:58 7:58 यहूदिराड अडोने बोन्कय बंडाड उकिस हक्कनद सिम्सा इतेके, मुने साक्सि एवालोर बंडाड उकतस्केने, पया सबेटोर बंडाड उकिदुर. * 7:60 7:60 लुकाल 23:34; 2 तिमोति 4:16 * 8:1 8:1 22:20; 26:10 * 8:1 8:1 11:19 * 8:3 8:3 9:1,13,21; 22:4,19; 26:10-11; 1 कुरिततोर 15:9; ग्लातितोर 1:13-14; पिलिपितोर 3:6; 1 तिमोति 1:13 * 8:4 8:4 11:19 * 8:5 8:5 6:5 * 8:5 8:5 सामरि लोक्कुर दुग्गा जाततोर सो कलियिसि, ओरग पेन्किन मोळ्ळना, ओरा सोगे मर्मिड अयना कीतोर. अदिनेनाहक सामरि लोक्कुरिनु यहूदिर विळ्ळ तसिदुर, मति पिलिप यहूदिर आस तेला, विळ्ळ तासवा, येसुना पोल्लो वेहतलाहि, सामरिया पटटे अतो. * 8:6 8:6 8:6 इब्रितोर 2:3-4 * 8:9 8:9 13:6 * 8:9 8:9 5:36 * 8:10 8:10 14:11; 28:6

- 12 मति पिलिप अगा अन्जि, देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद बेसता कबुरतुन, ओसो येस्ये देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किर्स्तु आंदोग इनजोर, वेहता बोटटोग. अद पोल्लोतुन केंजिस विस्वस कीतोस, आस्क-कोयतोर येसुना पेदिरते एग मीया बोटटोर.✱
- 13 पया सिमोन वने विस्वस कीसि, येसुना पेदिरते एग मीतोग. पिलिप, देवुळता लावते बेराड-बेराड डीसाताड कबस्क कीदोग.✱ अव कबस्किन ऊळिसि, सिमोन बाभिदोग. अदिनेनाहक ओग पिलिपनाय संगे मंदोग.

सामरिया पटटोर विस्वसिरगा पवित्र जीवा रेगिहता

- 14 सामरिया पटटोर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतुन विस्वस कीतोर इनजोर, येसुलेमते मतोर बळयिः केंजतोर. केंजिसि पत्रु, योहन, वेर इव्बु बळयिरिन सामरिया पटटे लोहतोर.
- 15-16 अगडोर विस्वसिर येसुसामिना पेदिरते एग मीस मतोर,✱ मति देवुळता पवित्र जीवा ओरा पोगोन उदवाय मता. अदिहक पत्रु, योहन, वेर ओरगा अन्जि सबेटोर विस्वसिरा पोगोन पवित्र जीवा उदि इनजोर, ओरेनाहक देवुळतुन अर्जि कीतोर.✱
- 17 पया ओर विस्वसिरा पोगोन तमाड कय्क तासिंदु,✱ अस्के पवित्र जीवा विस्वसिरा पोगोन उदिंदु.✱
- 18 वेर बळयिः विस्वसिरा पोगोन तमाड कय्किन तासतस्के, पवित्र जीवा ओरा पोगोन उदनदिन सिमोन ऊळतोग. ऊळिसि ओरगा कोताड तचि, 19 “नना वने बोनाय पोगोन नावा कय तासतेके, ओना पोगोन पवित्र जीवा उदना इनजोर, इद नाक अदिकर ईम्हटु,” इतोग.
- 20 अस्के पत्रु ओन इहाग, “नीवाड कोताड नीवाय संगे बूळेम आयिड! देवुळि पुनेम ईसनदिनु, कोताने अखकन इनजोर, विचर कीतिन अय? 21 नीवा बुदि बेस इले इनजोर देवुळि ऊळता. अदिनेनाहक ताना सेवाते निमा मावा तोळ आया पगविन, मयगा कलिय पगविन.
- 22-23 नीवा जीवा कर्वनदिनु, ओसो निमा पापमतगा एगिंस मनदनदिन ऊळिहनन, अदिहक देवुळतुहक विचर वावद अगादाहि मल्सि, तान पार्तना कीम; अस्के इदमता नीवा पापि विचरतुन, देवुळि मापि कीतिके कीयागा,” इनजोर इतोग.
- 24 इतस्के, “मीट इतद गोसा नावा पोगोन वामाकि इनजोर, नयेनाहक देवुळतुन मीट पार्तना कीम्हटु,” इनजोर वेग पत्रुनु, योहनिन इतोग.
- 25 अदुमे पत्रु, योहन अगा किर्स्तुना पोल्लोतुन पोक्कुर कीसि, ओग बाताल बाताल कीतोग, अव कबस्कना साक्सि इतोर. साक्सि ईसि, येसुलेम सहरते मल्स दायलाह आतोर. अनेके सामरियाताराड वेल्लाडे नाहकनगा, येसुना बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीसोर-कीसोर अतोर.

कूस देसेमतोग मंत्रिहक बेसता कबुर

- 26 पया बेदुम आता इतेके, देवुळता देवतुलि✱ पिलिपनागा वासि इदुम इता, “निमा दक्किन बाजेतेके पेसिसि, येसुलेम सहरताहि गाजा इनदनद सहरतेके दायनद अग पोस अन,” इता. (अद अगि पेळ्ळकल बम्तुहक दास्ता.)
- 27 इतस्के पिलिप दायहपा, ऊळट कूस इनदनद देसेमतोग ओर्वाग मन्कल वने, अदे अगदुहक अनजोर मतोग. ओग मन्कल बायलाल मन्जि, कूस देसेमतो कन्दाके पेदिरतद रानिना मन्नि आंदोग. ताना राजेमताड कोतान ऊळेवाळे केवाल आंदोग. ओग देवुळतुन मोळ्ळकलाहि येसुलेम अन्जि, 28 तना देसेम मल्स अनजोर मतोग. ओग तना कोडागाडातगा उदिसि, देवुळता कबुरतोग यसयाल इनवाल रासतद पुस्तकतुन अर्वसोर, अनजोर मतोग.
- 29 अस्के देवुळता जीवा पिलिपिन, “निमा अगा अन्जि, अद कोडागाडाता संगे अन,” इता.†
- 30 अस्के ओग अद कोडागाडातगा एवनाह विततोग, वितिसि कूस देसेमतोग मन्कल देवुळता कबुरतोग यसयाना पुस्तकतुन अर्वनदिन केंजतोग. केंजिसि, “निमा अर्विहनिन अद तेळियिहताया, तेळियोया?” इनजोर ताल्हकतोग.
- 31 अस्के मन्नि, “बोगाय तेळियिह कीस वेहवालेवा, नाक बेदुम तेळियागा?✱ वाय निमा वने नावा संगे कोडागाडातगा उदा,” इनजोर पिलिपिन इतोग.
- 32 ओग मन्नि देवुळता साङ्गमतगा इद वचन अर्विदोग इतेके, अस्कलाह ओयनद गोरता लेहका, अहे केल्क कोगियवाल कोगियिहपा, केमेन निच मनदनद गोरैपियोता लेहका, देवुळता सेवक केमेन मतोग, बाताले इनोग.
- 33 ओना कदर रेहनेके, बोगे ओनेनाहक नेयम कीस एवोग. ओर ओना जीवा तिताहक, ओना जालपिलाता पोल्लोय इले.✱

इनजोर रासिस मता.

- 34 पया ओग मन्नि इद पोल्लोतुन अर्विसि पिलिपिन ताल्हकतोग, “देवुळता कबुरतोग बोना पोल्लोतुन इगा रासतोग? तनाय पोल्लोतुना? बार बोग दुषेना पोल्लोतुना? अले नाक वेहा,” इतोग.
- 35 अस्के पिलिप, मन्नि अर्वसोर मतद वचनतेनाह सुड कीसि, येसुना बेसतल कबुरतुन तेळियिह कीस वेहतोग.✱
- 36 पया वेहचोर वेहचोर उंद वेचचातगा एवतोर, एवतस्के मन्नि इतोग, “इद ऊळा, एग मन्हता, इगा नाक येसुना पेदिरते एग मीयालाह बेस आयो आयगाया?✱” इनजोर इतोग. [
- 37 इतस्के पिलिप, “निमा पूरा जीवाताहि येसु किर्स्तुन विस्वस कीतिके, नना नीक एग मीहतकन,” इतोग. पया मन्नि, “इंगो, येसु किर्स्तु देवुळता मगि इनजोर, विस्वस कीम्हहनन,” इतोग.]‡
- 38 पया कोडागाडातुन अगान निल्पिह कीया वेहतोग. निल्पिह कीसि पिलिप, ओग मन्नि, इव्बु आसि एतगा नेडतोर. अस्के पिलिप ओन येसुना पेदिरते एग मीहतोग.
- 39 पया ओर एतगुडाहि पेसतस्के, देवुळता जीवा पिलिपिन माग्यिह कीस, अगुडाहि ओता.✱ पया मन्निहक ओग दिसोग, अस्के देवुळि नाक पिसिह कीता इनजोर, बेस गिर्दा आसि ओग मन्नि अतोग.
- 40 पया देवुळता जीवा पिलिपिन असदोद इनदनद सहरतगा✱ एव्हिह कीसीता. ओग अगुडाहि केसरिया इनदनद सहरतके✱ दायहपा, अगकचुल मनदनव सबे नाहकने, येसुना बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीसोर अतोग.

✱ 8:12-8:12 8:15-16; 10:48; 19:5 ✱ 8:13 8:13 19:11 ✱ 8:15-16 8:15-16 2:38; 8:12; 10:48; 19:5 ✱ 8:15-16 8:15-16 2:38; 19:2 ✱ 8:17 8:17 गिनती 8:10; 27:18; व्यवस्थाविवरण 34:9; बळयिः 6:6; 9:17; 13:3; 19:6; 1 तिमीति 4:14; 2 तिमीति 1:6; इब्रितोर 6:2 ✱ 8:17 8:17 10:47; 11:15; 19:6; गलातितोर 3:5 ✱ 8:26 8:26 5:19; 10:3; 12:7,23; 27:23 † 8:29 8:29 यहुदिर दूया जातोरगा कलियोर, मति देवुळता जीवा पिलिपिन कूस देसेमतोन कलिय वेहता. ✱ 8:31 8:31 रोम सहरतोर 10:14 ✱ 8:33 8:32-33 यसायाह 53:7-8; 1 कुरिततोर 15:3 ✱ 8:35 8:35 5:42; 9:22; 11:20; 17:3; 18:5,28 ✱ 8:36 8:36 10:47 ‡ 8:37 8:37 वेल्लाडे मोदुल कापेदेकनगा वचन 37ता पोल्लो बावो. ✱ 8:39 8:39 2 कुरिततोर 12:2 ✱ 8:40 8:40 यहेवा 11:22; 1 शम्पू 5:1 ✱ 8:40 8:40 9:30; 10:1,24; 11:11; 12:19; 18:22; 21:8,16; 23:23,33; 25:1,4,6,13

9

सोलु येसु किऱ्स्तुन विऱ्स्वस कीऱ्स्तोग

(बळयिऱ 22:4-16; 26:10-18)

- 1 इद्रुम आनेके, सोलु येसुना विऱ्स्वसिऱिन हऱक्किऱनऱन इनजोर, रेयिऱह कीदोग. * रेयिऱह कीसोर, उंद दिऱया मोदुलु पेऱमऱनगा अन्जि, इद्रुम इतोगः
- 2 “इंजेके नऱ दऱमिऱस्क सऱहरते* दऱयऱनऱन.” येसुना अगदे तऱकऱवलोर अऱस्क-कोयतोरिन दोहचि, येऱस्सलेम ततलऱहि सोलुनगा अदिकर मऱनऱहऱ इनजोर, सीटिऱ रऱसिऱ ईम. नऱनऱ अद सीटुऱन पोऱस अन्जि, अगडोर यऱहदिऱरऱ पऱर्तऱनऱतऱड लोहकऱनऱड मुऱयऱलोरिऱहक तोहऱकऱन,” इनजोर इतोग.
- 3 पऱया सोलु अद सीटुऱन पोऱसि, दऱमिऱस्क सऱहरते दऱयलऱह आतोग. अद सऱहरतऱ ऐ-ऐरे एऱऱसऱ मतोग, अऱस्के पोऱगोटऱहि दोमऱहकऱने ओऱनऱ सऱर्ने वेहचऱ अरतऱ.
- 4 वेहचऱ अरतऱस्के सोलु नेल अरतोग. अऱस्के “ए सोलु, निमऱ नऱक बऱरऱहक तिपलऱ कीयलऱह आतिन?” इनजोर ओऱन्क उंद अलऱकऱ केंजऱ वऱतऱ.
- 5 अऱस्के सोलु इतोग, “सऱमि, निमऱ बऱनिन आदिन?” इतऱस्के, येसु इतोग, “निमऱ बोन तिपलऱ कीयलऱह आतिन, ओगो येसुनऱ अंदन.
- 6 निमऱ इंजेके इऱडऱह तेदिऱस सऱहरते अऱन, बऱतऱलऱ कीयऱनद अद नीक अगऱन बोगऱयऱ वेहऱतऱनोग,*” इनजोर इतोग.*
- 7 सोलुनऱ सगे अऱनऱवलोरिऱहक सिऱरप अलऱकऱ केंजऱ वऱतऱ, मऱति ओरिऱहकऱ बोगे बऱह दिऱसोग. अदिहक ओर रेयिऱसऱ केमऱन निचऱ मतोर.
- 8 पऱया सोलु तेदिऱसऱ कोंडऱडऱ नऱहकिऱसऱ ऊऱऱनेके, ओगऱ मुऱर्तियऱ तोवोग. अदिनेनऱहक ओऱनऱ तोळतोर ओऱनऱडऱ कऱय्किऱनऱ पोऱसि, दऱमिऱस्क सऱहरतऱगऱ ओतोर.
- 9 अगऱ ओगऱ मूंऱडऱ दियऱडऱ अऱनऱहि तोवऱलऱलेवऱ, ओसो बऱतऱले तिऱनऱवऱ-उऱनऱवलऱलेवऱ मतोग.
- 10 पऱया इद्रुम आतऱ, दऱमिऱस्क सऱहरतऱगऱ ओवोंगऱ विऱ्स्वसिऱ मतोग. ओगऱ अऱनऱयऱलऱ पेदिऱरतोग आंदोग. येसुसऱमिऱ तऱनऱ तोहऱतऱनद लेकऱते,* ओऱनगा वऱसिऱ इद्रुम इतोग, “ए अऱनऱयऱ!” इतऱस्के “बऱतऱलऱ सऱमि?” इनजोर अऱनऱयऱलऱ इतोग.
- 11 येसुसऱमिऱ इतोग, “इंजेके तेदिऱसि, सीदऱ इऱनदऱनद अगदे अन्जि, यऱहदऱ पेदिऱरतऱनऱ लोनऱ अऱनऱ. अन्जि तरऱसुऱसऱ सऱहरतोग* सोलु बेगऱ मऱनऱहऱतोगऱ इनजोर तऱलऱहकऱ. ओगऱ सोलु इंजेके पऱर्तऱनऱ कीयलऱह आतोग.
- 12 पऱर्तऱनऱ कऱनिऱके ओंगु देवुळऱ तोहऱतऱनद लेकऱ ऊऱऱतोग. “अऱनऱयऱलऱ पेदिऱरतोग मऱनऱकऱल वऱसि, नऱनऱ तोवऱयऱनऱ इन्जि, नऱवऱ पोऱगोनऱ कऱयऱ तऱसिऱहऱतोग,*” इद्रुम सोलु लेकऱ ऊऱऱतोग,” इनजोर येसु इतोग.
- 13 इतऱस्के अऱनऱयऱलऱ इतोग, “अलऱो सऱमि, ओगऱ मऱनऱकऱल येऱस्सलेमऱ सऱहरतऱगऱ बेद्रुमऱ नीवऱ मऱनऱकऱलोरिनऱ पऱकऱयऱ तिपलऱ कीतोगऱ इनजोर,* वेल्लऱटोर लोऱकुरऱ नऱकऱ वेहऱतोर.
- 14 इगऱ वऱने नीकऱ मोळकऱवलोरऱ सऱबेटोरिनऱ दोहचऱ ओयलऱहऱ, पेऱमऱलोर ओऱन्क अदिकर इतोर* इन्जि वऱने केंजऱतऱन,” इनजोर ओगऱ इतोग.
- 15 इतऱस्के येसु इतोग, “आयो, निमऱ ओऱनगा अऱनऱ. बऱरऱहकऱ इतऱके, नऱवऱ पोऱल्लोतुऱनऱ यऱहिदऱ आयवोर दुऱऱऱडऱ जऱतिऱनोरगऱ,* ओरऱ रऱजऱलोरगऱ,* ओसो इऱमऱयेल लोऱकुरऱगऱ इतऱके यऱहदिऱरऱगऱ एऱन्जिऱहऱ कीयलऱहि, ओगऱ नऱवऱ अऱचऱतोगऱ सेवकऱ अंदोग.
- 16 नयेनऱहकऱ ओऱन्क बेचोन तिपलऱ एतऱ पोयगऱ* इन्जि, नऱनऱ ओऱनऱ तोहऱतऱनद,” इनजोर येसु इतोग.
- 17 तऱनऱ पऱया अऱनऱयऱलऱ येसु वेहऱतऱ लोतऱगऱ अन्जि, सोलुनऱ पोऱगोनऱ कऱयऱ तऱसिऱसु,* इद्रुम इतोग, “ए सोलु तऱमो, निमऱ इगऱ वऱयऱहपऱ, अगदे नीकऱ दिऱसिऱसऱ मतोग, ओगो येसुसऱमि,* निमऱ तोवऱयऱनऱ ओसो देवुळऱतऱ पऱविऱरऱ जीवऱते पुरऱ निदऱनऱ इन्जि,* नऱकऱ लोहऱतोग,” इनजोर इतोग.
- 18 इतऱस्केऱडऱ अऱस्केऱनऱ सोलुनऱडऱ कोंडऱनऱहि, उऱकऱ अरतऱपऱ लेहकऱ बऱतऱलो अरतऱ. अऱस्के ओऱनऱडऱ कोंडऱडऱ पडुने आसि, ओगऱ तोवऱयलऱह आतोग. तऱनऱ पऱया येसुनऱ पेदिऱरते एगऱ मीतोग.
- 19 पऱया गऱटो तिऱतोगऱ अऱस्के, ओऱन्क लऱवऱ वऱतऱ.

सोलु दऱमिऱस्कऱते येसुनऱ पोऱल्लोतुऱनऱ पोऱकुरऱ कीऱ्स्तोग

अद्रुमे पऱया सोलु दऱमिऱस्कऱ सऱहरतोर विऱ्स्वसिऱरऱ सगे, वेल्लऱडे दियऱडऱ मतोग.

- 20 अगऱ मऱनेके, सोलु यऱहदिऱरऱ पऱर्तऱनऱतऱडऱ लोहकऱनऱगऱ अन्जि,* येसुये देवुळऱतऱ मऱगि इन्जि,* पोऱकुरऱ कीयऱ बोटऱटोग.*
- 21 ओऱनऱ पोऱल्लोतुऱनऱ केंजऱतोरऱ सऱबेटोरऱ पऱकऱ बऱमिऱसि, “वेगो आओयऱ, येऱस्सलेमऱ सऱहरतऱगऱ येसुनऱ मोळकऱवलोरिनऱ बूळेऱ कीदोग? इगऱ वऱने येसुनऱ मोळकऱवलोरिनऱ पेऱमऱलोरऱगऱ दोहचऱ ओयलऱहऱ वऱसऱ मतोग! *” इनजोर तऱमऱतऱयऱ इंदुर.*
- 22 मऱति सोलुनऱ दीरऱ बेल्लऱयऱ वीळऱसोर अतऱ. येसुनऱ पोऱल्लोतुऱनऱ ओगऱ वेहचोरिऱ अंदोग. दऱमिऱस्कऱ सऱहरतोर यऱहदिऱरिनऱ येसुये देवुळऱ लोहऱतोगऱ पिसिऱहऱ केवऱलऱ किऱर्स्तु अंदोग* इन्जि, बेऱसऱनेहऱनऱ सऱऱनऱमऱतऱहि वेहऱतोग, अदिहक ओर पऱकऱयऱ एऱवऱकेऱ आतोर.
- 23 अद्रुमे वेल्लऱडे दियऱडऱ आतऱपऱया, यऱहदिऱ मुऱकऱयऱलोरऱ सोलुनऱ हऱव्कऱलऱहऱ कोहऱनऱदुर.†
- 24 मऱति अद आऱडऱ सोलुहकऱ एऱकऱ आतऱ. ओऱसऱ ओगऱ सऱहरतऱहि पेऱसऱतऱस्के, ओऱनऱ हऱव्कऱलऱ इनजोर, सऱहरतऱ अगदऱगऱ नऱकऱ पिळ्ळिऱवऱ, पिऱयलऱ-पोळदऱ केऱपिदुर.*
- 25 ओऱनऱडऱ कऱगऱयऱवलोरऱ बऱतऱलऱ कीतोरऱ इतऱके, नऱकऱ सोलुनऱ ओऱसिऱ उंदऱ कुऱचऱतऱगऱ उदिहऱ कीसि, सऱहरतऱ सऱर्ने दोहऱतऱदऱ किलेऱतऱ किळ्ळिऱकऱ-बूकऱतऱगऱडऱहि, ओऱनऱ पऱलतेऱ नेलऱ रेहऱचीतोर.*

सोलु येऱस्सलेमऱतऱगऱ येसुनऱ पोऱल्लोतुऱनऱ पोऱकुरऱ कीऱ्स्तोग

- * 9:1 9:1 8:3; 9:13,21; 22:4,19; 26:10-11; 1 कुरिऱतोरऱ 15:9; गऱलऱतितोरऱ 1:13; पिलिऱपितोरऱ 3:6; 1 तिऱमोति 1:13 * 9:2 9:2 2 कुरिऱतोरऱ 11:32; गऱलऱतितोरऱ 1:17 * 9:2 9:2 दऱमिऱस्कऱ सऱहरऱ सुरिऱयऱ देऱसऱमऱतऱ मऱतऱ, इदऱ देऱसऱमऱ वऱने रोमऱ रऱजेमऱतऱ लोऱपऱ मऱतऱ. दऱमिऱस्कऱ सऱहरऱ येऱस्सलेमऱतऱहि 120 कोऱस्कऱ मऱतऱ. अगऱ वेल्लऱटोरऱ यऱहदिऱरऱ मतोर. ओगऱ येऱस्सलेमऱतऱहि विऱतोरऱ विऱस्वसिऱरऱ मतेऱ. दुऱऱऱडऱ देऱसऱकऱने मऱनऱवलोरऱ यऱहदिऱरऱ नेयऱमऱ कीयऱनदऱ अदिकर, रोमऱ सऱकऱतोरऱ येऱस्सलेमऱतऱ पेऱमऱलोरिऱहकऱ इतोर. * 9:6 9:6 9:15-16 * 9:6 9:3-6 1 कुरिऱतोरऱ 15:8; पिलिऱपितोरऱ 3:12 * 9:10 9:10 10:3,10-17 * 9:11 9:11 9:30; 11:25; 21:39; 22:3 * 9:12 9:12 मऱकऱलऱ 5:23; बळयिऱ 9:17 * 9:13 9:13 8:3; 9:1,21; 22:4,19; 26:10-11; 1 कुरिऱतोरऱ 15:9; गऱलऱतितोरऱ 3:6; 1 पिलिऱपितोरऱ 3:6; 1 तिऱमोति 1:13 * 9:14 9:14 9:2,21 * 9:15 9:15 13:46; 15:14; 22:21; 26:20; 28:28; रोमऱ सऱहरतोरऱ 1:5; 11:13; 15:16; गऱलऱतितोरऱ 1:15-16; 2:7; इऱपिसुसऱतोरऱ 3:1,8; 1 तिऱमोति 2:7; 2 तिऱमोति 4:17 * 9:15 9:15 25:23-26:29 * 9:15 9:15 13:2; रोमऱ सऱहरतोरऱ 1:1; गऱलऱतितोरऱ 1:15; इऱपिसुसऱतोरऱ 3:7; 1 तिऱमोति 1:12; 2:7 * 9:16 9:16 20:23; 21:11,13; 2 कुरिऱतोरऱ 6:4-5; 11:23-27; 1 तिसलुऱनितोरऱ 3:4 * 9:17 9:17 मऱकऱलऱ 5:23; बळयिऱ 9:12; इऱबितोरऱ 6:1-2 * 9:17 9:17 1 कुरिऱतोरऱ 9:1 * 9:17 9:17 लुऱकऱलऱ 1:15,67; 4:1; बळयिऱ 1:8; 2:4; 4:8,31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:9,52 * 9:20 9:20 13:5,14; 14:1; 17:1,10; 18:4,19,26; 19:8 * 9:20 9:20 मऱयऱलऱ 4:3; 16:16; 26:63; मऱकऱलऱ 1:1; 14:61; लुऱकऱलऱ 22:70; योहऱनऱ 3:16-18; 11:27; बळयिऱ 13:33 * 9:20 9:20 गऱलऱतितोरऱ 1:17 * 9:21 9:21 8:3; 9:13; गऱलऱतितोरऱ 1:13-14,23 * 9:21 9:21 9:2,14 * 9:21 9:21 गऱलऱतितोरऱ 1:23 * 9:22 9:22 मऱयऱलऱ 16:16; 26:63; मऱकऱलऱ 1:1; 14:61; लुऱकऱलऱ 2:11; 22:70; योहऱनऱ 4:25-26; बळयिऱ 2:36; 3:20 † 9:23 9:23 इदऱ वुऱकऱने सोलु अऱवऱ देऱसऱमऱ अन्जि, मऱलऱसऱ दऱमिऱस्कऱ सऱहरतऱगऱ वऱतोग. गऱलऱतितोरऱ 1:18; 2 कुरिऱतोरऱ 11:32-33 ऊऱऱडऱ. * 9:24 9:24 20:3,19; 23:12-15; 25:3; 2 कुरिऱतोरऱ 11:32 * 9:25 9:25 2 कुरिऱतोरऱ 11:33

26 अस्के पया सोलू येस्सलेम मल्स वातोग, वासि अगा विस्वसिरिन कलियलाह ऊळतोग.* मति वेग सोलू वने येसुन विस्वस कीतोग इन्जि, वेन बोरे नमोर आंदुर; अदिहक सबेटोर वेन रेयिदुर.

27 मति बार्नबस* सोलुन पोसि, बळयिरगा ओतोग. ओसि दमिस्क सहर दायनद अगदे सोलू येसुन बेदम ऊळतोग, येसु ओना संगे बेदम वळ्हकतोग,* ओसो दमिस्क सहरतागा बेदम सोलू मुर्तिय रेयवालेवा, येसुना पोल्लोतुन पोक्कुर कीतोग,* इव सबे पोल्लोन ओरिहक वेहतोग.

28 अस्के पया सोलू विस्वसिरा संगे कलियसोरिन मंदोग. कलियसि येसुना पोल्लोतुन, रेयवालेवा पोक्कुर कीसारे, पूरा येस्सलेम सहरते तिरियिदोग.

29 पया सोलू युनानि पोल्लो वळ्हकवालोर् विस्वस केवोर यहूदिरिहक* वने, येसुना पोल्लोतुन वेहचोरिन मंदोग. वेहनेके, युनानि पोल्लो वळ्हकवालोर् यहूदिर वेना संगे ईनाह-आनाह पोल्लोने गिटेगोटो आंदुर. अदिनेनाहक ओर ओन हक्कलाह अगा ऊळिदुर.

30 मति विस्वसिर इद पोल्लोतुन केंजिसि, सोलुन समदुरकचुल केसरिया सहर एवनाह ओसीतोर्, पया (अगडाहि ओन ओडाते उदिह कीसि,)* ओना नाग तरसुस सहरते* लोहचीतोर्.*

31 अस्के पया, यहूदा पटटे, गालिल पटटे, सामरिया पटटे, विस्वसिरा मुडुन बोरे तिपल केवोर. अदिनेनाहक ओरिहक सुकम दोर्कता, ओर विस्वसते बेसिसोर आंदुर. येसुसामिन रेयिस तार्किदुर. पवित्र जीवा ईतद तोळते तार्किदुर. वेल्लाटोर येसुन विस्वस कीसि, ओरा मुडा संगे कलियिदुर.*

लुदा ओसो यापा नाहकने, पन् कीतव कबस्क

32 पया इदम आता इतेके, पन् इके-अके वेलियसोर, सारोन एरियाता लुदा नाटे येसुना लोक्करगा अतोग.

33 अतस्के अगा एनियाल पेदिरतोग कय्क-काल्क वावोग मन्कल कलियतोग, ओग आट वर्साड कट्टुगडाहि मुर्तिय वेदोग आसि.

34 पया पन् ओन इतोग, “ए एनिया, येसु किस्तुं नीक सत्रे कीस्तोग. अले तेदिसि, नीवा कट्टुन उळ्हा,” इनजोर इतोग. इताहे एनियाल अस्केडा अस्केन तेदिस नितोग.

35 लुदा नाटेनोर, सारोन एरियातोर् वेल्लाटोर, एनियाल सत्रेम आतदिन ऊळिसि, येसुन विस्वस कीतोर्.

36 अदमे पया सारोन एरियाता यापा नाटेनगा*, उदि विस्वसि आंचाळ मता. S ताना पेदिर तबिताल आंदु, तान दोरकास वने इंदुर.* अद आंचाळि नाटेनगा आस्क-कोय्तोरिहक अमेसा बेसताड कबस्क कीसि इंदु, लेवोरिहक दर्मम कीदु.*

37 अद त्कने अद आंचाळि उंद दिया दुक अर्स डोलता. डोलतस्के नाटेनाड आस्क ताना सेतातुन एग मीहचि, पोगोटा मिदेता अरातगा तासताड.

38 इजेके लुदा नाग इतेके, यापा नाटेनाहि एरेन मता. पन् लुदा नाटेनगा मन्होतोग इन्जि, अगडोर विस्वसिरिहक एकां आता. इद पोल्लोतुन केंजिसि, इवर् मन्कलोरिन पन् चट्टिपट वायेग इन्जि, ओनेके कबुर लोहतोर्.

39 अस्के पन् ओरा संगे अतोग. यापा नाटेनगा एवतस्के, ओन पोगोटा मिदेता अरातगा ओतोर्. अगा मताड सबे राडे आस्क ओनगा जमा आसि, तबितालि जीवात मनदहपा, अविस्किहक कोटप सबे जगाड, गेंदुन तोहचोर अळ्ळुडु.*

40 पया पन् सबेटोरिन पलते पेहचि, मिडाड कोटिस देवुळतुन अर्जि कीतोग. कीसि पया सेतातके ऊळिसि, “ए तबिता, तेदा,”* इतस्के, अद आंचाळि कौडाड नाहकिस पन्न ऊळता, ऊळिसि तेदिस उदता.

41 पया पन् ताना कयदुन पोस तान निल्लिह कीतोग, कीसि राडे आस्कनु, दुसोर विस्वसिरिन केयिसि, तबिताल इजेक जीवा अर्सि निता इन्जि तोहतोग.

42 इद पोल्लो यापा नाटेनगा पूरा पोक्कुर आता. आताहकु अगडोर वेल्लाटोर लोक्कुर येसुन विस्वस कीतोर्.

43 ताना पया पन् यापा नाटेनगा, तोलाड ओळ्हावाल ओवोर्ग सिमोन पेदिरतेनगा,* वेल्लाडे दियाड रोमिस मतोग.†

10

कुरनेलि देवुळ तोहतद लेकातुन ऊळिहोतोग

1 सारोन एरियाता केसरिया सहरतागा*(ओवोर्ग रोमिमन्कल मतोग,) ओना पेदिर कुरनेलि आंदु,* ओग नू सीपयकना दारोगाल मतोग. ओना तुंगाता पेदिर इतालिया पटटा* लळयमूल इनजोर मता.

2 ओग (यहूदि जाततोग अयोग, मति) यहूदिरा देवुळतुन दिनम मोळ्ळिंदोग, ओना लोते मनवालोर् सबेटोर देवुळतुहक रेयिस तार्किदुर*. लेवोरिहक दर्मम कीदोग, दिनम देवुळतुन पार्तना कीदोग.

3 अदमे उंद दिया पियल बहट अर्स मता. अस्के उंद देवतुलि ओनगा वासि नितदिन, देवुळ तोहतनद लेकाते* पोळ्ळनेन कुरनेलि ऊळतोग. अस्के अदु “ए कुरनेलि!” इता.

4 इतस्के कुरनेलि तान ऊळिसि पका रेयतोग, रेयिसि “बाताल सामि?” इतोग. अस्के अद इता, “निमा पार्तना कीय्हनिन, लेवोरिहक दर्मम कीय्हनिन, इद देवुळतुहक बेसता कोड वाटपप लेहका गिदां वास्ता.*

5 इजेके यापा नाटेनगा* सिमोन पन् पेदिरतोग ओवोर्ग मन्होतोग; उय्त्तूर मन्कलोरिन लोहचि ओन नियगा केया.

6 ओग ओवोर्ग तोलाना कबळ केवानगा मन्होतोग, ओना पेदिर वने सिमोने आंदु,* ओना लोन समदुरकचुल मन्हता,” इनजोर वेहता.

7 इदम वेहचि देवतुल अता. अतापया कुरनेलि बाताल कीतोग इतेके, तनाड इवर् ओय्युत्तोरिन केयतोग, ओसो ताना संगे मनवालोर् सीपयकनगडाहि ओवोर्ग देवुळतुन मोळ्ळवाल सीपयिन केयतोग.

8 केयिसि ओरिन सबे पोल्लोड वेहचि, यापा नाटे पन्न ततलाह लोहतोग.†

पन् देवुळ तोहतनद उंद लेकातुन ऊळिहोतोग

* 9:26 9:26 22:17; 26:20; गलातितोर् 1:18 * 9:27 9:27 4:36-37 * 9:27 9:27 9:3-6 * 9:27 9:27 9:20,22 * 9:29 9:29

6:1 † 9:30 9:30 अदमता बेता ओडाता चित्र अदयय 27 अगा तर्किहता. * 9:30 9:30 9:11 * 9:30 9:30 गलातितोर् 1:21 * 9:31 9:31

2:46-47; 12:24 * 9:36 9:36 यह्योग 19:46; 2 इतिहास 2:16; एडा 3:7; योनाल 1:3; बळयिर 10:5,23,32 S 9:36 9:36 यापा नाग समदुरकचुल मता,

लुदा नाटेनाहि आट कोरेक आंदु. * 9:36 9:36 इहि पोल्लोते तबिताल इद पेदिरता अर्तमि चित्रलि आस्ता, तान युनानि पोल्लोते दोरकास इंदुर. * 9:36 9:36 1 तिमीति 5:10

* 9:39 9:39 1 तिमीति 5:3 * 9:40 9:40 मार्कल 5:41; लुकाल 8:54 * 9:43 9:43 10:6 † 9:43 9:43 यहूदिरा विचरते तोलाड ओळ्हावन् विटळ

आतोग इंदुर, मति पन् इद अडोतुन अचोन सीता केवोग. * 10:1 10:1 8:40; 10:24; 11:11; 12:19; 18:22; 21:8,16; 23:33; 25:1,4,6,13 * 10:1

10:1 केसरिया सहर यहूदा पटटे मता. यहूदिरा मोदुल सहर येस्सलेम आंदु, मति अद पटटे रोम संकर्ता मोदुल सहर केसरिया आंदु. आगाने पटटा रूमसि उदिदोग, ओसो संकर्ता सीपयक मन्दना

डेग आंदु. * 10:1 10:1 18:2; 27:1,6; इब्रितोर् 13:24 * 10:2 10:2 10:22,35; 13:16,26 * 10:3 10:3 9:10; 10:10-17 * 10:4

10:4 इब्रितोर् 6:10 * 10:5 10:5 यह्योग 19:46; 2 इतिहास 2:16; एडा 3:7; योनाल 1:3; बळयिर 9:36; 10:23,32 * 10:6 10:6 9:43 † 10:8

10:8 यापा नाग केसरियाताहि जोक-जोक वीसा नालुड (24) कोरेक आंदु.

9 इमा दिया ओर यापा नाग एए-एरे एक्स मतो, अस्के पियलि पत्रु पार्तना कीयलाहि लोता पोगोन वेसळतगा तगळतोग. 10 अस्के ओन्क बातालाय दोकतेक निनेनाय इनाह, पका कव वसिस मता. अद लोतोर गाटो अटसोर मतो, अचोटेन ओग इद्रम देवुळ तोहतनद लेकातुन ऊळतोग* इतेके,

11 पोगोटा बुमि पक्क विरियिस,* अगडाहि बेरा गेंदता लेहका, तानाड नालुड कोडिन बातालो पोस नेल रहतलाह आता.

12 अद गेंदतागा, इद बूमतागा मनदनव तिन्दलाह पोलनव, पोलनव, सबे जातिनाड नालुड काल्कनाड जन्वक, कोरियनाड-बेडनाड जन्वक, ओसो पिटेड वने मताड.

13 अस्के पत्रुहक उंद आल्का इद्रम केंज वाता, “अले पत्रु, इविस्किन हक्किस तिन,” इता.

14 मति पत्रु, “आयो सामि, मोसानाड अडोड वेहतपु पोल्वविन, कळवोग कीयनविन, बेस्केन नना तिनेन,*” इनजोर इतोग.

15 इतरके दुस्रा मल्कता आल्का इद्रम केंज वाता इतेके, “नना देवुळतन पोलनाह कीतविन, निमा पोलोड इनजोर इनमा,” इता.*

16 इद्रम मंड मल्काड आता, अस्के अद गेंदतुन बातालो चट्टेन पोगोन ओता.

17 पया देवुळि नाक बेदमता लेका तोहता इन्जि, पत्रु पकाय एक्बेक आतोग. अस्केने कुरनेलि लोहतोर मन्कलोर,* तोलाना कबळ केवाल सिमोनना लोन बेगा मन्हाता इनजोर, पर्वकसोर-पर्वकसोर ओना लोता रसातगा वासि नितोर.

18 निचि “इगा बोगाय सिमोन पत्रु इनवाल मन्कल मन्हतोगा?” इनजोर आळो कीतोर.

19 अद त्कने पत्रु देवुळ तोहतद लेकातुन विचर कीयलाह आस मतो; अस्केन देवुळता जीवा ओन वेहता, “पत्रु इके केंजा, मुखर मन्कलोर नीक पर्वकसोर वातोर.

20 निमा तेदिस इळन रेगा, रेगिसि उन्क-मन्क आयवालेवा ओरा संगे अनु. ननाय ओरिन लोहतन,” इता.‡

21 अस्के पत्रु इळन रेगिसि ओरगा अतोग, अन्जि (ओरिन जोहर कीसि), “मीट बोग पत्रुन पर्वकलाह आतिर, ओग ननाय आंदन. अले वेहाट, बाताल कबळतुहक वातिर?” इनजोर इतोग.

22 पया ओर इतोर, “मावा माल्काल कुरनेलि इनवाल नर सीपय्कना दरोगाल मन्हतोग. ओग मीवा देवुळता पोल्लोतुन केंजिसि, तान्क रेयिसि ताकिह्तोग.* सबेदोर यहदिर ओन्क पका कदर इतोर. ओनागा उंद दिया देवुळता देवतुल वासि, ‘सिमोन इनवाल पत्रुनागा कबुर लोहचि, ओन नीवा लोन केया. केयिसि ओग वेहतनाड सबे पोल्लोन बेस केंजा’ इता,” इनजोर वेहतोर.

23 पया पत्रु ओरिन लोप्पा ओसि, ओरिहक मनदलाह जागा कीतोग.

दुसा जातोरिहक बेसता कबुरि

पया इमा दिया पत्रु ओसो यापा नाटेनोर उय्तर विस्वसिर, कुरनेलि लोहतोरा संगे अतोर.

24 बेर दुस्रा दिया केसरिया सहरतगा* एवतोर, अस्के कुरनेलि जीवातोरिन, गोततोरिन तना लोतगा जमा कीसि, पत्रु वायनदिन अगा ऊळसोर मतो.

25 पया पत्रु ओना लोन एवतस्के, कुरनेलि ओन कलियिसि, ओनाड काल्क मोळ्किसि जोहर कीतोग.*

26 अस्के पत्रु ओन तेहचि “निमा इद्रम केमा, नना वने नीवा लेहका मन्कनने,” इनजोर इतोग.*

27 पया ओर वळ्ळकसोर-वळ्ळकसोर लोप्पा नेडतोर, नेडतस्के पत्रु अगा वेल्लाटोर जमा आतदिन ऊळतोग.

28 ऊळिसि ओरिन इतोग, “यहुदि लोकुरिहक, मीट दुस्राड जातिनोरगा दायनदु, मीवा संगे गोत आयनदु, पोलो इनजोर मीट पुतिर.* मति बोगे मन्कन विटळ इनजोर इनदना आयो इन्जि, देवुळि नाक तोहता.*

29 अदिनेनाहके मीट नाक केय लोहतिर अस्के, पेके-मुनेह बाताले विचर केवालेवा नना वातन. मति बाराहक केयतिरो, अले वेहाट?” इनजोर पत्रु ताल्हकतोग.

30 अस्के कुरनेलि इतोग, “मंड दियाड मुने, बहट अर्स मतस्के, नावा लोतगा पार्तना कीसोर मतन. अस्के ऊळा, तिर्मिळ्स्कना जागा केनातोग ओवोर्गा मन्कल, नावा मुनेह वास नितोग.

31 निचि इद्रम इतोग, ‘ए कुरनेलि, निमा पार्तना कीयनदिन देवुळ केंजता, लेवोरिहक दर्म कीयनदिन ऊळता.

32 अदिनेनाहक यापा नाटेनागा कबुर लोहचि, सिमोन पत्रु पेदितोरगा मन्कन नियगा केया. ओग दुस्रो सिमोन इनवाल तोलाना कबळ केवाना लोतगा मन्हतोग, अद लोन समूरकचुल मन्हाता,’ इनजोर इतोग.

33 अदिनेनाहक नना तोप्नेन नियेके कबुर लोहतन. निमा एवतिन अदिहक पकाय बेस कीतिन. इजेके देवुळि नीक वेहतव सबे पोल्लोन केंजलाहि, माट देवुळता मुनेह जमा आतोग,” इनजोर कुरनेलि इतोग.

34 अस्के पत्रु इद्रम वेहता बोटोगा इतेके, “देवुळि बेस्केन मन्कना मोकम ऊळिसि एरे केवो.*

35 मति बेदाय जातोगा मतेक तेला, तान्क रेयिसि, सेतेमते ताकवाल मन्कल,* देवुळतुहक विचर वास्तोग इनजोर,* इजेके नाक बेस तोळियता.

36 (देवुळि आचतोग) येसु किस्तु, पापि मन्कलोरिन देवुळता संगे कलियिह कीतोग* (ओगे येसु कतमतोरा माल्काल*). इदे बेसता कबुरतुन देवुळि तना इश्येल लोकुरिहक लोहाता, इदिन मीट पुतिर.

37-38 एते मीहवाल योहन इश्येल लोकुरिन तमा पापमता अगादाहि मल्सि, देवुळता पेदिरते एग मीयालाहि पोक्कुर कीदोग. ताना पया यहदिरा बमते बाताल बाताल आता, अदिन मीट पुतिर. इतेके देवुळि नासरेत नाटेनोग येसुन मिल्पिह कीसि, ओना तोळ मन्जि, तना पवित्र जीवाते, तना लावते ओन निहता.* ओग गालिल पट्टाहि सरू कीसि, सबेदोर इश्येल मन्कलोरानाहक, बेसताड कबळ कीसोरे, देयहकना मुक्यानाकय इळन मतोरगडाहि, देयहकिन पंडसोरे तिरियतोग.* इद पोल्लोतुन वने मीट पुतिर.

39 मावा यहदिर मनदनद देसेमतगा, अहे येसुस्लेम सहरतगा, येसु कीतव सबे कबस्किन माट ओनाड बळयिरोम मावाड कौडाने ऊळतोग.* पया ओन मरता गुटातगा मोल्लाड कोटिस हळकतोर.*

* 10:10 10:10 11:5; 22:17 * 10:11 10:11 मन्कल 3:16; मार्कल 1:10; लूकाल 3:19-22; योहन 1:51 * 10:14 10:14 लैयव्यवस्था 11:13-32; व्यवस्थाविवरण 14:7-19; यहजेकेल 4:14; सलियेकेल 1:8 * 10:15 10:15 मन्कल 15:11; मार्कल 7:19; रोम सहरतेर 14:14,20; 1 कुरिततेर 10:25-26; 1 तिमीति 4:4-5; तीस 1:15 * 10:17 10:17 10:7-8 ‡ 10:20 10:20 पत्रुन केयलाह वातोम यहदिर आथोर मति, दुसा जातोर मतो. अदिहक पत्रु दाकना, अनोना इन्जि, उन्क-मन्क आतोग बहे. * 10:22 10:22 10:2,35; 13:16,26 * 10:24 10:24 8:40; 10:1 * 10:25 10:25 मन्कल 8:2; 28:17; योहन 9:38; तोहचीतव पोल्लोड 19:10; 22:8 * 10:26 10:26 14:15; तोहचीतव पोल्लोड 19:10; 22:9 * 10:28 10:28 मन्कल 8:8-9; लूकाल 7:6; योहन 4:9; 18:28; बळयि 11:3; गलातितोर 2:12,14 * 10:28 10:28 10:34; 11:12; 15:9 * 10:34 10:34 व्यवस्थाविवरण 10:17; 2 इतिहास 19:7; बळयि 15:9; रोम सहरतेर 2:11; गलातितोर 2:6; इपिस्तोरो 6:9; क्लुस्तोरो 3:25; याकुब 2:1; 1 पत्रु 1:17 * 10:35 10:35 10:2 * 10:35 10:34-35 रोम सहरतेर 2:14-15; 3:29 * 10:36 10:36 रोम सहरतेर 5:1; इपिस्तोरो 2:17 * 10:36 10:36 मन्कल 28:18; बळयि 2:36; रोम सहरतेर 10:12; मिल्पितोर 2:10-11 * 10:37-38 10:37-38 लूकाल 3:19-22; 4:1,14,18-19 * 10:37-38 10:37-38 मन्कल 4:23; मार्कल 1:39 * 10:39 10:39 लूकाल 24:48; योहन 15:27; बळयि 1:8; 10:41 * 10:39 10:39 5:30

- 40 मति मंड दियाने देवुळि ओन जीवा अर्हचि, लोकरा मुनेह दिसिह कीता.
 41 येसु दिसनेके सबेटोर लोकरिहक दिसोसो मति, सिरप माके दिसतोस. इतेके ओग जीवा अरतापया, ओना संगे कलियिस तितोम-उटोम. बाराहक इतेके इद पोल्लोता साक्सि मनदलाहि, देवुळि मुनेन माक आचिस मता.
 42 अद्रमे हातोर-पिसतोया नेयम कीयलाहि, देवुळि येसुने निल्पिह कीता. इनजोर, साक्सि ईसोर पोकर कीयलाहि, येसु माक उकुम इतोस.
 43 येसुना मोकतेनाहक, येसुन विस्वस कीतोर कतमतोर पापमतुन देवुळि मापि कीस्ता इन्जि, मुनेतोर देवुळताड सबेटोर कबुरतोर साश्रम वेहतहता, इनजोर पत्रु इतोस.

दुस्रा जाततोर पोगोन वने, पवित्र जीवा रेगिहता

- 44 पत्रु इव पोल्लोड वेहतहपा, ओनाड पोल्लोन केंजवालोस सबेटोर पोगोन पवित्र जीवा रेगता.
 45-46 रेगत्सके कुरनेलिना लोतगा मनवालोस, तमा मुतिय पुनवव बासाने वळ्ळकलाह, ओसो देवुळि बेरा डीसाता इनजोर जोहर कीयलाह आतोर. पत्रुना संगे यापा नाटेनाहि वास मतोर यहुदि विस्वसिर इव सबे ऊळतोर, केंजतोर. केंजिसि, डायना रिक्ज केवोर दुस्राड जातिनोरा पोगोन वने, पवित्र जीवा रेगिहता इन्जि. ऊळिस बामतोर, पया पत्रु तना तोळतोरिन इतोस,
 47 "इजेके वेर वने मावा लेहका पवित्र जीवाते निंदतोर. अदिहक वेरिन येसुना पेदिरते एग मीमाकर इनजोर, बोगाय रोमिह कीया पगयनोसा?" इतोस.
 48 पया ओर पूना विस्वसिरिन, "येसु किस्तुना पेदिरते एग मीयिर," इनजोर वेहतोस. एग मीतापया कुरनेलिना लोतोर पत्रुन "रेंड दियाड रोमिस दाकिन," इनजोर इतोर, इताहक ओग तना तोळतोर संगे, अगान उचुक दियाड रोमतोस.*

11

येसुसलेमतोर विस्वसिर पत्रुना तप तोहतहतोर

- 1 अद्रमे पया, यहुदि आयवोर वने देवुळता पोल्लोतुन विस्वस कीतोर इन्जि, येसुनाड बळयिर ओसो पूरा यहुदा पटाटा विस्वसिर केंजतोर.
 2 पत्रु केसरिया सहरताहि येसुसलेम अतस्के. उय्गर यहुदि विस्वसिर ओना संगे, पोल्लोने उचुन गिटोगटो आसि.
 3 देवुळ माक ईतव अडोन वेग माळोस इन्जि, "निमा डायना रिक्ज केवोरगा अन्ज मतिन, ओसो ओरा संगे तिनदना-उनडना वने कीतिन अय?" इतोर.

पत्रु तना कबळतुन तेळियिह कीस्तोस

(10:9-32)

- 4 अस्के पत्रु मुनेताहि सुस कीसि, मारनाहि बाताल बाताल आता, अदिन ओरिहक तेळियिह कीतोस.
 5 कीसि ओग इद्रम इतोस, "नना यापा नाटे मतन अस्के, उंद दिया पार्तना कीसोर मतन. अस्के नना इद्रम देवुळ तोहतनद लेकातुन ऊळतन इतेके, बेरा गेंदता लेहका बातालो मता. बोगो तानाड नालुड कोडिन पोसि, पोगोटा बूमताडहि दोम्हक्ने नावा मुनेह रेहतोस.
 6 अस्के तान नना बेस ऊळतन, ऊळतस्के अगा नाटेनाड जन्वर्क, गेळाताड जन्वर्क, बूमतागा कोरियनाड-बेडनाड जन्वर्क, ओसो पिटेड इका मताड.
 7 अस्के उंद आल्का इद्रम नाक केंज वाता इतेके, 'अले पत्रु तेदा, इविस्किन हक्विस तिन,' इता.
 8 मति नना इतन, 'आयो सामि, मोसानाड अडोड वेहतपु पोल्वविन, कळ्वोस कीयनविन, बेस्केन तिनीन,' इतन.
 9 इतस्के दुस्रा मल्का पोगोटाहि ओसो आल्का केंज वाता इतेके, 'देवुळि पोल्नाह कीतविन, निमा पोलोड इनजोर इनमा,' इता.
 10 इद्रम मंड मल्काड आता अस्के, अद गेंदतुन बातालो चटने पोगोन ओता.
 11 "अस्केने मुबुर मन्कलोस माट मतद लोतगा वासि नितोर. ओरिन केसरिया सहरताडहि नयगा लोहक मतोर.
 12 पया देवुळता जीवा नाक इता, 'ओर यहुदिर आयोर इन्जि, उन्क-मन्क आयवा, ओरा संगे अन,' इनजोर इता. पया नावा संगे वेर आगबुर यापा नाटेनोर विस्वसिर वने, केसरिया सहरते वातोर. पया माट कुरनेलिना लोन अतोम.
 13 अतस्के कुरनेलि इतोस, 'उंद देवतुलि नावा लोतगा वासि, नाक इद्रम वेहता इतेके, 'यापा नाटे कबुर लोहचि, सिमोन पत्रु पेदिरतोस मन्कन मियगा केया.
 14 ओग वासि मीक देवुळता पोल्लोतुन वेहतनोस, अद पोल्लोते देवुळि नीकु, नीवा लोते मनवालोस सबेटोरिन पिसिह कीयगा,' इनजोर वेहता,' इतोस.
 15 अद्रमे पया नना वेहता बोटटन अस्के, देवुळता पवित्र जीवा मुने मावा पोगोन बेद्रम रेगता, अद्रमे ओरा पोगोन वने रेगता.
 16 रेगत्सके, येसु इतद इद पोल्लो नाक सीता वाता, 'देवुळता पेदिरते मीहवाल योहन लोकरिन एते मीहन्दीस. मति देवुळि मीकु पवित्र जीवाते मीहतागा,' इनजोर इतोस.
 17 माट किस्तु येसुसामिन विस्वस कीतस्के, बेद्रम देवुळि पवित्र जीवातुन मावा पोगोन उदिह कीता, अद्रमे ओरा पोगोन वने उदिह कीता. कीताहक इजेके नना बोनिन आंदन, देवुळतुन रोमिह केवानन?" इनजोर इतोस.
 18 पया पत्रुना संगे गिटोगटो आसोर मतोर मन्कलोस, इद पोल्लोतुन केंजिसि, केमेन आतोर. आसि ओर इतोर, "पापमता अगदाहि मल्सि, तना पिसमूळ दोर्किह कीयलाहि, यहुदि आयवोरिहक इका, देवुळि अग इता," इनजोर देवुळतुन जोहर कीतोर.

अंताकिया सहरता विस्वसिरा मुत्तु

☆ 10:40 10:40 2:24 ☆ 10:41 10:41 योहन 14:22; 1 कुरिततोर 15:5-8 ☆ 10:41 10:41 लुकाल 24:48; योहन 15:27; बळयिर 10:39 ☆ 10:42 10:42 योहन 5:22-23,25-27; बळयिर 17:31; रोम सहरतोर 2:16; 2 कुरिततोर 5:10; 2 तिमीति 4:1; 1 पत्रु 4:5 ☆ 10:42 10:42 मत्थाल 28:19-20; मार्कल 16:15; लुकाल 24:47; बळयिर 1:2 ☆ 10:43 10:43 लुकाल 24:25-27,44-46; बळयिर 3:18; 13:39; 26:22-23; रोम सहरतोर 3:21-23 ☆ 10:44 10:44 11:15; 15:8; 19:2,6 ☆ 10:45-46 10:45-46 मार्कल 16:17; बळयिर 2:4; 19:6 ☆ 10:45-46 10:45-46 रोम सहरतोर 5:5 § 10:45-46 10:45-46 यहुदि विस्वसिरा विचरते, सिरप यहुदिरा पोगोने पवित्र जीवा रेगिहता. मति इग दुस्राड जातिनोरा पोगोन वने, पवित्र जीवा रेगनदिन ऊळिसि, वेर बामतोर. ☆ 10:47 10:47 11:17; 15:8 ☆ 10:47 10:47 8:36 ☆ 10:48 10:48 2:38; 8:12,15-16; 19:5 ☆ 10:48 10:48 वेर यहुदि विस्वसिर, दुस्रा जाततोर लोन मन्जि, ओरगा तितोर-उदोर. मति इद यहुदिराड अडोना अद्रम मता. ☆ 11:3 11:3 योहन 4:40; 18:28; बळयिर 10:28,48; गलातितोर 2:12 ☆ 11:12 11:12 10:28,34; 15:9 ☆ 11:14 11:14 योहन 4:53; बळयिर 10:2; 16:15,31-34; 18:8; 1 कुरिततोर 1:16 ☆ 11:15 11:15 2:4; 10:44 ☆ 11:16 11:16 मत्थाल 3:11; मार्कल 1:8; लुकाल 3:16; योहन 1:33; बळयिर 1:4-5 ☆ 11:17 11:17 5:39 ☆ 11:18 11:18 2 कुरिततोर 7:10

19 इद्रम आनेके इस्तिपनिन हक्कतापया, विस्वसिरिन तिपल कीतस्के, बिरोबटो आतोर्, उय्त्तूर पिनिक्के पट्टे, उय्त्तूर कुपस्स देसेम, उय्त्तूर सुरिया पट्टा अंताकिया सहर* एव्नाह वितिस, बिरोबटो आतोर्. ओर येसु किस्त्तुना पोल्लोतुन, यहूदिरिन विळ्ळिसस बोरिह्के वेहोर.

20 मति ओरो सगे उय्त्तूर कुपस्स देसेमतोर विस्वसिर मतोर्, उय्त्तूर कुरेने सहरतोर्* मतोर्, ओर अंताकिया सहरते वासि, यहूदि आयवोरिह्कां वने येसुसामिना बेसता कब्रतुन वेहोर्.*

21 देवूळता लाव बेसता कब्रतुन वेहवालोरगा मता. अदिह्क वेल्लाटोर यहूदि आयवोर, येसुसामिन विस्वस कीसि, येसुना आगदे ताकलाह आतोर्.*

22 पया इद पोल्लो येसलेमता विस्वसिरा मुडुह्क एकां आता, आतस्के ओर बार्नबसिन* अंताकिया सहरते लोहतोर्.

23-24 बार्नबस अगा एवतोर्ग अस्के, देवूळि अगडोर विस्वसिरिह्क बेद्रम देव्या इता* इनजोर, ओग ऊळिसि, पका गिर्दा आतोर्ग. ओग इतेके सेतेमतोग मन्कल, पका विस्वस केवाल, ओसो देवूळता जीवता निदिस मनवाल*. “मीवा पूरा जीवाताहि येसुन विळ्ळिसवालेवा निच मन्हुटु” इन्जि, ओर विस्वसिरिन वेहोतोग. पया बार्नबस अगा मनदहपा, वेल्लाटोर येसुन विस्वस कीतोर्.*

25 पया बार्नबस सोलुन प्हकलाहि, तरसुस सहरते अतोर्ग.†

26 अस्के ओन अगा दोर्किह कीसि, (येसुना सेवाते तना तोळ आयलाह,) ओन अंताकिया सहरते ततोर्ग. पया वसॉमंड ओर इर्वूर, विस्वसिरा मुडा सगे मन्जि, वेल्लाटोरिन येसुना पोल्लोतुन काहनूद्र. अस्के मुने-मुने अंताकिया सहरतगान, विस्वसिरिन किस्त्तुनोर* इन्जि, लोक्कुर प्दिर् तासतोर्.

27 अवे दियाने देवूळता कब्रतोर् उय्त्तूर, येसलेमताहि अंताकिया सहरते वातोर्.

28 ओरगुडाहि अगाबुस इनवाल मन्कल मतोग.* (उंद दिया विस्वसिर जमा आतस्के,) ओग तेदिसि “रोम राजाल ताकिह कीयनव सबे देसेह्कनगा, पका दुकळ अरयगा” इनजोर, ओग देवूळता जीवाता बुदते वेहत्तलाह आतोर्ग. (पया अद दुकळ कलोदियुस इनवाल* रोम राजगदितगा उदतस्के आता.)

29 इदिन केंजिसि, अंताकिया सहरतोर् विस्वसिर, वगोग-वगोग मन्कल बेचोक कोताड ईया पयाहत्तोग, अचोक अर्हचि, यहूदा पट्टोर विस्वसिरिह्क लोहतकल इनजोर, विचर कीतोर्.

30 पया अद्रमे कोताड अर्हचि, अव कोतानु बार्नबसना, सोलुना कयदे ईसि, येसलेम मतोर् विस्वसिराड पेदल्कनगा लोहतोर्.*

12

विस्वसिरा मुडुन पका तिपल कीस्तोर

1 अद वेलाते येसलेमतगा बाताल आता इतेके, एरोद अग्रिया राजाल* विस्वसिरा मुडगुडाहि, उय्त्तूरिन तिपल कीयलाहि, ओरिन पोयतलाह वेहोतोग.

2 वेग राजाल येसुना बळयि योहनना दादाल याकुबिन,* तल्चर कसेगते हक्कनाह कीतोग.

देवतुलि पन्नुन जेलतगुडाहि पेसिह कीस्ता

3 इदिन ऊळिसि, येसुन मोळ्ळकवोर यहूदिर पकाय गिर्दा आतोर्. ओर गिर्दा आतदिन राजाल ऊळिसि,* पन्नुन वने पोयतलाह वेहोतोग. (इद पोल्लो आवना पंडुमस्केडा आंदु, तान ओप्यिह केवद पिंडटाड आरिड तिनदनद पंडुम* वने इंदूर.†)

4 पन्नुन पोसि, आवना पंडुम* मारतापया, वेल्लाटोर लोक्कुरा मुनेह नेयम कीयना विचरतेनाह्क, ओन जेल वाट वेहोतोर. वेहचि, ओना पहरातुह्क, नालुड तुंगानोर सीपय्किन पहरा तासतोर्. उंद-उंद तुंगतागा नाल्खूर-नाल्खूर सीपय्क मतोर्.

5 इद्रमलेह्का पन्नुन उचुक दियाड जेलते तासतोर्, अस्के विस्वसिरा मुलु ओनेनाह्क, अमेसा रोमवालेवा, देवूळतुन पार्तना कीसोर मतोर्.

6 (पया पंडुम मारिस इमा दिया,) एरोद राजाल पन्नुन जेलताहि पेसिह कीसि, लोक्कुरा मुनेह नेयम कीयना मता. अद नका, पन्नुन नडुम कीसि, पन्नुनाड कय्किन तमाड कय्कना सगे इके-अके रेंड गोल्स्कने दोहचि, इर्वूर सीपय्क उजिस मतोर्. ओसो जेलता आगदाग, उय्त्तूर सीपय्क वने ओना पहरातुह्क मतोर्. 7 अस्के बाताल आता इतेके, दोह्कनेन देवूळता देवतुलि पन्नुन दोहच मतद अरातगा वासि निता. नितस्के अद अरातगा वेहच आता. अस्के अद बाताल कीता इतेके, पन्नुना मेंदुदुन मेल्हचि, “अले पन्नु चट्टिपेट तेदा!” इनजोर इता. इतस्के पया, (सीपय्क तेदवाय,) पन्नुन दोहच मतव गोल्स्क ओनाड कय्कनाहि तमतमाय कुसताड.*

8 अस्के देवतुलि, “नन्हकोटुह्क पटा दोहा, एल्पुस्क केम” इता, इतस्के ओग अद्रमे कीतोग. ओसो “पोगोटा जगा केस, नावा पयाह पयाह वाय,” इता.

9 इतस्के ओग ताना पयाह पयाह अनजोर, जेलताहि पेसतोग. देवतुल कीयनद निटमे इनजोर, ओन्क मुर्तिय एकां इले आसि. “देवूळता देवतुल बाताल कीयलाह आता, इद सबे निटम आयो मति, नना कला कळिस्कहनन बहे,” इंदोग.

10 ओर इर्वूर अह आस पेसिस अनेके, मुनेह उंद जागातगा पहरातोर् मतोर्, ओरिन वीळतोर्. ओसो इबर दुसा आगदाग उच्वर पहरातोर् मतोर्, ओरिन वने वीळतोर्. (मति पहरातोर्ह्क इतेक, ओर इर्वूर दिसोर.) अद्रमे जेलता कच-तेल्पता आगदाग एवतोर्, अद अगि सहरतेके पेसिदु, अद वने तेपि ओर्नाह्क वनननाय पडळ्ळ आता.* पया ओर पेसिस उचुन अबर अनेके, देवतुलि पन्नुन विळ्ळिसस बेकेयो मायता.

11 पया “हां इद सबे निटमे इन्जि, इजेक कोन नना पुतन, देवूळि तना उंद देवतुलतुन लोहचि, एरोद अग्रिपाना कयदाहि नाक विळ्ळिसह कीता.* (नाक राजाल हक्कलाह ऊळिस मतोग.) अद्रमे यहूदिरा आसा वने मता. मति अद्रम आयवाह, देवूळ नाक पिंसिह कीता,” इनजोर पन्नु इतोग.

* 11:19 11:19 8:1,4 * 11:19 11:19 15:3; 21:2 * 11:19 11:19 4:36-37; 13:4; 21:3; 27:4 * 11:19 11:19 अंताकिया सहर अंताकिया इद सहर सुरिया पट्टा मोळ्ळ सहर मता. पूरा रोम राबेगते, रोम ओसो सिन्दरिया इव सहकिन विळ्ळिसि, अंताकिया सभेदक बेरा सहर आंदु, * 11:19 11:19 6:5; 11:20-27; 13:1; 14:26; 15:22-23,30,35; 18:22; गलातितोर 2:11 * 11:20 11:20 मत्वाल 27:32; बळयिर 13:1 † 11:20 11:20 यहूदि आयवोरिह्क मोळ्ळ कागिदते “युनामिरिह्क”. * 11:20 11:20 5:42; 8:35; 9:22; 17:3; 18:5,28 * 11:21 11:21 2:47; 4:4; 5:14; 6:1,7; 9:31,42; 11:24; 14:1,21; 16:5; 17:12 * 11:22 11:22 4:36-37 * 11:23-24 11:23-24 14:26; 15:40 * 11:23-24 11:23-24 लकाल 1:15,67; 4:1; बळयिर 4:8; 6:5; 7:55; 13:9 * 11:23-24 11:23-24 2:41,47; 4:4; 5:14; 6:1,7; 9:31,42; 11:21; 14:1,21; 16:5; 17:12 † 11:25 11:25 सोलु तरसुस सहरतोग आंदोग; 9:30 ऊळ्याट. * 11:26 11:26 26:28; 1 पत्र 4:16 * 11:28 11:28 21:10 * 11:28 11:28 18:2 * 11:30 11:30 12:25; गलातितोर 2:1 * 12:1 12:1 वेग एरोद अग्रिपाल इतेके, येसुसामि पुट्टस्केडोग बेरोग एरोद राजानु, तादो इनवाल आंदोग. बेरोग एरोद राजाना पोल्लो मत्वाल अद्रय 2 अगा दोर्किह्कता. * 12:2 12:2 मत्वाल 4:21; लकाल 5:10 * 12:3 12:3 24:27; 25:9 * 12:3 12:3 पेसमुळि 12:15; 23:15; बळयिर 20:6 † 12:3 12:3 इद पंडुमता लोप्या पुनदलाहि, पुस्तकता आकिंते पुनक्व पोल्लोना अर्तमि, अगा ऊळ्याट. † 12:4 12:4 इद पंडुमता लोप्या पुनदलाहि, पुस्तकता आकिंते पुनक्व पोल्लोना अर्तमि, अगा ऊळ्याट. * 12:7 12:7 16:26 * 12:10 12:10 5:19; 16:26 * 12:11 12:11 दानियेले 3:28; 6:22

12 इद्रम एका आतापया, पत्रु बाताल कीतोम इतेके, मार्कल इनवाल योहनना^० तलोम मरियाना लोन अतोम. S अगा वेल्लाटोरे विस्वसिर जमा आसि, पत्रुनेनाहक पार्तना कीसोर मतो.

13 पत्रु अगा अतोम अस्के, अगा केहतद मता. अगादगा निचि, (“बेह अतिर दादा?” इन्जि.) तेलपतुन कोहकतोम. कोहकतस्के स्दे पेरिदरा उंद ओर्युल पिला बित वाता.

14 अद पिला पत्रुना लेडतुन पुनदलाह पुता, मति अगादुन तेगयवाय, पका गिर्दति लोप्पा वितता. वितिपि “अगादगा पत्रु वास नितोम,” इन्जि वेहता.

15 मति ओर (ताना पोल्लोतुन विस्वस केवालेवा,) तान “निमा कोन पिसाड आतिन रि?” इद्रु. मति अदु “आयो! पत्रुये आंदोम” इनजोर इद्रु. पया ओर, “अह इतेके अद पत्रुन राका कीयनद देवतुल मनदगा,”* इनजोर इतोर.

16 मति पत्रु इतेके अगादगा निचि, तेलपतुन कोहकसोरिन मतोम. अस्के ओर मन्कलोर वासि, अगादुन तेगयिस ऊळतोर अस्के, (अगा निटमे पत्रुय मतोम). पया ओन ऊळिस वेर बामतो.

17 अस्के पत्रु, केमेन मन्हटु इनदलाह कय अहतोम. अह कीसि, देवुळि नाक बह कीस जेलताहि पलत पेसिह कीता इनजोर, अव सबे पोल्लोतुन ओरिहक वेहतोम. वेहचि, “याकुबिहक^० ओसो दुसोर विस्वसिरिहक इव पोल्लोतुन वेहचीमहटु,”† इनजोर वेहचि, अगडाहि दुगा नाटे अतोम.

18 पया सकर पंडवियतस्के, जेलतगा पत्रुहक बाताल आता इनजोर, पहरातोर पकाय एक्बेक आतोर.

19 अस्के एरोद अग्रिपाल पत्रुन पर्वकलाह, सीपय्किन वेहतोम. मति ओम दोर्कोम. दोर्कवाहक, पहरा कीसोर मतोरे सीपय्किन राजाल तालहक वेहचि, (“पत्रुन वितलाह इतिर अय,” इनजोर,) ओरिन हक्कलाह वेहतोम. P पया राजाल यहदा एरियाताहि, केसरिया सहरते^० अन्जि मतोम.

एरोद अग्रिपा राजाल डोलिहतोम

20 ताना पया इद्रम आता इतेके, एरोद अग्रिपाल सोर-सिदोन सहर्कनोर^० मन्कलोर पोगोन, पका ओड आस मतोम. अदिनेनाहक ओर जमा आसि, राजान कलियलाहि केसरियाते अतोर. बाराहक इतेके, ओरा एरियाता अनम राजाना देसेमताहि वांदु,* (ओम राजाल माक कलियलाह एवोम आयनोग इन्जि.) ओर बलास्तुस इनवाल राजाना लोतुन ऊळवाल ओवोम अदिकरतोमगा अतोर. माक राजाना संगे कलियलाह ओम इनजोर, ओम अदिकरतोम गूम कीसि, (पया ओना संगे राजानगा अतोर).

21 अस्के “पलाना दिया मीवा संगे कलियकन” इनजोर, एरोद राजाल वेहच मतोम. पया अद दिया एरोद राजाल तना सोबाना राजमलयळि केसि, नेयम कीयनद कुसंतगा उदतोम. उदिसि जमा आस मतोरे लोकरिन, पोल्लोड वेहता बोटटोम.

22 अस्के ओम वेहतदिन केंजिसि मन्कलोर, “इद कोनि मन्कना आल्का आयो, मति उंद देवुळता आंदु,” इनजोर केयसोर मतोरे.

23 मति, राजाल (“आयो, नना मन्कने,” इन्जि वेहोम,) देवुळतुहक मान एवोम. एवाहक देवुळता देवतुल ओनगा पीळा लोहता. * अदिनेनाहक ओम बेमर आसि, पोटालोप्पा पुळक अर्सि डोलतोम.

24 इद्रम आनेके देवुळता पोल्लो आडसोर अता, वेल्लाटोर मन्कलोर येसुन विस्वस कीया बोटटोर.*

सोलु ओसो बार्नबस, वेर येस्सलेमताहि मलयहता

25 पया बार्नबस, सोलु, वेर (यहदा पटोर विस्वसिरिहक दुळळतेनाहक दान ईतव कोताड तचीतद) तमा सेवा^० मारिह कीतोर. कीसि योहन-मार्कन^० पोसि, येस्सलेमताहि अंतकिया सहरते मलतोर.*

13

देवुळि बार्नबसिन, सोलुन सेवातुहक लोहतहता

1 सुरिया पटटा अंतकिया सहरतो^०विस्वसिरा मुडगा, उय्दर देवुळता कब्रतोर,* ताना पोल्लोतुन काहवालो मंदुर.* ओर बोअर आंदुर इतेके, बार्नबस, ^०सिमियोन (ओन गिर इतेके कार्यल मन्कल वने इद्रु), कुरेने सहरतोम^० लुकियुस,^०एरोद अतिपस^० राजाना संगे उड्लरडाह एगेन बेसंतोम ओम मनाहेम, ओसो सोलु.

2 उंद दिया ओर देवुळतुन मोळ्ळसोर, उपस-पार्तना कीसोर मतोरे. * अस्के देवुळता जीवा ओरिन इद्रम वेहता इतेके, “नना बार्नबसिन, सोलुन वेद कबळतेनाहक आचतन, अद कबळतेनाहक ओरिन मियगडाह निल्पिह कीमहटु,”† इता.

3 इतस्के ओर उपस कीसि, तमाड कय्किन वेर इद्रुरा पोगोन तासिसि,^०पार्तना कीतोर. कीसि देवुळता कबळतेनाहक ओरिन लोहतोर.*

बार्नबस, पोल्, वेर कुपस देसेमते कीतद सेवा

4 पया देवुळता जीवा ओरिन ओसीतस्के, इद्रु आसि अंतकियाताहि सम्दुरकचुदा सिलुकिया इनदनद नाग अतोर,* अन्जि अगडाहि ओडातागा उदिसि, कुपस देसेमते^० अतोर.†

* 12:12 12:12 12:25; 13:5,13; 15:37,39; कुलसितोर 4:10; 2 तिमोति 4:11; मिलेमोन 24; 1 पत्रु 5:13 S 12:12 12:12 मार्कना यहदि पेरिदर योहन मता. ओसो रोमि पेरिदर मार्कल मता. ओमो मार्कल रासतद बेसता कब्र इद्र पुसतकतुन रासतोग. * 12:15 12:15 देवुळि तमाड देवतुलकिन, वोगो मन्कना पेके, उंदतुन राका कीयलाह तासिहता इन्जि, यहदिग विचर मता. मत्थ्याल 18:10, इब्रितोर 1:14 ऊळ्यट. * 12:17 12:17 मत्थ्याल 13:55; मार्कल 6:3; बळथिर 15:13; 21:18; 1 कुरिततोर 15:7; गलातितोर 1:19; 2:7,12; याकूब 1:1 † 12:17 12:17 वेग याकूब येसुना तमोग आंदोम, येसलेमता विस्वसिरा सुख्याल मतोम. * 12:19 12:19 मत्थ्याल 28:14; बळथिर 16:27; 27:42 * 12:19 12:19 8:40; 9:30; 10:1,24; 11:11; 18:22; 21:8,16; 23:33; 25:1,4,6,13 * 12:20 12:20 मत्थ्याल 11:21-22; 15:21; मार्कल 3:8; 7:24,31; लुकाल 4:26; 6:17; 10:13-14; बळथिर 27:3-4 † 12:20 12:20 एरोद राजाल मावा एरियाता अनमतुन रोमिह कीयनोग इनजोर, सोर-सिदोन सहर्कनोर लोकर, ओम गूम कीयलाह, केसरियाते वातोर. * 12:20 12:20 1 राजा 5:11; एजा 3:7; यह्बकेल 27:17 * 12:23 12:23 2 शमएल 24:16; 2 राजा 19:35 * 12:24 12:24 6:7; 19:20 * 12:25 12:25 11:28-30 * 12:25 12:25 12:12; कुलसितोर 4:10; मिलेमोन 24; 1 पत्रु 5:13 * 12:25 12:25 गलातितोर 2:1 * 13:1 13:1 6:5; 11:19-27; 14:26; 15:22-23,30,35; 18:22; गलातितोर 2:11 * 13:1 13:1 11:27; 15:32; 21:9; रोम सहरतो 12:6; 1 कुरिततोर 13:2; 14:29,32,37 * 13:1 13:1 रोम सहरतो 12:7; 1 कुरिततोर 12:28; इमिसुसतोर 4:11-12 * 13:1 13:1 4:36 * 13:1 13:1 मत्थ्याल 27:32; बळथिर 11:20 * 13:1 13:1 रोम सहरतो 16:21 * 13:1 13:1 मत्थ्याल 14:1; मार्कल 8:15; लुकाल 3:1,19-22; 8:3; 13:31; 23:7-12; बळथिर 4:27-28 * 13:2 13:2 1:24-25; 14:23 * 13:2 13:2 9:15; रोम सहरतो 1:1 * 13:3 13:3 8:10; 27:18; व्यवस्थाविवरण 34:9; बळथिर 6:6; 8:17; 9:17; 19:6; 1 तिमोति 4:14; 2 तिमोति 1:6; इब्रितोर 6:1-2 * 13:3 13:3 14:26; रोम सहरतो 10:15 * 13:4 13:4 अंतकिया सहरताहि सिलुकिया सहर 13 कोसक मता. * 13:4 13:4 4:36-37; 11:19-20 † 13:4 13:4 सिलुकिया सहरताहि कुपस देसेम पय्यलाह, पोळद मुन्दु अचोन जेक मता. कुपस देसेम बेग उंदि तोमो मता. ओसो बार्नबस अद देसेमते पुट्टोग.

5 अन्जि अगडा सलमिस इनदना सहरते एवतोर. पया यहिदिरापातनाताड लोहकनगा अन्जि, देवुळता पोल्लोतुन पोक्कुर कीतोर. अस्के योहन-मार्कल वने ओरिहक तोळ इंदोग.*

6 अद्रमे पया कुपस्स देसेमता उंद दुस्रा बाजेतके अन्जि, पापुस इनददद सहरतगा एवतोर.† ओग आवोर्गो पूजर-गनिड केवाल, * बार-येसु पेदिरतो ग यहिद मन्कल ओरिहक कलियेतोग. (बार-येसु इलिमाल वने इंदूर, युनानि पोल्लोते बार-येसुना पेदिर इलिमाल मता.)§ ओरु “नना देवुळता कबुरतोमन” इन्जि, लोकुरिन नाळेह कीदोग.*

7 अद देसेमता सिरिगियु-पोलु पेदिरतो ग पका तेल्वतो ग गुमसि मतो ग; ओनाय संगे वेग इलिमाल वने मंदोग. ओग गुमसि, देवुळता पोल्लोतुन केजकन इनजोर, बार्नबसिन, सोलुन तनगा केयतोग.

8 मति ओग गुनयाल बाताल कीतोग इतेके, बार्नबस, सोलु, वेर इर्वुरा अडम आसि, वेग गुमसि येसुन विस्वस कीयनायो इनजोर, ओन रोमिह कीसोर मतो ग.*

9 अस्के सोलु (ओन पोलु वने इंदूर),* देवुळता पवित्र जीवाते निदिसि,* इलिमान कोंडा मिळ्हावा ऊळिस, इद्रम तेहंतोग,

10 “ए सत्रल मन्कनिन, पका नाळेतमा कबळते निंदतद देयमतिन,* निमा सेतेमता अडम महनिन. बह निमा देवुळता सेतेमता पोल्लोतुन मिळ्हातनिदिन विस्सविना?”

11 इद ऊळा, देवुळ तना लावते नीक इंजेके सिक्सा इयना मन्हाता, निमा गळिकहक तोवविन आयकिन. पोळ्द दीचनद वने नीक दिसो आयाग,” इतोग. पोलु इद्रम इताहे, इलिमानाड कोंडाहक गंगा पोसि, ईकळ आयलाह आता, ओनाड कोंडाहक मुतिय दिसो. दिसवाहक बोगाय नावा कयडुन पोस ओयनोग इनजोर, इके-अके पर्व्हकसोर तिरियिंदोग.

12 पया इलिमाहक अद्रम आतदिन गुमसि ऊळिसि, येसुन विस्वस कीतोग, कीसि बार्नबस, पोलु, वेर येसुना पोल्लोतुन काहहतदिन केंजिसि बामतो ग.

पिसिदिया एरियाताग येसुना कबुर एवयहात

13 पया पोलु तना तोळतोर संगे पापुस सहरताहे ओडाते उदिसि, पंपुलिया पट्टा पिरगा इनददद सहरते* अतोर. (अगा एवनाह, योहन-मार्कल ओरा संगे मतो ग.) मति पिरगा सहरते एवतस्के, ओग ओरिन विळिसिसि, येस्सलेमते मल्स अतो ग.*

14 पया पोलु, बार्नबस, पिरगा सहरताहे पिसिदिया एरियाता उद सहरते एवतोर; अद सहरता पेदिर वने अंतक्रिया* आंदु,† चारमता पोल्वादिताते,* देवुळता पातनाता लोतगा* अन्जि, अगडोरा संगे मोळ्कलाह उदतोर.

15 अगा बोरो मोसानाड अडोना साझमताहि, ओसो देवुळता कबुरतोरा साझमताहि अर्वंतोर.* अर्वतापया पातनाता लोतुन ताकिह केवालोर मन्कलोर, “दादालोरिर, इगा जमा आतोरिसाहक, बातालाय पोल्लो काहहतना मतेके काहचिम्हडु,” इनजोर पोलुन, बार्नबसिन ताल्कलाहि लोहतोर.

16 अस्के पोलु तेदिसि, जमा आतोर मन्कलोरिन, केमेन मन्हुट इनजोर, कय तेहतोग. पया इद्रम इतोग, “माबोर इश्येलतोर यहिदिरि, ओसो यहिदिरा देवुळतुन मोळ्कवालोरा दुषाड जातिनोरि,* केंजाड.†

17 माटु इश्येल मन्कलोरल मोळ्कनद देवुळि, मावा पेदामुत्तोरिन आचता.* ओर मिसर देसेमताग, दुस्रोरा कय इळन मनदहपा, ओरा बेरा उंदि तेगमुल कीता.* कीसि तना बेरा लावते, ओरिन मिसर देसेमताहे पिसिह कीस तता.*

18 मावाड तादोर-बाबोर देवुळता पोल्लोतुन केंजोर आंदूर, तैला मति जोक-जोक रेंड वीसाड वर्साड* पेळ्हाकल बूमतगा ओरिन अय कीता.*

19-20 पया कनान§ देसेमते मतोर एळ्द जातिनोरिन देवुळि बूळे कीसि,* ओरा बूमतु इद इंजेके मीवा बूमि इनजोर, मावा लोकुरिहक ईता.* (मावा पेदामुत्तोर मिसर देसेमते जागा आतगडाह, मावा लोकुरिहक तमा) बूमि दोर्कनाहजोम, जोक-जोक नालुड नूहक पनस (450) वर्साड आताड.*

“ताना पया देवुळि ओरिन ताकिह कीयलाहि, तवाड केवालोरिन निल्पिह कीता.* आक्रितोग तवाड केवाल सामुजेल पेर्माल आंदोग,* ओग देवुळता कबुरतो ग वने आंदोग. ओना वेला एवनाह, तवाड केवालोर ओरिन ताकिह कीदूर.”

21 सामुजेलना वेलातस्के, माक इंजेक राजाल गावले इनजोर, मावाड तादोर-बाबोर देवुळतुन ताल्कलोर.* अदिहक देवुळि, बिन्यमिनना कूळतोग* कीस पेदिरतोना मगि सोलुन, ओरनाहक निल्पिह कीसीता.* ओग रेंड वीसाड वर्साड राजेम ताकिह कीतोग.

22 “पया देवुळि सोलुनडाहि राजेम गुजिसि, दाविदहक ईता.* देवुळि दाविदना लोप्पा बेस-नेहना वेहता, ‘यीसाना मगि दाविद नाक विचर वातो न ऊळतन.*’ नना बाताल बाताल वेहतकन, ओग अव सबे कबस्क कीयनोग,’ इन्जि वेहता.

23 “अद्रमे वेल्लाड वर्साना पया, देवुळि (मावाड तादोर-बाबोरिहक मुनेन) पोल्लो विळ्सतपु, दाविदिनाये सटमते पुट वातो ग मन्कल येसुनु,* इश्येल मन्कलोरिन पिसिह केवाल* इनजोर लोहात.

* 13:5 13:5 9:20; 13:14; 14:1; 17:1,10; 18:4,26; 19:8 * 13:5 13:5 12:12,25 † 13:6 13:6 पापुस सहर अद कुपस्स देसेमता गुमसिना नाग मता. पापुस सहर सलमिस सहरताहि, मंड वीसाड दहा (70) कोस्क जेक मता. § 13:6 13:6 8:9 § 13:6 13:6 यहिद लोकुरिहक पूजर-गनिड कीयलाह पोलो, मति वेग बार-येसु जेजल कबळतोग, लाप्पा बुदतोग मताहक, अद्रम कीदोग. * 13:6 13:6 मल्याल 7:15; 24:11,24; मार्कल 13:22; लुक्कल 6:26; 2 पद 2:1; 1 योहन 4:1;

तोहचिंतव पोल्लोड 16:13; 19:20; 20:10 * 13:8 13:8 2 तिमतो 3:8 * 13:9 13:9 इद वचनताहि सोलुना पेदिर पोलु इनजोर मन्हा. वेल्लाटोर यहिदिरिहक रेंड पेदिक्र मताड. उंदि यहिद पेदिर, उंद युनानि पेदिर. सोलुना युनानि पेदिर पोलु आंदु, सोलु इद ओना यहिद पेदिर आंदु. * 13:9 13:9 लुक्कल 1:15,67; 4:1; बळयि 1:8;

2:4; 4:8,31; 6:3,5; 7:55; 9:17; 13:52 * 13:10 13:10 मल्याल 13:38-39; 16:23; योहन 8:44 * 13:10 13:10 2 पद 2:15 * 13:13 13:13 14:25 * 13:13 13:13 15:38 * 13:14 13:14 14:19,21; 2 तिमतो 3:11 † 13:14 13:14 पिसिदिया एरियाता अंतक्रिया सहर पिरगा सहरताहि, नालुड वीसाड दहा (90) कोस्क जेक मता. * 13:14 13:14 16:13; 17:2; 18:4 * 13:14 13:14 9:20; 13:5; 14:1; 17:1,10; 18:4,26;

19:8 * 13:15 13:15 13:27; 15:21; 2 कुरिततोर 3:14-15 * 13:16 13:16 10:2,22,35; 13:26 † 13:16 13:16 अद अंतक्रिया सहरतगा यहिदिर मतोर, ओसो यहिद आब्वोर वने वेल्लाटोर मतोर. यहिद आब्वोर वेल्लाटोर, यहिदिरा पातनाता लोतगा बासि, यहिदिरा देवुळतुन मोळ्किंदूर, यहिदिराड अडोन माळ्किडु, मति डायना रिचब केनोर. ओरिन यहिदिरा देवुळतुन मोळ्कवालोरा इनजोर इंदूर. पोलु वेहता बोटटोग अस्के, पातनाता लोतगा मतोर यहिदिर, ओसो यहिद आब्वोर, वेर येसुनाड विस्वसि आब्वोर. * 13:17 13:17 ब्वस्थाविचरण 7:6-8 * 13:17 13:17 पेसमुळि 1:7 * 13:17 13:17 पेसमुळि 12:51 * 13:18 13:18 गिनीती 14:34; देवुळताड पाटाड

95:8-10; बळयि 7:36,42; इब्रितोर 3:8-9 * 13:18 13:18 ब्वस्थाविचरण 1:31 § 13:19-20 13:19-20 इश्येल मन्कलोर वेद कनान देसेमते जागा आतोर, अद देसेमतुन पया इश्येल देसेम इंदूर. * 13:19-20 13:19-20 ब्वस्थाविचरण 7:1 * 13:19-20 13:19-20 यहोश 14:1; 19:51; देवुळताड पाटाड 78:55 * 13:19-20 13:19-20 1 राजा 6:1 * 13:19-20 13:19-20 न्यायिचो 2:16 * 13:19-20 13:19-20 1 शमूल 3:20; बळयि 3:24 * 13:21 13:21 1 शमूल 8:5 * 13:21 13:21 पूरा इश्येल देसेम याकूब मुत्तोनाडाहि पुट वाता. याकूब मुत्तोनाड बारा मक मतोर. ओरगडाहि इश्येलतोर बारा कूळिओर पुट वातोर. वीसा

माना पेदिर बिन्यमिन आंदु, * 13:21 13:21 1 शमूल 9:1-2; 10:1 * 13:22 13:22 1 शमूल 15:23,26,28; 16:1,13 * 13:22 13:22 1 शमूल 13:14; देवुळताड पाटाड 89:20 * 13:23 13:23 2 शमूल 7:16; 1 इतिहास 17:14; मल्याल 1:1; 22:41-42; मार्कल 12:35; लुक्कल 20:41 * 13:23 13:23 लुक्कल 2:11; योहन 4:42; बळयि 2:36

24 येसू तना कबळ सुरु केवाय, एते मीहवाल योहन सबेटोर इश्येल मन्कलोरिन, पापमता अगादाहि मल्सि देवळता पेदिरते एग मीह्वट्ट इनजोर, पोक्कुर कीतोगा.✽

25 योहन तना कबळतुन मारिह कीयनद वेला एवयहपा, मन्कलोरिन इद्रम इंदोग, 'ना बोनेन इन्जि मीट विचर कीतिर? (मीट बोन केपतिर,) ओग नना आयोन, ओग पया वायनोग. नना ओना कादुन इटलाह वने ओपोन,' इंदोग.✽

26 "माबोर इश्येलतोरिर, अब्रहम मुय्तोना पुळ्गतोरिर,† यहुदिरा देवळतुन मोळ्कवालोरिर, येसूसामि लोकुरिन पिसिह कीयनद कब्रतुनु,✽ मयगाने देवुळि लोहचीता.

27 येस्सलेमते मनवालोर् यहुदिर, ओसो ओरा मुक्यालोर्, येसुये पिसिह केवाल इनजोर पुनोर आस मतोर. वारम-वारमता पोल्वादियाते, देवुळता कब्रतोरता सान्णमतुन अर्विदुर, मति तान ओर पुनोर. पुनवालेवा येसुन हक्कनाह कीसि, अदे सान्णम करल आता.✽

28 येसुन हक्कना सिक्सा इयना इद्रम, ओना पोगोन बातय कसूर दोर्किह कीया पगवोर. मति पिलाति इनवाल गुमसिनगा अन्जि, वेन हक्कनागुटागगा वेळ्हा इनजोर, अर्जि कीतोर.✽

29 अस्के वेलेलाय मुनेन, मन्कलोर देवुळ लोहवाल पिसिह केवान इद्रम इद्रम कीयनुर इनजोर, देवुळता कब्रतोर रासिस मतोर, अव सवे पोल्लोड करल आताड.✽ अस्के पया हक्कनागुटाताहि येसुना सेतातुन रेहचि, गुमयातगा मिसतोर.✽

30 मति देवुळि ओन हामूरताहि तेगिकेह कीता.✽

31 येसू हामूरताहि तेकतापया, ओना संगे गालिल पटटाहि येस्सलेम सहरते अन्ज मतोरिहक, वेलेलाडे दियाड दिससोर मतोगा.✽ इजेके ओरो मन्कलोर मावा यहुदि लोकुरा मुनेह, येसुना साक्सितोर मन्हतोर.✽

32 देवुळि मावाड तादोर-बाबोरा संगे वेलेलाय मुनेन करल कीस मता.✽ अदे करलता बेसता कब्रतुन इजेके, माट वने मीकु वेहतलाह आतोर.

33 इद्रमे देवुळि येसुन जीवा अरयनाह कीसि.✽ मावाड तादोर-बाबोरा संगे मुनेन विळ्ळसतद पोल्लोतुन, मयेनाहक इजेके निटम आनाहि कीता. इद्रु, देवुळताड पाटाना पुस्तकता पाटा 2तगा इद्रम रासतद मन्हता इतेके,

निमा नावा मगनिन,

नेडे नना नीवा तपेनन आतन✽

इनजोर रासतद मन्हता.

34 डोलिस मतोगा किर्स्तुन, देवुळि जीवा अर्हचीता;✽ ताना पया ओग बेस्केन डोलोग. इद पोल्लोतुन देवुळि मावाड तादोर-बाबोरिन मुनेन वेहच मता. (देवुळि ओरिन वेहतद पोल्लो इद्रम रासतद मन्हता) इतेके,

'(नना मीक बर्कत ईकन इन्जि.)दाविदिन करल कीस मतन;

अद करल सेतेम मन्हता, मियेनाहक मन्हता,'✽

इनजोर वेहता.

35 अदिहक देवुळताड पाटाना पुस्तकतागडा ओसो उंद पाटाते, दाविद राजाल देवुळतुन इद्रम इतोगा, 'नीवा पवित्र सेवकिना सेतातुन, कळिय एविन आयकिन,'✽ इतोगा.

36 (पवित्र सेवकनन इनजोर, दाविद तन्क इनोग इन्जि माट पुतल. बाराहक इतेके,) दाविद तना वेलाते, देवुळि ओन्क ईतद कबळतुन, मारिह कीसि डोलतोगा. डोलतस्के ओनाड तादोर-बाबोराड सेतानु बेगा मिसतोर, अगान ओना सेतातुन वने मिसतोर, अस्के ओना सेता कळियता.

37 मति देवुळि जीवा अर्हचीतोगा येसुना सेता कळियो.

38 "अदिहक मावोरिर, इद पोल्लोतुन पुन्ज मन्हट्ट. इद्रम देवुळि येसुना भेटे, मीवा पापमतुन मापि कीयगा✽ इन्जि, माट मीकु वेहतलाह आतोर.

39 मोसानाड अडोड माळतेके, मीकु पापमताहि मापि दोर्को अयगा.✽ मति सबेटोर येसुन विस्वस केवालोर्इहके, तमा पापमताहि मापि दोर्कगा.✽

40-41 देवुळता कब्रतोर मुनेन (ताना पोल्लोतुन केजवोरिहक) इद्रम रासतोर इतेके,

देवुळ इन्हता, 'इद ऊळट, नावा पोल्लोतुन पास्कवालोर्रि,

नावा नेयमतस्के मीट बामिस डोलकिर,

बाराहक इतेके, मीवा वेलाते नना इद्रमता कबळ कीकन इतेके,

बोगाय वासि मीकु तेळियिह कीतेके,

नना इद्रम कीकन इन्जि, मीट मुत्तिय विस्वस केविर आयकिर,' इनजोर देवुळि वेहता,✽

इन्जि रासतद मन्हता. ओर रासतद सिक्साता लेहका मीक आयमाकि इन्जि, पुन्ज मन्हट्ट," इनजोर वेहचि पोल् रोमतोग.‡

42 पया पोल्, बार्नबस पार्तनाता लोताहि पिसिस वातस्के, "इव पोल्लोड वायना वारमता पोल्वादिया वने माक वेहाट्ट," इनजोर अगा जमा आस मतोर, ओरिन अर्जि कीदुर.

43 मोळ्कनडाह लेडयस्के, वेलेलातोर यहुदिर, ओसो यहुदि दर्मते ओळियतोर दुसाड जातिनो,✽ पोल्नु, बार्नबसिना पयाह पयाह अतोर. अतस्के वेर इर्वूर ओरा संगे गोपिट कीसोर, ओरिन "देवुळि मीकु इयनद दयातुन नमसोर मन्हट्ट," इनजोर वेहतोर.

44 पया दुसा वारमता पोल्वादियाते✽ देवुळताड पोल्लोड केंजलाहि, पार्तनाता लोतगा, जोक-जोक पूरा नाटेनोर इतपे, जमा आस मतोर.

45 मति वेल्ला मुडुन ऊळिसि, यहुदि मुक्यालोरा जीवा कर्वता. कर्वतस्के, पोल्नु पास्किंस, ओग इतव पोल्लोना विस्द वळ्ळकतोर.✽

✽ 13:24 13:24 मत्याल 3:2; मार्कल 1:4; लूकाल 3:3; बळथिर 19:4 ✽ 13:25 13:25 मत्याल 3:11; मार्कल 1:7; लूकाल 3:16; योहन 1:20,27 † 13:26

13:26 अब्रहम मुय्तोना पुळ्गतोर इतेके, इश्येल लोकुर आंदुर. ✽ 13:26 13:26 मत्याल 1:21; बळथिर 4:12; 5:20; 13:46; 28:28; 1 तिमीति 2:5 ✽ 13:27

13:27 लूकाल 24:27,44-46; योहन 5:39; 12:41; बळथिर 3:18,24; 17:2-3; 26:22-23; 28:23 ✽ 13:28 13:28 मत्याल 27:22-23; मार्कल 15:13-14;

लूकाल 23:21-23; योहन 19:15; बळथिर 3:14 ✽ 13:29 13:29 लूकाल 24:25-27,44-46; योहन 5:39; 12:41; बळथिर 2:23; 3:18,24; 13:27; 17:2-3;

26:22-23 ✽ 13:29 13:29 मत्याल 27:59-60; मार्कल 15:46; लूकाल 23:53; योहन 19:38-42 ✽ 13:30 13:30 2:24; 13:33-34,37 ✽ 13:31

13:31 1:3; 1 कुर्नितोर 15:5-7 ✽ 13:31 13:31 लूकाल 24:48; योहन 15:27; 19:35; 21:24; बळथिर 1:8; 10:39,41; 1 योहन 1:2; 4:14 ✽ 13:32

13:32 13:23; 26:6; रोम सहरतोर 1:2; 4:13; 9:4 ✽ 13:33 13:33 2:24; 13:30,34,37 ✽ 13:33 13:33 देवुळताड पाटाड 2:7; इब्रितोर 1:5; 5:5

✽ 13:34 13:34 2:24; 13:30,33,37 ✽ 13:34 13:34 श्यायाह 55:3 ✽ 13:35 13:35 देवुळताड पाटाड 16:10 ✽ 13:38 13:38 लूकाल 24:47;

बळथिर 2:38; 1 योहन 2:12 ✽ 13:39 13:39 रोम सहरतोर 3:20; 8:3; इब्रितोर 7:18-19 ✽ 13:39 13:39 10:43; रोम सहरतोर 3:28; 10:4; गलातितोर

2:16 ✽ 13:40-41 13:40-41 हबक्कुक 1:5 ✽ 13:40-41 13:40-41 येसुन विस्वस केतेके, ओरिहक सिक्सा दोर्कगा इन्जि, पोल् इद्रम वेहतोग. ✽ 13:43

13:43 मत्याल 23:15; बळथिर 2:9-11; 6:5 ✽ 13:44 13:44 13:14 ✽ 13:45 13:45 13:50; 14:19; 1 तित्लुनितोर 2:14-16

46 मति पोल्, बार्नबस मृतिंय रेयवालेवा इतोर, “मावोरिर, मीक यहुदिरिहके, देवूळता पोल्लोतुन मुने वेहतना मता. ✧ मति मीट कोनि तान पास्किरि, अमेसाता पिसमुळतुन दोकिह कीयना लेहकाडोर आयविर इन्जि तोहतिर. अदिहक इजेके माट इगा यहुदि आयवोरगा दायहनोम. ✧

47 देवूळि माक इद्रम उकुम ईता इतेके,

‘नना लोकुरिन बेद्रम पिसिह कीयहनन इनजोर, निमा दुनियापेटोरिन वेहतकिन इन्जि,

नना मीक दुसाड जातिनोरिनाहक, वेहच तोहवानिन आयकिन इनजोर मिल्पिह कीतन” ✧

इनजोर उकुम ईता,” इनजोर इतोग.

48 इदिन केजिसि, अगडोर यहुदि आयवोर पका गिदाँ आसि, देवूळता कन्नुर बेसता इनजोर इद्र. अमेसाता पिसमुळतुन दोकिह कीयिर इनजोर, बय्दुरिन देवूळि मुनेन आचिस मता, ✧ अय्दुर येसुन विस्वस कीतोर.

49 अद्रमे पया लोकुर येसुना पोल्लोतुन, पिसिदिया एरियाताड वेल्लाडे नाहकनगा पोक्र कीतोर.

50 मति सहरतगा, यहुदिर देवूळतुन मोळकनव मोदुल आस्क मताड. ✧ अबिनु ओसो सहरतोर पेदल्किनु, यहुदिर ओड तहचीतोर. तहचीतस्के सवेटोर कलिथिसि, पोल्न, बार्नबसिन तिपल कीसि तमा एरियाताहि ओरिन पंडुटोर. ✧

51 अस्के (मीट देवूळता सिक्सातुहक ओजिहनिर इदिन तोहतालाहि,) पोल्, बार्नबस, तमाड काल्कनगा तुडिस मतद दुरातुन, ओरा मुनेह दुल्पतोर; ✧ दुल्पिसि इकुनियुम इनदनद सहरते ✧ अतोर. §

52 मति पिसिदिया एरियाता अंतकिया सहरतोर विस्वसिर, देवूळता पवित्र जीवाते निदिसि, दिनम बेस गिदाँते मंदुर. ✧

14

पोल्, बार्नबस, वेरा इकुनियुमते कीतद सेवा

1 इकुनियुम सहरतगा ✧ इद्रम आता इतेके, पोल्, बार्नबस, मुनेता लेहका यहुदिरा पार्तनाता लोन अतोर. ✧ अगा वेल्लाटोर जीवातगा गडनाह, येसुना बेसता कन्नुरतुन वेहतोर. अदिहक यहुदिर ओसो दुसाड जातिनोर वेल्लाटोर लोकुर, येसुन विस्वस कीतोर. ✧

2 मति येसुन विस्वस केवोर यहुदिर ✧ बाताल कीतोर इतेके, विस्वसिरिन जगळम कीयलाहि, यहुदि आयवोरगा अन्जि, ओरिन ओड तहचीतोर.

3 अस्के पोल्, बार्नबस, वेर इवूर बळयि ✧ वेल्लाडे दियाड अगान मतोर. येसुसामिना पोगोर विस्वस कीसि रेयवालेवा, ✧ ओना दयाता पोल्लोतुन पोक्र कीसोर मतोर. ✧ पोक्र कीनिके, येसु ओरा कयदे तना लावताड वेल्लाडे बामिह कीयनाड सीनाड तोहचि, ओर वेहतनाड पोल्लोड सेतेमे इनजोर तोहतोग.

4 मति सहरतोर लोकुर रेंड तुंगाड आसि, उय्दुर बार बळयिरक्के आतोर, उय्दुर बार यहुदिरक्के आतोर.

5 पया यहुदि आयवोर ओसो उय्दुर यहुदिर, तमा मुक्यालोरा संगे कलिथिसि, पोल्ना, बार्नबसिना कदर रेहचि, बंडाड उकिस हक्कलाह तयर आतोर. ✧

6-7 इद पोल्लो पोल्हक, बार्नबसिहक, एर्का आता. अदिनेनाहक ओर इकुनियुमताहि पेसिस, गलाति पट्टा लुकावनिया जिलाते ✧ विततोर. अद जिलाता लुक्का सहरते, ✧ दिरबे सहरते, ✧ ओसो ऐ-गरेताड नाहकनगा अन्जि, बेसता कन्नुरतुन पोक्र कीदुर.

पोल्, बार्नबस, वेर लुक्का सहरतगा कीतद सेवा

8 अद्रमे लुक्का सहरतगा ✧ ओवोर्गा काल्क वावोग पुटकूटाल मतोग, ओग पुटगडाहि बेस्केन ताकवाय मतोग.

9 उंद दिया पोल् वेहतनाड पोल्लोड, ओग कूटाल उदिसि बेस केजलाह आस मतोग. अस्के पोल् ओन कौंडा मिळ्हावा उळतोग, उळिसि वेग कूटाल सत्रेम आयलाह, येसुन विस्वस कीस्तोग ✧ इन्जि पुतोग.

10 अदिनेनाहक जोरते इतोग, “अले कूटा, तेदिस दिग गलिम!” इतोग. इतस्के ओग कूटाल डेहकिस ताक बोटटोग. ✧

11 लोकुर पोल् कीतदिन उळिसि, तमा लुकावनिया पोल्लोते, ✧ “पेन्के मन्कल मारियिस, मावा नडुम वाताड रा!” ✧ इनजोर जोरते केयतोर.

12 पया बार्नबसिन तमा मोदुल पेन जेयुस आंदोग इनजोर इद्र, पोल् पका वळ्ळकिंदोग, अदिहक ओन तमाड पेन्कना कन्नुर वेहवाल इरमेस आंदोग इनजोर इद्र.

13 जेयुस पेनता मंदिर सहरता पलते मता. अद मंदिरताग मोळ्ळवाल बूमयाल बाताल कीतोग इतेके, सहरतगा नेडनद अगदागा, कौदाड ओसो नूदे काचताड पुंगेहकिन तचि, सहरता लोकुरा संगे कलिथिसि, बळयिरिहक मोक इयलाह तयर कीसोर मतोर. ✧

14 ओर इद्रम कीस्तोर इनजोर बार्नबस, पोल् केजतोर, केजतस्के पकाय नारज आसि, तमाड जगान अगहचि, ✧ लोकुरा नडुम वितिसि इद्रम इतोर,

15 “ए लुक्का सहरतोरिर, मीट इद्रम बह कीयन्हनिर? अद्रम केमाट! माट बेवे पेन्कनोम आयोग, माट वने मीवाय लेहकान मन्कलोरोगे. ✧ मीट इव अड्ळमताड पोल्लोन ✧ विळ्ळिसि, जीवात मनदनद देवूळतके मलयना इन्जि, ✧ मीक बेसता कन्नुर वेहतहनोम. अंद देवूळि पोगोटा बूमतुन, इळ्ता बूमतुन, समदुरतुन, ओसो अविस्कनगा मनदनव सवेटविन पुटिह कीता. ✧

16 देवूळि मुने, मीट यहुदि आयवोर दुसाड जातिनोरिहक, विचर वातविन मोळ्ळलाह ईस मता. ✧

✧ 13:46 13:46 मत्थ्याल 15:24; मार्कल 7:27; योहन 4:22; बळयिर 3:26; 13:5,14; रोम सहरतोर 1:15 ✧ 13:46 13:46 यशायाह 42:6; 49:6; 60:3; लकाल 2:29-32; बळयिर 18:6; 22:21; 26:20; 28:28 ✧ 13:47 13:47 यशायाह 49:6 ✧ 13:48 13:48 योहन 6:37,44,65; रोम सहरतोर 8:29-30; 9:11; इपिसुल्लोर 1:4-5,11 ✧ 13:50 13:50 16:14; 17:4,12 ✧ 13:50 13:50 13:45; 14:19; 1 तिसल्विनोर 2:14-16 ✧ 13:51 13:51

मत्थ्याल 10:14; मार्कल 6:11; लकाल 9:5; 10:11; बळयिर 18:6 ✧ 13:51 13:51 14:1,19,21; 16:2; 2 तिमतो 3:11 § 13:51 13:51 इकुनियुम सहर

गलाति पट्टे मता, पिसिदिया एरियाता अंतकिया सहरताहि, मंड वीसाड एखुड (65) कोस्क जेक मता. ✧ 13:52 13:52 1 तिसल्विनोर 1:6 ✧ 14:1 14:1 13:51;

14:19,21; 16:2; 2 तिमतो 3:11 ✧ 14:1 14:1 9:20; 13:5,14; 17:1,10; 18:4,26; 19:8 ✧ 14:1 14:1 2:41,47; 4:4; 5:14; 6:1,7;

9:31,42; 11:21,23-24; 14:1,21; 16:5; 17:12 ✧ 14:2 14:2 13:45,50; 14:19; 1 तिसल्विनोर 2:14-16 ✧ 14:3 14:3 1 क्रुरितोर 9:1

✧ 14:3 14:3 4:29-31; 18:26; मिलिपिनोर 1:14 ✧ 14:3 14:3 20:24,32 ✧ 14:5 14:5 14:19 ✧ 14:6-7 14:6-7 14:11 ✧ 14:6-7

14:6-7 14:8,21; 16:1-2; 2 तिमतो 3:11 ✧ 14:6-7 14:6-7 14:20; 16:1; 20:4 ✧ 14:8 14:8 14:6,21; 16:1-2; 2 तिमतो 3:11 ✧ 14:9

14:9 मत्थ्याल 9:28 ✧ 14:10 14:10 3:8 ✧ 14:11 14:11 14:6 ✧ 14:11 14:11 8:10; 28:6 ✧ 14:13 14:13 दानियेल् 2:46

✧ 14:14 14:14 गिनती 14:6; मत्थ्याल 26:65; मार्कल 14:63 ✧ 14:15 14:15 10:26; याकूब 5:17; तोहचीतव पोल्लोड 19:10; 22:9 ✧ 14:15

14:15 ब्वस्वाविचरण 32:21; 1 शमूएल 12:21; थिम्याह 8:19; 14:22; 1 क्रुरितोर 8:4 ✧ 14:15 14:15 1 तिसल्विनोर 1:9 ✧ 14:15 14:15 पेसमुळि

20:11; नहेम्याल 9:6; देवूळताड पाटाड 146:6; बळयिर 4:24; 17:24; तोहचीतव पोल्लोड 4:11; 14:7 ✧ 14:16 14:16 17:30; रोम सहरतोर 3:25-26

17 ईसाय मति, नना सेतेम देवुळतन आंदन इनजोर, देवुळि अमेसा तनाड बेसताड कबस्कने, लोकरिहक तोहचीता. * मीकू पोगोटाहि पेगू अहंचीता, अद्रमे बराबक कागते अनम पटिह कीसि, तिनदलाह गाटो ईसि, मीकू गिदांते तासता. *¹ इनजोर वेहतेर.

18 अचोन वेहतेर तेला मति, लोकर ओरेनाहक मोकिड ईयलाह वातोर. मति पोल्, बार्नबस, पकाय मुस्किलते ओरिन रोमिह कीतो.

19 (उचुक दियाना पया) पिसिदियाता अंतक्रिया सहरताहि * उय्दर यहदि, इकनियम सहरताहि * उय्दर यहदि, लुषा सहरते वातो. वासि लुषातो मन्कलोरागा कलियिसि, ओरिन तमा बाजेतेके कीतो. * कीसि पोल्ना विस्द आसि, ओन बंडाड उकतेर. * उकतस्के वेग इंजेके डोलतो!ग इन्जि, ओन सहरता पलते ईळ्ळिस अतो. *

20 पया लुषातो पनोर विस्वसिर, ओनगा वासि सर्न नितोर. अस्के पोल् तेदिसि, ओरा संगे सहरतगा अतो. पया इमा दिया बार्नबस बार, दिरबे सहरते * अतो.

पोल्, बार्नबस, सुरिया पटटा अंतक्रिया सहरते मलयहतेर

21 पया पोल्, बार्नबस, वेर दिरबे सहरतो लोकरिहक, येसुना बेसता कबुरतन वेहतेर. वेरा पोल्लोतन केंजिस, वेल्लाटोर येसुन विस्वस कीतो. ताना पया वेर दिरबे सहरताहि लुषा सहरते * मलतो, अगडाहि पया इकनियम सहरते * वातो, इकनियमताहि पिसिदिया एरियाता अंतक्रिया सहरते * अतो.

22 (ओर बेद-बेद सहरते मलतो,) अगडोर विस्वसिरिन “बेचोन तिपल वातेक तेला, येसुन विळ्ळसा विस्वसते मन्हुट. देवुळदीपता राजेमेते दायामाने, माकु उक-ऊके विस्वदतुन आप पोयगाये” * इनजोर, पका विस्वस कीयलाह वेहचि, ओरिहक दीरा इतो.

23 ओसो अब मूंड सहकंनगा, अगडा विस्वसिरा मुडून ताकिह कीयलाहि, मुक्यालोरिन निल्पिह कीतो. * उपस-पार्तना कीसि, * विस्वसिर बोन नमिस मतो, ओगे येसुसामिना कयदे, सबेटोर विस्वसिरिन विळ्ळिस इतो. *

24 पया पिसिदिया एरियाताहि पंपुलिया पटटे अतो. *

25 अन्जि अगडा पिरगा सहरतगा * येसुना पोल्लोतन वेहचि, सम्युरकचुल मतद अतलिया सहरते अतो.

26 अगडाहि ओडातगा उदिसि, सुरिया पटटा अंतक्रिया सहरते * मलस वातो. अद सहरता विस्वसि लोकर, पोल्न, बार्नबसिन, देवुळता कबुरतन पोकर कीयलाह, देवुळता देव्या ओरगा मनि इनजोर, पार्तना कीसि लोहच मतो. * अदे कबळतन मारिह कीस, ओर ईरुर् मलस वास मतो.

27 वातस्के विस्वसिरा मुडून जमा कीतो. जमा कीसि, देवुळि ओरा कयदे कीतव बेराड-बेराड कबस्किन वेहतेर. ओसो यहदि आयवोरेनाहक वने, येसुन विस्वस कीयलाहि, देवुळि बेदम आगदून तेगयिस ईता, * इन्जि वने वेहतेर. *

28 अद्रमे पया पोल्, बार्नबस, विस्वसिरा संगे वेल्लाडे दियाड अगान मतो.

15

यहदि आयवोर विस्वसिरा लोप्पा कट्ला

1 अद्रमे पया उंद दिया, उय्दर यहदि विस्वसिर, यहदा पटटाहि(सुरिया पटटेकेडा अंतक्रिया सहरते) वासि, अगडोर विस्वसिरिन कलियतो. * कलियिसि “मीट मोसानाड अडाड वेहतपु डायना रिवाज केवेके, * देवुळ मीकू पिसिह केवो आयागा,” इनजोर काहता बेटोर. *

2 इदिन केंजिसि पोल्, बार्नबस, वेर अद्रम काहवालोरा संगे पका जळम आतपे, पोल्लोने गिटोगाटो आतो. * पया अंतक्रियातो विस्वसिर बाताल इतो, “पोल्, बार्नबस ओसो उय्दर विस्वसिर येस्सलेम अन्जि, बळथिरिन ओसो विस्वसिराड पेदल्किन इद पोल्लोतन देहतलाहि, ताल्हकिस वाथिर,” * इनजोर इतो. *

3 ताना पया अंतक्रियातो विस्वसिरा मुल ओरिन येस्सलेम लोहतेर. लोहत्सके पोल् ओना तोळतेर बार, पिनिके * ओसो सामरिया पट्टहक अनेके, यहदि आयवोर बेदम देवुळतके वातो, अदिन अगडोर विस्वसिरिहक पूरा वेहचोर अतो. * तान केंजिसि सबेटोर विस्वसिर पका गिदां आतो.

4 अद्रमे पया येस्सलेम एतोर, एतस्के विस्वसिरा मुल, बळथिर, विस्वसिराड पेदल्कु, ओरिन गिदांते कलियतो. * कलियत्सके पोल्, बार्नबस, तमा कयदे यहदि आयवोरगा, देवुळि बाताल बाताल कबळ कीता इनजोर, कतम पोल्लोने ओरिहक वेहचीतो. *

5 मति परसिरा तुगातगडाहि, * येसुन विस्वस कीतो अगा मतो. ओर तेदिस इद्रम इतो, “यहदि आयवोरिन डायना रिवाज कीया वेहचि, ओरिन मोसानाड अडोने ताकलाह, उकुम ईयना गावले,” * इतो.

6 इस्के बळथिर, विस्वसिराड पेदल्कु, * इद पोल्लोतन विचर कीयलाह, जमा आतो.

7 अस्के वेल्लाय जोम, पोल्लोने ईनाह-आनाह गिटोगाटो आतो. * पया पत्रु तेदिसि इद्रम इतो, “मावोरि वेल्लाडे दियाड मुने, देवुळि नावा तोडे यहदि आयवोर बेसता कबुरतन केंजिसि, येसुन विस्वस कीथिर इनजोर, मयगडाहि नाक आचता, * इदिन मीट पुति. *

8 सबेटोर लोकरा पोटालोप्पाडाड पोल्लोने पुनदद देवुळि, * माट यहदि विस्वसिरा पोगोन तना पवित्र जीवातुन बेदम उदिह कीता, अद्रमे ओर यहदि आयवोरा पोगोन वने तना पवित्र जीवातुन उदिह कीसि, ओरिन वने आचता इनजोर तोहता. *

9 ओर विस्वस कीतो, देवुळि ओरा पापमतुन मापि कीस ईता. * अह कीसि माट यहदि आयि, दुस्राड जातिनोर आयि, सबेटोर विस्वसिरिन देवुळि उदिय रीतेते पिसिह कीता इनजोर तोहता. *

* 14:17 14:17 17:26-29; रोम सहरते 1:19-20 * 14:17 14:17 अय्युब 5:10; देवुळताड पाटाड 65:10-13; मत्याल 5:45; रोम सहरते 1:19; 1 तिमीति

6:17 * 14:19 14:19 13:14; 14:21,26 * 14:19 14:19 13:51; 14:1,21 * 14:19 14:19 13:45,50; 14:2; 1 तिसलुनिते 2:14-16

* 14:19 14:19 14:5; 2 कुरिततेर 11:25; 2 तिमीति 3:11 * 14:19 14:19 16:19; 17:6 * 14:20 14:20 14:6-8; 16:1-2; 2 तिमीति 3:11

* 14:21 14:21 14:6-7 * 14:21 14:21 13:51; 14:1,19; 16:2; 2 तिमीति 3:11 * 14:21 14:21 13:14; 14:19,26 * 14:22 14:22

मार्कल 10:30; योहन 16:33; पिलिपिते 1:29; 1 तिसलुनिते 3:3; 2 तिमीति 3:12; 1 पत्रु 2:21; तोहचीतव पोल्लोड 1:9 * 14:23 14:23 तीत्स 1:5 * 14:23

14:23 1:24-25; 13:2 * 14:23 14:23 20:32 * 14:24 14:24 13:13-14 * 14:25 14:25 13:13 * 14:26 14:26 6:5;

11:20-27; 13:1; 15:22-23,30,35; 18:22; गलातिते 2:11 * 14:26 14:26 13:2-4; रोम सहरते 10:15 * 14:27 14:27 1 कुरिततेर 16:9; 2

कुरिततेर 2:12; कुलुसिते 4:3; तोहचीतव पोल्लोड 3:8 * 14:27 14:27 15:3-4,12; 21:19 * 15:1 15:1 गलातिते 2:11 * 15:1 15:1 15:24

* 15:1 15:1 लैव्यवस्था 12:3; बळथिर 15:5; 1 कुरिततेर 7:18; गलातिते 2:14; 5:2-6 * 15:1 15:1 गलातिते 2:4; 6:12 * 15:2 15:2 15:7

* 15:2 15:2 11:30; 15:4,6,22-23; 16:4 * 15:2 15:2 1 कुरिततेर 7:18 * 15:3 15:3 11:19; 21:2 * 15:3 15:3 14:27; 15:4,12

* 15:4 15:4 11:30; 15:6,22,23; 16:4 * 15:4 15:4 14:27; 15:12 * 15:5 15:5 मत्याल 3:7; 23:1-36; मार्कल 2:18; लुकास 5:21;

योहन 3:1; बळथिर 26:5; पिलिपिते 3:5 * 15:5 15:5 15:1; 1 कुरिततेर 7:18; गलातिते 2:14; 5:2-6 * 15:6 15:6 11:30; 15:4,22,23; 16:4

* 15:7 15:7 15:2 * 15:7 15:7 10:19-22 * 15:7 15:7 इद पोल्लो अदयथ 10 अगा तेरिहता. * 15:8 15:8 1 शमल्ल 16:7; थिर्म्याह 17:10;

बळथिर 1:24-25; रोम सहरते 8:27 * 15:8 15:8 2:4; 10:44,47 * 15:9 15:9 10:43 * 15:9 15:9 10:28,34; 11:12

10 इचोन तोहचाय मति, मीट इंजेके मोसानाड अडोने ताकाट इनजोर वेहचि, ओरा पोगोन प्हुतद मोतातुन वाटलाह, बाराहक देवुळता पट ऊळिह्निर?०० मावाड तादोर-बाबोर ओसो माट वने, मोसानाड पूरा अडोने ताक पागवल.०

11 बेद्रमलेहका येसुसामि यहुदि आयबोरिहक ईतद दयातेनाहके, ओर ओन नमिस पिंसिह्नोर,० अद्रमलेहकाने माट यहुदिरल वने पिसिह्नल; (मति अडोड नोमाहाकु पिसवल.)०० इनजोर इतोग.

12 पत्र इद्रम इनापया, पोल्, बार्नबस वने, तमा कयदे यहुदि आयबोरगा देवुळि बेव-बेव बामनव सीनाड तोहता, इनजोर वेहतेर.० वेहतहपा, सबेटोर केमेन आसि ओरा पोल्लो केंजतोर.

13 पोल्, बार्नबस, वेहतनद मारिह कीतोर अस्के, अडा मुक्याल याकुब० इद्रम इतोग,† “मावोरिर, नावा पोल्लो केंजाट.

14 देवुळि यहुदि आयबोरिन मुने सीता कीसि, ओरगडाहि उय्तर मन्कलोरिन तना मन्कलोर आयलाह आचता. अदु बेद्रम ओरिन सीता कीता, इनजोर सिमोन पत्र इंजेके माक तेळियिह कीतोम.

15 इद्र पोल्लोतुन देवुळता कबुरतेर वने वेल्लाय मुने वेहच मतोर, अद इद्रम रासतद मन्हाता,

16 देवुळि इद्रम वेहता,

‘दाविदनाराजेम बूळेम आतेक तेला, नना पया वासि तान ओसो निल्पिह कीकन,
पिळपळ आतदिन पूता पंडकन.

17-18 अह आसि दुम्राड वेल्लाडे जातिनोर नाक प्हकनूर,

इतेके नयेनाहक नना आचतोस यहुदि आयबोर,’

इनजोर देवुळि वेहता.०

इदिन वेल्लाय मुनेताहि तना मन्कलोरिन पुन्पिह कीसोर वाता,०

इनजोर रासिस मन्हाता.

19 अदिहक नना बह इह्नन इतेके, यहुदि आयबोरगडाहि, देवुळतगा वावालोरिन माट तिपल केवल.

20 मति ओरगा इद्रम रासिस लोहतकल, ‘पेन्किहक वाटव कळवोग आस्ताड, अविस्किन तिनदद आयो;० सायल कबस्क कीयनद आयो;० नेतूर पोववालेवा हक्कतविनाड अविड तिनदद आयो, अस्कतापया नेतूरतुन एच तिनदद आयो,०० इनजोर रासकल.

21 बाराहक इतेके वेल्लाय मुनेताहि सबे सहकनगा, देवुळताड पार्तनाताड लोहकनगा, वारमता पोल्वाद्याते मोसानाड अडोने अर्विसि पोक्क कीस्तोर;०(अद्रमे मावा यहुदि विस्वसिर माळिहतेर वने. अदिहक इंजेक वेहतनव पोल्लोय यहुदि आयबोर विस्वसिर केंजिसि ताकिर, आयबेक अचोन यहुदिरिहक ओड वायगा,)०० इनजोर इतोग.

यहुदि आयबोर विस्वसिरिहक सीटि लोहतहतेर

22 पया बळथिर, विस्वसिराड पेदलकु,० येस्सलेमतोर विस्वसिरा पूरा मुल्, बाताल इतोर इतेके, “इंजेके याकुब इतव पोल्लोय रासिसि, मयगडोर विस्वसिरा कयदे अंताकिया सहरते० लोहतकल. ओरु पोल्ना, बार्नबसिना संगे दायनूर,” इतोर. पया यहुदा बार्सबा इनवान आचतेर, ओसो सीलास इनवान० वने आचतेर. वेर इवूर आसि विस्वसिरगा पेदा मन्कलोर मतोर.

23 वेरा कयदे विस्वसिरिहक सीटि लोहतोर, अद सीटटगा इद्रम रासिस मता.

“अंताकिया सहरतगा, सुरिया पटटगा,० किलिकिया पटटगा,० मनवालोर यहुदि आयबोर विस्वसिरिहक:

“माट मीवा ऐगैतोर विस्वसिरोम, इतेके येसुसामिनाड बळथिरोम, ओसो विस्वसिराड पेदलकनोम,० सीटि रासलाह आतोम, मयेनाह मीक जोहर.

24 मयगडोर उय्तर विस्वसिर मियगा वासि, बाताड-बाताडो वेहचि, मीक लेसिह कीतप कीतोर, मीक पका तिपल इतोर इनजोर, माट केंजतोम.० मति माट इतेके ओरिन लोहोम आसि.

25 अदिहक माट सबेटोरम कलिथिसि, इवूर मन्कलोरिन आचिसि, मियगा कबुर लोहतकल इनजोर, विचर कीतोम. ओर आचतोस, (यहुदाल ओसो सीलास,) मावा गोततेर बार्नबसना, पोल्ना संगे मियगा वास्तोर.

26 वेर बार्नबस, पोल् इतेके, तमा जीवालुन सीता केवा, मावा किस्तु येसुसामिना सेवा कीतोर.०

27 माट रासतदिन यहुदाल ओसो सीलास, वेर मीकु वेहतनूर.

28 अव पोल्लोय मीट केंजिसि ताकाट. अविस्किन विळिसस दुम्रा मोतातुन, मीवा पोगोन वाटोम इनजोर,० देवुळता पवित्र जीवा ओसो माट कलिथिसि विचर कीतोम. अव पोल्लोड इद्रम मन्हाताड.

29 “पेन्किहक वाटव अविड तिनमाट, अस्कतापया नेतूरतुन एच तिनमाट, नेतूर पोववालेवा हक्कतविनाड अविड तिनमाट, सायल कबस्क केमाट.० मीट इव पोल्लोय बेस पोस ताकतेक अचोन, बेस-नेहा मनादकिर. अचोने, मारता,” इनजोर रासतेर.

30 अद्रमे पया यहुदाल, सीलास, पोल्, बार्नबस, वेर अंताकिया सहरते अतोर, अन्जि सबेटोर विस्वसिरिन जमा कीसि, सीटटन ओरा कयदे इतेर.

31 इतस्के तान विस्वसिर अर्विसि, इद्र सीटटा पोल्लोतुन केंजिस कोनि, मावा जीवा सुकम आता इनजोर, पका गिर्दा अतोर.

32 यहुदाल, सीलासि देवुळता कबुरतेर० मताहकु, ओर वने विस्वसिरिन वेल्लाडे पोल्लोड वेहतोर. वेहचि ओरा जीवातुहक दीरा ईसि, ओरा विस्वसतुन बेसिह कीतोर.

33-34 अद्रमे पया ओर इवूर अगान उचुक दियाड मतोर. पया अगडोर विस्वसिर ओरिन बेस अन्हुट इन्जि, येस्सलेमतके मल्स दायलाह लोहतोर. अस्के ओर इवूर मल्स अतोर.‡

35 मति पोल्, बार्नबस, वेर उचुक दियाड अंताकिया सहरते मतोर. मन्जि दुम्रोर वेल्लाटोर संगे, येसुसामिना पोल्लोतुन काहचोरे ओसो पोक्क कीसोर मतोर.

० 15:10 15:10 5:9; गलातितोर 5:1 ० 15:10 15:10 मक्याल 23:4; लकाल 11:46; गलातितोर 5:1 ० 15:11 15:11 इपिसुसतोर 2:5,8 ० 15:11

15:11 रोम सहरतेर 3:24; 5:15; इपिसुसतोर 2:5-8 ० 15:12 15:12 14:27; 15:3-4; रोम सहरतेर 15:18-19 ० 15:13 15:13 12:17 † 15:13

15:13 वेग याकुबि येसुना तमोग आंदोग, येस्सलेमतोर विस्वसिरा मुक्याल मतोग. ० 15:17-18 15:16-18 अमोस 9:11-12 ० 15:17-18 15:17-18 यशायाह 45:21 ० 15:20 15:20 पेसुम्लि 34:15-17; दानियेल 1:8; बळथिर 15:29; 1 कुरिततेर 8:1,7,13; 10:14-28; तोहचीतव पोल्लोड 2:14,20 ० 15:20

15:20 लैब्यथ्वक्या 18:6-23 ० 15:20 15:20 पुटम्लि 9:4; लैब्यथ्वक्या 3:17; 7:26; 17:10,14; 19:26; थ्वक्याविचरण 12:16,23; 15:23; 1 ० 15:21 15:21

14:33 ० 15:21 15:21 13:15,27; 2 कुरिततेर 3:14-15 ० 15:22 15:22 15:2,4,6,23 ० 15:22 15:22 11:20 ० 15:23 15:23 12:16,23; 15:23 15:23

15:27,32,40; 16:19,25,29; 17:4,10,14-15; 18:5; 2 कुरिततेर 1:19; 1 तिसलुनितोर 1:1; 2 तिसलुनितोर 1:1; 1 पत्र 5:12 ० 15:23 15:23 मक्याल 4:24;

लकाल 2:2; बळथिर 15:41; गलातितोर 1:21 ० 15:23 15:23 6:9; 15:41; 22:3; 23:34 ० 15:23 15:23 15:2,4,6,22 ० 15:24 15:24

15:1-2; गलातितोर 1:7; 2:4; 5:10 ० 15:26 15:26 9:23-25; 14:19; रोम सहरतेर 16:4 ० 15:28 15:28 तोहचीतव पोल्लोड 2:24 ० 15:29

15:29 15:20; तोहचीतव पोल्लोड 2:14,20 ० 15:32 15:32 13:1 ० 15:33-34 15:33-34 “मति सीलासिहक अगान मनाद बेसिस मता.” इद वचन 34 उचुके

मोदुल कायदेइकनगा दोकिह्कता.

पोलु, बार्नबस, वेर इर्वर एगिह्तोर

36 अद्रुमे पया उंद दिया पोलु बार्नबसिन इतोम, "माट येसुसामिना पोल्लोतुन, बेव-बेव सहर्कना लोकुरिहक वेहतल, अब सबे सहर्कनागा अन्जि, ओर सबेतोर विस्वसते बेद्रम मन्हतोर इन्जि ऊळकल अय?" इनजोर इतोम.

37 इतुस्के बार्नबस केंजतोम, केंजिसि "इंगो मति, योहन-मार्कन वने मावा संगे ओयकल,"^० इनजोर इतोम.

38 मति पोलु, बार्नबस, वेर येसुना सेवातुन मारिह कीयनाहजोम, मार्कल ओरा संगे मनोग. पंपुलिया पटटाहि ओरिन विळिसस वास मतोग.^० अदिहक "आयो, ओन ओयवतल!" इनजोर पोलु इतोम.^१

39 अदिनेनाहक पोलु, बार्नबस, पका काज्म आतप लेहका, पोल्लोने गिटोगटो आसि एतोर. पया बार्नबस मार्कन पोसि,^० ओडाते उदिसि, तना देसेम इतेके कुपस देसेमते^० ओतोम.

40 ओसो पोलु बार, तना संगे दायलाह, सीलासिन आचतोम. पया अंताकियातोर विस्वसिर "देवुळता देव्या मियगा मनि" इनजोर, ओरिन देवुळता कयदे विळिससीतोर, अस्के ओर इर्वर पेसतोर.

41 पया पोलु, सीलासिना संगे पूरा सुरिया पटटे, किलिकिया पटटे तिरियतोम. बेद-बेद नाग अंदुर, अगडोर विस्वसिरा मुडा विस्वसतुन मेकिह कीसोर अंदुर.

16

तिमोति वने पोलु, सीलास, वेरा तोळतोम आस्तोम

1 पया पोलु, (सीलास, गलाति पटटा) दिबे ओसो लुष्पा,^० इव सहर्कने अतोर.* लुष्पा सहरताग तिमोति पेदितोम ओवोर्गो विस्वसि मतोग,^० ओना तपे युनानि जाततोम, मति तलोमि यहदि आंचाळ आंदु, अद विस्वस वने कीदु.^०

2 लुष्पा, इकुनियुम, इव सहर्कनोर विस्वसिर, तिमोतिन पका बेसतोम इनजोर, कदर ईदुर.^०

3 पया पोलु बाताल कीतोम इतेके, तिमोतिन तना संगे सेवातुहक ओयलाह विचर कीतोम.^० मति तिमोतिना तपे यहदि आयोग इनजोर, अगडोर वेल्लाटोर यहदिर पुन्ज मतोर. अदिहक (तिमोतिन डायना रिचजकेवेक, ओना पोल्लोतुन यहदिर केंजोर आयनुर इनजोर,) पोलु ओन ओस ओना डायना रिचज कीसीतोम.

4 अद्रुमे पया पोलु, सीलास, तिमोति, वेर मुवर अगडाह सहर्कनाह विस्वसिरिन कलियसोर, येस्सलेमताहबळयिर ओसो विस्वसिराह देवलक ईतव अडोन ओरिहक ईसोर, अब अडोने ताकलाह वेहतोर.^१

5 अदिहक वेल्लाटोर विस्वसिरा विस्वस बेसिदु. दिनम उय्तर विस्वस कीसोर अंदुर, इद्रमलेहका ओरा मुलु बेससोर अता.

देवुळ तोहतना लेकातुन पोलु ऊळिह्तोम

6 पया वेर मुवर सेवकिर, देवुळता पोल्लोतुन पोक्कर कीयलाह, आसिया पटटे दायलाह ऊळतोर. मति देवुळता पवित्र जीवा ओरिन अगा दया एवो. अदिहक ओर अके अनवा, गलाति पटटा पुसुगीया एरियाते अतोर.^०

7 पया मुसिया एरियाते एव्जि, बितुन्या पटटे^० दायलाह विचर कीतोर. मति येसुना जीवा ओरिन अगा दायलाह एवो.

8 अदिहक मुसिया एरियाताहि, सम्दुरकचुल मतद तरोवस सहरतागा^० वातोर.

9 ओर अगा मनदहपा, पोलु नाका देवुळ तोहतना लेकातुन ऊळतोम. अद लेकाते मकिदुनिया पटटोग ओवोर्गो मन्कल ओन्क दिसतोम.^० ओग मन्कल निचि, "इवर दडटेके वासि, मावा मकिदुनिया पटटोर मन्कलोरिन काहा," इनजोर अर्जि कीतोम.^१

10 कीतस्के, पोलु अद देवुळ तोहतद लेकातुन, (सीलासिन, तिमोतिन ओसो नाक वने) वेहतोम (अगा नना लुकानन ओरा संगे मतन); वेहतस्के येसुना बेसता कबुरतुन पोक्कर कीयलाहि, देवुळि माक मकिदुनिया पटटे लोहतलाह आता इनजोर, उदिय विचर कीसि चट्टिपट अगा दायलाह पेसतोम.

पिलिपितगा, लुदिया येसुन विस्वस कीस्ता

11 पया तरोवस सहरतगडाहि ओडा उदिसि, सीदा सुमात्राके इनदनद तोगदगा अतोम. अगडाह इमा दिया, मकिदुनिया पटटा नियापोलिस इनदनद सहरते एवतोम.

12 पया अगडाहि ताकसोर अन्जि, पिलिपि सहरते^० एवतोम.^१ अदु मकिदुनिया पटटा^० मुनेटा जिलाता सहर मता; अगा रोम सहरतोरनाहक गळा^० कीतद आंदु,* अद सहरताग माट उचुक दियाळ मतोम.

13 पया वारमता पोल्वादियाते,^० सहरता अगदा पलते, यहदिरा देवुळतुन पार्तना कीयनद जागा बेगा मनदगा इनजोर, बेरा दडिय अतोम.^१ अन्जि अद जागातुन दोकिह कीसि, अगा जमा आस मतव आस्कना संगे, येसुसामिना पोल्लोतुन वेहतलाह आतोम.

14 अस्के अगा उंद यहदि आयवदु लुदिया पेदिरता आंचाळ मता. अद आसिया पटटा तुवातिरा इनदनद सहरता आंदु,^० पका दाराताड, डुंगा पंडटा रंगलेहकाडाड गेदेना वीक्कर कीदु, अदु यहदिरा देवुळतुन मोळिक्कुदु,^० पोलु वेहतनव पोल्लोन, अद बेस केंजसोर मता. अस्के ओग वेहतनव पोल्लोन विस्वस कीयनाह, देवुळि तानक तेळियिह कीसीता.^०

✧ 15:37 15:37 12:12; 13:5; कुलसितोर 4:10; 1 पव 5:13 ✧ 15:38 15:38 13:13 ✧ 15:38 15:38 मार्कल ओरिन विळिसस अतद पोल्लो 13:13

वचनताग मन्हात. ✧ 15:39 15:37-39 कुलसितोर 4:10; पिलेमेन 24; 1 पव 5:13 ✧ 15:39 15:39 13:4-12 ✧ 16:1 16:1 14:6-7 ✧ 16:1

16:1 इव सहर्कने पोलु, बार्नबसिना संगे मुने सेवा कीस मतोग; 14:6-23 ऊळट. ✧ 16:1 16:1 17:14-15; 18:5; 19:22; 20:4; रोम सहरतोर 16:21; 1 कुरितोर 4:17; 16:10; 2 कुरितोर 1:1,19; पिलिपितोर 1:1; 2:19; 1 तिसलुनितोर 1:1 ✧ 16:1 16:1 2 तिमोति 1:5 ✧ 16:2 16:2 पिलिपितोर 2:22; 1 तिमोति 3:7

✧ 16:3 16:3 पिलिपितोर 2:22 ✧ 16:4 16:4 बळयिर 15:23-29 वचनते ऊळट. ✧ 16:6 16:6 18:23; 1 कुरितोर 16:1; गलातितोर 1:2; 2 तिमोति 4:10; 1 पव 1:1 ✧ 16:7 16:7 1 पव 1:1 ✧ 16:8 16:8 16:11; 20:5-6; 2 कुरितोर 2:12; 2 तिमोति 4:13 ✧ 16:9 16:9 9:10; 18:9-10

✧ 16:9 16:9 लेका ऊळनस्के, पोलु सम्दुरकचुल मतद तरोवस सहरताग मतोग. मकिदुनिया पटि सम्दुरता अब्र दडटेके मता. ✧ 16:12 16:12 20:6; पिलिपितोर 1:1; 1

तिसलुनितोर 2:2 ✧ 16:12 16:12 नियापोलिस सहरताहि पिलिपि सहर जोक-जोक अट कोस्क जेक मता. ✧ 16:12 16:12 16:9-10; 18:5; 19:21-22,29;

20:1,3; रोम सहरतोर 15:26; 2 कुरितोर 8:1; पिलिपितोर 4:15 ✧ 16:12 16:12 16:21 ✧ 16:12 16:12 रोम सहर इतेके इतालिया पटटे अन्दु, इतालिया पटटाग

मन्वालोपिहक, बेद्रम रोमि मन्कना अदिकर मंदु, अद्रुमे इद पिलिपि सहरताग मतोर मन्कलोपिहक वने, रोमि मन्कना अदिकर रोम सहरतोर ईस मतोर. ✧ 16:13 16:13 13:14; 17:2;

18:4 ✧ 16:13 16:13 पिलिपि सहरता लोष्पा, यहदिरा पार्तनाता लोन इले. बारहक इतेके उंदे पार्तनाता लोष्पा कम्सेकम दहा यहदि कोयोर गावले. अगा अचरु इले, अदिहक वेर सहरता पलते आतोर. ✧ 16:14 16:14 तौहचीव पोल्लोड 1:11; 2:18,24 ✧ 16:14 16:14 13:43; 18:7 ✧ 16:14 16:14 लुकल 24:45

15 पया अद आंचळि, ओसो ताना लोते मनवालो, येसुना पेदिरते एा मीतोर. एा मीतापया, अद माक इता, “नाक येसुना सेतेम विस्वसि आंचळि इनजोर मीट इतेके, मीट सबेटोरि नवा लोन वास मन्हट्टु,” इनजोर इता. माट केंजनाहजोम अद पका गोंडगोंड आता, अस्के माट ताना लोन अतोम.

पोलुन, सीलासिन, जेलतगा वाटिह्तोर

16 अद्रमे उंद दिया, माट पार्तना कीयनद जगातगा* अनजोर मतोम. अस्के उंद ओर्थुल मनदनद पिला माक कलियता. तानु पोत ऊळनद देयम पोस माता, अदिहक लोकर तानगा पोत ऊळलाह वांदुर.* इद्रमि तानाड माल्कालोर ताना मेटे, पका कोताड कमय कीदुर.*

17 अद पिला बेदम कीदु इतेके, “वेर सबेटुक बेरा देवुळताड* सेवकिर आंदुर. देवुळ लोकरुन बेद्रम पिसिह कीस्ता, अदिन मीक पोकर कीस्तोर” इनजोर, केयसोर-केयसोर मावा पयाह पयाह वांदुर.

18 बेल्ताडे दियाड अद अद्रमे कीशोर माता. पया उंद दिया पोलु पका नारज आतोम. आसि पेके मिळिन्दस तानगा मतद देयमतन इतोम, “येसु किस्तुना पेदिरते मीक उकुम ईयहनन, इद पिलाताहि पेसिस अन!”* इनजोर, देयमतन दगाड इतोम. इताहे अद देयम पेसिस अता.

19 अस्के अद पिलातुन तासिस मतोर माल्कालोर, इंजेके माक कमय कीयलाहि आग दोर्को इनजोर,* बेदम कीतोर इतेके, पोलुन, सीलासिन पोसि, बजरतगा गुजिस ओतोर.*

20 पया ओरिन सहरता बेरोर तवाड केवालोरगा ओसि, इद्रम वेहतोर, “वेर यहदिर मावा सहरतगा पकाय गळबळ कीस्तोर.

21 मावा रोमि मन्कलोरिहक* पोलवल रीत-रिववज्जिन काहतलाह बोटटोर. वेर काहततव पोल्लोन माट मन पावल, माळ पावल!”* इतोर.

22 इतस्के अगा जमा आस मतोर लोकरु वने ओरिहक तोळ आसि, इर्वुर सेवकिरा विस्द आतोर. आतस्के तवाड केवालोर पोल्लनाड, सीलासनाड जगान एहच, डुडिने नलहतलाह* उकुम इतोर.

23 इतस्के ओरिन पका नलहतोर, नलहचि जेलते वाटिसीतोर.* पया वेरिन बेस दोहच राका कीमु इनजोर, जेलता दरोगान उकुम इतोर.*

24 उकुम इतस्के ओग पोलुन, सीलासिन लोप्पाडा आरतगा ओसि, ओराड काल्किन पूहव बलाना संगे दोहतोर.*

25 पया नडुमनम्का पोलु, सीलास, वेर पार्तना कीशोर देवुळताड पाटाड ओसोर मतोर.* अस्के अद जेलतगा दोहच मतोर मन्कलोर वने केंजसोर मतोर.

26 अचोटेन उंदियदेवा बूम गळजता,* गळजतस्के जेलताड पाय्वाड पका जोरते मेलियताड. अस्के चट्टेन जेलताड तेल्लिनाड तालहक, तमतमाय कुय्ह वाताड;* ओसो जेलते मतोर मन्कलोरिन दोहच मतव गोलस्क, ओराड कय्कनाहि पिहट आताड.*

27 अस्के दरोगाल तेदिस ऊळनेके, जेलताड तेल्लिड पिडम-पडम आस मताड! (जेलतगा मतोर मन्कलोर विततोर, इंजेके नाक तवाड केवालोर निटम हक्कनुर, इद्रम आलिह कीसि)* दरोगाल तन्के तल्वर कसेगते कोटलाह आस मतोर.

28 अस्केन पोलु जोरते केथिसि, “निमा अह केमा, साय्ब! माट सबेटोरिम इगान महनोम,” इतोम.

29 इतस्के दरोगाल चिमलिड तता वेहचि, लोप्पा आता. अन्जि पका रेयतुहक साडसोरिन पोल्लना, सीलासना मुनेह अर्सि, काल्क मोळकतोम.

30 पया ओरिन पलते तचि, “दादालोरि! देवुळि नाक पिसिह कीयना इन्जि, नना बाताल कीकन?”* इनजोर ताल्हकतोम.

31 ताल्हकतस्के ओर वेहतोर “येसुसामिा विस्वस कीम, अस्के नीकु, नीवा लोतोरिहक,* अमेसाता पिसमुळ दोर्कगा,” इतोर.*

32 पया ओर अनेक ओसो ओना लोतोर सबेटोरिहक, देवुळता पोल्लोतुन वेहतोर.

33 पया नाकाडा नकान दरोगाल ओरिन ओसि, ओराड देवान नोगतोर. नोगतस्के ओग ओसो ओना लोतोर सबेटोर, येसुना पेदिरते एा मीतोर.

34 पया दरोगाल ओरिन तना लोन ओसि, ओरिहक गाटो इतोम. ओग तना लोतोर संगे, देवुळतुन विस्वस कीसि, पका गिर्दा आतोम.

35 पया इमा दिया तवाड केवालोर “ओर इर्वुरिन विळिसस इम्हट” इनजोर, दरोगानगा तमा पोल्लिसिा मेटे, कबूर लोहतोर.

36 अस्के जेलता दरोगाल पोलुन वेहतोम, “तवाड केवालोर मीकु विळिसस इयलाह कबूर लोहतोर, इंजेके गिर्दिते लोन अन्हट्टु,” इतोम.

37 मति पोलु पोल्लिसिरिन इतोम, “माट रोमि मन्कलोरिम मन्ज तेला, मावा तपतुन तोहवालेवा, वेल्लाटोरा मुनेह नलहता वेहचि, जेलते वाटोर.† इद तवाड केवालोर कीतद कबळ मुतिय ओप्पो!† इंजेक इसि कुस्केन माक विळिसस ईस्तोर? अद्रम आयो! ओर तमाय माक पेहता वाथिर,” इतोम.

38 पया पोल्लिसिरि अन्जि, पोल्लना पोल्लोतुन तवाड केवालोरिहक वेहतोर. पोलु, सीलास, वेर रोमि मन्कलोर इनजोर पुतापया, तवाड केवालोर पका रेयतोर.* (बह इतेके रोमि मन्कलोरिन नलहतना पोलो आंदुर.)

39 अदिहक ओर तमाय वासि, “माक मापि कीम्हट्टु” इनजोर इतोर; पया पोल्लुन, सीलासिन जेलताहि पेहतोर. पेहचि, “मीट इंजेके इद सहरताहि पेसिस अन्हट्टु, माट मीवाड काल्काय मोळिकहनोम,” इनजोर इंदुर.*

40 पया पोलु, सीलास लुदियाना लोन* अतोर. अन्जि अगा विस्वसिरिन कलियतोर. येसुसामिन विळसवालेवा विस्वस कीसोर मन्हट्टु इनजोर, ओरिहक दीरा ईसि, पिलिपि सहरताहि पेसिस अतोर.

17

पोलु, सीलास, तिसलुनि सहरते दास्तोर

1 पोलु, सीलास, वेर (पिलिपि सहरताहि पेसिस,) अपिपोल्लिसि ओसो अपुलोनिया इव सहकिहक अतापया, तिसलुनि सहरते* एवतोर.* अगा यहदिरापार्तनाता लोन माता.

2 पोलु तना अल्वट मतपु, अद लोन अन्जि, वारमता पोल्लादियाते* अगा देवुळता साय्बमताड पोल्लोनु, जमा आस मतोरिहक काहतोम. अद्रमे मूंड वारस्क एवनाह कीतोम.

* 16:16 16:16 16:13 * 16:16 16:16 लैय्यवयथा 19:31; 20:6,27; व्ययथाविवरण 18:11; 1 शम्पू 28:3; 2 राजा 21:6; 1 इतिहास 10:13; यसायह 8:19 * 16:16 16:16 16:19; 19:24-25 * 16:17 16:17 मार्कल 5:7-8 * 16:18 16:18 मार्कल 16:17 * 16:19 16:19 16:16; 19:25-27 * 16:19 16:19 8:3; 17:6; 21:30; यान्त्र 2:6 * 16:21 16:21 16:12 * 16:21 16:21 एन्तर 3:8 * 16:22 16:22 2 कुरिततोर 11:25; 1 तिसलुनितोर 2:2 * 16:23 16:23 2 कुरिततोर 11:23 * 16:23 16:23 2 कुरिततोर 6:5 * 16:24 16:24 अय्बुळ 13:27; 33:11; गिमंयाह 20:2; 29:26 * 16:25 16:25 इमिसुतोर 5:19; कुल्लितोर 3:16 * 16:26 16:26 4:31 * 16:26 16:26 12:10 * 16:26 16:26 12:7 * 16:27 16:27 12:19 * 16:30 16:30 योहन 6:28; बळयि 2:37 * 16:31 16:31 योहन 4:53; बळयि 10:2; 11:14; 16:15; 18:8; 1 कुरिततोर 1:16 * 16:31 16:31 मार्कल 16:16; योहन 6:29; रोम सहरतोर 10:9 † 16:37 16:37 रोमि मन्कन कसूर तोहवालेवा नलहतनद, रोम सर्करता काय्दाता अद्रम माता. पोल्लुहक पट्टुडासि रोमि मन्कना अदिहक रोम सर्करतोर ईस मातोर, अदिहक पोलु इद्रम इतोम. * 16:37 16:37 22:25-29 * 16:38 16:38 22:29 * 16:39 16:39 मन्वाला 8:34; मार्कल 5:17; लुक्का 8:37 * 16:40 16:40 6:14-15 * 17:1 17:1 17:11,13; पिलिपितोर 4:16; 1 तिसलुनितोर 1:1; 2 तिसलुनितोर 1:1; 2 तिगोति 4:10 * 17:1 17:1 तिसलुनि सहर पिलिपि सहरताहि, जोक-जोक नालड वीसाड कोस्के जेक माता. ओसो अद्रु मकिनुयिया पट्टा मोट्टुल सहर आंदुर.

* 17:2 17:2 9:20; 13:5,14; 14:1; 17:10; 18:4,26; 19:8

3 देवूळ लोहतोगा पिसिह केवाल किस्तुं तिपल आसि डोलनाये मता, डोलिस ओसोवने जीवा अरयना मता इनजोर, देवूळता सान्भमगडाड पोल्लोन उंद-उंद वचन तोहचि, तेळियिह कीस वेहतोगा. * ओसो "बोग येसुना लोप्पा मीक वेहतन ओगे येसु, पिसिह केवाल किस्तुं आंदोग," * इनजोर वेहतोगा.

4 अद्रम वेहतस्के उय्तर यहूदिर, पोल् वेहतद कबुरतुन नमतोर. नमिसि पोल्ना, सीलासिना संगे कलियतोर. यहूदिरा देवूळतुन मोळ्कवालोर् युनानि जातोर * वेल्लाटोर, ओसो वेचोको मोदुल आस्क वने, * येसुन विस्वस कीयलाह आतोर.

5 मति वेल्लाटोर लोक्कुर पोल्ना पेके दायलाह आतोर इन्जि, अगडोर यहूदिरा पका जीवा कर्वता. अस्के अग-ओडतेन, बजरते वेलियवालोर् कडब बुदतोर मन्कलोरिन जमा कीसि, पूरा सहरमेंड रोदा पोयतोर. रोदा पोसि पोल्, सीलास, वेर यासोन इवनावा * लोतगा मन्दतूर बहे इनजोर विचर कीसि, ओरिन लोक्कुरा पंचता मुनेह तललाहि, यासोना लोतुन पिळ्ळपळ कीतोर. *

6 मति ओरिहक वेर दोर्कोर, दोर्कवाहकु यासोनिन ओसो उय्तर विस्वसिरिन, सहरतोर मुक्यालोरा मुनेह इँस्ससोर ततोर. * तचि, "वेर दुनियापेटोरिन लेसिह केवालोर् आंदुर, मावा सहरते वने वातोर.

7 ओरिहक वेग यासोन तना लोतगा जागा ईतोग. ओर येसु इनवाल दुस्रोग राजाल मन्हतोगा इनजोर, कय्सर राजानाड अडोना अडम वेहतलाह आतोर. * "इनजोर रोदा पोयतोर.

8 अस्के वेर पोल्लोतुन केजिसि, जमा आतोर लोक्कुर ओसो सहरताड मुक्यालोर् पकाय ओड आतोर.

9 अदिहक सहरतोर मुक्यालोर्, यासोननगडाह ओसो दुस्रोर विस्वसिरगडाह, जमानत एचि ओरिन विळ्ळिसीतोर.

पोल् तना तोळ्ळतोर बार, बिरिया सहरते दास्तोर

10 पया अदे नक्का विस्वसिर पोल्न, सीलासिन, तिसलुनि सहरताहि बिरिया सहरते लोहतोर. बिरिया सहरते एवतस्के, ओर इँरु यहूदिरा पार्तानाता लोतगा अतोर. *

11 बिरिया सहरतोर यहूदिर, तिसलुनि सहरतोर यहूदिरा लेहकाडोर कैगम बुदतोर आयोर. अदिनेनाहक पोल् वेहतद पोल्लोतुन, बेस केव वाटिस केजिदुर. ओसो इव पोल्लोड निटमेया-जोलिया इनजोर, दिनेम पोल् वेहतदिन, सान्भमतागा हर्हकिस ऊळिटुर.

12 पया वेल्लाटोर येसुन विस्वस कीतोर: * यहूदिर ओसो युनानिरगा मोदुल आस्क * ओसो कोय्तोर वेल्लाटोर, येसुन विस्वस कीतोर.

13 पया बिरिया सहरते वने, पोल् देवूळता पोल्लोतुन पोक्कुर कीयलाह आतो! इनजोर, तिसलुनितोर यहूदिरिहक * केंज वाता. अस्के ओर बिरिया सहरते अतोर, अगडोर मन्कलोरिन वने, ओड तहचि कट्टला कीया बोटोर.

14 अदिहक बिरियातोर विस्वसिर बाताल कीतोर इतेके, उय्तर विस्वसिरा संगे पोल्न ओडाते उदिस दायलाहि, सम्दुरकचुल लोहतोर. मति सीलास, तिमाति, वेर इँरु बिरिया सहरतगान मतोर.

15 पोल्न ओसीतोर मन्कलोर, अकाया पट्टा * एतेंस सहरतगा एवनाह * ओतोर. पया ओर अगडाह बिरिया सहरतके मल्स दायहपा, "सीलास ओसो तिमाति, वेर इँरु आसि, चट्टिपेट एतेंस सहरते नयगा वायिर," * इनजोर पोल् ओरा संगे कबुर लोहतोगा.

पोल् एतेंस सहरतगा देवूळता पोल्लो वेहतहतोगा

16 पोल् एतेंस सहरतगा * सीलास, तिमाति, बैरनाहक केपिस मतोग. पया अद सहरतगा तिरियनेके, ओग बेक ऊळतेकाय ओन्क पेन्कनाड बोमाडे दिसिंदुड. अविस्किन ऊळिसि, ओना जीवा चुहेम आयो.

17 अदिहक यहूदिरा पार्तानाता लोन अन्जि, * अगा यहूदिर ओसो देवूळतुन मोळ्कवालोर् युनानिरा संगे, * देवूळता पोल्लोतुन वेहतलाह आतोगा. ओसो दिनम बजरतगा अन्जि, ओन्क कलियवालोरा संगे, देवूळता पोल्लोतुन वेहन्दोगा.

18 अस्के इपिकुरि तुंगाता * ओसो इस्तोयिकि तुंगाता * गूस्र वने, ओना संगे वेल्लाडे पोल्लोड वळ्ळकतोर. ओसो उय्तर "वेग पोमाडेडि बाताड वेहतलाह आतोग रा?" इतोर. * येसुना लोप्पा, ओसो ओग डोलिस जीवा अरतद बेसतल कबुरतुन * वेहतपा केंजिसि, "वेग! माट पुनवाड पेन्कनाड पोल्लोन पोक्कुर कीस्तोगा बहे," * इनजोर उय्तर इतोर.

19 अदिहक ओर ओन अरियुपगुस पेदिरता गुळ्ळतगा ओतोर. * अगा एतेंस सहरतोर पंच उदिदुर. पया पोल्न अगा निल्पिह कीसि, "निमा पोक्कुर कीयनद पूना पोल्लोतुन, * माक तेळियिह कीम.

20 माक इचानाह पुनवद पोल्लोतुन वेहता बोटटिन. अदिहक इव पोल्लोड बाताड आंदुड इनजोर, अविस्किन पुनदकोम," * इनजोर इतोर.

21 (इजेके एतेंस सहरतोर, ओसो पलतेनाह अगा वासि पिसवालोर् लोक्कुर, पुनाड-पुनाड पोल्लोड वेहतना ओसो केंजना, इदे कबळते अमेसा मंदुर.)

22 अदिनेनाहक पोल् तेदिस अरियुपगुस पंचता मन्कलोरा मुनेह निचि इद्रम इतोग, "एतेंस सहरतोर लोक्कुरि, * मीट मीवाड पेन्किन पका माळवालोर्र इनजोर नना पुह्नन.

23 इद्रम बाराहक इह्नन इतेके, मीवाड रावूळ्ळिन ऊळसोर तिरियनेके, उंद गर्यातुन ऊळतन. अगा 'माट पुनवद पेनेतेनाहक' इनजोर रासिस मता. मीट पुनवालेवा मोळ्ळिह्ननिर, * अदे देवूळता पोल्लोतुन नना इजेके मीक वेहतहनन.

24 "इद्र पूरा बूमि, बूमतगा मन्दनद सबेटेविन पंडटद देवूळि, पोगोटा बूमता, इळ्ळा बूमता, माल्काल आंदु, * अदिहक अद मन्कलोर् पंडटव रावूळ्ळकनगा मनो. *

25 मन्कलोरिनाहि तान्क बातय गावल आयो, * बह इतेके देवूळिये सबेटोरिहक पिसमुळ इस्ता, जीवा इस्ता, ओसो पिसवगतुहक सवे ईस्ता.

* 17:3 17:3 लुकाल 24:26-27,46; योहन 20:9; बळथिर 3:18,24; 13:27; 26:22-23; 28:23; 1 कुरिततोर 15:3 * 17:3 17:3 2:36; 9:22; 18:5,28

* 17:4 17:4 13:43; 17:17 * 17:4 17:4 13:50; 16:14; 17:12 * 17:5 17:5 17:7,9; रोम सहरतोर 16:21 * 17:5 17:5 1 तिसलुनितोर

2:14 * 17:6 17:6 14:19; 16:19 † 17:7 17:7 रोम राजेमता बेरोम राजानु कय्सर इँरु. वेल्लाडे देसेहक ओना कय इळ्ळन मताड. * 17:7 17:7 लुकाल

23:2 * 17:10 17:10 17:13; 20:4 * 17:10 17:10 9:20; 13:5,14; 14:1; 17:1-2; 18:4,26; 19:8 * 17:12 17:12 2:41,47; 4:4;

5:14; 6:1,7; 9:31,42; 11:21,23-24; 14:1,21; 16:5 * 17:12 17:12 13:50; 16:14; 17:4 * 17:13 17:13 17:1 * 17:15 17:15

18:1,12,27; 19:21 * 17:15 17:15 17:16,21-22; 1 तिसलुनितोर 3:1 * 17:15 17:15 18:5 * 17:16 17:16 17:21-22; 1 तिसलुनितोर

3:1 * 17:17 17:17 9:20; 17:2,10 * 17:17 17:17 13:43; 17:4 ‡ 17:18 17:18 इपिकुरि तुंगातोर विचर इद्रम मंद इतेके, देवूळि लोक्कुरगडाहि

जेक मन्हता; तान्क माने-मन्कना पोगोम गिर्दा इले इँरु. ओसो बह कीसाय रेयतुन, आल्सूळतुन गेल्लिसि, सुकम दोर्किह कीयना गावले इँरु. § 17:18 17:18 इस्तोयिकि तुंगातोर विचर

इद्रम मंद इतेके, देवूळतुन केन्केनेन तमा जीवते तामिदुर. ओसो देवूळता तोळ्ळेलाये दीते, लावतेने, मन्कल आयुना पिसमुळते पिरिस्तोगा. * 17:18 17:18 1 कुरिततोर 1:20; 4:10

* 17:18 17:18 3:15; 4:2; 17:31-32 * 17:19 17:19 अरियुपगुस इतेके अरिस इन्दनद पेनात गुळा आंदु, अगाने सहरता पंच उदिदु, * 17:19 17:19

मार्कल 1:27 * 17:22 17:22 17:15-16 * 17:23 17:23 योहन 4:22 * 17:24 17:24 व्यवस्थाविवरण 10:14; यशायाह 42:5; मत्थाल 11:25;

बळथिर 14:15; तौहचीतव पोल्लोड 14:7 * 17:24 17:24 1 राजा 8:27; यशायाह 66:1; बळथिर 7:48-49 * 17:25 17:25 देवूळताड पाटाड 50:10-13

26 ओर्वोगे मन्कनाहि सवे जातिनेरिन पुटिह कीसि, * ओरिन पूरा बूममेंड आनाह कीता. ओसो उंद-उंद जातता लोकुर बेद कालमते इद बूमते मनदतुर, वेरा देशेमता अंद बेगा मनदगा इन्जि, मुनेन निल्पिह कीता.*

27 लोकुर नाक पर्हकिर, नाक पर्हकनेके दोकिह कीया वने पगयतुर इनजोर, देवळ इदम कीता.* तेला मति निटमे अद देवुळि मयगडाहि जेक इले.

28 'बह इतेके अदे माक पिसनाह कीता, जीवात मनाह कीता' * इदम इनजोर, मीवाय मन्कलोर वने 'निटम माट देवुळताड पिलाड-पेकोरल' इनजोर, मीवाय साझमते रासतद मन्हाता.

29 मन्कलोर आपुना विचरते, आपुना बुदते बंगरताड, वेडटाड, बंडानाड बोमान पडिहतेर. * माट देवुळताड पेकोरल, अदिनेनाहक देवुळि अव बोमाना लेहकाडा इनजोर, विचर कीयना आयो.*

30 लोकुर देवुळतून पुनवालेवा मताहकु, अद कालमतरके देवुळि ओरा पापमता नेयम केवो. * मति इजेके दुनियामेटोर कतमतेर पापमता अगातून विळिसिसि तानक्के वायना इनजोर, उकुम ईता.*

31 बाराहक इतेके, बूममेटोरिन ओर्वोगे मन्कना कयदे, तपवालेवा नेयम कीयागा. अद नेयमता दियातून मुनेन निल्पिह कीसि, ओग मन्कन वने मुनेन निल्पिह कीता. * ओग डोलिस मतोग मति, ओन जीवा अर्हचि, * ओना नेयम कीयनद अदिकर कतमतेरिहक कीस तोहता, " इनजोर पोल् वेहतेगा.

32 हामुरताहि जीवा अरयना पोल्लोटून केजतापया, * उत्तुर बार ओन कवतेर. * ओसो उत्तुर बार "अले बेस्काय इद नीवा पोल्लोटून, माट ओसो केजकोम," इनजोर इतेर.

33 अदिहक पोल् अडाहाहि अतोग.

34 मति दियनुसियुस पेदिरतोग पंच उदवाल मन्कल, दमरि पेदिरता आंचाळि, ओसो उत्तुर बोर-बोर, पोल्ना संगे वासि, येसुन विस्वस कीतेर.

18

पोल् कुरित सहरते दास्तोग

1 पया पोल् एतेंस सहरताहि * अकाया पटटा * कुरित सहरते * अतोग.*

2 अतक्के अगा ओवोगे अक्विला पेदिरतोग यहुदि मन्कल कलियतोगा. ओना मुतेना पेदिर पिपिस्किलाल आंदु, * ओग पुतुस पटटोग आंदोग. रोम राजेमता कलौदियुस राजाल * बाताल कीतोग इतेके, ओगु सवेतेर यहुदिरिन इतालिया पटटा * रोम सहरताहि, पेसिस दायलाह उकुम ईस मतोग. अदिहक ओर आळ इरुंर इतालिया पटटाहि * पेसिसि, कुरित सहरतगा वातेर. †

3 ओर आळ इरुंर टमिड पंडिस वमना दंदा कीदूर. पोल् वने टमिड पंडिंदोग, अदिहक ओग वने ओरगा मन्जि, अद कबळ कीदोग.*

4 ओसो चारम-चारमता पोल्वादिताये * देवुळता पार्तनाता लोन अंदोग. * अगा यहुदिरिहक, युनानिरिहक, यहुदिरा साझमतून अर्विसि, येसुना पोल्लोटून तेळियिह कीस वेहनोग.

5 पया सीलासि, तिमाति, मकिदुनिया पटटाहि कुरित सहरते वातेर. * ओर वातापया, पोल् (तना टमिना कबळतून विळिसिस,) देवुळता पोल्लोटून दिनेमो पोक्कुर कीदोग. साझम वेहतपु, देवुळि बोग पिपिह केवान लोहतना मता, ओग येसुये आंदोग इनजोर, यहुदिरगा साक्सि वेहनोग.*

6 मति यहुदिर ओनाड * केजवा, ओन पास्किस् विस्द कीदूर. * अदिहक (देवुळि ओड आता इनजोर तोहतालाहि,) पोल् तना जगातून साथिसि, * "येसुन विस्वस केवेके, देवुळि मीकु सिन्सा इयागा, ताना जबब्दर नना आयोन, मीट आयकिर! * इजेटाहि नना यहुदि आयवोरिहक वेहतलाह दायन्हन", * इतोग.

7 इन्जि पया पार्तनाता लोताहि पेसिस, तीसुस यूसतुस पेदिरतोना लोन अतोग. ओग यहुदि आयोग मति यहुदिरा देवुळतून मोळिकंदोग.* ओना लोन पार्तनाता लोता कचुल मता.

8 पया पार्तनाता लोतून ताकिह केवाल, किरिस्पुस पेदिरतोग मुक्याना पूरा लोतेर येसुन विस्वस कीतेर. * ओसो कुरित सहरतेर वेल्लाटोर पोल्ना पोल्लोटून केजिसि, येसुन विस्वस कीतेर, कीसि येसुना पेदिरते एा मीतेर.

9-10 उंद दिया नाका देवुळ तोहतना लेकाते, * येसुसांमि पोल्हक दिसिस, "नना नीवा तोळ महनन पोल्. नीक बोर कय बोयोर आयतुर. इद सहरतगा वेल्लाटोरिन नना आचतन. अदिहक केमेन मनमा, रेयवालेवा पोक्कुर कीसोर अन," इनजोर इतोग.

11 पया डेडा वर्सा आनाहि, पोल् कुरित सहरते मन्जि, देवुळता पोल्लोटून वेहचोर मतोग.

लोकुर पोल्नु पोसि, गुमसिनगा ओस्तोर

12 पया गलियो पेदिरतोगा मन्कल अकाया पटटा * गुमसि आतोग. अस्के यहुदिर कलियिसि पोल्नु जग्ळा कीतेर, कीसि ओन नेयम कीयनद जगातगा ओसि, गुमसिन इदम वेहतेर.

* **17:26 17:26** वृदयुळि 3:20 * **17:26 17:26** व्यवस्थाविवरण 32:8; अम्युब 12:23 * **17:27 17:27** विर्मगाह 23:23-24; बळयि 14:17; रोम सहरतेर 1:19-21 * **17:28 17:28** अम्युब 12:10; दानियेल् 5:23 * **17:29 17:24-29** रोम सहरतेर 1:19 * **17:29 17:29** यशायाह 40:18-20; रोम सहरतेर 1:23 * **17:30 17:30** 14:16; रोम सहरतेर 3:25-26; इपिसुसतेर 4:18 * **17:30 17:30** मार्कल 1:15; लुकाल 24:47; बळयि 2:38; 3:19; 5:31; 13:38; 20:21; 26:20 * **17:31 17:31** देवुळताड पाटाड 9:8; 96:13; 98:9; मत्याल 10:15; योहन 5:22-23,27; बळयि 10:42; रोम सहरतेर 2:16; 2 तिमाति 4:1; 1 पृ 4:5 * **17:31 17:31** मत्याल 28:5-6; मार्कल 16:6; लुकाल 24:5-7; योहन 21:14; बळयि 2:24; 2:32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33-34,37; रोम सहरतेर 4:24; 6:4; 8:11; 10:9; 1 कुरिततेर 6:14; 15:4,20; 2 कुरिततेर 4:14; गलातितेर 1:1; इपिसुसतेर 1:20; कुलुसितेर 2:12; 1 तिसलुनितेर 1:10; इब्रितेर 13:20 * **17:32 17:31-32** इब्रितेर 6:1-2 * **17:32 17:32** 1 कुरिततेर 15:12 * **18:1 18:1** 17:15 * **18:1 18:1** 17:15; 18:12,27; 19:21; रोम सहरतेर 15:26; 1 कुरिततेर 16:15; 2 कुरिततेर 1:1; 9:2; 11:10; 1 तिसलुनितेर 1:7-8 * **18:1 18:1** 18:8; 19:1; 1 कुरिततेर 1:2; 2 कुरिततेर 1:1,23; 6:11; 2 तिमाति 4:20 * **18:1 18:1** अकाया पटटा कुरित सहर, एजियन ओसो अदिया, इव रेड समुर्कना नडुम मता. इद कुरित सहरते पका ईहा-आनाह वीकुरतेर लोकुर वांदु, वासि पका लावाड साद्याल कन्नक कीदूर. * **18:2 18:2** 18:18,26; रोम सहरतेर 16:3; 1 कुरिततेर 16:19; 2 तिमाति 4:19 * **18:2 18:2** बळयि 11:28 * **18:2 18:2** 27:1,6; इब्रितेर 13:24 * **18:2 18:2** 10:1; 27:1,6; इब्रितेर 13:24 † **18:2 18:2** रोम सहर इतालिया पटटा मोदुल सहर आंदु, * **18:3 18:3** 20:34; 1 कुरिततेर 4:12; 9:12; 2 कुरिततेर 11:7; 1 तिसलुनितेर 2:9; 4:11; 2 तिसलुनितेर 3:8 * **18:4 18:4** 13:14; 16:13; 17:2 * **18:4 18:4** 9:20; 13:5,14; 14:1; 17:1,10; 18:4,19,26; 19:8 * **18:5 18:5** 17:14-15; 2 कुरिततेर 11:9 * **18:5 18:5** 2:36; 9:22; 17:3; 18:28 * **18:6 18:6** 7:51; 19:9 * **18:6 18:6** नेहम्याल 5:13; बळयि 13:51 * **18:6 18:6** 2 शमूएल 1:16; 1 राजा 2:33; खेजकेल 18:13; 33:4,6,8; मत्याल 27:25; बळयि 20:26-27 * **18:6 18:6** यशायाह 42:6; 49:6; 60:3; लुकाल 2:29-32; बळयि 13:46; 22:21; 26:20; 28:28 * **18:7 18:7** 13:43; 16:14 * **18:8 18:8** 1 कुरिततेर 1:14-15 * **18:9-10 18:9-10** 9:10; 16:9 * **18:12 18:12** 17:15; 18:1,27; 19:21; रोम सहरतेर 15:26; 1 कुरिततेर 16:15; 2 कुरिततेर 1:1; 9:2; 11:10; 1 तिसलुनितेर 1:7-8

- 13 “वेग मन्कल देवुळतुन बेद्रम मोळकना इनजोर, मन्कलोरिन काहता बोटटोग, मति वेग वेहतनाड पोल्लोड कायदाता अडम मन्हाडा;” इतोर.
 14 पया पोल् वळ्ळकनाह आसोर मतोग, अस्केन गलियो यहुदिरिन इतोग, “ए यहुदिरि! वेग मन्कल बेदाय कसुर कीतेके, इलवेके बेद लापवा कबळ कीतेक, नना मीवा पोल्लोतुन केंजेन.
 15 मति इव सबे मीवाडे अडोनाड पोल्लोड काहतना, पेदिक वेहतना आंदुड. ✪ इदिन मीटे ऊळटा, इद्रमताड पोल्लोन नना नेयम केवोन,” इनजोर इतोग.
 16 इन्जि ओरिन नेयम कीयनद जागाताहि पंडटोग.
 17 पया अगा मतोर युगानिर बाताल कीतोर इतेके, देवुळता पार्तनाता लोता मुक्क्याल सोस्तिनेस इनवान ✪ पोसि, नेयम कीयना जागाता मुनेह नळ्हतोर. मति गलियो मुर्तिय पर्वा केवोग.
 पोल् अंताकिया सहरते मलयहतोग
 18 अद्रमे पया पोल् कुरित सहरतोर विस्वसिरा संगे, वेल्लाडे दियाड मतोग. पया दायहनन इनजोर वेहचि, मुने देवुळतुन किरिया कीस मताहकु, किफ्रिया नाटे ✪ अन्जि, तला कोगियतोग ✪. पया पोल्ना संगे पिरिस्किलालि ओसो अक्चिलाल वने ✪ सुरिया पटटे दायलाह, ओडातागा उदतोर.
 19 उदिसि आसिया पटटा इपिसुस सहरते ✪ रेगतोर. ✪ रेगतापया ओर आळ इर्खु उंद अगदे अतोर. पोल् बार देवुळता पार्तनाता लोन अतोग, ✪ अन्जि यहुदिरिहक येसुनाड पोल्लोड वेहतोग.
 20 पया ओर ओन रेड दियाड मन्जि दायलाह अर्जि कीतोर, मति पोल् केंजेन.
 21 “देवुळता विचर मतेके, नना ओसो मियगा वायकन” ✪ इनजोर वेहचि, इपिसुस सहरताहि (केसरिया सहरते दायलाह,) ओडातागा उदतोग.
 22 उदिस यहुदा पटटा केसरिया सहरतगा ✪ रेगतोग. रेगिसि येस्सलेम अन्जि, अगडोर विस्वसिरा मुडुन कलियतोग. कलियसि पया, अगडाहि सुरिया पटटा अंताकिया सहरते ✪ अतोग.
 23 अगा उचुक दियाड मन्जि, ओसोवने पेसिस, गलाति पटटा पुसगिया एरियातोर ✪ विस्वसिरिहक दीरा ईसोर तिरियतोग.

इपिसुस सहरते अपुलोस देवुळता पोल्लोतुन वेहतहतोग

- 24 पया उंद दिया ओर्वाग मिसर देसेमता सिक्ंदरिया सहरते ✪ पुटटोग, अपुलोस पेदिरतोग यहुदि मन्कल, ✪ इपिसुस सहरते ✪ वातोग. ओग पका कागयिस मतोग, ओसो देवुळता साभ्रमताड पोल्लोन बेस पुन्ज मतोग.
 25 बोगो ओन येसुसामिना कबुरतन काहच मतोग. अदिहक ओग पका जिदते, येसुनाड पोल्लोन चुकवालेवा वेहचोर, काहचोर मतोग. मति देवुळता पेदिरते एते मीहवाल योहन मुने काहहतव पोल्लोड, ✪ अचोने ओग पुन्ज मतोग.
 26 पया ओग इपिसुस सहरतगा देवुळता पार्तनाता लोन अतोग, अन्जि अगा पका दीराते पोल्लोड वेहन्दोग. उंद दिया पिरिस्किलालि, अक्चिलाल, ✪ वेर ओग वेहतनाड पोल्लोन केंजेतोर. केंजिसि ओन तमा लोन ओसि, देवुळताड पोल्लोन ओसो बेस-नेहना तेळियिह कीसीतोर.
 27 पया अपुलोस अकाया पटटे ✪ दायलाह विचर कीतोग. विचर कीतस्के, इपिसुसतोर विस्वसिर ओन गिदांते अगा लोहतोर. अकायातोर विस्वसिरिहक सीटि रासिस, अपुलोसिन बेस ऊळलाह वेहतोर. ✪ पया ओग अकायाते अतोग. अगा अतस्के, देवुळि देव्या ईताहकु, येसुन विस्वस कीतोर मन्कलोरिहक पका तोळ इतोग.
 28 बेद्रम इतेके, अगडोर यहुदिरिन येसुये पिसिह केवाल किस्तुं आंदोग इनजोर, देवुळता साभ्रमतगडाहि ओरिन बेस-नेहना तोहतोग. ✪ ओर वळ्ळकवाह, सबेटोरा मुनेह देवुळताड पोल्लोड वेहन्दोग. ✪

19

पोल् इपिसुस सहरते सेवा कीरतोग

- 1 अद्रमे अपुलोस ✪ अकाया पटटा कुरित सहरतगा मनदहपा, पोल् गलाति पटटाहि पेसिस वानेके, इपिसुस सहरते ✪ एवतोग. एवतस्के अगा ओन्क उचुर विस्वसिर कलियतोर.
 2 कलियतस्के ओरिन ताल्हकतोग, “मीट येसुन विस्वस कीतोर अस्के, मीवा पोगोन देवुळता पवित्र जीवा रेगताया?” ✪ इतोग. इतस्के ओर इतोर, “पवित्र जीवा इतेके बातालि, इद पोल्तो माट बेस्कन केंजेम!” इतोर.
 3 इतस्के पोल् ओसो ताल्हकतोग, “पया मीट बोनाड कागयिस एग मीयना रिवज कीतिर?” इतोग. इतस्के ओर इतोर, “एते मीहवाल योहन वेहतपे माट कीतोग,” ✪ इतोर.
 4 अस्के पोल् ओरिन बेस तेळियिह कीस वेहतोग: “पापमता अगदाहि मलतोरिनु, योहन देवुळता पेदिरते एग मीहन्दोग. मति ‘नावा पेम्के ओर्वाग येसु वावाल मन्हतोग, ओना पोगोन मीट विस्वस कीम्हट्टु,” ✪ इद्रम योहन काहच मतोग” इनजोर ओर विस्वसिरिन पोल् वेहतोग.
 5 वेहतस्के पया, ओर येसु किस्तुंन पेदिरते एग मीतोर. ✪
 6 मीतापया, पोल् तनाड काय्किन ओरा पोगोन तासतस्के, ✪ देवुळता जीवा ओरा पोगोन रेगता. रेगतस्के ओर तमा कागयवव बासाने वळ्ळक बोटटोर. ✪ ओसो देवुळता कबुर वेहता बोटटोर.
 7 अगा ओर जोक-जोक बारा मन्कलोर मतोर.

✪ 18:15 18:15 23:29; 25:19; 1 तिमांति 6:4 ✪ 18:17 18:17 1 कुरिततोर 1:1 ✪ 18:18 18:18 रोम सहरतोर 16:1 ✪ 18:18 18:18 पिन्ती 6:2,5,9,18; बळयि 21:24 ✪ 18:18 18:18 18:2,26; रोम सहरतोर 16:3; 1 कुरिततोर 16:19; 2 तिमांति 4:19 ✪ 18:19 18:19 18:21,24; 19:1,17,26; 20:16-17; 1 कुरिततोर 15:32; 16:8; इपिसुसतोर 1:1; 1 तिमांति 1:3; 2 तिमांति 1:18; 4:12; तेहचीवव पोल्लोड 1:11,18; 2:1 ✪ 18:19 18:19 इपिसुस इतेके आसिया पटटा मोह्ल सहर आंद. ✪ 18:19 18:19 9:20; 13:5,14; 14:1; 17:1,10; 18:4,26; 19:8 ✪ 18:21 18:21 याक्क 4:15 ✪ 18:22 18:22 8:40; 9:30; 10:1,24; 11:11; 12:19; 21:8,16; 23:23,33; 25:1,4,6,13 ✪ 18:22 18:22 6:5; 11:19-27; 13:1; 14:26; 15:22-23,30,35; गलातितोर 2:11 ✪ 18:23 18:23 16:6 ✪ 18:24 18:24 6:9; 28:11 ✪ 18:24 18:24 19:1; 1 कुरिततोर 1:12; 3:5,6,22; 4:6; 16:12; तीसु 3:13 ✪ 18:24 18:24 18:21,21 ✪ 18:25 18:25 लूकल 7:29; बळयि 19:3 ✪ 18:26 18:26 18:2,18 ✪ 18:27 18:27 18:12 ✪ 18:27 18:27 2 कुरिततोर 3:1 ✪ 18:28 18:28 2:36; 9:22; 17:3; 18:5 ✪ 18:28 18:27-28 1 कुरिततोर 3:6 ✪ 19:1 19:1 18:24; 1 कुरिततोर 1:12; 3:5,6,22; 4:6; 16:12; तीसु 3:13 ✪ 19:1 19:1 18:19,21,24; 19:17,26; 20:16-17; 1 कुरिततोर 15:32; 16:8; इपिसुसतोर 1:1; 1 तिमांति 1:3; 2 तिमांति 1:18; 4:12; तेहचीवव पोल्लोड 1:11,18; 2:1 ✪ 19:2 19:2 2:38; 8:15-17; 10:44-47; 19:6 ✪ 19:3 19:3 लूकल 7:29; बळयि 18:25 ✪ 19:4 19:4 मत्थल 3:11; मार्कल 1:4,7-8; लूकल 3:16; योहन 1:26-27; बळयि 13:24 ✪ 19:5 19:5 2:38; 8:12,15-16; 10:48 ✪ 19:6 19:6 8:17; 9:17; 1 तिमांति 4:14; 2 तिमांति 1:6 ✪ 19:6 19:6 मार्कल 16:17; बळयि 2:4; 10:46

8 अद्रमे पया मंड नेलाड आनाहि, पोल् देवळता पार्तनाता लोन अंदोग. ✧ अन्जि, आडोर यहूदिरा संगे, देवळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद पोल्लोतून, ✧ रेयवालेवा दीराते तेळियिह कीसि वेहन्दोग.

9 मति उय्तर मन्कलोर कैगम आसि, पोल्नाड पोल्लोड केंजोर. ✧ ओसो येसुना अग मुर्तिय लागो इनजोर, जमा आता मुडे मुनेह पास्क बोटोर. ✧ अदिनेनाहक अद पार्तनाता लोतून विळ्जिस, विव्सिरिन पोसि पोल् पेसिस अतोम. अन्जि तुरसु इनवाल गू काहहनद लोतगा, लोकुरिन येसुनाड पोल्लोड दिन्मे वेहन्दोग.

10 अद्रमे रेंड वसोड आनाहि कीसोर मतोम. इद्रमि आसिया पटोर ✧ वेल्लाटोर यहूदिर ओसो युनानिर, येसुना पोल्लोतून केंजोर.

इस्किवा इनवानाड एळवुर मक्कु

11 (पोल् इपिसस सहरते मनदहपा,) लोकुर मुने बेस्केन ऊळवा-केंजवा मतोम, अद्रमताड देवळि तना लावताड कबस्किन पोल्ना कयदे तोहता. ✧

12 अदिहक लोकुर पोल्ना मेटुदगा दुपटिन ओसो गेदेन बोय्पिह कीसि, दुक अरतोरा पोगोन ओस तासिन्दुर. ✧ अस्के दुकिनोर सत्रेम आंदुर. ओसो बोरिन देयहक पोस मंडुड, ओरगडाह वने देयहक पेसिस वितिदुड. ✧

13 उय्तर यहूदिर मतोम, ओर नाहक-नाहक तिरियसोर, गुनिने देयहकिन पेसिह केवालोम मतोम. ✧ ओर वने येसुसामिना पेदिरतून पोसि, देयहकिन पेसिह कीयनाह ऊळिदुर. ओर देयहकिन इद्रम इंदुर, "पोल् पोक्कुर कीसोता, ओग येसुना पेदिरते मीकु उकुम इय्हनोम, पेसिस अन्हट!" इनजोर इंदुर.

14 इस्किवा पेदिरतोम ओवोर्गो यहूदि मन्कल, पेर्माल मतोम. ओनाड एळवुर मक्कु इद्रम कीदुर.

15 (मति उंद दिया बाताल आता इतेके,) देयम ओरिन इता, "नना येसुन पुतन, ✧ ओसो पोल्न वने पुतन, मति मीट बोरि आंदिर?" इता.

16 इतस्के देयम पोस मतोम मन्कल, ओग इस्किवानाड मक्किरिन पोसि, ओराड गेदिड अगनाह, ओरिन पका नल्हचि ओर कीतोम. अवे देबाने ओर पूरा नोमुर्क आसि, अद लोताहि पेसिस विततोम.

17 इपिसस सहरतागा ✧ मनवालोम, वेल्लाटोर यहूदिरिहक ओसो युनानिरिहक वने, इद्र पोल्लो एर्का आता. ओर केंजिस पका रेयतोर. रेयिसि येसुसामिना पेदिरतुहक पकाय कदर इंदुर.

18 वेल्लाटोर विव्सिर बाताल कीदुर इतेके, ओर (इद्रमताड पूजर-गुनिड माट कीदोम इनजोर,) तमाड लागवाड कबस्किन सबेटोरा मुनेह कब्लु आंदुर. ✧

19 मुनेन पूजर-गुनिड कीसोर मतोम मन्कलोस, तमाड पुस्तकिन जमा कीसि, जमा आतोरा मुनेह बोळिसस इंतोर. ओराड पुस्तकिना दारातून लेका कीतोर, अस्के अविस्कना दारा पनस अजर्क वेंडटाड कोताड आताड.*

20 इद्रमि येसुना पोल्लो पकाय आबुर आसोर अंदु, वेल्लाटोर लोकुर अद पोल्लोता पोगोन विव्सस कीसोर आंदुर. ✧

इपिसस सहरते रोदा पोयह्तोर

21 इव पोल्लोड आतापया, पोल् मकिदुनिया पटटे, अकाया पटटे अन्जि, ✧ अगडाह येस्सलेम दाह्नन इनजोर, तना विचर कीतोम. ✧ "येस्सलेम आतापया, अगडाहि रोम सहरते वने नाक दाया पोयगा," ✧ इतोम.

22 पया तना तोळतोर तिमातिन ✧ ओसो इरास्तुसिम ✧ मुनेन मकिदुनिया पटटे लोहचि, आसिया पटटगान ✧ तना उचुक दियाड मतोम.

23 अद त्कने इपिसस सहरतागा, येसुसामिना कबुर आबुर आताहकु, बेरा गळबळ आता. ✧

24 इद्रम आता इतेके, देमेटिरियस पेदिरतोम ओवोर्गो मन्कल मतोम, ओग वेंडिना कबळ कीदोम. ओग वेंडिने अरतिमिस पेदिरता पेनताड गडिड पंडिसि, ओना संगे कबळ केवालोरिहक बेसता कमय दोर्किदु. † 25 ओग तनगा कबळ केवालोरिन, ओसो वेल्लाटोर अद्रमताड गडिड पंडवालोम दुमोरिन वने, जमा कीसि इद्रम इतोम, "केंजाट रा! इद्र दंदा केवालोरल माटु पका कमय कीय्हनल इनजोर पुतले.

26 मति इजेके वेग पोल् बाताल कीयनाह आतोम, अदिन मीट इतेके ऊळसोरिन-केंजसोरिन महनिर. कयदे पंडटव पेन्कु बाताड इलेड, उगसताडे मन्हाताड ✧ इनजोर, लोकुरिन वेहता बोटोटोम. अद इनजोर सिरप इपिसस सहरतागान आयो, मति मावा आसिया पटोर वेल्लाटोर मन्कलोरिन, तना पोल्लोतून विव्सस कीयनाह वेहतोम. ✧

27 मति इजेके वेग मावा दंदातून बंद कीयनोग. ओसो इद्र इचोन बेरा अरतिमिस पेनता मंदिरतून बोर सीता केवोर आयनुर इन्जि, रेय मन्हाता. इजेके आसिया पटोर ओसो दुनियातोर लोकुर तान मोळिहकतोर, मति पया तान्क अचोन मान एवोर आयनुर," इतोम.

28 इद्र पोल्लो केंजिसि, ओर मन्कलोरिहक पका ओड वाता. ओर अग-ओडतेन, "इपिससता अरतिमिस पेनतुहक जोहर!" इनजोर केयलाह आतोर.

29 अद्रमे ओरा सहरताग पका रोदा पोसि, सहरता मुल बाताल कीतोर, पोल्ना संगे नाहक-नाहक तिरियवालोर गयस ओसो अरिस्तरकुस, वेर मकिदुनियातोर मन्कलोरिन पोयतोर. वेरिन पोसि कतमतोर गोटुदगा ओळियतोर. 30 अस्के पोल्ना वने, अगा ओळियिसि ओरा मुनेह वळ्हकना विचर मता. मति विव्सिर ओन अगा दायलाह एवोर.

31 पोल्ना गोत मनवालोम, बोर आसिया पटाड सायबालोर वने ओनु, "निमा उगसलेवा अद गोटुदगा ओळियमा. (ओळियतिन इतेके नीवा पोगोन तिपल वायग बहा,)" इनजोर कबुर लोहतोर. अदिहक पोल् ओळियोग.

32 अद गोटुदगा जमा आतोरा नडुम, पकाय गळबळ आता. ओसो माट इगा बाराहक जमा आतल इनजोर, मुडगा वेल्लाटोरिहक मुर्तिय एर्का बार इले आसि. अदिहक अगा जमा आतोर लोकुर, तन्क विचर वाताड पोल्लोने रोदा पोस मतोम. ✧

✧ 19:8 19:8 9:20; 13:5,14; 14:1; 17:1,10; 18:4,19,26 ✧ 19:8 19:8 1:3; 14:22; 20:25; 28:23,31 ✧ 19:9 19:9 7:51; 18:6

✧ 19:9 19:9 1 कुरिततोर 16:9 ✧ 19:10 19:10 16:6; 19:22,26-27; तोहचिब पोल्लोड 1:4 ✧ 19:11 19:11 8:13 ✧ 19:12 19:12 5:15

✧ 19:12 19:12 मार्कल 16:17 ✧ 19:13 19:13 मत्थल 12:27; लकाल 11:19 ✧ 19:15 19:15 याकूब 2:19 ✧ 19:17 19:17 18:19; 19:1

✧ 19:18 19:18 याकूब 5:16 ✧ 19:19 19:19 पोल्ना कालमते उंद दियाता कृति, उदि वेडटा कोता मता. ✧ 19:20 19:20 6:7; 12:24 ✧ 19:21

19:21 20:1; 1 कुरिततोर 4:19; 11:34; 16:5 ✧ 19:21 19:21 20:16,22; 21:15; रोम सहरते 15:25; 2 कुरिततोर 1:16 ✧ 19:21 19:21 23:11;

रोम सहरते 1:13; 15:23-24,28; 2 कुरिततोर 10:16 ✧ 19:22 19:22 16:1; 17:14-15; 18:5; 20:4; रोम सहरते 16:21; 1 कुरिततोर 4:17; 16:10; 2

कुरिततोर 1:1,19; पिलिपितोर 1:1; 2:19 ✧ 19:22 19:22 रोम सहरते 16:23-24; 2 तिमोति 4:20 ✧ 19:22 19:22 16:6; 19:10,26-27; तोहचिब

पोल्लोड 1:4 ✧ 19:23 19:23 2 कुरिततोर 1:8 ✧ 19:24 19:24 16:16,19 † 19:24 19:24 अरतिमिस पेनता बोमो पोगोटा व्मनतडाह इहन अरता, इद्र

जीवाते मनदद सने नळ्ळत अय कीयनद आंदु इनजोर, ओर इंदुर. इपिसस सहरतागा इद्र पेनता पेदिर अतद पका बेरा मंदिर मता. ✧ 19:26 19:26 थ्यास्थविकरण 4:28; देवळाड

पाटाड 115:4; यसायाह 44:10-20; यर्मियाह 10:3-5; बळयि 17:29; 1 कुरिततोर 8:4; 10:19; तोहचिब पोल्लोड 9:20 ✧ 19:26 19:26 19:10 ✧ 19:29

19:29 रोम सहरते 16:23-24 ✧ 19:29 19:29 20:4; 27:2; कुलुसितोर 4:10; पिलेमोन 24 ✧ 19:32 19:32 21:34

33 उय्त्तूर यहूदिर सिक्ंदर इनवाल मन्कनु निल्पिह कीसि, लोक्कुरिन वेहतलाह मुडा मुनेह लोहतेर. (अदिहक ओगे इद कट्टला पुटिह कीस मनदनेगो इनजोर लोक्कुर इंदूर.) अस्के जमा आता मुडुन केमेन आयनुर इनजोर, सिक्ंदर कय तोहतेग. तोहचि माट यहूदिरोम मीक कट्टला केवोम इनजोर वेहतलाह आतोम.

34 अस्के ओग यहूदि मन्कल इनजोर, मुडा मन्कलोरीहक एका आता. अदिनेनाहक ओसो रेंड गंटाड आनाहि “इपिसुसा अरतिमिस पेनतुहक जोहर!” इनजोर, बेरा लेडते केयसोर रोदा पोयंदूर.‡

35 अस्के बाताल आता, सहरतेग बाबू ओरिन केमेन कीस इतोम, “इपिसुस सहरतेर मन्कलोरीर, बेस केंजाट! बेरा अरतिमिस पेनेता मंदिरतुन, ओसो ताना पोगोटाहि अरतद बंडातुनु, राका कीयनद जबब्दर मावा सहरतुहक अरता इनजोर, सबेटोरीहक एकाये.

36 इव पोल्लोड जोलताड इनजोर, बोगे वेहता पगवोग. अदिहक मीट इजेके केमेन आसि, बेस विचर केवालेवा, बातय केमाट.

37 मीट इजेक वेर इवूरिन इगा ततिर. मति वेर मावा मंदिरता सामनतुन कलवालोर आयोर. ओसो मावा पेनतुन पास्कवालोर वने आयोर.

38 अदिहक देमेतिरियुस ओना तोळतेर बार, बोनातेल पोगोन कसूर वाटनद इतेके, कोरोटुक चालू मन्हाताड. ओसो नेयम केवालोर मुक्यालोर वने मन्हातेर. ओरगा अन्जि ओर्विहक-ओवोर्गो कसूर तोहता पगयकिर.

39 मति नाक्काय वीळिस पोल्लोड कीयना इतेके, सर्करता काय्दा मतपु, माट नागमेटोरोम मीवा पोल्लोतुन मीटिड कीस देहतकोम.

40 नेंडु उगसताड पोल्लोनेनाहक, अचोन गळ्ळब कीतिर! इद कट्टलातेनाहकु मावा पोगोन रोदा पोयतनद कसूर वाटनुर बह इनजोर रेय मन्हाता; अस्के ताना इसब माट बेदम ईकल?”

41 इनजोर वेहच जमा आता मुडुन लेड वेहतेग.

20

पोलू मकिदुनिया, अकाया, इव पटिने दास्तोग

1 अद्रमे विस्व कीयनद कट्टला रोमता. पया पोलू विस्वसिरिन तनगा केयतेग. ओर ओनगा वातस्के, ओरिहक दीरा वानाह वेहतेग. वेहचि, दाय्हनन इनजोर ओरिन कलियिस, इपिसुस सहरताहि मकिदुनिया पटटे^० दायलाह बोटेगो.

2 अगा पूरा वेलियतेग, वेलियसोर अगडोर विस्वसिरिन, ओरा विस्वस बेर्सलाह वेल्लाडे पोल्लोड वेहतेग. पया अगडाहि अकाया पटटे अतेग.*
3 अन्जि अगा मूड नेलाड मतेग. पया सूरिया पटटे^० दायलाह ओडातागा उदसोर मनेके, यहूदिर ओन हक्कलाह आा ऊळिहतेर^० इनजोर केंजतेग.† केंजतस्के, (समदुरता आगदुन विळिसस), नना मकिदुनिया पटटुहक अन्जि, बसता आगदुन पोयतकन इन्जि, विचर कीतेग.‡(अस्के मकिदुनियाते नना लूकानन, ओना तोळ मतन.)

4 बिरिया सहरतेग^० पुस्स पेदिरतेना मगि सोपत, तिसलुनि सहरतेर^० अरिस्तरकुस^० ओसो सिकुन्दुस, दिरबे सहरतेर^० गयुस ओसो तिमाति^०, आसिया पटोरा तुकिकुस^० ओसो तुरपिसुस^०, इच्चूर मावा संगे वातेर.

5 ओरगडाहि बोरो बाताल कीतेर इतेके, मकिदुनियाताहि मुनेन तरोवस सहरते^० अन्जि, अगा माक केपतेर.

6 माट ओम्पिह केवव आरिना पंडुम^० आनाहि, मकिदुनिया पटटा पिलिपि सहरते^० मतेम. पया पंडुम मारतस्के, अगडाहि ओडातागा उदतेम. उदिसि एखुड दियाने तरोवस सहरते एन्जि, माक केपतेरिन कलियतेम, पया माट वारममेंड तरोवस सहरतेन^० मतेम.

युतकुस पेदिरतेग पेकाल जीवा अरयहतेग

7 पया ऐतारम दिया, किर्स्तुना मोकता सीता कीसि आरिड तिनदलाह, विस्वसिरा संगे जमा आस मतेम. अस्के पोलू इमा दिया अगडाहि दायना मताहकु, ओरिहक नडुमनका एवनाह पोल्लोड वेहचोरैन मतेग.

8 माट जमा आस मतेम अद पोगोटा मदलितगा, वेल्लाडे चिमलिड (पोतिह कीस मताहकु, कांका वीळिस मता).

9 पोलू पोल्लोड वेहचोर मनेके, अगा ओर्वोर्गो युतकुस पेदिरतेग पेकाल, किळिकतगा उदिस कूहकसोर मतेग. कूहकनेके उदियदेवा, मूड मदलितगा लोताहि इळन अरतेग. पया वेर रेगिस ऊज्जेके, ओग डोलिस मतेग.

10 मति पोलू इळन रेगतेग, रेगिस ओन गळ्ळ ओरिडिस ओरिन इतेग, “बहे आयो रेयमाट! वेना जीवा वेनगान मन्हाता,” इतेग.^०

11 पया ओर पोगोन अतेर, अन्जि किर्स्तुना मोकता सीता कीसि, आरिड किळ्ळचि तितोर.^० पया पोलू विस्वसिरा संगे पडविगनाह वळ्ळकसोर मतेग. पया अगडाहि अतेग.

12 अद्रमे पया ओग पेकाना लोतेर ओन लोन ओतेर. ओग जीवा अरताहकु, ओर पका गिर्दा आतेर.

पोलू तरोवसताहि मिलेतुस सहरते दास्तोग

13 दायनामुने पोलू माक इद्रम इन्ज मतेग, “मीट ओडाते मुनेह पेसिस, मूसिया एरियाता असुस सहरते अन्जि मन्हट्ट, नना इद तरोवसताहि बसता आगदुन पोसि, अगा एवयहनन, पया अगडाहि मीवा संगे ओडातागा उदकन,” इनजोर वेहच मतेग. अदिहक माट मुनेन पेसिस, ओडातागा उदतेम.

14 अद्रमे पया पोलू माक असुस सहरतागा कलियतेग, कलियिस मावा संगे ओडातागा उदतेग. पया माट लेसबोस तोगदा मितुलेने सहरते एवतेम.

15 पया मावा ओडा अगडाहि पेसता, इमा दिया कियुस इगदना तोगदा एरे एवता. पया इमा दिया अगडाहि सामुस इगदना तोगदागा वने एवता. ओसो इमा दिया आसिया पटटा^० मिलेतुस सहरते^० एवतेम, (अदु इपिसुस सहरता एरे मता).^०

✧ 19:33 19:33 1 तिमाति 1:20; 2 तिमाति 4:14 ‡ 19:34 19:34 यहूदिर बोमान मोळ्ळनदिन लागो इंदूर, अदिहक नाटेनोर ओरिन बेस ऊळेर. ✧ 19:35 19:35

18:19; 19:10 ✧ 19:37 19:37 रोम सहरतेर 2:22 ✧ 20:1 20:1 16:9; 20:3 ✧ 20:2 20:2 अकाया पट्टन युनान वने इंदूर. ✧ 20:3 20:3

मथ्याल 4:24; मार्कल 7:26; लूकाल 2:2; बळयि 15:23; 18:18; 21:3; गलातितोर 1:21 ✧ 20:3 20:3 9:23-24; 20:19; 23:12-15; 25:3 † 20:3

20:3 सूरिया पटटे ओडाताहि रेगिसि, नना अगडाहि बसता आगदुन वेसलेम दाकन इन्जि, पोलूना विचर मता बहे. ✧ 20:3 20:2-3 रोम सहरतेर 15:26 ✧ 20:4 20:4

17:10 ✧ 20:4 20:4 17:1,13; 1 तिसलुनितोर 1:1; 2 तिसलुनितोर 1:1 ✧ 20:4 20:4 19:29 ✧ 20:4 20:4 14:6,20; 16:1 ✧ 20:4

20:4 16:1; 17:14-15; 18:5; 19:22; रोम सहरतेर 16:21; 1 कुरिततेर 4:17; 16:10; 2 कुरिततेर 1:1,19; पिलिपितोर 1:1; 2:19 ✧ 20:4 20:4 इपिसुसतेर

6:21; कुलुसिनारे 4:7-8; 2 तिमाति 4:12; तीसू 3:12 ✧ 20:4 20:4 21:29; 2 तिमाति 4:20 ✧ 20:5 20:5 16:8; 20:13 ✧ 20:6 20:6 वेसुसुळि

12:15; 23:15; बळयि 12:3 ✧ 20:6 20:6 16:12; पिलिपितोर 1:1; 1 तिसलुनितोर 2:2 ✧ 20:6 20:6 16:8; 20:13 ✧ 20:7 20:7 मथ्याल 28:1;

मार्कल 16:2; लूकाल 24:1; योहन 20:1; 1 कुरिततेर 16:2; तोहचीतव पोल्लोड 1:10 ✧ 20:7 20:7 लूकाल 24:30; बळयि 2:42,46; 20:11; 1 कुरिततेर 10:16

✧ 20:7 20:7 इङ्गितोर 10:25 ✧ 20:10 20:10 मथ्याल 9:24; मार्कल 5:39 ✧ 20:11 20:11 2:42; 20:7 ✧ 20:15 20:15 16:6; 20:4,18

✧ 20:15 20:15 20:17; 2 तिमाति 4:20 ✧ 20:15 20:15 18:19,21,24; 19:1,17,26; 1 कुरिततेर 15:32; 16:8; इपिसुसतेर 1:1; 1 तिमाति 1:3; 2

तिमाति 1:18; 4:12; तोहचीतव पोल्लोड 1:18; 2:1

16 पंटाता पंडुमतुहक येससलेम सहरते एवयलाह, पोल् कंदेम आंदोग. अदिहक इपिसस सहरते रोमतेक अचोन, इदे आसिया पटटगा पका आल्सेम आयागा इन्जि, इपिसस सहरतुन एगिस दायनद ओडा पोयतकन इनजोर, मुने विचर कीस मताग.

विस्वसिराड मुक्यालोरग संगे पोल्नाड आक्रि पोल्लोड

- 17 पया इपिसस सहरतोर विस्वसिराड मुक्यालोरिहक “मीट मिलेतुस सहरते वासि नाक कलियाटा,” इनजोर कब्र लोहतोग. †
- 18 ओर वातस्के ओरिन इद्रम इतोग, “नना मुने आसिया पटटे वासि, इडाह पेसिस अनाहजोम, मीवा संगे बेदम मतन इनजोर, मीट पुतिर.
- 19 यहूदिर नाक हक्कलाह कोहन्दुर, अस्के नाक पका तिपल वाता. मति नना उड्ला बुदते ताकसोर, कनिर पोहचोर, येसुना सेवा कीसोर मतन.
- 20 नना रेयवालेवा मीवा पायदाताड पोल्लोतन बेविने, मीक वेहतलाह तपोन. † लोकुरा मुनेह काहतन, ओसो लोहक-लोहक अन्जि वने काहतन इनजोर, मीट पुतिर.
- 21 पापमता अगादाहि जर माल्सि, † देवुळता पोल्लो केंजिसि, मावा येससामिन विस्वस कीयना इनजोर, यहूदिरिहक ओसो युनानिरिहक वेहतन.
- 22 “इजेके देवुळता जीवा नाक येससलेम ओयलाह आता. † अगा नाक बाताल आयाग इनजोर पुनोन.
- 23 मति इचोने पुतन: ‘मन्कलोर नीक तिपल कीयनुर ओसो जेलते वाटनुर’ इनजोर, नना तिरियनव सवे सहर्कने, देवुळता जीवा नाक मुनेन वेहचोरिन मन्हता. †
- 24 मति हातेकाय, पिसतेकाय, नावा जीवाता नना पर्वा केवोन. † देवुळता दयाता बेसता कब्रतुन पोकर कीम इनजोर, येससामि नाक ईतद सेवातुन मारिह कीयनद, इदे नाक बेसु. †
- 25 “इजेके नावा पोल्लोतुन केंजाट. देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद पोल्लोतुन पोकर कीसोर, नना मियगा तिरियसोर मतन. मति इजेटाहि मीट इपिससतोरिन, नावा मोकमतुन बेस्केन ऊळविर आयकिर इनजोर पुतन.
- 26-27 देवुळि मियेनाहक तसिस मतद बेदे पोल्लोतुन मकिह केवालेवा, पूराय वेहतन. † अदिनेनाहक नेंड मीकु बेस वेहतलाह वातन, मियगडाह बोगाय देवुळता अगादाहि लेसतेके, ताना जबब्दर नना आयोन. †
- 28 ओसो आपुना, अहे मियगडोर विस्वसिरा मुडा, बेस राका कीसोर मन्हट. बह इतेके ओराड मुक्यालोर आयागा इन्जि, † देवुळता जीवाये मीक निल्पिह कीता. † देवुळि ताना मगाना नेतुरा कर्सा कीसि ओरिन असता, † इदिन सीताते तासाट. अदिहक मीवा नडुम मनदनुद देवुळता गोहडटुन, कोपालोरा लेहका मन्जि, ओरिन बेस ऊळाट. †
- 29 नना अतस्के, लोळडास्क एरॅन पोस ओयना लेहका, जोल काहवालोर मियगा वायनुर इनजोर, नना पुतन. † ओर विस्वसिरिन विळसोर आयनुर.
- 30 ओसो मीवाय विस्वसिरगडाहि, उयनुर बाताल कीयनुर, विस्वसिरिन तमेह ओयलाह, देवुळता सेतेम पोल्लोतुन मिळहच-मिळहच काहतनुर इनजोर, नना पुतन. †
- 31 अदिहक उसरते मन्हट! नना मंड वरसाड मीकु नका पिळिळ पियल-पोळु, वगोग-वगोग मन्कन, कनिर पोहच बुद काहचोर मतदिन † सीताते तासाट.
- 32 “इजेके नना मीकु देवुळता कयदे विळिसस ईयहनन. † ताना दयाता पोल्लोतुन सीता कीसोर मन्हट. † अद्रम सीता कीतेके, अद मीवा विस्वसतुन बेसिह कीसोर दायगा. ओसो बेद बर्कत देवुळि तना पवित्र लोकुरेनाहक तासाटद मन्हता, अद बर्कत मीक दोर्कगा. †
- 33 ओसो ताना बोनाड वेंडिना, बंगर्काना, गेंदना बेस्केन लालुस केवोन. †
- 34 इव नावाड कय्किन ऊळाट, इवे कय्कने कबळ कीसि, नावा ओसो नावा तोळतोर मन्कलोर पिसवा आता, इदिन मीट पुतिरि. †
- 35 इद्रम एएर पेसनाह कबळ कीसि, कबळ कीया पावोरिन साधता कीयनद इनजोर, नना नावाड सवे कबस्कने कीस तोहतन. † अह कीनेके, येससामि कृदि वेहतद इद पोल्लोतुन सीता कीयनद: ‘द्रुमोनाडहि एतनदिहकाय, ओन्क ईतेकेने एक्वा गिर्दा वास्ता,’ † इनजोर पोल् इतोग.
- 36 इव पोल्लोड वेहचि, मिंडाड कोटिसि, ओरा संगे पातना कीतोग.
- 37-38 पया इजेके नावा मोकमतुन बेस्केन ऊळविर आयकिर इनजोर, पोल् वेहतद पोल्लोतुन सीता कीस, † ओर मुक्यालोर पका अळतोर. † अळसोर, ओर पोल्नु गळम ओग्डिस लौडटोर. ताना पया ओर ओन ओडातगा एवनाह ओसीतोर.

21

पोल् येससलेमतके दास्तोग

- 1 पया अगा माट इपिससता विस्वसिरा मुक्यालोरिन दायहनोम इन्जि, ओडातगा उदतोम. ओडातगा उदिसि, सीदा अनेके कोस इनदनद तोगदगा एवतोम. ताना पया इमा दिया स्टुस इनदनद तोगदगा एवतोम, अगडाहि पया पतरा सहरते एवतोम. †
- 2 अगा अतस्के सुरिया पटटा पिनिंके एरियाते † दायनद ओडा माक दोर्कता. ताना उदिस माट पेसतोम.
- 3 अनेक अनेके मावा दावळ बाजे, माकु कुपस देसेम † दिसता. तान वीळिसि, सुरिया पटटेके मावा ओडातुन पेहतोम, अनेक अनेके अद पटटा सोर सहरते † एन्सि, अगा रेगतोम. अगा ओडातोरिहक ओडातगा मतद मादुन रेहतना मता.
- 4 अगा रेगतके, अगडोर विस्वसिरिन माट पर्व्हकतोग अस्के, ओर माक दोर्कतोर, ओरगान माट वारममेंड रोमतोम. अस्के येससलेम सहरतगा पोल् पकाय तिपल आयनोग इनजोर, अगडोर विस्वसिर देवुळता पवित्र जीवाता बुदते पुतोर. † अदिनेनाहक निमा अगा अनमा इनजोर, पोल्नुना वासि इतोर.

† 20:16 20:16 लैख्यवस्था 23:15-21; बळविर 2:1; 1 कुरितोर 16:8 † 20:16 20:16 19:21; 20:22 † 20:17 20:17 इपिसस सहर मिलेतुस सहरताहि जोक-जोक बीसा एड्ड (25) कोस्क जेक माता. † 20:18 20:18 18:19; 19:1 † 20:19 20:19 9:23-24; 20:3; 23:12-15; 25:3 † 20:20 20:20 20:26-27 † 20:21 20:21 2:38; 3:19; 5:31; 11:18; 13:38; 26:20 † 20:22 20:22 19:21; 20:16 † 20:23 20:23 9:16; 21:4,11 † 20:24 20:24 21:13; रोम सहरतो 8:35-36; 2 कुरितोर 5:8; पिलिपितोर 3:8-11 † 20:24 20:24 13:25; 2 तिमतो 4:7 † 20:26-27 20:26-27 20:20 † 20:26-27 20:26-27 18:6 † 20:28 20:28 पिलिपितोर 1:1 † 20:28 20:28 इब्रितोर 13:17 † 20:28 20:28 1 कुरितोर 6:18-20; इपिससतोर 1:7; 1 पत्र 1:18-19; तोहचीतव पोल्लोड 5:9 † 20:28 20:28 लकाल 12:32; योहन 21:15-17; बळविर 20:29; 1 तिमतो 3:9; 1 पत्र 5:2-4 † 20:29 20:29 यहैबकेल 22:27; मत्थाल 7:15; यहूदाल 18 † 20:30 20:30 2 कुरितोर 11:3 † 20:31 20:31 कुलुसितोर 1:28 † 20:32 20:32 14:23 † 20:32 20:32 14:3; 20:24 † 20:32 20:32 26:18; रोम सहरतो 8:17; इपिससतोर 1:14; कुलुसितोर 1:11-12; 3:23-24; इब्रितोर 9:15; 1 पत्र 1:4-5 † 20:33 20:33 1 कुरितोर 9:4-18; 2 कुरितोर 11:7-12; 12:14-18; 1 तिसलुनितोर 2:5-9 † 20:34 20:34 18:3; 1 कुरितोर 4:12; 1 तिसलुनितोर 2:9; 4:11; 2 तिसलुनितोर 3:8 † 20:35 20:33-35 1 कुरितोर 9:12,18; इपिससतोर 4:28 † 20:37-38 20:37-38 20:25 † 20:37-38 20:37-38 2 तिमतो 1:4 † 21:1 21:1 इद सहर लुसिया पटटे माता. † 21:2 21:2 11:19; 15:3 † 21:3 21:3 13:4; 21:16 † 21:3 21:3 मत्थाल 11:21-22; 15:21; मार्कल 3:8; 7:24,31; लकाल 4:26; 6:17; 10:13-14; बळविर 12:20; 21:7 † 21:4 21:4 20:23; 21:11

5 इन्जाय वारममेटा पया, माट मावा अगदे दायलाह ओडाड नितनद जागातेके पैसेमते. पैसेनेके सबेटोर विस्वसिर तमाड लोहकनोर कतमतोरा संगे, माक सहरता पलत एवनाह ओतोर. अस्के माट सबेटोराम अदे सम्द्रुता उस्कोतगा, मिंडाड कोटिस पातना कीतोम.

6 पातना मारतापया, माट अनेके सबेटोरिन माट दायन्होम इन्जि, ओडातागा उदतोम. अस्के बेस अन्हट्ट इन्जि, ओर तमाड लोहक मल्स अतोर.

7 सोर सहरताहि ओडाते अन्जि, पतुलिमयिस सहरतगा एवतोम. अगडोर विस्वसिरिन कलियिस, अगान उद उस्कंड उंजतोम.

8 पया इमा दिया अगडाह पेसिसि, केसरिया सहरते ओन्जि, बेसता कबुरतुन पोकर केवाल ओ पिलिपना ओ लोन रोमतोम. (येस्सलेमतगा मुने आचतोर एळ्वरु सेवकिरगडाहि वेग ओर्वोग मतोम.) ओ माट ओना लोन अन्जि अगा मतोम.

9 पिलिपनाड नालुड कुडा मयास्क मताड, अविनागा देवुळता कबुर वेहतनद बुद मता. *

10 माट उचुक दियाड पिलिपना लोन रोमतोम. अगा मनदहपा, यहदा पटटाहि देवुळता कबुरतोम अगबुस इनवाल वातोम. †

11 ओग मयगा वासि, पोल्ना पेटातुन लेहचि, तनाड कथिकेन-कालिकेन तनाय दोहतोम. दोहचि, “बोना इद पेटा आंदु, ओग मन्कन येस्सलेमतोरा यहदिर इदमे दोहचि, यहदिर आयवोरा कयदगा पोस ईयनूर ओ इनजोर, देवुळता पवित्र जीवा इदम इन्हता,” इतोम.

12 इद पोल्लोतुन केंजिसि, माट ओसो अगडोर लोकुर, “निमा इंजेक येस्सलेम अनमा, (माट नीवाड कालकाय मोळिकहनोम,)” इनजोर पोल्नु अर्जि कीतोम.

13 मति पोल् इतोम, “मीट इदम बाराहक इह्निर? मीट सबेटोरिन अळसि, नावा जीवातुन उडूला केमाट. नना येसु किस्तुनिनाहकु येस्सलेमतगा जेलते मनदकन, अचोने आयो, मति ओनेनाहक डोललाह वने तयरे महननु,” इनजोर इतोम. *

14 माट वेहतनव पोल्लोतुन पोल् मुर्तिय केंजोग, अदिनेनाहक देवुळताये विचर मतप आयि इनजोर, अचोके पोल्लोड इन्जि, माट केमेन आतोम.

15 अव दियाना पया माट मावा सबे सामनता संगे तयर आसि, येस्सलेम दायलाह पैसेमते.

16 केसरिया सहरतगडाहि उय्तर विस्वसिर वने, मावा संगे वातोर. येस्सलेमते एवतस्के, वेर माकु कुपस देसेमतोग ओर्वोग मनासोन पेदिरतोना लोन ओसीतो. ओग पाळ्नाग विस्वसि मतोम, ओनाय लोतगा माट रोमतोम.

पोल् येस्सलेमताड विस्वसिराड मुक्यालोरीन कलियिहतोग

17 पया येस्सलेमतोर विस्वसिरा मुल्तु, गिर्दते माक कलियतोर.

18 इमा दिया पोल् माक पोसि, वेरा मुन्याल याकुबनगा ओतोम. * अगा दुसोर सबेटोर मुक्यालोरी वने, जमा आस मतो. †

19 अस्के पोल् ओर सबेटोरिन जोहर कीसि, देवुळि पोल्ना सेवाते यहदि आयवोरगा बाताड बाताड कबस्क कीस मता, अव सबेटविन मुर्तिय तपवालेवा वेहतोम. *

20 ओर अद पोल्लोतुन केंजिसि, देवुळतुहक मान ईसि, जोहर कीतोर. कीस पोल्नु इतोर, “तमो, मावा पोल्लो केंजा. इगा बेचोको अजर्क विस्वसते वातोर यहदिर मन्हतोर इनजोर पुतिन. ओर सबेटोर मोसानाड अडोन पका माळिह्तोर. *

21 मति नीवा लोप्पा ओर इदम केंजतोर इतेके, निमा दुप्पाड जातिनोरगा मनवालोरा यहदिरिन, मोसानाड अडोन विळसाट, मीवा पेकोरेनाहक डायना रिचज केमाट, यहदिराड उतुकिन मागडाट इनजोर काहतिन अले; * इदम ओर इगडोर यहदि विस्वसिर केंजतोर.

22 निमा इगा वातिन इनजोर, लोकुर निटमे केंजनु, इंजेके बह कीथना?

23 “अदिनेनाहक इंजेक माट बाताल वेहतहनोम, इदमे कीम. मयगा इंजेक नालवुर देवुळतुन किरिया कीतोर मन्हतोर.

24 ओराय संगे निमा वने एडना रिचजतुन * मारिह कीम. † मारिह कीसि, मंदिरता इयनव ओराड पुरा मोकिना कसां निमाने कीसीम. अस्के ओर तमाड तलाड कोगियनूर. * निमा इदम कीतिन इतेके, ‘माट पोल्ना लोप्पा केंजतव पोल्लोड उगसाताडे, ओग वने मोसानाड अडोन माळिह्तोग,’ इनजोर सबेटोर यहदिर पुनदनु.

25 मति यहदि आयवोर विस्वसिरिहक बार, इव अडोन नोम पोयो. ओरगा मुने लोहतद सीटटगा वेहतप लेहका, पेन्किहक वाटटव अविड ओसो नेरुतुन एच तिन्माकिर, नेतु पोववालेवा हक्कतिविनाड अविड तिन्माकिर. साट्याल कबस्क केमाकिर इनजोर रासिस मतोम, * इन्जि विस्वसिराड मुक्यालोरी पोल्नु वेहतोर.

26 पया इमा दिया पोल्, ओर नालवुरा संगे मुनेटा दियाता एडना रिचजतुन कीसि, मंदिरता अतोम. अन्जि एडनाड दियाड बेस्के मारनुड, अस्के आकि दियाते ओर नालवुरेनाहि मोकि ईया पोयगा इनजोर, बूमयालोरीन वेहतोम. *

पोल्नु मंदिरताग पोयहतोर

27-28 बूमयालोरीन वेहतपु, अव एळुड एडनाड दियाड मारतापया, * पोल् मंदिरताग ओसो अतोम. अस्के आसिया पटोर उय्तर यहदिर, पोल्नु मंदिरता लोप्पा उळतोर. उळिसि मंदिरताग मतोर कतमतोर लोकुरिन, ओना पोमोन ओड तहचि, ओन पोयतोर. * पोयनेके इदम केयतोर, “ए इय्येलतोरिर, मावा तोळ आम्हट्ट. मावा जाततोरिन, मोसानाड अडोनु, ओसो इद मंदिरतुन विस्व कीसोर, बेक अतेकाय मन्कलोरीन काहचोरिन मनवाल, वेग ओगे मन्कल आंदोग. * युनानि जाततोरिन वने मावा मंदिरता लोप्पा तचि, इद मंदिरतुन कळ्वाग कीतोम, * इनजोर केयतोर.

29 ओर मन्कलोर इपिसुस सहरतोम युनानि जाततोम तुषपिमुसिन, * पोल्ना संगे येस्सलेमते तिरियनेके, उळिस मतो. * अदिहक वेन वने पोल् मंदिरता लोप्पा तच मनदनोगा बहे, इनजोर विचर कीतोम. (मति पोल् इतेके अदम केओल).

30 अस्केन पया पूरा सहरमेंड लोकुरिहक एर्का आता. अदिनेनाहक लोकुर वित वासि, अगा रोदा पोयलाह आतोर. आसि पोल्नु पोसि ओन ईळसोर मंदिरतगडाहि पलते पेहचि, * मंदिरता अगटुन केहतोर.

31 लोकुर ओन हक्कलाह नल्हचर मनेके, पूरा येस्सलेमतगा गळ्बळ आयलाह आता इनजोर, रोमि लळयमुडा मुक्याहक कबुर दोर्कता.

* 21:7 21:7 12:20; 21:3 * 21:8 21:8 8:40; 9:30; 10:1,2,4; 11:11; 12:19; 18:22; 21:16; 23:23,33; 25:1,4,6,13 * 21:8 21:8 इपिसुसतोर 4:11-12 * 21:8 21:8 6:5; 8:5-6,12-13,26-40 * 21:8 21:8 6:1-6 * 21:9 21:9 लकाल 2:36-37; 1 कुरित्तोर 11:5 † 21:10 21:10 बळयि 11:28 वचनेत वावाल अगबुस, वेगे आंदोग. * 21:11 21:11 9:16; 21:33 * 21:11 21:11 मय्याल 20:17-19; मार्कल 10:33; लकाल 18:32 * 21:13 21:13 20:24 * 21:16 21:16 8:40; 21:8 * 21:18 21:18 बळयि 15:13 * 21:19 21:19 15:12; रोम सहरतोर 15:18-19 * 21:20 21:20 15:1; 22:3; रोम सहरतोर 10:2; गलातितोर 1:14 * 21:21 21:21 21:28 * 21:24 21:24 येहन 11:55; बळयि 21:26; 24:18 † 21:24 21:24 यहदि आयवोरा बमते तिरियसि, पोल् कळ्वाग अस वातोम इन्जि, यहदिरा विचरते पोल्हक एडना रिचज कीथना मता.

§ 21:24 21:24 नाजरी इयनद किरिया पोयतोव कळ्वाग आतेके, गिनती 6:9-12 वेहतपु, एळुड दियाड एडना रिचज कीदोग. आकि दिया ओग तला कोगियेदोग, इमा दिया मोक इंदोग.

* 21:24 21:24 गिनती 6:13-21; 18:18 * 21:25 21:25 15:20,29 * 21:26 21:26 गिनती 6:13; बळयि 24:18 * 21:27-28 21:27-28 गिनती 6:9,13-20 * 21:27-28 21:27-28 26:21 * 21:27-28 21:27-28 6:13; 24:12; 25:8; 28:17 * 21:27-28 21:27-28 24:6

* 21:29 21:29 20:4; 2 तिमेति 4:20 * 21:29 21:29 इपिसुस सहर आसिया पटटे मंद, अदिहक ओर मन्कलोर वेन बेस पुतोर बहे. * 21:30 21:30 16:19; 26:21

32 ओग मुख्याल बाताल कीतोग, उय्दुर सीपय्किन ओसो दरोगालोरिन पोसि, चट्टिपट विततोग। अस्के मुख्याना संगे सीपय्क वातदिन ऊळिस, लोकुर पोल्नु नल्हत्तालाह रोमतेर।

33 पया मुख्याल वासि पोल्नु पोयतोग। पोसि ओन रँड गोल्स्केने दोहता वेहतोग।* दोहचि वेग बोगु, बाताल कीतोग इनजोर, लोकुरिन ताल्हक बोटटोग।

34 मति लोकुर विचर वाताड पोल्लोने रोदा पोस मतेर।* अदिनेनाहक सेतेम बाताल, इदिन बोरे बह बराबर पुनोर. अदिहक ओग मुख्याल पोल्नु सीपय्कना किलेतेगा ओया वेहतोग।

35-36 लोकुर पोल्नुना पोगोन पकाय ओड आसि, ओना पयाह पयाह वासोर, “ओन हक्ककल रा!” इनजोर केयसोर, ओरा पयाह पयाह वांदुर. अदिहक किलेताड पायरिड तडनेके, सीपय्क पोल्नु कांजिस ओतोर।

37 सीपय्क पोल्नु ओसोर मतेर अस्के, पोल् मुख्याना युनानि पोल्लोते इतोग, “निमा उकुम इतेके, नना उंद पोल्लो नीक ताल्हकेनन?” इतोग. इतस्के मुख्याल इतोग, “अरे निमा युनानि पोल्लो पुतिना?”

38 अस्के उंद देबा ओबोँग मिसर देसेमतोग मन्कल, रोम सर्करता विस्दतोर नालुड अजर्क लोकुरिन, पेळ्ळकल ब्मते जमा कीतोग, ओगे मिसरि मन्कनिन बह आयविन?” इतोग।

39 इतस्के पोल् इतोग, “आयो साय्ब, आयो, नना यहुदि मन्कनन, किलिकिया पट्टा पका पोक्कुर आतद तरसुस सहरतेनन आंदन.* इंजेके वेर मन्कलोर संगे नाक वळ्ळकलाह ईम इनजोर, नना नीक अर्जि कीय्हनन,” इतोग।

40 इतस्के मुख्याल ओना अर्जतुन कबूल आतोग। पोल् पायरिनगा निचि, केमेन आयलाह ओर लोकुरिन कय तोहतोग। लोकुर केमेन आतापया, ओग ओरा इब्रि पोल्लोते* वळ्ळक बोटटोग।

22

पोल्नु तना साक्सि वेहतहतोग
(9:1-22; 26:9-18)

- 1 पोल् इद्रम वेहतोग, “मावोरिर, पेदल्कनिर! नावा साक्सितुन मीवा मुनेह नना इंजेक वेहतहनन, इदिन केजाटु.”
- 2 इनजोर तमाये इब्रि पोल्लोते पोल्नु वळ्ळकतस्के,* लोकुर पूराय मेकर्ने आतोर.
- 3 अस्के पोल् वेहता बोटटोग, “नना यहुदि मन्कनन, किलिकिया पट्टा तरसुस सहरते पुटोटोनन,* मति इदे येस्सलेम सहरतगान बेसंतन. इगा गमलियेल गुम्नागा मन्जि कगायतन.* मावाड तादोर-बाबोराड अडोड-उतुर्कना उंद पोल्लो वने तपया, ओग नाक काहतेग। इंजेके मीट सबेटोरि कीयना लेहका, नना वने देवुळतुन माळलाह पका जिदतोनन मतन.*
- 4 अदिहक येसुसामिना आगद ताकवालोर् आस्क-कोयतोरिन दोहच, जेलतगा वाटदिन. ओरिन हक्कनाह तिपल कीसोर मतन.*
- 5 नना इद्रम कीदन इनजोर, मोल्लु पेर्माळ ओसो तगवाड केवालोर् मीवा मुनेह साक्सि मन्हतेर. वेरगडाहे नना दमिस्क सहरतेर, मावोर यहुदिरिहक रासतद सीटि ताल्हकिस, अगा दायलाह पेसिस मतन. अगा येसुना आगद अतोर यहुदिरिहक सिक्सा इयलाहि, ओरिन दोहचि येस्सलेम ततलाह अनजोर मतन.*
- 6 “अनेक अनेके नेक निच मता, अस्के नना दमिस्क सहरता एरे एक्स मतन. अचोटेन दोम्हक्केनन कौडाड नाहक पगवाह, पोगोटाहि नावा सर्ने बेरा उंद वेहच अरता.
- 7 अस्के नना नेल अरतन, नेल अरतस्के ‘ए सोलु, ए सोलु, नाक बाराहक तिपल कीया बोटटिन?’ इनजोर इतद आल्का केंजतन.
- 8 केंजतस्के ‘निमा बोनिन आदिन, सामि?’ इनजोर इतन. अस्के ‘निमा बोन तिपल कीयलाह आतिन, ओग नासरेत नाटेनोग येसुनन आंदन,’ इतोग।
- 9 नावा तोळतेर सिरप वेहचतुन ऊळतेर, मति नावा संगे वळ्ळकतद पोल्लो ओरिहक तेळियो.
- 10 पया नना ‘बाताल कीकन सामि?’ इन्जि ताल्हकतन. अस्के ओग नाक, ‘इंजेके तेदिस दमिस्क सहरते अन, देवुळि नीक बेद सेवातेनाहक निलिह कीता, अव ससे कबस्कना कबूर नीक अगा दोर्कगा,’ इनजोर इतोग।
- 11 पका वेहच आस मताहकु, नना तोवोन आस मतन. पया नावा तोळतेर नावा कयदुन पोसि, दमिस्क सहरतगा ओतोर.
- 12 “अद सहरतगा ओबोँग अनन्याल पेदिरतेग मन्कल मतोग। ओग मोसानाड अडोने ताकसोर, देवुळतुन बेस मोळ्ळकवाल मन्कल मतोग। दमिस्क सहरतेर सबेटोर यहुदिर ओन्क पका कदर इंदुर.
- 13 ओग नयगा वास निचि ‘सोलु तमो, निमा तोव्म,’ इनजोर इतोग. ओग अह इताहे, नना तोव्स ओन ऊळतन.
- 14 अस्के ओग नाक इद्रम इतोग, ‘मावाड तादोर-बाबोरा देवुळता विचर बाताल मन्हता, अद नीक एकां आयना, ताना सेतेमतोग मागिन ऊळना,* ओसो ओगे मगना तोडटे वेहतनद पोल्लो नीक केंजलाह दोर्कना, इदिनेनाहके देवुळ नीक आचता.
- 15 इतेके निमा अनेस्के ऊळतद, केंजतद पोल्लोता, वेलाटोर लोकुरिहक देवुळतेनाहक साक्सि ईकिन.*
- 16 इंजेके निमा आल्सेम केमा. अले तेदिसि, येसुना पेदिरते एग मीयना रिचज कीम; ओना पेदिर पोस केयिस, पार्तना कीम. अस्के ओग नीवा पापमतुन नोगयनोग,* इनजोर इतोग. (अस्के नना येसुना पेदिरते एग मीतन.)
- 17 “पया नना येस्सलेम सहरतगा मल्लि,* मदिरेतागार्तना कीसोर मतन, अस्के देवुळ तोहतद लेकातुन ऊळतन.
- 18 अद लेकाते येसु नावा मुनेह निचि, ‘अले आल्सेम केवा, चट्टिपट येस्सलेमताहि पेसिस अन. ऊळा, निमा नावा लोपा बेद साक्सि इय्हनिन अदिन वेर यहुदिर नमोर आयनुर,’ इतोग।
- 19 अस्के नना इतन, ‘केंजतुर बहे सामि, बाराहक इतेके नना यहुदिराड वेलाडाडे पार्तनाताड लोहकनगा अन्जि, नीक विस्वस कीतोरिन, जेलतगा वाटिस नल्हता वेहन्दन.*
- 20 ओसो नीवा लोपा साक्सि इतोग, इस्तिपनिन लोकुर बंडाड उकिस् हक्किहपा, नना वने ओरा तोळ आसि, ओन हक्कवालोराड जगाना राका कीसोर मतन इनजोर, वेर यहुदिर बेस पुतोर,* इतन.

* 21:33 21:33 20:23; 21:11; 22:29; 26:29; 28:20; इस्सिलतेर 6:20; 2 तिमेति 1:16; 2:9 * 21:34 21:34 19:32 * 21:39 21:39 9:11
 * 21:40 21:40 22:2; 26:14 * 22:2 22:2 21:40 * 22:3 22:3 21:39 * 22:3 22:3 5:34 * 22:3 22:3 21:20; 26:5; रोम सहरते 10:2; गलातिते 1:13-14; फिलिपिते 3:5-6 * 22:4 22:4 8:3; 22:19-20; 26:9-11; फिलिपिते 3:6 * 22:5 22:4-5 गलातिते 1:13-14
 * 22:14 22:14 1 कुरिते 9:1 * 22:15 22:15 23:11 * 22:16 22:16 2:38; 1 कुरिते 6:11; इस्सिलतेर 5:26; इब्रिते 10:22 * 22:17 22:17 9:26; 26:20 * 22:19 22:19 8:3; 22:4 * 22:20 22:20 7:58—8:1; 26:10

- 21 मति येसु इतोम, 'आयो, यहूदि आयवोरिन नावा पोल्लोतुन वेहतलाह नना नीक जेक-जेक लोहतहनन, * इगडाहि अन!' इतोम.
 22 इद पोल्लो एवनाह लोकुर ओनाड केंजतोर. मति यहूदि आयवोरा पोल्लो इताहकु, "इद्रमतोगा मन्कल जीवाते मनमाकेम, वेन हक्काट!" *
 इनजोर पका केयतोर.*
 23 पका केयसोर तमा केस मतव जगान तेंडिस अम्सिसीदुर, ओसो दुरातुन पोगोन तूळहनदुर.
 24 इदिन ऊळिस, लळयमुडा मुक्याल पोल्लुन सीपयकना किलेता लोप्या तता वेहतोग. वेहचि "वेन जूताते पका नल्लचि ताल्हकाट, बाराहक लोकुर इद्रम ओना अडम केयिह्तोर," इनजोर उकुम इतोम.
 25 पया सीपयक ओन जूताते नल्लहत्ताह दोहच मतोर, अस्के पोलु तना एरे निच मतोग दुरोगान इतोम, "सायब, नना रोमि मन्कनन आंदन, नावा नेयमता पयसल आयवा, इद्रम जूताते नल्लहत्तनद बेसेया?" इतोम.*
 26 इदिन केंजिसि, ओग दुरोगाल सीपयकना मुक्यानागा अन्जि, "निमा बह कीयलाहि आयहनिन? वेग इतेक रोमि मन्कल आंदोग," इतोम.
 27 पया सीपयकना मुक्याल पोल्लुनागा वासि, "बह निमा रोमि मन्कनन रा?" इनजोर इतस्के, "इंगो सायब" इनजोर पोलु इतोम.
 28 इतस्के सीपयकना मुक्याल इतोम, "नना रोमि मन्कल आयलाह, वेल्लाडे कोताड ईतन," इतोम. इतस्के पोलु इतोम, "मति नना इतेके पुट्टगडाहि रोमि मन्कनन आंदन," इनजोर इतोम.
 29 इदिन केंजिसि, ओन ताल्हकवालोरो सीपयक, चट्टेने जूतान नेल विळिससीतोर, पया पोल्लुन इटोर. ओर्वांग रोमि मन्कनन नना दोहता वेहतन *
 इनजोर, सीपयकना मुक्याल रेयतोग.*

पोल्लु पंच उदतोर लोकुरिन वेहतहत्तोग

- 30 पया इमा दिया यहूदिर पोल्लुन बाराहक कसूर ओपतोर इनजोर, निटम पुनदलाह, * सीपयकना मुक्याल पेर्मालोरिन, यहूदिराड तवाड केवालोरिन, जमा आयलाह कसूर लोहतोग. ओर जमा आतस्के, पोल्लुन तचि पंचता मुनेह निल्लिह कीतोग.

23

- 1 पोल्लु पंचतगा जमा आतोर तवाड केवालोरिन, कौडा मिळ्हावा ऊळतोग, ऊळिसि "मावोरिन, इद ऊळाट, नेंड एवनाहि नना जीवाताहि कसुरलेवप मन्जि, देवूळता मुनेह ताकसोर वायलाह आतान," इनजोर इतोम.*
 2 इतस्के अनन्याल पेदिरतोगा मोदुल पेर्माल, * पोल्लुना एरे निच मतोरिन, "ओन चापूळ ईम्हट रा!" इनजोर उकुम इतोम.*
 3 उकुम इतस्के पोलु इतोम, "निमा चना ओकदद गुरेता लेहकाडोनिन सोड केवानिन, * देवूळि नीके सिक्सा इयगा. बाराहक इतेके देवूळता साङ्गमताड अडोड वेहतप, नावा नेयम कीयलाहि, निमा उदिसाय मति, साङ्गमता विस्त्रते नाक नल्लहत्ताहि, उकुम इयलाह आतिन अय?*" इतोम.*
 4 पया अगा निच मतोर पोल्लु इतोम, "उट्टा देवूळता मोदुल पेर्मनि मर्लबडिहनिन अय?" इतोर.
 5 इतस्के पोलु इतोम, "दादालोरिन, वेग मोदुल पेर्माल इनजोर नना पुन्ज मतेके, अह वळ्हकनन आवेनन. मीवा मुक्यालोरा इद्रम कदर रेहतनद आयो * इनजोर, देवूळता साङ्गमतगा रासतद मन्हताये," इनजोर इतोम.
 6-8 अस्के पया इगा जमा आतोरगा, वळगा सदुकिरा तुंगतोर, ओसो वळगा परसिरा तुंगतोर मन्हतोर इनजोर, पोल्लुहक एर्का आता. सदुकिरा विचर इद्रम मन्हता, डोलतोर बेस्केन जीवा अरवोर, * ओसो देवतुल्लक इलेड, ओसो हानस्क वने इलेड इनजोर इन्हतोर. * मति परसिर बार, इव सभे पोल्लोना पोगोन आसा कीस्तोर. अदिनेनाहक पोलु बेसे मेक्किस केयलाह बोटटोग, "दादालोरिन, नना परसि मन्कनन! * नावा तादोर-बाबोर वने परसिरे मतोर. मन्जाय, नना डोलतोर वने जीवा अरयहतोर इनजोर, विस्वस कीयनेनाहके, * वेर नाक पर्हकिस ऊळिह्तोर," इनजोर इतोम. पोलु इव पोल्लोड इतस्के, उदतोर तवाड केवालोर रेंड तूक आसि, परसिरा, सदुकिरा नडुम वळचक पुट्टा.
 9 वळचक पुट्टस्के, ओर नडुम पक्याय रोदा आता. अगा उदतोर परसिरा तुंगताहि उत्तूर साङ्गमत्तूर * तेदिसि, "माक इतेके वेग पोल्लुना बाताले तप दिसो. * देवूळदीपताहि ओना संगे बेदाय हानाल तेला, इलवेके देवूळता देवतुलि, वेना संगे वळ्हकिस मनदागा, अद बेदमि?" इनजोर बेरा आल्काते इतोर.
 10 ओरगा इचोटा जळ्म आता इतेके, वेन हळ्किह्तोर तेला इनजोर, सीपयकना मुक्याल रेयतोग. पया "पोल्लुन ओरगडाहि पेसिह कीसि, सीपयकना किलेतगा ओम्हट्ट," इनजोर सीपयकन उकुम इतोम.
 11 पया अदे नका, येसुसामि पोल्लुनागे लेकाते वासि, "पोल्लु निमा रेयमा! बेद्रम इद येसुसलेम सहरतगा, नावा पोल्लोता साक्सि ईतिन, अद्रमे रोम सहरतगा वने, नावा पोल्लोता साक्सि नीक इयना मन्हता," इनजोर वेहतोग.*

पोल्लु यहूदिर हळ्कलाह डाव कीस्तोर

- 12 इमा दिया सकरि, पोल्लुन हळ्कलाह, उत्तूर यहूदिर जमा आस विचर कीतोर. * विचर कीसि, "इजेक पोल्लुन हळ्कवालेवा, माट गाटो-जावा तिनवल-उनवल. माट अद्रम केवेके, देवूळ माक उदियदेवा लेट्टेन इयि तेला," इनजोर किरिया कीतोर.
 13 इद्रम किरिया कीतोर, रेंड वीसाहकाय एक्वाय मतोर.
 14 ओर मन्कलोरो पेर्मालोरगा ओसो यहूदिराड पेदल्कनगा अन्जि, "माट पोल्लुन हळ्कवालेवा, बाताले तिनोम-उनोम आयकोम, ओन हळ्कवेके देवूळि माक उदियदेवा लेट्टेन इयि तेला इनजोर, किरिया कीतोग.*
 15 अदिहक मीट इद्रम कीम्हट्ट, इजेक तवाड केवालोर संगे, सीपयकना मुक्यान बेस तेळियिह कीसि, इद्रम कसूर लोहाट. 'माट पोल्लुन ओसोवने बेस ताल्हकना मन्हता. अदिहक ओन ओसो मयगा लोहचीम,' इनजोर कसूर लोहाट. ओग मयगा एक्वयामुनेन, ओन हळ्कलाह माट नडुम आद मक्किस, तयर आस मनदकोम," इनजोर इतोर.
 16 पया इद्रम आद केपिसि, पोल्लुन हळ्कलाह आयडाड कीयहपा, पोल्लुना अनेमग केंजतोग. केंजिसि ओग सीपयकना किलेतगा अन्जि, पोल्लुन वेहतोग.

* 22:21 22:21 9:15; 13:46; 15:14; रोम सहरतोर 1:5; 11:13; 15:16; गलातितोर 1:16; 2:7; रफिसुसतोर 3:1,8; 1 तिमोति 2:7; 2 तिमोति 4:17 * 22:21
 22:17-21 रोम सहरतोर 15:18-19 * 22:22 22:22 21:36; 25:24 * 22:22 22:22 यहूदिर बेद्रम मोळ्किह्तोर, अद्रम दुराड जातिनोर वने, देवूळता मुनेह निचि मोळ्कना इनजोर, यहूदिरिहक विचर वावो. अदिहक वेर यहूदिर पोल्लु इतद पोल्लोतुहक पका ओड आतोर. * 22:25 22:25 16:37 * 22:29 22:29 21:33
 * 22:29 22:29 16:38 * 22:30 22:30 23:28 * 23:1 23:1 24:16; 1 कुरिततोर 4:3-4; 2 कुरिततोर 1:12; 2 तिमोति 1:3 * 23:2 23:2
 24:1 * 23:2 23:2 येहण 18:22 * 23:3 23:3 मत्थयाल 23:27 * 23:3 23:3 व्यवस्थाविवरण 25:2 * 23:3 23:3 मोसासाह अडोड वेहतप, बोना तेला होहतद पय कल्ल आसवालेवा, ओनेक सिक्सा ईयंदद आबो. * 23:5 23:5 पेसमळि 22:28 * 23:6-8 23:6-8 1 कुरिततोर 15:12 * 23:6-8 23:6-8
 मत्थयाल 3:7; 22:23-24; मार्कल 12:18; लकाल 20:27 * 23:6-8 23:6-8 26:5; पिलिपितोर 3:5 * 23:6-8 23:6-8 24:15,21; 26:8; क्लुसितोर 1:3-5
 * 23:9 23:9 मार्कल 2:16; लकाल 5:30 * 23:9 23:9 23:29; 25:25; 26:31; 28:18 * 23:11 23:11 27:24 * 23:12 23:12 9:23;
 23:30 * 23:14 23:14 23:21

- 17 अस्के पोल् दरोगा साख्यान केथिसि, “वेग पेकान सीप्यकना मुक्यानगा ओम साख, वेग बातालो मति कबुर ततो ग अले,” इनजोर इतो ग.
- 18 अस्के ओग दरोगाल, सीप्यकना मुक्यानगा वेग पेकान ओतो ग. ओसि “माट दोहच तासतल ओग पोल् नाक केथिसि, वेग पेकान नियगा तता वेहते ग, वेग नियगा बातालो मति कबुर ततो ग अले,” इतो ग.
- 19 पया सीप्यकना मुक्याल ओग पेकाना कयदुन पोसि, बोरै इलवा जागातगा ओसि, “बाताल पोल्लो मन्हात अले, वेहा?” इनजोर ताल्हकतो ग.
- 20 अस्के ओग पेकाल इतो ग, “यहुदिराड पेदल्क जमा आसि, इद्रम विचर कीदुरः नाळि पोल् मामान ओसोवने तगवाड केवालोरगा तचि, ओसोवने ओन बेस ताल्हकना मन्हात इनजोर, नियगा अर्जि कीयनूर.
- 21 मति निमा ओरा पोल्लोतुन विस्वस कीस, मामान ओरगा लोहमा साख, रेंड वीसाहाकय एकवा मन्कलोर, पोल्नु हक्कवालेवा, गाटो-जावा तिनवल-उनवल, ओन हक्कवालेवा तितेके, देवळि माक लेटेनेन ईथि तेला इनजोर, किरिया कीतोर. ✨ अदिनेनाहक ओर मकिस केपिहते ग, इंजेक ओन हक्कलाह तथरे मन्हेतोर. ओन पंचतगा ओम्हट इनजोर, निमा उकुम ईयनदिने केपिहते ग,” इनजोर ओग पेकाल ओरा पोल्लोतुन सीप्यकना मुक्यान वेहते ग.
- 22 वेहतस्के सीप्यकना मुक्याल इतो ग, “निमा नाक मुनेन इव पोल्लोड वेहतिन, मति ओन वेहतन इनजोर बोने वेहमा बहा” इन्जि, ओग पेकान अगडाह लोहचीतो ग.
- सीप्यक पोल्नु पेलिक्स गुमसिनगा ओस्तोर
- 23 पया वेग मुक्याल इवूर दरोगालोरिन केथिस इतो ग. “पोल्नु सांगे दायलाह, रेंड नूहक सीप्यक, कोडाने उदिस अनवालो र मंड वीसाड दहा (70) मूल, ओसो रेंड नूहक गोकाड पोयवालोरीन तथर तासाट. ओर नक्का नव एणनेके केसरिया सहरते ✨ अनिर.
- 24 ओसो पोल्नुहक दायलाह, कोडाड तथर कीस तासाट. अविस्कने पेलिक्स गुमसिनगा ✨ पोल्नु सुकमते एव्हिह कीथिर,” इनजोर वेहते ग. †
- 25 वेहचि गुमसिहक सीटि वने रासतो ग. अद सीटटगा इद पोल्लो रासतद मता.
- 26 “नना कलोदियुस लूसियानन, गुमसि पेलिक्स महरज साख्वाहक सीटि रासलाह आतन, नीक जोहर.
- 27 नना पोल् इनवाल मन्कन नियगा लोहतलाह आतन. यहुदिर वेग मन्कन पोसि हक्कसोर मतो र, मति वेग रोमि मन्कल इनजोर नना केंजतस्के, ✨ सीप्यकना सांगे अगा अन्जि, ओरगडाहि वेन एहतन. ✨
- 28 व्हचि, वेना पोगोन ओर बेद पोल्लोता कसूर ओपतोर इनजोर पुनदलाह, ओराड तगवाड केवालोरगा ओतन. ✨
- 29 मति मावा रोमि कायदाता लेहका, जेलतगा तासना तेला, आयवेके हक्कना सिक्सा तेला, इद्रमा लायकता वेना लोप्पा बाताले कसूर दिसो. ✨ इव सबे ओराड अडोड-उतुर्कनाड कसूर तासतोर ✨ इनजोर, नना पुतन.
- 30 वेन बोरो यहुदिर हक्कलाह डाव तेंडटोर इनजोर, नाक एका आताहक, ✨ वेन चट्टिप नियगा लोहतन. पेलिक्स गुमसिना मुनेह वेनगा मनदव कसुरकिन तोहाट इनजोर, वेना पोगोन कसूर ओपवालोरीन वेहतन,” इन्जि अद सीटटगा रासतो ग.
- 31 अद्रमे पया नक्का, सीप्यक तमा मुक्याल वेहतप लेहका, पोल्नु नक्काडा-नकाने ओतोर. अनेक अनेके अतिपत्रि सहरते एवतोर. ‡
- 32 पया इमा दिया “पोल्नु, माट केसरिया सहरतगा ओयकोम” इनजोर, कोडानोर सीप्यक वेहते र. ओर इद्रम वेहतस्के, पिसतोर सीप्यक येसलेमता किलेतागा मलतोर.
- 33 कोडानोर सीप्यक केसरिया सहरते एवतोर, एवताहे गुमसिनगा सीटटुन ईसि, पोल्नु ओना मुनेह ततो र.
- 34 गुमसि सीटटुन अर्वताहे “निमा बेद पटोनिन” इनजोर पोल्नु ताल्हकतो ग. ताल्हकतस्के ओग किलिकिया पटटोग ✨ इनजोर एका आता.
- 35 एका आतस्के, “नीवा पोगोन कसूर वाटवालो र वातस्के, नीवा नेयम कीकन,” इनजोर इतो ग. पया पोल्नु बेरोग एपोद राजाल § पंडटद सर्करी लोतगा तास वेहचि, “वेना राका मन्हुट,” इनजोर गुमसि सीप्यकिन उकुम इतो ग.

24

गुमसिना मुनेह पोल्नुगा कसूरक वाटिहते र

- 1 पया एखड दियाड आनेके, अनन्या पर्माळ ✨ ओसो यहुदिराड उयतूर पेदल्कु, वेर तिरतुल् पेदिरतो ग वकिलिन पोसि, केसरिया सहरते वातो र. वासि पेलिक्स गुमसिना मुनेह, ✨ पोल्नु पोगोन कसूर तोहते र. ✨
- 2-3 पया पेलिक्स पोल्नु तता वेहते ग. तदस्के तिरतुल् वकिल ओना पोगोन इद्रम कसूर वाट बोटटोग इतेके, “ओ पेलिक्स महरज, निमा राजेम ताकिह कीयनस्केडाह, माट यहुदा पटटोरुम मुर्तिथ लळय आयवा मतोम. नीवाय तेल्वेतेनाहक, मावा जाततोर सुद्रम आसोर दास्तोर, तानेनाहकु नीक जोहर आथि. माट बेक अतेकाय, नीवा मयगा मनदव इद्र गुनमता अमेसा सीता कीह्नुमोम.
- 4 नना नीक वेल्लाडे पोल्लोड वेहच तिपल केवोन मति, नीवा गुनमते मावाड रेंड पोल्लोना अर्जतुन केजा.
- 5 वेग मन्कल जग्जा पुटिह केवाल, बूममेंड मन्वालो र सबेतोर यहुदिरा नडुम कोटोड पुटिह केवाल. ओसो वेग नासरिरा लागवद तुंगाता पेदामन्कल आंदोग. *
- 6 मावा मंदिरतुनकळ्ळोवो कीयलाह आसोर मतो ग, ✨ मति अद्रम केवाह माट वेन पोयतोम. [अस्के माट मावाड अडोना लेकाते वेन सिक्सा ईस मनेरोम.
- 7 मति सीप्यकना मुक्याल लूसियाल ✨ वासि, मयगडाहि वेन ऊंदिस ओतो ग. ✨
- 8 ओसि वेना पोगोन कसूर वाटटोरिन, नियगा वायलाह वेहते ग. †] इंजेके निमान वेन ताल्हकिस ऊळा, अस्के माट कसूरक वाटटव सबे पोल्लो ननिमा पुनदकिन,” इतो ग.
- 9 अस्के अगा वास मतो र यहुदिर वने वकिलनेह आसि, इव पोल्लोड निटमे इनजोर इद्रु.

पोल्नु तनाड पोल्लोड पेलिक्स गुमसिन वेहतहते ग

- ✨ 23:21 23:21 23:12,14 ✨ 23:23 23:23 8:40; 9:30; 10:1,24; 11:11; 12:19; 18:22; 21:8,16; 23:33; 25:1,4,6,13 ✨ 23:24 23:24 23:26,33; 24:1,3; 25:14 † 23:24 23:24 पेलिक्स येसु पुटटपया 52-60 वसनि यहुदा पटटा गुमसि मतो ग. ✨ 23:27 23:27 22:25-29 ✨ 23:27 23:27 21:32-36 ✨ 23:28 23:28 22:30 ✨ 23:29 23:29 23:9; 25:25; 26:31; 28:18 ✨ 23:29 23:29 18:15; 25:19 ✨ 23:30 23:30 23:19-21 ‡ 23:31 23:31 इद्रु जोक-जोक डेडा वीसा कोस्कना पन्चम आंद. ✨ 23:34 23:34 21:39; 22:3 § 23:35 23:35 येसु पुटटके ओग राजाल बेलेहेम नादेरोरिन तिल कीस मतो ग, वेगे बेरोग एपोद राजाल आंदोग. (मथ्याल अद्रय 2 ऊट्टुट) ✨ 24:1 24:1 23:2 ✨ 24:1 24:1 23:24 ✨ 24:1 24:1 25:1,15 ✨ 24:5 24:5 येसु नासेत नादे बेर्सिस मतो ग, अदिहक ओन विस्वस केजोर यहुदिर, येसुना विस्वसिरिन नासरिर इद्रु. ✨ 24:6 24:6 21:2:28 ✨ 24:7 24:7 23:26; 24:22 ✨ 24:7 24:7 21:33 † 24:8 24:8-8 अस्के माट मावाड अडोना लेकाते वेन सिक्सा ईस मनेरोम. मति सीप्यकना मुक्याल लूसियाल वासि, मयगडाहि वेन ऊंदिस ओतो ग. ओसि वेना पोगोन कसूर वाटटोरिन, नियगा वायलाह वेहते ग. वेल्लाडे पाळ्नाड मोदुल कायडहकना इद्रु पोल्लो वावो.

10 पया गुमसि पोलुन निमा वेहा इनजोर कय तोहतोग। अस्के पोल् इद्रम वेहतलाह बोटटोग इतेके, “महरज, निमा वेल्लाडे वर्साड, मावा यहदा पट्टागा नेयम कीसर मतिन इनजोर पुतन. अदिनेनाहक गिर्दति नना कसुरलेवोनन इन्जि तोहतहनन.

11 बारा दियाना मुने, नना देवुळतुन मोळकलाह येस्सलेमतगा अन्ज मतन. इद पोल्लो निटम इनजोर, निमा वने ताल्हकिस पुनदा परायकिन.

12 देवुळता पार्तनाताड लोहकनगा आयि, मंदिरतगा आयि, सहरतगा आयि, नना बोनाय संगे गिटोटोग आयनदिन वेर ऊळोर. ओसो लोक्कुरिन जमा कीसि, रोदा पोय्धिह कीयनदिन वने ऊळोर.*

13 नावा पोगोन वेर वाटटोर अव कसुकीनाड पोल्लोड निटमे इनजोर तोहतलाह, वेरगा साक्सि वने इले.*

14 “मति इद उंद पोल्लो नना कबुल आयहनन. बेद अगदुन वेर लाग्वा अगदा तुंगा इन्हतोर, अदे येसुसामिन विस्वस कीयनद आदे नना ताकिस, मावाड तादोर-बाबोरा देवुळतुन माळिहनन. मोसानाड अडोनगा, ओसो देवुळता कबुरतोर साङ्गमतगा रासतव सबे पोल्लोन माळिहनन.*

15 देवुळि उंद दिया हातोरगडाहि सेतेमतोरिन, लाग्बोरिन तेक्किह कीयगा इनजोर, वेर देवुळता पोगोन आसा तासतप लेहका, नना वने आसा तासिहनन.*

16 अदिहक देवुळता मुनेह आयि, लोक्कुरा मुनेह आयि, अमेसा जीवाताहि कसुरलेवप मन्जि, ताकलाह ऊळिहनन.*

17 “नना वेल्लाडे वर्साड येस्सलेम इलवा मतन, मति इंजेके मावा गरिब यहदि जाततोरनाहक, जमा कीतद दर्मम एक्किह कीयलाह,* ओसो मंदिरतगा देवुळतुहक मोक ईयलाहि, येस्सलेम वास मतन.

18 मंदिरतगा एडना रिबजतुन मारिह कीतापया, ओर नाक मंदिरतगा ऊळतोर.* अस्के अगा नावा संगे वेल्लाय मुल इलोर आसि, बातय रोदा वने इलो.*

19 मति आसिया पट्टोर उत्तूर यहदिर अगा वास मतोर, ओर रोदा पोयलाह बोटटोर.* नावा बातालाय तप मतेक अचोन, नयगा कसुर वाटलाहि ओर इगा वास मनेर.

20 अले वेर इगा नितोर वेहिर, येस्सलेमते तवाड केवालोर अद दिया नावा बाताल कसुर दोर्किह कीतोर.

21 आं ‘डोलतोर वने जीवा अरयह्तोर इनजोर, नना विस्वस कीताहकु, नाक पर्हकिस ऊळिहनिर अया!’ इनजोर इद उंद पोल्लोतुन मात्रम, निटमे ओरा मुनेह जोरते केयिस वेहतन,”* इनजोर पोल् इतोग.

22 पेलिक्स इतेके येसुसामिन विस्वस कीयनद पोल्लोतुन बेस कैजिस मतोग, अदिहक “सीपयकना मुक्याल लूसियाल” वातापया, नीवा पोल्लोता पर्यसल कीकन,” इनजोर वेहच मारिह कीतोग।

23 पया दरोगान इद्रम उकुम इतोग, “पोलुन दोहवालेवा जेलतगा तासा. ओसो ओना तोळतोर बातालाय ईयलाह वातेके, ओरिन रोमिह केमा,”* इनजोर इतोग।

पेलिक्सहकु दुससिलाहकु, येसुना कबुरि

24 उचुक दियाना पया, पेलिक्स तना मुते, यहदि आंचाळ दुससिलान पोस वातोग।‡ पया पोलुन केय लोहतोग, पोल् वातस्के येसु किस्तुन विस्वस कीयनद पोल्लोतुन, आळ इर्वर कैजिसोर मतेर।

25 अस्के देवुळता सेतेमते बेद्रम ताकना, मँदुदा उळ्बेतुन बेद्रम आब्रे कीयना,* देवुळ आक्रिते दुनियामेटोर नेयम बेद्रम कीयगा, इव पोल्लोन पोल् वेहतोग। पया इव पोल्लोड कैजिस, पेलिक्स पकाय रेयिस पोलुन इतोग, “इंजेके आस्ता, निमा अन, नाक पुर्सत दोर्कतेक, अचोन नीक केयकन” इनजोर, अन लोहतोग।

26 पोल् जेलतगडाह पेसलाह, कुस्कने नावा कयदे कोताड ईयनोग, इद्रम गुमसिना आसा वने मँदु,* अदिहक ऊक-ऊके ओन केयिस गोटिड कीदोग।

27 मति रँड वर्साड आनेके, पुर्कियुस पेस्तुस पेदिदितोग,* पेलिक्सना जागातगा गुमसि आतोग।§ पया पेलिक्स दायहपा, पोल् कसुरलेवोग इनजोर पुन्ज तेला, यहदिरिन गिर्दा कीयलाह,* पोलुन जेलतगडाह विस्वसाय अतोग।

25

कसुर राजानके दायलाहि पोलुना अर्जि

1 पेस्तुस गुमसि यहदा पट्टा केसरिया सहरते* एक्सि, मंड दियाना पया, अगडाह येस्सलेम सहरते अतोग।

2 अगा पेर्मालोर ओसो यहदिराड पेदल्कु ओनगा वासि, पोलुना पोगोन कसुर तासलाह आतोर.*

3 पोलुन नडुम अगदगान हक्कना मता,* अदिनेनाहक “मुर्बत कीसि पोलुन केसरियाताहि येस्सलेम लोहचीम, सायब” इनजोर, पेस्तुस गुमसिन अर्जि कीतोर।

4 अस्के गुमसि इतोग, “पोल् इंजेके केसरिया सहरता जेलते मन्हतोग. इंजेक उचुक दियाने, नना वने अगा दाकन.

5 अदिहक मिथगडाह मुक्या मन्कलोर नावा संगे वायिर! ओग मन्कना पोगोन बाताल कसुर मतेके, ओना कसुरतुन मटि तोहतकिर,” इतोग।

6 अद्रमे पया पेस्तुस गुमसि आट-दहा दियाना लेहका ओरा संगे मन्जि, येस्सलेमताहि केसरिया सहरते मत्तोग. अस्के ओना संगे, यहदिरा मुक्या मन्कलोर वने वातोर. इमा दिया नेयम कीयनद जागातगा उदिसि, पोलुन तता वेहतोग।

7 पोल् वातस्के, येस्सलेमताहि वातोर यहदिर पोलुना सर्ने निचि, ओना पोगोन वेल्लाडे बेराड कसुर्क वाटटोर.* मति अव कसुर्किन ओर करल कीया पराबोर.*

8 अस्के पोल् इतोग, “नना यहदिराड अडोन बळे केवोन, मंदिरतगा बाताले तप कबळ केवोन, ओसो रोम राजेमताकसुर राजाना अडम वने, बाताले पोल्लो वळ्ळकोन,” इतोग।*

* 24:12 24:12 24:18; 25:8 * 24:13 24:13 25:7 * 24:14 24:14 25:8; 26:4-7,22-23; 28:23 * 24:15 24:15 दानियेल 12:2; मथ्याल 25:46; योहन 5:28-29; 11:24; बळयिर 23:6-8; 26:6 * 24:16 24:16 23:1; 1 कुरित्तोर 10:32; 2 कुरित्तोर 1:12; 2 तिमाति 1:3; इब्रितोर 13:18 * 24:17 24:17 रोम सहरतोर 15:25-28; 1 कुरित्तोर 16:1-4; 2 कुरित्तोर 8:1-4; गलातितोर 2:10 * 24:18 24:18 21:26-28 * 24:18 24:18 24:12 * 24:19 24:19 21:27-28 * 24:21 24:21 23:6 * 24:22 24:22 23:26; 24:7 * 24:23 24:23 27:3; 28:16

‡ 24:24 24:24 इद दुससिलाह, मुने हातोग एरोद अग्रिया राजाना वीसा मयाळ अंदू. ओसो अदृयय 25 अगा बावाल दुसोग अग्रिया राजाना एलाळ अंदू. * 24:25 24:25 2 पत्र 1:6 * 24:26 24:26 24:17 * 24:27 24:27 25:1,4,9,12; 26:24-25,32 § 24:27 24:27 येसु पट्टापया 60-62 अरनि पेलिक्स गुमसिना जागाते, वेम पुर्कियुस पेस्तुस गुमसि आतोग. * 24:27 24:27 12:3; 25:9 * 25:1 25:1 8:40; 9:30; 10:1,24; 11:11; 12:19; 18:22; 21:8,16; 23:23,33; 25:4,6,13 * 25:2 25:2 24:1; 25:15 * 25:3 25:3 9:24; 20:3,19; 23:12-15 * 25:7 25:7 24:5-6 * 25:7 25:7 24:13

* 25:8 25:8 6:13; 21:27-28; 24:12; 28:17

9 पोल् अद्रम इतापया, यहूदिर गिर्दा आथिर इनजोर, * पेस्तुस पोलुन इतोग, “इव पोल्लोना नेयम, येस्सलेमतगा नावा मुनेह आथि इनजोर, निमा तथर महनिना?” * इतोग.

10 मति पोल् इतोग, “निमा कय्सर राजाना रोमि सर्करता अदिकरते नेयम कीय्हनिन. इंजेक रोम सर्करता कोरोटेटे नना नितन, अदिनेनाहक इगाने नावा नेयम आयना गावले. यहूदिराड अडोना बातालतुने बूळे केवोन इनजोर, निमा बेस पुतिन.

11 नना हक्कना सिक्सा लायकता कसुर कीतेके, डोललाह तथरे महनन. मति बेव पोल्लोना लोप्पा, वेर यहूदिर नावा पोगोन कसुर वाटलाह आतोर, अब पोल्लोड जेल मतेक, बोगो नाक वेरा कथदे पोस ईया पगवोग. (इंजेके इगा केसरियाते नावा नेयम आयवेके, नाकु रोम सहरतगालोहचीम.) अगाने कय्सर राजाना मुनेह, नावा नेयम आथि इनजोर अर्जि कीय्हनन, * साय्ब,” इतोग.*

12 पया पेस्तुस तनाड मंत्रिरा संगे वळ्हकिस “निमा कय्सर राजाना मुनेह नावा नेयम आथि इनजोर अर्जि कीतिन, ओनगान निमा दाकिन,” इनजोर पोलुन इतोग.*

अग्रिपा राजान, पोलुना लोप्पा, पेस्तुस वेहतहतोग

13 बेचोको दियाना पया बाताल आता इतेके, ऐटा पटटा गुमसि अग्रिपा राजाल, † तना एलाळि बेर्मिके बार अगा वातोर. वेर केसरिया सहरता, * पूनोग गुमसि पेस्तुसिन कलियलाहि वातोर.

14 एलाग इर्वर अगा वेल्लाडे दियाड मतोर. अद तकने पेस्तुस पोलुना नेयमता लोप्पा, अग्रिपा राजानु वेहतोग. “मुनेतोग गुमसि पेलिक्स बाताल कीतोग, ओवोग मन्कन इगान जेलते वाटिस अतोग.*

15 बेस्के नना येस्सलेमतगा मतन, अस्के अडोर पैर्मालोर ओसो यहूदिराड पेदलुकु, ओना पोगोन कसुर वाटिस, ‘वेग कसुर कीतोग, वेन्क हामुरता सिक्सा ईम’ इनजोर, नाक ताल्हकतोर.*

16 ताल्हकतस्के नना ओरिन इतन, ‘बेचानाह कसुर तोहवालोर मुनेह, कसुरतोग मन्कल निचि, तना कसुरता लोप्पा बयन एवोग, अचानाह ओन्क सिक्सा ईयना, अद्रमता रोम सर्करता उत्तर इले,’ इतन.*

17 अद्रम इतस्के, ओर यहूदिर इगा वातोर, वातस्के नना आल्सेम केवालेवा, इमा दिया नेयम कीयनद जागातगा उदतन. उदिसि, ओग पोल् इनवाल मन्कन, नावा मुनेह तता वेहतन.

18 ओना पोगोन कसुर वाटवालोर निचि, कसुरताड पोल्लोड वेहतोर. मति बेद्रम नना विचर कीस मतन, अद्रमता कसुरताड पोल्लोड वेर वेहोर.

19 मति ओर तमाय दर्मताड पोल्लोना लोप्पा, ओसो बोगो येसु पेदिरतोग मन्कना लोप्पा, वेर यहूदिर पोलुन कट्टला कीदुः. * वेग येसु डोलिसाय मति जीवात मन्हतोग, इद्रम पोलुना इनमूय मन्हता.

20 इद्रमताड पोल्लोन बेद्रम नेयम कीयनद इनजोर, नना एक्वेक आस मतन. अस्के ‘इव पोल्लोना नेयम येस्सलेमतगा बेस आयना इन्जि, निमा अगा दाकिना?’ इनजोर पोलुन इतन.*

21 इतस्के पोल् इतोग, ‘आथे, कय्सर राजानाये मुनेह, नावा नेयम आथि. * ओग नाक नेयम कीसीयनाह, नना जेलतगान मनदकन,’ इनजोर इतोग. अदिहक नना ओन कय्सर राजानगा लोहनाहजोग, जेलतगान मनेग इनजोर उकुम ईतन,” इतोग.

22 अस्के अग्रिपा राजाल पेस्तुसिन इतोग, “अले, ओग मन्कल वेहतनदिन, नना वेन केजकन,” इतोग. इतस्के पेस्तुस इतोग, “अले, अह इतेके नाळिय केजकिन,” इतोग.

पोलुन अग्रिपा राजाना मुनेह ततहतोर

23 अद्रमे पया इमा दिया, अग्रिपा राजाल, बेर्मिके, वेर एलाग इर्वर, * बेरा गिजुरते वातोर. वासि मीटिड कीयनद बेरा अरते ओळियतोर. सीपयकना मुन्यालोर ओसो सहरतोर साक्कर मन्कलोर अगा वातोर. अस्के “पोलुन पोस वाट” इनजोर, पेस्तुस उकुम इतस्के, पोलुन ततोर.

24 ततस्के पेस्तुस इतोग, “ओ अग्रिपा राजा ओसो इगा जमा आतोर लोक्कुरिर, वेग मन्कन ऊळलाह आतिर. येस्सलेमतगा वने, इगा वने, वेल्लाटोर यहूदिर नयगा वासि, वेना पोगोन कसुर वाटतोर. * वेन जीवात तासनाथो इनजोर केयतोर.*

25 नना इसि वेन हक्कना लेहकाडा, वेग बाताले कसुर केवोग इनजोर पुतन. * मति कय्सर राजाना मुनेह, नावा नेयम आथि इनजोर, वेग तनाय अर्जि कीतोग. अदिहक नना वेन रोम सहरते कय्सर राजानगा लोहतलाह विचर कीतन.*

26 मति वेन लोहनेके, नावा कय्सरसामिहक वेना कसुरता लोप्पा बाताल रासिस लोहतकन इनजोर, नना पुनोन. अदिहक मीट वेनाड केंजतापया, बेदाय पोल्लो नाक रासलाह दोर्कगा बहा इनजोर, इगा मीवा मुनेह वेन ततन. कासा इतेके नीवाड बुदिड ताल्हकिहनन, अग्रिपा राजानिन.

27 जेलते मतोग मन्कन, कय्सर राजानगा लोहनेके, ओग बाताल तप कीतोग इनजोर रासवालेवा, उदियदेबा लोहतनद ओप्पाया?” इतोग.

26

अग्रिपा राजाहकु पोल् तना साक्सि वेहतहतोग

(9:1-22; 22:3-16)

1 पया अग्रिपा राजाल पोलुन इतोग, “इंजेके नीवाड पोल्लोड वेहता पगयहननिन.” इतस्के पोल् (नना वळ्हकतलाह आतन इन्जि तोहतलाह), तना कय अहचि, इद्रम पोल्लोड वेहता बोटटोग इतेके,

2-3 “ए अग्रिपा राजानिन, यहूदिर नावा पोगोन वाटव कसुरताड पोल्लोना लोप्पा, नाक नीवा लेहकाडोग मन्कना मुनेह वेहतलाह अगा दोर्कता इतेके, नना नेंड पका गिर्दा आतन. अह इतेके मावा यहूदिरा मन्मुळतुन, ओसो मावाड अलग-अलग विचकिंन, निमा बेस पुतिन. * इंजेके नना वेहतनाड पोल्लोन, दया कीसि केंजा इनजोर, नीक जोहर कीय्हनन.

4 “मुने नावाय जाततोर नडुम मन्जि, अहे पया येस्सलेमते वने, उड्लस्केडाहि नावा मन्मुळ बेद्रम मता, इदिन वेल्लाटोर यहूदिर पुतोर.*

5 मावा यहूदिर दर्मताड अडोन, सबेदकाय पका नोमनद तुंगातोनन आंदन, इतेके परसिरा तुंगातोनन, इदिन यहूदिर बेस पुतोर. * इद पोल्लो निटम इनजोर तमा विचर मतेके, साक्सि ईथिर.

* 25:9 25:9 12:3; 24:27 * 25:9 25:9 25:20 * 25:11 25:11 25:21,25; 26:32; 28:19 * 25:11 25:11 पोल् रोमि मन्कल मताहक, ओनगा इद्रमता अर्जि कीयनद अदिकर मता. * 25:12 25:12 25:25; 27:1 † 25:13 25:13 बळथिर 12:1 वचनते मन्वाल एरोद अग्रिपाना मगि, वेग अग्रियाल आंतोग.

ओन राजाल इतेक तेला, रोम सहरते मन्वाल बेरोग कय्सर राजाल ओन्क अदिकर ईताहके, राजेम कीदोग. * 25:13 25:13 8:40; 25:1,4,6 * 25:14 25:14 24:27

* 25:15 25:15 25:2-3 * 25:16 25:16 25:4-5 * 25:19 25:19 18:15; 23:29 * 25:20 25:20 25:9 * 25:21 25:21

25:11,25; 26:32; 28:19 * 25:21 25:21 25:11-12 * 25:23 25:23 25:13; 26:30 * 25:24 25:24 25:2,7 * 25:24 25:24

22:22 * 25:25 25:25 लूकाल 23:4; बळथिर 23:9,29; 26:31; 28:18 * 25:25 25:25 25:11-12,21; 27:1 * 26:2-3 26:2-3 अग्रिपा

राजाहक, यहूदिरा मोल्लु पैर्गान मिलिह कीयनद अदिकर, रोम सर्करताहि ईतद मता. अदिहक यहूदिराड पोल्लोड बेस पुतोग बहे. * 26:4 26:4 गलातिर 1:13-14; मिलिपितोर

3:5-6 * 26:5 26:5 22:3; 23:6-8; गलातिर 1:13-14; मिलिपितोर 3:5

6 इंजेक इसि इद्रम आता इतेके, देवुळि मावाड तादोर-बाबोरिहक मुनेन बेद पोल्लो विळिसस मता, * अदे पोल्लो निटम आयगा इन्जि, नना आसा तासतन, * तासताहके नावा नेयम आस्ता.

7 देवुळ इदे पोल्लोटुन निटम कीयनद आसाते, मावाड बारा कृळिनोर इस्त्रयेल लोकर, देवुळतुन नका पिळ्विळ, पियल-पोळद मोळकसोर, पोल्लो विळसतदिन अद निटम कीयगाये इनजोर, माळसोरिन केपिहोर. * ओ राजा, नना वने अद्रमे आसा तासतन, * इदिना लोपाया यहुदिर नावा पोगोन कसुर वाटोर.

8 देवुळि हातोरिन जीवा अर्हतनद पोल्लोटुन * नना पोकर कीसोर म्हनन, इदिन मीट बाराहक नमविर?

9 “नना वने मुने अद्रमे, नासरेत नाटोगे येसुन विस्वस केवालोरिन, पका तिपल कीयना इनजोर, विचर कीसोर मतन. *

10 पया नना अद्रमे येसुलेमतगा कीतन. सामिना वेल्लाटोर मन्कलोरिन जेलते वाटलाहि, नना पेर्मातोरगडाहि अदिकर ताल्हकिस जेलते वाटटन. * तग्वाड केवालोर ओरिन हक्कना सिक्सा इयंहावा, ओरिन हक्काट इनजोर इंदन. *

11 बेगा बेगा देवुळता पारंताताड लोहक मताड, अगा बेचानाह किर्स्तुनोर येसुन पास्कोर, अचानाह नना ओरिन पका सिक्सा कीदन. ओसो यहुदिरा ब्रमतुहक अबर मतव सहर्कनगा वने अन्जि, ओरिन तिपल कीदन, * अचोन ओरा पोगोन ओड आंदन. *

12 “अद्रमे उंद देवा, पेर्मातोर नाक दमिस्क सहरते, येसुनाड विस्वसिरिन पोयतलाह, अन इनजोर वेहचि, अद कवळतुन कीयलाहि अदिकर इतोर. अस्के नना अनजोर मतन.

13 अनेके नेक निच मता, अस्के पोगोटाहि पोळ्दता वेहचतुहकाय एक्वा दीचतद वेहच, नावा ओसो नावा तोळतोर पोगोन, सर्ने वेहच अरतदिन ऊळतन.

14 अद वेहच अरतस्के, माट सबेटोरम नेल देळ्ळ अरतोम. अरतस्के नना उंद आल्का इन्जि पोल्लोते * इद्रम केजतन इतेके, ‘ए सोलु, निमा नाक बाराहक तिपल कीयलाह आतिन? कोदा त्तिरतुन लाता इतेक बेद्रम गडिहता,† (अद्रमलेहका नावा पोल्लोटुन अडम आसोर मतेके,) निमान ओरम आयकिन,’ इता.

15 पया ‘सामि निमा बोनिन आदिन?’ इनजोर नना इतन. अस्के ओग इतोग, ‘निमा बोन तिपल कीयलाह आतिन, ओगे येसुन आंदन.

16 अले तेदिस मिल्म, बह इतेके निमा नाक ऊळतद पोल्लोटुनु, ओसो नीक तोहतकन अव पोल्लोनु, लोकरिहक वेहतलाह नावा सेवक इनजोर, नीक इंजेक निल्पिह कीयनन.

17 यहुदिरा ओसो यहुदि आयवोरगा नीक लोहतनन. नीक बाताले आयवाह, ओरा कयदाहि पिसिह कीकन.

18 ओरिन ईकळताहि देवुळता वेहचतगा वायनदु, * देयमदीपाता लावताहि देवुळतेक वायनदु, अगा तोहलाह नीक लोहतनन. ओर नाक विस्वस कीतेके, ओरा पापमता मापि आयगा, अहे देवुळ आचतोर लोकरा संगे ओरिहक जागा दोर्कगा,† इनजोर इतोग.

पोलु तना सेवाता पोल्लोटुन वेहतह्तोग

19 “अद्रमे अग्रिपा राजा, पोगोटाहि देवुळि नाक तोहतद लोकाते वेहतदिन बेस केंजिसि, येसु नाक इतद उकुमतुन माळतन.

20 अदिहक मुने दमिस्क सहरतोर यहुदिरिहकु, * पया येसुलेमतोर यहुदिरिहकु, * पया पूरा यहुदिरा ब्रमतगा ओसो यहुदि आयवोरिहक इका * ‘पापमता आगादाहि मल्सि देवुळतगा वाट, * वासि माट मलतोम इन्जि, बेसताड कबस्क कीस तोहाट’ * इनजोर, इद पोल्लोटुन पोकर कीसोर मतन.

21 इदिनाहके उदुर यहुदिर नाक मदिरतगा पोसि हक्कलाह आसोर मतोर. *

22 मति नैड एवनाह देवुळि नाक तोळ इता, अदिहक उडूलोर-बेरोर सबेटोरिहक साक्सि इयलाह आतन. देवुळता कबुरास ओसो मोसा मुय्तोना साङ्गम, (येसुसामि बाताल कीयनोग इन्जि,) मुनेन वेहच मतोर. अद साङ्गमतुन विळिसस, नना बेदे वेहो.

23 अद साङ्गम बाताल वेहतहता इतेके, ‘देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल किर्स्तु तिपल आस डोलनोग. * डोलिसि ओसोवने डोलतोरगडाहि सबेटोरिहक मुने जीवा अर्सि, * ओगे यहुदिरिहक, यहुदि आयवोरिहक, बेसतल कबुरता वेहच तोहवाल आयनोग’ * इनजोर, साङ्गमते रासतद मन्हता,† इनजोर पोलु इतोग.

पोलु अग्रिपा राजाना बुदतुन मिळ्ळतलाह ऊळिह्तोग

24 इद्रम पोलु तना बयन वेहतहगा, पेस्तुस इतोग, “ए पोलु, निमा कोन बय्माड आतिन डा! * पका कागयतिन अदिहक पिसाड आतिन बहे,† इनजोर जोरते केयतोग.

25 अस्के पोलु इतोग, “आयो पेस्तुस महरज, नना पिसानन आयोन, सेतेमतुन बेसता बुदते वेहतलाह आतन.

26 इव पोल्लोड बोगे पुनवाह आत्व आयोड इन्जि, अग्रिपा राजाल वने इव पोल्लोन बेस पुतोग, * इद्रम नाक आसा मन्हता. अदिहक मुर्तिय रेयवालेवा, ओना मुनेह वेहतलाह आतन.

27 ओ अग्रिपा राजानिन, निमा बाताल इहनिन? देवुळता कबुरातोर मुने रासतव पोल्लोन विस्वस कीयननिना, केविन? निमा विस्वस कीयननिन इनजोर, नना पुतन,† इतोग.

28 अस्के अग्रिपा राजाल पोलुन इतोग, “गळिकहके नाक किर्स्तुना विस्वसि कीयलाहि ऊळिहनिन अय?”

29 इतस्के पोलु इतोग, “गळिकहक आयि, वेल्लाय जोमतुहक आयि, सिरप निमान आयो, इंजेके इगा नावा पोल्लोटुन केंजतोर सबेटोर, इव गोल्लकने दोहवप मन्जि, नावा लोहका येसु किर्स्तुना विस्वसि आयिर इनजोर, देवुळतुन अर्जि कीहहनन,† इतोग.

30 पोलु इद्रम इतापया राजाल, गुमसि, बेर्निके, ओसो ओरा संगे उदिस मतोर सबेटोर तेदतोर.

31 तेदिस अग्दाह अबर अन्जि, तमतमा इद्रम वळ्ळकलाह आतोर, “वेन हक्कना इलवेक जेलते वाटना लायकता, बाताले वेग कसुर केवोग,† इतोर. *

32 अग्रिपा राजाल पेस्तुसिन इतोग, “कय्मर राजाना मुनेह नावा नेयम आयि इनजोर, वेग नीक अर्जि केवेक अचोन, * वेन विळिसनाह आस मनालि,† इतोग.

* 26:6 26:6 13:32; रोम सहरतो 1:2; 4:13; 9:4 * 26:6 26:6 24:15; 28:20 * 26:7 26:7 पिलिपितोर 3:10-11 * 26:7 26:7 24:15; 28:20 * 26:8 26:8 23:6-8; 24:15 * 26:9 26:9 गलातितोर 1:13; 1 तिमोति 1:13 * 26:10 26:10 8:3; 9:1-2,13 * 26:10 26:10 7:58; 8:1; 22:20 * 26:11 26:9-11 पिलिपितोर 3:6 * 26:11 26:11 मत्थ्याल 10:17; बळयिरे 22:19 * 26:14 26:14 21:40 † 26:14 26:14 युनामिरे बोगाध, बेदे तेल्ला पोल्लो वेहतहके, केंजबोन इद्रम इंदर. * 26:18 26:18 योहन 1:5; 2 कुरिततोर 4:4,6; इपिसुसतोर 5:8; कुलुसितोर 1:12-13; 1 तिसलुनितोर 5:5; 1 व्हु 2:9 * 26:20 26:20 9:19-22 * 26:20 26:20 9:26-29; 22:17-20 * 26:20 26:20 9:15; 13:46 * 26:20 26:20 3:19 * 26:20 26:20 मत्थ्याल 3:8; लुकाल 3:8 * 26:21 26:21 21:27-28,30-31 * 26:23 26:22-23 मत्थ्याल 26:24; लुकाल 24:25-27,44-46; योहन 5:39; बळयिरे 3:18,24; 10:43; 13:27,39; 17:3; 28:23; 1 कुरिततोर 15:3-4 * 26:23 26:23 1 कुरिततोर 15:20,23; कुलुसितोर 1:18; तोहचीवत पोल्लोड 1:5 * 26:23 26:23 यशायाह 42:6; 49:6; लुकाल 2:29-32; 2 कुरिततोर 4:4 * 26:24 26:24 1 कुरिततोर 4:10 * 26:26 26:26 26:2-3 * 26:31 26:31 23:9,29; 25:25; 28:18 * 26:32 26:32 25:11,21,25; 28:19 * 26:32 26:32 28:18

27

पोलू ओडाते रोम सहरतके दायलाह पेसिहंतोग

1 पया अग्दाहि माकु ओडाते इतालिया पट्टे^० लोहतलाह, गुमसि विचर कीतोग. ^{*} अदिनेनाहक सायबालोर बाताल कीतोर इतेके, पोल्ना संगे जेलतगा मतोर उय्तरिन, यूलियुस पेदिरतोग दरोगाना कयदे विळिससीतोर. वेग यूलियुस इतेके, कयसर राजाना लळयमुडोग आंदोग।

2 माट आसिया पट्टा अद्रमुतियुम सहरताहि वातद ओडातगा उदतोग. अद ओडा आसिया पट्टा कचूल मतव सहर्कनगा दायलाह, पेसिस माता. मफिदुनिया पट्टा तिसलुनि सहरतोग अरिस्तरकुस^० वने, मावा संगे वातोग. (पया केसरिया सहरताहि) पेसतोग।

3 इमा दिया सिदोन सहरतगा^० एवतोग. अगा एवतस्के यूलियुस दरोगाल पोल्नु गूम तोहचि, ^{*} “वेना गेततोर वेना पिसवगतुहक बाताल गावले इतेके ईय्तिर.” इनजोर, ओगु “अन नीवा गेततोरगा अन्ज वाय” इन्जि, वेन दायलाह इतोग।

4 पया माट सिदोन सहरताह पेसनेके, मावा मुनेहतेनाह पका वळय वासोरें मंदु, अदिनेनाहक कुपस तोगदे^० कमि वळय वायनद बाजेतुहक, ओडातुन वगहवालोर पेहतोर.

5 पया किलिकिया^० ओसो पंपलिया^० पट्टा कचूल अन्जि, लुसिया पट्टा मूरा इनदनद सहरतगा रेगतोग.*

6 अगा सिक्ंदरिया सहरताहि वासि, इतालिया पट्टके दायलाह पेसनद^० दुषा ओडातुन, माक ओयवाल दरोगाल ऊळतोग।† अस्के माक तानगा उदलाह वेहतोग।

7 वळय मावा मुनेहतेनाह वासोरें मंदु, अदिनेनाहक माक तिपल आंदु, मति जम्ने-जम्ने अनेके वेल्लाडे दियाने, आसिया पट्टा कनिदुस सहरता एरे एवतोग. वळय माक दिग्ने दायलाह एवाहकु, करेते तोग-देसेमता^० अबर बाजेतुहक अतोग. बाराहक इतेके आनाह पका वळय वायो आंदु, अनेक अनेके सलमोने सहरतुन वीळतोग।

8 वीळनेके, अद तोगदा कचूल-कचूल अनेके, तिपलते मावा ओडातुन, “बेसतल ओडा रेव” इनदनद जागातगा एवतोग. अग्दाहि लासेया सहर ऐन मता.

9 अगा मनेक मनेके वेल्लाडे दियाना पया, पापमताह एडना पोल्वाता दिया वने मारिस मता.‡ अद पोल्वाता दिया मारतापया, समदुरतगा दोकाड वासोरें मंदु. § अदिहक पोल् ओरिन इद्रम इतोग:

10 “इके केंजाट! इग्दाह पेसतल इतेके, माट पका तिपल आयकल इनजोर, नाक तेळियलाह आता. सिरप ओडातगा मनदनद माले आयो, मति ओडा वने बूटेम आयगा, ओसो माट वने डोलकल बहे,” इतोग।

11 मति पोल् इतद पोल्लोतुन दरोगाल केंजवालेवा, ओडा पंडवाना ओसो ओडाता माल्काना पोल्लोतुन केंजतोग. केजिसि माट इग्दाहि पेसकल इतोग.*

12 इद्र जागा इईमते मनदलाह अचोन बेस इले इन्जि, वेल्लाटोर विचर कीस इतोर, “माट इग्दाह पेसिसि, बेचोन जल्दि एव्या पायहनल, अचोन जल्दि इदे देसेमता पिनिक्स सहरतगा एविसि रोमतेके, बेस आयगा,” इतोर. अग्दा ओडा रेव, पोळद अरयनद बाजेताहि वायनद वळयता अडम मता.* अदिहक अगा इईमतस्के रोमलाह, बाताले तिपल इले आसि.

समदुरतगा दूद वाया बोटटा

13 पया पोळद पेसनद अंगुमता तिनळ बाजेतेनाहि, वळय जम्ने-जम्ने वानेके “माट बाताल विचर कीतल, अद्रमलेहकान आयलाह आता” इन्जि, ओडातुन गिलिपेह कीयनद कचतुन तेहचि, करेते देसेमताये^० दडकचूल, ओडातुन ओयलाह अस मतोर।

14 पया अबर अन्जि गळक मनेके, तोगदेनाहि पोळद पेसनद अंगुमता दावळ बाजेतेनाहि बेरा वळय-दूद तेदता.†

15 अद पका बेरा दूदि मावा मुनेहतेनाह वांदु, अदिहक ओडातुन पंडु पागवोम. पया माट ओरम आसि, इजेक वळये ओयि इतोग।

16 अनेक अनेके कल्लोदा पेदिरता तोगदा कचूल एवतोग. ताना कमि वळय वायनद बाजेतुहक पेससोर मतोग. अस्के कोनि पकाय तिपलते मावा बेरा ओडाता पेके दोहतद उडुला ओडातुन लेहचि, तान पोगोन गुंज पागतोग.‡

17 गुजिस मावा ओडातगा वाटटोग. पया वेल्लाडे आर्यडाड कीसि, ओडातगा उदतोर पकाय तिपलते तान आदर ईयलाह, इळतेनाह बेस दोहतोर. पया (इद्रमलेहका दूदि ओडातुन ओसोर मनेके,) सुरतिस इनदनद पका दोकाता उस्कोतगा, § ओडा एगिसि मुळ्दगा बहा इनजोर रेयतोग. रेयिसि, ओडाता बेदो सामनतुन रेहतोर. अदिहक वळय बेके पांदु, अकेने ओडा जम्ने-जम्ने अंदु.

18 वळयतेनाहक पका जोरते लच्छाड वांदुड, अदिनेनाहक ओडा मुळ्दगा बहा इन्जि, इमा दिया ओडातगा मतद वेल्लाय मादुन, लोकर एतगा अमिसि सीया बोटटोर.*

19 रेंद दियाना पया वेर ओडा वगहवालोर वने, तमाडे कचकेने ओडातुन वगहतनद वेल्लाय सामनतुन एतगा अमिसि सीतोर.

20 माकु वेल्लाडे दियाड पोळद, उकाड दिसोड, ओसो दूदते पका लच्छाड वांदुड. अदिहक इजेक मावा ओडा वने मुळ्दगा, माट पिसोम आयकोम इन्जि, मावा आसातगा आसा इले अस मता.

21 ओडातगा मतोर वेल्लाडे दियाड, गाटो तिनदा वसवाहक उपसिय मतोर. अस्के पोल् ओरा नडुम निचि इतोग, “इके केंजाट! नावा पोल्लो केंजिसि, करेते देसेमताहि पेसवेके बेस आस मनालि. ^{*} माट इचोन तिपल आयवल आवेलल, ओसो लुस्कन वने आयो आवालि.

22 मति इजेक दीरा पोस मन्हुट, मयग्दाहि ओवोग वन डोलोग आयनोग; मति ओडा मात्रम बूटेम आयगा।

23 बेद देवुळ नाक पोयता, बेद देवुळतुन नना मालिहनन, अदे नावा देवुळि नका तना देवुळतुन लोहचि, ^{*} इद कबुर नाक वेहता:

* 27:1 27:1 18:2; 27:6 * 27:1 27:1 25:12,25 * 27:2 27:2 19:29; 20:4; कुलसितोर 4:10; मिलेनोम 24 * 27:3 27:3 मख्याल 11:21 * 27:3 27:3 27:43 * 27:4 27:4 11:19; 13:4; 21:3 * 27:5 27:5 6:9; 15:23,41; 21:39; 22:3; 23:34; गलातितोर 1:21 * 27:5

27:5 13:13 * 27:5 27:5 सिदोन सहरताहि ओडाते मूरा सहरते दायलाह, 10-15 दियगळ दल्लिदुड. * 27:6 27:6 28:10-11 † 27:6 27:6 सिक्ंदरिया सहर मिसर देसेमते मता. अद देसेमताहि वेल्लाडे ओडाड, अनमता मादुन पोसि, दुग्दाड देसेहकनेके अंदु. * 27:7 27:7 2:9-11; 27:12-13,21; तीतुस 1:5,12 ‡ 27:9

27:9 यहुदि लोकर वर्सातुहक उंद दिया उपस कीदु, अद दियातुन पापमताहि एडना पोल्वातिया इद्रु. (लेख्यवस्था 16:29-31; 23:27-29; गिनती 29:7 ऊळाट.) § 27:9 27:9 अद समदूते इईमताड दियाणे, बेरा-बेरा दूद वायनेनाहकु, ओडाते दायना पका दोकाता पनम आंदु, अदिहके इईमतस्केडाड कमसेकम मंड वेलाड, अगा ओडाड मुतिय ताकोड. * 27:11

27:10-11 27:21 * 27:12 27:12 अद जागातगा ओग्दाड मिलाहि, रेंद बेसताड कसा मूलाड मताड. * 27:13 27:13 2:9-11; 27:7,21; तीतुस 1:5,12 † 27:14 27:14 अद वळय दूदतुन “शरकुलिन” इनजोर इंदु. ‡ 27:16 27:16 वेल्लाटोर उदिस दायनद बेरा ओडा मता. अद ओडा मुळ्दनेके, उडुला ओडातगा उदिस पेसलाहि,

उंद उडुला ओडातुन, ताना पोला तेला इलवेक पेके तेला दोहच तासिद्रु. पोगोटा चित्र ऊळाट. § 27:17 27:17 लिबुवा देसेमकचुल समदुरतगा, पका बेरा उस्को जमा आंदु, अगा वेल्लाडे ओडाड बूटेम आंदु. * 27:18 27:18 योनाल 1:5; बळशिर 27:38 * 27:21 27:21 27:10-11 * 27:23 27:23 5:19; 8:26; 10:3; 12:7,23

24 'पोलु! मुर्तिय रेयमा, बाराहक इतेके कयसर राजाना मुनेह नीकु नितनाय मन्हता.* देवुळि तना दयाते, नीवा संगे ओडाते मनवालोरो सबेटोरिन वने पिसिह कीयगा,^{७१} इनजोर इता.

25 अदिहक मीट बेस दीरा पोयन्हट्ट, देवुळि नाक बेद्रम वेहता, अद्रमे आयागाये इनजोर, नना विस्वस कीतन.

26 मति माट इतेके, बेदाय तोगदा उस्कोतगा अन्ज, बराबर एककत्त,^{७२} इनजोर इतो.

27 दूंद वासिरे रेंड वारस्क आस मताड, मति वळय माक विळसवालेवा, अदे अद्रिया समदुरतगा तिर्हचोरने मता. नडुमनग्का आस मता, अस्के ऊळाट माट इजेक बेदो देसेमता एरे एवयलाह आतल बहे इनजोर, ओडातुन वऱहवालोरो पुतोर.

28 पया वेर, इगा बेचोवेलाह कसा मन्हता इनजोर, एतुन लोदिस ऊळलाह, उंद नोडेते कचतुन दोहचि, तान एतगा विळसतोर. विळसनेके नूटा वीसा (120) कुटाड मता. ओसो उचुन अबर अन्जि लोदनेके, सिरप नालुड वीसाड दहा (90) कुटाड मता.*

29 बेराड-बेराड आद बंडानगा ओडा दलगागा बहा इनजोर ओर रेयतोर. अदिहक ओडातुन आब्रे कीयलाह, रोमिह कीयनव नालुड कचिन ओडाता पेके दोहचि एतगा रेहतोर. रेहचि बेस्के पडवियतगा इनजोर, अग ऊळसोरने मतोर.

30 ओडातुन वऱहवालोरो ओडाताह वितलाहि "माट मुनेहता बाजेताड वने रोमिह कीयनाड कचिड रेहचीयन्होम" इनजोर नाळेह कीसि, अगा मतद उडूला ओडातुन^{७३} तेंडिस, एतगा रेहचोर मतोर.

31 रेहनेके पोलु दोगान ओसो सीपय्किन इतो, "वेर वऱहवालोरो ओडातगा मनवेके, मीट वने पिसिवि आयकिर."

32 इतस्के सीपय्क उडूला ओडातुन दोहतव नोडेन देहचि, अद ओडातुन एतगा अर्हचीतोर.

33 पडवियना वेला, पोलु ओडातगा मतोरिन इतो, "अले मीट जावा उन्हट्ट. दूंद वायनद विळसो इनजोर, केपिस-केपिस रेंड वारस्क आताड. मीट इचोक दियाड बाताले तिनविर.

34 मीट तितेकेन पिसकिर इन्जि, नना मीकु अर्जि कीयन्हन. इगा मतोररडाहि, बोना उंद तलाता केत वने बूळेम आयो आयागा," इतो.

35 इन्जि तना सबेटोरा मुनेह आरतुन पोसि, देवुळतुन जोहर कीतो. कीसि आरतुन किळ्ळच, तिनदलाह बोटटोग.

36 इदिन ऊळिसि, सबेटोरा जीवातुहक दीरा वाता.^{७४} पया ओर वने तिनदा बोटटोर.

37 (माट सबेटोरोम कलियिसि ओडातगा 276 इचवोम लोकुरोम मतोम.)

38 पोटामेंड तिन्जि, ओडाता मोतातुन अल्को कीयलाहि, अगा मतव पिसतव कतम गोहकिन, समदुरतगा अगिसीतोर.^{७५}

पोलु उदतद ओडा विरियिहता

39 पया पडवियतस्के, ओरिहक बेदो देसेम दिसता. ओर इद बेद देसेम इनजोर पुनोर, मति ओरिहक समदुरता उंद कसा मूला दिसता; कसा मूलातगा ओडातुन रोमिह कीयलाह बेसता दडि मता. ओडातुन अद दडटेक तेला ओसि, निल्पिह कीतेक बेस आयागा इनजोर विचर कीतोर.

40 अदिहक ओडातुन रोमिह कीयनव कचिन लेहचि,^{७६} अविस्किन समदुरतगा विळिसस इतोर. ओसो ओडा उकुस्किन दोहवव नोडेन लेहतोर. पया वळय ओडातुन दडटेके ओयि इनजोर, ओडातगा मुनेह मतद गेंदितुन वेर पोगोन तऱहचि, ओडातुन दडटेके ओयलाह वऱहन्दुर.

41 मति बेगा रेंड समदूक कलियिहताड, अद्रमता किंडटगा ओडा अता. अस्के एता लोप्पा मतद उस्को पर्वतगा, ओडाता मुनेहता मूंदोग इळ्ळा बाजेतेनाहि दुर्दुर अन्ज रोमता, मुर्तिय मेल्लियो. अस्के ओडाता पेकेडेनाह वायनाड लचकाने, अद ओडा विरियिलाह आता.

42 अस्के ओडातगा मतोर कसुरतोर नार्स वितनुर इनजोर, सीपय्क ओरिन हळ्कलाह विचर कीतोर.^{७७}

43 मति दोगाल पोलुन पिसिह कीयना विचरतेनाहक, माट अह केवल इनजोर, सीपय्किन रोमिह कीतो.^{७८} पया ओडातगा मतोरिन इद्रम उकुम इतो, "बोर नारता पुनवि, ओरिरे चदिपेट ओडाताहि डेहकिस नारसोर, दडटगा एवस मन्हट्ट.

44 बोर नारता पुनवि, ओरिरे ओडाताड बलानगाय, इलवेक बातानगाय, उदिस पेसाद," इतो. इद्रमलेहका सबेटोरोम सुकमतेन, एतगडाह पलते दडटगा एवतोम.^{७९}

28

पोलु माल्टा तोगदे एवयहतोर

1 माट दडटगा एवतस्के अगडोरिन कलियिसि, इद माल्टा इनदनद तोगि^{८०} इनजोर पुतोम.

2 अद नाटेनोर मन्कलोर माक बेस गुलम तोहतोर. ओर बेद्रम कीतोर, पेग वांदु अदिहक इडम पोस मता, अस्के किस आगलाह, मयेनाहक किस पोतिह कीसि, माक बेस उदिह कीतोर.

3 पया पोलु एर्कमेंड वक्किड गुम कीसि, किसतगा तचि तोरियसोर मतोग. अस्के किस तेगताहकु, वक्क तोलातगडाहि उंद वीसमता तरस पेसाता. पेसिस पोलुना कयदुन कस्केस ऊर्सता.

4 नाटेनोर पोलुना कयदगा तरसि ऊर्सतदिन ऊळतोर, ऊळिसि ओर तमतमा इद्रम इतोर, "वेग बोनो निटम हळ्कतो, अदिहक समदुरताहि पिसिस वातेकाय, नेयम कीयनद पेनु वेन जीवात मनदलाह एवो," इतोर.

5 मति पोलु अद तरसतुन किसतगा सायिस इतो. तरस कस्केसाय मति, ओन्क वीसम तऱडो.^{८१}

6 वेर बार ओना मेंदूल तोयिस डोलनोग, इलवेके उंदियदेवा नेल अर्सि डोलनोग इनजोर, नाटेनोर ऊळसोर मतोर. अद्रम वेल्लाय जोम ऊळतोर, मति पोलुहक बाताले आयो. अदिहक पया अद्रमता तमा विचरतुन बटूले कीसि, वेग कौन पेन आंदोग इनजोर, इनदा बोटटोर.^{८२}

7 पया अद तोगदा गाताल पुबलियुस पेदिरतोना बूमि अगा एरेन मता. ओगु माक तना लोन ओतो. ओरिसि मूंड दियाड गाटो ईसि बेस-नेहना ऊळतो.

8 ओना तपेहक दंड पोस विळसवाये मता, ओसो नेतुर पोटा वने दाल्यिस मता. अस्के पोलु ओन ऊळलाह, लोप्पा अन्जि, तना कयदुन ओना तलापोगोन तासतो. तासिस देवुळतुन पार्तना कीसि, ओन सत्रे कीतो.^{८३}

9 इद्रम आतस्के, अद तोगदोर बोर बोर बेमरतोर मतोर, ओर वने पोलुनगा वातोर. पया पोलु पार्तना कीतस्के, ओर वने सत्रेम आतोर.

10-11 नाटेनोर माक पका कदर ईसि, इनम वने इतोर.

* 27:24 27:24 23:11 * 27:24 27:24 27:44 * 27:26 27:26 27:41; 28:1 * 27:28 27:28 हिदीते पुरसा इन्जि रासतद मन्हता, उदि पुरसा झेके जोक-जोक आरुड कुटाड इतेके, बारामेंड लेहका अस्तता. * 27:30 27:30 27:16 * 27:36 27:33-36 रोम सऱहतोर 12:8 * 27:38 27:38 योनाल 1:5; बळयिर 27:18 † 27:38 27:38 ओडाता मोतातुन क्मि कीतेके, अद इचुन पोगोन तेलसोर अन्जि, दडटगा एवयगा बहे इनजोर, ओर अह कीतोर. * 27:40 27:40 27:29 * 27:42 27:42 12:19; 16:27 * 27:43 27:43 27:3 * 27:44 27:44 27:22,34 * 28:1 28:1 27:26 * 28:5 28:5 मार्कल 16:18 * 28:6 28:6 14:11-13 * 28:8 28:8 मत्थ्याल 9:18; मार्कल 5:23; 6:5; 16:18

पोलुर माल्टा तोगदाहि रोम सहरते दास्तोर

माट अद तोगदागा मंड नेलाड मतोम. पया सिक्दरिया सहरताहि वास मतद ओडाते अगडाहि पेसतोम. * इईमताड दियाड मारनाहि, अद ओडा माल्टा तोगदागा रोमिस माता. (ताना मुनेहता तलातागा एमोह पेक्कना सीना माता.) * पया माट अगडाहि ओडाते पेसतस्के, अग्दे माक बाताल बाताल गावले आस्ताड, अविस्किन नाटेनोर ओडातागा तचि वाटोर.

12 अद ओडाते सुरकुस सहरते एव्बि, अगा मंड दियाड मतोम.

13 पया मावा ओडा अगडाह पेसता, पेसतस्के दडटून तिरियिसि, इतालिया पटटा रेगियुम सहरते एवतोम. ओसो इमा दिया पोव्ड पेसनद अंगुमाता तिनळ बाजेतनाह वळ्य वाता. अस्के ओडा अगडाहि पेसिस, दुग्गा दिया माट पुतियुलि सहरते एवतोम.

14 एवतस्के माट कतमतोरोग ओडाताहि रेगतोम. रेगिसि माट विस्वसिरोम अद सहरता विस्वसिरिन कलियतोम. ओर मावा संगे वारममेंड मन्हट्ट इनजोर इतोर. अदिहक ओरा संगे वारममेंड बार मन्जि, अगडाहि ओसो रोम सहरता अगादुन पोयतोम.

15 रोम सहरतोर विस्वसिर, मयगा वायलाह आतोर इनजोर केजतोर. अदिनेनाहक उयतुर मन्कलोर माक कलियलाह, अपियुस बजर एवनाह वास मतोर; उयतुर मंड गोटस्क इनदनद नाग एवनाह वास मतोर. † ओरिन ऊळिसि पोलु गिर्दा आतोग, देवुळतून जोहर कीतोग.

16 पया माट रोम सहरते एवतोम. एवतस्के (दरोगाल पोलुन जेलते तासवा, उद लोते तासतोम.) अद लोतगा ओग वगोगे मंदोग, ओसो ओना पहरातुहक ओर्वोगी सीपय वने मतोग.

रोम सहरतोर यहुदिरिहक, येसुना बेसता कबुर

17 मंड दियाना पया बाताल आता इतेके, पोलु अग्दोर यहुदि मोदुल मन्कलोरिन तनगा केयतोग, केयिसि इद्रम इतोग, “मावोरिर, नना मावा यहुदि मन्कलोरिन बाताले केवोन. * ओसो मावाड तादोर-बाबोर वेहताड अडोन वने देहोन. * तेला मति येस्सलेमतगा वेल्लाटोर यहुदिर नाक पोसि, रोमि सीपयकना कयदगा इतोर.

18 पया रोमि सायबालोर नावा नेयम कीतोर, अस्के नाक हक्कना लेहकाडा बातय कसुर इले इनजोर पुतोर. * अदिहक नाक विळिसिस ईयलाह आस मतोर. *

19 मति यहुदिर वेन विळसना आयो इनजोर, गुमसिन कयर कीदुर. अदिहक कयसर राजाना मुनेह नावा नेयम आयि इनजोर, नाकु अर्जि कीयाय पोयता. * मति नना नावा जाततोर कसुर तोहतना इनजोर, इद्रमा अर्जि केवोन.

20 मावा इग्ग्येल मन्कलोर बोन आसा कीसोर मतोर, ओनाये सेवा कीयनेनाहक, नाक इव गोल्स्कने दोहतोर. * इदिनेनाहके इव पोल्लोन मीवा संगे कलियिस वेहतलाह, मीक कबुर लोहच मतन, ” इनजोर पोलु इतोग.

21 अस्के ओर मोदुल मन्कलोर इतोर, “मति माक यहुदा पटटोरगडाहि नीवा लोप्पा बेदे सीटि दोर्को. अगडाहि वावालोर यहुदिर वने, नीवा लोप्पा बातय कबुर तवोर, ओसो नीवा बेदे कसुर वने वेहोर.

22 मति निमा बेद तुंगाते महनिन, तान सबे देसेहकना लोकुर विस्द कीस्तोर * इनजोर, माट पुतोमे. अदिहक निमा माक बाताल वेहतना मन्हता, तान माट केजकोम, ” इनजोर इतोर.

23 पया ओर पलाना दिया नियगा केंजलाह माट वायकोम इनजोर, वेहच अतोर. अद्रमे पया अद वेहच मतद दियाते, वेल्लाटोर यहुदिर ओना लोन वातोर. वातस्के पोलु सकरताहि नुर्ये आनाहि, ओरिन देवुळि बेद्रम मन्कलोरगा राजेम कीयलाह आता, अदिन वेहतोग. * अद्रमे मोसानाड अडोना साह्रमते, ओसो देवुळता कबुरतोर साह्रमते रासतपु, येसुये (देवुळ लोहतोग किस्तु राजाल आंदोग, ओने विस्वस कीयना इनजोर,) साक्सि वेहतोग. * इद्रमलेहका पोलु ओरिन येसुना कबुर तेळियिह कीस वेहतोग.

24 पया उयतुर मन्कलोर ओग वेहतद पोल्लो सेतेमे बहे इन्जि इंदुर, उयतुर बारा नमोर आंदुर.

25 पया ओर ओर्विनाड-ओर्विहक पोल्लोड अरवाहकु, ओना लोताहि पेससोर मतोर. ओर पेसिहपा, पोलु ओरिहक उंद पोल्लोतून वेहतोग, “देवुळता कबुरतोग यसयाना तोडटे, देवुळता जीवा मीवा तादोर-बाबोरिन उंद सेतेमता पोल्लो वेहच मात, * यसयान इद्रम वेहता.

26 † ए यसया, इग्ग्येल मन्कलोरगा अन्जि, इद्रम वेहा इतेके, “मीट नितम केंजसोर मनदकिर, मति मीक तेळियो आयगा.

मीट ऊळसोर मनदकिर, मति पुनविर आयकिर.

27 बाराहक इतेके, देवुळता पोल्लो तेळियलाह, वेरा बुद गळस आता.

तमाड केव्कने केनकेनेन केंजिहतोर,

ओसो ऊळवाह कौडान पिहतलाह आतोर.

अद्रम केवेक कोनि, तमाड कौडान सेतेमतून ऊळेर,

तमाड केव्कने नावाड केजेर, तमा बुदते पुनेर,

पुन्जि नयके मलस वावेर, अस्के नना वेरिन बेस केवेनेन, ”

इनजोर वेहा' *

इता.

28 इंजेके नावा पोल्लोतून केजाट! देवुळि मन्कलोरिन पिसिह कीयनद कबुरतून, (मीट यहुदिरिन पास्कतिर. अदिहक अद कबुरतून) यहुदि आयवोरगा लोहता, ओर तान केंजनु, * इदिन पुन्ज मन्हट्ट, ” इनजोर पोलु इतोग. [

29 ओग इद्रम इतापया, यहुदिर तमतमा पका गिटोटोर ओसोर, अगडाहि अतोर.] ‡

30 अद्रमे पया पोलु रोम सहरते पूरा रेंड वर्साड किरयता लोतगा मनेके, ओना लोन बोर बोर कलियलाह वांदुर, ओरिन लोप्पा ओसि, बेस गुनमते ऊळिंदोग.

* 28:10-11 28:10-11 27:6 * 28:10-11 28:10-11 ओडातोर माक राका कीयनव इनजोर, जेयुस पेनाता एमोह पेकोरा बोमातून तासिस मतोर. † 28:15

28:15 अपियुस बजेताहि रोम सहर डेडा वीसा एयुड (35) कोसक माता. ओसो मंड गोटस्क इनदनद नाटेनाहि रोम सहर वीसा आहड (26) कोसक माता. * 28:17 28:17 25:8

* 28:17 28:17 6:14 * 28:18 28:18 23:29; 25:25; 26:31 * 28:18 28:18 26:32 * 28:19 28:19 25:11,21,25; 26:32

* 28:20 28:20 26:6,7 * 28:22 28:22 1 पृ 2:12; 3:16; 4:14,16 * 28:23 28:23 1:3; 19:8; 20:25; 23:11; 28:31 * 28:23

28:23 लकाल 24:27,44-46; योहन 5:39; 12:41; बळथिर 3:18,24; 13:27; 17:3; 26:22-23 * 28:25 28:25 इक्वितोर 3:7 * 28:27 28:27 27

यशायाह 6:9-10; मत्थाल 13:14-15; मार्कल 4:12; लकाल 8:10; योहन 12:40 * 28:28 28:28 यशायाह 42:6; 49:6; 60:3; लकाल 2:29-32; बळथिर 9:15;

13:46; 18:6; 22:21; 26:20; रोम सहरते 11:11 * 28:29 28:29 वेलाडे मोदुल कायेइहकने इद वचन इते.

31 ओसो बोन्के रेयवालेवा, दीराते देवुळि मन्कलोरगा राजेम कीयनद पोल्लोतुन लोकुरिहक वेहन्दोग. ✧ ओसो किस्तु येसुसामिनाड पोल्लोन वेदे एकुळलेवा कागहन्दोग. ✧

रोम सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

येसु डोलिसि ओसो जीवा अरत्के, जोक-जोक 30 वर्साना पया, पोल् कुरित सहरते मतो. अस्के येसु किर्स्तुना बेसता कबुरतुन, सबेटोर लोकरिहक वेहतलाहि, पोल् मुचाकेपाहे जेकताड देसेहकने तिरियसोर मतो. अद तकने तना मुने बेस्केन अनवद, रोम सहरते दायलाह, विचर कीस मतो.

पोल् इद सीट्टुन, रोम सहरतोर विस्वसिरेहक बाराहक रासतो ग इलेके, पोल् मतद कुरित सहरता बाजेताड नाहकनके, सेवाता कबळ मारिह कीतो. ओसो वेल्लाडे वर्सानाहि, रोम सहरते दायलाह विचर कीदो. अदिनेनाहक रोम सहरता अबरता बाजेता इस्पानिया देसेम दायहपा, रोम सहरतोर विस्वसिरेन कलियिस, रेंड-मंड दियाड ओरा संगे मनदना मता; ओरा संगे मन्जि, पोल्हकु ओसो ओर विस्वसिरेहकु, देवळता बर्कतता गिर्दा दोर्कंगा इन्जि, ओना आसा मता. पया ओग अडाह दायहपा, पयनमतुहक गर्ज अरयनद ओर इयनुर इनजोर, पोल्ना आसा मता. अदिहके पोल् इद सीट्टुन, अडोर विस्वसिरेहक रासतो.

ओसो इद सीट्टे देवळि बेद्रम लोकरिन पिसिह कीस्ता इन्जि, पोल् बेस-नेहना वेहतहतो. देवळता सेतेमि इव एयुड पोल्लोना दिसिहता: (1) मन्कलोर पापमता नेयम कीयनदिना (1:18—3:23); (2) पापि मन्कलोरिन किर्स्तुना मेटे, सेतेमतोर कीयनदिना (3:23—5:21); (3) देवळता जीवाता तोळ्ते, मन्कलोरिन तमा पापमता लावताहि विळिसह कीयनदिना (6-8); (4) तनाय विचरते मन्कलोरिन आचनदिना (9-11); (5) विस्वसिरा बदलेम आतद ताकमुळता (12-15). देवळता सेतेमता लोप्पाडाड इव पोल्लोड काह्रतलाह, पोल् इद सीट्टुन रासतो. रोम सहरतोर विस्वसिरा उय्तर यहूदि जातोर मंदूर. देवळि जात-कुलमतुन ऊळवालेवा, किर्स्तुना पोगोन विस्वस कीताहके, सबे जातिनोर विस्वसिरा पिसिह कीस्ता इन्जि पोल् काह्रतो. अदिहके यहूदिर आथि, दुसाड जातिनोर आथि, सबेटोर विस्वसिर गूनमते ऐगन मनदना इन्जि पोल् वेहतहतो.

मुनेता पोल्लो

1 नना पोल्नुन, येसु किर्स्तुना कय इळन मनवानन;* ओना बळयि आयलाह देवळि नाक आचता.* तना बेसता कबुर वेहतलाह नाक एगिह कीता.*

2 अद कबुर निटम आयगा इन्जि, देवळि वेल्लाय मुने तना कबुरतोर मेटे, पोल्लो विळिसस मता,* अद माकु पवित्र साङ्गमताग दोर्किहता.*

3-4 अद बेसता कबुर इलेके, निटम देवळता मगि, मावा सामि येसु किर्स्तुना पोल्लो आंदु, मन्कना इसबते, ओगु दाचिद राजाना कूळते पुट वातो.* मति देवळता पवित्र जीवा बार, तना लावते ओन हामुरतगाहि जीवा अर्हता, अह कीसि ओग देवळता मगि आंदो ग इन्जि तोहता.*

5 सबे जातिनोर ओना पोल्लोतुन विस्वस कीसि, ओनाड केंजिर,* अह कीसि ओना पेदिरतुन मान इथि इनजोर, देवळि येसुना मेटे, नाक ओना बळयि आयलाहि देव्या ईता.* इव सबे पोल्लोड मीट इतेके पुहनिरे.

6-7 रोम सहरतगा मनबालोर सबेटोर विस्वसिरा! येसु किर्स्तुना पवित्र मन्कलोर आयलाहि, देवळि सबे जातिनाहि लोकरिन केयता.* अहे अद मुडगा, देवळि मीक वने जीवा कीसि, कलियिह कीता. मावा देवळबाबानाहि ओसो किर्स्तु येसुसामिनाहि, मीक सुकमि, देव्या दोर्कि.*

रोम सहरतोर विस्वसिरिन ऊळलाह, पोल्ना विचर

8 नना इद वेहतलाह आतन: मीट येसुन विस्वस कीतद पोल्लोतुन, पूरा दुनियामेटोर लोकर केंजोर.* अदिहक मीट येसु किर्स्तुना लोकर आतिर इनजोर, मावा देवळतुन जोहर कीयनन.*

9-10 देवळता ममाना बेसता कबुरतुन पोकर कीसोर, नना पूरा जीवाताहि ताना सेवा कीयनन. नना देवळतुन पार्तना कीयहपा, ऊक-ऊके मीवा सीता कीयनन इनजोर,* देवळिये साक्सि मन्हता. ओसो “ए देवळबाबा, नीवा विचर मतेके, रोम सहरतोर विस्वसिराग दायलाह, इद मल्का तेला नाक आ दोर्कि!” इनजोर, इह वने पार्तना कीयनन.*

11 बाराहक इलेके, नावा सेवाता मेटे, मीक देवळता जीवाताहि बुद दोर्किसि, मीवा विस्वस बेस मेकना इन्जि, नना मियगा वायलाह ऊळिहनन.

12 इतेके नना मीवा संगे मनदकन अस्के, मीवा विस्वसतुन ऊळिस, नना गिर्दा आयकन. अहे नावा विस्वसतुन ऊळिस मीट वने गिर्दा आयकिर. (इद्रम माट ऐगेने गिर्दा आयकल.)

13 यहूदि आयवोरिन बेसता कबुरतुन वेहचि, उय्तरिन विस्वसते ततन. अद्रमे मियगडोर उय्तर मन्कलोरिन वने, विस्वसते ततकन इनजोर, मियगा ऊक-ऊके वायलाह ऊळिदन, मावोरि;* मति इचानाह बेदाय अडम आसोर मता.* इद पोल्लोतुन मीट पुनदना इनजोर, नना वेहतलाह आतन.

14 सर्कर मन्कलोर आथि, गेळा-माळतोर आथि, कगायतोर आथि, कगायवोर आथि, सबेटोरिहक किर्स्तुना बेसता कबुरतुन एव्हिह कीयनद मोता, नावा पोगोन मन्हता.*

15 अदिनेनाहक मीक रोम सहरतोरिहक वने, बेसता कबुरतुन वेहतलाह नावा गिर्दा मन्हता.

16 मुने यहूदिरिन,* पया यहूदि आयवोरिन, किर्स्तुन विस्वस केवालोर सबेटोरिन पिसिह कीयलाहि, इद कबुरतगा देवळता लाव मन्हता.* अदिनेनाहक नना दीराते इदिन वेहतलाह पेके-मुने आयोन.*

17 देवळि बेद्रम मन्कलोरिन तना लेहका सेतेमतोर कीसीस्ता इनजोर, इद कबुर वेहतहता.* सुस्ताहि मारंगा एवनाह, अद पोल्लो विस्वसता लोप्पाडाडोय* देवळता साङ्गमते वेहतत: बोर देवळतुन विस्वस कीसि सेतेमतोर आयलाह ऊळिहहोर, ओर पिससुर,* इनजोर रासतद मन्हता.

पापम केवालोरिन देवळ ओड कीस्ता

* 1:1 1:1 गलातितोर 1:10; तीतुस 1:1-4 * 1:1 1:1 बळयि 14:3; 1 कुरिततोर 1:1; 9:1; 2 कुरिततोर 1:1; गलातितोर 1:1; इपिसुस्तोर 1:1; कुलुसितोर 1:1-2; 2 तिमीति 1:1-2 * 1:1 1:1 बळयि 9:15; 13:2; गलातितोर 1:15-16 * 1:2 1:2 लुकाल 1:69-70; रोम सहरतोर 3:21-23; 16:26 * 1:2 1:2 पोल् वेहतव इव पोल्लोड, पूरा सीट्टे पया दोर्किहताड. * 1:3-4 1:3-4 मथ्याल 1:1; रोम सहरतोर 9:5; गलातितोर 4:4; 1 तिमीति 2:5 * 1:3-4 1:3-4 मथ्याल 4:3; मार्कल 1:1; 2 कुरिततोर 13:4 * 1:5 1:5 16:26 * 1:5 1:5 बळयि 9:15; रोम सहरतोर 15:18-19 * 1:6-7 1:6-7 यहूदाल 1; तोहचीतव पोल्लोड 17:14 * 1:6-7 1:6-7 1 कुरिततोर 1:3; 2 कुरिततोर 1:2; गलातितोर 1:3; इपिसुस्तोर 1:2; कुलुसितोर 1:1-2; 1 तिसलुनितोर 1:1; 2 तिसलुनितोर 1:1-2; 1 तिमीति 1:2; 2 तिमीति 1:1-2; तीतुस 1:1-4; पिलेमोन 3; 2 पत्र 1:2; 2 येहन 3; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5 * 1:8 1:8 1 तिसलुनितोर 1:8 * 1:8 1:8 1 कुरिततोर 1:4; इपिसुस्तोर 1:15-16; 5:20; पिलिपितोर 1:3-5; कुलुसितोर 1:3-5; 1 तिसलुनितोर 1:2-3; 2:13; 2 तिसलुनितोर 1:3 * 1:9-10 1:8-10 इपिसुस्तोर 1:16; 2 तिमीति 1:3; पिलेमोन 4-5 * 1:9-10 1:9-10 15:23,32 * 1:13 1:13 बळयि 19:21 * 1:13 1:13 15:22-23 * 1:14 1:14 1 कुरिततोर 9:16 * 1:16 1:16 बळयि 3:26; रोम सहरतोर 2:9 * 1:16 1:16 1 कुरिततोर 1:18,24 * 1:16 1:16 मार्कल 8:38; 2 तिमीति 1:8,12 * 1:17 1:17 2 कुरिततोर 3:9 * 1:17 1:17 3:21-23; 9:30; पिलिपितोर 3:9 * 1:17 1:17 हबक्कुक 2:4; गलातितोर 3:11; इब्रितोर 10:38

18 (किस्नुना बेसता कबुर सबेटोरिहके गर्ज मन्हता.) बह इतेके, देवुळतुन सीता केवोर लागवोर बह कीस्तोर, तमा लागवा बुदने सेतेमतुन मिसिहतोर. अद्रमतोर पोगोन देवुळि पका ओड आसि, देवुळदीपताह तना सिक्सा अर्हचीयगा इन्जि, तोहतलाह आता.*

19 बाराहक इतेके, देवुळता लोप्पाडाड पोल्लोड ओरिहक पोळ्क्ने दिसिहताड. देवुळिये ओरिहक इव पोल्लोड बेस-नेहना पुन्पिह कीता.*

20 इतेके देवुळ पंडटव सबेटव, बम पुटटस्केडाहि लोक्ुरिहक दिसिहताड. देवुळता बेस्केन मारवद लावु, ताना बुदि, इद मन्कलोरिहक दिसवेक तेला, देवुळ पंडटविन ऊळतेके, इव पोल्लोड ओरिहक बेस-नेहना पुनदनाह आस्ताड.* अदिनेनाहक देवुळतुन पुनोम इनजोर, ओर इंजेक इनदा पगवोर.*

21-22 ओर तान पुतोर निटमे, मति अद देवुळि इनजोर मानेम आयोर. ओसो देवुळ माक बेस ऊळिहता इनजोर, तान जोहर वने केवोर. मति (देवुळि इद्रमता, अद्रमता इनजोर,) उगसताड विचर्क कीयलाह आतोर. माट बुदतोराम, तेल्वतोराम इन्हतोर, मति बुदलेवोर आतोर.* ओर बुदलेवोर जीवातगा, गंगा पोयतप लेहका आता.*

23 अमेसा मनदद देवुळतुन, निमान बेरा डीसातोनिन इनजोर मोळ्कना वाटो, रेंड दियाड मनवालोर मन्कलोरा, पिटेना, जन्वर्कना, तरस्कना लेहकाडाड बोमाड पंडटोर; ओसो अविस्किन पेन्क इनजोर मोळ्किहतोर.*

24-26 देवुळिये अमेसा-अमेसातुहक जोहर कीयना लायकता मन्हता, इंगो निटमे! मति ओर सबेटविन पंडटद देवुळतुन माळवा, देवुळ पुटिह कीतविन माळिहतोर. अह कीसि, देवुळता सेतेमता अगदून विळिससि, जोलता अगदून पोयतोर.*

अदिनेनाहक ओर ओर्विहक-ओर्वीग तमाड मैट्रुस्केन लजालेवा करबताड कबस्क कीयि, ओर्विहक-ओर्वीग साय्यालोरा लेहका आसि, विचर वातप लेहका कीयि इनजोर, देवुळि ओरिन विळिससीता.* बह इतेके वेल्लाडे आस्क वने, आळ इवूर उजतप लेहका, दुमाड आस्कना सगे उंजिहताड.

27 अद्रमे वेल्लाटोर कोयतोर वने, मुतेस्क ततना विळिससि, आळ इवूर उजतप लेहका, लजालेवा दुसोर कोयतोर सगे उंजिहतोर. इद्रमतोर आस्क-कोयतोर तमा कीतव लावाड कबस्कना इसबते, देवुळ इयनद सिक्सातुन दोर्किह कीस्तोर.*

28 ओरिहक देवुळतुन सीता कीयलाह, मुर्तिय विचर वावो. अदिनेनाहक ओरा बुद करबता मनि, ओप्पवव कबस्क कीयि इनजोर, देवुळि ओरिन विळिससीता.*

29-30 अदिनेनाहक ओर अमेसा सवे लागवाड कबस्क कीस्तोर, कोटल कीस्तोर, दुसोरिन कौडा कीस्तोर, हाक्किहतोर, कृदिड दास्तोर,* नाळेह कीस्तोर, जळाड पुटिह कीस्तोर, देवुळता अडम मन्हतोर, पका पोगयिहतोर, लागवाड आर्याड पुटिह कीसोरिन मन्हतोर, तलोग-तपेराड पोल्लोड केंजोर.* ओराड जीवाड लालस, मोदीप, पोगाडेड, कृळसा, इविस्केने निंदिस मन्हताड.*

31 ओर बुदलेवोर, नाळेह केवालोर, जीवा केवोर, जीवा लोपवोर.*

32 देवुळता अडो मतपु, इद्रमतोर हामरता सिक्साता लायक मन्हतोर इनजोर, वेर तमा पुतोर.* पुन्जाय मति तमाये अद्रम ताकिहतोर. ओसो अद्रम ताकवालोरीन बेसतोर इनजोर वने गिर्दा आस्तोर.

2

देवुळि लोक्ुरा नेयम कीयगा

1 दुसोर मन्कलोर इद्रमताड लागवाड कबस्क कीस्तोर इनजोर, बोर-बोर दुसोराराड कसुर्क तोहतहतोर.* ओरगडाह ओर्वीग-ओर्वीग मन्कन, इंजेक वेहतलाह आतन; निमा वने अवे लावाड कबस्क केविना? बेद्रम निमा ओराड कसुर्क तोहतलाह आतन, अद्रमलेहकाने निमा नीवाड वने कसुकिन तोहतलाह आतन.* अदिनेनाहक देवुळता मुनेह, नना कसुरलेवोनन इनदा पगविन.

2 ऊळा, बोर लोक्ुर इद्रमताड लागवाड कबस्क कीस्तोर, ओरिन देवुळि सेतेमते नेयम कीसि सिक्सा ईस्ता इनजोर, माट पुतल.

3 निमा लागवाड कबस्क केवालोराराड कसुकिन तोहतलाह आतन, मति अवे कबस्क निमा वने कीयलाह आतन. इतेके देवुळि नेयम कीयहपा, नना पिहट अरयकन इनजोर, बेद्रम इहनिन?

4 देवुळि नीक बेचोन गुलम तोहतहता, उंदिय देबा नीक सिक्सा एवो, मति निमा तानेके मिळन्दलाहि, अद नीक केपिहता.* इव पोल्लोना निमा सीता केविना? केंजा, देवुळता गुलमताड उळिसि, नीवा पापमतुन विळिससि, नीक देवुळतेके वाया पोयहता.

5 मति निमा इतेके कैगम आसि, पापमता अगदाहि मलवोन इहनिन.* देवुळि तना ओडतुन उंद दिया तोहता. अस्के ताना सेतेमता नेयमतुन, सबेटोर ऊळसुर.* नेंड निमा ताना पोल्लोतुन केंजविन इतेके, अद दिया नीवा सिक्सातुन बेसिह कीयना लेहकान आतन.

6 बह इतेके, ओर्वीग-ओर्वीग मन्कनाड कबस्किन उळिसि, देवुळि ओना नेयम कीयगा.*

7 बोर मन्कलोर ओरम आयवा, बेसताड कबस्क कीसि,* देवुळतगडाहे मान, कदर,* अमेसाता पिसमुळ दोर्किह कीयलाह ऊळिहतोर, ओरिहक देवुळि अमेसाता पिसमुळ ईयगा.*

8 बोर बार तमेनाहके कदर पहीकिहतोर,* सेतेमतुन केंजोर, मति लागवाड पोल्लोड केंजिहतोर,* ओरा पोगोन देवुळ ओड आसि, पका सिक्सा ईयगा.*

9 लागवाड कबस्क कीसोर अनवालोरिहक, देवुळि पका सिक्सा ईयगा. मुने यहुदिरिहक ईयगा,* ओरा सगे यहुदि आयवोरिहक वने.

10 मति बेसताड कबस्क कीसोर अनवालोरिहक बार मान, कदर, सकम ईयगा; मुने यहुदिरिहक ईयगा, ओरा सगे यहुदि आयवोरिहक वने.

11 बह इतेके, देवुळि बोने मोकम ऊळिस नेयम केवो.*

* 1:18 1:18 5:9; इपिसुतोर 2:3; 5:6; कृत्सितोर 3:6 * 1:19 1:19 बळयि 14:17; 17:24-29; रोम सहरतोर 2:14-15 * 1:20 1:19-20 10:18

* 1:20 1:20 अर्यथा 12:7-9; देवुळताड पाटाड 19:1-6; विर्मयाह 5:21-22 * 1:21-22 1:21-22 विर्मयाह 10:14; 1 कुरिततोर 1:20 * 1:21-22

1:21-22 2 राजा 17:15; विर्मयाह 2:5; इपिसुतोर 4:17-18 * 1:23 1:23 व्यवस्थाविवरण 4:16-18; देवुळताड पाटाड 106:20; विर्मयाह 2:11; बळयि 17:29

* 1:24-26 1:24-26 यशायाह 44:20; विर्मयाह 10:14; 13:25; 16:19 * 1:24-26 1:24-26 इपिसुतोर 4:19; 1 तिसलुनितोर 4:5 * 1:27 1:27

लैव्यवस्था 18:22; 20:13; 1 कुरिततोर 6:9 * 1:28 1:28 2 तिसलुनितोर 2:11 * 1:29-30 1:29-30 2 कुरिततोर 12:20 * 1:29-30 1:29-30

2 तिमोति 3:2 * 1:29-30 1:29-30 तीसुत 3:3 * 1:31 1:31 2 तिमोति 3:3 * 1:32 1:32 6:21-22 * 2:1 2:1 1 कुरिततोर 4:5 * 2:1

2:1 2 शम्सुल 12:5-7; मर्यादा 7:1; लूकाल 6:37 * 2:4 2:4 पिसमुळि 34:6; रोम सहरतोर 3:25-26; 9:22; 11:22; इपिसुतोर 1:7; 2:7; 1 तिमोति 1:16; तीसुत

3:4-5; 1 पृ 3:20; 2 पृ 3:9,15 * 2:5 2:5 तोहचीतव पोल्लोड 2:21 * 2:5 2:5 2 कुरिततोर 5:10; यहुदाल 6 * 2:6 2:6 देवुळताड पाटाड 62:12;

मर्यादा 16:27 * 2:7 2:7 लूकाल 8:15; इब्रितोर 10:36 * 2:7 2:7 इब्रितोर 2:7; 1 पृ 1:7 * 2:7 2:7 मर्यादा 25:46 * 2:8 2:8 2 कुरिततोर

12:20; गलातितोर 5:19-21; पिलिपितोर 1:15-17; 2:3; याकूब 3:14,16 * 2:8 2:8 2 तिसलुनितोर 2:12 * 2:8 2:8 2 तिसलुनितोर 1:8 * 2:9 2:9

1:16 * 2:11 2:11 व्यवस्थाविवरण 10:17; बळयि 10:34; रोम सहरतोर 9:14

12-13 इतेके मोसानाड अडोड पुन्ज, पापम कीतोर सबेटोर यहूदिरिहक, अवे अडोड वेहतपु, देवुळ सिक्सा ईयगा. ✱ बाराहक इतेके, सिरप अडोड केंजवालोर मन्कलोरिन देवुळि सेतेमतोर इतो. अडोड वेहतप ताकवालोरिने, सेतेमतोर इन्हता. ✱ अहे मोसानाड अडोड पुनवोर यहूदि आयवोरिन वने, ओरा पापमतेनाहक देवुळि सिक्सा ईयगा.

14-15 बाराहक इतेके, ओर तमाय बुदते अडोड वेहतप कीतोर. अस्के ओर मोसानाड अडोन पुनवेकाय, आपुना जीवातगा अव अडोन तासतप लेहका मन्हतोर. मोसानाड अडोना लेहकाडाड पोल्लोड, ओरा जीवातगा रासिस मन्हताड इनजोर, ओर तोहतहता. ✱ ओरा जीवातगा मनदनव अडोना इम्बते, ओर कीयनाड कबस्क सेतेमताडा, इलवेक लागवाडा इनजोर, ओराड विचक वेहतहताड. ✱

16 इव सबे पोल्लोड बेस्के आयनुड इतेके, नना पोकर कीयनद बेसता कबुरता इसबते, देवुळता अदिकरते येसु किरुतुं उद दिया लोकरा नेयम कीयनोगा अस्के. ओरा जीवातगा मकतव पोल्लोन पुन्जि, ओरा नेयम कीयनोग. ✱

यहूदिरिगा अडोड मन्जाय, अह ताकोर

17 इजेके मियगडाहि उयतुर यहूदिरोग इह्निर. ओसो मयगा मोसानाड अडोड मन्हताड, माटे देवुळता लोकरोग, (अदिहक माक देवुळताहि सिक्सा दोर्का) इनजोर, मीट पोगयिह्निर. ✱

18 मोसानाड अडोड कगायताहक, देवुळता विचर मतपु बेदम ताकना, ओसो बेसतल अगि बेदु इनजोर, मीट पुतिर.

19 निटमे तोववोरिन देवुळता आ ताहवालोरोग, ईकळते ताकवालोरिहक वेहच एवालोरोग इनजोर, मीट इह्निर. ✱

20 मोसानाड अडोड माकु पूरा तेव्व ईस्ताड, सेतेम तोहतहताड इनजोर, माटु तेळियवोरिन काहवालोरोग, देवुळतुन पुनवोरा गस्रोग इनजोर, मीट इह्निर.

21 मति बेद मीट दुसोरिन काहहतह्निर, अद मीट कुद बाराहक कगायविर? ✱ कलनद आयो इनजोर दुसोरिन वेहतह्निर, मति मीट कुद बाराहक कलिह्निर?

22 साय्याल कबळ केमाट इनजोर दुसोरिन काहहतह्निर, मति मीट कुद बाराहक साय्याल कबळ कीयह्निर? पेन-बोमान लागोड इनजोर इह्निर, मति अविस्कनाड रावुळकनगा मनदनद सामनतुन बाराहक कलिस ओयह्निर? ✱

23 मयगा देवुळताड अडोड मन्हताड इनजोर, मीट पोगयिह्निर. ✱ मति अवे अडोन माळवा, बाराहक देवुळता बदनम कीयह्निर? ✱

24 देवुळता साङ्गम मीवा लोप्पा करल वेहतहता: यहूदि आयवोरमन्कलोर मीक उळिसि देवुळतुन पास्किह्नोर. ✱

25 मीट मोसानाड अडोड वेहतप ताकतिर इतेके, मीट निटम देवुळता मन्कलोरि आतिर, मीवा डायना रिवज कीतदिना पायदा मन्हता. ✱ मति मीट अव अडोड माळवेके, डायना रिवजता बाताल पायदा? ✱

26 अद्रमे डायना रिवज केवोर यहूदि आयवोस, अडोड वेहतप ताकतेके, ओर वने देवुळता लोकरगा कलियनुर, ✱ कलियिसि डायना रिवज कीतेपे आयनुर. ✱

27 अद्रमतोर मीवा पोगोन कसुर बातनुर. बह इतेके मीट डायना रिवज कीतिर, ओसो मोसाल रासतव अडोड मियगा मन्हताड, मति अव अडोन मीट माळविर. ✱

28 नना इद्रम बाराहक इह्नन इतेके, सिरप यहूदि जातते पुटोड, पोग-पोगोन मेंदुलते डायना रिवज कीतो, निटम यहूदि मन्कलोर (इतेके देवुळता मन्कलोर) आयोर. ✱

29 निटम यहूदि मन्कल आयना इतेके, जीवाता पोल्लो आंदु, निटमता डायना रिवज कीयनद इतेके, रासतव अडोन नोमनद आयो. मति देवुळतुहक विचर बायनद डायना रिवज इद आंदु: इतेके देवुळता जीवा मन्कना जीवाता पाळना बुदतुन डाडिसि पोहचीस्ता. ✱ अद्रमतोग मन्कल लोकराहि आयो मति, देवुळताहि कदर पर्किह्नेतोग. ✱

3

1 (नावाड इव पोल्लोन केंजिसि, मीट यहूदिरिरिद्रम ताल्हकेरि:.) अह इतेके, यहूदिरोग आस बाताल पायदा? डायना रिवज कीस बाताल पायदा?

2 (अस्के नना इनेनन: यहूदि मन्कल आसि डायना रिवज कीतो! इतेके,) पका पायदा दोर्किहता. मोदुल पोल्लो इद इतेके, देवुळि तना साङ्गमतुन, माक यहूदिरिहके ईस मता. ✱

3 मति उयतुर यहूदि मन्कलोर, तमा किरिया कीतपु, अद साङ्गम वेहतप ताकोर. ✱ ओर अद्रम कीताहकु, बह देवुळ वने, तना करल कीतपु, केवो आयगाया?

4 आयो! निटम कीयागाये. देवुळि! नीवा पोल्लो चुकवा सेतेम दिसगा. निमा नेयम कीयहपा, नीवाय पोल्लो ताकगा, ✱ इनजोर रासतप लेहका, सबेटोर जोल मतेक तेला, देवुळि सेतेम मन्हता. ✱

5 उयतुर तमा मन्कना बुदते इद्रम इनेर, "मावा पापमतेनाहकु, देवुळि पका सेतेम दिसिहता. पापमता इद्रम पायदा आस्ता इतेके, देवुळि माक सिक्सा ईसि, सेतेमते नेयम केवो," इनेर.

6 मति अद्रम इनदनद पका बयतळ पोल्लो आंदु! देवुळि सेतेमते नेयम केवेक अचोन, पूरा बूमतेरा बेदम नेयम कीयागा? ✱

7 "माट लागवाड कबस्क कीताहकु, देवुळता सेतेम बेस-नेहना दिसिहता. अदिहक तान्क एक्वा मान दोर्किहता. इतेके मावा पापमतेनाहक, देवुळि बाराहक मावा नेयम कीयागा?" ✱ इनजोर मीट ताल्हकेरि. ✱

✱ 2:12-13 2:12-13 3:19 ✱ 2:12-13 2:12-13 मय्याल 7:21,24-27; याकुब 1:22-25 ✱ 2:14-15 2:14-15 बळयिर 10:35; रोम सहरतोर 1:19

✱ 2:14-15 2:12-15 1 क्रुरितोर 9:21 ✱ 2:16 2:16 बळयिर 10:42; 17:31; रोम सहरतोर 3:6; 14:10; 2 क्रुरितोर 5:10 ✱ 2:17 2:17 मीका 3:11;

योहन 5:45; रोम सहरतोर 3:27; 9:4 ✱ 2:19 2:19 मय्याल 23:16-17,19,24,26; योहन 9:40-41 ✱ 2:21 2:21 मय्याल 23:3 ✱ 2:22 2:22 बळयिर

19:37 ✱ 2:23 2:23 2:17 ✱ 2:23 2:20-23 याकुब 3:1 ✱ 2:24 2:24 यशायाह 52:5; यहजेकेल 36:20-21; 2 षु 2:2 ✱ 2:25 2:25

गलातितोर 6:13 ✱ 2:25 2:25 यहूदिग पेमाम्चोग अन्नहमिहकु, देवुळि वेहतद करलता सीना इद डायना रिवज आंदु, अदिहके यहूदि लोकर पेकाल पुटपाया, अट दियामे पेकाना कोड

तोबेतानु डाडिह्नोर. (पुटमुळि 17:9-14) ✱ 2:25 2:25 यिर्मयाह 4:4; 9:25-26; 1 क्रुरितोर 7:19; गलातितोर 5:3 ✱ 2:26 2:26 2:14-15 ✱ 2:26

2:26 3:30; 8:4; गलातितोर 6:15; इपिसुसतोर 2:11 ✱ 2:27 2:27 मय्याल 12:41; 1 क्रुरितोर 7:19 ✱ 2:28 2:28 योहन 8:39; रोम सहरतोर 9:6; गलातितोर

6:15; इपिसुसतोर 2:11 ✱ 2:29 2:29 7:6; 1 क्रुरितोर 7:19; 2 क्रुरितोर 3:6; फिलिपितोर 3:3; कुलुसितोर 2:11 ✱ 2:29 2:29 योहन 5:44; 12:43; 1

क्रुरितोर 4:5; 2 क्रुरितोर 10:18 ✱ 3:2 3:2 ब्वकस्थानिवरण 4:8; देवुळताड पाटाड 147:19; बळयिर 7:38; रोम सहरतोर 9:4 ✱ 3:2 3:2 पोल् वने यहूदि मन्कल

आंदोग. बेदिन माट पाळना साङ्गम इह्नल, अदे यहूदिग पूरा साङ्गम आंदु, अद वेलाते पूना साङ्गम इले आस माता. ✱ 3:3 3:3 10:16; इब्रितोर 4:2 ✱ 3:4 3:4 देवुळताड पाटाड

51:4 ✱ 3:4 3:4 देवुळताड पाटाड 116:11; 2 तिमीति 2:13 ✱ 3:6 3:6 2:16 ✱ 3:7 3:7 9:19

8 इद्रम विचर केवालोर, “माट लाग्वाड कबस्क कीसोर दाकल, अस्के देवूळतुहक मान दोर्कसोर दायगा,” इन्हतोर. * ओसो पोल्तर वने अद्रमे कागहततोर इनजोर, उध्तर मावाड कूदिड दास्तोर. * मति वेर कूदिड अनवालोरिहक, देवूळ सिक्सा इयागा. वेर कतमतोर अद सिक्साता लायक मन्हतोर.

इद्र बूमते कसरलेवोग बोगो इलेग

9 पया बह कीयना? बह माट यहुदिरल, दुग्गाड जातिनोरिहकाय कमि कसरतोरल महनला? आयो, इलवल! यहुदिर मनिर, यहुदि आयवोर मनिर, सबेटोरे पापमते मन्हतोर इनजोर, * नना इजेकेन मीक तेळियिह कीस मतन. †

10 देवूळता साङ्गम इद्रमे वेहतहता:

सेतेमतोग बोगो इलेग, ओबोर्गा वने इलेग.

11 तेळियतोग ओबोर्गा वने इलेग.

देवूळतुन पुनदलाह बोगो विचर केवोग.

12 सबेटोरे देवूळतगडाहि लेसतोर. कतमतोर बेदे कबळतुहक अरवोर.

बेसता कबळ केवाल बोगो इलेग, ओबोर्गा वने इलेग. *

13 ओर कयमुल तोडिनोर, ओराड वैजेहक अमेसा जेल वळहकिहताड, *

ओराड तोडिने वळहकनाड पोल्लोड, तरसता वीसमलेहकाने मन्हताड. *

14 ओराड तोडिनाहि, सरपताड ओसो कुळसाताड पोल्लोड पेससोरन मन्हताड. *

15 दुग्गोरिन हक्कलाहि, पका सुर्निस आस्तोर.

16 ओर बेक अतेकाय, अगडा सामनतुन बूळे कीसोर दास्तोर. दुग्गोरिन तिपल कीसोर दास्तोर.

17 दुग्गोरा सगे कलिथिस, ग्लमते मनदनदिन पुनोर. *

18 देवूळतुहक रेथिस मनदनद पोल्लोतुन, ओर मुर्तिय सीता केवोर, *

इनजोर वेहतहता. *

19 इजेके माक यहुदिरिहके, देवूळि तनाड अडोना साङ्गम ईता इनजोर पुहनल. इजेके साङ्गमते रासतब इव पोल्लोड, मावाय कसरतुन तोहतहताड. *

इद्रमलेहका देवूळि नेयम कीयहगा, तान बोगो कसरलेवोनन इनदा पगवोग. पूरा बूममेटोर तमाड लाग्वाड कबस्कनेनाह देवूळता मुनेह जबब्दर आयनूर.

20 बाराहक इजेके, अडोना इसबते ताकलाह ऊळतेके, बोगो मन्कल देवूळता मुनेह सेतेमतोग आयोग. * मति इव अडोडे मावा पापमतुन, माक बेस पुन्पिह कीसीस्ताड. *

देवूळि लोकुरिन बेद्रम सेतेमतोर कीस्ता

21-23 इद्रमि, यहुदिर आयिर, यहुदि आयवोर आयिर, सबेटोरे पापम कीतोर. कीताहक, देवूळताहि दोर्कनद मान, कदरतगा एवया पगवोर. † मति इजेके, अडोड माळवालेग, मन्कलोरिन सेतेमतोर कीयलाहि, देवूळि ओरिहक दुग्गा अग तयर कीता. * अद अगादा लोप्या, मोसानाड अडोना साङ्गम, अहे देवूळता कबुरतोरा साङ्गम वने, मुनेन वेहता. * अद अग इद्रम मन्हता इजेके, मन्कलोर येसु किस्तुन विस्वस कीतिके, देवूळि ओरिन सेतेमतोर इनजोर इन्हता. * विस्वस केवालोर बोर मनिर, देवूळि ओरा जात-कुलमतुन ऊळवा, ओरिन सेतेमतोर इनदागा. *

24 किस्तु येसु मन्कलोरिन पापमताहि विळिसह कीतो. *, इद्रम देवूळि तना दयाते, मन्कलोरिन सेतेमतोर कीस्ता. * इद्र पोल्लोतेनाहक, मन्कलोर देवूळतुहक बाताले इयना गर्ज इले. *

25-26 मन्कलोर तना सगे ग्लम आयना इनजोर देवूळि, येसुन मावा पापमता सिक्सातेनाहक मोक आयलाह, निल्पिह कीता. * येसु तना जीवा ईसि, नेतर पोहतोग इन्जि. * माट विस्वस कीताहक, देवूळि माक सेतेमतोर इन्हता. * येसु वायनामुने, मन्कलोरिहक ओरा पापमता सिक्सा देवूळि एवो. बाराहक इजेके, पया येसु ओरा पापमतेनाहक, मोक अरयनोग इनजोर पुन्जि, देवूळि केपिद्र. * इद्रमि, देवूळि सेतेमत मन्हता, अहे येसुन विस्वस केवालोरिन, सेतेमतोर कीयनद मन्हता इनजोर, माट इजेक पुहनल.

27 अदिनेनाहक इजेके, नना अडोड वेहतप ताकताहक, देवूळता मुनेह सेतेमतोनन आतन इनजोर, बोगो पोगयसोर तिरिय पगवोग. * बह इजेके, माट विस्वस कीयनद इसबतेने, सेतेमतोरल आह्नल, मावाड कबस्कना इसबते आयो. *

28 इदे मोदुल पोल्लो माट कागहतनेम: S अडोन माळतेक आयो, मति किस्तुना पोगोन विस्वस तासतेकेने, देवूळि माक सेतेमतोर इन्हता. *

29 (इद्र पोल्लो वने विचर कीस ऊळाट,) देवूळि सिरप यहुदिराय देवूळिया? आयो! अद्र यहुदिरा वने, यहुदि आयवोरा वने देवूळि. *

30 बह इजेके कतमतोरा उदिय देवूळ मन्हता. * यहुदिर मनिर, यहुदि आयवोर मनिर, ओर सिक्साता मेटेने, देवूळि ओरिन सेतेमतोर कीस्ता. *

31 अह इजेके, माट अडोन माडडतप लेहका आतला? आयो! विस्वस कीतिकेने, देवूळता जीवा माक अडोड वेहतप ताकिह कीस्ता. *

* 3:8 3:8 6:1 * 3:8 3:8 2 कुरिततोर 6:8 * 3:9 3:9 7:14; 11:32 † 3:9 3:9 1:18-32 अगा पोल् यहुदि आयवोरा पापमतुन तोहतहता; 2:1-29 अगा यहुदि जाततोरा पापमतुन तोहतहता. * 3:12 3:10-12 देवूळताड पाटाड 14:1-3; 53:1-3 * 3:13 3:13 देवूळताड पाटाड 5:9 * 3:13 3:13 देवूळताड पाटाड 140:3; यक्न 3:8 * 3:14 3:14 देवूळताड पाटाड 10:7; इपिसुसतोर 4:31 * 3:17 3:15-17 यशयाह 59:7-8 * 3:18 3:18 देवूळताड पाटाड 36:1 * 3:18 3:10-18 1 योहन 1:8 * 3:19 3:19 2:12-13 * 3:20 3:20 देवूळताड पाटाड 143:2; बळयिर 13:39 * 3:20 3:20 4:14-15; 5:20; 7:7-8; 1 कुरिततोर 15:56; 2 कुरिततोर 3:7; गलातितोर 3:22 ‡ 3:21-23 3:21-23 2:7 ऊळाट. * 3:21-23 3:21-23 1:17; 4:5; 9:30 * 3:21-23 3:21-23 बळयिर 10:43; रोम सहरतोर 1:2 * 3:21-23 3:21-23 2 कुरिततोर 5:21; गलातितोर 2:16,20; 3:22; इपिसुसतोर 3:12 * 3:21-23 3:21-23 4:11,16-17; 10:3-4,12; 1 कुरिततोर 12:13; 2 कुरिततोर 3:9; गलातितोर 3:28; कुरुसितोर 3:11 * 3:24 3:24 1 कुरिततोर 1:30; इपिसुसतोर 1:7; कुरुसितोर 1:14; इब्रितोर 9:15 * 3:24 3:24 8:30; 1 कुरिततोर 6:11 * 3:24 3:24 4:4-5,16-17; इपिसुसतोर 2:8 * 3:25-26 3:25-26 इब्रितोर 2:17; 1 योहन 2:2; 4:10 * 3:25-26 3:25-26 1 कुरिततोर 5:7; इपिसुसतोर 1:7; इब्रितोर 9:14,28; 1 पत्र 1:18-19; रोमचिहत्त पोल्लोड 1:4-5 * 3:25-26 3:25-26 5:9,18; 2 कुरिततोर 5:21; इपिसुसतोर 2:13 * 3:25-26 3:25-26 बळयिर 14:16; 17:30; रोम सहरतोर 2:4 * 3:27 3:27 2:17,23; 4:2; 1 कुरिततोर 1:29-31 * 3:27 3:27 9:31 S 3:28 3:28 “माट” इजेके पोल् ओसो तना तोळोर. * 3:28 3:28 बळयिर 13:39; रोम सहरतोर 5:1; इपिसुसतोर 2:9 * 3:29 3:29 बळयिर 10:34-35; रोम सहरतोर 9:24; 10:12; 15:9; गलातितोर 3:28 * 3:30 3:30 1 तिमोति 2:5 * 3:30 3:30 2:26; 4:9-12,16-17; गलातितोर 3:8 * 3:31 3:31 मन्वाल 5:17; रोम सहरतोर 8:4

4

अब्रहम बेद्रम सेतेमतोग आतोम

- 1 इजेके मावा यहदि मन्कलोरा पेदाम्युतोग अब्रहमना पोल्लो वेहतकनः अब्रहम मुय्तोन देवुळि बेद्रम सेतेमतोनिन इता?
- 2 ओनाड कबस्कने देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता इतेके, नना बेरोनन इन्जि, ओग पोगयसोर तिरिय पगवोग. * (मति देवुळता मुनेह बोगे अद्रम पोगय पावोग.) *
- 3 देवुळता साम्मते रासतपु, अब्रहम देवुळता पोल्लोतुन नमतोग, ओग नमनदिन ऊळिसि, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता. * इनजोर रासतद मन्हता, इदिन पुतिरे.
- 4 इजेके कबळतुहक अनवाहक, दोर्कनव कोताड कलि इन्हतोर. दर्म कोताड दोर्कताड इनजोर इनोर. ओग कबळ कीताहके, अव कोताड ओन्क दोर्कताड. *
- 5 अद्रमे बोगे मन्कल बेसताड कबस्क कीसि, (कमय कीतप लेहका, देवुळता मुनेह) सेतेमतोग आया पगवोग. मति लाग्वोरिन सेतेमतोर कीयनद देवुळतुन नमिस, ओन्क ताक पोयतगा. अस्केने देवुळि ओन सेतेमतोनिन इन्हता. * (इतेके ओन्क कूलि इयना लेहका आयो, मति दर्मम कोताड इयना लेहका आस्ता.) *
- 6 वेल्लाय मुने दाविद राजाल वने इद्रमे वेहतोग, देवुळि बोर मन्कलोराड कबस्किन ऊळवा, ओरा विस्वसतुहके ओरिन सेतेमतोर इन्हता, ओर देव्यातोरु. देवुळताड पाटानगा दाविद इद्रम रासतोग.
- 7 बोनाड कस्कुर्किन देवुळ मापि कीता, ओग देव्यातोगु.
- 8 बोना पापमतुनदेवुळि सीता केवो, ओग गिर्दांतोगु. * इनजोर रासतोग. *
- 9-10 बह सिरप डायना रिवज कीतोर यहदिरिहके, अद देव्या दोर्किहताया? डायना रिवज केवोरिहक दोर्कोया? * ओसोवने अब्रहम मुय्तोना पोल्लो तेहतननः अब्रहमना विस्वसतुहके, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता इनजोर, माट ऊळतल. इद ऊळट, देवुळि अब्रहमिन बेस्के सेतेमतोनिन इता? डायना रिवज कीतस्केया, केवस्के? डायना रिवज केवस्केने इता. *
- 11 ओग डायना रिवज केवस्केनु, देवुळतुन विस्वस कीतोग. अदिनेनाहक अद ओन सेतेमतोनिन इता. ओना विस्वसते ओग देवुळता मुनेह सेतेमतोग आतोम इनजोर तोहत्लाह, देवुळि ओन डायना रिवजता सीना कीया वेहता. * इजेके वने डायना रिवज केवा, देवुळतुन विस्वस केवालोर सबेटोरिन, अद सेतेमतोर इन्हता. * अदिनेनाहक विस्वसतेनाह ऊळिसि, ओरा वने अब्रहम पेदाम्युतोग आस्तोग.
- 12 इजेके अब्रहम डायना रिवज केवस्के, बेद्रम विस्वसता आगदे तार्किदोग, अद्रमे डायना रिवज कीतोर यहदिर वने, विस्वसता आगदे ताकतेक अचोन, विस्वसतेनाह ऊळिसि, ओरा वने अब्रहम पेदाम्युतोग आस्तोग. *

करल कीस इयनद बर्कत, विस्वसतेने दोर्किहता

- 13 पूरा बूम मीके आयागा इनजोर, देवुळि अब्रहमिहक, ओना कळतोरिहक, पोल्लो विळिसस मता. * मोसानाड अडोन अब्रहम माळताहक, अद्रम पोल्लो विळिसो; मति ओग विस्वस कीताहक सेतेमतोग आतोम, अदिहके कीता * (अब्रहम इतेक मोसाहकाय मुनेता कालमतोग आंदोग).
- 14-15 देवुळि पोल्लो विळिसतद बर्कततुन, मोसानाड अडोड माळवालोर दोर्किह कीस्तोर इतेके, विस्वसता बाताल गर्ज? देवुळ विळिसतद पोल्लो वने उगसिन आवालि, * (बह इतेके, मोसानाड अडोड वेहतप, बोगे ताक पगवोग.) * अदिहक अविस्किन माळलाह ऊळवालोरिहक, देवुळता सिक्साये दोर्किहता. * मति देवुळि अब्रहमिन पोल्लो विळिसतस्के, देवुळताड अडोड इलवाय मताड. अदिहक अडोड देहतनद पोल्लो अस्के मुतिरि पेसो. *
- 16-17 देवुळि बेदिन ईकन इन्जि पोल्लो विळिसस मता, * अदिन देवुळतुन विस्वस केवालोर दोर्किह कीस्तोर. अदु देवुळता दयातेने, सबेटोर विस्वस केवालोरिहक निटमे दोर्कागा. * सिरप मोसानाड अडोन मानेम आयवालोर यहदि विस्वसिहके आयो, मति अब्रहमना लेहका विस्वस केवालोर सबेटोरिहके दोर्कागा. * देवुळि अब्रहमिहक विळिसतद पोल्लो साम्मतगा इद्रम रासतद मन्हता: नना नीक वेल्लाडे जातिनोरा पेदाम्युतोग कीतन, * इनजोर रासतद मन्हता. इद्रम विस्वस केवालोर माट सबे जातिनोर मन्कलोरीहक, देवुळता मुनेह अब्रहम पेदाम्युतोग आतोम. * हातोरिन जीवा अर्हतनुद, लेवविन मनाह कीयनद देवुळतुन, * अब्रहम विस्वस कीतोग.
- 18-19 नीवा जालपिल लेक पगवप आडगा, * इनजोर देवुळि ओन करल कीस मता. अस्के ओना वयस नूर वरसाड लेहका आस मता, * ओना मेटुल वने कुलिस मता. * ओना मुते साराल वने वंजो मता. * इजेके माक जालपिल आयलाह बाताल आसा मननगा इन्जि, ओग विचर कीतोम. तेला मति ओग विस्वसते कमजोर आयवा, देवुळता करलतगा आसा ताससोरन मंदोग. *
- 20 देवुळि पोल्लो विळिसतप कीस्ताया, केवो इनजोर, रेड विचर्क केवोग, विस्वसतुन विळिसोग, मति ओग विस्वसते पका मेगकसोर अतोम. अद विस्वसते ओग देवुळतुहक मान इंतोग.
- 21 देवुळि पोल्लो विळिसतप लेहका कीया पगयहता इनजोर, देवुळता पोगोन ओना पका बर्वस मता. *
- 22 इद पोल्लोतेनाहके देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता. *
- 23 साम्मते रासतद इद पोल्लो सिरप अब्रहमनेनाहके इले,

* 4:2 4:2 3:27 * 4:2 4:2 1 कुरितोर 1:31 * 4:3 4:3 पुरमुळि 15:6; गलातितोर 3:6; यक्कन 2:23 * 4:4 4:4 11:6 * 4:5 4:5 योहन 6:29; रोम सहस्रतोर 3:21-23 * 4:5 4:4-5 3:24 * 4:8 4:7-8 देवुळताड पाटाड 32:1-2 * 4:8 4:8 2 कुरितोर 5:19 * 4:9-10 4:9-10 3:30; गलातितोर 3:13-14 * 4:9-10 4:9-10 अब्रहम डायना रिवज कीतदिहकाय, 14 वर्साना मुने, देवुळि ओन सेतेमतोग इता (पुरमुळि 15-17 अदुयस). * 4:11 4:11 पुरमुळि 17:10-11,24 * 4:11 4:11 3:21-23 * 4:12 4:11-12 3:30 * 4:13 4:13 पुरमुळि 17:4-6; 22:17-18; इब्रितोर 7:6 * 4:13 4:13 9:7-9; गलातितोर 3:16,29; इब्रितोर 11:7 * 4:14-15 4:14-15 गलातितोर 3:18 * 4:14-15 4:14-15 7:7 * 4:14-15 4:14-15 3:20; 7:10-13; गलातितोर 3:10 * 4:14-15 4:14-15 5:13 * 4:16-17 4:16-17 15:8 * 4:16-17 4:16-17 3:24 * 4:16-17 4:16-17 3:21-23; गलातितोर 3:7,13-14 * 4:16-17 4:16-17 पुरमुळि 17:5 * 4:16-17 4:16-17 3:30; 9:7-9; गलातितोर 3:16 * 4:16-17 4:16-17 यसाय्याह 48:13; 51:2; योहन 5:21; इब्रितोर 11:3 * 4:18-19 4:18-19 पुरमुळि 15:5 * 4:18-19 4:18-19 पुरमुळि 17:17 * 4:18-19 4:18-19 इब्रितोर 11:12 * 4:18-19 4:18-19 पुरमुळि 18:11 * 4:18-19 4:18-19 8:24 * 4:21 4:21 पुरमुळि 18:14; इब्रितोर 10:22; 11:19 * 4:22 4:22 पुरमुळि 15:6

24-25 मति मयेनाहक वने रासतद मन्हता. * मावा पापमतेनाहके, येसुसामिन हक्कलाह, लोकरा कयदे देवुळ विळिससीता.* अदिहक माट ताना मुनेह सेतेमतोरल आतल.* ओसो माक सेतेमतोर कीतद पोल्लोतुन करल कीथलाहिये, अउ येसुन हामुरतडाह रोकिकिह कीता.* † मावा येसुसामिन हामुरतडाह जीवा अर्हतद देवुळता पोगोन, माट विस्वस कीतल.* अदिनेनाहक माक वने अद सेतेमतोर इनदाग.

5

देवुळि सेतेमतोर इताहकु, बेद्रमता बर्कत दोर्किहता

- 1 मावा विस्वसतेनाहकु, देवुळि माक सेतेमतोर कीता इनजोर.* मावा किस्तुं येसुसामिना मोकतेनाहकु, माट देवुळता संगे गुनम आतल.*
- 2 माट विस्वस कीताहकु, येसुसामि माकु देवुळता दया दोर्किह कीसीतो, * अद दयाते माट इंजेक पिंसिहलन.* ओसो आक्रिते माट देवुळता डीसातुन ऊळसोर, ताना संगे मनदकल इनजोर, इद आसाते बेस-नेहना गिर्दा आतल.*
- 3 वेट आसातेन आयो, मति मावाड तिपलकने वने, बेस-नेहना गिर्दा आतल.* बह इतेके, बेस्के माट तिपलकने अरयहनल, अस्के माट दीरा पोस मनदनदिन करागिहनल.*
- 4 अद्रम दीरा पोस मतेके, मावा विस्वस बेस येगिहता. अस्के देवुळि माक करल कीसीयनद बर्कत, माक दोर्कगा इनजोर, माट आसा तासिहनल.*
- 5 मावा इद आसातुन, देवुळि बेस्केन देहो आयागा इनजोर, माट पुहनल.* बाराहक इतेके, मावा जीवातगा निंदिस बल्क अरनाह, देवुळि तना जीवातुन वळता, * वळसि अद माक बेचोन जीवा कीस्ता, इदिन तोहता.
- 6 मुने माट मावा पापमताहि मुदिंय पिस पाबल, मति देवुळ तासतद कगोते,* माट पापि मन्कलोरनाहक, किस्तुं तना जीवा इतो, *
- 7 केंजाट, कर्तुळ मन्कनेनाहक, तना जीवा इथलाह, बोगाय तयर मनदनोगा? आंह बेस गुनमतो, मन्कनेनाहक इसि डोललाह, बोगो ओवोर्गा दीरा कीसि तयर आतेक आयनोगा.
- 8 मति माट पापिरल मतल अस्के, देवुळि किस्तुंन मयेनाहक डोललाह लोहक मता, अचोन देवुळ माक जीवा कीता ऊळाट!*
- 9 मुने माट पापिरल मन्जाय मति, देवुळि अचोन जीवा कीसि, माक पिंसिह कीता. मति इंजेके किस्तुं मयेनाहक नेतुर पोहक डोलताहकु, माट देवुळता मुनेह सेतेमतोरल आतल.* अदिहक देवुळि निटये, माक तना मारंगा सिकसाताहि पिंसिह कीयागा.*
- 10 नना ओसो तेळियिह कीस वेहतहनन, माट देवुळता कोटितोरल मतल अस्केने, मयेनाहक डोललाह अद तना मगिन लोहक मता. इद्रमलेहका माट ताना संगे गुनम आतल.* इंजेके गुनम आतापया देवुळि, तना मगि किस्तुं जीवात मनाहकु, माक सिकसाताहि निटये पिंसिह कीयागा.*
- 11 अचोने आयो मति, मावा येसुसामि किस्तुं, माक देवुळता संगे गुनम कीसीतो.* अदिनेनाहक देवुळतुन सीता कीसि, माट बेस-नेहना गिर्दा आरहनल.

आदम बार एगिह कीतो, किस्तुं बार कलिथिह कीस्तोग

- 12 मुनेतो, मान्वल आदम पापम कीताहकु, इद ब्रमते पापम पुट्टा.* वेगे वागो मन्कना पापमतेनाहक हामुर पुट्टा. अदिहके आदमना जालपिलतोर, इतेके सबेटो, पापम कीताहकु डोलिहतोर.*
- 13 देवुळि मोसाना कयदे अडोड इयनामुने, पूरा ब्रममेटोर पापम कीदुरे. मति अस्के मोसानाड अडोड लेवाहकु, बोन्के अडोन देहतनद कसूर दल्यो.*
- 14 अस्के वने आदमनडाह इतेके, मोसाना वेला एवनाह, लोकर पापम कीदुर, अदिहक डोलिदुर.* बेद्रम देवुळता तोडटाहि पेसतद अडोटुन आदम देहतोग, ओना लेहका ओर पोल्लोतुन देहोर.* तेला मति ओर तमा कीतद पापमतेनाहकु डोलिदुर.
- वेग आदम इतेके, पेके वावाल किस्तुंन सीना मतो, *
- 15 सीना मतेक वने, आदमना कर्म ओसो देवुळता दर्म, इव रेंडिना नडुम, वेल्लाय परक मन्हता. इद्रमे वागो मन्कल आदम कर्म कीताहकु, वेल्लाटोर डोलतोर. मति तान्काय वीळिसि, बेचोनो देवुळता दया, दर्म अंदु! अद दर्म बेद इतेके, वागो मन्कल येसु किस्तुंन दयाता मेटे, वेल्लाटोर पापमता मापि आता.*
- 16 आदमना कर्म ओसो देवुळता दर्म, इव रेंडिना इद ओसो परक दिसिहता इतेके, वागो कर्ममतेनाहकु, सबेटोर देवुळता मुनेह कसूरतोर आतोर. मति देवुळता दर्ममतेनाहकु, माट वेल्लाडे पापमताड कबस्क कीसाय मति, देवुळता मुनेह सेतेमतोरल आतल.*
- 17 वागो मन्कना कर्ममतेनाहकु, कतमतोर हामुरता कय इडन मन्हतोर. मति दुस्रो मन्कल येसु किस्तुं कीतद कबळतेनाहकु, माक तान्काय वीळिसि, बर्कत दोर्किहता.* बह इतेके देवुळता बेग दयाते, ओसो ताना दर्ममते, ओर सेतेमतोर आतोर, ओर सबेटोर पापमतुन, हामुरतुन गेल्सिसि, अमेसा पिसनूर.*
- 18 इद्रमलेहका आदमना उंदिय पापम कबळतेनाहक, सबेटोर कसूरतोर आतोर. अद्रमे किस्तुंन उंदिय सेतेम कबळतेनाहकु,* सबेटोर देवुळता मुनेह सेतेमतोर आया पायहतोर,* अहे पूना पिसमूळ दोर्किह कीया पायहतोर.*
- 19 वागो मन्कल आदम, देवुळ वेहतदिन केंजवाहकु, वेल्लाटोर लोकर पापिर आतोर.* मति दुस्रो मन्कल येसु किस्तुं इसि, देवुळ वेहतदिन केंजवाहकु,* देवुळि वेल्लाटोर मन्कलोरिन सेतेमतोर कीस्ता.
- 20 देवुळि लोकरिहक अडोड बाराहकु इता इतेके, ओर अडोड देहचोर, तमा पापम बुदतुन बेस पुनदना इनजोर.* मति लोकर बेचोन पापम कीसोर अतोर, अचोने देवुळता दया वीळसोर अता.*

* 4:24-25 4:23-25 15:4; 1 कुरितोर 9:9-10; 10:11; 2 तिभोति 3:16-17 * 4:24-25 4:24-25 यशायाह 53:4-5; रोम सहरतोर 5:6,8; 8:32; इपिसुसतोर 5:2 * 4:24-25 4:24-25 5:18 * 4:24-25 4:24-25 लैथ्यवस्त्रा 16:17; 1 कुरितोर 15:17; 2 कुरितोर 5:21 † 4:24-25 4:24-25 8:30 ऊळाट * 4:24-25 4:24-25 बळपिर 2:24; रोम सहरतोर 10:9; 1 पत्र 1:21 * 5:1 5:1 3:28 * 5:1 5:1 कृत्सितोर 1:20 * 5:2 5:2 इपिसुसतोर 2:8,18; 1 पत्र 3:18 * 5:2 5:2 1 कुरितोर 15:1 * 5:2 5:2 12:12; 1 पत्र 1:6 * 5:3 5:3 मथ्याल 5:11-12; 2 कुरितोर 12:10; याकूब 1:2-3 * 5:3 5:3 लूकाल 21:19; 2 पत्र 1:6 * 5:4 5:4 याकूब 1:12 * 5:5 5:5 देवुळताड पाटाह 119:116; रोम सहरतोर 9:33; इब्रितोर 6:18-19 * 5:5 5:5 बळपिर 2:33; 10:45-46; गलातितोर 4:6; 1 तिसलूतितोर 4:8; तीतुस 3:6 * 5:6 5:6 गलातितोर 4:4 * 5:6 5:6 4:24-25; गलातितोर 2:20 * 5:8 5:8 योहन 3:16; 15:13; रोम सहरतोर 4:24-25; 8:38-39; गलातितोर 2:20; 1 योहन 4:10 * 5:9 5:9 3:25-26 * 5:9 5:9 1:18; 1 तिसलूतितोर 1:10 * 5:10 5:10 2 कुरितोर 5:18,20; कृत्सितोर 1:21-22; 1 योहन 4:10 * 5:10 5:10 8:34; इब्रितोर 7:25; 1 योहन 2:1 * 5:11 5:11 11:15 * 5:12 5:12 पट्टमूळि 3:1-7 * 5:12 5:12 पट्टमूळि 3:19; रोम सहरतोर 6:21-23; 1 कुरितोर 15:21-22,56; याकूब 1:15 * 5:13 5:13 4:14-15 * 5:14 5:14 1 कुरितोर 15:22 * 5:14 5:14 होरो 6:7 * 5:14 5:14 1 कुरितोर 15:45 * 5:15 5:15 बळपिर 15:11; 2 कुरितोर 5:14; 1 तिभोति 2:5 * 5:16 5:16 8:1-2; 2 कुरितोर 9:15 * 5:17 5:17 पट्टमूळि 3:6,19 * 5:17 5:17 6:14 * 5:18 5:18 3:25-26 * 5:18 5:18 4:24-25 * 5:18 5:18 1 कुरितोर 15:22 * 5:19 5:19 11:32 * 5:19 5:19 सिलिपितोर 2:8 * 5:20 5:20 3:20; गलातितोर 3:19 * 5:20 5:20 6:1; 1 तिभोति 1:13-14

21 (बाराहक इद्रम आता?) सबेटोर मन्कलोरिन, पापम ताकिह कीसोर, हामुरतेके ओसीदु; मति इंजेके देवुळता दया माक ताकिह कीस्ता, मावा किस्तुं येसुसामिना मेरे, देवुळि माक सेतेमतोर कीस्ता. * माट सेतेमतोरल आताहकु, माक अमेसाता पिसमुळ दोर्किहता.

6

विस्वसिरा पोगोन पापमता बाताले अदिकर इले

1 (लोकुर बेचोन पापमकीसोर अतोर, अचोने देवुळता दया वीळसोर अता इन्जि, नना मीक वेहच मतन.) * अह इतेके, देवुळि इंका ओसो पका दया कीयनाह, माट पापम कीसोरिन दाकल इनजोर, नाक इनेरिर. *

2-4 मति नना वेहेनन, अद्रम मुर्तिय विचर कीयना आयो! माट सबेटोरल येसु किस्तुंना सगे जोळेम आतल इनजोर तोहतलाह, ओना पेदिरते एतगा मुळिन्दस तेदतल. * अस्केने माट ओना सगे डोलतप लेहका आतल. * अहे ओना सगे गुमयातगा मिसतप लेहका आतल. * इद पोल्लोतुन माङडतिरा? ओसो देवुळबाबाल तना बेरा डीसाते, किस्तुंन हामुरतगडाहि जीवा अहंतप लेहका, * माट वने इंजेके पूना पिसमुळते ताक पायहनल. * अदिनेनाहक पापम कीयनदिना लोप्पा उळतेके, माट इंजेके डोलतप लेहका महनल. * इतेके पापम बेद्रम कीसोरिन मनदकल? *

5 ओना हामुरतगा माट ओना सगे कलियतप आतल इतेके, ओना तेकमुळते वने निटमे ओना सगे कलियतप आतल, इद्रम माकु पूना पिसमुळ दोर्किहता. *

6 मयगा मनदनद पापमता अदिकर बूटेम आयना इनजोर, मावा पाळना बुदि किस्तुंना सगे हळकनागुटातगा डोलता इनजोर पुतल. * अह आसि, माट इंजेके मुनेता लेहका, पापमता कय इळन मनवल. *

7 बाराहक इतेके, डोलतोर पोगोन पापमता बातय अदिकर इले. *

8 किस्तुंना सगे डोलतप लेहका आतल, * अदिनेनाहक इंजेके, किस्तुंना सगे अमेसा पिससोर दाखनल * इनजोर वने नमिहनल.

9-10 ओग पापमता विचरते ताकवालेवा, उदिय मल्का डोलतोर; मति इंजेके ओग देवुळता विचर मतप पिसिहता. अदिहक किस्तुं हामुरतगडाहि जीवा अरतोर, इंजेके ओग ओसो बेस्केन डोलोरा आयनोग इनजोर, माट पुतल. इंजेके ओना पोगोन हामुरता बातय अदिकर इले. *

11 अद्रमे मीट वने किस्तुं येसुना सगे जोळेम आताहकु, पापमता विचरते ताकवा, डोलतप लेहका आतिर, मति देवुळता विचर मतप ताकसोर पिसिहतिर, इदिन मीट पुन्हट.

12 अदिनेनाहक मीवाङ रंड दियाङ मनदनव मेंदुस्किन, पापम आब्रे कीयि इनजोर, पापमता कयदे एमाट. अविस्किन पापम आब्रे कतिके, मीक पापमताङ लालुस्कना लेहकाने कीया पोयगा.

13 मीवाङ मेंदुस्किन लावाङ कबस्क कीयलाह, पापमता कयदे विळिसस एमाट. मति पापमतुहक डोलिसि, माट पूना जीवा दोर्किह कीतोम इनजोर पुन्जि. * मीवाङ मेंदुस्किन सेतेमताङ कबस्क कीयलाहि, देवुळता कयदे ईम्हट. *

14 इंजेके मोसानाङ अडोङ आयो, मति देवुळता दयाये मीक ताकिह कीस्ता, इदिन सीता कीम्हट. * अदिनेनाहक पापम मीवा मालकाना लेहका आयनद आयो. *

पापमता कय इळन मनदनद आयो

15 इंजेके देवुळता दया माक दोर्काताहकु, मोसानाङ अडोङ वेहतप, माक ताक पोयो. अदिनेनाहक इंजेके माट पापम कतिके बाताल आयो इनदा पायहनला? आयो, अद्रम मुर्तिय आयो.

16 इंजेके पापमताङ केंजिसाय, देवुळताङ केंजिसाय, बेदिनाङ केंजिस मीट बरेम आसि महतिर, अदिना कय इळन मनवालोरि आतिर, इदिन पुनविरा? * पापमताङ केंजतेक अचोन, अद मीक देवुळताहि एगिह कीसि, हामुरतेके ओसीस्ता. देवुळताङ केंजतेक अचोन, अद मीक सेतेमतोर इन्हता.

17-18 मुने मीट पापमता कय इळन मतिर, मति इंजेके मीक कागहतव देवुळताङ पोल्लोन केंजिसि, अव पोल्लोङ वेहतप, मीट मीवा जीवाताहि ताकिहतिर. * ओसो देवुळि मीक पापमता कयदाहि विळिसह कीता. * इंजेके मीट देवुळता कय इळन मन्जि, सेतेमते ताकलाह आतिर, देवुळतुहक जोहर आयि!

19-20 मीक इव पोल्लोङ तेळियलाह तिपल मताहकु, नना इद्रम पुन्जि कीयनव पोल्लोने वेहतहनन. मुने मीट पापमता कय इळन मतिर अस्के, मीक सेतेमता अगादे ताकलाह विचर वावो. * मीवाङ मेंदुस्किन करबाताङ विचर्कना कय इळन मनदलाह इतिर, अह कीसि देवुळताङ अडोन देहचोरिन अतिर. * मति इंजेके मीट मीवाङ मेंदुस्किन, सेतेमताङ विचर्कना कय इळन मनदलाह ईम्हट. अस्के मीट देवुळता पवित्र लोकुरि आयकिर.

21-22 मुने मीट कीतव पापमताङ कबस्कना मीक बाताले पायदा दोर्का. इंजेके अविस्किन सीता कतिके, मीक लजा वास्ता. * अव कबस्कना कमय इतेके हामुरिये. * अद बेद्रमता हामुर इतेके, अमेसा देवुळता जीवालेवा मनदनद. * मति इंजेके देवुळि मीक पापमता कयदाहि विळिसह कीता. * कीसि मीक तनाये कय इळन मनवालोर कीता. कीताहकु, मीक इद पायदा दोर्किहता: देवुळि मीकु तना पवित्र अगादे ताकिह कीसि, अमेसाता पिसमुळतेके ओसीस्ता.

23 (अदिहकु माट पापम कीसोरिन दाकल इन्जि इनमाट.) बह इतेके, पापमता कमय इतेके, हामुरिये दोर्किहता. * मति मावा किस्तुं येसुसामि मयेनाहक कीतद कबळतेनाहकु, देवुळि माक तना सगे अमेसा पिसनद दर्म ईस्ता. *

7

मर्मिना पोल्लोतुन पोसि, पोल् तेळियिह कीस्तोग

* 5:21 5:21 योहन 1:17; रोम सहरतोर 6:14,23 * 6:1 6:1 5:20 * 6:1 6:1 3:8 * 6:2-4 6:2-4 मत्थाल 28:19; बळयिरे 2:38; गलातितोर 3:27; 1 पत्र 3:21 * 6:2-4 6:2-4 7:4; कुलुसितोर 2:20-22; 3:2-3; 1 पत्र 2:24 * 6:2-4 6:2-4 कुलुसितोर 2:12 * 6:2-4 6:2-4 बळयिरे 2:24 * 6:2-4 6:2-4 7:6; 2 कुरितोर 5:17; 13:4; गलातितोर 6:15; इपिससतोर 4:23-24; कुलुसितोर 3:10 * 6:2-4 6:2-4 1 पत्र 2:24 * 6:2-4 6:2-4 1 पत्र 4:2 * 6:5 6:5 2 कुरितोर 4:10; विलिपितोर 3:10-11; कुलुसितोर 2:12; 3:1 * 6:6 6:6 गलातितोर 2:20; 5:24; 6:14; इपिससतोर 4:22; कुलुसितोर 3:9 * 6:6 6:6 7:14,24 * 6:7 6:7 1 पत्र 4:1 * 6:8 6:8 2 कुरितोर 5:14 * 6:8 6:8 2 कुरितोर 4:10; 2 तिमोति 2:11 * 6:9-10 6:9-10 तोहचीतव पोल्लोङ 1:18 * 6:13 6:13 1 पत्र 2:24 * 6:13 6:13 7:5; 12:1; कुलुसितोर 3:5; 2 तिमोति 2:15 * 6:14 6:14 5:17,21; 7:4,6; गलातितोर 4:21; 5:18 * 6:14 6:14 8:1-2,12 * 6:16 6:16 योहन 8:34; 2 पत्र 2:19 * 6:17-18 6:17-18 2 तिमोति 1:13 * 6:17-18 6:17-18 योहन 8:32; रोम सहरतोर 8:1-2 * 6:19-20 6:19-20 मत्थाल 6:24; रोम सहरतोर 6:16 * 6:19-20 6:19-20 7:23 * 6:21-22 6:21-22 योहन्नेल 16:63; रोम सहरतोर 7:5; 2 कुरितोर 4:2 * 6:21-22 6:21-22 विलिपितोर 3:19 * 6:21-22 6:21-22 1:32; 5:12; 8:6,13; गलातितोर 6:8 * 6:21-22 6:21-22 योहन 8:32 * 6:23 6:23 5:12 * 6:23 6:23 मत्थाल 25:46; रोम सहरतोर 5:21

1 इंजेके मोसानाड अडोड पुनवालोर मावोर यहूदिरि, मीक नना वेहतलाह आतन. मन्कल जीवात मनेकेने, ओना पोगोन अडोना अदिकर ताकिहता, इद पोल्लोतुन मीट सबेटोरि पुतिरे.

2 मर्मता अडो वने अहे: आंचाळि तना मुजोना संगेन, जोळ आस मनदना इनजोर, अडो मन्हता, दुस्रोन्क दायलाह पोलो.* मति मुजो डोलतेक अचोन, तान्क अद अडो दल्गो.

3 अदिनेनाहक ताना मुजो जीवात मनेकेन, अद दुस्रोन्क अतेके, तान सिंङ्गि आंचाळ इन्हतोर. मति ताना मुजो डोलतेके, ओनाय संगे जोळ मनदनद अडो ताको. इतेके अद रांडे आतापया, दुस्रोन्क अतेके, अद सिंङ्गि आंचाळ आयो.

4 अद्रमलेहकाने मावोरि, (मुने माट यहूदिरल मोसानाड अडोना संगे जोळ आस मतल). किर्स्तु डोलतस्के, माट वने ओना संगे डोलतप लेहकान आसि, अडोना अदिकरताहि पसतल.* (रांडे आंचाळ दुस्रोन्क दाय पगतप लेहकाने,) माट वने इंजेके किर्स्तुना संगे हामुरताडहि जीवा अरतप आसि, ओना संगे जोळ आतल; जोळ आसि, ओनाय संगे देवुळता बेसता सेवा कया पगायहनल.

5 माट मुने मन्कना बुदते ताकसोर मतल अस्के,* मावाड मैटुस्किन पापम कीयलाह, लालुस्क ताकिह कीदुड.* मोसानाड अडोड पुताहकु, अव लालुस्क नेका वीळसोर अताड.* अदिनेनाहक माट पापम कबस्क कीसोर, अमेसाता हामुरता लायकतोरल मतल.*

6 मति इंजेके माट किर्स्तुना संगे डोलतप लेहका आताहकु, मावा पोगोन अडोना बातय अदिकर इले. अदिनेनाहक इंजेक माट पाळना रीतते, रासतव अडोना इसबते सेवा केवल. मति देवुळता जीवा वेहतपु, पुना रीतते कीयहनल.*

मोसानाड अडोड पापमतन पुन्पिह कीस्ताड

7 नना इचोन वेहतस्के, मोसानाड अडोड ओसो पापमि, इव उंदिय पोल्लो इनदनाया? आयो, मुर्तिय आयो! साभ्रमतगा अडोड रासतव लेवेके, नना पापमतन पुनोन आवेनन.* दुस्रोना मालसोमतगा कौडा कीयनद आयो इनजोर,* मोसाना अडो उकुम एवेके, कौडा कीयनद पापम इनजोर, नना बह पुनेनन?

8 मति अडोता मेटे, पापम अग दोर्किह कीता;* कीसि नावा जीवातगा, सबे रीतिनाड कौडा कीयनव विचर्क पुटिह कीता.* बाराहक इतेके, पापम केमा इनजोर अडो मतेकेने, मावा जीवातगा, अद पापम कीयनद विचर पुटिहता.*

9 मुनेन नना मोसानाड अडोनाड पोल्लोड पुनवा मतन, अस्के नना पर्वालेवा पिसिदन. मति अडोन पुतापया, कसुर कीतोनन आंदन इनजोर पुतन.

10 ओसो (देवुळताहि एगिसि, ताना मुनेह) डोलतप लेहका आतोनन इन्जि पुतन. लोकर अमेसाता पिसमुळता अगादुन पुनिर इनजोर, देवुळि माक अडोड ईता.* मति (अविस्किन देहातहकु,) अवे अडोड नाकु हामुरता अगदे ओसीतप मन्हताड.

11 बह इतेके अडोना उकुमता मेटे, पापम अग दोर्किह कीता, कीसि नाक नाळेह कीता; ओसो नाक हामुरता अगदे ओसीता.

12 इद्रमलेहका देवुळ ईतव अडोड लागोड इन्जि इनोन. अव सबे देवुळताहि वाताड, सेतेमताड ओसो बेसताड आंदुड.*

13 अह इतेके, इव बेसताड अडोड नाक डोलनाह कीस्ताड? अद्रम मुर्तिय केवोड! नावा पापम बुदिये बेसताड अडोना मेटे, नाक हामुरता आगदेके ओसीता. इद्रमलेहका देवुळताड अडोड, नावा पापम बुदतन पुन्पिह कीताड; ओसो पापम बेचोन लागवा मन्हता इनजोर तोहताड.

अडोड वेहतपु माट बाराहक ताक पागवल

14 निटमे, मोसानाड अडोड इतेके, देवुळताड आंदुड इनजोर, माट पुतल. मति नना इसि मन्कना बुदतोनन,* पापमता कय इळन मनवानन.*

15 नना बेदिन कीकन इनजोर विचर कीयहनन, अदिन केवोन. मति नना बेदिन केवोन इनजोर विचर कीयहनन, अदिने कीयहनन. नना बेद्रम ताकलाह आतन, अद नाके तेळियो.*

16 नना कीयनद कबळतुन लावद कबळ इन्जि, कबुल आयहनन इतेके, अडोड बेसताड इनजोर मानेम आयहनन.*

17-20 मति नयगा मनदनद बुदतगा, बेदे बेसता पोल्लो इले इनजोर पुतन. बेसता कबळ कीयलाहि नाक विचर वास्ताये, मति अदिन नना कया पागवोन. अदिहक नना बेदे बेसता कबळ कीकन इनजोर विचर कीयहनन, अदिन केवोन. मति नना बेद लागवा कबळ केवोन इनजोर विचर कीयहनन, अदिने कीयहनन.* अह इतेके लागवाड कबस्किन, नना नावा विचरते केवानन आयोन, मति नयगा जागा आस मनदनद पापम बुदिये, नाक अद्रम कीयनाह कीस्ता.*

21 इद्रमि बेस्के नना बेसताड कबस्क कीयलाह ऊळिहनन, अस्के अमेसा नावा लोप्पा मनदनद लागवा बुदि, नाक रोमिह कीस्ता इनजोर नना पुतन.*

22 देवुळताड अडोना लोप्पा, नावा जीवातगा पका गिर्दा अस्ता.*

23 मति नावा मैदुलतगा उंद अलगता बुद दिसिहता, अद नाक देवुळताड अडोन केंजवाह कीस्ता. इद पापमता बुदि नाक दोहतप लेहका कीसि, नावा मैदुलतुन ताकिह कीस्ता.*

24 अलो देवन! इद नावा बेचोटा गोसा! हामुरता अगदे दायनद इद पापि मैदुलताहि, नाक बोग विळिसह कीयनोग!†*

25 मावा किर्स्तु येसुसामिये, नाक विळिसह केवाल आंदोग, देवुळतहक जोहर आयि! इद्रमलेहका इंजेके नावा जीवाते, देवुळताड अडोन नना माळिहनन. मति बेद बुदि नावा मैदुलतगा मन्हता, अद पापमता कय इळन मन्हता.*

8

देवुळता जीवा ईयनद पिसमुळ

1-2 (मुने नाक पापमताकिह कीसि, अमेसाता हामुरतेके ओसीदु,) मति इंजेके नना येसु किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, नयगा मनदनद देवुळता जीवा पापमता, हामुरता कयदगडाहि नाक विळिसह कीता.* अदे जीवा इंजेके नाक ताकिह कीस्ता. (अदिनेनाहक देवुळि कसुरतोरि इन्जि, मावा नेयम

* 7:5 7:2 1 कुरितोर 7:39 * 7:4 7:4 6:2-4,14; 8:1-2; 10:3-4; गलातितोर 2:19 * 7:5 7:5 8:8 * 7:5 7:5 6:13 * 7:5 7:5 मोसानाड अडोड वावकेके वने, मन्कलोर पापम कीयलाहि विचर कीदु; मति अडोड वाय, पापम केमाट इनजोर झतापया, मन्कलोहक तगा केमाम बुदते अडोड देहतलाह, पका विचर वास्ता. अदिनेनाहक अडोन पुताहकु, मावाड लालुस्क नेका वीळसोर अताड इनजोर, पोल् वेहतलाह आतोम. * 7:5 7:5 6:21-22 * 7:6 7:6 2:29; 6:2-4,14 * 7:7 7:7 3:20; 4:14-15; 5:20 * 7:7 7:7 पेसमुळि 20:17; व्यवस्थाविवरण 5:21 * 7:8 7:8 3:20 * 7:8 7:7-8 5:20 * 7:8 7:8 1 कुरितोर 15:56

* 7:10 7:10 लैव्यवस्था 18:5; लुकल 10:28; रोम सहरतो 10:5; गलातितोर 3:12 * 7:12 7:12 1 तिमोति 1:8 * 7:14 7:14 1 कुरितोर 3:1

* 7:14 7:14 1 राजा 21:20,25; 2 राजा 17:17; योहन 8:34; रोम सहरतो 3:9; 6:6; गलातितोर 4:3 * 7:15 7:15 गलातितोर 5:17 * 7:16 7:16 1 तिमोति 1:8 * 7:17-20 7:17-20 गलातितोर 5:17 * 7:17-20 7:17-20 8:3 * 7:21 7:21 8:2 * 7:22 7:22 2 कुरितोर 4:16; इपिसुसतोर

3:16; 1 पत्र 3:3-4 * 7:23 7:23 6:19-20; गलातितोर 5:17; यकूब 4:1; 1 पत्र 2:11 † 7:24 7:24 इद्र वनतगा पोल् सिपय तनाय लोप्पा इनोग, मति सबेटोर विवसिरा लोप्पा वेहतहतोम. * 7:24 7:24 6:6; कुरुसितोर 2:11 * 7:25 7:25 8:1-2 * 8:1-2 8:1-2 योहन 8:32,36; रोम सहरतो 6:17-18,21-22;

7:4; 1 कुरितोर 15:45; यकूब 1:25

कीयगा इनजोर, माक बातय रेय इले.)^{*} येसु किस्तुन विस्वस केवालोरिहक, [मन्कना बुदते ताकवा, देवुळता जीवा वेहतप ताकवालोरिहक,^{*}] देवुळि बेस्केन सिक्सा एवो.

³ माट मन्कना बुदते ताकसोर मताहकु, मोसानाड अडोड केंज पगवा मतल. अद इसबते, अडोड माक पापमता लावताहि विळिसह कीया पावोड:^{*} मति अडोड कीया पावदिन, देवुळिये कीता. बेदम इतेके, तना वगोग मगिन लोहचीता. ताना मति, माट पापि मन्कलोर लेहका मन्कल मारियिस, इद बमताग वास मतोग.^{*} अदे मेंदुते, ओग मावा पापमता सिक्सातुन, तना पोगोन एतोग.^{*}

⁴ देवुळि बाराहक इदम कीता? इंजेके माट मन्कना बुदते ताकवालेवा, देवुळता जीवा वेहतप ताक पगयहनल.^{*} इदम ताकसोरे, उंद पूना रीते अडोड वेहतप कीयालाह आतल.^{*}

⁵ मन्कना बुदते ताकवालोर बार, मन्कनाडे पोल्लोनाग सीता कीसोर मन्हतोर.^{*} मति देवुळता जीवा वेहतप ताकवालोर बार, देवुळताड पोल्लोनाग सीता कीसोर मन्हतोर.^{*}

⁶ मन्कना बुदि मीवाड विचकिन ताकिह कीतेके, मीक देवुळ ईयनद पिसमुळ दोर्को आयगा.^{*} मति देवुळता जीवा मीवाड विचकिन ताकिह कीतेके बार, मीट देवुळता संगे पिसकिर, ओसो सुकमते मनदकिर.

⁷ बह इतेके मन्कना बुदते विचर केवालोर देवुळताड अडोन केंजोर, केंज पगवोर वने. अदिनेनाहक अदम विचर केवालोर, देवुळता विस्व मन्हतोर.^{*}

⁸ मन्कना बुदते ताकवालोर, देवुळतुहक विचर वातप, मुर्तिय ताक पगवोर.^{*}

⁹ मीवा जीवातगा मात्रम, देवुळता जीवा जागा आताहकु,^{*} मीट मन्कना बुद मतप लेहका पिसविर, मति पवित्र जीवा वेहतप लेहका पिसिहनिर. (बोरगा किस्तुना जीवा इले, ओर ओना मन्कलोर आयोर,^{*} इदिन सीता कीमहूट.)

¹⁰ किस्तुन मीवाड जीवानगा मतेक अचोन, मीवाड मेंदुस्क पापमतुहक डोलतेक तेला, देवुळि मीक सेतेमतोर कीताहकु, ताना जीवा मीक अमेसाता पिसमुळ ईस्ता.^{*}

¹¹ बेद देवुळि येसुन हामुरतगडाहि तेकिह कीता,^{*} अदे देवुळता जीवा, मीवा जीवातगा जागा आता.^{*} अदे जीवाता लावते, मीट डोलतापया वने, देवुळि येसु किस्तुन कीतप लेहका, मीवाड मेंदुस्किहक वने उंद दिया जीवा ईयगा.^{*}

¹² अदिनेनाहक मावोरिर! देवुळता जीवा वेहतपु, माक ताक पोयहता. मन्कना बुद मतप ताकनदायो.^{*}

¹³ मन्कना बुदते माट ताकतेक अचोन, अद अमेसाता हामुरतेकन ओसीस्ता.^{*} मति देवुळता जीवाता तोळते, मावाड मेंदुस्क विचर कीयनव कबस्किन विळसतेके,^{*} माट देवुळता संगे पिसकल.^{*}

¹⁴ बाराहक इतेके, ओर मन्कलोरिन देवुळता जीवा ताकिह कीस्ता,^{*} ओरे देवुळताड मक-मयास्क मन्हतोर.^{*}

¹⁵ बहु साकुर केवाल तना मात्काहक रेयिस मनदना लेहका, माकु देवुळताहि रेय वसन्द जीवा दोर्कताया?^{*} आयो! मावा जीवातगा मनदद पवित्र जीवा, माकु देवुळताड मक-मयास्क आनाह कीता.^{*} अदिनेनाहक देवुळतुन, ए नावा बाबानिन इनजोर, केय पगयहनल.^{*}

¹⁶ इगो, देवुळता जीवा मावा जीवातुन, मीट निटमे देवुळताड मक-मयास्कनिर इनजोर,^{*} साकिसे ईयलाह आता.^{*}

¹⁷ इदम किस्तुना लेहका, माट वने देवुळताड मक-मयास्कनल आंदल, अहे ओना लेहका माक वने देवुळबाबाल तनाड मक-मयास्किहक तासदद बर्कत दोर्कगा.^{*} माट इद बमते किस्तुना संगे तिपल आञहनल इतेके, पया देवुळदीपते ओना संगे, देवुळताहि मान वने दोर्किह कीकल.^{*}

वायनद कालमते विस्वसिरिहक दोर्कन्द गिर्दा

¹⁸ किस्तुनेनाहक विस्वसिरिहक इंजेक तिपल वास्तायो. मति वायनद कालमते, देवुळि तना डीसा तोहचि, बेचोन माक मान ईयगा,^{*} ताना सीता कीतेके, मावा इंजेता तिपल ओसोय अल्को मन्हता^{*} इन्जि, नना प्हुनन.

¹⁹⁻²¹ (आम-अवाल बेस्के पापम कीतोर अस्के,) देवुळि ओरिन सरप ईता, ओसो पूरा बमताग पीळा अहंता.^{*}(मन्कलोरिहक इतेके, ओरा कसुरतेनाहक सरप दलगा, मति) देवुळ पुटिह कीतव सबेटविस्किहक बार, कसुर केवाये पीळा दोर्कता. मति अविस्किहक वने आसा मन्हता. उंद दिया देवुळि तनाड मक-मयास्किन, अद सरपताहि विळिसह कीसि, ओरिहक मान ईयगा, अद मान पोळ्ळने दिसगा.^{*} अद दिया, देवुळि तना पुटिह कीतव सबेटविन वने, अविस्कना पीळाताहि विळिसह कीयगा.^{*} अद दियातुन अउ अग ऊळसोरन मन्हताड.

²² आंचालि रिक्क आयहपा, नोयनद तेदतस्के बेदम ऊल्लिहता, अदमे अव सबेटव इंजेक एवनाह, ऊल्लतप आंदुड^{*} इनजोर पुतल.

²³ अविस्कना संगे माट वने ऊल्लाहाह आतले. ओसो पया दोर्कन्द बर्कत बेदम मनदाग इनजोर तोहतलाहि, देवुळि इंजेकेन माक तना जीवातुन ईता. अद जीवा वेहतप, उंद दिया मयगा देवुळताड मक-मयास्क आयनद, पूरा अदिकर दिसगा.^{*} अस्के मावाड मेंदुस्किन तिपलकनाहि विळिसह कीसि, पूनाड मेंदुस्क माक ईयगा. अद दियातेनाहक, माट पका ऊल्लासोर केपलाह आतल.^{*}

²⁴ देवुळि माक पिसिह कीतस्के, माक इद आसा दोर्कता.^{*} मति बातालतुनाय कौडाने ऊळतेके, ताना पोगोन बोगाय बाराहक आसा तासेग?^{*}

²⁵ माट इसि कौडाने ऊळवद बर्कततुन आसा कीञहनल. अदिहक अद बर्कत माक दोर्कनाहजोम, माट ओरम आयवा, केपसोर महनल.^{*}

^{*} **8:1-2 8:1-2** 5:16; 8:34 * **8:1-2 8:1-2** मन्कना बुदते ताकवा, देवुळता जीवा वेहतप ताकवालोरिहक इद पोल्लो सवे मोदुल कादेहकनगा दोर्को. ^{*} **8:3 8:3** बळयि 13:39; रोम सहरतोर 7:17-20; इब्रितोर 7:18-19; 10:1-4 ^{*} **8:3 8:3** गलातितोर 4:4 ^{*} **8:3 8:3** 2 कुरिततोर 5:21; फिलिपितोर 2:7; 1 तिमोति 1:15; इब्रितोर 2:14-15,17; 4:15; 10:8 ^{*} **8:4 8:4** गलातितोर 5:16,25 ^{*} **8:4 8:4** 2:26; 3:31 ^{*} **8:5 8:5** गलातितोर 5:19-21 ^{*} **8:5 8:5** गलातितोर 5:22-25 ^{*} **8:6 8:6** 6:21-22 ^{*} **8:7 8:7** कुल्लितोर 2:18; यकूब 4:4 ^{*} **8:8 8:5-8** 7:5; गलातितोर 5:17 ^{*} **8:9 8:9** योहन 14:23; 1 कुरिततोर 3:16; 6:18-20; 2 कुरिततोर 6:16; गलातितोर 4:6; 2 तिमोति 1:14; 1 योहन 3:24; 4:13 ^{*} **8:9 8:9** योहन 14:17 ^{*} **8:10 8:10** गलातितोर 2:20; इपिसुसतोर 3:17; कुल्लितोर 1:25-27 ^{*} **8:11 8:11** बळयि 2:24 ^{*} **8:11 8:11** 1 कुरिततोर 6:17; फिलिपितोर 2:1-2 ^{*} **8:11 8:11** योहन 5:21; गलातितोर 6:8 ^{*} **8:12 8:12** 6:14 ^{*} **8:13 8:13** 6:21-22 ^{*} **8:13 8:13** कुल्लितोर 3:5 ^{*} **8:13 8:13** 1 कुरिततोर 9:27 ^{*} **8:14 8:14** गलातितोर 5:18 ^{*} **8:14 8:14** होसे 1:10; मत्थाव 5:9; योहन 1:12; रोम सहरतोर 9:26; 2 कुरिततोर 4:5; 6:18; 1 योहन 3:24; तोहचीतव पोल्लोड 21:7 ^{*} **8:15 8:15** गलातितोर 5:1 ^{*} **8:15 8:15** गलातितोर 2:4; 2 तिमोति 1:7; इब्रितोर 2:14-15 ^{*} **8:15 8:15** 1 कुरिततोर 2:12; 2 कुरिततोर 11:4; इपिसुसतोर 1:5; 1 योहन 4:17-18 ^{*} **8:15 8:15** गलातितोर 4:5-6; 1 पत्र 1:17 ^{*} **8:16 8:15-16** 8:26 ^{*} **8:16 8:16** 2 कुरिततोर 1:22; गलातितोर 4:6; 1 योहन 3:1,24; 5:10 ^{*} **8:17 8:17** बळयि 20:32; गलातितोर 3:29; 4:7; इपिसुसतोर 3:5-6; तीसु 3:7; इब्रितोर 1:2,14 ^{*} **8:17 8:17** 2 कुरिततोर 1:5,7; फिलिपितोर 3:10-11; कुल्लितोर 1:24; 1 पत्र 4:12-13 ^{*} **8:18 8:18** कुल्लितोर 3:4; तीसु 2:13 ^{*} **8:18 8:18** 2 कुरिततोर 4:17; 1 पत्र 4:12-13; 5:1 ^{*} **8:19-21 8:19-21** पुयुळि 3:16-19 ^{*} **8:19-21 8:19-21** कुल्लितोर 3:4; 1 पत्र 1:7,13; 1 योहन 3:2 ^{*} **8:19-21 8:19-21** बळयि 3:21; 1 कुरिततोर 15:42; कुल्लितोर 1:20; 2 पत्र 3:13; तोहचीतव पोल्लोड 21:1 ^{*} **8:22 8:22** फिर्म्याह 12:4,11 ^{*} **8:23 8:23** 2 कुरिततोर 1:22; 5:5 ^{*} **8:23 8:23** 2 कुरिततोर 5:2,4; गलातितोर 5:5 ^{*} **8:24 8:24** 1 तिसुल्लितोर 5:8; तीसु 3:7 ^{*} **8:24 8:23-24** 4:18-19; 2 कुरिततोर 5:7; इब्रितोर 11:1; 1 योहन 3:2 ^{*} **8:25 8:25** 1 तिसुल्लितोर 1:2-3

26 अचोने आयो मति, माक तेळियवाहकु, देवुळता जीवा माक तोळ मन्हता. पार्तना कीयनस्के, देवुळतून माट बाताल ताल्हकना, बेद्रम ताल्हकना इन्जि पुनवल. मावा तोडटाहि, माट देवुळतून पोल्लोड वळ्हक पुनवल, मति ताना जीवा मावा लोप्पाडाहि उल्पासोर केथिहता. केथिसि, मावा पार्तनातून देवुळतगा बराबर एव्हिह कीसीस्ता.*

27 देवुळता विचर मतपे, पवित्र जीवा देवुळता लोकरुनेनाहक अर्ज कीस्ता.* अदिनेनाहक मावाड पोतालोप्पाडाड पोल्लोन पुनदद देवुळि,* तना जीवाताड विचकिंन पुन्हता.

28 देवुळि मुनेन विचर कीस तासतपु,* बोन-बोन केयता,* ओरें तान जीवा कीस्तोर. ओरिहक बेवे आयिड, देवुळि अव सबेटविना मेटे, ओरिनाहक बेसताडे पोल्लोन पुटिह कीसीस्ता इनजोर,* माट पुतल.

29 बाराहक इतेके, बोर बोर नयगा विस्वस तासनुर इनजोर, देवुळि मुनेन पुन्ज मता.* नावा मगि येसु ओर सबेटोरा दादाल आयगा इनजोर,* देवुळि ओरिन येसुना लेहकाडोर आयलाह,* मुनेन आचता.*

30 बोर-बोरिन आचता, ओरिन तना अगडे ताकलाह, केयता वने. बोर-बोरिन केयता, ओरिन सेतेमतोर कीता वने.* बोर-बोरिन सेतेमतोर कीता, ओरिहक पका मान इयगा वने.*

देवुळता गुनमताहि माक बेदे एगिह कीया पगवो

31 इचानाह वेहचोर वातन, अव सबे पोल्लोन ऊळिसि, इजेके उंदिय पोल्लो पेसिहता: देवुळि मावा तोळ मतेके, मावा विस्वतोर बेच्चुर मतेकाय, माक बाताले आयो!*

32 देवुळि किस्तुंन मयेनाहक डोलालाह वने विळिसीता, वेग नावा वगोगे मगि इनजोर, विचर वने केवो, अचोन ताना गुनमि!* इतेके तना करल कीस मतपु, इव सबेटविन चिचम आयवा, माक निटमे इयगा.*

33 देवुळिये माक आथिसि सेतेमतोरिर इन्हता. इतेके मन्कलोर मावा पोगोन कसुर वाटेदेकाय, बाताल आयो.*

34 पया देवुळि माक सिक्सा इया पायहताया? आयो, अद्रम बेस्केन केवो!* येसु किस्तुंये मयेनाहक डोलिस मतोग. अचोने आयो मति, देवुळि ओन जीवा अर्हचि, तना तिन्ड बाजे ओन उदिह कीता.* ओग मावा तोळ मन्जि, अगा मयेनाहक देवुळतून वळ्हकिहतामि.*

35-36 मुनेन दाविद राजाल साम्रमतगा इद्रम रासतोम:

ए देवुळि! माट नीवा मन्कलोराम इनजोर, लोकरु माक जर्मिने हक्कलाह ऊळिहता.

एरेंन अस्कलाह ओतप लेहका, माक ओयलाह ऊळिहता.*

इनजोर रासतोम. माक तिपल वावालि,* लोकरु विस्व वावालि, दूकळ आवालि, गेंदेड दोर्कोड आवेस्कु, दोकाता जागातगा मनेलल, लोकरु माक कसेहक-मस्कने हक्केर. इद्रमताड तिपलक वातेके, किस्तुं माक जीवा केवोग इनजोर इनदकला? (आयो! ओग माक जीवा कीसोरने मन्हतामि!)*

37 इव तिपलक माक वातेक तेला, माक जीवा कीतोगु किस्तुं मावा तोळ मनाहकु,* माक ओर कीया पावोवो, माटे पूरा गेल्लिहल्ल.*

38-39 मावा सामि येसु किस्तुंन मयेनाहक डोलालाह लोहचि, माक इचोन जीवा कीता इनजोर, देवुळि तोहता.* हामुर आयि, पिसमूळ आयि, पोगोटाड देवतुलक आयिड, देवहक-बताहक आयिड, नेटा रेथि आयि, नाळता आल्सूळ आयि, पेन्क-हानास्क आयिड, पोगोटा बमगाय ओसो इळता बमतागा देवुळि पुटिह कीतव बेवे आयिड, मयगा मनदद देवुळता गुनमताहि, माक बेवे एगिह कीया पगवोड इनजोर,* नना बेस-नेहना पुतन.

9

यहदिर किस्तुंन पास्कताहकु, पोल् नारज आस्तोग

1-3 (देवुळता गुनमताहि माक बेवे एगिह कीया पावोवोड इतेके,) नावा इययेलतोर यहदि जाततोर बाराहक एगतोर? ओरिनाहकु नना पका आल्सूळते म्हनन, उंद दिया तपवा, नावा जीवा नोस्ता. येसुन विस्वस केवाहकु, ओरिहक दोर्केनद सिक्सा नाक दोर्कि! ओरा बदलाहकु, देवुळि नाके सरप इसि, किस्तुंनगडाह एगिह कीतेक तेला बेसे!* मति ओर पिसिर इनजोर, ओरिनाहक अचोन नना आलिह कीयहनन.* किस्तुंना मुनेह किरिया, इद निटमे, नना जौल वळ्हकोन,* देवुळता जीवा वने इद पोल्लोता साक्सि मन्हता.

4 ओरिन देवुळि तनाड पिलाड-पेकोर आयलाह आचता,* ओरिहके तना सोबा ओसो डीसा दिसिह कीता.* ओरा संगे करल कीसि,* तनाड अडोना साम्रम इता.* तन्क बेद्रम माळना इनजोर, ओरिने वेहच मता.* ओसो ओरिहक वेत्लाड बेसताड पोल्लोन विळिसस मता.*

5 देवुळ आचतोर अब्रहम, इसक, याकुब इनवालोर मावा पेदाम्युतोरगडाहिये,* मावा इययेल लोकरु पुट वातोर.* ओराय कळते, देवुळ लोहतामि पिसिह केवाल किस्तुं, मन्कल मारियिस पुट वातोम.* ओग किस्तुं कतमतोरा देवुळ अंदोग,* पेन्क-हानास्क आथिड, पेन्क-हानास्क आथिड, पोगोटा बमगाय ओसो इळता.

6 (मीवा जालापिलतुहक नना बर्कत इकन इनजोर, देवुळि इययेललोकरु तादोर-बाबोरिन किरिया कीस मता. मति इजेके किस्तुंन इययेलतोर पास्किहता इतेके,) देवुळि ओरा संगे कीतद किरियातून देहता इनजोर, नना इनोन.* मति इययेल देसेमते पुटोर सबेटोर, देवुळता लोकरु आयोर, इचोने इहनन.*

* 8:26 8:26 योहन 14:16; इपिसुस्तोर 6:18 * 8:27 8:27 लूकल 22:32; इब्रितोर 7:25 * 8:27 8:27 देवुळताड पाटाड 139:1-2; लूकल 16:15; बळयिर 1:24-25; 1 तिसलुनितोर 2:4 * 8:28 8:28 इपिसुस्तोर 1:9 * 8:28 8:28 9:24; 11:29; 1 कुरिततोर 1:9; गलातितोर 1:6,15-16; 5:8; इपिसुस्तोर 1:11; 1 तिसलुनितोर 2:11-12; 2 तिसलुनितोर 2:14; 1 पत्र 2:9 * 8:28 8:28 2 कुरिततोर 4:15 * 8:29 8:29 11:2 * 8:29 8:29 क्लुसितोर 1:18; इब्रितोर 1:6 * 8:29 8:29 1 कुरिततोर 15:49; मिलिपितोर 3:21; क्लुसितोर 3:10 * 8:29 8:29 9:23; 1 कुरिततोर 2:7; 2 कुरिततोर 3:18; इपिसुस्तोर 1:5,11; 1 पत्र 1:2; 1 योहन 3:2 * 8:30 8:30 3:24 * 8:30 8:30 योहन 17:22-23; रोम सहरतोर 9:23 * 8:31 8:31 देवुळताड पाटाड 118:6; 1 योहन 4:4 * 8:32 8:32 योहन 3:16; रोम सहरतोर 4:24-25 * 8:32 8:32 2 कुरिततोर 6:10 * 8:33 8:33 यशायाह 50:8-9; लूकल 18:7 * 8:34 8:34 8:1-2 * 8:34 8:34 मार्कल 16:19 * 8:34 8:34 5:10 * 8:35-36 8:35-36 देवुळताड पाटाड 44:22; बळयिर 20:24; 1 कुरिततोर 4:9; 15:30-31; 2 कुरिततोर 1:9; 4:10; 6:9; 11:23 * 8:35-36 8:35-36 2 कुरिततोर 4:8 * 8:35-36 8:35-36 2 कुरिततोर 12:10; इपिसुस्तोर 3:18-19 * 8:37 8:37 गलातितोर 2:20; इपिसुस्तोर 5:2; तोहचीवत पोल्लोड 1:4-5 * 8:37 8:37 योहन 16:33; 1 कुरिततोर 15:57 * 8:38-39 8:38-39 5:8 * 8:38-39 8:38-39 इपिसुस्तोर 3:18-19; 1 पत्र 3:22 * 9:1-3 9:1-3 पेसमुळि 32:32 * 9:1-3 9:1-3 2 कुरिततोर 12:15 * 9:1-3 9:1-3 2 कुरिततोर 11:10; गलातितोर 1:20; 1 तिमोति 2:7 * 9:4 9:4 पेसमुळि 4:22 * 9:4 9:4 पेसमुळि 40:34; 1 राजा 8:11 * 9:4 9:4 पट्रमुळि 17:2; व्यवस्थाविषय 29:14; लूकल 1:72; बळयिर 3:25; इपिसुस्तोर 2:12 * 9:4 9:4 व्यवस्थाविषय 4:13-14; देवुळताड पाटाड 147:19 * 9:4 9:4 इब्रितोर 9:1 * 9:4 9:4 बळयिर 2:39; 13:32; रोम सहरतोर 2:17; 3:2; गलातितोर 3:16; इपिसुस्तोर 2:12 * 9:5 9:5 बळयिर 3:13; रोम सहरतोर 11:28 * 9:5 9:5 याकुबना दूसा पेदिर "इययेल" मता (पट्रमुळि 32:28). ओनाय कळतोर इययेल देसेमतोर आतोर. * 9:5 9:5 मत्वाल 1:1-16; रोम सहरतोर 1:3-4 * 9:5 9:5 क्लुसितोर 1:16-19 * 9:5 9:5 इब्रितोर 7:24 * 9:6 9:6 पन्ना 23:19 * 9:6 9:6 2:28-29

7-9 अद बह इतेके, अब्रहम मुत्तोना जालपिलतोर सबेटोर देवूळताड पिलाड-पेकोर आयोर. * देवूळि अब्रहमिहक इद्रम पोल्लो वेळिसस मता: “पेगेंडु इदे वेलाते ओसोवने नना नियागा मल्स वायकन, अस्के नीवा मुते साराहकु, ओबोंग पेकाल पुटिस मनदनेग,” * इनजोर इता. (ताना पोल्लो विळ्ळतापे, इसकपुटटोग.) अब्रहमिहक ओसो दुसोर पेकोर मन्जाय, देवूळि ओनु, “नीवा जालपिलतुन इसकगडाहे लेकनुर” * इनजोर इता. इव पोल्लोड बाताल तेळियिह कीस्ताड इतेके, अब्रहमनाग पुटटोर सबेटोरे, देवूळताड पिलाड-पेकोर आयोर; मति देवूळताड मक्क-मयास्क, तना पोल्लो विळ्ळतापे पुटटोग पेकाना कूळताहिये, पुट वायनुर. †

10 आचोने आयो मति, इद पोल्लो वने मन्हता. मावा तादो इसक मुत्तोग, ओना मुते रिबका सेठो, वेरिहक एमोह पेकोर पुटटोर. *

11-12 केंजाट, वेर पेकोर पुटमासुने, ओसो ओरु बेदाय नेहना-लाग्वा कीयनामुनेन, देवूळि तलिन बाताल वेहच मता, तान सीता कीमहट्ट: मुने पुटवाळ पेकाल, पया पुटवाना सेवा कीयनोग, * इनजोर इता. देवूळि मन्कनाड कबस्कना इसबते आयो, मति तनाय विचर मतप, मन्कलोरिन आचिहता इनजोर तोहत्लाहि, ओर एमोह पेकोरगडाहि, मुनेन ओर्विन बार आचता, ओर्विन बार आचो.

13 ताना साख्रमतगा इहे मन्हता: देवूळि इन्हता, “नना उड्लोग याकुबिन एरे कीतन, मति तमदादाल एसान बार जेक कीतन,” * इनजोर रासतद मन्हता.

देवूळतहक तनाय विचरते कीयलाह अदिकर मन्हता

14 (ओर एमोह पेकोर बातालाय नेहना-लाग्वा कीयनामुनेन, देवूळि ओर्विन बार आचता, ओर्विन बार जेक कीता इनजोर,) माटु देवूळतगा बाताले सेतेम इले इनदा पयायकला? * आयो! अद्रम मुर्तिय इनदा पयावळ!

15 मोसान देवूळि बाताल इता, मीक सीता मन्हताया: “बोना पोगोन दया कीयना, बोना पोगोन जीवा लोपना, अद नावाय विचरते कीयनन,” * इनजोर इता.

16 इद्रमलेहका बोगाय मन्कना पोगोन देवूळि दया कीस्ता इतेके, ओग मन्कना विचरतुन उळिस केवो, ओनाड कबस्किन उळिस केवो, मति तनाय विचरते कीस्ता.

17 ताना साख्रमते रासतपु, मोसाना कालमते, देवूळि पिरोन राजान इद्रम इता: “नीवा पोगोन वायनव पीळाना मेटे, नावा डीसातुन तोहतकन. अस्के पूरा बूमरेड नावा पेदिर दारमगा, इद पोल्लोतेनाहके, नीक राजाल इनजोर निल्पिह कीतन” * इनजोर रासतद मन्हता.

18 इद पोल्लोताहि बाताल तेळियनाह आस्ता? देवूळि बोन दया कीयलाह विचर कीस्ता, ओन दया कीस्ता; बोनु (पिरोनना लेहका), कैगम आनाह विचर कीस्ता, ओन कैगम आनाह कीस्ता. *

19 इंजेके मीट नाक ताल्हकेरि, “(मयागा बोरा-बोरा कैगम बुदि मनदना इनजोर, देवूळता विचर मता इतेके,) देवूळि मावा पोगोन बाराहक कसुर वाटिहता? * ताना विचरतुन बोग रोमिह कीया पयायहता? *” इनजोर इनैरि.

20 मति इद्रमलेहका देवूळतुन मर्लाबडनद ओपिहताया? माट इतेक वेट मन्कलोरले आंदल, इदिन सीता कीयिड. कुमाल पंडटद अळका, “चेह! नाक इद्रम बाराहक पंडटिन डा?” इनजोर ओन इन्हताया? *

21 कुमाल तना विचर वातप अळका पंडेग; उंदिय तोळ्यो गोमाताहि, रेंड तुक्ळेड कीसि, उंदतुन बार बेस सोबाता अळका, उंदतुन बार केनेकेनेता अळका इद्रम पंडलाह, ओन्क अदिकर मन्हताया, इले? *

22 अद्रमलेहकाने देवूळतहक वने, तना विचर मतप कीयलाह अदिकर मन्हता. तमा पापमते बूळेम आयना लायक मनवालोगो पोगोन, देवूळि ओड आस्ता. * मति ओरिन अस्केडस्केन सिक्सा कीसि, तना लावतुन तोहो. ओरा लाग्वातनमतुन आपसोर, वेल्लाजोम केपसोर मन्हता. *

23 बाराहक इद्रम केपसोर मन्हता इतेके, बोरे लोक्तरिन तना संगे, तना मान-डीसाता जगाते तासना इन्जि, सुस्सुनेन आचता, * ओरा पोगोन इंजेके दया कीसि, नना बेचोटा बेरा देवूळतन इनजोर, सबेटोरे लोक्तरिहक तोहत्लाह आता; अदिनेनाहके केपिहता.

24 अद आचतोर मन्कलोरल माटे आंदल रा! मावा मुडगा मनदलाहि, सिरप माट यहुदिरीने आचो, मति यहुदि आयवोरिन वने आचता. *

25 यहुदि आयवोरा लोप्पा देवूळि तना कखुरतोग होसेना सगे इह वेहता:

“बोर मुने नावा मन्कलोर आयोर आस मतोरे,
ओरिन इंजेके नावा मन्कलोरिन इनदकन;

बोर मुने नावा गूनमतुन पुनोर आस मतोरे,
ओरिहक नावा गूनम तोहतकन. *

26 ओसो, बेद जगाते मीट नावा लोक्तरिन आयविर इनजोर वेहतद मन्हता,

अदे जगाते ओरिन वेर जीवात मनदनद देवूळताड मक्क-मयास्क इनजोर इनदनुर, * *

देवूळ वेहतव इव पोल्लोन होसे रासतोग.

27-28 अद्रमे देवूळता कखुरतोग यसयाळ वेल्लाय मुनेन, इश्येलातोर लोप्पा इद्रम वेहतोग:

देवूळि तना मुनेन वेहच मतप लेहकान

इद बूमतोर सबेटोरा अदु चट्टिप्टे नेयम कीयागा, पूराय नेयम कीयागा,

इश्येल मन्कलोर समदुरता उस्कोता लेहका, लेक पयावप मन्हतोर,

तेला मति ओरगडाहि उच्चुरे, देवूळता सिक्साताहि पिसनुर. *

इनजोर इतोग.

29 ओसो यसयाळ इद्रम वने वेहच मतोग:

बेरा डीसाता देवूळि मावा जालपिलतोरगडाहि, उच्चुरिनयाय पिसिह केवेके,

माट वने सोदोम-गोमोरा नाहकनोर मन्कलोर लेहकान, पूरा बूळेम आवेलाल, *

* 9:7-9 9:7-9 योहन 8:39; गलातितोर 4:23 * 9:7-9 9:7-9 पुटमुळि 18:10,14 * 9:7-9 9:7-9 पुटमुळि 21:12; इब्रितोर 11:17-18 * 9:7-9

9:7-9 4:13,16-17; गलातितोर 4:28; इब्रितोर 11:11 † 9:7-9 9:7-9 अब्रहमना मुते साराहकु मग पुटनेग इनजोर, देवूळि मुनेन किरिया कीस मता. मति वेल्लाडे दियाड

आतापया वने, अद नेलाड हळक्वा मता. अदिनेनाहक अब्रहम, तनमुत्तो ओरुलतदिन तसके, तानक पुटवाळ पेकाना पेदिर इस्मालि इनजोर तासतोग. ओग इस्मालना जालपिल मन्कना रीतेते पुटटोर

आंदुर इनजोर, पोल् वेहता बोटोग. * 9:10 9:10 पुटमुळि 25:21 * 9:11-12 9:11-12 पुटमुळि 25:23 * 9:13 9:13 मलाकी 1:2-3 * 9:14

9:14 2 इतिहास 19:7; रोम सहरतोर 2:11 * 9:15 9:15 पेसमुळि 33:19 * 9:17 9:17 पेसमुळि 9:16 * 9:18 9:18 पेसमुळि 4:21; 7:3; 9:12;

10:20,27; 11:10; 14:4,17; व्यक्त्वाचिकरण 2:30; योहन 11:20; योहन 12:40; रोम सहरतोर 11:7,25 * 9:19 9:19 3:7 * 9:19 9:19 2 इतिहास

20:6; अय्यळ 9:12; दानियेळ 4:35 * 9:20 9:20 यशायाह 29:16; 45:9; 64:8; यिर्मयाह 18:6 * 9:21 9:21 2 तिगोते 2:20 * 9:22 9:22 बुदताड

पोल्लोड 16:4; 1 पत्र 2:8 * 9:22 9:22 2:4 * 9:23 9:23 8:29-30 * 9:24 9:24 3:29; 8:28 * 9:25 9:25 होरो 2:23; 1 पत्र 2:10

* 9:26 9:26 होरो 1:10; रोम सहरतोर 8:14 * 9:27-28 9:27-28 पुटमुळि 22:17; यशायाह 10:22-23; होरो 1:10; रोम सहरतोर 11:5 * 9:29 9:29

व्यक्त्वाचिकरण 29:23; यशायाह 1:9; 13:19; यिर्मयाह 49:18; 50:40; आमोस 4:11; 2 पत्र 2:6

इनजोर वेहतोग.

यहुदिर तमाड कबस्कना पोगोन विस्वस कीतोर

30 इजेके बाताल इनदकल? यहुदि आयबोर देवुळता सेतेमतुन पर्हकोर. तेला मति उच्वर किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, देवुळि ओरिन सेतेमतोर कीता.*

31 मति इम्रयेल लोकरु बह आंदुर, मोसानाड अडोड केंजिसि, इवे अडोन कर्तुळते माळतेके, माट सेतेमतोराम आयकोम इंदुर. मति अदुम ओर ताना मुनेह, सेतेमतोर आया पागबोर.*

32 बाराहक आया पागबोर इतेके, ओर इम्रयेल लोकरु किर्स्तुन विस्वस केवा, मावाडे बेसताड कबस्कने सेतेमतोरल आयकल इनजोर ऊळिंदुर. इदमतोरनाहकु किर्स्तु कोदुर ईस अर्हतनद बंडालेहका मन्हतोग.*

33 किर्स्तुना लोप्पा मुनेने देवुळि वेहतदु साङ्गमतगा इदम रासतद मन्हता:

इद ऊळट! नना येस्सलेम सहरते बंडालेहकाडोन ओर्विन तासिहनन,

ओनगा वेल्लाटोर कोदुर ईस मुटनुर.*

मति ओना पोगोन बोर आसा तासनुर, ओर बेस्केने मेसेहने आयोर आयनुर. *

इनजोर रासतद मन्हता.

10

1 माबोर विस्वसिररि! नावा इम्रयेल लोकरुन देवुळि पिसिह कीयि इनजोर, नावा पूजा जीवाताहि विचर कीसि, इद पोल्लोतेनाहक देवुळतुन अमेसा पार्तना कीसोरिन महनन.

2 देवुळतुन माळलाहि, ओरा पका जिद मन्हता इनजोर, नना ऊळतन.* मति ओर देवुळ वेहता अगदुन पुनोर.

3-4 बह इतेके, देवुळि लोकरुन बेदुम सेतेमतोर कीस्ता इनजोर, ओर पुनोर. पुन्वाहकु, ओर मोसानाड अडोड केंजिसि ताकतेके, देवुळि माक सेतेमतोर इनुदगा इनजोर, विचर कीस्तोर. मति किर्स्तु मयेनाहक मोक आसि, पाळनाड अडोन मारिह कीसि, अद अगदुन बंद कीतोग.* कीसि, लोकरु सेतेमतोर आयलाहि, विस्वसता आा तोहतोग. मति इद अगादे, इम्रयेलतोर ताकोम इन्हतोर.*

देवुळि तन्क केयवालोर सबेटोरिने पिसिह कीस्ता

5 साङ्गमसोमोसाल बह रासतोग इतेके, बोर बोर अडोड माळसोर पिसलाह ऊळिहतोर, ओरिहक सबे अडोन, बेदिने चुकवालेवा माळ पोयतगा.*

6-8 मति बोर बोर विस्वस कीसि सेतेमतोर आयलाह ऊळिहतोर,* ओरा लोप्पा मोसाल इदम वेहतोग इतेके, देवुळता पोल्लो नियगा मन्हता, इतेके नीवा जीवातागा, नीवा तोडटगा मन्हता. अदिनेनाहक "माक पिसिह केवाल किर्स्तुन ततलाहि देवुळदीपतागाबोग तड पागनोग?" इनजोर इनमाट. बह इतेके किर्स्तु कुदि माक पिसिह कीयलाहि, इद बमतागा वातोग. अदुमे ओसो "किर्स्तुन हामुरताह तेकिह कीयलाह, हानादीपते बोग रेग पागनोग?" इनजोर वने मीट इनमाट,* बह इतेके, देवुळिये किर्स्तुन हामुरतगडाह तेकिह कीता. अदिनेनाहक देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयलाह, माक बाताले कीया पोयो, सिरप विस्वस कीयना अचोने. इजेके माट इद कबुरतुन पोकरु कीयलाह आतोम.

9 अद कबुर इदम इतेके, येसुये नावा सामि इनजोर, निमा नीवा तोडटे कबुल आसि,* देवुळि ओन हामुरतगडाहि जीवा अर्हता इनजोर, नीवा जीवाताहि विस्वस कीतिके अचोन, देवुळि नीक पिसिह कीयगा.*

10 बोगे आधि, आपुना जीवाताहि विस्वस कीतिकेने, ओग देवुळता मुनेह सेतेमतोग आस्तोग. अदुमे आपुना तोडटे कबुल आतेकेने, ओग तना पापमता सिक्साताहि पिसिहतोग.

11 देवुळता साङ्गमतगा वने, इदम रासतद मन्हता: "किर्स्तुन विस्वस केवाल बोगे मनेग, ओग मेसेहने आयोग आयनोग." *

12 विस्वस केवालोर यहुदिर मनिर, ओसो बोर दुसा जाततोर मनिर, कतमतोरा सामि इतेके येसुये! ओन केयवालोर सबेटोरिन, ओग पका बेस ऊळिहतोग.*

13 बोर बोर सामिनु दया कीम इनजोर केयिहतोर, ओर सबेटोर पिसनुर,* इनजोर रासतद मन्हता.

14 मति बोर लोकरु किर्स्तुन विस्वस केवोर, ओर बह केयेर? ओरिहक ओना पोल्लोतुन बोगे एव्हिह केवालेश, ओर बह विस्वस केवेर? ओरगा बोगे अनवालेवा, किर्स्तुना कबुर बह एवयागा?*

15 लोहवालोर लेवेके, ओरगा बोगा दायनोग? अदिनेनाहक देवुळता साङ्गमतगा इदम रासतद मन्हता: बेसता कबुरतुन तवालोर वायनदिन ऊळिसि, बेचोन गिर्दा वास्ता! इनजोर देवुळता कबुरतोग यसयाल वेहतोग.* अदुमे देवुळि तना कबुरतोरिन पोकरु कीयलाहि लोहताये.

16 मति केंजतोरगडाहि उच्वर अद बेसता कबुरतुन विस्वस केवोर.* इदिने यसयाल इतोग, "ए सामि! माट वेहतद कबुरतुन बोगाय विस्वस कीतोगा?" इनजोर इतोग.

17 इदमलेहका लोकरु किर्स्तुना बेसता कबुरतुन केंजतेकेने, विस्वस कीया पागयहतोर.* बोगाय अद कबुरतुन पोकरु कीतिकेने, ओर केंजिहतोर.

18 पया इम्रयेल लोकरु इद कबुरतुन केंजोरा? आयो, ओर केंजतोर. देवुळता साङ्गमतगा इदम रासतद मन्हता:

ओरा कबुर पूरा बममैड एवता.

ओरा पोल्लो दुनियाता कोड एवनाह पोकरु आता,*

इनजोर रासतद मन्हता. अदुमे ओर निटम केंजतोर.

19 केंजिसाय ओरिहक तेळियोया? तेळियेहताये! मुनेने मोसाना साङ्गमतोर रासतपु, देवुळि इम्रयेल लोकरुन इदम इता:

* 9:30 9:30 1:17; 3:21-23; 10:6-8; गलातितोर 3:24; इब्रितोर 11:7 * 9:31 9:31 3:27; 10:2-4; 11:7; गलातितोर 5:4 † 9:32 9:32 किर्स्तु वाताहक, यहुदिर बेस-नेहना गिर्दा आनना मान; मति ओर अडोड वेहवप पिसलाहि विचर कीताहक, किर्स्तु वातस्के ओन सीता केवोर. ओग हकनागपुटतागा इततद वने, ओरिहक उरस उरस मंद, अदिनेनाहक किर्स्तु ओरिहक कोदुर इयंलाह कीतद बंडता लेहकान आतोग. * 9:33 9:33 गलातितोर 5:12 * 9:33 9:33 यशायाह 8:14; 28:16; रोम सहरतोर 5:5; 10:11; 1 पत्र 2:6,8 * 10:2 10:2 बळयिर 21:20 * 10:3-4 10:3-4 3:21-23; 7:1-4; 11:7; गलातितोर 3:24; 4:5 * 10:3-4 10:2-4 9:31 * 10:5 10:5 लैथ्यव्यवस्था 18:5; न्हेम्बल 9:29; सहेजेकल 20:11,13,21; पिलिपितोर 3:9 * 10:6-8 10:6-8 9:30 * 10:6-8 10:6-8 व्यक्थ्याविवरण 30:12-14 * 10:9 10:9 मथ्याल 10:32; लूकाल 12:8; 1 कुरितोर 12:3; पिलिपितोर 2:11; 1 योहन 4:15 * 10:9 10:9 बळयिर 16:31; रोम सहरतोर 4:24-25; 1 पत्र 1:21 * 10:11 10:11 यशायाह 28:16; रोम सहरतोर 9:33 * 10:12 10:12 बळयिर 10:36; रोम सहरतोर 3:21-23,29 * 10:13 10:13 योएल 2:32; बळयिर 2:21 * 10:14 10:14 यशायाह 52:15; रोम सहरतोर 15:20-21; इपिसुसतोर 4:21 * 10:14 10:14 बळयिर 8:31; तीसू 1:1-4 * 10:15 10:15 बळयिर 13:3; रोम सहरतोर 15:24; 3 योहन 6-8 * 10:15 10:15 यशायाह 52:7 * 10:15 10:15 इपिसुसतोर 6:15 * 10:16 10:16 3:3 * 10:16 10:16 यशायाह 53:1; योहन 12:38 * 10:17 10:17 गलातितोर 3:2,5; 1 तिसलुनितोर 2:13; इब्रितोर 4:2 * 10:18 10:18 देवुळताह पाटाह 19:4; रोम सहरतोर 1:19-20; कृत्सितोर 1:6-8

“दुसाड जातिनोरिहक बर्कत ईसि, मीवा जीवा कर्वनाह कीकन.

नाक पुनवोरिहक देव्या ईसि, मियगा कोटल पुटिह कीकन,” *
इनजोर देवुळि इता.

20 मोसाना पेकेडोग यसयाल, (दुसाड जातिनोरा लोप्पा रासिहपा,) देवुळता दीराते इद्रम रासतोमः

नाक पर्वकवोष, नाक दोर्किह कीतोर.

नाक पुनदलाह ऊळवोष, नाक पुनदलाह आतोर, *
इनजोर रासतोम.

21 इम्रयेल लोक्करा लोप्पा बार, देवुळि इद्रम इता: “नयगा मलस वाथिर इनजोर, वेल्लाय जोम ओरा अग ऊळतन. मति ओर कैगम आसि, नावा पोल्लोतुन केजोर,” * इता, इनजोर यसयाल रासतोम.

11

देवुळि तना इम्रयेल लोक्करिन जीवा लोपता

1 अदिनेनाहक नना ताल्हकिहनन, देवुळि तना इम्रयेल लोक्करिन पूराय विळिससीताया? * आयो! अद्रम विळसो! विळसवाहके कोनि, नावा लेहकाडोरिन वने आचता. नना वने इम्रयेल मन्कनने आंदन, अन्नहमना जालपिलतोम? बिन्यमिनना कळतोमन.*

2 इजेके बोर नयगा विस्वस तासनुर इनजोर, देवुळि मुनेन पुन्ज मता, * ओर इम्रयेल लोक्करिन देवुळ विळसो. *साण्मगतगा रासतदु देवुळता कबुरतोम एलियाणा पोल्लोतुन, मीट पुतिर इसि! ओग देवुळतुन पार्तना कीनेके, इम्रयेल लोक्करगा इद्रम कसुर वाटटोगः

3 “ए सामि! नीवा कबुरतोरीन ओर हक्कतोर. नियेनाहक मोकिड इयनव गर्थान, पिळहपळ कीतोर. बहाल पेनतुन मोळकवोनन, नना वागोनने पिसतन. इजेके नाक वने हक्कलाह ऊळिह्तोर!” * इतोग.

4 अस्के देवुळि ओन बाताल पोल्लो मलहता, सीता मन्हताया? “आयो एलिया, बहाल पेनतुन मोळकवोनन निमा वागोनन आयविन; अद पेनतुन मोळकवा, नाक मोळकवालोर एळुड अजर्क मन्कलोरीन, ओरा कयदाहि नना पिसिह कीस तासतन,” * इनजोर देवुळि वेहता.

5 अद्रमलेहकाने इजेके वने, देवुळि दया कीस आचिस तासताहकु, माट उच्चुरे यहुदि लोक्कोम, * किस्तुन विस्वस कीतोराम महनोम.*

6 माट कीतव बेसताड कबस्किन ऊळिस आयो, मति अद दया कीताहके, तान विस्वस कीयलाहि, उच्चुरिन आचता. मावाड कबस्किन ऊळिस आचता इतेके, देवुळता पिसमूळ माक कमय कीतप दोर्कालि, ताना दयाता पोल्लो आयो आवालि.*

7 इजेके ओरा इद्रम आता: वेल्लाटोर इम्रयेल लोक्कर देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयलाह ऊळतोर, मति आया पगवोर. देवुळ आचतोर उच्चुर इम्रयेलतोर सेतेमतोर आतोर; पिसतोरिन बार, तना पोल्लोतुन केजवाह, कैगम आनाह विळसात.*

8 वेर कैगम आयवालोरा लोप्पा, देवुळता साण्मगतगा इद्रम रासतद मन्हता: देवुळ ओरिन पका उस्कंडते मतप लेहका, कीस तासता. अदिहके ओर कोडाड मन्जाय, ताना सेतेमतुन ऊळ पगवोर; केळक मन्जाय ताना सेतेमता पोल्लोतुन वेनदा पगवोर. नैड एवनाह वेर अहे मन्हतोर, * इनजोर रासतद मन्हता. अद्रमलेहकाने आता.

9 दाविद राजाल वने इदे पोल्लोतुन वेहतोग; (ओग तना कोटुलतोर पोल्लोतुन वेहतपपा,) इद्रम इतोग:

“ए देवुळि! ओयकता वदतगा दोम्हवने एकतप लेहका,
ओर सूकमते गाटो तिनदकल इनदहपा, ओरा पोगोन तिपल वास अरथि.

ओर कोदुर ईसि, बौदातगा अरथि,

ओरा पापमता बृति ओरिहक दोर्कि.

10 देवुळता सेतेमतुन ऊळ पगवाह, ओर गंगाते मनिर.

मोताते ओरा मोळहकोग अमेसा वरिडिस मनि,” *
इनजोर इतोग.

11 पया इम्रयेलतोर यहुदिर, किस्तुन विस्वस केवस्के, देवुळतगडाहि अमेसा-अमेसातहक एतोर इनजोर, नना इनोन. अद्रम आयमाकि वने! यहुदिर किस्तुनाड केंजवाहकु, देवुळता पिसमूळ यहुदि आयवोरगा एवता. * इदिन ऊळिसि, यहुदिरा जीवा कर्विसाय नयगा वाथिर इन्जि, * देवुळता विचर मन्हता.†

12 ओर किस्तुन पास्कतद पापम कीताहकु, दुसाड जातिनोरिहक देवुळता बर्कत दोर्कता. अह इतेके यहुदिर बेस्के किस्तुनेके पूरा मलयनुर, अस्के इंजेटदिहकाय वीळिसि, दुनियामेटोरिहक बेचोनो वेल्ला बर्कत दोर्कगा!

उच्चुर तेला यहुदिर विस्वस कीयनुर इन्जि, पोल्नुना आसा

13 यहुदि आयवोर विस्वसिरि! इजेके नना मीक वेहतलाह आतन: बेसता कबुर यहुदि आयवोरगा ओम इन्जि, देवुळि नाक बळथि इनजोर मियगा लोहता. * इद पका बेरा सेवा इनजोर, कहटेम कीयहन.

14 इद्रम कीस, नना नावाय यहुदि जाततोरिन जीवा कर्वनाह केवेनन. अस्के मियगा मनदनद बर्कततुन ऊळिसि, ओर उच्चुर तेला किस्तुन विस्वस कीसि पिसिर.*

15 इजेके देवुळि यहुदिरिन जेक कीताहकु, दुनियामेटोर लोक्किहक, देवुळता संगे कलियलाह दोर्कता. * इतेके इजेके अद ओसोवने यहुदिरिन तनगा एरे कीयगा, अस्के अद बेचोन गिर्दाता पोल्लो आयगा! डोलतोर ओसो जीवा अरतप लेहका आयगा.*

16 इह केंजाट, कोडि इन्जि इचुने इतेकाय, पूरा अनम देवुळताय आंदु, * ओसो मराताड मडाड देवुळताड इतेके, तानाड कांदाड वने देवुळताडे आंदुड. (अद्रमे यहुदिराड तादोर-बाबोरिन देवुळ आचताहकु, ओरा जालपिल वने देवुळता लोक्कुरे मन्हतोर.)

* 10:19 10:19 व्यवस्थाविवरण 32:21; रोम सहरतोर 11:11,14 * 10:20 10:20 यशायाह 65:1; रोम सहरतोर 9:30 * 10:21 10:21 यशायाह 65:2

* 11:1 11:1 1 शमएल 12:22; विर्मयाह 31:37; 33:24-26 * 11:1 11:1 2 कुरिततोर 11:22; पिलिपितोर 3:5 * 11:1 11:1 यान्कुर मृतोनगडाहे पूरा इम्रयेल देसेम पुटटा. ओगनाड बारा माक मतोर, ओरगडाहि इम्रयेलतोर बारा कृत्तोर ओतोर. वेरे बारा मन्किरगडाहि बिन्यमिन वीसा पेकाल मतोग. * 11:2 11:2 8:29 * 11:2 11:2 देवुळताड पाटाड 9:4-14 * 11:3 11:3 1 राजा 19:10,14 * 11:4 11:4 1 राजा 19:18 * 11:5 11:5 2 राजा 19:4; रोम सहरतोर 9:27-28 * 11:5 11:5 9:27-28 * 11:6 11:6 4:4 * 11:7 11:7 मार्कल 6:52; रोम सहरतोर 9:18,31; 11:25; 2 कुरिततोर 3:14; इपिसुसतोर 4:18 * 11:8 11:8 व्यवस्थाविवरण 29:4; यशायाह 29:10; मत्थाल 13:13-14 * 11:10 11:10 देवुळताड पाटाड 69:22-23 * 11:11 11:11 बळथिर 28:28 * 11:11 11:11 10:19 † 11:11 11:11 इम्रयेल मन्कलोर इजेके वने, यहुदि मन्कलोर इजेके वने, उदिये * 11:13 11:13 बळथिर 9:15; रोम सहरतोर 15:16 * 11:14 11:14 10:19; 1 कुरिततोर 9:22 * 11:15 11:15 5:11; 2 कुरिततोर 5:19 * 11:15 11:15 लूकाल 15:24,32 * 11:16 11:16 निमती 15:18-21; न्हेमयाल 10:27; यहेजकेल 44:30

17 (यहूदिर इतेके देवुळता वाळुमतगा ओम्सतद मराताड कोमाना लेहकाडोर आंदूर. मीट यहूदि आयवोरिर बार, टुटाता मराताड कोमाना लेहकाडोरिर.) ओम्सतद मराताहि वळ्ळा कोमान एळ्ळिम अर्हतप लेहकान, (देवुळि विस्वस केवोर यहूदिरिन पोहता.) पोहचि, टुटातड्हाहि कोमान तचि, अविस्कना जागातगा जोळे कीतप लेहका, देवुळि मीकू ओरगा कलियिह कीता. अह आसि, मुनेताड कोमाड आयिड, ओसो जोळे कीतप कोमाड आयिड, इव सबेटव उंदिय मराताड मडाड एग गुंजनाहके पिसिहताड.*

18 अदिहक (मीट जोळेम आतोर यहूदि आयवोरिर.) देवुळ एळ्ळिम पोहतोर यहूदिरिन पास्कमाट. मीक पास्क वसनेके, इद पोल्लोतुन सीता कीम्हट: कोमाड मडानेनाहक एग गुंजोड, मति मडाडे कोमानेनाहक एग गुंजिहताड.*

19 मति मीट इनेरिर, "माक जागा कीयलाह कोनि, देवुळि अच कोमान एळ्ळिम पोहता," इनजोर इनेरिर.

20 नना वेहतहनन, निटमे! मति इद पोल्लोतुन सीता कीम्हट: ओर विस्वस केवाहके, देवुळि ओरिन एळ्ळिम पोहतप लेहका कीता; मति मीट विस्वस कीताहके, मीक कलियिह कीता. अदिनेनाहक पोगयसोर तिरियमाट! देवुळतुहक रेयिस मन्हट.*

21 देवुळि ओम्सता मराताहि, कळोसतव कोमान वने तासवा, एळ्ळिम पोहता इतेके, मीट टुटाताहि ततव कोमाना लेहकाडोरिर, मीट विस्वसतुन विळ्ळसतेके, मीवा बह आयागा?

22 इद ऊळाट, देवुळि दया कीयनद वने आंदू, सिक्सा ईयनद वने आंदू. इद पोल्लोतुन सीता कीस ऊळाट! विस्वस केवा तानाड केंजवोरिन सिक्सा ईता. मति मीवा पोगोन बार दया कीता.* मीट विस्वस कीसोर अतेकेने, अद मीक दया कीसोरिन मनदागा. मीट विस्वसतुन विळ्ळसतेके, मीक वने एळ्ळिम पोहचीयागा.*

23 अदमे देवुळि एळ्ळिम पोहतविन, ओसोवने मरातागा जोळे कीया पगयहता; अदिनेनाहक यहूदिर वने देवुळतेके मल्लिस, किस्तुन विस्वस कीतिक अचोन, देवुळि ओरिन ओसो तना लोकरू कीया पगयहता.*

24 मीट यहूदि आयवोरि विस्वसिरिर इतेके, टुटाता मराताहि एळ्ळपतव कोमाना लेहकाडोरिर आंदिर. मति यहूदिर बार ओम्सतद मराताड कोमाना लेहकाडोरि आंदूर. मीक देवुळि तना लोकरूगा कलियिह कीता इतेके, सुम्नेताहि देवुळता लोकरू मतोर यहूदिरिन, तनगा ओसोवने मल्लच ततना, इद देवुळतुहक ओसोय अल्लको पोल्लो आंदू! (अदिनेनाहक विस्वस केवोर यहूदिरिन पास्किरि, पोगयसोर तिरियमाट.)

इम्प्येल लोकरू सबेटोर पिसनूर

25 मावोर विस्वसिरिर! माटे पका तेळ्वतोरोग इन्जि. मीट पोगयनदायो इनजोर,* देवुळि इजेके इम्प्येलतोर लोपा पुम्पिह कीतद, इद पोल्लोतुन मीक वेहतलाह आतनः* यहूदि आयवोरि बेचूरु किस्तुन विस्वस कीयनूर इनजोर, देवुळि विचर कीता, अचूरु कतमतोर देवुळतेके वानाहजोम, उचूरु इम्प्येल मन्कलोर बुदि, देवुळताड केंजवाह कैगम मनदागा.*

26 मति ताना पया इम्प्येल लोकरू सबेटोरिन देवुळि पिसिह कीयागा. इदे पोल्लो वेल्लाड वर्साना मुने, अद वेहच मता: नना लोहवाल विळ्ळिसह केवाल, येस्सलेमता सियोन मेटाताहि वायनोग.

ओग नावा इम्प्येल लोकरूपापि बुदतन माग्पिह कीयनोग.

27 नना ओरा संगे मुने करलकीतपु,

ओरा पापमतनमापि कीसीकन,*

इनजोर साग्मतरे रासतद मन्हता.

28 इजेके वेल्लाटोर इम्प्येल लोकरू बेसता कबूरतुन नमवाहकु, देवुळि ओरिन कोटलतोर इन्हता. ओर नमवाहकु, इद बेसता कबूर मिगगा वाता, इद मीक पायदा आता. मति देवुळ ओरा पेदाम्पुतोर अन्नहम, इसक, याकुब, वेरिन आचताहकु, इजेक वने इम्प्येलतोरिन जीवा कीस्ता.*

29 बाराहक इतेके, "मीवा जालपिलतुन नना नावा लोकरू आयना इन्जि आचतन,* ओरिहक बर्कत ईकन" इन्जि, देवुळि ओर पेदाम्पुतोरिन करल कीस मता, अद पोल्लोतुन देवुळि बेस्केन माडो.

30 यहूदि आयवोरि विस्वसिरिर! मीट मुने देवुळता पोल्लोतुन केंजवा मतिर,* मति यहूदिर ताना पोल्लोतुन केंजवाहकु, देवुळि मीक सीता कीसि, मीवा पोगोन दया कीता.*

31 मीक सीता कीसि दया कीतप लेहकान, ओर यहूदिरिन वने, उंद दिया सीता कीसि दया कीयागा.

32 इदमलेहका, यहूदिर आगिर, यहूदि आयवोरि आगिर, सबेटोर नावा पोल्लोतुन केंजवाह, तमाय कैगम बुदते ताकिर* अस्के, सबेटोरिन सीता कीसि, दया कीकन इनजोर, देवुळता विचर मन्हता.*

पोल्लु देवुळतुन जोहर कीस्तोग

33 देवुळता बुदि बेचोन बेरा मन्हता, अद पुनवद पोल्लो बेदे इले! अदिना लेका-जोका मुर्तिय कीया वावो. अद बेद्रम नेयम कीस्ता, बह बह कीस्ता, इदिन बोगे पुनदा पगवोग.*

34 देवुळताड विचकिन बोग पुनदा पगयहतोगा?

तान बोगाय बुद वेहता पगयहतोगा?*

35 बोगाय देवुळतुन नाक मल्लह ईम इन्दलाहि,

मुने बातालाय करा ईस मतोगा? एनो!*

36 बाराहक इतेके, सबे देवुळतड्हाडिये पुट्टाड, तानाय कयदे सबे ताकिहताड, तानेनाहके सबेटव मन्हताड.* तान्के अमेसा-अमेसातुहक मान आयि! आमैन.*

* 11:17 11:17 इपिसुसतोर 2:11-14 * 11:18 11:18 योहन 4:22 † 11:18 11:18 पोल्लु मडाड इनजोर, यहूदिराड पेदाम्पुतोर लोपा इतोग (इतेके अन्नहम, इसक, याकुब बेरा लोपा). कोमाड इतेके पेदाम्पुतोर जालपिल इनजोर इतोग. * 11:20 11:20 12:3,16; 1 कुरिततोर 10:12; 2 कुरिततोर 1:24; 1 तिमोति 6:17; 1 पत्र 1:17 * 11:22 11:22 12:2,4 * 11:22 11:22 योहन 15:2; 1 कुरिततोर 15:2; इब्रितोर 3:6,14 * 11:23 11:23 2 कुरिततोर 3:16; इब्रितोर 3:19 * 11:25 11:25 12:16 * 11:25 11:25 इपिसुसतोर 1:9; 3:3,9 * 11:25 11:25 लकाल 21:24; योहन 10:16; रोम सहरतोर 9:18; इपिसुसतोर 4:18

§ 11:26 11:26 नावा इम्प्येल लोकरू मोदुत कागिदि "याकुबना"; इम्प्येल लोकरू इतेके, याकुब मुतोरना कळ्ळतोर आंदूर. * 11:27 11:27 यशायाह 59:20-21; 27:9; इब्रितोर 8:12 * 11:28 11:28 व्यवस्थाविकरण 7:8; 10:15; रोम सहरतोर 9:5 * 11:29 11:29 8:28; 2 पत्र 1:10 * 11:30 11:30 तीतुस 3:3

* 11:30 11:30 15:9 * 11:32 11:32 3:9; गलातितोर 3:22-23 * 11:32 11:32 5:19; इब्रितोर 3:18 * 11:33 11:33 इपिसुसतोर 3:10; क्लुसितोर 2:1-3 * 11:33 11:33 अय्यब 5:9; 11:7; 15:8 * 11:34 11:34 1 कुरिततोर 2:16 * 11:35 11:34-35 यशायाह 40:13; अय्यब 35:7; 41:11 * 11:36 11:36 1 कुरिततोर 8:6; 11:12; इपिसुसतोर 4:6; क्लुसितोर 1:16; इब्रितोर 2:10 * 11:36 11:36 गलातितोर 1:5; इपिसुसतोर 3:21; पिलिपितोर 4:20; 1 तिमोति 1:17; 2 तिमोति 4:18; इब्रितोर 13:20-21; 1 पत्र 4:11; 5:11; 2 पत्र 3:18; यहूदात 25; तोहचरितव पोल्लोड 1:6; 5:13

12

मीवा जीवातुन देवुळता कयदे ईम्हट

1 मावोर विस्वसिरर! मीक इंजेक एवनाह वेहतव, देवुळता दयाताड पोल्लोन सीता कीसीसि, मीट बाताल कीयना इनजोर, मीक अर्जि कीयहनन: नावा मनमुळ इंजेके नयेनाहक इले मति, देवुळतेनाहके मन्हता इन्जि, मीवाड मेंदुस्किन देवुळता सेवतेनाहकू ताना कयदे विळिससीम्हट. इद्रमताये मोकि देवुळतुहक विचर वास्ता, इदिने देवुळतुन निटम माळना इनजोर इनदना.*

2 इद दुनियातोर लेहका ताकलाह मीट ऊळमाट,* मति देवुळ मीवाड विचकिंन मिळहचि, मीक पूना बुद इंयि.* अस्के बेद्रम ताकना इन्जि देवुळता विचर मन्हता, अदिन मीट पुनदकिर.* इद्रमता ताकमुळि नेहनलि, ओसो देवुळतुहक विचर वायनदु, बाताले तपलेवद आंद.

3 देवुळि नाक देव्या ईस, तना बळयि इनजोर निल्चिह कीता.* अद अदिकरते मियण्डाह ओर्विन-ओर्विन नना वेहतहनन: नना विस्वसते बेरोनन इनजोर पोमाडेड कीयनदायी, मति देवुळि नाक बेद्रमता बुदि ईता,* अदिना इसबते नना बेद्रमतोग विस्वसिनन इन्जि,* बेसतल बुदते विचर कीम्हट.*

4 बह इतेके, मावा मेंदुगा कयकु, काल्कु, कोंडाड बाताड मन्हताड, अब सवे अलग-अलग कबळ कीस्ताड.

5 अद्रुमे माट विस्वसिरल वने, वेल्लाटोरल मतेक तेला, किस्तुना सगे जोळेम आताहकु, उंदिय मेंदुला लेहका आतल.* अहे माट ओर्विहक-ओर्वोग वने, तुडिस मतप लेहका महनल.

6 देवुळि माक देव्या ईताहकु, मयगा ओर्वोग-ओर्वोग मन्कहक, अलग-अलग रीतता कबळ कीयलाह बुद ईता.* अद बुद मतपु, माट ताना सेवा कीयना गावले.* देवुळि तना कासा कस्तुन नीक पुन्पिह कीता इन्जि,* नीवा विस्वस मन्हता इतेके, अद कबुरतुन पोकर कीम.

7 सेवा-साकुर कीयनद बुद दोर्कतोरिर, गिदति सेवा-साकुर कीसोर मन्हट.* देवुळता पोल्लो काहहनद बुद दोर्कतोरिर, बेस-नेहना काहचोर मन्हट.*

8 दुसोरिहक दीरा इयनद बुद दोर्कतोरिर, अहे दीरा ईसोर मन्हट.* दुसोरिहक दर्मम कीयनद बुद दोर्कतोरिर, चिष्टम आयवा दर्मम कीसोर मन्हट.* दुसोरा मुख्याल आस ताकिह कीयनद बुद दोर्कतोरिर, पूरा जीवाताहि ओरिन ताकिह कीसोर मन्हट.* दुसोरिन जीवा लोपिस तोळ इयनद बुद दोर्कतोरिर, मीट गिदति तोळ ईसोर मन्हट.*

9 दुसोरि विस्वसिरन जीवा कीयहनोम इनजोर, मीट सोड केमाट, मति जीवाताहि जीवा कीम्हट.* लाग्वाड पोल्लोनगडाह जेक मन्हट, नेहनाड पोल्लोन अमेसा पोस मन्हट.*

10 तमोग-दादाना लेहकान, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीम्हट.* ओर्विहक-ओर्वोग उड्ला बुदते मन इयलाह उसर आमहट.*

11 कबळ कीयलाह लंडा आयमाट, मति पूरा जीवाताहि देवुळता सेवा कीम्हट.

12 देवुळि मीक ईतद आसाते, गिदा आस मन्हट.* तिपल्क वातस्के, अरेम आयवा निच मन्हट.* अमेसा पार्तना कीसोर मन्हट.*

13 देवुळता मन्कलोरिहक गर्ज अरतेक अचोन, तोळ ईम्हट.* बोराय विस्वसिर जेकताहि मीवा लोन वातोर इतेके, ओरिहक गिदति जावा-एगा कीयलाह, अमेसा तयर मन्हट.*

14 मीक तिपल केवालोरिन, देवुळ मीक सुकमते तासि इनजोर, बर्कतताड पोल्लोड वळहकाट, सरप एमाट.*

15 गिदा केवालोगा सगे मीट वने गिदा कीम्हट, अळवालोगा सगे मीट वने अळम्हट.*

16 मीवा मुडोरगा उंद एकाते मन्हट.* पोमाडेड कीसोर तिरियमाट, मति पोहचीतप लेहका मनवालोगा सगे गोत आमहट.* नाक सवे एका मन्हता, नना बुदतोनन इनजोर इनमाट.*

17-18 सबेटोरिहक बेस ओप्यनव पोल्लोना विचर कीसोर ताकाट.* मीवा मेटे बेचोन आया परायहता अचोन, सबेटोरा सगे गूमते मन्हट.* बोराय मीवा नुस्कन कीतेके, ओरिन कोदा पोयमाट.*

19 देवुळता साङ्गमतगा इद्रम रासतद मन्हता: "बद्दला एतनद नावा कबळ. लाग्वाड कबस्क केवालोरिन ननाने बद्दला एतकन" इन्जि देवुळि इन्हता,* इनजोर रासतद मन्हता. अदिनेनाहक नावा गोततोरिर! मीट बद्दला एनमाट, ओरिन देवुळ ऊळगा.*

20 मति साङ्गमते रासतपु: मीवा विस्वतोर कवते मतेके, ओरिहक गाटो ईम्हट. ओरिहक एग उनडा वसतेके, एग ईम्हट, अद्रम कीतेके, ओरिहक पका लजा वायगा.*

21 इद्रमलेहका मीवा जीवातगा कोंटे बुदि उदमाकि, मति नेहनल कबळ कीसि, अद कोंटे बुदतुन माग्पिह कीम्हट.*

* 12:1 12:1 6:13; 1 कुरिततोर 6:18-20; इब्रितोर 12:28; 13:15; 1 पत्र 2:5 * 12:2 12:2 मत्थ्याल 13:22; मार्कल 4:19; लुकाल 8:14; गलातितोर 1:4; याकूब 1:27; 1 पत्र 1:14; 1 योहन 2:15-16 * 12:2 12:2 इपिसुस्तोर 4:23-24 * 12:2 12:2 इपिसुस्तोर 5:10,17; क्लुसितोर 1:9-10 * 12:3 12:3 15:15; 1 कुरिततोर 3:10 * 12:3 12:3 फिलिपितोर 2:13 * 12:3 12:3 इपिसुस्तोर 4:7 * 12:3 12:3 11:20; 2 कुरिततोर 10:13; गलातितोर 6:3 * 12:5 12:4-5 1 कुरिततोर 6:15; 10:17; 12:12-14,27; इपिसुस्तोर 4:4,16,25 * 12:6 12:6 1 कुरिततोर 3:5; 4:7 * 12:6 12:6 1 कुरिततोर 7:7; 12:4; 1 पत्र 4:10 * 12:6 12:6 बळयिर 13:1; 1 कुरिततोर 12:10 * 12:7 12:7 बळयिर 6:3; 1 कुरिततोर 12:28 * 12:7 12:7 बळयिर 13:1; 1 कुरिततोर 14:6,26 * 12:8 12:8 बळयिर 4:36-37; 27:33-36 * 12:8 12:8 2 कुरिततोर 8:2; 9:7,11,13; 1 तिमोति 6:18 * 12:8 12:8 1 कुरिततोर 12:28; 1 तिमोति 5:17 * 12:8 12:6-8 1 कुरिततोर 12:4; 1 पत्र 4:11 * 12:9 12:9 2 कुरिततोर 6:6; याकूब 3:17 * 12:9 12:9 1 तिसलुनितोर 5:15,21-22 * 12:10 12:10 योहन 13:34; इब्रितोर 13:1; 2 पत्र 1:7 * 12:10 12:10 फिलिपितोर 2:3 * 12:12 12:12 5:2 * 12:12 12:12 इब्रितोर 10:32-33,36; याकूब 1:3,12; 5:11 * 12:12 12:12 बळयिर 1:14; 1 तिसलुनितोर 5:17 * 12:13 12:13 15:25; 1 कुरिततोर 16:15-16; 2 कुरिततोर 9:1; गलातितोर 6:2; फिलिमोन 7; इब्रितोर 6:10; 13:16 * 12:13 12:13 मत्थ्याल 25:35; 1 तिमोति 3:2; 1 पत्र 4:9; 3 योहन 5 * 12:14 12:14 मत्थ्याल 5:44; लुकाल 6:28; 1 कुरिततोर 4:12; 1 पत्र 3:9 * 12:15 12:15 अय्यब 30:25; इब्रितोर 13:3 * 12:16 12:16 15:5; 1 कुरिततोर 1:10; 2 कुरिततोर 13:11; फिलिपितोर 2:1-2; 1 पत्र 3:8 * 12:16 12:16 पोहचीतप लेहका मनवालोगा सगे गोत आमहट * साकुर केवालोर कीयनाड कबस्कना लेहकाडाड कबस्क कीयलाह, लजा आयना आयो," इद्रम वने अर्लम पेसिहता. * 12:16 12:16 बुदताड पोल्लोड 3:7; रोम सहरतोर 11:20,25 * 12:17-18 12:17-18 2 कुरिततोर 8:21 * 12:17-18 12:17-18 मार्कल 9:50; रोम सहरतोर 14:19 * 12:17-18 12:17-18 बुदताड पोल्लोड 20:22; 24:29; 1 तिसलुनितोर 5:15; 1 पत्र 3:9 * 12:19 12:19 थ्यवस्यविचरण 32:35; देवुळताड पाटाड 94:1; 1 तिसलुनितोर 4:6; इब्रितोर 10:30 * 12:19 12:19 2 तिमोति 4:14 † 12:20 12:20 ओरिहक पका लजा वायगा बुदताड पोल्लोड 25:21-22. मोदूल कागिदते "ओरा वलागना किसतळ्मिड तासतप आस्ता," इतेके लाग्वाड कबस्क कीतेक बेसताड कबस्क कीसीतिक अचोन, लाग्वाड कबस्क कीतेक लजा वास्ता. अद्रम लाज वायनदु, तलागना किसतळ्मिड तासतप लेहकान अस्ता. * 12:21 12:20-21 2 राजा 6:22; बुदताड पोल्लोड 25:21-22; मत्थ्याल 5:44; लुकाल 6:27-28; 1 कुरिततोर 4:12; 1 पत्र 3:9

13

- अदिकरते मनवालोरिहक वगिडिस मनदना
 1 केंजाट, सबे अदिकर देवुळताहि वाता. इंजेटा सर्करतुन वने, अदे निल्पिह कीता. * अदिनेनाहक मीट सर्करताड सबे पोल्लोन केंजिसि ताकाट. *
 2 अद्रुमता अदिकर मनवालोरा विस्द आयना इतेके, देवुळता विस्द आतप आस्ता. अद्रुम विस्द आयवावल, देवुळताहि सिक्सातुन दोकिह कीस्तोग.
 3 बेसताड कबस्क केवाल सर्करतुहक बाराहक रेयनोग? लाग्वाड कबस्क केवाले रेयनोग. सर्करतुहक रेयवालेवा मनदना इतेके, मीट बेसताड कबस्क कीम्हट. अस्के ओर मीक बेसतोर इनजोर इनदनु.
 4 ओर मीवा पाय्दातेनाहक, देवुळताड सेवकिर आंदुर. मति लाग्वाड कबस्क केवालोरिहक, सिक्सा ईयनद अदिकर ओरगा मन्हाताये. अदिनेनाहक मीट लाग्वाड कबस्क कीतेके, ओरिहक रेयाट. लाग्वाोरिहक सिक्सा इयलाहिये, सर्कर ताकिह केवालोरिनु देवुळि निल्पिह कीता. *
 5 अदिनेनाहक मीट ओरा पोल्लोते वगिडिस मनदना, मनवेके मीक सिक्सा वने दोकिहता, मीवा जीवा वने च्हेम आयो आस्ता. *
 6 सर्करतुन ताकिह केवालोर देवुळता सेवालोर. अदिनेनाहक मीट ओरिहक सिद्वा दोहाट. दोहवेके, ओर तमा कबळतुन बह रोमवा कीयनुर?
 7 बोन्क बाताल ईयनद ओपिहता, अदिन ईम्हट. इतेके सिद्वा एनवालोरिहक सिद्वा दोहाट, गरपटि एनवालोरिहक गरपटि दोहाट, * अदिकरते मनवालोरिहक रेयिस मान ईम्हट.

ओर्विहक-ओर्वोग बह जीवा कीयना

- 8-9 देवुळि माक लेकालेवा जीवा कीताहक, माट वने दुसोरिन जीवा कीयनाय गावले. इद करातुन विळिसिसि, दुसा बेदे कराता मोता मियगा मनमाकि. साङ्गमतागा रासतव मोसानाड अडोन मीट पुतिरि: साद्याल कबळ केमा, दुसोन हळ्कमा, कलमा, दुसोना मादगा कौडा केमा * इनजोर रासतद मन्हाता. मोसानाड सबे अडोड, साङ्गमता उंदिये पोल्लोते माळतप आताड. अद बेद इतेके, निमा कुदतुन जीवा कीयना लेहका, दुसोरिन वने जीवा कीम. *
 10 दुसोरिन जीवा कीतेके, ओरिन बाताले कोटुल कीया वावो. इद्रुमलेहका माट जीवा कीतल इतेके, देवुळताड पूरा अडोन माळतप आतल. *
 11 माट मुने किरुतुन विस्वस कीयलाह आतल अस्के, देवुळि माक इद ईकळता दुनियाताहि पिसिह कीयनद कगो बेस्के एवयागा इनजोर, अग ऊळिदल. इंजेके अद कगो एरे एवता. * अदिहक मीट मीवा निद्रुताहि तेदिसि, उसर आम्हट. * नना वेहतप लेहका ताकाट.
 12 इंजेक ईकळ मारालाह आसि, वियतलाह आता. * अदिनेनाहक माट ईकळता लेहकाडाड लाग्वाड कबस्किन पोहचि, देवुळता वेहचते ताकसोरे, ईकळतुन ओर कीयलाह तयर आयिड. *
 13 ओसो माट वेहचते मनाहकु, बेसता बुदते ताकिड. अद्रुमे ओचेरा लेहका केवा, साद्याल बुदते विचर वातप केवा, वहचळ केवा, ओसो दुसोरगा जीवा कर्ववा, * बेसता अगादे ताकिड. *
 14 मीट मन्कना बुदताड लालुस्किन मुर्तिय सीता केवाहु, *किस्तु येसुसामिये मीक आत्रे कीयेग. *

14

विस्वसते मेकतोस, मेकवोस गुलमते मनदना

- 1 मियगा बोर बोर विस्वसिर, (इद तिनदलाह पोलिहता, अद तिनदलाह पोलो इनजोर नोमिहतेर,) ओर विस्वसते मेकवोर आंदुर. * ओरिन मीवा एगे ओम्हट, जेक तासमाट. * मीवाड विचर्क, मावाड विचर्क, कलियोड इनजोर, ओरा संगे गिगेटोग आयमाट. *
 2 विस्वसते मेकतोस विस्वसिरिहक, बेदाय तिनदलाह पोलिहता इनजोर, विस्वस कीस्तोर. मति विस्वसते मेकवोर विस्वसिर जाळिड-जबाडे तिन्हतेर. *
 3 अविड तिनवालोर, तिनवोरिन मीवा विस्वस कमि मन्हाता इनजोर पास्कमाकिर. * अहे तिनवोर, तिनवालोरिन मीट तपतिर इनजोर, कसुर ओपमाकिर. * बह इतेके मीक सबेटोरिन, देवुळिये तना लोकर कीता.
 4 दुसोना सेवा-साकुर केवानगा, कसुर ओपनद कबळ मीवा आयो. ओग कसुर कीतद, केवद, ओनाय माल्काल वेहतनोग. अद्रुमलेहकाने बोगाय विस्वसि, कसुर कीतद, केवद, ओना माल्काल देवुळिये वेहतगा. देवुळिये ओना तोळ आताहक, ओग तना विस्वसताहि अरवालेवा, देवुळता मुनेह बेस नितनोग. अदिहक अद्रुमतोन कसुर ओपनदायो. *
 5 अद्रुमलेहकाने बोर बोर विस्वसिर, बेदो उंद दियातुन नोमिहतेर. * बोर बोर बार, कतमे दियाड बेसताडे इनजोर इन्हतेर. मति (आपुना नोमळि देवुळतुहक विचर वास्ता इनजोर,) ओर्वोग-ओर्वोग मन्कना विस्वस मनदना गावले.
 6 दियाड नोमवालोर, सामिनेनाहक नोमिहतेर, अहे सबेटविन तिनवालोर वने, देवुळतुन जोहर कीस तिन्हतेर. इद्रुम ओर सामिहक मान ईसि तिन्हतेर. * अविड तिनवोर वने, सामिहक मान ईसि तिनोर आस्तोर. ओर वने सामिन जोहर कीसिये, (तमक पोलनव जाळिड-जबान तिन्हतेर. इतेके सामिहक मान इयना, इदे मोदुल पोल्लो आंदु.)
 7-8 नना इद्रुम बाराहक इहनन इतेके, माट मावाय अदिकरते ताकवल, मति सामिनाये अदिकरता इळन महनल. हातेकाय पिसतेकाय, सामिनाये मन्कलोरल आंदल. हातेके, तान्के मान ईसि हायनल, पिसतेके तान्के मान ईसि पिसिहनल. *
 9 डोलतोर ओसो जीवात मनवालोर विस्वसिरा माल्काल आयलाहिये, किस्तु डोलिस ओसो जीवा अरतोग. *

- * 13:1 13:1 दानियेल 2:21; 4:17; योहन 19:11 * 13:1 13:1 1 तिमोति 2:2; तीसुस 3:1; 1 पत्र 2:13-14 * 13:4 13:3-4 1 पत्र 2:13-14
 * 13:5 13:5 1 पत्र 2:19 * 13:7 13:7 मत्वाल 22:21; मार्कल 12:17; लुकाल 20:25 * 13:8-9 13:8-9 पेरुसुळि 20:13-17; व्यवस्थाविवरण 5:17-21
 * 13:8-9 13:8-9 लेख्यव्यवस्था 19:18; मत्वाल 7:12; 19:19; 22:39-40; याकूब 2:8 * 13:10 13:8-10 गलातितोर 5:14; 1 योहन 3:10 * 13:11 13:11 1 पत्र 4:7; 2 पत्र 3:9 * 13:11 13:11 मार्कल 13:37; 1 कुरितोर 15:34; इपिसुसतोर 5:14; 1 तिसलुनितोर 5:6 * 13:12 13:11-12 1 कुरितोर 7:29 * 13:12 13:12 इपिसुसतोर 5:11; 6:11-13; 1 तिसलुनितोर 5:8; इब्रितोर 10:25; 12:1; याकूब 5:8; 1 योहन 2:8,18; तोहकीतव पोल्लोड 1:3; 22:10
 * 13:13 13:13 1 कुरितोर 3:3 * 13:13 13:13 लुकाल 21:34; गलातितोर 5:19-21; इपिसुसतोर 5:18; 1 तिसलुनितोर 4:12; 1 पत्र 4:3; 2 पत्र 2:13
 * 13:14 13:14 गलातितोर 5:16; 1 पत्र 2:11 * 13:14 13:14 इपिसुसतोर 4:24; कुलुसितोर 2:23; 1 योहन 2:15-16 * 14:1 14:1 15:1; 1 कुरितोर 8:9-12 * 14:1 14:1 15:7 * 14:1 14:1 1 तिसलुनितोर 5:14 * 14:2 14:2 अद देसेते, आद्रुमगा दोक्नव अविड, पेन बोमाहक मोक ईन्विगवाहि मंडुड. अदिहक बोर बोर विस्वसिर अविन तिनोर आंदुर. * 14:3 14:3 लुकाल 18:9 * 14:3 14:3 कुलुसितोर 2:16 * 14:4 14:4 याकूब 4:11 * 14:5 14:5 गलातितोर 4:10 * 14:6 14:6 1 तिमोति 4:3-4 * 14:7-8 14:7-8 1 कुरितोर 6:18-20; गलातितोर 2:20; पिलिपितोर 1:20-21; 1 तिसलुनितोर 5:10
 * 14:9 14:9 पिलिपितोर 2:11; 1 तिसलुनितोर 4:14; तोहकीतव पोल्लोड 1:18; 2:8 * 14:9 14:7-9 2 कुरितोर 5:15

10 उंद दिया देवुळ नेयम कीयनद जागाता मुनेह, माक सबेटोरिहक नितना मन्हता, * इदिन पुनविरा? (अस्के मावा मनमूळ देवुळतुहक ओपुगाया, ओपुओ इनजोर, तान्के वेहतनद अदिहक मन्हता.) अदिनेनाहक इंजेके मीवा ऐंोटोग विस्वसिन कसुरतोगा इनजोर, बाराहक मीट इहनिर? ओन उड्लोग-बेरोग इनजोर बाराहक पास्किहनिर?*

11 सामि वेहतद पोल्लो ताना साभ्रमतगा मन्हता, इदिन सीता कीम्हट्ट: “नना किरिया कीस वेहतनन, उंद दिया सबेटोर नावा मुनेह मिंडाड कोटिस नाक मोळकनुर, सबेटोर नाक देवुळ इनजोर कबुल आयनुर, इद निटम आयाग,”* इनजोर रासतद मन्हता.

12 इतेके माट ओर्वोग-ओर्वोग मन्कल देवुळता मुनेह निचि, आपुनाड कबस्कना इसब ईकल, अदे मावा नेयम कीसीयाग.*

13 अदिनेनाहक मीवा ऐंोटोग विस्वसिनाग कसुर ओपमाट.*

दुसोरिन विस्वसतून विळसनाह केमाट

मति ऐंोटोर विस्वसिरिन विस्वसताहि लेसिह कीसि, पापमते अर्हतना लेहका, बाताले कीयनद आयो इनजोर सीता कीम्हट्ट.*

14 येसुसामिना जीवा नाक पुन्धिह कीताहकु, नाक सबे तिनदलाह पोल्हिता इनजोर नना पुतन.* मति बोग मन्कल बेदाय तिनदनदिन पोलो इनजोर विचर कीस्तोग, कीसि तान तिन्हतोग इतेके, ओग कळवोग आस्तोग.*

15 नावा विस्वस पका मेकता, नना विचर वातद तिनदा प्रायहनन इनजोर इहनिर, मति मीवा तिनमूळते मीवा ऐंोटोग विस्वसिहकु एकुळ आतेके, इद बहु? ओन वने पिहिह कीयलाह, किस्तूर्ता ताना जीवा इतोग, अदिनेनाहक मीवा तिनदना तिडटे, ओना विस्वसतून बूळे केमाट.* अदम कीतिर इतेके, मीट मीवा ऐंोटोन निटमे जीवा केविर.*

16 इतेके नना बेसे कीयहनन, मुर्तिय तपोन इनजोर इहनिर, मति (दुसोरा विचरते मीट तपिहनिर, अदिनेनाहके) मीवा बदनम आस्ता. अदिहक मीवा तिनदनद तिडटून आत्रे कीम्हट्ट.*

17 केजाट, देवुळि मीवा नडूम राजेम कीयना इतेके, तिनदनव-उनडनव पोल्लोनेके अचोन सीता केमाट.* सेतेमते ताकना, ओर्विना संगे ओर्वोग गुनमते मनदना, पवित्र जीवाता गिर्दति निदिंस मनदना, इवे मोदुल पोल्लोड आंदुः.*

18 इदम कीस किस्तूर्ता सेवा कीतिर इतेके, मीवा ताकमूळ देवुळतुहक विचर वायाग,* अहे मन्कलोर वने मीक कदर ईयनूर.*

19 अदिनेनाहक माट ओर्विहक-ओर्वोग गुनमते मन्जि,* ओर्विहक-ओर्वोगा विस्वसतून मेक्किह कीयलाह ऊळिड.*

20 देवुळि मीवा मुडगा बेद कळळ कीयलाह आता, तान मीवा तिनदनद पोल्लोतेनाहक बूळे केमाट. देवुळता मुनेह कतमे तिनदलाह पोल्हिताड निटमे,* मति मीवा तिडटेनाहकु, ऐंोटोर विस्वसिर पापमते अरयहतोर इतेके, तान तितेके मीट तपिहनिर.*

21 मीट अविड, अंगुर जोमा तितेक-उटेक बाताल आयो, मति मीवा तिनमूळता मेटे, मीवा ऐंोटोग विस्वसि विस्वसताह लेसतेक अचोन, मीट तान तिनवेकेन बेसु.*

22 मीवा विस्वसता इसबते मीट तपविर, मति तान मीट देवुळता मुनेह मीवाय जीवातगा तासाट, दुसोरा संगे गोटेड केमाट. बोग नना तपोन इन्जि कसुरलेवप ताकिहताग, ओग देयवातोग.*

23 मति नना बेद तिहनन, अद देवुळता मुनेह पोल्हिताया पोलोया इनजोर, रेंड विचर्क कीस तिनवाल मात्रम, निटमे देवुळता मुनेह तपिहताग. बह इतेके, ओग देवुळतून विस्वस केवाय तिन्हताग.* इदमलेहका बेदाय कबळि देवुळतगा विस्वस केवाय कीतिके, अद पापम आस्ता.

15

विस्वसते मेकवोरा तोळ आयना

1 माट उदतूर विस्वसिरल विस्वसते बेस मेकताहकु, माक विचर वातप ताकनदायो, मति मेकवोरा नोमळतून वने, माट सीता कीयना गावले.*

2 ओरिन लजा केवा, ओरा विस्वसतून मेक्किह कीयना गावले.*

3 (माट बह ताकना इनजोर, किस्तूर्ताग तोहचीतोगा. ओग इद बूमतगा मनदहपा,) तन्क विचर वातव कबस्क कीसोर तिरियोग. अदमे मन्कलोरा कदर वने प्हकोग.* (मति देवुळबाबाहक विचर वातव कबस्किने कीदोग.) *साभ्रमतगा ओना लोप्पा इदम रासतद मन्हता इतेके, ए देवुळतिन, नीक पास्कताड पोल्लोड नाक तोकताड,* इनजोर रासतद मन्हता.

4 इदमलेहका देवुळता साभ्रमतगा बाताड बाताड पोल्लोड मुने रासतव मन्हताड, अव पोल्लोड माक का!हतलाहि, रासतव मन्हताड. अविस्किन अवतितेके माक दीरा दोकिहता. अदमे माट तिपल्कने ओरम आयवा, देवुळता पोगोन आसा तास प्रायहनल.*

5 इद दीरा, आसा, देवुळतगडाहि वास्ता.* इदे देवुळि, किस्तूर्ता विचर मतपु, मीक उंद एकाते मनदलाहि, तोळ इयि!*

6 अस्के मीट सबेटोरिर उंदिय विचरते, उंदिय लेडते, मावा येसुसामि किस्तूर्ता देवुळबाबाहकु मान ईसि, जोहर कीया प्रायवकिर.*

किस्तूर्तागा सबे जातिनोर कलियिहताग

7 किस्तूर्त बेदमलेहका मीक एरे कीतोग, अदमलेहकाने मीट वने ओर्विन-ओर्वोग एरे कीसि, देवुळतुहक मान ईम्हट्ट.*

8 बह इतेके, किस्तूर्ता राजेमते यहुदिरिहक वने, ओसो यहुदि आयवोरिहक वने, जागा मन्हता. वेल्लाडे वर्साना मुने, देवुळि यहुदिरा तादोर-बाबोरिहक पोल्लो विळिसि मता.* अद पोल्लो करल आयना इन्जि, यहुदिरगा ओर्वोग सेवा केवाना लेहका आसि, किस्तूर्त इद बूमते वातोग,* इदिन सीता कीम्हट्ट.

9 (ओसो उंद पोल्लोतेनाहक वने, इद बूमते वातोग. अद बाताल इतेके,) यहुदि आयवोर वने, देवुळि ओग पोगोन कीदद दयातेनाहकु, तान जोहर कीयिर. अदिना लोप्पा (देवुळताड पाटानगा, दाविद राजाल) इदम रासतोग:

* 14:10 14:10 2:16 * 14:10 14:10 लुकल 18:9 * 14:11 14:11 यशायाह 45:23; मिलिपितोर 2:10-11 * 14:12 14:12 मत्थ्याल 12:36; 16:27; गलातितोर 6:5; 1 पत्र 4:5 * 14:13 14:13 मत्थ्याल 7:13 * 14:13 14:13 1 कुरित्तोर 8:9,13 * 14:14 14:14 बळयिर 10:15 * 14:14 14:14 1 कुरित्तोर 8:7 * 14:15 14:15 1 कुरित्तोर 8:11 * 14:15 14:15 इपिसुसतोर 5:2 * 14:16 14:16 1 कुरित्तोर 10:28-30 * 14:17 14:17 1 कुरित्तोर 8:8 * 14:17 14:17 15:13; गलातितोर 5:22-23 * 14:18 14:18 2 कुरित्तोर 5:9 * 14:18 14:18 लुकल 2:52; 2 कुरित्तोर 8:21; मिलिपितोर 4:8; 1 पत्र 2:12 * 14:19 14:19 देवुळताड पाटाड 34:14; 1 कुरित्तोर 7:15; 2 तिमोति 2:22; इब्रितोर 12:14 * 14:19 14:19 12:17-18; 15:2; 1 कुरित्तोर 8:1; 10:23; 14:2-3,26; 2 कुरित्तोर 12:19; इपिसुसतोर 4:11-12,29 * 14:20 14:20 बळयिर 10:15 * 14:20 14:20 1 कुरित्तोर 8:11-12 * 14:21 14:21 1 कुरित्तोर 8:9,13 * 14:22 14:22 1 योहन 3:21 * 14:23 14:22-23 1 कुरित्तोर 8:7 * 15:1 15:1 14:1 * 15:2 15:2 14:19; 1 कुरित्तोर 9:22; 10:33; 2 कुरित्तोर 13:9; मिलिपितोर 2:3-4 * 15:3 15:3 मिलिपितोर 2:5 * 15:3 15:3 2 कुरित्तोर 8:9 * 15:3 15:3 देवुळताड पाटाड 69:9 * 15:4 15:4 4:23-25; 1 तिसलुमिनोर 1:2-3 * 15:5 15:5 2 कुरित्तोर 1:3 * 15:5 15:5 12:16 * 15:6 15:6 तोहचीतव पोल्लोड 1:6 * 15:7 15:7 14:1; कुलुसितोर 3:13 * 15:8 15:8 4:16-17 * 15:8 15:8 मत्थ्याल 15:24; बळयिर 3:26; 2 कुरित्तोर 1:20

ए देवुळि! नना दुस्राड जातिनोरासंगे कलियिसि,

नीक पाटाड ओसि जोहर कीकन, *

इनजोर रासतोग. *

10 ओसो इद्रम वने रासतद मन्हता.

ए सबे जातिनोरि! देवुळता मन्कल्लोरा संगे मीट वने गिर्दा आम्हट्टु. *

11 ओसो उंद पाटातगा, इद्र रासतद मन्हता:

ए इझयेलतोर आयवोरि! मीट सबेटोरि देवुळतुन जोहर कीम्हट्टु!

इद्र ब्रमताड सबे जातिनोर तान जोहर कीयिर. *

12 ओसो यसयाल कबुरतोग वने इद्रम रासतोग:

दाविद राजाना कूळतोग! * ओर्वोर्ग पटनोग, *

ओग सबे जातिनोरा पोगोन तना राजेम ताकिह कीयनोग,

ओना पोगोन सबे जातिनोर आसा तासन्तुर, *

इनजोर रासतद मन्हता.

13 मीक आसा ईयनद देवुळतुन मीट विस्वस कीयनाहकु, गिर्दाते ओसो सुकमते अद मीवा जीवातुन निहचीयि. अस्के ताना पवित्र जीवाता लावते, *

मीवा आसा वीळसोर दायगा. *

14 मावोरिर! मीट पका बेस गमनतोरि, ओसो देवुळता पोल्लोतुन बेस पुन्जि, ओर्विहक-ओर्वोर्ग बुदिड-एदिड बेस वेहता पगयह्निरि * इनजोर, नाक पूरा विस्वस मन्हता.

15 मीट देवुळता पोल्लोतुन बेस पुतिर, तेला मति इव सबेटविन मीक ओसो सीता कीस ईयलाहि, पिडम-पडम रासतन. देवुळि नाक देव्या ईसि. *

16 यहुदि आयवोरिहक बेसता कबुर वेहतलाहि, नाक किस्तुं येसुना बळयि आयना इन्जि लोहता. * बेद्रम देवुळता ब्रमयाल ताना मुनेह, तान्क विचर वाकनद कोड वाटिह्तोग, अद्रमलेहकाने नना पोकर कीतद कबुरतुन नमवालोर यहुदि आयवोर विस्वसिर, नावा कयदाहि देवुळतुहक वाटटद कोडलेहका मन्हतोर. * देवुळता पवित्र जीवा ओरिन एदिह कीताहकु, ओर वने देवुळता मुनेह पवित्र आतोर.

17 अदिनेनाहक नावा मेटे, किस्तुं येसु कीतद इद्र सेवाता बेचोटा बेरा पाय्दा आस्ता, इद्र पोल्लोतुन वेहतलाह नना मुर्तिय लजा आयोन.

18-19 यहुदि आयवोरि नना वेहतव पोल्लोन केजतोर; नावा कयदे कीतव, बामनाह लेहकाडाड सीनान ऊळतोर. ऊळिसि, केंजिसि, किस्तुंन विस्वस कीतोर. * इद्रमलेहका देवुळता जीवाता लावते, येसुलेम सहरताहि * इलुरिकुम पट एवनाह, † नना किस्तुंन बेसता कबुरताड सबे पोल्लोन तपवालेवा वेहतन. * इद्रम किस्तुंन नावा कयदे कीतव पोल्लोनु दीराते वेहतहनन, * अविस्किन विळ्ळिसि दुस्रा बेदे वेहोन.

20 इद्रमलेहका बेसता कबुरतुन ओयहगा, (किस्तुंन पोल्लोतुन मुनेन मुर्तिय केजवोरगा दायलाह विचर कीदना.) दुस्रोग दोहतद जोतातगा नना लोन पंडनद ओपो, * अद्रमलेहका दुसोर पोकर कीतद नाटेनागा दायलाह, नाक विचर वावो. *

21 देवुळता साभ्रमतगा किस्तुंन लोप्पा रासतप लेहका कीह्ननन, अद इद्रमलेहका:

मुने बेगा ओना कबुर एव्वा, अगा ओना कबुर एवयगा,

मुने बोर केंजोर, ओर केंजिस पुनदन्तुर, *

इनजोर रासतद मन्हता. *

पोलु रोम सहरते दायलाह विचर कीस्तोग

22 (इद्रम बेसता कबुर एववव जागानगा तिरियसोर मंदन.) अदिहक इचानाह मियगा वायलाह, नाक अगा दोर्को आस मता. *

23 मति इजेके इकेडाड नाहकनगा, नावा कबळ मारिह कीतन. ओसो वेल्लाडे वर्सानाहि मियगा वायलाह, नना अग ऊळिदन. *

24 अदिनेनाहक इद्र मल्ला, मीवा अन्तरता इस्पानिया देसेम दायहपा, ‡ मियगा वायकन इनजोर, आसा कीयलाह आतन. मियगा रेंड-मूंड दियाड रोमतेके, नावा जीवातुहक गिर्दा आयगा, पया अगडाह नना पेसकन. इस्पानिया देसेम दायलाहि, नाक गर्ज अरयनद मीट ईकिर इनजोर, नावा आसा मन्हता. *

25 मति मियगा वायनामुने, येसुलेमते मनवालोर सामिना मन्कल्लोरा सेवा कीयलाह, नाक अगा दाय्या पोयहता. *

26 येसुलेमते मनवालोर मावा पेटोर गरिब विस्वसिर तिपलते मन्हतोर इन्जि, मकिदुनिया पटोर ओसो अकाया पटोर यहुदि आयवोर विस्वसिर, ओरनाहक कोताड अर्हेचि लोहचीयना इनजोर, विचर कीतोर. इवे कोलाड एव्हिह कीयलाहि, नना इजेके दायलाह आतन. *

27 मुने यहुदि आयवोरिहक देवुळता पोल्लोता गर्ज मता. अस्के येसुलेमता यहुदि जाततोर विस्वसिर, ओरगा देवुळता पोल्लोतुन एव्हिह कीसीतोर. मति इजेके येसुलेमतोर विस्वसिरिहक तिड-बंडटा गर्ज मन्हता. मुने ओरगडाहि माक देवुळता पोल्लो दोर्कता, इदिन सीता कीसि, इकेडोर यहुदि आयवोर विस्वसिर अद गर्जतुन निहतलाहि, पका गिर्दा आस्तोर. *

28 इजेके नना ओर अर्हतव कोतानु येसुलेमतोर विस्वसिरगा ओसीयनद कबळतुन मारिह कीसि, ओरा कयदाग बेस-नेहना एव्हिह कीस इतापया, मियगाहके इस्पानियाता अग पोयतकन.

29 नना मियगा वास कलियकन अस्के, लेकालेवा किस्तुंन बर्कत माक दोर्कगा इनजोर, नाक एर्का मन्हता.

* 15:9 15:9 2 शमएल 22:50; देवुळताड पाटाड 18:49 * 15:9 15:9 3:29; 11:30 * 15:10 15:10 व्यवस्थाविवरण 32:43 * 15:11 15:11

देवुळताड पाटाड 117:1 * 15:12 15:12 दाविद राजाना कूळतोग मोद्लुल कागिदते “यीसा मूय्दोना कूळतोग.” यीसा मूय्दोना इजेके, दाविद राजाना तपे आंदोग. ओरया कूळते येसु किस्तुंन पट वातोग. * 15:12 15:12 लेहकीयव पोल्लोड 5:5; 22:16 * 15:12 15:12 यसायाह 11:10; मत्थाल 12:21; 1 योहन 3:3 * 15:13 15:13

15:18-19; 1 कुरिततोर 2:4-5; 1 तिसलुनितोर 1:4-5 * 15:13 15:13 14:17 * 15:14 15:14 1 कुरिततोर 8:1; 2 कुरिततोर 8:7 * 15:15 15:15

12:3 * 15:16 15:16 बळयिर 9:15 * 15:16 15:16 1 कुरिततोर 3:5; पिल्लिपितोर 2:17; 1 पत्र 2:5 * 15:18-19 15:18-19 2 कुरिततोर 12:12

* 15:18-19 15:18-19 बळयिर 22:17-21 † 15:18-19 15:18-19 इलुरिकुम पट इजेके, मकिदुनिया पटडबक दलियस मता. * 15:18-19 15:18-19 1 कुरिततोर 2:4-5; 1 तिसलुनितोर 1:4-5 * 15:18-19 15:18-19 बळयिर 15:12; 21:19; रोम सहरतोर 1:5; 2 कुरिततोर 3:5 * 15:20 15:20 1 कुरिततोर

3:10 * 15:20 15:20 2 कुरिततोर 10:15 * 15:21 15:21 यसायाह 52:15 * 15:21 15:20-21 10:14 * 15:22 15:22 1:13; 1 तिसलुनितोर 2:17-18 * 15:23 15:23 बळयिर 19:21; रोम सहरतोर 1:9-11 ‡ 15:24 15:24 इद्र देसेम बेगा मन्हता इनजोर पुनदलाहि, रोम राजेमता नन्सातुन ऊळटा.

* 15:24 15:24 10:15 * 15:25 15:25 बळयिर 19:21; 24:17; रोम सहरतोर 12:13 * 15:26 15:26 बळयिर 20:2-3; 1 कुरिततोर 16:1,5; 2 कुरिततोर 1:16; 8—9; पिल्लिपितोर 4:15; 1 तिभोति 1:3-4 * 15:27 15:27 1 कुरिततोर 9:11

30-31 मावोर विस्वसिरिहक! माट मावा येसुसामि किर्स्तुना संगे जोळेम आताहकु, ओसो देवुळता जीवा माक ओर्विहक-ओर्वोर्गे जीवा कीयनाह कीताहकु, * नना मीक उद अर्जि कीयहनन: यहूदा पटटगा विस्वस केवोरा कयदाहि नना पिसना इनजोर, पार्तना कीयहनन. * ओसो येस्पलेमतागना नना ओसीयनच दर्मम कोतान अगडोर एनिर, S इनजोर पार्तना कीयहनन. * मीट वने बेस्केन मागडवालेवा, इव पोल्लोनेनाहक पार्तना कीसोर मन्हुट. *
 32 देवुळि माट ताल्हकतप कीतिके, नना सुकमते मियगा एव्यकन. * एवतस्के मीवा संगे कलियिस, नावा जीवातुहक आरम दोर्कगा.
 33 सुकम ईयनद देवुळि मीवा सबेटोरा तोळ मनि. *आमेन.

16

रोम सहरतोर विस्वसिरिहक पोल्ना जोहर

- 1 इद सीटूनन नना पीबे पेदिरतद विस्वसि आंचाना कयदे लोहतहनन, अद किक्क्रिया* नाटे विस्वसिरा मुडगा, देवुळता सेवा कीस्ता.
- 2 अद बेस बुदता आंचाळि, वेल्लाटोरिहक तोळ ईता, अहे नाक वने तोळ ईता. अदिनेनाहक अद देवुळता मयाळ आंदु इनजोर, तान बेस-नेहना ऊळट. ओसो तान्क बातालाय गर्ज अरतेक, मीट तोळ ईन्हुट. *
- 3 पिरिस्किताल, अक्विलाल, वेर आळ इर्विरिन आस, नना सीता कीयहनन इनजोर ओरिन वेहाट. * ओर नावा संगे किर्स्तु येसुना सेवा केवालोरे आंदु इनजोर पुतिरे.
- 4 ओर तमा जीवाता पर्वा केवा, नाक पिसिह कीयलाहि तयर आस मतोर. इद पोल्लोतुन नना बेस्केन मागडोन, अहे यहदि आयवोर विस्वसिरा मुडोर वने मागडोर.
- 5 ओरा लोतगा जमा आयवालोरे विस्वसिरा मुडुहक* नना जय येसु इहनन.
- 6 ओसो मियगडोर दुओर विस्वसिरा वने सीता वास्ता. नावा गोतयाल इपनिनुसिहक जय येसु इहनन. पूरा आसिया पटटगा किर्स्तुन मुने विस्वस कीतोंग ओगे आंदोग.
- 6 मरियाल मीक तोळ इयलाहि, पका एपूर पोहच सेवा कीता, * तान्क वने नना जय येसु इहनन.
- 7 नावा यहदि जाततोर अन्दुनिकुस, युनिया, वेर इर्वुरिहक नना जय येसु इहनन. किर्स्तुनाड बळयिरगडाहि ओर कम आयोर. नना विस्वस कीयनामुनेन, ओर विस्वस कीतोरे, ओसो नावा संगे जेलेते वने मतोर. *
- 8 सामिनेनाहक नावा गोतयाल अम्पलियातुसिहक, नना जय येसु इहनन.
- 9 ओसो नावा गोतयाल इस्तुकुसिना सीता कीयहनन. किर्स्तुना सेवाते मावा एगेटोग उरबानुसिहक नना जय येसु इहनन.
- 10 अपिलेसिहक नना जय येसु इहनन. ओग तिपल्कने विस्वसतुन विळसवा, किर्स्तुन पोस मंदोग. अरिस्तुबुलुसना लोते मनवालोरे सबेटोर विस्वसिरिहक, नना जय येसु इहनन.
- 11 नावा जाततोंग एरोदियानिहक, नना जय येसु इहनन. नरकियुसिना लोतोर विस्वसिरिहक, नना जय येसु इहनन.
- 12 तुस्पेनि ओसो तुस्पेसि, इव रेंड आस सामिना सेवा कीयनविस्किहक, नना जय येसु इहनन. परसिसिहक वने नना जय येसु इहनन, अद बेस गनमता आंचाळि. पका एपूर पोहचि सामिना सेवा कीता. *
- 13 रुपुस ओसो ओना तलोंग, वेरिहक नना जय येसु इहनन. * ओग पका बेसतोंग विस्वसि आंदोग. ओना तलोंग इतेके नावा अवाना लेहकाने.
- 14 अरुंकिरितुस, पिलगोन, हिरमेस, पत्रुबास, हिरमास ओसो ओरा संगे कलियवालोरे विस्वसिरिहक नना जय येसु इहनन.
- 15 पिल्लगुस, यूलिया, उलुम्पास, नैरुस ओसो ओना एलाळि, अहे ओरा संगे कलियवालोरे येसुना लोकरु सबेटोरिहक, नना जय येसु इहनन.
- 16 मीट लोकरु ओर्विहक-ओर्वोर्गे येसुना पेदिरते जीवा वाटसोरे जोहर कीम्हुट. * अहे सबे नाहकने मनवालोरे किर्स्तुना मलु वने, मीक जय येसु इन्दलाह आतोर.

आक्कि उकुम

- 17 इजेके, मावोरिर! इद उद पोल्लोतुन अर्जि कीस वेहतलाह आतन. उय्तर मन्कलोर मन्हुतोर, ओस मीट कगयतव पोल्लोन नमवा, दुसाडे पोल्लोन काहचि, विस्वसिरा मुडोराग कोटोड पुटिह कीस्तोर. ओसो बोर-बोरिन विस्वसतुन विळसनाह कीस्तोर. * अदिहक मीट उसरते मन्हुट, ओरगडाहि जेक मन्हुट. *
- 18 अदुमतोर मावा सामि किर्स्तुना सेवा केवोर, मति तमाडे लालुस्क मतप कीसोर तिरियिहतोर. * मिडताड-मिडताड पोल्लोड वेहचि, तेळियवोर लोकरुन नाडेह कीसि, लेसिह कीस्तोर. *
- 19 मीट देवुळता पोल्लोतुन केंजिस ताकिहिनर इनजोर, सबेटोर केंजतोर. * अदिनेनाहक नना गिर्दा आतन. बेसताड पोल्लोनेनाहक बुदतोर मन्हुट, मति लागवाड पोल्लोने बार, पुनवोरा लेहका मन्हुट. *
- 20 दीरा पोस मन्हुट, माक सुकम ईयनद देवुळि, * चटिपेटे देयहकना मुक्याना लावतुन बळे कीस, तान मीवा काल इळन वाटगा. मावा येसुसामि किर्स्तुना देय्वा मियगा मनि. *आमेन.
- 21 नावा संगे किर्स्तुना सेवा केवाल तिमतोति, मीक जय येसु इन्हुतोग. * मावा यहदि विस्वसिर लुकियुस, * यासोन, * सोसिपत्रुस* वने मीक जय येसु इन्हुतोर.

* 15:30-31 15:30-31 कृत्स्नितोर 1:6-8 * 15:30-31 15:30-31 2 कृत्स्नितोर 1:10; 2 तिसलुनितोर 3:2; 2 तिमतोति 3:11; 4:17 S 15:30-31 15:30-31 दुसा जाततोराड कोताड एतलाहि, माक विचर वावो इनजोर, उच्चुर पका नोमवालोरे यहदिर इंदुर. अदिनेनाहक ओर एमिर इनजोर, पोर्तना ताल्हकतोंग. * 15:30-31 15:30-31 2 कृत्स्नितोर 8:4; 9:1 * 15:30-31 15:30-31 2 कृत्स्नितोर 1:11; इपिसुसतोर 6:19-20; कृत्स्नितोर 4:12 * 15:32 15:32 1:9-10 * 15:33 15:33 16:20; 2 कृत्स्नितोर 13:11; पिलिपितोर 4:9; 1 तिसलुनितोर 5:23; 2 तिसलुनितोर 3:16; इन्जितोर 13:20-21 * 16:1 16:1 बळयिर 18:18 * 16:2 16:2 पिलिपितोर 2:29-30 * 16:3 16:3 बळयिर 18:2-3 अगा बेहतवु, रोम राजेमता कलोदियुस राजाल सबेटोर यहदिरिन, इतालिया पटटा रोम सहरताहि पेसिस दाय्नाह उकुम ईस मतोंग. अदिहक ओर अळ इंदुर इतालिया पटटाहि पेसिसि, कुरित सहरतगा वातोरे. अगाने पोल् येसुना पोल्लो वेहतलाह वातोंग. वातके ओरिन कलियतोता. कलियतके, ओर पोल्ना सेवातुहक तोळ अया बोटेदोर. बेचोको वर्साना पया, कलोदियुस राजाल हातापया, ओर इंदुर रोम सहरते मलतोर. * 16:5 16:5 1 कृत्स्नितोर 16:19; कृत्स्नितोर 4:15; फिलेमोन 1-2 * 16:6 16:6 1 तिसलुनितोर 5:12-13 * 16:7 16:7 फिलेमोन 23 * 16:12 16:12 1 तिसलुनितोर 5:12-13 † 16:13 16:13 येसुना हळुनगाट्टा कांजवाल सिमोन, रुपुसना तपे आंदोगा बहे (मार्कल 15:21). * 16:16 16:16 1 कृत्स्नितोर 16:20; 2 कृत्स्नितोर 13:12; 1 तिसलुनितोर 5:26; 1 पत्रु 5:14 * 16:17 16:17 1 तिमतोति 1:3-4; 6:3 * 16:17 16:17 मत्थ्याल 7:15; गलातितोर 1:8-9; 2 तिसलुनितोर 3:6,14; नीतुस 3:10; 2 योहन 10 * 16:18 16:18 पिलिपितोर 3:19 * 16:18 16:18 कृत्स्नितोर 2:4; 2 पत्रु 2:3 * 16:19 16:19 1 तिसलुनितोर 1:8 * 16:19 16:19 विर्मयाह 4:22; मत्थ्याल 10:16; 1 कृत्स्नितोर 14:20 * 16:20 16:20 15:33 * 16:20 16:20 1 कृत्स्नितोर 16:23; 2 कृत्स्नितोर 13:14; गलातितोर 6:18; पिलिपितोर 4:23; 1 तिसलुनितोर 5:28; 2 तिसलुनितोर 3:18; तोहचीवत पोल्लोड 22:21 * 16:21 16:21 बळयिर 16:1 * 16:21 16:21 बळयिर 13:1 * 16:21 16:21 बळयिर 17:5-9 ‡ 16:21 16:21 सोसिपत्रुस ओन "सोपत्रुस" वने इंदुर; बळयिर 20:4 ऊळट.

22 बोना कयदे इद सीटटुन रास वेहतन, ओग तिरतियुस मीक जय येसु इन्हतोग।

23-24 गयुमना लोतगा माट इर्वोम आस महनोम, ओनाय लोते इद कुरित सहरता विस्वसिरा पूरा मुलु जमा आस्तोर. ✪ ओग वने मीक जय येसु इन्हतोग। मावा तोळतोर विस्वसिर कवारतुस, ओसो इद सहरताड कोतान ऊळेवाळे केवाल इरास्तुस, ✪ वेर वने मीक जय येसु इन्हतोर. §

पोलु देवुळतुन मान ईस मोळिक्हतोग

25 देवुळतुहक जोहर आयि! नना कागहतनद येसु किर्स्तुना बेसता कबुर वेहतपु, देवुळतगा मीवा विस्वसतुन बेस मेगिह कीयनद लाव मन्हता. ✪ इद कबुरता पोल्लो वेल्लाय जोम आनाह, मकिस मता. ✪

26 मति इंजेके अमेसा मनदनद देवुळि, तना कबुरतोर साझमता मेटे, इद मकतद कबुरतुन, माक पुन्पिह कीयलाह आता. ✪ सबे जातिनोर मन्कलोर इद कबुरतुन विस्वस कीसि, देवुळताड केंजिर इनजोर, ✪ तान पोकर कीयलाह, देवुळि उकुम ईता. ✪

27 ताना बुदतगा बातय कमि इले, अद येसु किर्स्तुन मयगा लोहताहकु, इदे देवुळतुन माट अमेसा-अमेसातुहक जोहर कीकल. आमेन.

✪ 16:23-24 16:23-24 बळयिर 19:29; 1 कुरिततोर 1:14-15 ✪ 16:23-24 16:23-24 बळयिर 19:22; 2 तिमोति 4:20 § 16:23-24 16:23-24 वचन 24ता पोल्लो "किर्स्तुं येसुसामिनां देख्वा मीट सबेटोरगा मनि, आमेन," इद पोल्लो उचुके मोदुल कागदेहकने दोकिहता. ✪ 16:25 16:25 इपिसुसतोर 3:19-20; 1 पत्रु 5:10; यहदातल 24 ✪ 16:25 16:25 मथ्याल 13:35; रोम सहरतोर 11:25; 1 कुरिततोर 2:7; 4:1; इपिसुसतोर 1:9; 3:3,9; 6:19-20; क्लुसितोर 1:25-27; 2:1-3; 4:3; 1 तिमोति 3:16; 2 तिमोति 1:9 ✪ 16:26 16:25-26 1:2; 2 तिमोति 1:10; तोरचीतव पोल्लोड 10:6-7 ✪ 16:26 16:26 1:5 ✪ 16:26 16:26 1 तिमोति 3:16

कुरित सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतदु मुनेता सीटी

इद सीट्टुन रासवाल येसु किर्स्तुना बळयि पोल् आंदोग. पोल् इपिसुस सहरते मतस्के, इद सीट्टुन कुरिततोर विस्वसिरेनाहक रासतोग. पोल् दुस्रा मक्का किर्स्तुना बेसता कबुर वेहचोर तिरिग्रिहापा, कुरित सहरते विस्वसिरा मुडुन तयर कीतोग. इद पोल्को किर्स्तुनाड बळयिराड कबस्क 18:1-18 वचनतगा मन्हता.

पोल् इद सीट्टुन बाराहक रासतोग इतेके, ओग अडोर विस्वसिरा मुडगा मतव, बेव-बेव लागवव पोल्कोन केंजतोग. ओसो अड्डा मुडोर मुक्यालोरगडाहि, उंद सीटी पोल्हक दोर्किंस मता. अद सीट्टुना उचुक पोल्कोन, बह कीयना बह पुनदना इनजोर, रासिसि ताल्हकिस मतोर. अव पोल्कोना लोप्पा वेहतव पोल्कोन, पोल् इद सीट्टुना रासतोग. ओसो माट किर्स्तुना मन्कलोरोम इनजोर, उगस इनदनद आयो; मति किर्स्तुना मन्कलोरा लेहकन ताकना इनजोर, इद सीट्टुना रासतद मन्हता. ओसो मावा मनमुळि दिनम पवित्रते बेर्सेसोर दायना, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयनदे बेरा पोल्को इनजोर रासतोग. अहे विस्वसिर जमा आतस्के, बह मनदना इनजोर वने रासतोग.

मुनेता पोल्को

1 देवुळि तना विचरते, किर्स्तु येसुना बळयि आयलाह, निल्पिह कीतोग पोल्नुन^० इद सीट्टुन रासिहन्न. नना मावा तोळतोग विस्वसि सोस्तिनेसना संगे इगा महनन.*

2 कुरित सहरते मनवालोरिर मीक देवुळता मुडुहक^० सीटी रासलाह आतन. देवुळि मीक किर्स्तु येसुना संगे जोळे कीसि, तनेनाहक अलग कीता. तना मन्कलोरा आयलाह आचता.* पूरा बूमतगा मावा येसुसामि किर्स्तुना मोळ्कवालोर, सबेटोर मन्कलोरिन वने, अद्रमलेहकाने आचता. येसु किर्स्तु ओरा वने, मावा वने सामिये.*

3 मावा देवुळवाबाल ओसो येसुसामि किर्स्तु मीक देव्या ईयिर, सुकम ईयिर.*

किर्स्तुना मेटे देवुळि बुदि ईता

4 देवुळि मीक किर्स्तु येसुना मेटे देव्या ईता. अदिनेनाहक नना मियेनाहक, नावा देवुळतुन अमेसा जोहर कीय्हनन.*

5-7 देवुळता लोप्पा मीट वळ्हकनव सबे पोल्कोने, ताना लोप्पा मीट पुतव पूरा पोल्कोने, सबे रीतिने, मीट किर्स्तुना संगे जोळेम आताहकु, देवुळि मीक आलिस पिसनाह बुद ईता.* इद बुदि ताना जीवा ईतद बुद आंद, किर्स्तुना लोप्पा माट मियगा तातद कबुर, निटम इनजोर इद तोहचीता.* इंजेके मावा येसुसामि किर्स्तु ओसोवने वायनद दियातुन केपतिर,* मीक बेदे बुदता कमि इले.

8 तना ओसोवने वायनद दियाते.* मीट बाताले कसुरलेवाह दिसना इन्जि, मावा येसुसामि किर्स्तु मीक आकि एवनाह, मेकिह कीस तासिहतोग.*

9 देवुळि तना मगि, मावा येसुसामि किर्स्तुना संगे, मीक कलियिस मनदलाह केयता.* अद देवुळि बर्वस लायकता आंद.*

विस्वसिरा मुडगा कौटेड पुटनद ओप्पो

10 मावोर विस्वसिरि! मीट सबेटोरिर उंद पोल्कोते मन्हट्ट, मीट कौटेड आयमाट;* मति मीट उंद विचरते, उंद एकाते मान्जि, ओर्विहक-ओर्वोग कलियिस मन्हट्ट इनजोर,* मावा येसुसामि किर्स्तुना पेदिरते मीक अर्जि कीय्हनन.

11 मावोर विस्वसिरि! नना इद्रम बाराहकु इहन्न इतेके, मीट ओर्विहक-ओर्वोग जगळम आय्हनिर इनजोर, नाक कलोये इनदनदिना लोतोर मीवा लोप्पा वेहतेर.*

12 अद इद्रमि: मीवा मन्कलोरगडाहि ओर्वोग इन्हतोग "नना पोल्नुनकेडोनन," ओर्वोग इन्हतोग "नना अपुलोसनकेडोनन,"* ओर्वोग इन्हतोग "नना पत्रुनकेडोनन",* ओर्वोग इन्हतोग "नना किर्स्तुनकेडोनन," इद्रम इन्जि, मीट वळ्हकलाह आतिर!*

13 इद बेद्रमि? किर्स्तुन तुक्केड-तुक्केड कीतप लेहका आता अले! हक्कनागुटातगा मियेनाहक नना पोल्नुन डोलतना? बह नावाय पेदिरते, मीट एग मीतीरा?

14-15 मियगडोर किरिसुसु^० ओसो गयसु^०, वेर इर्इरिन विळिसिसि, नना बोने येसुना पेदिरते एग मीहोन. मीहच मतेके, पोल्नुना पेदिरते माट एग मीतोग इनजोर, मन्कलोर इन्ज मनेर. नना अद्रम केवाहकु बेस आता, नना देवुळतुन जोहर कीय्हनन.

16 (आं! नना इस्तिपनासना लोतोरिन वने,* येसुना पेदिरते एग मीहतन निटमे. मति ओसो मियगा बोन येसुना पेदिरते एग मीहतन, नाक सीता इले.)

17 किर्स्तु नाक तना पेदिरते एग मीहतलाह लोहोग मति, तना बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीयलाह लोहतोग. मन्कलोरा लेहकाडा बुद कीसि, दुसोरिहक विचर वानाह पोक्कुर कीयलाहि आयो.* अद्रम पोक्कुर कीस मतेक अचोन, किर्स्तु हक्कनागुटातगा डोलतद पोल्को कबळतुहक अरवव आवालि.*

देवुळता लावतुन, बुदतुन, किर्स्तु तोहतोग

18 मन्कलोरिन पिसिह कीयलाहि, किर्स्तु हक्कनागुटातगा डोलतद पोल्कोतुन, अद तेल्वलेवद पोल्को इनजोर, विस्वसलेवोर बळेम आयवालोर इन्हतोर.* देवुळि पिसिह कीतोरिन माट बारा, अद पोल्कोतगा देवुळता पिसिह कीयनद लाव मन्हता इनजोर इहन्नल.*

19 इदिना लोप्पा, देवुळि तना साख्रमते माक इद्रम वेहततता:

"बुदतोरोग इनजोर इनवालोर मन्कलोरा बुदतुन बूळे कीकन.

तेल्वतोरोग इनजोर वेहवालोर तेल्वतुन कबळतुहक अरवाह कीकन" *

* 1:1 1:1 रोम सहरतेर 1:1; कुलुसितोर 1:1-2; 2 तिमेति 1:1-2 * 1:1 1:1 बळयिर 18:17 * 1:2 1:2 बळयिर 18:1-8 * 1:2 1:2 1:30; 6:11; 1

तिसलुनितोर 5:23 * 1:2 1:2 8:6 * 1:3 1:3 रोम सहरतेर 1:6-7 * 1:4 1:4 रोम सहरतेर 1:8 * 1:5-7 1:5-7 2 कुरिततोर 6:10; 8:7; 9:11

* 1:5-7 1:5-7 2 तिसलुनितोर 1:10 * 1:5-7 1:5-7 लुकाल 17:30; रोम सहरतेर 8:19-21,23; गलातितोर 5:5; पिलिपितोर 3:20; 1 तिसलुनितोर 1:10; इब्रितोर

9:28; 2 पत्रु 3:11-12 * 1:8 1:8 1 तिसलुनितोर 5:1-2 * 1:8 1:8 1 तिसलुनितोर 3:12-13 * 1:9 1:9 रोम सहरतेर 8:28; 1 पत्रु 5:10; 1 योहन 1:3

* 1:9 1:9 एक्कथाविबरण 7:9; यसाय्याह 49:7; 1 कुरिततोर 10:13; 1 तिसलुनितोर 5:24; 2 तिसलुनितोर 3:3; 2 तिमेति 2:13; इब्रितोर 10:23 * 1:10 1:10 11:18

* 1:10 1:10 रोम सहरतेर 12:16; पिलिपितोर 1:27 * 1:11 1:11 2 कुरिततोर 12:20 * 1:12 1:12 बळयिर 18:24 * 1:12 1:12 पत्रुनकेडोनन

मोदुल कागिदे "कपयानकेडोनन", पत्रुहक रेड पेदिर्क मताड: इब्रि पोल्कोते कपया; युनामि पोल्कोते पत्रु. * 1:12 1:12 3:4; गलातितोर 5:19-21 * 1:14-15 1:14-15

बळयिर 18:8 * 1:14-15 1:14-15 रोम सहरतेर 16:23-24 * 1:16 1:16 16:15-17 * 1:17 1:17 2:1-2,4-5,13; 2 कुरिततोर 1:12; 10:10;

11:6 * 1:17 1:17 गलातितोर 2:21 * 1:18 1:18 2:14; 4:10; 2 तिसलुनितोर 2:10; इब्रितोर 12:2 * 1:18 1:18 रोम सहरतेर 1:16; 1 कुरिततोर

1:24 * 1:19 1:19 यसाय्याह 29:14

इनजोर रासतप लेहकान आता.

20 अद इसबते देवुळता मुनेह, बुदतोरमे तेलवतोरमो इनजोर इनवालोर, बाताले कबळतुहक अरवोर. साधमगास्र बाताले कबळतुहक अरवोर. दुनियातागा बेस-नेहना वळहकवालोर, बाताले कबळतुहक अरवोर. दुनियातोर बेदिन बुदि इन्हतोर, तान देवुळि बुदलेवद इनजोर तोहता.*

21 इतेके देवुळि मुनेन तना बुदते इदम विचर कीता: इद दुनियाता बुदते, मन्कलोर नाक पुनमाकिर इता. माट किस्तुना बेसता कबुरतुन पोकर कीय्हनोम. अद पोल्लो बुदता, तेलवता आयो इनजोर, लोकुर पास्किह्तोर. मति मन्कलोर पास्कनद पोल्लोतेन, विस्वस केवालोरिन पिंसिह कीकन इनजोर, देवुळतुहक विचर वाता.*

22 मावा यहूदि लोकुर इतेके, बामनाड सीनाड तोहचीम्हट, अस्के विस्वस कीकोम इन्हतोर.* यहूदि आयवोर बार बुदता, तेलवता पोल्लो वेहच ऊळाट, अस्के विस्वस कीकोम इन्हतोर.

23 माट कोनि हक्कनागुटाता डोलतोग येसुना पोल्लोतुन पोकर कीय्हनोम.* अद पोल्लो यहूदिरिन विस्वस कीया पापव लेहका कीता.* (बाराहक इतेके देवुळ लोहवाल पिंसिह केवाल, अदम लजा वानाह डोलवाल आयगो इनजोर, ओर विचर कीतोर.) यहूदि आयवोरिहक बारा, मावा कबुर बुदलेवद पोल्लो दिसिहता.*

24 मति देवुळि बोरीन-बोरिन केयता, ओर यहूदिर आयिर, यहूदि आयवोर आयिर, ओरिहक देवुळता लावतुन,* ताना बुदतुन* तोहच एवाल किस्तुये.

25 (इद बहु? किस्तु डोलतद पोल्लोतुन केजिसि, देवुळि बुद कीस केवो इनजोर, मन्कलोर इन्हतोर. मति) बेदिन बुद कीस केवद पोल्लो इन्हतोर, अद मन्कलोर बुदतुहकाय एक्वा बुदता आता.* अहे (किस्तु डोलतद पोल्लोतुन केजिसि, देवुळता लाव गुचता इनजोर वने, मन्कलोर इन्हतोर. मति) बेदिन लाव गुचता इन्हतोर, अद पोल्लो मन्कलोर लावतुहकाय एक्वा लावता आता.*

26 मावोर विस्वसिरि! इद पोल्लोतुन विचर कीस ऊळाट: मियगा वेल्लाटोरिर, मन्कलोर इसबते बुदतोरिर आयविर, लावतोरिर आयविर, बेरा लोतोरिर आयविर! तला मति देवुळि मीक केयिसि, तना मन्कलोर कीता.*

27 बुदतोर मन्कलोर लजा रेहतालाहि, दुनियातोर बोरीन-बोरिन बुदलेवोर इन्हतोर, ओरिन देवुळि आचता.* लावतोर मन्कलोर लजा रेहतालाहि, दुनियातोर बोरीन-बोरिन कबळतुहक ओजवोर इन्हतोर, ओरिन आचता.

28 दुनियातोर बोरीन-बोरिन उडुलोर इन्हतोर, बोरीन-बोरिन पास्किह्तोर, ओरिन देवुळि आचता. दुनियातोर बोरीन-बोरिन बेरोर इन्हतोर, ओरिन इळन रेहतना इन्जि, देवुळि कदरलेवोर, पोहचीतप ऊळतोरिन आचता.

29 बोरो मन्कल देवुळता मुनेह पोगयना आयो इनजोर, अदम कीता.*

30 मति देवुळि मीक किस्तु येसुना संगे जोळे कीता. किस्तुना मेटे माट देवुळतुन पुनदमद बुदि दोकिह कीतल. किस्तुना मेटे माक देवुळ सेतेमतोर कीता,* पवित्र मन्कलोर कीता.* किस्तुये माक पापमता सिक्साताहि विळिसह कीताग.*

31 अदिनेनाहक मुनेन देवुळता साधमतागा रासतप लेहकान, बोगाय पोगयना इतेके, सामि तनेनाहक कीतदिन सीता कीस पोगयेग.*

2

पोल् मन्कलोर बुदते पोकर केवोग

1-2 मावोर विस्वसिरि! नना मियगा देवुळता पोल्लोतुन पोकर कीयलाहि वास मतन अस्के, नावा बुदतुन तोहतना लेहकान, बामनाह वेहवा मतन;* मति येसु किस्तु, ओसो हक्कनागुटाता ओना हामुरि, इवे पोल्लोन सीता कीय्हनन इनजोर, जिद कीस मतन.*

3 ओसो मुने मीवा सहरते वातस्के, बेस पोकर कीयलाह पगवा मतन;* इगा किस्तुना सेवा बेदम कीकन इन्जि, रेयते साडसोर मतन.*

4-5 मीवा विस्वस, मन्कलोर बुदते आयो, मति देवुळता लावते निलि इनजोर,* नना मीक पोकर कीयहणा ओसो वळहकिहपा, मन्कलोर लेहकाडा बुदताड पोल्लोड वेहच, मीक लेसिह केवोन.* मति देवुळि तना जीवाता लावते, नना वेहतनव पोल्लोन निटम इनजोर तोहता.*

देवुळता पोल्लोतुन, ताना जीवाये तेळियिह कीस्ता

6 आं! विस्वसते मेकतोरगा* बुदताड पोल्लोन वेहतहनेमो!* मति देवुळतुन पुनवोर लेहकाडा बुदि आयो, दुनियातोर मुक्यालोर लेहकाडा बुदि आयो,* ओरा राजेम कोनि इंजेके मायलाह आता!

7 मति देवुळताये बुदता पोल्लोतुन वेहतहनेमो. आक्रिते माट ताना संगेन पिसना इन्जि, अद पोल्लोतुन देवुळि ब्रमतुन पुटिह केवस्केन, विचर कीस तासिस मता.* इचानाह पुन्निह केवा मता.* मुनेता कालमते तना पोटाता तासिस मता.

8 अद ताना बुदता पोल्लोतुन, इद दुनियाता मुक्यालोर पुनोर. पुन्ज मतेके, बेरा डीसातोग सामिन हक्कनागुटाताग मोल्लाड कोटिस हक्कोर आवेर.*

9-10 मति माक बार अद पोल्लोतुन, देवुळि तना जीवाते तोहचीता.* देवुळता साधमताग इदम रासतद मन्हता:

बोगो बेस्केन ऊळवव,

बोगो बेस्केन केंजवव,

बोना बुदते पुटवव, वेहता वावव पोल्लोन,

तन्क जीवा केवालोर मन्कलोरिनाहक, देवुळि तयर कीस तासता.*

इनजोर रासतद मन्हता.* देवुळता जीवा सबे पोल्लोन पहकिहता. देवुळतमडाड पुनवव पोल्लोन इंका पहकिहता.

11 बह इतेके मन्कना विचरताड पोल्लोन, सिरप ओग मन्कना जीवाये पुन्हता. अदमलेहकाने देवुळता जीवाये, ताना लोप्पाडाड पोल्लोन पुन्हता.

12 अद तना माक बेचोन देव्या इंता इनजोर पुनदलाहि, तना जीवातुन माक इंता. देवुळ माक इंतद जीवा, इद दुनियातमडा आयो.*

* 1:20 1:20 रोम सहरतोर 1:20-23; 1 कुरितोर 3:19 * 1:21 1:21 1 तिमीति 4:16; 2 तिमीति 3:15 * 1:22 1:22 मत्थाल 12:38; योहन 6:30

* 1:23 1:23 2:2; गलातितोर 3:1-2; 5:11 * 1:23 1:23 लुकाळ 11:49; 1 कुरितोर 1:30 * 1:23 1:23 इब्रितोर 12:2 * 1:23 1:23 2:14; 4:10 * 1:24

1:24 रोम सहरतोर 1:16; 1 कुरितोर 1:18 * 1:24 1:24 लुकाळ 11:49; 1 कुरितोर 1:30 * 1:25 1:25 2:14; 4:10 * 1:25 1:25 2 कुरितोर

13:4 * 1:26 1:26 मत्थाल 11:25; 1 कुरितोर 1:20; 2:8 * 1:27 1:27 याकुब 2:5 * 1:29 1:29 रोम सहरतोर 3:27; इपिसुसतोर 2:9 * 1:30

1:30 विर्मयाह 23:5-6; 33:16; 2 कुरितोर 5:21; पिलिपितोर 3:9 * 1:30 1:30 1:2; 6:11; 1 तिसलुनितोर 5:23 * 1:30 1:30 रोम सहरतोर 3:24

* 1:31 1:31 विर्मयाह 9:24; रोम सहरतोर 3:27; 4:2; 2 कुरितोर 10:17 * 2:1-2 2:1-2 1:17 * 2:1-2 2:1-2 1:23 * 2:3 2:3 4:10; 2

कुरितोर 11:30; 12:5,9-10; 13:4,9 * 2:3 2:3 बळयिर 18:9-10, 2 कुरितोर 10:10 ऊळाट. * 2:4-5 2:4-5 2 कुरितोर 4:7; 12:9; 2 तिमीति 3:5

* 2:4-5 2:4-5 1:17 * 2:4-5 2:4-5 रोम सहरतोर 15:13,18-19; 1 कुरितोर 4:20; 2 कुरितोर 6:6-7 * 2:6 2:6 इपिसुसतोर 4:13; पिलिपितोर 3:15;

इब्रितोर 5:14; 6:1-2 * 2:6 2:6 12:8 * 2:6 2:6 याकुब 3:15 * 2:7 2:7 रोम सहरतोर 8:29 * 2:7 2:7 रोम सहरतोर 16:25; इपिसुसतोर 3:10

* 2:8 2:8 मत्थाल 11:25; 1 कुरितोर 1:20,26; इपिसुसतोर 4:18 * 2:9-10 2:9-10 मत्थाल 11:25; 13:11; 16:17; गलातितोर 1:12; इपिसुसतोर 3:3,5-6

* 2:9-10 2:9-10 यशायाह 64:4; 65:17; याकुब 1:12 * 2:9-10 2:8-10 2 कुरितोर 4:3 * 2:12 2:12 रोम सहरतोर 8:15

13 इदे देव्यता लोप्पा मन्कलोर बुदि माक काहगे, * मति देव्यता जीवा काहता. तानाड विचकिंन माट अद काहतव पोल्लोने, तेळियिह कीस वेहतहनेम.†

14 मति बोग् मन्कना बुदते ताकिहतेग, ओग देव्यता जीवाताड पोल्लोन केंजोग. * ओग अब पोल्लोन बुदलेवव पोल्लोड इन्हतेग. * बाराहक इतेके, देव्यता जीवातेने, अब पोल्लोन बेस-नेहना पहकिंस ऊळनद, ओग अद्रम केवाहकु, अविस्किंन पुनदा पगवोग.

15 मति बोग देव्यता जीवाते ताकलाह आतेग, * ओग मन्कल सबे पोल्लोन पहकिंस ऊळिहतेग. मति ओना बुदतुन, बोगे दुस्रोग मन्कल, देव्यता जीवालेवा पुनदा पगवोग.

16 देव्यता साङ्गमतगा रासतप लेहकान, सामिन काहता पगयनाह, तानाड विचकिंन बोग पुनदा पगयहतेग? * मति बेद्रमता विचर किस्तुंनगा मन्हता, अद्रमता विचर मयगा मन्हता. *

3

अलग आस मनदना आयो

1 मावोर विस्वसिरि! मुने नना मीवा सगे मनदहा, देव्यता जीवाते ताकवालोरिन * वेहतना लेहकान, मीक वेहता पगवोन. मति मन्कना बुदते ताकवालोरिन, * किस्तुंन विस्वस कीयनद पोल्लोतुन, पुनाड-पुनाड कगयवालोरिन वेहतना लेहकान, मीक वेहमूळ आता. *

2 मीट गाटो तिनादा पगवोरिर, पाल उनवालोर बाला पेकोरा लेहका मंदिर. * अदिहक मीक, पुना विस्वसिरिहक ओप्पनव अल्को पोल्लोन काहतन. अविस्किहकाय एक्वा बुदताड पोल्लोन, पुनदा पगविर आंदिर. मति नेंड वने पुनदा पगविर, मुर्तिय बेसर्विह इतेके!

3 इजेक वने मीट मन्कना बुदते ताकलाह आतिर, अदिनेनाहक मियगा कुळसा मन्हता, गिटोगटो आयनद मन्हता. * पया मीट मन्कना बुदते ताकवालोरिर आयविरा? देव्यतुन पुनवोरा लेहका ताकविरा?

4 नना बाराहक इद्रम इनदलाह आतन? मीवा मुडगा उच्चुर इन्हतेर, माट पोल्नुकेडोरिम, उच्चुर इन्हतेर, माट अपुलोसनकेडोरिम. * इद्रम अलग मनाहकु, मीट देव्यतुन पुनवोरा लेहका ताकलाह आयन्हतिर! *

5 अले अह इतेके, अपुलोस बोग आंदोग? वेहाट, माट इतेक वेट देव्यता सेवकिरोम! * माट वेहाताहकु, मीट विस्वस कीतिर. माक ओर्विन-ओर्विन येसुसगामि बेद कबळतुहक निल्पिह कीतोग, * अदे कबळ कीतोग.

6 बह इतेके, (मीट विस्वसिरि पोरहकाना लेहकान महनिर.) नना वीतवाना लेहकान, कबळ सरू कीतोनन; * अपुलोस पेके एग अहंतोना लेहकान, (मीक येसुनाड पोल्लोन कगयलाह सायता) कीतोग. * मति मीक बेसर्विह कीतद इतेके देव्युळिये!

7 इतेक तेना बाताल अर्तमि? वीतवाल ओसो एग अहवाल बातोरे आयोर, * मति बेसर्विह कीयनद देव्युळिये मोदुल आंद.

8 वीतवाल वने पंटा पंडि इनजोर वीतिहतेग, एग अहवाल वने पंटा पंडि इनजोर एग अहंतहतेग. इद्रम ओर्वोग-ओर्वोग मन्कहक, आपुना-आपुना कबळता इसबते, बूति दोर्कगा. *

9 इजेके पोल्म माल्कानाये आंद, बूतोरता आयो. * अहे बेदाय लोन माल्काले जागा आयलाह दोहतद मन्हता, बेल्टकिहक (लोन दोहवालोरिहक) आयो. * अद्रमलेहकाने मीट देव्यताये लोकरिर आंदिर, तानेनाहके पिसिहतिर. माट बारा सिरप देव्यता कबळ ऐगन केवालोरिम.

10 देव्युळि नाक तना देव्यते ईतद बुदता इसबते, * बेस तेल्वतोग बेल्टर जोता दोहतना लेहकान, नना मुने मीक किस्तुंनगा पोल्लो वेहतन. * दुस्रोर मन्कलोर बार ताना पोगोन तेहचोर दायना लेहका, मीक काहहतेर. मति ताना पोगोन तेहचोर अनवाल मन्कल, तना बेद रीतते दोहतहतेग इनजोर, उसरते सीता कीयना गावले.

11 देव्युळि मुनेन जोता दोहता. अद जोता येसु किस्तुंन आंदोग, ओगे पिसिह केवाल आंदोग. अदिहक बोगे दुसा जोता दोहता पगवोग! *

12 मति बोर बोर ताना पोगोन तेहतहपा बंगर, बेंडि, पका मोलाताड बंडाड इविस्कने तेहतनुर, ओसो बोर बोर बूळेम आयनव मराड, रोंडाड, इन्दिड इविस्कने तेहतनुर.

13 किस्तुंन बेद दिया तना लोकरा नेयम कीयलाह वायनोग, अद दिया तना ओर्वोग-ओर्वोग सेवकना कबळतुन, किसते पट ऊळनोग. * इद्रमि ओरा कबळ बेद्रमता इनजोर, पुनाह आयगा. * अस्के ओर कीतद कबळ बेद्रमता इनजोर, किसते पहकिंस ऊळनद आयगा.

14 अद जोताता पोगोन, ओग मन्कल पंडटद कर्ववालेवा मतेके, ओग मन्कहक देव्युळि इम इयगा. *

15 ओग पंडटद कर्वतेक बारा, ओना सुस्कन आयगा. अद्रम किस्तुंनगाहक कीतद कबळता बाताले पायदा मनो, ओग कोनि तना पिसनो! मति किसताहि पकाय तिपल आस पेसतप लेहकान पिसनोग. *

16 मीट विस्वसिरि मुडगा देव्यता जीवा जागा आस्ता इतेके, मीट देव्यता मंदिर आंदिर. * इद पोल्लोतुन पुनविरा?

17 मीट सबेटोरिर कलियिसि देव्यता मंदिर आंदिर. देव्यता मंदिर पवित्र मन्हता. अदिनेनाहक बोगाय मीक ओर्विहक-ओर्वोन अलग कीसि, अद मंदिरतुन बूळे कीतेक अचोन, देव्युळि ओन बूळे कीयगा.

18 बोगे नना बुदतोनन इन्जि नाळेम आयमाकेगा. दुनियातोर लेहकान विचर कीसि, नना बुदतोनन इनजोर इतेक अचोन, * ओग दुनियातोर विचरते बुदलेवोग आयगे. अस्के ओग देव्यता विचरते बुदतोग आयनोग.

19 बाराहक इतेके दुनियातोर बेदिन बुदि इन्हतेर, तान देव्युळि बुदलेवद इन्हता. * तेना लोप्पा देव्यता साङ्गमतगा इद्रम रासतद मन्हता:

देव्युळि, बुदतोर मन्कलोरिन तमा सत्रल बुदतेने एकनाह कीस्ता, *

इनजोर रासतद मन्हता.

* 2:13 2:13 1:17 † 2:13 2:13 अद काहहतव पोल्लोने, तेळियिह कीस वेहतहनेम "अद काहहतव पोल्लोन, माट पवित्र जीवा वेहतप ताकवालोरिन, तेळियिह कीस वेहतहनेम,"

इद अर्तम वने आया पगयहता. * 2:14 2:14 योहन 14:17; याकूब 3:15; यहदाल 19 * 2:14 2:14 1:18,21,23,25 * 2:15 2:15 3:1; 14:37

* 2:16 2:16 यशायाह 40:13; रोम सहरतोर 11:34; * 2:16 2:16 12:8 * 3:1 3:1 2:15; गलातितोर 6:1 * 3:1 3:1 रोम सहरतोर 7:14; 1 कुरिततोर

2:14 * 3:1 3:1 इब्रितोर 5:13 * 3:2 3:2 इब्रितोर 5:12-13; 1 पत्र 2:1-3 * 3:3 3:3 रोम सहरतोर 13:13; 1 कुरिततोर 1:10-11; 11:18; 2 कुरिततोर

12:20 * 3:4 3:4 1:12 ऊळद. * 3:4 3:4 गलातितोर 1:11 * 3:5 3:5 रोम सहरतोर 15:16; 2 कुरिततोर 3:6; 4:1; 5:18; 6:4; इपिससतोर 3:7;

कुलुसितोर 1:25-27; 1 तिमोति 1:12 * 3:5 3:5 रोम सहरतोर 12:6 * 3:6 3:6 4:15; 9:1; 15:1; 2 कुरिततोर 10:14 * 3:6 3:6 बळथिर 18:27-28;

1 कुरिततोर 1:12 * 3:6 3:6 15:10; इपिससतोर 3:17 * 3:7 3:7 2 कुरिततोर 12:11 * 3:8 3:8 4:5; 9:17; गलातितोर 6:5 * 3:9 3:9

यशायाह 61:3; मत्थाला 15:13 * 3:9 3:9 इपिससतोर 2:20-22; 1 पत्र 2:5 * 3:10 3:10 रोम सहरतोर 12:3; 1 कुरिततोर 15:10; 1 तिमोति 1:13-14; 2 पत्र

3:15 * 3:10 3:10 रोम सहरतोर 15:20; इपिससतोर 2:20 * 3:11 3:11 यशायाह 28:16; इपिससतोर 2:20; 1 पत्र 2:4-6 * 3:13 3:13 2 तिसलुनितोर

1:8; 1 पत्र 1:7 * 3:13 3:13 4:5 * 3:14 3:14 4:5 * 3:15 3:15 अय्यब 23:10; देव्युळताड पाटाड 66:10,12; यहदाल 23 * 3:16 3:16

रोम सहरतोर 8:9; 1 कुरिततोर 6:18-20; इपिससतोर 2:21-22; इब्रितोर 3:6 * 3:18 3:18 4:10; 8:2; गलातितोर 6:3 * 3:19 3:19 1:20; याकूब 3:15

* 3:19 3:19 अय्यब 5:13; इपिससतोर 4:14

20 ओसो इद्रम वने रासतद मन्हता:

तम्क बुदतोरोम इनवालोराइ विचर्किन, अव उगसताड इनजोर सामि पुन्हता, ✧
इनजोर रासतद मन्हता.

21 अदिनेनाहक नना मुनेन वेहतप लेहका, नना वेनक्केडोनन, नना ओनक्केडोनन इन्जि, मन्कलोर लोप्पा बोगे पोगयनद आयो. ✧ देवुळि तनाड सबेतोर सेवकिरिन मीवाय पाय्दतेनाहक इता.

22 नना पोल्नुन आयि, अपुलोसना आयेगे, पन् आयेगे, माट मीवाय पाय्दतेनाहक सेवा कीय्दहोम. ✧ मीवाय पाय्दतेनाहक देवुळि दुनियाते मनदनविन पंडटा. मीवा जीवात मनदनदु, मीवा हामुरि, नैड आयनव पोल्लोड, नाळ आयनव पोल्लोड, कतमतविन देवुळि मीके तना बर्कत दोर्कनाह कीस्ता. ✧

23 अदिहक मीट बोगे मन्कनोरि आयविण, मति किस्तुनोरि आयहनिर; ✧ अहे किस्तु बार देवुळतगडोग आंदोग. ✧

4

किस्तुनाड सेवकिराड तिपल्कु

1 अदिनेनाहक माट सेवकिरा लोप्पा, मीट विचर कीयहपा, वेर किस्तुना सेवा केवालोर आंदुर, देवुळि तनाड मकिह कीस तासिस मतव पोल्लोन्न ✧
वेहतनद कबळतुन, वेरिहक ईता इनजोर, ✧ सीता कीमन्हट.

2 ओसो बोन्क बेदाय कबळ ईतद मन्हता, ओग तना माल्काल वेहतपे, कीयना गावले.

3-4 नाक इतेके नावा सेवाताग बातय गल्लि दिसो. ✧ मति नावा कुदता विचर बह ताकगा? सामिये नावा कबळतुन ऊळिसि, नावा नेयम कीयनद अदिकर मनवाल. अदिहक नावा सेवा बेद्रमता इनजोर, नना कुद वने पर्हकिस् ऊळोन. अद्रमे निमा तपतिन इनजोर नाक मीटाय, इलवेके मन्कलोर पंचाय इतेके, नाक पर्वा इले!

5 अदिनेनाहक मीट इजेकेन बोने पर्हकिस् ऊळमाट. ✧ सामि वानाह केपाट. ईकळताग मनदनविन वेहचताग ततना लेहका, मन्कलोर तमा पोटालोप्पा मकिह कीस तासतव पोल्लोन्न, ओगे पेसिह कीयनोग. ✧ अस्के मन्कलोर तमा कीतद कबळता इसबते, निमा बेस कीतिन इनजोर, ओर्विन-ओर्विन देवुळि वेहताग. ✧

6 मावोर विस्वसिरीर! साश्मते रासतव पोल्लोहकु वीळिस दायनद आयो इनजोर इन्होर. इद पोल्लोता अर्तमतुन मीट कायना इन्जि, नना अपुलोसना ओसो नावा लोप्पाडाड पोल्लोन्न पोगोन रासिस तोहतन. अव पोल्लोन्न बेस केजतिर इतेके, माट सेवकिरगडाहि ओर्विना लोप्पा बार पोगयना. ✧ दुषोना बार कदर रहतना, इद्रम मीट केविर आयकिर. ✧

7 पोगयवानिन! निमा दुषोरिहक बेरोनिन इन्जि, बोग वेहतोग? नियाग मनदनद बुदि, पूरा देवुळि ईताहके कोनि मन्हता! पूरा देवुळिये ईता इतेके, बाराहक पोगय बोटटिन? ✧

8 आयो! पोटा पंजनाह तितोर लेहकान, किस्तुना पोल्लोता लोप्पा, सबे पुतप लेहकान आतिर! देवुळता जीवाताड सबे बुदिड मयाग मन्हताड इनजोर इहनिर! ✧ माट सेवकिरिन पोहचीतप लेहका ऊळिसि, मीट राजालोर लेहका ताकिहनिर! (गलत विचर कीयलाह आतिर रा!) मीट निटम राजालोर आतेक अचोन ओप्पालि! माट वने मीवा संगे राजेम ताकिह केवेरोम!

9 (रोम सर्कतोगासायबाल तिरिथिहपा, तना गेल्सतोर विस्दतोरिन दोहचि, तना पेके तासिस तिर्हंतहताग, अद्रम) येसु किस्तुनाड बळयिरोम माक देवुळि पूरा पेकेडोर कीता. ✧ माक हामुरता सिक्सा ईतप लेहका आता. ✧ दुनियातोर मन्कलोर ओसो पोगोटाड देवतुल्क ऊळनाह, देवुळि माक तिर्हंतप लेहकान आता, इद्रम नावा विचर मन्हता.

10 किस्तुना सेवा कीयनाहकु, वेल्लाटोर माक बुदलेवोर इनजोर इन्होर. ✧ मीट बार पका बुदतोर किस्तुनोरोग इनजोर इहनिर! ✧ मीवा पका अदिकर ताकिहता, लोकर मीक मान ईस्तोर. माट बारा उड्लोर मन्कलोर लेहकान आतोम, माक बातय मान दोर्को! ✧

11 नैड एवनाह माक जावा-एगा दोर्को, ✧ उहतलाह गेदे दोर्को, मन्कलोर माक कुळिमहोर, इके-अके वेलियसोर महनोम. ✧

12 मावाडे कय्कने कबळ कीस पिसिह्नोम. ✧ मन्कलोर माक पळिमड ईस्तोर, मति माट ओरिन देवुळि मीक बर्कत ईयि इनजोर वेहतह्नोम. ✧ माक तिपल कीस्तोर, मति माट केमेन मन्जि आपिह्नोम.

13 मन्कलोर माक बद्मन कीस्तोर, मति माट ओरा संगे बेस-नेहना वळ्ळकिह्नोम. नैड एवनाह दुनियातोरिहक माट वियेालेहका, माचलेहका आतोम. ✧

14 मीवा लजा रहतलाह, इव पोल्लोन्न रासोन. ✧ मति नना जीवा कीतोर पिलाड-पेकोरि इनजोर, मीक बुदि काहतलाह आतन. ✧

15 मीट किस्तुन विस्वस कीतोरि, मीक दहा अजर्क काहवालोर गूस मनेर, तेला मति वेल्लाटोर तपेर इलेर. बाराहक इतेके, मुने ननाय मियाग किस्तु येसुना बेसता कबुर तलाहकु, मीट ओना संगे जोळेम आतिर. अदिनेनाहक ननाय मीवा तपेना लेहका आतन. ✧

16 अदिहक नावा लेहकान ताकाट इनजोर, मीक वेहतलाह आतन. ✧

17 इदे पोल्लोतेनाहक नना तिमोतिन ✧ मियाग लोहतन. ✧ ओग नावा जीवा कीतोग मगना लेहकान आतोम. ✧ ओग किस्तुना सेवाते, मुर्तिय नाळेह केवोग. किस्तुना अगादे नना बेद्रम ताकलाह आतन इनजोर, ओग मीक सीता अर्हचीयनोग. ✧ नना सबे जागाने, सबेतोर विस्वसिरा मुडोरगा वने, अवे पोल्लोन्न काहहतहनन. ✧

18 नना मियाग वावोन आयकन इनजोर, मियगडाहि उच्चुर पोगयसोर तिरियलाह आतोर. ✧

✧ **3:20 3:20** देवुळताड पाटाह 94:11 ✧ **3:21 3:21** 4:6 ✧ **3:22 3:22** 1:12; 3:5-6 ✧ **3:22 3:21-22** 2 कुरितोर 6:10 ✧ **3:23 3:23** 15:23; 2 कुरितोर 10:7 ✧ **3:23 3:23** 11:3; 15:28 ✧ **4:1 4:1** रोम सहरतोर 16:25 ✧ **4:1 4:1** 9:17; 1 पत्र 4:10 ✧ **4:3-4 4:3-4** बळयि 23:1; 2 कुरितोर 1:12; 2 तिमेति 1:3 ✧ **4:5 4:5** मत्याल 7:1; लूकाल 6:37 ✧ **4:5 4:5** 3:13; 2 कुरितोर 4:2; याकूब 5:9 ✧ **4:5 4:5** रोम सहरतोर 2:29; 1 कुरितोर 3:8,13-14 ✧ **4:6 4:6** 8:1; 13:4; 2 कुरितोर 12:20 ✧ **4:6 4:6** 3:21 ✧ **4:7 4:7** योहन 3:27; रोम सहरतोर 12:6 ✧ **4:8 4:8** तोहचीतव पोल्लोड 3:17-18 ✧ **4:9 4:9** इब्रितोर 10:32-33 ✧ **4:9 4:9** रोम सहरतोर 8:35-36; 1 कुरितोर 15:31 ✧ **4:10 4:10** बळयि 17:18; 26:24; 1 कुरितोर 1:18-25; 2:14 ✧ **4:10 4:10** 3:18; 2 कुरितोर 11:19 ✧ **4:10 4:10** 2:3; 2 कुरितोर 6:8 ✧ **4:11 4:11** 2 कुरितोर 6:5; 11:27 ✧ **4:11 4:11** रोम सहरतोर 8:35-36; 2 कुरितोर 11:23-27 ✧ **4:12 4:12** बळयि 18:3; इथिससतोर 4:28 ✧ **4:12 4:12** मत्याल 5:44; लूकाल 6:27-28 ✧ **4:13 4:13** विलापगीत 3:45; 2 कुरितोर 6:8 ✧ **4:14 4:14** 6:5; 15:34 ✧ **4:14 4:14** 2 कुरितोर 6:13; 12:14; 1 तिसलुनितोर 2:11-12; फिलेमोन 10; 1 योहन 2:1; 3 योहन 4 ✧ **4:15 4:15** 3:6; 2 कुरितोर 12:14; गलातितोर 4:19; फिलेमोन 10 ✧ **4:16 4:16** 11:1; फिलिपितोर 3:17; 4:9; 1 तिसलुनितोर 1:6; 2 तिसलुनितोर 3:9 ✧ **4:17 4:17** बळयि 16:1 ✧ **4:17 4:17** 16:10 ✧ **4:17 4:17** फिलिपितोर 2:22 ✧ **4:17 4:17** 11:2 ✧ **4:17 4:17** 17:14; 14:33; 16:1 ✧ **4:18 4:18** 2 कुरितोर 12:20

19 नना वायकने, सामिना विचर मतेक अचोन, जल्दि वायकन.* अस्के पोगयसोर तिरियलाहोरा सिरप तोडटाड पोल्लोन ऊळोन, मति ओरगा देवुळता लाव बेचोन मन्हाता इनजोर वने ऊळकन.

20 देवुळि ओरा जीवातगा राजेम ताकिह कीतेके, अद ओरा तोडटाड पोल्लोने आयो, ओरग्डा लावतेन दिसनाह आस्ता!*

21 नना मियगा वातस्के, बह कीकन? मीक सिक्सा ईसि सुदे कीयलाह वायकना? बार जीवा कीसि, कुल्ल जीवाते वायकन? मीट बह इह्निर?

5

विस्वसिर साद्याल कबळ कीयनद आयो

1 इजेके ओसो उंद पोल्लो तेहतहनन: मियगा बोगो मति मन्कल साद्याल कबळ कीस्तोग इनजोर, निटम केज वायलाह आता. ओग तना तपे तद आंचन तासतोग अले! देवुळतुन पुनवोरिहक वने, इद्रमता कबळ मुतिय ओप्पो.

2 ओग मन्कल अद्रमता कबळ कीतोहा इनजोर, मीट मुडोर मन्कलोरिर दुकम आसि,* ओन मुडगडाहि पेसिह कीयना मता. मति मीट कोनि पोगयसोर तिरियलाह आतिर!*

3 नना मियगा मेंदुल अस्के इलोन निटेम! मति सीताते मीवाय संगे महनन.* सीताते मीवाय संगे मन्जि, अद्रमता कबळ कीतोनु, मावा येसुसामिना अदिक्करते मुनेन नेयम कीतन.

4 इतेके मावा येसुसामिना पेदिरते मीट जमा आयहपा.* नना वने सीताते मीवा संगे महनन. ओसो मावा येसुसामिना लाव मावा संगे मन्हाता.*

5 अस्के येसुसामि ओसोवने पोगोटाहि वायनद दियाते, ओग मन्कना जीवा पिसना इन्जि, ओना पापम बुदि बूटेम आयि. अदिहक देयहकना मुक्याना कयदे विळसतपु,* ओनु मीवा मुडाहि पेहचीमहदु.

6 मीट इतेके बेसतोर विस्वसिराम इनजोर पोगयलाह आतिर, इद ओप्पो.* ओय्पिह कीतद इचुने पिडटुन, कोपामेंड नाहतद पिडटाग काल्हपतेके, पूरा कोपामेंड पिडटुन अद ओय्पिह कीस्ता इनजोर पुतिर.* अद्रम मीवा मुडगा वगोग मन्कल पापम कीसोर मतेके, मुडोर सबेटोरिन पापमतगा ओस अहंतहत्तोग.

7 निटम मीट ओयवद पिडटा लेहकान मह्निर. ओय्पिह केवद पिडटाड आरिना पंडुमतस्के, मोक आयनद गोरपियोता लेहकान, किस्तु मयेनाहक मोक आतोम.* अदिनेनाहक ओयता पिडटा लेहका मनवाल ओपवोग मन्कन, पेसिह कीसीमहदु. अस्के मीट ओयवद पिडटा लेहकान बेस मनदकिर.

8 ओयता पिडटुन आवना पंडुमतस्के पोहतना लेहकान,* विक्वस केवस्के मयगा मंद लावा बुदतन, कोटे बुदतन पोहिड. आवना पंडुमतुन ओयवव आरिन तिन्जि माळतप लेहका, नाळेह केवद बुदि ओसो सेतेम बुदि तासिस ताकिड.*

9 साद्याल मन्कलोगा संगे कलियमाट इनजोर,* नना मुनेन सीटेरे रासिस मतन.

10 इतेके साद्याल कबळ केवालोर, लालुस मन्कलोर, नाळेह कीस तिनवालोर, बोमान मोळकवालोर संगे कलियनद आयो इन्जि, इद दुनियातोर पापम केवालोर लोप्पा रासोन. अह मतेके मीक इद बूमतुन विळिससि, बेकेयो दुसा बूमतेके दया पोस मनालि.

11 आयो, (सीटेरे नना विस्वसिरा मुडोरये लोप्पा रासतन.) बोगाय विस्वसिनन इन्जि, साद्याल कबळ कीतिक, लालुस कीतेके, बोमान मोळकतेके,* कदर रेहतनव पोल्लोड वळहकवाल मतेके, कल लोटि मतेके, नाळेह कीस तिनवाल मतेके, ओना संगे कलियमाट. ओसो ओना संगे तिनदना-उनडना वने केमाट इनजोर वेहतन.*

12-13 विक्वस केवोरिन माट नेयम केवालोरल आयवल, ओरिन देवुळि नेयम कीयगा. मति विस्वसिरा मुडोरिन नेयम कीयनद कबळ मीवा आंदु,* अदिनेनाहक देवुळता साभ्रमतगा रासतप लेहका: मीवा मुडगडाहि करब कबळ कीतोन पेसिह कीसीमहदु.*

6

ऐगेटोर विस्वसिरिन दुनियाता पंचतगा ओयनद ओप्पो

1 इजेके ओसो उंद पोल्लो तेहतहनन: मीवा मुडगा बोगाय तना ऐगेटोग विस्वसिना संगे जळ्ळ आतेके, नेयमतुहक देवुळता मन्कलोरगा अनवा,* देवुळतुन पुनवोरगा दायलाह आतिर?

2 बह आक्रिता नेयमता दियाते, मीट देवुळता मन्कलोरिर दुनियातोर नेयम कीकिर,* इदिन पुनविरा? पूरा दुनियातोर नेयम केवालोरिर मीट, इतेके इव उडुलाड-उडुलाड पोल्लोना नेयम कीसीया पगविरा?

3 माट पोगोटाड देवतुल्कना इंका बेरा नेयम कीकल इनजोर पुह्निर. इतेके दिनमताड पोल्लोना कट्टलातुन बह नेयम कीसीया पगविर?

4 अद्रमताड कट्टलाना नेयम कीसीयलाह, बह मीट विस्वसिरा मुडोर आयवोरिन निल्यिह कीकिरा?

5 मीक लजा वायि इनजोर, इद्रम वेहतलाह आतन! विस्वसिरा कट्टलातुन बेस-नेहना नेयम कीसीयलाह, बुदतोग मन्कल मीवा मुडगा बोगे इलेग?

6 ओवोगी विस्वसि तना ऐगेटोग विस्वसिन पंचतगा ओस्तोग; अचोने आयो, पंच उदवालोर वने विस्वसलेवोर! इद नेका ओप्पो!

7 मीवा मुडगा बोगाय विस्वसि तना ऐगेटोन पंचतगा ओयलाह आतोम इतेके, इद्रम देवुळता बदनम कीसि, मीट अस्केन ओरम आतिर! इद्रम कीयना बदला, नीवा ऐगेटोग विस्वसि, नीक तिपल कीतदिन केमेन आपतेक वने नेका ओपोपलि. ओग नीक नाळेह कीतदिन, निमा मापि कीतिक वने नेका ओपोपलि.

8 मीट अद्रम केवा, मीवाय मुडोर विस्वसिरिन तिपल कीयह्निर, नाळेह कीयह्निर.*

* 4:19 4:19 बळसिर 19:21; 1 कुरितोर 11:34 * 4:20 4:20 2:4-5; 1 तिसलुनितोर 1:4-5 * 4:21 4:21 2 कुरितोर 1:23; 2:1; 10:2; 12:20; 13:1-2,10 * 4:21 4:21 गलातितोर 6:1 * 5:1 5:1 लैयव्यवस्था 18:8; व्यवस्थाविवरण 22:30; 27:20 * 5:2 5:2 2 कुरितोर 7:8-10 * 5:2 5:2 4:6; 2 कुरितोर 12:20 * 5:3 5:3 कुलुसितोर 2:5; 1 तिसलुनितोर 2:17-18 * 5:4 5:4 2 तिसलुनितोर 3:6; इन्जितोर 10:25 * 5:4 5:4 2 कुरितोर 13:3,10 * 5:5 5:5 2 कुरितोर 12:6-7; 1 तिमोति 1:20 * 5:6 5:6 याकुब 4:16 * 5:6 5:6 मत्थाल 16:6,12; गलातितोर 5:9 * 5:7 5:7 मार्कल 14:12; रोम सहतोर 3:25-26 * 5:8 5:8 पेसमुळि 12:19; 13:7; व्यवस्थाविवरण 16:3 * 5:8 5:8 2 कुरितोर 2:17 * 5:8 5:8 इय्रयल लोकुर आवना पंडुमतस्के, ओय्पिह कीतद पिडटुन पोहचीदु. अद पंडुमते, ओयवद पिडटाडे आरिड तितु. * 5:9 5:9 2 कुरितोर 6:14; 2 तिसलुनितोर 3:6 * 5:11 5:11 10:7 * 5:11 5:11 इमिस्तोर 5:18; 2 तिसलुनितोर 3:6 * 5:12-13 5:12-13 6:1-4 * 5:12-13 5:12-13 व्यवस्थाविवरण 17:7; 19:19; 22:21,24; 24:7; 1 कुरितोर 5:2 * 6:1 6:1 मत्थाल 18:17 * 6:2 6:2 दानियेल 7:18,22,27; मत्थाल 19:28; लोहकीतव पोल्लोड 20:4 * 6:5 6:5 4:14 * 6:8 6:8 1 तिसलुनितोर 4:6

9 देवुत्तुहक विचर वावाह ताकवालो मन्कलोह, अद राजेम कीयनागा मनदा पगवोर इनजोर मीट पुतिर. मीट नाळेम आयमाटु. साखाल कबस्क केवालोर, बोमान मोळ्कवालो, दुस्रोराड मुतेस्किन कवालोर, मुजोन विळिससि दुसोन कवयन्द आंचाळि, आंचाळ-कोयतोग लेहका कोयतोग कोयतोगा संगे उंजवालोह.*

10 कलेर, लालुस मन्कलोर, कल लोटिर, कदर रेहतनव पोल्लोड वळ्ककवालो, नाळेह कीस तिनवालो, वेर सबेटोर देवुळि राजेम कीयनागा मनदा पगवोर.*

11 मीवा मुडगडाह उच्चुर मन्कलोरिर मुने अद्रमे मतिर.* मति येसुसामि किर्स्तु मयेनाहक डोलताहकु, मावा देवुळि तना जीवाते मीवा जीवातुन नोगता,* नोसि मीक तनेनाहक एगिह कीता,* सेतेमतेर कीता.*

देवुत्तुहक मान दोर्कनाह, आपुनाड मेंदुस्किन काळडना

12 मीट उच्चुर मन्कलोरिर, माक सबे कीयलाह पोलिहता इहनिर. अद निटये, मति सबे कबस्कनाहि पायदा दोर्को इहनन.* नाक सबे कीयलाह पोलिहताये, मति बेदिने नाक आब्रे कीयलाह एवोन.

13 मीट उच्चुरिर इहनिर, पोतातेनाहक तिडि मन्हता, तिडटेनाहक पोटा मन्हता, मति देवुळि इव रेंडिन आसि मायिह कीयगा,* इहनिर. (अदिहक इद बूमनागा मनेके, माक बेदिनाय तिनदलाह पोलिहता इनजोर इहनिर. अद तिनदन्द तिडटा लेहकाने, मावा मेंदुदे वने साखाल कबळ कीयनद पोलिहता इनजोर, मीट मुतिंय विचर केमाटु.) मावा मेंदुलि साखाल कबळ कीयलाह आयो, मति सामिन माळना इन्जि, पंडटद मन्हता. (अहे ओसो सामि मावा मेंदुलतगा जागा आयलाह ऊळिहताग।)*

14 देवुळि (मेंदुलतुन मायिह कीयगा इनजोर इनमाटु; अटु) येसुसामिना मेंदुलतुन, तना लावते जीवा अर्हचीता;* अद्रमे मावाड मेंदुस्किन वने जीवा अर्हचीयगा.*

15 मीवाड मेंदुस्क किर्स्तुना संगे जोळेम आस मन्हताड;* पुनविरा? अद्रम मनदहपा, अव मेंदुस्किन बोगे आस्कना संगे जोळे कीयनद ओप्पिहताया? मुतिंय ओप्पो!

16 वेर आळ इर्वर जोळेम आसि, उंदिय आस मनदसूर* इनजोर देवुळता साध्रम वेहतता. अदिनेनाहक बोगे आंचान कय बोयवाल मन्कल, ताना संगे जोळेम आसि, इर्वर आस उंदिय मेंदुल आस्तोर इनजोर मीट पुतिर.

17 मति बोग सामिना संगे जोळेम आतोग, ओना जीवा, सामिना जीवा उंदिये!*

18-20 देवुळि मियगा तना जीवातुन उदिह कीता, अद जीवा मियगा मन्हता, पुनविरा? अद जीवा मनदन्द मंदिर मीवा मेंदुलि.* देवुळता मगि मियेनाहक तना जीवा इयलाह बातोग, अचोटा कसां ईसि देवुळि मीक असता.* इतेके मीवा मेंदुलि इजेके मीवा कुदता आयो.* इव सबे पोल्लोन माण्डमाटु.* अदिहक साखाल कबळतगडाह जेक मन्हुटु.* बोगाय मन्कल तना कीतव सबे पापि कबस्कुकु, मेंदुदा पलते कीस्तोग. मति साखाल कबळता पापम कीतेके, तनाय मेंदुदा विस्पते पापम कीस्तोग. इव सबे पोल्लोनेनाहक, मेंदुलेते बाताल बाताल कीकिर, अव सबे देवुत्तुहक मान दोर्कनाह कीमन्हुटु.*

7

मुते-मुजोना लोप्पाडाड पोल्लोड

1 विस्वसते मनवालोर मुते-मुजोना लोप्पाडाड पोल्लोन, मीट नाक रासिस मतिर. अविस्किन इजेके तेळियिह कीसीकन. मुतेन तवा मतेके, मन्कहक ओप्पालि.*

2 मति साखाल कबळ कीयलाह, मीक ओयनव पोल्लोड मन्हताड. अदिनेनाहक ओवोंग-ओवोंग कोयोनक, तनाय मुते मनदना. ओसो उंद-उंद आंचाहक, तनाय मुजो मनदना.

3 मुजो तना मुतेना मेंदुदा गर्जतुन निहतना. अद्रमे मुते वने, तना मुजोना मेंदुदा गर्जतुन निहतना.

4 तना मेंदुलता पोगोन मुतेहक अदिकर इले, तना मुजोना मन्हता. अद्रमे मुजोहक वने, तना मेंदुलता पोगोन अदिकर इले, तना मुतेना मन्हता.

5 अदिनेनाहक मीवाड मेंदुस्कने, ओर्विहक-ओवोंग अलग मनमाट. रेंड-मुंड दियाड पार्तनातेने मनदकल, अलग मनदकल इनजोर, मुतेन आळ इर्विर विचर आतिर इतेके, गळिहक अलग मन्हुटु. मति ताना पया ओसो कलियिस मन्हुटु. इद्रम मनवेके, कुदतुन आब्रे कीयलाह पगविर आयकिर. अस्के देयहकना मुख्याल मीक साखाल कबळ कीया वेसनाह कीयगा.

6 अलग आस मनदलाह मीक उकुम एवोन,* मति मीक विचर मतेके, गयक अलग मन्हुटु इहनन.

7 मीट सबेटोरिर नावा लेहकान, कुत्रा मन्ज वने गिर्दा आस मनदना इतेक, बेस ओप्पालि इनजोर, नना विचर कीह्यनन.* मति देवुळि ओवोंग-ओवोंग मन्कहक अलग-अलग बुदि ईता:* बोन्क-बोन्क कुत्रा मनदलाहि, बोन्क-बोन्क मर्मिड आस मनदलाहि.

8 इजेके मीट कुत्रा मनवालोरिन, ओसो रांटे आस्किन, इद पोल्लो वेहतहनन: मीट वने नावा लेहकान मर्मिड आयवा मतेक अचोन, बेस ओप्पागा इहनन.

9 मति कुदतुन मीट आब्रे कीयलाह पगवेक अचोन, मर्मिड आम्हुटु.* आंचाळ-कोयतोग कलियनद लालुस कीसोर मनदना वाटो, मर्मिड कीयनद बेस ओप्पिहता.

10 मति मर्मिड कीतीरेन इद उकुम ईह्यनन, मुते तना मुजोनाहि एगिस मनदन्द आयो. (नना इतेके इद उकुमतुन एवोन, इद सामिनाहे वाता.)*

11 मुते तना मुजोन विळिसस अतेके, दुस्रोन्क दायनद आयो; इलवेके तनाय मुजोनागा मलस अनि. अहे मुजो वने मुतेन विळिसनद आयो.

* 6:9 6:9 रोम सहरतेर 1:27; 2 कुरितोतर 12:21; 1 तिमीति 1:9-10; इङ्गितोर 13:4 * 6:10 6:9-10 15:50; गलातितोर 5:19-21; इपिसुसतेर 5:5; क्लुसितोर 3:5; तोहचीव पोल्लोड 21:8; 22:15 * 6:11 6:11 12:2; इपिसुसतेर 2:2-3; क्लुसितोर 3:7; तीसु 3:3 * 6:11 6:11 बळयिर 22:16; 1 योहन 2:12 * 6:11 6:11 1:2 * 6:11 6:11 रोम सहरतेर 3:24; 8:30 * 6:12 6:12 10:23 * 6:13 6:13 क्लुसितोर 2:20-22 * 6:13 6:13 1 तिसलुनितोर 4:7 * 6:14 6:14 बळयिर 2:24; 2 कुरितोतर 13:4 * 6:14 6:14 योहन 6:39-40; 1 कुरितोतर 15:22-23 * 6:15 6:15 रोम सहरतेर 12:5; इपिसुसतेर 5:30 * 6:16 6:16 पुटुमुळि 2:24; मथ्याल 19:5; मार्कल 10:8 * 6:17 6:17 योहन 17:21-23; रोम सहरतेर 8:9-11 * 6:18-20 6:18-20 रोम सहरतेर 8:9; 1 कुरितोतर 3:16 * 6:18-20 6:18-20 बळयिर 20:28; 1 कुरितोतर 7:23; 2 पत्र 2:1 * 6:18-20 6:18-20 रोम सहरतेर 14:7-8 * 6:18-20 6:18-20 याकब 4:5 * 6:18-20 6:18-20 2 कुरितोतर 12:21; गलातितोर 5:19-21; इपिसुसतेर 5:3; क्लुसितोर 3:5; 1 तिसलुनितोर 4:3; 2 तिमीति 2:22; इङ्गितोर 13:4 * 6:18-20 6:18-20 रोम सहरतेर 12:1 * 7:1 7:1 7:27 * 7:6 7:6 2 कुरितोतर 8:8 * 7:7 7:7 9:5 * 7:7 7:7 रोम सहरतेर 12:6 * 7:9 7:9 1 तिमीति 5:14 * 7:10 7:10 मलाकी 2:16; मथ्याल 5:32; 19:3-9; मार्कल 10:2-12

12 इंजेके दुस्रो विस्वसिरिन वेहतलाह आतन, इव पोल्लोड सामिनगडाह वावोड, ननाय वेहतहनन: बोगाय विस्वसि मन्कना मुते विस्वस केवो, मति तान्क ओना संगे मनदलाह गिर्दा मन्हता इतेके, ओग तान विळसनद आयो.

13 अद्रमे विस्वसि आंचाना मुजो विस्वस केवो, मति ओन्क ताना संगे मनदलाह गिर्दा मन्हता इतेके, अद ओन विळसनद आयो.

14 विस्वस केवो, मुजो तना मुतेन कळवोंग कीस्तोग इनजोर इनमाट. आयो, मुतेना विस्वसतेनाहक, ओरा जोळजंतूर पवित्र मन्हता. अद्रमे मुते विस्वस केवेकाय, मुजोना विस्वसतेनाहक, ओरा जोळजंतूर पवित्र मन्हता. अद्रम आयवेके, ओराड पिलाड-पेकोर कळवोंग आवेर, मति इंजेके ओर देवुळता मुनेह पवित्र मन्हतोर.

15 मति विस्वस केवो, मुजो, विस्वस कीतद तना मुतेन विळसना विचर कीतेके विळसेग. अद्रमे विस्वस केवद मुते वने, विस्वस कीतो, तना मुजोन विळसना विचर कीतेके विळसि. माट विस्वसिरल दुस्रो संगे कट्टला आयवा मनदना इन्जि, देवुळता विचर मन्हता, इदिन पुन्हट. (बहे आधि, जबरदस्ति कीसि, मुजो-मुते ऐगन मनदनाये इन्जि इनमाट.)

16 ए विस्वसि आंचानिन, नावा मुजो नाक विळसमाकेग, नावा संगे मन्जि-मन्जि, ओग वने विस्वसते वायनोग इन्जि इनमा. नीवा मुजो निटम विस्वस कीयनोग इन्जि, नीक बह एकां मन्हता? अद्रमे विस्वसि मुजोनिन, नीवा मुते नीवा संगे मन्जि, विस्वस कीयाग इन्जि, नीक बह एकां मन्हता?

देवुळि केयतस्के मतप, अहलेहकाने मन्हट

17 सबेटोर विस्वसिरा मुडोरिन नना इद्रम काहहतहनन: सामिनगडाहि मीक बेद्रमता मनमुळ दोर्कता, अद्रमलेहकाने पिसाट. देवुळि मीक तना मन्कलोर आयलाहि आचता अस्के, मीट बेद्रम मतिर, अद्रमलेहकाने मन्हट इहनन.

18 इद्रमि: देवुळि विस्वस कीयलाह आचनानुने, बोगाय डायना रिवज कीस मतेके, देवुळ आचतापया वने, अद्रमलेहकाने मनेग. ओग तना नोमूर मिलितुन मायिह कीयनद आयो. देवुळि आचनानुने बोगाय डायना रिवज केवा मतेके, देवुळ आचतापया वने, ओग अद्रमलेहकाने मनेग. डायना रिवज केमाके!*

19 डायना रिवज कीतेक वने, केवेक वने बार आयो, देवुळि ईतव उकुमतुन माळनदे मोदुल पोल्लो.*

20 देवुळि विस्वस कीयलाह आचतस्के, ओवोर्ग-ओवोर्ग मन्कल बेद्रम मतो, अद्रमलेहकाने इंजेक वने पिससोर अनेग.

21 ए ओर्युलतो, विस्वसिनिना निमा ओर्युल मतस्के, देवुळि नीक आचता इतेके, नना ओर्युल कवळ कीधहनन इनजोर आलिह केमा! मति नीवा माल्काल नीक पेसना मोका इतेके, बेस-नेहना पेसा!

22 ओर्युल मन्कन, सामि तना मन्कल आयलाह आचतस्के, ओग ओर्युल मतेक वने, पापमता इसबते सामि विळसिह कीतेपे ओग मन्हतो. अद्रमलेहकाने ओर्युल आयवोग मन्कन, तना मन्कल आयलाहि देवुळि आचता. ओग किर्तुना कय इळन मनवाल आतो. किर्तुन हळकनागुटागा डोलतदिना कर्सा ईसि, देवुळि मीक असता. अदिनेनाहक मीट मन्कलोर कय इळन मनमाट.

24 मावोर विस्वसिर! ओसो वेहतलाह आतन: देवुळि मीक आचता अस्के, मीट ओवोर्ग-ओवोर्ग बेद्रम मतिर, अद्रमलेहकाने इंजेके वने, देवुळता संगे पिससोर अन्हट.

कुव्रा मनवालोगाड ओसो रांडे आस्कनाड पोल्लोड

25 कुव्रा मनवालोगाड पोल्लोतुन ताल्कहिस मतिर, तान रासकन: इद पोल्लोता लोप्पा, नाक सामि ईतद उकुम दोर्का. मति सामि नाक दया कीताहक, नना वेहतनद पोल्लो केजना लायकता आंद.

26 इंजेटा तिपलतुन ऊळिसि, कोथोग ओसो आंचाळि तमा बेद्रम मन्हतोर, अद्रमलेहकाने मतेके ओप्पालि इनजोर, नावा विचर मन्हता.

27 निमा मुतेन ततिन इतेके, तान विळसमा. निमा मुतेन तविन इतेके, मुतेन ततलाह पर्वकमा.*

28 मति निमा कुव्रा मन्कनिन, मुतेन ततेके पापम केविन. कुव्रा पिला मुजोहक अतेक वने, पापम केवो. मति मर्मिड आतो, दिनमता पिसमुळते पकाय तिपल आस्तोर. अदिनेनाहक मर्मिड आयवा मन्जि, अद तिपलते अरमाट इहनन.

29 मावोर विस्वसिर! नना इद्रम वेहतहनन: माक इद ब्रमतगा पिसलाह, वेल्लाड दियाड इलेड. (किर्तुन जल्दि मल्स वायनोग, माट मनदनद इद ब्रमि मायना मन्हता. अदिनेनाहक पिसतव दियाने, इद ब्रमता मनमुळतगा वेल्ला सीता कीयनदायो.) मुतेन ततोरिर, मीवा लोतोरिन सुकमते तासनदिन, मोदुल पोल्लो इनदनदायो.

30 बेद पोल्लोतेनाहक अळयहनिर, तान इदे ब्रमता पोल्लो इन्जि, अळसोर मनदनदायो. अहे बेद पोल्लोतेनाहक गिर्दा आयहनिर, तान इदे ब्रमता पोल्लो इन्जि, गिर्दा आसोर मनदनदायो. ओसो बेद मादुन असतिर, तान रेंड दियाना माल इन्जि, पोयसोर मनदनदायो.

31 सबे मालसोम मनवालोर मन्कलोर, अदे सीताते मनदनद आयो, अव पोल्लोन विळिससि, देवुळतुहक विचर वानाह पिसना. बह इतेके, इंजेके इद दुनियाते मनदनव बळेम आयनव मन्हताड.*

32 ओसो उंद पोल्लो वेहतहनन: मीट आल्मुळलेवा मनदना इनजोर, नावा विचर मन्हता. मुतेन तवोर मन्कलोर, सिरप सामि गिर्दा आनाह बेद्रम पिसना इनजोर, सामिनाड पोल्लोना सीता कीसोर मन्हतोर.

33 मति मुतेन ततोर मन्कलोर, आपुना मुतेन बेद्रम गिर्दाते तासना इनजोर, इद दुनियाताड पोल्लोनु आलिह कीस्तोर.

34 अदिनेनाहक ओरेंड रेंड विचर्क आप लोहका आस्तोर. अद्रमे मुजोरलेवव आस्कु, ओसो कुव्रा मनदनव पिलाड, तमाड मंदुस्कने ओसो विचर्कने पवित्र मन्हता इनजोर, सामिनाड पोल्लोना लोप्पा आलिह कीस्ताड.* मति मुजोहक अतद आंचाळि, तना मुजोन बेद्रम गिर्दाते तासना इनजोर, इद दुनियाताड पोल्लोनु आलिह कीस्ता.

35 मीवाय पायदातेनाहक इनजोर, इद पोल्लोतुन वेहतलाह आतन. पोल्लु माक उकुम इतो, इन्जि इनमाट. मति मीट रेंड विचर्कने मनवालोवा, ओप्पनद रीतेते देवुळतुन माळना इनजोर, इविस्किन मीक बूद काहगतु वेहतलाह आतन.

36 इंजेके बोगाय मन्कल तना जीवात्गा इद्रम विचर केवो: नना मुदा कर्सा ईतद पिला मुखयलाह आता, तान्क इंजेके आळ इवूर आयनद विचर पुट्टा. माट इवोमि मर्मिड कीयना गावले इनजोर, विचर केवो. अद्रमता विचर कीतेके, ओग तना विचर मतप मर्मिड कीयना गावले. अद पापम आयो.

37 मति पेकाल-पिला तमा विचर आसि, मर्मिड आयलाह गर्ज इले इनजोर ओरा जिद मन्हता, ओरिन बोरे कय कवोर, आळ इवूर आयवालेवा तम्क आब्रे कीया पायहत्तोर इतेके, ओर मर्मिड केवेकेन बेस कीस्तोर.

* 7:15 7:15 रोम सहरतोर 14:19 * 7:17 7:17 4:17; 11:16 * 7:18 7:18 बळयिर 15:1-2; गलातितोर 5:3-4 * 7:19 7:19 रोम सहरतोर 2:27,29; गलातितोर 5:6 * 7:19 7:19 रोम सहरतोर 2:25 * 7:22 7:22 योहन 8:32,36; पिलेमोन 16 * 7:22 7:22 रोम सहरतोर 6:21-22; इपिसुस्तोर 6:6; क्लुसितोर 3:23-24 * 7:23 7:23 6:18-20 * 7:27 7:27 7:1,8 * 7:29 7:29 रोम सहरतोर 13:11-12 * 7:31 7:31 इब्रितोर 12:27; 1 योहन 2:17 * 7:34 7:34 1 तिमोति 5:5

38 इद्रमि तना कर्सा ईतद पिलाता संगे, मर्मिड आयवाल मन्कल वने बेस-नेहना कीस्तोग। ओसो ताना संगे मर्मिड आयवा मन्कल वने, इका ओसो बेस-नेहना कीस्तोग।

39 अद्रमे ओसो आंचाळि तना मुजो जीवात मनाहजोम, ओना संगेन मनदना. ओकावेला ओग डोलतोग इतेके, तना विचरते बोन्काय दाया पागयहता, मति विस्वस केवाल मन्कहके.*

40 मति नावा विचरते, अद दुस्रो मुजोहक अनवा मतेक अचोन, बेस ओपपाग। ओसो बेद्रम माट देवुळता जीवाता बुदते वळ्हकिहिनोम इनजोर इहनिर, अद्रमे इव सबे पोल्लोतन वेहनेके, नाक वने देवुळता जीवा ताकिह कीस्ता इहन्नन.*

8

ऐगेटोग विस्वसिन पापमते अरनाह कीयनद आयो

1 इंजेके पेन-बोमानेनाहक वाटटव अविना* लोप्पा ताल्हकिस मतिर. इद पोल्लोता लोप्पा माट बेस-नेहना पुतोम इन्जि, उच्चुरिर इहनिर.* अद निटमे मति, माट पका पुतोराम इन्वालोर, माट बेरोरोम इन्जि पोगयसोर तिरिथिहंतोर.* जीवा केवालोर बारा, दुस्रोरा पायदातुन उळिहंतोर.*

2 माट सबे पुतोम इनजोर, बोर बोर इतेक तेला,* देवुळता मुनेह ओर इका वने बेदे पोल्लोतुन पुनोर.*

3 बोर बारा जीवा कीसोर मन्हतोर, देवुळता विचरते ओरगाने निटमता पुनदनद बुद मन्हता.*

4 इंजेके बोमानेनाहक वाटटव अविड तिनदरनिना लोप्पा,* इद्रम इहनिर इतेके: दुनियातगा मनदनव बोमाड बाताडे आयोड, अउ उगसताडे.* इन्टम देवुळि उंदिय मन्हता, तान विळ्ळिसि दुसा देवुळि इले,* इनजोर मीट इहनिर.

5 पोगोटा ब्रमतगा इलवेके इळता ब्रमतगा, निटम वेल्लाडे देवुळुक ओसो वेल्लाडे सामिड मन्हताड इनजोर, मन्कलोर इन्हतोर.*

6 अह इतेकाय, माट विस्वसिरेनाहक उंदिय देवुळ मन्हता इतेके मावा देवुळबाबाले,* ओगे सबेटविन पुटिह कीतोग। माट ओनेनाहके पिसिहन्नल.* अद्रमलेहकाने मावा सामि इतेके किस्तु येसुसामि वागोगे! देवुळि ओना कयदे सबेटविन पुटिह कीता.* ओनाय कयदे माक वने पिसिह कीता.*

7 मति सबेटोर विस्वसिर इद पोल्लोतुन पुनोर. उच्चुर मन्कलोर मुने पेन-बोमानु मोळ्ळिकस मर्सताहकु, नेता दिया एवनाह, पेन-बोमानेनाहक मोळ्ळकतव अविड तिनदहपा, अउ पेन-बोमाहक वाटटव इनजोर, सीता कीस तिन्हतोर. (ओरा नेहना-लावा पुनदनद बुद बेर्सवा मताहकु, इविन तिनदनद पोलिहताया, पोलो इनजोर पुनोर.) अदिनेनाहक अद्रमताड अविड तिताहकु, कळवोग आतोम इनजोर, ओरा जीवा चुहेम आयो.*

8 इंजेके तिनदनद तिडि माक देवुळतुहक ओपपनाह केवो इनजोर पुन्हुट.* माट अदिन नोमतेके, बाताले नुस्कन आयो, ओसो नोमवेक वने बाताले पायदा आयो.

9 उंद पोल्लोतुन सीताले तासाट: मीट विस्वसते बेस मेकताहकु, मीवा विचरते सबे पोलिहताड. मति इद पोल्लोता मेटे, पोलिहताया पोलो इनजोर, विस्वसते मेकवोरिन पापमते अरनाह कीयनद आयो.*

10 अद इद्रमि: (पेन बोमाड निटम देवुळक आयोड इनजोर,) पुतन इन्वानिन; निमा बोमाना मंदिरतगा गाटो तिनदकिन. अस्के विस्वसते मेकवोग मन्कल नीक उळनोग। नीक उळतस्के, ओग वने बोमानेनाहक मोक ईतविस्कनाड अविड तिनदलाह रेयोग आयनोग बहे. (बेद कबळतुन ओग पापम कबळ इन्हतोग, अदिने कीयलाह ओक दीरा वास्ता.)

11 अद्रम पुतोनिन, निमा कीतद कबळतेनाहकु, विस्वसते मेकवोग नीवा ऐगेटोग विस्वसि, देवुळताहि पूरा जेक आयनोग.* निमा अद्रम अग एमा. ओनेनाहक वने किस्तु डोलतोग कोनि.

12 इद्रम विस्वसते मेकवोर ऐगेटोर विस्वसिर, बेदिन पोलो इनजोर इन्हतोर, तान ओर कीयनाह कीसि, ओरा विस्व पापम कीहनिर.* अह कीतेके, किस्तुना विस्व वने अद पापम आस्ता.*

13 अदिनेनाहक नना तिनदनद तिडटा मेटे, नावा ऐगेटोग विस्वसि पापमते अरतेके, ओग पापमते अरमाकेग इनजोर, नना जीवात मनाह, मुर्तिय अविड तिनेन आयकन.* मीट वने इदे विचर कीम्हुट.*

9

किस्तुनाड बळयिरा अदिकर

1 किस्तु मीक कीतप लेहका, नाक वने उगसताड अडोनाहि विळ्ळिह केवोगा? नना किस्तुना बळयिनन आयोना? * मावा येसुसामिन उळतोनिन आयोना? * सामि नावा मेके कबळ कीताहकु, मीट नयगडाहि येसुना कबूर केंजिसि, विस्वसिर आतिर.*

2 (नना मियगा किस्तुना बळयि आस वाताहके, मीट इंजेके सामिना संगे जोळेम आतिर.) अदिनेनाहक मीट नावा कबळता सीनालेहकान महनिर. अदिहक दुसोर नाक किस्तुना बळयि इनजोर इनवेकाय, मिथेनाहक तेला नना किस्तुना बळयिनने.*

3 मति (किस्तुना बळयिना लेहका केवोन इनजोर.) नाक उच्चुर पर्वकिस उळलाह आस्तोर. ओरिन नना इद्रम पोल्लो मलहतनन, बेस केंजाट:

4 माट मीवा नडुम सेवा कीताहकु, मावा पिसना-पिसवगता जबनदर मियगा इलेया?*

5 अद्रमे किस्तुनाड दुसोर बळयिर, सामिनाड तमोर,* पव, वेर बेक अतेकाय तमाड मुतेस्किन, ऐगे ओयना लेहकान, विस्वसि मुतेन पोस वेलियलाहि, माक वने अदिकर मन्हता.*

* 7:39 7:39 रोम सहरतोर 7:2; 2 कुरितोर 6:14 * 7:40 7:40 2 कुरितोर 13:3 * 8:1 8:1 बळयिर 15:20; 1 कुरितोर 10:14-28 * 8:1 8:1

रोम सहरतोर 15:14 * 8:1 8:1 4:6 * 8:1 8:1 रोम सहरतोर 14:19; 1 कुरितोर 13:4 * 8:2 8:2 3:18 * 8:2 8:2 13:9 * 8:3 8:3

बोर बारा जीवा कीसोर मन्हतोर, देवुळता विचरते ओरगाने निटमता पुनदनद बुद मन्हता. वेल्लाडे मोदूल कापेहकने "देवुळतुन जीवा केवलोरिन बापा, देवुळि बेस-नेहना पुन्हुटा," इनजोर रासाद मन्हता. * 8:4 8:4 बळयिर 15:20 * 8:4 8:4 10:19 * 8:4 8:4 अयक्याविचरण 4:35,39; 6:4; 1 तिमेति 2:5 * 8:5 8:5 2 तिसलुनितोर 2:4

* 8:6 8:6 अयक्याविचरण 4:35,39; 6:4; यसायाह 46:9; मिर्माह 10:6-7 * 8:6 8:6 रोम सहरतोर 11:36 * 8:6 8:6 योहन 13:13-16; 1 कुरितोर 1:2;

इपिसुसतोर 4:5; 1 तिमेति 2:5 * 8:6 8:6 योहन 1:3; कुलसितोर 1:16; इब्रितोर 1:2 * 8:6 8:6 1 तिमेति 2:5 * 8:7 8:7 रोम सहरतोर 14:14,22-23;

1 कुरितोर 10:28-30 * 8:8 8:8 रोम सहरतोर 14:17 * 8:9 8:9 रोम सहरतोर 14:13,21; 1 कुरितोर 10:28-30; 2 कुरितोर 11:29; गलातितोर 5:13

* 8:11 8:11 रोम सहरतोर 14:15,20 * 8:12 8:12 मथ्याल 18:6; रोम सहरतोर 14:20; 1 कुरितोर 10:28-30 * 8:12 8:9-12 रोम सहरतोर 14:1

* 8:13 8:13 2 कुरितोर 11:29 * 8:13 8:13 रोम सहरतोर 14:13,21; 1 कुरितोर 10:32; 2 कुरितोर 6:3 * 9:1 9:1 बळयिर 14:3; रोम सहरतोर 1:1;

2 कुरितोर 12:12; 1 तिसलुनितोर 2:6-7; 1 तिमेति 2:7; 2 तिमेति 1:11 * 9:1 9:1 इद्र सीटे कुरितोर विस्वसिर पोल्न ताल्हकतव पोल्लोनु, ओग मन्हहन्नोग. पोल्न तना काहलतन कबळतेनाहक, मयगडाहि कोताड एसांग इतेके, ओनागा बळयिना अदिकर इले बहे, इनजोर कुरितोर इद्र. * 9:1 9:1 बळयिर 9:1-7,17; 22:14; 1 कुरितोर 15:8

* 9:1 9:1 बळयिर 18:1-11; 1 कुरितोर 3:6 * 9:2 9:2 2 कुरितोर 3:2 * 9:4 9:4 1 तिसलुनितोर 2:9; 2 तिसलुनितोर 3:7-9 * 9:5 9:5 मथ्याल

12:46 * 9:5 9:5 7:7-8

6 कबळ केवालेवा मियगा उदिस तिनदलाह नना, बार्नबस, सिरप माक इर्वुरिहके अदिकर इलेया? (मीक बेसता कब्रतुन पोकर कीयलाहि, मावाडे कोताड बाराहक कर्सा केवरोम?)

7 सीपय कबळ केवाल मन्कल, तनाडे कोताड कर्सा कीसि, अद कबळ कीस्तोगा? लका ओम्सतोगु, अखडाड पंडिड तिनवा मनदनेगा? कोदाड-एरंड अय केवाल, अविस्कना पाल उनवा मनदनेगा?

8 नना सिरप मन्कलोरा विचरतेन वेहोन.*

9 मोसानाड अडोनागा वने इदे पोल्लो रासतद मन्हता: विसनद कौदा कळतगा विसिहपा तिनि,* इनजोर रासतद मन्हता. सिरप कौदानेनाहक देवुळि इद पोल्लो वेहो.

10 मयेनाहक वने इद पोल्लो वेहतहता.* वीतबालोर मन्कलोर ओसो विसवालोर मन्कलोर, अनम तिनदकन इनजोरने, आसा कीसोर तमा कढ्टेम कीस्तोर.* अद्रम किर्स्तुना कबळ केवालोर वने, बोर मन्कलोरगा सेवा कीस्तोर, ओरा कयदे तिनदनद आसातेने कबळ कीस्तोर.

11 (बूमतागा वंजिड वीतना लेहकान,*) मीवा जीवातगा विस्वसताड पोल्लो न वीततेम. इतेके ताना बद्दला, मीट माक पंटा इनजोर कोताड ईस तोळ ईकिर इनजोर उळतोम.* इद बह मीक मोतालेहका मन्हताया?

12 किर्स्तुनाड दुघोर सेवकिर मीवाड कोतान तिनदलाह, मावा अदिकर मन्हता इन्हतोर. ओर अद्रम आस्तोर इतेक, ओरिहकाय वीळिसि माक पकाय अदिकर मन्हता. तेला मति मीवाड कोताना अग उळिस मनोम.* किर्स्तुना बेसता कब्रतुन नमलाह एकुळ आयनदायो इनजोर, माट सवे तिपल्किन आपिसि, केमेन मह्नोम.*

13 इह केंजाट, यहदिरा मंदिरता सेवा केवालोर बूमयालोरिहक ओसो वडेरिहक, मोक ईतद ओसो कोड वाटटद मादडाहिजे, तमा पिसवगतुहक दोर्किहताड इनजोर पुतिरि!*

14 अद्रमलेहकाने किर्स्तुना बेसता कब्रतुन पोकर केवालोरिहक, अद कब्रतुन केंजिसि विस्वस केवालोर तीहतना इनजोर, सामिना उकुम मन्हता.*

15 (नाक तीहाट इनजोर मीक वेहतलाह,*) नाक अदिकर मन्हता. मति नना इचानाह बोने अद्रम इनेन. इंजेक मन्कलोर नाक तीहिर इनजोर वने, इव पोल्लोड रासोन.* (कोताड एनवालेवा सामिना कबळ कीतन इनजोर,*) नना निटम पोगयसोर तिरियलाह आतन. बोगाय नना पोगयनद पोल्लोतुन मायिह कीयना बद्दला, नना डोलतेक तेला बेसु.*

16 किर्स्तुना बेसता कब्रतुन पोकर कीयलाह आतन इनजोर, नना पोगयसोर तिरिय पाग्वोन. अद कबळतुन देवुळि नावा पोगोन वाटटा, नाक तान कीयाय पोयहता.* केवेक अचोन देवुळि नाक पकाय सिक्सा इयगा.

17 नना नावा विचरते बेसता कब्रतुन वेहतना इतेके, नाक बूत दोर्कालि.* मति इद कबळतुन देवुळि नावा कयदे कीसीता.* अदिनेनाहक नाक विचर वावेक वने, इद कबळतुन कीयाय पोयहता.

18 पया नावा बूत बातालि? नावा अदिकरतुन पोहचि, किर्स्तुना बेसता कब्रतुन पुनेमते पोकर कीयहन इन्जि, नाक पोगयलाह दोर्किहता. अदे नावा बूति.*

बेसता कब्रतासाटि पोल् बेद्रम पिसिहतेगा?

19 नना कोताड एनवाहकु, बोनाये ओर्युलतोतन आयोन. तेला मति वेल्लाटोर मन्कलोरिन किर्स्तुना ततनेनाहक, सबेटोर मन्कलोरनेनाहक ओर्युलतोना लेहकान आतन.*

20 नावा एऐटोर यहदिरा संगे मनदहपा, ओर कीयना लेहकान कीयहनन. मोसानाड अडोने ताकवालोगा संगे मनदहपा, नना वने अव अडोना लेहकान कीयहनन. नाक इतेक अडोन नोमवेक वन बार आयो,* मति ओरिन किर्स्तुनागा ततनेनाहक, नना वने ओरा लेहकान कीयहनन.

21 मोसानाड अडोन नोमबोर* यहदि आयवोगा संगे मनदहपा, नना वने ओरिन किर्स्तुनागा ततनेनाहक, मोसानाड अडोन पुनवप लेहकान मह्नन. देवुळताड अडोन पास्कोन, मति निटम किर्स्तुनाड अडोन माळिहनन.*

22 पोहचीतप मनवालोर मन्कलोरिन किर्स्तुना ततलाहि, नना ओरा लेहकान आतन. बह आयि, उच्चुर तेला पिसिर इन्जि, बोर बह मन्हतोर, अहलेहकाने नना वन आतन.*

23 बेसता कब्रतुन मतपु नावा ताकमुळ आयि इनजोर, बेसता कब्रतासाटि सवे कीयहनन.

24 कसनागा वेल्लाटोर मन्कलोर कसलाहि दास्तोर, मति गेल्सवाहके इनम दोर्किहता इनजोर पुतिर. मीट वने देवुळताहि इनम एतना लेहकान पिसाट.* 25 कसनागा गेल्सवालोरिहक, आकिने पंडटद सोबाता गीळि केगिपिह कीस्तोर. अद वतनन आकिने पंडटद आंद, तान दोर्किह कीयलाहि, ओर तमाड मैदुस्किन आब्रे कीस ताकिहतोर.* माट बारा बेस्केन वागवद गीळता इनम दोर्किह कीयहनन.*

26 अदिनेनाहक नना सीनातगा एवयकन इन्जि, जिदते वितिहनन.* निसान लेवगा एसवाना लेहका आयोन.*†

27 मति दुसोरिहक पोकर केवानन नाके देवुळि इनम एवा मनमाकि इनजोर, नना कुदतुन आब्रे कीसि, बेसता कब्रतुन पोकर कीयनद सेवा बेस आयना इन्जि, नावा मैदुलतुन कय इळन तासिहनन.*

10

मुनेतोर इसयेलतोर लेहकान पेन-बोमान मोळकमाट

1 मावोर विस्वसिरि! मावाड तादोर-बाबोरा पोल्लोतुन वने, मीक सीता कीसीकन: ओर मिसर देसेमताहि पेसतापया, देवुळता मोयुल ओरिन मुळहचि, सबेटोरिन राका कीदु.* ओर सबेटोर एल समदुरता नडुमतुहक अतोर.*

* 9:7 9:7 व्यवस्थाविवरण 20:6; ब्रुताड पोल्लोड 27:18 * 9:8 9:8 गलातितोर 1:11 * 9:9 9:9 व्यवस्थाविवरण 25:4; 1 तिमोति 5:18 * 9:10

9:9-10 रोम सहरतोर 4:23-25 * 9:10 9:10 2 तिमोति 2:6 * 9:11 9:11 रोम सहरतोर 15:27; गलातितोर 6:6 * 9:12 9:12 बळयिर 18:3;

20:33-35; 2 कुरिततोर 12:13; फिलिपितोर 4:17 * 9:12 9:12 2 कुरिततोर 6:3; 11:12 * 9:13 9:13 लैव्यव्यवस्था 6:16,26; 7:6,31-35; गिन्ती

5:9-10; 18:8-19,31; व्यवस्थाविवरण 18:1 * 9:14 9:14 मथ्याल 10:10; लुकाल 10:7 * 9:15 9:15 बळयिर 18:3; 20:33-35 * 9:15 9:15

2 कुरिततोर 11:10 * 9:16 9:16 बळयिर 9:15; रोम सहरतोर 1:14 * 9:17 9:17 3:8 * 9:17 9:17 4:1; गलातितोर 2:7; इपिसुसतोर 3:2; कुलुसितोर

1:25 * 9:18 9:18 बळयिर 18:3; 20:33-35; 2 कुरिततोर 11:7; 12:13 * 9:19 9:19 10:28-30; 2 कुरिततोर 4:5; गलातितोर 5:13 * 9:20

9:20 गलातितोर 2:19 * 9:21 9:21 रोम सहरतोर 2:12-15 * 9:21 9:21 गलातितोर 6:2 * 9:22 9:22 रोम सहरतोर 11:14; 15:2; 2 कुरिततोर

11:29; गलातितोर 4:12; 2 तिमोति 2:10 * 9:24 9:24 फिलिपितोर 3:14; 2 तिमोति 4:7; इब्रितोर 12:1 * 9:25 9:25 2 तिमोति 2:5 * 9:25 9:25 2

तिमोति 4:8; याकुब 1:12; 1 पत्र 5:4; त्हेहचीतव पोल्लोड 2:10; 3:11 * 9:26 9:26 2 तिमोति 4:7; इब्रितोर 12:1 † 9:26 9:26 निसान लेवगा एसवाना लेहका

आयोन "नना चुकिस् मुदकाड एवोन," इयम मोदुल कागिदते रासतद मन्हता. * 9:26 9:25-26 1 तिमोति 6:12 * 9:27 9:27 रोम सहरतोर 8:13 * 10:1 10:1

पेसमुळि 13:21; देवुळताड पाटाड 105:39 * 10:1 10:1 पेसमुळि 14:21-22,29; न्हेम्याल 9:11; देवुळताड पाटाड 66:6

2 म्थुल सबेटोरिन मूळहच मता, ओसो देवुळि सम्दुरतुहक अग कीसीताहके, सम्दुरता नडुमतुहक ताकतोर. इद्रमि देवुळि ओर सबेटोरिन मोसा मुदतोना अदिकरते ताकवालोअर कीता.

3 देवुळि ओरनाहक पोगोटाहि अर्हवीतद मना इनदनद तिडि, * ओर सबेटोर तिन्जि पिसतोर.*

4 देवुळि ओर सबेटोर मन्कलोरनाहक, बंडातगडाहि एण पेसिह कीसीस मता. सबेटोर अद एतून उतोर.* अद बंडा, निटम किस्तून तोहतनद सीना आंदु, ओगो ओरा ऐण-ऐगो अंदोरा.

5 मति ओर सबेटोर देवुळि ईतद तिडि तिन्जाय, अद ईतद एण उन्जाय, ओर पापम कीताहकु, देवुळि ओरगडाह वेल्लाटोर मन्कलोरिन ओड आता. ओराड सेताड अद पेळ्ळकल ब्रमतगा चेपबटिड आनाह, देवुळि ओरिन बूळे कीता.*

6 ओर लायव पोल्लोअन लालूस कीताहकु,* बूळेम आतोर. ओर कीतप लेहका, माट वने कीयनद आयो इनजोर माक काहत्तलाहि, अव पोल्लोड आताड.

7 ओरगडाहि उच्चर पेन-बोमान मोळ्ळकतोर. अविना मुनेह गाटो तितोर, ओसो ओचतोर, अहे लजालेवा कसल्लाहि तेदतोर,* इनजोर वने, देवुळता साण्णमगा रासतद मन्हता. माट ओरा लेहकान पेन-बोमान मोळ्ळकनद आयो इनजोर, इव पोल्लोड रासतव मन्हताड.*

8 उच्चर मोखव देसेमतविस्कना संगे साट्याल कबळ कीदुर.* अदिनेनाहक उंदिय दियते वीसा मंड अजर्क (23,000) मन्कलोर डोलतोर. ओर कीतप लेहका, माट साट्याल कबळ कीयनद आयो.

9 इयथेलतोर उच्चर पापम कीसोर मसोर, ओसो देवुळि बेचानाह केमेन मन्हता इनजोर, ताना पट ऊळिंदुर. अदिनेनाहक देवुळि ओरिन तरस्क कस्किह कीसि, बूळे कीता.* माट ओरा लेहकान देवुळता पट ऊळनद आयो.

10 ओसो उच्चर देवुळता लोपा मुयोग-मुयोग आंदुर. अदिनेनाहक बूळे कीयनद देवतुलता कयदे बूळेम आतोर.* माट वने अद्रम मुयोग-मुयोग आयनद आयो.*

11 दुरोरिहक तेळियिह कीयनेनाहक, इव पोल्लोड मावाड तादोर-बाबोरिहक आताड.* माट इंजेके ब्रमता आक्रिता वेलाते पिसल्लाह आतल. अदिहक माक बुद काहत्तलाहि, इव पोल्लोड रासतव मन्हताड.*

12 अदिनेनाहक नना बेस-नेहना विस्वसते मेक्सि महनन इनवालोर मन्कलोर, अद्रमलेहकाने तमा विस्वसताहि अरयनद आयो इन्जि, उसरते मनिर.*

13 बेस्के मियगा पापमताड विचर्क पुटिह कीयनव तिपल्क वास्ताड, अस्के इवे तिपल्क सबेटोर मन्कलोरिहक वास्ताड इनजोर, सीता कीम्हट. मति देवुळि बर्वस लायकता आंदु.* मीट बेचोन आप पायहनिर, तान्काय एक्वा तिपलतुन लोहो.* अद्रमताड तिपल्क वातस्के, मीक पापमते अरवाह अग तोहतागा, अस्के दीरा पोयता परायकिर.

मोक ईतदिन तिनदना लोपा

14 गोतोरिर! अदिनेनाहक नना वेहतहनन, (मावाड तादोर-बाबोरा लेहकान आयवा), पेन-बोमान मोळ्ळकनगडाहि जेक मन्हट.*

15 मीट बुद पुतोर मन्कलोरिर इनजोर पुन्जि, नना वेहतलाह आतन. नना वेहतनव पोल्लोअन, मीट बेस-नेहना विचर कीस ऊळाट.

16 सामिना कुळपि तिनदहपा, माट उंदिय बटिकिताहि अंगूर जोमा उह्नल. तानेनाहक सामिन जोहर कीयहनल. माट उंदिय बटिकिताहि उनडहपा, किस्तूना नेतूरता मेटे, माट ओना संगे जोळेम आतल इनजोर तोहतहनल.* अहे माट उंदिय आरताड किळ्ळेन तिनदहपा, किस्तूना मंदुलता मेटे, माट ओना संगे जोळेम आतल इनजोर तोहतहनल.*

17 माट वेल्लाटोर मन्कलोरल महनल, मति उंदिय आरताहि तिनाहकु, माट उंदिय मंदुलता लेहका आतल.*

18 इंजेके इयथेल मन्कलोरिन सीता कीस ऊळाट! मोळ्ळकनद जागातगा मोक ईतविन तिन्हतोर.* तिनाहकु ओर सबेटोर अगा गर्यातगा मोळ्ळकनदिनगा कलियिहतोर.*

19 नना बह इहनन इजेके: बोमानेनाहक मोक ईयनव अविड, वेट अविडे मन्हताड, बोमानगा वने बेदे जीवा इले.*

20 मति बोमानेनाहक मोळ्ळकवालोअर मन्कलोर, निटम ऊळतेके, देयहकिहक मोक ईस्तोर, देवुळतुहक आयो.* अदिनेनाहक मीट अविस्किन तिन्जि, देयहकना संगे कलियमाट इहनन. अद नाक ओप्यो.

21 सामिना कुळपत्स्के वने, तिनदना-उनडनगा कलियना, ओसो देयहकनेनाहक मोळ्ळकत्स्के वने, तिनदना-उनडनगा कलियना, अद्रम मनदनद मीक पोलो.*

22 अद्रम कीस सामिनु ओड वानाह कीयहनिर! सामि ईयनद सिक्सताहि, बह पिहट अरयकिर? बह माट ओन्काय एक्वा लावतोरल इनजोर इहनिरा?*

23 मीट वेहतहनिर, “माक सबे कीयलाह पोलिहता” इहनिर, मति नना वेहतहनन, “सबे कीयलाह पोलिहता, मति सबे कबळतुहक अरवोड” इहनन.* सबे कीयलाह पोलिहताये, मति विस्वसिरा मुडोरिर मीक विस्वसते बेसलाहि, सबे कबळतुहक अरवोड.*

24 विस्वसि मन्कल तनाय पायदातून ऊळमाकेगा, मति ऐगोटोना पायदातून वने ऊळगे.*

25-26 देवुळता साण्णमगा रासतदिन सीता कीम्हट: इद बूमि देवुळताय आंदु, इगडा सबे मालु तानाय आंदु,* अदिनेनाहक आटुमते वमनव अविड असिस तिन्हट.* अव बेगडाड इनजोर ताल्हकमाट. कतम सामिनाये आंदु इजेके, अगा पोलनद-पोलनद पोल्लो पेसो.

27 विस्वस केवोग मन्कल मीक गाटो तिनदलाह तना लोन केयतेके, मीक दायलाह विचर वातेक अन्हट. ओग मीक बेद तिनदलाह ईतेके, इद पेन-बोमातुहक वाटदट आंदुया इनजोर ताल्हकमाट. पोलनद-पोलनद पोल्लो पेसमाकि.

* 10:3 10:3 इद मनाता लोपा पुनदना इजेके, फूत्तकता आक्रिता पुनव पोल्लोअन अर्तमि अगा ऊळाट. * 10:3 10:3 पेसमुळि 16:35; व्यवस्थाविवरण 8:3; नहेयल 9:20; योहन 6:31 * 10:4 10:4 पेसमुळि 17:6; गिनती 20:11; देवुळताड पाटाड 78:15 * 10:5 10:5 गिनती 14:26-35,37; 26:65; इब्रितोर 3:17; यहुदाल 5 * 10:6 10:6 गिनती 11:4,34; देवुळताड पाटाड 106:14 * 10:7 10:7 पेसमुळि 32:6 * 10:7 10:7 पेसमुळि 32:4; 1 कुरितोर 5:11 * 10:8 10:8 गिनती 25:1-9 * 10:9 10:9 गिनती 21:5-9 * 10:10 10:10 गिनती 16:41-50; 17:5,10 * 10:10 10:10 पिलिपितोर 2:14 * 10:11 10:11 गलातितोर 4:4 * 10:11 10:11 रोम सहरतोर 4:23-25 * 10:12 10:12 रोम सहरतोर 11:20; 2 पृ 3:17 * 10:13 10:13 1:9 * 10:13 10:13 2 पृ 2:9 * 10:14 10:14 1 योहन 5:21 * 10:16 10:16 मथ्याल 26:27-28; मार्कल 14:23-24; लुका 22:20 * 10:16 10:16 मथ्याल 26:26; लुका 22:19; बळयिर 2:42 * 10:17 10:17 रोम सहरतोर 12:5; 1 कुरितोर 12:12-14,27; इपिसुसतोर 4:4,16 * 10:18 10:18 लैव्यव्यवस्था 7:6,14-16; व्यवस्थाविवरण 12:17-18 * 10:18 10:18 इब्रितोर 13:10 * 10:19 10:19 8:4 * 10:20 10:20 व्यवस्थाविवरण 32:17; देवुळताड पाटाड 106:37; तोहचीतव पोल्लोड 2:14,20; 9:20 * 10:21 10:21 2 कुरितोर 6:16 * 10:22 10:22 व्यवस्थाविवरण 32:21 * 10:22 10:22 रमोपदेशक 6:10; यसायाह 45:9 * 10:23 10:23 6:12 * 10:23 10:23 रोम सहरतोर 14:19 * 10:24 10:24 रोम सहरतोर 15:2; 1 कुरितोर 13:5; 2 कुरितोर 12:14; पिलिपितोर 2:21 * 10:25-26 10:25-26 देवुळताड पाटाड 24:1; 50:12; 1 तिमोति 4:4 * 10:25-26 10:25-26 बळयिर 10:15

28-30 मति तिनवालोरगा बोगाय, इद पेन-बोमानेनाहक वाटटद् इनजोर वेहतेक अचोन, तान तिनमाट. * मीट इद्रम इनेरि, "दुस्रोन्क पोलिहताया पोलो इनजोर, माट बाराहक तिनीम आयकोम? माट बातालाय तिनदा पगयह्नोम. माट देवुळतून जोहर कीसि, तान तितेक अचोन, मावा पोगोन तिपल बाराहक वास्ता?" इनेरि. * इद सामिनाहि वाता, तितेके बाताल आयो इन्जि, मीट पुतिरि. मति मीक वेहवाल मन्कल, पोलिहताया पोलो इनजोर पुनोग. पुनवाहकु मीट तिनदनदिन ऊळिसि, ओग विस्वसताहि लेसनेोग बहे. *

31 नना बह इहनन, मीट बाताल तितेकाय, उटेकाय, बाताल कीतेकाय, मन्कलोरगडाह देवुळतुहक मान दोर्कनाह सबेटविन कीमह्दु. *

32 यहदिआयवोरा, यहदि आयवोरा, ओसो देवुळता विस्वसि मुडोरा बेस्केन अडम आयवालेवा पिशाट. *

33 नना वने ओर पिसिर इनजोर, नावाय पायदातून ऊळवा, सबे पोल्लोने वेल्लाटोर मन्कलोरा पायदातून ऊळिहनन. * अहे सबेटोर मन्कलोरिहक बेस गिर्दा वानाह पिसिहनन. *

11

1 नना किर्स्तु ताकतद अगादे ताकिहनन. अद्रमलेहका मीट वने नना ताकनद अगादे ताकाट. *

तला मुस्क वाटनद पोल्लो

2 मीट नाक सबे पोल्लोने सीता कीयह्निर, अहे नना मीक काहृतव पोल्लोना लेहकाने ताकिह्निर, बेस-नेहना कीयह्निर. *

3 मति ओसो उंद पोल्लो मन्हता, इदिन मीट पुनह्दु: किर्स्तु इतेके ओर्वोग-ओर्वोगा कोयतोना तलालेहका आंदोग, * अहे देवुळि बार किर्स्तुना तलालेहकान आंदु. *

4 मीट मोळ्कलाहि जमा आह्निर अस्के, बोगाय कोयतोग पार्तना कीनेके, इलवेके देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्कहिहपा, * तना तला मुस्क वाटटेके, तना तलातून, इतेके किर्स्तुन मान एवप लेहका कीस्तोग.

5 मति आंचाना पोल्लो दुषा: पार्तना कीयह्नपा, इलवेके देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्कहिहपा, आंचाळि तला मुस्क वाटवेक अचोन, तना तलातून, इतेके मुजोन, मान एवप लेहका कीस्ता. * अद तनाड केल्लिन कोगियतप लेहका, लजाता पोल्लो मन्हता. *

6 अदिनेनाहक पार्तना कीयह्नपा, देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्कहिहपा, आंचाळि तला मुस्क वाटवेके, तनाड केल्लिन कोगियि! केल्लिन कोगियनद, बोळ्कल कीयनद आंचाहक लजाता पोल्लो मतेके, तना तला मुस्क वाटवद वने, अचोने लजाता पोल्लो आंदु. †

7-9 देवुळि कोयतोन तना लेहका पंडटा. * मुनेतोग कोयतोग आंचानाहि पुटिस वावोग, (मति देवुळिये ओन पंडटा; पंडटाहकु) ओनेनाहक देवुळतुहक मान दोर्किहता. अदिनेनाहक ओग पार्तना कीयह्नपा, तला मुस्क वाटनद आयो, (वाटटेके देवुळता मानतून मुचतप लेहका आयगा). आंचान बारा देवुळि कोयतोनगडाहि पंडटा. देवुळ आंचानेनाहक कोयतोन पंडो, मति कोयतोनेनाहक आंचान पंडटा. * अदिहक आंचानेनाहक कोयतोनक मान दोर्किहता. (अह आसि अद पार्तना कीयह्नपा, तना तला मुस्क वाटनदे.)

10 विस्वसि मूल जमा आतस्के, सबेटोर ओप्यनद रीतते मोळ्कहहोर इन्जि, पोगोटाड देवतुलक वने ऊळसोर मन्हताड, इदिन सीता कीमह्दु. अविस्केनेनाहक वने आंचाळि, नावा तलाता पोगोन नावा अदिकर मन्हता इन्जि, ओप्यनद रीतते तना तलातून मुचिस मोळ्कना.

11 बह मतेकाय, सामिना संगे जोळेम आतोरगा, कोयतोगलेवा आंचाळ मनदा पगवो, आंचाळलेवा कोयतोग मनदा पगवो.

12 सुसुनेतद आंचाळि कोयतोनगडाह तय आता. इजेक कोयतोग आंचानगडाह पुटिहहोग. मति सबेटव देवुळता मेद तय आताड. *

13 आंचाळि देवुळतून पार्तना कीयह्नपा, तला मुस्क वाटवा मनदनद ओपिहताया? मीट विचर कीस ऊळाट.

14-15 कोयतोग आंचाना लेहकान केल्लिन लाट बेसिंह कीयनद, ओन्क लजा वास्ता. मति आंचाळि तनाड केल्लिन लाट बेसिंह कीयनद, तान्क सोबा आस्ता इनजोर, सबेटोर पुतोर. तना तलातून मुचलाह इनजोर, देवुळि तान्क केल्ल इता.

16 इद पोल्लोता लोप्पा बोगाय नावा संगे गिटेगोटो आयना इतेके, ओग पुनेग: नना इद्रमे काहृतहनन, सबे नाहकने देवुळता मुडोर वने इद्रमे कीस्तोर. *

सामिना कुळि

17 इजेके ओसो उंद पोल्लो मन्हता. मीट मोळ्कलाह जमा आह्निर, मति जमा आयनद पायदा आयवालेवा, मीवा नुस्कन आसोर मन्हता अले. मीट इद्रम कीयनद नाक विचर वावो.

18 मुने इद पोल्लो: मीट विस्वसि मूल जमा आतस्के, * मीवाड ओर्विहक-ओर्वोनाड पोल्लोड अरवोड इनजोर, नना केंजतन. * नना केंजतद पोल्लोतागा उचून सेतेम मनदगा इनजोर इहनन.

19 मिगगा पोल्लोड अरवोर मनदगरे, अस्केन बोर देवुळतुहक निटम विचर वानाह ताकिहहोर इनजोर, मीट सबेटोर मन्कलोरिहक एकां आयगा. *

20-21 मीट सामिन सीता कीयनद कुळि इनजोर जमा आह्निर, अस्के मीट दुसोरिन केपवा, आपुना-आपुना गाटोतून तिनदलाह गाबरते मह्निर. बोग-बोग क्रावते मन्हतो! बोग-बोग तिन्जि-उन्जि मन्हतो! * इद्रम आतेके, तेन सामिना कुळप इनजोर बह इह्निर?

22 इद बह कीतिर? लेवोर विस्वसिरीहक बेसता गाटो तुसवा, ओरिन लजा कीयह्निर, * इद्रम कीस देवुळता मुडुन पास्किह्निर! इद्रम कीयना वाटो, जमा आयनामुने, मीवाड लोहकने तिन्ज वातेक बेसु. इद पोल्लोतून नना बाताल इनजोर वेहतन? बेस-नेहना कीयलाह आतिर इनदकना? आयो! मूर्तिय अद्रम इनोन.

23 इदिना लोप्पा नना मीक काहृतव पोल्लोड सामिनाहि नयगा वाताड. * अद इद्रमि: येसु किर्स्तुन तना ऐंगोटो नाळेह कीस पोसीतोग, अद नका येसुसामि आरतून पोयतोग.

24 पोसि देवुळतून जोहर कीतोग. पया आरतून किळहचि, तनाड क्रायवालोरिहक तूसिस इयहपा, इद्रम वेहतोग, "इदु! मिघेनाहक नना इयनद नावा मेळुलि! नाक सीता कीयलाह, मीट वने आरतून किळहचि तिनदनद कीसोर मन्हदु," इन्जोर वेहतोग.

* 10:28-30 10:28-30 8:7,10-12 * 10:28-30 10:28-30 रोम सहरतेर 14:16; 1 कुरितोर 9:19 * 10:28-30 10:28-30 8:9 * 10:31

10:31 कुल्लितोर 3:17; 1 तिभोति 4:3-4; 1 पृ 4:11 * 10:32 10:32 बळपिर 24:16; 1 कुरितोर 8:13 * 10:33 10:33 2 कुरितोर 12:14

* 10:33 10:33 रोम सहरतेर 15:2 * 11:1 11:1 4:16 * 11:2 11:2 4:17; 15:2; 1 तिसल्लितोर 1:6; 3:6; 2 तिसल्लितोर 2:15 * 11:3 11:3

इपिसल्लितोर 1:23; 4:15; 5:23; कुल्लितोर 1:18; 2:19 * 11:3 11:3 पृट्मुळि 3:16 * 11:3 11:3 3:23 * 11:4 11:4 12:10 * 11:5

11:5 आस्क-कोयोरिन पालु इद्रमताड अडोड बाराहक वेहतो इन्जि, जेड माक तेळियो, मति सीटून अर्वालोरीहक बेस तेळियात. ओर जाततोड रीत-रिवळ मलाय, येसुना पुल मोळ्कहपा,

बेदुता मरयळि ओपिहता, बेदुता ओप्पो इन्जोर, पालु वेहनोग. * 11:5 11:5 व्यवस्थानिवरण 21:12 * 11:6 11:6 अद तकने बेदाय आंचाळि सिङ्गि-बोगे कीयनद कसृते

दोर्कतेके, तान बोळ्कल कीसि, सबेटोर मुनेह लजा कीसु. * 11:7-9 11:7-9 पृट्मुळि 1:26-27; 5:1; 9:6; याक्व 3:9 * 11:7-9 11:7-9 पृट्मुळि 2:18,20-23;

1 तिभोति 2:13 * 11:12 11:12 रोम सहरतेर 11:36 * 11:16 11:16 4:17; 7:17; 14:33 * 11:18 11:18 इबितोर 10:25 * 11:18

11:18 3:3-4 * 11:19 11:19 1 योहन 2:19 * 11:20-21 11:20-21 2 पृ 2:13 * 11:22 11:22 याक्व 2:6 * 11:23 11:23 15:3;

गलात्तितोर 1:12

25 अदमलेहकाने तितापया, अंगुर जोमा मतद बट्टिकतुन पोयतोग, पोसि “इदिन उन्हट्ट! इद बट्टिकता अंगुर जोमा, नावा नेतरता सीना आंदु, देवुळि लोकुरा संगे कीयनद पूना करलतुन, अद नेतुर निल्थिह कीस्ता.†* मीट इद्रम बेस्के उनडकिर, अस्के (नावा नेतुर मियेनाहक पोवता इन्जि,) सीता कीस उन्हट्ट,” इतोग.*

26 बह इतेके सामि वानाहजोम, बेस्के-बेस्के जमा आस आरतुन तिहनिर, बट्टिकता अंगुर जोमातुन उहनिर, अस्के मियेनाहक आतद सामिना हामुरता लोप्पा पोकर कीकिर.

27 अदिनेनाहक नना पोगोन रासतपु, सामि डोलतदिन तोहतनद आरतुन, अंगुर जोमातुन बोगाय ओप्पवद रीतते तितेक-उटेके, ओग सामिना मेंदुलतुन, ओना नेतुरतुन पास्किहत्तोग.*

28 अदिनेनाहक ओवोँग-ओवोँग मन्कल, मुने तन्क पर्वहिस ऊळ्ळेग.* ऊळिस पया सामिन सीता कीयनद आरतुन तिनेग, अंगुर जोमातुन उनेग.

29 सामिन सीता कीयनद आरतुन, अंगुर जोमातुन तिनवालोर्-उनवालोर्, ताना अर्तमतुन बेस पुनिर. बाराहक इतेके सामिना मेंदुलतुन पास्कवालोर्, तमाय पोगोन सिक्सा वानाह कीस्तोर.

30 अदिनेनाहक मियगडाहि वेल्लाटोर मन्कलोर लावलवप आतोर, दुक अरतोर, वेल्लाटोर डोलतोर वने.

31 मति माट कुदतुन बेस-नेहना पर्वहिस ऊळ्ळेके, देवुळि मावा पोगोन सिक्सा वाटो.

32 मति उंद पोल्लो मन्हाता: विस्वस केवोर मन्कलोर संगे माट बूळेम आयना आयो इनजोर, सामिनाहि माक सुटे कीयनद सिक्सा वास्ता.*

33 अदिहक मावोर विस्वसिरर! सामिना कुळप तिनदलाह जमा आह्निर अस्के, ओर्विहक-ओवोँग केपाट.

34 बोन्काय कव वसतेके, ओग ताना लोन तिन्ज वायेग. अस्के मीट जमा आतस्के, सबेटोरिहक आलनाह तिनदा दोर्कागा. अदम केवेके, देवुळताहि सिक्सा दोर्कागा. इजेके पिसताड पोल्लोिन बह कीयनद, नना मियगा वातस्केन* वेहतकन.

12

देवुळता जीवा इयनव बुदिड

1 मावोर विस्वसिरर! देवुळता जीवा इयनव बुदिनाड पोल्लोिन* ताल्हकिस मतिर, अविस्किन मीट पुनदना इनजोर, मीक तेळियिह कीस वेहतहनन.

2 मीट बेस्के देवुळतुन पुनवा मतिर, अस्के अलग-अलग रीतिने, वळ्हक पुनवव बोमानके लेससोर मतिर, इदिन मीट पुतिर.*

3 (अस्के देयम पोस वळ्हकवालोर्न ऊळतिर. पया देवुळता जीवाता दळ्ळमते वळ्हकवालोर्न बह पुनदनिर? अदिनेनाहक बेद निटम देवुळता जीवाता बुदि इनजोर, मीट पुनदना. अद इद्रमि:)* बोगाय मन्कन देवुळता जीवा ताकिह कीतिके, ओग मन्कल बेस्केन येसुन सरप एवोग. अहे देवुळता जीवालैवा बोगे मन्कल येसुनु, सामि इनजोर इनोग।*

4 विस्वसिरगा अलग-अलग रीतताड बुदिड मन्हाताड, मति अविस्किन इयनद जीवा इतेके उंदिय मन्हाता.*

5 विस्वसिर अलग-अलग रीतता सेवा कीस्तोर. मति सबेटोर ओर्विनाये सेवा कीस्तोर, इतेके येसुसामिना.

6 देवुळता पेदिरते विस्वसिर अलग-अलग रीतताड कबस्क कीस्तोर, मति उंदिय देवुळ ओर सबेटोराड कय्कने, सबे कबस्क कीयनाह कीस्ता.*

7 सबेटोर मुडोरिहक पाय्दा आयना इनजोर,* ओवोँग-ओवोँग विस्वसिहकु, देवुळता जीवा बुदि ईस्ता.

8 अद बेद्रम बुद ईस्ता इनजोर वेहतहनन: देवुळता जीवा ओर्विहक बुदताड पोल्लोड वळ्हकनद बुदि ईस्ता,* अदे जीवा दुस्रोन्क, पुनवव पोल्लोिन पुन्ज वेहतनद बुदि ईस्ता.*

9 अदे जीवा ओर्विहक बेराड-बेराड पोल्लोनेनाहक देवुळतगा विस्वस कीयनद बुदि ईस्ता,* अदे जीवा दुस्रोन्क बारा दुकतुन सबे कीसीयनद बुदि ईस्ता.

10 अदे जीवा ओर्विहक बामिह कीयनाड कबस्क कीयलाह लाव ईस्ता,* दुस्रोना पोगोन बार दळ्ळम अरिं वळ्हकनाह कीस्ता.* ओर्विहक बेव देवुळता जीवाताड कबस्क, बेव तानाड आयोड इनजोर पुनदनद बुदि ईस्ता.* ओर्विहक तन्क तेळियवव बासाने* वळ्हकनद बुदि ईस्ता,* दुस्रोन्क बार अव बासानाड पोल्लोिन पुन्जि, दुसोरिहक तेळियिह कीसीयनद बुदि ईस्ता.

11 इव सबे उंदिय जीवाताड बुदिड मन्हाताड. अद तना विचरते इव बुदिनु, ओवोँग-ओवोँग विस्वसिहक त्सिस ईस्ता.*

विस्वसिरा म्लु मेंदुलता लेहकाडोर

12 मावा मेंदुलि उंदिय मन्हाता, मति तानगा कय्क, काल्क, कौडाड मन्हाताड. इव सबेटव दुस्राड-दुस्राड मतेक तेला, उंदिय मेंदुलतगा कलिथिस मन्हाताड.* अद्रमे किस्तु वने मेंदुलता लेहकान मन्हातोग.

13 अद इद्रमि: माट यहदिर आयि, यहदि आयवोर आयि, ओर्यूलतोर आयि, ओर्यूल आयवोर आयि, माट सबेटोराड जीवानगा, देवुळ उंदिय जीवातुन वळ्ळता.* विस्वसि मन्कल बेस्के येसुना पेदिरते एा मीस्तोग, अस्केने देवुळता जीवा ओन दुसोर विस्वसिरा संगे जोळे कीस्ता.* माट सबेटोरलि किस्तुना मेंदुलताड कय्क-काल्क आतपु, इद्रम कीस्ता.

14 मेंदुलतगा सिरप कय्के मनोड, काल्कु, कौडाड मन्हाताड, इद्रम वेल्लाडे मन्हाताड.*

15 इजेके काल इनालि, “नना कय आयोन, अदिनेनाहक नना मेंदुलतोनन आयोन” इनजोर इनालि. अद्रम इतेक तेला अद मेंदुलतगडाय आंदु,

16 अद्रमे केव इनालि, “नना कौडा आयोन, अदिनेनाहक नना मेंदुलतोनन आयोन” इनजोर इनालि, अद्रम इतेक तेला अद मेंदुलतगडाय आंदु,

† 11:25 11:25 मुने मोसाना मेटे, देवुळि करल कीस माता. मति इजेके येसु इयनद मोकता मेटे, देवुळि पूना करल कीयलाह आता. * 11:25 11:25 1 कुरितोर 3:6 * 11:25

11:23-25 मत्थाल 26:26-28; मार्कल 14:22-24; लुकाळ 22:17-20; 1 कुरितोर 10:16 * 11:27 11:27 इब्रितोर 10:29 * 11:28 11:28 2 कुरितोर

13:5; गलातितोर 6:4 * 11:32 11:32 2 शमूएल 7:14; देवुळताड पाटाड 94:12; 1 तिमीति 1:20; इब्रितोर 12:7-10; तोहचीतव पोल्लोड 3:19 * 11:34

11:34 बळयिर 19:21; 1 कुरितोर 4:19; 16:5-7; 2 कुरितोर 1:15-16 * 12:1 12:1 14:1 * 12:2 12:2 6:11; इपिसुसतोर 2:11-12; 1 तिससुनितोर

1:9; 1 पत्र 4:3 * 12:3 12:3 मत्थाल 22:43; 1 योहन 4:2-3 * 12:3 12:3 रोम सहरतोर 10:9 * 12:4 12:4 रोम सहरतोर 12:6-8; इपिसुसतोर

4:4-8, 11-12; इब्रितोर 2:3-4 * 12:6 12:4-6 इपिसुसतोर 4:4; पिलिपितोर 2:13 * 12:7 12:7 14:26; इपिसुसतोर 4:11-12 * 12:8 12:8 2:6

* 12:8 12:8 2:11, 16; 14:6 * 12:9 12:9 मत्थाल 17:20; 21:21; 1 कुरितोर 13:2 * 12:10 12:10 गलातितोर 3:5 * 12:10 12:10

रोम सहरतोर 12:6; 1 कुरितोर 11:4; 13:2, 8; 14:1 * 12:10 12:10 1 योहन 4:1 * 12:10 12:10 मावा गान्ता पोल्लो उंद बासा मन्हाता. अद्रमे दुनियते

वेल्लाडे बाराड मन्हाताड: गौडि, हिदि, मराटि, उरालि, बंगालि, इद्रमलेहका. * 12:10 12:10 मार्कल 16:17; 1 कुरितोर 13:1; 14:2-28 * 12:11 12:11

इब्रितोर 2:3-4 * 12:12 12:12 रोम सहरतोर 12:4-5; 1 कुरितोर 10:17 * 12:13 12:13 योहन 7:37-39 * 12:13 12:13 रोम सहरतोर 3:21-23;

इपिसुसतोर 2:14, 18 * 12:14 12:14 10:17

- 17 पूरा मेंदुलतगा कौडाडे मतेके, बेदम वेनेरल? पूरा मेंदुलतगा केव्के मतेके, बेदम मस्केरल?
 18 मति देवुळि तनाय विचरते, कय्किन, काल्किन, कौडान, केव्किन, मेंदुलतगा आपुना-आपुना जागातगा तासता.
 19 सबेटव उंदीरिती मतेके, मेंदुल बेदम मन्दगा?
 20 इदमलेहका कय्क, काल्क, कौडाड, केव्क अलग-अलग मतेक तेला, मेंदुल उंदिये मन्हात.
 21 निमा नाक कबळतुहक अरविन इनजोर कौडा, कयदुन इनदा पागो. अहे निमा नाक कबळतुहक अरविन इनजोर तला, कादुन इनदा पागो.
 22 मति मावा मेंदुगा कबळतुहक ओजवप लेहका दिसनवु, माक पका कबळतुहक ओजनव मन्हाताड.
 23 मावा मेंदुगा बेविस्किन लजाताड इहनल, अविस्किने एक्वा कदर ईसि, गेदेने बेस-नेहना मुचिहनल. बेव दुसोरिहक दिसनदायो, अविस्कना एक्वा पूर्वा कीयहनल.
 24 मति मुनेताहि कदर मनदनविन, बाराहक कदर एवेलल? माट लजाताड इनदनविस्किन मान ईयना इनजोरे, मावा मेंदुलतुन देवुळि पंडटा.
 25 मेंदुगाड कय्क, काल्क वने तमतमा कोटल आयवा, तमेनाहक उंदतुहक उदि तोळ आयिड इनजोर, अदम पंडटा.
 26 अदिनेनाहक मावा मेंदुगडा बेदाय उंदतुहक दुकम पुट्टेके, ताना संगे सबेटविहक दुकमे आस्ता. उंदतुहक मान दोर्कतेके, सबेटव ताना संगे गिर्दा आस्ताड.
 27 अदमलेहकाने मीट सबेटोरि कलियिच, किस्तुना मेंदुदा लेहकान महनिर. ओर्वांग-ओर्वांग मन्जि, ओनाड कय्क-काल्कना लेहकान महनिर.*
 28 विस्वसिरा मुडगा, देवुळि मुनेन किस्तुनाड बळयिरिन निलिपिह कीता. ओरा पेके देवुळता कबुरतोरिन निलिपिह कीता. ओरा पेके देवुळता पोल्लोतुन काहवालोरिन निलिपिह कीता.* पया देवुळता लावताड कबस्क कीयनद बुदतोरिन निलिपिह कीता. अहे ओसो दुकतोरिन सत्रे कीसीयनद बुदतोरिन निलिपिह कीता. अहे साय्ता कीयनद बुदतोरिन निलिपिह कीता. ओसो विस्वसिरा मुडुन ताकिह कीयनद बुदतोरिन* निलिपिह कीता. ओसो तमा तेळियवव बासाने वळ्ळकनद बुदतोरिन निलिपिह कीता.*
 29 विस्वसिरा मुडगा सबेटोर, किस्तुनाड बळयिर आयोर, सबेटोर देवुळता कबुरतोर आयोर, ओसो सबेटोर देवुळता पोल्लोतुन काहवालोर आयोर, सबेटोर बामिह कीयनाड कबस्क केवालोर आयोर.
 30 अहे सबेटोर दुकतोरिन सत्रे कीसीयनद बुदतोर आयोर, सबेटोर तेळियवव बासाने वळ्ळकवालोर आयोर. ओसो सबेटोर अव बासानाड पोल्लोन पुन्जि, तेळियिह कीसीया पागो.
 31 मति मीट एक्वा कबळतुहक अरयनव बुदिनु, दोर्किह कीयलाह ऊळसोर मन्हुट.* अहे नना इंजेके मीक ओसो बेसतल आगुन तोहतकन.

13

जीवा कीयनदे सबेटूक मोदुल पोल्लो

- 1 अद इदम मन्हाता: नाक दुनियातोर मन्कलोर वळ्ळकनव सबे बासाड, ओसो पोगोटाड देवतुलक वळ्ळकनव सबे बासाड वळ्ळकनद बुदि मनालि.* मति नना दुसोरिन जीवा केवोन इतेके, वेत किळिगाळ इनाह, नेकनद गिनेता लेहकाडोनन, ओसो डेडेड-डेडेड नेकनद डपता लेहकाडोनन आवेनन.
 2 नना देवुळता जीवाता दळ्ळमते वळ्ळक पागवेनन.* ओसो देवुळि इंजेक एवनाह पेसिह केवा तासतव सबे पोल्लोन, अहे बुदताड सबे पोल्लोन पुनेन. मेटान इंका जगिह कीयनाह, अचोटा विस्वसते पार्तना केवेनन*. मति नना दुसोरिन जीवा केवेक अचोन, देवुळता मुनेह बाताले कबळतोनन आयोन आवेनन.*
 3 नावा जागा-बूमतुन वमिसि, लेवोरिहक तीहेनन,* ओसो किस्तुनाहक मेंदुलते तिपल आयहनन इन्जि, पोगयसोर मनेनन.* मति नना दुसोरिन जीवा केवेक अचोन, नावा बाताले पाय्दा इले आवालि.
 4 दुसोरिन निटम जीवा केवाल, ओराड तपुल्किन आपसोर मन्हतोग,* दुसोरिन गूनम तोहतहतोग, दुसोरिन कुळसा केवोग,* ननाय बेरोन इनजोर वळ्ळकसोर तिरियोग,* पोमाडेड केवोग.*
 5 दुसोरा संगे ओपनद रीते ताकिहतोग, तनाय पाय्दातुन ऊळोग,* चट्टिपेट ओड आयोग,* दुसोरा तपतुन सीताते तासिस मनोग.*
 6 लागावड कबस्कने गिर्दा आयोग,* मति सेतेमताड कबस्कने गिर्दा आस्तोग.*
 7 बेदे आतेकाय, बेस्केन ओरम आयोग, सबे पोल्लोन नमसोर मन्हतोग, आसा कीसोर मन्हतोग, सबे तिपल्किन आपसोर मन्हतोग.*
 8 देवुळता जीवाता दळ्ळमते वळ्ळकनद बुदि मायगा. तेळियवव बासाने वळ्ळकनद बुदि मायगा. मुने पुनवव पोल्लोन पुनददद बुदि मायगा. मति जीवा कीयनद बेस्केन मायो.
 9 इद कालमते माक वेल्लाडे पोल्लोड तेळियोड. पोल्लोड पुनदद बुदि, अहे देवुळता जीवाता दळ्ळमते वळ्ळकनद बुदि, माक वळ्गाय तोहतहताड.*
 10 मति इद कालमता मारोगाते माक पूरा तेळियगा. अद तुकने वळ्गा तोहतनदिना गर्ज अरवो आयगा.
 11 केंजाट, उडुलस्के, नना उडुलोर पेकोरा लेहकान वळ्ळकिदन, पेकोरा लेहकान विचर कीदन, पेकोरा लेहकाडाय तेल्च मता. मति बेरोन आतस्के, पेकोरा लेहकाडाड पोल्लोन विळ्ळिसीतन. अदूमे माट वने इंजेके देवुळताड कतम पोल्लोन पुनदा पागवल.
 12 अदमतगा ऊळना लेहकान, माट इंजेके बगाड-बगाड ऊळिहनल.† मति पया पिडम-पडम ऊळकल. इंजेक नना वळ्गाय पुतन. मति देवुळि नाक पुतप लेहकान,* पया सबेटविन पूरा पुनदकन.

* 12:27 12:27 रोम सहरतोर 12:5; 1 कुरिततोर 6:15; 10:17; इपिसुसतोर 1:23; 5:30; क्लुसितोर 1:18,24; 2:19 * 12:28 12:28 बळयिरि 13:1; इपिसुसतोर 3:5-6 * 12:28 12:28 रोम सहरतोर 12:7-8 * 12:28 12:28 14:2-3 * 12:31 12:31 14:1,39 * 13:1 13:1 12:10; 14:2-3; 2 कुरिततोर 12:4 * 13:2 13:2 मन्थाल 7:22; बळयिरि 13:1; 1 कुरिततोर 12:10; 14:39 * 13:2 13:2 मन्थाल 17:20; 1 कुरिततोर 12:8-9 * 13:2 13:2 2 कुरिततोर 12:11 * 13:3 13:3 मन्थाल 6:2 * 13:3 13:3 नावा जागा-बूमतुन वमिसि, लेवोरिहक तीहेनन, ओसो किस्तुनाहक मेंदुलते तिपल आयहनन इन्जि, पोगयसोर मनेन. बेव-बेव मोदुल कापेदकने इद पोल्लो दोर्किहता: "नावा जागा-बूमतुन वमिसि लेवोरिहक तीहेनन, ओसो मन्कलोर नाक जीवात मनाह बोळ्ळसुर इतेके, तानेनाहक वने तय्य आवेनन."
 * 13:4 13:4 बुदताड पोल्लोड 10:12; 17:9; 1 तिसलुनितोर 5:14; 1 पत्र 4:8 * 13:4 13:4 इपिसुसतोर 4:32 * 13:4 13:4 8:1 * 13:4 13:4 4:6 * 13:5 13:5 10:24,33; फिलिपितोर 2:21 * 13:5 13:4-5 क्लुसितोर 3:12 * 13:5 13:5 2 कुरिततोर 5:19 * 13:6 13:6 2 तिसलुनितोर 2:12 * 13:6 13:6 2 योहन 4; 3 योहन 3-4 * 13:7 13:7 9:12 * 13:9 13:9 8:2 † 13:12 13:12 अस्केडाड अदहक काचताहि पंडटव श्लेड, मति कचताहि, इतुळताहि पंडटव मताड. अदिहक ओरिहक तमा मोक बगाड-बगाड दिसिदु, * 13:12 13:12 8:3

13 इंजेके, विस्वस कीयनदु, आसा कीयनदु, जीवा कीयनदु, इव मंड पोल्लोड अमेसा मनदनव मन्हाडः. मति इविस्कनगडाहि जीवा कीयनदे, सबेटक मोदुल पोल्लो आंदु.*

14

देवुळता जीवाते वळ्हकनद बुदतुन पर्हकाटु

1 अदिनेनाहक दुसोरिन जीवा कीयलाह ऊळसोर मन्हटु.* देवुळता जीवाताड बुदिन पर्हकाटु.* कासा इतेके, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकनद बुदतुन* पका पर्हकाटु.

2-3 बाराहक इतेके, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकवाल, विस्वसिरा विस्वसतुन बेस मेकिह कीयलाहि, ओरिहक दीरा ईयलाहि, ओरा जीवातुन सितुर कीयलाहि वळ्हकिहताग.* तेळियवद बासाते वळ्हकनद बुदतोग* बारा, मन्कलोरा संगे आयो, मति देवुळता संगे वळ्हकिहतागे. ओग देवुळता जीवा इतद, पुनवद बासाते वळ्हकताहक, अद पोल्लो बोन्के तेळियो.

4 तेळियवद बासाते वळ्हकतेके, वळ्हकवानाय पायदा आस्ता. मति देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकतेके, विस्वसिरा मुडा पायदा आस्ता.*

5 मीट सबेटोरि वने तेळियवव बासाने वळ्हकतेके, नना गिदां आवेनन. मति तान्काय एक्वा, मीट देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकना इनजोर, पका विचर कीयहनन. बाराहक इतेके, बोगाय तना तेळियवद बासाते वळ्हकिहपा, विस्वसिरा मुडा विस्वस बेस मेकि इनजोर, तान मुडोरा बासाते तेळियिह कीस वेहवेक अचोन, ओरिहक बाताले पायदा इले. अदिनेनाहक तेळियवव बासाने वळ्हकवावकाय, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकवाले बेरोग.

6 मावोर विस्वसिरा! नना मियगा वासि देवुळि नाक वेहतद पोल्लो वेहेनन,* इलवेके मीट पुने पुनवव पोल्लोन वेहेनन,* इलवेके देवुळता जीवाता दळमते वेहेनन, इलवेके मीक काहेनन,* अस्के मीक पायदा आयगा! मति इद्रम कीयनद विळिससि, नना पुनवद बासाते वळ्हकतेके, मीक बाताल पायदा आयगा?

7 अद्रमे तुर्जतगा ओसो जेतुरतगा जीवा इले. तेला मति अविस्किन बराबर नेकिह केवेके, बेद पाटाते नेकलाह आता इनजोर, बह पुनाह आस्ता?

8 अद्रमे ओसो अकुम ऊरतस्के, सीपयक लळय कीयलाह तयर आस्तोर,* मति बराब केंजनाह तान ऊरवेके, सीपयक बह तयर आयनूर?*

9 अद्रमे मीट वने दुसोर पुनदा पगानयद बासाते वेहवेके, मीवा पोल्लोतुन केंजवालोर बह पुनदनूर? इद्रम अतेक पया, मीवा पोल्लो वळ्दे तळतप लेहका आयोया?

10 दुनियाते बेचोको अलग-अलग रीतिनाड बासाड वळ्हकिहतागे. अविस्किनगडाह बेद अर्तमलेवद इले.

11 मति अद बासाता अर्तमनन नना पुनवेके, नावा संगे वळ्हकवाल मन्कना नदते, नना दुसा जाततोना लेहका दिसकन; अहे नावा नदते वने, ओग दुसा जाततोना लेहका दिसनोग.

12 अदिनेनाहक मीट देवुळता जीवाताड बुदिन दोकिह कीयलाह ऊळवालोरि, विस्वसिरा मुडा विस्वसतुन पूरा मेकिह कीयनद बुदतुन, दोकिह कीयलाह ऊळटु!*

13 अदिनेनाहक तना तेळियवद बासाते वळ्हकवाल, ताना अर्तमतुन वने तेळियिह कीसीयनद बुदतेनाहक पार्तना कीयेग.

14 बाराहक इतेके, नना तेळियवद बासाते पार्तना कीयहपा, नावा जीवाये पार्तना केवालि, मति (अद पार्तनाता अर्तम नाक तेळियवाहकु,) नावा बुदतुहक पायदा इले.

15 पया बह कीकन? नना तेळियवद बासाते नावा जीवाते पार्तना कीकन, ओसो नना तेळियतद बासाते नावा बुदते वने पार्तना कीकन. अहे नना नावा जीवाते पाटा वागकन, नावा बुदते वने पाटा वागकन.*

16 अद्रम केवालेवा, नावा जीवाते मोळिकहनन इनजोर, निमा तेळियवद बासाते देवुळतुन जोहर कीयहनन. इतेके अगा उदतोग नीवा पोल्लोतुन पुनवोगा मन्कल. नीवा संगे बह जोहर कीयनोग? बह इतेके निमा बेद बासाते वळ्हकतिन, अदिन ओग पुनोग कोनि.

17 निमा इतेके देवुळतुन बेस-नेहना जोहर कीयहनन, मति इदिने नीक केंजवालोर विस्वस बेस-नेहना मेको!*

18 नयगा इतेके मीट सबेटोरिहकाय वीळिसि, तेळियवद बासाते वळ्हकनद बुद मन्हाता. अद बुदतेनाहक नना देवुळतुन जोहर कीयहनन.

19 मति विस्वसिरा मुल जमा आतस्के, तेळियवव बासाने दहा अजर्क पोल्लोड वळ्हकना वाटो, दुसोर विस्वसिरिन काहतलाहि, नना पुनदनद बासाते रेंड पोल्लोड वळ्हकनदे नाक ओपिहता.

विस्वसिरा मुल जमा आतस्के बह मनदना?

20 मावोर विस्वसिरा! मीट इद तेल्चता लोप्पा, उडुलोर पिलाड-पेकोरा लेहका विचर केमाट.* लागवाड पोल्लोना लोप्पा, पिलाड-पेकोरा लेहकान पुनवप मन्हटु.* मति मीवा तेल्चते, मीट बेरोरा लेहकान मन्हटु.*

21 साङ्गमतगा रासतद मन्हाता:

“पुनवद बासा वळ्हकवालोर मेटे,
पुनवोराड तोडिना मेटे, नना वेरिन वळ्हककन,
तेला मति वेर नावाड केंजोर आयनूर,”*

इनजोर सामि इन्हाता, इन्जे रासतद मन्हाता.

22 इतेके तेळियवव बासाने वळ्हकनदु, विस्वस केवोरिनाहक सीना मन्हाता, विस्वसिनाहक सीना आयो. मति तेळियतद बासाते देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकनदु, विस्वस केवालोरिहक सीना मन्हाता, विस्वस केवोरिहक आयो. इद बह?

23 मीट विस्वसि मूल जमा आतस्के, मीट सबेटोरि तेळियवव बासाने वळ्हकेरि. अस्के मीट वळ्हकिहपा, येसुना लोप्पा तेळियवोगा मन्कल, इलवेके येसुन विस्वस केवोगा मन्कल, मियगा ओळियेग. अस्के मीट वळ्हकनदिन केंजिसि, वेर कोन पिसाड आतोर इनजोर इनागा? (अह इन्जि, मीवा संगे कलियोग आयनोग बहे. इद्रमलेहका मीट तेळियवव बासाने वळ्हकनदु, विस्वसलेवोरिहक देवुळताहि जेक आयनद सीना मन्हाता.)

* 13:13 13:13 गलातितोर 5:6 * 14:1 14:1 16:14 * 14:1 14:1 12:1,31 * 14:1 14:1 12:10; 13:2 * 14:2-3 14:2-3 रोम सहरतोर 14:19 * 14:2-3 14:2-3 मार्कल 16:17; 1 कुरितोर 12:10; 13:1 * 14:4 14:2-4 रोम सहरतोर 15:2 * 14:6 14:6 इपिसुस्तोर 1:17

* 14:6 14:6 12:8; 2 कुरितोर 12:1 * 14:6 14:6 बळयिर 2:42; रोम सहरतोर 12:7; इपिसुस्तोर 4:11-12 * 14:8 14:8 नीमती 10:9; फिम्याह 4:19;

यहेजेकेल 33:3-6; योएल 2:1 * 14:8 14:8 मुनेता कालमते सीपयक लळयतुहक दायलाह तयर आयना इतेके, सबेटोरि सीपयक केंजनाह अक्रम ऊरिदु. * 14:12 14:12 रोम सहरतोर 14:19 * 14:15 14:15 इपिसुस्तोर 5:19; कुल्लितोर 3:16 * 14:17 14:17 रोम सहरतोर 14:19 * 14:20 14:20 इन्नितोर 5:12-13

* 14:20 14:20 देवुळताड पाटाड 131:2; मन्याह 18:3 * 14:20 14:20 रोम सहरतोर 16:19; इपिसुस्तोर 4:13-14 * 14:21 14:21 यगाह 28:11-12

24 मति तेळियतद बासाते मीट देवुळता जीवाता दळमते वळ्ळकतेक अचोन, येसुन विस्वस केवोगु. इलवेके येसुना लोप्पा तेळियवोग मन्कल, तान केंजिहत्ताग. केंजिसि तना पापम कीतद निटम इनजोर कबुल आयनोग, ओग केंजतव सबे पोल्लोड ओन पहँकिस ऊळनुड.*

25 ओना पोटातोप्पाडाड मकिह कीतव पोल्लोड पडुने आयनुड.* पया ओग दंडुम अरिँ, देवुळतुन मोळ्ळकनोग, ओसो निटम देवुळि मीवा नुडम मन्हाता इनजोर, मीक इनदोनोग.* (इद्रमलेहका मीट तेळियतद बासाते वळ्ळकतेके, मीट विस्वसिरिहक देवुळता पिसिह कीयनद सीना ऊळ्लाह दोर्किहता.)

26 मावोर विस्वसिरि! इंजेके इदे पोल्लो मन्हाता: मीट देवुळतुन मोळ्ळकलाह जमा आतस्के,* ओवोंग पाटा ओयेग,* ओवोंग काहगे,* ओवोंग मकतव पोल्लोन पसिह कीसीयिग, ओवोंग तना तेळियवद बासाते वेहेग, ओवोंग तान तेळियिह कीसीयिग, इव सबे विस्वसिरा मुडा विस्वसतुन बेस-नेहना मेस्किह कीयलाह कीयनद.*

27 तेळियवव बासाने वळ्ळकना इतेके, इवूर-मुवुर मन्कलोर ओवोंगना पेके ओवोंग वळ्ळकिर. ओसो ओवोंग तान पुनदद बासाते, तेळियिह कीस वेहेग.

28 मति तेळियिह कीसेवाल लेवेके,* तेळियवद बासाते वळ्ळकवाल, विस्वसिरा मुल जमा आतगा वळ्ळकमाकेगा. तनतनाय देवुळता संगे वळ्ळकेगा.

29 देवुळता जीवाता दळमते वळ्ळकवालोर इवूर-मुवुर वळ्ळकिर. दुसोर मन्कलोर बार, बेस-नेहना केंजिसि, वेहतव पोल्लोना सेतम पहँकिस ऊळिर.*

30 ओवोंग वेहेनके, अगा एरे उदतोरगडाह बोनाय, देवुळि बातालाय पोल्लो वेहेतेक अचोन, मुनेतोग केमेन आयेग, पेकेडोग वळ्ळकेगा.

31 इद्रम कीसि, सबेटोर मन्कलोरिण कायना, ओसो सबेटोरा जीवा सितुर आयना इन्जि, मीट सबेटोरिण ओवोंग-ओवोंग देवुळता जीवाता दळमते वळ्ळक पगयकिर.

32 देवुळता जीवा बोनाय पोगोन दळम अरतेक तेला, ओग तना वळ्ळकनदिन आव्रे कीया पगयहतोग.

33 बह इतेके देवुळि गळ्ळळ कीयनद आयो, मति तना लोकरुन तान सुकमते मोळ्ळकना इनजोर, अद विचर कीस्ता.

बेगा बेगा देवुळता मुलु जमा आस्तोरं.*

34 अगा विस्वसिरा मुल मोळ्ळकलाह कलिथिहत्तोर, अस्के आस्क केमेन मनदना. अव वेल्लाड पोल्लोड ताल्ळकनद ओप्पो.* गळ्ळळ आयनदायो इन्जि, मोसानाड अडोना साङ्गम वेहतपु, अव तमाड तोडिनु आव्रे कीसोर, पोल्लोड केंजिस मनदना.

35 अविस्किहक बातालाय ताल्ळकना मतेके, लोन अन्जि तमाड मुजोरिन ताल्ळकिड.* मति मोळ्ळकनद मुडगा, आस्क विचर वातपु वळ्ळकतेके, किर्स्तुना मुडुन बदनुम कीतप आस्ता.

36 देवुळता बेसता कबुर बह, मीट कुरितोरगडाहिये पेसताया? इलवेके सिरप मियगान एवताया? (अद्रम मुर्तिय आयो! अदिनेनाहक सबेटोर विस्वसिर कीयना लेहकान, मीट कीयना.)

37 बोगाय तन्क देवुळता जीवाता दळमते वळ्ळकनद बुदि दोर्कतोनन इनजोर इनेग, इलवेके देवुळता जीवा इतद दुस्रा बुदि दोर्कतोनन इनजोर इनेग.* इतेके अद्रमतोग मन्कल, इद सीटटे नना रासनव पोल्लोड, सामि ईतव उकुम आंदुड इन्जि पुनेग.

38 मति बोगाय इद उकुमतुन सीता केवेक अचोन, देवुळ वने ओन सीता केवप लेहका आयगा.

39 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरि! नना वेहतहनन, देवुळता जीवाता दळमते वळ्ळकनद बुदतुन, दोर्किह कीयलाह ऊळसोर मन्हट.* बोगाय तेळियवव बासाने वळ्ळकतेक अचोन, ओन रोमिह केमाट. अद वने आयि.

40 मति सबे पोल्लोड बेस-नेहना कीयना, ओसो ओर्कुलते कीयना गावले.

15

किर्स्तु जीवा अरयनद पोल्लो

1 मावोर विस्वसिरि! नना मियगा पोकर कीतद किर्स्तुना बेसता कबुरतुन, इंजेके ओसो सीता कीसीयलाह आतन. अद कबुरतुन मीट केंजिस नमतिर.* ताना पोगोन विस्वस तासिसि, इंजेके निच मन्हनिर.*

2 नना मीक वेहतद बेसता कबुरता पोल्लोतुन, मीट मेक्किस पोस मतेके,* देवुळि मीक पिसिह कीस्ता.* अद्रम केवेक अचोन, मीट विस्वस कीतद उपासे आस्ता.*

3 अद कबुरता सबेटक मोदुल पोल्लोतुन, नाक मुने वेहतपे, मीक काहचीतन;* अद पोल्लो इदे आंदु; देवुळता साङ्गमतगा मुनेन रासतप लेहका, किर्स्तु मावा पापमतेनाहक मोक आसि डोलतोग.*

4 ओग डोलतस्के, मन्कलोर ओना सेतातुन गुमयातगा मिसतोर. देवुळता साङ्गमतगा मुनेन रासतप लेहका, मंड दियाने देवुळि ओन जीवा अर्हचीता.*

5 जीवा अरतस्के किर्स्तु पन्हुक दिसतोग.* पया बारा बळयिरिहक दिसतोग.*

6 ताना पया एयुड न्हकिहकाय एक्वा, मावोर विस्वसि मन्कलोरिहक उंदिय देवा दिसतोग. ओर मन्कलोरगडाह उच्चुर डोलतोर, मति वेल्लाटोर इंका जीवात मन्हतोर.

7 ताना पया तनतमोग याक्विविहक दिसतोग. अहे ओसो तनाड सबेटोर बळयिरिहक दिसतोग.*

8 सबेटोरिहकाय पया नाक वने दिसतोग.* नना दुस्रा रीतते किर्स्तुना बळयिनन आतन.* डोलिस पुटटप लेहका, नना देवुळतुहक वातय कबळतुहक अरवोन आंदन.

* 14:24 14:24 योहन 16:8 * 14:25 14:24-25 इब्रितोर 4:12 * 14:25 14:25 यशायाह 45:14; दामियेहल 2:47; जकर्याह 8:23 * 14:26 14:26 इब्रितोर 10:25 * 14:26 14:26 इपिसुसतोर 5:19; कुलुसितोर 3:16 * 14:26 14:26 रोम सहत्तोर 12:7 * 14:26 14:26 रोम सहत्तोर 14:19; 1 कुरिततोर 12:7 * 14:28 14:26-28 12:10 * 14:29 14:29 1 तिसलुनितोर 5:19-21 † 14:33 14:33 बेगा बेगा देवुळता मुलु जमा आस्तोर इद पोपोटा पोल्लोता संगे वने जोडेम आया पगयता. अह इतेके वचन 33 इद्रमलेहका मनदागा: बह इतेके देवुळि गळ्ळळ कीयनद आयो, मति बेगा बेगा देवुळता मुलु जमा आस्तोर, अगा तना लोकरुन तान सुकमते मोळ्ळकना इनजोर, अद विचर कीस्ता. * 14:33 14:33 4:17; 7:17; 11:16; 16:1 * 14:34 14:34 1 तिमोति 2:11-12 * 14:35 14:35 इपिसुसतोर 5:22 * 14:37 14:37 2:15; गलातितोर 6:1 * 14:39 14:39 12:31; 13:2 * 15:1 15:1 3:6 * 15:1 15:1 रोम सहत्तोर 5:2; 1 कुरिततोर 16:13; 2 कुरिततोर 1:24; 1 पत्र 5:12 * 15:2 15:2 11:2 * 15:2 15:2 रोम सहत्तोर 11:22 * 15:2 15:2 गलातितोर 3:4 * 15:3 15:3 11:23 * 15:3 15:3 यशायाह 53:5-12; मत्थ्याल 26:24; योहन 1:29; बळयिरिहक 8:32-33; 17:3; 1 पत्र 2:24 * 15:4 15:4 देवुळताड पाटाड 16:8-10; मत्थ्याल 16:21; बळयिरिहक 2:24,30-31; 26:22-23 * 15:5 15:5 लुकाल 24:33-34 * 15:5 15:5 मार्कल 16:14; लुकाल 24:36; योहन 20:19 * 15:7 15:7 लुकाल 24:36; बळयिरिहक 1:3 * 15:8 15:8 बळयिरिहक 22:6-11; 26:12-18; 1 कुरिततोर 9:1 * 15:8 15:8 बळयिरिहक 9:1-16 ऊळटा.

9 बाराहक इतेके, मुने देवुळता मुडून नलहतना-कोहकना कीसोर मतन.* अदिनेनाहक बोगे नाक किर्स्तुना बळयि इनदना लायक इलोन. नना किर्स्तुनाड बळयिरगडाह सबेटक उडूलोनन इनजोर पुतन.*

10 मति नना इंजेके बळयिनन महनन इतेके, देवुळता दयाते महनन! देवुळि नाक ईतद दया उगस अनो. किर्स्तुनाड बळयिर दुसोरिहकाय एक्वा, नना एपूर पेसनाह कहटेम कीतन.* तेला मति निटम इतेके, नावाय लावते नना केवोन, देवुळि तना देव्याते नयगडाहि कहटेम कीता.*

11 अदिनेनाहक नना पोक्कुर कीतिकाय, किर्स्तुनाड दुसोर बळयिर पोक्कुर कीतिकाय, माट पोक्कुर कीयनद पोल्लो उदिये: अद किर्स्तु हामुरताहि जीवा अरयनद पोल्लो आंदु, ताने मीट विस्वस कीतिर.

डोलतोर विस्वसिर जीवा अरयहतोर

12 किर्स्तु डोलतोरगडाह जीवा अरतोर इनजोर मीक पोक्कुर कीतोम! अह इतेके डोलतोर विस्वसिर ओसोवने जीवा अरवोर इनजोर,* इद्रम मियगडाह उच्चुरिर बाराहक इहनिर?†

13 डोलतोर ओसोवने जीवा अरवोर इतेके, देवुळि किर्स्तुन वने जीवा अर्हो.

14 किर्स्तु ओसोवने जीवा अरवेक अचोन, माट मीक ओना बेसता कबूर पोक्कुर कीयनद उगसे आता. मीवा विस्वस वने उगसे आता.*

15 ओसो उंद पोल्लो: देवुळि किर्स्तुन ओसोवने जीवा अर्हता इनजोर, मुनेन मीक वेहक मतोम. डोलतोर जीवा अरवेक अचोन, देवुळि किर्स्तुन वने जीवा अर्हता पागो. इतेके माट देवुळता लोप्पा जोल साक्सि ईतप लेहकान आता.

16 बाराहक इतेके, डोलतोर जीवा अरवोर इतेके, किर्स्तु वने जीवा अरवोग इतप आता.

17 देवुळि किर्स्तुन जीवा अर्हवेके, मीवा विस्वस उगसिन आता, इंका वने मीट पापमता कयदेन महनिर;*

18 ओसो किर्स्तुन विस्वस कीस डोलतोर वने, पूरा देवुळताहि एतोर.*

19 सिरप इद बूमता पिसनद पिसमुळतेनाहक, किर्स्तुना पोगोन आसा तासतल इतेके, माट सबेटोर मन्कलोरिहकाय, एक्वा ओरम आतोरल आंदल.

20 मति निटम पोल्लो इद आंदु: किर्स्तुन डोलतोरगडाह देवुळि ओसोवने जीवा अर्हता!† डोलतोरगडाहि जीवा अरतोग ओगे मुनेतोग आंदोग.*

21 अद इद्रमि मन्हता: ओवोगी मन्कना मेटे, हामूर वाता.* अहे दुसोग मन्कना मेटे बार, डोलतोर ओसोवने जीवा अरयनद वाता.

22 इतेके आदम मुत्तोनोहि पुटोरल, माट सबेटोरल हायनल.* मति किर्स्तुना संगे जोळेम आतोर मन्कलोरिन बार, देवुळि ओसोवने जीवा अर्हतागा.*

23 मति ओवोगी-ओवोगी मन्कल, ओकुळते जीवा अरयनूर. जीवा अरवालोरगडाहि किर्स्तुये मुनेतोग,* पया ओग ओसोवने वायनोग अस्के, ओना मन्कलोर* जीवा अरयनूर.*

24 पया इळता बूमते आयिड, पोगोटा बूमते आयिड, देवुळता विस्वद मनदनव सबे राजेहकिन, सबे अदिकरते मनदनविन, सबे लावताड देयहक-बूतहकिन, किर्स्तु ओरे कीसि, नना राजेम कीयनद अदिकरतुन, देवुळबाबाना कयदे इयनोग;† अस्के बूम मारंगा आयगा.

25 विस्वदतव सबेटविन ओरे कीयनाहजोम, किर्स्तु राजेम कीसोर मनदनद गर्ज मन्हता.*

26 हामूरि, इद वने मावा पका विस्वद मनदनद आंदु, आक्रिते किर्स्तु तान वने बूळे कीयनोग.*

27 देवुळि सबेटविन ओना अदिकरते कीसीता* इनजोर, साङ्गमतगा रासतद मन्हता. “सबेटविन” इनजोर रासतेके, देवुळतुन विळिसिस सबेटविन इनजोर, बराबर एकां आसता. इतेके देवुळि सबेटविन किर्स्तुना अदिकरते कीसीतिक तेला, देवुळि तना ओना कयदे इले.

28 सबेटविन ओना अदिकरते कीसीता, मति सबे ओना अदिकरते आतापया, देवुळिये सबेटविन पूरा ताकिह कीथि इनजोर, देवुळता मगा इंका ताना अदिकरते मनदनेग.*

29 डोलतोर विस्वसिर ओसोवने जीवा अरवेके, डोलतोरनाहक येसुना पेदिरते एग मीवालय पया बह कीयनूर? डोलतोर जीवा अरवेके, ओरनाहक मन्कलोर बाराहक येसुना पेदिरते एग मीस्तोर?‡

30 ओसो माट सेवकिरोम इतेके, दोकाते मान्जि, बेसता कबूरतुन बाराहक पोक्कुर कीयलाह आतोम?*(डोलतोर ओसोवने जीवा अरवेके, नका-पियलि अद्रम बाराहक तिपल ओवरोम?)

31 मावोर विस्वसिररि! मावा किर्स्तु येसुसामि नावा मेटे, मियगा बेचोटा बेरा कबळ कीतोग इन्जि, नना पोगयसोर महनन, इद करलता पोल्लो. ओसो नावा सेवातेनाहक दिनमे हामुरता दोका नाक वास्ता,* इद अचोने करलता पोल्लो.*

32 इपिसस सहरतगा, गेळा जन्वकीना बुदलेहकाडोर मन्कलोर संगे लळेम आतन.* डोलतोर ओसोवने जीवा अरवोर इतेके, ओरा संगे नना लळेम आस, नाक बाताल पायदा दोकांलि? अह इतेके, इमयेलतोर मुने इनदना लेहकान, “नाळ कोमि डोलना मन्हता, अदिनेनाहक तिनदकल, उनडकल, गिदीते मनदकल,”† इनजोर मनाह आवालि.

33 अद्रम इनवालोरिन मीक नाळेह कीयलाह एमाट. लावोरा संगे गोत आतेके, देवुळतुहक विचर वानाह, ओर मीक पिसलाह एवोर.

34 इव पोल्लोना लोप्पा पुन्ज मन्हट. देवुळतुहक विचर वातप बेस बुदते मन्हट, पापम कीयनद विळसाट.* मीक लजा वानाह उंद पोल्लो इहनन,* मियगा उच्चुर मन्कलोरिर देवुळतुन इंका पुनविरे.

जीवा अरतापयाडा मेंदुलि

35 मियगडाहि बोगाय इद्रम इनेग: डोलतोर ओसोवने बेद्रम जीवा अरयहतोर? जीवा अरतापया, ओरिहक बेद्रमता मेंदुल मनदगा इनजोर तालहकेग!

* 15:9 15:9 बळयिर 8:3 * 15:9 15:9 2 कुरितोर 12:11; इपिससतोर 3:8; 1 तिमोति 1:15 * 15:10 15:10 2 कुरितोर 11:23; कुलसितोर 1:29; 1

तिमोति 4:10 * 15:10 15:10 3:6,10; 2 कुरितोरतोर 3:5; पिलिपितोर 2:13 * 15:12 15:12 बळयिर 17:32; 23:6-8; 2 तिमोति 2:18 † 15:12 15:12

कुरित सहरतोर युनानि जातोर आंदुर. मन्कल डोलतोरके, ओना जीवा अमेसातुहक पिरिहता, मति मेंदुल बेस्केन जीवा अरवो इन्जि, युनानि जातोर इंदूर. येसुन विस्वस कीतापया वने, उच्चुरा विचर

अद्रमे मता * 15:14 15:14 1 तिसलुनितोर 4:14 * 15:17 15:17 रोम सहरतोर 4:24-25 * 15:18 15:18 1 तिसलुनितोर 4:14,16; तोहचीतव पोल्लोड

14:13 * 15:20 15:20 बळयिर 2:24; 1 पत्र 1:3 * 15:20 15:20 बळयिर 26:23; कुलसितोर 1:18; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5 * 15:21 15:21

रोम सहरतोर 5:12 * 15:22 15:22 रोम सहरतोर 5:12-14 * 15:22 15:22 रोम सहरतोर 5:17-18 * 15:23 15:23 बळयिर 26:23 * 15:23

15:23 3:23 * 15:23 15:23 6:14; 15:51-52; पिलिपितोर 3:10-11; 1 तिसलुनितोर 4:16 * 15:24 15:24 तानियेले 2:44; 7:14,27; 2 पत्र 1:11

* 15:25 15:25 देवुळनाड पाटाड 110:1; मय्याल 22:44; इब्रितोर 2:8 * 15:26 15:26 2 तिमोति 1:10; तोहचीतव पोल्लोड 20:14; 21:4 * 15:27

15:27 देवुळनाड पाटाड 8:6; मय्याल 28:18; इपिससतोर 1:22; इब्रितोर 2:8 * 15:28 15:28 3:23; पिलिपितोर 3:21 ‡ 15:29 15:29 उच्चुर कुरितोरतोर इद्रम

कीदूर, ओरा इद रिजता लोप्पा माक इंजेक तेळियो. बेस्के-बेस्के हायना वेलाते, विस्वसि मन्कल तना अविस्वसि लोतोरिन येसुनके वाट इनजोर, आक्रिता अर्ज कीदूर. ओग हातापया, पिसतोर

बोव येसुन विस्वस कीसि, येसुना पेदिरते एग मीयना रिजज कीदूर. कीतके हातोग विस्वसिना सीता कीदूर. इयना पोल्लो आस मनदगा बहे. * 15:30 15:30 2 कुरितोरतोर 11:26

* 15:31 15:30-31 रोम सहरतोर 8:35-36 * 15:31 15:31 4:9 * 15:32 15:32 2 कुरितोरतोर 1:8 * 15:32 15:32 यशायाह 22:13; 56:12

* 15:34 15:34 रोम सहरतोर 13:11 * 15:34 15:34 4:14; 6:5

- 36 अद्रम ताल्हकवानिन बुदलेवोनिन! निमा वीतिहनिन अद पेनेमि, डोलतप लेहका बुमता इळन मतेक कोनि, ओसो मोळियहता!*
- 37 निमा गोहकाय, इलवेके वेव दुसाड विजाड वीततस्के, मोदुदुन वीतविन, वेट पेनेहकिने वीतिहनिन.
- 38 मति अद मोळियहपा, देखुळि तना विचरते अद पेनेमतुहक मोदुल ईस्ता. उंद-उंद पेनेमतुहक, अलग-अलग मोदुल मन्हाता.*
- 39 अद्रमे मन्कलोर मॅदुल दुसाये, जन्वर्कना मॅदुल दुसाये, पिटेना मॅदुल दुसाये, मीन्कना मॅदुल दुसाये.
- 40 ओसो पोगोटा बूमतगा मनदनव मन्हाताड, इद बूमतगा मनदनव मन्हाताड. पोगोन मनदनविस्कना सोबा दुसाये, इद बूमतगा मनदनविस्कना सोबा दुसाये.
- 41 पोगोन पोळुवता वेहक दुसाये, नेलाता वेहक दुसाये, उकाना वेहक दुसाये. उकाना वेहक वने अलग-अलग मन्हाता.
- 42 डोलतोर ओसोवने जीवा अरयनद अद्रमे. इद मॅदुलि आक्रिते कळियगा, मति देखुळि तान ओसोवने जीवा अर्हतस्के, अद मॅदुल बेस्केन बूडेम आयो आयागा.*
- 43 इद मॅदुलता अचोन कदर मनो, तान्क तकवा लाव मन्हाता. मति देखुळि तान ओसोवने जीवा अर्हतस्के ताना पका सोबा मनदगा, तान्क पकाय लाव मनदगा.*
- 44 मावा मन्कना लावतद मॅदुलतुन मन्कलोर पोहतहतोर, मति देखुळि तान ओसोवने जीवा अर्हतस्के, अद देखुळता लावतद मनदगा. मन्कना लावतद मॅदुल माक इंजेक मन्हाता. अद्रमे देखुळता लावतद मॅदुल वने मनदगा.
- 45 देखुळता साङ्गमतगा इद्रम रासतद मन्हाता: मुनेतोगा मन्कल आदम जीवाता मान्वल आतोगा* इनजोर रासतद मन्हाता. अद्रमे पयाडोग आदम, इतेके किर्स्तु, देखुळता पिसमुळ इयनद जीवा आतोगा.*
- 46 मति देखुळता लावतद मॅदुलि, मुनेता मॅदुल आयो. मुने मनदनद मॅदुलि इतेके मन्कना लावतद. पयाडा मॅदुलि देखुळता लावतद.
- 47 मुनेतोगा मन्कल बुमता तोळ्योते पंडटोगु, मति पेकेडोग मन्कल किर्स्तु, पोगोटोग आंदोग.*
- 48 बूमतोर सबेटोर मन्कलोर, तोळ्योते पंडटोग मन्कना लेहकान आतोर. देखुळता पिसमुळ दोर्कतोर मन्कलोरगा बारा, पोगोटोग मन्कना बुद मन्हाता.* ओरिहक, पोगोटोग मन्कना लेहकान मॅदुस्क वने मनदनुड.*
- 49 इद बूमते माट तोळ्योते पंडटोग आदमना लेहकान मनहनल.* तेला मति इंजेके मावा ताकमुळि, पोगोटोग मन्कल किर्स्तुना लेहकान मनि.^S*
- 50 मावोर विस्वसिरर! इदे पोल्लो वेहतलाह आतन: मन्कना लावतद मावा मॅदुलि, देखुळ राजेम ताकिह कीयनगा मनदा पगावो.* इतेके कळियनद मॅदुलि, कळियविदनागा मनदा पगावो.
- 51-52 इद केजट! इचानाह मन्कलोर पुनवद पोल्लोतुन मीक वेहतहनन: माट मन्कलोरगडाहि उखुर मन्कलोरल डोलवल, मति आक्रिता अकुम ऊतस्के, माट सबेटोरल बद्लेम आयकल. आक्रिता अकुम केज वायागा.* अस्के देखुळि डोलतोर विस्वसिरिन, बेस्केन कळियवद मॅदुल अके, अस्केडा अस्केन ओसोवने जीवा अर्हतागा.* अस्के माट जीवात मनवालोरल बद्लेम आयकल.*
- 53 मावा इद मॅदुलि डोलनदु, ताना पया कळियनदु; मति इद डोलवद, कळियवद मॅदुल मारियना गावले.*
- 54-55 अद्रम आतस्के देखुळता साङ्गमतगा मुनेन रासतद पोल्लो करल आयागा: देखुळि हामूरतुन मायिह कीसि गेल्सता.*
- इजेके हामूर माक बाराहक रेप्येह कीयना? अद माक बाराहक ओरे कीयना?*
- इनजोर ताना साङ्गमतगा रासतद मन्हाता.
- 56 पापम कीयनाहकु, हामूरतुहक रेयनाह आस्ता.* मावा पापमि पका लावता इनजोर, मोसानाड अडोड तोहतहताड. (इतेके मोसानाड अडोडलेवा पापमतुन पुनमुळ आयो).*
- 57 मति मावा येसुसामि किर्स्तुना मेटे देखुळि, माक पापमतुन ओसो हामूरतुन गेल्सनाह कीस्ता.* अदिनेनाहक तान्क जोहर!
- 58 अदिनेनाहक मावोर गोततोरर! मीवा विस्वसते इळन अखालेवा, मेक्सि मन्हुट. मीट सामिनेनाहक कहेटम कीयनद कबळ उगस अनो इनजोर पुतिर, अदिनेनाहक सामिना कबळते बेर्सओर अन्हुट.*

16

गर्जतोरिहक कोताड इयनद पोल्लो

- 1 कोताड अर्हतनद पोल्लोतुन ताल्हकिस मतिर, अदिन वेहतहनन: येस्सलेम सहरतोर देखुळता मन्कलोरनाहक, कोताड अर्हतनद पोल्लोता लोपा,* गलाति पटोर*विस्वसिरा मुडुन नना बह वेहतन, अद्रम मीट वने कीमन्हुट.*
- 2 नना मियगा वानाहजोम केपमाट, मति मीट ओर्वोग-ओर्वोग मन्कल, आपुना-आपुना कमयता इसबते, ऐतारम दिया* उचुक कोताड मुनेन अलग कीस तासिस मन्हुट.*
- 3 पया मियगा वातस्के, मीवा दान लोहतलाह, बोर मन्कलोरिन आचिहनिर, ओर मन्कलोरिन कोताड अस्के येस्सलेम लोहतकन.* (ओर बेस गनमतोर विस्वसिर इन्जि, येस्सलेमतोर विस्वसिरिहक वेहचि.) सीटि रासिस ओरा कयदे लोहतकन.*
- 4 इलवेक ननाय येस्सलेम दायना इतेके, ओर नावा सगे वायनूर.
- पोलु कुरिततगा वायलाह ऊळिहतो
- 5 नाक मकिदुनिया पटटगाहक दायना मन्हाता. अरडाह पया मियगा वायकन.*

* 15:36 15:36 योहन 12:24 * 15:38 15:38 पृथुळि 1:11 * 15:42 15:42 रोम सहरतोर 8:19-21 * 15:43 15:43 पिलिपितोर 3:21
 * 15:45 15:45 पृथुळि 2:7 * 15:45 15:45 योहन 5:21; 6:57-58; रोम सहरतोर 5:14; 8:1-2 * 15:47 15:47 पृथुळि 2:7; 3:19; योहन 3:31; 2
 कुरिततोर 5:1 * 15:48 15:48 2:16 * 15:48 15:48 पिलिपितोर 3:20-21 * 15:49 15:49 पृथुळि 5:3 § 15:49 15:49 तेला मति इंजेके मावा
 ताकमुळि, पोगोटोग मन्कल किर्स्तुना लेहकान मनि. उचुक मोदुल कायेहकनगा, "उंद दिया पोगोटोग मन्कना लेहकान माक मॅदुल मनदगा," इद्रम मन्हाता. * 15:49 15:49 रोम सहरतोर
 8:29 * 15:50 15:50 योहन 3:5-6; 1 कुरिततोर 6:9-10 * 15:51-52 15:51-52 मत्थयाल 24:31 * 15:51-52 15:51-52 योहन 5:28-29; 1
 कुरिततोर 15:22-23 * 15:51-52 15:51-52 1 तिसलुनितोर 4:15,17 * 15:53 15:51-53 2 कुरिततोर 5:2-4 * 15:54-55 15:54-55 यसायह
 25:8 * 15:54-55 15:54-55 होशे 13:14 * 15:56 15:56 रोम सहरतोर 5:12 * 15:56 15:56 रोम सहरतोर 3:20 * 15:57 15:57 रोम
 सहरतोर 8:37; इब्रितोर 2:14-15; 1 योहन 5:4 * 15:58 15:58 16:10; गलातितोर 6:9 * 16:1 16:1 बळथिर 24:17 * 16:1 16:1 गलातितोर 1:2
 * 16:1 16:1 4:17 * 16:2 16:2 बळथिर 20:7; तोहचीतव पोल्लोड 1:10 * 16:2 16:2 2 कुरिततोर 8:3; 9:4-5 * 16:3 16:3 2 कुरिततोर
 8:10-11,18-19 * 16:3 16:3 2 कुरिततोर 3:1 * 16:5 16:5 रोम सहरतोर 15:26

- 6 आया पगतेके, मियगा वासि मीवा संगे गळक मनदकन. इलवेके इईम मारनाह मियगा मनदकन, ताना पया नना बेके दायना मन्हता, अके नाक गर्ज अरयनद ईसि लोहतकिर.
- 7 इद मल्का वाताहे अनोन. सामिना विचर मतेक अचोन, मीवा संगे गळक मनदकन इनजोर, आसा कीयलाह आतन.*
- 8 मति पंटाता पंडुम* एवनाह, इगा इपिसस सहरतेन मनदकन.*
- 9 बाराहक इतेके, इगा वेल्लाटोरा पायदा आनाह, सेवा कीयलाह बेस-नेहना अग दोर्कता.* मति विस्द केवालो मन्कलोर वने वेल्लाटोर मन्हतेर.*
- 10 ओसो उंद पोल्लो: तिमाति मियगा वातेके, ओन रेय्मिह केवालेवा तासाट.* ओग वने नावा लेहकान, सामिना कबळ केवाल आंदोगा.*
- 11 अदिनेनाहक मियगा बोगे ओन पास्कमाकेगा,* मति ओन सुकमते नयगा लोहचीम्हट्ट. ऐगेटोर विस्वसिरा संगे ओग इगा वायनोग इनजोर केपतन.
- 12 मावा ऐगेटोग विस्वसि अपुलोसना पोल्लो* इद्रमि: “दुमोर विस्वसिरा संगे कुरित सहरते अन” इनजोर नना ओन पकाय वेहच ऊळतन. मति इंजेके मियगा वायलाह, ओन्क मुतिय विचर इले. पया मोका दोर्कतेक वायनोग.
- 13 इंजेके मीट उसरते मन्हट्ट. विस्वसते मेग्निस मन्हट्ट.* दीरा पोस मन्हट्ट. ओरेम आयमाट्ट.*
- 14 बाताल कीतिकाय, गनमते कीम्हट्ट.*
- 15-16 मावोर विस्वसिरि! मीवा अकाया पटटे, मुनेतोर विस्वसिर इतेके इस्तिपनासना लोतेर* विस्वस कीतोर, ओर देवळता मन्कलोरा सेवा कीयनद कबळतेने मन्हतेर इनजोर पुतिर.* ओर लेहकाडोर मन्कलोरा पोल्लोतुन कैजिसि मन्हट्ट इनजोर, नना मीक अजि कीयहनन. अहे ओसो सामिना कबळते तोळ आसि, कहटेम केवालो सबेटोर मन्कलोरा पोल्लोतुन कैजिसि मन्हट्ट इनजोर.*
- 17 मियगडाहि इस्तिपनास, पुरतुनातुस, अकयकुस, वेर मुखर आसि इगा वाताहकु, नना गिदा आतन. जेक मनाहक मीट इगा वाया पगविर, मति वेर वाताहकु, मीट वातप लेहका आता.*
- 18 वेर वाताहकु, नावा जीवा ओसो मीवा जीवा वने सुकम आता.* अदिनेनाहक वेरा लेहकाडोर मन्कलोरिन मान ईम्हट्ट.*
- 19 इगा आसिया पटटे मनवालो विस्वसिरा मुलु, मीक जय येसु इन्हतेर. अक्विलाल, पिरिस्किलाल, वेर आळ इर्वरा लोतगा* जमा आयवालो विस्वसिर* सबेटोर वने, मीक जय येसु इन्हतेर.
- 20 इडोर मावोर विस्वसिर सबेटोर, मीक जय येसु इन्हतेर. मीट ओर्विहक-ओर्वोग येसुना पेदिरते जीवा वाटसोरे जोहर कीम्हट्ट.*
- 21 (इचानाह नना वेहचोर वातन, ओर्वोग राससोर अतोम.) इंजेके नना पोल्नन, नावा कयदे जय येसु इनजोर रासिसि, इद सीटटुन मारिह कीयहनन*:
- 22 बोगाय येसुसामिन जीवा केवेके, ओन्क सरप दल्गि!
- ए सामि, वय!*
- 23 येसुसामि मीक देखा इयेग.*
- 24 किस्तु येसुना संगे माट जोळेम आताहकु, नना मीट सबेटोरिन जीवा कीयहनन. आमेन.

* 16:7 16:5-7 बळयिर 19:21; 1 कुरितोर 4:19; 11:34 * 16:8 16:8 बळयिर 2:1 वचनता कालनोट ऊळट. * 16:8 16:8 बळयिर 18:19 * 16:9 16:9 तोहचीतव पोल्लोड 3:8 * 16:9 16:9 बळयिर 19:9 * 16:10 16:10 4:17 * 16:10 16:10 15:58; पिलिपितोर 2:20,22 * 16:11 16:11 1 निमोति 4:12 * 16:12 16:12 1:12 * 16:13 16:13 15:1; पिलिपितोर 1:27; 1 तिसलुनितोर 3:8; 2 तिसलुनितोर 2:15 * 16:13 16:13 देवळनाड पाटाड 31:24; इपिससतोर 3:16; 6:10; कुलुसितोर 1:11-12 * 16:14 16:14 14:1 * 16:15-16 16:15-16 1:16 * 16:15-16 16:15-16 रोम सहरतोर 12:13 * 16:15-16 16:15-16 1 तिसलुनितोर 5:12-13; इन्नितोर 13:17 * 16:17 16:17 2 कुरितोर 11:9; पिलिपितोर 2:29-30 * 16:18 16:18 2 कुरितोर 7:13; पिलेमोन 7 * 16:18 16:18 पिलिपितोर 2:29-30; 1 तिसलुनितोर 5:12-13 * 16:19 16:19 बळयिर 18:2 * 16:19 16:19 रोम सहरतोर 16:3-5 * 16:20 16:20 रोम सहरतोर 16:16 * 16:21 16:21 गलातितोर 6:11; कुलुसितोर 4:18; 2 तिसलुनितोर 3:17; पिलेमोन 19 * 16:22 16:22 पिलिपितोर 4:5; तोहचीतव पोल्लोड 22:20 * 16:23 16:23 रोम सहरतोर 16:20

कुरित सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतदु पयाडा सीटि

इद सीटटुन रासवाल येसु किर्स्तुना बळयि पोल् आंदोग. पोल् इद सीटटुन मकिदुनिया पटटाहि रासतोग. कुरित सहरते मतोर विस्वसिरा मुडोरिहक, पोल् रासतद इद दुस्रा मल्काता सीटि आंदु.

पोल् इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, पोल् मुनेता सीटटे रासतव पोल्लोड, अगडाड सबे कटलानु माग्थिह कीयलाह, कबळतुहक अरबोड. अदिनेनाहक पोल् तना किर्स्तुना बळयि माताहकु, तन्क दोर्कतद अदिकरतुन, इद सीटटगा तोहतलाह आतोग. ओसो बेचोन तिपल वातेक तेला, विस्वसिर तान आपिसि बेस-नेहना पिसना इनजोर, इद सीटटे रासतोग.

मुनेता पोल्लो

1 देवुळता विचरते किर्स्तुं येसुना बळयि आयलाह, अद निल्पिह कीतोनन पोल्नुन. * नना कुरित सहरते मनवालोर् देवुळता मुडोरिर् मीकु, ओसो मीवा अकाया पटटोर सबेटोर देवुळता मन्कलोरिहक, * इद सीटटुन रासिहन्न. मावा तोळतोग विस्वसि तिमोति, * नावा संगे इगा मन्हेतोग.

2 मावा देवुळबाबाल ओसो येसुसामि किर्स्तुं, वेर इरुर् मीक देव्या ईयिर, सुकम ईयिर.*

पोल् देवुळतुन जोहर कीर्स्तोग

3 मावा सामि येसु किर्स्तुना देवुळबाबाहकु जोहर आयि! * ओग मावा जीवा लोपवाल बाबाल आंदोग. ओग अमेसा जीवातुहक सुकम एवाल देवुळबाबाल आंदोग.*

4 ओग मावाड सबे तिपल्कना वेलाते, मावा जीवातुन सितुर कीर्स्तोग. * बह इतेके ओग बेद्रम मावा जीवातुन सितुर कीर्स्तोग, अद्रम माट वने बेदाय तिपलते मनवालोर् जीवातुन, सितुर कीयना इनजोर.

5 माट किर्स्तुनेनाहक बेचोन एकवा तिपल आध्नोम, * अचोन एकवा किर्स्तुना मेटे, देवुळि मावा जीवातुन सितुर कीर्स्ता. * अदिनेनाहक माट दुसोर मन्कलोर् जीवातुन सितुर कीया पगयह्नोम.

6 इंजेके वने माट तिपल आयलाह आतोग इतेके, अद मीवा जीवातुन देवुळ सितुर कीयि, मीक पिसिह कीयि इनजोर. अद मावा जीवातुन सितुर कीर्स्ता इतेके, मीवा जीवातुन वने सितुर कीर्स्ता. * अस्के मावा लेहकान मीट वने तिपल आयहगा, तिपल्किन आपिस मनदा पगयह्निर.

7 मावा तिपलते मीट वने कलिथिह्निर. * अद्रमे देवुळि मावा जीवातुन सितुर कीयनदिनगा वने, मीट कलिथिकिर इनजोर पुतोग. * अदिनेनाहक मीट विस्वसते मेगिस मन्दकिर इन्जि आसा तासतोग, अद आसा देगवाय मन्हात.

8 मावोर विस्वसिरि. आसिया पटटगा, माट बेद्रम तिपल आतोग इनजोर, मीट पुनदना: मुर्तिय आप पगव लेहकान, पकाय तिपल वास माक अचिस मता; ओसोय मेसेहने आस मतोग. मावा जीवा पिसगा इनजोर वने, मुर्तिय आसा इलवा मता.*

9 निटम इंजेक अचोने, माक हासुरता सिक्सा दोर्कता इनजोर, विचर कीस मतोग. * माट मावा कुदता पोगोन बर्वस तासवा, डोलतोरिन जीवा अर्हतन्द देवुळता पोगोन बर्वस तासना इनजोर, इद्रम आस मता.

10 अद्रम डोलना लेहकाडा तिपल माक वास मता. अद तिपलताहि देवुळि माक पिसिह कीता, ओसो मुनेह वने पिसिह कीसोर मन्दगा इनजोर, मावा आसा मन्हात.*

11 मीट वने मावा तोळ आसि, मयेनाहक पार्तना कीयह्निर. * बह इतेके मावासाटि वेल्लाटोर मन्कलोर् पार्तना कीयनदिन केंजिस, देवुळि तना देव्याते माक पिसिह कीता. तानासाटि वेल्लाटोर मन्कलोर् मयेनाह देवुळतुन जोहर कीयिर. *

पोल्नुना विचर मिळन्दता

12 दुनियाते माट बाताल बाताल कीतोग, देवुळ ईतद सेतेम बुदते, नाळेह केवद बुदते कीतोग * इन्जि, मावा जीवा वेहतहता, * कासा इतेके मीवा संगे ताकिहपा. इदिना लोपा माट पोगयिह्नोम. मति अमेसा माट देवुळता देव्याते कीतोग, मन्कना बुदते आयो.*

13-14 मीट अर्विस पुनदवन पोल्लोने, माट पडने रासलाह आतोग, बेदिने मकिह केवोम. इंजेके माक केनकेने पुतिर, आकि एवनाह माक पूरा पुनजोर दाकिर इनजोर, आसा कीतन. अस्के मावा येसुसामि ओसोवने वायनद दियाते, माट मीवा लोपा पोगयकोम, अद्रमे मीट वने मावा लोपा पोगय पगयकिर.*

15 इद्रमे बर्वस कीसि, नयगडाहि मीक रेंड मल्काड पायडा दोर्कि इनजोर, मुने मियगाने वायलाह विचर कीस मतन.*

16 अद इद्रम मता: मियगाहके मकिदुनिया पटटे दाकन, अहे अगडाहि ओसोवने मियगा मलयकन; अस्के मीट नाक यहुदा पटटे दायनद आगे लोहतकिर इनजोर, विचर कीस मतन.*

17 मति इंजेके मियगा वावोन! अदिनेनाहक रेंड विचर्क केवाल इनजोर, नाक इनेरि! नना अद्रमतोनन आयोन. मन्कना बुदते ताकवाल्लोरा लेहका, * मीक इंगो वाहनन इनदना, मति जीवातगा आयो वावोन इनदना, इद्रमलेहका रेंड वेंजेहकना बुदतोनन आयोन.

18 नना रेंड विचर्कनोनन आयोन * इन्जि, देवुळ नावा सेतेमता साक्सि मन्हाता.*

19 बह इतेके देवुळता मगि येसु किर्स्तुना पोल्लोतुन, नना, सीलास, * तिमोति, माट मुवोम आस मियगा पोल्कुर कीतोग. * अगा येसु किर्स्तुं वने इंगो, आयो इनजोर, इद्रम रेंड विचर्कने वेहोग. ओग अमेसा तोडटा पोल्लो पसतपु, अहे केवाल आंदोग.*

20 देवुळि वेल्लाडे पोल्लोड विळिसस मता; अव सबे पोल्लोड येसुनगाने करल आताड. * अदिनेनाहक येसुनेनाहके माट आमने (इतेके इंगो, निटमे) इनजोर, देवुळतुन मान ईयहनल.*

* 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:1; तीसु 1:1-4 * 1:1 1:1 कुरित सहर इतेके अकाया पटटा मोदुल सहर अंदु, * 1:1 1:1 बळयिर 16:1; पिलेमोन 1-2 * 1:2 1:2 रोम सहरतोर 1:6-7 * 1:3 1:3 इपिसुसतोर 1:3; 1 पत्र 1:3 * 1:3 1:3 रोम सहरतोर 15:5 * 1:4 1:4 ययायाह 51:12; 66:13; 2 कुरिततोर 7:4-7,13 * 1:5 1:5 4:10; पिलिपितोर 3:10-11 * 1:5 1:5 रोम सहरतोर 8:17; 2 तिमोति 3:11 * 1:6 1:6 4:15; 12:15; इपिसुसतोर 3:1,13; 2 तिमोति 2:10 * 1:7 1:7 तोहचीतव पोल्लोड 1:9 * 1:7 1:7 रोम सहरतोर 8:17; 2 तिमोति 3:11 * 1:8 1:8 बळयिर 19:23; 1 कुरिततोर 15:32; 2 कुरिततोर 4:8 * 1:9 1:9 रोम सहरतोर 8:35-36 * 1:10 1:10 रोम सहरतोर 15:30-31; 2 कुरिततोर 6:9; 1 तिमोति 4:10 * 1:11 1:11 रोम सहरतोर 15:30-31; पिलिपितोर 1:19; पिलेमोन 22 * 1:11 1:11 4:15; 9:11-12 * 1:12 1:12 2:17 * 1:12 1:12 बळयिर 23:1; 1 तिसलुनितोर 2:10; इन्नितोर 13:18 * 1:12 1:12 1 कुरिततोर 1:17; याकुब 3:15 * 1:13-14 1:13-14 5:12; 1 तिसलुनितोर 2:20 * 1:15 1:15 1 कुरिततोर 4:19; 2 कुरिततोर 12:14; 13:1-2 * 1:16 1:16 बळयिर 19:21; रोम सहरतोर 15:26; 1 कुरिततोर 11:34 * 1:17 1:17 10:2-3; 11:18 * 1:18 1:18 2:17 * 1:18 1:18 6:8 * 1:19 1:19 1 पत्र 5:12 * 1:19 1:19 2 तिसलुनितोर 1:1-2 * 1:19 1:19 इन्नितोर 13:8 * 1:20 1:20 रोम सहरतोर 15:8 * 1:20 1:20 तोहचीतव पोल्लोड 3:14

- 21 माक मीवा संगे किस्तुना जोळे कीसि, विस्वसते मेगिह कयीनदु, ओसो माक तनेनाहक आचतदु, देवुळिये आंदु,
22 माट ताना मन्कलोरल इनजोर, तना जीवातुन मयगा सीना लेहका तासता. * तान मावा जीवातगा इसर ईतप लेहका ईता. *

पोलु कुरितोरगा अनवदिना लोप्पा

- 23 मीक तेहीचि लजा वानाह केवोन इनजोर, मियगा वावोन. * नावा इद पोल्लो सेतेम इलवेके, देवुळिये नाक एव्हिह. *
24 मीट विस्वसते मेगिहस नितर इनजोर पुतोम, * अदिनेनाहक मीट बह विस्वस कयीना इनजोर वेहचि, मीवा पोगोन अदिकर ताकिह कयीलाह ऊळोम. * मति मीट बेस गिदते पिसलाह, माट वने तोळ आय्दहोनोम, अचोने!

2

- 1 मियगा वासि, मीक ओसोवने दुकम आनाह केवोन इनजोर, उदिय विचर कीतन, अदिहक मियगा वावोन. *
2 ननाये मीक दुकम आनाह कीतन इतेके, * मीटे नाक गिदां आनाह कीया पगयकिर.
3 मीट नाक गिदां आनाह कीतेके, मीट वने गिदां आयकिर इनजोर, मीट सबेटोरा पोगोन नावा बर्वस मन्हाता. मति नना वातस्के, नाक गिदां आनाह कयीना वाटो, नाक दुकम आनाह कीकिर बहे इनजोर रेयतन. * अदिनेनाहक चट्पेट मियगा वावा मुने, उंद सीटि लोहच मतन. *
4 अद सीटि रासिहपा, नावा जीवा चुहेम आयो मति वेल्लाय दुकमते, कनिकं पोहच-पोहच रासतन. * मति मीक नारज कयीलाह तान लोहोन, मीक पकाय जीवा कीतन इनजोर, मीट पुनदना इन्जि, लोहतन. *
गलति कीतोन मापि कयीना
5 मियडोग दुकम आनाह केवाल मन्कल, ओग नाके आयो, मति मीक सबेटोरिन वने, दुकम आनाह कीतोम, * बोरिहक एक्वा, बोरिहक तक्वा. *
(ओना तप वीळिस तोहतलाह ऊळोने.)
6 मीवा मुडोर वेल्लाटोर मन्कलोर वेहचि, ओन्क बेद सिक्सा ईतिर, अद इंजेके आस्ता. *
7 अदिहक ओना कसुरतुन मापि कीम्हट्ट, कीसि ओन मानेह कीम्हट्ट. * इलवेके ओग पकाय दुकम आसि, पूरा आसालेवप आयनोग बहे.
8 अदिनेनाहक ओन निटम जीवा कीतिर इनजोर तोहचिम्हट्ट.
9 मुनेता सीटेटे, मीट ओन सिक्सा ईयना इन्जि, वेहच मतन. नना वेहतनव सबे पोल्लोन, मीट केजिहनिरा, केजविरा इनजोर ऊळलाह * वने, नना सीटि लोहच मतन.
10 मीट बोनाय, बेदाय गलिततुन मापि कीतेके, तान नना वने मापि कीय्दहन. बेदिनाय मापि कीतन, इतेके अद मीवा पाय्दतोनाहक नना कीतन इनजोर, किस्तु पुतोम.
11 मापि केविके अचोने, देयहकना मुक्याल माक एक्किह कीस्ता. बह इतेके ताना सबलतनमतुन माट पुतेले. *

तरोवस सहरतगा, पोलुना जीवा चुहेम आयो

- 12 मीक अद सीटटुन रासतापया, नना किस्तुना बेसता कबुरतुन पोकर कयीलाह, तरोवस सहरते * अन्ज मतन. अगा सामिना कबळ कयीलाहि, ओना मेटे नाक अग दोर्किंस मता.
13 नावा एगोटोग विस्वसि तीतुस वने * अगा वासि, मियकेडा कबुर ततनोग इनजोर, अग ऊळसोर मतन. * मति ओग अगा वावोग; वावाहकु नावा जीवा चुहेम आयो. * जीवा चुहेम आयवाहकु, नना तरोवस सहरतोरिन दाय्हनन इनजोर वेहचि, मकिदुनिया पटटे वातन. †

पोलु पोकर कयीनद पोल्लोता गबु

- 14 देवुळतुहक जोहर आयि! अद माट सेवकिरिन, तना गेल्समुळते किस्तुना संगे पोल्ला आयलाह, कलिथिह कीता. * ओसो बेदम अतर्नयदा गब, बेके ओकाय गम-गम एस्किहता, अद माट बेके अतेकाय, देवुळि मावा पोल्लोतुन केजवालोरा मन्कलोरगा किस्तुन पुनाह कीस्ता.
15 (इतेके गम-गम एस्कनद गबता लेहकान आतोम.) किस्तु माक देवुळतेनाहक, दूपम उंडिह कयीना लेहकान आतोम. * गबु पूरा गमेम आयना लेहकान, देवुळतुन विस्वस कीसि पिसवालोरे वने, विस्वस केवा तानगडाह जेक आयवालोरा वने, माट वेहतस्के, किस्तुना पोल्लोतुन केजिहतोर.
16 विस्वस केवा देवुळतगडाह जेक आयवालोरीहक, मावा पोल्लो हामुरता गबता लेहकान आस्ता. किस्तुन विस्वस कीस पिसवालोरीहक बारा, पिसनदिना गबता लेहकान आस्ता. * मति देवुळि लाव एवक अचोने, इदम ताना कबळ कयीलाह, बोगे लायक इलोम. *
17 वेल्लाटोर नाळेह केवालोर माट लायकतोराम इन्जि, तम्क पाय्दा दोर्कि इनजोरेने, देवुळता पोल्लोतुन पोकर कीस्तोर. माट बार अदमतोराम आयोम. * देवुळिये माक इद कबळ कयीलाह लोहता. माट ताना मुनेह सेतेमते पोकर कीय्दहनोम, किस्तुना अदिकरते वळ्हकिहोनोम. *

3

पूना करलतुन पोकर केवालोर बळयिर

- 1 इदम रासताहकु, माट मावाय लोप्पा ओसोवने पोगयिहोनोम इनजोर इहनिर बहे? * अदम आयो! पोलु सेतेम मन्कलोर इनजोर, दुसोर मन्कलोर मावा लोप्पा रासतद सीटटुनु, मियगा ततलाहि माक गर्ज इले. माट दुसा नाग दायहपा, मियगडाहि अदमता सीटटा गर्ज वन इले. * उच्चुर मन्कलोर अदम कीस्तोर, मति माट केवोम.
2 मावा मेटे मीट विस्वस कीताहकु, माट सेतेम मन्कलोराम इनजोर तोहतनद, सीटटा लेहकाडोरि मीटे, * पुनविरा? मीट मावा जीवातगा रासतद

- * 1:22 1:22 1 तिसलुनितोर 4:8 * 1:22 1:22 रोम सहरते 8:16,23; 2 कुरितोर 5:5; इपिसुसतोर 1:14 * 1:23 1:23 1 कुरितोर 4:21; 2 कुरितोर 2:1 * 1:23 1:23 11:10; गलातितोर 1:20 * 1:24 1:24 1 कुरितोर 15:1 * 1:24 1:24 रोम सहरते 11:20; 2 कुरितोर 4:5; 11:20-21; 1 पत्र 5:3 * 2:1 2:1 1 कुरितोर 4:21; 2 कुरितोर 1:23; 12:21 * 2:2 2:2 7:8 * 2:3 2:3 13:10 * 2:3 2:3 1:23 * 2:4 2:4 7:8,12 * 2:4 2:1-4 12:20 * 2:5 2:5 1 कुरितोर 5:1-2 * 2:5 2:5 विस्वसि मुडाग वेग कसुरतोम बोगे आंदोग इन्जि, माक एकां इले. 1 कुरितोर अदुयव 5 अगा, पोलु बोगे साखाल कबळ कीतोन लोप्पा, रासिस मतोम; पोलु ओनाय लोप्पा इगा रासिहतोम इन्जि, बोर-बोर विचर मन्हा. दुसोरा विचरते, बोगे दुसोम कसुरतोम मनदोनम. * 2:6 2:6 1 कुरितोर 5:4-5; 2 कुरितोर 7:11 * 2:7 2:7 गलातितोर 6:1; इपिसुसतोर 4:32 * 2:9 2:9 7:15; 10:6 * 2:11 2:11 ल्काल 22:31; 2 कुरितोर 4:4; इपिसुसतोर 6:11-13; 1 पत्र 5:8-9 * 2:12 2:12 बळयिर 16:8 * 2:13 2:13 तीसु 1:1-4 * 2:13 2:13 7:13-14; 8:6,16,23; 12:18; गलातितोर 2:1,3; 2 तिमोति 4:9-11; तीसु 1:1-4 * 2:13 2:13 7:4-7 † 2:13 2:13 2:14 इवडाहि 7:3 एवनाह, तीसुना पोल्लोतुन विळिसि, पोलु तनाय सेवाता लोप्पा, वेल्लाडे पोल्लोन तेळियिह कीस वेहततोम. * 2:14 2:14 क्लुसितोर 2:15 * 2:15 2:15 इपिसुसतोर 5:2; मिलिपितोर 4:18 * 2:16 2:15-16 मिलिपितोर 1:28 * 2:16 2:16 3:5 * 2:17 2:17 4:2; गलातितोर 1:6-9; 2 पत्र 2:3 * 2:17 2:17 1 कुरितोर 5:8; 2 कुरितोर 1:12,18; 6:7; 1 तिसलुनितोर 2:4; 1 पत्र 4:11 * 3:1 3:1 5:12; 10:12,18; 12:11 * 3:1 3:1 बळयिर 18:27; 1 कुरितोर 16:3 * 3:2 3:2 1 कुरितोर 9:2

सीटा लेहकान आतिर. माट मीक बेचोन जीवा कीय्ह्नोम, मीवा बेचोन पर्वा कीय्ह्नोम इन्जि, माट बेक अतेकाय, सबेटोर ऊछिसि पुन्ह्तोर.

3 किस्तुं रासिसि, मावा कयदे लोहतद सीटा लेहकान मीट महनिर इनजोर, सबेटोर पुतोर. अद सीटि सयते रासतद आयो, मति जीवात मनदनद देवुळता जीवाते रासतद मन्हता. मोसानाड अडोना लेहका टेप्ले बंडानगा* रासतद आयो, मति मन्कलोर जीवातगा रासतद मन्हता.*

4 किस्तुंना मेटे देवुळतगा मावा पूरा बर्वस मताहके, माक इव पोल्लोन बेहतलाह दीरा दोर्कता.*

5 माट इव सबे कबस्क मावा बुदते कीया पावोम, अदिनेनाहक माटे इविन कीतोम इनजोर इमोम. देवुळिये मावा कयदे सबे आया पानाह कीता.*

6 देवुळि इंजेके मन्कलोर संगे पूना करल कीता. अद करलतुन पोकर कीयनद सेवा कीयालाह, माक ओपे कीता.* अद पूना करल मोसाल रासतव अडोना इसबते आयो, मति देवुळता जीवाता इसबते आंदु.* (बोगे रासतव अडोन पूरा नोम पगवांग,) अदिहक अचु माक हामुरतेके ओसीस्ताड. देवुळता जीवा बार, माक अमेसाता पिसमुळतके ओसीस्ता.*

7 मुनेता करलताड अडोड टेप्ले बंडानगा* रासतव मताड. अविस्किन इमयेल मन्कलोरगा इयहपा, मोसाना मोकमतगा देवुळता डीसाता वेहच मांजसोर मता. मति अद वेहच कमि आनेक वने, ओर ओनगा मांजनिदिन ऊळ पगवांग.* अडोना सेवा मन्कलोरिन कसुरतोर कीसि, ओरिन हामुरतेके ओसीस्ता* इनजोर वेहतने. हामुरतेके ओसीयनद सेवातगा इचोन लाव मतेक अचोन,

8 देवुळता जीवाता सेवातगा, तान्काय एक्वा लाव मनो? मन्हताये.

9 मन्कलोरिन कसुरतोर कीयनद सेवातुहक,* इचोन लाव मतेक अचोन, मन्कलोरिन देवुळता मुनेह, सेतेमतोर कीयनद सेवातगा,* तान्काय बेचोन वीळिस लाव मन्हता!

10 बाराहक इतेके, मोसानाड अडोना लावु, इंजेता करलता लावतगा एव्को. रेंडिन आसि ऊळतेक अचोन, निटम मुनेता लाव मायतप लेहकान आता.

11 अडोना पोल्लो मायनद मता. मति अदे अचोन लाव अमेके मता, इतेके अमेसातुहक मनदनद बेसता कबुरता पोल्लो, बेचोन वीळिस लाव अमेके मनदगा?

12 अदिनेनाहक माट इद्रमता आसा तासताहके, पका दीराते पोकर कीय्ह्नोम.*

13 मोसा मुद्रतोम कीतप लेहका, (माट कायहतव पोल्लोड मुळहतव, मिसतव पोल्लोड इलेड). ओग इमयेलतोरिहक देवुळताड पोल्लोड वेहतहपा, ओना मोकम मांजिदु, मति अद वेहच मायनदिन लोकर ऊळमाकिर इनजोर, ओग तना मोकमतुन गेदेते मुळहच मतोग.*

14 मति देवुळता वेहच मोसानाड केंजतोर बुदते ओळियो, ओर गळस आतोर.* नैड वने इमयेलतोर यहदि मन्कलोर, तमा जमा आयनगा, देवुळि ईस मतद पाळना करलता अर्वनदिन केंजितोर.* मति ओरा बुदतुन बातालो मुळहतप लेहकान मताहक, ओर सेतेम पोल्लोतुन पुनोर.* किस्तुंये ओरा बुदतुन तेगिय पायहतोग.

15 इगो निटमे, नैड एवनाह ओर तमा जमा आयनगा, मोसाल रासतव पोल्लोन अर्वनद केंजतेक तेला मति, गेदे मुळहतप लेहकान ओरा बुदतुन बातालो मुळहच मन्हता. मताहकु, अच पोल्लोना अर्तम ओरिहक तेळियो.

16 मति ओकालेला बोगाय येसुसामिनके मिळिदहतोग, अस्के येसुसामि अद गेदेतुन तेंडिसि, ओन्कु देवुळतुन पुनदनद बुद ईस्तोग.*

17 सामिना जीवा मयगा जागा आस्ता. बेगा सामिना जीवा मन्हता, अद मन्कलोरिन विळिसह कीस्ता.*

18 इंजेके माट सबेटोर विस्वसि मन्कलोरल, मोसाना लेहका आयवल. मावा मोकमतुन मुळहच मतद गेदे तेंडटप लेहकान आता. अदमतगा ऊळना लेहकान, माट इंजेके येसुसामिना मान-डीसातुन ऊळिहन्तल.* ओसो ओग तना जीवाता मेटे, माक बद्दले कीसोर दायलाह आतोग. माट ओना लेहकान आयना इन्जि, बेस-नेहना बद्दलेम आसोर दायलाह आतल.*

4

मावा कयदे पका मोलाता विस्वसता पोल्लो

1 माक दया कीसि, तना ईतद पूना पोल्लोतुन पोकर कीयनद सेवातुन, देवुळि माक ईता.* अदिनेनाहक माट दीरा विळिसोम.*

2 मति इद्रम कीय्ह्नोम: मकिंस मकिंस लजा वानाह कीयनव कबस्कनगा सीता केवोम,* सत्रल बुदते ताकोम, देवुळता पोल्लोतुन एल्लम मिळहच वेहोम.* मति देवुळता मुनेह सेतेम पोल्लोतुन पड्ने पोकर कीय्ह्नोम. मावाड केंजवालोर, ओर सेतेमतोर इनजोर, मावा पोल्लोतुन नमिर इन्जि, माट इद्रम ताकिह्नोम.*

3 माट पोकर कीय्ह्नोम अद बेसता कबुरता पोल्लो, मिसतप लेहका मतेके, अद सिरप देवुळतुगडाहि सिक्सा दोर्कवालोरिहक अद्रम मन्हता.*

4 ओरु किस्तुन विस्वस केवा, इद दुनियातुन राजेम कीयनद देयहकना मुक्यानु,* देवुळ इनजोर ताना कय इळन मन्हतेर. ओरिहक बेसता कबुर तेळियमाकि इनजोर, अदु ओरा बुदतुन गंगा पोयिह कीता. अदिहक ओरिहक बेसता कबुरता वेहच दिसो.* अद बेसता कबुर इतेके, किस्तुंना मान-डीसातुन तोहतहता, ओन ऊळतेके देवुळतुन ऊळतप आंदु.*

5 अदिहक येसु किस्तुंये सामि आंदोग इनजोर, माट पोकर कीय्ह्नोम, मावाय लोप्याडा पोल्लोतुन केवोम.* माट इतेके ओना पोल्लो केंजताहकु, मीवाड सेवकिरोम आंदोम.*

6 देवुळि तना इद ब्रमतुन पुटिह कीयहपा, ईकळताहि वेहच दीचि इन्जि, वेहचतुन पुटिह कीता.* अदे देवुळि तना लावतुन माट पुनदना इनजोर, मावा जीवातगा तना वेहचतुन पोतिह कीता.* तना लावतुन येसु किस्तुंना मेटे तोहचीता.*

* 3:3 3:3 पेसमुळि 24:12; 31:18; 32:15-16 * 3:3 3:3 थिमंयाह 31:33; यहजेकल 11:19; 36:26 * 3:4 3:4 इमिस्सतोर 3:12 * 3:5 3:5 रोम सहरतोर 15:18-19; 1 कुरिततोर 15:10; 2 कुरिततोर 2:16 * 3:6 3:6 थिमंयाह 31:31; लुकल 22:20; 1 कुरिततोर 3:5 * 3:6 3:6 1 कुरिततोर 11:25

* 3:6 3:6 योहन 6:63; रोम सहरतोर 2:29 * 3:7 3:7 पेसमुळि 31:18 * 3:7 3:7 पेसमुळि 34:29-35 * 3:7 3:7 रोम सहरतोर 3:20; गलातितोर 3:10 * 3:9 3:9 इब्रितोर 12:18-21 * 3:9 3:9 रोम सहरतोर 1:17; 3:21-23 * 3:12 3:12 बळयिह 4:13,29; इमिस्सतोर 6:19-20; 1 तिसलुनितोर 2:2

3:12 3:12 पेसमुळि 34:33-35 * 3:14 3:14 रोम सहरतोर 11:7; 2 कुरिततोर 4:4 * 3:14 3:14 बळयिह 13:15; 15:21 * 3:14 3:14 योहन 17:22-24; 2 कुरिततोर 4:4,6 * 3:16 3:16 पेसमुळि 34:34; रोम सहरतोर 11:23 * 3:17 3:17 यशायाह 61:1-2; योहन 8:32; गलातितोर 4:6; 5:13 * 3:18 3:18 योहन 17:22-24; 2 कुरिततोर 4:4,6 * 3:18 3:18 रोम सहरतोर 8:29 * 4:1 4:1 1 कुरिततोर 3:5 * 4:1 4:1 लुकल 18:1; इमिस्सतोर 3:13; 2 तिसलुनितोर 3:13 * 4:2 4:2 रोम सहरतोर 6:21-22; 1 कुरिततोर 4:5 * 4:2 4:2 इमिस्सतोर 4:14 * 4:2 4:2 2:17; 5:11-12; 1 तिसलुनितोर 2:3

* 4:3 4:3 1 कुरिततोर 2:8-10; 2 कुरिततोर 3:14 * 4:4 4:4 योहन 12:31 * 4:4 4:4 बळयिह 26:18; 2 कुरिततोर 2:11; 3:14; इब्रितोर 6:4-6; 1 योहन 2:11 * 4:4 4:4 योहन 1:18; 2 कुरिततोर 3:18; निलिपितोर 2:6; 1 तिमोति 1:11; इब्रितोर 1:3 * 4:5 4:5 1 तिसलुनितोर 2:6-7 * 4:5 4:5 1 कुरिततोर 9:19; 2 कुरिततोर 1:24 * 4:6 4:6 पुद्रमुळि 1:3; इब्रितोर 6:4-6 * 4:6 4:6 बळयिह 26:18; 2 पत्रु 1:19 * 4:6 4:6 3:18

7 बंगर-वेडिन रेंड दियाना अळकातगा तासना लेहकान, * बेसता कबूरतुन देवुळि मयगा ईता. इद बेसता कबूरता वेहता वावप मनदनद लावु, मयगडाह आयो, मति तानगडाहिये मन्हता इनजोर तोहतलाह, अद्रम कीता.*

8 ईनाह-आनाह माक तिपल्क वासोरेन मन्हताड, * मति माट इळन अरवोम. * वेल्लाडे मल्काड बह कीयना इनजोर गाबर आतोम, * मति पूरा आसालेवप आयोम.

9 मन्कलोर माक पकाय तिपल ईस्तोर, * मति देवुळि माक विळिसस एवो. * माक इळन अर्हततोर, मति ओसोवने तेदिह्नोम.*

10 येसुनेनाहकु माट अमेसा हामुरता दोकाते अरयह्नोम. * इद्रमलेहका ओना जीवा मावाड मैदुस्कनगा मन्जि, माक पिसिह कीस्ता इनजोर, * मन्कलोर ऊळिह्नतोर.

11 निटमे माट जीवात मनाहजोम, येसुनेनाहकु अमेसा हामुरता दोकाते अरयह्नोम. ओना जीवा मावाड रेंड दियानाड मैदुस्कनगा मन्जि, माक पिसिह कीस्ता इनजोर, मन्कलोर ऊळना इन्जि, माट दोकाते अरयह्नोम.*

12 इद्रम मीक बेसता कबूरतुन पोक्कुर कीयनाहकु, माक हामुरता दोका मन्हता. मति अद कबूर मियगा एवताहकु, मीक देवुळ ईयनद पिसमुळ मन्हता.

13 देवुळता साण्मयता बोगो ओवोर्गो, “नना देवुळतुन विस्वस कीतन, अदिनेनाहक वळहकतन” * इनजोर रासतोग. अदे बुदते माट वने देवुळता पोल्लोतुन विस्वस कीसि, अद पोल्लोतुन मन्कलोरिन पोक्कुर कीयलाह आतोम.

14 येसुसामि डोलतस्के, देवुळि ओन ओसोवने जीवा अर्हता इनजोर, माट पुह्नल. * माट येसुना संगे जोळेम आताहकु, माक वने जीवा अर्हतागा, * ओसो सीमा संगे माक वने ताना मुनेह निल्पिह कीयगा इनजोर पुतोम. * (पुन्जि माकु वळहकलाह दीरा दोक्किहता.)

15 इव सबे पोल्लोड मियेनाहके आयलाह आताड; देवुळता दया वेल्लाटोरगा पोक्कुर आधि इनजोर, आयलाह आताड. * पोक्कुर आतेक अचोन, वेल्लाटोर मन्कलोर देवुळता डीसातेनाहक तान जोहर कीयनुर, अदिनेनाहक वेल्लाटोर मन्कलोर देवुळतुन मान ईसि मोळिह्नतोर.*

विस्वसता मनमुळि

16 अदिनेनाहक माट ओरम आयोम. मावा मैदुल दिनम मुवसोर दायलाह आता, मति मावा लोप्पा मनदनद जीवा, दिनम पूना आसोर दायलाह आता.*

17 बाराहक इतेके, इव गळकनाड तिपल्किन माट आपताहकु, माक देवुळताहि बेस्केन मायवद बर्कत दोर्कगा. * अद बर्कत अचोन बेरा मनदगा इतेके, ताना मुनेह इंजेटाड तिपल्क ओसोय अल्को दिसिहताड.*

18 बाराहक इतेके, माटु दिसनव पोल्लोना पोगोन आयो, मति दिसनव पोल्लोना पोगोन कोंडा कीतल. * दिसनव पोल्लोड गळके मन्हताड, दिसनव पोल्लोड बारा अमेसातेनाहक मन्हताड.

5

1 केंजाट! मावा मैदुलि इद बूमतगा माट मनदनद गुळसेलेहकाडा मन्हता. गुळसेतुन घुटिह कीयना लेहकान, मावा मैदुल वने बूटेम आयगा. * मति अद्रम आतेक वने, माक मनदलाहि कयदे पंडवद, अमेसा मनदनद, पूना लोन देवुळि ईयगा इन्जि माट पुतल. * अद दिसनव लोन देवुळता जागातगा मन्हता.*

2 माट इद मैदुलते मनदहपा, पूना गेंदे उहपिह कीयना लेहकान, देवुळि पोगोटा तना जागाता पूना मैदुलतुन, माक बेस्के उहपिह कीयगा इनजोर ऊळिह्नल. †

3 देवुळि माक तान उहपिह कीतस्के, मैदुललेवा वेट जीवाये आस मनवल.

4 इद मैदुलते मनदहपा, माट मोताते मन्जि ऊळिह्नल. इतेके डोलतस्के इद मैदुलतुन विळिसस दाकल इनजोर ऊल्यवल. मति इद मैदुलता बद्ला, पोगोटा पूना मैदुल दोर्कि इनजोर, ऊल्यलाह आतल. * अस्के हामुरतुन पिसमुळ गेलस्ता इतप लेहका आरता.

5 इद पोल्लोतेनाहक माक तयर कीतद देवुळिये. अदे इसबते, इसर ईतप लेहकान, तना जीवातुन माक मुनेन ईता.*

6 अदिनेनाहक माट दीरा पोयसोर महामोम. ओसो इद बूमता मैदुलते मनाहकु, माट सामि मनदनगा मनदा पावल इनजोर पुह्नल.*

7 (बह इतेके ऊळनव पोल्लोना इसबते माट पिसवल, मति विस्वस कीयनव ऊळवव पोल्लोनाये इसबते पिसिह्नल.)*

8 अदिनेनाहक दीरा पोस महामोमे, मति इद मैदुलतुन विळिससि, पोगोन किस्तुनगा मनदनदिन पका विचर कीह्नोम. इद मैदुलते मनदनदिन आयो!*

9 अदिनेनाहक माट इद मैदुलते मतेकाय, मनवेकाय, सामिहक विचर वानाह पिसना * इनजोर ऊळिह्नोम. ‡

10 बाराहक इतेके, किस्तुं नेयम कीयनद जागाता मुनेह, माट सबेटोरल नितना मन्हता. * इद बूमतगा मनदहपा, माट कीतव कबस्क बेसताड आयिड, लावव आयिड, अविस्कना इसबते, माक ओर्विहक-ओर्विहक ओग बर्कत ईयनोग, इलवेके सिक्सा ईयनोग.*

किस्तुं डोलताहकु, देवुळता संगे गुनमि

11 अदिनेनाहक सामिहक रेयिस पिसनदिन पुतोम. पुताहकु, मावा पोल्लोतुन विस्वस कीमह्दु इनजोर, मन्कलोरिन तेळियिह कीह्नोम. * मावाड विचर्क देवुळतुहक पोळ्क्ने दिसिह्नताड! मीवा जीवातुहक वने, मावाड विचर्क पोळ्क्ने दिसिस मनदनुड इन्जि, नना आसा कीतन.*

12 माट बेसतोराम इनजोर, ओसो उंद मल्का तोहतलाह, इद पोल्लो इनोम. * मति उक्कुर मन्हतोर, ओर उगस मन्कलोरिहक दिसनव पोल्लोना

* 4:7 4:7 अय्यब 4:19; 10:9; 33:6; बिलापगीत 4:2; 2 कुरिततोर 5:1 * 4:7 4:7 न्यायियों 7:2; 1 कुरिततोर 2:4-5 * 4:8 4:8 1:8; 7:4 7:4 * 4:8

4:8 10म सहरतोर 8:35-36 * 4:8 4:8 गलतितोर 4:20 * 4:9 4:9 योहन 15:20-21; रोम सहरतोर 8:35-36 * 4:9 4:9 देवुळताड पाटाड 129:2; इब्रितोर

13:5 * 4:9 4:9 देवुळताड पाटाड 37:24; बुदताड पोल्लोड 24:16; मीका 7:8 * 4:10 4:10 रोम सहरतोर 6:5; 8:35-36; गलतितोर 6:17; 1 पत्र 4:12-13

* 4:10 4:10 रोम सहरतोर 6:8 * 4:11 4:8-11 6:4,9; 1 पत्र 4:14 * 4:13 4:13 देवुळताड पाटाड 116:10 * 4:14 4:14 बळयिरे 2:24

* 4:14 4:14 1 तिसलुनितोर 4:14 * 4:14 4:14 इपिसुसतोर 5:27; यहूदाल 24 * 4:15 4:15 रोम सहरतोर 8:28; 2 कुरिततोर 1:6 * 4:15 4:15

1:11 * 4:16 4:16 यशायाह 40:29,31; रोम सहरतोर 7:22; कुलुसितोर 3:10; 1 पत्र 4:14 * 4:17 4:17 2 तिमोति 2:10; 1 पत्र 5:10 * 4:17 4:17

रोम सहरतोर 8:18 * 4:18 4:18 5:7; इब्रितोर 11:1 * 5:1 5:1 अय्यब 4:19; 1 कुरिततोर 15:47; 2 कुरिततोर 4:7 * 5:1 5:1 मार्कल 14:58; बळयिरे

7:48; इब्रितोर 9:11,24 * 5:1 5:1 देवुळ ईयनद लोन इतेके, माट डोलतापया, देवुळि माक ईयनद पूना मैदुलि. * 5:2 5:2 रोम सहरतोर 8:23; 1 कुरिततोर 15:51-52

† 5:2 5:2 किस्तुं ओसोवने वास्तके, इद बूमते जीवात मनदनद मैदुलि चटने बदलेम आसि, पोगोटा मैदुलतुन केगनाह अयगा इनजोर, पोल्हक विचर वायलाह आता. * 5:4 5:4 रोम

सहरतोर 8:23; 1 कुरिततोर 15:51-54 * 5:5 5:5 रोम सहरतोर 8:23; 2 कुरिततोर 1:22 * 5:6 5:6 इब्रितोर 11:13-14 * 5:7 5:7 रोम सहरतोर 8:24;

2 कुरिततोर 4:8 * 5:8 5:8 योहन 12:26; पिलिपितोर 1:23 * 5:9 5:9 रोम सहरतोर 14:18; कुलुसितोर 1:9-10; 1 तिसलुनितोर 4:1 ‡ 5:9 5:9 इद

वचनता अर्तम इद्रम वने आया पाय्कहवा: सामि ओसोवने वास्तके, माट जीवात मतेकाय, डोलिस मतेकाय, ओन्क विचर वानाह पिसना इनजोर ऊळिह्नोम. * 5:10 5:10 इब्रितोर 9:27

* 5:10 5:10 मत्थाल 16:27; रोम सहरतोर 2:16; इपिसुसतोर 6:8 * 5:11 5:11 इब्रितोर 10:31; 12:29; यहूदाल 23 * 5:11 5:11 4:2 * 5:12

5:12 3:1

इसबतेने वळ्हकिक्हतोर. मति तमा जीवालपोपाडा पोल्लोतुन सीता केवोर. अद्रमतोर मन्कलोर मुनेह, मावा लोप्पा मीट पोगयलाह, मीक अग ईयलाह आतोम.*

13 उच्चर मन्कलोर माक ऊळिस पिसाड आतोर इनजोर इतेके,* देवुळतेनाहक अद्रमलेहकाने मनि. उच्चर माक बेस बुदतोर इनजोर इतेके, मीवा पाय्दातेनाहक अद्रमलेहकाने मनि.

14 माट बह मतेकाय, किस्तु माक जीवा कीतोग, अदे पोल्लो माक पूरा ताकिह कीस्ता. अदिहक इद्रम विचर कीतोग: ओग वगोग सबेटोर मन्कलोर आगतो डोलिस मतोग. अदिहक ओना हामुरते माट सबेटोरल कलियतल, ओना संगे हापप आतल.*

15 बेद्रम इतेके, पूना पिसमुळ दोर्किह कीतोर मन्कलोर, इंजेटाहि तमेनाहक पिसमाकिर. मति किस्तु डोलिस ओसोवने जीवा अरतोग, ओनेनाहक पिसिर इनजोर,* ओग सबेटोरनाहक डोलिस मतोग.*

16 अदिनेनाहक इंजेटाहि मुनेह, बोने माट मन्कना विचर मतपु, ऊळनद आयो.* इद्रम मुने माट किस्तुन वने, मन्कना विचर मतपु ऊळिस मतोग. मति इंजेके ओन माट अद्रम ऊळोम.

17 बह इतेके, इंजेके बोर बोर किस्तुना संगे जोळेम आतोर, ओर पूना मन्कलोर आतोर. ओरगा मतव पाळनाड पोल्लोड मायताड. इंजेके ओरा पूरा पिसमुळ पूना आता.*

18 इव सबे पोल्लोड देवुळताहि वाताड. किस्तुना हामुरता मेटे, अद माक तना संगे कलियिह कीता.* ओसो मन्कलोरिन तना संगे कलियिह कीयनद सेवतुन, माक ईता.*

19 अद इद्रमि: देवुळि पूरा बमतोर मन्कलोर पापमता इसब तासवा,* ओरिन किस्तुना हामुरता मेटे, तना संगे कलियिह कीता.* कलियिह कीयनद कब्रतुन मन्कलोरगा ओयलाह, माक निल्यिह कीता.

20 अदिनेनाहक माट किस्तुनाहक वळ्हकवालो मन्कलोरोग आतोम.* देवुळि माक मियगा लोहचि, अर्ज कीयना लेहका आता.* अदिनेनाहक माट किस्तुनाहक मीक अर्जि कीय्नोम, देवुळता संगे गुनम आम्हट.*

21 किस्तु पापमलेवा मतोग.* मतेक तेला माट ओना संगे जोळेम आसि, देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयना इनजोर, देवुळि मावा पापमतुन ओना पोगोन वाटिसि, मावा बट्टलाते ओन्क सिक्सा ईता.*

6

माक जीवा कीम्हट इन्जि पोल्लना अर्जि

1 माट देवुळता संगे कबळ कीय्नोम, अदिनेनाहक मीक अर्जि कीस वेहतहोम.* मीट देवुळता दयातुन दोर्किह कीतिर, ताना लेहकान पिसाट. तान सीता केवालवा मनमाट.*

2 देवुळता साम्रमतगा अद तना वेहतद पोल्लो इद्रम रासतद मन्हता: "ओप्पनद कगोते नना मीवाड केजतन,

मीक पिसिह कीयनद दियाते, नना साय्ता कीयलाह वातन,"*

इनजोर इता, इदिन सीता कीम्हट. नना मीक वेहतलाह आतन, देवुळता ओप्पनद कगो इदे आंनु, अद पिसिह कीयनद दिया इदे आंनु,

3 मावा सेवतुन बोरे पास्कनद आयो इन्जि, बेदे पोल्लोते, दुधोरिहक एकुळ आयमाकि इनजोर पिसिहोम.*

4 मति सबे पोल्लोने, माट देवुळता सेवतोरोग इनजोर तोहतहोम.* रीतरीतिनाड तिपल्कने, दोकाने, कडिसतनते, दीरा पोस महनोम.*

5 मन्कलोर माक नल्हतहोर, जेलते वाटिहोर,* लोक्कुरिन जमा कीसि, मावा विस्प रोदा पोयहोर,* बागिस-दोगिस कहेटेम कीय्नोम, उस्कंडलेवा महनोम, कवते महनोम.*

6 इद्रम मन्जाय मति, माट कसरलेवा पिससोरे, देवुळता बुदतुन पुनजोरे,* बेदे पोल्लोते म्योग आयवा, दुधोरिन गुनम तोहचोरे,* ओरिन जीवाताहि जीवा कीसोरे,* देवुळता जीवा वेहतप ताकसोरे.*

7 सेतेम पोल्लोतुन पोक्कुर कीसोरे,* देवुळता लाव माक ताकिह कीतप ताकसोरे,* ईनाह-अनाह विस्प चातेक तेला, देवुळ माक ईतद सेतेमि मावा कयदे तल्वरलेहकाडा, अहे माक राका कीयनद वने मन्हता.*

8 दुधोर माक मान ईतेकाय, पास्कतेकाय,* माक लागोर इतेकाय, बेसतोर इतेकाय;* उच्चर माक नाळेह केवालोर इतेकाय, माट सेतेमतेन ताकिहोम.*

9 उच्चर माक अदिकरलेवोर इन्होर, वेल्लाटोर बार माक किस्तुनाड बळयिर इन्जि, बेस पुन्होर. डोल्लाह आतोर इनजोर, मन्कलोर माक इन्होर,* मति इद्! माट जीवातेन महनोम.* देवुळि माक सुद्रे कीसोर मन्हताये, मति मावा जीवातुन ओयो.

10 दुक्कम आतेक तेला, बेस गिदाँ आस महनोम.* माट कोताडलेवोरोग महनोम, मति वेल्लाटोर मन्कलोर देवुळता बेरा बर्कततुन दोर्किह कीयनाह कीय्नोम.* मयगा बाताले इलवेक तेला, किस्तुनाडह दोर्कनव सबेटव मयेनाहके मन्हताड.*

11 कुरित सहरतोरि! मीक पकाय जीवा कीय्नोम, मीक मकिह कीतद पोल्लो बेदे मावा जीवातगा इले.

12 माट मीक जेक तासोम, मीक बारा मावा एरे वाया वसो.*

* 5:12 5:12 1:13-14; फिलिपितोर 1:26 * 5:13 5:13 मार्कल 3:21; 2 कुरिततोर 11:1,16-21; 12:6,7,11 * 5:14 5:14 रोम सहरतोर 5:15; 6:6-8; गलातितोर 2:20; कुल्लसितोर 3:2-3 * 5:15 5:15 2 कुरिततोर 12:10 * 5:15 5:15 रोम सहरतोर 14:7-9 * 5:16 5:16 योहन 8:15; 2 कुरिततोर 11:18; फिलिपितोर 3:4 * 5:17 5:17 यशायाह 65:17; योहन 3:3; रोम सहरतोर 6:2-4; इब्रितोर 8:13; तोहचैतव पोल्लोड 21:4-5 * 5:18 5:18 रोम सहरतोर 5:10; इप्सुसतोर 2:16 * 5:18 5:18 1 कुरिततोर 3:5 * 5:19 5:19 देवुळताड पाटाड 32:1-2; रोम सहरतोर 4:8; 1 कुरिततोर 13:5 * 5:19 5:19 रोम सहरतोर 11:15 * 5:20 5:20 इप्सुसतोर 6:19-20 * 5:20 5:20 6:1 * 5:20 5:20 रोम सहरतोर 5:10 * 5:21 5:21 बळयिर 3:14; इब्रितोर 4:14-15; 7:26; 1 पत्र 2:22; 1 योहन 3:5 * 5:21 5:21 रोम सहरतोर 3:21-23,25-26; 4:24-25; 8:3; 1 कुरिततोर 1:30; गलातितोर 3:13-14 * 6:1 6:1 5:20 * 6:1 6:1 इब्रितोर 4:1; 12:15 * 6:2 6:2 यशायाह 49:8 * 6:3 6:3 1 कुरिततोर 8:9,13; 9:12 * 6:4 6:4 1 कुरिततोर 3:5 * 6:4 6:4 बळयिर 9:16; 2 कुरिततोर 4:8-11; 11:23-27; 12:10 * 6:5 6:5 बळयिर 16:23; 2 कुरिततोर 11:23 * 6:5 6:5 बळयिर 19:23-34 * 6:5 6:5 1 कुरिततोर 4:11; 2 कुरिततोर 11:27 * 6:6 6:6 1:16 * 6:6 6:6 1:23; 2:10; 13:10 * 6:6 6:6 रोम सहरतोर 12:9 * 6:6 6:6 1 कुरिततोर 2:4-5; कुल्लसितोर 3:12; 1 तिसल्वनितोर 1:4-5 * 6:7 6:7 2:17; 4:2; यकूब 1:18 * 6:7 6:7 1 कुरिततोर 2:4-5 * 6:7 6:7 10:4; इप्सुसतोर 6:11-17 * 6:8 6:8 1 कुरिततोर 4:10 * 6:8 6:8 रोम सहरतोर 3:8; 1 कुरिततोर 4:13; 2 कुरिततोर 12:16 * 6:8 6:8 1:18; 4:2; 1 तिसल्वनितोर 2:3-4 * 6:9 6:9 रोम सहरतोर 8:35-36 * 6:9 6:9 1:10; 4:11 * 6:10 6:10 योहन 16:22; 2 कुरिततोर 7:4-7; फिलिपितोर 2:17; 4:4; कुल्लसितोर 1:24; 1 तिसल्वनितोर 1:6 * 6:10 6:10 1 कुरिततोर 1:5-7; 2 कुरिततोर 8:9; तोहचैतव पोल्लोड 2:9 * 6:10 6:10 बळयिर 3:6; रोम सहरतोर 8:32; 1 कुरिततोर 3:21-22 * 6:12 6:11-12 7:2-3

- 13 तपेना लेहकान मीक वेहतलाह आतनः माट बेदूम मीक जीवा कीय्हनोम, अदूम माक वने कीम्हटु!*
- विस्वसिराड, विस्वस केवोराड, पोल्लोड कलियोड
- 14 विस्वस केवोरा संगे, उंडिय जुवाते जोळ आस मनमाट.* बेसता पोल्लो लाग्वा पोल्लोता संगे, जोळेम आया पगयहताया? वेहच ओसो ईकळ गोट आया पगयहताडा?*
- 15 किस्तु ओसो देयहकना मुक्याल* बह गोट आस मन्होतर? विस्वस कीतोना, विस्वस केवोना संगे, बाताल कबळ मन्हता?
- 16 देवळ मनदनद मंदिरतगा बह बोमाड मन्हताडा?*
- सांभ्रमतगा देवुळि वेहतद इद पोल्लो रासतद मन्हताः
- नना नावा मन्कलोर मनदनागा जागा आयकन.* ओरा नडूम तिरियकन.*
- नना ओरा देवळ आयकन. ओर नावा मन्कलोर आयनुर,*
- इनजोर रासतद मन्हता. अद इसबते माटे जीवात मनदनद देवळता मंदिर!*
- 17 इदूम वने रासतद मन्हताः
- “अदिनेनाहक ओरगडाहि पेसिस वाटु,
ओरगडाह एगिस मन्हटु.*
- कळवोगआतदिन इटमाट,*
- अस्के नना मीक एरे कीकन.
- 18 नना मीवा बाबानन आयकन.
- मीट नावाड मक-मयास्क आयकिर” इनजोर, बेरा डीसाता सामि इन्हता,*
- इनजोर रासतद मन्हता.

7

- 1 गोटोतरिर! इदूम देवुळि मावा संगे मनदलाह पोल्लो विळसताहक, मावा मेंदुलतुन ओसो मावा जीवातुन, सिरसिर कीस मनदकल, कळवोग आयवा! देवळतुन रेयिस, पूरा पवित्र आसोर दाकल.*
- 2 अलेट रा! मावा संगे गोट आम्हटु! माट बोनाय संगे लाग्वाड केवोम, बोने एळहोम, बोने नाळेह कीस तिनोम.*
- 3 मीट माक इदूम इतिर इनजोर, नना मीक कसूर वाटोन. नना मुनेन वेहतपु, मीक इचोन जीवा कीय्हनोम इतेके,* हातेकाय पिसतेकाय, माट मीवा ऐोन महनोम.*

पोलु गिर्दा आस्तोग

- 4-7 मकिदुनिया पट्टे एक्स मतोग अस्के, माक मुर्तिय आरम दोर्को आसि.* मावा सर्वे तिरप्लेके मताड. मन्कलोर माक जळम कीदुर. मावा जीवा वने पका रेयिस मता.* मति मेसेहने मनवालोरा जीवातुन सितुर कीयनद देवुळि, तीतुसिन मयगा लोहचि, मावा जीवातुन सितुर कीसीता.* सिरप ओग वाताहके आयो, मति ओग मियगडा कसूर वने ततोगा. मीट ओना जीवातुन सितुर कीसीतिर. नाक ऊळलाह पकाय मीवा जीवा पहकिहता; ओसो मीट गल्लि कीताहक, आलिह कीय्हनिर; अहे नावा संगे गूम आयलाह, पकाय मीवा जीवा पहकिहता इनजोर वने वेहतो. मीट माक जीवा कीतिर इनजोर नना पुताहक, बाताले मकिह केवालेवा, वेहतलाह आतन. मीवा लोपा नना पोगयिहनन.* मीट नावा जीवातुन सितुर कीतिर.* माट पकाय तिरपल आतेक तेला, नना ओसोय गिर्दाते महनन.*
- 8 नना मीक रासतद सीटटुन अर्विसि, गळक मीट दुकम आस मतिर. विस्वसिरिन दुकम आनाह कीतन इनजोर, मुने आल्सिंदन, मति इजेक आल्सोन.*
- 9 इजेके गिर्दा आतन, मीट दुकम आतिर इनजोर आयो, मति मीवा दुकमतेनाहक, मीट पापमता अगादाहि देवळतके मलतिर इनजोर. मीट देवळतहक विचर वातप दुकम आस मतिर. अदिनेनाहक इजेके मयेनाह मीवा विस्वसता बाताले नुस्कन आयो.
- 10 माट देवळतहक विचर वातप दुकम आतेकेने, पापमता अगादाहि देवळतके मलयहनल. अद इसबते देवळि माक पिसिह कीस्ता. अदूमता दुकम आतेक, ताना लोपा आल्समुळ आयो.* मति देवळतगा मलवा, उगस दुकम आतेक बारा, इदूमता दुकमि माक देवळता पिसमुळताहि जेक कीस्ता.
- 11 देवळतहक विचर वातप दुकम आस मतिर. अदिनेनाहक मीक बेस-नेहना आता ऊळट! इजेके मीट सेतम मन्कलोरिन इनजोर तोहतलाह आतिर, गल्लि कीतोन ऊळिस, ओड आतिर. ओना सिक्सते कलियकोम इनजोर रेयतिर.* इजेके नाक ऊळलाहि, पकाय मीवा जीवा पहकिहता. नावा संगे गूम आयलाह, मीवा जीवा पहकिहता. गल्लि कीतोन नेयम कीयलाह आतिर. ओसो मीट सबे पोल्लोने, मुर्तिय कसुरलेवोरिन इनजोर तोहतिर.
- 12 नना मुने मीक सीटि रासिस मतन, तान कसूर कीतोनेनाहक रासोन. अहे ओग बोना विस्प कसूर कीतोम, ओनेनाहक वने रासोन. मति देवळता मुनेह, मीट मावा बेचोन पर्वा कीय्हनिर, इदिन तोहतलाह मीक मोका दोर्कि इन्जि, रासिस मतन.*
- 13 अदिनेनाहक माक दीरा दोर्कता.
- अचोने आयो मति, मीट सबेटोरा गूमतुन ऊळिस, तीतुसना जीवा वने सितुर आता. अदिनेनाहक ओग गिर्दा आतोम. ओग गिर्दा आतदिन ऊळिसि, माट इंका पका गिर्दा आतोम.*
- 14 नना तीतुसनाग मीवा लोपा पोगयिस मतन. नना पोगयतद निटमे इनजोर, मीट तोहतिर. अदिनेनाहक पोगयिस मतन इनजोर, इजेक नाक लजा वावो.* माट अमेसा मीक निटमे वेहतना लेहकन, नना मीवा लोपा तीतुसिन वेहतद वने, निटम इनजोर करल आता.*

* 6:13 6:13 1 कुरितोतर 4:14 * 6:14 6:14 व्यवस्थाविकरण 22:10 * 6:14 6:14 1 कुरितोतर 5:9; 7:39; इपिसुतेर 5:6-7,11; 1 योहन 1:6 * 6:15 6:15 देयहकना मुक्याल “बलिवाल” इनजोर वने इन्हतो. * 6:16 6:15-16 1 कुरितोतर 10:21 * 6:16 6:16 पेरुमळि 25:8; योहन 14:23 * 6:16 6:16 तोहचीतव पोल्लोड 2:1 * 6:16 6:16 पेरुमळि 29:45; लैख्यवस्था 26:11-12; रिम्याह 31:1; येहेजकेल 37:27; तोहचीतव पोल्लोड 21:7 * 6:16 6:16 रोम सहरतो 8:9 * 6:17 6:17 तोहचीतव पोल्लोड 18:4 * 6:17 6:17 यसायाह 52:11 * 6:18 6:18 2 शमएल 7:14; 1 इतिहास 17:13; यसायाह 43:6; रोम सहरतो 8:14 * 7:1 7:1 1 पत्र 1:17; 1 योहन 3:3 * 7:2 7:2 12:15 * 7:3 7:3 फिलिपितोर 1:7 * 7:3 7:2-3 6:11-13 * 7:4 7:7 7:4 7 तीतुसिन कलियलाह, पोल् मकिदुनिया पट्टे अन्ज मतोग इन्जि, 2:13 अगा वेहतद मता. 2:14 अग्नाह 7:3 एवनाह, तीतुसना पोल्लोतुन विळिसि, पोल् तनाय सेवाता लोपा, केलाह पोल्लोन तेळिगिह कीस वेहतहोम. शगा मकिदुनिया पट्टे बाताल आता इन्जि, पोल् ओसो वेहचोर दास्तोग. * 7:4 7:7 7:4 7:4 8 * 7:4 7:7 7:4 7:2 13 * 7:4 7:7 7:4 8:24; 9:2-3; 10:8; फिलिपितोर 1:26; 2 तिसल्वनितोर 1:4 * 7:4 7:7 7:4 7:1 3:4 * 7:4 7:7 7:4 7:6 10 * 7:8 7:8 2:2,4 * 7:10 7:8 10 1 कुरितोतर 5:2 * 7:11 7:11 2:6 * 7:12 7:12 2:4,9 * 7:13 7:13 1 कुरितोतर 16:18; 1:4; 7:4-7 * 7:14 7:14 8:24; 9:2-3; 10:8; 2 तिसल्वनितोर 1:4 * 7:14 7:13 14 2:13

15 ओग मियगा वास मतोग अस्के, मीक काहहतोग अद पोल्लोतुन मीट सबेटोरिर केंजतिर. केंजिसि तान मानेम आतिर, ओसो रेयसोर, ओना पोल्लोतुहक वेरम आसोर, ओन बेस-नेहना ऊळतिर इनजोर, ओग सीता कीस्तोग.* कीसि मीक ओसोय जीवा कीस्तोग.

16 सबे पोल्लोने नाक मियगा पूरा बर्वस मन्हता इनजोर, नना गिर्दा आतन.

8

गरिब विस्वसिरीहक दान ईयनद पोल्लो

1 मावोर विस्वसिरीर! मकिदुनिया पटोर सबेटोर विस्वसिरा मुडोरिहक देवुळि देव्या ईताहकु,* ओर बह कीतोर, अदिन मीक वेहतननः
2 अद इद्रमिः ओर पकाय तिपलते मतोर. ओसो पकाय गरिब आस मतोर, तेला मति ओर पका गिर्दा आस मताहकु, दुसोर गरिब विस्वसिरिनाहक, मुर्तिय चिष्टम आयवा, कोताड इंतोर.*

3 ओर तमा बेचोक ईया पगतेर, अचोक कोताड इंतोर,* तान्काय वीळिस वने, तमाय कुसिते इंतोर. ओर इंतदिना ननाय साक्सि महनन.
4 देवुळता मन्कलोरिन साय्ता कीयनद सेवातगा, माक वने कलियलाह ईम्हट, देव्या ईम्हट इनजोर, ओर माक पकाय अर्जि कीतोर.*

5 माट बेद्रम विचर कीस मतोग, तान्काय एक्वा ओर कीतोर. इतेके माट सामिनेनाहके पिसकाम इन्जि, मुनेन करल कीस मतोर. पया देवुळता विचर मतप, मावा पोल्लो केंजलाह वने, तयर आतोर.

6 इजेके मीवा मुडगा अळ्ळम दान ईया वेहतोग, ओग तीतुसिये!† अदिनेनाहक अद कबळतुन मारिह कीयलाह वने, मीक बेहेग इनजोर, माट ओन अर्ज कीतोग.*

7 मीट विस्वस कीयलाह, पोल्लोड वळहकलाह, देवुळताड विचकिन पुनदलाहि, जिदते सेवा कीयलाहि, माट काहहतपु जीवा कीयलाहि, बेस-नेहना कागयतिर.* इजेके देवुळता मन्कलोरिहक दान ईयनद कबळ वने, बेस-नेहना कीम्हट.*

8 इद पोल्लोतुन उकुम ईयना लेहका इनोन,* मति दुसाड नाहकनोर विस्वसिर इद कबळते मीक वीळतोर. ओर अचोन, मीट वने निटम जीवा कीयनिरा बहु इनजोर, पहकिंस ऊळलाह वेहतलाह आतन.

9 मावा येसुसामि किस्तुँ माक बेचोन गनम तोहताग इनजोर पुतिर. इतेके ओग कतमतविना माल्काल मन्जि, ओनगा सबे मताड; मति मीक देवुळता बेरा बर्कत दोर्कना इन्जि, मियेनाहक मन्कल आस गरिब आतोग.* इदिन सीता कीम्हट.*

10-11 अदिनेनाहक इजेके नावा विचरतुन, मीक वेहतलाह आतन: मीट कोताड अर्हतना इनजोर, निरताहि विचर कीयलाह आतिर, कोताड ईयलाह वने सुरु कीतिर.* इजेके अद कबळतुन मारिह कीम्हट. इद मीक बेस अस्ता. कोताड अर्हतना इनजोर, मीवा विचर मता, अद्रमे बेचोक अर्हता पायाहनिर, अचोक अर्हाट.*

12 कोताड ईयना इनजोर विचर मतेके, मियगा लेबेक आयो, मति मियगा बेचोक मन्हताड, ताना इसबते ईयनद इन्जि, देवुळतुहक विचर वास्ता.*

13 मीट दुसोरनाहक ईयनाहकु, ओरिहक सुक्रम दोर्कालि, मति मीक इतेके गर्ज अर्वालि, इन्जि इनोन. इद्रम आयवा, बोगे एक्वा-तक्वा आयवालेवा, सबेटोर बराबर मनदना इन्जि, मावा विचर मन्हता.

14 इजेके मियगा आलिस पिसनाह मन्हता, अदिनेनाहक गर्ज अरतोरिहक ईयना.* बेस्के उंद दिया मीक गर्ज अरतेके, अस्के ओरगा आलिस पिसनाह मतेके, ओर मीवा गर्जतुन निहतनुर बहे. इद्रम बोगे एक्वा-तक्वा आयवालेवा, सबेटोर बराबर मनदना.

15 इदे पोल्लो देवुळता साध्रमतगा रासतद मन्हता:
बोग वेल्लाडे जमा कीतोग, ओन्क आलिस पिसोड;
बोग उचुके जमा कीतोग, ओन्क कामि आयोड;†
इनजोर रासतद मन्हता.†

तीतुस ओसो ओना तोळतोष

16 माट मियेनाहक बेचोन आलिह कीयहनेम, अचोन तीतुस वने आलिह कीस्तोग.* अद आल्सुळतुन ओना जीवातगा वाटटद देवुळतुन जोहर कीयहनेम.

17 माट ओन मियगा वायलाह अर्जि कीतस्के, ओग केंजतोग. केंजिसि तनाय विचरते, गिर्दा आसि, मियगा वायलाह आतोग.*

18 ओना संगे ओवोँग ऐणेतोग विस्वसिन वने लोहतहनेम. बेसता कब्रतुन पोकर कीयनद सेवाते, सबेटोर विस्वसिरा मुडगा, ओना पेदिर दास्ता.

19 ओसो विस्वसिरा मुडोर वने, माट दान कोतान ओयनस्के, वने मावा तोळ वायेग इनजोर निल्पिह कीतोर.* माट इव दान कोताड ओयनद दममता सेवा कीयलाह आतोग, इदिन ऊळिसि, मन्कलोर सामिन मान ईयिरे इनजोर, कीयलाह आतोग. ओसो देवुळता मन्कलोरिहक तोळ ईयलाह, मावा बेचोन जिद मन्हता इनजोर तोहतलाह,* कीयलाह आतोग.

20 माट वेल्लाडे दान कोतान ओप्पे कीयलाह आतोग, इद कबळते माक बोगे कसुर ओपना आयो इन्जि, उसरते महनेम.

21 सिरप देवुळता मुनेह मावाड कबस्क ओप्पनव आयो, मति मन्कलोर मुनेह वने, माट कसुरलेवप दिसना इन्जि, सीता कीसोर महनेम.*

22 तीतुसना ओसो ओना तोळतोना संगे, ओसो ओवोँग मावा ऐणेतोग विस्वसिन लोहतलाह आतोग. ओग देवुळता सेवातगा गिर्दति मनवाल इनजोर वेल्लाडे पोल्लोने, वेल्लाडे मल्काड पहकिंस ऊळतोग. मियगा ओग पका आसा कीताहकु, इजेके मियगा वायलाह ओना ओसोय जिद मन्हता.

23 तीतुसना लोप्पा बोगाय ताल्हकतेक, इद्रम वेहाट: ओग नावा तोळतोग आंदोग; अहे नावा संगे मियगा सेवा कीयलाह आतोग.* ओना संगे वावालोर इर्दुर मन्कलोर लोप्पा, इद्रम वेहाट: ओर मावा ऐणेतोर विस्वसिर आंदुर, विस्वसिरा मुडोर आचिस लोहतोर. ओर सावतानाहक किस्तुँहकु मान दोर्किहता.

24 अदिहक मीट ओरिन जीवा कीतिर इनजोर तोहचीम्हट. इदिन ऊळिसि, माट बाराहकु मीवा लोप्पा पोगायिहनेम इन्जि,* सबेटोर विस्वसिरा मुडोर पुनदनुर.

* 7:15 7:15 2:9 * 8:1 8:1 बळयिरे 16-17 ऊळतेके, मकिदुनिया पटटे कमसेकम मंड सहर्कनाग विस्वसिरा मुल मतोर इन्जि, माक तेळियिहता: पिलिपि, तिसलुनि, बिरिया. इद पट्टि कुरिति सह्र मनदनद अकया पट्टुहक दलिसय माता. * 8:2 8:2 रोम सह्रतोर 2:4; 12:8 * 8:3 8:3 1 कुरिततोर 16:2; 2 कुरिततोर 8:10-11 * 8:4

8:4 बळयिरे 24:17; रोम सह्रतोर 15:30-31; 2 कुरिततोर 9:1,12-13 * 8:6 8:6 2:13 * 8:6 8:6 12:18 * 8:7 8:7 रोम सह्रतोर 15:14; 1 कुरिततोर 1:5-7 * 8:7 8:7 9:8 * 8:8 8:8 1 कुरिततोर 7:6 * 8:9 8:9 मथ्याल 20:28; रोम सह्रतोर 15:3; पिलिपितोर 2:6-8 * 8:9 8:9 6:10

* 8:10-11 8:10-11 1 कुरिततोर 16:2-3; 2 कुरिततोर 9:2 * 8:10-11 8:10-11 8:3,19 * 8:12 8:12 मार्कल 12:43-44; लुकल 21:3-4; 2 कुरिततोर 9:7 * 8:14 8:14 बळयिरे 4:34-35; 2 कुरिततोर 9:12 * 8:15 8:15 पेसुळि 16:18 † 8:15 8:15 इयरेलतोर पेळ्ळकल व्मते तिरियनेके, ओर मना तिडि तिदुर. अस्के अद तिडदुर पेहकस्केके, ओर्विहक-ओर्विहक तमा लोता मुडा इसबते, बराबर आलनाह दोर्कता. * 8:16 8:16 2:13 * 8:17 8:17 12:18

* 8:19 8:18-19 1 कुरिततोर 16:3; 2 कुरिततोर 12:18 * 8:19 8:19 8:10-11; 9:2 * 8:21 8:21 बुदाताड पोल्लोड 3:4; रोम सह्रतोर 12:17-18; 1 तिमोति 3:7; 1 पत्र 2:12 * 8:23 8:23 2:13; पिलेमोन 17 * 8:24 8:24 7:4-7,14

9

गिर्दति दान ईयना इन्जि, पोल् वेहतह्तोग

- 1 देवुळता मन्कलोरिहक कोताड अर्हीच, सेवा कीयनद पोल्लोतुन, मीक रासना नाक गर्ज इले. *
- 2 बह इतेके कोताड ईयलाह, मीट पका विचर आतिर इनजोर, नना पुतन. निरताहि अकाया पटोर विस्वसिर, कोताड ईयलाह तयर मन्ह्तोर इनजोर, मीवा लोप्पा मकिदुनियातोर विस्वसिरिन वेहतन. * मीट गिर्दा आतदिन कैजिसि, अगडोर वेल्लाटोर मन्कलोर वने, कोताड ईयलाह तयर आतोर.
- 3 मीट तयर महनिर इनजोर, नना मकिदुनियातोरिन वेहच मतन. मीवा लोप्पा माट पोगयनद पोल्लो, जेल आयमाकि इनजोर, नना विचर कीयनन. * अदिनेनाहक मीट कोताड अर्हीच तयर मनदकिर इनजोर करल कीयलाहि, वेर तोळतोर विस्वसिरिन मुनेन लोहतलाह आतन.
- 4 मकिदुनियातोर बोराय नावा संगे मियगा वातस्के, मीट कोताड लोहतलाह तयर इल्वेके, मीवा पोगोन बर्वस कीस मतोग इनजोर, माक लजा वायगा. अहे मीक वने लजा वायगा.
- 5 बेस-नेहना दान कोताड ईकोम इनजोर, मुनेन पोल्लो विळिसस मतिर. अविस्किन मीट चिच्टम आयवा, ओपेपे कीस तासना इन्जि, वेर तोळतोर विस्वसिरिन, मुनेन मियगा कबुर लोहतना इनजोर, विचर कीतन. * पया माट मियगा वातस्के, अद दान तयर मनदगा. अद वान कोतान जबरदस्ति मियगडाह उदना लेहका आयो, मति मीवा विचरतेन, मीट ओपेपे कीस तासना इन्जि, नना वेरिन लोहतहनन. *
- 6 इद पोल्लोतुन सीता कीम्हट्ट: बोग उचुने विजा वीतिह्तोग, ओन्क उचुने अनम दोर्कगा. ओसो बोग वेल्ला विजा वीतिह्तोग, ओन्क वेल्ला अनम दोर्कगा. *
- 7 अदिनेनाहक बोगे पेक्के-मुनेह आसोर एमाकेग, अहे दान ईयनद अडोतुन नोमिय पोगयता इनजोर वने एमाकेग. बेस गिर्दति दान ईयनद, देवुळतुहक विचर वासता. * अदिहकु ओवोंग-ओवोंग मन्कल, बेचोके ईकन इनजोर विचर कीतोग, अचोके ईयगा. *
- 8 मीट सबे बेसताड कबस्किन कीसोर दायनाह, सबे पोल्लोने मीक गर्ज अरयनव, सबेटव अमेसा मियगा मनदलाह, सबे बर्कततुन आलिस पिसनाह, देवुळि मीक ईया पगयहता. *
- 9 इदे पोल्लो देवुळता सान्नमतगा रासतद मन्हता: सेतेमतोग मन्कल चिच्टम आयवा, लेचोरिहक पकाय ईस्तोग, ओना दर्ममतुन मन्कलोर अमेसा सीता कीस्तोर, * इनजोर रासतद मन्हता.
- 10 देवुळि वीतवाल मन्कहक विजा ईस्ता, ओसो ओन्क तिनदलाह, अनम पुटिह कीस्ता. * अदे देवुळि मीवा वने मालसोमतुन बोल्गिह कीयगा, कीसि वेल्लाटोरिहक मीवा दर्ममता पायदा दोर्कगा.
- 11 मीट अमेसा चिच्टम आयवा ईयलाह, मीक सबे रीतिना बर्कत ईयगा. * अहे मीट मावा कयदे लोहतनव कोताड दोर्कवालोर मन्कलोर, अविस्किनेनाहक देवुळतुन जोहर कीयनुर.
- 12 बह इतेके, दान कोताड अर्हतनद सेवा कीतेके, देवुळता मन्कलोरार्गर्जति, ओरिहक तोळ ईयनाह आस्ता. * अचोने आयो मति, ओरिहक तोळ ईस्के, ओरा जीवाताहि देवुळतुहक जोहरता पोल्लो पेससिरेन दास्ता. *
- 13 मीट इद सेवा कीसि, निटम मीट विस्वसिरिन इनजोर, देवुळता मन्कलोरिहक तोहतिर. कुरित सहरतोर विस्वसिर, किर्स्तुना बेसता कबुरतुन नमवालोरोग इतोर. अहे अद कबुरतुन कैजिसि, माकु ओसो दुधोर विस्वसिरिहक, चिच्टम आयवा कोताड अर्हीचीतोर इनजोर, ओर देवुळतुन जोहर कीयनुर. *
- 14 ओसो देवुळि मीक पकाय देय्वा ईता इनजोर, मीवा पोगोन जीवा वाटिसि, मियेनाहक पार्तना कीयनुर.
- 15 देवुळ माक ईतद देय्वा बेचोन बेरा मन्हता, अद वेहता वावो! * तान्क जोहर आयि.

10

पोल् तना सेवाता लोप्पा वेहतह्तोग

- 1 पोल् मावा संगे मनदहपा, उडुला बुदते मन्ह्तोग, मयगडाहि जेक मनदहपा बारा, पका कळक मन्ह्तोग इनजोर, * नाक मन्कलोर इन्ह्तोर. इंजेके ननाय पोलुनन, ग्गमते वळ्हकवाल, कुलुल बुदते मनवाल किर्स्तुना पेदिरते, * मीक उंद पोल्लो वेहतहनन,
- 2 अद इदम मन्हता: पोल्र दुनियातोरार् लोहकान ताकिह्तोर इनजोर, मियगा वावालोर उच्चुर मन्कलोर माक पास्किह्तोर. * नना अके वातस्के, ओरिन कळकते वळ्हककन इनजोर, विचर कीयलाह आतन. * मति मीवा संगे नना अद्रम वळ्हककनाह आयमाकि! नना मीक अर्जि कीयहनन. *
- 3 इह कैजाट! माट वने दुधोर लेहका दुनियातेन महनोमो! मति दुनियातोर लेहका लळेम आयोम.
- 4 माट इद दुनियाता बुदते, तेल्चते वने, लळेम आयोम, मति देवुळता लावते लळेम आयहनोम. लळेम आसि, मन्कना बुदते बेसता कबुरता अडम मेक्सि मनुदवन, सबे विचकिर्न बळे कीयहनोम. *
- 5 मन्कना बुदते विचर कीयनदिन ओर कीयहनोम, अहे देवुळतुन पुनवाह कीयनद, मोर्दाप बुदताड सबे पोल्लोन ओर कीयहनोम. * मन्कलोरार् उंद-उंद कैगम विचरतुन मिळ्चिह, किर्स्तुना पोल्लोतुन कैजनाह कीयहनोम.
- 6 मीट किर्स्तुना उकुमता लेहकान, पूरा ताकलाह आयकिर अस्के, माट अद्रम ताकोम इनवालोर सबेओरिन, सिक्सा ईयलाह माट तयर महनोम. *
- 7 मीवा मोकम मुनेह बेव पोल्लोड दिसिहताड, अविना लोप्पा बेस विचर कीम्हट्ट. * नना किर्स्तुना मन्कन इनजोर इनवाल मन्कल, तना किर्स्तुना मन्कल आतप लेहकान, माट वने किर्स्तुनोराम आंदोम, इदिन पुसंग! *

- * 9:1 9:1 रोम सहरतोर 15:30-31; 2 कुरिततोर 8:4 * 9:2 9:2 8:10-11,19 * 9:3 9:2-3 7:4-7,14 * 9:5 9:5 12:17 * 9:5 9:4-5 1 कुरिततोर 16:2 * 9:6 9:6 ब्रुदगाड पोल्लोड 11:24; 22:9; गलातितोर 6:7,9 * 9:7 9:7 पेसुळि 25:2; पिलेमोन 14 * 9:7 9:7 व्यक्थाविवरण 15:10; 1 इतिहास 29:17; रोम सहरतोर 12:8; 2 कुरिततोर 8:12 * 9:8 9:8 8:7; इपिसुसतोर 3:20; मिलिपितोर 4:11,19 * 9:9 9:9 देवुळताड पाटाड 112:9 * 9:10 9:10 यशायाह 55:10 * 9:11 9:11 रोम सहरतोर 12:8; 1 कुरिततोर 1:5-7 * 9:12 9:12 8:14 * 9:12 9:11-12 1:11 * 9:13 9:12-13 मत्थाल 5:16; रोम सहरतोर 12:8; 2 कुरिततोर 8:4 * 9:15 9:15 रोम सहरतोर 5:15-16 * 10:1 10:1 1 कुरिततोर 2:3-5; 2 कुरिततोर 10:10 * 10:1 10:1 मत्थाल 11:29 * 10:2 10:2 रोम सहरतोर 8:4; 2 कुरिततोर 1:17 * 10:2 10:2 11:21 * 10:2 10:2 1 कुरिततोर 4:21; 2 कुरिततोर 13:1-2,10 * 10:4 10:4 6:7; इपिसुसतोर 6:11-13; 1 तिमोति 1:18 * 10:5 10:5 यशायाह 2:11-12 * 10:6 10:6 2:9 * 10:7 10:7 योहन 7:24 * 10:7 10:7 मीवा मोकम मुनेह बेव पोल्लोड दिसिहताड, अविना लोप्पा बेस विचर कीम्हट्ट. "मीट मोकम ऊळिसि माट बेदुमतेरोम इनजोर इहनिर," इद अर्तम वने आया पगयहता. * 10:7 10:7 1 कुरिततोर 3:23

8 मीवा विस्वसतुन बेरिंह कीयलाह, सामिनाहि माक अदिकर दोर्कता, तान बूळे कीयलाह आयो.✧ इद्रमात अदिकर ईतोग इनजोर, नना पका पोगयतेक तेला, ताना लोप्पा लजा आयोन.✧

9 पोल् तुना सीट्टाड पोल्लोने, माक रेय्पिह बह केवोग इनजोर, विचर केमाट. नना अद्रम केवोन.

10 नना इद्रम बाराहकू वेहतहनन इतेके, "पोल् तुनाड सीट्टिने बेराड-बेराड, पका कळक पोल्लोड रासिहहोग, मति मावा संगे मनदहपा, लावलेवप लेहकान दिसिहहोग, ओग बेस-नेहना वळहक पुनोग!" इनजोर, उच्चुर इन्हतोर.✧

11 अद्रम इनवालोर मन्कलोर इद्र पोल्लोतुन पुनिर: मियग्डाहि जेक मनदहपा, मावाड सीट्टिनाड पोल्लोने, बेद्रम मावा अदिकर तोहतहननेम, अद्रमलेहकाने मीवा संगे मनदहपा वने, मावा अदिकर अचोने ताकिहता.✧

12 उच्चुर त्मक बेचोन बेरोरोम इनजोर, तमाय कबळतुन ऊळिस इन्हतोर. तमतमाय निच जोकिस ऊळिहहोर, ओसो त्मक बेरोरोम इनजोर इन्हतोर. अद्रमतोर मन्कलोर तेल्चलेवोर आंदुर. माट कोनि ओरा मुडोरोम आयोम, ओरा संगे निच जोकिस ऊळवालोरोम आयोम. ओरे तेला बेरोर आयिर, माट अचोटोरोम आयोम!✧

13 मति मावा लोप्पा वेहतहनन: माट केवद कबळता लोप्पा पोगयवालोरोम आयोम! मियगा एक्स मन्जि, बेसता कबुरतुन पोकर कीतोम, इद्र देवुळि ईतद कबळ आंद. बेचोन कबळ देवुळि माक ईता, अचोने कबळता लोप्पा माट पोगयवालोरोम आंदोम.✧

14 माटे मुने मियगा किस्तूना बेसता कबुरतुन ततोम.✧ अदिनेनाहक मियगा माट कीसीतद कबळता लोप्पा, माट पोगयतेक वने बार आयो, मावा अंदतुन वेडिस अतप लेहका आयो.

15 दुसोर कीतद कबळतुन, माटे कीतोम इनजोर पोगयवालोरोम आयोम;✧ मीवा विस्वस बेसिनक-बेसनेके, मीवा पटटागा मावा सेवा वने पका बेसीगा इनजोर, इद्रम आसा मन्हता. मति देवुळि बेचोन अंद ईयागा, अचोने कीकोम.

16 पेके मीवा पटटा अबर वने, बेसता कबुरतुन पोकर कीयनाह आयगा.✧ अगा बोगे सेवा केवव पटिनागा माट अतेके, दुसोर कीतद कबळतुन, माटे कीतोम इनजोर पोगयनद पोल्लो पेसो.

17 मति देवुळता साङ्गमतगा रासतप लेहका, पोगयवाल मन्कल सामि तनेनाहक कीतदिन, सीता कीस पोगयेग.✧

18 अदिकरतोमन इनवाल मन्कनगा, सामि ईतद अदिकर इले;✧ मति बोन्क सामिनाहि अदिकर दोकिहता, ✧ओगे निटम अदिकरतोग आंदोम.✧

11

जोल काहवालोर लोप्पा पोलुना रेयि

1 नना बुदलेवोना लेहकान वेहचोर मनाहक,✧ ओड आयमाट, गळक आपिस केजाट. मुर्बत कीसि केजसोर मन्हट.

2 (ओवोंग मन्कल तना मयान मुदा कर्सा कीयना लेहकान,) इजेके मीट किस्तूनाये मुडोरिर इनजोर, ओना संगे नना मीवा मुदा कर्सा कीसीतप लेहका आतन.✧ अदिनेनाहक मीट ओना तपलेवद मर्मपिलातिन मनदना इनजोर, देवुळि उसरते मतप लेहका, नना अचोने उसरते महनन.

3 मति बेद्रम एदेन वाळुमते तरस वासि, मुनेता आंचाळ अवानु, तना सत्रल बुदते एक्किह कीता,✧ अद्रमलेहकान बोराय वासि, मीक पवित्रते, उंद विचरते मन्जि, किस्तून मोळकवाह लेसिह कीयनूर बहा✧ इनजोर रेयतन.

4 अद बह इतेके, माट मीक येसुना पोल्लोतुन पोकर कीतोम, मति पुनोर मन्कलोर वासि, माट वेहतदिन विळिससि, ओना लोप्पा दुसाड पोल्लोन पोकर कीयहपा, बेस केजतिर!✧ मीट मुने देवुळता जीवातुन दोकिह कीतिर, मति ओर दुसा जीवाता पोल्लोतुन वेहनेके, मीट अंदे पोल्लोतुन नमतिर.✧ माट मीक वेहतद बेसता कबुरतुन विळिससि, ओर वेहतद दुसा कबुरतुन बेस केजतिर!✧ अदिनेनाहक मीट लेसतिरा बहु इनजोर रेयतन.

5 किस्तूनाड बळयिरागहक माट सवेटोरिहक बेरोरोम इनजोर, ओर त्मक इन्हतोर, मति नना इतेके, ओरिहकाय कमितोमन आयोन!✧

6 नाक वळहकलाह कोनि तेळियो,✧ मति सेतेम पोल्लोता लोप्पा, नना बुद पुनवोनन आयोन.✧ इदिन माट सबे पोल्लोने, सबे रीतिने, मीक पोळक्ने तोहतेम.

7 मियग्डाहि कोताड एनवा, पुनेमते देवुळता बेसता कबुरतुन मियगा पोकर कीतन;✧ मीट बेरोर आयना इनजोर, नाके उडूलोनन कीतन! इद्र बह पापम आताया?

8 मियगा सेवा कीयलाह, नना दुसाड नाहकनोर विस्वसिरा मुडोरग्डाहि दान एतन, पुतिरा?✧

9 नना मियगा मतन अस्के, नाक कोताना गर्ज अर्स मताये! मति नना बोनाय पोगोन मोता वाटोन.✧ मकिदुनिया पटटाहि वास मतोर विस्वसिर,✧ नावा गजतेनाहक पुरा तोळ ईतोर.✧ इचानाह नना मियग्डोग बोनाय पोगोन मोता वाटोन, इजेक मुनेह वने अद्रमलेहकान मोता वाटोन.✧

10 इद्र पोल्लोतुन नना पोगयसोर तिरीयिहनेने. किस्तू नाक ईतद सेतेमते वेहतहनन रा:✧ मीवा अकाया पटटाग बोगे नाक पोगयवाह कीया पावोम.✧

11 नना मियगा बोनाय पोगोन मोता वाटोन इनजोर, मीक जीवा केवाहक इहनना? अद्रम आयो! मीक जीवा कीयहनन इन्जि, देवुळिये पुन्हता.

12 पोलुना ओसो ओना गोतलोर लेहकान, माट वने कबळ कीतोम इनजोर पोगयलाह, जोल पोल्लोड काहवालोर आग ऊळिहहोर. अद्रम पोगयलाह, नना ओरिहक आग एवोन. अदिनेनाहक मीट इचानाह बोनाडे कोताड एनवा मतन, अद्रमलेहकाने मुनेह वने मनदकन.✧(मति ओर अद्रम मनदा पागवो; बह इतेके ओर लोकराड कोताड तिन्जिये पिसिहहोर.)

13 ओर येसु किस्तूनाड बळयिराम इनजोर, नाळेह कीस्तोर. किस्तूनाड बळयिर आयनद सोड कीसोर, दुसोरिन लेसिह केवालोर आंदुर.✧

14 इद्र बामानाह लेहकाडा पोल्लो आयो, बह इतेके देयहकना मुक्याल वने, देवुळता दीचनद देवतुला लेहकान मारियिस, नाळेह कीस्ता.✧

✧ 10:8 10:8 12:19; 13:10 ✧ 10:8 10:8 7:4-7 ✧ 10:10 10:10 1 कुरिततोर 1:17; 2 कुरिततोर 11:6,21; 12:6-7; गलातितोर 4:13-14

✧ 10:11 10:11 13:1-2 ✧ 10:12 10:12 3:1 ✧ 10:13 10:13 रोम सहरतोर 12:3 ✧ 10:14 10:14 1 कुरिततोर 3:6 ✧ 10:15 10:15

रोम सहरतोर 15:20 ✧ 10:16 10:16 बळयिर 19:21 ✧ 10:17 10:17 विर्मगाह 9:24; 1 कुरिततोर 1:31 ✧ 10:18 10:18 3:1 ✧ 10:18

10:18 1 कुरिततोर 4:5 ✧ 10:18 10:18 रोम सहरतोर 2:29 ✧ 11:1 11:1 5:13 ✧ 11:2 11:2 होजे 2:19-20; इपिसुसतोर 5:26-27; तोहचीतव

पोल्लोड 14:3-4 ✧ 11:3 11:3 फुटुळि 3:1-7,13; योहन 8:44; 1 तिसलुनितोर 3:5; 1 तिमोति 2:14; तोहचीतव पोल्लोड 12:9 ✧ 11:3 11:3 इपिसुसतोर

4:14,22 ✧ 11:4 11:4 1 कुरिततोर 3:11; 1 तिमोति 1:3-4 ✧ 11:4 11:4 रोम सहरतोर 8:15 ✧ 11:4 11:4 गलातितोर 1:6 ✧ 11:5 11:5

12:11; गलातितोर 2:6 ✧ 11:6 11:6 1 कुरिततोर 1:17; 2 कुरिततोर 10:10 ✧ 11:6 11:6 6:6; इपिसुसतोर 3:4 ✧ 11:7 11:7 बळयिर 18:3; 1

कुरिततोर 9:18; 2 कुरिततोर 12:13 ✧ 11:8 11:8 1 कुरिततोर 4:12; 9:6; फिलिपितोर 4:15,18 ✧ 11:9 11:9 1 तिसलुनितोर 2:9 ✧ 11:9 11:9

बळयिर 18:5 ✧ 11:9 11:9 फिलिपितोर 4:10 ✧ 11:9 11:9 12:13-14,16 ✧ 11:10 11:10 रोम सहरतोर 9:1-3; 2 कुरिततोर 1:23 ✧ 11:10

11:10 1 कुरिततोर 9:15 ✧ 11:12 11:12 1 कुरिततोर 9:12 ✧ 11:13 11:13 बळयिर 20:30; गलातितोर 1:7; 2:4; फिलिपितोर 3:2,18; तीतुस 1:10-11;

2 वृदु 2:1; तोहचीतव पोल्लोड 2:2 ✧ 11:14 11:14 गलातितोर 1:8

15 अदिनेनाहक ताना सेवतोर वने, सेतेमते ताकवालोरो सेवतोर लोहकान मारियिह्तोर इतेके, इद बेरा पोल्लो आयो! मति आफ्रिते ओरिहक तमा कीयनद कबळता इसबते, सिक्सा दोर्कगाये.

किस्तुना बळयि आताहकु, पोल्नुना तिपलि

16 ओसो वेहतहननः नाक बुदलेवोना इनजोर, बोगे विचर केमाकेगा। अदम विचर कीतेक वने बार आयो, कीमहट्ट; अह इतेके नाक इंका उचुन एक्वा पोगयलाह अग दोर्किः।*

17 इंजेक नना वेहतलाह आतन, अद पोल्लो सामिना विचर मतप आयो; ओवोर्गा बुदलेवोना लेहकान, पोमाडेडते इनदलाह आतन.*

18 वेल्लाटोर मन्कलोर, तमा कीतव कबस्कना लोप्पा, मन्कना बुदते पोगयिह्तोर इतेके,* नना वने पोगयकन.*

19 बाराहक इतेके, मीट बुद मतोरोम इहनिर; * मति बुदलेवोराड पोल्लोन, ओड आयवा अपिस, बेस केंजिहनिर.

20 इतेके ओर मीक ओयुल्लतोर लेहका ऊळतेक तेला,* रेगिह कीस तितेके तेला, नाळेह कीस तितेक तेला,* केमेन महनिर. तमक बेरोरोम इन्हतोर, लजा वानाह मीक चापुळ ईतोर, अस्के वने बाताले इनविर, केमेन महनिर.

21 (माट बारा मीक अदम केवोम, अचोन अदिकर तोहोम,* नाक लजा वानाह इनदलाह आतन!)* मति जोल मन्कलोर पोगयलाह दीरा कीस्तोर, नना वने दीरा कीस पोगयिह्नन.* (इंगो! बुदलेवोना लेहकान इनदलाह आतन!)*

22 ओर तमक इब्रि जाततोर मन्कलोराम इनजोर इन्हतोर, नना वने इब्रि मन्कनने. ओर, इग्रयेल मन्कलोराम इन्हतोर, नना वने इग्रयेल मन्कनने.*

ओरु, अब्रहमना कूळतोराम इन्हतोर, नना वने अब्रहमना कूळतोनने.*

23 ओर तमक किस्तुना सेवकिरोम इन्हतोर, (नना पिसाड आतप लेहकान इह्नन,) नना कोनि ओरिहकाय एक्वा मह्नन! नना एक्वा कहेटम कीतन, एक्वा जेलते मतन, एक्वा देबाड तितन, ऊक-ऊके हामुर एवतप लेहकान आस मतन;*

24 यहदिर नाक उंद कमी रेंड वीसाड देबाड,* जूटे रोमवालेवा, एयुड मल्काड नल्हतोर.

25 रोमि मन्कलोर मूंड मल्काड नाक बळगाते नल्हतोर.* उंद मल्का लोकर नाक बंडाड उकिस् हळक्सोर मतोर.* नना समदुरतगा पयनम अनेके, मूंड मल्काड ओडाड विरियताड. अस्के उंद मल्का नका पिळ्विळ पियल-पोळ्नु, समदुरतगान एक्सिस् मतन.

26 अमेसा नाहक-नाहक तिरियिदन, अनेके बेहहक वने ओसोर मताड, कलेरा रय मंदु, नावाय यहदि जाततोर ओसो यहदि आयवोर मन्कलोर वने, नाक कोटल कीदुर. सहर्कनगा वने तिपल आंदन, पेळहकल बमत्तहक अनेक वने तिपल आंदन, समदुर वेंडिस अनेक वने तिपल आंदन, विस्वसिरोम इनजोर नाळेह केवालोर मन्कलोर वने, नाक तिपल कीदुर.*

27 बेसता कबुरतन पोळुर कीयनदिना लोप्पा तिपल आसि, एपुर पेसनाह कहेटम कीतन.* वेल्लाडे मल्काड, निदुलेवा तिपल आस मतन. जावा-एा दोर्कवा तिपल आंदन.* वेल्लाडे मल्काड सेवा कीसोर, गाटो तिनदलाह पुसंत दोर्को. ईडंमते मुचलाह, वेल्लाडे मल्काड गेदेड आलोड.*

28 इंका ओसो बाताड वेहतकन, सबे नाहकना विस्वसिरा मुडा लोप्पा वने, दिनम नाक आल्सुळ वासोर मन्हाता.

29 बोगाय विस्वसि मन्कल कजजोर आतेके, नना वने अद्रमे आतप लेहका आध्नन.* ओवोर्गा विस्वसि मन्कन, बोराय पापमतके लेसिह कीतेके, नावा जीवा चुहेम आयो.

30 नना पोगयिह्नन इतेके, नावा लावते कीया पगवव कबस्कना लोप्पा पोगयिह्नन.*

31 येसुसामिना बाबाल (ओन्क अमेसातहक जोहर आयि!), मावा देवुळबाबाना किरिया रा, नना जोल वळ्हकोन!*

32 दुमिस्क सहरतगा मतन अस्के, अरितास राजाना गुमसि बह कीतोग इतेके, नना पेसतस्के, नाक पोयतना इनजोर, सहरता अगदागा सीपय्किन निल्पिह कीस मतोग.*

33 मति विस्वसि नाक बेरा कुचातगा उदिह कीसि, सहरता किले गूरेता किळ्किताहि पलते रहेतोर.* इद्रमलेहका नना गुमसिना कयदाहि पिसतन.

12

देवुळता लावतेनाहक पोगयना

1 इद्रम पोगयतेके, नाक बाताले पायदा दोर्को, दोर्कवेकाय नाक पोगय पोयतहताये; * सामि नाक लेकाते पुग्निह कीतव पोल्लोन, ओसो नाक तोहतव पोल्लोन वेहतकन:*

2 किस्तुन विस्वस कीतोग, ओवोर्गा मन्कन पुतन. चोव्दा वर्साना मुने, देवुळि सबेटुक पोगोटा बमतगा, ओन ओस मता.* ओग मन्कल मेंदुल अस्के अतोगा, बार ओना जीवा गळक पोगोन अन्ज मता, नना पुनोन, देवुळिये पुन्हाता.*

3 ओग मन्कल मेंदुल अस्के अतोगा, बार ओना जीवा गळक पोगोन सुकमता जागातगा अन्ज मता, नना पुनोन, देवुळिये पुन्हाता.

4 ओग मन्कन देवुळि सिगदींपतगा* ओस मता. ओग अगा मन्कलोर वळ्हकलाह पोलवव, वेहता वावव, पोल्लोन केंजतोग.

5 इद्रमतोग मन्कना पोल्लोतुन वेहचि, नना पोगयकन! मति नावा लोप्पा वेहतना इतेके, सिरप नावा लावते कीया पगवव पोल्लोने वेहच पोगयकन.* दुस्राड पोल्लोन वेहचि पोगयोन.

6-7 नयगा पोगयलाह वेल्लाडे पोल्लोड मन्हाताड; अविस्किन पोगयतेके, नना बुदलेवोनन आयोन आवेनन;* सेतेमतोनने आवेनन; मति नना पोगयोन. बाराहक इतेके, नना कीयनव कबस्किन, ओसो वेहतवव पोल्लोन, मन्कलोर ऊळिह्तोर. अविस्किन ऊळिसि, नना बेद्रमतोनन इनजोर पुनिर, अदे बेसु. मति देवुळि नाक पका बेराड-बेराड पोल्लोन लेकाते तोहता इन्जि, मन्कलोर नाक मान ईयनद ओप्पो.

अदिनेनाहक अविस्किना लोप्पा, नना पका पोमाडेड कीयनद आयो इनजोर, देवुळि नाक कुकम ईयनद उंद तिपल ईता.*देयहकना मुक्थाल

* 11:16 11:16 12:1 * 11:17 11:17 12:6-7,11 * 11:18 11:18 1:17; 5:16; पिलिपितोर 3:3-4 * 11:18 11:18 12:1 * 11:19 11:19 1 कुरिततोर 4:10 * 11:20 11:20 गलातितोर 2:4; 4:3,9 * 11:20 11:20 मार्कल 12:40; 2 कुरिततोर 12:16 * 11:21 11:21 10:10 * 11:21 11:20-21 1:24 * 11:21 11:21 10:2 * 11:21 11:16-21 5:13 * 11:22 11:22 पिलिपितोर 3:5 * 11:22 11:22 रोम सहरतोर 11:1 * 11:23 11:23 बळयि 16:23; रोम सहरतोर 8:35-36; 1 कुरिततोर 15:10; 2 कुरिततोर 6:5 * 11:24 11:24 व्यवस्थाविवरण 25:3 * 11:25 11:25 बळयि 16:22 * 11:25 11:23-25 बळयि 14:19; गलातितोर 6:17 * 11:26 11:26 1 कुरिततोर 15:30; गलातितोर 2:4 * 11:27 11:27 1 तिसलुनितोर 2:9; 2 तिसलुनितोर 3:7-8 * 11:27 11:27 पिलिपितोर 4:12 * 11:27 11:23-27 रोम सहरतोर 8:35-36; 1 कुरिततोर 4:11; 2 कुरिततोर 6:4 * 11:29 11:29 1 कुरिततोर 8:9,13; 9:22 * 11:30 11:30 1 कुरिततोर 2:3; 2 कुरिततोर 12:1 * 11:31 11:31 1:23; गलातितोर 1:20 * 11:32 11:32 बळयि 9:24 * 11:33 11:33 बळयि 9:25 * 12:1 12:1 1:11,16,18,30 * 12:1 12:1 1 कुरिततोर 14:6; गलातितोर 1:12; इपिससतोर 3:3 * 12:2 12:2 यहजेकले 8:3; बळयि 8:39; 1 तिसलुनितोर 4:17; तोहचीतव पोल्लोड 12:5 * 12:2 12:2 गेल्लुहक पोगयनद विचर वावो. अदिनेनाहक इद लेकतुन वेहतगा, दुस्रोग मन्कल कलान वातप लेहका वेहतहत्तोग. मति तनाय पोल्लोतुन वेहतलाह आतोग इनजोर, वचन 1 ओसो 6-7, इविस्किनाह माक दिसिहता. * 12:4 12:4 लकाल 23:43; तोहचीतव पोल्लोड 2:7 * 12:5 12:5 1 कुरिततोर 2:3 * 12:6-7 12:6-7 5:13; 11:16-17 * 12:6-7 12:6-7 10:10

लोहतपु, इद तिपल नाक अमेसा सिक्सा कीसोरिन मन्हात।†

8 अद तिपल नयगडाहि जेक आयि इनजोर, मूंड मल्काड सामिन अर्जि कीस ऊळतन.*

9 मति येसुसामि नाक इद्रम इतोग: "इद तिपलता संगे नना नीक देव्या ईतन, अदे आस्ता. बाराहक इतेके नीक लाव लेवस्केन, नावा लाव नियगा पका ताकिहता,*" इनजोर इतोग. अदिनेनाहक इंजेके नाक लाव लेवस्के, किर्स्तुना लाव नयगा ताकना इनजोर, बेस-नेहना गिर्दिती पोगयिहहन.

10 नाक लाव लेवस्केन, नना किर्स्तुना लावते मेगिहहन. अदिनेनाहक नना लाव लेवस्के गोसा आयहपा, मन्कलोर नाक लजा कीयहपा, नाक नलहतना-कोहकना कीयहपा, तिपल आयहपा, इव सबे पोल्लोड किर्स्तुनिनाहक आयहपा, नना बेस गिर्दा आह्यहन.*

पोलु कुरिततोर विस्वसिरेनाहक आलिह कीस्तोग

11 नना बेदिहक ओजोन!* मति माटे किर्स्तुनाड बळयिगा पका बेरोरोम इनजोर, उच्चुर जोल वेहचोर तिरिथिहहोर. निटमे ओरिहकय नना बेदे पोल्लोते उड्लोनन आयोन.* अदिहक नावा लोप्पा मीट पोगयना मता! मति मीट केमेन मताहकु, ननाय पोगयतन,* ओसो बुदलेवोना लेहकान आतना!* पोगयलाह मीट नाक तहतप लेहका कीतिर!

12 नना मियगा मनदहपा, तिपल्किन आपसोरे, देवुळता सेवा कीतन. अस्के देवुळ तोहतव सीनाड, मन्कलोर बामनाह लेहकाडाड कबस्कु, देवुळता लावताड कबस्कु, नावा कयदे आताड. नना निटम येसु किर्स्तुना बळयिन* इनजोर, इव पोल्लोड तोहंदुड.*

13 इचोन कबळ मियगा आता. नना मियगा बाताल कबळ विळसतन? बेदिना लोप्पा, दुसोर विस्वसिरा मुडुहकय कमि आतिर? सिरप उंदिय विळसतन! मियगा मोता अरवा मतन!* इदे तप आता अय? अले नावा तपतन मापि कीमहटु!

14 ऊळट! इंजेक मुचाकेपाते, मियगा वायलाह तयर आतन.* इंजेक वने मियगा मोता अरवोन आयकन!* विस्वसता मेटे, मीट नावाड पिलाड-पेकोरा लेहकान आतिर. पिलाड-पेकोर तलोना-तपरेनाहक मालसोम जमा केवोर, मति तलोना-तपरे पिलाड-पेकोरनाहक जमा केमुळ आस्ता.* अदिनेनाहक नाक मियगडा मालसोम गावल आयो,* मीवा जीवाये नाक गावले.

15 मीवा पायदतिनाहक कोताड आयिड, लाव आयि, बेदे आयि, कर्सा कीयलाह तयर महनन; नना बेचोन कीया पगयहनन, अचोन सबे कीयलाह तयर महनन.* मति नना मीक बेचोन एक्वा जीवा कीतन,* अचोने कमि मीट नाक जीवा कीतिर अले.*

16 अद पोल्लो मनि! नना मियगा मोता वाटोन;* मति पोलु तना सबल बुदते माक नाळेह केवाल इनजोर इहनिरा?*

17 नना उच्चुर मन्कलोरिन मियगा लोहच मतन,* ओरा मेटे मीक कोताना लोप्पा नाळेह कीस मतना? आयो!

18 मियगा वायलाह, नना तीतुसिन लोहच मतन. ओगु ओवोर्ग तोळतोग विस्वसिना संगे, मियगा वास मतोग.* तीतुस मियगा कोताड ताल्हकिस मतोगा? ताल्हकोम. तीतुस ओसो नना उंदिय विचरतोरोम मतोग, ओसो उंदिय रीतते ताकतोम.*

19 मयगा कसुर इले इन्जि, मीक तोहतलाह इचोन वेहतोम इनजोर, विचर कीयहनिरा? अद्रम आयो! माट इतेके देवुळता मुनेह, किर्स्तुना अदिकरते वळहकलाह आतोम. नावा गोततोरि! माट बाताल कीयहनोम, अद सबे मीवा विस्वस बेर्सना इनजोर, कीयलाह आतोम.*

20 बाराहक इतेके, नना मियगा वातस्के, मीक विचर वावदिन नना कीयनाह आयो बहा; नाक विचर वावदिन मीट कीकिर बहा इनजोर रेयतन. इतेके जळम,* कुळसा, ओडु,* कुदता पायदा ऊळना,* कृदिड,* गुरागुरा वळहकसोर तिरियना, मोदोप,* रोदा पोयतना, इव पोल्लोड मियगा दिससुड बहे इनजोर रेयतन.*

21 ओसो इद्रम वने रेयतन: मियगडोर विस्वसिर उच्चुर, ओर्विहक-ओवोर्ग साट्याल कबस्कु, लजालेवा करब कबस्कु, इद्रमता पापम कीदुर.* ओर तमा पापमता अगादाहि मलवदिन ऊळिसि, नाक दुकम आनाह आयो बहा;* इद्रम नावा देवुळि नाक मीवा मुनेह, लजा वानाह केवो बहा इनजोर रेयतन.*

13

पोलुनाड आकि पोल्लोड

1-2 देवुळता साग्रम वेहतपु, कमसेकम इर्दुर-सुवर मन्कलोर साक्सिते, नीवा पोल्लो करल आयि.* अद्रमलेहकाने मीक रेंड मल्काड, मीवा पापमतन विळसाट इन्जि, वेहच मतन.* नना दुस्रा मल्काते मियगा वास मतन, अस्के पापम कीतोरिन, अहे सबेतोरिन, रेयिह कीस मतन. इंजेक नना मियगडा जेक महनन. मति केजाट, इद सीटेटे मीट सबेतोरिन वेहतलाह आतन, नना मुचाकेपाते मियगा वायकन.* वातस्के मीट अद्रमलेहकाने पापमते मतेके, नना बोने विळसोन आयकन!*

3 "नीवा तोडटे किर्स्तु वळहकिहतोग इनजोर, बह पुतोम?" इहनिर. नना ओना अदिकरते पापम कीतोरिन सिक्सा ईकन, अस्के किर्स्तु नावा तोडटे वळहकिहतोग इनजोर पुनदकिर.* मीक सिक्सा ईया पगवाह, किर्स्तु लावलेवोग आयोग.

4 निटमे किर्स्तुन लाव लेवस्के, हळकनागुटाताग वेळहतेर,* मति इंजेके ओग देवुळता लावते जीवात मन्हातोम.* किर्स्तु मतप लेहकान, माट वने लावलेवोरोमे.* मति माटा मियगा वासि, मीक सुदे कीकोम अस्के, माट वने देवुळता लावते, किर्स्तुना संगे जीवात महनोम* इन्जि ऊळकिर.

* 12:6-7 12:6-7 अय्यब 2:6; मत्थ्याल 4:1; मार्कल 1:13; 1 कुरिततोर 5:5 † 12:6-7 12:6-7 इद बेदमता तिपल इन्जि पोल् वेहोम. मेकुलता दुक अया पायहता, दुसोरा सिध्र वने अया पायहता. * 12:8 12:8 मत्थ्याल 26:44 * 12:9 12:9 1 कुरिततोर 2:4-5; इपिसुसतोर 3:16; पिलिपितोर 4:13 * 12:10 12:10 13:4 * 12:10 12:10 रोम सहरतोर 5:3; 8:35-36; 1 कुरिततोर 2:3; 2 कुरिततोर 5:15; 6:4; 2 तिसलुनितोर 1:4; 2 तिमोति 3:11 * 12:11 12:11 1 कुरिततोर 3:7; 13:2 * 12:11 12:11 1 कुरिततोर 15:9-10; 2 कुरिततोर 11:5 * 12:11 12:11 3:1 * 12:11 12:11 5:13; 11:16-17 * 12:12 12:12 बळयिर 14:3; 1 कुरिततोर 9:1 * 12:12 12:12 रोम सहरतोर 15:19; इब्रितोर 2:3-4 * 12:13 12:13 1 कुरिततोर 9:12,18; 2 कुरिततोर 11:7,9 * 12:14 12:14 1:15; 13:1-2 * 12:14 12:13-14 11:9 * 12:14 12:14 1 कुरिततोर 4:14-15 * 12:14 12:14 1 कुरिततोर 10:24,33 * 12:15 12:15 रोम सहरतोर 9:1-3; 2 कुरिततोर 1:6; पिलिपितोर 2:17; कळसितोर 1:24; 1 तिसलुनितोर 2:8 * 12:15 12:15 11:11 * 12:15 12:15 7:2 * 12:16 12:16 11:9 * 12:16 12:16 6:8; 11:20 * 12:17 12:17 9:5 * 12:18 12:18 8:17-19 * 12:18 12:18 2:13; 8:6 * 12:19 12:19 रोम सहरतोर 14:19; 2 कुरिततोर 10:8; 1 तिसलुनितोर 5:11 * 12:20 12:20 1 कुरिततोर 3:3 * 12:20 12:20 गलातितोर 5:19-21 * 12:20 12:20 रोम सहरतोर 2:8 * 12:20 12:20 रोम सहरतोर 1:29-30; यकूब 4:11; 1 पत्र 2:1-3 * 12:20 12:20 1 कुरिततोर 4:18; 5:2 * 12:20 12:20 2 कुरिततोर 2:1-4; यकूब 3:14 * 12:21 12:21 1 कुरिततोर 6:9 * 12:21 12:21 1 कुरिततोर 6:18-20; 2 कुरिततोर 2:1 * 12:21 12:21 13:1-2 * 13:1-2 13:1-2 ब्यक्थाविवरण 17:6; 19:15; मत्थ्याल 18:16 * 13:1-2 13:1-2 ब्यक्थाविवरण 19:15, इद चवतना लोप्पा, पोलुना कालमेत यवदि लोकर इद्रमलेहका इद्रु: पापम केवाड सिक्सा ईयनामने, मिमा पापम कीयनदि विळसा इन्जि, ओन 2-3 मल्काड वेहतनद, * 13:1-2 13:1-2 12:14 * 13:1-2 13:1-2 1:23 * 13:3 13:3 मत्थ्याल 10:19-20; 1 कुरिततोर 5:4; 7:40 * 13:4 13:4 पिलिपितोर 2:7-8; 1 पत्र 3:18 * 13:4 13:4 रोम सहरतोर 1:3-4; 6:2-4; 1 कुरिततोर 1:25; 6:14 * 13:4 13:4 1 कुरिततोर 2:3 * 13:4 13:4 12:10

5 मीट नाक प्हँकिस ऊळना वाटो, मीवा विस्वस निटम मन्हताया इन्जि, मीट कुदतुने प्हँकिस ऊळाट. ✧ अद्रम ऊळतस्के, मीवा जीवातगा येसु किस्तुं मन्हतोग इनजोर, पुनमुळ आस्ता. अद्रम लेवेके, मीट ओना लोकुरिर आयविरे कोनि.

6 अद्रम प्हँकिस ऊळतेके, मयगा वने बळयिरा अदिकर निटम मन्हता इनजोर, मीट पुनदकिर बहे.

7 मीट मावाड केंजवा, बाताले लागवा कबळ कीयना आयो इनजोर, मियेनाहक देवुळतुन पार्तना कीय्हनोम. मयगा किस्तुंनाड बळयिरा अदिकर मन्हता इनजोर, मीट रेयिस ताकलाह, इदिन इनोन. अद अदिकर माट मीक तोहवेक वने बार आयो, मति मीट सेतेमे ताकनदे, माक विचर वास्ता.

8 मीट सेतेम काहमुळतुन माळतेके, माट मीवा विस्वद बेद्रम आयकोम? माट अद्रम आयवा, मीवा तोळे मनदकोम!

9 माट लावलेवोरोम दिसतेक बार आयो, मीट लावतोर मतेक, माट गिर्दा आय्हनोम. ✧ मीट मीवा ताकमुळते तपतव पोल्लोन सुदे कीसि, देवुळतुहक विचर वानाह पिसना इनजोर, ✧ पार्तना कीय्हनोम.

10 मीवा विस्वसतुन बेर्सिह कीयलाहि, सामिनाहि माक अदिकर दोर्कता, तान बळे कीयलाहि आयो. मियगा वातस्के, इद अदिकरते मीक कळकते वेहतनाह आयमाकि इनजोर, ✧ इंजेक मियगडाह जेक मनदहपा, इव पोल्लोन रासलाह आतन. ✧

11 मावोर विस्वसिरिर! इव नावाड आक्रिताड पोल्लोड अंदुड: बेस गिर्दति मन्हट, सुदेम आसोर मन्हट, सुकमते मन्हट, उंदिय विचरते मन्हट, ओर्विहक-ओवोर्ग कलियिस-मेलियिस मन्हट. ✧ अस्के माक जीवा कीयनद, सुकम इयनद देवुळि, मीवा ऐगे मनदगा. ✧

12 मीट देवुळता लोकुरिर इन्जि, ओर्विहक-ओवोर्ग जीवा वाटसारे जोहर कीमहट. ✧

13 इडोर देवुळता मन्कलोर सबेदोर, मीक जय येसु इन्हतोर.

14 मीक सबेदोरिहक येसुसामि किस्तुं देव्या इयेग, ✧ देवुळि जीवा कीसोर मनि. ताना पवित्र जीवा मियगा कलियसोर मनि. ✧

✧ 13:5 13:5 1 कुरितोर 11:28 ✧ 13:9 13:9 1 कुरितोर 4:10 ✧ 13:9 13:9 रोम सहरतोर 15:2; इपिसुसतोर 4:11-12; 1 तिसलुनितोर 3:10 ✧ 13:10 13:10 2:3 ✧ 13:10 13:10 1 कुरितोर 4:21; 5:4; 2 कुरितोर 10:8,10 ✧ 13:11 13:11 मार्कल 9:50; रोम सहरतोर 12:16 ✧ 13:11 13:11 रोम सहरतोर 15:33; इपिसुसतोर 6:23 ✧ 13:12 13:12 रोम सहरतोर 16:16; 1 कुरितोर 16:20 ✧ 13:14 13:14 रोम सहरतोर 16:20 ✧ 13:14 13:14 फिलिपितोर 2:1-2

गलाति पट्टोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

इद सीट्टन रासवाल येसुना बळयि पोल् आंदोग. पोल् इद सीट्टन, गलाति पट्टोर विस्वसिरिहक रासतोग. ओरगा वेल्लाटोर यहूदि आयवोर मतोर. इद सीटि बाराहक रासतोग इतेके, अद तुकने जोल काहवालोर यहूदिर, गलाति पट्टोर विस्वसिरगा वातोर. वासि, तमाड अडोड (मोसा मुह्तोग वेहच मतप, तमाड मॅदुस्कने डायना रिवज कीयनद, तिडटाड अडोड, पोल्वा-पंडुमताड अडोड) माळलाह पोक्कुर कीदुर. माळवालेवा मीट देवुळता मुनेह सेतेमतोरिर आया पगविर इनजोर ओर इंदुर. अदिनेनाहक पोल् यहूदि काहवालोर पोगोन ओड आतोग. ओसो गलातितोर विस्वसिर ओराड कॅजिस नमिस मतोर, इदिन कॅजिसि पोल्तुहक पका दुकम आता. अदिनेनाहक पोल् गलातितोरिन तेळियिह कीयलाह, इद सीटि रासतोग.

पोल् सीट्टगा इह इन्हतोग इतेके, नना पोक्कुर कीयनद कबुरयिरे, बेसता कबुर आंदु; इद कबुर नाकु मन्कना मेटे दोर्को मति, किर्स्तुये नाक तेन पुन्गिह कीतोग. ओसो येसु किर्स्तुन विस्वस केवालोर, मोसानाड अडोना कय इळन इलेर; अव अडोड सिरप मन्कना पापमतुने तोहतहताड. मति मन्कलोर येसु किर्स्तुन विस्वस कीतेकेन, सेतेमतोर आस्तोर. येसुना मेटेने ओर विस्वसिर विस्वसते निच मन्हतोर इनजोर, पोल् इद सीट्टगा वेहतहतोग. ओसो देवुळता जीवा माक ताकिह कीतपु, माट ताना पेके ताकना गावले, ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीसि सेवा-साकुर कीयना गावले.

1 नना पोल्नुन, येसु किर्स्तुना बळयिनन,^{*} ननाये इद सीटि रासवानन. नना मन्कना कयदे बळयिनन आयोन, ओसो मन्कना मेटे वने बळयिनन आयोन; मति येसु किर्स्तु, ओसो वेन हासुरताहि तेकिह कीतोग देवुळबाबाल, वेरे इंदुर नाकु बळयि आयनोग इन्जि तासतोर.^{*}

2 मीट गलाति पट्टे मनवालोर किर्स्तुना मुडोरिर,^{*} मीके इद सीटि रासिहन्न, इगा मनवालोर विस्वसिरा संगे ऐगेन कलियिस, इद सीटि रासिस लोहतहन्न.

3 मावा देवुळबाबाल, ओसो मावा सामि येसु किर्स्तु, वेर इंदुर मीकु देव्या इंधिर, सुकम इंधिर.^{*}

4 येसु किर्स्तु मावा पापमता सिक्सा एचि, हळकनागटालगा नना जीवा इतोग इन्जि, मीट पुतिर.^{*} माट इद दुनियाताड लाग्वाड विचरकनाहि, लाग्वाड कबस्कनाहि पिहट अरयना इन्जि, मावा देवुळबाबाना विचर मता.^{*} अदिनेनाहक येसुसामि तना जीवा इतोग.

5 ओन्क सबेटोर अमेसा-अमेसातुहक मान इंधिर.^{*} आमैन!

उंदिय बेसता कबुर आंदु

6 पया अचोन चट्टिपट मीट देवुळतुन पेके कीतिर इतेके! बेद देवुळ मीकु किर्स्तुना दयाते मनदलाह केयता,^{*} ताना बेसता कबुरतुन पोहचि, बेदो दुस्राय अलगता कबुरतुन नमतिर अले!^{*}

7 अद कबुर इतेके बेसतल आयो मति, मीक लेसिह केवालोर बोर मन्हतोर, ओर तान बेसता कबुर इन्जि, किर्स्तुना सेतेमता कबुरतुन मिळतलाह ऊळिहतोर.^{*}

8 मति माट मीक काहहतद पोल्लोतुन विळिसिसि, दुस्रा अलगता पोल्लो बोगाय मीक काहहतेके, देवुळ ओन बूळे कीयि! माट काहहतेक वने, पोगोटा देवतुल काहहतेक वने.^{*} अदमतोन देवुळि बूळे कीयि!

9 माट मुने मीक वेहच मतोग, इजेक ओसो नना सीता कीसीहन्न, बेस कॅजाट. मीट मुने नमतद बेसता कबुरतुन विळिसिसि, अलगता कबुर मीक बोर वेहतहतोर, ओरिन देवुळि बूळे कीयि.^{*}

10 बह इजेके लोकुराहि मान दोर्कना इन्जि, नना ऊळिहन्नना? बारा देवुळता देव्या दोर्कना?^{*} बह मन्कलोरिन नना गिर्दा केवानन आहन्नना? मन्कलोरिन नना गिर्दा केवानन आस मतेके, किर्स्तुना कय इळन^{*} नना मनोन आवेन्न.

पोल् वेहतद कबुर देवुळता आंदु

11 मावोरिर, बेस कॅजाट! बेद बेसता कबुरतुन नना मीक वेहच मतन, अद मन्कना बूदता आयो.^{*}

12 मन्कनगडाहि नना इद कबुरतुन कॅजोन, मन्कनगडाहि नना कगयोन वने. मति नाकु येसु किर्स्तुये अदिन पुन्गिह कीतोग.^{*}

13-14 (नाकु मन्कनगडाहि इद बेसता कबुर दोर्को, मति किर्स्तुगडाहे दोर्कता इतेके,) यहूदि जातोरगा नावा मुनेटा मनमुळता लोप्पा मीट कॅजिस मतिर.^{*} नना अस्के देवुळता मुडुन पकाय कुळसा अंदन. ओरिन बूळे कीयलाह ओरा पेके दल्लिस मंदन.^{*} मावा यहूदि रीतरिखजतुन माळलाहि, नावा ऐपेटोरिहकाय वीळिस बेचोनो मुनेह मंदन. इतेके नावाड मुनेतोर तादोर-बाबोर, काहहताड उतुक कगयलाहि, नावा पकाय जिदि मंदु, इदिन मीट पुतिर.^{*}

15-16 पया बेद देवुळि तना देव्याते नना पट्टनामुनेन नाक आचता, आचिसि दुस्राड-दुस्राड देसेहकनोरगा, ताना मगि येसु किर्स्तुना बेसता कबुर वेहतना इन्जि नाकु केयता,^{*} इदे देवुळि नाकु तना मगिन पुन्गिह कीयलाह, विचर कीता इन्जि, मीट पुतिर.^{*} अस्के नना बोनागने बुदिड तालहकलाह अनोन;

17 अह नाकाय मुने बळयिर आतोरिन कलियलाह, येसुलेम सहरतके अनोन.^{*} मति दमिस्क सहरताहि अरब देसेमते अन्जि,^{*} अगा गळके बह मन्जि, दमिस्क सहरतके ओसो मल्स वातन.

18 ताना पया मूड वर्साड अनेके, पवून कलियलाह नना येसुलेमतके अन्जि,^{*} ओनागा पंडा दियाड मतन.

19 दुसोर येसुनाड बळयिरिन इतेके, नना ऊळोन मति, सिरप येसुना तमोग याकुबिये कलियतोग.^{*}

20 देवुळता मुनेह किरिया कीस वेहतहन्नन, नना बेव मीक रासतन, अबु जोल आयोड, निटमताडे!^{*}

* 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:1; तीसुत 1:1-4 * 1:1 1:1 बळयिर 9:15 * 1:2 1:2 बळयिर 16:6; 1 कुरिततोर 16:1 * 1:3 1:3 रोम सहरतोर 1:6-7

* 1:4 1:4 योहन 1:29; गलातितोर 2:20; 1 तिमीति 2:6 * 1:4 1:4 रोम सहरतोर 12:2; इपिस्तुसतोर 5:16; 1 योहन 5:19 * 1:5 1:5 रोम सहरतोर 11:36

* 1:6 1:6 रोम सहरतोर 8:28; गलातितोर 5:8 * 1:6 1:6 2 कुरिततोर 11:4; गलातितोर 2:2,5,14; 1 तिमीति 1:3-4 * 1:7 1:7 बळयिर 15:24; 2 कुरिततोर

11:13; गलातितोर 2:4; 5:10 * 1:8 1:8 2 कुरिततोर 11:14 * 1:9 1:6-9 रोम सहरतोर 16:17; 2 कुरिततोर 2:17 * 1:10 1:10 1 तिसुतुनितोर 2:4

* 1:10 1:10 रोम सहरतोर 1:1; पिलिपितोर 1:1 * 1:11 1:11 1 कुरिततोर 3:4; 9:8 * 1:12 1:12 1 कुरिततोर 2:9-10; 11:23; 2 कुरिततोर 12:1; गलातितोर

2:2 * 1:13-14 1:13-14 बळयिर 26:4-5 * 1:13-14 1:13-14 बळयिर 8:3; 9:21 * 1:13-14 1:13-14 बळयिर 22:3-5 * 1:15-16

1:15-16 यशावाह 49:1,5; निर्मयाह 1:5; बळयिर 9:15; रोम सहरतोर 1:1; 8:28; गलातितोर 2:9 * 1:15-16 1:15-16 1 तिमीति 1:13-14 * 1:17 1:17

बळयिर 9:20 * 1:17 1:17 इद अरब देसेम बेगा मन्हत इनजोर पुनदलाहि, रोम राजेमता नक्सतुन ऊळट. इगा वेल्लाटोर नोवाना कुट्टमळतोर, अहम्मना कुट्टमळतोर, एसाना कुट्टमळतोर

मतोर. रेर अरब देसेमते अलग-अलग एरिययो मतोर. अद देसेमता ब्रमि पेळ्ळकत ब्रमि मता, पोल्म कीयलाह ओपो आंदु, अदिनेनाहक अडोर लोकुर, उद जागातग्याहि दुसा जागाते अन्जि, तमाड

एईड-नीन मेहवालोर-कोपालोर मतोर. * 1:18 1:18 बळयिर 9:22-26 * 1:19 1:19 मार्बल 6:2-3; बळयिर 12:17 * 1:20 1:20 रोम सहरतोर 9:1-3;

2 कुरिततोर 1:23; 11:31

- 21 ताना पया नना सुरिया, किलिकियां, अव पटिनके अतन.✱
 22 इजेके नाकु यहदा पटटे मनवालीर किस्तुना मुलं✱ बेस्केन कलियोर आसि, ओसो ओर नाक पुनोर वन आसि.
 23 नाक पुनोर तेला मति, “बोग मुने माक विस्वसिरिन पका तिपल कीदोग, येसुना कबुरतुन माग्धि कयीलाह ऊळिंदोग, अदे कबुरता पोकर इजेक ओग कीसोर मन्हत्तोग।”✱ इनजोर, नावा लोपा यहदा पटटोर विस्वसिर केंजिदुटे.
 24 केंजिसि, नावा साक्सितुहक देवुळतुन जोहर कीदूर.

2

मुनेतोर बळयिर पोलुन बळयि इनजोर मानेम आस्तोर

- 1 ताना पया चोव्हा वर्साड अनेके, नावा ऐटोगा बार्नबसना संगे, ✱ नना ओसो येसुसलेमतके अतन, ✱ अस्के नावा तोळतोग तीतुसिन वने माट पोस अतोम.✱
 2 अगा देवुळिये नाक ओसीताहकु नना अतन. ✱ अन्जि अगडोर विस्वसिरगा, बोर मोदुल मन्कलोर मन्हतोर, ओरगा अतन. दुस्राड जातिनोरगा नना काहगतद बेसता कबुरतुन, ✱ ओरिन ओर्के एगीह कीस वेहतन. निमा काहगतद कबुर देवुळतपडाहे वाता इनजोर, ओर पेदल्क नाक इनदनुर् बहे; अस्के नावा पूरा कहट्टेम उगसे अनो आयगा इन्जि, नावा आसा मता.✱
 3 मति नावा तोळतोग तीसु, ✱ यहदि आयवोरगत मतोग तेला मति, वने इंका यहदिरा डायना रिवज नोमलाह जबर्दस्ति केवोर.
 4 इद पोल्लो बह पुट्टा इतेके, अगा सोड केवालोरो जोल विस्वसिर वास मतोरे. ✱ किस्तुं येसु बेदम माक यहदिराड अडोनगडाहे विळिसह कीतोम, ✱ ताना आण्डा गुंजलाहि, ओर कुस्केने नैडिस मतोरे. ✱ माट ओरा पोल्लोतुन केंजिसि, अव अडोने ओसो ताकना, इद्रमताये विचरते वातोरे. ✱
 5 मति ओरा पोल्लोतुन माट मुर्तिय केंजोम! मीट गलातितोरिये येसुसामिना सेतेम कबुरतुन विळसनदायो इन्जि, ✱ ओरा पोल्लोतुन माट मुर्तिय केंजोम!
 6 पया ओर मोदुल मन्कलोर इतेके — ओर मुनेताहि पेदल्क आंदूर, तान नना मुर्तिय सीता केवोन. ✱ अहे मोकम ऊळिसि, देवुळि मन्कहक कदर एजो. ✱ नना काहगतद बेसता कबुरतगा, ओर बेदे पोल्लो मिळहतलाह वेहोर.
 7 (मति याकुब, ✱पत्रु योहन, वेर मुवरिन येसुसलेमते येसुसामिना मुडगा मुक्यालोरो इन्हतोर, वेर बाताल कीतोरे?) बेदम पत्रुहकु, देवुळि यहदिरिहक* बेसता कबुर वेहतलाह अदिकर ईता, अद्रम नाकु यहदि आयवोर दुस्राड जातिनोरिहक वेहतलाह अदिकर ईता* इन्जि, वेर मुवुर ऊळतोर.
 8 इतेके बेद देवुळि डायना रिवज माळवालोरो यहदिरगा, तना बळयि आयलाह पत्रुहक लाव ईता, अदे देवुळि दुस्राड जातिनोरगा दायलाह, नाक वने लाव ईता.
 9 ओसो बेदमता देव्या नाकु देवुळ ईता इन्जि, ✱ वेर मुवुर मुक्यालोरो पुतोरे. देवुळ नाकु इद्रमता अदिकर ईता, देव्या ईता इन्जि, वेर नाकु ओसो बार्नबसिनु गोत ओरिडिसि, मावा संगे करल कीतोरे. इतेके माट इवोम दुस्राड जातिनोरगा सेवा कीयना, ✱ ओर बार यहदिरगा सेवा कीयना इनजोर.
 10 “(मीट यहदि आयवोरकके अन्हट्टु) मति मावोरे गरिब यहदिरिन मात्रम सीता कीमहट्टु,” इन्जि ओर इतोरे. अद्रमे कीयलाह, नाक वने गिर्दा मंदु. ✱ (इद्रम ओर मुवुर मुक्यालोरो नाक करल कीतोरे.)

पोलु पत्रुन तेहंतहतोग

- 11 मनेक मनेक पया पत्रुं अंताकिया सहरते* वातोम। ओग (अगा बेचोको दियाड मनेके) बेरा उंद तप कीतोम! ओग तपिस मताहकु, ओना मोकम मुनेह नना ओना अडम वळहकतन.
 12 इद बेदम आता इतेके, अस्के येसुसलेम सहरताहि याकुबनेनाह वातोरे उयतुर मन्कलोर अगा वास मतोरे. ओर वायनामुने, पत्रु यहदि आयवोर विस्वसिरा बतते उदिस गाटो तिदोग. ✱ मति ओर येसुसलेमतोरे वातापया, ओग यहदि आयवोरिन जेक तासलाह बोटटोग, ओरा संगे उदोग आंदोग. डायना रिचजता पोकर केवालोरगा तंगुतोरिहक रथिस, ✱ ओग इद्रम कीदोग.
 13 ओसो ओन ऊळिसि, मावा यहदि जाततोर दुस्योर विस्वसिर वने, अद्रमे सोड कीतोरे. अदिहकु बार्नबस इंका सोड केवालोरगा संगे कलियलाह बोटटोग।
 14 कलियिस तेला मति, वेर देवुळता सेतेम कबुर वेहतप ताकोर आंदूर, ✱ तेन ऊळिसि नना कतमतोगा मुनेह पत्रुन तेहंतन. ✱ “निमा इतेक यहदिदिन आस तेला, किस्तुंनगा वाताहकु यहदिराड अडोन विळिससि, यहदि आयवोरा लेहकाने ताकिदिन; ✱ मति इजेके दुस्रा जाततोरिन निमा बेद्रमि मावा यहदिराड अडोड नोमलाह जबर्दस्त कीहनिन? ✱
 15 “माट यहदिरल दुस्रा जाततोरल आयवल (ओरिन पाप्यहलोर इन्हतोर, ऊळविन!) ✱ माट यहदि जातते पुट्टल, अयो? ✱
 16 इजेके मोसानाड अडोन माळतेक आयो, मति किस्तुंनगा पोगोन विस्वस तासतेकेने, देवुळि माक सेतेमतोर इन्हता. ✱ बह इतेके अडोन माळताहकु, बोगे देवुळता मुनेह सेतेमतोग आयो इन्जि, साण्ण वेहतहतते. ✱ अडोन माळतेक आयो, मति येसु किस्तुंनगा पोगोन विस्वस तासतेकेने, देवुळि मन्कनु सेतेमतोग इन्हता इन्जि पुताहकु; ✱ माट यहदि विस्वसिरल इंका किस्तुं येसुना पोगोन विस्वस कीतल.
 17 पया किस्तुंन विस्वस कीसि, माट सेतेमतोर आयलाह ऊळिह्नल, (अह आसि माट किस्तुंन विस्वस केवालोरल, दुस्राड जातिनोरा संगे उदना-तेदना कीह्नलन. इद्रम कीसोर मनाहकु.) लोकरु माकु पाप्यहलोर इन्हतोर इतेके, ✱ बह किस्तुं पापमतुन बोल्गिह कीयलाह वातोम इनजोर इहनिना? अद्रम मुर्तिय आयो!
 18 बैदिन नना मुने लेहक पोहतन, अदिन ओसो नना निल्पिह कीतन इतेके, नना कसूरतोनेने इन्जि तोहतहनन.

† 1:21 1:21 किलिकिया पोल्लुना गा, तरसुस सहर, किलिकिया पटटे मता. ✱ 1:21 1:21 बळयिर 9:30 ✱ 1:22 1:22 1 तिसलुनितोर 2:14 ✱ 1:23 1:23 बळयिर 9:21 ✱ 2:1 2:1 बळयिर 4:36-37 ✱ 2:1 2:1 बळयिर 11:30; 12:25 ✱ 2:1 2:1 2 कुरिततोर 2:13 ✱ 2:2 2:2 1:12 ✱ 2:2 2:2 1:6 ✱ 2:2 2:2 पिलिपितोर 2:16 ✱ 2:3 2:3 2 कुरिततोर 2:3; 8:23 ✱ 2:4 2:4 बळयिर 15:1; 2 कुरिततोर 11:26; गलातितोर 1:7 ✱ 2:4 2:4 5:1,13; याकुब 1:25 ✱ 2:4 2:4 2 पत्रु 2:1; यहदाल 3-4 ✱ 2:4 2:4 रोम सहरतोर 8:15; 2 कुरिततोर 11:13,20 ✱ 2:5 2:5 1:6; क्लुसितोर 1:3-5 ✱ 2:6 2:6 2 कुरिततोर 11:5; 12:11 ✱ 2:6 2:6 बळयिर 10:34 ✱ 2:7 2:7 बळयिर 12:17 ✱ 2:7 2:7 यहदिरिहक मोदुल कागिते “डायना रिचज कीतोरेिहक”. ✱ 2:7 2:7 1 कुरिततोर 9:17; 1 तिसलुनितोर 2:4; 1 तिमीति 1:11 ✱ 2:9 2:9 रोम सहरतोर 12:3 ✱ 2:9 2:9 1:15-16 ✱ 2:10 2:10 बळयिर 2:14 17 ✱ 2:11 2:11 पत्रु मोदुल कागिते “कप्या”. पत्रुहक रेड पेदिक मताडः इब्रि पोल्लोते कप्या; युनानि पोल्लोते पत्रु. ✱ 2:11 2:11 बळयिर 11:19; 15:1 ✱ 2:12 2:12 बळयिर 11:3 ✱ 2:12 2:12 बळयिर 11:2 ✱ 2:14 2:14 1:6; क्लुसितोर 1:3-5 ✱ 2:14 2:14 1 तिमीति 5:20 ✱ 2:14 2:14 बळयिर 10:28 ✱ 2:14 2:14 यहदिराड अडोड वेहतप, यहदि आयवोरा संगे तिनदना पोले आंदु. ✱ 2:15 2:15 1 शमूख 15:18; लुकाल 24:6-7 ✱ 2:15 2:15 पिलिपितोर 3:5 ✱ 2:16 2:16 रोम सहरतोर 3:21-23; 9:30 ✱ 2:16 2:16 देवुळताड पाटाड 143:2; रोम सहरतोर 3:20 ✱ 2:16 2:16 बळयिर 13:39; गलातितोर 3:11,24; इब्रितोर 7:18-19 ✱ 2:17 2:17 बळयिर 11:2-3

19 बह इतेके, मुने यहूदिराड अडोन माळसोर-माळसोर, नना पिसलाह ऊळिंदन. मति इंजेके देवुळतेनाहके पिसना इन्जि, नना अव अडोन लेहच पोहतन. इतेके नना अडोहकु डोलतप लेहकाने आतन.✽ किर्स्तुना संगे हळकनागुटातगा वेळहतप लेहकाने आतन.✽

20 हळकनागुटातगा वेळहतप आतन इतेके, नना जीवात बह मनदकन? आयो, नावा पाळना जीवा हाता,✽ इंजेके किर्स्तुना जीवाये नावा लोप्पा जागा आता.✽ पया इद मँदुदगा नना जीवात महन्न इतेके, देवुळता मगि किर्स्तुना पोगोन विस्वस कीसिये पिसिहन्न.✽ ओगो नाकु जीवा केवाल,✽ नयेनाहकु तना जीवा एवाल आंदोग.✽

21 यहूदिराड अडोन नोमताहकु, देवुळ माकु सेतेमतोर इता इतेके, किर्स्तु मयेनाहकु हास पया बाताल पायदा?✽ मति ओग हाताहके, देवुळता दया माकु दोर्कता इन्जि, अद दयातनु पेके तासिसि, नना मल्ल अडोनेके अनोन.✽ (इद्रमि येसुसामि नाकु पुन्हिह कीतव इव पोल्लोड नना पत्रुन वेहतन.)

3

विस्वस कीतेकेने मन्कलोर सेतेमतोर आस्तोर

1 ए गलातितोर बुदलेवोरिर! येसु किर्स्तुहकु बेदम हळकनागुटाता सिक्सा दोर्कता, अवटे माक बह अमेसाता पिसमूळ दोर्किहता,✽ इदिन मीकु नना पिडम-पेडम वेहच मतन. इतेके बोरो मति (मीक अडोने ताकलाह काहचि) मुसेड कीतोर, इद बेस आयो!

2 इद उंदिय पोल्लो नाक मीट वेहाट! देवुळि तना पवित्र जीवातुन मीक बह ईता, मीट अडोन माळताहकु ईताया, बारा किर्स्तुनाड केंजिसि, विस्वस तासताहकु ईता?✽

3 मीवा लोप्पा देवुळता जीवा बेद कबळ सुरु कीता, अद कबळतुन इंजेक बह मीट मीवाय लावते मारिह कीय्हनिरा? अचोन मीट बुदलेवोरिरा?

4 (अडोन नोमिसि सेतेमतोरिर आयलाह ऊळिह्निर इतेके,) मीट किर्स्तुनागा आसा कीताहकु, अचोन तिपल एतिर; अद पुरा उगसेन अताया?✽

5 इतेके देवुळि तना पवित्र जीवा मीक ईस्ता, मियेनाहकु बाहिह कीयनाड कबस्क कीस्ता? बह? मीट अडोन माळताहकु कीस्ताया, बार किर्स्तुनाड केंजिसि, विस्वस तासताहकु कीस्ताया?✽

6 (अब्रहममुत्तोगा बाताल कीतोग, ऊळ्विर?) अब्रहम देवुळता पोल्लोतुन नमतोग. ओग नमनादिन ऊळिसि, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता,✽ इन्जि साझमते रासतद मन्हता.

7 इतेके देवुळता पोल्लोतुन नमवालोस, विस्वस केवालोस, वेर अब्रहमना कळतोर आंदुर,✽ इदिन सीताते तासाट.

8 इंजेके विस्वसतुहके, सबे जातिनोर सेतेमतोर आयना इन्जि, मुनेताहि देवुळता विचर माता. मताहकु, अद अब्रहम मुत्तोन मुनेने इद बेसता कबुर वेहता, सबे जातिनोरिहकु नीवा मेटे बर्कत दोर्कगा,✽ इद्रम साझमते रासतद मन्हता.✽

9 इतेके अडोन नोमवालोरिहक आयो, मति अब्रहम मुत्तोगा लेहका विस्वसते ताकवालोरिहके, देवुळता बर्कत दोर्किहता.

10 बोर अडोन नोमिसि सेतेमतोर आयलाह ऊळिह्नोर, ओर कतमतोरिहक सरपे दल्यिहता. बाराहक इतेके बोर अडोना पुस्तकते रासतवु, कतम अडोन नोमसोर मनोर, ओरिहक सरप दल्यिहता,✽ इन्जि साझमते रासतद मन्हता.✽ इद्रमलेहका विस्वसते ताकवालोरिहक बर्कत दोर्किहता, अडोन नोमवालोरिहक बार सरप दल्यिहता.

11 इंजेके बोर देवुळतुन नमिसि, सेतेमतोर आयलाह ऊळिह्नोर, ओर पिसनुर,✽ इन्जि साझम वेहतहता. अदिनेनाहकु अडोन नोमवालोरगा ओर्विन वने, देवुळि सेतेमतोगा इनो, इद्रम सबेदोरिहक दिसिहता.✽

12 अडोन नोमवालोर इतेके, देवुळतगा विस्वस केवाये नोमिह्नोर; बोर अडोन नोमिह्नोर, अविस्कनेन ताकनुर,✽ इद्रम साझम वेहतहता.

13-14 मति दुग्गाड जातिनोरिहक ईका, किर्स्तु येसुनागा विस्वस कीताहकु, अब्रहमिहक ईतद बर्कत दोर्कगा.✽ ओसो देवुळ मुने पोल्लो विळसतपे, ताना पवित्र जीवा माक विस्वसिहक दोर्कगा,✽ इद्रम मुत्तोगा देवुळ कीतद इद करलतुन इतेके, नालुड न्हकु डेडा वीसा (430) वर्साना पया? इव मोसानाड अडोड, बह माय्यिह कीस्ताडा? माय्यिह केवाहकु, देवुळ विळसतद पोल्लो इंजेक वने ताकिहता.✽

18 अडोन माळताहकु देवुळता बर्कत दोर्कता इतेके, अद बर्कत देवुळ विळसतद पोल्लोतुहक दोर्को आवालि.✽ अब्रहमिहक इतेके, देवुळि ओन पोल्लो विळसताहके, ताना बर्कत दोर्कता,✽ बेद उद अडोतुन माळताहकु आयो.

19 मोसानाड अडोन पया देवुळि बाराहकु ईता इतेके, अब्रहम मुत्तोगा कळतोन्क, इतेके किर्स्तुहकु, देवुळि पोल्लो विळिसस माता, अयो? ओग वानाहजोम, माट पापमतीरल आय्हनल इदिन पुनदलाहिये, देवुळि माक अडोड वने ईता.✽ इव अडोन देवुळ तनाड देवतुएकना डेते ईता,✽ मोसा मुत्तोगा अस्के कालियिह केवाल मतोग.✽

मोसानाड अडोड ओसो देवुळता करल

15 मावोरिर, पुन्हिह कीयनद उंद पोल्लो नना मीक वेहतकन. मन्कलोर कीतद करलतुन वने ताको इनदा वावो, अगा पुनाड पोल्लोड एक्का वाटिसि ताकगा इनदा वन वावो.✽

16 इंजेके अब्रहम मुत्तोगाहकु, देवुळि पोल्लो विळिसस वेहन्डु, "नीकु ओसो नीवा कळतोन्क* बर्कत ईकन" इन्जि.✽ इतेके नीवाड कळतोरिहकु* ईकन इन्जि, देवुळ वेल्लाटोरा लोप्पा वेहो, मति नीवा कळतोन्क‡ इन्जि, ओर्विनाये लोप्पा वेहचि. ओग कळतोग बोग इतेके, येसु किर्स्तुये आंदोग.

17 बेस केजाट! अब्रहम मुत्तोगाहकु देवुळ कीतद इद करलतुन इतेके, नालुड न्हकु डेडा वीसा (430) वर्साना पया? इव मोसानाड अडोड, बह माय्यिह कीस्ताडा? माय्यिह केवाहकु, देवुळ विळसतद पोल्लो इंजेक वने ताकिहता.✽

18 अडोन माळताहकु देवुळता बर्कत दोर्कता इतेके, अद बर्कत देवुळ विळसतद पोल्लोतुहक दोर्को आवालि.✽ अब्रहमिहक इतेके, देवुळि ओन पोल्लो विळसताहके, ताना बर्कत दोर्कता,✽ बेद उद अडोतुन माळताहकु आयो.

19 मोसानाड अडोन पया देवुळि बाराहकु ईता इतेके, अब्रहम मुत्तोगा कळतोन्क, इतेके किर्स्तुहकु, देवुळि पोल्लो विळिसस माता, अयो? ओग वानाहजोम, माट पापमतीरल आय्हनल इदिन पुनदलाहिये, देवुळि माक अडोड वने ईता.✽ इव अडोन देवुळ तनाड देवतुएकना डेते ईता,✽ मोसा मुत्तोगा अस्के कालियिह केवाल मतोग.✽

✽ 2:19 2:19 रोम सहरतोर 7:4,6; 1 कुरितोर 9:20 ✽ 2:19 2:19 5:24; 6:14 ✽ 2:20 2:20 2 कुरितोर 5:14; फिलिपितोर 3:10-11 ✽ 2:20 2:20 रोम सहरतोर 6:6; 8:10; गलातितोर 5:24; कुर्लुसितोर 3:4 ✽ 2:20 2:20 रोम सहरतोर 3:21-23; 8:10; 14:7-8 ✽ 2:20 2:20 रोम सहरतोर 8:37 ✽ 2:20 2:20 रोम सहरतोर 5:6,8; 8:37; गलातितोर 1:4 ✽ 2:21 2:21 1 कुरितोर 1:17; गलातितोर 3:21 ✽ 3:1 3:1 1 कुरितोर 1:23; गलातितोर 5:11 ✽ 3:2 3:2 रोम सहरतोर 10:17; इब्रितोर 4:2; 6:4-6 ✽ 3:4 3:4 1 कुरितोर 15:2 ✽ 3:5 3:5 1 कुरितोर 12:10; इब्रितोर 2:3-4 ✽ 3:5 3:5 रोम सहरतोर 10:17 ✽ 3:6 3:6 पुरमुळि 15:6; रोम सहरतोर 4:3,22 ✽ 3:7 3:7 लुका 19:9; रोम सहरतोर 4:16-17; 9:7-9; गलातितोर 6:16 ✽ 3:8 3:8 पुरमुळि 12:3; 18:18 ✽ 3:8 3:8 रोम सहरतोर 3:30 ✽ 3:10 3:10 थवस्थायिवरण 27:26 ✽ 3:10 3:10 रोम सहरतोर 4:14-15 ✽ 3:10 3:10 2 कुरितोर 3:7 ✽ 3:11 3:11 हबक्कुक 2:4; रोम सहरतोर 1:17; इब्रितोर 10:38 ✽ 3:11 3:11 2:16 ✽ 3:12 3:12 लैय्यथवस्था 18:5; रोम सहरतोर 7:10 ✽ 3:13-14 3:13-14 रोम सहरतोर 4:9-10,16-17 ✽ 3:13-14 3:13-14 बळविर 2:33 ✽ 3:13-14 3:13-14 2 कुरितोर 5:21; गलातितोर 4:5 ✽ 3:13-14 3:13-14 थवस्थायिवरण 21:23 ✽ 3:15 3:15 इब्रितोर 6:16 ✽ 3:16 3:16 कळतोन्क मोदुल कागिदते पेनेमतुहक ✽ 3:16 3:16 पुरमुळि 22:18; लुका 1:54-55; रोम सहरतोर 4:13,16-17; 9:4 † 3:16 3:16 कळतोन्क मोदुल कागिदते पेनेमतुहक ‡ 3:16 3:16 कळतोन्क मोदुल कागिदते पेनेमतुहक ✽ 3:17 3:17 पुरमुळि 15:13; पेसमुळि 12:40; बळविर 7:6 ✽ 3:17 3:17 इपिसुसतोर 2:12 ✽ 3:18 3:18 रोम सहरतोर 4:14-15 ✽ 3:18 3:18 इब्रितोर 6:13-14 ✽ 3:19 3:19 रोम सहरतोर 5:20 ✽ 3:19 3:19 बळविर 7:53 ✽ 3:19 3:19 पेसमुळि 20:19; थवस्थायिवरण 5:5

20 कलियिह केवाना गर्ज इंजेके ईवुराये नडुम अरयहता.* देवळ बारा वगये मन्जि, (बोगे कलियिह केवाल लेवस्के, तनाय कुसिते अब्रहम मुय्तोहकु पोल्लो विळसता).

मोसानाड अडोड ऊळेवाळे केवानलेहकाडाड

21 अह इतेके मोसानाड अडोड, देवळ विळसतव पोल्लोना विष्ट मन्हाडा? अद्रम मुर्तिय आयो! माक पिसिह कीया पगयहता, इद्रमता बेदाय अडो मतेके, निटये अडोन नोमिसिये, माट सेतेमतेरल आवेरल.*

22 मति साध्म वेहतपु, पूरा दुनिया पापमते दोहतद मन्हा.* पोल्लो विळसिस मतद बर्कत येसु किर्स्तुन्गा विस्वस तासतेकेने, माक विस्वसिरिहक दोर्कना इन्जि,* इद्रम आता.

23 मति विस्वसता कालम वायनामुने, माकु यहदिराड अडोड राका कीतप आंदुड. इतेके विस्वसता अगि पुनाहजोमु, माट दोहतप लेहका मंदल.*

24 इतेके किर्स्तुन् नमिसिये माट सेतेमतेरल आयना* इन्जि, ओग वानाहजोम, अडोड इतेके माक ओवोंग ऊळेवाळे केवानलेहकाने आंदुड.* S

25 पया विस्वसता कालम वातस्के, इंजेके ऊळेवाळे केवाना इळन माट इलवल.

26 मीट कतमतोरिर इतेके, किर्स्तु येसुन नमताहकु, देवळताड मगक-मयास्कनिर आयहनिर.*

27 इतेके किर्स्तुना पदिरते एतगा मुळिन्दस तेदतोर, ओर कतमतोर किर्स्तुना संगे जोळेम आसि, ओन केगतप लेहका आस्तोर.*

28 यहदि जाततोम आयेग, दुस्रा जाततोम आयेग, ओर्युलतोम आयेग, माल्काल आयेग, आंचाळ आयि, कोय्तोग आयेग, इद्रम उड्लोग-बेरोम बातय इले; मीट सबेटोर विस्वसिरि इतेके, किर्स्तु येसुना राजेमते उंदिय महनिर, इदिन सीता कीहभट.*

29 मीट किर्स्तुना संगे जोळेम आतोरिर इतेके, मीट अब्रहम मुय्तोना कूळतोरिर आदिर, अहे देवळ अब्रहमिन पोल्लो विळसतपु, तानाड मगक-मयास्किकहक तासतद बर्कत दोर्कतोरिर.*

4

माट ओर्युलतोरल आयवल, देवळताड मगकनले

1 देवळता बर्कत दोर्कतोरिर इतेके बहु? इंजेके साक्करना तूस एनवाल मगि, बेचानाह उड्लोग मन्हतोग, अचानाह ओग पूरा लोता सम्परमता माल्काल मन्ज तेला, तान काळडलाह ओन्क बातय अदिकर इले, ओर्युलतोना लेहकाने मन्हतोग.

2 तपे वेहतद कगो एवनाहजोम, ओना पोगोन ऊळेवाळे केवालोर, माल्सोमता जब्बदर एनवालोर मन्हतोर.

3 अद्रमलेहका माट वने, उड्लोरा लेहका पुनवोरल मतस्के, दुनियाताड अडूळमताड उर्तुर्कना लेकाने,* माट एकिस मंदल.*

4 पया देवळ वेहतद कगो एवतस्के, अदु तना मगिन इद्र बूमते लोहता.* ओग आंचाना पोटाताहि पुटोम,* मोसानाड अडोड नोमवालोर यहदि जाततोराग पुट वातोम*.

5 अडोना नोमळते दोहतप मतेरिनु लेहतना इन्जिये, देवळता मगि वासि, तना जीवा इंतोग.* माट वने देवळताड मगक-मयास्क आयना इन्जिये, ओगु माक विळसिह कीतोम.*

6 माट देवळताड मगकनल आताहकु, देवळि तना मगना जीवातुन, मावा जीवातगा लोहता.* अद जीवा अगा देवळतुन “बाबा! बाबा!” इनजोर केयसोर मन्हाता.*

7 अदिनेनाहक माट इंजेके ओर्युललेहकाडोरल मुर्तिय आयवल, मति मगकनल. माट मगकनल आतल इतेके, देवळबाबाना बर्कत माक दोर्कगाये! इद्र पूरा कबळ देवळिये कीता.

पोल्लु गलातितोरनाहक आलिह कीस्तोग

8 मति मुने मीट सेतेम देवळतुन पुनाहकु, जोल देवळकना कय इळन मतिर.*

9 इंजेके बार मीट देवळता एरे वातिर (आयो, देवळिये मीक एरे कीता), मीट बेद्रमि दुनियाताड अडूळमताड पाय्दालेवाड उर्तुर्कना पेके,* ओसो मरुस दायलाह आतिर? अविस्कना लेकाने बेद्रम मीटु ओसो एकलाह ऊळिहनिर?*

10 इतेके वारमतुनु, नेलानु, पोल्वानाड कगोन, वसानु, मीट नोमिहनिर.*

11 नना मिथगा बेद कष्टेम कीतन, अद पूरा उगसे अता बहे इन्जि, नना मिथेनाहक आलिह कीयहनन.*

12 मति बेद्रम नना मीवा लेहका अडोन नोमवोनन आतन,* अद्रमे मावोरिर, मीट वने नावा लेहका आम्हट. अडोनेके मलमाटु इन्जि, नना मीवाड कालक अरयहनन.

इचानाह नाक बेस्केन मिथेनाहि तिपल वावो.

13 नाकु दुक्क अरताहके, नना मिथगा मुने वास मतन. वासि मीकु किर्स्तुना बेसता कब्रु वेहता पातन, इदिन मीट पुतिर.

14 अस्के नावा दुक्तेनाहक, मीकु तिपल आस तेला, मीट नाक सेट्बेट ऊळविर.* मति लोन देवतुल वातपे, नाकु बेस ऊळतिर, किर्स्तु येसु कुदि लोन वातपे ऊळतिर.*

15 नयेनाहकु मीट बेदाय सेवा कीयलाह तयर मंदिर, अचोन नावा पोगोन जीवा कीदिर इन्जि, नना मीवा लोप्पा वेहता पगयकन! आया पगतेके, मीट मीवाड कौडाड इंका तेंडिस नाक एवेरि! मीवा अद मुनेता गिर्दा बह आसि मायता?

16 इतेके नना मीकु सेतेमताड पोल्लोड वेहचि, मीवा कटितोनन आतन बहे!*

* 3:20 3:20 1 तिमाति 2:5; इब्रितोर 8:6; 9:15; 12:24 * 3:21 3:21 2:21; इब्रितोर 7:18-19 * 3:22 3:21-22 रोम सहरतोर 3:20 * 3:22 3:22 रोम सहरतोर 3:21-23 * 3:23 3:22-23 रोम सहरतोर 11:32 * 3:24 3:24 रोम सहरतोर 9:30; गलातितोर 2:16 * 3:24 3:24 रोम सहरतोर 10:3-4 S 3:24 3:24 रोमि साक्कर लोकरु तमाड उड्लोर पिलाड-पेकोरिहक बुद तेळियनाहजोम, ओरिन ऊळेवाळे कीयलाह, ओसो ओरिन बुद कागहलाह ओर्युलतोरिन तासिदु. अद्रमलेहकाने साम्भनाड अडोड वने, येसु किर्स्तु वानाहजोम, ऊळेवाळे केवाना लेहका मताड. * 3:26 3:26 रोम सहरतोर 8:14; गलातितोर 4:5 * 3:27 3:27 रोम सहरतोर 6:2-4 * 3:28 3:28 योहन 17:11; रोम सहरतोर 3:21-23,29; इपिसुसतोर 2:14-15; पिलेमोन 16 * 3:29 3:29 रोम सहरतोर 4:13; 8:17; गलातितोर 4:28; 6:16 * 4:3 4:3 कुलुसितोर 2:8,20-22; इब्रितोर 5:12 * 4:3 4:3 रोम सहरतोर 7:14; 2 कुरिततोर 11:20; गलातितोर 4:24-25 * 4:4 4:4 मार्कल 1:15; रोम सहरतोर 5:6 * 4:4 4:4 योहन 1:14; रोम सहरतोर 1:3-4; 8:3 * 4:4 4:4 लुकाल 2:21-24,27 * 4:5 4:5 रोम सहरतोर 10:3-4 * 4:5 4:5 रोम सहरतोर 8:14; गलातितोर 3:13-14,26 * 4:6 4:6 रोम सहरतोर 5:5; 8:9,16; 2 कुरिततोर 3:17 * 4:6 4:6 मार्कल 14:36; रोम सहरतोर 8:15 * 4:7 4:7 रोम सहरतोर 8:17 * 4:8 4:8 इपिसुसतोर 2:12; 1 तिसलुनितोर 4:5; 2 तिसलुनितोर 1:8 * 4:9 4:9 4:3; कुलुसितोर 2:20-22 * 4:9 4:8-9 2 कुरिततोर 11:20 * 4:10 4:10 रोम सहरतोर 14:5; कुलुसितोर 2:16 * 4:11 4:11 तिसलुनितोर 2:16 * 4:12 4:12 1 कुरिततोर 9:22 * 4:14 4:13-14 2 कुरिततोर 10:10 * 4:14 4:14 मथ्याल 10:40; 1 तिसलुनितोर 2:13; इब्रितोर 13:2 * 4:16 4:16 अगोस 5:10

17 ओर जोल कबुर वेहवालोर बार, मीक गोत कीयलाह ऊळिहतेर, मति मीवा पायदातेनाहक आयो; मीट ओराये मुडगा कलियना इन्जि, मयगडाहि मीकु अलग कीयलाह ओर ऊळिहतेर.

18 मीक गोत कीयना इतेके, मीवा पायदातेनाहक कीतिके बेसु! नना मियगा मतस्के, अहे कीदन. मति नना अगा मनवेक वने, दुसोर मीवा पायदातेनाहक गोत कीतिके बेस आवालि.

19 ओरो रा, इह केंजाट बाबा, किस्तुना बुदि मियगा पुटनाहजोम, रिक्म आयनद मगतलिना पोटातगा आतप लेहका, नावा पोटातगा मळमळ आस्ता.*

20 इजेके मीवा इद कट्टालतेनाहकु, नना एक्बेक आतन.* अदिहकु मियगा वासि अलग रीते वळ्ळकेनन, इद्रम नावा गिर्दा मन्हात.

अब्रहमनाड मुतेस्क माक बाताल तोहहताड

21 मीट मोसानाड अडोड माळवालोरि केंजाट, साभ्रमते मोसा मुय्तोग बाताल रासतोग, तान पुनविरा?*

22 अब्रहम मुय्तोहकु ईवुर पेकोर पुटटोर, ओवोंगा इतेके ओर्युल आंचाना पोटाताहि पुटटोग, दुसोग बार ओर्युल आयवद मोदुल मुतेना पोटाताहि पुटटोगु* इन्जि, साभ्रम वेहहता.

23 मति ओर्युल आंचाना पेकाल इस्मालि इतेके, मन्कना विचरतेने पुटटोग आंदोग; मोदुल मुतेना पेकाल बार, देवळ विळसतद पोल्लोतेहक पुटटोग आंदोग, (ओगा मावा पेदामुय्तोग इस्कि).*

24 इव पोल्लोड इतेके, पुन्निह कीयनव पोल्लोड आंदुः* इतेके इव रेंड आस्कु, रेंड करलकना लेहका आंदुः. उंद करल इतेके, सीनय इनदनद मेटाता करल आंदुः (अगाने देवुळि इमयेल लोकरिहक दहा अडोड ईसि करल कीता)*. इद करल इतेके, आगर इनदनद ओर्युल आंचाना लेहका, ओर्युल पेकोरिने पुटिह कीस्ता.

25 (इद सीनय मेटा इतेके, अरब देसेमते मन्हात.) अद ओर्युलतद आगर इतेके, इद दुनियाता येस्सलेमतोरा लेहका आंदु. बह इतेके, येस्सलेमतोर यहूदिर वने, सीनय मेटातगा ईतव अडोना कय इळन मन्हात.*

26 देवुळदीपता येस्सलेम बार, ओर्युल आयवद मोदुल मुतेनलेहका मन्हात, (तानाड पेकोर ओर्युलतोर आयोर). अदु माट विस्वसिरा तलोग आंदु, देवुळदीपता येस्सलेम.*

27 साभ्रमते रासतपु,

एय मगमियाळ आयवद वंजो आंचानिन, निमा गिर्दा कीम.

ओ पुटिह केवद आंचानिन, निमा गिर्दते केया.

बह इतेके वंजो आयवद आंचानाड पेकोरिहकाय वीळिसि,

वंजो आंचानाड पेकोर वेल्लाटोर मन्हात.*

28 मावोरिर, मीट वने इजेके इस्किनलेहका देवुळ विळसतद पोल्लोतेनाहके, तानाड मकनिर आतिर, मन्कना विचरतेनाहक आयो.*

29 मति अस्के मन्कना विचरते पुटटोग पेकाल, देवुळ विळसतद पोल्लोते पुटटोग पेकानु, बेद्रम कुळसा अंदोग*, अद्रम नेंड वने मन्हात.*

30 मति साभ्रम बाताल वेहतहता? ओर्युल आंचाना पेकाहकु, मोदुल मुतेना पेकाना संगे तपेना तस मुर्तिय दोर्को आयगा. अदिहकु ओर्युलतदिन, ताना पेकानु पलत पेहचीम!*

31 इतेके मावोरिर, माट ओर्युलता लेहकाडाड अडोनाड मगनल आयवल, मति ओर्युल आयवद लेहकाडा विस्वसताड मगनल आंदल.

5

1 ओसो माट अडोना इळन ओर्युलतोर लेहका मनदनदायो इन्जिये, किस्तु माक पिहट अहंतोग. अदिनेनाहकु मीवा विस्वसते मीटु मेक्सिस मन्हाट,* मति मीट ओर्युलतोर लेहका, पूहदद अडोना जुवा कांजमाट.*

डायना रिजज केमाट!

2 ननान पोल्नुन मीक वेहतहनन, बेस केंजाट! मीट यहूदिरा डायना रिजजतन नोममाट. अह कीसि सेतेमतोर आयलाह ऊळतेके, किस्तुना मोकि मीकु बातय पायदाता आयो आयगा.*

3 पया डायना रिजज माळवालोरिहक सिरप इद अडोतुन आयो, मति यहूदिराड कतमे अडोन नोमिय पोयतगा इन्जि, नना सेतेम वेहतहनन.*

4 मीट अडोन नोमिसि सेतेमतोर आयलाह ऊळवालोरिर, किस्तुनाहि अलग आतिर, ओना दयातुन पोहचीतिरि!*

5 नना इद्रम बाराहक इहनन? माट विस्वसिरल इतेके किस्तुन नमिसिये सेतेमतोरल आतन; सेतेमतोरेनाहकु देवुळि तासतद बर्कतता आसाते माट महनल.* इद आसा देवुळता जीवातगडाहिये वास्ता.

6 इतेके किस्तुन येसुन नमतेके, डायना रिजज कीयनदु बार आयो, केवद वन बार आयो;* येसुनगा विस्वस तासिसि, दुसोरिन जीवा कीयना, इदे मोदुल पोल्लो आंदु.*

7 मीट मुने विस्वसते बेस विततप आदिर. मति इजेक इसि, बोगो मीवा अगदे अडम वाताहके, येसुना सेतेम अगदे मीट ताकविर, इद बेस आयो!

8 इद्रमता नाळेह कीयनद बुदि इतेके, मीक आचतद देवुळताहि* वावो.

9 ओप्यिह कीतद इचुने पिडदुन, कोपामेंड नाहतद पिडटगा काल्हपतेके, पूरा पिडि ओप्यिहता, इद पोल्लो इतेके मीट केंजतिरि;*(ओरा जोल कबुरतुन नमतेके अहे आयगा.)

10 मीट वने नावा पोल्लोतुन कबुल कीकिरे इन्जि, देवुळतेनाहि नावा बर्वस मन्हात.* मीक तिपल केवाल पया, बोगो मनेग, ओन्क देवुळता सिक्सा दोर्कगाये.*

* 4:19 4:19 इपिसुसतोर 4:13 * 4:19 4:19 1 कुरिततोर 4:15; 1 तिसलुनितोर 2:6-7 * 4:20 4:20 2 कुरिततोर 4:8 * 4:21 4:21 रोम सहरतोर 6:14 * 4:22 4:22 पुट्टुम्लि 21 ऊळट. * 4:23 4:23 पुट्टुम्लि 17:16-19; 18:10-14; 21:1; रोम सहरतोर 9:7-9; इब्रितोर 11:11 * 4:24 4:24 1 कुरिततोर 10:11 * 4:24 4:24 ब्यवस्थाविरण 33:2 * 4:24 4:24 पेसुम्लि 19-20 ऊळट. * 4:25 4:24-25 4:3 * 4:26 4:26 इब्रितोर 12:22; तोहचीनव पोल्लोड 3:12; 21:2,10 * 4:27 4:27 यशायाह 54:1 * 4:28 4:28 रोम सहरतोर 9:7-11; गलातितोर 3:29 * 4:29 4:29 पुट्टुम्लि 21:9; योहन 8:35 * 4:29 4:29 5:11 * 4:30 4:30 पुट्टुम्लि 21:10,12 * 5:1 5:1 1 कुरिततोर 16:13 * 5:1 5:1 योहन 8:32,36; कळयिर 15:10; रोम सहरतोर 8:15; 11:20; गलातितोर 2:4 * 5:2 5:2 कळयिर 15:1 * 5:3 5:3 रोम सहरतोर 2:25; याकूब 2:10 * 5:4 5:4 रोम सहरतोर 9:31; 1 कुरिततोर 7:18; इब्रितोर 4:1; 12:15; 2 पद 3:17 * 5:5 5:5 1 कुरिततोर 1:5-7 * 5:6 5:6 6:15; कृत्सितोर 3:11 * 5:6 5:6 1 कुरिततोर 7:19; 13:13; कृत्सितोर 1:3-5; 1 तिसलुनितोर 1:2-3; याकूब 2:17 * 5:8 5:8 रोम सहरतोर 8:28; गलातितोर 1:6 * 5:9 5:9 मथ्याल 16:6,12; 1 कुरिततोर 5:6 * 5:10 5:10 पिलिपितोर 3:15 * 5:10 5:10 1:7

11 इंजेके नाक इंका डायना रिबजता पोक्कुर कीरस्तोग इन्जि, उय्तर इन्हतोर. मावोरिर, नना इद्रम पोक्कुर कीतन इतेके, यहुदिर नाक विस्द केवोर आवेर. * ह्ळकनागुटातगा येसूसामि ईतद मोकतेनाह्ळेक पिसमुळ दोकिंहता इन्जि, नना पोक्कुर कीताह्ळेके, यहुदिर नाक पका ओडू आस्तोर. *

12 मीक डायना रिबज कीम्हट इनजोर तिपल केवालोर, तम्क कुदिय कतमे डायिस पोहतेके, बाय्तालोर लेहका आतेक बेस आवालि!

मन्कना बुदि ओसो देवुळता जीवाता बुदि

13 मति मावोरिर, मीक इतेके, अडोना ज्वाताहि पिहट अरयलाह देवुळ केयता. * अदिहकु नना इद्रम रासिहनन. मीट मात्रम माट विचर वातप कीकोम, इद्रम इनदनदायो मति, जीवा कीसि मीट ओर्विना-ओर्वोग सेवा-साकुर कीम्हट. *

14 बाराहक इतेके, मोसानाड सवे अडोड साग्रमात उंदिय पोल्लोते माळतप आताड, अद बेद इतेके निमा कुदतुन जीवा कीतप, दुसोरिन जीवा कीम. *

15 मति मीट ओर्विहक-ओर्वोग नलहता. कोहकना, वहचना कीसोर महनिर! इदिनेनाहकु आक्रिते मीट ओर्विन-ओर्वोग बळे कीयनदायो इन्जि, उसरते मन्हट.

16 इंजेके नना वेहतहनन, बेस केंजाट! देवुळता जीवा मीक बह ताकिह कीस्ता, अहे ताकाट; अस्के मीवा मन्कना बुदते, मीट मुतिय ताकविर आयकिर. *

17 बह इतेके मावा मन्कना बुदि, देवुळता जीवाता अडम मन्हता; ओसो देवुळता जीवा इतेके, मावा मन्कना बुदता अडम मन्हता. इव रेंड इतेके बेस्केन ओडोड, अदिहकु मीक बेद कीयना विचर मन्हता, अदिन मीट कीया पाविर. *

18 पया बेचानाह मीक देवुळता जीवा ताकिह कीस्ता, * अचानाह मीट अडोना इळन इलविर. *

19-21 इंजेके मावा मन्कना बुदताड कबस्किन माट पुहनले. अव आंदुड सिङ्गि-साट्वाल आयना, लजालेवा विचर वातप कीयना, * बोमापूजा, ओदे, कोटेड, वहचळि, कौडा येयना, ओडू, * दुसोरा सीता केवा कुदताये पायदातुन ऊळनदु, * मुडा नडुम पटपट कीयना. * कुळसा, कल लोटि आयना, इद्रमताड वेल्लाडे पोल्लोड मन्हताड. * इद्रमताड कबस्किन केवालोरिहक इतेके, देवुळता राजेमते जागा मुतिय दोर्का आयगा. * इद्र पोल्लो नना मुनेन वेहतन, अद्रम इंजेक ओसो मीक वेहतहनन.

22-23 देवुळता जीवा बारा, मावा जीवातागा मोन्हटटेके, मयगा इद्रमता पंटा पुटिहता: * माट दुसोरिन जीवा कीयहनल, माट गिदिते महनल, * सुकमते महनल, * बेदाय पोल्लोतुहक चटने ओडू आयवा महनल, दुसोरिन जीवा वाटिहनल, माट चिप्टमलेवा महनल, माट पोल्लो विळसतये कीयहनल, कुलुल बुदते ताकिहनल, कुदतुन आब्रे कीयहनल. * इद्रम ताकतेके, माक यहुदिराड अडोड अडम आयोड. *

24 इंजेके किरुतू येसुन नमवालोर इतेके, तमा मन्कना बुदतुन, ह्ळकनागुटातगा बळे कीतये मन्हतोर; अद मन्कना बुद डोलता इतेके, माट तानाड लागावाड विचर्कने ताकवल. *

पवित्र जीवाता पेके ताकना

25 इद्रमलेहका देवुळता पवित्र जीवाते माट पिसिहनल, अहे अद जीवा माक ताकिह कीतप, माट ताना पेके ताकिड वने. *

26 नना बेरोनन इन्जि, माट मनवल आयकल, इतेके ओर्विन-ओर्वोग लजा केवल, ओर्विहक-ओर्वोग कुळसा केवल. *

6

1 मति मावोरिर, ओर्विना-ओर्वोग सेवा कीम्हट. बोगाय मीवा ऐोटोग विस्वसि पापमते एकतदिन ऊळतेके, बोर पवित्र जीवाता पेके ताकवालोरिर महनिर, * मीट ओनगा अन्जि, कुलुल बुदते ओनु सेतेमता अगदे ताटु. * मति ततहपा, मीट वने अद्रमता पापमते एकनदायो इन्जि, उसरते मन्हट.

2 मीट ओर्विना-ओर्वोग तिपलतुन-मोतातुन कांजाट. इदे रीते किरुतू वेहतद अडोतुन माळकिर. *

3 बोगाय विस्वसि केनकेनेतोगा-मति, नना दुसोर्काय बेरोनन इन्जि, दुसोरा सीता केवांग इतेके, ओना विचर चुकिहता. *

4 मति मीट ओर्वोग-ओर्वोग दुसोनाड कबस्किन जोकवा, आप-आपनाड कुदताड कबस्किन जोकनदु, * अस्के नीवाडे कबस्किन ऊळिसि, नना बेद्रमतोनन इन्जि पुनदकिन. मति दुसोर्काय बेरोनन इनदा वावो.

5 बाराहक इतेके देवुळ नीके ईतद जब्दरतुन, निमा एतना गावले. *

6 देवुळता पोल्लो केंजवालोर, तमा सवे बेसता मालसोमता कोडि, पोल्लो काहवालोरिहक इयिर. *

7 ओसो मीट नाळेम आयमाट. देवुळि मावाड कबस्किन ऊळो, नेयम केवो इन्जि, देवुळतुन बोगे नाळेह कीया पागोव. * इतेके मीट बेव वीतिहनिर, अविने कोयकिर. *

8 इतेके बोर तमा मन्कना बुद वेहतप, लागावाड कबस्क वीतिहतोर, ओरिहक अदे मन्कना बुदतुहकु, बळेम आयनद सिक्साता पंटा दोर्कांग. * बोर बार देवुळता जीवा वेहतप बेसताड कबस्क वीतिहतोर, ओरिहक देवुळता जीवाये ईतद अमेसाता पिसमुळता पंटा दोर्कांग. *

9 अद्रमे माट बेसताड कबस्क कीयलाह, बेस्के लंडा आयनदायो. इद्रम माट ओरम आयवेके, * देवुळ तासतद कगोते माक अव कबस्कना पायदा दोर्कांग. *

* 5:11 5:11 4:29; 6:12 * 5:11 5:11 रोम सहरतोर 9:33; 1 कुरिततोर 1:23; गलातितोर 3:1 * 5:13 5:13 2 कुरिततोर 3:17; गलातितोर 2:4

* 5:13 5:13 1 कुरिततोर 8:9; 9:19; इपिसुसतोर 5:21; 1 पत्र 2:16 * 5:14 5:14 लैयव्यवस्था 19:18; मथ्याल 7:12; 22:40; रोम सहरतोर 13:8-9,10;

गलातितोर 6:2 * 5:16 5:16 रोम सहरतोर 8:4; 13:14; इपिसुसतोर 2:3 * 5:17 5:17 रोम सहरतोर 7:15,17-20,23; 8:5-8 * 5:18 5:18 रोम सहरतोर

8:14 * 5:18 5:18 रोम सहरतोर 6:14; 1 तिमोति 1:9-10 * 5:19-21 5:19-21 1 कुरिततोर 6:9,18-20 * 5:19-21 5:19-21 2 कुरिततोर 12:20;

1 योहन 3:15 * 5:19-21 5:19-21 रोम सहरतोर 2:8 * 5:19-21 5:19-21 1 कुरिततोर 1:11-12 * 5:19-21 5:19-21 रोम सहरतोर 13:13

* 5:19-21 5:19-21 1 कुरिततोर 6:9-10 * 5:22-23 5:22-23 मथ्याल 7:16-20 * 5:22-23 5:22-23 1 तिसलुनितोर 1:6 * 5:22-23

5:22-23 रोम सहरतोर 14:17 * 5:22-23 5:22-23 रोम सहरतोर 5:1-5; क्लुसितोर 3:12-15 * 5:22-23 5:22-23 1 तिमोति 1:9-10 * 5:24

5:24 रोम सहरतोर 6:6; गलातितोर 2:20; 6:14; 1 पत्र 2:11 * 5:25 5:25 रोम सहरतोर 8:4; फिलिपितोर 3:3 * 5:26 5:26 फिलिपितोर 2:3 * 6:1 6:1

1 कुरिततोर 2:15; 3:1 * 6:1 6:1 1 कुरिततोर 4:21; 2 कुरिततोर 2:7; 2 तिसलुनितोर 3:15; 2 तिमोति 2:25; इब्रितोर 12:13; याकुब 5:19 * 6:2 6:2 योहन

13:34; रोम सहरतोर 12:13; 1 कुरिततोर 9:21; गलातितोर 5:14; याकुब 1:25; 2:12 * 6:3 6:3 ब्रुथियर 5:36; रोम सहरतोर 12:3; 1 कुरिततोर 3:18; फिलिपितोर

2:3-4 * 6:4 6:4 1 कुरिततोर 11:28 * 6:5 6:5 रोम सहरतोर 14:12; 1 कुरिततोर 3:8 * 6:6 6:6 1 कुरिततोर 9:11,14 * 6:7 6:7 अय्यब

13:9 * 6:7 6:7 2 कुरिततोर 9:6 * 6:8 6:8 अय्यब 4:8; होशे 8:7; रोम सहरतोर 6:21-22 * 6:8 6:8 रोम सहरतोर 8:11; याकुब 3:18 * 6:9

6:9 2 तिसलुनितोर 3:13 * 6:9 6:9 मथ्याल 10:22; मार्कल 13:13; लुकाल 21:19; 1 कुरिततोर 15:58; 2 कुरिततोर 4:1; 9:6; इब्रितोर 12:3

10 अदिनेनाहकु माक बह मोका दोकिहता, अह माट सबेटोरैनाहक बेसताड कबस्क कीयिड, ✨ कास कीसि मावोर विस्वसिरेनाहकु. (इद्रमलेहका माट देवुळता जीवाता पेके ताकना गावले.)

देवुळतगडाहे कदर पर्वकनदु

11 इंजेके इव आक्रिताड पोल्लोड, नना नावाय कुदता कयदे रासिहनन. ✨ अदिहक मीक इगा बेराड-बेराडे अक्सर्क दिसिहताड.

12 बोर यहुदिरा मान दोकिह कीयलाह ऊळिहतोर, ओरे मीकु डायना रिवज कीयलाह जबर्दस्त कीस्तोर. ✨ हक्कनागुटातगा ईतद मोकतेनाहके माट देवुळतगा सेतेमतोरल आखनल, इद्रम पोकर कीतेके, यहुदिर माक विस्व कीयनुर इन्जिये, ओर मीकु इद्रम कीया वेहतहतोर. ✨

13 बह इतेके डायना रिवज नोमवालोर कुदि मोसानाड अडोन माळोर आस्तोर. ✨ मीट ओराड कैजिसि, डायना रिवज कीतिर इतेके, ओर पोगयना इन्जिये ओर मीकु डायलाह वेहतहतोर. ✨

14 नाक बार अद्रमता दुनियातोर कदर मुर्तिय गावल आयो; मति नना हक्कनागुटातगा हातोम सामि येसु किर्स्तुन नमवानन इन्जिये पोगयिहनन. अद हक्कनागुटातेनाहके, इद्र दुनियाताड पोल्लोड नाक पट अरवोड, अहे नावा ताकमुळि दुनियातोरिहकु पट अरवो. ✨

15 नाक अद्रमता कदर गावल आयो, बह इतेके डायना रिवज कीयनद वन बार आयो, केवद वन बार आयो; देवुळि मावा लोप्पा पूना जीवा पुटिह कीता, अदे मोदुल पोल्लो आंदु. ✨

16 इद्र पोल्लोते बोर ताकनुर, ओर सबेटोरिहकु देवुळि सुकम ईयि, ओसो किर्स्तुन नमवालोर इस्रयेलतोर पोगोन इंका, ✨ देवुळि द्या कीयि. ✨

17 ओसो इंजेटाहि मियगडाहि बोगे जोल कागहमुळतुन कैजिसि, नाक तिपल कीयनदायो. बाराहक इतेके येसुसामिना कबुरतुन पोकर कीताहकु, विस्वतोर देबाना सीना नावा मेंदुगा मन्हता. ✨

18 मावोरिर, येसुसामि किर्स्तुना देव्या मियगा मनि. ✨ आमेन.

✨ 6:10 6:10 बुदताड पोल्लोड 3:27; 1 तिसलुनितोर 5:15 ✨ 6:11 6:11 1 कुरिततोर 16:21; कुलुसितोर 4:18; 2 तिसलुनितोर 3:17; पिलेमोन 19 ✨ 6:12 6:12 बरुविर 15:1 ✨ 6:12 6:12 5:11 ✨ 6:13 6:13 रोम सहरतोर 2:25 ✨ 6:13 6:13 पिलिपितोर 3:3 ✨ 6:14 6:14 रोम सहरतोर 6:6; गलातितोर 2:20; 5:24; पिलिपितोर 3:18; कुलुसितोर 2:20-22 ✨ 6:15 6:15 रोम सहरतोर 2:26,28; 6:2-4; गलातितोर 5:6; इपिसुस्तोर 2:10,15; पिलिपितोर 3:3 ✨ 6:16 6:16 रोम सहरतोर 9:6; गलातितोर 3:7,29 ✨ 6:16 6:16 1 पत्र 1:3; यहूदाल 2 ✨ 6:17 6:17 2 कुरिततोर 4:10; 11:23-25 ✨ 6:18 6:18 रोम सहरतोर 16:20

इपिसुस सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

इद सीटटुन रासवाल येसुना बळयि पोल् आंदोग। पोल् इद सीटटुन रोम सहरता जेलतगा मतस्के, इपिसुस सहरतोर विस्वसिरेनाहकु रासतोग। इपिसुस सहर आसिया पट्टा मोदुल सहर मता. अद पका बेरा सहर मता. अद सहरतगा पोल् कीतद सेवाताड पोल्लोड बळयिराड कबस्क इद पुस्तकता 19 अदूयतगा मन्हाताड.

पोल् इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, पोगोटा बूमतगा मनदनव ओसो इळता बूमतगा मनदनव सबेटविन येसु किर्स्तुना कयदे इयलाहि, देवुळि मुनेन विचर कीस तासता. इद पोल्लोतुन पोकर कीयलाहि, पोल् इद सीटि रासतोग। ओसो यहदि, यहदि आयवोर उदिय आया पगवोर इनजोर, इपिसुसतोर विस्वसिर इंदूर. मति किर्स्तुन विस्वस कीतोर उदिय मुल आतोर. ओर उदिय मेंदुल आतोर. किर्स्तुना मेंदुलता लेहकाडोर आतोर. देवुळता जीवा मनदनद जागा आतोर. ओसो विस्वसिर देवुळताड पिलाड-पेकोर आताहकु, ओर्विहक-ओवोग जीवा कीम्हट इनजोर, पोल् इद सीटटगा रासलाह आतोग।

मुनेताड पोल्लोड

1 नना पोल्लुन, देवुळता विचर मतपु, येसु किर्स्तुना बळयिनन आतन. * मीट इपिसुस सहरते मनवालोर् देवुळता मन्कलोरिहक इद सीटि रासलाह आतन. मीट किर्स्तु येसुन विस्वस कीसोर दायलाह आतोर.

2 मावा देवुळबावानाहि ओसो किर्स्तु येसुसामिनाहि मीक सुकमि, देव्या दोर्कि.*

किर्स्तुना मेटे माक दोर्कतद बर्कत

3 देवुळतुहक जोहर आयि! अद तना मगि किर्स्तुना मेटे, पोगोन देवुळदीपतगा मनदनव सबे देव्यान माक ईता.*

4 इतेके ताना मुनेह माट पवित्र मनदना, बाताले कसुरलेवा मनदना इनजोर,* इद बूमतुन पुटिह कीयनामुनेन, माक किर्स्तुना मेटे आचता.*

5 माक जीवा कीसि, येसु किर्स्तुना मेटे तनाड पिलाड-पेकोर कीयलाहि,* माक मुनेन आचता.* इदम कीयलाहि मुनेन विचर कीस मता, अहे ताना गिर्दा मता.

6 ताना जीवा कीतोग मगि* किर्स्तुना लोकुरल माट आताहकु, अद मावा पोगोन लेकालेवा दया कीता. माट तान मान ईसि जोहर कीयना इनजोर, माक अदम दया कीता.

7 मावा पोगोन पका दया कीता,* अदिनेनाहक तना मगि नेतुर पोहच डोलताहकु,* मावा पापमतुन मापि कीसि,* ओना मेटे माक पापमतहि विळिसह कीता.*

8 माक आलिस पिसनाह दया कीता, अदिनेनाहक सबे रीतिना बुदि ओसो तेल्व ईता.

9 देवुळि मुने मकिह कीस तासिस मतद पोल्लोतुन, इजेके माक पुनाह कीता.* इदम कीयलाहि ताना गिर्दा मता. मुनेन तना विचर कीस मतपु,* किर्स्तुना मेटे इजेके अद पोल्लोतुन पेसिह कीता.

10 अद पोल्लो इदम मन्हाता: देवुळि तना विचर कीतद कगो एवतस्के,* पोगोटा बूमतगा मनदनव, ओसो इळता बूमतगा मनदनव, सबेटविन जमा आनाह कीसि, येसु किर्स्तुना कयदे इयनदु,*

11 ओना संगे माक जोळे कीसि, तना मन्कलोर कीयलाहि माक आचता.* तना विचर कीस मतपु, माक मुनेन आचता.* अद तना बेदम विचर कीता, अद इसबते सबे कीता.*

12 इतेके मुनेन किर्स्तुना पोगोन आसा तासतोरल माट, देवुळतुहक मान ईसि जोहर कीयना इनजोर, अदम कीता.

13 मीक पिसिह कीयनद बेसता कबुरता सेतेमतुन, मीट केंजिसि किर्स्तुन विस्वस कीतिर.* विस्वस कीताहकु, देवुळि पोल्लो विळिसस मतपु, तना पवित्र जीवातुन मीवा पोगोन वने उदिह कीता.* कीसि मीवा पोगोन किर्स्तुना मन्कलोर इनजोर, सीना तासतप लेहका कीता.*

14 अद मयेनाहक तासतव बेसताड पोल्लोनु, पेके माट दोर्किह कीकल इनजोर,* तना जीवातुन इजेकेन इसर ईतप लेहका माक ईता. देवुळि माक पूरा विळिसह कीयनद दिया एवनाह,* अद इसर मन्हाता.* माट तानक मान ईसि जोहर कीयना इनजोर, देवुळि अदम कीता.

पोल् विस्वसिरेनाहक पार्तना कीरतोग

15 अदिनेनाहक देवुळि माक इचोन कीसीताहकु, मीट येसुसामिन विस्वस कीतदिन, ओसो देवुळता सबेटोर लोकुरिन मीट जीवा कीयनदिन, नना केंजताहकु,*

16 नना पार्तना कीयहपा, मियेनाहक ऊक-ऊके पार्तना कीसोर महनन.* ओसो देवुळतुन जोहर कीसोर महनन.*

17 नना इदम पार्तना कीयहनन: मावा येसुसामि किर्स्तुना देवुळतुन, डीसातोग बावान मीट पूरा पुनदना इन्जि,* ओग मीक तना बुदि इयैग, तनाड विचर्किन मीक पुन्पिह कीयेग.*

18 बेचोक बेसताड पोल्लोन आसा कीयलाहि तना माक केयता.* अचोकिन पुनदलाहि; ओसो मीट नावा पका मोल्लातोर मन्कलोरिर् इन्जि, देवुळ मीक इन्हाता.* इदिन पुनदलाहि, देवुळि मीवा बुदतगा पुन्पिह कीयि.*

* 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:1; तीतुस 1:1-4 * 1:2 1:2 रोम सहरतोर 1:6-7 * 1:3 1:3 2 कुरिततोर 1:3 * 1:4 1:4 5:27; कुरुसितोर 1:22 * 1:4 1:4 2:10; 2 तिसलुनितोर 2:13-14; 2 तिभोति 1:9; 1 पबु 1:20 * 1:5 1:5 रोम सहरतोर 8:14-15 * 1:5 1:5 रोम सहरतोर 8:29 * 1:6 1:6 मन्वाल 3:17; मार्कल 1:11; लुका 3:19-22; कुरुसितोर 1:13 * 1:7 1:7 रोम सहरतोर 2:4; 3:8 * 1:7 1:7 बळयि 20:28; रोम सहरतोर 3:25-26 * 1:7 1:7 बळयि 2:38 * 1:7 1:7 रोम सहरतोर 3:24 * 1:9 1:9 रोम सहरतोर 11:25; 16:25; इपिसुसतोर 3:5-6 * 1:9 1:9 रोम सहरतोर 8:28 * 1:10 1:10 मार्कल 1:15; गलातितोर 4:4 * 1:10 1:10 पिलिपितोर 2:10; कुरुसितोर 1:15-16,20 * 1:11 1:11 व्यवथाविवरण 4:20; तीतुस 2:14 * 1:11 1:11 रोम सहरतोर 8:29 * 1:11 1:11 3:11 * 1:13 1:13 4:21; कुरुसितोर 1:3-5; यानुव 1:18 * 1:13 1:13 लुका 24:49; बळयि 1:4-5; गलातितोर 3:13-14 * 1:13 1:13 4:30 * 1:14 1:14 बळयि 20:32 * 1:14 1:14 1 कुरिततोर 1:30 * 1:14 1:14 2 कुरिततोर 1:22 * 1:15 1:15 पिलेभोन 4-5 * 1:16 1:16 रोम सहरतोर 1:9-10; कुरुसितोर 1:9-10 * 1:16 1:16 रोम सहरतोर 1:8 * 1:17 1:17 4:13 * 1:17 1:17 1 कुरिततोर 14:6 * 1:18 1:18 4:4; कुरुसितोर 1:25-27; 2:1-3 * 1:18 1:18 3:16 * 1:18 1:18 कुरुसितोर 1:9-10

19-20 ओसो हामरतरडाहि किस्तुन जीवा अर्हचि, देवुळदीपतगा तना तिनळ बाजे राजेम ताकिह कीयलाहि उदिह कीयहपा, अद बेरा लाव तोहता. माट विस्वस कीतोर तोळ आयलाह, तानगा अदे बेरा लाव मन्हता, ताना लाव बेस्केन मारो, इदिन मीक पुन्धिह कीयि इनजोर, पार्तना कीयहनन.*

21 अदिकर ताकिह कीयनव देवतुल्कु, देयहकु, इव सबेटविहकाय किस्तुय बेरोग आंदोग. इजेके वने, वायनद कालमते वने, अदिकरताड पेदिर्क बेचोक मन्हताड, अव सबेटविहकाय ओनाय पेदिर्क बेरा आंदु.*

22 मबेटविन ओग ताकिह कीयग इनजोर, देवुळि ओना कयदे ईता. ओने सबेटविन ताकिह केवाल कीसि, विस्वसिरा मुडुन ताकिह कीयलाह वने, ओने निल्पिह कीता.*

23 किस्तु विस्वसिरा मुडा तलाता लेहकाडोग, विस्वसिर बार ओना मेंदुलता लेहकाडोर. विस्वसिरा म्लु ओसो किस्तु, उंदिय मेंदुल आतोर. ओसो सबे पोल्लोन पूरा कीसेवाल किस्तुये.*

2

विस्वसिरा पिसमुळि बेद्रम बद्दलेम आता

1 मीट मुने देवुळताड अडोनू बळे कीसोर मतिर, ओसो पापम कीसोर मतिर. अदिनेनाहक डोलतप लेहका मतिर.*

2 देवुळतुन पुनवोर ताकिहतर, अदे आगदे मीट मुने ताकिदिर्. पोगोन वळ्दे मनदनव देयहकना मुक्याल बह ताकिह कीदु, अद्रमलेहकाने ताकिदिर्. इजेके वने देवुळताड पोल्लोड केजवोरिन, अवे देयहकना मुक्याल ताकिह कीस्ता.*

3 निटमे माट सबेटोरल वने, ओरा लेहकाने ताकिदल. मावा लाग्वा बुदि बेद्रम लालुस कीदु, अद्रमे कीदल.* मावा मेंदुलि ओसो मावा बुदि बेद्रम ओसोर मेंदु, अद्रमे लाग्वाड कबस्क कीसोर मेंदल.* लाग्वाड कबस्क कीसोर मनाहकु, देवुळि लाव्वोर सबेटोरिहक निटम सिक्सा इयना लेहका, माक वने सिक्सा ईस मनालि.*

4 मति मावा पोगोन देवुळ वेल्लाय वीळिस जीवा लोपता.* माक अद पका जीवा कीताहकु.*

5 बह कीता इजेके, मावा पापमते माट डोलतोर लेहकान मतल, मति माक पूना पिसमुळ ईसि, किस्तुना संगे माक वने जीवा अर्हता. देवुळि दया कीताहके, मीट पिसतिर.*

6 किस्तु येसुना संगे माक जोळे कीसि, ओना संगे माक वने जीवा अर्हता,* अर्हचि पोगोन देवुळदीपतगा किस्तु उदिस राजेम ताकिह कीयनद जागातगा,* माक उदिह कीता.

7 किस्तु येसुन लोहचि, माक पका जीवा कीसि, माक वेहता वावप वेल्लाय दया कीता इनजोर,* वायनद कालमते सबेटोरिन तोहताह, अद्रम कीता.*

8 देवुळि मीक दया कीताहकु, मीट किस्तुन विस्वस कीतिर, अदिनेनाहक मीक पिसिह कीता.* देवुळता पिसमुळतुन दोर्किह कीयलाह, मीट बाताले केविर; इद पूरा देवुळता दर्मम आंदु.*

9 अदिनेनाहक नना बेसताड कबस्क कीताहकु, देवुळि नाक पिसिह कीता इनजोर, मियगा बोगे बह पोगयमाकेग.*

10 निटमे देवुळिये माक किस्तु येसुना संगे जोळे कीसि, माक पूना पुटमुळ, पूना जीवा ईता.* किस्तुना संगे जोळेम आसि, माट बेसताड कबस्क कीसोर ताकना इनजोर, ताना विचर मता.* अव कबस्किन अद मुनेन तयर कीता.

किस्तुना मेटे सबेटोर विस्वसिर उंदिये

11 पुट्टरडाहि मीट यहदि आयवाहकु, डायना रिवज केविर. डायना रिवज कीतोम इनजोर इनवालोस, यहदि मन्कलोर आंदुर. मीक डायना रिवज केवोर इनजोर, वेर यहदिर पास्किहतर. (डायना रिवज वने तमा मेंदुलतगा, मन्कना कयदे कीयनद कवळ आंदु)* किस्तुन विस्वस केवस्के, मीट बेद्रम मतिर, अदिन सीता कीस ऊळाट.*

12 अकेके मीट किस्तुना संगे कलियवा मतिर; इश्येल मन्कलोर म्लु आयवा मताहकु, मीक देवुळता साध्रम दोर्को.* देवुळि इश्येल मन्कलोरिन वेल्लाडे मल्काड तना पोल्लो करल कीस मता,* मीट अवं करलकनगा कलियविर आस मतिर. इद बमगना आसालेवा, देवुळलेवा मतिर.*

13 मुने देवुळतरडाहि मीट जेक मतिर. मति इजेके किस्तु येसुना मेटे, देवुळि मीक तना एरे तता.* किस्तु तना नेतुर पोहच डोलताहकु, देवुळ अद्रम कीता.*

14 यहदिरिन ओसो यहदि आयवोरिन ओग कलियिह कीसि, माक उंदिय म्लु कीतोम. मावा नडुम गुरे अडम आतप लेहका, माट रेंड तुगाड आसि, कलियवा मतल. मति किस्तु तना डोलिसि, मावा नडुम गुरेता लेहका, अडम मतद कोटलतुन पिळहपळ कीतोम.*

15 यहदिरिन ओसो यहदि आयवोरिन, पूना मन्कन पुटिह कीतप लेहका, कतमतोरिन उंदिय कीतोम. इद्रम रेंड आसि तुंगाना मुडुन कलियिह कीतोम.* अद्रम काल्हपलाहि, मोसानाड अडोना रीतरिवज्किन मायिह कीतोम. इद्रम यहदिर ओसो यहदि आयवोरिन कलियिह कीतोम.*

16 हळकनागुटतगा डोलताहकु, रेंड आस तुंगाना मुडोर ओविहक-ओवोग पोस मतद कोटलतुन मायिह कीतोम. अद्रम डोलताहकु, इकेडा-अकेडा मुडुन, देवुळता संगे कलियिह कीस, उंदिय मेंदुलतोर कीसीतोम.*

* 1:19-20 1:19-20 बळविर 2:24 * 1:19-20 1:19-20 मार्कल 16:19; बळविर 2:33; इपिसुसतोर 2:6 * 1:19-20 1:19-20 3:7; पिलिपितोर 3:21; 1 पत्र 4:11 * 1:19-20 1:19-20 3:7; 6:10; कुलुसितोर 1:29 * 1:21 1:21 3:10; 6:11-13 * 1:21 1:21 मक्याल 28:18; इपिसुसतोर 4:10; कुलुसितोर 1:16; 2:10 * 1:22 1:22 देवुळताड पाटाड 8:6; 1 कुरिततोर 15:27 * 1:22 1:22 4:15; 5:23; कुलुसितोर 1:18; 2:19 * 1:23 1:23 1 कुरिततोर 11:3 * 1:23 1:23 1 कुरिततोर 12:27 * 1:23 1:23 3:18-19; 4:10; कुलुसितोर 3:11 * 2:1 2:1 4:18; कुलुसितोर 2:13-14 * 2:2 2:2 5:6; कुलुसितोर 3:7 * 2:2 2:2 योहन 12:31; इपिसुसतोर 4:17; 6:11-13; 1 पत्र 4:3 * 2:3 2:3 1 योहन 2:15-16 * 2:3 2:3 1 कुरिततोर 6:11; गलातितोर 5:16-17 * 2:3 2:3 रोम सहरतोर 1:18; कुलुसितोर 1:21; 2 पत्र 2:14 * 2:4 2:4 1:7; तीतुस 3:4-5 * 2:4 2:4 योहन 3:16 * 2:5 2:5 बळविर 15:11 * 2:6 2:6 कुलुसितोर 2:12 * 2:6 2:6 1:19-20 * 2:7 2:7 रोम सहरतोर 2:4; इपिसुसतोर 1:7 * 2:7 2:7 1 तिमोति 1:16; तीतुस 3:4-5 * 2:8 2:8 बळविर 15:11; रोम सहरतोर 5:2; 1 पत्र 1:4-5 * 2:8 2:8 रोम सहरतोर 3:24; इब्रितोर 6:4-6 * 2:9 2:9 रोम सहरतोर 3:28; 1 कुरिततोर 1:29; 2 तिमोति 1:9 * 2:10 2:10 1:4; 4:1,24; 2 तिमोति 2:21; तीतुस 2:14 * 2:11 2:11 2:11 रोम सहरतोर 2:26,28 * 2:11 2:11 5:8 * 2:12 2:12 रोम सहरतोर 9:4; कुलुसितोर 1:21 * 2:12 2:12 गलातितोर 3:17; इब्रितोर 8:6 * 2:12 2:12 1 कुरिततोर 12:2; गलातितोर 4:8; इपिसुसतोर 4:18; 1 तिसलुतितोर 4:13 * 2:13 2:13 यसायाह 57:19; बळविर 2:39 * 2:13 2:13 रोम सहरतोर 3:25-26; कुलुसितोर 1:20 * 2:14 2:14 यसायाह 9:6; रोम सहरतोर 11:17; 1 कुरिततोर 12:13; गलातितोर 3:28; कुलुसितोर 3:11,15 * 2:15 2:15 गलातितोर 3:28; 6:15; कुलुसितोर 1:21-22; 3:10-11 * 2:15 2:15 कुलुसितोर 2:13-14 * 2:16 2:16 2 कुरिततोर 5:18; इपिसुसतोर 3:5-6; 4:4; कुलुसितोर 1:20,22; 3:15

17 किर्स्तुं वासि, देवुळता संगे कलियनद कबुरतुन पोकर कीतोग. *तानगडाहि जेक मतोरीर, मीक वने अदे कबुर पोकर कीतोग. ताना एरे मतोरीरहक वने अदे कबुरतुन पोकर कीतोग.*

18 बह इतेके, इंजेके देवुळतगडा जीवा, यहदिरगा ओसो यहदि आयवोरगा वने मन्हता. अदिनेनाहक इंजेके माट रेंड आस तंगाना मन्कलोरल, किर्स्तुना मेटे देवुळबाबानगा दाया पायहनल.*

19 यहदि आयवोररि, मीट मुने देवुळतुन पुनवालेवा, ताना मन्कलोरगा कलियवा मतिर.* इंजेके ओरा संगे देवुळता मन्कलोररि आतिर, ओरा संगे ताना लोतोररि वने आतिर.*

20 जोता दोहचि ताना पोगोन लोन पंडटप लेहकाने, किर्स्तुनाड बळयिर ओसो देवुळता जीवाते वळहकवालेवा कागहतप पोल्लोनाहि, देवुळ वने मीट विस्वसि मुडुन निल्येह कीयलाह आता.* किर्स्तुं येसुये ताना मूलाता आदर बंडालेहका आतोग.*

21 (मीट विस्वसि मूळ ओना संगे जोळेम आस महनिर.) लोन पंडडिहा, पूरा लोतुन बेस जोळे कीसोर अतप लेहका, मीट सामि मनदनद पवित्र लोन आयलाहि, किर्स्तुं मीक तहचोर दायलाह आतोग.*

22 किर्स्तुना संगे मीट जोळेम आताहकु, ओग मीक वने दुसोर विस्वसि संगे, जोळे कीसोर दायलाह आतोग. ओसो मीट देवुळता जीवा मनदनद जागा आयलाहि,* मीक विस्वसि मुडुन पंडसोर दायलाह आतोग.*

3

यहदि आयवोरगा सेवा कीयलाहि, देवुळि पोल्लुन आचता

1 इव सबे पोल्लोन सीता कीसि, नना पोल्लुन (मियेनाहक पार्तना कीयहनन) ... * नना मीट यहदि आयवोरगा, किर्स्तुं येसुना कबळ कीताहके,* जेलते महनन.*

2 मियेनाहक इद कबळ कीयलाहि, देवुळि नाक देव्या ईता,* इद पोल्लोतुन वने मीट केंजिस मनदकिर.

3 देवुळि तना मकिस मतद पोल्लोतुन नाक तोहचीता,* अद पोल्लोता लोप्पा नना पोगोन उचुन-उचुन रासतन.*

4 नना रासतन अव पोल्लोन मीट अर्वातस्के, किर्स्तुना लोप्पा मकिस मतद पोल्लो, नाक बेद्रम तेळियता इनजोर, मीट पुनदकिर.*

5-6 अद पोल्लो इद्रम मन्हता: यहदि आयवोर बेसता कबुरतुन विस्वस कीतोर, कीताहकु देवुळता बर्कत किर्स्तुन विस्वस कीतोर यहदिरा संगे, ओरिहक वने दोर्किहता.* ओर ओसो यहदि विस्वसिर, उंदिय मँदुलतोर आतोर.* अदिनेनाहक किर्स्तुं येसुनोरनाहक, देवुळि पोल्लो विळिसस मतविन, पूरा दोर्किह कीतोर.* देवुळि तासिस मतद इद पोल्लोतुन, मुनेता कालमतोर मन्कलोरिहक तोहवा मता. मति इंजेके किर्स्तुनाड पवित्र बळयिरिहक, ओसो देवुळता कबुरतोरिहक, तना जीवाता मेटे तोहचीता.*

7 देवुळि नयगा तना लावतुन पका ताकिह कीताहकु,* नाक इद बेसता कबुरतुन पोकर कीयनद सेवता देव्या दोर्कता.*

8 देवुळता मन्कलोर सबेटोरिहकाय, ननाय ओसोय उडुलीनन.* तेला मति देवुळि नाक इद देव्या ईता: इतेके किर्स्तुनागा बेचोन लेकालेवा बर्कत दोर्किहता इनजोर,* यहदि आयवोरगा अन्जि, कबुर वेहतनद सेवा नावा कयदे ईता.*

9 सबेटविन पुटिह कीतद देवुळि,* इद पोल्लोतुन मुने वेल्लाय जोम आनाह, पुम्पिह केवा तासिस मता. मति इंजेके अद पोल्लोतुन सबेटोर मन्कलोरिहक तोहतनद कबळतुन वने, नाक देव्या कीसि ईता.*

10 इद्रम आसि विस्वसिगा मुडा मेटे, पोगोटा बमतागा मन्जि अदिकर ताकिह कीयनव देवतुल्किनु, देयहकिनु,* देवुळि उंद पोल्लो तोहतना मता. अद बेद इतेके, सबे पोल्लोने ताना बुदि बेचोटा बेरा मन्हता इन्जि, अव पुनिड इनजोर.*

11 सुम्पुनेताहि देवुळि इद्रम कीयलाहि, विचर कीस मता.* इंजेके मावा सामि किर्स्तुं येसुना कयदे तान पूरा कीता.

12 येसु किर्स्तुना संगे माट जोळेम आताहकु, ओन विस्वस कीताहकु, इंजेके रेयवालेवा, डिराते, बर्वसते, देवुळता एरे माट दाया पायहनल.*

13 अदिनेनाहक नना जेलतगा मियेनाहक सिक्सा आयनदिन ऊळिस, मीट ओरम आयमाट इनजोर, मीक वेहतहनन.* (किर्स्तुनागा मनदनद बर्कततुन, मीट यहदि आयवोरगा एव्हिह कीताहके, नाक इद्रम आता इतेके,) नावा तिपलतेनाहक वने, मीवाय पायदा अस्ता.*

किर्स्तुं माक बेचोन जीवा कीतोग

14 (अद्रमलेहकाने देवुळि मीट यहदि आयवोरिहक कीतव) सबेटविन सीता कीसि, नना मिडाड कोटिसि, पोगोटोगा देवुळबाबान (मियेनाहक पार्तना कीयहनन):

15 पोगोटोड आयिड, बमतोर आयिर, सबेटोराड लोहकना पेदल इतेके पोगोटोगा देवुळबाबाले.

16 ओन इद्रम पार्तना कीयहनन: ओना पका बेरा डीसाता इसबते,* मीवा जीवातुहक, तना जीवाता मेटे, पका लाव इयेग.*

17 ओसो मीट किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, मीट ओना गनमते ऊटिस, मेकिस मनदना इन्जि,* ओग मीवा जीवातगा जागा आयेग.*

18-19 अह मतेके, वेहता वावप अचोन लेकालेवा,* किर्स्तुं माक जीवा कीस्तोग इनजोर,* मीट ओसो देवुळता मन्कलोर सबेटोर पुनजोर दाकिर. अद्रम आसोर, मीवा गून देवुळता गूता लेहका बाताले कमिलेवा मनदगा.*

* 2:17 2:17 बळयिर 10:36 * 2:17 2:17 यथावाह 57:19 * 2:18 2:18 रोम सहरतोर 5:2; 1 कुरिततोर 12:13; इमिसुसतोर 3:12; 4:4; इन्जितोर 4:16;

7:25; 10:19-20,22 * 2:19 2:19 1 पत्र 2:11 * 2:19 2:19 पिलिपितोर 3:20; इन्जितोर 12:22-23 * 2:20 2:20 मत्थ्याल 16:18; 1 कुरिततोर

3:10; इमिसुसतोर 3:5-6 * 2:20 2:20 देवुळताड पाटाड 118:22; लकाल 20:17; 1 कुरिततोर 3:11 * 2:21 2:21 4:15-16; कुरलसितोर 2:19 * 2:22

2:22 3:17 * 2:22 2:20-22 1 कुरिततोर 3:9,16 * 3:1 3:1 पोल्लु इग पार्तनाता पोल्लोतुन रोमिह कीस्तोग, दुस्राड पोल्लोन वेहता बोटिडतोग. पया वचन 14 आग

पार्तनाता पोल्लोतगा मरस वास्तोग. * 3:1 3:1 2 कुरिततोर 1:6 * 3:1 3:1 4:1; 2 तिमोति 1:8; पिलिमोन 1-2,8-9,23 * 3:2 3:2 1 कुरिततोर 9:17;

कुरलसितोर 1:25-27 * 3:3 3:3 रोम सहरतोर 11:25; 16:25; 1 कुरिततोर 2:9-10; 2 कुरिततोर 12:1; इमिसुसतोर 6:19-20; 2 पत्र 3:15 * 3:3 3:3 1:9-10

* 3:4 3:4 2 कुरिततोर 11:6 * 3:5-6 3:5-6 पालतितोर 3:29 * 3:5-6 3:5-6 2:16 * 3:5-6 3:5-6 रोम सहरतोर 8:17 * 3:5-6 3:5-6

1 कुरिततोर 2:9-10; 12:28; इमिसुसतोर 1:9; 2:20; 2 पत्र 3:2 * 3:7 3:7 1:19-20 * 3:7 3:7 1 कुरिततोर 3:5; इमिसुसतोर 1:19-20; कुरलसितोर 1:23

* 3:8 3:8 1 कुरिततोर 15:9 * 3:8 3:8 1:7 * 3:8 3:8 बळयिर 9:15; 1 तिमोति 2:7 * 3:9 3:9 जेहवीचव पोल्लोड 4:11 * 3:9 3:9

रोम सहरतोर 11:25; 16:25; इमिसुसतोर 6:19-20 * 3:10 3:10 1:21; 6:11-13; कुरलसितोर 2:10,15 * 3:10 3:10 रोम सहरतोर 11:33; 1 कुरिततोर

2:7 * 3:11 3:11 1:11 * 3:12 3:12 रोम सहरतोर 3:21-23; 2 कुरिततोर 3:4; इमिसुसतोर 2:18; इन्जितोर 10:35; 1 पत्र 3:18; 1 योहन 2:28 * 3:13

3:13 2 कुरिततोर 4:1 * 3:13 3:13 2 कुरिततोर 1:6 * 3:16 3:16 1:18 * 3:16 3:16 रोम सहरतोर 7:22; 1 कुरिततोर 16:13; 2 कुरिततोर

12:9 * 3:17 3:17 1 कुरिततोर 3:6; कुरलसितोर 1:23; 2:7 * 3:17 3:17 योहन 14:23; इमिसुसतोर 2:22 * 3:18-19 3:18-19 पिलिपितोर 4:7

* 3:18-19 3:18-19 रोम सहरतोर 8:35-36,38-39 * 3:18-19 3:18-19 1:23; कुरलसितोर 2:10

20 इजेके देवुळि मावा जीवातगा तना लावते कबळ कीसोरिन मन्हता. * माट बेचोन ताल्किकहनल, विचर कीयहनल, तान्काय वीळिस-वीळिसि कबळ कीसीया पगायहता. *

21 विस्वसिरा मुडगा ओसो किस्तुं येसुनगा, तान्क अमेसा-अमेसातुहक मान दोर्कसोरिन मनि. * आमन.

4

उंदिय मेंदुलि मति दुसाड-दुसाड कबस्कु

1 इव सबे पोल्लोनेनाहक, देवुळि मीक तना मन्कलोर आयना इन्जि केयता, तेन सीता कीसि, तान्क विचर वातपु ताकाट. * मीट इद्रम ताकना इन्जि, नना सामिनेनाहक जेलते मनवानन, * मीवाड काल्काय अरयहनन.

2 इतेके मीट उडुला बुदतोरिण आम्हट, कुल्लुल बुदते मन्हट, दुसोग मीक तिपल कीतिक वने, ओड आयवा केमेन मन्हट. * दुसोग तपतुन गूमते आपिसि, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीमहट. *

3 देवुळता गूमते ताना जीवा मीक कलिथिह कीता, अदिहक मीट पूरा जीवाताहि, उंदि एकाते मनदलाह ऊळाट. *

4 सबेटोर विस्वसिरा मूल उंदिय मेंदुलि. * अद मुडगा मनदनद देवुळता जीवा उंदिय अंदु, सबेटोर विस्वसिरिन देवुळ उंदिय आसाते पिसलाह केयता. *

5 येसुसामि वागोमे मावा सामि. * माट कतमतोरल ओनाय पेदिरते एग मीतल. ओसो विस्वसता उंदिय अगदे ताकिहनल.

6 मावा कतमतोरा ओर्वोगे देवुळबाबाल आंदोग. ओग माक कतमतोरिन ताकिह कीस्तोग. मावा कतमतोरा मेटे तना बुदतुन पुन्धि कीस्तोग. मयगा कतमतोरागा जागा वने आस्तोग. *

7 मति किस्तुं तना विचर कीतद इसवते, अलग-अलग सेवातेनाहक, माक ओर्वोग-ओर्वोग मन्कहक देव्या तूसिस इंतोग. *

8 देवुळता साम्नमतागा, तेना लोपा मुनेन रासतद मन्हता:

ओग पोगोन अतोग अद वेलाते,

तना पोस दोहतोर कोटितोरिन तना पेके वाटिस ओतोग. *

लोकुरिहक बेसतल माल इंतोग. *

इनजोर रासतद मन्हता. *

9 (पोगोन अतोग इनजोर इतेके, मुनेन ओग इळता बूम एवनाह रगतोग इनजोर आस्ता.

10 इळन रगतोग, पोगोन तडतोग, ओर्वोगे आंदोग, ओग किस्तुंये, सबेटविन पूरा ताकिह कीयलाहि, * पोगोटा बूमतुहकाय अबर अतोग. *)

11-12 देवुळता मन्कलोरिन ताना सेवातेनाहक ओपे कीयलाहि, किस्तुंन विस्वस कीतोरा मुल, विस्वसते बेस मेकिंस मनदलाह, * अलग-अलग सेवातेनाहक, विस्वसिरिन निल्पिह कीतोरा. * उच्चुरिन ओनाड बळयिण आयलाह निल्पिह कीतोरा; उच्चुरिन देवुळता जीवाते वळ्हकवालो अयलाह, उच्चुरिन बेसता कबू; पोकर कीसोरिण तिरियलाह, * उच्चुरिन विस्वसिरा मुडुन ऊळेवाळे कीसोर ओरिन कागहतलाह * निल्पिह कीतोरा.

13 माट सबेटोरल उंदिय एकाते, देवुळता मगिन विस्वस कीसोर ओन पुनजोर मनदना, * सबे पोल्लोने किस्तुं बेद्रम बाताले कमिलेवा मन्हतोग, अद्रमलेहकाने माट वने आयना इन्जि. * ओना विचर मन्हता.

14 अदिनेनाहक वायनद दिथाने, माट उडुलोरा लेहका मनवल. * बोळसे मन्कलोर तमा सत्रल बुदते, माक लेसिह कीयनदायो. * ओर कागहतव दुसाड-दुसाड पोल्लोन केंजिसि, वळ्यु इके-अके तिहंतनद ओडाता लेहका माट आयनदायो. *

15 अद्रम आयवा, माट ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीसोर, देवुळता सेतेमता पोल्लो वळ्हककल. इद्रमलेहका माट बेसिसि सबे पोल्लोने, मावा तलाता लेहकाडोग * किस्तुंन लेहका आयकल. *

16 बेद्रम पूरा मेंदुलि सीतना मेटेने जोळेम आस मन्हता; ओसो कयक-काल्क, कोडाड बाताड, आपुना-आपुना कबळतुन बेस कीतेकेन, मेंदुलि बेस बेसिहता; अद्रमलेहकाने विस्वसिरा मुल वने, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीसि, तन्क देवुळि इंतद कबळतुन बेस-नेहना कीतेकेन, विस्वसते बेसिसोर दास्तोर. *

किस्तुंनगाने पूना पिसमुळ दोर्किहता

17 अदिनेनाहक नना सामिना अदिकरते मीक इद्रम वेहतलाह आतन: देवुळतुन पुनवोर ताकनद अगदे ताकमाट. * ओर बेव विचर्केने ताकिहहोर, अब सबे उगसताड आंदुड. *

18 ओरा बुद कैगम आसि. * गंगा पोयतप लेहका आता. देवुळता अगदुन, ताना पोल्लोतुन, मुर्तिय पुनोर. * अदिनेनाहक तानगडाह एगिसि, देवुळ इयनद पिसमुळतुन दोर्किह केवोर. *

19 ओरिहक मुर्तिय लजा वावो, ओर विचर वातपु करबताड कबस्क कीयलाह गिर्दा आस्तोर. सबे रीतिनाड साखाल बुदताड कबस्किन कीसोरिन मन्हतोर. ओरा लालसु बेस्केन मारो. *

20 मति किस्तुंन लोपा मीट कमायतिर, अब पोल्लोड इद्रमताड आयोड, *(अदिनेनाहक ओरा लेहका माट पिसनद आयो).

* 3:20 3:20 रोम सहरतोर 16:25 * 3:20 3:20 2 कुरिततोर 9:8 * 3:21 3:21 रोम सहरतोर 11:36 * 4:1 4:1 2:10; फिलिपितोर 1:27; क्लुसितोर 1:9-10; 2:6; 1 तिसलुफिनोर 2:11-12; 4:1 * 4:1 4:1 3:1 * 4:2 4:2 1 पत्र 3:8 * 4:2 4:2 क्लुसितोर 3:12-13 * 4:3 4:3 क्लुसितोर 3:14-15 * 4:4 4:4 रोम सहरतोर 12:4-5 * 4:4 4:4 1 कुरिततोर 12:4-6; इपिसुसतोर 1:18; 2:16,18 * 4:5 4:5 1 कुरिततोर 8:6 * 4:6 4:6 रोम सहरतोर 11:36 * 4:7 4:7 रोम सहरतोर 12:3; इब्रितोर 2:3-4 * 4:8 4:8 क्लुसितोर 2:15 * 4:8 4:8 देवुळताड पाटाह 68:18 * 4:8 4:8 मुनेटा कालमते लळयतुहक अतोर सीपयक, तन्क ओरम आतोरिन दोहचि तंदु, ओसो ओरम आतोर लोकरगडाह दोर्कनद मादुन तमा लोकुरिहक तूसिस इद्र. अद्रमलेहकाने देवुळता कोटितोरिन, किस्तुं ओर कीसि मयक देव्या इंतोग. * 4:8 4:4-8 1 कुरिततोर 12:4 * 4:10 4:10 1:23 * 4:10 4:10 1:19-21; इब्रितोर 4:14-15; 7:26 * 4:11-12 4:11-12 रोम सहरतोर 14:19; 2 कुरिततोर 13:9 * 4:11-12 4:11-12 1 कुरिततोर 12:7 * 4:11-12 4:11-12 बळयिण 21:8 * 4:11-12 4:11-12 1 कुरिततोर 14:6 * 4:11-12 4:11-12 बळयिण 13:1; 1 कुरिततोर 12:4 * 4:13 4:13 योहन 6:69; इपिसुसतोर 1:17; फिलिपितोर 3:8,10-11 * 4:13 4:13 1 कुरिततोर 2:6; 14:20; गलातितोर 4:19; क्लुसितोर 1:28; 2 पत्र 1:4 * 4:14 4:14 1 कुरिततोर 14:20 * 4:14 4:14 1 कुरिततोर 3:19; 2 कुरिततोर 4:2; 11:3 * 4:14 4:14 इब्रितोर 13:9; याकुब 1:6; यहूदाल 12 * 4:15 4:15 1:22 * 4:15 4:15 1 कुरिततोर 11:3; 1 पत्र 2:1-3 * 4:16 4:16 रोम सहरतोर 12:4-5; इपिसुसतोर 2:21; 1 पत्र 2:1-3 * 4:17 4:17 2:2 * 4:17 4:17 क्लुसितोर 2:18; 1 पत्र 1:18-19; 2 पत्र 2:18 * 4:18 4:18 मार्कल 3:5; रोम सहरतोर 11:7 * 4:18 4:17-18 बळयिण 3:17; 17:30; रोम सहरतोर 1:21-22; इब्रितोर 5:2; 9:7; 1 पत्र 1:14 * 4:18 4:18 2:1,2 * 4:19 4:19 रोम सहरतोर 1:24-26,28; क्लुसितोर 3:5; 1 तिमाति 4:2 * 4:20 4:20 मथ्याल 11:29

- 21 मीट किस्तुना लोप्याडाड पोल्लोन निटम केजतिर, ओसो येसु वेहतद सेतेम पोल्लोतुन ओनाड सेवकिरगडाहि कगयतिर. *
- 22 इद काहमुळता इसबते, मीट मुने ताकिंदिर अद पाळ्ना बुदतुन पोहचीम्हटु. * मीट अद मुनेता बुदते मनदहपा, लाग्वाड कबस्क कीयलाह लालुस कीदिर. अद लालुस मीक लेसिह कीसि बूळे कीदु. *
- 23 ओसो मीट कगयतप, देवूळ मीक पूना बुदि, पूनाड विचर्क ईयि. *
- 24 अद पूना बुदतुन, देवूळि तना सेतेम पोल्लोता मेटे, तना लेहका सेतेम कीता, पवित्र कीता. * अदिनेनाहक मीवा पाळ्ना बुदतुन पोहचि, देवूळ ईन्द पूना बुदते ताकाट. *
- 25 इंजेके पुनोर मन्कलोर आताहकु, इद्रमलेहका मन्हटु: माट उंदिय मेंदुलतोरल महनल, * अदिनेनाहक जोल वळ्हकनदिन विळिससि, ओर्विहक-ओर्वीना संगे सेतेम वळ्हकाट. *
- 26 बेचोन ओड वातेक तेला, अद ओड मीक पापमते अर्हमाकि. * पोळ्द अनवाये मीवा ओड रेगि!
- 27 मीवा जीवातगा देयहकना मुक्यान नेडलाह अग एमाट. *
- 28 मियगा बोर बोर मुने कलसोर वातोर, ओर इंजेके कलमाकिर. मति तमाड कय्कने नाळेह केवालेवा, कबळ कीयिर. अस्के ओर तमा कहटेमते कमय कीसि, गर्ज अरतोरिहक ईया वने पायतु. *
- 29 बेदे लाग्वा पोल्लो मीवा तोडटडवाहि पेसमाकि, * मति केंजवालोरिहकु पाय्दा आयनव पोल्लोड पेसिड! ओरिहक बातालता गर्ज मन्हा, तान ऊळिसि, ओरा कबळतुहक अरयनव पोल्लोड वळ्हकाट. *
- 30 मीट देवूळता मन्कलोरि आतिर, आकि दियते देवूळि मीक पूरा विळिसह कीयगा इनजोर तोहतलाहि, तना पवित्र जीवातुन, मीक उंद सीनाता लेहका ईना. * अदिनेनाहक देवूळता पवित्र जीवातुन दुकम अनाह केमाट. *
- 31 कोटुल कीयना, ओड आयना, कुळसा आयना, वर्केयना, लजा कीयना, इव सबेटविस्किन लाग्वाड पोल्लोना संगे, मीवा जीवातगडाह जेक कीम्हटु. *
- 32 ओर्विहक-ओर्वीग गुनमते मन्हटु, ओसो दुसोरिन ऊळिस जीवा लोपवालोरि आम्हटु. किस्तुना मेटे देवूळि मीवा पापमतुन मापि कीता. * अदमे मीट वने ओर्वीना-ओर्वीग कीतव कसुकिरि मापि कीसीम्हटु. *

5

वेहचता पिसमुळि

- 1 मीट देवूळताड पिलाड-पेकोरि आतिर, अद मीक जीवा कीता, अदिनेनाहक देवूळ कीयना लेहका, मीट वने कीम्हटु. *
- 2 किस्तु माक जीवा कीसि, मयेनाहक डोलिस मन्जि, तना मेंदुलतुन गम-गम एस्कतद, देवूळतुहक विचर वायनद मोक ईतोग. * बेद्रम किस्तु माक जीवा कीतोग, अदम मीट वने ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीसोर मन्हटु. *
- 3 साट्याल कबळि, करब बुदताड सबे कबस्क, लालुसि, इव कबस्किन मीट कीयनद आयो. इविस्कना लोप्या वळ्हकनद वन आयो. इव पोल्लोड देवूळता मन्कलोरिहक ओपपना लेहकाडाड आयोड. *
- 4 लजाताड पोल्लोड, बुदलेव पोल्लोड, करबताड कळ्डे पोल्लोड, इव मीक ओपपना लेहकाडाड आयोड. * मति देवूळतुन जोहर कीयनव पोल्लोडे, मीक ओपपनव पोल्लोड आंदुड.
- 5 साट्याल मन्कल, करब बुदतोग मन्कल, कोताना, सामनता लालुस आयवाल मन्कल (अदम कीयना इतेके, बोमापूजा कीतेप आस्ता), किस्तु ओसो देवूळि राजेम ताकिह कीयनगडा मुडोग आया पावोग, * इद पोल्लोतुन बेस-नेहना पुनदकिर!
- 6 बोगे कबळतुहक अरवव पोल्लोड कागहच, मीक लेसिह कीयलाह एमाट. * देवूळता पोल्लो केज्वोर अदमताड कबस्क कीस्तोर, * अदिनेनाहक अद ओरिहक निटम पका सिक्सा ईस्ता. *
- 7 अदिनेनाहक ओर अदमताड कबस्क कीयहपा, मीट कलियमाट. *
- 8 मुने मीट ईकळते मतप लेहका ताकिंदिर, * मति इंजेके मीट सामिना लोकरि आताहकु, देवूळता वेहच मियगा मन्हा. * अदिनेनाहक वेहचतगा मनवालोरि लेहकान ताकाट. *
- 9 अह ताकतेके मीट बेसताड केवालोरि, कर्तूळते मनवालोरि, सेतेमते पिसवालोरि आयकिर.
- 10 अमेसा सामिहक विचर वायनव पोल्लोड बेव इनजोर पुन्हटु. *
- 11 ईकळते ताकवालोरि पाय्दालेवाड कबस्कनगा कलियमाट. * मति ओराड कबस्किन पिडम-पडम तेळियिह कीम्हटु. *
- 12 ओर मकिस मकिस कीयनव कबस्किन वळ्हकलाह वने लजा वास्ता.
- 13 ईकळते मननद मादुन वेहचतगा ततरके, अद निटम बाताल मालु इनजोर दिसिहता. * अदमे मकिस मकिस कीयनव कबस्किन पेसिह कीयहपा, अव बेद्रमताड इनजोर दिसिहताड.
- 14 बेव कबस्कनगा वेहच दीचिहता, अव वने दीचिहताड. अदिनेनाहक इद्रम वेहतद मन्हाता:
“ए पापमते उंजवानिन! तेदा!
देवूळतगडाहि एगिसि, डोलतप लेहका मनवानिन.

- * 4:21 4:21 रोम सहरतोर 10:14; इपिसुसतोर 1:13; कुलुसितोर 1:6-8; 2:7 * 4:22 4:22 रोम सहरतोर 6:6; इब्रितोर 12:1; याकुब 1:21; 1 पत्र 2:1-3 * 4:22 4:22 2 कुरिततोर 11:3; इब्रितोर 3:13 * 4:23 4:23 रोम सहरतोर 12:2; कुलुसितोर 3:10 * 4:24 4:24 2 पत्र 1:4 * 4:24 4:24 रोम सहरतोर 6:2-4; 12:2; 13:14; इपिसुसतोर 2:10; कुलुसितोर 3:12 * 4:25 4:25 रोम सहरतोर 12:4-5 * 4:25 4:25 जकर्याह 8:16; कुलुसितोर 3:9 * 4:26 4:26 देवूळताड पाटाड 4:4; याकुब 1:20 * 4:27 4:27 याकुब 4:7 * 4:28 4:28 लुका 3:11; बळयि 20:35; 1 कुरिततोर 4:12; 1 तिसलुनितोर 4:11-12; 2 तिसलुनितोर 3:7-8, 11-12; 1 तिमोति 6:18; नीतुस 3:14 * 4:29 4:29 मत्थल 12:34; इपिसुसतोर 5:4; कुलुसितोर 3:8 * 4:29 4:29 सभोपदेशक 10:12; रोम सहरतोर 14:19; कुलुसितोर 4:6; 1 तिसलुनितोर 5:11 * 4:30 4:30 1:13 * 4:30 4:30 यशायाह 63:10 * 4:31 4:31 रोम सहरतोर 3:14; कुलुसितोर 3:8, 19; 1 पत्र 2:1-3 * 4:32 4:32 मत्थल 6:14-15 * 4:32 4:32 1 कुरिततोर 13:4; 2 कुरिततोर 2:7; इपिसुसतोर 5:1; कुलुसितोर 3:12-13; 1 पत्र 3:8 * 5:1 5:1 मत्थल 5:48; लुका 6:36; इपिसुसतोर 4:32; फिलिपितोर 2:15 * 5:2 5:2 पेसमुळि 29:18, 25; योहन 6:51; 13:34; रोम सहरतोर 4:24-25; 8:37; 2 कुरिततोर 2:15; इपिसुसतोर 5:25; इब्रितोर 7:27; 9:14; 10:12 * 5:2 5:2 रोम सहरतोर 14:15; कुलुसितोर 3:14 * 5:3 5:3 1 कुरिततोर 6:18-20 * 5:4 5:4 इपिसुसतोर 4:29 * 5:5 5:5 1 कुरिततोर 6:9-10 * 5:6 5:6 कुलुसितोर 2:8 * 5:6 5:6 2:2 * 5:6 5:6 रोम सहरतोर 1:18; कुलुसितोर 3:6 * 5:7 5:6-7 2 कुरिततोर 6:14 * 5:8 5:8 2:11 * 5:8 5:8 बळयि 26:18; कुलुसितोर 1:11-13 * 5:8 5:8 1 योहन 2:8 * 5:10 5:10 रोम सहरतोर 12:2 * 5:11 5:11 2 कुरिततोर 6:14; 2 योहन 11 * 5:11 5:11 रोम सहरतोर 13:12; 1 तिमोति 5:20, 22 * 5:13 5:13 योहन 3:20-21

इंजेके जीवा अर्मु!*

किर्स्तु तना वेहचतुन नीवा पोगोन अहंतनोग**

इनजोर वेहतद मन्हता.*

15 अदिनेनाहक नना वेहतलाह आतनः मीट बेद्रम ताकलाह आतिर इनजोर, बेस-नेहना ऊळाट! बुदलेवोरा लेहका ताकमाट! बुदतोर, तेल्वतोरा लेहका ताकाट!

16 इद कालमतोर लोकर लागोर,* अदिनेनाहक किर्स्तुना साक्सि आयलाह, मीक मोका दोर्कतेके, तान विळसमाट. (पया मीक मोका दोर्को आयया.)*

17 तेल्वलेवा मनमाट, मति सामिहक विचर वायनद पोल्लो बाताल इनजोर, बेस पुन्हट.*

18 कल उन्जि ओचिस मनमाट. अद्रम मतेक अचोन, मीवा रिमाते तिरियसोर, ओप्पवव कबस्क कीकिर.* मति मीट अद्रम मनवा, देवुळता जीवाते पूरा निदिस मन्हट.*

19 निदिस मन्जि, देवुळता साङ्गमताड पाटाड ओसो रीतरातिनाड पाटाड, इविस्कने सामिना जोहर कीसोर, मीवा पूरा जीवाताहि ओसोर मन्हट.*

20 ओसो मावा येसुसामि किर्स्तुना पेदिरते, सबे पोल्लोनेनाहक, देवुळबाबान अमेसा जोहर कीसोर मन्हट.*

21 मीट किर्स्तुन मान इयनाहकु, मीवा मुडोर सबेटोरिर ओविहक-ओवोर्गा वरेम आस मन्हट.*

मुजोर-मुतेस्क बेद्रम मनदना

22 अद्रमे मीट मुतेस्कनिर, सामिहक वारेम आस मतप लेहका, मीवाड मुजोरिहक वरेम आस मन्हट.*

23 बाराहक इतेके, तला मेंदुलतुन ताकिह कीतप लेहका, किर्स्तु विस्वसिरा मुडुन ताकिह कीस्तोग.* अद मुडुन पिसिह वन कीतोग ओगे. मुजो वने तनमुतेना तलालेहकान मन्हतोга.*

24 विस्वसिरा मलु किर्स्तुहक वरेम आस मनदना लेहकान, मुतेस्क वने सबे पोल्लोने तमाड मुजोरिहक वरेम आस मनदना.

25 मुजोरिर! किर्स्तु विस्वसिरा मुडुन जीवा कीतप लेहकान, मीट वने मीवाड मुतेस्किन जीवा कीमन्हट.* ओग विस्वसिरा मुडुन जीवा कीतोग, ओसो ओरेनाहक तना कुदि जीवा इंतोग.*

26 ओरिन एएलेहकाडा तना पोल्लोते एडिह कीस,* तनेनाहक एगिह कीयलाहि,*

27 मुर्तिय कसुरलेवा, बाताले कमिलेवा, बाताले डागिललेवा, पूरा पवित्रता सोबा अके तनगा ततलाहि,* तना जीवा इंतोग.*

28 मुजोर आपुनाड-आपुनाड मेंदुस्किन बेद्रम जीवा कीस्तोर, अद्रम तमाड मुतेस्किन वने जीवा कीयना.* तमाड मुतेस्किन जीवा केवालोर, तम्क वने जीवा कीस्तोर.

29 माट मावाड मेंदुस्किन जीवा कीयहनले. किर्स्तु विस्वसिरा मुडुन अय कीयना लेहका, माट वने मावाड मेंदुस्किन तीहतहनल, अय कीयहनल.

30 माट सबेटोरल किर्स्तुना मेंदुलतोरल,* अदिनेनाहक किर्स्तु माक अय कीस्तोग.

31 मुजो ओसो मुतेना पोल्लोता लोप्पा देवुळता साङ्गम इद्रम वेहतहता: अदिनेनाहकु मुतेन ततस्के, कोयतोग तनाड तलोग-तपेना अदिकरते मनवा, वेर आळ इवुर जोळेम आसि, उंदिय आस मनदनु,* इनजोर वेहतहता.

32 इद वचनतगा मकिस मतदु, पका मोदुल पोल्लो आंदु. नना किर्स्तुना ओसो विस्वसिरा मुडा लोप्पाडा पोल्लोतुन वेहतलाह आतन.*

33 मति देवुळता साङ्गमताड पोल्लोड मिथेनाहक वने रासतव मन्हताड. मीट ओवोर्गा-ओवोर्गा मुजो कुदतुन जीवा कीयना लेहका, आपुना-आपुना मुतेन जीवा कीयना.* उद-उद मुते वने आपुना-आपुना मुजोहक मान इथि.*

6

पिलाड-पेकोर बेद्रम पिसना

1 पेकोरिर! मीट सामिना संगे जोळेम आताहकु, मीवाड तलोग-तपेराड पोल्लोने वरेम आस मन्हट! अद्रम कीयनदे ओपिहता.*

2-3 नीवा तलोग-तपेहक मान इम इनजोर, देवुळि उकुम इना. अद्रम कीतिक अचोन नियेनाहक सबे बेस मनदनुड, इद बूमतगा वेलाडे दियाड पिसकिन इनजोर वने, करल कीता.* करलता संगे कलियतद इद मुतेना उकुम आंदु.*

4 तपेरिर! मीवाड पिलाड-पेकोरिन उमास ओड वानाह केमाट,* मति ओरिन सामिनाड पोल्लोड कागहचि, अविस्कने बुदि वेहचोर अय कीमन्हट.*

ओर्युलतोग ओसो माल्काल बेद्रम मनदना

5 ओर्युलतोरिर! इद बूमतगा मीवाड माल्काल मनावलोर पोल्लोते, वरेम आसि ताकाट. मीट किर्स्तुना पोल्लोतुन केंजिस मतप लेहकान, ओरिहक रथिस मन्जि, बेरोर इनजोर मान इसि, आपुना जीवाताहि ओरा पोल्लोतुन केंजिस ताकाट.*

6 सिरप ओर ऊळिहपा, बेसता कबळ कीकन इनजोरिन, मीट कबळ केमाट,* मति माट किर्स्तुना ओर्युलतोरोग इन्जि,* मीवा जीवाताहि देवुळता विचर मतप कीमन्हट.*

7 लोकरा सेवा कीयना लेहका आयो, मति सामिना सेवा कीयना लेहका, जिदते मीवा कबळतुन कीमन्हट.*

8 ओर्युलतोग आयगे, ओर्युल आयवोग आयगे, तना कीयनद बेसता कबळता इसबते, देवुळि ओन्क बूति इयगा इनजोर,* मीट पुतिरे.

* 5:14 5:14 यशायाह 26:19; 60:1; रोम सहरतोर 13:11 * 5:14 5:14 लुका 1:76-79 * 5:14 5:14 पोगोटा पोल्लो साङ्गमता वचन आयो, मति पोल्तुना कालमता बेदो उद पाटा मनदगा बहे. * 5:16 5:16 गलातितोर 1:4 * 5:16 5:15-16 कुलुसितोर 4:5 * 5:17 5:17 रोम सहरतोर 12:2; 1 तिसलुनितोर 4:3 * 5:18 5:18 बुदगाड पोल्लोड 20:1; 23:31-32; 1 कुरिततोर 5:11; 1 तिसलुनितोर 5:7 * 5:18 5:18 रोम सहरतोर 13:13 * 5:19 5:19 1 कुरिततोर 14:15,26 * 5:20 5:20 रोम सहरतोर 1:8 * 5:21 5:21 गलातितोर 5:13; फिलिपितोर 2:3 * 5:22 5:22 1 कुरिततोर 14:34-35; कुलुसितोर 3:18; तीतुस 2:5; 1 पत्र 3:1 * 5:23 5:23 1:22 * 5:23 5:23 1 कुरिततोर 11:3 * 5:25 5:25 कुलुसितोर 3:19; 1 पत्र 3:7 * 5:25 5:25 5:2 * 5:26 5:26 योहन 15:3; 17:17; बळसिर 22:16; कुलुसितोर 3:16; तीतुस 3:4-5; 2 पत्र 1:9 * 5:26 5:26 तीतुस 2:14; इब्रितोर 10:9-10,14,22,29; 13:12 * 5:27 5:27 2 कुरिततोर 4:14; इपिसुसतोर 1:4 * 5:27 5:26-27 2 कुरिततोर 11:2; तोहचीतव पोल्लोड 14:3-4 * 5:28 5:28 1 पत्र 3:7 * 5:30 5:30 1 कुरिततोर 6:15; 12:27 * 5:31 5:31 पेट्रुमळि 2:24; मर्याल 19:5; मार्कल 10:7-8; 1 कुरिततोर 6:16 * 5:32 5:32 तोहचीतव पोल्लोड 19:7 * 5:33 5:33 1 पत्र 3:7 * 5:33 5:33 1 पत्र 3:2,5-6 * 6:1 6:1 बुदगाड पोल्लोड 6:20; 23:22; कुलुसितोर 3:20 * 6:2-3 6:2-3 पेमसळि 20:12; व्यवस्थाविवरण 5:16 * 6:2-3 6:2-3 1 तिमाति 5:4 * 6:4 6:4 कुलुसितोर 3:21 * 6:4 6:4 पेट्रुमळि 18:19; व्यवस्थाविवरण 6:7; 11:19; देवुळताड पाटाड 78:4; बुदगाड पोल्लोड 22:6; 2 तिमाति 3:15 * 6:5 6:5 1 तिमाति 6:1; तीतुस 2:9; 1 पत्र 2:18 * 6:6 6:5-6 कुलुसितोर 3:22 * 6:6 6:6 1 कुरिततोर 7:22 * 6:7 6:7 कुलुसितोर 3:23-24 * 6:8 6:8 2 कुरिततोर 5:10; कुलुसितोर 3:11,23-25

9 माल्कालोरिर! मीट वने मीवा ओर्यूलतोरिन बेस-नेहना तासाटु. मीवा ओसो ओरा माल्काल पोगोन मन्हेतोग,* ओग मोकम ऊळिस नेयम केवाल आयोग* इदिन पुन्जि, ओरिन रेय्पिह कीयना, दगाड इयना, इद्रम केमाटु.*

देयहकिन बेद्रम लळय कीयना

10 इंजेके आकिते इव पोल्लोड रासिहनन: बेरा लावता सामिनाहि, मीवा जीवातुहक लाव दोर्कि.*

11-13 केंजाट, मन्कलोरा संगे मावा लळय इले,* मति इद्र बूमतगा ईकळता राजेमतनु* ताकिह कीयनव, देयमदीपते मनदनव लाग्वाड देयहक, इविस्कना संगे मन्हता.* अदिहकु (लळय केवाल सीपय, तना संगे वीसाड पोयतना लेहका,) मीट वने देयहकना मुख्याना संगे लळय कीयलाहि, देवुळताड सभे वीसान पोय्हटु. अस्के मीट देयहकना मुख्यानाड नाळेह कीयनव आश्टाना अडम निचि, तान गेल्स पायकिर.* बेस्के अद्र मीक बळे कीयलाहि ऊळगा, अस्के ताना मुनेह निचि, तान गेल्स पायकिर. लळयतेनाहक मीट पूरा तयर आस मन्जि, देवुळताड वीसान पोस मन्जि निता पायकिर.*

14 इद्रमलेहका तयर मन्हटु: (लळयतस्के सीपयक बेस वितना इन्जि,)नंडंगा पेटा दोहतप लेहकान, मीट देवुळता सेतम पोल्लोटुन पोस ताकाटु.*अर्यूलतुन राका कीयलाहि, कचता जगा केरातप लेहकान, मीवा कर्तुळ मीक देयहकना डावताहि राका कीयि.* 15 किर्स्तु माक देवुळता संगे कालियह कीतोग, इद्र बेसता कबुरतुन नमिसि, सुकमते निच मन्हटु. सीपयकनाड कालक बळस अनवाहु, बेस मेग्किह कीस तासनव बूटकना लेहकान,* (इद्र पोल्लो मीक मीवा विस्वसते कोदुर इस अरयलाह एवो).

16 तम्क राका कीयलाहि सीपयक बेरा डालि पोयहतोर, अद्रमलेहकान मीट विस्वसतुन पोस मन्हटु. देयहकना मुख्यानाड* किसताड कानिनलेहकाडाड आश्टानाहि,* मीवा विस्वसिये मीक राका कीस्ता.*

17 सीपयकु तमा तलातुन राका कीयलाहि कचता टोपि मुचिहतोर, अद्रमलेहकाने देवुळि मीक गेल्लिह कीयनद पोल्लोटुन बेस-नेहना पोस मन्हटु.* (देयहकना मुख्याल मीवा अडम वास्ता अस्के, सीपयक तमाड तल्वर्क पोयतपु.) देवुळता पोल्लोटुन मीट वळहकाटु, अद्र पोल्लो देवुळता जीवा मीक ईतद तल्वर आंदु.*

18 अद्र जीवा मीक ताकिह कीयना लेहका, अमेसा सभे पोल्लोनेनाहकु, पार्तना कीसि देवुळतुन वेहाटु.* देवुळता मन्कलोर सबेटोरैनाहक, ओरम आयवा पार्तना कीसोर मन्हटु.*

19-20 मन्कलोर मुने पुनवालेवा मंदुर, अद्र पोल्लोटुन बेसता कबुरते, देवुळि इंजेके पुन्पिह कीता. तान पोक्कुर कीयलाहि, किर्स्तु नाक लोहतोग.* अदिनेनाहक कोनि इंजेके नना जेलतगा महनन. नना तान पोक्कुर कीयनाये, अद्र नावा कबळ आंदु. अद्र इसबते देवुळि नावा तोडटगा पोल्लोड इयि, नना रेयवालेवा वेहतलाहि, नयेनाहक वने पार्तना कीम्हटु.*

सीटटा आक्रिता पोल्लो

21-22 तुकिकुस इनवाल* नयगडा सभे कबुरतुन मीक वेहतनोग, ओसो मीवा जीवातुहक दीरा इयनोग, अदे कबळतेनाहक ओन मियगा लोहतन.* ओग सामिना सेवाते मावा एंगेटोग ओसो बेस गोततोग आंदोग, अहे बर्वस लायकतोग आंदोग.

23 मावोर विस्वसिरर, मीक सबेटोरिहक सुकम दोर्कि! देवुळबाबाल ओसो येसुसामि किर्स्तु मीक ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयनाह, किर्स्तुनाग विस्वस ताससोरन मनदनाह कीयिर.*

24 मावा येसुसामि किर्स्तुन रोमवालेवा जीवा केवालोर सबेटोरा पोगोन देवुळि देव्या इयि.

* 6:9 6:9 अर्यब 31:13-14; योहन 13:13-16; कुल्सितोर 4:1 * 6:9 6:9 व्यवस्थाविवरण 10:17; बळयिर 10:34 * 6:9 6:9 लैव्यवस्था 25:43

* 6:10 6:10 1 कुरिततोर 16:13; इपिसुसतोर 1:19-20; 2 तिभोति 2:1; 1 पृ 4:11 * 6:11-13 6:11-13 2 कुरिततोर 10:4 * 6:11-13 6:11-13

बळयिर 26:18; कुल्सितोर 1:13 * 6:11-13 6:11-13 1:21; 2:2; 3:10 * 6:11-13 6:11-13 2 कुरिततोर 2:11 * 6:11-13 6:11-13 रोम

सहरतोर 13:12; यानुब 4:7 * 6:14 6:14 यशायाह 11:5 * 6:14 6:14 यशायाह 59:17; 1 तिसलुनितोर 5:8 * 6:15 6:15 यशायाह 52:7; रोम सहरतोर

10:15 * 6:16 6:16 देयहकना मुख्यानाड मोदुल कागिदते "लावदिनाड". * 6:16 6:16 देवुळताड पाटाड 7:13; 120:4 † 6:16 6:16 मुनेटा कालमते सीपयकु

लळय आयनामुने, राकातुहक पोयनव डालिनु, एलाग बेस नाहयि तासिदुर. अदिनेनाहक लळय आतस्के, विस्दतोर एस्तव किसताड कामिड अविस्किन दल्लिसि पिन्नुड. * 6:17 6:17

यशायाह 59:17 * 6:17 6:16-17 1 तिसलुनितोर 5:8 * 6:17 6:17 यशायाह 49:2; होरो 6:5; इब्रितोर 4:12 * 6:18 6:18 लुक्काल 18:1; रोम सहरतोर

8:26; कुल्सितोर 1:3-5; 1 तिसलुनितोर 5:17; यहदाल 20 * 6:18 6:18 रोम सहरतोर 12:12; पिलिपितोर 4:6; कुल्सितोर 4:2; 1 तिभोति 2:1 * 6:19-20

6:19-20 रोम सहरतोर 16:25; 2 कुरिततोर 5:20; इपिसुसतोर 3:3,9 * 6:19-20 6:19-20 रोम सहरतोर 15:30-31; 2 कुरिततोर 3:12; पिलिपितोर 1:20; कुल्सितोर

4:3-4; 1 तिसलुनितोर 5:25 * 6:21-22 6:21-22 बळयिर 20:4 * 6:21-22 6:21-22 कुल्सितोर 2:1-3 * 6:23 6:23 2 कुरिततोर 13:11

पिलिपि सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

इद सीटटुन रासवाल, येसुना बळयि पोल् आंदोग. ओग रोम सहरता जेलतगा मतोग, अस्के इद सीटटुन रासतोग. पिलिपि सहरतोर विस्वसिरा मुल्, पोल्नुना मेटेन विस्वसते वातोर. इद पोल्लो बळयिराड कबस्क 16:12-40 वचनतगा रासतद मन्हात.

पोल् इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, पिलिपितोर विस्वसिर ओनेनाहक कोताड लोहच मतोर. अब कोताड दोर्कताड इनजोर वेहतलाहि, ओसो रोम सहरतगा ओन्क बाताल बाताल तिपल आता, इदिन वने वेहतलाहि, इद सीटटुन रासतोग. अहे ओसो सबेटोर विस्वसिर ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयलाहि, किर्स्तुना बुद मतपु सबेटोर विस्वसिर उडला बुदतोर आस मनदलाहि, ओसो उंद एकाते मनदलाहि, पोल् इद सीटटे पिलिपितोर विस्वसिरगा इद्रमलेहका कामि मनदन्व पोल्लोना लोप्पा रासिहतोग. बेदे आयि, माट अमेसा देवुळ ईयनद गिदंते निदसोर मनदना इन्जि, इद सीटि माक काहहतता.

मुनेताड पोल्लोड

1 नना येसु किर्स्तुना कय इळन मनवानन पोल्लुन आंदन. नावा तोळतोग सेवक तिमांति बार* इद सीटि, पिलिपि सहरते मनवालोर् येसु किर्स्तुन विस्वस कीतोर देवुळता मन्कलोरिहक रासलाह आतोग. मीट विस्वसिरेनाहकु, मीवा मुडगा मनवालोर् मुक्यालोरेनाहकु,* ओसो सेवा केवालोरेनाहकु,* इद सीटि लोहतलाह आतोग.

2 मावा देवुळबाबानाहि ओसो किर्स्तु येसुसामिनाहि, मीक सुकमि, देव्या दोकि.*

पिलिपितोर विस्वसिरेनाहक पोल् पार्तना कीस्तोग

3-5 मीट बेसता कबुरतुन केजिसि विस्वस कीतिर, अस्केडाह इतेके, इंजेक एवनाह, तान पोक्र कीयनद कबळते, मीट नाक तोळ ईसोर वायलाह आतिर.* अदिहक बेस्के मीक सीता कीयहनन, अस्के मावा देवुळतुन जोहर कीयहनन.* ओसो मीट सबेटोरेनाहक नना अमेसा देवुळतुन पका गिदंते पार्तना कीयहनन.*

6 देवुळि मिथगा इद बेसतल कबळ कीयलाह सुस् कीता, अद कबळतुन कीसोरेन मनदगा. अद्रमे येसु किर्स्तु ओसो वायनद दिया एवनाह, तान मारिह कीयगाये, इद पोल्लोतगा नावा पूरा बर्वस मन्हात.

7 मीट सबेटोरिन इद्रम सीता कीयनद नाक बेस ओप्पिहता. बह इतेके नना इगा जेलते मनदहपा,* मीट सबेटोरिन नावा तोळ आतिर. ओसो किर्स्तुना विस्वसतोरिन पोल्लो मल्हचि, ओना बेसता कबुर सेतेम मन्हात इनजोर करल कीयनद, इद नावा कबळते वने, मीट तोळ आतिर. अदिनेनाहक मीक नना जीवा कीयहनन.*

8 येसु किर्स्तु मीक जीवा कीतेपे, नना वने मीक जीवा कीयहनन, देवुळिये इद पोल्लोता साक्सि मन्हात. अदिहक मीक ऊळलाह पका नावा जीवा पहकिहता.*

9 मीट ओर्विहक-ओर्वोग वीळिसि जीवा कीसोर दायना,* देवुळतुन बेस पुनदना,* देवुळतुहक विचर वायनव पोल्लोड बेव इनजोर, पुनदनद बुद दोर्कना इन्जि,* नना पार्तना कीयलाह आतन.*

10 इद्रम आतेके, बेसताड-बेसताड पोल्लोड बेव इनजोर पुनदा पगयकिर. इद्रमलेहका किर्स्तु वायनोग अस्के, मीट नेहनेरि ओसो कसुरलेवोरि मनदकिर.

11 बेद्रम इतेके, येसु किर्स्तु मीक देवुळता मुनेह सेतेमतोर कीताहकु, मीवा ताकमुळतुन ऊळिसि,* वेल्लाटोर मन्कलोर तान बेरा डीसाता इन्जि, मान ईस जोहर कीथिर इनजोर, इह वने नना पार्तना कीयलाह आतन.

पोल् जेलते मनाहकु, बेसता कबुर पोक्र आस्ता

12 मावोर विस्वसिरि! नना जेलते महनन निटमे, मति इद पोल्लोतुन पुन्हटु: नना जेलते महनन तेला मति, नाक इद्रम आताहकु, किर्स्तुना बेसता कबुर इका नेका पोक्र आयलाह आता.*

13 बह आता इतेके, नना किर्स्तुना सेवातेनाहके जेलते महनन इनजोर,* बेरोग राजानाड सबेटोर पहरतोर,* ओसो इंडोर सबेटोर लोकर पुतोर.

14 अद्रमे नना जेलते मनाहकु, वेल्लाटोर विस्वसिर सामिनेनाहक दीरा कीतोर. कीसि मुतिथ रेयवालेवा दीराते देवुळता पोल्लोतुन बेस पोक्र कीस्तोर.*

15-17 उच्चुर बार नाक कुळसा आसि, नावा जीवातुन कर्विह कीयलाहि, किर्स्तुना पोल्लोतुन पोक्र कीस्तोर. निटम पोक्र आयि इनजोर पोक्र केवोर, मति तमनाहक कदर पहकलाहि* पोक्र कीस्तोर. नना जेलते मनेके, नावा जीवातुन नोय्पिह कीयलाहि, ओर अह कीस्तोर. उच्चुर बार बेसतल बुदते पोक्र कीस्तोर. बेसता कबुरतुन वेहतलाहि, देवुळि नाक निल्पिह कीता इनजोर, ओरिहक पर्का आता. अदिनेनाहक ओर नाक जीवा कीसि, बेसता कबुरतुन पोक्र कीस्तोर.

18 बहे आयि. सोडते आयि, सेतेमते आयि! बह तेला किर्स्तुना पोल्लो पोक्र आयलाह आता इनजोर, नना पका गिदां आयहनन.

किर्स्तुना पेदिरतुन बेरा कीयलाहिये पोल् पिसिहतोग

इद ओसो उंद पोल्लोते नना गिदां आयकन

19 मीट नयेनाहक पार्तना कीयलाह आतिर.* ओसो येसु किर्स्तुना जीवा नाक पका तोळ ईस्ता, अदिहक देवुळि नावा सेतेमतुन तोहतागाये इनजोर पुतन.

20 अद दिया नावा सेवाते बेदे लजाता पोल्लो दिसो आयगा इनजोर, नावा पूरा आसा मन्हात. बह इतेके, इचानाह बेद्रम नना दीराते किर्स्तुना सेवा कीतन, अद्रमे इंजेक वने कीयलाह आतन.* नना हातेकाय, पिसतेकाय, नावा सेवाते किर्स्तुना पेदिर बेरा आयगा.

21 बाराहक इतेके, नावा विचरते पिसना इतेके, किर्स्तुने मान ईस पिसना. हायना इतेक बार, ओनेकेन दायना, इद नावा पाय्दाये आयगा.*

* 1:1 1:1 यलातितोर 1:10 * 1:1 1:1 बळयिर 16:1 * 1:1 1:1 बळयिर 16:12 * 1:1 1:1 बळयिर 20:28; 1 तिमांति 3:1; तीसु 1:7 * 1:1

1:1 1 तिमांति 3:8 * 1:2 1:2 रोम सहरतोर 1:6-7 * 1:3-5 1:3-5 4:15 * 1:3-5 1:3-5 रोम सहरतोर 1:8 * 1:3-5 1:3-5 इपिसुसतोर 1:16

* 1:7 1:7 इपिसुसतोर 6:20; 2 तिमांति 2:9; मिलेमोन 10,13 * 1:7 1:7 2 कुरिततोर 7:3 * 1:8 1:8 4:1 * 1:9 1:9 1 तिसलुनितोर 3:12-13

* 1:9 1:9 कुलुसितोर 1:9-10 * 1:9 1:9 मिलेमोन 6 * 1:9 1:9 1 तिसलुनितोर 4:1 * 1:11 1:11 यकुर 3:18 * 1:12 1:12 मत्थल 10:18;

मार्कल 13:9; लुका 21:13 * 1:13 1:13 2 तिमांति 2:9 * 1:13 1:13 राजानाड बेर पहरतोर तुंगाते 9000 पहरतोर मतोर. रोम सहरतोर पोलिसिग तुंगा अलगता माता.

* 1:14 1:14 बळयिर 4:31; 2 कुरिततोर 3:12 * 1:15-17 1:15-17 रोम सहरतोर 2:8; पिलिपितोर 2:3 * 1:19 1:19 2 कुरिततोर 1:11 * 1:20

1:20 इपिसुसतोर 6:19-20 * 1:21 1:21 रोम सहरतोर 14:7-8

22 इंजेके नना इद मेंदुलते जीवात मतेकेने, किस्तुनाहक बेस-नेहना कबळ केमुळ आस्ता. अदिनेनाहक पिसलाह विचर कीकना, बार डोललाह विचर कीकन, वेहता पुनोन.

23 नडुम एकतप लेहका आतन. नाक इतेके, इद मेंदुलतन विळिसि किस्तुनके दायना, इदे पका विचर वास्ता.*

24 मति इंजेके नावा सेवाता मीक गर्ज अरयहता, अदिहक नना इद मेंदुलते जीवात मनदने देसु.

25 इदिन पुन्जि, मीट मीवा विस्वसते बेसिसि, पका गिर्दा आसोर दायना इन्जि, नना पिसकने, इद पोल्लोतगा नावा पूरा बर्वस मन्हता.*

26 अदिनेनाहक नना मियगा वायकन अस्के, किस्तु येसुना देव्याते पोल् पिहट अरतोग इनजोर, मीट किस्तु येसुहक पका मान ईकिर.*

विस्वसते मेगिसि निच मनदना

27 उंद पोल्लो मात्रम सीता कीमहट: किस्तुना बेसता कबुर वेहतपे मीट ताकाट.* अस्के मीट विस्वसते मेगिसि, उंदि विचरते निच महनिर इनजोर,* नना मियगा वातेकाय, वावेकाय केजकन. अहे बोगे अद विस्वसतुन विळिसनाह कीयनद आयो इन्जि, मीट उंदि एकाते कहटम कीयनिर इनजोर, इदिन वने नना केजकन.*

28 अह कीनिके, बेदे पोल्लोतेनाहक मीट मीवा विस्वतोरिन उळिसि रेयमाट. मीट रेयवालेवा मतेके, देवुळ मीक पिसिह कीयगा, मति ओरिन निटपे बूळे कीयगा इनजोर, अदे पोल्लो ओरिहक सीना मन्हता. इद सीना देवुळतडाहिये वाता.*

29 अह इतेके देवुळि मीक देव्या ईता, सिरप किस्तुन विस्वस कीयलाहिये आयो, मति ओनेनाहक तिपल आयलाह वने देव्या ईता.*

30 किस्तुनाहक इंजेके माट एगे लळेम आयलाह आतल. मुने वने नना इदम तिपल आयनदिन ऊळतिर.* इंजेके वने नना बेदम तिपलते महनन इनजोर, केजलाह आतिर.*

2

उडुला बुदते ताकाट

1-2 मीट इंजेके किस्तुना संगे जोळेम आताहक, मीक दीरा वास्ता. देवुळि मीक जीवा कीसि, मीवा जीवातुहक सितुर ईयलाह आता. ओसो मीक तना जीवा ईसि, मियगा जागा आता.* अह कीसि मीकु तना दया कीयनद, जीवा वाटनद बुदि ईता. इव सवे पोल्लोड निटम आताहक, मीवाड विचर्क अमेसा ओर्विहक-ओर्वोना संगे कलियिसि मनिड. देवुळि मीक जीवा कीतपु, मीट वने ओर्विहक-ओर्वोना जीवा कीमहट. मीट सबेतोरिर उंदि एकाते मन्जि, देवुळता अगादे एगेन ताकाट.* अह ताकातिर इतेके, नावा गिर्दा पूरा आयगा.

3 मियगाडहि बोगे तना कुदता कदर पहकमाकेग,* अहे उगसताड पोमाडेड केमाकेगा. मति कुदि उडुला बुदतोग आसि, दुसोरिन आपुहकाय वीळिसि, कदरतोरि लेहकाने ऊळना.*

4 सिरप आपुनाय पाय्दातेनाहक बोगे बाताले केमाकेगा, मति दुसोरि पाय्दातेनाहक वने ऊळेग.*

5 बेदम येसु किस्तुना बुद मता, अदुमे मीवा वने बुद मनि.*

6 ओग पूरा देवुळिय मतोग.*

अदम मन्ज तेला, देवुळता बराबरतोनन इनजोर*

अद अदिकरतुन पोस मनोग.

7 मति ओग अद अदिकरतुन पूरा विळिसतोग, विळिसिसि ओर्युलतोना लेहका आतोग.*

आसि मन्कल मारियिस, इद बुमतगा वातोग.*

8 मन्कल आसि, ओग इचोन उडुला बुदतोग आतोग इतेके,*

देवुळबाबाना पोल्लोतुन केजिसि, तना जीवा वने ईतोग.*

हक्कनागुटाता हामूर ओसोय लजाता मन्ज तेला*, अदिन वने ओग तना पोगोन एतोग.*

9 अदिनेनाहक देवुळि ओन सबेतोरिहक बेरोग कीता,

ओसो सवे पेदिर्किहकाय, ओनाय पेदिरतुन बेरा कीता.*

10 देवुळदीपते मनवालोर, हानादीपते मनवालोर,

इद बुमते मनवालोर*सबेतोर, येसुन डंडुम अरयिर.

11 अहे सबेतोराड वेजेहक, "येसु किस्तुये कतमतोरि सामि" इनजोर कबुल आसि,*

देवुळबाबाहक मान ईयिर इनजोर,* देवुळि येसुन इदम कीता.*

इद बुमतगा वेहचता लेहका मीट दीचाट

12 अदिनेनाहक गोतोरिर, मीक वेहतलाह आतन: नना मियगा मतन अस्के, बेदम मीट नना काहतव पोल्लोन केजिस ताकातिर, अदमलेहका इंजेके वने नना मियगाडहि जेक मनदहपा, इंका पका जिदते मीट अव पोल्लोन केजिस ताकाट. बेद पिसमुळता अगादे देवुळि मीक ताकिह कीयलाह आता, अदे अगादे मीट तान रेथिसि, उडुला बुदते ताकसोर मन्हट.

13 बाराहक इतेके देवुळिये इदम ताकलाह, मियगा विचर्क पुटिह कीस्ता, ओसो तान्क विचर वायनव कबस्क कीयलाह, तोळ वने ईस्ता.*

* 1:23 1:23 योहन 12:26; 2 कुरितोर 5:8; 2 तिमोति 4:6 * 1:25 1:25 2:24; पिलेमोन 22 * 1:26 1:26 2 कुरितोर 5:12; 7:4-7; पिलिपितोर 2:16

* 1:27 1:27 इपिसुसतोर 4:1 * 1:27 1:27 1 कुरितोर 16:13; पिलिपितोर 4:1 * 1:27 1:27 1 कुरितोर 1:10 * 1:28 1:28 2 कुरितोर

2:15-16; 2 तिसलुनितोर 1:5-7 * 1:29 1:29 मत्थ्याल 5:11-12; बळयिर 14:22 * 1:30 1:30 बळयिर 16:14-40 * 1:30 1:30 कुलुसितोर 1:29; 1

तिसलुनितोर 2:2; 1 तिमोति 6:12; 2 तिमोति 4:7; इब्रितोर 10:32-33; 12:1 * 2:1 2:1-2 योहन 14:17; 17:22-23; रोम सहरतोर 8:9-11; 2 कुरितोर 13:14;

याकुब 4:5 * 2:1-2 2:1-2 रोम सहरतोर 12:16; पिलिपितोर 4:2; कुलुसितोर 3:12 * 2:3 2:3 रोम सहरतोर 2:8; पिलिपितोर 1:15-17 * 2:3 2:3 रोम

सहरतोर 12:10; गलातितोर 5:26; इपिसुसतोर 5:21; कुलुसितोर 3:12; 1 पत्र 3:8 * 2:4 2:3-4 रोम सहरतोर 15:1-2; गलातितोर 6:3 * 2:5 2:5 मत्थ्याल 11:29;

रोम सहरतोर 15:3 * 2:6 2:6 योहन 1:1; 2 कुरितोर 4:4 * 2:6 2:6 योहन 5:18; 10:33 * 2:7 2:7 मत्थ्याल 20:28; मार्क 10:45 * 2:7 2:7

योहन 1:14; रोम सहरतोर 8:3 * 2:8 2:8 मत्थ्याल 11:29 * 2:8 2:8 मत्थ्याल 26:39; मार्क 14:36; लुका 22:42; योहन 10:18; रोम सहरतोर 5:19; इब्रितोर

5:8 * 2:8 2:8 हक्कनागुटाता वेळेतोग मन्कन लोकर उस्किदुर-पास्किदुर. ओसो सबेतोर ऊळनाह, ओन कूळल कीसि वेळ्हंदुर. * 2:8 2:6-8 2 कुरितोर 8:9; 13:4;

इब्रितोर 12:2,4 * 2:9 2:9 मत्थ्याल 28:18; बळयिर 2:33; इब्रितोर 1:9; 2:9 * 2:10 2:10 इपिसुसतोर 1:10; तोहचीतव पोल्लोड 5:3,13 * 2:11 2:11

योहन 13:13-16; रोम सहरतोर 10:9; 14:9 * 2:11 2:10-11 यशायाह 45:23; रोम सहरतोर 14:11 * 2:11 2:9-11 इपिसुसतोर 1:21 * 2:13 2:13

रोम सहरतोर 12:3; 1 कुरितोर 12:6; 15:10; इब्रितोर 13:20-21

- 14 बाताल कीकते तेला मुयोग आयवा, गिटोगटो आयवा कीसोर मन्हट्टु. *
- 15 अस्के मीट कसूरलेबोरिर, गणवदिन पुनबोरिर, देवुळताड पेकोरिर दिसकिर. * तेल्वेरा ओसो करब बुदतोर मन्कलोरा नडुम मन्जि, * पोगोटाड उकाना लेहका, ईकळते मांजबालोरिर दिसकिर. *
- 16 मीट देवुळता पिसमुळ ईयनद पोलेलतून पोस विळसमाट्ट, अदम मीट मतेके, नना मियगा पूरा दोगनाह, कढेतेम कीतद उगसिन अनो इनजोर, * किर्स्तु वायनद दिया बेहता पायकन. वेर मावोर बेसतोर विस्वसिर इनजोर, मीवा लोपुणा इनदा पगयकन. *
- 17 भूमयालोर देवुळतहक जन्वरता पूरा मोक ईरप लेहका, मीट अगा पिलिपि सहरते, मीवा विस्वसतेनाहक, तिपल आसोरिन महनिर, अदम मीट देवुळता मालिहिनर. (नाक इगा रोम सहरतेहकतेक वने,) नावा नेतुर मीवा मोकतगा वळपतप आयगा. * अदिहक नना बेस गिर्दा आयकन. * इंगो! मीवा संगे बेस गिर्दा आयकन. *
- 18 अदम मीट वने बेस गिर्दा आम्हट्टु. नावा संगे बेस गिर्दा आम्हट्टु. *
- तिमोति ओसो इपुदितुस, वेरा पोल्लो
- 19 येसुसामिना विचर मतेके, नना नावा तोळतोग तिमोतिन * मियगा चट्टिपे लोहतकन इनजोर, आसा कीयलाह आतन. ओग मत्स नयेके वायनोग अस्के, मियगडा कबुरतुन केंजिसि, निटमे नावा जीवातुहक सितुर आयगा.
- 20 नावा लेहकान मीक निटम आलिह केवाल, * ओन विळिसिस इगा बोगो इलेग. मीट बेस महनोर, इलविरो इनजोर, ओग इगा अमेसा आलिह कीसोर मन्कतोग.
- 21 दुसोर आपुनाड-आपुनाड विचरकने ताकिहतोर, किर्स्तुना विचर बाताल मन्हाता, तान बोरे सीता केवोर. *
- 22 मति तिमोति अदमतोग आयोग. ओग सेतेम बुदतोग आंदोग, इदिन मीट इतेके पुतिरि. * मगि तपेना सेवा कीतप लेहका, * किर्स्तुना बेसता कबुरतुन पोकरु कीयलाह, नावा संगे कबळ कीतोग. *
- 23 जेलताहि नाक विळसनुरा, विळसारा, इद पोल्लो एका आतस्के, ओन नना मियगा लोहचीकन इनजोर, विचर कीयलाह आतन.
- 24 मति नाक मियगा वायलाह चट्टिपे अग दोर्कगा इनजोर, सामिना पोगोन नना आसा तासतन. *
- 25 (तिमोति मियेके पया वायनोग निटमे, मति) इजेके मावा तोळतोग विस्वसि मियडोग इपुदितुन * मियगा मल्लच लोहतलाह, विचर कीयलाह आतन. ओग बेसता कबुर वेहतलाह नावा संगे तोळ आंदोग, ओसो अद कबुरतेनाहक नावा संगे लळेम आयवाल वने आंदोग. नावा साय्ता कीयलाह, मीट ओन लोहच मतिर.
- 26 मति ओग मीक ऊळलाह पका आलिह कीदोग. ओग बेमरते मतदिन मीट केंजितरि, केंजिसि मीट पका आलिह कीयहिनर इनजोर ओन्क एका आतस्के, ओना जीवा चुहेम आयो.
- 27 ओग निटम इचोन बेमरते मतोग इजेके, पूरा डोलनाह आस मतोग. मति देवुळि ओना पोगोन दया कीताहक सत्रेम आतोग. ओग सत्रेम बार आयवा मतेके, जेलते मनदन नावा दुकमता पोगोन, इद ओसो दुकम अर्स मनालि. मति अदम आयवा, देवुळि नावा पोगोन वने दया कीता.
- 28 अदिहक ओन मियगा चट्टिपे लोहतलाह, विचर कीयलाह आतन. ओन ऊळकिर अस्के, मीक बेस गिर्दा आयगा; ओसो नावा जीवातुहक वने सितुर आयगा.
- 29-30 बेद सेवातून जेकताहि मीट नयेनाहक कीया पगविर, अद सेवातून ओग इगा वासि नयेनाहक कीसीतोग. * अद सेवा कीनेके, ओना जीवा दोकाते अर्स मता, किर्स्तुना कबळतेनाहक डोलसोर मतोग. अदिनेनाहक ओग मियगा वायनोग अस्के, सामिना सेवक इनजोर, ओन मीटु बेस गिर्दाते कलियाट्ट. ओना लेहका सेवा केवालोरिहक बेस कदर ईम्हट्टु. *

3

सेतेमता अगि बेदमता

- 1 मावोर विस्वसिर! इव सबे पोल्लोन वेहचि, इद उंद पोल्लो इहनन: मीट सामिना देव्याते गिर्दा आसोर मन्हट्टु. * मुने वेहतव पोल्लोन ओसो वेहतलाहि, नाक कयर वावो, * मीट विस्वसताह इळन अरयनद आयो इनजोर वेहतहनन.
- 2 देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयलाह, डायना रिवज * कीम्हट्टु इनजोर, मीक विस्वसिरिन काहवालोर वातोर. उसरते मन्हट्टु! ओर पोटागंजिर कतमतोर लागवाड कबस्क केवालोर आंदुर. *
- 3 (ओर मन्कलोर डायना रिवज कीयनद पोल्लो वेहतलाह आतोर.) माट बारा येसुन विस्वस कीतोरले, निटम डायना रिवज कीतोरल अंदल, * ओर आयोर. बाराहक इतेके, माट देवुळता जीवा वेहतपु तान मोळिकहनल. * ओसो किर्स्तु येसु माक पका बेरा गूनम तोहतोग इनजोर, गिर्दा अयहनल. ओसो मावा मन्कना बुदतगा बर्वस तासवा, तान डायिस पोहतप लेहका पिसिहनल. *
- 4 मन्कना बुदता पोगोन बर्वस तासना इतेके, नना पका तासेनन. * आपुनाड कबस्कनगा बर्वस तासिस, बोगाय पोगयसोर तिरियतेके, नना ओन्काय पका पोगयसोर तिरियेन.
- 5 मोसानाड अडोन तपवालेवा नोमवालोर परसिरा* तुंगातोनन आंदन. * नना पुटिस वारमडे अतापया, अवे अडोड वेहतपु, नावा डायना रिवज कीतोर. * नना इषयेल जातोनन, बिन्थमिना कूळतोनन आंदन, नावाड तादोर-बाबोर कतमतोर इषयेल जातोर. *
- 6 अडोड नोमलाहि नना इचोन जिदतोनन मतन दतेके, विदुवसिरा मुडुन तिपल कीसोर मंदन. * अहे बोर अडोड नोमिसि सेतेमतोर आयलाह ऊळिट्टु, ओर नावा बेदे तप तोहता पगवोर. *
- 7 इव सबे पोल्लोन नना मुने पका पायदाताड इनजोर इंदन, मति इजेके किर्स्तुन पुताहक, इव सबे नुस्कनताडे इनजोर नना पुतन. *

* 2:14 2:14 1 कुरिततोर 10:10; 1 पत्र 4:9 * 2:15 2:15 मत्थया 5:45; इपिसुसतोर 5:1 * 2:15 2:15 व्यक्थ्याविवरण 32:5; कळथिर 2:40 * 2:15 2:15 मत्थया 5:14-16; 2 पत्र 3:14 * 2:16 2:16 यशायाह 49:4; गलातितोर 2:2; 4:11; 1 तिसलुनितोर 3:5 * 2:16 2:16 1:26 * 2:17 2:17 गिमाती 28:6-7; रोम सहरते 15:16; 2 कुरिततोर 12:15; 2 तिमोति 4:6 * 2:17 2:17 1 योहन 3:16 * 2:17 2:17 2 कुरिततोर 6:10; 12:15 * 2:18 2:18 3:1 * 2:19 2:19 1:1 * 2:20 2:20 1 कुरिततोर 16:10; 2 तिमोति 3:10 * 2:21 2:21 1 कुरिततोर 10:24,33; 13:5; 2 तिमोति 3:2 * 2:22 2:22 कळथिर 16:2 * 2:22 2:22 1 कुरिततोर 4:17 * 2:22 2:22 कळथिर 16:3; 1 कुरिततोर 16:10; 2 तिमोति 3:10 * 2:24 2:24 1:25; फिलेपोम 22 * 2:25 2:25 4:18 * 2:29-30 2:29-30 1 कुरिततोर 16:17; पिलिपितोर 4:10 * 2:29-30 2:29-30 रोम सहरते 16:2; 1 कुरिततोर 16:18 * 3:1 3:1 2:18; 4:4 * 3:1 3:1 2 पत्र 1:12 * 3:2 3:2 "डायना रिवज" इद पोल्लोता अर्तिम पुनदना इजेके, बायबलता आकिर पुनवब पोल्लोना अर्तिम मन्हाता, इदिन अर्वाट्ट. * 3:2 3:2 2 कुरिततोर 11:13 * 3:3 3:3 गलातितोर 6:16 * 3:3 3:3 गलातितोर 5:25 * 3:3 3:3 रोम सहरते 2:29; 9:6; गलातितोर 6:13,15 * 3:4 3:4 2 कुरिततोर 5:16; 11:18 † 3:5 3:5 "परसिरा" इद पोल्लोलतून पुनदना इजेके, बायबलता आकिर मनदनद पुनवब पोल्लोना अर्तिम मन्हाता, इदिन अर्वाट्ट. * 3:5 3:5 कळथिर 22:3; 23:6-8 * 3:5 3:5 पुट्युळि 17:12 * 3:5 3:5 रोम सहरते 11:1; गलातितोर 2:15 * 3:6 3:6 कळथिर 8:3; 22:4-5; 26:9-11 * 3:6 3:6 गलातितोर 1:13-14 * 3:7 3:7 लुका 14:33

8 अचोने आयो मति, नावा सामि येसु किस्तुन पुनदनेद मोदुल पोल्लो बेदे इले. निटम ओनेनाहक सबे पोल्लोन दुरा इहनन, किस्तुने दोर्किह कीयलाहि, नना इद्रम इहनन.*

9 ओना सगे जोळेम आस मनदलाहि, नना अव पोल्लोन वियेग इनजोर नेहच पोहतन. मोसानाड अडोन नोमिस, देवुळता मुनेह नना सेतेमतोग आयलाह ऊळोन.* मति नना किस्तुन विस्वस कीताहके, देवुळि नाक सेतेमतोनिन इता.*

10-11 सेतेमता अगि बेद इतेके, किस्तुन पुनदना;* बेद लावते किस्तुन देवुळि जीवा अर्हता, अद लावतुन पुनदना;* ओग तिपल आतप लेहकान, नना वने तिपल आसि, ओना तिपलतगा कलियना;* बह आयि, देवुळि नाक जीवा अर्हचीयि* इनजोर किस्तुं डोलतोग, अद्रमलेहका नावा मनकना बुद डोलिस मनदना;* इव पोल्लोना पोगोन नावा विचर मन्हाता.* (अदिनेनाहक बेव पोल्लोन मुने पका पायदाताड इंदन, अविस्किन इजेके विस्सलाह आतन.)

12 पोगोन बेव पोल्लोन रासतन, अव नावा मनमुळतगा पूरा आताड इनजोर वेहोन. अगा एवतन इनजोर इनोन, मति बेगा एस्सिह कीयलाह किस्तुं नाक पोयतोग,* अगा एवयलाह नना वितलाह आतन.*

13 मावोर विस्वसिरि! अगा नना एवतन इनजोर इनोन, मति इद कबळ कीयहनन: पोके अरतव पोल्लोन सीता केवा,* नावा मुनेह मनदनद सीनातगा एवयलाहि वितलाह आतन.

14 सीनातगा एववालोरिहक देवुळि बेद इनम ईकन इनजोर केथिहता,* अद इनमतुन किस्तुं येसुना मेटे दोर्किह कीयलाह, नना वितलाह आतन.*

15 माट देवुळतुन बेस पुतोरल,* इदे विचरते मनदकल. ओसो बेदाय पोल्लोते मीवा दुसा विचर मतेके, ताना लोपना वने देवुळि मीक सेतेम तोहताग.*

16 तेला मति, मीट देवुळता लोपना इचानाह बेव पोल्लोन पुतिर, अव पोल्लोन पोसि मीट ताकसोर मन्हाट.

सेतेम काहवालोर ओसो जोल काहवालोर

17 मावोर विस्वसिरि! बेदम ताकना इनजोर, माट मीक तोहचीतोम. मीट सबेटोरि र नाक ऊळिसि, उदिय विचरते नावा लेहकान ताकाट.* ओसो मावा लेहका ताकवालोरिन बेस-नेहना ऊळिसि, ओरा लेहकाने कीमन्हाट.

18 नना इद्रम बाराहक इहनन इतेके, किस्तुं हक्कनागुतातगा डोलतद पोल्लोतुन, वेल्लाटोर मन्कलोर पासकसोर ताकिहतोर.* ओरा पोल्लोतुन नना अमेसा मीक वेहचोर मतन. इजेक वने अळसोर-अळसोर वेहतलाह आतन.

19 ओर दायनद अगि बूटेम आयनेके ओस ईस्ता.* ओर तमा पोटातेनाहक लालुस्क कीसोर ताकिहतोर.* तमाड करबताड विचरकने पोगयसोर तिरिथिहतोर.* ओर दुनियाताड पोल्लोनगाने सीता कीसोर मन्हातोर.*

20 मति माट बार इद दुनियाता लोकरल आयवल, माट पोगोटा देवुळदीपता लोकरल आंदल.* अडाहिये माक पिसिह केवाल येसुसामि किस्तुं वायनोग इनजोर, ओना अग ऊळसोर महनल.*

21 सबेटविन ताकिह कीयलाहि, ओनगान लाव मन्हाता.* अद लावते* मावा मेंदुलतुन बदले कीसीयनोग. इतेके इद कळियनद मावा मेंदुलतुन, तना बेस्केन बूटेम आयवद मेंदुलता लेहकान, पुरा बदले कीसीयनोग.*

4

सुकमते बेद्रम मनदना

1 अदिनेनाहक मावोरिन, नना रासतन अद इसबते, सामिनाड पोल्लोड केंजिस मेकिंस मन्हाट.* गोटतोरि, मीक ऊळलाह पका नावा जीवा पडकिहता. मिघेनाहके नाक गिर्दा वास्ता, नावा कहटेमता पायदा मीट आदिर.*

2 युवादिना! सुनतुके! मीट रेंड आसि आस्करिन, सामिना मेटे एलाग रेंडिस्करिन महनिर. अदिनेनाहक मीट रेंडिस्करिन आसि, उदिय एकाते गूम आस मन्हाट इनजोर, मीक वेहतहनन.*

3 नावा सेतेमतोग तोळलोनिन*! अव रेंड आसि आस्कु उदिय एकाते मनदलाहि, अविस्किहक तोळ आमू. बाराहक इतेके किलेमेन्सना ओसो नावा ऐगे कबळ केवालोर सगे कलियिसि, अव रेंड आसि आस्कु, बेसता कबुरतुन पोकर कीयलाहि कहटेम कीताड. ओर सबेटोराड पेदिर्क, देवुळतगा मनदनद अमेसातहक पिसवालोर पुस्तकतगा रासतव मन्हाताड, इदिन सीता कीमन्हाट.*

4 मीट सबेटोरि सामिना देव्याते गिर्दा आसोर मन्हाट. ओसो वेहतलाह आतन, गिर्दा आसोर मन्हाट.*

5 सामि वायनद दिया ऐन एवता,* इदिन सीता कीसि, मीट कुलल बुदता मन्कलोरि इनजोर, सबेटोर पुनदना गावल, अद्रम पिसाट.

6 बेदे पोल्लोतेनाहक आलिह केमाट,* मति सबे पोल्लोतेनाहक पातनाते देवुळतुन अर्जि कीस, मीवा गर्जतुन वेहाट,* देवुळि माक बेस ऊळिहता इनजोर, मीट तान जोहर कीसोर ताल्हाकाट.

7 अस्के मीवा तिपलता नडुम वने, देवुळि तना सुकम मीक इयगा, इद पोल्लो बोन्के तेळियो.* अह कीसि मीवा जीवातुन, मीवा बुदतुन आल्सुळते अरवाह राका कीयगा.* मीट किस्तुं येसुना सगे जोळेम आताहक, देवुळ अद्रम कीयगा.

* 3:8 3:8 विर्मयाह 9:24; योहन 17:3; इपिसुस्तोर 4:13 * 3:8 3:7-8 इब्रितोर 11:25-26 * 3:9 3:9 रोम सहरतोर 10:5 * 3:9 3:9 रोम सहरतोर 1:17; 9:30; 1 कुरितोर 1:30 * 3:10-11 3:10-11 विर्मयाह 9:24; योहन 17:3; इपिसुस्तोर 4:13; 2 पत्र 1:3 * 3:10-11 3:10-11 इपिसुस्तोर 4:13 * 3:10-11 3:10-11 रोम सहरतोर 8:17 * 3:10-11 3:10-11 बळगिर 26:7; 1 कुरितोर 15:23; तोहचीतव पोल्लोड 20:5 * 3:10-11 3:10-11 रोम सहरतोर 6:5; 8:35-36; गलातितोर 2:20-22; 3:2-3 * 3:12 3:12 बळगिर 9:5-6 * 3:12 3:12 1 तिमोति 6:12 * 3:13 3:13 लुकाल 9:62 * 3:14 3:14 इब्रितोर 3:1 * 3:14 3:14 1 कुरितोर 9:24; इब्रितोर 6:1-2 * 3:15 3:15 1 कुरितोर 2:6 * 3:15 3:15 योहन 6:45; गलातितोर 5:10; 1 तिसलुनितोर 4:9 * 3:17 3:17 1 कुरितोर 4:16; पिलिपितोर 4:9; 1 पत्र 5:3 * 3:18 3:18 2 कुरितोर 11:13; गलातितोर 6:14; इब्रितोर 10:29 * 3:19 3:19 2 तिसलुनितोर 1:9 * 3:19 3:19 रोम सहरतोर 16:18; तीतुस 1:12 * 3:19 3:19 रोम सहरतोर 6:21-22; यह्यादल 13 * 3:19 3:19 रोम सहरतोर 8:5-6; क्लुसितोर 3:2-3; 2 तिमोति 3:4 * 3:20 3:20 इपिसुस्तोर 2:19; क्लुसितोर 3:1; इब्रितोर 12:22 * 3:20 3:20 1 कुरितोर 1:5-7 * 3:21 3:21 1 कुरितोर 15:28 * 3:21 3:21 इपिसुस्तोर 1:19-20 * 3:21 3:21 रोम सहरतोर 8:29; 1 कुरितोर 15:43,48; क्लुसितोर 3:4 * 4:1 4:1 1 कुरितोर 16:13; पिलिपितोर 1:27 * 4:1 4:1 1:8; 1 तिसलुनितोर 2:19 * 4:2 4:2 पिलिपितोर 2:1-2 * 4:3 4:3 पिलिपितोर विस्वसिरा मुडगा बोने ओर्विन पोल् वेहतह्योग, मति ओना पेदिर वेहोग. * 4:3 4:3 लुकाल 10:20; तोहचीतव पोल्लोड 3:5; 20:15 * 4:4 4:4 2 कुरितोर 6:10; पिलिपितोर 2:18; 3:1; 1 तिसलुनितोर 5:16 * 4:5 4:5 1 कुरितोर 16:22; इब्रितोर 10:37; याकूब 5:8-9 * 4:6 4:6 मथ्याल 6:25; 1 पत्र 5:7 * 4:6 4:6 इपिसुस्तोर 6:18; 1 तिमोति 5:5 * 4:7 4:7 यशायाह 26:3; योहन 14:27; इपिसुस्तोर 3:18-19 * 4:7 4:7 1 पत्र 1:4-5

8 माबोरिर! इद उंद पोल्लो पिसता, बेव पोल्लोड बेस-नेहना, असलताड मन्हताड, अवे पोल्लोने सीता कीसोर मन्हटु: इतेके बर्वस लायकताड पोल्लोड, मानेम आयना लेहकाडाड पोल्लोड, सेतेमताड पोल्लोड, पवित्र पोल्लोड, गिर्दाताड पोल्लोड, बेस विचर वायनव पोल्लोड, इविस्किने सीता कीसोर मन्हटु.*

9 मीट नयगडाहि कगयिसि दोर्किह कीतिर, नयगडाह केजतिर, नयगा ऊळतिर, अब पोल्लोड वेहतपु, काळडसोर मन्हटु.* अस्के मीक सुकम ईयनद देवुळि मीवा तोळ मनदागा.*

पोल् विस्वसिरिन जोहर कीस्तोग

10 नाक (दान लोहचि तोळ ईयना इनजोर,) मीट इंजेक सीता कीतिर.* अदिनेनाहक सामिना इद देव्यातुन ऊळिसि, नना पकाय गिर्दा आतन. मुनेतगडाह मीवा इद्रमताये बुद मता, मति अस्के मीक अगा दोर्को आस मता,* मति बाताल आयो.

11 नाक गर्ज अरताहकु नना इद्रम इनोन, बाराहक इतेके नना बह मतेक तेला, बेस सुकमते मनदलाह कगयतन.*

12 बाताले लेवस्के बह पिसना, अद वने पुतन; मतस्के बह पिसना, इदिन वने पुतन. बेद्रम आतेकाय, बेदे वेला आयि, कग्वते मतेक वने, पोटा निदिंस मतेक वने, मतस्के पिसलाह वने, गर्ज अरतस्के पिसलाह वने, नना कगयतन.*

13 किर्स्तु नाक लाव ईस्तोग,* अदिनेनाहक नना बह तेला पिस परायहनन.*

14 तेला मति नाक अळसन पुटटस्के, मीट नाक तोळ ईतिर, बेस कीतिर.*

15 ए माबोर पिलिपितोरिर! नना मुने बेसता कबुर मियगा पोक्कुर कीसोर मतन, अस्के नना मीवाय मकिदुनिया पट्टाहि पेसिस मतन.* पेसतस्के मीवाय मल्लु नाक कोताड ईस तोळ ईतेर.* दुसोर बोर विस्वसिरा मल्लु नाक तोळ एबोर. इद पोल्लोतुन मीट इतेके पुतिर.

16 अचोने आयो मति, नना तिसलुनि सहरते मतन अस्के वने,* नावा गर्जतेनाहक मीट रेंड-मुंड मल्लाड कोताड लोहचि, नाक तोळ ईतिर.

17 मियगडाहि नाक दान गावले इनजोर इनोन,* मति मीट कीयनव बेसताड कबस्केनेनाह, मीक देवुळता बर्कत दोर्कसोरन मनि इनजोर, नावा विचर मन्हता.

18 इपपुदितुना कयदे* मीट लोहतिर, अब नाक दोर्कताहकु, इंजेके नयगा सबे मन्हता, आलिसि पिसनाह वने मन्हता. मीट ईतद दान, देवुळतुहक विचर वायनद, बेस गम-गम एस्कतद मोकलेहका आता.*

19 नना सेवा कीतद देवुळतगा आलनाह पिसनाह बर्कत मन्हता. अदिनेनाहक मीक बाताल गर्ज अरतेक तेला, माट किर्स्तु येसुना लोक्कुर आताहकु, देवुळिये अदिन पूरा कीसीयगा.*

20 मावा देवुळबाबाहकु अमेसा-अमेसातुहक मान आयि, आमेन.*

21 किर्स्तु येसुना मन्कलोर सबेटोर मियगडोरिन “पोल् जय येसु वेहतोग” इनजोर वेहचीमहट. इगा नावा संगे मनवालोर विस्वसिर वने मीक जय येसु वेहतलाह आतोर.

22 इगडोर सबेटोर देवुळता मन्कलोर, मीक जय येसु वेहतलाह आतोर — कासा इतेके बेरोम राजाना राजमिदेतगा सेवा केवालोर विस्वसिर.

23 येसुसामि किर्स्तुना देव्या मियगा सबेटोरगा मनि.*

* 4:8 4:8 रोम सहरतोर 14:18 * 4:9 4:9 1 कुरिततोर 4:16; पिलिपितोर 3:17 * 4:9 4:9 रोम सहरतोर 15:33 * 4:10 4:10 2 कुरिततोर 11:9
 * 4:10 4:10 2:29-30 * 4:11 4:11 2 कुरिततोर 9:8; 1 तिमीति 6:6,8; इब्रितोर 13:5 * 4:12 4:12 2 कुरिततोर 11:27 * 4:13 4:13 1 तिमीति
 1:12 * 4:13 4:13 2 कुरिततोर 12:9; इपिसुसतोर 3:16; कुलुसितोर 1:11-12 * 4:14 4:14 इब्रितोर 10:32-33; तोहचीतव पोल्लोड 1:9 * 4:15
 4:15 रोम सहरतोर 15:26 * 4:15 4:15 2 कुरिततोर 11:8-9; पिलिपितोर 1:3-5 * 4:16 4:16 बळयिर 17:1; 1 तिसलुनितोर 2:9 * 4:17 4:17 1
 कुरिततोर 9:11-12 * 4:18 4:18 2:25 * 4:18 4:18 वेसमुळि 29:18; 2 कुरिततोर 2:14-15; 11:8; इब्रितोर 13:16 * 4:19 4:19 2 कुरिततोर 9:8
 * 4:20 4:20 रोम सहरतोर 11:36 * 4:23 4:23 रोम सहरतोर 16:20

कुलसि सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

मावा मेंदुल बेस पिसना इन्जि, तलाये मोदुल आंदु, तला इलवा मतेके, माट बेदुम विचर केवेरल? विचर केवालेवा, माट जन्वर्कना लेहका मनेलल! अदुमे विस्वसिरा म्लु बेस पिसना, बेस ताकना इन्जि, मुडा तला, इतेके किर्स्तु, बेचोन मोदुल मनदाग! कुलसि पुस्तकता मोदुल कबुर बेद इतेके, किर्स्तुये विस्वसिरा मुडा तला आंदोग. सबे पोल्लोने ओगे मुनेतोग आंदोग (1:18). किर्स्तु माट विस्वसि मुडा तला आंदोग, मावा जीवाता पिसमुळता मोदुल ओगे, माक अग तोहवाल, माक बुदिङ वेहवाल, माक आसा एवाल ओगे आंदोग. विस्वसिरा म्लु ओनाय आंदु, ओनाय पेदिर मावा पोगोन उदताहकु, माट बोना मुडोरोग आंदोग इन्जि लोकर पुन्हतोर. माट ओना लोकरल आसि, ओना सगे उंदिय मेंदुल आतप जोळेम आसि, ओर्विना सगे ओवोग बह ताकना इन्जि, ओगे माक काहहतहोगा.

कुलसितोर विस्वसिर इद सेतेम पोल्लोता लोप्पा रेंड विचर्क आंदु. ओर किर्स्तुन पिसिह केवाल इनजोर नमिस मतोर, मति मावा लेहका, ओरा सीता वेल्लाडे गलत पोल्लोनाग वने अंदु, जोल काहवालोलाराड केंजिसि, ओरगा बोर देवतुल्किन मोळकलाह आतोर, बोर दुग्गाड रीत-रिक्कनेके सीता कीयलाह आतोर, बोर दुग्गाड दर्मनाड पोल्लोने येसुना बेसता कबुरतगा काल्हपलाह आतोर. मति किर्स्तु मावा पिसमुळता सिरप उंद तुस अचोने आयोग, मावा पूना पिसमुळ ओनगाने मन्हाता, ओनेनाहके माट दिनमे पिसिहनल (3:11). किर्स्तु मावा तलालेहका निटमे मन्तोग इतेके, दुसोर माक किर्स्तुनर इनजोर पुन्हतोर. मीट किर्स्तुन दोर्किह कीतिर इतेके, पोल् कुलसितोरिन वेहतपु, किर्स्तुना सगे ताकाट, ओना पोल्लोते, ओनाड अडोने ऊटिस मन्हट (2:6-7). इदुम मतेके, मीट देवुळता पोल्लोते अमेसा निदिस मनदकिर (3:16). बोगाय विस्वसि आयना इतेके, पाळना पिसमुळतुन पोहचि, किर्स्तुना पूना पिसमुळतुन पोयतना. विस्वसते वातस्के, मीवा पापम बुदतुन, किर्स्तुना सगे गुमयाते मिसतप लेहका आता, अह आसि देवुळि मीक पूना पिसमुळ इता. अदिनेनाहक सबे पापमताड कबस्किन, हक्कनागुटातगा मोल्लाड कोटटपु बूळे कीयनद वने, मीवा विचर मनदना गावल.

मुनेता पोल्लो

1-2 नना पोल्लुन, देवुळता विचर मतपु, येसु किर्स्तुना बळयिनन आंदन. कुलसि सहरते मनवालोरे देवुळता मन्कलोरिण मीक इद सीटि रासलाह आतन. मावा तोळतोग विस्वसि तिमतोति वने, इगा नावा सगे मीक जय येसु वेहतहोगा. मीट किर्स्तुन विळ्खवा विस्वस कीह्नरिण इनजोर माट पुतेम. मावा देवुळबाबानाहि मीक सुकमि, देव्या दोर्कि.

कुलसितोरेनाहक पोल् पार्तना कीसतोग

3-5 देवुळता बेसता कबुरि, सेतेमा पोल्लो आंदु, अद पोल्लोतुन मीट मुने केंजतिर, केंजताहकु पोगोन देवुळदीपतगा जागा दोर्कनद आसा मियगा पुटाट. अद आसातेनाहकु, येसु किर्स्तुन विस्वस कीसोरिन मह्निर, ओसो देवुळता सबेटोर लोकरिन जीवा कीह्नरिण. अदिनेनाहक माट मियेनाहक ऊक-ऊके पार्तना कीह्ननेम अस्के, मावा येसुसामि किर्स्तुना बाबाल देवुळतुन अमेसा जोहर कीह्ननेम.

6-8 अद बेसता कबुरतुन, इपरास इनवाल^१ मियगा एन्सिह कीसीतोग. ओग सामिना सेवाते मावा ऐगेटोग ओसो बेस गतेतोग आंदोग, अहे बर्वसलायकतोग आंदोग. (माट मीवा सहरतगा एव्या पगवोम,) मति मावा जागाते ओग मीक सेतेम बुदते किर्स्तुना कबुरतुन काहचि, मीवा सेवा कीतोग. देवुळता जीवा मियगा जागा आताहकु, मीट ताना मन्कलोरिन जीवा कीह्नरिण इनजोर, ओगे माक वेहतोग. मीट ओनगुडाहि बेसता कबुरतुन केंजतिर, ओसो देवुळता दयाता पोल्लो सेतेम मन्हाता इनजोर पुतिर. पुतस्के, अद कबुरता पोल्लो मीवा जीवातुन बद्दे कीयलाह आता. अदमलेहकाने अद कबुर व्पमेट आबुर आसि, वेल्लाटोर आस्क-कोयतोग जीवातुन बद्दे कीयलाह आता.

9-10 अदिनेनाहक माट इपरासनाहि मीवा कबुरतुन केंजतगुडाहि, मियेनाहक ऊक-ऊके पार्तना कीसोर मह्नोम. मियेनाहक देवुळता बाताल विचर मन्हाता, इद मीक तेळियना इन्जि, देवुळता जीवा मीक पूरा बुदि ईयि इनजोर, पार्तना कीयलाह आतोम. बाराहक इतेके, देवुळि मियेनाहक विचर कीस तासतद पोल्लोतुन पुतेक अचोन, सबे पोल्लोने येसुसामिन मान ईसि, ओन्क विचर वानाह ताककिर. इतेके सबे रीतिनाड बेसताड कबस्के कीसोर, देवुळतुन बेस पुनजोर दाकिर.

11-12 ओसो इदुम वने पार्तना कीयलाह आतोम: मीक बेदाय तिपल वातेक वने, मीट ओरम आयवा, ओड आयवा, विस्वसते निच मनदलाहि, देवुळि तना पका बेरा डीसाते मीक लाव ईयि. ओसो मीट बेस गिदीते देवुळतुन जोहर कीसोर मनदना इनजोर, पार्तना कीयलाह आतोम. बाराहक इतेके, पोगोन तना वेहचतगा पिसवालोरे ओना मन्कलोरेनाहक, मावा देवुळबाबाल वेल्लाय बर्कत तासतोग. ओसो मीक वने अगुडा तस दोर्कना लायकतोर कीतोग.

13 ईकळते मतप लेहकान, देयहकना कयदे मतल. मति देवुळि माक देयहकना कयदाहि विळ्खिह कीसि, तना पका जीवा कीतोग मगाना राजेमतगा तचीता.

14 ओगे माक विळ्खिह केवाल आंदोग, ओनाय मोकतेनाहकु मावा पापमता मापि आता.

किर्स्तु बोरु? ओग माक बाताल कीसीतोग?

15 देवुळबाबाल दिसोग मति, ओना मगि येसुन ऊळतस्के, देवुळबाबान ऊळतपे आंदु, दुनियाते पंडटव सबेटविना पोगोन येसुनाय अदिकर मन्हाता.

16 बाराहक इतेके, देवुळि ओनाय मेटे सबे पुटिह कीता. पोगोटा बसताड, इळता बमतगुडाड, दिसनवु, दिसववु, राजेम कीयनव देयहक-बूतहक, लाव तोहतनव देवतुल्कु, अदिकरते मनदनव पेन्कु, इव सबेटविन ओनाय मेटे पुटिह कीता. ओन्के मान दोर्कना इन्जि, देवुळि इदुम कीता.

17 सबेटकाय ओगे मुनेतोगु, ओना मेटेन सबे पंडटव निच मन्हाताड.

* 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:1; तीसुत 1:1-4 * 1:1-2 1:1-2 फिलेमोन 1-2 * 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:6-7 * 1:3-5 1:3-5 गलातितोर 2:5,14
 * 1:3-5 1:3-5 बळयि 23:6-8; इपिसुसतोर 1:13; 2 तिमाति 4:8; 2 पत्र 1:12 * 1:3-5 1:3-5 गलातितोर 5:6; इपिसुसतोर 1:15 * 1:3-5 1:3-5 इपिसुसतोर
 6:18 * 1:3-5 1:3-5 रोम सहरतोर 1:8 * 1:6-8 1:6-8 4:12 * 1:6-8 1:6-8 रोम सहरतोर 15:30-31 * 1:6-8 1:6-8 इपिसुसतोर 4:21
 * 1:6-8 1:6-8 रोम सहरतोर 10:18 * 1:9-10 1:9-10 इपिसुसतोर 1:16; 2 तिसलुनितोर 1:11 * 1:9-10 1:9-10 रोम सहरतोर 12:2; इपिसुसतोर 1:17-18;
 फिलेमोन 6 * 1:9-10 1:9-10 2 कुरिततोर 5:9; इपिसुसतोर 4:1 * 1:9-10 1:9-10 फिलिपितोर 1:9; 2 पत्र 1:8 * 1:11-12 1:11-12 1 कुरिततोर
 16:13; फिलिपितोर 4:13 * 1:11-12 1:11-12 बळयि 20:32 * 1:13 1:13 इपिसुसतोर 1:6; 5:8; 6:11-13 * 1:14 1:14 रोम सहरतोर 3:24;
 1 कुरिततोर 1:30; इपिसुसतोर 1:7 * 1:15 1:15 1 तिमाति 1:17; इब्रितोर 11:27 * 1:15 1:15 योहन 1:18; 14:9 * 1:16 1:15-16 योहन 1:3;
 इपिसुसतोर 1:10 * 1:16 1:16 इपिसुसतोर 1:21; कुलसितोर 2:15 * 1:16 1:16 रोम सहरतोर 11:36; इब्रितोर 1:2 * 1:16 1:16 लेहचिचव पोल्लोड
 3:14 * 1:17 1:17 योहन 1:1; 8:58 * 1:17 1:17 इब्रितोर 1:3

18 ओसो माट विस्वसिरा मुलु मेंदुलता लेहकाडोरल, किस्तु तान ताकिह कीयनद तलाता लेहकाडोगु, ओनाय मेटे माट पिस्हनल. हामुरताहि जीवा अरवालोरगडाहि, ओगे मुनेतोग आंदोग, इदमलेहका सबे पोल्लोने ओगे मुनेतोग.*

19 देवुळता पूरा बुदि ओनगा जागा आयना इन्जि, देवुळता गिर्दा मता.*

20 मन्कना पापमतेनाहकु, इद ब्रुता सबे नरळ आयि, ओसो पोगोटा ब्रुताड आयिड, सबेटव देवुळताहि जेक आताड. मति ताना मगि किस्तु, हक्कनागुटातगा नेतुर पोहच डोलताहकु, इव सबेटविन ओना मोकतेनाहकु, तना संगे कलियिह कीयलाहि, देवुळि विचर कीता.*

21 मीट मुने मीवाड लाग्वाड विचर्कने, देवुळता संगे विरुद आस एपात लेहका मंदिर, अहे लाग्वाड कब्रक कीसोर मंदिर.*

22 अदम मन्जाय मति, ताना मगि मन्कना मेंदुल अके, ब्रुमताग वास मियेनाहक डोलताहकु, देवुळि मीक तना संगे कलियिह कीता.* मीट ताना मुनेह नितस्के पवित्र मनदना, बाताले डागिललेवा मनदना, बाताले कसुरलेवा मनदना इनजोर, तना संगे कलियिह कीता.*

23 मति मीट मेलियवालेवा, मेकिरिसि विस्वस कीसोर मनदना गावले, ओसो बेसतल कबुरतुन केंजताहकु, मीवा जीवातगा पुटटद आसातुन, विस्ववालेवा मनदना गावले. मीट केंजतद बेसतल कबुर पूरा ब्रुमताग पोकर आयलाह आता. नाक वने, अदे सेवा कीयलाहि देवुळि निल्यिह कीता.*

विस्वसिरिनाहक पोल् पुच्छेम आस्तोग

24 माट विस्वसिरा मुलु, किस्तुना मेंदुलता लेहकान म्हनल.* तना मेंदुलतेनाहकु, किस्तुना तिपल इंका मारोये, ओना तिपलते नना वने कलियिह्नन.* अदिनेनाहक नावा मेंदुदगा तिपल आतेक तेला, गिर्दातेन म्हनन.*

25-27 नना सबे जातिनोरगा वेहतलाह आतन, अद पोल्लोतुन मुनेता कालमते, अस्केडोर मन्कलोरिहक, देवुळि पुन्पिह केवा मता. मति इंजेके अद पोल्लोतुन, तना मन्कलोरिहक पुन्पिह कीयलाह विचर कीता.* इद बाताल पोल्लो आंदु इतेके, किस्तु मीवाड जीवातगा जागा आस्तोग; अदिनेनाहक देवुळि मियेनाहक, पोगोन तासतद पका बेसतल बर्कतता तस मीक दोर्किहता इनजोर, मीक वने इंजेके आसा दोर्कता, इदे अद पोल्लो आंदु, मीवा पायदातेनाहकु देवुळि तना पूरा पोल्लोतुन तपवालेवा पोकर कीयनद कबळतुनु, नावा कयदे कीसीता.* कीसीताहके नना विस्वसिरा मुडा सेवकनन आतन.*

28 ओगे किस्तुन माट सबे जातिनोरिहक, पोकर कीयलाह आतोम. किस्तुना संगे तुंडिस मनवालोर सबेटोरिन किस्तुनगा बेस विस्वसते मेक्किह कीसी, देवुळता मुनेह निल्यिह कीयना इनजोर.* माट देवुळ ईतद बुदते सबेटोरिन काहतह्नोम, सुद्रे कीरह्नोम.*

29 इदे पोल्लोतेनाहक नना एपूर पेसनाह कबळ कीसी, पुच्छेम आयलाह आतन. किस्तुना बेरा लाव नाक ताकिह कीताहकु, नना कब्रटम कीयलाह आतन.*

2

1-3 मीट कुलुसि नाटोरने विस्वसिरि, इद पोल्लोतुन बेस पुन्हट, मीट नावा मोकमतुन ऊळवेक तेला मीकु, लोदिंकिया सहरतोर विस्वसिरिनाहकु, ओसो मीवा पटडोर सबेटोर विस्वसिरिनाहकु, नना पका पुच्छेम आयलाह आतन. मीवा जीवातगा दीरा वायना,* मीट सबेटोरि ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीसोर कलियिस मनदना, ओसो देवुळताग मकतद पोल्लो, मीक पका बेस-नेहना तेळियना इन्जि,* नना पुच्छेम आयलाह आतन.* देवुळताग मकतद पोल्लो इतेके किस्तुये आंदोग.* देवुळता पूरा बुदि ओसो ताना जीवाताड कतम पोल्लोड, बेरा मालसोमलेहका किस्तुनगा जमा आस मन्हताड.*

4 नना इद पोल्लोतुन बाराहक रासलाह आतन इतेके, मीक बोरे मिडताड-मिडताड पोल्लोने नाळेह कीस लेसिह कीयनायो.*

5 नना कौडोने दिसलाह मियगा इलेन; मति सीताते मीवा संगेन म्हनन.* मीट मीवा पिसमुळते बेस-नेहना पिसलाह आतिर इनजोर, ओसो किस्तुन पका मेक्किस विस्वस कीतिर इनजोर केंजिस,* पका गिर्दा आयलाह आतन.

किस्तुना संगे तुंडिस मनदना

6 मीट किस्तु येसुन मावा माल्काल इनजोर, ओनाड पोल्लोड केंजलाह आतिर, अदमलेहकान येसुना आगदे ताकसोर मन्हुट.*

7 मरानाड मडाड ऊटप लेहका, मीट विस्वसते ओनगा बेस ऊटिस मन्हुट,* ओसो मीट ओनाड पोल्लोने बेर्सोसोर मन्हुट. अस्के इपपरासनाहि मीट येसुना सेतेम पोल्लो कायतपु, विस्वसताहि इळ्ळ अवा, मेक्किस मनदकिर,* देवुळतुन अमेसा पका जोहर कीसोर मनदकिर.

8 इदिन पुन्ज मन्हुट! मन्कतोर वासि, मन्कना बुदताहि पुटटव पोल्लोनु, (देवुळताड पोल्लोड इनजोर) कागतह्नोम. ओर पका बुदतोर दिसतेक तेला, ओराड पोल्लोड उमसताड ओसो जोल पोल्लोड आंदुड. लोकुर वेहतव अव इद दुनियाताड अडळमताड पायदालेवाड उतुर्कनाड पोल्लोड आंदुड,* किस्तुनडाह वातव आयोड. अदिनेनाहक अव पोल्लोड कागचि तमा कयदे कीयलाहि, ओरिहक मीट आ एपाट,*

9 बाराहक इतेके, देवुळता पूरा बुदि किस्तु इनजोर मेंदुल अके मन्हता.*

10 राजेम कीयनव पेन्कु, ओसो अदिकर ताकिह कीयनव देवतुल्लुक, इविस्कना पोगोन किस्तुनाये अदिकर मन्हता.* मीट ओना संगे जोळेम आतिर, अदिहक इंजेके मियगा बाताले कमि इले.*

11 (माट यहूदिरोम इतेके, मन्कना तोलातुन डायिसि, डायना रिवजकीरह्नोम;*) विस्वसिरा डायना रिवज बार, मन्कना कयदे कीतद आयो. (किस्तुहकु हक्कनागुटातासिक्सा आतस्के,*) मीवा पापम बुदि ओना मेंदुलता संगे जोळेम आता, अस्केने ओना संगे मीवा वने डायना रिवज आतप आता.*

* 1:18 1:18 इपिसुसतोर 1:22-23 * 1:18 1:18 बळयि 26:23; 1 कुरिततोर 15:20 * 1:18 1:18 रोम सहरतोर 8:29 * 1:19 1:16-19 रोम सहरतोर 9:5; कुलुसितोर 2:9 * 1:20 1:20 रोम सहरतोर 5:1; 8:19-21; 2 कुरिततोर 5:18,20; इपिसुसतोर 1:10; 2:13-14,16 * 1:21 1:21 इपिसुसतोर 2:3,12 * 1:22 1:21-22 2 कुरिततोर 5:18; इपिसुसतोर 2:15-16; 1 पत्र 3:18 * 1:22 1:21-22 रोम सहरतोर 5:10; इपिसुसतोर 1:4 * 1:23 1:23 इपिसुसतोर 3:17; कुलुसितोर 2:7 * 1:23 1:23 1 तिमोति 3:16 * 1:23 1:23 इपिसुसतोर 3:7 * 1:24 1:24 1 कुरिततोर 12:27 * 1:24 1:24 2 कुरिततोर 1:5 * 1:24 1:24 रोम सहरतोर 8:17; 2 कुरिततोर 6:10; 12:15; 2 तिमोति 2:10 * 1:25-27 1:25-27 मत्थाल 13:11; रोम सहरतोर 16:25; कुलुसितोर 2:1-3; 4:3 * 1:25-27 1:25-27 इपिसुसतोर 1:18; 3:16 * 1:25-27 1:25-27 रोम सहरतोर 8:10 * 1:25-27 1:25-27 इपिसुसतोर 3:2 * 1:25-27 1:25-27 1 कुरिततोर 3:5 * 1:28 1:28 4:12 * 1:28 1:28 बळयि 20:31; इपिसुसतोर 4:13; कुलुसितोर 3:16 * 1:29 1:29 1 कुरिततोर 15:10; इपिसुसतोर 1:19-20; पिलिपितोर 1:30; कुलुसितोर 2:1-3,12 * 2:1-3 2:1-3 4:13,15-16; तोहवीतव पोल्लोड 1:11 * 2:1-3 2:1-3 इपिसुसतोर 6:21-22; कुलुसितोर 4:7-8 * 2:1-3 2:1-3 1 तिसलुनितोर 1:4-5 * 2:1-3 2:1-3 कुलुसितोर 1:29 * 2:1-3 2:1-3 रोम सहरतोर 16:25-26; कुलुसितोर 1:25-27; 4:3 * 2:1-3 2:1-3 यशायाह 11:2; रोम सहरतोर 11:33; इपिसुसतोर 1:18; 2 पत्र 1:5 * 2:4 2:4 रोम सहरतोर 16:18 * 2:5 2:5 1 कुरिततोर 5:3 * 2:5 2:5 1 पत्र 5:9 * 2:6 2:6 इपिसुसतोर 4:1 * 2:7 2:7 इपिसुसतोर 3:17 * 2:7 2:7 इपिसुसतोर 4:21; इब्रितोर 13:9; यहूदल 20 * 2:8 2:8 गलातितोर 4:3,9 * 2:8 2:8 इपिसुसतोर 5:6; 1 तिमोति 6:20; इब्रितोर 3:12 * 2:9 2:9 कुलुसितोर 1:19 * 2:10 2:10 इपिसुसतोर 1:21-22; 3:10 * 2:10 2:10 इपिसुसतोर 3:18-19 * 2:11 2:11 रोम सहरतोर 2:29; 7:24; कुलुसितोर 3:5

12 मीट येसुना पेदरिते एतगा मुञ्जिन्दस तेदतस्के, मीवा पापम बुदतुन, किर्स्तुना संगे गुमयाते मिसतप लेहका आता. * देवुळि बेद बेरा लावते ओन डोलतोरइहा जीवा अहंता, अदे लावता पोगोन मीट विस्वस कीतिर. * कीताहकु (अद मीक पूना पिसमुळ इता. पूना पिसमुळ दोर्कताहके,) मीट वने किर्स्तुना संगे जीवा अरतप लेहका आतिर. *

13-14 मीट मुने पुञ्जि कसुर्क कीदिर, मीट यहदिर आयवाहकु, देवुळता लोकर आयवा मतिर, अदिनेनाहक देवुळता मुनेह डोलतप मतिर. * मति देवुळि मावाड खबे कसुर्कि मापि कीता. ओसो माक सिक्सा आयना इञ्जि, मावाड कसुर्क तोहतनद सीटि मावा विस्व मता. मति अद सीटटुनु, देवुळि किर्स्तुना संगे हक्कनागुटागा मोल्लाड कोटपु लेहका मायिह कीता. * इद्रमलेहका देवुळि माक कसुरलेवोर कीसि, किर्स्तुना संगे जीवा अहंता.

15 इजेके इद्रम आता इतेके, अदिकरते ताकिह कीयनव देयहकना लावतुन, देवुळि अविस्किनगडाहि किर्स्तुना हक्कनागुटाता मेटे, पूरा तेंडिस पोहता. * पोहचि अब देयहक पूरा अरेम आताड इञ्जि, अविस्किन सबेदोर ऊळनाह, दोहच तिहंतप लेहका कीता. *

16 (अदिनेनाहक इद दुनियाताड अडोड-उतुर्क काहवालोरीहक, मीट अग एमाट इनजोर वेहतन.) इतेके तिनदना-उनडना नोमळतुन माळविर, * वसामिटा पोल्वा केविर, आमस आयनस्के पोल्वा केविर, पोल्वादियातुन नोमविर इनजोर, * बोने बह मीवा पोगोन कसुर पुटिह कीयलाह एमाट. *

17 (किर्स्तु वावस्के, देवुळि तना लोकरिहक इव अडोड ईस मता.) इविस्किन बाराहक ईता इतेके, वायना कालमते देवुळि तना लोकरा संगे बेद्रम कलियना इञ्जि तोहतलाह, ईस मता. मति इजेके किर्स्तुना मेटे, देवुळि माक गट्टे कलियिहता. * (अदिहक इजेके इद्रमताड अडोड वेहवालोरगड पोल्लोने केंजमाट.)

18 मीक जौल काहवालोर इद्रम वेहतहोर, "मावा लेहका तिपलता नोमळ कीयना, पोगोटाड देवतुस्किन मोळ्कना," इन्द्रहोर. इद्रम वेहचि, मीट देवुळता राजेमता लायकतोरिर् आयविर इनजोर, मीवा पोगोन कसुर ओपलाह एमाट. अद्रमतोर मन्कलोर इद्रम-इद्रमताड लेकाड ऊळतोम इनजोर, तमाय मन्कना बुदते उपासे पोगयसोर तिरियिहहोर. *

19 (बेद्रम तला मैदुलतुन ताकिह कीस्ता, अद्रमे किर्स्तु माक विस्वसिरिन ताकिह कीस्तो.) * अविड, सीराड, पूरा मैदुलतुन जोळे कीस तासिहताड, ओसो अद्रमे मैदुलताड कयक-कालक बाताड, एगेन बेसिंहताड वने. अद्रमलेहकाने माट विस्वसि मन्कलोरल, ओर्विहक-ओर्वोग तुडिस महनल. ओसो देवुळता देव्या दोर्कताहकु, एगेन बेसिंहनल. * मति जौल काहवालोर, मावा तलालेहकाडोग किर्स्तुनाड केंजवाहकु, मावोर आयोर.

दुनियाताड अडोड-उतुर्कने ताकनद आयो

20-22 तेन बोयमाट, तान तिनमाट, इदिन इटमाट इनजोर मीट नोममाट. तिनदनद मालु कबळतुहक अरयहताये; मति तितापया, अद कबळतुहक अरवो. * अद्रमता मादा पोगोन, मन्कलोर अडोड पुटिह कीसि, दुसोरिन काहहतहोर. * मीवा मन्कना बुदि किर्स्तुना संगे डोलताहकु, * इद दुनियाताड अडुळमताड अडोड-उतुर्क * मीक दोहच तास पगवोड. पया मीट दुनियातोर लेहका अद्रमताड पोल्लोने केंजिसि बाराहक पिसलाह आतिर? *

23 इद्रमताड अडोड-उतुर्क पुटिह केवालोर पका बुदतोर, देवुळतुन कर्तुळते नोमवालोर लेहका दिसिहहोर. बह इतेके माट उडुला बुदतोरोग इञ्जि, ओरु सबेदोरिन तोहतहोर, ओसो तमाड मैदुस्किन पकाय तिपल कीसि आत्रे कीस्तोर. * मति निटम ऊळतेके, इव अडोड-उतुर्क मावा पापम बुदतुन आत्रे कीयलाह, * मुरिय कबळतुहक अरवोड.

3

1 नना मुने रासतपु, मीट विस्वसिरिन देवुळताहि पूना पिसमुळ दोर्किह कीसि, किर्स्तुना संगे जीवा अरतप लेहका आतिर. * इजेके ओग पोगोन देवुळदीपते देवुळता तिनळ बाजे उदिस मन्हतोग. * अदिहक मीट देवुळदीपताड पोल्लोनागे, सीता कीसोर मन्हट. *

2-3 ओग डोलतस्के, मीट वने मीवा पाळना पिसमुळतुहक डोलतप लेहकान आतिर. * इजेके मीट ओना संगे, पूना पिसमुळते पिसलाह आतिर. अद पिसमुळतुन किर्स्तु देवुळदीपतागा बेस तासिहहोर; तान बोगे बूळे कीया पगवोग. अदिनेनाहक इद ब्रमगडाड पोल्लोने आयो, मति देवुळदीपतगडाड पोल्लोने, सीता कीसोर मन्हट. *

4 मावा पिसमुळ किर्स्तुनागे मन्हटा. * ओग सबेदोर ऊळनाह, पका डीसाते ओसो दिसनोग अस्के, मीट वने ओना डीसाते कलियकिर. *

पाळना बुदि ओसो पूना बुदि

5 मावा पिसमुळ किर्स्तुनागे मनाहकु, इद ब्रमताड विचकिर्न हक्किस पोहाटु: इतेके साट्याल कबळ, साट्याल बुदि, लाग्वाड विचर्क, लालुस कीयना. * बेदिनेनाहक मीवा लालुस मन्हता, अदिने मीट मोळ्किहनिर. *

6 देवुळता पोल्लो केंजवोर, इद्रमताड कबस्क कीस्तोर. अद ओरिहक निटम सिक्सा ईयगा. * इदिन सीताते तासाट.

7 मीट वने मुने अद्रमतोर ताकनद अगदे ताकिदिर, अस्के अद्रमताड कबस्क कीसोर मतिर. *

8 मति इजेके, ओड आयना, गुरागुरा आयना, कुळसा कीयना, बदनम कीयना, करव पोल्लोड तोडटाह पेहतना, इव सबे विळसाट. *

9 अहे ओर्विहक-ओर्वोग जौल वळ्ककमाट. बाराहक इतेके मीट किर्स्तुनागा वातस्के, मीवा पाळना बुदतुन, ओसो तानाड लाग्वाड कवस्किनु, कतम पोहतिर. *

10 अह कीसि, देवुळ मीक ईतद पूना बुदतुन पोयतिर. इद पूना बुदतुन, देवुळिये पुटिह कीता. * मीट तान बेस पुञ्जि, ताना लेहका आयना इञ्जि, देवुळि अद बुदतुन बद् ले कीसोरिन मन्हटा. *

11 पूना पिसमुळ दोर्किह कीताहकु, डायना रिचज कीतोग यहदि मन्कल मनेग, डायना केवोग यहदि आयवोग मनेग, * करायतोग मनेग, गेळा-

* 2:12 2:12 रोम सहरतोर 6:2-4 * 2:12 2:12 बळपिर 2:24; कुलुसितोर 1:29 * 2:12 2:12 रोम सहरतोर 6:5; इपिसुसतोर 2:6; कुलुसितोर 3:1

* 2:13-14 2:13-14 इपिसुसतोर 2:1,5 * 2:13-14 2:13-14 इपिसुसतोर 2:15; 1 पवु 2:24 * 2:15 2:15 1:16 * 2:15 2:15 2 कुरितोर

2:14; इपिसुसतोर 3:10; 4:8; 1 योहन 4:4 * 2:16 2:16 1 तिमेति 4:3; इब्रितोर 9:8-10 * 2:16 2:16 1 इतिहास 23:31; 2 इतिहास 31:3; न्हेम्याल 10:33;

गलातितोर 4:10 * 2:16 2:16 रोम सहरतोर 14:3 * 2:17 2:17 इब्रितोर 8:5; 10:1 * 2:18 2:18 रोम सहरतोर 8:7; इपिसुसतोर 4:17 * 2:19

2:19 1 कुरितोर 11:3; 12:27 * 2:19 2:19 इपिसुसतोर 2:21; 4:16 * 2:20-22 2:20-22 1 कुरितोर 6:13 * 2:20-22 2:20-22 यशायाह

29:13; मथ्याल 15:9; मार्कल 7:7; तीतुस 1:13-14 * 2:20-22 2:20-22 रोम सहरतोर 6:2-4,11; पिलिपितोर 3:10-11; कुलुसितोर 3:2-3 * 2:20-22

2:20-22 गलातितोर 4:3,9 * 2:20-22 2:20-22 गलातितोर 4:8; 6:14 * 2:23 2:23 1 तिमेति 4:3,8 * 2:23 2:23 रोम सहरतोर 13:14 * 3:1

3:1 रोम सहरतोर 6:5 * 3:1 3:1 2:12 ऊळट. * 3:1 3:1 देवुळताड पाटाड 110:1; मार्कल 16:19 * 3:1 3:1 पिलिपितोर 3:20 * 3:2-3

3:2-3 रोम सहरतोर 6:2-4,11; 2 कुरितोर 5:14; कुलुसितोर 2:20-22; पिलिपितोर 3:10-11 * 3:2-3 3:2-3 मथ्याल 16:23; पिलिपितोर 3:19-20; 1 पवु 4:2

* 3:4 3:4 योहन 11:25-26; गलातितोर 2:20 * 3:4 3:4 रोम सहरतोर 8:18,19-21; पिलिपितोर 3:21; 1 योहन 2:28 * 3:5 3:5 मथ्याल 15:19; मार्कल

7:21-22; रोम सहरतोर 6:13; 8:13; 1 कुरितोर 6:9-10,18-20; इपिसुसतोर 4:19; कुलुसितोर 2:11 * 3:5 3:5 इपिसुसतोर 5:5; 1 तिमेति 6:9-10; इब्रितोर 13:5

* 3:6 3:6 रोम सहरतोर 1:18; इपिसुसतोर 5:6 * 3:7 3:7 1 कुरितोर 6:11 * 3:8 3:8 इपिसुसतोर 4:22,29,31; 5:4 * 3:9 3:9 रोम सहरतोर 6:6;

इपिसुसतोर 4:22,25 * 3:10 3:10 गलातितोर 6:15; इपिसुसतोर 4:24 * 3:10 3:10 रोम सहरतोर 6:2-4; 8:29; 12:2; 2 कुरितोर 4:16 * 3:11

3:11 1 कुरितोर 7:19

माळतोम मनेग, ओर्युलतोम मनेग, मता मन्कल मनेग, इव पोल्लोड देवुळता मुनेह बेराड आयोड. बाराहक इतेके किस्तुये मोदुल आंदोग, ओग माट सबेटोर विस्वसिरगा मन्हतोग.*

12 देवुळि मीक आच्चा, आचिसि तना मन्कलोर इनजोर अलग कीता, अहे मीक जीवा कीता. अदिनेनाहक पूना गेंदे उहतप लेहका, (मीवा पूना पिसमुळतुन पोय्महट्ट; इतेके) दुसोरिन जीवा लोपाट, दुसोरिन गनम तोहाट, उड्ला बुदते ताकाट, कुल्ल बुदते मन्हट्ट, बेदाय पोल्लोतुहक चट्टने ओड आयमाट्ट.*

13 दुसोर मीक तप तासतेक तेला, कोदा पोयमाट्ट, गनमते आपाट. ओर्विहक-ओर्वोर्ना कसर मतेके, सामि मीवा कसरतुन मापि कीतप लेहका, मीट वने मापि कीमहट्ट.*

14 इव सबे कीमहट्ट, मति इविस्किन वीळिसि, ओर्विहक-ओर्वोर्ना जीवा कीमहट्ट.* अह कीसोर मतेके, माट विस्वसिरल उंदिय विचरते पूरा कलियिस मनदकल.*

15 मीट सबेटोरि उंदिय मेंदुललेहका मन्हरिन, देवुळ मीक ऐगेन गनमते मनदलाह केयता. अदिहक किस्तु ईतद गनम मीक ताकिह कीयि.* देवुळता बेरा दयातुन, सीता कीसोर मन्हट्ट.*

16 अदुमे किस्तुना पोल्लो मीवा जीवातगा गडि, अदे मीक ताकिह कीयि.* देवुळ ईतद बुदते, ओर्विहक-ओर्वोर्ना बुदिड-एदिड काहचोर मन्हट्ट.* देवुळता साम्रमनाड पाटाड, ओसो रीतरतिनाड पाटाड, इविस्कने देवुळतुन जोहर कीसोर, मीवा पूरा जीवाताहि ओसोर मन्हट्ट.*

17 बाताल कीतेकाय, बाताल वळहकतेकाय, सबे येसुसामिना पेदिरतुन मान ईसि कीमहट्ट.* ओना मेते माक देवुळबाबाना दया दोर्कता इन्जि, देवुळतुन जोहर कीसोर मन्हट्ट.*

विस्वसिरा मनमुळि

18 मुतेस्कनिर! मीवाड मुजोरा पोल्लोते वरेम आस मन्हट्ट.* सामिन विस्वस कीयनव आस्किहक, अदुम कीयनद ओपिहता.

19 मुजोरिर! मीवाड मुतेस्किन जीवा कीमहट्ट.* अविस्कना मुनेह कोकळमते मनमाट.*

20 पेकोरिर! सबे पोल्लोने मीवाड तलिस्क-तपेराड पोल्लोड केंजाट! पेकोर अदुम मनदनदे, देवुळतुहक विचर वास्ता.*

21 तपेरिर! मीवाड पिलाड-पेकोरिन ओड वानाह केमाट. अदुम कीतेके, पेकोर बाताले केवा, ओरम आस्तोर.*

22 ओर्युलतोरिर! इद बूमतागा मनबालोर मीवाड माल्कालोराड सबे पोल्लोन केंजाट. सिरप ओर उळिहपान, ओरिन गिर्दा कीयलाह कबळ केमाट, मति देवुळतुन रोयिसि, मीवा जीवाताहि कबळ कीमहट्ट.*

23-24 मिथेनाहक पोगोन तासतद तसतुन इनम इनजोर, देवुळि मीक इयगा, इदिन पुत्तिर.* अदिनेनाहक मीट बेदाय कबळ कीतेके, मन्कलोरेनाहक आयो मति सामिनेनाहक कीतल इनजोर, अद कबळतुन पूरा जीवाताह कीमहट्ट. मीट सामि किस्तुनये ओर्युलतोरिर आंदिर, इदिन पुन्हट्ट.*

25 देवुळि बोनाये मोकम उळिस नेयम केवो.* अदिनेनाहक माल्काल मनेग, ओर्युलतोम मनेग, लाग्वा कबळ केवाना कबळता इसबतेन, देवुळि सिक्सा इयगाये.*

4

1 माल्कालोरिर! मीक वने देवुळदीपतागा ओर्वोर्ना माल्काल मन्हतोग इनजोर, सीता कीमहट्ट. अदिनेनाहक मीवा ओर्युलतोरि संगे सेतेमते ताकाट, मुर्तिय सेट्टेके वेवा बेस उळाट.*

पार्तना बह कीयना, साक्सि बह वेहतना

2 मीट अमेसा रोमवालेवा पार्तना कीसोर मन्हट्ट. बेस बुदते मन्जि, देवुळता बेरा दयातुन सीता कीसोर पार्तना कीमहट्ट.*

3 अदुम ओसो मयेनाहक वने पार्तना कीमहट्ट. किस्तुना लोप्पा मन्कलोर मुने पुनवा मंदुर, अद पोल्लोतुन पोक्कुर कीताहक, नना जेलते मन्हन.* अदे पोल्लोतुन सबेटोरिहक माट पोक्कुर कीयलाहि, देवुळि आग तेगयि इनजोर.* पार्तना कीमहट्ट.

4 तान पोक्कुर कीयनद नावा कबळ आंद, नना तान बेस तेळियनाह, पडूने पोक्कुर कीयना इनजोर, पार्तना कीमहट्ट.*

5 किस्तुन पुनवोरा संगे मनदहपा, बेस बुदते मन्हट्ट.* ओरिन किस्तुना लोप्पा साक्सि वेहतलाह, मीक मोका दोर्कतेके, तान विळसमाट.*

6 मीवा तोडटाड पोल्लोड अमेसा गनमाटाड, लोक्कुरिहक विचर वायनव मनड. अस्के मीक रीतरतिनाड पोल्लोड ताल्कवालोरिन, बरावर पोल्लोड मल्हता पगयकिर.*

आक्रिताड पोल्लोड

7-8 तुकिक्कस इनवाल* नयगडा सबे कबूरतुन मीक वेहतनोग, ओसो मीवा जीवातुहक दीरा इयनोग. अदे कबळतेनाहक ओन मियगा लोहतन.* ओग सामिना सेवते मावा ऐगेतोगा ओसो बेस गोततोम आंदोग, अहे बर्वसलायकतोम आंदोग.

9 ओना संगे मियगडोग उनेसिमसिन वने, मियगा लोहतलाह आतन. ओग नावा संगे मन्जि, इजेके बेस बर्वसलायकतोम विस्वसि आतोम, नावा गोततोम वने आतोम.* ओग तुकिक्कस बार मियगा वासि, इगडाड सबे पोल्लोन मीक वेहतनूर.

10 अरिस्तुरकुस* नावा संगे जेलते मन्हतोग. ओगे मीक जय येसु इन्हतोग. बानबसना कुट्टमतोम मार्कल वने,* मीक जय येसु इन्हतोग. (नना मीक मुनेन वेहतप लेहका, मार्कल मियगाहक वातेके, ओन बेस उळाट.)

* 3:11 3:11 इपिसुसतोर 6:8 * 3:11 3:11 रोम सहरतोर 3:21-23; इपिसुसतोर 1:23; 2:14-15 * 3:12 3:12 लुका 18:7 * 3:12 3:12 1 कुरिततोर 13:4-5; 2 कुरिततोर 6:6; गलातितोर 5:22-23; इपिसुसतोर 4:24; मिलिपितोर 2:1-3 * 3:13 3:12-13 रोम सहरतोर 15:7; इपिसुसतोर 4:2,32 * 3:14 3:14 इपिसुसतोर 5:2; 1 योहन 3:10 * 3:14 3:14 योहन 17:23; इपिसुसतोर 4:3 * 3:15 3:15 इपिसुसतोर 2:16 * 3:15 3:15 इपिसुसतोर 2:14; मिलिपितोर 4:7 * 3:15 3:12-15 गलातितोर 5:22-23; इपिसुसतोर 4:3 * 3:16 3:16 इपिसुसतोर 5:26; याक्कब 1:21 * 3:16 3:16 1:28 * 3:16 3:16 1 कुरिततोर 14:15 * 3:17 3:17 1 कुरिततोर 10:31 * 3:17 3:17 इपिसुसतोर 5:20 * 3:18 3:18 इपिसुसतोर 5:22; तीतुस 2:5; 1 पत्र 3:1 * 3:19 3:19 इपिसुसतोर 5:25 * 3:19 3:19 1 पत्र 3:7 * 3:20 3:20 इपिसुसतोर 6:1 * 3:21 3:21 इपिसुसतोर 6:4 * 3:22 3:22 इपिसुसतोर 6:5-6; 1 तिमोति 6:1; तीतुस 2:9; 1 पत्र 2:18 * 3:23-24 3:23-24 बळयिर 20:32; 1 पत्र 1:4-5 * 3:23-24 3:23-24 1 कुरिततोर 7:22; इपिसुसतोर 6:7 * 3:25 3:25 थ्यक्थाकिर 10:17; बळयिर 10:34; इपिसुसतोर 6:9 * 3:25 3:23-25 इपिसुसतोर 6:8 * 4:1 4:1 इपिसुसतोर 6:9 * 4:2 4:2 बळयिर 1:14; इपिसुसतोर 6:18 * 4:3 4:3 कुलुसितोर 1:25-27; 2:1-3 * 4:3 4:3 रोम सहरतोर 16:25 * 4:3 4:3 बळयिर 14:27; 2 तिमोति 4:2 * 4:4 4:4 इपिसुसतोर 6:19-20 * 4:5 4:5 1 तिसल्वनितोर 4:12 * 4:5 4:5 इपिसुसतोर 5:15-16 * 4:6 4:6 इपिसुसतोर 4:29; 1 पत्र 3:15 * 4:7-8 4:7-8 बळयिर 20:4 * 4:7-8 4:7-8 2:1-3 * 4:9 4:9 फिलोमेन 10-16 * 4:10 4:10 बळयिर 19:29 * 4:10 4:10 बळयिर 12:12; 2 तिमोति 4:9-11

11 युसतुस येसु इनवाल वने, मीक जय येसु इन्हतोग. देवुळता राजेमता कबुरतुन पोकर कीयनद कबळते, वेर मुखे यहूदि विस्वसिर नावा संगे सेवा कीस्तोर. वेर नावा संगे मनाहकु, नावा जीवातुहक पका दीरा वास्ता.

12 मियगडोग इपपरास, येसु किरुतुना सेवक आंदोग, इंजेके नावा संगे मन्हतोग. * ओग वने मीक जय येसु इन्हतोग. मीट विस्वसते मेक्सिस मनदना, देवुळि मियेनाहक तासिस मतव पोल्लोन मीट बेस-नेहना पुनदना, देवुळताळ विचकिंन पूरा पुन्जि, अद्रमलेहका ताकना इनजोर, * अमेसा ओरम आयवा मियेनाहक पार्तना कीस्तोग. *

13 मियेनाहकु, ओसो लोदिकियातोर विस्वसिरेनाहकु, * ओसो हियरापुलिसतोर विस्वसिरेनाहकु, ओग पका कढेटेम कीयलाह आतोग. इद पोल्लोता साक्सि नना महनन.

14 नावा गोततोग डाक्टर लकाल ओसो देमस * इगा मन्हतोर. ओर वने मीक जय येसु इन्हतोर.

15 लोदिकियातोर विस्वसिरिन ओसो नुंपान, अहे ताना लोतगा जमा आयवालोर विस्वसिरा मुडुन, * नयेनाह जय येसु वेहाट.

16 इह केंजाट. इद सीटटुन मीट अर्वतापया, तेन लोदिकिया सहरतोर विस्वसिरिहक लोहचि, अगा वने अर्वलाह वेहाट. * मीट बार लोदिकियातोर विस्वसिरा मुडुहक, * नना लोहतद सीटटुन ताल्हकाट. ताल्हकिसि तान मीवा कुलुसितोर विस्वसिरगा अर्वलाह वेहच केंजाट.

17 ओसो अरकिपुसिन * इद्रम वेहाट: "सामि नीवा कयदे इतद सेवातुन मारिह कीमु," * इनजोर वेहाट.

18 इंजेके नना पोल्लुन, नावाय कयदे मीक जय येसु इनजोर * रासलाह आतन. * नना जेलते महनन इनजोर सीता कीसि, नयेनाहक पार्तना कीमहट. * देवुळि मीक देख्वा ईयि. *

* 4:12 4:12 1:6-8; फिलेमोन 23 * 4:12 4:12 1:28 * 4:12 4:12 रोम सहरतोर 15:30-31; यकूब 1:4 * 4:13 4:13 2:1-3 * 4:14 4:14 2 तिभोति 4:9-11; फिलेमोन 24 * 4:15 4:15 रोम सहरतोर 16:5 * 4:16 4:16 1 तिसलुनितोर 5:27 * 4:16 4:15-16 2:1-3 * 4:17 4:17 फिलेमोन 1-2 * 4:17 4:17 2 तिभोति 4:5 * 4:18 4:18 1 कुरिततोर 16:21 * 4:18 4:18 इचानाह पोल्लु वेहतव पोल्लोनु, दुभोग रासिदोग. * 4:18 4:18 इञ्जितोर 13:3 * 4:18 4:18 1 तिभोति 6:21; तीतुस 3:15

तिसलुनि सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतदु मुनेता सीटि

“आक्रिता परिकसा एप्रिल 3 आरिक बेसतारम दिया 10 एसांरे मनदगा” इनजोरै गुरजि आबुर कीतोम. बराबर अंदे वेलाते तासतद मता.

पिसिह केवाल किर्स्तुं येसु इद दुनियाते वायनेनाहक वने, बूम पुटनामुनेने देवुळि बराबर कगो तासता. तान कगो एवता इन्हतोम, बराबर कगो, निल्पिह कीतद कगो (गलातितोर 4:4). ओना निल्पिह कीतद बराबर कगोते, बेलेहेम इनदनद जागते बराबर ओग पुटोतोग.

येसु किर्स्तुं ओसो वने वास्तोग. अद दुसा कगो निल्पिह कीतद मनहता, मति अद निल्पिह कीतद कगोतुन, देवुळतुन विळिससि बोगो पुनोग. इद 1 तिसलुनितोर पुस्तकता उद मोदुल कबुर आंदु, इद केपा येसु कुस्वने वाबोग आयनोग. 4:16-17 वेहतपु, ओग मोदुल देवतुलता आल्का, ओसो देवुळता अकुम ऊरनद लेडता संगे, देवुळदीपतगडाह वायनोग. ओग मोयूलपोगोन वायनोग, अस्के किर्स्तुन विस्वस कीस डोलतोम, मुने जीवा अरयनूर. ताना पयाये जीवात मनवालोर विस्वसिर, ओरा संगे सामिन कलियलाह, मंदुल अंके मोयूलपोगोन वळ्दे दायनूर, इदमे येसुना लोकर अमेसा ओना संगे मनदनूर.

तिसलुनितोर विस्वसिर यहदि आयबोर मतोर. ओर विस्वस कीतस्केडाहे, तमा विस्वसतेनाहक तिपलते अन्दूर. अगडोर येसुना विस्वतोम, पोल्न वने सहरताहि पंडिस मतोर. ओरिहक किर्स्तुनाड पोल्लोन कागहता पगवाहकु, पोल् इद सीटटुन रासिस लोहतोग. देवुळतुहक विचर वानाह ताकना, दिनमे बेस कबळ कीस पिसना, येसु ओसो वायनेनाहक तयम मनदना, ओना अग ऊळसोर मनदना, इव पोल्लोन कागहतलाह इद सीटि रासतोग. इव पोल्लोड मथेनाहक वने मनहताड. येसुन केपसोर इद ब्रुमते माट मनाहजोम, आपुना एणेतोर विस्वसिरिन दीरा इयना, ओसो माट येसुनेनाहके पिसिहनल इनजोर, दुसोर मनेह मावा बेसतल साक्सि मनदना गावले.

जोहरता पोल्लो

1 नना पोल्नन, सीलास* ओसो तिमतोि, माट इद सीटटुन मीक तिसलुनि सहरते मनवालोर विस्वसिरा मुडुहक* रासलाह आतोम. मीट देवुळबाबाना संगे, ओसो येसुसामि किर्स्तुना संगे जोळेम आतोरिर, मीक देवुळताहि सुकमि, देव्या दोर्कि.*

तिसलुनितोर विस्वसिरा ताकमुळि

2-3 मीट येसु किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, बाताल बाताल कबळ कीतिर, ओसो दुसोर विस्वसिरिन जीवा कीताहकु,* ओरा संगे बह कहेटम कीतिर, अहे ओसो मावा येसुसामि किर्स्तुना पोगोन बह मेक्सि आसा तासतिर इनजोर,* मावा देवुळबाबाना मुनेह सीता कीसोर महनोम. ओसो मिथेनाहक पाटना कीयहपा, मीट सबेटोरिनाहक अमेसा देवुळतुन जोहर कीयहनोम.*

4-5 देवुळि जीवा कीतोर माबोर विस्वसिरि! येसु किर्स्तुना बेसता कबुरतुन मियगा पोकर कीतोम अस्के, अद सिरप तोडटा पोल्लोय आयो. मति अद कबुरता मेटे, देवुळता जीवा तना लाव तोहता.* अह आसि, अद कबुर देवुळताहे वाता इन्जि, मीवा पूरा बर्वस मता.* इदिन ऊळिसि, अद मीक तना मनकलोर आयना इन्जि आचता इनजोर,* माट पुतोम. अदिनेनाहक वने जोहर कीयहनोम.

मीट विस्वस कीसि बेदमतोरि आतिर इन्जि, माट ऊळतोम. अद्रमे माट मियगा मनदहपा बेदमलेहका ताकतोम, अदिन मीट वने पुतिर,* मीवा पायदातेनाहक माट अद्रम ताकतोम.

6 मीट वने येसुन विस्वस कीताहकु, पकाय तिपलते अरतिर. तेला मति देवुळता जीवा, मीक ईतद गिदोते, बेसता कबुरतुन नमतोर.* अचोन तिपलते वने, बेसता कबुरतुन नमतहकु, मावा लेहका ओसो सामिना लेहका ताकलाह आतिर.*

7 अदिनेनाहक इंजेके मीवा मकिदुनिया पटोर सबेटोरि विस्वसिर, ओसो अकाया पटोर सबेटोरि विस्वसिर, मीक ऊळिस ताकना लेहकान आतिर.*

8 बह इतेके, सामिना पोल्लो मियगडाहिये, ईनाह-आनाह मनकलोरगा पोकर आसोर एवता. ओसो मीट देवुळतुन बेदम विस्वस कीतिर, अद पोल्लो वने पोकर आता. सिरप मकिदुनिया पटोर ओसो अकाया पटोर आयो, मति सबे जागाने पोकर आता.* अदिनेनाहक इंजेके, मीवा विस्वसता लोपा माक बाताले वेहतलाह गर्ज इले.

9 माट मियगा वातोम अस्के, मीट बह माक बेस-नेहना ऊळतिर,* ओसो बह पेन-बोमान मोळकना विळिससि, जीवात मनदनद निटम देवुळतुन माळलाह, तानेके मिळन्दतिर.*

10 बह मीट देवुळता मगि, तना जागाताहि ओसो वायनद दियातुन, अग ऊळसोर महनिर,* इव सबे पोल्लोन लोकर वेहतलाह आतोर. देवुळ जीवा अहंताग ताना मगि येसुये,* देवुळ ईयनद आक्रिता सिक्साताहि माक पिसिह कीस्तोग.*

2

पोल् विस्वसिरा संगे बेदम मंदोग

1 माबोर विस्वसिरि! माट मियगा वास मतद उगसिन आयो इनजोर,* मीट वने पुतिर.

2 मीवा सहरते वावस्के, पिलिपि सहरताग पकाय तिपल आतोम. अगडोर मनकलोर माक बेदम उस्कतोर-पास्कतोर, इद मीट पुतिर.* अद्रमलेहका मियगडोर लोकर वने माक पकाय विद्व कीसाय मति, देवुळता बेसता कबुरतुन मीक वेहतलाहि, दीरा पोस मतोग; मावा देवुळि माक दीरा ईस मता.*

3 मीक विस्वस कीया वेहतोम, अद वेलाते माट लेसिस मतोग इन्जि आयो,* अहे लावा विचरते कीतोम इन्जि वने आयो,* ओसो मीक नाळ्हे कीयलाह इन्जि वने, अद्रम वेहोम.*

* 1:1 1:1 सीलासिन शिलवानुस वने इदूर. ओसो ओना लोपा बळयिा पुस्तकते 15:22—18:5 इव अदुयक्ने अर्वलाह दोर्किहता. * 1:1 1:1 बळयिर 16:1 * 1:1 1:1 बळयिर 17:1-4 * 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:6-7 * 1:2-3 1:2-3 गलातितोर 5:6; 1 तिसलुनितोर 3:6; 1 तिमतो 1:13-14; इन्जितोर 6:10 * 1:2-3 1:2-3 रोम सहरतोर 8:25; 15:4 * 1:2-3 1:2-3 रोम सहरतोर 1:8-9 * 1:4-5 1:4-5 रोम सहरतोर 15:13; 1 कुरिततोर 4:20; 2 कुरिततोर 6:6 * 1:4-5 1:4-5 कुलुषितोर 2:1-3 * 1:4-5 1:4-5 2 पत्र 1:10 * 1:4-5 1:4-5 2:10 * 1:6 1:6 बळयिर 13:52; 2 कुरिततोर 6:10; गलातितोर 5:22-23 * 1:6 1:6 बळयिर 17:5-10; 1 कुरिततोर 4:16 * 1:7 1:7 4:10; 1 पत्र 5:3 * 1:8 1:8 रोम सहरतोर 1:8; 16:19; 2 तिमतो 2:9 * 1:9 1:9 2:1 * 1:9 1:9 बळयिर 14:15; 1 कुरिततोर 12:2; 1 योहन 5:21 * 1:10 1:10 मत्थ्याल 16:27; 1 कुरिततोर 1:5-7; 1 तिसलुनितोर 4:16 * 1:10 1:10 बळयिर 2:24 * 1:10 1:10 रोम सहरतोर 5:9; 1 तिसलुनितोर 2:16; 5:9 * 2:1 2:1 1:9; 2 तिसलुनितोर 1:10 * 2:2 2:2 बळयिर 16:19-24; पिलिपितोर 1:30 * 2:2 2:2 बळयिर 17:1-9; 2 कुरिततोर 3:12 * 2:3 2:3 2 तिसलुनितोर 2:11 * 2:3 2:3 4:7 * 2:3 2:3 2 कुरिततोर 4:2

4 मति देवुळि माक सेतेम ऊळिस आचता, ओसो बेसता कबुरतुन मावा कयदे ईता, अदिहक वेहतहोनोम. * माट मन्कलोरिहक गिर्दा वानाह वेहोम, मति मावा विचरतुन पर्हकिस ऊळनद देवुळतुहक. * गिर्दा वानाह वेहतहोनोम.*

5 मीक गिर्दा वानाह वेहचि, नाळेह कीयलाहि मियगा वावोम. मावा लालुसतुन मकिह कीसि, मीक नाळेह कीयलाहि वने वावोम, * देवुळिये मावा साक्सि मन्हता. इदिन मीट वने पुतिर.

6-7 मियगा मनदहपा, माट येसु किर्तुनाड बळयिरोम, * अदिनेनाहक मीट माक मान ईयना इनजोर वेहतलाह, माक अदिकर मताये. मति मीट आयि, बोर डुमोर आधिर, मन्कलोर माक इदम मान ईधिर इनजोर, माट विचर केवोम. * मति पाल ऊहतनद तलोग, तनाड पिलाड-पेकोरिन बेदुम बेस-नेहना अय कीस्ता, * अदम माट वने मीवा संगे उडलोरा लेहका, कुलूल बुदते मतोम.*

8 मीक पकाय जीवा कीस मताहकु, देवुळता बेसता कबुरतुन मीक गिर्दाते काहहोम. अचोने आयो मति, मीवा पायदातेनाहक, मीवा संगे पोल्ता आयलाह ऊळिंदोम, अचोन मीक जीवा कीतोम.*

9 मावोर विस्वसिरि! मियगा मनदहपा, माट बेदुम एपुर पेसनाह कढटेम कीतोम, इदिन मीट सीता कीयन्हनिर! * मियगडाहि बोनगाने माट ताल्हकिस तिनदद आयो इन्जि, * नका पिळ्वळ पियल-पोळु, कबळ कीस तितोम! * अदम मनजोर मीक देवुळता बेसता कबुरतुन पोकर कीतोम.

10 मीट विस्वसिरि पुतप लेहका, माट मीवा संगे मनदहपा, मावा ताकमुळ पवित्र, सेतेमता ओसो कसुरलेवा मता, * इदिना मीट साक्सि म्हनिर, ओसो देवुळ वने साक्सि मन्हता.*

11-12 देवुळि मीकु तना राजेमतोर मन्कलोर कीयलाहि, तना डीसातगा काल्हपलाहि केयलाह आता. * अदिनेनाहक तानक विचर वानाह ताकाट इनजोर वेहतोम. * वेहचि, तपे तनाड पिलाड-पेकोरिन कीयना लेहकान, मीवा ओवोँग-ओवोँग मन्कना जीवातुहक दीरा ईसोर, बुद काहचोर, तेळियिह कीसोर मतोम, इदिन मीट पुतिर.*

13 माट मीक देवुळता पोल्लोन वेहतोम अस्के, मीट तान मन्कलोरा आयो, मति देवुळता पोल्लो इनजोर केजतिर. * अदिनेनाहक वने, माट अमेसा देवुळतुन जोहर कीयन्हनोम, * अद निटम देवुळता पोल्लोये! अद पोल्लो इजेके मीक विस्वस कीतोरीन, देवुळतुहक विचर वानाह पिसलाह, बटूले कीयलाह आता.*

14 इतेके बेदुम यहुदा पटटगा, किर्स्तु येसुना विस्वसिरा मुडुन, * तमाय यहुदि मन्कलोर पकाय तिपल कीतोर, अदुमे मीवा देसेमतोर वने मीक तिपल कीतोर. * अदिनेनाहक यहुदि विस्वसिरिहक आतप लेहकान, मीक वने आता.*

15 यहुदिरे देवुळता कबुरतोर उयर्तिर हळ्कतोर, * ओसो येसुसामिन वने हळ्कतोर! ओसो माट बेगा बेगा सामिना कबुर पोकर कीतोम, अव नाहकनाहि ओर माक पंडटोर. इदम कीस मन्जि, ओर देवुळतुहक विचर वावोर. ओर सवे जातिनोर मन्कलोरिन वने कोटुल कीस्तोर.

16 बेदुम इतेके, यहुदि आयनोर पिसनासाटि, ओरिहक देवुळता पोल्लो वेहतकोम इहोनोम, मति यहुदिर माक वेहतलाह एवोर. * इदम कीसि ओरा पापम वीळसोर दास्ता, * इजेक देवुळि ओड आता. अद ओरिहक सिक्सा इयगाये.*

विस्वसिरिन ऊळलाह पोल्ना जीवा पर्हकिहता

17-18 मावोर विस्वसिरि! नना पोगोन रासतपु, * गळिकहक मन्कलोर मियगडाहि माक एगिह कीस मतोर, अस्के ओर्विहक-ओवोँग सिरप मोकम ऊळवा मतल, मति मावा सीता मीवाय संगे मंदु. * अदिहक ओसोवने मीवा मोकम ऊळलाह, मावा पकाय जीवा पर्हकिदु, मियगा वायलाह अग ऊळसोरन मंदोम. * नना पोल्नुन रेंड-मूड मल्काड वायलाह ऊळतन, मति देयहकना मुख्याल अडम आस मता.* †

19 मीक पकाय ऊळ वसिस मता. बाराहक इतेके, मावा येसुसामि वायनोग अस्के, ओना मुनेह मीट वने मावा संगे मनदकिर इनजोर, माक आसा तासनाह कीतिर. * अस्के मीटे माक गिर्दा आनाह कीकिर. * माट मावा कबळतुन बेस-नेहना मारिह कीतोम इनजोर, पोगयनाह केवालोरि मीट! * †

20 इंगो! माक पोगयनाह केवालोरि, माक गिर्दा आनाह केवालोरि मीट! * †

3

तिमोति पोल्नुगा तिसलुनितोरा कबुर ततहतोम

1 अदिनेनाहक ताना पया मीक ऊळवालेवा मनदा पगवाहके, नना ओसो सीलास एतेंस सहरते मन्जि,*

2-3 मावा तोळतोम तिमोति मियगा लोहतलाह विचर कीतोम. ओग किर्स्तुना बेसता कबुर पोकर कीयनद कबळते, मावा एणेतोग देवुळता सेवा केवाल आंदोग; इजेके किर्स्तुनाहक वायनव तिपल्कनेनाहकु, बोगे पेके-मुनेह आयमाकेग इनजोर, मीवा विस्वसतुन मेकिह कीसीयलाह, मीवा जीवातुन सितूर कीसीयलाह, ओन लोहतोम. माट विस्वसिरल किर्स्तुनाहक तिपल आयना इन्जि, देवुळता विचर मन्हता इनजोर, मीट पुतिर.*

4 माट मियगा मनदहपा, माक तिपल वायना मन्हता इनजोर, मुनेन मीक वेहचोर मतोम, * अदमलेहकाने आता, * इदिन मीट पुतिर.

* 2:4 2:3-4 2 कुरित्तोर 6:8; गलातितोर 2:7 * 2:4 2:4 रोम सहरतोर 8:27 * 2:4 2:4 2 कुरित्तोर 2:17; गलातितोर 1:10 * 2:5 2:5 बळयिर 20:33;

2 पत्र 2:3 * 2:6-7 2:6-7 1 कुरित्तोर 9:1-2 * 2:6-7 2:6-7 योहन 5:41,44; 2 कुरित्तोर 4:5 * 2:6-7 2:6-7 गलातितोर 4:19 * 2:6-7

2:6-7 2 लिभोति 2:24 * 2:8 2:8 2 कुरित्तोर 12:15 * 2:9 2:9 2 कुरित्तोर 11:27 * 2:9 2:9 1 कुरित्तोर 9:4; फिलिपितोर 4:16 * 2:9

2:9 बळयिर 18:3 वचनतगा रासतपु, पोल्नू आगा एमिड पंडनद दंदा कीदु. * 2:9 2:9 बळयिर 18:3; 1 कुरित्तोर 9:4-10; 2 कुरित्तोर 11:9 * 2:10 2:10

1:4-5 * 2:10 2:10 2 कुरित्तोर 1:12 * 2:11-12 2:11-12 रोम सहरतोर 8:28; 1 तिसलुनितोर 5:24; 2 तिसलुनितोर 1:10; 1 पत्र 5:10 * 2:11-12

2:11-12 इपिस्कोतोर 4:1 * 2:11-12 2:11-12 1 कुरित्तोर 4:14 * 2:13 2:13 रोम सहरतोर 10:17; गलातितोर 4:14 * 2:13 2:13 रोम सहरतोर

1:8 * 2:13 2:13 इब्रितोर 4:2,12 * 2:14 2:14 गलातितोर 1:22 * 2:14 2:14 बळयिर 17:5; 1 तिसलुनितोर 3:4; 2 तिसलुनितोर 1:4-5 * 2:14

2:14 इब्रितोर 10:32-34 * 2:15 2:15 मथ्याल 5:12; बळयिर 7:52 * 2:15 2:15 स्काल 24:20; बळयिर 2:23 * 2:16 2:16 बळयिर 9:23;

13:45; 14:2,5; 17:5,13; 18:12; 21:21-22,27-28; 25:2,7 * 2:16 2:16 पुत्रमुळि 15:16; दानियेले 8:23; मथ्याल 23:32-33 * 2:16 2:16

1:10 * 2:17-18 2:17-18 वचन 2 ऊळत. * 2:17-18 2:17-18 1 कुरित्तोर 5:3 * 2:17-18 2:17-18 1 कुरित्तोर 5:3 * 2:17-18 2:17-18

रोम सहरतोर 15:22-23 † 2:17-18 2:17-18 पोल् मुने तिसलुनितोर सहरते, येसुना कबुरतुन पोकर कीतके, वेल्लाटोर येसुन विस्वस कीतोर. इदिन ऊळिसि अडोर यहुदिरा जीवा कर्वाता,

अदिहक ओर पोल्ना विस्वते लोकरिन तहचि, सहरते कट्टुवा पुटिह कीतोर. कीसि पोल्नू पचलाह ततलाह ऊळतोर, मति पोल् ओरिहक दोरकोग. दोरकवाहकु, विस्वसिरिन पचलाह ततोर, पया

मुख्यालोर विस्वसिरिडाह अमतत पवि, ओरिन विस्वसतोर. पोल् अडे नका सहरताहि पेरिस अतोग. अदिनेनाहक पया, पोल्हक अगा ओसो दायलाह एकुळ अंदु, बळयिर 17:1-10 ऊळत.

* 2:19 2:19 3:12-13; 5:23; 2 तिसलुनितोर 2:1; 2 पत्र 1:16 * 2:19 2:19 फिलिपितोर 4:1 * 2:19 2:19 2 तिसलुनितोर 1:4 * 2:20

2:20 2 कुरित्तोर 1:13-14 * 3:1 3:1 पोल्नु तिसलुनितोर सहरताहि पंडटापया, ओग बिरिया सहरते अतोग, ताना पया एतेंस सहरते वातोग. सीलास, तिमोति इर्नू अंसि अगा वासि,

ओन कलियतोर. (बळयिर 17:10-15) * 3:2 3:2 3:2 बळयिर 9:16; 14:22 * 3:4 3:4 2 तिसलुनितोर 2:5 * 3:4 3:4 2:14

5 अदिनेनाहक मीट विस्वसते महनिर्रो, इलविरो इनजोर, नावा जीवा गाबर आताहकु, तान पुनदलाहि, तिमोतिन मियगा लोहतन. लोकुरगा पापमता विचर पुटिह कीयनद देयहकना मुक्शाल, मीक वने विस्वस विळसनाह कीता बहे, माट पका कढेटेम कीस, मीक देवुळता पोल्लो कागहतद कबळ उगसिन आता बहे इनजोर, रेयिस मतन.*

6 मति इंजेके तिमोति मियगडाहि मलतोग, ओसो मीट विस्वसतुन विळसविर, इंजेके वने लोकुरिन जीवा कीसोर महनिर इनजोर,* बेसता कबुर ततोग. मीक ऊळलाह पकाय मावा जीवा पर्वकना लेहकान, माक ऊळलाह पकाय मीवा वने जीवा पर्वकिहता इनजोर वेहतो, अद्रमलेहका मीट बेस-नेहना मावा सीता कीसोर महनिर.*

7 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरिरी! मीट विस्वस विळसवदिन ऊळिस मन्जि, मावा तिपलते ओसो दुकमते वने, मावा जीवातुहक सुकम आता.

8 इंजेके मीट सामिन मेक्सि विस्वस कीताहकु,* मावा जीवातगा जीवा वातप लेहकान आता.

9 मीवा लोप्पा देवुळता मुनेह बेस-नेहना गिर्दा आतोम, अद माक बेस-नेहना गिर्दा आनाह कीताहकु, माट तान बेचोन जोहर कीतेके वने आलो!*

10 मुने मियगडाहि दरिमरिते पेसतोम, मीक विस्वसता लोप्पा कागहतलाह, वेल्लाडे पोल्लोडे पिसिस मताड.* अदिहक मीक ओसो ऊळलाहि इनजोर, माट नक्का पिळ्विळ पियल-पोळ्डु, देवुळतुन पका पार्तना कीयलाह आतोम.*

11 इंजेके मियगा वासि मीक कलियलाहि, मावा देवुळबाबाल ओसो मावा येसुसामि, वेर इवूर माक अग दोर्किह कीयिर.*

12-13 माट मीक जीवा कीतप लेहका, मीट वने विस्वसिरिरी, ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीयनद, ओसो सबेटोर मन्कलोरीन वने जीवा कीयनद पका वीळसोर अनि, बेर्ससोर अनि इनजोर, पार्तना कीयलाह आतोम.* मावा सामि येसु तनाड सवे पवित्र देवतुलकना संगे* ओसोवने वायहपा,* मावा देवुळबाबाना मुनेह मीट बाताले कसुरलेवा, पापमलेवा मनदना, अद्रम मनदलाहि, येसुसामि मीवा जीवातुन मेकिह कीयिगे* इनजोर वने, पार्तना कीयलाह आतोम.

4

देवुळतुहक गिर्दा वानाह मनदनद मनमुळि

1 मावोर विस्वसिरिरी! नना इंजेके आक्रिताड पोल्लोड वेहतहनन; देवुळतुहक गिर्दा वानाह ताकना इनजोर,* मीक कागहच मतोग. अहे मीट मनदलाह आतिर. मति इंका ओसो मीट अद्रमलेहकाने, मुनेह वने बेर्ससोर अन्हट इनजोर, माट येसुसामिना पेदिरते मीक अर्ज कीयलाह आतोम.*

2 येसुसामि माक अदिकर ईताहकु, मीक बाताल बाताल उकुम ईस मतोग, अदिन मीट पुतिर.

3 मीट पापमलेवा पवित्र आसोर दायना इनजोर, देवुळता विचर मन्हा.* इतेके: साट्याल कबळताहि जेक मनदना;*

4 पवित्रते मन्जि, दुस्रो मुनेह मीट कदरलेवा मनदनद आयो इन्जि, मीट ओर्वीग-ओर्वीग मन्कल साट्याल बुदते ताकवा, आपुना मेंदुलतुन आत्रे कीयना.

5 देवुळतुन पुनवोर लोकुर* साट्याल विचर्कने ताकिहतोर, अद्रमलेहका मीट कीयनद आयो.*

6 बोगे तना तोळतोगा विस्वसिना (मूतेन कव्स मन्जि,) मावोग विस्वसिय कोनि इनजोर, ओना अडम पापम कीयनद आयो.* इद्रमताड कबस्क केवालोरिहक, सामिनाहि सिक्सा दोर्किहता;* अदिहक अद्रम बेस्केन केमाट इनजोर, माट मीक मुनेन कळक पोल्लोते वेहच मतोग.

7 बाराहक इतेके देवुळि माक पवित्रते मनदलाह केयता; साट्याल कबळ कीयलाह आयो.*

8 अदिनेनाहक इद पोल्लोतुन बोग पास्किहतोग, ओग मन्कनु पास्कोग मति, देवुळतुन पास्किहतोग. इतेके, तना पवित्र जीवातुन मीवा जीवातगा उदिह कीयनद,* अद देवुळतुन पास्किहतोग.

9 इंजेके ओर्विहक-ओर्वीग तमोग-दादाना लेहका जीवा कीयनद पोल्लोतुन, मीक रासलाहि गर्ज इले. ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीमहटु इनजोर, देवुळि तनाय मीक कागहाता.*

10 मीवा मकिहुनिथा पटटोर सबेटोर विस्वसिरिन, मीट जीवा कीयनदने.* मति मावोर विस्वसिरिरी! इंका ओसो पका जीवा कीसोर मन्हटु इनजोर, माट मीक वेहतलाह आतोम.*

11 माट मीवा संगे मनदहपा, मीक उकुम ईतप लेहकान, दुसोरिहक तिपल एवा, आपुना-आपुना कबळ-कामतुन ऊळटु,* लंडा आयवा कढेटेम कीमहटु.*

12 इद्रम मतेके, मीवा ताकमुळि विस्वस केवोरिहक विचर वानाह मनदगा, अहे मीट बोनाय पोगोन मोता आयविर.*

डोलतोर विस्वसिरे बेगा दास्तोर?

13 मावोरिरी, मीट डोलतोर विस्वसिरेनाहक, आसालेवोरा लेहका दुकम आयनद आयो इन्जि,* माट मीकु तेळियिह कीस वेहतहनन.

14 डोलतोर विस्वसिरे बह आस्ता इतेके, येसु डोलिसि जीवा अरतोग, ओसो मल्स वायनोग इन्जि, माट विस्वस कीयनदल. अद्रमे डोलतोर विस्वसिरिन, देवुळि मेंदुल अस्के जीवा अर्हचि, ओरिन येसुना संगे देवुळदीपते ततागा.*

15 माट सामि वेहतद पोल्लोते मीक इद्रम वेहतहनन इतेके, येसु मल्स वायनस्के, इद ब्रूमते जीवात मनवालोरो विस्वसिरे, डोलतोर विस्वसिरेहकाय मुने देवुळदीपते अनोर.*

16 येसुसामि देवुळदीपताहि इळन रेगनोग, रेगतस्के बेरा लेडते उकुम ईयनद, मोदुल देवतुलता आल्का,* देवुळता अकुम उरनद,* इव सवे केंज वायनद,* अस्के किस्तून विस्वस कीस डोलतोर, मुने जीवा अरयनूर.*

* 3:5 3:5 2 कुरिततोर 11:3; पिलिपितोर 2:16 * 3:6 3:6 1:2-3; पिलेमोन 4-5 * 3:6 3:6 1 कुरिततोर 11:2 * 3:8 3:8 1 कुरिततोर 16:13
 * 3:9 3:9 1:2-3 * 3:10 3:10 2 कुरिततोर 13:9 * 3:10 3:10 2:17-18; 2 तिमोति 1:3 * 3:11 3:11 2:17-18 * 3:12-13 3:12-13
 पिलिपितोर 4:1 † 3:12-13 3:12-13 सवे पवित्र देवतुलकना संगे "सबेटोर पवित्र लोकुरा संगे" इद अर्तम वने आया पायहता. * 3:12-13 3:12-13
 जकर्याह 14:5; 1 तिसलुनितोर 2:19 * 3:12-13 3:12-13 1 कुरिततोर 1:8; 2 तिसलुनितोर 2:17; याकूब 5:8 * 4:1 4:1 2 कुरिततोर 5:9; इपिसुसतोर 4:1
 * 4:1 4:1 पिलिपितोर 1:9; 1 तिसलुनितोर 3:12-13; 2 तिसलुनितोर 1:3 * 4:3 4:3 इपिसुसतोर 5:17 * 4:3 4:3 1 कुरिततोर 6:18-20 * 4:5 4:5
 गलातितोर 4:8; इपिसुसतोर 2:12 * 4:5 4:5 रोम सहरतोर 1:24-26 * 4:6 4:6 लैयव्यवस्था 18:20; मत्थ्याल 14:3-4; 1 कुरिततोर 6:8 * 4:6 4:6 रोम
 सहरतोर 12:19; इब्रितोर 13:4 * 4:7 4:7 1 कुरिततोर 6:13; 1 तिसलुनितोर 2:3; 2 तिसलुनितोर 2:13; 1 पबु 1:15 * 4:8 4:8 रोम सहरतोर 5:5; 2 कुरिततोर
 1:22; गलातितोर 4:6; 1 योहन 3:24 * 4:9 4:9 याय्याह 5:13; थिम्याह 31:33-34; योहन 6:45; 13:34; 1 योहन 2:27 * 4:10 4:10 1:7 * 4:10
 4:10 3:12-13 * 4:11 4:11 1 पबु 4:15 * 4:11 4:11 कळपिर 18:3; इपिसुसतोर 4:28 * 4:12 4:12 रोम सहरतोर 13:13; इपिसुसतोर 4:28;
 कळपिर 4:5 * 4:13 4:13 इपिसुसतोर 2:12 * 4:14 4:14 रोम सहरतोर 14:9; 1 कुरिततोर 15:14,18; 2 कुरिततोर 4:14 * 4:15 4:15 1 कुरिततोर
 15:51-52; 1 तिसलुनितोर 5:10 * 4:16 4:16 यहुदाल 9 * 4:16 4:16 मत्थ्याल 24:31 * 4:16 4:16 1:10; 2 तिसलुनितोर 1:5-7 * 4:16
 4:16 1 कुरिततोर 15:18,22-23; तौहचीतव पोल्लोड 20:5

17 ताना पयाये माट जीवात मनवालोरल, ओरा संगे सामिन कलियलाह, मेंदुल अस्के मोयुलपोगोन वळ्दे दाकल,* इद्रमे माट अमेसा ओना संगे मनदकल.*

18 इव पोल्लोड वेहचि पया, ओर्विहक-ओर्वोग दीरा ईसोर मन्हट.

5

सामि ओसो वायनेनाहकु तयर मन्हट

1-2 कले नका कुस्के वायना लेहकान, सामि ओसो वायनद दिया* वने मनदगा इनजोर,* मीट बेस पुतिर. अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरि! इंजेके येसुसामि बेस्के मल्स वायनोग, अस्के बह आस्ता इनजोर, मियेनाहक रासलाहि गर्ज इले.

3 इंजेके सुकम मन्हता, रेय इले इनजोर मन्कलोर इनदहपा,* दोम्हक्ने ओरा पोगोन बेरा गोसा वायगा,* पोटात मनदनद आंचाहक दोम्हक्ने नोयनद सुफ आस्ता, अद्रमलेहकाने आयगा. मन्कलोर बेगाने मकिस पिस पावोर.

4 मति मावोर विस्वसिरि, मीट ईकळते मतप, देवळतुन पुनवोरा लेहका मनविर. अदिनेनाहक कले कुस्के वातस्के, जीवा गाबर आयना लेहकान, अद दिया वातस्के, मीट गाबर आयविर आयकिर.

5 मीट सबेटोर विस्वसिरि वेहचते मतप लेहकान, पियलते मतप लेहकान, बेस बुदते मनवालोरि आंदिर. उच्चुर मन्कलोर कीयना लेहकान, माट नका ईकळते मतप लेहका, उजिस मनवालोर दुनियाता मन्कलोरल आयवल.*

6 अदिनेनाहक विस्वस केवोरा लेहका, बाताले पुनवा उंजतप मनवल. मति सामिना अगा ऊळसोर उसरते मनदकल, बेसतल बुदते मनदकल.*

7 उंजवालोर इतेके नका उंजिहतोर, ओचवालोर नका ओचिहतोर;*

8 माट बारा पियलता वेहचते पिसवालोर मन्कलोरल, माट ओचवा, बेसतल बुदते मनदकल.* सीपय तना अर्युलतुन राका कीयलाहि, कचता जगा केगयना लेहकान. विस्वसतुन ओसो जीवा कीयनद पोल्लोतुन, अमेसा पोस मनदकल.* ओसो सीपय तना तलातुन राका कीयलाहि, कचता टोपि मुचना लेहकान, देवुळि माक पिसिह कीयनद पोल्लोतुन आसा कीकल.* इवु (विस्वस, जीवा कीयनद, आसा कीयनद) माक ईकळताड सबे आकाड-दोकानाहि राका कीयनद.*

9 नना इव पोल्लोन बाराहक रासतन इतेके, सिकसा ईथलाहि देवुळि माक निल्पिह केवो,* मति मावा येसुसामि किस्तु मयेनाहक डोलताहकु, माक पिसिह कीयलाहि निल्पिह कीता.*

10 मावा येसुसामि ओसो वायहपा, माट जीवात मतेकाय, डोलिस मतेकाय, माट ओना संगे पिसना इनजोर, ओगा मयेनाहक डोलिस मतोग.*

11 अदिनेनाहक मीट इंजेके कीयनिर अद्रमलेहकान, ओर्विहक-ओर्वोग दीरा ईम्हट, ओसो ओर्विहक-ओर्वोना विस्वसतुन बेसिह कीम्हट.*

आक्रिताड पोल्लोड

12-13 मावोर विस्वसिरि! मियगा उच्चुर कहेटम कीसोर, मीक सामिना अगदे ताकिह कीस्तोर,* अहे मीक सेतेमता अगा तोहततोर. ओरिन मान ईम्हट. ओर अद्रमता सेवा कीयनाहकु, ओरिन जीवा कीसि, ओरिहक पूरा कदर ईम्हट,* ओर्विहक-ओर्वोग गूनमते मन्हट इनजोर, मीक अर्जि कीयनोम.*

14 मावोर विस्वसिरि! ओसो उंद पोल्लो वेहतननन: कबळतुहक लंडालोरिन बुदि काहाट,* ओरम आतोर जीवातुहक दीरा ईम्हट,* विस्वसते मेकवोरिहक तोळ ईम्हट,* सबेटोर मन्कलोर संगे ओड आयवा मन्हट.*

15 उसरते मन्हट, बोगो बोना लागवाता बद्ला लाग्वाड कीयनदायो.* मति ओर्विहक-ओर्वोग ओसो सबेटोर मन्कलोरिहक वने, बेसताड कबस्क कीसीयलाह, अगा ऊळसोर मन्हट.*

16 अमेसा बेस गिर्दा आसोर मन्हट.*

17 दिनम पार्तना कीसोर मन्हट.*

18 मीक बाताल आतेकाय, देवुळतुन जोहर कीम्हट.* मीट किस्तु येसुना मुडगा मनवालोरि, अद्रमलेहकाने कीयना इनजोर, देवुळता विचर मन्हता.

19-20 देवुळता जीवाता दळमते बोगाय वळ्हकनदिन पास्कमाट. पास्कतेके देवुळता जीवाता कबळतुन रोमिह कीतप आस्ता.

21 मति सबे पोल्लोड (देवुळतागड मन्हताडा, इलेड इनजोर,) सेतेम पहकिस ऊळट. बेव सेतेम पोल्लोड मन्हताड, अविस्किन पोस मन्हट.*

22 सबे रीतिनाड लाग्वाड पोल्लोनाडाहि जेक मन्हट.*

23 सुकम ईयनद देवुळि मीक पूरा पवित्र कीयि;* मीवा बुदतुन, मीवा जीवातुन, मीवा मेंदुलतुन पूरा राका कीयि; अस्के मावा येसुसामि किस्तु ओसो वायहपा,* मीट बेदे कसरलेवा मनदकिर.*

24 मीक केयतद देवुळि* अद्रमलेहकाने मीक तासिहता, बाराहक इतेके, ताना वेहतद पोल्लो अमेसा करलताये.*

25 मावोर विस्वसिरि! मयेनाहक वने पार्तना कीम्हट.*

26 मीट सबेटोरि ओर्विहक-ओर्वोग येसुना पेदिरते जीवा वाटसोर जोहर कीम्हट.*

27 इद सीटटुन अगडोर सबेटोर विस्वसिरि केजनाह अवाटु इनजोर,* नना सामिना अदिकरते वेहतलाह आतन.

* 4:17 4:17 2 कुरितोर 12:2; तोहचीतव पोल्लोड 1:7 * 4:17 4:17 नना जीवात मनेकेने, येसुसामि मल्स वायनोग इन्जि, पोलुना आसा मता बहे, अदिहक इद्रम रासतोग.

* 4:17 4:15-17 योहन 12:26; 1 कुरितोर 15:51-52; 1 तिसलुनितोर 5:10; 2 तिसलुनितोर 2:1 * 5:1-2 5:1-2 1 कुरितोर 1:8 * 5:1-2 5:1-2 मत्थ्याल

24:43-44; लूकाल 21:34; 2 पत्र 3:10 * 5:3 5:3 शिर्माह 6:14; 8:11; यहेजकेल 13:10 * 5:3 5:3 2 तिसलुनितोर 1:9 * 5:5 5:4-5 बळयिर

26:18; 1 योहन 2:8 * 5:6 5:6 रोम सहरतोर 13:11; 1 पत्र 1:13 * 5:7 5:7 बळयिर 2:15; इपिसुस्तोर 5:18; 2 पत्र 2:13 * 5:8 5:8 1 पत्र 1:13

* 5:8 5:8 यशायाह 59:17; इपिसुस्तोर 6:14 * 5:8 5:8 रोम सहरतोर 8:24 * 5:8 5:8 रोम सहरतोर 13:12; इपिसुस्तोर 6:16-17 * 5:9 5:9 1:10

* 5:9 5:9 2 तिसलुनितोर 2:13-14 * 5:10 5:10 रोम सहरतोर 14:7-9; 1 तिसलुनितोर 4:17; 2 तिमतो 2:11 * 5:11 5:11 2 कुरितोर 12:19; इपिसुस्तोर

4:29; यहुदाल 20 * 5:12-13 5:12-13 रोम सहरतोर 16:6,12; 1 कुरितोर 15:10 * 5:12-13 5:12-13 1 कुरितोर 16:15-16,18; 1 तिमतो 5:17

* 5:12-13 5:12-13 मार्कल 9:50 * 5:14 5:14 2 तिसलुनितोर 3:6,11,15 * 5:14 5:14 यशायाह 35:4 * 5:14 5:14 रोम सहरतोर 14:1

* 5:14 5:14 1 कुरितोर 13:4 * 5:15 5:15 मत्थ्याल 5:44; लूकाल 6:27-28; रोम सहरतोर 12:17-18 * 5:15 5:15 रोम सहरतोर 12:9; गलातितोर 6:10

* 5:16 5:16 फिलिपितोर 4:4 * 5:17 5:17 रोम सहरतोर 12:12; इपिसुस्तोर 6:18 * 5:18 5:18 इपिसुस्तोर 5:20 * 5:21 5:19-21 1 कुरितोर

14:29; 1 योहन 4:1 * 5:22 5:21-22 रोम सहरतोर 12:9 * 5:23 5:23 रोम सहरतोर 15:33; 1 कुरितोर 1:2,30 * 5:23 5:23 2:19 * 5:23

5:23 2 पत्र 3:14 * 5:24 5:24 2:11-12 * 5:24 5:24 1 कुरितोर 1:9 * 5:25 5:25 इपिसुस्तोर 6:19-20; 2 तिसलुनितोर 3:1; इब्रितोर 13:18

* 5:26 5:26 रोम सहरतोर 16:16; 1 कुरितोर 16:20; 2 कुरितोर 13:12; 1 पत्र 5:14 * 5:27 5:27 कुलुसितोर 4:16

28 मावा येसुसामि किरुर्तुना देख्वा मियगा मनि.✧

तिसलुनि सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतदु पयाडा सीटी

इद सीटी रासवाल, किर्स्तुना बळयि पोल् आंदोग. पोल् इद सीट्टुन, तिसलुनि सहरतोर विस्वसिरेनाहक रासतोग. तिसलुनितोर विस्वसिरेनाहक लोहतद, इद पोल्ना दुसा मल्काता सीटी आंदु.

इद सीटी पोल् बाराहक रासतोग इतेके, किर्स्तु ओसो मल्स वायनद पोल्लोता लोप्पा, तिसलुनि सहरतोर विस्वसिर एक्वेक आंदुर. पोल् मुने लोहतद सीट्टा पोल्लो, ओरिहक बराबर तेळियो. किर्स्तु दोह्दक्ने वायनोग इनजोर, पोल् वेहच मतोग. मति ओरिहकु, किर्स्तु चदिप्टे वायनोग इनजोर तेळियता. अदिहक इद पोल्लो निटम आतेके, कबळ कीस बाताल पायडा इनजोर, उच्चुर मन्कलोर कबळ केवोर आंदुर, लंडा आस मंदुर. अदिनेनाहक ओरा इद्रमता गलत विचरतून जेक कीयलाह, पोल् इद दुसा मल्काता सीटी रासतोग. ओसो मुनेता सीट्टे, किर्स्तु वातस्के जीवात मनवालो विस्वसिर, वळ्दे अन्जि ओन कलियनुर इन्जि, पोल् रासिस मतोग (1 तिसलुनितोर 4:17). मति उच्चुर मन्कलोह, अद दिया वाता इनजोर इंदुर, अदिहक अडोर विस्वसिर कंदेम आस मतोर. इद पोल्लोतून ओसो बेस-नेहना तेळियिह कीयलाह, पोल् ओरिहक इद सीटी रासतोग.

जोहरता पोल्लो

1-2 नना पोल्नन, सीलास ओसो तिमोति, * माट्ट इद सीट्टुन मीक तिसलुनि सहरते मनवालो, विस्वसिरा मुडुहक* रासलाह आतोग. मीट देवुळबाबाना संगे, ओसो येसुसामि किर्स्तुना संगे जोळेम आतोरिर, मीक ओरगडाहि सुकमि, देव्या दोर्कि.*

किर्स्तु वायहपा, देवुळि सबेटोरा नेयम कीयगा

3 मावोर विस्वसिरर! मीवा विस्वस पकाय बेरसोर दायलाह आता. ओसो मीट ओर्विहक-ओर्वोग पका जीवा कीसोर दायलाह आतिर.* अदिनेनाहक मीवासाटि माट देवुळतून अमेसा जोहर कीयना गावल्ले.* अद्रम कीयनद ओजिहता वने.

4 अदिनेनाहक माट (नाहक-नाहक वेलियिहपा,) इद पोल्लोतून वेहतनहोम: तिसलुनितोर विस्वसिरिन, लोक्कुर पकाय तिपल कीस्तोर, पकाय सिक्सा कीस्तोर.* तेला मति ओर दीरा पोस मन्हतोर, विस्वस कीसोरिन मन्हतोर इनजोर,* देवुळता विस्वसिरा मुडा मुनेह, मीवा लोप्पा पोयगियहोम.*

5-7 मीट येसुनेनाहक तिपल आताहकु, देवुळता राजेमता लायकतोरिर आतिर. मति बेस्के येसुसामि तना लावतव देवुळकना संगे,* देवुळदीपताहि रेगतद दिसनोग.* अस्के, देवुळि सबेटोर मन्कलोरा नेयम कीयगा. अद तुक्ने मीट येसुनेनाहक तिपल आयवालोरिर ओसो माट वने, ताना राजेमते दायना लायक महल्ल इन्जि, देवुळि माक आरम इयगा.* मीक तिपल केवालोरिहक बारा, देवुळि निटम सिक्सा इयगा.* इद्रमलेहका (मीवा पोगोन इचोन विस्व वालेक तेला, मीट दीरा पोस महनिर,) इद पोल्लो देवुळता नेयम सेतेम मन्हता इन्जि, पोळ्क्नेन तोहतहता.

8 देवुळतून पुनवोर,* येसुसामिना बेसता कब्रतून केंजवोरिहक* सिक्सा इयलाह, येसु मळानद किसते ओसो वायनोग.*

9 इद बेद्रमता सिक्सा इतेके, ओर सामिमाहि जेक मन्जि, ओना बेरा डीसातून बेस्केन ऊळवा, अमेसा-अमेसातुहक वुळेम आयनद जागते मनदनूर.*

10 येसुसामि ओसो मल्स वायनोग अस्के, पवित्र लोक्कुरगा तना डीसातून तोहतनोग.* ओन विस्वस कीतोर सबेटो, ओन बामानाह ऊळनूर. माट ओना लोप्पा वेहतद साक्सितून, मीट विस्वस कीतिर,* अदिनेनाहक मीट वने ओरगा कलियकिर.*

11 इव पोल्लोतून सीता कीसि, माट अमेसा मिघेनाहक पार्लना कीय्हनोम.* देवुळि मीक बह मनदलाह केयता, अहे मनदलाहि, मीट येसुन विस्वस कीताहकु, मीक विचर वातव सबे बेसताड कबस्क कीयलाहि, देवुळि मीक लाव इयि इनजोर, पार्लना कीय्हनोम.

12 अह आसि, मावा देवुळता ओसो येसुसामि किर्स्तुना देव्यते, मीवा ताकमुळतेनाहक येसुसामिहकु मान दोर्किगा; अहे ओग वने मीक मान इयनोग.*

2

किर्स्तु वायनामुने, लाग्वोग मन्कल दिसनोग

1 मावोर विस्वसिरर! इंजेके मावा येसुसामि किर्स्तु ओसोवने वायनदिना लोप्पा, अहे माट ओनगा जमा आयनदिना लोप्पा,* उंद पोल्लो वेहतननः

2 सामि ओसो मल्स वायनद दिया वाताये इनजोर, माट देवुळता लोकाते वेहतोग, इलवेके कागहतोग, इलवेके सीट्टे रासिस लोहतोम इनजोर, मीट केंजतेके, जल्लि कंदेम आयमाट्ट, रेयमाट्ट.*

3 इद्रम बेदाय रितते, बोगो मन्कनाड पोल्लोते मीट लेसमाट्ट. मुने सबेटोर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतून केंजोम इनजोर, विस्व कीयनद कालम वायगा.* पया देवुळताड अडोन पास्कवाल मन्कल दिसनोग.* (ओना लाग्वा बुदि, ओन पूरा बूडेम आयनेकेन ओसीयगा.) ताना पयाये सामि वायनद दिया वायगा.

4 ओग लाग्वोग मन्कल ननाये निटम देवुळतून इनजोर वेहचि,* देवुळता मंदिरतगा उदुनोग. मन्कलोर मोळकनव सबे पेन्क-हानास्क, सबे देवुळ्क* नावा मुनेह बाताड इलेड इनजोर, ओग पोयगनोग.*

5 नना मीवा संगे मतस्के, मीक इव पोल्लोतून वेहतन, सीता इलेया?*

6-7 इंजेके वने देवुळताड अडोन केंजवद बुदि, दुनियाता मन्कलोरिन कुस्क्ने ताकिह कीस्ता इनजोर, मीट पुतिर.* इदे बुदतेनाहकु ओग देवुळताड अडोन पास्कवाल मन्कल, ननाय कगोते सबेटोरिहक दिसनोग.* इंजेके ओर्विना राजेम ताकिहता,* मति उंद दिया ओग मायनोग.

* **1:1-2 1:1-2** 2 कुरिततोर 1:19 * **1:1-2 1:1-2** बळयि 17:1-4; 1 तिसलुनितोर 1:1 * **1:1-2 1:1-2** रोम सहरतोर 1:6-7 * **1:3 1:3 1** तिसलुनितोर 3:12-13; 4:10 * **1:3 1:3** रोम सहरतोर 1:8 * **1:4 1:4** 1 तिसलुनितोर 2:14 * **1:4 1:4** 2 कुरिततोर 12:10 * **1:4 1:4** 2 कुरिततोर 7:4-7; 1 तिसलुनितोर 2:19 * **1:5-7 1:5-7** यहूदाल 14 * **1:5-7 1:5-7** लुकाल 17:30; 1 तिसलुनितोर 4:16 * **1:5-7 1:5-7** फिलिपितोर 1:28 * **1:5-7 1:5-7** येसुमळि 23:22; तोहचीतव पोल्लोड 19:2 * **1:8 1:8** गलातितोर 4:8 * **1:8 1:8** रोम सहरतोर 2:8 * **1:8 1:8** येसुमळि 3:2; 19:18; यशायाह 66:15; यहेंजकेल 1:13; दानियेल् 7:9; 1 कुरिततोर 3:13; इब्नेतोर 10:27; 1 पत्र 4:17; 2 पत्र 3:7; तोहचीतव पोल्लोड 14:10 * **1:9 1:9** यशायाह 2:10,19,21; फिलिपितोर 3:19; 1 तिसलुनितोर 5:3 * **1:10 1:10** यशायाह 49:3; योहन 17:10; 1 तिसलुनितोर 2:11-12 * **1:10 1:10** 1 कुरिततोर 1:5-7; 1 तिसलुनितोर 2:1 * **1:10 1:10** 1 तिमोति 3:16 * **1:11 1:11** कुलुसितोर 1:9-10 * **1:12 1:12** यशायाह 24:15; 66:5; मलाकी 1:11; मत्थाल 5:16; योहन 17:22-23 * **2:1 2:1** मार्कल 13:27; 1 तिसलुनितोर 2:19; 4:15-17 * **2:2 2:2** 1 योहन 4:1 * **2:3 2:3** 1 तिमोति 4:1 * **2:3 2:3** दानियेल् 7:25; 8:25; 11:36; तोहचीतव पोल्लोड 13:5-8 * **2:4 2:4** यशायाह 14:14; यहेंजकेल 28:2 * **2:4 2:4** 1 कुरिततोर 8:5 * **2:4 2:4** तोहचीतव पोल्लोड 13:5 * **2:5 2:5** 1 तिसलुनितोर 3:4 * **2:6-7 2:6-7** तोहचीतव पोल्लोड 17:5,7 * **2:6-7 2:3-7** 1 योहन 4:3 * **2:6-7 2:6-7** पोल् बोना लोप्पा बेहन्दोग इन्जि माक एकां इले, मति पोल्नुना सीट्टुन अर्ववालोरिहक एकां मात.

8 ओग मायतस्केने, देवुळताड अडोन पास्कवाल दिसनोग. ✧ मति येसुसामि वातस्के, ओग अडोन पास्कवान तना उकुरते हळ्कनोग. ✧ येसुसामि वायनदिन ऊळिसिये. ✧ ओग लागवोगु बूळेम आयनोग.

9 ओग अडोन पास्कवाल देयहकना मुख्याना सबे लाव अग्के वायनोग. बामनाह लेहकाडाड कबस्किन सीनाड इनजोर तोहानोग, ✧ ओसो इव देवुळतगडाड इनजोर, मन्कलोर इनाह ओरिन नाळेह कीयनोग. ✧

10 सबे रीतिनाड लाग्वाड कबस्क तोहानोग; ओनाड कबस्क, बळेम आयनद अगदे अनवालोरिन ✧ नाळेह कीयनुड. ओरु येसु किर्स्तुना पिसिह कीयनद सेतेम पोल्लोतुन केजोर.

11 ओर सेतेम पोल्लोतुन केंजवाहकु, जोलतुन नमिर इनजोर, देवुळि ओरिन पूरा लेसनाह कीयगा. ✧

12 अस्के सेतेम पोल्लोतुन नमवा, लाग्वा कबळते गिर्दा आतोर सबेटोर मन्कलोरिन, देवुळि कसूर तोहतागा. ✧

बेसता कबूरतुन विस्वस कीसोर दायना

13 मति मावोर विस्वसिरि, सामि जीवा कीतोरि! मीट पवित्र जीवाता मेटे सिरसिर आसि, सेतेम पोल्लोतुन नमिसि पिसना इन्जि, ✧ देवुळि मुनेताहि मीक आचता. अदिनेनाहक मीवासार्ति माकु देवुळतुन अमेसा जोहर कीयलाह ओपिहता. ✧

14 बंद बेसता कबूरतुन माट मीक पोकरु कीतोम, ताना मेटेने देवुळि मीक केयता. ✧ मावा येसुसामि किर्स्तुना डीसाते मीट कलियना इनजोर, मीक केयता. ✧

15 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरि! मीवा विस्वसते मेगिस मन्हुट. ✧ माट मावा तोडटे आधि, सीटटे आधि, काहतव पोल्लोन पोस ताकाट. ✧

16 माक जीवा कीतोर्गु, माक दया कीसि, बेस्केन मायवद दीरा, अहे बेसलल आसा ईतोर्गु, मावा देवुळबाबाल ओसो मावा येसुसामि किर्स्तु. ✧

17 बेरु मीवा जीवातुन सिरु कीथिर, मीट अमेसा बेसताड कबस्क कीयलाहि, बेसताड पोल्लोड वळ्ळकलाहि मीक मेगिह कीथिर. ✧

3

पोल्लु तिसलुनितोरिन पार्तना कीयलाह वेहतहतोग

1 मावोर विस्वसिरि! आक्रिते इद पोल्लो वेहतहनन: माट येसुसामिना पोल्लोतुन पोकरु कीयलाह आतोम. अदिनेनाहक अद पोल्लो चट्टिपट्टुनियामेंड पोकरु आधि, ओसो मियगा आतप लेहका, सबेटोर लोकरु वने तान मान ईसि केंजिर इनजोर, मयेनाहक पार्तना कीमहुट. ✧

2 अहे ओसो सबेटोर विस्वस केजोर, अदिनेनाहक विस्व केवालोर मन्कलोरगडाहि, तेल्वे मन्कलोरगडाहि, देवुळि माक पिसिह कीयना इनजोर वने पार्तना कीमहुट. ✧

3 मति सामि किर्स्तु सेतेमओग आंदोग. ओग मीक मेगिह कीयनोग, ✧ ओसो देयहकना मुख्याल* मियगा वावाह, मीक राका कीयनोग. ✧

4 मीक माट उकुम इतप लेहका, मीट कीयलाह आतिर. मुनेह ओसो सामि मीक ताकिह कीताहकु, मीट कीसोरिन मनदकिर इन्जि, सामिन्गा नावा बर्वस मन्हता.

5 देवुळि मीक बेचोन जीवा कीता इनजोर पुनदलाहि, ओसो येसु किर्स्तु बेद्रम तिपलते दीरा पोस मेगिस मतोग, अद्रम मीट वने तिपलते दीरा पोस मेगिस मनदलाहि, ✧ सामि मीक ताकिह कीयनुद.

कबळ कीयलाह लंडा आयवालोरिन पोल्लु तेहंतहतोग

6 इंजेके मावोर विस्वसिरि! मावा येसुसामि किर्स्तुना पेरिदते, मीक उकुम इयलाह आतोम: उचुर विस्वसिरि कबळतुहक लंडालोर आतोर, माट मीक काहतव पोल्लोना लेहका ताकार. ✧ अद्रम मनवालोर सोगे गोत आयमाट. ✧

7-8 माट मियगा मतस्के, बेद्रम मनदना इन्जि तोहतोम. बोनगान ताल्हकिसि तिनेम. मति बोनगान मोता आयनद आयो इनजोर, नका पिळ्ळिवळ पियल-पोळ्द तिपल आसि, एपुर् पोहच कबळ कीस तितोम. ✧ मीट वने मावा लेहकान मनदना* इनजोर पुतिर.

9 (मियगा मोता आयलाह.) माक अदिकर मताये, मति माट अद्रम आयोम. ✧ मीट वने मावा लेहकान मनदना इनजोर, ✧ मीक तोहतालाहि, (मावाड कयकने कबळ कीस तितोम).

10 कबळतुहक लंडा आयवाल मन्कल तिनमाकेग इनजोर, माट मियगा मनदहपा उकुम एवोमा?

11 माट इद्रम बाराहक रासिह्नोम इतेके, मियगा उचुर विस्वसिरि कबळतुहक लंडा आसि तिरियिह्तोर. आपुना कबळ-काम केवा, दुस्रोराड कबस्कनगा कयक वाटिह्तोर इनजोर, ✧ माट केंजतोम.

12 अद्रमतोर मन्कलोर केमेन आस कबळ कीसि, आपुना कबळेतमतुन तिनिर इनजोर, ✧ येसुसामि किर्स्तुना पेरिदते, ओरिन अर्ज कीसि उकुम इय्हनोम. ✧

13 मति मावोर विस्वसिरि! मीट इतेके ओरम आयवा, बेसताड कबस्क कीसोर मन्हुट. ✧

14 इद सीटटे माट रासतद पोल्लोतुन बोगाय केंजवेके, ओन ऊळिस मन्हुट, ओन्क लजा वानाह ओना सोगे कलियमाट. ✧

15 मति ओन कोटुलतोना लेहका वने ऊळमाट, मावोग विस्वसि इनजोर सीता कीसि, ओन बूद वेहाट. ✧

आक्रिताड पोल्लोड

16 सुकम एवाल सामिनाहि मीक अमेसा सबे रीतिने सुकम दोर्कि. ✧ सामि मीट सबेटोरा तोळ मनदना* इनजोर, पार्तना कीह्नोम.

✧ 2:8 2:8 दानियेल 7:25; 8:25; 11:36; तोहचीतव पोल्लोड 13:5-8 ✧ 2:8 2:8 यशायाह 11:4; तोहचीतव पोल्लोड 2:16; 19:15 ✧ 2:8 2:8 1 तिमीोति 6:14; 2 तिमीोति 4:1,8; तीतुस 2:13 ✧ 2:9 2:9 मत्थ्याल 24:24; मार्कल 13:22 ✧ 2:9 2:9 याकूब 3:15 ✧ 2:10 2:10 1 कुरिततोर 1:18 ✧ 2:11 2:11 1 राजा 22:22; रोम सहरतोर 1:28; 1 तिसलुनितोर 2:3; 2 तिमीोति 4:4 ✧ 2:12 2:12 रोम सहरतोर 2:8; 1 कुरिततोर 13:6 ✧ 2:13 2:13 1 तिसलुनितोर 4:7; 1 पत्र 1:2 ✧ 2:13 2:13 1:3 ✧ 2:14 2:13-14 इपिसस्तोर 1:4; 1 तिसलुनितोर 5:9; 1 पत्र 1:4-5 ✧ 2:14 2:14 रोम सहरतोर 8:28; 2 पत्र 1:3 ✧ 2:15 2:15 1 कुरिततोर 16:13 ✧ 2:15 2:15 1 कुरिततोर 11:2; 2 तिसलुनितोर 3:6; तीतुस 1:9 ✧ 2:16 2:16 योहन 3:16 ✧ 2:17 2:17 1 तिसलुनितोर 3:12-13; 2 तिसलुनितोर 3:3; 1 पत्र 5:10 ✧ 3:1 3:1 1 तिसलुनितोर 5:25 ✧ 3:2 3:2 रोम सहरतोर 15:30-31 ✧ 3:3 3:3 1 कुरिततोर 1:9; 2 तिसलुनितोर 2:17 ✧ 3:3 3:3 देयहकना मुख्याल मोडुल कागिदते "लागवुद". ✧ 3:3 3:3 1 तिसलुनितोर 5:24 ✧ 3:5 3:5 तोहचीतव पोल्लोड 1:9 ✧ 3:6 3:6 1 कुरिततोर 5:9 ✧ 3:6 3:6 2:15 ✧ 3:6 3:6 रोम सहरतोर 16:17; 1 कुरिततोर 5:11; 1 तिसलुनितोर 5:14; 2 तिमीोति 3:5 ✧ 3:7 3:7 3:7 2 कुरिततोर 11:27; इपिसस्तोर 4:28 ✧ 3:7 3:7 3:7 1 तिसलुनितोर 1:6 ✧ 3:9 3:9 1 कुरिततोर 9:4; 1 तिसलुनितोर 2:6-7 ✧ 3:9 3:9 1 कुरिततोर 4:16; 1 पत्र 5:3 ✧ 3:11 3:11 1 तिमीोति 5:13; 1 पत्र 4:15 ✧ 3:11 3:11 1 तिसलुनितोर 5:14 ✧ 3:12 3:10-12 1 तिसलुनितोर 4:11 ✧ 3:12 3:11-12 इपिसस्तोर 4:28 ✧ 3:13 3:13 2 कुरिततोर 4:1; गलातितोर 6:9 ✧ 3:14 3:14 रोम सहरतोर 16:17; तीतुस 2:7-8; 2 योहन 10 ✧ 3:15 3:15 गलातितोर 6:1; 1 तिसलुनितोर 5:14 ✧ 3:16 3:16 रोम सहरतोर 15:33 ✧ 3:16 3:16 स्ति 2:24

17 इचानाह नना वेहचोर वातन, ओर्वोग राससोर अतोग. इंजेके नना पोल्लनन, नावाय कयदे मीक जय येसु इनजोर, रासलाह आतन. ✧ नना इद्रमे सबे सीटिनगा, ननाय रास वेहतन इनजोर, मारिह कीय्हनन. †
 18 मावा येसुसामि किर्स्तुना देव्वा मियगा मनि. ✧

✧ 3:17 3:17 1 कुरिततोर 16:21; गलातितोर 6:11; कुलुसितोर 4:18; फिलेमोन 19 † 3:17 3:17 पोल्ल सीटि लोहन्दोग अक्के, सीटटाड पोल्लोन वेहचोर अंदोग, दूसोग बार राससोर अंदोग. सीटि मारिङ्ग, पोल्ल तनाय कयदे रासिस मारिह कीदोग. ✧ 3:18 3:18 रोम सहरतोर 16:20

तिमांतिनेनाहकु किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतदु मुनेता सीटि

इद सीटटुन रासवाल किर्स्तुना बळयि पोल् आंदोग. पोल् इद सीटटुन, तिमांति इनवाल लोयेनेनाहक रासिहहता. वेग तिमांतिना तपे युनानि जातोग मतोग, ओना तलोग बार यहदि जातता मता. वेग तिमांतिना नाटे, पोल् तना सेवातुहक वातस्के, इर्वरा कलियमुळ आता (बळयि 16:1-3 ऊळट). ताना पया तिमांति पोल्ना सेवाते तोळ आंदोग. पया पोल् तिमांतिन इपिसुसतोर विस्वसिना मुडुन ताकिह कीयलाह तासतोग.

पोल् इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, इपिसुस सहरता विस्वसिना मुडा नडुम, जोल काहवालोर मतो. ओरा लोपा बेदुम उसर मनदना, येसुना सेवा बेदुम कीयना इनजोर, पोल् तिमांतिन वेहतहता. ओसो विस्वसिना मुडुगा आस्क-कोयतोर बेदुम मनदना, मुख्यालोर ओसो सेवा केवालोर बेदुमतोर मनदना, रांडे आस्कना बेदुम तोळ ईयना इनजोर वेहतहता. अहे ओसो किर्स्तुनाड पोल्लो न विस्वसिरीहक बेस-नेहना काहतलाह, पोल् इद सीटटुगा तिमांतिन वेहतहता.

तिमांतिहक पोल्ना जोहर

1 नना पोल्नुन इद सीटि रासवानन. माक पिसिह कीतद देवुळि, ओसो माक आसा एवाल येसु किर्स्तु, वेर इर्वर नाकु येसु किर्स्तुना बळयि आयना इन्जि तासतोर.

2 तिमांति, नीके नना इद सीटि रासिहनन. विस्वसताड पोल्लो न निमा नयगडाहि कगयसोर वातिन इन्जि, निमा नावाये मराना लेहकाडोनि. मावा देवुळबाबाल ओसो मावा येसुसामि किर्स्तु, नीकु देव्या ईयि, जीवा लोपि, अह आसि निमा सुकमते पिसा.

जोल काहवालोरिन रोमिह कीयनदु

3-4 इजेके इपिसुस सहरते उय्तर लोकरु जोल काहवालोर मन्हतोर. ओरु जोला-जमाताड लोकाड-जोकाड कीसि, लाट-लाट साह्रहक पुटिह कीस वेहतहतोर. अवंटे जळ्ना-बोबाये पुटिहता. मति विस्वस कीतेकेने, देवुळताड विचर्कु करल आयनुड. अदिनेनाहकु इपिसुस सहरताहि, मकिदुनिया पटके दायलाह पसतन अस्के, "तिमांति, निमा इगाने मन्जि, वेर जोल काहवालोरिन रोमिह कीम," इनजोर नीक वेहच मतन.

5 ओरिन बाराहकु रोमिह कीयलाह वेहतन इतेके, अगा विस्वसिना जळ्ना-बोबा केवालेवा, गुनमते मनदना गावले. गुनमते मनदना इन्जि, बेसताड विचर्कु, नेहना-लावा पुन्जि ताकनद बुदि, ओसो देवुळतगा सेतेमता विस्वस मनदना गावले.

6 इविन विळ्जिसि, ओर जोलताड काहवालोर उगसता वळ्जहकमुळतके मिळ्दतोर.

7 ओरु मोसानाड अडोड काहवालोर गूर आयलाह ऊळिहतोर. मति ओर पका पुतोर लेहका वळ्जहकतेकाय, ओर बाताड काहतहतोर, अद ओरिहके तेळियो.

8 मोसानाड अडोड बेसे मन्हताड इनजोर माट पुहनल, मति अविस्किन बराबर काहतना गावले.

9-10 इद पोल्लो माक एका मन्हता इतेके, सेतेमतोर मन्कलोरनाहक कायदा तासोर. मति कायदातुन माळवोर, कैम आयवालोर, देवुळतुन नमवोर, पायहलोर, देवुळतके सीता केवोर, देवुळतुन मान एवोर, तलोग-तपेन हक्कवालोर, मन्कन हक्केर, सिंङि-साय्याल आयवालोर, आंचळ-कोयतोग कलियतपु कोयताना संगे कोयतोग मनवालोर, मन्कन कलिस वमवालोर, जोलहालोर, जोल साक्सि एवालोर, ओसो बोराय सेतेमता काहमुळतुन माळवोर, वेरा लेहकाडोरनाहके कायदा तासिहतोर.

11 इद सेतेमता काहमुळ इतेके, मावा कृब असलता, डीसाता देवुळता बेसता कबुर अंदु. इद बेसता कबुर दुसोरिन वेहतलाहि, देवुळ नाकु निल्पिह कीता.

पोल् देवुळता बेरा देव्याता लोप्पा वेहतहता

12 नीवा पोगोन नना बर्वस तास पागयकन इन्जि, मावा येसुसामि किर्स्तु तना बेसता कबुर वेहतनद सेवातेनाहक, नाक निल्पिह कीतोग. अद सेवा कीयलाह, लाव वने इतोग. अदिहक निमा बेचोरु गुनम तोहवाविन सामि इन्जि, ओन इहनन.

13 ननान कोनि येसुन उस्किस्-पास्किस् वळ्जहकतोनन, येसुनोरिनु तिपल कीतोनन, पका मोदोरप मन्कनन मतन. तेला मति, पुनवालेवा ओग इद्रमताड कव्वक कीस्तोग, इंकातेला ओग नाक नमोग इन्जि, किर्स्तु येसुसामि नाक दया कीतोग.

14 ओसो बल्क अरतपु, ओग नाक देव्या इतोग, अह आसि इजेक नावा ओनगा विस्वस मन्हता, ओनगडाहि जीवा कीयनद बुद वाता.

15 इदिन बह सीता कीम: पापि लोकरुन पिसिह कीयलाहि, येसु किर्स्तु इद ब्यते वास मतोग. इद पोल्लो सेतेमताये, इदिन माट पेके-मुने आयवा, नम पागयहनल. पापि लोकरुगडाहि, ननान कोनि सुकयानन आंदन.

16 मति अदिनेनाहके येसुसामि नाक दया कीतोग. नना पापि लोकरुगडाह मुख्यानन मन्ज तेला, नावा पापमताहि नना मल्स वायलाह, येसु किर्स्तु वेल्लाजोमताह केपसोर मतोग. पया नयिद्रमतोर पापि लोकरुन इंका, येसुसामि मापि कीस्तोग, तान ऊळिसि दुसोर वने ओन नमलाह आयनुर. नमिसि ओरिहक ओना संगे अमेसाता पिसमुळ दोर्कसोर दायगा, इद्रम येसुसामिना विचर मता. अदिनेनाहक नाक इंका ओग गुनम तोहता.

17 अदिहकु मावा अमेसा मननदु, बेस्केन मायवदु, मन्कहक दिसवदु देवुळराजाल, अदे सेतेम देवुळ इनजोर, तान्कु अमेसा-अमेसातुहक मान आयि, जोहर आयि. अहे आयि.

* 1:1 1:1 तीत्स 1:1-4 * 1:1 1:1 तीत्स 2:13 * 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:1; तीत्स 1:1-4 * 1:2 1:2 2 तिमांति 1:1-2 * 1:2 1:2 रोम सहरतोर 1:6-7; यहदाल 2 * 1:3-4 1:3-4 रोम सहरतोर 16:17; 2 कुरिततोर 11:4; गलातितोर 1:6-7 * 1:3-4 1:3-4 4:7; 2 तिमांति 4:4; 2 पत्र 1:16 * 1:3-4 1:3-4 6:3-4; 2 तिमांति 2:23 * 1:3-4 1:3-4 रोम सहरतोर 15:26 * 1:5 1:5 3:9; 2 तिमांति 1:3; इफ्रितोर 13:18; 1 पत्र 3:16,21 * 1:5 1:5 2 तिमांति 1:5; 2:22 * 1:6 1:6 तीत्स 1:10 * 1:7 1:7 याकूब 3:1 * 1:8 1:8 रोम सहरतोर 7:12,16 * 1:9-10 1:9-10 गलातितोर 5:22-23 * 1:9-10 1:9-10 तीत्स 1:10 * 1:9-10 1:9-10 1 पत्र 4:18; यहदाल 15 * 1:9-10 1:9-10 2 तिमांति 3:2 * 1:9-10 1:9-10 1 कुरिततोर 6:9 * 1:9-10 1:9-10 लैयव्यवस्था 18:22 * 1:9-10 1:9-10 मन्कन कलिस वमवालोर पेसमुळ 21:16; यहकेल 27:13; तोहवीतव पोल्लोड 18:13 * 1:9-10 1:9-10 तोहवीतव पोल्लोड 21:8,27; 22:15 * 1:9-10 1:9-10 4:6 * 1:9-10 1:9-10 यहदाल 15 * 1:11 1:11 2 कुरिततोर 4:4 * 1:11 1:11 गलातितोर 2:7; 1 तिमांति 2:7; तीत्स 1:1-4 * 1:12 1:12 बळयि 9:15; 1 कुरिततोर 3:5 * 1:12 1:12 पिल्पितोर 4:13; 2 तिमांति 4:17 * 1:13 1:13 बळयि 8:3; 9:1 * 1:13 1:13 बळयि 26:9 * 1:14 1:13-14 रोम सहरतोर 5:20; 1 कुरिततोर 3:10; गलातितोर 1:13-16; 1 तिसुल्मितोर 1:2-3; 1 तिमांति 2:15; 4:12; 6:11; 2 तिमांति 1:13; 2:22; तीत्स 2:2 * 1:15 1:15 मत्थाल 1:21; मार्कल 2:17; लुकाळ 15:1-32; 19:10; रोम सहरतोर 8:3 * 1:15 1:15 1 कुरिततोर 15:9 * 1:16 1:16 रोम सहरतोर 2:4; इपिसुसतोर 2:7 * 1:17 1:17 कुलिसितोर 1:15 * 1:17 1:17 योहन 5:44; 1 तिमांति 6:15 * 1:17 1:17 रोम सहरतोर 11:36; 1 तिमांति 6:16

तिमोतिना जबब्दरि

18 इजेके तिमोति नावा पेकानिन, पोगोन रासतद बेद जबब्दरि नीक ईतन, अद पूना पोल्लो आयो. इतेके मुने देवुळता कबुरतोर नीवा लोप्पा बाताड बाताड वेहतोर, अहेलेहकाने नना नीकु इव पोल्लोड वेहतनन. इव पोल्लोलोतु सीता कीतेके, निमा जोल काहमुळतुतु विस्व कीसोर मनदा पगयकिन. *

19 येसुनागी कीदत विस्वसतुन विळ्ळसा, नेहना-लागवा पुन्जि ताकनद बुदतुन पोसि, निमा वेहचोर अन. * इद्रमता बुदतुन विळ्ळसि, उयतुर लोकुर तमा विस्वसतुन मुळ्ळचीतुर. *

20 ओरा नडुमि आगा उमनेयाल, * सिक्दर, * वेर ईबुर मन्कलोर मन्हतोर. ओरु किस्तुना मुडुन कलियना आयो इनजोर, नना ओरिनु गळ्ळिहकु पेहचीतन. देयहकना मुख्याल ओरिन बह कीयना, कीयि, * अस्के देवुळतुन उस्किस्-पास्किस् वळ्ळकनदायो इन्जि, ओरिहक बुद वायगा. *

2

मोळ्ळकनदिना लोप्पा अडोड

1 इह केंजा, नीक नना वेहतनन. सबेटोरनाहक पार्तना कीयना, सबेटोर पापमताहि पिसना इन्जि देवुळतुन ताल्हकना, * देवुळ माक बेस ऊळता इन्जि जोहर कीयना, इदे मोडुल पोल्लो आंद. * इदिन निमा काहहतना गावले.

2 राजालोर ओसो अदिकरते मनवालोरे सबेटोर, बेसता बुदते राजेमतुन काळ्ळना इन्जि, ओरनाहक वने पार्तना कीयना गावले. * अस्के माट रेयलेवा देवुळ वेहतव अडोने तिरिय पगयकल, दुसोरिहक विचर वानाह ताक पगयकल, अह आसि मावा मनमुळ सुकमते दायगा.

3-4 कतमतोर देवुळता सेतेम पोल्लोलोतु पुन्जि, * पापमताहि पिसलाह तनेके मिळ्ळना इन्जि, देवुळता विचर मन्हता. * अदिहकु इद्रमलेहका पार्तना कीयनद, माक पिसिह कीयनद देवुळतुहकु बेस विचर वास्ता.

5 उंदिय देवुळ मन्हता, * ओसो मन्कलोरिन देवुळतगा कलियिह केवाल, वगोगे मन्कल मन्हतोग, इतेके येसु किस्तु. *

6 माट पापमते दोहतप मतल, मति वेग तना जीवाता कर्सा ईपि, माक विळ्ळिह कीतोगा. *(अदिनेनाहक कतमतोर पापमताहि पिसना इन्जि, देवुळता विचर मन्हता.) इद पोल्लो सबेटोर लोकुरिन पुन्जिह कीयनद कगो इजेक एवता. *

7 अदिनेनाहक इद सेतेम पोल्लोलोतु, यहदि आयवोर वने नमना इन्जि, निमा ओरुके अन्जि वेहवाल-काहवाल, नावा बळयिनिन आयकिन, इह इनजोर देवुळ नाक लोहता; * नना जोल वळ्ळकोन, सेतेमे वेहतनन. *

8 पया बेगा मावोर विस्वसिर मोळ्ळलाह कलियिहतोर, मोळ्ळकनस्के कोयतोर ओड आयवा, वहचळ आयवा, सेतेमता जीवाते, कय्किन तेहचि, * देवुळतुन पार्तना कीयना इन्जि, नावा विचर मन्हता.

9 अद्रमलेहका आस्क बारा नना मलियकन इन्जि, गेदेड उहतनद आयो, सिड्डिड-पोहळ्ळकना लेहका उहतनद आयो. केल्किन एडिसि सोनोड-करोड, मोतिड केगयना ओसो मिळ्ळकनव गेदेड उहतना, इद्रमता सोबाता पोमाडेड केमाकिड. *

10 अद्रम मलियवा, माट देवुळतुन नमिस ताकनविस्कोनोम इन्जि, अन्व नेहनाड कवस्क कीयनद, इद्रमतेने अविस्किहक सोबा आयगा.

11 मीट मोळ्ळलाह जमा आयन्निर अस्के, बोगाय देवुळता पोल्लो काहहतनस्के, आरकु पूरा वगडिसि, केमेन मन्जि कगयिड. *

12 मीटु कोयतोरिन काहमाट, ओरा पोगोन अदिकर ताकिह केमाट. कोयतोर देवुळता पोल्लो काहहतनस्के, मीट केमेन उदिसि केंजाट इन्जि, नना आस्किन वेहतनन. *

13 नना इद बाराहकु वेहतनन इतेके, आदमिन देवुळ मुने पंडटा, अवान बारा पया पंडटा. *

14 ओसो आदम कोनि नाळ्ळे आयोगा, आंचळ बारा नाळ्ळे आसि कसुरतद आता. *

15 मति आस्कु कुदताड विचकिंन आत्रे कीसि, येसुसामिन नमसोर, दुसोरिन गुनम तोहचोर, * देवुळतुन रेयिस ताकसोर मतुड इतेके, अविस्किहक देवुळता पिसमुळ दोर्कागा. तमाड पिलाड-पेकोरिन बेस आयहपा, (मुनेता आंचाहक इतद नोपता सरप दल्यतेक तेला,)* अन्व तमा विस्वसतेनाहक पिसनुड.

3

विस्वसिरा मुडगा बेद्रमतोर मुख्यालोरे तासना

1 बोराय विस्वसिरा मुडगा मुख्यानन आयकन इनजोर ऊळिहतोर, ओरा विचर बेसतलिये, इद पोल्लो सेतेमताये. *

2 बेद्रमतोग मुख्यान निल्पिह कीयना इतेके, ओनगा कसुर दिसवप मनवाल, दुग्राड बेविस्किने ऊळवा उंदिय मुतेन पोस मनवाल, * बेस बुदते तिरियवाल, तनाड विचकिंन आत्रे कीस ताकवाल, सबेटोरिहक विचर वानाह ताकवाल, * बोरे आयि ओना लोन वातेके ओरिन बेस ऊळवाल, * देवुळता पोल्लो बेस काहवाल, * इद्रमलेहका मनदना गावले.

3 ओग कल लोटि मनदनद आयो, न्हहतना-कोहकना केवाल मनदनद आयो, वहचळ केवाल मनदनद आयो, * मति गुनमते वळ्ळकवाल मनदना, * ओसो कोताना लालुस मनदनद आयो. *

4 मुख्यानाड पिलाड-पेकोर इतेके, ओना पोल्लोते चरेम आसि, ओन पूरा कदर ईसि ताकना, इद्रमलेहका ओगु तना लोतोरिन बेस तिहंतना गावले.

5 (तनाय लोतोरिन ओन्क तिहंतलाह वायो इतेके, देवुळता मुडुन ओग बह तिहंता पगयनोगा?)

* 1:18 1:18 4:14 * 1:18 1:18 2 कुरिततोर 10:4; 1 तिमोति 6:12; 2 तिमोति 2:3-4; 4:7 * 1:19 1:19 3:9; तीतुस 1:9 * 1:19 1:19 2 तिमोति 2:18 * 1:20 1:20 2 तिमोति 2:17 * 1:20 1:20 2 तिमोति 4:14 * 1:20 1:20 1 कुरिततोर 5:5 * 1:20 1:20 1 कुरिततोर 11:32 * 2:1 2:1 इपिसुतोर 6:18 * 2:1 2:1 पिलिपितोर 4:6 * 2:2 2:2 एजा 6:10; रोम सहरतोर 13:1 * 2:3-4 2:3-4 2 तिमोति 2:25; तीतुस 1:1-4; इब्रितोर 10:26 * 2:3-4 2:3-4 जेहेज्केल 18:23,32; योहन 3:17; 1 तिमोति 4:10; तीतुस 2:11; 2 पत्र 3:9 * 2:5 2:5 रोम सहरतोर 3:30; 1 कुरिततोर 8:4 * 2:5 2:5 मत्थ्याल 1:1; रोम सहरतोर 1:3-4; 5:15; 1 कुरिततोर 8:6; गलातितोर 3:20; 1 योहन 2:1 * 2:6 2:6 मत्थ्याल 20:28; मार्कल 10:45; गलातितोर 1:4; तीतुस 2:14 * 2:6 2:6 मार्कल 1:15; गलातितोर 4:4; 1 तिमोति 6:15; तीतुस 1:1-4 * 2:7 2:7 बळयिर 9:15; 1 कुरिततोर 9:1; 1 तिमोति 1:11 * 2:7 2:7 रोम सहरतोर 9:1-3 * 2:8 2:8 देवुळताड पाटाड 24:4; 63:4; लूकाल 24:50; याकूब 4:8 * 2:9 2:9 1 पत्र 3:3-4 * 2:11 2:11 1 पत्र 3:2 * 2:12 2:11-12 1 कुरिततोर 14:34; तीतुस 2:5 * 2:13 2:13 पुरयुळि 2:18-23 ऊळाट. * 2:13 2:13 पुरयुळि 2:7,22; 1 कुरिततोर 11:7-9 * 2:14 2:14 पुरयुळि 3:6,13; 2 कुरिततोर 11:3 † 2:14 2:14 आदम इतेके, पुन्जि-वेन्जि कसुर कीस मतोगा. * 2:15 2:15 1:14 ‡ 2:15 2:15 पुरयुळि 3:16 ऊळाट. * 3:1 3:1 बळयिर 20:28 * 3:2 3:2 5:9 * 3:2 3:2 तीतुस 2:2 * 3:2 3:2 रोम सहरतोर 12:13; 1 तिमोति 5:10; इब्रितोर 13:2 * 3:2 3:2 2 तिमोति 2:24; तीतुस 1:6-8 * 3:3 3:3 2 तिमोति 2:24 * 3:3 3:3 तीतुस 3:2 * 3:3 3:3 6:9-10; 2 तिमोति 3:2; इब्रितोर 13:5

6 ओगु वेल्लाजोमताहि येसुसामिन नमिस ताकवाल मनदना गावले. पूना-पूना विस्वसते वातोनु मुक्याल तासमा. तासतेके (“नना सबेटोरिहकाय नेहना मन्कनन इन्जि, ओर नाक मुक्याल आयलाह तासतोर.” इद्रम इनजोर.) ओग पोमाडेड आयनोग बहे. * अस्के देयहकना मुक्यालह ईतद सिक्सा इद्रमतोन्कु वने दोर्कगा, (बह इतेके अद वने नना बेरोनन इन्जि, देवूळताहि एगता).

7 येसुन नमयो वने, ओग कर्तूळ मन्कल इन्जि ऊळनूर, इद्रमलेहका मुक्याल ताकना गावले. * अद्रम ताकवेके, ओना लजा दायगा, (अस्के ओनाड बोर केंजोर आयनूर). इद्रम आयना इन्जि, देयहकना मुक्याल ऊळसोर मन्हता. *

विस्वसिरा मुडगा बेद्रमतोर सेवा केवालोर तासना

8 अद्रमलेहका विस्वसिरा मुडगा, सेवा केवालोरिन* वने तासनदु. * बेद्रमतोर सेवा केवालोरिन निल्पिह कीयना इतेके, नाटेनोर ओरिन कदर एवालोर मनदना गावले. ओरु कल लोटोर मनदनद आयो, * नाळेह कीस तिनवालोर मनदनद आयो. * ओसो ओरगा रेंड वेंजेहकना बुद मनदनद आयो.

9 ओरु किर्स्तुना लोप्पा देवूळ पुन्पिह कीतव पोल्लोन पोसि नमसोर, जीवाताहि सेतेमते ताकना गावले. *

10 मुक्यालोर लोहका, सेवा केवालोरिन वने, मुने पर्हकिंस ऊळना गावले. पया ओरगा बाताले तप दोर्कवेकेने, ओर विस्वसिरा मुडगा सेवा केवालोर आयिर. *

11 अद्रमलेहका सेवा कीयनवु*, नाटेनोर कदर ईयनव मनदना, कूदिड अनववु, * बेस बुदते तिरियनवु, सबे पोल्लोने सेतेमते मनदना गावले.

12 सेवा केवालोर इतेके, दुसाड बेविस्किने ऊळवा उंदिय मुतेन पोस मनवालोर, तमाड पिलाड-पेकोरिनु, तमाड लोहकने मनवालोरिन बेस ताकिह केवालोर आयिर.

13 विस्वसिरा मुडगा बोर बेस-नेहना सेवा कीस्तोर, ओरा पेदिर पेसगा, किर्स्तु येसुनगा ओरा विस्वस पका मेग्का. *

इद्र सीटटा लोप्पा पोल् वेहतहलोग

14-15 इजेके नियके चाटिपेट वायकन इन्जि, नावा आसा मन्हता. * मति बहाय आसि, आल्सेम आतेक बारा, इद्र सीटि नीक रासिसीयहनन. देवूळता लोतोर बेद्रम ताकना, तेन निमा पुनदना इन्जि, इव पोल्लोड नीक वेहतहनन. देवूळता लोतोर बोर इतेके, किर्स्तुन नमवालोर जीवात मनदनद देवूळता मुल्. * बेद्रमलेहका राषिना, जोताना, आदरते लोन नितहता, अद्रमलेहकाने विस्वसिरा मुल् बेगा बेस ताकिहता, अगा देवूळता सेतम पोल्लो नितहता. *

16 ओसो किर्स्तुना लोप्पा, देवूळ पडूने कीतव पोल्लोड पका असलताड मन्हताड, इद्र करलिये. *

“किर्स्तु मान्वल आसि माक दिसतोग. *

ओगु देवूळता मग इन्जि, पवित्र जीवा तोहता.

ओग हामूरताहि तेक्तस्के, देवतुल्ल साक्सि मताड. *

ओग तना डीसाते कलियनाहु, देवूळि ओन पोगोन ओता. *

ओना कबुर दुसाड जातिनोरगा आबुर आता.

दुनियामेटोर लोकरु ओन नमतोर.” *

4

जोलताड काहवालोर लोप्पा

1 इजेके इव आकिताड दियाने बह बह आयगा, तेना लोप्पा देवूळता जीवा पडूने वेहतहता, * केंजा. उचरु लोकरु जोलताड काहवालोरालड केंजिसि, विस्वसताहि लेसनूर. * नाळेह कीयनव देयहक काहतापु, वेर काहवालोर अविस्किनाड अडोड-उत्किन वेहतनूर. *

2 वेर इतेके, नाळेह केवालोर जोलहालोर. बेद्रम कासता कच दलगतहक, (मिंदुल कविंस बातय पुनो,) अद्रम वेर नेहना-लाग्वा बुदतन मुर्तिय पुनोर. *

3 मर्मिड कीयलाह लागो, * ओसो वेव उचुक तिडिनु तिनदलाह पोलो, इद्रम वेर काहताहता. * देवूळता विचर बारा अह इले.) अच तिडिनु, देवूळता सेतम पोल्लोतुन पुनवालोर विस्वसिर, तान जोहर कीसि तिनदना इन्जि, देवूळ अविस्किन पुटिह कीता. *

4 बह इतेके, नना पुटिह कीतव कतमे बेस मन्हताड इन्जि, देवूळ इन्हता. (इव देवूळता कयदाहि वाताड इन्जि,) माट तान जोहर कीसि अविस्किन तिनदना, * (अस्के माट कळ्ळोगआयवल). अदिहक बेदाय तिडटुन पोलो इनदनद आयो. *

5 देवूळता पोल्लोते ओसो पार्ताने, अद तिडि देवूळता मुनेह बेस पोलिहता. (बह इतेके, सबे तिनदनव तिडिड बेसताड इनजोर, ताना पोल्लो वेहतहता.) *

तिमीति बह मनदना

6 नना वेहतव इव पोल्लोड विस्वसिरिन काहता. निमा विस्वसताड पोल्लोनु, ओसो इचानाह केंजसोर वातिन अच बेसताड पोल्लोन कगयिसि, विस्वसते बेसतिन. * बेसताहकु किर्स्तु येसुना बेसतोग सेवक आयकिन. *

7 सेळोस्क वेहतवव पीटोना लेहकाडाड, देवूळतुन सीता केवव पोल्लोनु, ओसो बुदलेवव पोल्लोन केंजमा. * मति निमा देवूळतुहक विचर वानाह पिसलाह, कगयसोर मनु. *

* 3:6 3:6 6:4; 2 तिमीति 3:4 * 3:7 3:7 बळसिर 6:3; 16:2; 2 कुरिततोर 8:21 * 3:7 3:7 6:9-10; 2 तिमीति 2:26 * 3:8 3:8 सेवा केवालोरिन इग्निते अद्रमतोरिन “डीकन” इन्हतेर. * 3:8 3:8 मिलिपितोर 1:1 * 3:8 3:8 तीतूस 2:3 * 3:8 3:8 तीतूस 1:7; 1 पृ 5:2 * 3:9 3:9 1:5, 1:9 * 3:10 3:10 5:22 † 3:11 3:11 सेवा कीयनवु “ओराड मुतेस्क” इद्र वने आया पगयहता. * 3:11 3:11 2 तिमीति 3:3; तीतूस 2:3 * 3:13 3:13 मत्थल 25:21 * 3:14-15 3:14-15 4:13 * 3:14-15 3:14-15 इन्जितोर 10:21; 1 पृ 2:5 * 3:14-15 3:14-15 2 तिमीति 2:19 * 3:16 3:16 रोम सहरतोर 16:25 * 3:16 3:16 योहन 1:14; 1 पृ 1:20 * 3:16 3:16 लुकाल 24:4; 1 पृ 1:12 * 3:16 3:16 मार्कल 16:19; 1 पृ 1:21 * 3:16 3:16 रोम सहरतोर 16:26; 2 कुरिततोर 1:23; 2 तिसलुनितोर 1:10 * 4:1 4:1 बळसिर 28:25; इन्जितोर 3:7 * 4:1 4:1 2 तिसलुनितोर 2:3-7; 2 तिमीति 3:1; 2 पृ 3:3 * 4:1 4:1 याकूब 3:15; 1 योहन 4:6 * 4:2 4:2 इपिसुसतोर 4:19 * 4:3 4:3 इन्जितोर 13:4 * 4:3 4:3 कुरिततोर 2:16, 23 * 4:3 4:3 पृथुळि 1:29; 9:3; रोम सहरतोर 14:6; 1 कुरिततोर 10:31 * 4:4 4:4 रोम सहरतोर 14:6; 1 कुरिततोर 10:31 * 4:4 4:4 1 कुरिततोर 10:25-26 * 4:5 4:5 पृथुळि 1:25, 31; इन्जितोर 11:3 * 4:6 4:6 1:9-10 * 4:6 4:6 2 तिमीति 3:10 * 4:7 4:7 1:3-4 * 4:7 4:7 इन्जितोर 5:14

8 मेंदूलतुन बेस तासतेके, माक उचुने पायदा आस्ता, * मति देवुळतुहक विचर वानाह पिसतेके, सबे रीतिने पायदा आस्ता. * बह इतेक, अद्रम मतेके इंजेके वने, पया वने, देवुळता पिसमुळ दोर्किह कीयहनल इनजोर, * बेस-नेहना पुनज महनल.

9 इद पोल्लो सैतेमताये ओसो सबेटोर केंजना लायकता आदु.

10 इद पोल्लोतेनाहक माट एणूर पेसनाह कष्टेम कीतोम, ओसो लळेम आयलाह आतोम. * जीवात मननदद देवुळता पोगोन आसा तासतोम. * अद सबेटोरिन पिसिह कीस्ता, कासा इतेके विस्वसिरिनु. *

11 इव पोल्लोना उकुम ईस काहा. *

12 निमा लेयोनिन इनजोर, बोगे नीक पास्कमाकेगा. * मति निमा बेद्रम वळ्हकिहनिन, बेद्रम देवुळतुहक विचर वातप ताकिहनिन, बेद्रम जीवा कीयहनिन, बेद्रम विस्वस कीयहनिन, * विस्वसिरि इविन ऊळिसि, बेस कगथिर. *

13 नना अके वानाहजोम, * देवुळता साङ्गमताड पोल्लोन विस्वसिरा मुनेह अर्वना, ओरिहक दीरा वानाह वेहतना, ओरिन काहतना, * इद कबळते मन.

14 विस्वसिराड मुक्यालोर नीवा पोगोन तमाड कर्यक तासतोर, * अह कीसि देवुळि इतद पोल्लो वेहचि, नीक ताना कबळतेनाहक निस्पिह कीतोर. * अस्के देवुळता जीवाते नीक दोर्कतद बुदतन मागडमा.

15 इवे पोल्लोन सीता कीसोर मन. इवे पोल्लोड वेहतप ताका. अस्के निमा विस्वसते बेर्सोर दायनद सबेटोर मन्कलोरिहक दिसगा.

16 निमा बह पिसिहनिन, वेव पोल्लोड काहहतनिन, इदिन सीतात तासा. अस्के नीकु ओसो नीवाड केंजवालोरिन वने, पिसिह कीया पगायकिन. *

5

तिमोति विस्वसिरा सगे बेद्रम मनदना

1 मुय्तोरिन दगाड एमा, मति ओरिन नीवा बाबाना लेहकाडोर इन्जि वळ्हका. * लेयोर कोयतोरिन, नीवाड दादाल-तमोरा लेहकाडोर इन्जि, *

2 सेओस्किन नीवा तलिना लेहकाडाड इन्जि वळ्हका. लेया आस्किन नीवाड एलास्क-अकारस्क इन्जि, बेदे गलत विचर केवा, बेसतल बुदते वळ्हका.

रांडे आस्किन ऊळेवाळे कीयनदिना लोप्पा

3 गतलेवव रांडे आस्किहक मान-दान ईम. *

4 मति बेदाय रांडे आंचानाड पिलाड-पेकोर आयि, बापि इनवालोर पिलाड-पेकोर आयि मतेके, ओर मुने तमाय लोता रांडे आंचान अय कीयलाह कगयना. इद्रमलेहका मुने तम्क अय कीतदु तमा तलिन, काकोन, बापिन वने अय कीयना. इद्रम कीतेके, देवुळि गिर्दा आस्ता. *

5 मति बोगे लेवा निटम वगय ममनद रांडे आंचळि, देवुळता पोगोन आसा तासिहता. * ओसो नका पिळ्वळ पियल-पोळ्डु, नाक सायता कीम सामि इनजोर, देवुळतुन अर्जि कीसोर ओसो पातना कीसोर मन्हाता. *

6 मति तमाय कुसितेनाहक पिसनव रांडे आस्कु, जीवात मतेक वने, डोलतप लेहकान मन्हाताड. *

7 अदिनेनाहक विस्वसिरि बोन्के कसूर दिसवप मनदलाह, ओरिन उकुम ईम. *

8 अहे ओसो बोगाय मन्कल, तना जीवातोरिन ओसो तना लोतोरिन अय केवेक अचोन, ओग विस्वस विळ्ळतप लेहकान आतोग, ओग विस्वस केवोरिहकाय एक्वा लागवोग आदोग. *

9 दर्मद दोर्कतव आस्कनाड पेदिर्क रासतद सीटटगा, सबेटव रांडे आस्कनाड पेदिर्क रासनद आयो. सिरप मंड वीसाड वर्साड वयस मन्जि, ओबोर्गो मुजोहक अन्ज मतद * आंचाना पेदिर रासनदु.

10 ओसो, बेद्रमतविस्कनाड पेदिर्क रासना इनजोर वेहतहनन: बेसता कबळ कीस्ता इनजोर दुसोर वळ्हकनद. * पिलाड-पेकोरिन अय कीतदु, दुसोरिन लोन केयिस जावा-एगा इतदु, * देवुळता मन्कलोरिन ओर्युलतदिना लेहका सेवा कीतदु, तिपलते मतोरिहक तोळ आतदु, बेसताड कबस्क कीयना विचरते मतदु, इद्रमता आंचाना पेदिरतुने रासनदु.

11 लेया आस्क रांडे आतेक अचोन, अविस्कनाड पेदिर्किन रासमा. बाराहक इतेके, अविस्कनगा मुनेता लेहकान किरुतना सीता मनो. मति बेस्के मुजोहक दायनद गिर्दाता सीता पुटिहता, अस्के अव मुजोहक दायलाह विचर कीस्ताड.

12 अद्रम कीसि, मुने करल कीस मतदिन मिळहतहाड. * अदिनेनाहक कसुरतव आस्ताड.

13 ओसो अव आस्क लोन बाताले कबळ केवोड, लोहक-लोहक वेलियिहताड. पकाय लंडाते मन्हाताड, सिरप कबळतेन लंडा आयो मति, टेटे-टेटे वळ्हकसोर वने मन्हाताड. दुस्रोना कबळतागा कय वाटिहताड, * ओसो लागवाड पोल्लोड वळ्हकिहताड.

14 अदिनेनाहक लेया आंचळ रांडे आतेक अचोन, कोटुलतोरिहक वळ्हकलाह अग दोर्कवाह, * इद्रम कीयि: मुजोहक अनि, पिलाड-पेकोर कंजि, लोन पोस मनि. *

15 इद्रम बाराहक इहनन इतेके, इंजेकेन उचुक लेया रांडे आस्कु, किरुतुंगडाहि लेसिसि देयहकना मुक्यानेके मिळ्ळताड.

16 बेदाय विस्वसि आंचाना लोताड आस्क रांडे मतेके, अद अव आस्किन अय कीयना. विस्वसिरा मुडा पोगोन मोता वाटनद आयो. वेव रांडे आस्किन अय कीयलाह बोगे इलेग, अविस्किन विस्वसिरा मुलु अय कीयि.

विस्वसिराड मुक्यालोर लोप्पाडा पोल्लो

17 बोगाय विस्वसिरा मुक्याल, विस्वसिरा मुडुन बेस-नेहना ताकिह कीतोग इतेके, ओन्क बेस मान ईयना, ओसो बेस दान ईयना. * कासा इतेके, देवुळता पोल्लोतुन वेहतना, काहहतना कीयनद कष्टेम केवालोरिहक पका मान ईयना. *

* 4:8 4:8 कृत्वसितोर 2:23 * 4:8 4:8 6:3,5-6; 2 तिमोति 3:5 * 4:8 4:8 देवुळताड पाटाड 37:9; बुदताड पोल्लोड 19:23; मय्याल 6:33 * 4:10 4:10 1 कृतिंतोर 15:10 * 4:10 4:10 6:17 * 4:10 4:10 योहन 4:42; 2 कृतिंतोर 1:10; 1 तिमोति 2:3-4; 6:17 * 4:11 4:11 5:7; 6:2 * 4:12 4:12 1 कृतिंतोर 16:11; तीतुस 2:15 * 4:12 4:12 1:14 * 4:12 4:12 तीतुस 2:7-8 * 4:13 4:13 3:14-15 * 4:13 4:13 2 तिमोति 3:15-17 * 4:14 4:14 बळयिर 6:6; 1 तिमोति 5:22; 2 तिमोति 1:6 * 4:14 4:14 1:18 * 4:16 4:16 1 कृतिंतोर 1:21 * 5:1 5:1 तीतुस 2:2 * 5:1 5:1 तीतुस 2:6 * 5:3 5:3 बळयिर 6:1; 9:39 * 5:4 5:4 इपिसुतोर 6:2-3 * 5:5 5:5 1 कृतिंतोर 7:34; 1 पत्र 3:5 * 5:5 5:5 लुक्कल 2:36-37; फिलिपितोर 4:6; 2 तिमोति 1:3 * 5:6 5:6 2 तिमोति 3:6; तोहचीतव पोल्लोड 3:1 * 5:7 5:7 4:11 * 5:8 5:8 तीतुस 1:16 * 5:9 5:9 3:2 * 5:10 5:10 बळयिर 9:36; 1 तिमोति 6:18; तीतुस 2:7-8; 3:8; 1 पत्र 2:12 * 5:10 5:10 3:2 * 5:12 5:12 बह इतेके: इव लेया रांडे आस्क, विस्वसिरा मुडा सेवा कीयलाह, ओसेवोने मर्मिड केजोम इन्जि, करल कीस माताड. * 5:13 5:13 2 तिसलुनितोर 3:11; 1 पत्र 4:15 * 5:14 5:14 6:1 * 5:14 5:14 1 कृतिंतोर 7:9; तीतुस 2:5 * 5:17 5:17 रोम सहरतोर 12:8 * 5:17 5:17 1 तिसलुनितोर 5:12-13

18 देवुळाता साङ्गमतगा इद्रम रासतद मन्हता: विसनद कौंदा कळातगा विसिह्वा तिमि* इनजोर रासतद मन्हता. अद्रमलेहकाने कबळ केवाहकु, बूति दोर्कना गावले.* अदिनेनाहक विस्वसिरिन ताकिह केवालोर्न मुक्यालोर्नहक, विस्वसिरा मूल बूति इंधना.

19 बोगाय विस्वसिरा मुक्याना पोगोन, कसूर ओपतेक अचोन, कमसेकम इर्वूर-मुवूर साक्सि एवालेवा, तान केंजमा.*

20 पापम कीतोर्न मुक्यालोर्न, विस्वसिरा मुडा मुनेह तेर्हा.* अस्के दुस्रोर्न पापम केवा, रेयिस मन्ददुर.

21 देवुळि, किर्स्तु येसु, ओसो देवुळ आचतद देवतुल्कु; वेरा मुनेह नना नीक वेहतलाह आतन:* नना वेहतनव इव पोल्लोन पोस मन. मन्कलोरा मोकम ऊळिस, बेदे कबळ केमा. सबेतोरन उदिय विचरते ताकिह कीम.

22 ओसो विस्वसिरा मुडुन ऊळेवाळे कीयलाह, मुक्यान निल्लिह कीकन इनजोर, बोनाय पोगोन विचर केवालेवा, कंद्रेमते कयक तासिस निल्लिह कीयलाह ऊळमा.* पया इद्रमतगा लागवोग पसतेके, निमा ओना पापमतगा कलियकिन.* निमा इतेक, पापमतगाह जेक आम.*

23 (तिमोति, पवित्रते मन्दकन इन्जि, वेट एगो इनजोर मनमा. निमा अमेसा बेमर आनाहकु, ओसो नीवा पोटा नोयनाहकु, उचुन ओयतद अंगूर जोमा वने उनु.)

24 (इद्रम चट्टिप्ट मुक्यालोर्न निल्लिह केमा इनजोर, नना बाराहक वेहतहनन इतेके:*) उच्चर मन्कलोरा पापम, दुस्रोर्नहक पोळ्कने दिसिहता. ओरिन पर्व्हकिस एर्का कीयनामुनेन, ओरा पापम बुदतुन पुनदनाह आस्ता. मति उच्चर मन्कलोरा पापम बार, अस्केडस्केन दिसो, पया पेके दिसिहता इनजोर.

25 ओसो अद्रमलेहकाने वेलाटोराड बेसताड कबस्क वने, दुस्रोर्नहक पोळ्कने दिसिहताड, दिसवेक तेला पया पेके लोकरिहक एर्का आयनुड.*

6

ओर्युलतोर्न विस्वसिर बह मनदना

1 दुस्रोर्न कय इळन मनवालोर्न ओर्युलतोर्न विस्वसिर, तमा माल्कालोरिहक मान ईसि, अमेसा ओरा पोल्लोते वरेम आस मनदना.* अह मतेके, मन्कलोर्न ओरा बेसता कबळतुन ऊळिहतोर, अस्के देवुळाता पदिरतुन, ताना पोल्लोतुन बोगे पास्कोगा.*

2 विस्वसि ओर्युलतोर्ना माल्काल वने, विस्वसि मतेक अचोन, नना माल्काल नावा ऐगोटोग विस्वसि आंदोग, ओना पोल्लो केंजवेक बाताले आयो इनजोर, विचर कीयनद आयो. ओर्युलतोर्ना बेस-नेहना कबळ कीतिक अचोन, माल्काहक पायदा दोर्किहता. ओग वने विस्वसि, देवुळि ओन जीवा कीता, अदिनेनाहक ओन्क इंका एक्वा सेवा कीसीयना.

निमा इव पोल्लोन काहचि, ओर्युलतोर्न इद्रम ताकलाह वेहा.*

कोतान जीवा केवालोर्न लेसिहतोर

3 इजेके बोगाय माट काहहतव पोल्लोन विळिसि, दुसाड पोल्लोड काहहततोग, मावा येसुसामि किर्स्तुनाड सेतेम पोल्लोन* केंजोग आस्तोग, अमेसा देवुळतुहक विचर वानाह, पिसिह कीयनव सेतेम पोल्लोम* वने केंजोग आस्तोग;*

4 अद्रमतोग पकाय पोगाडेड आतोग, मुतिय बातवा पुनोग, ओना बुदि करब आताहकु, पोल्लोने गिटोगटो आस्तोग.* ओसो उडुलाड-उडुलाड पोल्लोन बेराड कीसि जळम पुटिह कीयलाह आस्तोग.* अदिनेनाहक ओनग्डाह कुळसा पुटिहता, ओड पुटिहता, उस्कना-पास्कना पुटिहता, लाग्वा विचर कीयनद पुटिहता.*

5 इद्रमतोर लाग्वा बुदतोर आंदुर, ओसो सेतेम पोल्लोताहि जेक आतोर,* रोमवालेवा जळम आसोर मन्हतोर. इद्रमतोर देवुळतुन माळिसि, पका कोताड कमय कीसि माक पायदा आस्ता इनजोर, विचर कीस्तोर.*

6 मति मतेकाय, लेवेकाय, सुकमते मन्दन्दे बेसु,* अह मन्जि, देवुळतुहक विचर वानाह ताकतेकेने, बेरा पायदा दोर्किहता.*

7 बह इतेके, माट बूमतगा पुटटस्के बाताले पोस गावल, अद्रमे हातस्के बाताले पोस दाया पागवल.*

8 अदिनेनाहक मयगा तिनदलाह तिडि ओसो केगयलाह गेडेड मतेक अचोन, इवटेन गिर्दा आस मनदना.*

9-10 कोतान जीवा कीयनाहके, सबे रीतिनाड लाग्वाड कबस्क पुटिहताड.* उच्चर कोतानगा जीवा वाट्टाहके, विस्वसताहि लेसतोर. ओसो वेलाय दुकमतुन, तमा जीवातगा ततोर. अदिहक मता मन्कलोर्न आयलाह विचर केवालोरगा, पापमते अर्हतनद दोका पुटिहता.* (मोल्ल वदतगा एकना लेहकान,) इद्रमता मनमुळ पापमता वदतके ओसीस्ता.* ओरा जीवातगा बुदलेव, दोकाताड विचर्क पुटिहताड, अव ओरिन पूरा बूळेम आयनके ओसीस्ताड.*

तिमोति बेद्रम मनदना इनजोर पोल् वेहतहतोग

11 मति तिमोति! (निमा वेर मन्कलोरा लेहका आयविनु,) निमा देवुळाता मन्कनिन. अदिनेनाहक इव लाग्वाड पोल्लोनाहि अबर विता.* अविस्कनडाह जेक मन्जि, इद्रमलेहका मन्ददलाह पर्व्हका: सेतमते पिसना, देवुळतुहक विचर वानाह पिसना,* विस्वसते ताकना, जीवा कीयना,* तिपलते विस्वसतुन विळसावा मनदना,* कुल्ल बुदते मनदना.

12 विस्वसतेनाहक (बेचोन तिपल वातेक तेला, अदिना संगे) आरेम आयवा लळेम आम.*अमेसाता पिसमुळतुन पका पोयम, इदे पिसमुळतुहक देवुळि नीक केयता.* इद पिसमुळ दोर्किह कीतन इनजोर, निमा वेलाटोर मन्कलोरा मुनेह साक्सि वेहतिन वने.*

13 सबेटविस्किहक जीवा ईयनद देवुळाता मुनेह, ओसो पुन्तियु पिलाति गुमसिहक सेतेम पोल्लोता साक्सि इंतोग किर्स्तु येसुना मुनेह,* इजेके नना नीक उंद उकुम ईयलाह आतन.*

14 इतेके, नना नीक वेहतव पोल्लोन तपवालेवा, निमगा कसूर दिसवपु, केंजिस ताका. मावा येसुसामि किर्स्तु ओसो वानाहजोम,* केंजसोर मन.

* 5:18 5:18 व्यबस्थाविवरण 25:4; 1 कुरितोर 9:9 * 5:18 5:18 लैव्यव्यवस्था 19:13; व्यबस्थाविवरण 24:15; मत्थल 10:10; लूकल 10:7 * 5:19 5:19 व्यबस्थाविवरण 17:6; 19:15; मत्थल 18:16 * 5:20 5:20 म्हातितोर 2:14; इपिसुसतोर 5:11; 2 तिमोति 4:2 * 5:21 5:21 6:13; 2 तिमोति 2:14 * 5:22 5:22 3:10; 4:14 * 5:22 5:22 इपिसुसतोर 5:11 * 5:22 5:22 2 योहन 11 * 5:25 5:25 तौहचीव पोल्लोड 14:13 * 6:1 6:1 इपिसुसतोर 6:5; कुल्लसितोर 3:22 * 6:1 6:1 अद कालमते ओर्युल कबळ बेद्रम मंद, इदिन पुनदलाह पुस्तकात आक्रिते पुनवव पोल्लोना अर्तमि, आग ऊळट. * 6:1 6:1 5:14; तीतुस 2:5 * 6:2 6:2 4:11; 5:7 * 6:3 6:3 1:9-10 * 6:3 6:3 तीतुस 1:1-4 * 6:3 6:3 रोम सह्रतोर 16:17; 1 तिमोति 1:3-4; 4:8 * 6:4 6:4 3:6 * 6:4 6:4 कबळियर 18:15; 2 तिमोति 2:14 * 6:4 6:4 1:3-4 * 6:5 6:5 2 तिमोति 3:8; तीतुस 1:15 * 6:5 6:5 तीतुस 1:11; 2 पत्र 2:3 * 6:6 6:6 फिलिपितोर 4:11; इब्रितोर 13:5 * 6:6 6:5-6 4:8 * 6:7 6:7 अरयुल 1:21; सभोपदेशक 5:15 * 6:8 6:8 बुदताड पोल्लोड 30:8; मत्थल 6:31; फिलिपितोर 4:11 * 6:9-10 6:9-10 कुल्लसितोर 3:5; 1 तिमोति 3:3 * 6:9-10 6:9-10 बुदताड पोल्लोड 15:27; 23:4; 28:20; लूकल 12:21 * 6:9-10 6:9-10 3:7 * 6:9-10 6:9-10 तीतुस 2:12; याकूब 5:1 * 6:11 6:11 2 तिमोति 2:21-22 * 6:11 6:11 2 तिमोति 1:17 * 6:11 6:11 1:14 * 6:11 6:11 2 तिमोति 3:10 * 6:12 6:12 1 कुरितोर 9:25-26; फिलिपितोर 1:30; 1 तिमोति 1:18; यहूदाल 3-4 * 6:12 6:12 फिलिपितोर 3:12 * 6:12 6:12 2 तिमोति 2:2 * 6:13 6:13 मत्थल 27:2; योहन 18:37 * 6:13 6:13 5:21 * 6:14 6:14 2 तिसलुजिनोर 2:8

15 ओग वायनद कगोते, देवुळि ओन दिसिह कीयगा. डीसाता देवुळि पूरा दुनियातुन ताकिह कीयनद अदे, राजालोरा राजाल अदे, सामिरा सामि अदे आंदु.

16 बेस्केन डोलवदु अदे, अद बोगे एव्या पगवद वेहचतगा मन्हता, तान बोगे मन्कल ऊळोग, ओसो बेस्केन ऊळ वने पगवोग, ताने सबेटोर मान ईयिर. राजेम कीयनद लाव, अमेसा-अमेसातुहक तानाय मनि. अहे आयि.

17 इद दुनियातोर मता मन्कलोरिन इद्रम उकुम ईम: ओर पोगयसोर तिरियमाकिर. कोताड नेंड मन्हताड, नाळि मनोड. अदिनेनाहक कोताना पोगोन आसा तासमाकिर, मति देवुळता पोगोन आसा तासिर. माट सुकमते मनदलाहि, अदे माक सबे मादुन आलिस पिसनाह ईस्ता.

18 मता मन्कलोर बेसताड कबस्क कीसोर मनिर. (कोताने मता मन्कल आयना लेहका,) बेसताड कबस्कने मता मन्कलोर आयिर, चिब्टम आयमाकिर. बेदाय मादुन दुसोरिहक तूसिसीयिर. (तिमोति! इद्रम मनदलाहि, ओरिन उकुम ईम.)

19 ओर इद्रम मतेक अचोन, पोगोन देवुळता जागातगा, पका बर्कत जमा कीतप आस्ता. (लोता जोता दोहतना लेहकान,) अगा मनदलाह जोता दोहतप लेहकान आस्ता. अस्के बह पिसना इन्जि, देवुळता विचर मन्हता, अद्रमे ओर पिसनुर.

20 मन्कलोर देवुळतुन सीता केवा, लाग्वाड-लाग्वाड वेहतहतोर. (माट काहतद पोल्लोतुन विळिसस,) एल्लम पोल्लो काहतहतोर; ओसो अदिन निटम बुदता पोल्लो इन्हतोर. तिमोति, निमा ओरगा अनमा, मति देवुळि नीवा कयदे ईतद कबळतुन बेस-नेहना तासा.

21 उचुर अद बुदता पोल्लो दोकिह कीतोम इनजोर इन्हतोर, मति तमा विस्वसताहि पेके अरतोर; (ओरगा निमा अनमा.) देवुळि मीक देव्या ईयि.

☆ 6:15 6:15 2:6 ☆ 6:15 6:15 1:17; तोहचीतव पोल्लोड 17:14; 19:16 ☆ 6:16 6:16 1:17 ☆ 6:16 6:16 देवुळताड पाटाड 104:2; याकुब 1:17; 1 योहन 1:5,7 ☆ 6:16 6:16 योहन 1:18; 1 योहन 4:12 ☆ 6:16 6:16 1:17 ☆ 6:17 6:17 2 तिमोति 4:9-11 ☆ 6:17 6:17 देवुळताड पाटाड 62:10; लुकाल 12:20; रोम सहरतोर 11:20 ☆ 6:17 6:17 4:10; 6:9-10 ☆ 6:17 6:17 बळयिर 14:17 ☆ 6:18 6:18 रोम सहरतोर 12:8; इपिससतोर 4:28; 1 तिमोति 5:10 ☆ 6:19 6:19 मत्थ्याल 6:20 ☆ 6:20 6:20 कुलुसितोर 2:8; 2 तिमोति 2:16 ☆ 6:20 6:20 2 तिमोति 1:12,14 ☆ 6:21 6:21 2 तिमोति 2:18 ☆ 6:21 6:21 कुलुसितोर 4:18; 2 तिमोति 4:22

तिमोतिनेनाहकु किर्स्तुना बळयि पोलु लोहतदु पयाडा सीटि

इद सीट्टुन रासवाल, किर्स्तुना बळयि पोलु आदोग, पोलु तिमीतिहक इद सीटि लोहतस्के, रोम सहरता जेलतगा मतोग. तिमीति बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीयलाहि, पोलुना संगे तिरियिदोग. पया पोलु ओनु, इपिसुस सहरता विस्वसिरा मुडुन ताकिह कीयलाह, अद सहरते मनदलाह वेहतोग.

पोलु इद सीट्टुन बाराहक रासतोग इतेके, रोम सर्करतोर तन्क हक्कलाह ऊळिहतोर इनजोर, पोलु पुन्ज मतोग. अदिनेनाहक तना डोलनामुनेन, तिमीति तनगा वायेग इनजोर, इद सीटि रासतोग. ओसो देवुळता सेवा बेद्रम कीसोर दायना इनजोर ओन काहगतलाह, ओसो इपिसुस सहरतोर विस्वसिरगा मतव, लाग्वाड पोल्लोना लोप्पा बह कीयना इनजोर, ओन वेहतलाहि इद सीटि रासिस लोहच मतोग.

मुनेटा पोल्लो

1-2 तिमीति, नना पोलुनन, नीक सीटि रासलाह आतन. मन्कलोर किर्स्तु येसुन विस्वस कीतेके, अमेसाता पिसमूळतुन दोकिह कीस्तोर इनजोर, देवुळि मुनेन पोल्लो विळसता. अद पोल्लोता कबुर ओयलाहि नना पोलुनन, देवुळता विचर मतपु. किर्स्तु येसुना बळयिनन आतन. इदिने सीता कीमु. नीक नना नावा मगाना लेहका जीवा कीयहनन. मावा देवुळबाबाल ओसो मावा येसुसामि किर्स्तु, नीकु देव्या इयिर, जीवा लोपिर, अह आसि निमा सुकमते पिसा.*

किर्स्तुनेनाहक लजा आयनद आयो

3 नना देवुळता मुनेह आयि, लोक्कुरा मुनेह आयि, अमेसा जीवाताहि कसुरलेवप मन्जि, देवुळतुन माळलाह ऊळिहनन. मावाड तादोर-बाबोर वने, अद्रमलेहकाने देवुळतुन माळतोर. ओसो नीक सीता कीयहपा, देवुळतुन नना जोहर कीयहनन. नका पिळ्विळ पियल-पोळद पार्तना कीयहपा, माडडवालेवा नीक सीता कीयहनन, तिमीति.*

4 नना नियग्डाहि पेसतस्के, नीवा कनिरतुन सीता कीतन, नीक ऊळलाह नावा जीवा हर्हीकहता. नीक ऊळतेक अचोन, नाक बेस-नेहना गिर्दा आस्ता.*

5 नीवा विस्वस निटमता विस्वस इनजोर, नना सीता कीतन. मुने नीवा काको लोयिस, अद्रमे विस्वसता मता. पया नीवा यायालि युनिके वने, अद्रमे विस्वसता मता. निमा वने अद्रमताय विस्वसतोनिन इनजोर, नावा बर्वस मन्हता.

6 अदिनेनाहक नना नीक इद पोल्लो वेहतहनन. मुने नीवा पोगोन नना कय्क तासिस पार्तना कीतन, अस्के देवुळि नीक सेवा कीयनद बुदि ईता. अद बुदतुन काळडा इनजोर, नीक सीता कीसीयलाह आतन.

7 बाराहक इतेके, देवुळि माक रेयिस मनदनद जीवा एवो, मति माक लावता, दुयोरिन जीवा कीयनद, कुदतुन आत्रे कीयनद जीवा ईता. अदिनेनाहक मावा सामिना साक्सि इयलाह, निमा लजा आयया. अद्रमलेहकाने ओना सेवा कीयनाहक, नना जेलते महनन; इद पोल्लोतेनाहक वने निमा लजा आयया. मति देवुळि नीक ईतद लावते, बेसता कबुरतेनाहक नावा संगे तिपल आम.*

9 देवुळि माक पिसिह कीसि, तनाय पवित्र लोक्कुर आयलाह माक आचता. माट बेसताड कबस्क कीताहकु आयो, मति तना मुनेन विचर कीस मतद पोल्लोता इसबते, माक आचता. किर्स्तु येसुना मेटे, माक ताना दया दोर्कना इन्जि, अद सुसुनेताहि विचर कीस मता.*

10 इजेके माक पिसिह केवाल किर्स्तु येसु बूमतगा वास मताहकु, देवुळि मावा पोगोन दया कीता इनजोर तोहचीता. किर्स्तु हामुरता लावतुन बूळे कीतोम, ओसो बेसता कबुरतुन विस्वस केवालोर मन्कलोर, अमेसा-अमेसातुहक देवुळता संगे पिसिहतोर इनजोर तोहतोम.*

11 इदे बेसता कबुरतुन पोक्कुर कीयलाह, काहगतलाह इनजोर, देवुळि नाक किर्स्तुना बळयि इनजोर निल्पिह कीता.*

12 अदिनेनाहक नाकु इव तिपल्क वाताड, वातेक तेला नना लजा आयोन. बाराहक इतेके, नना बोन विस्वस कीतन इनजोर पुतन. (नना देवुळतुन विस्वस कीतन,) नना ताना कयदे तासिसीतद नावा जीवातुन*, अदु किर्स्तु मल्स वायनद दिया एवनाह, राका कीस तास पागयहता* इनजोर, बेस-नेहना पुतन.*

13 निमा नयग्डाहि केंजतव पोल्लोडे चुकवव आडुड. अविस्किने पोस मन. ओसो निमा किर्स्तु येसुना संगे जोळेम आताहकु, ओन विस्वस कीसोर मन, दुयोरिन जीवा कीसोर मन.*

14 देवुळि बेसता पोल्लोतुन नीवा कयदाग ईता. अद पोल्लोतुन बोगे मिळहतनद आयो इन्जि, मयगा मनदनद देवुळता पवित्र जीवाता मेटे, तान बेस-नेहना राका कीस मन.*

15 आसिया पटडोर वेल्लाटोर विस्वसिर नाक तोळ एवोर. अडोर पुगिलुस ओसो इरमुगिनेस इनवालोर वने, नाक तोळ एवोर इनजोर पुतिन.

16 अनेसिपुस्स इनवाना लोतेरा पोगोन, सामिना दया वायि. नना जेलते मनदनदिन ऊळिस, ओग लजा आयया, नाक ऊळलाह वातोम. ओसो वेल्लाडे मल्काड नाक तोळ ईतोम.

17 ओग इगा रोम सहरते वातस्केन, रोमवालेवा नाक हर्हीकस दोकिह कीतोम.

18 नना नेयम कीयनद दियाते, सामिनाहि ओन्क दया दोकि. नना इपिसुस सहरते मतस्के वने, ओग नाक बेद-बेद सेवा कीसीतोम, इदिने निमा बेस-नेहना पुतिन.

2

किर्स्तु येसुना कबळतुन नाळेह केवा कीम

* 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:1 * 1:1-2 1:1-2 तीतुस 1:1-4 * 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:6-7; 1 तिमीति 1:2 * 1:3 1:3 बळयिर 23:1; 1 तिमीति 1:5 * 1:3 1:3 1 तिमीति 5:5 * 1:3 1:3 रोम सहरतोर 1:9-10; 1 तिसलुनितोर 3:10 * 1:4 1:4 बळयिर 20:37-38 * 1:4 1:4 4:9-11,21 * 1:5 1:5 1 तिमीति 1:5 * 1:5 1:5 बळयिर 16:1; 2 तिमीति 3:15 * 1:6 1:6 1 तिमीति 4:14; इन्जितोर 6:1-2 * 1:7 1:7 योहन 14:27; रोम सहरतोर 8:15 * 1:7 1:7 2 पत्र 1:6 * 1:8 1:8 मार्कल 8:38; इपिसुसतोर 3:1 * 1:8 1:8 2:3,9; 4:5 * 1:9 1:9 रोम सहरतोर 8:28-30 * 1:9 1:9 इपिसुसतोर 2:9 * 1:9 1:9 रोम सहरतोर 16:25; इपिसुसतोर 1:4; तीतुस 1:1-4 * 1:10 1:10 रोम सहरतोर 16:26; तीतुस 2:11 * 1:10 1:10 1 कुरितोर 15:26; इन्जितोर 2:14-15 * 1:11 1:11 1 कुरितोर 9:1 * 1:12 1:12 रोम सहरतोर 1:16 * 1:12 1:12 नना ताना कयदे तासिसीतद नावा जीवातुन "अद नावा कयदे कीसीतद सेवतुन" इद अर्तम वने आया पागयहता. † 1:12 1:12 (नना देवुळतुन विस्वस कीतन,) नना ताना कयदे तासिसीतद नावा जीवातुन, अदु किर्स्तु मल्स वायनद दिया एवनाह, राका कीस तास पागयहता "नना किर्स्तुन विस्वस कीतन, नना ओना कयदे तासिसीतद नावा जीवातुन, ओग मल्स वायनद दिया एवनाह, राका कीस तासलाह पागयहता," इद अर्तम वने आया पागयहता. * 1:12 1:12 1 तिमीति 6:20 * 1:13 1:13 रोम सहरतोर 6:17-18; 2 तिमीति 2:2; 3:14; तीतुस 1:9 * 1:13 1:13 1 तिमीति 1:14 * 1:14 1:14 रोम सहरतोर 8:9 * 1:14 1:14 1 तिमीति 6:20 * 1:15 1:15 4:9-11,16 * 1:16 1:16 4:19

- 1 अदिनेनाहक बाबा, किस्तुं येसुना मेटे, देवुळि माक देव्या ईता. अद देव्याते, दीराते सेवा कीसोर मन.*
 2 नना काहहतव पोल्लोन, वेल्लाटोर मन्कलोर मुनेह निमा कैजतिन.* अव पोल्लोन काळ्डलाहि, दुसोरिन काहहतना लायकतोर सेतेमतोरिहक वेहा.
 3 किस्तुं येसुना सेवा कीं दोगे, अदिनेनाहकु माट तिपल आतोम. ओवोर्ग बेसतोग सीपय तिपल आस्तोग, अद्रमलेहका निमा वने ओना सेवा कीयानाहकु, मावा संगे तिपल आम.*
 4 लळय केवाल सीपयि तन्क कबळ ईतोग साख्यान, गिर्दा कीयलाहि ऊळिहतोग, अदिनेनाहक दुस्राड कबस्कने एकोग.*
 5 अहे कासवाल मन्कल, अगडा अडो मतप वितवेक अचोन, ओन्क इनम दोर्को.*
 6 अद्रमे ओसो एणुर पेसनाह कास्तकारि केवाल मन्कहके, मुनेता पंटा दोर्कना गावले.*
 7 नना वेहतहनन अव पोल्लोना लोप्पा सीता कीम, देवुळि सबे पोल्लोने नीक तेलव ईयगा.
 8 दाविद राजाना कळतोग, येसु किस्तुन सीता कीम.* हामुरतगडाहि देवुळि ओन जीवा अर्हता.* नना पोकरु कीयनद इदे बेसता कबुर आंदु,
 9 इदे बेसता कबुरतन पोकरु कीयनाहक, नना तिपल आयलाह आतन; लागवोग मन्कन दोहतप लेहकान, नाक दोहचि जेलते वाटटोर.* मति देवुळता पोल्लोतुन इतेके, बोगे दोहच तास पगवोग.*
 10 अदिनेनाहक देवुळि आचतोर लोकरेनाहक,* सबे तिपल्किन आपसोर केमेन महनन.* ओर किस्तुं येसुन विस्वस कीताहकु, देवुळि ओरिन पिसिह कीयि, ओसो ओर अमेसातुहक मनदनद, ताना डीसाता वेहचतगा मनिर इनजोर,* इव तिपल्किन आपिहनन.*
 11 इद पोल्लो सेतेमताये:
 माट किस्तुना संगे डोलतप लेहकान आतल,
 इतेके ओनाय संगे जीवात मनदकल.*
 12 तिपल्किन आपसोर केमेन मतेक अचोन,
 ओना संगे राजेम ताकिह कीकल,*
 मति ओन पुनोम इनजोर इतेक अचोन,
 ओग वने माक पुनोन इनजोर इनदनोग.*
 13 ओनागा मावा बर्वस कम मतेकाय, ओग बर्वसतोगे मनदनोग,*
 ओग मावा लेहका आयोग, ओना गुनम बेस्केन मिळ्न्दो.*

सामिहक विचर वानाह ओना कबळ कीम

- 14 मियडोर विस्वसिरिन नना वेहतन, अव पोल्लोन सीता कीसीसोर मन. पोल्लोने गिटोगटो आयमाट इनजोर, देवुळता मुनेह ओरिन बेस वेहा.*
 अद्रम आतेके, बाताले पायदा दोर्को, मति कैजवालोगा विस्वस बळेम आस्ता.*
 15 निमा इद्रम मन: देवुळि नीक ऊळिस बेस गिर्दा आनाह मनदलाह, अद्रम मन.* बेस-नेहना कबळ कीतेके, लजा अरनाह आयो. निमा देवुळता सेतेम पोल्लोतुन तपवालेवा काहचि,* बेस-नेहना कबळ केवाल मन्कना लेहकान मन.
 16 देवुळतुन सीता केवा, उगस-उगसताड पोल्लोड वळहकवालोर्गा अनमा. अद्रम वळहकवालोर्ग देवुळतगडाहि पका जेक आसोर दास्तोर.*
 17 ओर वेहतनव पोल्लोड, कळियनद नोमुरता लेहकान, पूरा पोकरु आस मन्कलोर विस्वसतुन बळे कीस्ताड. उमनेयाळ* ओसो पिलेतुस इनवालोर, अद्रमताड पोल्लोड काहहततोर.
 18 डोलतोर जीवा अरयनद कगो मारता इनजोर वेर काहचि, सेतेम पोल्लोताहि लेसतोर.* अदिनेनाहक उच्चर मन्कलोर विस्वसतुन बळे कीयलाह आतोर.*
 19 (अद्रम कीतेक तेला, लोतुन मेगिहक कीयनद जोताता लेहकान.) देवुळताड निटम विस्वसिर, विस्वसते मेगिक्स निच मन्हतोर.* जोतातगा माल्काना पेदिर रासतपु, (ओरा ताकमुळ इव पोल्लोड तोहतहता.)सामि तना मन्कलोरिन पुन्हता* ओसो "बोर सामिनोराम इन्हतोर, ओर लाग्वाड कबस्कनाहि जेक मनिर,"* इजोर तोहतहता.
 20 इदिन सीता कीमहट्ट: उद बेरा लोतगा बंगर-वेंडिनाड गिनेड-कस्लाड मन्हताड, अहे मराताड, तोळ्योताड वने मन्हताड. बंगरतविन, वेंडतविन, एळमतोर वातस्के काळिडहतोर, दुयान बार केनकेनेता कबळतेनाहक काळिडहतोर.*
 21 (विस्वसिरा लोप्पा वने इद्रमलेहकाने.) नना पोगोन वेहतव लाग्वाड कबस्कनाहि, बोग तन्क सुदे कीस्ताग,* ओग एळमतोर वातस्के काळ्डनद मादा लेहकान, तना माल्काल देवुळता कबळतेनाहक एगिस मन्हतोग. ओसो देवुळता कबळतुहक अरयहतोग, सबे बेसताड कबस्क कीयलाह तय आस मन्हतोग.*

- 22 अदिनेनाहक तिमोति, लेयोर मन्कलोरगा मनदनव लालुस्कनाहि जेक विता.* बेसता विचरते सामिना पेदिरतुन केयवालोगा संगे मन्जि, सेतेमते पिसलाह, सामिन विस्वस कीस पिसलाह, जीवा कीसोर मनदलाह,* ओर्विहक-ओवोर्ग कलियिस मनदलाह पर्हका.*
 23 बुदलेचव, उगसताड पोल्लोने गिटोगटो आयनगडाह जेक मन. अद्रमताड पोल्लोड सिरप जळम पुटिह कीस्ताड इनजोर पुतिने.*
 24 सामिना सेवक मन्कल जळम आयनद आयो,* मति सबेटोर मन्कलोर संगे कुल्ल बुदते मनदना.* दुसोरिन देवुळता पोल्लो काहहतलाह उसर मनदना,* तिपलते दीरा पोस मनदना.

- * 2:1 2:1 इपिसुसतोर 6:10 * 2:2 2:2 1 तिमोति 6:12; 2 तिमोति 1:13 * 2:3 2:3 1:8 * 2:4 2:3-4 1 तिमोति 1:18; 2 पत्र 2:20 * 2:5 2:5 1 कुरिततोर 9:25; 2 तिमोति 4:8 * 2:6 2:6 1 कुरिततोर 9:10 * 2:8 2:8 मत्थाल 1:1 * 2:8 2:8 बळयि 2:24 * 2:9 2:9 पिलिपितोर 1:7,13; 2 तिमोति 1:8 * 2:9 2:9 बळयि 28:31; 1 तिसलुनितोर 1:8; 2 तिमोति 4:17 * 2:10 2:10 तीतुस 1:1-4 * 2:10 2:10 कुलुसितोर 1:24 * 2:10 2:10 2 कुरिततोर 4:17 * 2:10 2:10 1 कुरिततोर 9:22; 2 कुरिततोर 1:6 * 2:11 2:11 रोम सहरतोर 6:8; 1 तिसलुनितोर 5:10 * 2:12 2:12 मत्थाल 19:28; लुकास 22:29 * 2:12 2:12 मत्थाल 10:33; लुकास 12:9; यहुदास 3-4 * 2:13 2:13 रोम सहरतोर 3:3-4; 1 कुरिततोर 1:9 * 2:13 2:13 गिनती 23:19; तीतुस 1:1-4; इब्रितोर 6:18; याकूब 1:17 * 2:14 2:14 1 तिमोति 5:21; 2 तिमोति 4:1 * 2:14 2:14 1 तिमोति 6:4; तीतुस 3:9 * 2:15 2:15 रोम सहरतोर 6:13 * 2:15 2:15 याकूब 1:18 * 2:16 2:16 1 तिमोति 6:20; 2 तिमोति 3:13; तीतुस 3:9 * 2:17 2:17 1 तिमोति 1:20 * 2:18 2:18 1 कुरिततोर 15:12; 1 तिमोति 6:21 * 2:18 2:18 1 तिमोति 1:19; तीतुस 1:11 * 2:18 2:18 ओर मन्कलोर जीवा अरयनदिना लोप्पा बाताड काहहनूर इन्जि, नेड बोक्ने तेळियो. मति ओर येसुना सेतेम कबुरतन मिळ्चिह, तयाय बुदते काहचि, लोकरुन लेसिह कीदू. * 2:19 2:19 यशायाह 28:16-17; 1 तिमोति 3:14-15 * 2:19 2:19 गिनती 16:5; योहन 10:14-15 * 2:19 2:19 लुकास 13:25-27 * 2:20 2:20 रोम सहरतोर 9:21 * 2:21 2:21 1 तिमोति 6:11 * 2:21 2:21 इपिसुसतोर 2:10; 2 तिमोति 3:17; 4:9-11; तीतुस 3:1 * 2:22 2:22 1 कुरिततोर 6:18-20; 1 तिमोति 6:11 * 2:22 2:22 1 तिमोति 1:14 * 2:22 2:22 रोम सहरतोर 14:19; 1 तिमोति 1:5 * 2:23 2:23 1 तिमोति 1:3-4; 6:4; तीतुस 3:9; याकूब 4:1 * 2:24 2:24 1 तिमोति 3:3; तीतुस 1:7 * 2:24 2:24 1 तिसलुनितोर 2:6-7 * 2:24 2:24 1 तिमोति 3:2

25 ओसो विस्द केवालोरिन, कुलुल बुदते तेळियिह कीयना.* अद्रम कीतिके, देवुळि ओरिन वने पापमता अगदाहि मल्हचि, सेतेमतुन पुनाह कीतिके कीयगा बहे.*

26 ओसो नाक विचर वायनदिन कीथिर इनजोर, देयहकना मुक्याल ओरिन एग्हिह कीस तासता. ओर वने बुदि दोकिह कीसि, देयहकना मुक्याना वदताहि, पिहट अरतेक अरयनुर बहे.*

3

आक्रिताड दियाने मन्कलोर बह मनदनु

1 मति इद पोल्लोतुन पुन्ज मनः आक्रिताड दियाने* वेल्लाय तिपल वायगा.*

2 मन्कलोर दुसोरिन सीता केवा, कुदतासाटिये आलिह कीयनुर,* कोताना लालुस कीयनुर,* पोगयसोर तिरियनुर, मोदोप आयनुर, देवुळतुन पास्कनुर,* तलोग-तपेरा पोल्लो केंजोर आयनुर,* दुसोर बेस कीतदिन सीता केवोर आयनुर, देवुळतुन मुर्तिय सीता केवोर आयनुर,*

3 ओविहक-ओवोर्ग जीवा केवोर आयनुर, ओविहक-ओवोर्ग मापि केवोर आयनुर,* कृदिड दायनुर,* विचर वातप कीयनुर, गेळा जन्वरता लेहका बोनाडे केंजोर आयनुर, बेसताड पोल्लोन विस्द कीयनुर.*

4 तमक नमवालोरिन नाळेह कीयनुर, विचर केवालोरा कंदेमते बातालाय कीयनुर, वळहकनुर, पोमाडेड कीसोर तिरियनुर.* देवुळतुन जीवा केवा, कुदता गिदोतुन जीवा कीयनुर.*

5 वेर अमेसा देवुळतुन सेवा कीतप लेहका, सोड कीयनुर; मति ताना लावतुन निटम मानेम आयोर आयनुर.* तिमांति, निमा इद्रमतोर मन्कलोरगडाह जेक मन.*

6 वेरडाहि उच्चुर बह कीस्तोरः तेल्वलेवव, पका पापम कीताहकुर, जीवा चुहेम आयवव, दुसाड-दुसाड लाग्वाड लालुस्कनगा सीता कीस मनदनव आस्कनाड* लोहक-लोहक तिरियिहतोर, ओसो अव आस्किन तमाड कर्यकने कीस्तोर.*

7 अद्रमतुन आस्क अमेसा कगयसोर मन्हाटाड, मति सेतेमतुन बेस्केन पुनदा पगवोड.*

8 बेद्रम मुनेटा कालमते येनेस ओसो यन्ब्रेस इनवालोर, (मिसर देसेमतोर गुनयालोर) मोसा मृतोन* विस्द कीस मतोर, अद्रमे इजेटा कालमते वेर मन्कलोर सेतेमता विस्द कीस्तोर.* वेर ओसोय लाग्वा बुदतोर आंदुर; येसुन विस्वस कीयनद पोल्लो वेरिहक मुर्तिय तेळियो.*

9 मति बेद्रम मिसरतोर गुनयालोर बुदलेवद कबळि मन्कलोरिहक पोळ्कने दिसता,* अद्रमे वेरा वने बुदलेवद कबळि सबेतोर मन्कलोरिहक दिसगा. अदिनेनाहक मन्कलोरिन वेर नाळेह कीसोरिन दया पगवोड.

तिमांति बेद्रम पिसना

10 मति तिमांति, निमा इतेके नना बाताल काहहन, बेद्रम ताकतन, बेद पोल्लोतेनाहक पिसलाह आतन, इदिन बेस-नेहना पुतिन; नावा विस्वसतुन, नना तिपल्किन आपनदिन, जीवा कीयनदिन, तिपलते ओरम आयवा मनदनदिन वने, बेस-नेहना पुतिन.*

11 पिसिदिया एरियाता अताकिया सहरतगा,* इकुनियुम सहरतगा,* लुष्ठा सहरतगा,* मन्कलोर नाक तिपल कीतदिन, नना सिक्सा आतदिन, मन्कलोर नाक बेद्रमतुन तिपल्क ईतोर, इव तिपल्किन नना आपतदिन वने पुतिन.* सामि नाक तोळ आताहकुर, नना अव सबे तिपल्कनाहि पिसतन.*

12 अद्रमे बोर ओर किस्तुं येसुन विस्वस कीसि, देवुळतुहक विचर वातप लेहका पिसलाह ऊळिहतोर, ओर सबेतोरिन लोकुर तिपल कीयनुर.*

13 मति लाग्वोर ओसो सोड केवालोर, दुसोरिन नाळेह कीसोर दास्तोर; ओसो दुसोर वने वेरिन नाळेह कीसोर दास्तोर; अद्रम वेर पका लाग्वोर आसोर दास्तोर.*

14 मति निमा मात्रम सेतेम पोल्लोन कगयतिन, नीक काहवालोर बर्वस लायकतोर आंदुर इनजोर पुतिन, पुन्जि निमा अव पोल्लोन नमतिन; अव पोल्लोड वेहतप ताकसोर मन.*

15 उडुलस्केडाह देवुळता साङ्गमतुन पूरा पवित्र पोल्लोन पुतिन.* येसु किस्तुंन विस्वस कीतिके, देवुळि पिसिह कीस्ता इनजोर, अव पोल्लोड नीक बुदि ईया पगयहताड.*

16 देवुळता साङ्गमतुन सबे पोल्लोन रासतोर जीवाते, अव पोल्लोड देवुळता जीवाताहि पुटटाड. अव पोल्लोने, दुसोरिहक सेतेम काहहननाह आस्ता; लाग्वाड केवालोरिन तेळियिह कीयननाह आस्ता; गलिं केवालोरिन सुद्रे कीयननाह आस्ता; देवुळतुहक विचर वानाह पिसलाहि, बुदि काहहननाह आस्ता.*

17 देवुळता मन्कल बोगे मनेग, सबे बेसताड कबस्क कीयनेनाहक, ओन पूरा तयर कीयलाहि,* देवुळता साङ्गमतुन पोल्लोड कबळतुहक अरयहताड.*

4

बेसता कबूरतुन पोकुर कीम

1 देवुळि ओसो किस्तुं येसु (ओगे किस्तुं उंद दया तना राजेमतुन निल्यिह कीयलाह मल्स वायनोग;* अस्के हातोर-पिसतोर) नेयम केवाल आयनोग*); वेरा अदिकरते नना नीक इद उकुम ईयहननः*

* 2:25 2:25 गलातितोर 6:1; 1 पत्र 3:16 * 2:25 2:25 1 तिमांति 2:3-4; 2 तिमांति 3:7 * 2:26 2:26 1 तिमांति 3:7 * 3:1 3:1 इब्रितोर 1:2
 * 3:1 3:1 1 तिमांति 4:1; 2 तिमांति 4:3 * 3:2 3:2 मिलिपितोर 2:21 * 3:2 3:2 लुका 16:14; 1 तिमांति 3:3 * 3:2 3:2 2 पत्र 2:10-12
 * 3:2 3:2 रोम सहरतोर 1:29-30 * 3:2 3:2 1 तिमांति 1:9-10; यहुदा 18 * 3:3 3:3 रोम सहरतोर 1:31 * 3:3 3:3 1 तिमांति 3:11 * 3:3
 3:3 तीतुस 1:8 * 3:4 3:4 1 तिमांति 3:6 * 3:4 3:4 मिलिपितोर 3:19 * 3:5 3:5 1 कुरिन्तोर 2:4-5; 1 तिमांति 4:8 * 3:5 3:5 मत्थ्या 7:15;
 2 तिसल्वितोर 3:6 * 3:6 3:6 1 तिमांति 5:6; तीतुस 3:3 * 3:6 3:6 यहुदा 3-4 * 3:7 3:7 1 तिमांति 2:3-4; 2 तिमांति 2:25 * 3:8 3:8
 पेसुळि 7:11 * 3:8 3:8 बळयिर 13:8 * 3:8 3:8 1 तिमांति 6:5 * 3:9 3:9 पेसुळि 7:11-12; 8:18; 9:11 * 3:10 3:10 मिलिपितोर
 2:20,22; 1 तिमांति 4:6; 6:11; 2 तिमांति 4:2 * 3:11 3:11 बळयिर 13:14,45,50 * 3:11 3:11 बळयिर 14:17,19 * 3:11 3:11 बळयिर
 14:8-20 * 3:11 3:11 2 कुरिन्तोर 1:5,7; 12:10 * 3:11 3:11 रोम सहरतोर 15:30-31; 2 तिमांति 4:17 * 3:12 3:12 योहन 15:20; बळयिर
 14:22 * 3:13 3:13 2:16; तीतुस 3:3 * 3:14 3:14 1:13; तीतुस 1:9 * 3:15 3:15 इपिसुसतोर 6:4; 2 तिमांति 1:5 * 3:15 3:15 देवुळताड
 पाटाड 119:98-99; 1 कुरिन्तोर 1:21 * 3:16 3:16 रोम सहरतोर 15:4; 2 पत्र 1:20-21 * 3:17 3:17 1 तिमांति 6:11; 2 तिमांति 2:21; इब्रितोर 13:20-21
 * 3:17 3:16-17 रोम सहरतोर 4:23-25; 1 तिमांति 4:13 * 4:1 4:1 2 तिसल्वितोर 2:8 * 4:1 4:1 बळयिर 10:42 * 4:1 4:1 1 तिमांति 5:21; 2
 तिमांति 2:14

2 बेसता कबुरतुन पोकर कीम. * मन्कलोरिहक केंजलाह विचर वातेकाय, वावेकाय, वेहचोर मन. मुर्तिय ओड आयवा, मन्कलोरिन सुदे कीसोर, * लाग्वा कबळ कीतिक तेहचोर, दीरा ईसोर, देवुळता पोल्लोतुन बेस-नेहना काहचीम. *

3 बह इतेके, वायनाड दियाने सेतेम पोल्लोतुन, मन्कलोर केंजोर आयनुर. * मति तमाय विचरतेनाहक, तमाड केळिहक बेद पोल्लो केंज वसिहता, अद पोल्लो काहवालोर वेल्लाटोर मन्कलोरिन, तमगा जमा कीयनुर. *

4 कीसि सेतेमतुन केंजलाह, केव पायवा मनदनुर, मति मन्कलोर पुटिह कीतव पीटोड केंजलाह, केव ओगनुर. *

5 निमा मात्रम अमेसा सबे पोल्लोने उसर मन. * तिपल आयहपा अरिम आयमा, * बेसता कबुरतुन वेहचोर मन. नीवा कयदे ईतद सेवातुन मारिह कीम. *

6 बेद्रम देवुळतुहक मोक ईयहपा, अंगुर जोमातुन वळिपहटोर, अद्रमलेहकान नावा जीवातुन वने देवुळतेनाहक ईयनद दिया एवता, नावा हायना वेला एवता. *

7 (ओविहक-ओवोर्ग लळेम आयवालोर, पूरा लाव कीस लळेम आयना लेहकान,) नना पूरा लाव कीसि, बेचोको तिपलकना नडुम, नावा सेवातुन विळसोन. * (कमस्वाल मन्कल जेक विविति, सीनातगा एवयना लेहकान,) देवुळ नाक ईतद कबळतुन नना मारिह कीतन. * देवुळ नावा पोगोन बर्वस तासतपु, नना सेतेमते ताकतन, (बिस्केन पेक्के अरवोन). *

8 (गिल्सवालोरिहक दोर्कना लेहकान,) देवुळि इंजेटाहि नयेनाहक उंद राजटोपि तासता, अदु सेतेमते पिसवालोरिहक ईयनद इनम अंदु. * सेतेमते नेयम केवाल येसुसामि, तना नेयम कीयनद दियाते, अद राजटोपतुन नाक ईयनोग. सिरप नाके आयो, सामि ओसोवने मल्स वायनदिन * गिर्दति केपवालोर सबेटर मन्कलोरिहक ईयनोग. *

पोलु तिमांतिन जल्दि वायलाह वेहतहतोग

9-11 देमस इनवाल दुनियाता गिर्दतुन पसंद कीसि, * नाक विळिससि तिसलुनि सहरते अतोग. * किरिस्केन्स इनवाल गलाति पटटे अतोग. तीतुस बार दलमतिया पटटे अतोग. * सिरप लकाले नावा सगे मन्हतोग. * अदिहक निमा नयगा बेचोन चटिपट वाया पगयहनिन, अचोन चटिपट वायलाह तयर आम. * देवुळता सेवाते मार्केल नाक पका कबळतुहक अरयनोग, * अदिनेनाहक निमा नयगा वायहपा, मार्केन पोस वाय. †

12 नना तुकिङ्कसिन * इपिसुस सहरते लोहतन.

13 निमा वानेके तरोवस सहरते * करपुसना लोतगा, नना विळिसस वातद कोटजगा तय. ओसो नावाड सीटिड तय, कासा इतेके तोलानगा रासतव सीटिड ततलाहि मुर्तिय माडमा.

14 ओसो कोल्से कबळ केवाल सिंकंदर पेदिरतोग, * नाक पका लाग्वाड कीतोग. ओग कीतव कबस्कना इसबते, येसुसामि ओन्क बदूला ईयनोग. *

15 ओना लोपा निमा वने उसरते मन. माट काहतव पोल्लोन ओप्पोड इनजोर, ओग पका माक विस्द कीतोग.

16 नावा मुनेता नेयमतस्के, नना नावा लोपा कोरोटटे वेहतलाह अतन, अस्के नयेनाह साक्सि ईयलाह बोगे तोळ वावोग. * सबेटर नाक विळिसस अतोर. देवुळि इद पोल्लोतुन सीताते तासिस ओरिहक सिक्सा एमाकि. *

17 मति येसुसामि नावा सगे निचि, नाक लाव इतोग. * बह इतेके नावा नेयम कीयनगा, यहुदि आयबोर सबेटर केंजनाह, नावा मेटे बेसता कबुर पूरा पोकर आयना इनजोर. (ओसो नेयम केवाल बेरोग साब्बाल, नाक हामुरता सिक्सा ईस मनेग,) मति सामि नाक तोळ आताहकु, नना पिसतन. *

18 अद्रमे सबे लाग्वाड पोल्लोनाहि येसुसामि नाक पिसिह कीयनोग, ओसो नाक पोगोन तना राजेम ताकिह कीयनगा, बेस-नेहना ओयनोग. * ओन्के अमेसा-अमेसातुहक मान आयि. आमैन. *

19 पिरिस्किलान ओसो ताना मुजो अक्विलान जय येसु वेहा, † अहे उनेसिपुस इनवाला लोतोरिहक जय येसु वेहा. *

20 इरास्तुस * कुरित सहरतगान महनन इतोग. तुरपिमस * बेमर मताहकु, ओन मिलेतुस सहरतगान विळिसस वातन.

21 निमा इडमताड दियाड वायनमुनेन, इके वायलाह तयर आम. * यबुलुस, पदेस, लीनुस ओसो कलोदिया वेर, ओसो इडोर सबेटर विस्वसिर, नीक जय येसु वेहतलाह आतोर.

22 सामिना जीवा नीवा सगे मनि. देवुळि मीक सबेटरिहक देव्वा इयि. *

* 4:2 4:2 कुलुसितोर 4:3 * 4:2 4:2 3:10 * 4:2 4:2 1 तिमांति 5:20; तीतुस 1:13-14; 2:15 * 4:3 4:3 3:1 * 4:3 4:3 यहुदाल 18
 * 4:4 4:4 2 तिसलुनितोर 2:11; 1 तिमांति 1:3-4; तीतुस 1:13-14 * 4:5 4:5 1 पत्र 1:13 * 4:5 4:5 1:8 * 4:5 4:5 कुलुसितोर 4:17 * 4:6
 4:6 पिलिपितोर 1:23; 2:17; 2 पत्र 1:14 * 4:7 4:7 पिलिपितोर 1:30; 1 तिमांति 1:18 * 4:7 4:7 बळयिर 20:24; 1 कुरितोर 9:24,26; पिलिपितोर 3:14
 * 4:7 4:7 तोहचीव पोल्लोड 2:10 * 4:8 4:8 1 कुरितोर 9:25; 2 तिमांति 2:5; याकब 1:12 * 4:8 4:8 2 तिसलुनितोर 2:8 * 4:8 4:8 कुलुसितोर
 1:3-5 * 4:9-11 4:9-11 1 तिमांति 6:17 * 4:9-11 4:9-11 देमस पोल्लुना सगे कबळ केवाल अंदोग. वेग तिसलुनि सहरतोग मतोग बहे, अदिहक पोल्लुन विळसतस्के
 अकेन अतोग. * 4:9-11 4:9-11 2 कुरितोर 2:13 * 4:9-11 4:9-11 कुलुसितोर 4:14 * 4:9-11 4:9-11 1:4 * 4:9-11 4:9-11 2:21
 * 4:9-11 4:9-11 कुलुसितोर 4:10; फिलेमोन 24 † 4:9-11 4:9-11 मार्केना लोपा पुनदना इतेके बळयिर 12:12, 12:25, 13:13, 15:36-40 अर्वाद्. * 4:12
 4:12 बळयिर 20:4; इपिसुसतोर 6:21-22; कुलुसितोर 4:7-8 * 4:13 4:13 बळयिर 16:8 * 4:14 4:14 बळयिर 19:33; 1 तिमांति 1:20 * 4:14
 4:14 देवुळताड पाटाड 62:12; रोम सहरतोर 12:19 * 4:16 4:16 1:15 * 4:16 4:16 बळयिर 7:60 * 4:17 4:17 1 तिमांति 1:12 * 4:17
 4:17 रोम सहरतोर 15:30-31; 2 तिमांति 2:9; 3:11 * 4:18 4:18 इङ्गितोर 11:16; 2 पत्र 1:11 * 4:18 4:18 रोम सहरतोर 11:36 * 4:19 4:19
 वेर अळ इवूरा लोपा पुनदना इतेके, बळयिर 18:1-3 अर्वाद्. * 4:19 4:19 1:16 * 4:20 4:20 बळयिर 19:22; रोम सहरतोर 16:23-24 * 4:20 4:20
 बळयिर 20:4; 21:29 * 4:21 4:21 1:4 * 4:22 4:22 कुलुसितोर 4:18; 1 तिमांति 6:21

तीतुसनेनाहकु किस्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

इद सीट्टन रासवाल किस्तुना बळयि पोल् आंदोग. इद सीट्टन पोल् तीतुस इनवाहक रासतोग. तीतुस यहदि आयवोग मतोग; पोल् सेवा कीनेके, वेग येसुन विस्वस कीतोग. कीसि पोल्ना संगे सेवाते तोळ आंदोग. पोल् तिमोतिना मुनेता सीटि रासतस्के, तीतुसिहक वने इद सीटि रासतोग.

पोल् इद सीट्टन बाराहक रासतोग इतेके, पोल् ओसो तीतुस करते तोग-देसेमतगा, बेसता कबूरतुन एगे पोक्कुर कीतोर, अस्के अगा विस्वसिरा मूल तयर आतोर. पया “पुनोर विस्वसिरिन ऊळेवाळे कीसोर मनदलाह, विस्वसिराड मुख्यालोरिन निल्पिह कीम” इनजोर, पोल् तीतुसिन अगान विळिसस अतोग. ओसो ओर मुख्यालोर बेदुमतोर मनदना, इद वने वेहतोग. इद सीट्टगा विस्वसिरिन सेतेमताड पोल्लोड बेदुम काहतना, विस्वसिर बेदुम मनदना इनजोर, पोल् तीतुसिन वेहतहतोग. ओसो उगसताड पोल्लोने गिटोगटो आयवालेवा मनदलाह वने, पोल् तीतुसिन इद सीट्टगा वेहतहतोग.

सुस्ताड पोल्लोड

1-4 तीतुस, नना पोल्नुन, देवुळता कय इळन मन्जि, येसु किस्तुना बळयिनन, नीक इद सीटि रासलाह आतन. माट इर्वल उंदिय पोल्लोतुन विस्वस कीताहक, निमा नावा निटम मगना लेहकान आतिन. देवुळबाबानाहि ओसो माक पिसिह केवाल किस्तु येसुनाहि नीक सुकमि, देव्या दोर्कसोर मनि! नना अमेसाता पिसमुळता आसातेनाहक, येसुना सेवा कीय्हनन. देवुळ आचतोर मन्कलोर विस्वसते बेर्सना, अहे देवुळता आदे ओसीयनद सेतेमतुन पुनदना इन्जि. येसुसामि नाक बळयि इनजोर निल्पिह कीतोग. इद पिसमुळतुन देवुळ आचतोर मन्कलोर दोर्किह कीयनूर इनजोर, ब्रामतुन पुटिह केवस्केन, देवुळि पोल्लो विळसता; देवुळि बेस्केन जोल वळहको. मति इजेके देवुळि तना कगोते, तना पोल्लोतुन पेसिह कीता. माक पिसिह कीयनद देवुळि, तना पोल्लोतुन पोक्कुर कीयनद कबळतुन, नावा कयदे ईसि, नाक उकुम ईता.

मुख्यालोरिन निल्पिह कीयनद पोल्लो

5 करते इनदनद तोग-देसेमतगा* पिसिस मतद कबळतुन बेस-नेहना ओर्कुल कीकिन, ओसो सवे नाहकनगा विस्वसिरा मुडुन ताकिह कीयलाहि, मुख्यालोरिन निल्पिह कीकिन इनजोर वेहचि. नना नीक करते देसेमतगा विळिसस वातन. इदम कीम इनजोर, मुनेन नीक उकुम ईतन.

6 इदमतोर मन्कलोरिन मुख्यालोर इन्जि निल्पिह कीम: ओर बाताले कसूर दोर्कवप मनदना, दुसाड बेविस्किने ऊळवा उंदिय मुतेन पोस मनवालो, ओराड पिलाड-पेकोर विस्वसिर मनदना, ओर लजालेवा करब कबस्क केवालोर, कैगम आयवालोर इनजोर, ओरिन बोयो इनवोग मनदना. (अदमतोर मन्कलोर मतेक अचोन, ओरिन विस्वसिरा मुख्यालोरइनजोर, निल्पिह कीम.)

7 विस्वसिरा मुडुन ताकिह केवाल मन्कल, देवुळता लोतुन ताकिह केवाना लेहकान आंदोग. अदिहक ओग बाताले कसूर दिसवोग, कैगम आयवोग, केनेन ओड आयवोग, कल लोटि आयवोग, जळम केवोग, कोताना लालुस केवोग मनदना गावले.

8 अहे ओसो बोराय ओना लोन वातेके बेस ऊळवाल, बेसता पोल्लोतुन विचर केवाल, बेस बुद कीसि तिरियवाल, सेतेमते मनवाल, देवुळतुहक रेयसोर मनवाल, कुदतुन आत्रे केवाल मनदना गावले.

9 येसुनाड बळयिह काहतद बेस्केन चुकवद कबूरतुन बेस-नेहना पोस मनवाल मनदना. अस्केन चुकवाड पोल्लोन काहचि, केजवालोरिहक दीरा ईया पगयहतोर, ओसो सेतेम पोल्लोतुन* पास्कवालोर मन्कलोरिन सुद्रे कीया पगयहतोर.

जोल काहवालोर पोल्लो

10 नना इदम बाराहक रासिहनन इतेके, करते तोग-देसेमतगा कैगम आयवालोर वेल्लाटोर मन्हतोर. अहे उगसताड वेहतहतोर, ओसो मन्कलोरिन नाळेह कीस्तोर. उच्चुर यहदि विस्वसिर कोनि, इदम पका कीस्तोर. ओर बह इन्हतोर इतेके, सबेटोर विस्वसिर डायना रिवज कीयना इनजोर इन्हतोर.

11 इदमलेहका ओपवव पोल्लोन काहचि, वेल्लाडे लोहकनोरिन लेसिह कीस्तोर. लाग्वा कबळते कोताड कमय कीयलाह, इदम कीस्तोर. इदमताड ओपवव पोल्लोड काहवालोरिन, केमेन कीयना गावले.

12 करते देसेमतोग ओर्वोग सेहनाल, तनाय देसेमतोर मन्कलोरिन इदम वेहतोग: “करेतेतोर मन्कलोर जोलहालोस, जन्वरता बुदतोस, लंडालोस, उळ्बेर,” इतोग.

13-14 ओग सेहनाल वेहतद पोल्लो निटमे. अदिनेनाहक यहदिर वेहतनव उगसताड पीटोन, सेतेमतुन पास्कवालोर उकुमतुन केजवा, सेतेम काहमुळतुन पोस नमिर इनजोर, विस्वसिरिन तेहचोर मन!

15 देवुळता मन्कलोरिहक सवे तिनदलाह पोलिहता. मति पापमते करब आसि, किस्तुन विस्वस केवा मनवालोरिहक, बाताले पोलो. ओराड विचर्क करबे, अहे ओरा नेहना-लाग्वादिन पुनदनद बुद वने करबे!

16 देवुळतुन पुतोग इनजोर, सबेटोरा मुनेह ओर वेहतहतोर. मति ओर जोल कीयलाह आतोर इनजोर, ओराड कबस्क तोहतहतोड. ओर देवुळतुहक एड वानाह मन्हतोर, ओर ताना पोल्लोतुन केजवोर आंदुर, अहे बेदे बेसता कबळतुहक ओजोर.

2

मुडागा अलग-अलग मन्कलोरिन काहतनद पोल्लो

1 मति निमा मात्रम अदम मनमा. निमा देवुळताड सेतेम पोल्लोना इसबते, विस्वसिरिन वेहा.*

* 1:1-4 1:1-4 याकब 1:1; तोहचीतव पोल्लोड 1:1 * 1:1-4 1:1-4 रोम सहरतोर 1:1 * 1:1-4 1:1-4 2 कुरिततोर 2:13 * 1:1-4 1:1-4 यहुदाल 3-4 * 1:1-4 1:1-4 2 तिमोति 1:1-2 * 1:1-4 1:1-4 2:13 * 1:1-4 1:1-4 रोम सहरतोर 1:7 * 1:1-4 1:1-4 3:7 * 1:1-4 1:1-4 1 तिमोति 2:3-4; 6:3 * 1:1-4 1:1-4 2 तिमोति 2:10 * 1:1-4 1:1-4 रोम सहरतोर 1:2; 2 तिमोति 1:9 * 1:1-4 1:1-4 1 तिमोति 2:6; 2 तिमोति 2:13 * 1:1-4 1:1-4 लकाल 1:47; तीतुस 2:10; 3:4-5 * 1:1-4 1:1-4 रोम सहरतोर 10:14; 1 तिमोति 1:11 * 1:1-4 1:5 बळयि 27:7 * 1:5 1:5 कळयि 14:23 * 1:7 1:7 पिलिपितोर 1:1 * 1:7 1:7 2 तिमोति 2:24 * 1:7 1:7 1 तिमोति 3:3,8 * 1:8 1:8 2 तिमोति 3:3 * 1:8 1:6-8 1 तिमोति 3:2-4 * 1:9 1:9 2 तिसलुनितोर 2:15; 1 तिमोति 1:19; 2 तिमोति 1:13 * 1:9 1:9 2:1 * 1:10 1:10 1 तिमोति 1:9-10 * 1:10 1:10 1 तिमोति 1:6 * 1:11 1:11 2 तिमोति 2:18 * 1:11 1:11 1 तिमोति 6:5 * 1:11 1:10-11 2 कुरिततोर 11:13 * 1:12 1:12 पिलिपितोर 3:19 * 1:13-14 1:13-14 3:11 * 1:13-14 1:13-14 कलुसितोर 2:20-22; 2 तिमोति 4:4; तीतुस 2:2 * 1:13-14 1:13-14 2 तिमोति 4:2; तीतुस 2:15 * 1:15 1:15 रोम सहरतोर 14:20 * 1:15 1:15 1 तिमोति 6:5 * 1:16 1:16 1 योहन 2:4 * 1:16 1:16 1 तिमोति 5:8 * 1:16 1:16 3:3; यहुदाल 3-4 * 2:1 2:1 1:9

2 ओसो मुय्तोरिन इद्रम कागहा: बेस बुदते मनिर, दुषोरिहक ओप्पनाह ताकिर, कुदतुन आत्रे कीयिर, विस्वसे मेगिस मनिर, दुषोरिन बेस जीवा कीयिर, तिपलते ओरेम आयवा निच मनिर.*

3 अद्रमे सेळो आस्किन वने इद्रम कागहा: अमेसा देवुळतुन रेयसोर ताकिड, बोनाडे कूदिड अनमाकिड,* कल लोटि आयमाकिड,* बेसताड पोल्लोड कागहतनव आयिड.

4 अस्के अबु लेया आस्किन इद्रम कागहा पायइहाताड: "नीवा मुजोन, नीवाड पिलाड-पेकोरिन जीवा कीम;

5 कुदतुन आत्रे कीम, दुषोन कवमा, लोता कबळते लंडा आयमा,* गुनमते ताका, नीवा मुजोना पोल्लोते वरेम आस मन,*" इनजोर लेया आस्किन कागहा पायइहाताड. आंचाळ इद्रम मतेक अचोन, दुषोर देवुळता पोल्लोतुन पास्कोर.*

6 अद्रमे लेयोर मन्कलोरिन वने, कुदतुन आत्रे कीमहट्टु इनजोर कागहा.*

7-8 सवे पोल्लोने मन्कलोर नीक ऊळिस कागयना लेहका, निमाये बेसताड कबस्क कीस तोहा,* मावा लोपा बेदे लाग्वा पोल्लो वळ्ळक परगवाह, नीक बिस्ट केवालोर मन्कलोरिहक लजा वायना लेहका,* जोल इनजोर वेहता पागवणे, निमा सेतेमते कागहा. मन्कलोर नीवा पोल्लोतुन केजना लेहका बेस कागहा.

9 ओर्येलोतोरिन इद्रम कागहा: ओर तमा माल्कालोरा पोल्लोते वरेम आस मनिर, ओरिहक गिर्दा वायना लेहका कबळ कीयिर, ओरिन पोल्लो मल्हमाकिर.*

10 कले कबळ केमाकिर, मति माल्काल ओरगा बर्वस कीतप लेहका, नाळेह केवालेवा कबळ कीयिर. इद्रम सवे पोल्लोने, माक पिसिह कीयनद देवुळि* कागहतद पोल्लोतुन, मन्कलोर मान ईयना लेहका कबळ कीयिर.

देवुळि मयेनाहक बाताल कीस्ता?

11 सबेटोर मन्कलोरिन पापमताहि पिसिह कीयलाहि, देवुळि तना दयातुन पुन्निह कीयलाह आता.*

12 ओसो देवुळता दया माक इद्रम बुदि कागहतलाह आता इतेके: माट देवुळतुन सीता केवा मनदनद आयो, इद दुनियाताड विचर्कनगा सीता वाटनद आयो.* मति कुदतुन आत्रे कीसि, देवुळतुहक विचर वानाह मनदना, अमेसा कर्तुळते इद ब्रमतागा पिसना इनजोर, कागहतलाह आता.

13 माट इद्रम पिससोर, पका बेसता पोल्लोतुन आसा कीयलाह आतल इतेके: माक पिसिह केवाल बेरोग येसु किस्तु देवुळि,* तना डीसाते ब्रमतागा वायनद दिसगा इनजोर,* आसा कीयलाह आतल.*

14 मुने माट देवुळता अडोतुन पास्कनव कबस्क कीसोर मतल. मति अव कबस्कनाहि, किस्तु माक वळिसह कीतोग.* अह कीसि, माक तना मन्कलोर कीयलाह,* एडिह कीतोग.* कीसि माक बेसताड कबस्कने गिर्दा आयवालोर कीयलाहि, किस्तु मावासाटि तनाय विचरते, तना जीवा ईतोग.*

15 अदिनेनाहक तीतुस नना वेहतहनन, इव सवे पोल्लोने विस्वसिरिन वेहचि, ओरिहक दीरा ईम. पूरा अदिकरते कळक पोल्लोते वेहचोर मन. बोरो नीक पास्कमाकेग.*

3

विस्वसिर बह मनदना

1 विस्वसि मन्कलोस, मुय्यालोरिन ओसो अदिकरते मनवालोरिन सीता कीसि, ओरा पोल्लो केजिसि मनिर.* सवे बेसताड कबस्क कीयलाहि तयर मनिर.*

2 बोनाडे कूदिड अनमाकिर, जगळम केमाकिर, ओड आयमाकिर, सबेटोरा संगे गुनमते मनिर इनजोर, ओरिहक सीता कीसीम.*

3 मुने माट वने बुद तेळियबोरल मतल. पोल्लोड केंजबोरल मतल. माट नाळेम आस मतल. दुग्गाड-दुग्गाड लाग्वाड लालुस्कना कय इळन मन्जि, विचर वातप कीदल.* लाग्वाड कीदल, कुळसा अंदल. दुषोरिहक एड वावालोरल मंदल, ओसो माट वने ओरिहक-ओरिवांग कोटुल कीदल.*

4-5 मति देवुळि तना मगिन लोहचि, मन्कन बेचोन जीवा कीस्ता इन्जि, तना गुनम तोहचीता.* ओसो माक पिसिह कीता.* माट बेसताड कबस्क कीतल इनजोर, माक पिसिह केवो;* मति माक ऊळिस, तनाय दयाते पिसिह कीता.* पापम एडनाह मावा जीवातुन नोगता,* ओसो तना पवित्र जीवाते मावा जीवातुन पूना कीसि, माक पूना पुटमुळ ईता.*

6 माक पिसिह केवाल येसु किस्तुना मेटे, मावा जीवातागा निदिस बल्क अरनाह, देवुळि तना जीवातुन वळता.*

7 इद्रमलेहका देवुळि माक दया कीसि सेतेमतोर कीता, कीताहकु माट इंजेके तानग्गाहि अमेसाता पिसमुळता तुस दोकिह कीकल इनजोर, आसा कीयलाह आतल.*

8 इंजेके नना रासतन अव पोल्लोड जोलताड आयोड. नना नीक वेहतहनन, इव मोदुल पोल्लोड इन्जि, इविस्किन तेळियिह कीसोर मन. अस्के देवुळतुन विस्वस कीतोस, बेसताड कबस्क कीयना सीतातेन मनदनुस.* नना वेहतव पोल्लोड सबेटकाय बेसताड, ओसो मन्कलोरिहक पायदाताड पोल्लोड आंढुड.

पोल् तीतुसिन बुदि कागहततोग

* 2:2 2:2 1:13-14 * 2:2 2:2 1 तिमीति 1:14 * 2:2 2:2 1 तिमीति 5:1 * 2:3 2:3 1 तिमीति 3:11 * 2:3 2:3 1 तिमीति 3:8 * 2:5 2:5 1 तिमीति 5:14 * 2:5 2:5 इपिसुसतोर 5:22; 1 तिमीति 2:11-12 * 2:5 2:5 1 तिमीति 6:1 * 2:6 2:6 1 तिमीति 5:1 * 2:7 2:7 2:7 8 1 तिमीति 4:12; 5:10; 1 पत्र 5:3 * 2:7 2:7 8 2 1 तिमीति 3:14; 1 पत्र 2:12 * 2:9 2:9 इपिसुसतोर 6:5; कुलुसितोर 3:22; 1 तिमीति 6:1 * 2:10 2:10 तीतुस 1:1-4; 3:4-5 * 2:11 2:11 1 तिमीति 2:3-4; 2 तिमीति 1:10; तीतुस 3:4-5 * 2:12 2:12 1 तिमीति 6:9-10; तीतुस 3:3; याकूब 1:27 * 2:13 2:13 1 तिमीति 1:1; तीतुस 1:1-4; 2 पत्र 1:1 * 2:13 2:13 रोम सहरतोर 8:18; 2 तिमीति 2:8 * 2:13 2:13 इब्रितोर 9:28; खूदाल 21 * 2:14 2:14 देवुळताड पाटाड 130:8; 1 पत्र 1:18-19 * 2:14 2:14 पेसमुळि 19:5; व्यवस्थाविवरण 4:20; 7:6; 14:2; 1 पत्र 2:9 * 2:14 2:14 खेजेकेल 37:23; इपिसुसतोर 1:11; 5:26; इब्रितोर 1:3; 2 पत्र 1:9; 1 योहन 1:7 * 2:14 2:14 इपिसुसतोर 2:10; 1 तिमीति 2:6; तीतुस 3:8; 1 पत्र 3:13 * 2:15 2:15 1 तिमीति 4:12; 5:20; 2 तिमीति 4:2; तीतुस 1:13-14; 1 पत्र 4:11 * 3:1 3:1 रोम सहरतोर 13:1 * 3:1 3:1 2 तिमीति 2:21 * 3:2 3:2 1 तिमीति 3:3; याकूब 3:17 * 3:3 3:3 रोम सहरतोर 11:30; कुलुसितोर 3:7; 2 तिमीति 3:6; तीतुस 1:16; 2:12 * 3:3 3:3 रोम सहरतोर 1:29-30; 1 क्रितोर 6:11; 2 तिमीति 3:13 * 3:4 3:4 3:4 रोम सहरतोर 2:4; तीतुस 2:11; 1 पत्र 2:1-3 * 3:4 3:4 3:4 5 1:1-4; 2:10 * 3:4 3:4 3:4 5 इपिसुसतोर 2:9 * 3:4 3:4 5 इपिसुसतोर 2:4; 1 पत्र 1:3 * 3:4 5 3:4 5 योहन 3:5; इपिसुसतोर 5:26 * 3:4 5 3:4 5 योहन 3:3,7; 1 पत्र 3:21 * 3:6 3:6 रोम सहरतोर 5:5 * 3:7 3:7 मत्काल 25:34; मार्कल 10:17; रोम सहरतोर 8:17,24; तीतुस 1:1-4 * 3:8 3:8 1 तिमीति 5:10; तीतुस 2:7-8,14

9 मति उगसताड पोल्लोने गिटोगटो आयनगा, जोला-जमाताड लेकाड-जोकाड कीयनगा, यहूदिराड अडोना लोप्पा जग्ळा-बोबा कीयनगा अनमा.✧ अव पोल्लोड उगसताड, पाय्दालेवाड आंदुड.✧

10 विस्वसिरा संगे गिटोगटो आसि, कोंटेड पुटिह केवाल मन्कन, उंद-रेंड मल्काड अद्रम केमा इनजोर, वेहच ऊळा. ओग केंजवेके, ओन जेक तासा.✧

11 इद्रमतोग बेसता अगदाहि लेसतोग, ओग कुदि कसुर आतोग इनजोर, ओनाय पापम तोहता,✧ इदिन निमा पुतिन.

आक्रिताड पोल्लोड

12 नना नीवा बद् लाते, ओर्विन कबळ कीयलाहि लोहतकन: अरतिमास* इनवान, इलवेके आसिया पटटोग तुकिकुसिन✧. ओरगडाह बोगाय अके वातेके, निमा नयगा नीक्कुपुलिसां सहरते वायलाह तयर आयकिन. नना इईमतस्के नीक्कुपुलिस सहरते मनदलाह, विचर कीतन.

13 जेनास‡ इनवाल वक्लि ओसो अपुलोस§, वेर इवूर मियेके वासि रोमनुर. वेरा पयनमते वेरिहक बेस-नेहना सार-बार कीस लोहा. वेरिहक बातालताये कामि आयमाकि.✧

14 इद्रमलेहका मावोर विस्वसिर बाताले कबळतुहक अरवा मनदनद आयो. पका गर्ज मता मन्कलोरा गर्जतुन निहतलाह, बेसताड कबस्क कीयलाह कगयसोर मनिर.✧

15 इगा नयगा मनवालोर सबेटोर नीक जय येसु वेहतलाह आतोर. ओसो माक जीवा केवालोर, (मावा तोळतोर विस्वसिरिन,) पोल् जय येसु वेहतोग इनजोर वेहा. मीट सबेटोरिहक देवुळि देव्या ईयि.✧

✧ 3:9 3:9 1 तिमोति 1:3-4; 2 तिमोति 2:14 ✧ 3:9 3:9 2 तिमोति 2:16,23 ✧ 3:10 3:10 मत्याल 18:15-16; रोम सहरतोर 16:17; 2 योहन 10 ✧ 3:11 3:11 1:13-14 * 3:12 3:12 अरतिमास, वेना लोप्पा पना साभ्रमते बाताले एक्का वेहतद इले. ✧ 3:12 3:12 बळयिर 20:4; इपिसुसतोर 6:21-22; कुलुसितोर 4:7-8; 2 तिमोति 4:12 † 3:12 3:12 नीक्कुपुलिस, इद्र एपिस इनदनद पटटा उंद सहर आंदु, तान दोहवाल रोम राजेमता ओगुरुसुस कय्सर राजाल आंदेग, ओगे येसु पुटटस्के सिगाचि कीयलाह वेहच मतोग (लकाल 2:1). ‡ 3:13 3:13 जेनास, वेना लोप्पा पना साभ्रमते बाताले एक्का वेहतद इले. § 3:13 3:13 अरुलोस, वेना लोप्पा बळयिर 18:24 वचनते ऊळट, वेग पोल्नुन बेस तोळतोय मतोग. ✧ 3:13 3:13 3 योहन 6 ✧ 3:14 3:14 इपिसुसतोर 4:28 ✧ 3:15 3:15 कुलुसितोर 4:18

पिलेमोनिहकु किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

इद सीटटुन रासवाल येसुना बळयि पोल् आंदोग. पोल् कुल्सि सहरतोर विस्वसिरीहक सीटि लोहतस्के, इद सीटटुन वने रासतोग. इद सीटटुन पोल् पिलेमोनिहक रासतोग. पिलेमोन कुल्सि सहरते मतोग. पोल् ओन कलिथिसि, बेसता कबुर वेहतस्के, ओग विस्वसि आतोग.

पोल् इद सीटटुन बागहक रासतोग इतेके, पिलेमोन उनेसिमूस इनवान ओर्थुल तासिस मतोग, मति उनेसिमूस तना माल्कानगडाहि रोम सहरते विततोग. विततस्के, आग ओग पोल्न कलिथिसि विस्वस कीतोग, कीसि पोल् जेलते मनदहपा, ओना सेवा कीसीतोग. पया ओसोवने नीवा माल्कानगा मल्स अन इनजोर, पोल् वेहच ऊळतोग, मति उनेसिमूस रेयतहकु केजोग. रोम सर्करताड अडोना इसबते, विततोर ओर्थुलतोरिन, तमाड माल्कालोर हक्किंदूर. अदिनेनाहक पोल् पिलेमोनिहक सीटि लोहचि, उनेसिमूसिन ऐगेटोग विस्वसि इनजोर ओसो तासा, ओन्क सिक्सा एमा इनजोर, इद सीटटे वेहतलाह आतोग.

मुनेताड पोल्लोड

1-2 नना पोल्नन, किर्स्तु येसुना सेवा कीयनाहक जेलते महनन, * मावा तोळतोग तिगोति बार, * इद सीटटुन पिलेमोनिहक रासलाह आतोग: पिलेमोन, मावा गौतयानिन ओसो ऐगेटोग सेवकनिन, (नीक जय येसु!) ओसो मियग्दद विक्वसि अपियाहकु, मावा संगे बेसता कबुरतासाटि लळेम आयवाल अरकिपुसिहक, * अहे नीवा लोतगा जमा आयवालोर विस्वसिरा मुडुहक, * (मयेनाह जय येसु!)

3 मावा देवुळबाबानाहि ओसो किर्स्तु येसुसामिनाहि, मीक सुकमि, देव्या दार्कि.*

पिलेमोन बह जीवा कीतोग, बह विस्वस कीतोग

4-5 पिलेमोन तमो! निमा येसु किर्स्तुन विस्वस कीतदिन, सबेटोर देवुळता मन्कलोरिन जीवा कीयनदिन केंजतन.* अदिनेनाहक बेस्के नियेनाहक पार्तना कीयहनन, अस्के नीक सीता कीसि, नियेनाहक देवुळतुन जोहर कीयहनन.*

6 नीवा विस्वसतेनाहकु, बेद्रम निमा दुसोर विस्वसिरुन साय्ता कीयहनन इनजोर केंजतन. अह कीताहकु, किर्स्तुनेनाहक माक दोर्कनव सबे बेसताड देव्यान, निमा पुनजोरिन दार्किन इन्जि, * नना पार्तना कीयहनन.

7 तमो! देवुळता मन्कलोरिन जीवा कीसि, ओरा जीवातुन पकाय दळदळ आनाह कीतिन.* अद्रम कीसि, निमा नाक बेस-नेहना गिर्दा आनाह कीतिन, नावा जीवातुहक सुकम आनाह कीतिन.

पिलेमोनिहक पोल्नुना अर्जि

8-9 अदिनेनाहक बेद ओप्पिहता, तान कीकिन इन्जि, नीक जीवा कीसि, नना पोल्नन अर्जि कीयलाह आतन.* नना किर्स्तुना (बळयिनन इनजोर, अदिकवते) नीक उकुम इथा पयाहहनन. मति नना मुथोनन आतन, किर्स्तु येसुना सेवा कीयनाहक, जेलते महनन इन्जि, * नावा अर्जतुन केजा.

10 (नीवा वित वातोग ओर्थुलतोग) उनेसिमूसना लोप्पा, * नीक अर्जि कीयलाह आतन;* ओग नावा मगना लेहका आतोग.* नना इगा जेलते मनदहपा, ओग विस्वस कीताहकु, नना ओना तपेना लेहका आतन.*

11 मुने ओग नीक बेदे कबळतुहक ओजोग, मति इजेके ओग माक इर्वरिहक आसि, पका कबळतुहक ओजवाल आतोग.†

12 उनेसिमूसिन नना पका जीवा वाटिहनन, ओन मुतिथि विळ्म वसो. तेला मति इजेके मल्हच नियगा लोहतलाह आतन.

13 नना बेसता कबुरतुन पोकर कीयनाहक, जेलते महनन.* (इगा नावा संगे निमा मतेके, नाक सेवा-साकुर कीसेवेनिन.) नीवा जागाते ओग नाक सेवा-साकुर कीस इयेग इनजोर, ओन इगा नावा संगे तासलाह ऊळतन.

14 मति नीवा पोल्लोलेवा, नना बाताले कीयलाह विचर केवोन. बाराहक इतेके निमा कीयनद बेसतल कबळि जबरदस्तिते केवा, नीवा कुसिते कीयना इनजोर, नना ऊळिहनन.*

15 उनेसिमूस अमेसा-अमेसातुहक नियगा मनदलाहि, ओग गळिकहक नियगडाहि एगतोग बहे!‡

16 इजेके निमा ओन ओर्थुलतोग इनजोर तासमा, मति ओग किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, मावा तमोनलेहका आतोग.* नना ओन जीवा कीतन, इजेके निमा ओन ओर्थुलतोग इनजोर वने, सामिन विस्वस कीताहकु तमोग इनजोर वने, पका जीवा कीमु.*

17 सामिना कबळते निमा नाक नीवा ऐगेटोग इनजोर इतेक अचोन,* नीवा लोतगा नाक बेस-नेहना केसिस उदिह कीयना लेहकान, ओन वने केया.

18 मति ओग नीवा बेदाय नुसुकन कीतोग इतेके, नियगडाहि बातालाय तेंडतोग इतेके, अद नावा करा आयि.

19 नना नीक निहच ईयहनन इनजोर, नना पोल्नन नावाय कयदे रासिसि करल कीयहनन.* मति उंद पोल्लो माडमा, (नना पोकर कीताहकु, निमा किर्स्तुन विस्वस कीसि, पूना पिसमुळतुन दार्किह कीतिन. अदिनेनाहक) निमाने नाक करा महनिन.

20 इगो रा तमो! सामिनेनाहकु, उनेसिमूसना पोल्लोते नाक गिर्दा इम! किर्स्तुनगा निमा नावा ऐगेटोग विस्वसिनन इनजोर, नावा जीवातुन दळदळ आनाह कीम.*

21 नावा पोल्लोतुन केंजिहनन इनजोर, बर्वस कीस रासलाह आतन. नना वेहता पोल्लोतुहकाय, एक्वा वने कीकिन इनजोर पुतन.

22 मीट नियेनाहक पार्तना कीयलाह आतिर. अदिहक देवुळि मीवा पार्तनातुन केंजिसि, नाक जेलतगडाह विळियह कीयगा इनजोर, नावा आसा मन्हा.* नाक विळ्मसतस्के मियगा वायकन, नयेनाहक रोमलाह उंद अरा तयर कीस तासा.

आक्रिता पोल्लो

23 किर्स्तु येसुना सेवा कीयनाहक, इपपरस* नावा संगे जेलते मन्हतोग,* ओग नीक जय येसु वेहतोग।

* 1:1-2 1:1-2 इपिससतोर 3:1 * 1:1-2 1:1-2 2 कुरिततोर 1:1; कुल्सितोर 1:1-2 * 1:1-2 1:1-2 कुल्सितोर 4:17 * 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 16:5 * 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:6-7 * 1:4-5 1:4-5 इपिससतोर 1:15; कुल्सितोर 1:3-5; 1 तिसलुनितोर 3:6 * 1:4-5 1:4-5 रोम सहरतोर 1:8-10 * 1:6 1:6 पिलिपितोर 1:9; कुल्सितोर 1:9-10 * 1:7 1:7 रोम सहरतोर 12:13; 1 कुरिततोर 16:18; पिलेमोन 20 * 1:8-9 1:8-9 रोम सहरतोर 12:1 * 1:8-9 1:8-9 इपिससतोर 3:1 * 1:10 1:10 कुल्सितोर 4:9 * 1:10 1:10 पोल्नुना कालमते बोर ओर्थुलतोर मंदु, ओरिहक बृति दोर्को आंदु, ओर पूरा माल्कालोराय माल्सोमलेहका मंदु. माल्कालोर ओरिन बेचानाह विळ्मोर आंदु, अचानाह ओर पूरा माल्कालोराय कय इळ्म मंदु. * 1:10 1:10 1 कुरिततोर 4:14 * 1:10 1:10 1 कुरिततोर 4:15 † 1:11 1:11 उनेसिमूस इद पेदिता अर्तमि "कबळतुहक ओजवाल" इद्रम आस्ता. * 1:13 1:13 पिलिपितोर 1:7 * 1:14 1:14 2 कुरिततोर 9:7; 1 प्त्र 5:2 * 1:15 1:15 प्त्रुळि 45:5,8 * 1:16 1:16 मथ्याल 23:8; ग्लातितोर 3:28 * 1:16 1:16 1 कुरिततोर 7:22 * 1:17 1:17 2 कुरिततोर 8:23 * 1:19 1:19 1 कुरिततोर 16:21; ग्लातितोर 6:11; कुल्सितोर 4:18; 2 तिसलुनितोर 3:17 * 1:20 1:20 1:7 * 1:22 1:22 2 कुरिततोर 1:11; पिलिपितोर 1:25; 2:24; इब्रितोर 13:19 * 1:23 1:23 कुल्सितोर 1:6-8; 4:12 * 1:23 1:23 रोम सहरतोर 16:7; इपिससतोर 3:1

24 अद्रमलेहकाने नावा संगे कबळ केवालोर मार्कल, ☆ अरिस्तरकुस, ☆ देमस, लूकाल, ☆ वेर वने नीक जय येसु वेहतलाह आतोर.

25 येसुसामि किस्तुना देख्वा भियगा मति. आमेन. ☆

इब्रितोरेनाहक रासतद सीटि

इद सीटटुन बोग रासतोग, अद पोल्लो सीटेटे वेहतद इले. इद सीटि रासवाल तिपलते मतोश्, यहुदि (इतेके इब्रितोर) विस्वसिरिहक रासतोग.
इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, यहुदि विस्वसिरिहक येसुना विस्दतोरगडाहि, पका तिपल वाताहकु, बेल्लाटोर यहुदि विस्वसिर येसुन विस्सिसि, यहुदिराड रीत-रिवाञ्जिन ओसोवन नोमकोम इन्जि, विचर कीयलाह आतोर. अदिहक मीट ओरेम आयवा, येसुन पोयसोर मन्हट्ट इनजोर, ओरिहक दीरा इयलाह, सीटि रासवाल बेल्लाडे पोल्लोड रासतोग. येसु, देवुळता मगि मन्ज तेला, तिपल वातस्के अपिसि, तना बाबाना पोल्लो केंजिदोग; देवुळबाबाना मगि मताहकु, मुनेतोर कबुरतोरिहकाय, पोगोटाड देवतुल्किहकाय, मोसाहकाय वने एक्वा बेरोग आंदोग. अमेसातुहक ओगे पर्माँल; पाळना साम्रमतोर सबेटोर पर्माँलोरिहकाय एक्वा बेरोग. ओग मावासाटि तनाय जीवाता मोक इंतोग, अदु देवुळतुहक विचर वातप आलनद मोक अदु, आलाताहकु, इंजेक बेदे दूसा मोक इयलाह गर्ज इले. ओन विस्वस कीतिक अचोन, पापमताहि, रेयताहि, हामुरताहि विस्सिह कीस्तोग; इनजोर इद सीटि रासवाल विस्वसिरिहक तोहचीयलाह आतोग. इस्मले मन्कलोर तादोर-बाबोर विस्वसतुन तोहच मन्जि, मीट वने आकि एवनाह विस्वस विस्सवा निच मन्हट्ट इनजोर, इनदलाह आतोग।

देवुळि तना पूरा कबुरतुन तना मगना मेते मारिह कीता

1 मुनेता कालमते देवुळि मावाड तादोर-बाबोर सगे वळ्हकितु. ओरिन (पिडम-पडम वळ्हको; मति) तना कबुरतोर मेते, ऊक-ऊके अलग-अलग रीतिने, तना पोल्लो वेहंदु.

2 मति इंजेके, इद आक्रिता कालमते बार, तना मगिन लोहता, लोहचि ओना मेते मावा सगे वळ्हकता. ओनाय मेते इळता, पोगोटा बूमतगा मनदनव सबेटविस्किन पंडटा. पंडिसि ओनाये अदिकरते सबेटविन ईसीता.

3 ओनगा देवुळता डीसा दीचिहता, देवुळि बेद्रमता इन्जि, ओनगाने माक बराबर दिसिहता. ओग तना पोल्लोता लावते सबेटविन आव्रे कीस्तोग. मन्कलोर पापमतुन एडिह कीतापया, पोगोन मनदनद बेरा डीसाता देवुळता तिनळ बाजे, राजेम ताकिह कीयलाहि उदतोग.

देवुळता मगिये सबे देवतुल्किहकाय बेरोग

4 इद्रमलेहका देवुळि तना मगिहकु, देवतुल्किहकाय एक्वा अदिकर ईता, इतेके ओगे देवतुल्किहकाय पका बेरोग.

5 देवुळि तना मगना लोप्पा इद्रम इता:

“निमा नावा मगनिन,
नेटाहि नना नीवा तपेनन.”

इनजोर ओसो,

“नना ओना बाबानन मनदनक,
ओग नावा मग मनदनाग.”

इनजोर वने पोगोटाड देवतुल्किन, बेदिने बेस्केन देवुळि इनो.

6 ओसो, तना बेरा अदिकरता मगिन, देवुळता जागातगा ततहपा, देवुळि इता,

“नावाड सबे देवतुल्क ओन दंडुम अरयिड,”

इनजोर इता.

7 देवतुल्कना लोप्पा बारा इद्रम इन्हता:

“नावा सेवा कीयनव नावाड देवतुल्किन,
वळ्दा लेहकान पंडटन, मळगनद किसता लेहकान पंडटन,”

इनजोर इन्हता.

8 मति तना मगिन बार इद्रम इता:

“ए देवुळतिन, नीवा राजकुर्सि अमेसातेनाहक मनदगा,
नीवा राजेम कीयनद सेतेम मन्हता.

9 सेतेम नीक बेस विचर वास्ता,

लाग्बद नीक मुर्तिय विचर वावो.

अदिनेनाहक नना नीवा देवुळतन,

नीवा संगेतोरगडाहि, नीके गिर्दा वानाह राजाल आयलाह आचतन.

10 सामि! सुस्सुने निमान पूरा बूमता जोता दोहतोनिन,

निमान पोगोटा बूमतगा मनदनव सबेटविन पंडटोनिन.

11 निमा अमेसा मनदकिन; मति निमा पुटिह कीतव मायनुड.

सबे पाळनाड गेंदिन पोहतना लेहका, अविस्किन पोहमुळ आयगा;

12 पाळना गेंदितुन उर्हतना लेहका,

निमा अविस्किन ऊर्हचि मळता वाटकिन.

गेंदिनु बद् ले कीयना लेहका, अविस्किन बद् ले कीकिन

मति निमा मुर्तिय बद् लेम आयविन आयकिन.

✧ 1:1 1:1 योहन 9:29; इब्रितोर 11:17-18; 12:25 ✧ 1:1 1:1 गिनती 12:6;8; योएल 2:28 ✧ 1:1 1:1 बळयि 2:30-31; 3:21; इब्रितोर 9:19; 1 पत्र 1:10-12 ✧ 1:2 1:2 2 तिमोति 3:1; इब्रितोर 9:26 ✧ 1:2 1:2 योहन 1:14; 12:49; इब्रितोर 2:3-4; 5:8; तोहचीयव पोल्लोड 19:13 ✧ 1:2 1:2 योहन 1:3; इब्रितोर 11:3 ✧ 1:2 1:2 देवुळताड पाटाड 2:8; मथ्याल 28:18; रोम सहरतोर 8:17; इब्रितोर 2:8 ✧ 1:3 1:3 2 कुरिततोर 4:4; कुलुसितोर 1:15 ✧ 1:3 1:3 कुलुसितोर 1:17 ✧ 1:3 1:3 तीतु 2:14; इब्रितोर 9:14 ✧ 1:3 1:3 देवुळताड पाटाड 110:1; मार्कल 16:19; इब्रितोर 8:1; 10:12; 12:2 ✧ 1:5 1:5 देवुळताड पाटाड 2:7; बळयि 13:33; इब्रितोर 5:5 ✧ 1:5 1:5 2 शम्पूल 7:14 ✧ 1:6 1:6 रोम सहरतोर 8:29 ✧ 1:6 1:6 देवुळताड पाटाड 97:7; 1 पत्र 3:22 ✧ 1:7 1:7 देवुळताड पाटाड 104:4 ✧ 1:9 1:9 देवुळताड पाटाड 45:6-7; पिलिपितोर 2:9; इब्रितोर 2:9 ✧ 1:10 1:10 देवुळताड पाटाड 102:25 ✧ 1:11 1:11 यशायाह 51:6; इब्रितोर 8:13 ✧ 1:12 1:11-12 12:27; तोहचीयव पोल्लोड 6:14 ✧ 1:12 1:12 इब्रितोर 13:8

निमा अमेसा-अमेसातुहक मनदकिन.”*^१

इनजोर इता.

13 इदिन ओसो सीता कीम्हट्टः देवुळि तना मगिन इतद इद पोल्लोतुन, तनाड बेवे देवतुल्किन बेस्केन इद्रम इनोः

“बेचानाह नना नीवा कोटुलतोरिन, नीवाड कालकना इळ्ळन तच एवोन,*^२

अचानाह नावा तिनळ बाजेता राजगादेतगा उदिस मन,”*^३

इनजोर इनो.

14 पोगोटाड देवतुल्क राजेम कीयनव आयोड, देवुळता सेवा कीयनव जीवाड. बोर-बोरिहक देवुळता पिसमुळ टोकिहता,*^४ ओरा सेवा कीयलाहे, अद लोहतनव जीवाड आंदुड.*^५

2

माक पिसिह कीतद पोल्लोतुन पास्कनद आयो

1 देवुळता मगि इचोन बेरोग आताहकु, माट केंजतव ओना लोप्पाडाड सेतेम पोल्लोन, पका मेकिंस विस्वस कीसोर दायना. अस्के माट विस्वसताहि लेसवल.

2 पोगोटाड देवतुल्कना मेटे, देवुळि मावाड तादोर-बाबोरिहक पका करलता पोल्लो काहता.*^६ अद अचोन करलता मता इतेके, बोगाय अद पोल्लोता बेदाय अडोतुन देहेतेक अचोन, कसुरतोक् ओप्पनद सिक्सा टोकिंदु.*^७

3-4 (देवतुल्क ततद कबुरतुन केंजवोर, सिक्साताहि पिस पागावा मतेर;*) इतेके मन्कलोर पिसना लोप्पाडा बेरा कबुरतुन, माट पास्कतेक अचोन, बेद्रम पिस पागयकल?*) मुने तान वेहतोगु, मावा येसुसामिये.*^८ पया सामिनाड केंजतोस, अद पोल्लो निटमे इनजोर, माक तोहचीतोर.*^९ ओरा साक्सि सेतेम मन्हता इन्जि तोहतलाहि, देवुळि ओरा कयदे बाहिह कीयनाड सीनाड, बेरा लावताड कबस्क कीस तोहता.*^{१०} ओसो तना जीवाता मेटे, तना विचर मतपु, विन्वसिरिहक अलग-अलग बुदिड तूसिता;*) इद्रमता बेरा कबुरतुन, मुतिय पास्कनद आयो.

मन्कलोरिन पिसिह कीयलाहि, येसु मन्कल मारियिस वातोग

5 इंजेके पूना दुनिया आयगा इनजोर, माट इह्नल. अद दुनियातुन ताकिह कीयलाहि, देवतुल्किन देवुळि निल्पिह केवो.

6 मति देवुळता साम्रमतगा, अद दुनियातुन ताकिह कीयलाहि, मन्कने निल्पिह कीता इनजोर, रासतद मन्हता. अद इह मन्हता:

मन्कलोर नीवा मुनेह बेद्रमतोर, निमा ओरा सीता कीय्हनिन?

माने-मन्कल बेचोटोगु, ओन निमा पर्वा कीय्हनिन?

7 मन्कलोड नीवा मुनेह बातय इलेर,

तेला मति, निमा मान्वनु मान-डीसाते निल्पिह कीतिन,*^{११}

ओनु देवतुल्किहकाय इचुने कमी कीतिन.

8 निमा पुटिह कीतव सबेटविन, ओना अदिकरते कीसीतिन.*^{१२}

इनजोर रासतद मन्हता.*^{१३} सबेटविना पोगोन इनजोर इतेके, देवुळि बेदिने विळ्ळो; मति इंजेके सबेटविना पोगोन अदिकर मन्कना कयदे दिसो.*^{१४}

9 मति ओर्विन माट पुतल. देवुळि गळ्ळिहक, ओन पोगोटाड देवतुल्किहकाय, उचुने उड्लोग कीस मता. ओग आंदोग येसु, मावा पोगोन देवुळि दया कीताहकु, सबेटोर मन्कलोरनाहक, येसु डोलिस मतोग. ओग पकाय तिपल आस डोलताहकु, देवुळि ओन मान-डीसाते निल्पिह कीता.*^{१५}

10 सबेटव देवुळतेनाहक मन्हताड; ताना मेटे सवे तयर आताड.*^{१६} वेल्लाटोर मन्कलोरिन तनाड मन्क-मयास्क कीसि, पोगोन तना मान-डीसाते काल्हपलाहि, अद विचर कीस मता. मन्कलोरिन तनाड मन्क-मयास्क कीयलाहि, देवुळि तना मगि येसुन निल्पिह कीता. माक पिसिह कीयनद सेवतोनाहक, येसुन पूरा ओप्पे कीयना इन्जि,*^{१७} देवुळि ओन पका तिपल अरनाह कीता.*^{१८} इद्रम कीयनद देवुळतुहक बेस ओप्पता.

11 माट पापि मन्कलोरिन, येसु पूरा पवित्र कीतोग.*^{१९} कीताहकु ओना बाबाल, मावा वने देवुळबाबाल आतोग.*^{२०} अदिनेनाहक नावाड तमोर-एलास्क इनजोर माक इनदलाह, येसुहक लजा वावो.*^{२१}

12 अदिहक देवुळतुन येसु इतद पोल्लो, ताना साम्रमतगा इद्रम रासिस मन्हता:

नना नावाड तमोर-एलास्किहक, नीवा डीसाता लोप्पा वेहेतकन,

लोकुर जमा आस मोळ्ळना जागातगा अन्जि, नना पाटाड ओसि, नीक जोहर कीकन.*^{२२}

इनजोर रासिस मन्हता.

13 ओसो रासिस मन्हता:

नना देवुळता पोगोन बर्वस तासकन;

इद्रु! नना वातन! देवुळि नाक इंतोर पिलाड-पेकोरा संगे, नना वातन.*^{२३}

इनजोर रासिस मन्हता.

14-15 (विर पिलाड-पेकोर इतेके माटे!) माट कयक-कालक मनवालोरल मताहकु, येसु वने मावा लेहका कय-कादोग आसि वातोग.*^{२४} जीवात मनाहजोम, मयगा हामुरता रेय मताहकु, देयहकना मुक्याना अदिकर मावा पोगोन मता. मति येसु तना हामुरता मेटे, ताना अदिकरतुन बूळे कीतोग.*^{२५} कीसि माकु हामुरता रेयताहि विळ्ळिसह कीतोग.*^{२६}

16 निटमे येसु पोगोटाड देवतुल्किन साय्ता कीयलाह वावोग; मति अन्नहम मुय्तोना जालपिलतोरिहके, साय्ता कीयलाह वातोग.*^{२७}

* 1:12 1:11-12 देवुळताड पाटाड 102:26,27 * 1:13 1:13 10:13 * 1:13 1:13 देवुळताड पाटाड 110:1; मत्थाल 22:44; मार्कल 12:36; लुकल

20:42-43 * 1:14 1:14 मत्थाल 25:34; मार्कल 10:17; रोम सहरतोर 8:17; इङ्गितोर 6:12 * 1:14 1:14 देवुळताड पाटाड 103:20-21; दामियेल 7:10

* 2:2 2:2 बळपिर 7:53; ग्लातितोर 3:19 * 2:2 2:2 10:28 * 2:3-4 2:3-4 10:29; 12:25 * 2:3-4 2:3-4 1:2 * 2:3-4 2:3-4 मार्कल

16:20; लुकल 1:1-4; 1 योहन 1:1 * 2:3-4 2:3-4 योहन 5:36; 14:12; बळपिर 5:15-16; 8:6-8; 2 कुरिततोर 12:12; यद्दल 17 * 2:3-4 2:3-4

1 कुरिततोर 12:4,11; ग्लातितोर 3:5; इङ्गितोर 6:4-6 * 2:7 2:7 रोम सहरतोर 2:7,10 * 2:8 2:6-8 देवुळताड पाटाड 8:4-6 * 2:8 2:8 1 कुरिततोर

15:27; इङ्गितोर 1:2 * 2:8 2:8 1 कुरिततोर 15:25 * 2:9 2:9 बळपिर 2:30-33; 3:13-14; इङ्गितोर 1:9; 12:2; 1 पत्रु 1:21 * 2:10 2:10 रोम

सहरतोर 11:36 * 2:10 2:10 12:2 * 2:10 2:10 5:9; 7:28 * 2:11 2:11 10:9-10 * 2:11 2:11 3:1 * 2:11 2:11 मत्थाल

12:49-50; मार्कल 3:34-35; लुकल 8:21; योहन 20:17 * 2:12 2:12 देवुळताड पाटाड 22:2 * 2:13 2:13 यशायाह 8:17-18 * 2:14-15

2:14-15 योहन 1:14; इङ्गितोर 10:5 * 2:14-15 2:14-15 योहन 12:31; रोम सहरतोर 8:3; 2 तिमोति 1:10 * 2:14-15 2:14-15 रोम सहरतोर 8:15; 1

कुरिततोर 15:57 * 2:16 2:16 माट यहुदि आयबोर विस्वरिलत वने, अन्नहमना जालपिलतोर लेहका आन्नहल. रोम सहरतोर 4:9-16 ओसो 9:6-8 उळ्ळा.

17 अदिनेनाहक ओग सबे पोल्लोन्गगा, तनाड तमोर-प्लास्कना लेहकान आयनद गर्ज मता. * इद्रमलेहका ओग देवुळता सेवाते, दया केवाल बर्वसलायकतोग पेर्माल आसि, * मन्कलोरा पापमतेनाहकु, तनाय जीवाता मोक इंतोग.*

18 बेरा तिपलते ओन्क वने ओरम आयनद विचर वास मता. * अदिनेनाहक बेस्के तिपलते माक अद्रमता विचर वास्ता, अस्के ओग माकु सायता कीया परायहतोग.

3

येसू मोसाहकाय बेरोग

1 अदिनेनाहक मावोर पवित्र विस्वसिरि! * देवुळि मीक बेद पिसमुळते केयता, * अवंटे मीट वने कलियतिर. अदिनेनाहक येसूना लोप्पाडा पोल्लोतुन बेस-नेहना विचर कीस ऊळाट! * ओग देवुळ लोहतोग (माक पिसिह केवाल), * ओसो मावा पेर्माल इन्जि, * माट कबुल आयहनल.*

2 बेद सेवातेनाहक देवुळि मोसान केयता, अदिन ओग देवुळता लोतोरगा तपवालेवा कीतोग. * अद्रमे बेद सेवातेनाहक देवुळि येसून निल्पिह कीता, अदिन ओग वने तपवालेवा कीतोग.

3-4 लोतुन पंडवाल इतेके मन्कले मन्हतोग. मति देवुळ बारा सखेटविन पंडटा. बेद्रम लोतुन पंडवाल अद लोतुहकाय एक्वा मान-कदरतोग आस्तोग, अद्रमे येसू मोसाहकाय एक्वा, पका मान-कदरता लायकतोग आंदोग.*

5 मोसाल देवुळता लोतोरगा, सबे पोल्लोने तपवालेवा सेवा कीतोग; * मति ओग सिरप सेवके मतोग. * वायनद कालमते देवुळि पुन्पिह कीयनव सेतम पोल्लोनु, ओना कबळ मुनेन तोहचीता.*

6 मति किस्तू बारा, देवुळता मग मन्जि, देवुळता लोतोरिन ऊळसोर मनवाल आतोग. * अदिहक माट आसा कीतल अद पोल्लोतोगा रेयवालेवा, आकि एवनाह मेक्किंस आसा ताससोर मतेके, * माट वने ताना लोतोरल आयहनल.*

इमयेलतोर लेहका विस्वस केवा मनदनद आयो

7 अदिनेनाहक देवुळता जीवा इतद पोल्लो, * देवुळता साङ्गमतगा इद्रम रासिस मन्हता:

नेड देवुळि वेहतनदिन केजतेक अचोन,

8 केजोम इनजोर कैगम आयमाट. *

मीवाड तादोर-बाबोर पेळहकल ब्रमतगाहक दायहपा, अद्रम कोनि कीतोर;

ओसो नना बेचानाह आपसोर मनवानन इनजोर, नावा पट ऊळतोर, ओसो नाक ओड तहचीतोर.

9 रेड वीसाड वसाड आनाह, नना कीतव बेसताड कबस्किन ऊळतोर.*

अस्के वने, नना बेचानाह आपसोर मनवानन,

नना बेद्रमतोनन इनजोर, पट ऊळिदु.

10 अदिनेनाहक नना वेर मन्कलोरीन ओड आतन ओसो इतन,

“वेरा बुदि सेतम पोल्लोताहि अमेसा लेससोर मन्हता;

नना तोहतनद अगदे ताकवालोर आयोर” इनजोर इतन, ओसो;

11 “आरम कीथिर इनजोर, नना बेरनाहक तासतद जागातगा, वेर मुर्तिय एवोर आयनुर, ”इनजोर ओडते किरिया कीतन, *

इनजोर रासिस मन्हता.

12 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरि, जीवात मनदनद देवुळतुन विळिसस दायना लेहकाडा लागवद बुदि, विस्वस केवद बुदि, मियगा मनमाकि! *

13 देवुळता साङ्गमतगा, “नेडु” इनजोर रासिस मन्हता. उद-उद दिया वायहपा, तान “नेड” इहनल. अदिनेनाहक पापमि मीवा विचरतुन नाळेह कीसि, गद्रम कीयनद आयो इन्जि, दिनम मीट ओर्विहक-ओर्वोग दीरा ईसोर मन्हुट.*

14 अहे माट मुने कीतद विस्वसतुन, आकि एवनाह विळसवालेवा मतल इतेकेने, माट किस्तूनाड सबे पोल्लोने पोत्ता आयकल.*

15 पोगोन रासतपु:

“नेड देवुळि वेहतनदिन केजतेक अचोन,

केजोम इनजोर कैगम आयमाट, ”*

इनजोर रासतद इद्र पोल्लोतुन ओसो ऊळकल.

16 देवुळता पोल्लोतुन केजिसि, तान ओड वानाह कीस मतोर बोरे? * मिसर देसेमताहि मोसाल पेहच ततोर, ओरे सबेटो! *

17 रेड वीसाड वसाड देवुळि बोरिन ओड आस मता? पापम कीतोर मन्कलोरीन ओड आस मता. ओर पापम कीताहकु, पेळहकल ब्रमतगाने डोलतोर! *

18 आरम कीथलाह, ओरेनाहक तासतद जागातगा एवमाकिर इनजोर, देवुळि बोर मन्कलोरा लोप्पा ओडते किरिया कीता? * ताना पोल्लोतुन केजवोराय लोप्पा.*

19 ओर मन्कलोरे देवुळतुन विस्वस केवाहकु, * आरम दोर्कनद देसेमताग ओळिय पगवोर इनजोर, माक एर्का आस्ता.

4

1 मीक आरम ईकन इनजोर, देवुळि मुनेन पोल्लो विळिसस मता. अद पोल्लो इंजेक वने अरयहता. अदिनेनाहकु आरम दोर्कनगा एवोम आयकोम बहा इनजोर, मीट ओवोग-ओवोग रेथिस मन्हुट.*

* 2:17 2:17 पिलिपितोर 2:7 * 2:17 2:17 3:1; 5:10; 6:20; 7:26; 8:1; 9:11; 10:21 * 2:17 2:17 रोम सहरतोर 3:25-26; 8:3; इब्रितोर 5:2 * 2:18 2:17-18 4:14-16 * 3:1 3:1 2:11; 10:19-20 * 3:1 3:1 पिलिपितोर 3:14 * 3:1 3:1 13:22 * 3:1 3:1 योहन 17:3 * 3:1 3:1 2:17; 4:14-15; 5:5; 6:20; 7:26; 8:1; 9:11; 10:21 * 3:1 3:1 10:23 * 3:2 3:2 पेसमुळि 40:16; गिनती 12:7 * 3:3-4 3:3-4 2 कुरिततोर 3:7-11 * 3:5 3:5 पेसमुळि 40:16; गिनती 12:7 * 3:5 3:5 पेसमुळि 14:31; गिनती 12:7 * 3:5 3:5 व्यवस्थाविवरण 18:18-19 * 3:6 3:6 1:2 * 3:6 3:6 10:19-21,23; 11:1 * 3:6 3:6 रोम सहरतोर 11:22; 1 कुरिततोर 3:16; 1 तिमोति 3:14-15; इब्रितोर 4:14-15; 6:11,18; 7:18-19 * 3:7 3:7 1 तिमोति 4:1; इब्रितोर 9:8-10; 10:15-17 * 3:8 3:7-8 4:7 * 3:9 3:9 बळधिर 7:36 * 3:11 3:11 4:3-4,5 * 3:11 3:7-11 देवुळताड पाटाड 95:7-11 * 3:12 3:12 कुरुसितोर 2:8; इब्रितोर 12:25 * 3:13 3:13 इपिसुस्तोर 4:22; इब्रितोर 10:24-25 * 3:14 3:14 रोम सहरतोर 11:22 * 3:15 3:15 देवुळताड पाटाड 95:7-8 * 3:16 3:16 रिमवाह 32:29; 44:3,8 * 3:16 3:16 गिनती 14:2,11,30; व्यवस्थाविवरण 1:35; यहुदाल 5 * 3:17 3:17 गिनती 14:29; 1 कुरिततोर 10:5 * 3:18 3:18 गिनती 14:23; व्यवस्थाविवरण 1:34-35; इब्रितोर 4:2 * 3:18 3:18 रोम सहरतोर 11:30-32; इब्रितोर 4:6,11 * 3:19 3:19 योहन 3:18,36; रोम सहरतोर 11:23 * 4:1 4:1 2 कुरिततोर 6:1; गलातितोर 5:4; इब्रितोर 12:15

“निमा इतेके मेल्किसेदेकना लेहकान, अमेसातुहक बूमयाल मनदकिन,”*
इनजोर देवुळि ओन वेहतद रासिस मन्हता.

7 येसु इद बूमतगा मतोग अस्के, तनाहक हामुरताहि पिसिह कीया पगयनद देवुळतुन जोरते केयसोर, अळसोर पार्तना कीदोग, अर्जि कीदोग.*
ओग देवुळतुन मान ईताहकु, अद ओना पार्तनातुन केंजता.

8 ओग तना देवुळता मगि मन्जाय मति,* तिपल आसोर ताना पोल्लो केंजलाह कागयतोग.*

9 देवुळि येयुनेनाहक तासतव सबे कबस्किन, ओग पूरा मारिह कीतोग; कीसि तना पोल्लो केंजवालोरो सबेटोरिन, अमेसातुहक पिसिह केवाल आतोग.*

10 अहे मेल्किसेदेक पेर्माना लेहकान, देवुळि ओन पेर्माल कीता.*

मीट विस्वसते बेर्सविर

11 वेग मेल्किसेदेकना लोप्पाडाड पोल्लोड वेल्लाडे मन्हताड. वेहेनन; मति मीट केंजलाह लंडा आदिर. अदिनेनाहक मीक तेळियिह कीयलाह तिपल मन्हता.*

12 मीट वेल्लाय मुने विस्वसिरि आतिर,* इचोटे विस्वसता पोल्लोतुन, दुसोरिहक काहवालोरो आयना मता. मति देवुळताड पोल्लोनु, ओसोवने सुस्ताहि मीक काहतना लेहका आता अले!* इंका वने पाल उनवालोरो पिलाड-पेकोरा लेहकान महनिर, गाटो तिनदा पुतोरा लेहका आयविर.*

13 इंजेके पाल उनवालोरो पिलाड-पेकोरा लेहकाडोर मन्कलोरो, विस्वसताड पोल्लोने कागयवोरा लेहकान मन्हतोर.* अदिनेनाहक ओरिहक सेतेमते ताकनव पोल्लोड तेळियोड.

14 मति विस्वसते बुद पुतोरे,* गाटो तिनवालोरा लेहकान मन्हतोर. ओर तमा विचरते बेसतल बेदु, लाग्वद बेदु इनजोर, पुनदनद कागयतोर.*

6

मीवा विस्वसतुन विळसमाट

1-2 अदिनेनाहक नना बह इहनन: माट किस्तुना लोप्पाडाड सुस्तव पोल्लोन विळसकल; इतेके अड्डमताड पाय्दालेवव कबस्किन पोहचीयना,* देवुळतुन विस्वस कीयना, एडिह कीयनव रिबज्क, कय्क तासिस बर्कत ईयना,* डोलतोर ओसोवने जीवा अरयना,* अमेसातुहक ताकनुद देवुळता आक्रि नेयम,* इव सबे पोल्लोड माट सुस्ते कागयतव पोल्लोड आंदुड. (माट इविस्किने ओसो कागयसोर मनवल;)* इविन विळसिस अवर दाकल, ओसो विस्वसते बुद पुतोरो कागयनव पोल्लोनु* कागयकल.*

3 देवुळता विचर मतेके, माट अद्रमे कीकल.

4-6 बोर देवुळतगा विस्वस कीसि, पया तमा विस्वसतुन विळसिहतोर, ओरिन माट बेद्रम जर मल्हतकल? ओर देवुळता सेतेमता वेहचतगा वास मतोरो,* पोगोटाहि देवुळ ईयनद बर्कततुन दोर्किह कीस, तान पुन्ज मतोरो;* दुसोर विस्वसिरा संगे, ओर वने देवुळता जीवातुन दोर्किह कीस मतोरो.* देवुळता पोल्लो बेसतल इनजोर पुतोरो;* वायनद कालमते देवुळि तोहचीयनद लावतुन, बेस-नेहना पुतोरो. अद्रमतोर तमा विस्वसतुन विळसतेक अचोन, देवुळता मगिन ओसोवने हक्कनागुटातगा वेळहतप लेहका, ओसोवने दुसोरो मुनेह, ओना लजा रेहतप लेहका कीस्तोर.* अदिनेनाहक ओरिन विस्वसलेवद अगादाहि ओसोवने जर मल्हतलाह, मुर्तिय पगनाह आयो.*

7 मुसुर पेगदुन ऊतिस मन्जि, अगा कास्तकारि केवालोर मन्कलोरोनाहकु, बेस अनम पडिह कीयनद बूमतगा, देवुळता बर्कत मन्हता; (उच्चुर विस्वसिर वने अद्रमता बूमलेहकाडोरें.)

8 मति अद बूमि अकल रौडा ओसो कोये जपिड पुटिह कीता इतेके, अद बाताले कबळतुहक अरवो. अद बूमता मालकाल तान सरप ईयनोग, अस्के अद बोळसना लायक मनदगा.* (विर विस्वसताहि पेके अरतोर मन्कलोरो, अद्रमता बूमलेहकाडोरें.)

9 माट जीवा कीतोग विस्वसिरि! माट इद्रमताड रेय वेसनाड पोल्लोड इहनाम, तेला मति मीवा ताकमुळतुन ऊळिसि, मीक देवुळता पिसमुळ निटम दोर्कता इन्जि, माक बर्वस मन्हता.

10 बाराहक इतेके मीट देवुळतनाहक कबळ कीतिर; तान जीवा कीसि, ताना मन्कलोरा सेवा कीतिर; इंजेक वने कीयलाह आतिर.* देवुळि सेतेमता मनाहकु, इव पोल्लोने अद मागडो.*

11 मीट इद्रम कीसोर मनदना इनजोर, मावा जीवा पहकिहता: आक्रि एवनाह मीट आसा कीयनव पोल्लोने दोर्किह कीयनासाटि, इद्रमताये जिद कीस मनदना.*

12 अदिनेनाहक लंडा आयमाट; मति बोर मन्कलोरो तिपल्किन आपसोर, देवुळतगा विस्वस ताससोर,* अद पोल्लो विळसिस मतविन दोर्किह कीस्तोर,* ओरा लेहकाने ताकना.*

देवुळि करल कीस वेहतद पोल्लो

13-14 (तिपल्किन आपसोर देवुळतगा बह विस्वस तासना इनजोरें, माक अब्रहममुयतोगा बेस-नेहना तोहतोग:)*“नीक निटमे वेल्लाय करयि-बर्कत ईकन. नीवा जालपिलतुनु बोल्गि क्रीकन,”* इन्जि, तन्काय बेरोग इलावाहकु, देवुळि तनाय पेदिरते ओतिसि, अब्रहमिहकु पोल्लो विळसता.*

15 अब्रहम पया आरम आयवा केमेन केपतोग, केपिसि देवुळि पोल्लो विळसिस मतदिन दोर्किह कीतोग.*

16 मन्कलोरो ओतिसपा, तन्काय बेरो मन्कलोरा पेदिर पोसिये ओतिहतोर; अद्रम ओततसेक, पोल्लो दोहतहतोर.* ताना पेके पोल्लो करल आता इनजोर, अद तोहतहता.*

* 5:6 5:6 पुरमुळि 14:18; देवुळताड पाटाड 110:4; इन्जितोर 6:20; 7:17,20-21 * 5:7 5:7 मत्थाल 26:39,42,44; 27:46,50; मार्कल 14:36,39; 15:34,37; लुकाल 22:41,44; 23:46 * 5:8 5:8 1:2 * 5:8 5:8 पिलिपितोर 2:8 * 5:9 5:9 2:10; 9:12 * 5:10 5:10 2:17; 3:15

* 5:11 5:11 2 पत्र 3:16 * 5:12 5:12 10:32-33 * 5:12 5:12 गलातितोर 4:9; इन्जितोर 6:1-2 * 5:12 5:12 1 कुरितोर 3:2 * 5:13 5:13 1 कुरितोर 3:1; 14:20 * 5:14 5:14 1 कुरितोर 2:6; इपिसुसतोर 4:13; इन्जितोर 6:1-2 * 5:14 5:14 1 तिमोति 4:7 * 6:1-2 6:1-2 9:14

* 6:1-2 6:1-2 बळयिर 6:6 * 6:1-2 6:1-2 बळयिर 17:31-32 * 6:1-2 6:1-2 तोहचीतव पोल्लोड 20:11-15 * 6:1-2 6:1-2 1 कुरितोर 2:6 * 6:1-2 6:1-2 पिलिपितोर 3:14; इन्जितोर 5:14 * 6:4-6 6:4-6 2 कुरितोर 4:4,6; इन्जितोर 10:32-33 * 6:4-6 6:4-6 गेहन 4:10; इपिसुसतोर 2:8

* 6:4-6 6:4-6 गलातितोर 3:2; इन्जितोर 2:3-4 * 6:4-6 6:4-6 1 पत्र 1:24-25; 2:1-3 * 6:4-6 6:4-6 10:29 * 6:4-6 6:4-6 मत्थाल 19:26; इन्जितोर 10:26-27; 2 पत्र 2:21-22 * 6:8 6:8 पुरमुळि 3:17-18; व्यवथाविरग 29:22-25 * 6:10 6:10 रोम सरतोर 12:13; 1 तिसलुनितोर 1:2-3; इन्जितोर 10:32-34 * 6:10 6:10 मत्थाल 10:42; 25:40; बळयिर 10:4 * 6:11 6:11 3:6; 10:22 * 6:12 6:12 2 तिसलुनितोर 1:4; यकूब 1:3; तोहचीतव पोल्लोड 13:10 * 6:12 6:12 1:14 * 6:12 6:12 13:7 * 6:13-14 6:13-14 पुरमुळि 22:16-17; लुकाल 1:73; गलातितोर 3:18

* 6:15 6:15 पुरमुळि 12:4-5; 21:5; इन्जितोर 9:15 * 6:16 6:16 पुरमुळि 22:11 * 6:16 6:16 गलातितोर 3:15

17 नना विळसनद पोल्लोतुन बेस्केन देहोन आयकन इन्जि, देवुळि तना पोल्लो विळसतदिन, दोर्किह केवालोर मन्कलोरिहक तोहतना मता. अदिनेनाहक अद (तनाय पेदिर पोस) ओतता.

18 मावा मुनेह तासतद आसाता पोल्लोतुन पोसि, अद माक राका कीयि इनजोर, माट देवुळताग वित वातल. तनगा वित वावालोरिहक दीरा ईयना इन्जि, देवुळि पोल्लो वने विळसता, ओसो ओतता वने. देवुळि पोल्लो विळसनेक वने मुर्तिय जोल वळ्हक पागवो, ओतनेक वने मुर्तिय जोल वळ्हक पागवो. इव रेंड आस पोल्लोड बद्दलेम आयनव आयोड.*

19 माट आसा तासतल अद पोल्लो, रेय वेसवाह मावा जीवातुन तासिहता; अद बेस्केन देगो, बेस्केन मायो. अद आसा माक देवुळताहि लेसलाह एचो, मति सबेट्टक पवित्र गूडटगा* मनदनद देवुळतके सीदा ओसीस्ता.*

20 अद जागातगा येसु मयेनाहकु मुनेने ओळियतोग.* मेल्किसेदेकना लेहकान, ओग मावा अमेसातुहक पेर्माँल आतोग.*

7

मेल्किसेदेक बूमयाल वने, राजाल वने मतोग

1-3 वेग मेल्किसेदेक इनवाल इतेके, सालेम सहरता राजाल मतोग. ओसो सबेट्टक बेरा डीसाता देवुळता बूमयाल मतोग. ओना पेदिरता अर्तम इतेके "सेतेमतोग राजाल," ओसो इञ्जि पोल्लोते सालेमता अर्तमि "सुकम" आंदु. इतेके ओन सुकमता राजाल वने इनादा पगायहनल. मेल्किसेदेकना तलोग-नोपे बोर आंदु, ओनाड तादोर-बाबोर बोर आंदु, ओना पुटटद ओसो डोलतदिना लोप्पा वने, देवुळता साङ्गमतगा बाताले रासतद इले. ओग देवुळता मगना लेहकान, अमेसा बूमयाल मन्हताग. अब्रहम मुय्तोग नालवुर राजालोग सगे लळय आसि, ओरिन ओरे कीस मल्स बायहपा, वेग मेल्किसेदेक ओन कलियतोग, ओसो ओन बर्कतताड पोल्लोड वळ्हकतोग. अस्के अब्रहम (तना ओरे कीतोरगडाहि ततद) सबे मादुन, दहा तुस्क कीसि, अमडाह उंद तुस ओन्क इतोग.*

4 अदिनेनाहक मेल्किसेदेक बेचोन बेरोग मन्कल मतोग, विचर कीस ऊळिड अले! मावा पेदामुय्तोग अब्रहम इंका, लळयते गेलसतद बेसतल मादा तुस ओन्क इतोग.*

5 मोसानाड अडोनाग उंद उकुम मन्हता: बूमयालोर आयवालोर लेवि तेगदोरगडाहे वायनुदु;* दुसोर इमयेलतोर, तमा कमयता दहा तुस्कनाहि उंद तुस, बूमयालोर आतोरिहक कोड ईयनदे.* ओर सबेट्टक, लेवि तेगदोर इंका, अब्रहमना कळतोर आंदु. (आतेक तेला कोड ईयनदे.)

6 मति मेल्किसेदेक इतेके, लेविना कळतोग आयोग.† आयवेक वने, अब्रहम मुय्तोग ओन्क दहा तुस्कनाहि उंद तुस इतोग. (इतेके मेल्किसेदेक अब्रहमिहक बेरोग.) दुषा पोल्लो: अब्रहमिने देवुळि मुनेन पोल्लो विळसि सता;* मति मेल्किसेदेक अब्रहमिहक वने बर्कतताड पोल्लोड इतोग.*

7 इंजेके बेरोग उडुलोन्क बर्कतताड पोल्लोड इन्हताग इन्जि माट पुतले, (इतेके मेल्किसेदेक अब्रहमिहकाय बेरोग).

8 ओसो उंद पोल्लो: इंजेक मावोर यहूदिर मावा बूमयालोरिहक कोड ईस्तोर; ओर बूमयालोर आङ्कि डोलवालोर मन्हतोर. मति मेल्किसेदेक बार डोलतोग इनजोर, देवुळता साङ्गमतगा रासतद इले.

9-10 ओसो उंद पोल्लो: लेविना तेगदोर बूमयालोर कोड एतहतोर. (अब्रहम इतेके लेविना तादोना तपे.) अदिनेनाहक अब्रहमना मेंदुलतगा लेविना विजा मता. इतेके अब्रहम मेल्किसेदेकिहक कोड वाटिहपा, लेवि वने तमपेपिना मेटे, मेल्किसेदेकिहक कोड वाटोग इपप आता. (कोड एनवाल तनाय कोड वाटोग; इतेके मेल्किसेदेक लेविहकाय बेरोग बूमयाल.)

मेल्किसेदेकना लेहकान बूमयाल, येसुसामि

11 लेवि तेगदोरगडाहि देवुळि (आम्नमुय्तोन आचता. आचिसि आम्नना तेगदोरिन,) बूमयालोर आयलाहि निलिपिह कीता. ओराय सेवाता जोतातगा, मोसानाड अडोड निलहताड.* अस्के वने ओरा सेवा मोळ्कवालोरिन पूरा एडिह कीया पागवो. अदिनेनाहक आम्नना लेहकान आयवा, मेल्किसेदेकना लेहकान ओवोर्गा बूमयाना गर्ज अरयहता.*

12 बूमयालोरिन निलिपिह कीयनद अडो मिळन्दतेके, सबे अडोड वने मिळन्दना गावले.*

13-14 अदिनेनाहक (इंजेके मेल्किसेदेकना लेहकान, दुसोग बूमयाल) मावा येसुसामि वातोग. ओनाय लोप्पा माट वळ्हकिहनोम; येसु इतेके (लेविना कळतोग आयोग, ओग) यहूदाना कळते पुट वातोग.‡ यहूदाना कळतोर बूमयालोर आयनदिना लोप्पा, मोसाल बाताले इनोग. ओसो अद कळतोग बोगे बेस्केन वने बूमयाल मनोग.

15 मति मेल्किसेदेकना लेहकान ओवोर्गा बूमयाल वातस्के, (अडोनाड पोल्लोड बद्दलेम आताड इनजोर,) इंजेक माक पोळ्कने दिसिहताड.

16 पलाना कळतोग बूमयाल मनदना इनजोर, मोसानाड अडोनागा रासतद मन्हता; येसु अद इसबते बूमयाल आयोग; मति ओनागा अमेसातुहक पिसनद लाव मन्हता, अद इसबते बूमयाल आतोग.

17 ओना लोप्पा देवुळता साङ्गम इह वेहतहता:

निमा मेल्किसेदेकना लेहकान अमेसातुहक बूमयाल मनदकिन,*

इनजोर साङ्गमतगा रासतद मन्हता.*

18-19 इद्रमलेहका मुनेता अडो मोळ्कवालोरिन, पूरा एडिह कीया पागवाहकु, अद कबळतुहक अरवो; अदिनेनाहक अद इंजेक बेद्रम ताकगा?† मति ताना बद्दलाते माकु तान्काय एक्वा बेसतल आसा दोर्कता. इंजेके माट (येसुन आसा कीसि,) देवुळता एरे दाया पगायहनल.*

20-21 ओसो उंद पोल्लो मन्हता: आम्नना कळतोर बेदे किरियालेवा बूमयालोर आतोर; मति येसु बूमयाल आयहपा, सामि ओन इद्रम इता:

"निमा अमेसातुहक बूमयाल मनदकिन इनजोर, सामि किरिया कीता, *

अद तना पोल्लोतुन बेस्केन मिळ्ळो,"

* 6:17 6:17 देवुळताड पाटाड 110:4; बुरताड पोल्लोड 19:21 * 6:17 6:17 11:9 * 6:18 6:18 3:6; 7:18-19 * 6:18 6:18 गिनती 23:19

* 6:18 6:18 2 तिमाँति 2:13 * 6:19 6:19 सबेट्टक पवित्र गूडि बेद्रमता, तेना लोप्पा 9:1-5 अर्वाट्ट. * 6:19 6:18-19 लैय्यव्यवस्था 16:2,15; रोम सहरतोर 5:5; इञ्जितोर 9:3,7; 10:19-20 * 6:20 6:20 रोहन 14:2; इञ्जितोर 4:14-15 * 6:20 6:20 देवुळताड पाटाड 110:4; इञ्जितोर 2:17; 3:1; 5:6; 7:17

* 7:1-3 7:1-3 पुट्टमुळि 14:17-20 * 7:4 7:4 पुट्टमुळि 14:20 * 7:5 7:5 लेविना तपे याकुव मुय्तोग आंदोग, ओनडाहे सबेट्टोर इमयेलतोर पुट्टोर. अब्रहम इतेके याकुवना तादो आतोग. * 7:5 7:5 गिनती 18:21-28; 2 इतिहास 31:4-5 † 7:6 7:6 मेल्किसेदेकना काल्मते लेवि पुट्टवाय मतोग. * 7:6 7:6 रोम सहरतोर 4:13

* 7:6 7:6 पुट्टमुळि 14:19-20 * 7:11 7:11 9:6; 10:1 * 7:11 7:11 8:7 * 7:12 7:12 9:8-10 ‡ 7:13-14 7:13-14 यहूदान, लेविना तमोग मतोग. पुट्टमुळि 29:34-35 ऊळट. * 7:13-14 7:13-14 यशायाह 11:1; मीका 5:2; मय्याल 2:5-6; तोहचीतव पोल्लोड 5:5 * 7:17 7:17 देवुळताड पाटाड 110:4 * 7:17 7:17 5:6; 6:20 * 7:18-19 7:18-19 बळथिर 13:39; गलातितोर 2:16; 3:21; इञ्जितोर 9:8-10 * 7:18-19 7:18-19

3:6; 4:16; 6:18; 10:1,2,2; याकुव 4:8 * 7:20-21 7:20-21 5:6 * 7:20-21 7:20-21 देवुळताड पाटाड 110:4

इनजोर रासतद मन्हता. अद्रम देवुळि किरिया कीताहकु, ओग बूमयाल आतोग.

22 अदिनेनाहक इंजेके देवुळता पूना करल, मुनेता करल कीतद पाळना पोल्लोतुहकाय, एक्वा बेसतल इनजोर, येसु इसर ईतप आतोग.*

23 ओसो उंद पोल्लो मन्हता: बूमयालोर अमेसा मनदा पागवोर, ओर मुय्तोर आसि डोलिह्तोर. अदिनेनाहक (कबळ रोमनद आयो इनजोर,) वेल्लाटोर बूमयालोर मन्हतोर.

24 येसु बार बेस्केन डोलोग,* अदिनेनाहक ओना बूमयातनम बेस्केन दुस्रोना कयदे अनो.

25 ओसो माट येसुना मेटे, देवुळता एरे अनवालोरेनाहक, ओग अमेसाये देवुळतुन अर्ज कीसोर मन्हतोग.* इद्रमलेहका ओग माक पूरा कतम पिसिह कीयलाह पागयहतोग.*

26 येसु पवित्र मनवाल, बाताले कसुरलेवोग, पापमता डागिल आयवोग, पापि मन्कलोरगडाहि एगिस मन्जि,* इंजेके पोगोन देवुळदीपतगा, सबेटक बेरा कदरता जागाते उदवाल.* इद्रमतोग पेर्माल मयेनाहक बेस ओपिह्तोग.*

27 आस्नना कळतोर पेर्मालोर बारा, मुने तमाय पापमतेनाहकु मोक ईस्तोर, पेगेके दुसोर मन्कलोर पापमतेनाहकु मोक ईस्तोर; अद्रम दिनम कीस्तोर.* मति येसु अद्रम आयोग; ओग कतमतोर पापमतेनाहकु, उंदिय देवा*हळ्कनागुटातगा तनाय जीवा इतोग.*

28 मोसानाड अडोना इसबते, लाक्वेवोर मन्कलोर पेर्मालोर आस्तोर;* मति मोसानाड अडोना वेल्लाडे वर्साना पया, देवुळि किरिया कीसि, तना मगिन पेर्माल इन्जि निल्पिह कीता. वेग मगि बाताले कमिलेवोग मन्जि, अमेसातुहक पेर्माल आंदोग.*

8

येसु पूना करलता पेर्माल आंदोग

1 इचानाह वेहचोर वातदिना मोदुल पोल्लो इदे: बोग पोगोन बेरा डीसाता देवुळता तिन्ह बाजे राजेम कीयलाहि उदतोग,* ओगो मयेनाहक पेर्माल मन्हतोग.*

2 (बेद रावुळतुनदेवुळि मोसा मुय्तोन पंड वेहता, अद इद बूमतगा मन्कलोर कयदे पंडटदु,)* निटमता रावुळ बारा देवुळदीपतगा मन्हता, तान देवुळिये पंडटा.* अदे रावुळता सबेटक पवित्र गुडटाग, मावा येसु पेर्माल सेवा कीस्तोग.*

3 पेर्मालोरा कबळ इतेके, देवुळतुहक मोक ईयनद, कोड वाटनद इन्जिये, माट पुतल.* अद इसबते, मावा येसु पेर्माल वने बातालाय ईयना.*

4 बूमतगा पया मोसानाड अडोड वेहतप लेहका, कोड वाटलाहि, वेल्लाटोर बूमयालोर मन्हतोर. अदिनेनाहक येसु इंजेके बूमते मन्ज मतेके, बूमयाल वने आयोग आवेग.

5 मोसाल देवुळता रावुळतुन निल्पिह कीयनामुने, देवुळि ओन वेहच मता, “निमा नावा संगे मेटातगा मतिन, अस्के नना नीक बाताल बाताल तोहतन, बराबर अद्रमलेहकाने, नावा रावुळतुन पंडकिर,”* इनजोर इता. इतेके इद बूमतगा बूमयालोर सेवा कीयनद जागा, पोगोन देवुळदीपते मननद रावुळ बेद्रम मन्हता इन्जि तोहतहता;* ताना दळ्मता लेहकान मन्हता.*

6 मति इंजेके देवुळता पूना करलते, माक कलियिह केवाल येसुये आंदोग.* इद करल इतेके, मुनेता करलतुहकाय पका बेसतल आंदु, बह इतेके इद पूना करलते, देवुळि विळिसस मतव पोल्लोड, मुनेता करलताड पोल्लोहकाय एक्वा बेसताड.* इद्रमलेहका इद बूमतोर पेर्मालोरिहकाय, येसुहकु पका बेसतल सेवा दोकता.

7 मुनेता करलतगा बाताले तप इलवेक अचोन, पूना करलता बाताले गर्ज मनो आवालि.*

8 मति देवुळि तना मन्कलोरगा तप ऊळता इन्जि, साश्रम माक इद्रम वेहतहता:

“इदु! नना इम्रयेलराजेमता संगे, अहे यहदा राजेमता संगे

पूना करल कीयनव दियाड एवयलाह आताड.*

9 ओराड तादोर-बाबोरा कयदुन पोस, मिसर देसैमताहिना तच मतन,

अस्केडा करलता लेहकान, इद पूना करल मनो.*

पाळना करल वेहतप ओर ताकोर; अदिनेनाहक नना ओरिन सीता केवोन.

10 मति पेगेके इम्रयेलतोर संगे, इद्रमता करल कीकन:

नना नावाड अडोनु, ओरा सीतातगा तासकन;

ओरा जीवातगा, अव अडोनु नना रासकन;

नना ओरा देवुळतन मनदकन; ओर नावा मन्कलोर मनदनुर;*

11 उडुलोर आयिर, बेरोर आयिर, सबेटोर नाक पुनदनुर;*

अदिनेनाहक ओर तमा तमा नाटेनोर मन्कलोरिन,

तमा तमा जीवा-तलातोरिन,

देवुळतुन पुन्हट इन्जि, काहचयनद गर्ज इले आयगा;

12 ओराड लाग्वाड कबस्किन, नना मापि कीकन;

ओरा पापमतुन, नना बेस्केन सीतात तासोन आयकन,” इनजोर सामि इता,*

इन्जि साश्रम वेहतहता.

* 7:22 7:22 8:6,8 * 7:24 7:24 यशायाह 9:7; योहन 12:34; रोम सहरतोर 9:5 * 7:25 7:25 रोम सहरतोर 8:27,34; इपिसुसतोर 2:18; इन्जितोर 9:24;

1 षु 3:18; 1 योहन 2:1 * 7:25 7:25 रोम सहरतोर 5:10 * 7:26 7:26 2 कुरिततोर 5:21; इन्जितोर 4:14-15 * 7:26 7:26 इपिसुसतोर 4:10

* 7:26 7:26 2:17; 3:1 * 7:27 7:27 लैव्यव्यवस्था 9:7; इन्जितोर 5:1,3; 8:3 * 7:27 7:27 9:12,26,28; 10:9-10 * 7:27 7:27 9:14;

10:12 * 7:28 7:28 5:2 * 7:28 7:28 2:10; 3:1 * 8:1 8:1 देवुळताड पाटाड 110:1; इन्जितोर 1:3 * 8:1 8:1 2:17; 3:1; 4:14-15

* 8:2 8:2 9:1 * 8:2 8:2 इन्जितोर 9:11,24; तोहचीतव पोल्लोड 21:3 * 8:2 8:2 10:11 * 8:3 8:3 5:1; 7:27; 9:8-10; 10:11 * 8:3

8:3 3:1 * 8:5 8:5 पेमसुळि 25:40 * 8:5 8:5 तोहचीतव पोल्लोड 15:5 * 8:5 8:5 कुरुसितोर 2:17; इन्जितोर 9:23; 10:1; 13:10 * 8:6

8:6 लुकाल 22:20; 1 तिमोते 2:5; इन्जितोर 7:22; 9:15; 12:24 * 8:6 8:6 इपिसुसतोर 2:12; इन्जितोर 7:22 * 8:7 8:7 7:11 * 8:8 8:8 लुकाल

22:20; इन्जितोर 7:22; 9:15; 12:24 * 8:8 8:8 देवुळता कबुलतोग विर्मयाल इव पोल्लोन रासतोग. अद तुंकेने इम्रयेलतोरारड रेड राजेडक मताड: उतर बाजे इम्रयेल राजेम, दक्सिन

बाजे यहूद राजेम. देवुळता मंदिर यहूदा राजेमते मता. * 8:9 8:9 पेमसुळि 19:5; 24:6-8; व्यवस्थाविवरण 5:2-3 * 8:10 8:10 इन्जितोर 10:15-17 * 8:11

8:11 यशायाह 54:13; योहन 6:45; 1 योहन 2:27 * 8:12 8:12 यशायाह 43:25; विर्मयाह 50:20; मीका 7:18-19; रोम सहरतोर 11:27; इन्जितोर 10:15-17

* 8:12 8:8-12 विर्मयाह 31:31-34

13 देवुळि पूना करल कीयहन इनजोर इता. इतेके मुनेता करलतुन कबळतुहक ओजवाह कीता. कबळतुहक ओजवद बेदे आयि, तान पोहमूळ आस्ताये.*

9

इद बमता रावुळि ओसो पोगोटा रावुळि

1 इमथेलतोरा सगे कीतद मुनेता करलतंगा, देवुळतुन मोळकनव अडोड मताड. अव अडोन माळलाह, इद बमताग उंद रावुळ पंडटद मता.*
 2 अद रावुळि इद्रम मता: (उंद पळ्ळा गेंदतुन अडम वेळहच मन्जि, अद रावुळतुन रेंड अराड कीस मतोर.) मुनेहता अराताग चिमलिना गुटा मता, ओसो मेजा मता. मेजापोगोन देवुळतुहक वाटवद आरिड तासिस मताड. इद अरातुन पवित्र गूड इद्र. 3 पळ्ळा गेंदता पेकेडा अरातुन, सबेट्टक पवित्र गूड इद्र.*

4 तानगा बंगरते माचतद दूपम बोळसनद मेजा मता. ओसो बंगरते माचतद संदुक वने मता, अदु देवुळता करलता सीना मता. अद संदुकता लोपा बंगरता कोपा मता. कोपाता लोपा पोगोटाहि अरतद मना तिडि मता. ओसो संदुकता लोपा आमना डुडि मता. अद डुडि कोळिस मता. ओसो देवुळताड अडोड कोटिस मतव, रेंड तेळे बंडाड मताड. 5 संदुकता पोगोन (देवुळि अगा मनदनादिना सीना इनजोर, रेंड) राका कीयनविस्कनाड बोमाड मताड. 6 संदुकता पोगोन, पापमतुन मापि कीयनद जागातुन, तमाड मारेने मुळहच मताड. अव पोल्लोन इंजेके ओर्कुलते वेहतलाह, पुरसत इले. S

6 इद्रम देवुळता रावुळतुन तयर कीस मतोर. मुनेहता अराताग, बमयालोर अमेसा ओळियसोर, ओसो सेवा कीसोर मंदुर.
 7 मति पेकेडा अराताग, (सबेटोर बमयालोर पोगोन मनवाल)पेरमाल ओगे अंदोग, वर्सातुहक उदिय मल्का. ओळियिहपा पया, तना कीता पापमतेनाहक, ओसो इमथेल मन्कलोर चुकिस कीता पापमतेनाहक वने, मोकता नेतुर अके अंदोग. (अन्जि तान देवुळतेनाहक वळ्ळपिदोग.) नेतुरलेवा ओळियनद ओन्क पोलो आंदु.

8-10 देवुळता रावुळतगा मोळकनद पोल्लो उंदि सीना आंदु, इवते देवुळता जीवा मक्क, इद कालमता लोपा काहललाह ऊळिहता. मोळकनस्के तिनदनव-उनडनव, एडिह कीयनव रिक्कनाड अडोड मन्हताड. मति इवटे माट सिरप पलतेनाह एडिहनन. माटु कोडिड वाटिहनल, मोकिड इयहनल, मति इव मावा जीवातुन एडिह कीया पागवोड. बाराहक इतेके, इद रावुळताड अडोड मनाहजोम, माटु सबेट्टक पवित्र गूडटे ओळिय पावल. मति देवुळता पूना करल निताहक, अव अडोड इंजेक दल्योड.*

11 मति इंजेके बह आता? पूना करलताड बेसताड पोल्लोन पोसि, किस्तु मावा पेरमाल आस वातोम. मन्कलोर कयदे तयर आतद, इद बमताग मनदनाद रावुळते ओळियोग; मति पोगोन मनदनाद रावुळते ओळियतोग. अद पोगोटा रावुळिये निटमता आंदु, बमता रावुळतुहकाय ओसोय बेसतलि.*

12 मावोर बमयालोर कीयना लेहकान, एर्र नेतुर, कौदा पियोता नेतुर अके ओळियोग; मति (तना हक्नामटातागडोलताहक.) तनाय नेतुर अके, उदिय मल्का, सबेट्टक पवित्र गूडटाग ओळियतोग. ओसो अद इसवते, माक कतम पापमताहि, अमेसातुहक विळिसह कीतोम.*

13 डागिलेवा मनदनाद एर्रा नेतुर, कौदाता नेतुर, बोळसतद पडा पियोता नेतुर, इविस्किन इल्हकतेके, कळ्योग आतोम मन्कल एडिहतोम इनजोर मुनेता अडो इन्हता.

14 अह इतेके, किस्तुना नेतुर बेचोन वीळिस एडिह कीया पायहता! देवुळता अमेसा मनदनाद जीवा, ओन तना जीवातुन देवुळतुहक मुतिय डागिलेवद मोक इयनाह कीता. मावा जीवातुन हामुरतेके ओसीयनव लागवाड कबस्कनाहि, ओना नेतुर एडिह कीस्ता. कीयनाहक, माट जीवात मनदनाद देवुळतुन माळ पायहनल.*

15 देवुळि ईस मतद पाळना करलतुन देहतेर पायहलोरिन विळिसह कीयलाह, किस्तु डोलतोम. डोलताहक, ओम देवुळि आचतेरगा पूना करल तततोम. देवुळि मुनेन पोल्लो विळिसतपु, ताना अमेसा मनदनाद बर्कतता तुस, पूना करलते कलियवालोरिहक दोकिहता.*

16-17 बोगाय मन्कल तना डोलतापया, तना जागा-बूम बोन्क आयना इनजोर, रासिस तासेम; ओग डोलतस्केन, अद कागिद ताकिहता. ओग जीवात मनदहपा, अद ताको. देवुळ कीतद करल अद्रमलेहकाने मन्हता.

18 अदिहक देवुळ कीतद पाळना करल वने, नेतुरतेने निलिपह कीतद आंदु.

19 अदिनेनाहक मोसाल इद्रम कीतोम. अडोना इसवतव सबे उकुम्किन, सबेटोर इमथेल मन्कलोरिहक वेहतेम. वेहचि कौदा पियोता ओसो एर्रा नेतुरतुन, पूना सगे काल्हपिस, तुल्स कोमाताग रेगाल गोरि केल्लक दोहचि, अडोड रासिस मतद साध्रमता पोगोन, ओसो सबेटोर मन्कलोर पोगोन वने, नेतुर इल्हकतोम.*

* 8:13 8:13 2 कुरिततोर 5:17; इन्धितोर 1:11 * 9:1 9:1 अद रावुळ मोसाना कालमते पंडटद मता. इद सीटि रासनद कालमते, रावुळता बदलाते येस्सलेम सहरताग यहूदिम मदिम मता. * 9:1 9:1 पेमसुळि 25:8; रोम सहरतेर 9:4; इन्धितोर 8:2; 9:24 * 9:2 9:2 पेमसुळि 26:31-33; 40:3; मत्याल 27:51 * 9:2 9:2 पेमसुळि 26:1-30 * 9:2 9:2 पेमसुळि 25:31-39 * 9:2 9:2 पेमसुळि 25:23-29 * 9:2 9:2 पेमसुळि 25:30; लैयव्यवस्था 24:5-9; मत्याल 12:4; मार्कल 2:26; लूकाल 6:4 * 9:2 9:2 पेमसुळि 40:22-25 * 9:3 9:3 पेमसुळि 26:33; इन्धितोर 6:18-19; 10:19-20 * 9:4 9:4 पेमसुळि 30:1-8; 37:25-26 * 9:4 9:4 पेमसुळि 25:10-22; 37:1-9; तोहचीव पोल्लोड 11:19 * 9:4 9:4 पेमसुळि 16:32-34 † 9:4 9:4 इद बमता लोपा पुरना इतेके, पुस्तकता आकिते पुनव पोल्लोना अतीम अगा ऊळट. * 9:4 9:4 गिनती 17:8-10 * 9:4 9:4 पेमसुळि 25:16; 31:18; 32:15; व्यवस्थाविवरण 9:9,11,15; 10:3-5 * 9:5 9:5 इविस्किन इन्धि पोल्लोते "कस्मिम" इद्र. अव उंद रीताह देवतुलक मताड. * 9:5 9:5 पेमसुळि 25:17-22; लैयव्यवस्था 16:2; 1 राजा 8:7 S 9:5 9:5 देवुळि पापमतुन मापि कीयनद जागा, संदुकता पोगोटा बाजे मता. तान बंगरते मापिस मता. देवुळता पेरमाल ताना पोगोन, मोक ईव जन्कना नेतुर इल्हकिन्टोग; तान ऊळिस देवुळि ताना मन्कलोर पापमतुन मापि कीद. * 9:6 9:6 गिनती 18:2-6; इन्धितोर 7:11 * 9:7 9:7 पेमसुळि 30:10; लैयव्यवस्था 16:12-17,34; इन्धितोर 6:18-19; 10:3-4 * 9:7 9:7 गिनती 15:25; इपिसुसतोर 4:18 * 9:7 9:7 लैयव्यवस्था 16:11,14; इन्धितोर 5:2-3 * 9:8-10 9:8-10 3:7 * 9:8-10 9:8-10 लैयव्यवस्था 11:2-47; गिनती 6:3; कुलिसतोर 2:16; इन्धितोर 13:9 * 9:8-10 9:8-10 लैयव्यवस्था 11:25; गिनती 19:13; मार्कल 7:4 * 9:8-10 9:8-10 5:1; 8:3 * 9:8-10 9:8-10 10:1 * 9:8-10 9:8-10 7:18-19 * 9:8-10 9:8-10 रोहन 14:6; इन्धितोर 7:12; 10:19-20 * 9:11 9:11 10:1 * 9:11 9:11 2:17; 3:1 * 9:11 9:11 मार्कल 14:58; 2 कुरिततोर 5:1; इन्धितोर 9:1 * 9:11 9:11 8:2 * 9:12 9:12 लैयव्यवस्था 4:3; 16:6,15 * 9:12 9:12 7:27 * 9:12 9:12 13:12 * 9:12 9:12 5:9; 1 पत्र 1:18-19 * 9:13 9:13 लैयव्यवस्था 16:15; इन्धितोर 10:3-4 * 9:13 9:13 गिनती 19:9,17-18 * 9:14 9:14 इपिसुसतोर 1:7; इन्धितोर 13:12 * 9:14 9:14 इपिसुसतोर 5:2; इन्धितोर 7:27; 10:9-10,12 * 9:14 9:14 रोम सहरतेर 3:25-26; इन्धितोर 1:3; 6:1-2; तोहचीव पोल्लोड 7:14; 14:5 * 9:14 9:13-14 10:29 * 9:15 9:15 रोम सहरतेर 3:24 * 9:15 9:15 बळगिर 20:32 * 9:15 9:15 ग्लतितोर 3:20; इन्धितोर 6:15; 8:6,8; 10:34,36; 11:39; 12:24 * 9:19 9:19 1:1 * 9:19 9:19 तुल्स मरादिने "एजोव" इनजोर मन्हता. * 9:19 9:19 गिनती 19:6,18 * 9:19 9:19 10:22; 12:24

- 20 इल्हकिसि, “देवुळि मीवा संगे कीतद करलतुन, इदे नेतुरता मेटे निल्पिह कीस्ता,” इनजोर वेहतोग.
 21 इदमे रावुळता पोगोन, ओसो मोळकलाह काळडनव कस्लाड-कोपाना पोगोन वने, नेतुरतुन इल्हकतोम.*
 22 निटमे मोसानाड अडोड वेहतपु, जोक-जोक सबे मालु नेतुरतेने एडनदु, नेतुर पोववालेवा पापमता मापि आयो.*

किस्तु डोलताहकु पापमता मापि आस्ता

23 इद बूमताग मोळकनव सबेटव, पोगोन देवुळता जागातगा मनदनविस्कना दळमलेहकाने मन्हाताड.* इगा मनदनविस्कन जन्वराता नेतुरते एडिह कीयना गर्ज मन्हाता; मति पोगोन देवुळता जागातगा मनदनव निटमताड. अविस्कन एडिह कीयलाहि (जन्वराता नेतुर ओपोः) तनाक्य बेसताड मोकिड गावल आस्ताड.

24 अदिनेनाहक मन्कलोर पंडटड सबेटक पवित्र गुडटगा, किस्तु ओळियोग. मन्कलोर पंडटड जागा, पोगोन मनदनद सबेटक पवित्र गुडटा वेट दळ्मि, अचोने! निटमाता सबेटक पवित्र गुड इतेके देवुळदीपि, ओग अगाने ओळियतोग.* मयेनाह वेहतलाहि,* देवुळता मुनेह नितलाहि ओळियतोग.*

25 बूमताग मनदनद रावुळता सबेटक पवित्र गुडटगा, यहदिरा पेर्माल वरसा-वर्सातुहक नेतुर पोस ओळियिह्तोग, मति अद जन्वराता नेतुरि; तना कुदता आयो. ओग ओळियना लेहकान, किस्तु वर्सा-वर्सातुहक तना जीवाता मोक ईयलाह ओळियोग.

26 अदम आस मतेके, ओग बूम पुटस्केडाहि, वेल्लाडे मल्काड तिपल आस डोलिस मनेग. अदम आयो, पापमतुन मायिह कीयनेनाहक,* तना नेतुर ईस मोक आयलाह, इद आक्रिता वेलाते,* उंदिय मल्का वातोम.*

27 सबेटोर मन्कलोर उंदिय मल्का डोलनदु;* ताना पेके देवुळि ओरा नेयम कीयगा.*

28 अदमे किस्तु उंदिय मल्का,* वेल्लाटोर मन्कलोरा पापमतुन ओयलाह,* तना नेतुर पोहच डोलतोग.* ओग ओसोवने दिसनेम;* इद मल्का पापमतुन ओयलाह वावोग, मति तनेनाहक केपतोरिन,* पूरा पिसिह कीयलाहि वायनेम.

10

1 मोसानाड अडोना इसबते, मन्कलोर वर्सा-वर्सातुहक जन्वर मोक ईस्तोर. मोक ईयनद बेस्कन रोमो, अमेसा ईसोरन मन्हातोर; इतेके अव अडोनाड पोल्लोड, पयाडाड बेसताड पोल्लोना दळ्मलेहका मन्हाताड.* अव निटम पोल्लोड आयोड. अदिनेनाहक देवुळताग अनवालोर मन्कलोरिन,* ओरा पापमताहि पूरा एडिह कीया पगवोड.*

2 पूरा एडिह कीस मतेके, ओर उंदिय मल्काते सिरसिर आवेर. इंका वने पापम मन्हाता इनजोर, तमा जीवा इनो आवालि. अदिनेनाहक अचोदके, पया मोक ईयनद गर्ज मनो आवालि.

3-4 मति कौदाना, एर्रना नेतुरि, पापमतुन मुतिय मायिह कीया पगवो.* मायिह कीयना वाटो, इव मोकिड वर्सातुहक,* इंका वने पापम मन्हाता इन्जि, सीता कीसीसोरन मन्हाताड.*

5 अदिनेनाहक किस्तु बूमते वातोम, अस्के देवुळतुन इदम इतोम:

“मन्कलोर मोक ईयनदिन, कोड वाटनदिन, निमा विचर केविन;

मति नयेनाहक उद मँदुल तयर कीतिन.*

6 बोळसतद जन्वराता मोकि, नीक गिर्दा वावो,
पापम मायि इनजोर ईयनद मोकते, निमा गिर्दा आयविन,

7 अस्के नना इतन,

‘ए देवुळि! साझमतगानावा लोप्पा रासतप लेहकान,

नीक विचर वायनदिन कीयलाह वातन,’ ” *

इनजोर इतोम.*

8 इजेके इद पोल्लोतुन पुनदकल: मोसानाड अडोना इसबते, पापमता मापि आयलाह, रीतर्रीतानाड मोकिड ईयना, कोडिड वाटना गावले. तेला मति इविस्कनगा देवुळि गिर्दा आयो इन्जि, किस्तु इन्हातोग.*

9-10 ओसो इन्हातोग: “नीक विचर वायनदिन कीयलाह वातन,” इन्हातोग. देवुळता विचर मतपु, येसु किस्तु उंदिय मल्का, तना मँदुलतुन मोक आयलाह इतोम.* इद मोकता मेटे, देवुळि माक पवित्र कीता.* इदमलेहका किस्तु मुनेता करलतुन मायिह कीसि, पूना करलतुन निल्पिह कीस्ताग.

11 मुनेता करलता इसबते, बूमयालोर जर्मिने गर्याता मुनेह निचि सेवा कीस्तोर, ओसो अमेसा अवे मोकिड ईसोरन मन्हातोर;* ओरा सेवे बेस्कन मारो.* मति अदमताड मोकिड ईयनदु, पापमतुन मायिह कीया पगवो.*

12 मति किस्तु पापमतुन मायिह कीयलाहि, उंदिय मल्का अमेसातुहक तना मँदुलतुन मोकि इन्जि इतोम.* ओसो (राजेम ताकिह कीयलाहि,) देवुळता तिनळ बाजे (पका कदरता जागाते) उदतोम.*

13 ओसो अस्केडाहि तना कोटुलतोरिन देवुळि ओना काल इळन तच ईयनाहजोम केपतोम.*

14 बाराहक इतेके किस्तु उंदिय मल्का, तना मँदुलतुन मोक ईसि, तना सेवातुन मायिह कीतोम. अह कीसि, देवुळि तनेनाहक अलग कीतोर मन्कलोरा पापमतुन, ओग अमेसातुहक पूरा मायिह कीतोम.*

15-17 देवुळता जीवा वने इद निटम इनजोर, साझमते इदम साक्सि ईस्ता:*

- * 9:20 9:19-20 पेसमुळि 24:7-8; मयाल 26:28; मार्कल 14:22-24; लुका 22:19-20 * 9:21 9:21 पेसमुळि 24:6; 40:9; लैय्यव्यक्सा 8:15,19; 16:14-16 * 9:22 9:22 लैय्यव्यक्सा 17:11; 1 योहन 1:7 * 9:23 9:23 8:5 * 9:24 9:24 9:1 * 9:24 9:24 2 कुरिततोर 5:1; इब्रितोर 8:2 * 9:24 9:24 7:25 * 9:24 9:24 4:14-15; 1 योहन 2:1 * 9:26 9:26 1 योहन 3:5,8 * 9:26 9:26 1:2; 1 पत्र 1:20; 4:7 * 9:26 9:26 7:27; 1 पत्र 3:18 * 9:27 9:27 इयमुळि 3:19 * 9:27 9:27 2 कुरिततोर 5:10; इब्रितोर 10:27; 1 योहन 4:17-18 * 9:28 9:28 7:27; 1 पत्र 3:18 * 9:28 9:28 यशाया 53:12; 1 पत्र 2:24 * 9:28 9:28 रोम सहरतोर 3:25-26; इब्रितोर 10:9-10 * 9:28 9:28 बळयिरी 1:11 * 9:28 9:28 1 कुरिततोर 1:5-7; तीतु 2:13 * 10:1 10:1 कुलसितोर 2:17; इब्रितोर 7:11; 8:5; 9:11 * 10:1 10:1 10:22 * 10:1 10:1 रोम सहरतोर 8:3; इब्रितोर 7:18-19; 9:8-10 * 10:3-4 10:3-4 9:12-13 * 10:3-4 10:3-4 9:7 * 10:3-4 10:1-4 रोम सहरतोर 8:3 * 10:5 10:5 इब्रितोर 2:14-15; 1 पत्र 2:24 * 10:7 10:5-7 देवुळताड पाटाड 40:6-8 * 10:7 10:7 इद सीटि रासवाल, देवुळताड पाटाड पुलकताहि, किस्तु इद पोल्लोतुन तँडिस मन्चि, इगा रासतोग. * 10:8 10:8 मार्कल 12:33; रोम सहरतोर 8:3 * 10:9-10 10:9-10 देवुळताड पाटाड 40:7-8 * 10:9-10 10:9-10 योहन 6:51; इब्रितोर 7:27; 9:14,28; 1 पत्र 3:18 * 10:9-10 10:9-10 योहन 17:19; इपिसुसतोर 5:26; इब्रितोर 2:11; 13:12 * 10:11 10:11 5:1; 8:3 * 10:11 10:11 8:2 * 10:11 10:11 मीका 6:6-8 * 10:12 10:12 इपिसुसतोर 5:2; इब्रितोर 7:27; 9:14 * 10:12 10:12 देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:3 * 10:13 10:13 देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:13 * 10:14 10:14 इपिसुसतोर 5:26 * 10:15-17 10:15-17 3:7

“पेक्के ओरा संगे इद्रमता करलकीकन;

ओरा जीवातगा नावाड अडोनु नना रासकन;

नना अव अडोनु, ओरा सीतातगा तासकन,”

इनजोर सामि इन्हता, *

इद्रम साङ्गमते रासतद मन्हता.

पया “ओरा पापमतुन, ओर अडोन देहतदिन,

नना बेस्केन सीतात तासोन आयकन,”*

इनजोर वने इता.

18 देवुळि इद्रमलेहका मावा पापमतुन मापि कीतेके, पापमतुन मायिह कीयलाहि (बाराहक मोक ईयनाह आयागा?) मोक ईयलाह मुर्तिय गर्ज इले.

रेयवालेवा देवुळतगा दाकल

19-20 अदिनेनाहक मावोर विस्वासिरि! येसु किर्स्तु नेतुर पोहच डोलिस मताहकु, माट देवुळतके दायलाह, मयेनाहकु पुना, जीवा ईयनद अग तयर कीसीतोम. * (पोगोटा सबेटक पवित्र गडटगा,) पळ्दा गेंदेतगाहक अतप लेहका, ओग तना मेंदुदा मोक ईसि ओळियताम. * ओना मेटे, माट वने अद पवित्र गडटगा ओळियलाह, दीरा पोयतल.*

21 किर्स्तुये मावा बेरोग पेर्माल; * ओग देवुळता लोतोरिन ताकिह केवाल आंदोग.*

22 मावा जीवा माक कसुर तोहवा, मावा जीवातगा किर्स्तुना नेतुर इल्हकतप लेहका आता. * माट पवित्र एते विळबिळ एग मीतप लेहका आतल.*

इव सबे पोल्लोनु पुन्जि, मावा विस्वस मेगक्सि मन्जि, * माट पूरा जीवाताहि देवुळता एरे अनिड.*

23 माक पोल्लो विळसतद देवुळि, माक नाळ्हे केवो. * अदिनेनाहक माट कबुल कीतद आसातुन रेंड विचक केवा, मेगक्सि पोयिड.*

24 ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयलाहि, बेसताड कबस्क कीसीयलाहि, ओर्विहक-ओर्वोग बेद्रम दीरा ईकल इनजोर, विचर कीस ऊळिड, ओसो अद्रमलेहकाने कीयिड.

25 उच्चुर ऐगेन जमा आयनदिन विळसतोर, ओरा लेहकान माट जमा आयनदिन विळसवल. * विस्वसते मेगक्सि मनदलाहि, ओर्विना-ओर्वोग तोळ आयकल. सामि वायनद दिया एवयलाह आता, इदिन मीट पुतिर. * अदिनेनाहक माट ओसोय जिदते इद्रम कीसोर मनदकल.*

किर्स्तुन पास्कनद आयो

26 नना इव पोल्लोनु बाराहक रासतन इतेके, माट बेद सेतेम मन्हता इनजोर पुतल. * इद्रम पुन्ज-वेन्ज पापम कीसोर मतेके, अद्रमता पापमतुन मायिह कीयलाहि, इजेके बेदे मोकि इले.*

27 मति ताना बद्लाते रयतुहक साडसोर, देवुळता नेयमतुन केपनद; * ओसो देवुळतुन विम्द केवालोरिन बूळे कीयलाह, पका मळगसोर मननद किसतुन केपनद मन्हता.*

28 मोसानाड अडोनु पास्कवाल मन्कन, इवुर-मुवुर साक्सि इतेक अचोन, दया केवा हळकना इनजोर, अडोनागा रासिस मन्हता, इदिन मीट पुतिर.*

29 मोसानाड अडोनु पास्कतेक, अद्रम आस्ता इतेके, देवुळता मगिनु तना कादे विहकतप लेहका केवाल, पुना करलते माक पवित्र कीयनद किर्स्तुना नेतुरतुन * कळ्ळोग इन्वाल, तन्क दया तोहतनद देवुळता जीवातुन उस्कना-पास्कना केवाल, * इद्रमतोम मन्कहक बेचोन सिक्सा दोर्कगा? * (विचर कीस ऊळाट अले!)*

30 देवुळि इता, “बद्ला एतनद कबळ नावा, ननाने बद्ला एतकन.” ओसो “सामि तना मन्कलोरा नेयम कीयगा,” * इनजोर इता. * इदिन माट पुतल.

31 जीवात मननद देवुळता कयदे सिक्सा दोर्कना इतेके, पकाय रेय वसनद पोल्लो मन्हता.*

32-33 अळ्दम मीट बेसतल कबुतुन विस्वस कीस, देवुळता वेहचतगा वातस्के, * मीक बेद्रम कीदूर इनजोर, सीता कीस ऊळाट! * बेस्के-बेस्के नाटेनोर मन्कलोरा मुनेह, विस्दतोर मीक लजा अर्हन्दुर, * मीक तिपल कीदूर; बेस्के-बेस्के दुबोर विस्वासिरिहक इद्रम आयहपा, मीट ओरिहक सायता कीतिर. * इद्रमलेहका विस्वसतेनाहक वेल्लाय तिपलते पळ्ळेम आसोर मतिर. (अस्के वने मेगक्सि मतिर. *)

34 विस्वसतेनाहक जेल्ते मवोरा दुकमते, मीट वने कलियतिर. * मीक पोगोन देवुळतगा बेचोन बेसतल, बेस्केन बूळेम आयवद मालसोम दोर्किहता इनजोर पुन्ज मतिर. * अदिनेनाहक मन्कलोर मीक विस्द कीसि, मीवा सामनतुन ऊंदिस ओयनस्के, मीवा गिर्दातुन ऊंद पागवोर.*

35 मीट देवुळतगा बर्वस तासाहकु, अद मीक बेरा इनम ईयगा. अदिनेनाहक इजेके बाताले आयि, मीवा बर्वसतुन विळसमाट,*

36 मीट ओरम आयवा मनदना. * अस्के देवुळि विचर कीतदिन मीट कीसि, तान मारिह कीकिर. * अह कीस देवुळि मीक पोल्लो विळिसस मतदिन, मीट दोर्किह कीकिर.*

37 देवुळता साङ्गमतगा किर्स्तुना पोल्लो इद्रम रासिस मन्हता:

गळ्क मन्जि वावाल मन्कल निटम एवयनोग, ओग आल्सेम केवोग,*

* 10:15-17 10:15-17 8:10 * 10:15-17 10:15-17 विर्मयाह 31:33-34; इन्ड्रितोर 8:12 * 10:19-20 10:19-20 9:8-10 * 10:19-20 10:19-20 6:19; 9:3 * 10:19-20 10:19-20 इपिसुस्तोर 2:18; इन्ड्रितोर 3:1,6 * 10:21 10:21 2:17; 3:1 * 10:21 10:21 1 तिमीति 3:14-15; इन्ड्रितोर 3:6 * 10:22 10:22 ष्हेज्जेल 36:25; इन्ड्रितोर 9:19; 12:24 * 10:22 10:22 बळपतिर 22:16; तीहुस 3:4-5; 1 पत्र 3:21 * 10:22 10:22 6:11 * 10:22 10:22 रोम सहरतोर 4:21; इपिसुस्तोर 2:18; इन्ड्रितोर 7:18-19; 10:1 * 10:23 10:23 1 कुरिततोर 1:9; इन्ड्रितोर 11:11 * 10:23 10:23 3:1,6 * 10:25 10:25 बळपतिर 2:42; 20:7; 1 कुरिततोर 5:4; 11:18; 14:26 * 10:25 10:25 रोम सहरतोर 13:12 * 10:25 10:24-25 3:13 * 10:26 10:26 1 तिमीति 2:3-4 * 10:26 10:26 गिनती 15:30; इन्ड्रितोर 6:4-6; 2 पत्र 2:20-22 * 10:27 10:27 योहन 5:28-29; इन्ड्रितोर 9:27 * 10:27 10:27 यशायाह 26:11; 2 तिसलुनितोर 1:8; इन्ड्रितोर 12:29 * 10:28 10:28 स्वयथाविवरण 17:2-7; 19:15; मथ्याल 18:16; इन्ड्रितोर 2:2 * 10:29 10:29 पेश्मलि 24:8; मथ्याल 26:28; मार्कल 14:24; लुकाल 22:19-20; इपिसुस्तोर 5:26; इन्ड्रितोर 9:13-14; 13:20-21; तोहचीतव पोल्लो 1:4-5 * 10:29 10:29 मथ्याल 12:31; मार्कल 3:28; लुकाल 12:10; बळपतिर 5:3; इन्ड्रितोर 6:4-6 * 10:29 10:29 1 कुरिततोर 11:27; पिलिपितोर 3:18; इन्ड्रितोर 2:3-4 * 10:29 10:29 6:4-6 * 10:30 10:30 स्वयथाविवरण 32:35-36 * 10:30 10:30 रोम सहरतोर 12:19 * 10:31 10:31 2 कुरिततोर 5:11 * 10:32-33 10:32-33 6:4-6 * 10:32-33 10:32-33 5:12 * 10:32-33 10:32-33 1 कुरिततोर 4:9 * 10:32-33 10:32-33 पिलिपितोर 4:14; 1 तिसलुनितोर 2:14 * 10:32-33 10:32-33 रोम सहरतोर 12:12; पिलिपितोर 1:30; तोहचीतव पोल्लो 2:5 * 10:34 10:32-34 मथ्याल 25:36; 1 तिसलुनितोर 2:14; इन्ड्रितोर 6:10; 13:3 * 10:34 10:34 9:15; 11:16; 13:14; 1 पत्र 1:4-5 * 10:34 10:34 मथ्याल 5:12 * 10:35 10:35 इपिसुस्तोर 3:12 * 10:36 10:36 मथ्याल 24:13; लुकाल 21:19; इन्ड्रितोर 12:1 * 10:36 10:36 रोम सहरतोर 2:7; 12:12 * 10:36 10:36 9:15; 11:39 * 10:37 10:37 पिलिपितोर 4:5; 2 पत्र 3:9; तोहचीतव पोल्लो 22:20

38 अचानाह नावा सेतेमतोर मन्कलोर नाक नमताहके पिसनुर.

मति बोगाय पेके गुचतेक अचोन, ओग नाक विचर वावोग, *

इनजोर रासतद मन्हता.

39 माट मात्रम पेके गुचिस मन्जि, बूठेम आयवालोरेल आयवल; मति विस्वस कीसि पिसवालोरेल मन्कलोरेल आंदल.

11

विस्वसते मेगिसस मतोरे मुनेतोरे मन्कलोरे

1 विस्वस इतेके बाताल? विस्वस इतेके, माट आसा कीयनव पोल्लोड निटम आयनुडे इनजोर, * उंदिय विचरते मनदना; ओसो माट ऊळवव पोल्लोड निटम मन्हाताडे इनजोर, नमसोर मनदना. *

2 मावाड तादोर-बाबोर देवुळतुन विस्वस कीताहके, ओर तान्क बेस विचर वातोरे. *

3 विस्वस कीताहकु, देवुळता तोडटा पोल्लोते, पूरा दुनिया पुटटा इनजोर पुतल. * इतेके माक दिसनविन, दिसवद मादाहि देवुळिये पुटिह कीता इनजोर, * विस्वस कीयनल.

4 विस्वस कीताहकु, आदमना मगि हाबेल मुय्तोग वने, देवुळतुहक मोक ईस मतोग. तमदादाल कायन मुय्तोग वने, देवुळतुहक कोड वाटिस मतोग. मति हाबेल मुय्तोग विस्वस कीताहकु, तमदादाल ईतदिहकाय, बेस ओपनद मोक ईतोग. * ओना विस्वसतुन ऊळिसि, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता. ओग ईतद वने विचर वाता. * ओग डोलतापया, नैड वने ओना विस्वस माक काहहतता. *

5 विस्वस कीताहकु, हनोक डोलवाये मायतोग, ओनु मैदुल अके जीवाते मनकेने देवुळि तेहचि ओता. अद ओन ओयनामुने, ओग तान्क विचर वातप लेहका ताकतोग इनजोर, साध्रम वेहतहता. *

6 निटमे विस्वस केवालेवा, देवुळतुहक विचर वानाह पिसनाह आयो. देवुळतगा वावालोरेल मन्कलोरेल, देवुळि निटम मन्हाता इनजोर, विस्वस कीयना गावने; ओसो तान जिद कीस परहेकवालोरेलहक, अद इनम ईस्ता इनजोर, विस्वस कीयनद.

7 विस्वस कीताहकु, नोहा मुय्तोग (उड्डा वायगा इनजोर,) देवुळ वेहतद पोल्लोतुन नमतोग. नमिसि, तना लोतोर मन्कलोरेल पिसलाहि, ओडा पंडटोग. * ओग बेस्केन उड्डातुन ऊळोग, तेला मति रेयिस मन्जि, तानाड कैजिस ताकतोग. इद्रम देवुळता पोल्लोतुन कैजिस मन्जि, ब्रूमता दुसोर मन्कलोरेल कसुरतोरे इनजोर तोहचीतोग. इद्रमलेहका विस्वसतेनाहकु, देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयवालोरेगा, ओग वने कलियतोग. *

8 विस्वस कीताहकु, अब्रहम देवुळताडे कैजिसि, पुनवद ब्रमताग दायलाह पेसतोग. देवुळि ओन, "नना तोहतकन अद देसेमते दाकिन, अद पूरा बूमि नना नीक ईकन" इनजोर, पोल्लो विळिसता. * तान विस्वस कीताहकु, ओग तना बेके दायनद इनजोर पुनोग, मति पेसतोग. *

9 विस्वस कीताहकु, देवुळ ओन ओसीतद देसेमताग जागा आसि, ओग पर्गेनलेहकान टमिड तेहचि, अगा मतोग. * ओना मगि इसक मुय्तोन, पया इसकान मगि याकुब मुय्तोन वने, देवुळि अद्रमलेहकाने पोल्लो विळिसस मता. * ओर वने अद्रमलेहकाने टमिड तेहचि मंदुर. *

10 देवुळि तनाय नक्सा कीस पंडटद, अमेसातुहक नितनद पोगोटा सहरताग * पिसलाहि, अब्रहम अग ऊळसोर मतोग. * (अदिनेनाहक टमिड तेहचि मंदोग.)

11 विस्वस कीताहकु, ओगु तनमुते साराल बारा, वेल्लाय वरस आस तेला, पेकान पुटिह कीया पगतोग. नीक मगि ईकन इनजोर, देवुळि ओनु पोल्लो विळिसस मता. पोल्लो विळिसस मतद देवुळि, तना पोल्लोतुन मिळहो इनजोर, * ओग तना जीवातगा विस्वस कीस मतोग. † *

12 इद्रमलेहका वागोग मन्कल अब्रहम, तना मैदुल डोलतप आस तेला, वेल्लाटोरा पेदामुय्तोग आतोग. * ओना जालपिल पोगोटाड उकाना लेहकान, समदुर दडटा उरकोता लेहकान, लेक पगवोरे पुटोरे. ‡ *

13 इद्रम देवुळतुन विस्वस कीतोरे मन्कलोरेल सबेओरे, अद पोल्लो विळिसस मतदिन दोर्किह कीयनाह, जीवात मनोर; * मति देवुळतुन विस्वस कीसोरेन डोलतोरे. देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन, सिरप जेकताहि ऊळतप लेहका ऊळिसि, बेस गिदा आतोरे. * अद्रम कीस, इद ब्रमताग माटु पर्गेरोम, केर्गेरोम इन्ज मतोरे. *

14 इद्रम वळहकवालोरेल मन्कलोरेल, तमाय देसेम इनजोर, उद देसेमतुन परहेकिहोरेल इन्जि तोहचीतोरे. *

15 तमा विळिसस वातद देसेमतुन सीता कीसोर मन्ज मतेके, मलस दायलाह अग दोर्किंस मनालि. ओर मलस अन्ज मनरे; मति अद देसेमतुन सीता केवोर. § *

16 सीता केवा, अद देसेमतुहकाय पका बेसतल जागा, पोगोन देवुळ मनदनद जागाते, देवुळ तयर कीतद सहरते * दायलाह, विचर कीस मतोरे. * अदिनेनाहक वेर मन्कलोरेल मवाोर इनदलाह, देवुळतुहक गिदा वास्ता. *

* 10:38 10:37-38 हबन्कुक 2:3-4; रोम सहरतोरे 1:17; गलातितोरे 3:11 * 11:1 11:1 3:6 * 11:1 11:1 रोम सहरतोरे 8:24; 2 कुरिततोरे 4:18; इब्रितोर

11:27 * 11:2 11:2 11:39 * 11:3 11:3 पुटमिळि 1:3-30; देवुळताड पाटाड 33:6,9; योहन 1:3; 1 तिमेगि 4:5; इब्रितोर 1:2; 2 पत्र 3:5 * 11:3

11:3 रोम सहरतोरे 4:16-17 * 11:4 11:4 यहूदाल 11 * 11:4 11:4 पुटमिळि 4:4 * 11:4 11:4 पुटमिळि 4:10; इब्रितोर 12:24 * 11:5 11:5

पुटमिळि 5:22-24 * 11:5 11:5 सबेओरेलहक मुनेतोरे मन्कल आदमिहक, ओसो ओवोर्गा मगि मतोग. ओना पेदिर सेत मता. हनोक इतेके, सेतना कूळतोग मतोग. * 11:7 11:7

1 पत्र 3:20 * 11:7 11:7 पुटमिळि 6:9,13-22; रोम सहरतोरे 4:13; 9:30 * 11:8 11:8 पुटमिळि 12:7 * 11:8 11:8 पुटमिळि 12:1,4-5,7; 13:15;

ब्रवियर 7:2-4 * 11:9 11:9 पुटमिळि 12:8; 13:3,18; 18:1,9; ब्रवियर 7:5 * 11:9 11:9 पुटमिळि 26:3-5; 28:13-15; इब्रितोर 6:17 * 11:9

11:9 पुटमिळि 24:6,7; 26:25; 35:1 * 11:10 11:10 तोहचीतव पोल्लोड 21:2,14 * 11:10 11:10 12:22; 13:14 * 11:11 11:11 10:23

† 11:11 11:11 विस्वस कीताहकु, ओगु तनमुते साराल बारा, वेल्लाय वरस आस तेला, पेकान पुटिह कीया पगतोग. नीक मगि ईकन इनजोर, देवुळि ओनु पोल्लो विळिसस मता. पोल्लो

विळिसस मतद देवुळि, तना पोल्लोतुन मिळहो इनजोर, ओग तना जीवातगा विस्वस कीस मतोग. बेव मोदुल कायेहकने इद्रमता पोल्लो वास्ता: "विस्वस कीताहकु, साराल आंदलि वने, वेल्लाय

वरस आस तेला, नेलाड हब्रिसि, पेकान पुटिह कीया पगाता. नीक मगि ईकन इनजोर, देवुळि तानु पोल्लो विळिसस मता. पोल्लो विळिसस मतद देवुळि, तना पोल्लोतुन मिळहो इनजोर, अद

तना जीवातगा विस्वस कीस मता." * 11:11 11:11 पुटमिळि 17:19; 21:1-2; रोम सहरतोरे 9:7-9 * 11:12 11:12 रोम सहरतोरे 4:18-19 ‡ 11:12

11:12 अब्रहमे इब्रि जाततोरा पेदामन्कल आतोग. इब्रि मन्कलोरा "इस्रयेल" इनजोर, दुया पेदिर वने मता. * 11:12 11:12 पुटमिळि 15:5; 22:17; 32:12 * 11:13

11:13 मत्याल 13:17; इब्रितोर 11:39 * 11:13 11:13 योहन 8:56 * 11:13 11:13 पुटमिळि 23:4; 47:9; 1 इतिहास 29:15; देवुळताड पाटाड 39:12;

1 पत्र 1:1 * 11:14 11:13-14 2 कुरिततोरे 5:6 § 11:15 11:15 अब्रहम मुय्तोग बेविलोन देसेमता ऊर नाटे पुटिस मतोग (पुटमिळि 11:28). मति कनान देसेमते

वापसया, ओग तना पुटद देसेमते बेस्केन मरवोया. इसक, यहूदि अद देसेमताहि पिलान तोरे, मति अगा बेस्केन जागा आयोर. * 11:15 11:15 पुटमिळि 24:6-8 * 11:16

11:16 तोहचीतव पोल्लोड 21:2 * 11:16 11:16 2 तिमेगि 4:18; इब्रितोर 10:34; 11:40; 12:22; 13:14 * 11:16 11:16 पुटमिळि 26:24; 28:13;

पेसमिळि 3:6,15; 4:5

17-18 विस्वस कीताहकु, देवुळि अब्रहमना पट ऊळतमके, ओग तना मगि इसकिन मोक ईयलाह तयर मतोग. इसकनगडाहे नीवा जालपिलतुन लेकरु इनजोर, देवुळि ओन पोल्लो विळिसस मता.◊ तेला मति वेगे इसकिन मोक ईयलाहि, अब्रहम तयर मतोग.◊

19 तना मगिन मोक ईतके तेला, देवुळि ओन ओसोवने जीवा अर्हता पगयहता इनजोर, विस्वस कीस मतोग.◊ निटमे अब्रहमिहकु तनमगि इसकि, हामुरताहि जीवा अरतप लेहका दोर्कतोग.◊*

20 विस्वस कीताहकु, इसक मुत्तोग तनाड इर्बुर मक्कु, याकुब ओसो एसाल वेरिन, वायनव दियाने वेरिहक बाताल बाताल आयगा इन्जि, बर्कतताड पोल्लोड वेहतोग.◊

21 विस्वस कीताहकु, याकुब मुत्तोग तना डोलिहपा, योसेप मुत्तोनाड इर्बुर मकिरिन, वगोन-वगोन केयिस मन्जि, बर्कतताड पोल्लोड वेहतोग. पया तना डुडटगा रोयिसि, देवुळतुन मोळ्ळकतोग.◊

22 विस्वस कीताहकु, योसेप मुत्तोग तना डोलिहपा, इम्रयेल मन्कलोर मिसर देसेमताहि पेसिसि, ओसो तमा कनान देसेमते मलयनुर इनजोर वेहतोग; ओसो ओर दायहपा, तनाड बोकाड पोस दायना इनजोर, उकुम ईस मतोग.◊†

23 विस्वस कीताहकु, मोसाल पुटस्के, ओना तलोग-तपे ओन मंड नेलाड मकिह कीस तासिस मतो. (इब्रितोरिहक पुटोर सबेदोर पेकोरिन हळ्कना इनजोर, राजाल उकुम ईस मतोग.) मावा पेकाल मामुलतोग आयोग इन्जि, मोसाना तलोग-तपे पुतोर, पुन्जि ओर राजाना उकुमतुन रेयवा मतो.◊‡

24 विस्वस कीताहकु, मोसाल बेर्सतापया, दुप्पोर मन्कलोर ओन पिरोन राजाना मयाना मगि इनजोर इनदहपा, (अद निटम मतेकाय,) नाक अद्रम इनमाकिर इतोग. S

25-26 ओग देवुळि ईयनद मारेंगाता इनमतगा सीता वाटिस मतोग. अदिनेनाहक “पापमता गळ्ळ मननद गिदति मनोन. देवुळता मन्कलोर संगे तिपल आयनद, तान्काय एक्वा बेसु, देवुळ अचचतोग राजान पास्कतप लेहका◊ नाक पास्किर; मिसर देसेमताड बंगर-वेंडिन तासनदिहकाय, नना अद्रम तिपल आयनद एक्वा मोलाता,◊” इतोग.

27 विस्वस कीताहकु, मोसाल मिसरि राजाना ओडतुन रेयवा, मिसर देसेमतुन विळिसस अतोग.◊ मन्कलोर ऊळ पगवद देवुळतुन, तना ऊळतप लेहकान, मेगिसि मतोग.◊

28 विस्वस कीताहकु, मोसाल आविस अतदिन सीता कीयनद पंडुमतुन सुर्ष कीतोग. ओग (इम्रयेल मन्कलोरिन इद्रम इतोग: “मिसर देसेमतोराड) माळा पेकोरिन हळ्कलाह, देवुळि पोगोटा देवतलतुन लोहतबगान; अद मीवाड माळा पेकोरिन इटनद आयो इन्जि, (मीवा लोता अगादा तेलप मुंडातुन,) गोरपियोता नेतुर इल्हकाट,◊” इतोग.*

29 विस्वस कीताहकु, बूमतागहक ताकना लेहकान, इब्रितोर एल सम्दुरता नडुमतुहक मननद, वतद अगदहक ताकिस वेंडटोर; मति मिसर देसेमतोर अद्रम वेंडलाह आयहपा, (सम्दुरता एग मल्स वासि,) ओर कतमतोरिन मुळहता.†◊

30-31 विस्वस कीताहकु, यरिगो सहरतद राहब इननद बगे आंचाळि, (इम्रयेलतोरिहक तोळ ईता. अदिनेनाहक) तना सहरतुन कुस्क्ने ऊळलाह वास मतो. इम्रयेल मन्कलोरिन, तना लोतागा बेस-नेहना तासिस मता.◊ पया इम्रयेल मन्कलोर वासि, यरिगो सहरता किलेता सर्ने, एळ्ळ दियाड तिरियतोर. ओर देवुळतुन विस्वस कीताहकु, सहरता किले अर्सि, पिळ्ळपळ आता. (अस्के ओर अद सहरते मनवालोर देवुळताड कैजवोर कतमतोरिन हळ्कतो.) राहब मात्रमि तना विस्वसतेनाहकु पिसता.◊

32 ओसो बेचोन बेहचोर दाकन? गिदोन,◊ बाराम,◊ साम्सोन,◊ इपताल,◊ दाविद राजाल, सामुवेललेहकाडोर देवुळता कबुरतोर, वेरा पोल्लो वेहेनन; (मति बेचोहपा वेहतकन!) पुर्सत दोर्को!

33 बेर मन्कलोर देवुळतुन विस्वस कीसि, (बेराड-बेराड कबस्क कीतोर). उच्चुर दुप्पाड देसेहकनोर राजालोरिन ओर कीतोर; उच्चुर सेतेमताड कबस्क कीसि, देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन दोर्किह कीतोर; उच्चुर सिडपुल्कनाड तोडिन बंद कीसि पिसतोर;◊

34 उच्चुर मळ्ळानद किसबट्टाहि पेसिस वातोर;◊ उच्चुर तल्वरते हळ्कलोर मनवालोरगडाहि पिहट अरतोर; उच्चुर कमजोर आस मनदहपा, लावतोर आतोर; लळयते पका पळ्योर आसि, दुप्पाड देसेहकनोर सीपय्किन पुट्टोर.

35 विस्वस कीताहकु उच्चुर आस्कु, डोलिस मतो. तमा मन्कलोरिन, ओसोवने जीवा अरतद दोर्किह कीताड.◊

विस्वस कीतोर दुप्पोर बारा, तमा कोटुलतोरगडाहि देशाड तिनजोर-तिनजोर डोलतोर. डोलतापया माक देवुळि पका बेसतल पिसमुळ ईयगा इन्जि, आसा कीसोर मतो. अदिनेनाहक (माट देवुळतुन विळिससनेमो.) माक विळिससीम्हट इनजोर इनवालेवा, तिपल आसोर डोलतोर.

36 उच्चुर विस्वस कीतोरिन, तमा कोटुलतोर मागतोर, ओसो जूटे नलहतोर; उय्तुरिन दोहच ओसि, जेलते वाटोर.

◊ 11:17-18 11:17-18 पुटमुळि 21:2; रोम सहरतोर 9:7-9; इब्रितोर 1:1 ◊ 11:17-18 11:17-18 याकुब 2:21 ◊ 11:19 11:19 रोम सहरतोर 4:21

◊ 11:19 11:19 पुटमुळि 22:1-18 * 11:19 11:19अब्रहम तना मगिन कसेटे अस्कलाहि कय तेहोग, अचोटेन “नीवा मगिन हळ्कना,” इनजोर देवुळि केयता. पुटमुळि 22:9-12 ऊळट. ◊ 11:20 11:20 पुटमुळि 27:27-29,39-40 ◊ 11:21 11:21 पुटमुळि 47:31; 48:1,5,15-16,20 ◊ 11:22 11:22 पुटमुळि 50:24-25; पेसमुळि 13:19 † 11:22 11:22नीवा जालपिल नाल्ड नहक वर्साड, दुष्ठा देसेमतोरा कय इच्च मनदसुर इन्जि, देवुळि अब्रहमिन वेहच मता. मति ओरिन तिपल केनालोरिहक सिम्सा ईसि, नावा लोक्तरिन अगदह पेलच ततकन, इद्र ओसो वेहता. (पुटमुळि 15:13-14) देवुळता इदे पोल्लोतुन विस्वस कीसि, योसेप इद्रम वेहता. ‡ 11:23

11:23मिसर देसेमतोर इब्रितोरिन ओर्बुल तासिस मतो. ओसो पकाय तिपल कीदूर. ओरा जाततुन पूरा बूळे कीसीयना इनजोर, मिसर देसेमतोग राजाल उळिदोन. अदिनेनाहक इब्रि अस्क पेकान पुटिह कीतेके, ओर बाला पेकोरिन हळ्कना इनजोर, राजाल उकुम ईस मतोग. ◊ 11:23 11:23 पेसमुळि 1:22—2:2 S 11:24 11:24मोसाल पुटस्के, तना तलोग ओन मंड नेलाड एक्वाह तासिस मता. तना पेके ओन उंद डालातगा वाटिस, बेरेंगा विळिससीता. ओन मिसर देसेमता राजाना मयळ दोर्किह कीता, ओसो तना लोन ओस अय कीता. (पेसमुळि 2:3-10) ◊ 11:25-26 11:25-26 देवुळताड पाटाड 89:51; इब्रितोर 13:13 ◊ 11:25-26 11:25-26 लूकाल 14:33; 1 पबु 4:14 ◊ 11:27 11:27 पेसमुळि 2:15; 10:28-29; 12:50-51; 13:17-18 ◊ 11:27 11:27 कूलसितोर 1:15; इब्रितोर 11:1 ◊ 11:28 11:28 पेसमुळि 12:3-13,21-24,29-30

* 11:28 11:28मोसाल इम्रयेल मन्कलोरिन मिसर देसेमतोग राजाना कयटाहि विळिह कीस, तमा देसेम ओसीतोग; मति मूने राजाल विळिसवा मतो. अदिनेनाहक देवुळि मोसान इना, “निमा इम्रयेल मन्कलोरिन इदमे: नक्का नना मिसर देसेमतोग माळा मकिरिन हळ्कन. मीट इम्रयेल मन्कलोरिन उंद गोरपियोतुन नयेनाहक मोक ईस मन्जि, ताना नेरतुन मीवा लोता अगादा तेलप मुंडाना। इल्हकाट; पया ताना बोळिसस मन्जि, कयतद पुला अस्के तिहड. नक्का नना नेर इल्हकतव इम्रयेल मन्कलोरिण लोहिन आबिस मन्जि, कसुम दाडनन; मिसर देसेमतोग माळा मकिरिन हळ्कन. मीट इदिन वर्साहळ्क-वर्साहळ्क सीता कीस मन्जि, पंडुम कयिना. अद आविस अतद पंडुम आस्ता,” इनजोर इना. † 11:29 11:29मोसाल इम्रयेल मन्कलोरिन तमा देसेम तचोर मतोग अस्के, अद्रम पकाय बेरा एल सम्दुर मता. बेद्रम बैडकल इनजोर, ओर आल्ससोर मनदहपा, देवुळि अद सम्दुरतुन रेड बाजेड एगिह कीस मन्जि, नडुमतुहक अग तेडटा. ◊ 11:29

11:29 पेसमुळि 14:21-29 ◊ 11:30-31 11:30-31 याकुब 2:25 ◊ 11:30-31 11:30-31 यहेशू 2:8-14; 6:12-23 ◊ 11:32 11:32 न्यायियो 6—8 ◊ 11:32 11:32 न्यायियो 4—5 ◊ 11:32 11:32 न्यायियो 13—16 ◊ 11:32 11:32 न्यायियो 11—12 ◊ 11:33 11:33 न्यायियो 14:6; 1 शम्एल 17:34-36; दानियेले 3:23-25 ◊ 11:34 11:34 दानियेले 3:23-25 ◊ 11:35 11:35 1 राजा 17:23; 2 राजा 4:36-37

37 उय्तुरिन बंडाड उक्सि हक्कोतोर; * उय्तुरिन ओरेते पक्क पहतोर. [उय्तुरिन विस्वस विळसनाह कीस ऊळतोर.‡] उय्तुरिन तल्करते हक्कोतोर. विस्वस कीतोर उच्चुर मन्कलोरिन, पकाय तिपल कीताहकु, ओर लोन-दुवरलेवा तिरियतोर; तमगा गेदेड लेवाहकु, गोर तोलाड, एरे तोलाड उहदुर; दुसोरा कय इळन मंदुर.

38 इदम विस्वस कीतोर पेळ्ळकल ब्रमतगा, मेटानगा तिरियंदुर, ओसो बंडा पांजानगा, गळदानगा जागा पोयंदुर. * ओरा ऐगे मनदलाहि, इद दुनियातोर ओपोर आसि.

39 बेर सबेटोर मन्कलोर तमा विस्वसतेनाहकु देवुळतुहक बेस विचर वातोर; * विचर वातेका तेला, बेर देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन, दोर्किह केवाय मतोर. *

40 बाराहक इतेके, सिरप ओरेनाहके आयो, मति मयेनाहक वने, देवुळि पका बेसता पोल्लोटुन मुनेन तासता. * देवुळि मीक बर्कत ईकन इन्जि, पोल्लो विळिसस मता; ओरा संगे माक देवुळ जमा कीतस्केने, अद पोल्लो पूरा करल आयगा इन्जि, ताना विचर मता. *

12

देवुळि तनाड पिलाड-पेकोरिन सुद्रे कीस्ता

1 अदिनेनाहक (माट बह कीयनद इनजोर, तेळियिह कीसीकनः) विस्वसिरा इचोटा बेरा मुडा साक्सि, मावा सर्ने निच (मतप लेहकान, माक दीरा ईसोरेन) मन्हता. देवुळि मयेनाहक बेद अगा तयर कीता, (अद आदि वितिड. बेस वितना इन्जि,) रोमिह कीयनन पुहतव गेदेना लेहकाडाड सबे पोल्लोन तेंडकल, माक उर्सतद पापमतुन लेहतकल. * ओसो ओरम आयवा, मावा मुनेह मनदनद अग पोसि सीदा वितकल. *

2 वितिहपा येसुनागने कौडा वाटिड. मावा विस्वसतुन पुटिह केवाल ओगे; मावा विस्वसतुन तपवाह कीसेवाल ओगे. * इद ब्रमते मनदहपा, देवुळि ओरेनाहक तासिस मतद गिर्दार्तुने सीता कीतोग; अदिनेनाहक हळ्कनागुटाता सिक्सता लजातुन * सीता केवा, ओग तान आपतोग. * इंजेके देवुळता तिनळ बाजे, राजेम ताकिह कीयलाहि उदतोग. *

3 ओग ब्रमते मनदहपा, पापि मन्कलोर ओन पकाय विस्व कीस मतोर, अस्के वने केमेन आपतोग. * मीट वने विस्वसता लोपा बागिसि, ओरम आयमाट, येसुन सीता कीमहट. *

4 पापि मन्कलोर मीक तिपल कीयनस्के, * (येसुहक आतप लेहका,) मीक इका मीवा जीवा ईयनाह पळ्ळेम आया पोयो. *

5-6 तनाड पिलाड-पेकोर इनजोर, मीवा जीवातुन दीरा ईयलाहि, देवुळि मीवा बाबाल इन्जि, तना साभ्रमतगा इतद पोल्लोटुन माण्डतिरा? अद इदम मन्हता:

“नाना मगानिन! सामि तना ओरिन-ओरिन जीवा कीस्ता, ओरिन सुद्रे कीस्ताये. *

ओरिन-ओरिन तनाड पिलाड-पेकोर इनजोर मानेम आस्ता, ओर सबेटोरिन सिक्सता ईस्ताये.

अदिनेनाहक अद नीक सुद्रे कीयहपा पास्कमा;

अद नीक तेहतहपा, निमा ओरम आयमा, ”*

इनजोर रासतद मन्हता.

7 देवुळि मीक तनाड पिलाड-पेकोर इनजोर, सुद्रे कीस्ता. अदिनेनाहक तिपल वायहपा, देवुळि मीक सुद्रे कीस्ता इनजोर पुन्जि, आपसोर मन्हट. तना पेकान सुद्रे केवोग, बोगाय तपे मन्हतोगा? *

8 देवुळि तनाड सबेटोर पिलाड-पेकोरिन सुद्रे कीस्ताये. * मीक सुद्रे केवेक, मीट पया तनाड निटमताड पिलाड-पेकोरिन आयविर. पोर्हकां पिलाड-पेकोरा लेहकाडोरिर आवेरिर.

9 मावाड लोहकने मावाड तपेर माक सुद्रे कीतोर. अस्के माट ओरिन मान ईदल इतेके, ओरिने अचोन मान ईदल इतेके, मावा पोगोटोग देवुळबाबाल माक सुद्रे कीयहपा, ओनगडा पिसळ्ळ दोर्किह कीयलाहि, ओना पोल्लोते ओसोय वाडिस मनदना गाबले.

10 मावाड तपेर तम्क बेद्रम तेळियिस मता, अदम माक गळ्कनेनाहक सुद्रे कीतोर. मति देवुळबाबाल, माट वने तना लेहकान पवित्र आयना इन्जि, * मावा पायदातेनाहक माक सुद्रे कीस्ताग. *

11 देवुळि माक सुद्रे कीयहपा, माक इंजेके गिर्दा वास्ताया? वावो. माक दुकम आस्ता; * मति तान मर्सतोरिहक, पेके पायदा दोर्किहता. आल्सुळलेवा पिसनाह आस्ता; सेतेमते पिसनाह आस्ता. *

12 (देवुळता अगादे वितनेके,) मीट कमजोर आतव दंडा कय्कना लेहकान, कमजोर आतव मिडाना लेहकान आतोरिर! मीट दीरा पोसि जिदते वितार. *

13 इके-अके आयवा, विस्वसता सीदा दायनद अगादे ताकसोर मन्हट. * अस्के मियगा विस्वसते कूटप मनवालोस, लेसिस अनवा, तमा विस्वसते मेक्सि मनददुर. *

देवुळतुन पास्कनद आयो

14 दुसोर मन्कलोरा संगे कलियिस मनदलाह ऊळट. * देवुळतेनाहक पवित्रते पिसलाह ऊळट. * अदम पिसवोग बोगे देवुळता एरे दाया पागवोग.

15 मियखाहि बोगे देवुळि दया कीयनद अगादाहि लेसमाकेग. * अदमतोग लेसतोग मन्कना विस्वस केवद वीसम, वेल्लाटोरिन तिपल कीसि कळवोग कीस्ता. *

* 11:37 11:37 1 राजा 21:13; 2 इतिहास 24:21 † 11:37 11:37 उय्तुरिन विस्वस विळसनाह कीस ऊळतोर. इद पोल्लो सबे मोदुल कायेदहकने दोर्की. * 11:38 11:38 1 राजा 18:4,13; 19:9 * 11:39 11:39 11:2 * 11:39 11:39 9:15; 10:36; 11:13 * 11:40 11:40 11:16 * 11:40 11:40 12:23; तोहचीतव पोल्लोड 6:11 * 12:1 12:1 रोम सहरतोर 13:12; इपिसुसतोर 4:22 * 12:1 12:1 1 कुरिततोर 9:24,26; पिलिपितोर 1:30; इब्रितोर 10:36 * 12:2 12:2 2:10 * 12:2 12:2 1 कुरिततोर 1:18,23; इब्रितोर 13:13 * 12:2 12:2 पिलिपितोर 2:8-9; इब्रितोर 2:9 * 12:2 12:2 देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:3 * 12:3 12:3 योहन 7:7; 1 पत्र 2:23 * 12:3 12:3 गलातितोर 6:9; तोहचीतव पोल्लोड 2:3 * 12:4 12:4 पापि मन्कलोर मीक तिपल कीयनस्के, “पापमाता विस्व मीट लळेम अनयस्के” इद अर्तम वने आया पायहता. * 12:4 12:4 पिलिपितोर 2:8; इब्रितोर 10:32-34 * 12:5-6 12:5-6 देवुळताड पाटाड 119:75; तोहचीतव पोल्लोड 3:19 * 12:5-6 12:5-6 अय्युह 5:17; बुदताड पोल्लोड 3:11-12 * 12:7 12:7 व्यवस्थाविवरण 8:5; 2 शमएल 7:14; बुदताड पोल्लोड 13:24; 19:18; 23:13-14 * 12:8 12:8 1 पत्र 5:9 † 12:8 12:8 सिङ्गि-सायाल आसि पुटिह कीतोरिन, पोर्हका पिलाड-पेकोर इन्कतोर. * 12:10 12:10 2 पत्र 1:4 * 12:10 12:7-10 1 कुरिततोर 11:32 * 12:11 12:11 1 पत्र 1:6 * 12:11 12:11 यशानाह 32:17; यशुव 3:17-18 * 12:12 12:12 यशानाह 35:3 * 12:13 12:13 बुदताड पोल्लोड 4:26 * 12:13 12:13 गलातितोर 6:1 * 12:14 12:14 रोम सहरतोर 14:19 * 12:14 12:14 रोम सहरतोर 6:22 * 12:15 12:15 2 कुरिततोर 6:1; गलातितोर 5:4; इब्रितोर 4:1 * 12:15 12:15 व्यवस्थाविवरण 29:18

16 इसकना मणि एसाना लेहकान बोगे साखाल कबळ केमाकेग, अहे देवुळतुन मुर्तिय सीता केवप मनमाकेग. ओग तनगा मनदनद माळा मगना अदिकरतुन सीता केवा, उंद पुटाता गुणानेनाहक, अद अदिकरतुन तनतमिहक वमिसीतो. *

17 ताना पेके बह आता, अदिन मीट इतेक पुतिर: तना तपे तन्क बर्कत इयेग इनजोर, ओनगा अतोग; मति तना तपे (बीसा पेकाहक बर्कत ईस मताहकु), माळा पेकाहक इया पगवो. एसाल पकाय अळस ऊळतोग, मति तना चुकतदिन मिळहतलाहि, ओन्क अग दोको. *

18-21 इम्येल मन्कलोरिहक देवुळताड अडोड दोर्कतस्के, ओर सीनय मेटातगा जमा आस मतो; (अदु इद बूमते मनदनद कय बोयनद मेटा आंदु.) मेटातगा ओरिहक पका मळगनद किसु, ईकळ-गंगा, दंद-मुर्गम दिसता. * पका जोरते अकुम ऊरनदु, * देवुळता बेरा लेडु, ओरिहक केंज वाता. * अद लेडतुन केंजिसि, ओर पका रयेते, देवुळ इद्रम माक वळ्हकमाकि इन्जि, मोसान कालगडेम अरतोर. * "मन्कल आयेग, जन्वर आयि, अद मेटातुन इटटेके, बंडाड उकिस् हळ्कनद सिक्सा इयनदे, " * इनजोर देवुळि उकुम ईस मता. पकाय रेयिस मताहकु, अद उकुमतुन केंजलाह, पगवोर आस मतो. सीनय मेटातगा आतद पूरा, निटम अचोन रेय वसनाह मता इतेके, मोसाल वने, "नना रेयतुहक साडलाह आतन, " * इनजोर इतो. * मति मीट इतेके, इद बूमते मनदनद मेटातगा वाकि.

22 मति मीट सियोन मेटातगा, इतेके देवुळदीपता येस्सलेमतगा वातिर. * अद जीवात मनदनद देवुळता सहर आंदु, अगा लेक पगवप मनदनद देवतुलक गिदीते जमा आताड. *

23 अड्डाड सेतेमतोर मन्कलोरारड जीवाना मुडगा मीट कलियतिर. अद मुडगा, सबेटोरिहक देवुळि माळा मगना अदिकर इता, * सबेटोराड पेदिर्क देवुळता पुस्ककतगा रासतव मन्हाताड, * सबेटोर (किस्तुना मोकतेनाहकु), मुर्तिय पापमलेवोर आसि मन्हातोर. * मीट सबेटोरा, सबेटविना नेयम कीयनद देवुळतगाने वातिर. *

24 ओसो देवुळता पूना करलते, माक कलियिह केवाल येसुनगा * वातिर. आदमना मणि हाबले मुरतोना नेतुर इतेके, (तमदादान बदला एतलाह,) देवुळतुन केयना लेहकान आस मता; * मति पूना करलते मीवा पोगोन इल्हकतप मतद, येसुना नेतुर बारा, ओसोय बेसतलि; * (अद मीवा पापमतुन मापि कीम इनजोर,) केयना लेहकान आता. *

25 अदिनेनाहक उसरते मन्हुट! देवुळ वेहतनदिन पास्कमाट. इद बूमते मतोग, (तना कबुरतोग मोसाना कयदे,) देवुळि कबुर वेहतस्के. * केंजोम इनजोर इम्येल मन्कलोर केंगम आतोर. ओर अद्रम कीताहकु, सिक्साताहि पिस पगवोर. इतेके अद इजेके, देवुळदीपते मनवाल (ताना मगना मेटे) माक वेहतहया, केंजोम इनजोर केंगम आतेके, माट सिक्साताहि बह पिस पगयकल? * मुर्तिय पावल!

26 अद सीनय मेटाताहि वळ्हकिहपा, ताना लेडते बूम गल्जता; * मति इजेके, अद इद्रम पोल्लो विळसता: "ओसो उंद मल्का नना गल्जिह कीकन, इद मल्का सिरप इळता बूमतुने आयो, मति पोगोटा बूमते मनदनव सबेटविन वने गल्जिह कीकन, " * इनजोर वेहता.

27 "ओसो उंद मल्का" इनजोर इता. इद पोल्लोताहि, देवुळि तना पुटिह कीतव सबेटविन, गल्जिह कीसि तेंडगा; * मति ताना पोगोटा राजेम गल्जो; अद मेलियवा मनदगा इनजोर, बेस-नेहना पुनाह आस्ता. *

28 माट इद गल्जवद राजेमतोर मन्कलोराल आतल. अदिनेनाहक देवुळतुन जोहर कीसि तान रेयसोर, मान ईसोर, तान्क विचर वातप लेहका मोळककल. *

29 बह इतेके मावा देवुळि दुमोग-दुमोग कर्विह कीयनद किसलेहकाडा आंदु, *

13

देवुळतुहक विचर वानाह बह पिसना

1 मीट उंदिय लोतोर लेहकान, ओविहक-ओवोर्ग जीवा कीसोर मन्हुट. *

2 अगादुहक अनवालोर विस्वसिर मियगा वातेके, ओरिन पुनवेक तेला, बेस ऊळाट. * बह इतेके, इद्रम कीसि उच्चर मन्कलोर पुनवालेवाये, देवतुल्लिहक वने जावा-एगा कीसीतोर. *

3 (तमा विस्वसतेनाहक) जेलते मनवालोरीन माडमाट. * मीट वने ओरा संगे जेलते मनदना लेहकान विचर कीमन्हुट. (तमा विस्वसतेनाहक) उच्चर मन्कलोर तिपल आस्तोर, मीट कुदि तिपल आतप लेहका, ओरिन सीता कीमन्हुट. *

4 देवुळि खेरे रीतिनाड सिङ्गि-साखाल कबस्क केवालोरीन नेयम कीयागा. * अदिनेनाहक मुते-मुजो देवुळता मुनेह किरिया कीतपु, ऐोन सेतेमते मनदना गावले. *

5 देवुळि कुदि इद्रम इता:

"नना नीक बेस्केन विळसोन;

नीक बेस्केन अय केवा मनोन, " *

इनजोर इता. * अदिनेनाहक मीट कोताना लालुसते मनमाट. मियगा बाताल मन्हाता, तानवटेन गिदीते मन्हुट. *

6 देवुळि इताहकु, माट वने

"सामि नाक सायता कीस्ता;

* 12:16 12:16 पुटमूळि 25:27-34 * 12:17 12:17 पुटमूळि 27:36-38 * 12:18-21 12:18-21 पेसमूळि 19:12,16-20; 20:18; व्यवस्थाविवरण 4:11; 5:22 * 12:18-21 12:18-21 पेसमूळि 19:16,19; 20:18 * 12:18-21 12:18-21 पेसमूळि 19:19; व्यवस्थाविवरण 4:12 * 12:18-21 12:18-21 पेसमूळि 20:19; व्यवस्थाविवरण 5:25; 18:16 * 12:18-21 12:18-21 पेसमूळि 19:12-13 * 12:18-21 12:18-21 व्यवस्थाविवरण 9:19 * 12:18-21 12:18-21 12:18-21 2 कुरिततोर 3:9 * 12:22 12:22 गलातितोर 4:26; फिलिपितोर 3:20; इन्निर्तोर 11:10,16; 13:14; तोहचीतव पोल्लोड 14:1 * 12:22 12:22 यहुदाल 14 * 12:23 12:23 पेसमूळि 4:22 * 12:23 12:23 लुकाल 10:20 * 12:23 12:23 10:14; 11:40; तोहचीतव पोल्लोड 14:3-4 * 12:23 12:22-23 पुटमूळि 18:25; देवुळताड पाटाड 50:6; 94:2; इफिससुतोर 2:19 * 12:24 12:24 1 तिमोति 2:5; इन्निर्तोर 8:6,8; 9:15 * 12:24 12:24 पुटमूळि 4:10; इन्निर्तोर 11:4 * 12:24 12:18-24 2 कुरिततोर 3:7-13 * 12:24 12:24 9:19; 10:22; 1 पत्र 1:2 * 12:25 12:25 1:1 * 12:25 12:25 2:3-4; 3:12; 10:28-29 * 12:26 12:26 पेसमूळि 19:18; न्यायियों 5:4-5 * 12:26 12:26 हानो 2:6 * 12:27 12:27 मथ्यायह 34:4; 54:10; 1 कुरिततोर 7:31; इन्निर्तोर 1:11-12; 2 पत्र 3:10 * 12:27 12:27 दानियेल 2:44; इन्निर्तोर 13:14; तोहचीतव पोल्लोड 21:4 * 12:28 12:28 रोम सहरतोर 12:1; इन्निर्तोर 13:20-21; 1 पत्र 1:17 * 12:29 12:29 व्यवस्थाविवरण 4:24; 9:3; मथ्यायह 33:14; 2 तिसलुनितोर 1:8; इन्निर्तोर 10:27; 2 पत्र 3:7 * 13:1 13:1 रोम सहरतोर 12:10; 1 तिसलुनितोर 4:9; 1 पत्र 1:22 * 13:2 13:2 मथ्यायह 25:35; गलातितोर 4:14; 1 पत्र 4:9; 3 योहन 5 * 13:2 13:2 पुटमूळि 18:1-5; 19:1-2 * 13:3 13:3 मथ्यायह 25:36; कुलुसितोर 4:18; इन्निर्तोर 10:34 * 13:3 13:3 रोम सहरतोर 12:15 * 13:4 13:4 1 कुरिततोर 6:9,18-20; 1 तिसलुनितोर 4:6 * 13:4 13:4 यहुदाड पोल्लोड 5:15-20; 1 कुरिततोर 7:2-5; 1 तिमोति 4:3 * 13:5 13:5 व्यवस्थाविवरण 31:6,8; यहोशू 1:5 * 13:5 13:5 2 कुरिततोर 4:9 * 13:5 13:5 लुकास 3:14; कुलुसितोर 3:5; 1 तिमोति 3:3; 6:6

नना बेस्केन रेयोन;
माने-मन्कल नाक बाताले कीया पगवोग, ”^१
इनजोर दीराते इनदा पगयहनल.

7 मीक देवुळता पोल्लोतुन वेहचि, अग तोहतोरिन सीता कीम्हट. ओर ताकमुळतुन विचर कीस ऊळाट; ओर देवुळता पोगोन आकि एवनाह विस्वस तासिस मतप लेहकान, मीट वने विस्वस तासाट. ^२

8 येसु किर्स्तु मुने वने, इंजेक वने, अमेसा-अमेसातुहक बेस्केन वने, बट्लेम आयवाल आयोग. ^३

9 अदिहक बोगाया वासि, मीट पुनवव, पुनाड पोल्लोड कागहचि, मीक देवुळता सेतेम पोल्लोताहि लेसिह कीयलाह एमाट. ^४ इव तिनदनव, इव तिनवव इनजोर मन्कलोर वेहतनव अडोन केंजताहक आयो; ^५ मति देवुळि मीक दया कीताहकु, मीवा जीवा मेगकनद बेसु. ^६ अद्रमताड अडोन केंजिसि ताकवालोरिहक बातालाय दोर्कताया? बाताले दोर्को!

10 (येसु डोलिस मन्जि, तना नेतुर ईतदिन विस्वस कीतल. तान विस्वस केवालेवा,) मोसानाड अडोना इसबते, सेवा केवालोर बूमयालोरिहक, मावा बर्कततागा कलियलाह अदिकर इले. ^७

11 पापमतुन माथिह कीयलाहि, जन्वर्कना मोक ईस्तोर. मोक ईतापया, पेर्मांल नेतुरतुन सबेटक पवित्र गडटगा ओस्तोग; अविस्कनाड मेंदुस्किन बार, तमा डेराता अब्र बोळिसहतोर. ^८

12 अद्रमलेहकाने येसु वने, तना नेतुरते मन्कलोर पापमतुन एडिह कीयलाहि, ^९ येस्सलेम सहरता पलते, तिपल आसि डोलतोग.

13 इंजेक माट वने, ओग लजा अरतप लेहकान, लजा अरयकल. ^{१०} ओना संगे पलते दायना लेहकान, (पाळना करलता नोमळतुन विळिसिसि, अद करलतुन नोमवालोर मूनेह) कदरलेवा मनदलाह, माट तयर आयकल. ^{११}

14 इद बूमतागा माक अमेसातुहक मनदलाह, बेदे नाग इले. माट कोनि इंजेके पोगोटा सहरते मनदकल इनजोर, ताना अग ऊळिहनल. ^{१२}

15 अदिनेनाहक माट येसु कीतदिन सीता कीसि, देवुळतुन अमेसा जोहर कीयिड. मावा तोडटे ताना पेदिर पोयतकल. इद तानेनाहक मोक ईतप लेहकान आस्ता. ^{१३}

16 ओसो बेसताड कबस्क कीयनदिन, आपुना मादुन ओर्विहक-ओर्वोग त्सनदिन, विळसमाट. ^{१४} इव वने देवुळतेनाहक मोक ईयना लेहकान मन्हताड. इविस्कने अद गिर्दा आस्ता. ^{१५}

17 मीवा मुडा मुक्यालोर, मीवाड जीवाना राका कीस्तोर. तमा कीयनद इद कबळता लोप्या, ओर देवुळतुहक इसब ईयनुर. ^{१६} अदिनेनाहक इद कबळतुन ओर नारजते आयो, मति गिर्दाते कीयनाह, ओरा पोल्लोते वरेम आस मन्हट. ^{१७} ओर नारज आस कीतेके, मीक बाताले पायदा दोर्को आयगा.

18 माट कसुरलेवप ताकिह्नोम इनजोर, मावा जीवा पुन्हता. ^{१८} सबे पोल्लोने माट देवुळतुहक ओप्पनाह कीयलाह ऊळिह्नोम. ^{१९} इदिनेनाहक मयेनाहक पार्तना कीसोर मन्हट. ^{२०}

19 मियगा चट्टिपट वायलाह नाक अग दोर्कि इनजोर, पार्तना कीसोर मन्हटु इन्जि, नना मीक अर्जि कीयहनन. ^{२१}

20-21 सुकम ईयनद देवुळि, तना विचर कीतप लेहका मीट कीयनाह, मीक सबे बेसताड पोल्लोड ईयि. ^{२२} येसु किर्स्तुना मेटे, मावा ताकमुळतगा तान्क विचर बातव पोल्लोड आयिड. ^{२३} किर्स्तु येसुना नेतुरता मेटे, देवुळि मावा संगे अमेसातुहक मनदनद पुना करलतुन निल्यिह कीयलाह आता. ^{२४} इद पुना करल नितना इन्जि, देवुळि येसुन ओसोवने हामुरताहि जीवा अर्हता, ^{२५} इद्रमि येसु किर्स्तु मावा बेरोग कोपाल आतोग. ^{२६} ओने मन्कलोर अमेसा-अमेसातुहक मान ईयिर. आमन. ^{२७}

आक्रिताड पोल्लोड

22 मावोर विस्वसिरिर् नना मीक बेरा लाट सीटि रासोन. ^{२८} नना मीक बुदि कागहचि, रासतद पोल्लोतुन सीता कीसोर केंजाट इन्जि, मीक अर्जि कीयहनन. ^{२९}

23 मावा ऐगेटोग तिमतो जेलताहि पेसतोग, इदिन मीट पुनदना इन्जि, कबूर वेहतनन. ओग इगा चट्टिपट एवतेके, माट ऐगे मियगा वायकोम.

24 मीवाड मुक्यालोर सबेटोरिन, ओसो मियगडोर देवुळता मन्कलोर सबेटोरिन, जय येसु इन्हट. इतालिया पटटोर विस्वसिर, ^{३०} मीक जय येसु इनदलाह आतोर.

25 देवुळता देव्या मीट सबेटोरगा मनि. आमन.

✧ 13:6 13:6 देवुळताड पाटाड 118:6; 56:11 ✧ 13:7 13:7 6:12; 1 पत्र 4:11 ✧ 13:8 13:8 2 कुरिततोर 1:19; इब्रितोर 1:12; यहूदा 25 ✧ 13:9 13:9 इपिसुस्तोर 4:14 ✧ 13:9 13:9 कुलसितोर 2:16; इब्रितोर 9:8-10 ✧ 13:9 13:9 कुलसितोर 2:7 ✧ 13:10 13:10 1 कुरिततोर 10:18; इब्रितोर 8:5 ✧ 13:11 13:11 पेसमुळि 29:14; लैक्यव्यवस्था 4:12,21; 9:11; 16:27 ✧ 13:12 13:12 इपिसुस्तोर 5:26; इब्रितोर 9:12,14; 10:9-10 ✧ 13:13 13:13 लकल 9:23; इब्रितोर 11:25-26; 12:2 ✧ 13:13 13:13 इद सीटि यहूदि विस्वसिरिहक रासतद मता. ओर पाळना करलतुन विळसतेके, अद करलतुन नोमवालोर यहूदि, ओर विस्वसिरिन जेक तासेर. अह आसि, ओर विस्वसिरिहक तमाय जाततोर कदर दोर्को अवालि. ✧ 13:14 13:14 10:34; 11:10,16; 12:22,27 ✧ 13:15 13:15 यशायाह 57:19; होशे 14:2; रोम सहरतोर 12:1 ✧ 13:16 13:16 रोम सहरतोर 12:13 ✧ 13:16 13:16 पिलिपितोर 4:18 ✧ 13:17 13:17 यशायाह 62:6; यहजेकेल 3:17; बळसिर 20:28 ✧ 13:17 13:17 1 कुरिततोर 16:15-16; 1 तिसलुनितोर 5:12-13 ✧ 13:18 13:18 बळसिर 24:16; 1 तिमोति 1:5 ✧ 13:18 13:18 2 कुरिततोर 1:12 ✧ 13:18 13:18 1 तिसलुनितोर 5:25 ✧ 13:19 13:19 पिलेमोन 22 ✧ 13:20-21 13:20-21 रोम सहरतोर 15:33; 2 तिमोति 3:17; 1 पत्र 5:10 ✧ 13:20-21 13:20-21 पिलिपितोर 2:13; इब्रितोर 12:28; 1 योहन 3:22 ✧ 13:20-21 13:20-21 यशायाह 55:3; थिमियाह 32:40; यहजेकेल 37:26; जकर्याह 9:11; इब्रितोर 10:29 ✧ 13:20-21 13:20-21 बळसिर 2:24 ✧ 13:20-21 13:20-21 यशायाह 63:11; योहन 10:11 ✧ 13:20-21 13:20-21 रोम सहरतोर 11:36 ✧ 13:22 13:22 1 पत्र 5:12 ✧ 13:22 13:22 3:1 ✧ 13:24 13:24 बळसिर 18:2

याकुब रासतद सीटि

याकुब इतेके येसुसामिना तमोग ओर्बोग मतोग. (पुटमुळि पुस्तकते वावाल इसकना मगि याकुब, वेग आयोग. किर्स्तुना बळयि योहनना दादाल याकुब, वेग वने आयोग.) येसुसामि डोलिस जीवा अरतापया, याकुबिहक दिसतोग. अद तुकने बहे, याकुब ओन देवुळ लोहतोग किर्स्तु आंदोग इनजोर, विस्वस कीतोग; मुने ओग येसुन नमोग आंदोग (योहन 7:5). कीसि पया, ओग येसुसलेम सहरतोर यहदि विस्वसिरा मुक्याल मन्जि, देवुळता सेवा कीदोग. अस्के सबेटोर यहदि विस्वसिर, लोकरा विस्तेनाहक, दुस्राड-दुस्राड देसेहकने बिरोबटो आस मतो. ओर विस्वसिर तिपलकने दीरा पोस मनदलाहि, इद सीटटुन रासतोग.

याकुब इद सीटटुन रासतद कालमते, वेल्लाटोर यहदि विस्वसिर गरिब मतो, ओरगा ओसोय कमि जागा-बुम मता. वेल्लाटोर यहदि विस्वसिर कूल-बूत अन्जि पिसवालोरा मतो. मति उय्दुर बोर-बोर लोकर पका साव्कर मतो; नाहक-नाहक अन्जि, दंदा कीदुर. विस्वसिरगा वेल्लाटोर लोकर साव्किकिहक बारा मान ईदुर, मति गरिब लोकरिहक कदर एबोर आंदुर. विस्वसिराड इदमताड गल्लिनु सुदे कीयलाहि, याकुब इद सीटटुन रासतोग.

“मीट देवुळता पोल्लोतुन सिरप केव्कने केंजवालोरीरि आयमाट, मति अदमलेहका ताकवालोरीरि वने आम्हट. सिरप केंजवालोरीरि बर मतेके, मीट कुदतने नाळेह कीय्हमिर,” इन्जि याकुब रासतोग (1:22). नेंड वने वचन बेस पुहनन इनवालोरा वेल्लाटोर तिरिथिहंतोर, मति वचन वेहतप ताकोर. निमा देवुळता पोल्लो वेहतप ताकतिन इतेके, दुस्रे वने नीक ऊळिसि येसुनके वायनु.

याकुबनेनाह जोहर

1 नना याकुबन्न, * देवुळता ओसो किर्स्तु येसुसामिना सेवकनन आंदन. * मावा इयलेल लोकर बारा कूळिनोर, दुस्राड-दुस्राड देसेहकने बिरोबटो आसि मनवालोरा, * सबेटोर विस्वसिरिहक नयेनाह जोहर! *

देवुळतुन विस्वसते ताल्हकना

- 2 मावोर विस्वसिरि, मियगा बेस्के मीवा आसातुन देहतनव अलग-अलग रीतताड पोल्लोड वायनुड, अस्के मीट पका गिर्दा आम्हट. *
- 3 बेस्के मीट विस्वसते मन्जि आरेम आयविर, अस्के मीक दीरा पोयतनद लाव दोकिहता इनजोर पुनदकिर. *
- 4 मीट आकि एवनाह दीरा पोस मन्हट, अस्के मीवा विस्वस बेस मेकगा. * ओसो मीवा ताकमुळतगा बाताले कमि आयो आयागा. *
- 5 मियगडाह बोन्क बुदता कमि मन्हता, ओग देवुळतुन ताल्हकेग, अस्के देवुळ ओन्क ईयागा. * बाराहक इतेके, तान ताल्हकवालोरा कतमोतिरेहके, अद नारज केवा लोकांलेवा ईस्ता. *
- 6 मति ताल्हकनेके, पूरा आसा देवुळतगान मनदना गावले. ताल्हकहिपा मुर्तिय रेंड विचर्क आयना आयो. * बह इतेके, रेंड विचर्कनोग मन्कल, वळयते ईगाह-आनाह वायनव समदुरतगडाड लच्छकाना लेहका मन्हता. *
- 7 अदमतोग मन्कल देवुळतगडाह नाक बातालाय दोर्कगा इन्जि, विचर वने केमाकेग.
- 8 ओग रेंड विचर्कनोग मन्कल आंदोग, * बेद कीतेकाय मुर्म अरनाह केवोग.

देवुळ ईयनद कदरतेनाहक गिर्दा आयना

- 9 देवुळि तना मुनेह माक कदर ईता इनजोर, कदरलेबोर विस्वसिर गिर्दा आयना गावले. *
- 10 साव्कर लोकर बार, रौडातगा प्यनद पुंगोगा लेहका वागिस माथिहंतोर. * अदिनेनाहक (देवुळि साव्किकिन उड्लोर कीयहपा,) “देवुळ माक उड्लोर कीयगा” इनजोर तेला, ओर गिर्दा अथिर! †
- 11 पोळद पेसत्सके पका एद तेगायहता, अस्के पका एद दल्लिसि, रौडा वतिहता. ओसो ताना पुंगो वने ऊसिहता. ऊसतापया ताना सोबा मारिहता. * अदमलेहकाने साव्कर लोकर वने, तमा कमयता पेके अन्ज-अनजि बळेम आयनु.

देवुळि बोने पापमते अरयनाह केवो

- 12 पापमते अर्हतनव पोल्लोड वातेक तेला, बोर लोकर विस्वसते मेगिस निच मन्हंतोर, ओर देवुळतोर. * ओर दीरा पोसि देवुळतुन विळसवाहक, ओरिहक देवुळतेनाह अमेसाता पिसमुळता इनम दोर्कगा. * बह इतेके, नाक बोर जीवा कीस्तोर, ओरिहक अद अमेसाता पिसमुळता इनम ईकन इन्जि, देवुळि पोल्लो विळिसस मता. *
- 13 बेस्के पापमते अर्हतनव पोल्लोड वास्ताड, अस्के देवुळिये नावा पट ऊळिहता इनजोर, बेस्केन देवुळता तप तोहतना आयो. बाराहक इतेके, लाग्वा विचर कीसि, देवुळता पट ऊळनद आयो, अहे देवुळ वने पापम कबळ कीयग इनजोर, बोनाय पट ऊळो.
- 14 मति मन्कना लालुसिये ओन नाळेह कीसि तनेके गुंजिहता, गुंजिसि ओन तनगा एग्हिह कीसि, पापम कीयनाह कीस्ता.
- 15 पया (आंचाळ नेलाड हव्किस रिक्म आयना लेहका,) मन्कना जीवाता लालुस वने बेर्सिसि, पापमतुन पुटिह कीस्ता. * पया अद पापम बेर्सिसि, आक्रिते ओन देवुळताह एगिह कीस्ता. †
- 16 मावोर विस्वसिरि! मीट इदमलेहका देवुळता तप तोहचि, नाळेम आयमाट.
- 17 बाराहक इतेके पोळदतुन, नेलातुन, उकानु पुटिह कीतोग देवुळवाबानगडाह, * सबे बेसताड माचलेवळु बर्कळु वास्ताड. * मति (पोळदता, नेलाता वेहक बेदम एक्वा-तक्वा मिळन्दसोर दास्ता, अदमलेहकाडा मावा देवुळ आयो. *) ताना गुनम बेस्केन मिळन्दो. *

* 1:1 1:1 बळयिर 12:17 * 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:1; तीसु 1:1-4 * 1:1 1:1 योहन 7:35; 1 पृ 1:1 * 1:1 1:1 येसु पुटदित्क रेंड अजर्क वर्साना मुने, अन्नम मुय्तोग मतोग, ओना मगि इवक, इसकना मगि याकुब इनवाल आंदोग. याकुबना दुस्रा पेदिर इयलेल आंदुर, वेनडाहि बारा मक पुटोर, ओर इयलेल लोकरा बारा कूळिनोर पेदामुय्तोर आंदुर. येसु देवुळदीपते लडतापया, इयलेलतोर बारा कूळिनोर यहदि विस्वसिर, लोकरा विस्तेनाहक दुस्राड-दुस्राड देसेहकने बिरोबटो आस मतो. ओर विस्वसिरनाहक इद सीटटुन याकुब रासतोग.

* 1:2 1:2 मय्याल 5:12; याकुब 5:11; 1 पृ 1:6 * 1:3 1:3 लुकाल 21:19; रोम सहरतोर 12:12; इब्रितोर 6:12; 1 पृ 1:7 * 1:4 1:3-4 2 पृ 1:6 * 1:4 1:4 इल्लुसितोर 4:12 * 1:5 1:5 1 राजा 3:9-12 * 1:5 1:5 मय्याल 7:7 * 1:6 1:6 मय्याल 21:21; मार्कल 11:23; याकुब 5:15 * 1:6 1:6 इपिसुनोर 4:14 * 1:8 1:8 4:8; 2 पृ 2:14 * 1:9 1:9 लुकाल 14:11 * 1:10 1:10 यसायाह 40:6; 1 पृ 1:24-25 † 1:10 1:10 याकुबना पुस्तकते वेगा वेगा साव्किकना पोल्लो वास्ता, अद अविस्वसिर लोपाडा पोल्लो मन्हता. * 1:11 1:11 यसायाह 40:7-8 * 1:12 1:12 लुकाल 6:22; याकुब 5:11 * 1:12 1:12 रोम सहरतोर 5:4 * 1:12 1:12 पेसुळि 20:6; 1 कुरितोर 2:9-10; 9:25; याकुब 2:5 * 1:15 1:15 अय्युब 15:35; देवुळताड पाटाड 7:14; यसायाह 59:4 † 1:15 1:15 ओन देवुळताह एगिह कीस्ता मोडुल कागिते “हामूरतुन पुटिह कीस्ता”. * 1:15 1:15 रोम सहरतोर 5:12 * 1:17 1:17 देवुळताड पाटाड 136:7; 1 तिमोति 6:16 * 1:17 1:17 3:17 * 1:17 1:17 1 योहन 1:5 * 1:17 1:17 मलाकी 3:6; 2 तिमोति 2:13

18 माटू देवुळता सेतेमा कबुरता मेटे, पूना पुटमुळ दोकिंह कीतल.✽ इद्रम आयि इनजोर, देवुळि मुनेन विचर कीस मता. अद विचर मतपु, इद बूमताग पुटिह कीतव सबेटविनगडाह, मुने माके पूना जीवा ईसि, तनेनाहक अलग कीस तासता.✽

देवुळता पोल्लो केंजतप ताकन्दे

19 मावोरिर! मीट सबेटोरिर बेस उसरते केंजना गावले, वळहकलाह कंद्रेम आयना आयो,✽ ओसो चट्टिपेट ओड वने आयनद आयो,✽ इव पोल्लोन सीताते तासाट.

20 ब्राह्मक इतेके मन्कना ओड, देवुळता सेतेम अगदे बोने ताकिह कीया पगवो.✽

21 अदिनेनाहक मीवा जीवातगडाहि सबे रीतिना माचतुन, ओसो लाग्वाड कबस्किन, जेक कीम्हट.✽ कीसि देवुळ मीवा जीवातगा ओगसतद पोल्लोतुन, कुल्ल बुदते मोन्हटलाह ईम्हट. अद पोल्लो मीक पिसिह कीया पगयहता.✽

22 मीट देवुळता पोल्लोतुन सिरप केव्कने केंजवालोरिरे आयमाट, मति अद्रमलेहका ताकवालोरिरे वने आम्हट.✽ सिरप केंजवालोरिरे बार मतेके, मीट कुदतुने नाळेह कीम्हनिर.

23 बोग देवुळता पोल्लोतुन केंजलाह केंजिहताग, मति अद्रमलेहका ताकोग इतेके, ओगु तना मोकमतुन अद्रमताग बेस ऊळवाना लेहका मन्हताग.

24 ओग तन्क अद्रमताग ऊळिहताग, मति अन्न अतस्के, नना बेद्रम दिसिहनन इनजोरे, तना मोकमतुन अस्केने माडिहताग.

25 मति बोग पापमताहि विळिहस कीयनव,✽ चुकवालेवा ताकिह कीयनव, देवुळताड अडोन बेस सीता कीसोर, अविस्किन माडवालेवा, अडोड वेहतप केवाल मन्हताग,✽ अद्रम कीसोर मनेके, देवुळि ओन्क देखा इयाग.✽

देवुळतुन गिर्दा कीयनद पोल्लो

26 इजेके मियगा बोगाय मन्कल, नना देवुळता सगे कर्तुळते महनन इनजोर इन्हताग, मति तना वेंजेटुन आब्रे केवा, तना तन्के नाळेह कीरताग, अद्रमतोना कर्तुळतनम उगसताये आंदु.✽

27 मति मूरा-मूरि पिळाड-पेकोरा, ओसो रांडे आस्कना तिपलतुन ऊळिसि, ओरा सायता कीयना.✽ ओसो इद दुनियाताड सबे लाग्वाड कबस्किनगडाहि, कुदतुन जेक तासना.✽ इद्रमताये ताकमूळ मावा देवुळबाबाना विचरते, तपलेवद निटमता कर्तुळ आंदु.✽

2

बोनाय मोकम ऊळिस ताकना आयो

1 मावोरिर! मीट देवुळता डीसाते मनवाल, मावा सामि येसु किर्स्तुन विस्वस कीतिर. अदिनेनाहक बोनाय मोकम ऊळिस बह ताकमाट.✽

2 मीट सीता कीस ऊळाट, मीवा पार्तनातगा ओवोंगा मन्कल बंगरताड मुदाड केसि, बेसता मलयळि केस वावेग. ओसो दुस्रोण गरिब मन्कल बार कळजतद जगा केस वावेग.

3 बेसता जगा केगतोन ऊळिसि, “इगा बेरोर उदनद जागाताग उदा!” इनजोर इनेरिर, गरिब मन्कन बार, “इगा निच मन रा! उदना इतेक बार नेल उदा,” इनजोर इनेरिर.

4 इद्रम कीसि, लाग्वाड विचर्कने मीवाय नडुम उड्लोर-बेरोर इनजोर, मोकम ऊळिस ताकवालोरिरे आयविरा?✽

5 मावोरि विस्वसिरिर, केंजाट! इद दुनियातोरा इसबते बोर गरिबते मन्हताग, ओरिन विस्वसते बेरोर कीयलाह, देवुळि आचताया, आचो?✽ नावा राजेम मियेनाहके आयगा इन्जि, देवुळि तन्क जीवा केवालोरिेनाहक पोल्लो विळिसस मता इन्जि पुतिर;✽ अदे राजेम गरिबतोरे विस्वसिरिहक आयगाया, आयो?✽

6 मीट बार गरिब मन्कलोरा कदर रेहतिर.✽ मति मीक मुळहवालोर, ओसो पंचताग ईळिसस ओयवालोर, साक्कर मन्कलोरिे आयो रा?

7 ओसो पिसिह केवाल किर्स्तुना बेसता पेदिर मीक अरता,✽ अद पेदिरतुन वने पास्कवालोर, वेरे साक्कर मन्कलोर आयो रा?

8 ओसो निटम मीट देवुळता राजेमताड अडोड माळतिर इतेके, पका बेस कीम्हनिर.✽ देवुळता साभ्रम वेहतपु, निमा कुदतुन जीवा कीतपु, दुसोरिन वने जीवा कीम.✽

9 मति दुस्रोण उड्लोग-बेरोग इनजोर ऊळतिर इतेक मात्रम, मीट पापम कीम्हनिर.✽ पया देवुळताड अडोन माळवद कसुर, मीवा पोगोन उदगा.

10 बोगाय मन्कल देवुळताड अडोड पूरा माळिसाय मति, उंदाय अडोतुन तपताग इतेके, ओग अडोना पूरा साभ्रम माळवदिना कसुरताग आस्तोग,✽ पुनविरा?

11 बह इतेके साट्याल कबळ कीयनद आयो?✽ इनजोर वेहतदे देवुळि, दुस्रोण हक्कनद आयो?✽ इनजोर वने वेहता. निमा साट्याल कबळ केविन, मति हक्कतिन इतेके, निमा अडोन माळवोनिन आम्हनिन.

12 मीक पापमताहि विळिहस कीयनव देवुळताड अडोन माळतिर, माळविरा?✽ अविस्कना इसबते, देवुळ मीवा नेयम कीयगा. अदिहकु मीवा तोडटाड पोल्लोड, मीवाड कबस्क, अव अडोड वेहतप मनिड.

13 बह इतेके, बोग दुस्रोण पोगोन दया केवोग, देवुळ वने नेयम कीयनद दियाते, ओना पोगोन दया केवो आयगा. मति दया केवालोर मन्कलोर, नेयमतुहक रेयोरे आयसुर.✽

बेसताड कबस्क केवेके, विस्वस उगसताये

14 मावोरि विस्वसिरिर! बोगाय मन्कल किर्स्तुन विस्वस कीम्हनिन इनजोर वेहेग, मति तना विस्वसतुन तोहतलाह, बेसताड कबस्क केवोग इतेके, ओना विस्वसता बाताल पाय्दा आयगा?✽ बह इद्रमता विस्वस ओन पिसिह कीया पगयहताया?

✽ 1:18 1:18 2 कुरितोर 6:7; इपिससतोर 1:13; 2 तिमाति 2:15; 1 पत्र 1:3 ✽ 1:18 1:18 तोहचीतव पोल्लोड 14:3-4 ✽ 1:19 1:19 बुदताड पोल्लोड 10:19; 17:27 ✽ 1:19 1:19 बुदताड पोल्लोड 16:32; सभोपदेशक 7:9 ✽ 1:20 1:20 मत्याल 5:22; इपिससतोर 4:26 ✽ 1:21 1:21 इपिससतोर 4:22 ✽ 1:21 1:21 कुल्लितोर 3:16; याकुब 5:20 ✽ 1:22 1:22 मत्याल 7:24-27; रोम सहरतोर 2:12-13; याकुब 2:14-20 ✽ 1:25 1:25 योहन 8:32; गलातितोर 2:4; याकुब 2:12 ✽ 1:25 1:25 गलातितोर 6:2 ✽ 1:25 1:25 योहन 13:17 ✽ 1:26 1:26 देवुळताड पाटाड 39:1; 141:3; याकुब 3:2-12 ✽ 1:27 1:27 ब्वस्थविवरण 14:29; अय्यब 31:16-17,21; देवुळताड पाटाड 146:9; यशमाह 1:17,23 ✽ 1:27 1:27 रोम सहरतोर 12:2; तीतुस 2:12; याकुब 4:4; 2 पत्र 1:4 ✽ 1:27 1:27 2 पत्र 3:14 ✽ 2:1 2:1 बळयिर 10:34 ✽ 2:4 2:4 योहन 7:24 ✽ 2:5 2:5 अय्यब 34:19; लुकाल 12:21; 1 कुरितोर 1:27-28; तोहचीतव पोल्लोड 2:9 ✽ 2:5 2:5 1:12 ✽ 2:5 2:5 लुकाल 6:20 ✽ 2:6 2:6 1 कुरितोर 11:22 ✽ 2:7 2:7 बळयिर 11:26; 1 पत्र 4:16 ✽ 2:8 2:8 मत्याल 7:12 ✽ 2:8 2:8 लैथ्यव्यवस्था 19:18; रोम सहरतोर 13:8-9 ✽ 2:9 2:9 बळयिर 10:34 ✽ 2:10 2:10 मत्याल 5:19; गलातितोर 5:3 ✽ 2:11 2:11 पेरसमुळि 20:14; ब्वस्थविवरण 5:18 ✽ 2:11 2:11 पेरसमुळि 20:13; ब्वस्थविवरण 5:17 ✽ 2:12 2:12 गलातितोर 6:2; याकुब 1:25 ✽ 2:13 2:13 मत्याल 5:7; 18:32-35; लुकाल 6:37; याकुब 3:17 ✽ 2:14 2:14 1:22

- 15 इजेके बोगाय विस्वसि मन्कल नियागा वास्तोग, ओन्क ईईमते केगयलाह गेदेड इलेड, दिनम तिनदलाह तिडि वने आलो.*
 16 अस्के निमा ओन ऊळिसि, "सुकमते अन! देवुळि नीकु बेस मल्ल-नाड गेदेड ईथि! पोटामेड पंजनाह गाटो ईथि," इनजोर इहनिन, मति ओना मैदुहक बेव गर्ज मन्हाड, अव ओन्क एविन इतेके, ताना बाताल पाय्दा?*
- 17 इद्रमलेहका विस्वस कीसि, बेसताड कबस्क केवेक अचोन, मीवा विस्वस बाताल कबळता?*
- 18 बोगाय नाकु "नियागा विस्वस मन्हाडया?" इनजोर इनेगा. नना इतेक "नना बेसताड कबस्क केवानन. निमा बेसताड कबस्क केवाये, नीवा विस्वसतुन नाक तोहतहनिन. नना बार बेसताड कबस्कनेने. नावा विस्वसतुन तोहतकन,"* इन्दकन.
- 19 इजेके देवुळि उंथिय मन्हाड इनजोर, मीट विस्वस कीरि बेसे.* मति देयहक वने मीवा लेहका अद पोल्लोतुन विस्वस कीस्ताड, ओसो (देवुळ माक सिक्सा इयागा इनजोर,) रेयिसि साडिह्हाड.*
- 20 एय बुदलेवोग मन्कनिन! बेसताड कबस्क केवालेवा, वेट विस्वस बाताले कबळता आयो! इचोन वने पुनविना?*
- 21 अद्रमे मावा पेदापुरतो! अन्नहम, देवुळता पोल्लोतुन केजिसि, तना मगि इसकिन मोक इयलाह गर्यातगा तासतो!.* ओग अद्रम कीसि, तना विस्वसतुन तोहतस्के, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता इनजोर,* इद पोल्लोतुन मीट बेस पुहनिन.
- 22 ऊळट, ओना विस्वस ओसो ओग कीतव कबस्क कलियिस मताड,* ओनाड कबस्कनेन ओना विस्वस करल दिसता.
- 23 इद्रमलेहका अन्नहम पुरतो! देवुळता पोल्लोतुन नमतोग, अस्के देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता* इनजोर, देवुळता साक्षमतगा रासतद इद पोल्लो करल दिसता. ओसो अन्नहमिन देवुळता गोतो!.* इनजोर वने इंदुर.
- 24 अदिहक सिरप विस्वस कीतिकेन आयो, मति बेसताड कबस्क कीतिकेने, देवुळि माकु सेतेमतोरि इन्हाता इनजोर, माक तेळियिहता.
- 25 अद्रमे राहब पेदिरता बोगे आंचाना पोल्लोतुन पुतिरे. (ताना सहरतुन ऊळलाह अन्न मतेर,) इश्येलतोर अय्दाड गुंजवालोरिहक, अद आंचाळ तना लोते मकलाहि जागा इता. अह कीस पया (ओरिन बोरे ऊळवस्के,) दुस्रा आगेद मल्लच लोहचीता.* अद अद्रम (देवुळतुन विस्वस कीसि,) इद कबळ कीताहक, देवुळता मुनेह अद सेतेमत आता.*
- 26 निटमे बेद्रम ऊकुरलेवा मैदुल डोलिहता, अद्रमलेहकाने बेसताड कबस्क केवालेवा, विस्वस वने डोलिस मन्हाता.

3

मन्कना वेंजेग

- 1 मावोर विस्वसिरि! मियग्डाहि वेल्लाटोरि मत्रम, विस्वसिरिन कागहतनद कबळ कीकोम इनजोर, विचर केमाट! बारहक इतेके, माट कागहावलोरिन देवुळि पका कळकते नेयम कीयागा,* इदिन मीट इतेक पुतिरे.
- 2 माट सबेटोरल ऊक-ऊके तपिह्नले.
 मति बोग मन्कल पोल्लो वळहकसेक तपोग, ओग बेस बुदतोग मन्कल आंदोग. ओसो ओग तना पूरा मैदुदुन वने, आत्रे कीया पगयहतोग.*
- 3 माट कौदातुन आत्रे कीयलाह, ताना मुक्तहक कय-कासा दोहतहन्नल; दोहचि ताना पूरा मैदुदुन बेक इतेक अके तिर्हता पगयहन्नल.*
- 4 अद्रमे ओसो ऊळट, सम्पुरते ताकनव ओडाड वने पका बेराड मन्हाड, बेरा वळयते दास्ताड. मति ओडाड वगहालोरि, तमा विचरते बेक इतेक अके, उडुला उकुळते अविस्किन मल्लहा पगयहतोर. 5 इद्रमलेहकाने, मावा मैदुदुगा वने उडुला उंद वेंजेग मन्हाता, अदु बेराड-बेराड पोल्लोड पोगयिहता.* ओसो अद्रमे ऊळट, इचुटा किसतळमते पूरा गेळा कर्विहता!*
- 6 मावा वेंजेग वने किसतळमता लेहकान मन्हाता. तानगा कतम लाग्वाड पोल्लोडे निदिस मन्हाता.* अद मावा मैदुदुगा मन्जि, मावा पूरा मैदुदुन करब कीस्ता.* ओसो मावा पूरा मनमुळतुन बोळिसि, (अमेसा कट्टला पुटिह कीस्ता). अद्रमता किस देयमदीपताहे पेसिहता.*
- 7 ऊळट, सबे जातिनाड गेळा जन्वकिनु, पिटेनु, सबे मीन्किनु, मन्कल आत्रे कीया पगयहतोग, अद्रम आत्रेम आताड वने.
- 8 मति आपुना बेजेदुन मामम, बोगे आत्रे कीस तात पगवोगा. अद बेस्केन रोमवदु लागव आंदु, तानगा हापुर ईयनद वीसम निदिस मन्हाता.*
- 9 माट इदे वेंजेते, मावा सामि देवुळबाबान जोहर कीयहन्नल; ओसो इदे वेंजेते, देवुळि तना लेहका पंडटोर मन्कलोरिन सरप ईहन्नल.*
- 10 इद्रम उंथिय तोडटे जोहर कीयनदु ओसो सरप ईयनदु पेसिहता. मावोर विस्वसिरि! माट इद्रम कीयनद बेस आयो.
- 11 उंथिय कनिरताडहि बेस मिडतद एगु, ओसो मिडतद एगु, पेस पगयहताया?
- 12 बहु तोया मरातगा लिमा कायाड* आदिहताडा? इलवेके अंगुर तौडातगा रेंगाबेदिड* आदिहताडा? (आदोड, इद्रम बेस्केन आद पगवोड).* अद्रमलेहकाने ओखुर एता कनिरताडह वने, बेस मिडतद एगु बेस्केन पेस पगवो.*

देवुळतगडा बुदि

- 13 ओसो बोग मीवा नडम बुदतोग, तेल्चवोग मतेके, ओग उडुला बुदते ताकसोर, तना बुदताड कबस्क कीस तोहेग.*
- 14 मति मीवा जीवातगा, मियेनाहके कदर पर्वकनव,* ओसो जीवा कर्वनव, विचक निदिस मताड इतेके, बुदतोरमे इनजोर, पोगयसोर तिरियमाट, सेतेमतुन मकिह कीसि, जोल वळहकमाट.*
- 15 इद्रमता बुदि देवुळतगडाहि वावो, मति मन्कना बुदतगडा,* इद दुनियातगडा,* देयमदीपतगडा आंद,*
- 16 बेगा कुदतेनाहक कदर पर्वकनद, जीवा कर्वनदु मन्हाता, अगा कट्टला मन्हाता, ओसो सबे रीतिनाड लाग्वाड कबस्क वने मन्हाताड.

* 2:15 2:15 मत्थल 25:35-36; लूकल 3:11 * 2:16 2:16 1 योहन 3:17-18 * 2:17 2:17 गलातितोर 5:6 * 2:18 2:18 मत्थल 7:16-17; लूकल 6:43-44 * 2:19 2:19 व्यक्स्थाविवरण 6:4; मार्कल 12:29 * 2:19 2:19 मत्थल 8:29; मार्कल 1:24; 5:7-8; लूकल 4:34; वळयिर 19:15 * 2:20 2:14-20 याकुब 1:22 * 2:21 2:21 पुरमुळि 22:9-12; इफ्रितोर 11:17-18 * 2:21 2:21 पुरमुळि 22:16-18 * 2:22 2:22 योहन 6:29 * 2:23 2:23 पुरमुळि 15:6; रोम सहरतोर 4:3 * 2:23 2:23 2 इतिहास 20:7; यशायाह 41:8 * 2:25 2:25 राहब पेदिरता आंचाळि यहदि आवचद माता, ओसो बोगे कबळ कीन्द, मति देवुळि कनान देसेमतुन इश्येलतोरिहक इता इनजोर, विस्वस कीसि, ताना देसेमतुन ऊळलाह अन्न मतेर इश्येलतोर अय्दाड गुंजवालोरिन, तना सहरतोरिहक मकिह कीसि, दुस्रा अगदुहक मल्लच लोहतनद बेसता कबळ कीता (यहोशू 2 अद्रयय ऊळट). * 2:25 2:25 यहोशू 2:4,6,15 * 2:25 2:25 इफ्रितोर 11:30-31 * 3:1 3:1 रोम सहरतोर 2:20-23; 1 तिमोति 1:7 * 3:2 3:2 मत्थल 12:34-37 * 3:3 3:3 देवुळताड पाटाड 32:9 * 3:5 3:5 देवुळताड पाटाड 12:3-4; 73:8-9 * 3:5 3:5 बुदताड पोल्लोड 26:20-21 * 3:6 3:6 बुदताड पोल्लोड 16:27 * 3:6 3:6 मत्थल 12:36-37; 15:11,18-20 * 3:6 3:6 मत्थल 5:22 * 3:8 3:8 देवुळताड पाटाड 140:3; रोम सहरतोर 3:13 * 3:9 3:9 पुरमुळि 1:26; 1 कुरितोर 11:7-9 * 3:12 3:12 तोया मरातगा लिमा कायाड मोदुल कागिदते "अजिर मरातगा जयदुन कायाड". † 3:12 3:12 रेंगाबेदिड मोदुल कागिदते "अजिर पडिड". * 3:12 3:12 मत्थल 7:16; लूकल 6:43-44 * 3:12 3:2-12 1:26 * 3:13 3:13 1 पत्र 2:12 * 3:14 3:14 रोम सहरतोर 2:8 * 3:14 3:14 2 कुरितोर 12:20 * 3:15 3:15 यहदाल 19 * 3:15 3:15 1 कुरितोर 2:6; 3:19 * 3:15 3:15 1 कुरितोर 2:14; 2 कुरितोर 1:12; 2 तिसलुनितोर 2:9; 1 तिमोति 4:1; तेहचीव पोल्लोड 2:24

- 17 मति देवूळतगडा बुद मनवाल, देवूळतगान पूरा सीता तासिह्तोग, दुस्रोरा संगे गुनमते मन्ह्तोग, कुल्लु बुदते ताकिह्तोग, दुस्रोरा पोल्लो केंजिह्तोग, जीवा लोपिह्तोग, अमेसा बेसताड कबस्क कीस्तोग, उडुलोग-बेरोग इद्रम इनोग, ओसो सोड केवाल आयोग. *
- 18 ओसो ओविह्क-ओविन गूमते काल्हपवालोर मन्कलोह, गुनमाता विजा वीतिह्तोर, पया सेतेमताड कबस्कना पटा ओरिह्क दिसिह्ता. *

4

जग्ळाड-बोबाड बेग्डाह पुटिह्ताड?

- 1 मीवा नडुम जग्ळाड-बोबाड बेग्डाह पुटिह्ताड? * मीवाड लाल्स्क मीवा जीवातुन आत्रे कीयलाह ऊळिह्ताड, अग्डाहे कोनि इव सबे जग्ळाड पुटिह्ताड. *
- 2 मीटु बेव गावले इनजोर विचर कीन्हनिर, अव मीक दोर्कोड. अदिनेनाह्क मीटु दुस्रोरा हळिह्कनिर. * दुस्रोरा मादगा कोंडा वाटिह्निर, मति मीक अव दोर्कोड. अदिह्क जग्ळाड-बोबाड कीन्हनिर, अद्रम कीसाय मति, मीक अव दोर्कोड. बह इतेके, मीटु देवूळतुन ताल्हकविर.
- 3 ओसो मीटु ताल्हकलाह ताल्हकिह्निर मति, बेसतल बुदते ताल्हकविर. अदिनेनाह्क मीक दोर्कोड, बह इतेके मीटु ताल्हकतस्के, दोर्कनविन मीवाय गिर्दातुह्क पोहतलाह ताल्हकिह्निर. *
- 4 एय देवूळतुन जीवा केजोरिर, दुनियातुन जीवा कीयना इतेके, देवूळता संगे विस्द आयना लेहका आस्ता. बोग मन्कल दुनियातुन जीवा कीयलाह ऊळिह्तोग, ओग मन्कल देवूळता विस्दतोग आस्तोग. * मीक इद पोल्लो एर्का इलेया?
- 5 देवूळता साश्रमतुन बेस सीता कीम्हटु. मावा लोप्पा तना तासतद जीवाता संगे, देवूळि जोळेम आयलाह ऊळिह्ता. * *
- 6 (बोगाय देवूळता विस्दतोग आतेक तेला, ओना पोगोन) देवूळ एक्वा दया तोहतह्ता. * अदिनेनाह्क ताना साश्रमतगा इद्रम रासतद मन्ह्ता: नना बेरोन इनवानु, देवूळि अडम मन्ह्ता, मति नना उडुलोनन इनवानु, देवूळि दया कीस्ता. *
- 7 अदिह्क मीटु देवूळता पोल्लोते वग्डिस मन्हटु. * देयह्कना मुक्यानाड केंजमाट, अस्के अद मियग्डाहि वितगा. *
- 8 देवूळता एरे मीटु वातेके, देवूळ वने मीवा एरे वायगा. * एरे पाय्हल्लोरिर! करब आतव कक्किन नेगतप लेहका, (लाग्वाड कबस्क केवा, मीवा ताकमुळतुन बेस) कीम्हटु. * मीटु रेंड विचर्क केवा, * मीवा पूरा जीवा देवूळतगान मनि. *
- 9 (माट पापि मन्कलोरोग इन्जि,) दुकम आस अळम्हटु, केयाट. मीटु कवयनदिन विळिससि, दुकम आम्हटु; ओसो गिर्दा आयनदिन विळिससि, मेसेह्ने आम्हटु. *
- 10 सामिना मुनेह मीटु उडुला बुदतोरिर आम्हटु. अह आतिर इतेके, मीकु तना मुनेह बेरा कीयगा. *

कसूर वाटनद अदिकर मीक इले

- 11 मावोरिर! ओविह्क-ओविना विस्द वळ्हकमाट. बोग तना ऐोटोग विस्वसिना विस्द वळ्हकिह्तोग, इलवेके ओनगा कसूर वाटिह्तोग, ओग देवूळताड अडोना विस्द वळ्हकिह्तोग. * ओसो देवूळताड अडोन चुकताड इन्ह्तोग. अद्रम बार मीटु देवूळताड अडोड चुकताड इतिर इतेके, अडोड वेहतप ताकवालोरिर आयविर. * मति मीटु नेयम केवालोर लेहका मन्जि तपिह्निर.
- 12 अडोड इयनदु, ओसो नेयम कीयनदु, सिरप देवूळिये आंदु. * तान्के पिसिह कीयनद ओसो बळे कीयनद अदिकर मन्ह्ता. * मति मीकु मीवा ऐोटोना पोगोन कसूर वाटनद अदिकर बोग इतोग?
- मावा पिसमुळ देवूळता कयदे मन्ह्ता
- 13 इद उंद पोल्लो केंजाट! मियग्डाह उच्चर इद्रम इह्निर: “नेड तेला, नाळ तेला, इग्डाह पलाना सहरते दाकल. अगा वसार्मेड मन्जि दंदा कीकल, कीसि वेल्लाड कोताड कमय कीकल” इह्निर. *
- 14 मति नाळता दियाते मीक बह आयागा, इदिन वने मीटु पुनविर! मीवा पिसमुळ इतेके, गळ्के दिसिसि पया मायनद मळमलेहकाडा आंदु. *
- 15 अदिनेनाह्क मीटु अमेसा इद्रम इनदना गावले, “देवूळता विचर मतेके, माट जीवात मन्दकोम, ओसो इद आयवेक अद कबळ कीकोम,” इनदना. *
- 16 मति मीटु इतेके, पका पोमाडेड कीसोर बोळिसह्निर, इद्रमता पोमाडेड कीयनद लागो. *
- 17 अदिनेनाह्क बोग बेसता कबळ कीयलाह पुन्ह्तोग, मति अदिन केवोग इतेके, ओग पापम कीस्तोग. *

5

लाल्स मनवालोर साव्कर्कना लोप्पाडा पोल्लो

- 1 एय साव्कर मन्कलोरिर! मीवा पोगोन पका सिक्सा वायना मन्ह्ता, अदिनेनाह्क केयसोर अळम्हटु! *
- 2 मीवा अनम कळियलाह आता, मीवाड गेंदु एल्म तिनदलाह आता. *

- * 3:17 3:17 1:17 * 3:17 3:17 तीतुस 3:2 * 3:17 3:17 लकाल 6:36; याकुब 2:13 * 3:17 3:17 रोम सहरतोर 12:9 * 3:18 3:18 यशायाह 32:17; होरो 10:12; गलातितोर 6:8; फिलिपितोर 1:11; इब्रितोर 12:11 * 4:1 4:1 तीतुस 3:9 * 4:1 4:1 रोम सहरतोर 7:23 * 4:1 4:1 2:23 * 4:2 4:2 5:6; 1 योहन 3:15 * 4:3 4:3 1 योहन 3:22; 5:14 * 4:4 4:4 मत्थ्याल 6:24; योहन 15:19; रोम सहरतोर 8:7; याकुब 1:27; 1 योहन 2:15-16 * 4:5 4:5 देवूळि मावा संगे जोळेम आयलाह ऊळिह्ता, मति माटु सिङ्गि आंवाना लेहका दुनियातुन जीवा कीतेके, देवूळि ओडु आस्ता. * 4:5 4:5 1 कुरिततोर 6:18-20; फिलिपितोर 2:1-2 * 4:6 4:6 यशायाह 54:7-8 * 4:6 4:6 देवूळताड पाटाड 138:6; बुदताड पोल्लोड 3:34; मत्थ्याल 23:12; 1 पत्र 5:5 * 4:7 4:7 1 पत्र 5:6 * 4:7 4:7 इपिसुस्तोर 4:27; 6:11-13; 1 पत्र 5:8-9 * 4:8 4:8 2 इतिहास 15:2; जकर्याह 1:3; मलार्की 3:7; इब्रितोर 7:18-19 * 4:8 4:8 1 तिमोति 2:8 * 4:8 4:8 अय्यह 17:9; यशायाह 1:16; 1 पत्र 1:22 * 4:8 4:8 1:8 * 4:8 4:8 यिर्म्याह 4:14; 1 योहन 3:3 * 4:9 4:9 लकाल 6:25 * 4:10 4:10 यहेज्केल 21:26; लकाल 1:52; 1 पत्र 5:6 * 4:11 4:11 मत्थ्याल 7:1; रोम सहरतोर 14:4; 2 कुरिततोर 12:20; याकुब 5:9 * 4:11 4:11 1:22 * 4:12 4:12 यशायाह 33:22; याकुब 5:9 * 4:12 4:12 मत्थ्याल 10:28 * 4:13 4:13 बुदताड पोल्लोड 27:1; लकाल 12:18-20 * 4:14 4:14 अय्यह 7:7; देवूळताड पाटाड 39:5; 102:3; 144:4 * 4:15 4:15 बळथिर 18:21 * 4:16 4:16 1 कुरिततोर 5:2,6; 1 योहन 2:15-16 * 4:17 4:17 लकाल 12:47; योहन 9:41; 2 पत्र 2:21-22 * 5:1 5:1 यशायाह 13:6; यहेज्केल 30:2; लकाल 6:24; 1 तिमोति 6:9-10 * 5:2 5:2 अय्यह 13:28; यशायाह 50:9; मत्थ्याल 6:19-20

3 मीवाड बंगर्क-वॅडिनु सिल्लुम पोयलाह आता. देवुळि नेयम कीयहपा, मीवा पोगोन लालूसता कसुर मन्हता इनजोर, अद सिल्लुम साक्सि ईयगा. इद आफ्रि कालमते, मिथेनाहक बंगर्क-वॅडिड जमा कीतिर. (मति मीवाड बंगर्क-वॅडिड सिल्लुम पोस बूटेम आयना लेहका, देवुळि) मीक देयमदीपता किसते बूटे कीयगा.

4 इह केसा! मीटु लोकरिन पोलमतगा कोया वेहतिर, मति ओरिहक बूति एविर. इद्रम बूत एवद पापमतुन देवुळ ऊळता.* ओसो बूतिनोरा केयनद लेड वने, बेरा डीसाता सामिनगा एवता.*

5 मीट इद बूमतगा सबे रीतिनाड विचर्क वातप ताकतिर.* मति (बेद्रम नैड नाका नाक अस्कनुर इन्जि, एर्रे पुनवा बेस मेथिहता, अद्रम) मीट वने देवुळ माक बूटे कीयलाह आता इनजोर पुनवा,* गिर्दा-वेळकाते म्हनिर.

6 ओसो सेतेमतोर मन्कलोरिन कोरोटेटे ओसि, जोल कसुर वाटिस, ओरिन हळकनाह कीतिर,* ओर मीक रोमिह केवोर वने.

दीरा पोयम्हट्ट, पार्तना कीम्हट्ट

7 अदिनेनाहक मावोरिर, येसुसामि ओसोवने वानाहजोम, दीरा पोस केपाट. ऊळट, बेद्रम पोलमता कबळ केवालोर, पोलमते वीततद तमा पिसवगता अनमतनाहकु, ससुनेता पेगादुन ओसो मारेंगा पेगादुन केपिहत्तोर.*

8 अद्रमलेहका मीट वने ओरम आयवा, दीरा पोस केपाट,* बह इतेके सामि वायनद दिया एरेन एवस मन्हता.*

9 मावोरिर, ओर्विहक-ओर्वोर्ग मुयोग आसोर मनमाट. अद्रम आतिर इतेके, मीवा पोगोन कसुर उदगा. ऊळट! नेयम केवाल येसुसामि अगदगान एवयलाह आतोर्ग.*

10 वेल्लाय मुने देवुळता कबुरतोर् तानाड पोल्लोड वेहन्दुर, ओसो ओर बेद्रम तिपल्किन आपिसि, ओरम आयवा दीरा पोस मंदुर, अदिन सीता कीम्हट्ट. ओसो मीट वने ओरा लेहकान मन्हट्ट.

11 इद पोल्लो केजाट, तिपल्किने ओरम आयवा दीरा पोस मनवालोरिन, देयवातोर इहनल.* मुनेतोर्ग अयुब मुर्योगा बेरा तिपलते ओरम आयवा, बेद्रम दीरा पोस मतोग, ओसो आक्रिते देवुळतडाह ओन्क बेद्रम बर्कत दोर्कता, इदिन इतेक मीट केजातिर ओसो पुतिर वने.* इद्रम देवुळि अमेसा जीवा लोपनदु, दया कीयनद आंदु.*

12 मति मावोरिर! सबेटक बेरा पोल्लो इद आंदु इतेके, मीट बेस्केन किरिया ओतनाय आयो. अद देवुळदीपता वने आयो, इद बूमता वने आयो, ओसो दुसा बेदे रीतात किरिया केमाट. मीवा वळहकमुळि इंगो इतेके इंगो, आयो इतेके आयो इन्हट्ट. इद्रम कीतिर इतेके, देवुळ मीवा पोगोन कसुर वाटो आयगा.*

13 मियगा बोगाय तिपलते मतेके, पार्तना कीयेग. बोगाय बेस सुकमते मतेके, देवुळतुन जोहर कीसोर पाटाड ओयेग.

14 ओसो मीवा नडुम बोगाय बेमरते मन्जि तेद पगवेके, ओरु विस्वसिरा मुडा सुक्यालोरिन केयेग. ओर वासि, येसुसामिना पेदिरेते, ओन नेय ओकिंस ओनेनाहक पार्तना कीयिर.*

15 ओरु विस्वसते कीतद पार्तनाते,* बेमरतोर्ग बेस आयनोर्ग. सामि ओन बेमरतगडाहि तेहता. ओसो ओर्ग पापम कीस मतेक तेला, ओना पापमतुन मापि कीयगा.*

16 अदिनेनाहक मीट कीतद पापमतुन, ओर्विहक-ओर्वोर्ग कबुल आमहट्ट,* ओसो ओर्विनेनाहक-ओर्वोर्ग पार्तना कीम्हट्ट. अस्के मीट बेमरताहि बेस आयकिर. सेतेमतोर्ग मन्कना पार्तनाते पका लाव मन्हता.*

17 मुनेतोर्ग कबुरतोर्ग एलियान सीता कीम्हट्ट! ओर्ग मावा लेहकाडोर्गे मन्कल मतोग.* मति इय्येत देसेमतगा पेग अरमाकि इनजोर, गोंडागोंड आसि पार्तना कीतोर्ग. कीताहकु मूंड वर्साड अरुड नेलाड, अद देसेमतगा पेग अरवो आसि.*

18 यया ओकीवने पेग अरयि इनजोर पार्तना कीतोर्ग, अस्के पोर्गोटाहि पका पेग अरता,* ओसो बूमतगडाहि अनम पुटटा.

19 ओसो मावोरिर! मियगडाह बोगाय देवुळता सेतेम अगादाहि लेसतेक अचोन,* ओन ओसोवने बोगाय दुर्गोर्ग, सेतेमता अगादे मल्हच ततोर्ग इतेके.*

20 मल्हच तवाल मन्कल, लेसिस मतोग मन्कना वेल्लाय पापमतुन मापि कीयनाह कीसि, ओन बूळेम आयवाह पिसिह कीरुतोर्ग,* इदिन पुनेग.

* 5:4 5:4 लैयव्यवस्था 19:13; अय्युब 24:10-11; यिर्मयाह 22:13; मलाकी 3:5 * 5:4 5:4 पेंसमुळि 2:23; व्यवस्थाविवरण 24:15; अय्युब 31:38-39 * 5:5 5:5 व्हेअकेल 16:49; लूकाल 16:19; 1 तिमोति 5:6; 2 पत्र 2:13 * 5:5 5:5 यिर्मयाह 12:3; 25:34 * 5:6 5:6 4:2 * 5:7 5:7 व्यवस्थाविवरण 11:14; यिर्मयाह 5:24; योखल 2:23 * 5:8 5:8 लूकाल 21:19; 1 तिसल्लुनितोर 3:12-13 * 5:8 5:8 रोम सहरतोर्ग 13:12; 1 पत्र 4:7 * 5:9 5:9 1 कुरिततोर 4:5; पिलिपितोर 4:5; याकुब 4:11-12; 1 पत्र 4:5 * 5:11 5:11 मत्थ्याल 5:10; रोम सहरतोर्ग 12:12; याकुब 1:2,12 * 5:11 5:11 अय्युब 1:21—2:10; 42:10,12 * 5:11 5:11 पेंसमुळि 34:6; देवुळताड पाटाड 103:8 * 5:12 5:12 मत्थ्याल 5:34-37 * 5:14 5:14 मार्कल 6:13; 16:18 * 5:15 5:15 1:6 * 5:15 5:15 1 योहन 5:16 * 5:16 5:16 मत्थ्याल 3:6; मार्कल 1:5; बळपिर 19:18 * 5:16 5:16 पुट्टमुळि 18:23-32; योहन 9:31 * 5:17 5:17 बळपिर 14:15 * 5:17 5:17 1 राजा 17:1; लूकाल 4:25 * 5:18 5:18 1 राजा 18:42-45 * 5:19 5:19 इब्रितोर 5:2 * 5:19 5:19 मत्थ्याल 18:15; गलातितोर 6:1 * 5:20 5:20 बुदाडाह पोल्लोड 10:12; याकुब 1:21; 1 पत्र 4:8

किर्स्तुना बळयि पत्रु रासतदु मुनेता सीटी

येसुसामिन नमवालोर माट विस्वसिरीहक वने वेल्नाडे तिपल्क, अडुसन्क, हामुरलेहकाडाड आकाड-दोकाड वास्ताड. इद्रमताड मोकानस्के, माट बेद्रम दीरा पोस मनदना इन्जि, येसुसामिना बळयि पत्रु इद्र सीटीए रासिह्नतोग. इण्डोरल माट आयवल, आटुम वातोरा लेहका रेंड दियानोरा लेहका महनल, तेना सीता पत्रु कीसीस्तोगा. मीट बोपिर येसुमेनाहकू तिपलते मनवालोरिर, इद्र सीटीटुन अर्विसि, देवुळतगा आसाते मन्हुट. येसु वने इद्र बूमतगा मनदन्स्के, देवुळतगा आसा तासिसि, वेल्लाय तिपलतुन आपतोग इन्जि सीता कीमहुट. तिपल्क वातेकाय, वावेकाय, मावा मनमुळि, ताकमुळि देवुळता मुनेह पवित्र मनदना, इदे पोल्लो आं. लोतोरा संगे, माल्कालोरा-ओर्युलतोरा संगे, ओसो मावा एणेटोर विस्वसिरा संगे माट बह ताकना, इव कतमतविन पत्रु वेहतहताग.

पत्रु विस्वसिरिन जोहर कीस्तोग

1 नना पत्रुन, येसु किर्स्तुना बळयिननु, इद्र सीटी रासिह्नन. पुंतुस, गलाति, कपदुकिया, आसिया ओसो बितुन्या, इव रोम राजेमताड पटिने बिरोबटो आसि मतोर, इद्र दुनियाते रेंड दियाड मनवालोर, इ

2 देवुळ आचतोर लोकरिहकू रासिह्नन. मावा देवुळबाबाल मीक मुनेने आचिसि, तना पवित्र जीवाता मेटे, मीकु तना पवित्र लोकर कीतोगा. बाराहक इतेके, मीट येसु किर्स्तुना पोल्लो केंजिसि ताकना, ओसो हक्कनगुटातगा मिथेनाहक पोवतद ओना नेतुरते, मीवा पापम एडना इन्जिये, देवुळ मीकु आचता.

अमेसाता मनमुळता आसा

देवुळताहि मीकु लेकालेवा सुकामि, देव्या दोर्कसोर मनि!*

3 मावा सामि येसु किर्स्तुना देवुळबाबाहकू जोहर आधि! ओगे माकु पका जीवा लोपताहकू, माकु पूना मनमुळ दोर्कता. इद्र बेद्रमता मनमुळ इतेके, देवुळबाबाल येसुसामिनु हामुरताहि जीवा अहंजीताहकू, माकु उंदि बेस्केन मायवद आसा दोर्कता.*

4-5 ओसो मथेनाहकू इन्जि, देवुळदीपते बेरा उंदि जीवाता बर्कत तासतद मन्हता. अद्र उंदि बेस्केन बळेम आयवद, माचलेवद, वागवद बर्कत आं. इद्र बर्कत आक्रिता दियते देवुळि सबेतोर विस्वसिरीहक तोहताग. अद्रु बर्कत मीक दोर्कनाहजोय, देवुळि तना लावते मीकु काप आडागा, बाराहक इतेके, मीट देवुळता पोगोन बर्वस तासिह्निर इनजोर.*

6 अदिनेनाहकू मीट पका गिर्दा आम्हुट. इजेके गयक मीकु तिपलते रीतरितीनाड दुकहकिन आप पोयतगा; तेला मति गिर्दा आम्हुट.*

7 इद्र दुकहकू मीवा विस्वसता पट ऊळिहताड. बह इतेके वेल्ना दाराता बंगरि, किसतगा वाटिस जूत कीतेक तेला, आक्रिते बळेम आस्ताये. मति मीवा विस्वस इंका बंगरतुहकाय एक्वा दाराता. अदिनेनाहकू अद्रु मीवा विस्वस, किसलेहकाडा तिपलताहि दीराते पेसिस वाता इतेके, मीट असलतोरिर इन्जि, देवुळि मीकु वेल्ना कदर इयगा. इद्र बेस्के आयगा इतेके, येसु किर्स्तु पूरा दुनियातोरिहक दिससोरि वायनोग, अस्केने.*

8 मीटु येसुसामिन बेस्केने ऊळवेकाय, ओन जीवा कीयह्निर; ओग दिसवेकाय ओन नमिह्निर. मीट नमिसि, वेहता वावप अचोन गिर्दा आम्हुट.

9 मीट ओन नमताहके, ताना पायडा इन्जि, ओग मीवा जीवातुन पिसिह कीस्तोग.

10 इद्र पिसिह कीयना पोल्लोता लोप्पा, देवुळता देव्या मीक दोर्कगा इन्जि, मुनेता कालमतेने ताना कब्रतोर वेहचि; मति ओरिहक वने इद्र पोल्लो पूरा तेळियवाय मता. अदिहके ओरु इद्र बह इनजोर, आचसोरि पहीकिदुर.

11 अस्के किर्स्तु बह तिपल आसि हायनोग, ओसो ताना पया बह ओन्कु देवुळदीपते देवुळतेनाह कदर दोर्कगा इनजोर, ओर कब्रतोर लोप्पा मतदु किर्स्तुना जीवा ओरिहक वेहता. मति ओरु इद्र पोल्लो बेद कालमते आयगा, ओसो बेद्रम आयगा इनजोर, आलिह कीदुर.*

12 इव गोटिड मात्रम ओरेनाहक आयोड, मति वायना कालमतोरनाहक इतेके, मिथेनाहकू मन्हाडा इन्जि, देवुळि ओरिहक पुनिह कीता. अद्रमे मावा कालमते अच खबे गोटिनु, येसुना मेटे बेसता कब्रु वेहवालोर, देवुळदीपताहि लोहतद देवुळता पवित्र जीवाता लावते, मीकु वेहतोर. देवतुल्क इंका इव असलताड गोटिड बेद्रम आस्ताड, इदिन पुनदलाह ऊळसोरिन मन्हाताड!*

पवित्र आम्हुट!

13 अदिनेनाहकू मीटु बेस बुदते मन्जि, उसरते मन्हुट, ओसो येसु किर्स्तु मल्स वायना वेलाते, मीकु दोर्कना बर्कततगा पूरा आसा कीस मन्हुट, इ

14 मीटु देवुळताडे मक-मयास्क आम्ह्निर इन्जि, ताना पोल्लो केंजाट. मुने मीटु देवुळतुन पुनवाहकू, पापमताड विचर्कने ताकिदिर. इजेक ओसो पापमता आगदे मल्स अनमाट.*

15 मति मीक आचतद मीवा देवुळि बेचोन पवित्र मन्हता, अद्रमे मीट वने मीवाडु सबे कबस्केने, विचर्कने पवित्र मन्हुट.*

16 पवित्र साङ्गमते वने देवुळि इहे वेहतहता, नना पवित्र महनन इन्जि, मीट वने पवित्र आम्हुट.*

17 मीटु "ए बाबा!" इन्जि केयिसि मोळकनद देवुळि, बेस्केने मोकम ऊळिसि नेयम केवो, अद्र मीवा ताकमुळतुन ऊळिसि नेयम कीस्ता. अदिहके मीटु इद्र दुनियाते पन्धम अनवाना लेहका आसि, रेंड दियाड मनदहपा, देवुळतुन रेपिसि ताकाट.*

* 1:1 1:1 2 पत्रु 1:1 * 1:1 1:1 बळयिर 2:9-11 * 1:1 1:1 बळयिर 16:6 * 1:1 1:1 बळयिर 2:9-11 * 1:1 1:1 बळयिर 16:7 * 1:1 1:1 याक्न 1:1 * 1:1 1:1 इन्जितोर 11:13; 1 पत्रु 2:11 * 1:2 1:2 रोम सहरतोर 8:29 * 1:2 1:2 2 तिसलुनितोर 2:13 * 1:2 1:2 1:14,22 * 1:2 1:2 इन्जितोर 10:22; 12:24 * 1:2 1:2 2 पत्रु 1:2 * 1:3 1:3 2 कुरिततोर 1:3 * 1:3 1:3 गलातितोर 6:16; तीव्स 3:4-5; याक्न 1:18; 1 पत्रु 1:23 * 1:3 1:3 1 कुरिततोर 15:20; 1 पत्रु 3:15,21; 1 योहन 3:3 * 1:4-5 1:4-5 योहन 14:2; बळयिर 20:32; रोम सहरतोर 8:17; कुलुसितोर 3:23-24 * 1:4-5 1:4-5 5:4 * 1:4-5 1:4-5 4:12-13; 5:1 * 1:4-5 1:4-5 योहन 10:28; फिलिपितोर 4:7; 2 तिसलुनितोर 2:13-14; इन्जितोर 10:34; यहदाल 1 * 1:4-5 1:4-5 इपिसुतोर 2:8 * 1:6 1:6 4:12-13; 5:10 * 1:6 1:6 रोम सहरतोर 5:2; इन्जितोर 12:11; याक्न 1:2 * 1:7 1:7 1 कुरिततोर 3:13 * 1:7 1:7 रोम सहरतोर 2:7,10; याक्न 1:3; तोहचीतव पोल्लोड 3:18 * 1:7 1:7 लुकाल 17:30; रोम सहरतोर 8:19; 1 पत्रु 4:12-13; 5:1 * 1:8 1:8 योहन 20:29; 1 योहन 4:20 * 1:10 1:10 1:13 * 1:11 1:11 मथ्याल 26:24; लुकाल 24:26,44 * 1:11 1:11 2 पत्रु 1:21 * 1:11 1:11 1:12 2 पत्रु 1:19 * 1:12 1:10-12 इन्जितोर 1:1 * 1:12 1:12 बळयिर 2:2-4 * 1:12 1:12 1:24-25; 4:6 * 1:12 1:12 1 तिगोति 3:16 * 1:13 1:13 1 तिसलुनितोर 5:6,8; 2 तिगोति 4:5; 1 पत्रु 4:7; 5:8 * 1:13 1:13 1:7 * 1:13 1:13 1:10 * 1:13 1:13 रोम सहरतोर 8:19 * 1:14 1:14 1:2 * 1:14 1:14 इपिसुतोर 4:18 * 1:14 1:14 रोम सहरतोर 12:2; 1 पत्रु 4:2-3 * 1:15 1:15 1 तिसलुनितोर 4:7; 1 योहन 3:3 * 1:16 1:16 लैव्ययवस्था 11:44-45; 19:2; 20:7 * 1:17 1:17 देवुळताड पाटाड 89:26; फिर्म्याह 3:19; मथ्याल 6:9; रोम सहरतोर 8:15 * 1:17 1:17 बळयिर 10:34 * 1:17 1:17 2:11 * 1:17 1:17 रोम सहरतोर 11:20; 2 कुरिततोर 7:1; इन्जितोर 12:28

18-19 मीवाड तादोर-बाबोराड अडळमताड उतुर्कनाहि, देवूळ मीकु बह कीसि विळिसह कीता, तान मीट पुह्निर. अद मीकु बळेम आयनदु बंगरताड, वेंडटाड कोताना जमानत कीसि, विळिसह केवो. मति बेदे डागिललेवदु, कसुरलेवदु मोक आयनदु गोरपिलालेहकाडोग किस्तुं. अना नेतुरता जमानत कीसि, मीकु विळिसह कीता.*

20 इदे कबळतुहक इन्जि, देवूळि येसुनु इदु बमि पुटनामुनेन, आचिस मता; अमि इजेके इव आक्रिताड दियानेन, येसु मियेनाहकु इन्जि, इद बूमते वासि, दुनियातोरिहक दिसतेग.*

21 येसु मियेनाहक बाताल कीतोग, तान ऊळिसि मीटु देवूळता पोगोन विस्वस तासिह्निर. देवूळि येसुनु हामुरताहि जीवा अर्हचि, ओन्कु बेरा पेदिर ईसि तासता. तासताहकु, मीटु देवूळता पोगोन विस्वस तासिसि, करलता आसाते मह्निर.*

22 येसुना सेतेमता कबुरतुन केंजिस ताकताहकु, मीटु पापमताहि एडटिर. अदिहकु मीटु ओर्विहक-ओर्वोग सेतेमे जीवा कीया पायाह्निर. अदमे इजेके मीवा लेहका विस्वसिर आतोरिन, मीटु पूरा जीवाताह जीवा कीमहदु.*

23 येसुना कबुर केंजिस नमताहकु, इजेके मीटु पूना पुटपु आतिर. तलोग-तपेराहि पुटद जीवा डोलिहताये; मति देवूळता अमेसा मनदनुद बेस्केन मिळन्दवदु पोल्लो केंजताहकु, माक पूना जीवा दोर्कता, अद बेस्केन डोलो.*

24-25 इदिन माट पुह्नल बाराहक इतेके देवूळता कबुरतोग ओर्वोग वेहेतोग:

माने-मन्कलोर रौंदाये

ओरा डीसा पुगेहके.

रौंडा इंका वतिहता

पुगेहक इंका रालिहताड,

मति देवूळता पोल्लो अमेसा-अमेसातुहक मन्हता! *

अदे मीटु केंजतदु येसुना लोप्पा बेसता कबुरि. अहे, इंगो!

2

1-3 इजेके मीटु देवूळि बेचोन बेस गुनमता मन्हता इन्जि पुतिर. इतेके मीटु मीवाडु सबे लाग्वाड कबस्किन विळिससीमहदु: सबे कुळसा, सबे सोडु, नाळेह कीयनद बुदि, ओसो जीवा कर्वप आयनदु, कृदिह दायनदु, इविन विळिससीमहदु. इजेके पुटदोग कस्मूलु बाला पेकाल बेद्रम पाल उनडलाह गिर्दा आस्तोग, अदमे मीटु इंका मीवा जीवातुहकु, पाललेहका मनदनुद देवूळता पोल्लोतुन पुनदलाह, गिर्दा आमहदु. इद्रमता पाल उनजोर मतिर इतेके, मीटु देवूळतके दायनद वेला एवनाहि, विस्वसते बेर्ससोर मनदकिर.*

देवूळता लोकर जीवात मनदनुव बंडानलेहकाडोर

4 दुनियाते विस्वसलेवोर मन्कलोर, येसुनु अडळमतोग इन्जि पोहचीतप ऊळतोर, मति देवूळ ओनु कब असलतोग इन्जि आचिसि, (तना लोतुहकु आदर ईयनद मोदुल-बंडा इन्जि) तासता. ओगु जीवात मनदनुद बंडाता लेहका मन्हतोग.

5 ओना एरे वाताहकु, मीटु इंका जीवात मनदनुव बंडानलेहका आसि, देवूळि तना जीवातुहक जागा कीयलाह, मीकु लोनलेहका दोहतहता. मीटु इजेके देवूळतुहक इन्जि अलग आतिर; मीटु बमयालोरा लेहका मन्जि, येसु किस्तुनिनाहि देवूळबावान गिर्दा कीयलाहि मोक ईतपु, आपुनाड विचकिंन पोहचि, देवूळता विचर मतप ताकिह्निर.*

6 अद पोल्लोता लोप्पा पवित्र साध्मते वने देवूळि इहे इन्हता:

नना येस्सलेम सहरते बंडालेहकाडोन ओर्विन तासिह्नन,

ओगु नना आचतोगु असलता आदर ईयनद मोदुल-बंडालेहकाडोग,*

ओना पोगोन बोर बर्वस तासिह्नतोर, ओर बेस्केने मेसेहने आयोर आयनुर.*

7 बोर येसुन नमिह्नतोर, ओरिहक ओग असलतोगे! मति बोर ओन नमोर, ओरा लोप्पा साध्म इह वेहतहता:

बेद बंडातुन बेल्दकु पोहचीतप ऊळतोर,

अदे बंडा इजेके आदरता मोदुल-बंडा आता.*

(अदमे ओर नमवोर येसुसामिन पोहचीतप ऊळिह्नतोर.)*

8 "अद ओरिहक कोदुर ईयनद बंडालेहका आसि,

मुटिह कीयनद आदलेहका आता,"*

इन्जि इंका पवित्र साध्म वेहतहता. तना पेकाना लोप्पा देवूळता वेहतद पोल्लोन केंजवाहकु, नमवाहकु, ओर कोदुर ईसि अरयह्नतोर. ओर अरयि इनजोर, देवूळ ओरिन आचिस तासता.*

* 1:18-19 1:18-19 इपिसुसतोर 4:17 * 1:18-19 1:18-19 योहन 1:29; तोहचीतव पोल्लोड 5:6,9-10,12 * 1:18-19 1:18-19 मार्कल 14:12; बळयि 20:28; रोम सहरतेर 3:25-26; 1 कुरिततोर 6:18-20; तीसुस 2:14; इन्जितोर 9:12; तोहचीतव पोल्लोड 14:5 * 1:20 1:20 बळयि 2:23; इपिसुसतोर 1:4; तोहचीतव पोल्लोड 13:8 * 1:20 1:20 इन्जितोर 1:2; 9:26 * 1:20 1:18-20 1 तिमोति 3:16; 1 योहन 3:5 * 1:21 1:21 योहन 17:5,24; 1 तिमोति 3:16; इन्जितोर 2:9 * 1:21 1:21 रोम सहरतेर 4:24-25; 10:9; 1 पत्र 1:3 * 1:22 1:22 याकूब 4:8 * 1:22 1:22 योहन 13:34; रोम सहरतेर 12:10; इन्जितोर 13:1; 1 पत्र 2:17; 3:8; 4:8; 2 पत्र 1:7 * 1:23 1:23 योहन 3:3; 1 पत्र 1:3 * 1:23 1:23 योहन 1:13; तीसुस 3:4-5; याकूब 1:18 * 1:24-25 1:24-25 यशायाह 40:6,8; याकूब 1:10 * 1:24-25 1:24-25 इन्जितोर 6:4-6; 1 पत्र 1:12; तोहचीतव पोल्लोड 14:6 * 2:1-3 2:1-3 देवूळताड पाटाड 34:8; तीसुस 3:4-5; इन्जितोर 6:4-6 * 2:1-3 2:1-3 2 कुरिततोर 12:20 * 2:1-3 2:1-3 इपिसुसतोर 4:22,31 * 2:1-3 2:1-3 मत्थ्याल 18:3; 19:14; मार्कल 10:14; लूकाल 18:16; 1 कुरिततोर 3:2; 14:20 * 2:1-3 2:1-3 इपिसुसतोर 4:15-16; इन्जितोर 5:12 * 2:4 2:4 2:7 * 2:5 2:5 1 कुरिततोर 3:9; 1 तिमोति 3:14-15 * 2:5 2:5 यशायाह 61:6; 66:21; 1 पत्र 2:9; तोहचीतव पोल्लोड 1:6 * 2:5 2:5 रोम सहरतेर 12:1; 15:16; तोहचीतव पोल्लोड 20:6 * 2:6 2:4-6 1 कुरिततोर 3:11; इपिसुसतोर 2:20 * 2:6 2:6 यशायाह 28:16; रोम सहरतेर 9:32-33 * 2:7 2:7 देवूळताड पाटाड 118:22; मत्थ्याल 21:42; मार्कल 12:10-11; लूकाल 20:17; बळयि 4:11 * 2:7 2:7 2:4 * 2:8 2:8 यशायाह 8:14 * 2:8 2:8 रोम सहरतेर 9:32-33; 1 कुरिततोर 1:23 * 2:8 2:8 रोम सहरतेर 9:22; यद्दाल 3-4

9 मति मीटु अदमतोरिर आयविर. मीटु देवुळ आचतोरिर^० येसुराजानाड ब्रमयालोरिर,^० मीटु पवित्र आयना इन्जि वेगुर आतोरिर, ओसो देवुळताये लोकुरिर.^० बंद देवुळि मीकू ईकवटाहि केयिसि,^० बेस्केन ऊळवद वेहचते तता,^० अंदे देवुळताड असलताड कबाकिन, दुसोरिहक मीटु वेहतकिर इन्जिये, (अद मीकू इचोन कदर ईस तासता).

10 देवुळता कबुरतोग ओर्वोग, मुने मीवा लोपा इह रासतोग:

मुने मीटु बोनाय लोकुरिर आयविर,

मति इंजेके मीटु देवुळता लोकुरिर आतिर.

मुने मीटु देवुळता गनमतुन पुनविर,

मति इंजेके मीटु देवुळता गनमतुन पुतिर.^०

11 ए नावाड गोतयालोरिर, मीवा देवुळदीपता लोताहि मीटु जेक आसि, इद दुनियाते रेंड दियाड महनिर.^० अदिहके मीक नना वेहतहनन, अमेसा मीवा जीवाता अडम मनदव विचर्कनाहि, इतेके मीवाड लाग्वाड विचर्कनाहि, जेक आम्हटु.^०

12 देवुळतुन पुनवोरा नडूम मनदहपा, मीटु कसुरलेवपु असल मन्हटु. ओर मीकू "वेर लावोरे!" इन्जि कसुर तोहेतेकाय,^० मीवा असलता ताकमुळतुन ऊळनर. ऊळिसि पया पेके ओर इंका देवुळता मोकम ऊळनद दियाते, देवुळतुन मान ईयनर.^०

अदिकरते मनवालोराड पोल्लोड केंजना

13-14 येसुरासामिहकु मान दोर्कना इन्जि, इद दुनियाते अदिकरते मनवालोरा पोल्लोते वडिस मन्हटु: बेरोग राजाल मनगे, ओसो ओग लोहवालोर अदिकरतोर मनिर, ओराड पोल्लोड केंजसोर ताकाट. बाराहक इतेके ओर अदिकरतोर, बेसता कबळ कीतोनु कदरते ऊळना, लाग्वा कबळ कीतोन बारा सिक्सा ईयना इन्जि, राजाल ओरिन लोहोतोग.^०

15 देवुळता विचर बह मन्हता, बुदलेवा मीवा अडम वळहकवालोर, मीवा असलता ताकमुळतुन ऊळिसि, मीवा पोगोन कसुर ओपलाह बातय दोर्कवाहकु, केमेन आयना इन्जि.^०

16 (मीटु देवुळता लोकुरिर आताहकु), इंजेके बोराय कय इळन इलविर, निटमे! अदिनेनाहकु मीटु माक विचर वातपु कीकोम इन्जि, लाग्वाड कबस्केने दलगमाटु. मति माट देवुळता कय इळन मनवालोराम इन्जि,^०(ताना पोल्लो केंजसोर) बेस मन्हटु.^०

17 इतेके, सबेटोरिहक मान ईयना,^० आपुनाड ऐटोर विस्वसिरिन तमोग-दादानलेहका जीवा कीयना.^० देवुळतुहकु रेयिस मनदना, ओसो राजानु मान ईसि ताकना.^०

18 मीटु ओर्युलतोरिर, मीवाड माल्कालोरा पोल्लोते वरेम आस मन्हटु;^० सिरप गनमतोरगाने आयो, मति कळकते मनवालोर माल्कालोरगा वने, ओराड पोल्लोड केंजिस तिरियाटु.^०

19 बोगाय कसुर-कायदालेवा तिपल अरतेके, ओग देवुळ नाक ऊळिहता, तान सीता कीसि, अद तिपलतुन दीरा पोसि आपतेके, ओना पोगोन देवुळि गिर्दा आस्ता.^०

20 मीटु कसुर कीसि, देवाड तिन्जि दीरा पोसि आपतेके, मीक ओसो बाताल बेरातनमि? मति बेसलत कबळ कीस तेला देवाड तिननेके, मीटु दीरा पोस आपतिर इतेके, देवुळि मीवा पोगोन बेचोन गिर्दा आस्ता!^०

21 इदमे मनदना इन्जि, देवुळि मीकू केयता.^० येसु किस्तु इंका मयेनाहकु तिपल अर्सि, माकु उंदि अग तोहोतोग.^० ओना कोजता पेके कोज वाटिस, मीटु ओना लेहका दीरा पोसि ताकना इन्जि.^०

22 ओगु बातय कसुर केवोग, ओना तोडटाहि बेस्केने नाळेह कीयनद पोल्लो पेसो.^०

23 ओना मोकम एग रहोतर, मति ओगु कोदा पोसि बोनाय मोकम एग रेहोग. बेचोन तिपल अर्स तेला, नाक अह कीयहनिर मति ऊळट इन्जि, मुतिय दगाड एवोग.^० मति सेतेमते नेयम कीयनद देवुळतुन नमिसि, ताना कयदे तन्क विळिससीतोग.^०

24 माटु मावा पापमताड विचर्कनाहि पिहट अर्सि, सेतेमते ताकनेनाहकु,^० ओगु मावा पापमता सिक्सातुन तना मैदुटा पोगोन एचि,^०हळकनागुटागगा डोलतोग.^० ओगु देवाड तिन्ज नोमुर आताहके, मीटु मीवा जीवाते बेस आतिर.^०

25 मुने मीटु लेसताड गोरनेलेहका, अग विळिसस अनजोर मतिर.^० मति इंजेके मीवा जीवातुन काप आडवाल कोपानगा मीटु मलस वातिर.^०

3

मुते-मुजोना ताकमुळि

1 अदमे मर्मिड आताड आस्कनिर, मीटु मीवाड मुजोरा पोल्लोते वडिस मन्हटु. ओरु विस्वसते वावेकाय, येसुनगा वायु इनजोर माट वेहवाये, मावा असलता ताकमुळतुन ऊळिस तेला, मावाड मुजोर विस्वसते वायनुर इन्जि, मीटु ओरा पोल्लोते वडिस मन्हटु.^०

2 बह इतेके, मीटु सेतेमते ताकनदिन, ओसो मुजोराये पोल्लोते तिरियनदिन^० ऊळिसि, देवुळतुन पुनदलाह गिर्दा आयनुर.

3-4 बेस-नेहना तला ऊळिसि मिचना, वेल्लाय दाराताड मिळस्कनाड तुमेड-दम्राड केगयना, ओसो रीतरितानाड तूनाड गेदेड उहतना, इदमता पलत दिसनद सोबाता पोमाडेड केमाटु.^० मीटु इदम मलियवा, बुदते उडुला आसि उडुला पोल्लोते वळहकना, इदमता बूळेम आयवद जीवाता सोबाते मलियिस मन्हटु.^० इदमता सोबातुन देवुळि बेस इन्हता.

* 2:9 2:9 यशायाह 43:20; व्यवस्थाविवरण 10:15 * 2:9 2:9 यशायाह 61:6; 66:21; 1 पृ 2:5; तोहचीतव पोल्लोड 1:6; 20:6 * 2:9 2:9 पेस्मुळि 19:5-6; व्यवस्थाविवरण 4:20; 7:6; 14:2; तीतुस 2:14; तोहचीतव पोल्लोड 1:6; 5:9-10 * 2:9 2:9 रोम सहरतोर 8:28 * 2:9 2:9 यशायाह 9:2; 42:16; बळयिर 26:18; 2 कुरिततोर 4:6 * 2:10 2:10 होबो 1:10; 2:23; रोम सहरतोर 9:25-26 * 2:11 2:11 लैथ्यवस्त्रा 25:23; देवुळताड पाटाड 39:12; इपिसुसतोर 2:19; इब्रितोर 11:13; 1 पृ 1:1,17 * 2:11 2:11 रोम सहरतोर 7:23; 13:14; गलातितोर 5:24; 1 योहन 2:15-16 * 2:12 2:12 बळयिर 28:22 * 2:12 2:12 मत्थ्याल 5:16; 9:8; रोम सहरतोर 14:18; फिलिपितोर 2:15; तीतुस 2:7-8; 1 पृ 2:15; 3:16; 4:11,16 * 2:13-14 2:13-14 रोम सहरतोर 13:1,3-4 * 2:15 2:15 2:12; 3:17 * 2:16 2:16 रोम सहरतोर 6:21-22; 1 कुरिततोर 7:22 * 2:16 2:16 योहन 8:32; गलातितोर 5:13; याकूब 1:25 * 2:17 2:17 रोम सहरतोर 12:10; 13:7 * 2:17 2:17 1:22 * 2:17 2:17 बुदताड पोल्लोड 24:21; मत्थ्याल 22:21; मार्कल 12:17; लूकाल 20:25; 1 पृ 2:13-14 * 2:18 2:18 इपिसुसतोर 6:5; कुरुसितोर 3:22 * 2:18 2:18 1 तिमोति 6:1 * 2:19 2:19 रोम सहरतोर 13:5; 1 पृ 3:14,16-17 * 2:20 2:20 3:17; 4:15 * 2:21 2:21 बळयिर 14:22; 1 पृ 3:9 * 2:21 2:21 3:18; 4:1,12-13 * 2:21 2:21 मत्थ्याल 11:29; 16:24; 1 योहन 2:6 * 2:22 2:22 यशायाह 53:9; 2 कुरिततोर 5:21; तोहचीतव पोल्लोड 14:5 * 2:23 2:21-23 3:14 * 2:23 2:23 यशायाह 53:7; इब्रितोर 12:3; 1 पृ 3:9 * 2:24 2:24 रोम सहरतोर 6:2-4,13 * 2:24 2:24 इब्रितोर 10:5 * 2:24 2:24 यशायाह 53:4,11; रोम सहरतोर 6:2-4,11; 1 कुरिततोर 15:3; कुरुसितोर 2:13-14; इब्रितोर 9:28 * 2:24 2:24 यशायाह 53:5 * 2:25 2:25 यशायाह 53:6; इब्रितोर 5:2 * 2:25 2:25 योहन 10:11; इब्रितोर 13:20-21; 1 पृ 5:4 * 3:1 3:1 इपिसुसतोर 5:22; कुरुसितोर 3:18; तीतुस 2:5; 1 पृ 3:1 * 3:2 3:2 इपिसुसतोर 5:33; 1 तिमोति 2:11 * 3:3-4 3:3-4 यशायाह 3:18-23; 1 तिमोति 2:9 * 3:3-4 3:3-4 रोम सहरतोर 7:22

5 इद्रमलेहकाने मुनेता कालमताड देवूळतुन माळनव आस्कु तान नमिसि, तमाड मुजोर वेहताड पोल्लोने वगडिस मन्जि, अदे माक सोबा इन्जि मताड.*

6 अन्नह मयुतोना मुते, साराल सेळो अहे कीदू, तना मुजोनू “माल्का,” इन्जि वळ्हकिदु, ओगु वेहतप काळिंडंदु,* मीटु नेहना कबळ कीसोरे, मुजोरिन ओसो बार्किया रेयकिर,* मति सारानाय रीते तान्कनविस्करनिर आयकिर.

7 मुजोरिर, मीट वने मीवाड मुतेस्किहक कदर ईहट्ट. मीवा लेहका अविस्किहक लाव इले,* मति देवूळता दयाते दोर्कनद पूना मनमुळते, मीवा ऐगे अविस्किहक वन तसु अचोने! इदे बुदते मीवाड मुतेस्कना पोटालोप्पाडाड विचकिंन पुनदलाह प्हंकाट.* इद्रम मीट मीवाड आस्कना संगे मनविर इतेके, देवूळि मीवा पार्तनातुन केंजो आयगा.

येसुनेनाहक तिपल एतना

8 (नना बेव-बेव वेहतन, अविना) मोदूल पोल्लो इदे आंद; मीट सबेटोरिर उंदिय विचरते मन्जि,* ओर्विहक-ओर्वोग जीवा लोपवाल, तमोग-दादानलेहका जीवा केवाल,* दुस्रोरेनाहक जीवा उनेम आयवाल, इद्रमलेहका मन्हट.* नना बेरोनन इन्जि पोयगनदयो.*

9 लागवाता बदूला लाग्वा केमाट, सरपता बदूला सरप एमाट. दुसोर मीकु अह कीतिकाय, मीटु ओरिहक गुनम तोहाट, बर्कतताड पोल्लोड वळ्हकाट,* मीटु इह कीसि, मीक देवूळताहि बर्कत दोर्कना इन्जि, ताना विचर मन्हता.*

10 पवित्र साधम वेहतपु,

नीकु गिर्दाता मनमूळ गावले इतेके,

बेसताड दियाड ऊळना इतेके

नीवा पोटाताहि लाग्वाड पोल्लोड

नीवा तोडटाहि जोल पोल्लोड पेसनायो.

11 लाग्वाड कबस्किन विळिसिसि, बेसताड कबस्क कीमु

सबेटोरगा अमेसा गुनमते मनदलाह प्हंका.

12 इद्रमतेर मन्कलोरिन देवूळि जीवा कीस बेस ऊळसोर मन्हता,

ओरा कोळ्व कीयनदिन, केळ्व ओगिस केंजसोर मन्हता.

मति अदु लाग्वोरा अडम आस्ता.*

13 मीट अमेसा बेस कीयलाहि गिदीत मतेके,* मीक लाग्वा केवालोर वेल्लाटोर मनदसुरा?*

14 मति मीट बेसताड कबस्क कीयनस्के, दुसोर मीक तिपल कीतिकाय, देवूळि मीक देव्वा ईग्गा.* अदिहक ओरु पळिमड इतेकाय, मीट रेयमाट. बार कीयनोर इनजोर, आलिह केमाट.*

15 मति येसु किस्तुं मावा सामि इन्जि, मीवा जीवाते ओन मान ईसि मोळ्ळाट. येसुन्गा मीट आसा तासतिर,* ताना लोप्पा “इद बह रा?” इन्जि बोराय ताल्हकतेके, मीटु (आलिह केवा.) ओरिहक तेळियिह कीस वेहतलाह, अमेसा तयर मन्हट.*

16 मति ओरिहक गुनमते, उडूला पोल्लोते वेहाट.* मीवा कसुर तोहतलाह, बातय दोर्कवप मन्हट.* अस्के बोर मीकु अडम वळ्हकिहत्तोर,* ओर इंका मीटु किस्तुंन लोकर आताहक असल ताकिहनिर, तेन ऊळिसि पया तमाय लजा आयनुर, (लजा आसि तमाड तोडिन मूचनुर).*

17 मीट बेसताड कबस्क कीसि, देबाड तिनदना इनजोर, देवूळता विचर मन्हता बहे.* अह आतेके, लाग्वाड कबस्क कीसि देबाड तिनदना वाटो, असल मन्जि देबाड तिनदना बेसु, इदिन सीता कीमहट्ट.*

18 किस्तुं इंका मावा पापमतेनाहक देबाड अर्सि डोलतोग, इद पोल्लोतुन मागडमाट. ओग सेतेमतोग मन्जाय, माकु देवूळताग कलियिह कीयलाह, माट पायखलेरेनाहक हातोग.* ओना उंदिय मक्का डोक्मळ आता.* लोकर ओनु हक्काताहक, ओना मेंदुल डोलता.* तेला मति जीवाते तेकिफिसि,*

19 ओग अन्जि हानादीपताग दोहक मताड हानस्किनु, देवूळता कबुर वेहतोग.

20 इव हानस्कु बेव इतेके, मुनेता कालमतोग नोहा मुय्तोग ओडा पंडनेके, देवूळता पोल्लो केंजवोराड जीवाड;* अस्केडोर लोकर तमा पापमताहि मिळ्ळिदिसि, देवूळतुन नमनुर इन्जि, ओडा मारनाहजोमु देवूळ अग ऊळसोर मता.* मति सिरपि आटे लोकर देवूळतुन नमिसि, अद ओडाते उदताहक, बूममैड आतद उडूताह पिसतोर.*

21 अद पोल्लोता लेहकाने, इंजेके (मीटु विस्वसिर आतिर अस्के,) येसुना पेदिरते एग मीताहक, बेद लावते देवूळि येसु किस्तुंन हामुरताहि जीवा अहंता, अदे लावते मीट पिसिहनिरे.* इद बेद्रमता इतेके, मेंदुदा माच एडगा इनजोर, मीयनद आयो; मति नावा जीवा कसुलेवप आयि इन्जि,* पूरा जीवाताहि देवूळतुन ताल्हकनद आंद.*

22 इंजेके येसु किस्तुं देवूळदीपताग अन्जि, देवूळबावाना तिनळ बाजे (बेरा अदिकरता गादेते) उदतोग.* (अदु बेचोन बेरा अदिकरता गादे इतेके,) सबे देवतुल्क, सबे अदिकरते मनदनव लावताड जीवाड, ओना कय इळ्नु कीसीतव मन्हताड.*

4

विस्वसिरा मनमूळ

1 बहलेहका किस्तुं मयेनाहक देबाड तितोग,* ओना लेहकाडा विचरते मन्जि, देबाड अरतेकाय तिनदकोम इन्जि, दीराते मन्हट,* बाराहक इतेके, बोर तमा मेंदुदा तिपल एतहत्तोर, ओर पापम कीयना विचरताहि पिहट्ट अरयहत्तोर.*

* 3:5 3:5 1 तिभोति 5:5 * 3:6 3:5-6 पृथुळि 18:12; इपिसस्तोर 5:33 * 3:6 3:6 3:14 * 3:7 3:7 1 कुरित्तोर 12:22-24 * 3:7 3:7 इपिसस्तोर 5:25,28,33; कुलुसितोर 3:19 * 3:8 3:8 रोम सहरतोर 12:16 * 3:8 3:8 1:22 * 3:8 3:8 इपिसस्तोर 4:32 * 3:8 3:8 इपिसस्तोर 4:2; पिलिपितोर 2:3; 1 पत्र 5:5 * 3:9 3:9 मत्वालय 5:44; लूकाल 6:27-28; रोम सहरतोर 12:14,17-18,20-21; 1 कुरित्तोर 4:12; 1 तिसलुनितोर 5:15 * 3:9 3:9 2:21,23 * 3:12 3:12 देवूळताड पाटाळ 34:12-16 * 3:13 3:13 तीतुस 2:14 * 3:13 3:13 बुदताड पोल्लोड 16:7 * 3:14 3:14 मत्वालय 5:10; याकूब 1:12; 5:11; 1 पत्र 2:19-23; 4:15-16 * 3:14 3:14 ख्यायाह 8:12-13; 1 पत्र 3:6 * 3:15 3:15 1:3 * 3:15 3:15 कुलुसितोर 4:6 * 3:16 3:16 2 तिभोति 2:25 * 3:16 3:16 1 तिभोति 1:5; इब्रित्तोर 13:18; 1 पत्र 3:21 * 3:16 3:16 4:4 * 3:16 3:16 2:12 * 3:17 3:17 2:15; 4:19 * 3:17 3:16-17 1 पत्र 2:19-20; 4:15-16 * 3:18 3:18 रोम सहरतोर 5:2; इपिसस्तोर 3:12; इब्रित्तोर 7:25; 1 पत्र 2:21 * 3:18 3:18 इब्रित्तोर 9:26,28; 10:9-10 * 3:18 3:18 2 कुरित्तोर 13:4; कुलुसितोर 1:22; 1 पत्र 4:1 * 3:18 3:18 4:6 * 3:20 3:20 पृथुळि 6:3-5,13-14; इब्रित्तोर 11:7 * 3:20 3:20 रोम सहरतोर 2:4 * 3:20 3:20 पृथुळि 7:7; 2 पत्र 2:5 * 3:21 3:21 तीतुस 3:4-5; 1 पत्र 1:3 * 3:21 3:21 1 तिभोति 1:5; 1 पत्र 3:16 * 3:21 3:21 रोम सहरतोर 6:2-4; तीतुस 3:4-5; इब्रित्तोर 9:14; 10:22 * 3:22 3:22 मार्कल 16:19; इब्रित्तोर 1:3; 4:14-15; 6:20 * 3:22 3:22 रोम सहरतोर 8:38-39; इब्रित्तोर 1:6 * 4:1 4:1 3:18 * 4:1 4:1 2:21 * 4:1 4:1 रोम सहरतोर 6:7

- 2 अहे मीट पिसनाड दियाड एवनाहि, मीटू लागवाड विचर्कने ताकलाह गिर्दा आयवा, देवळता विचरते तिरियसोरे मनदकिर.*
 3 मुने मीटू देवळतून पुनवीरि मतिर अस्के, लावा विचरते तिरियताहकु, गोचूर आयना, सिङ्गि-साद्याल आयना, कल लोटि आयना, वेल्लाटोर कलियिसि कडा रिमाते विचर वातप कीयना, बोमान मोळ्कना, इद्रमताड मीट कीदिर.* मीट मुने अह कीताड दियाड मारताड, इंजेटाहि अद्रमताड केमाटू.*
 4 इंजेक मीवा पाळ्ना गोटतोर, इद्रमताड लागवाड कबस्कने, मीट ओरिहक संग आयवाहकु, बयल आस्तोर. अदिहके ओरु बह इतेक अह वळ्कना, कृदिङ दायना कीस्तोर.*
 5 मति हातोर, पिसतोरानेयम कीयनद देवळता मुनेह, ओरिहक लेका-जोका ईयाय पोयतागा.* इद पोल्लो मीट सीताते तासाट.
 6 इदिनेनाहकु येसुना बेसता कबुरि हातोरिहक बने, (वेर हायनामुनेन) वेहतद मता.* वेर हातोरिहक, सबेटोर पापि मन्कलोरा लेहका, तमाड मैटूस्कने हापुरता सिक्सा कोनि दोर्कताये. तेला मति अद बेसता कबुरतुन नमताहकु, वेराड जीवाड देवळलेहका अमेसा पिससोर मनदा पगायनुड.* अदिहक ओरिहक बेसता कबुर वेहतद मता.
 7 इंजेके इद दुनियाताड आकि दियाड गटनेन एवताड. इद पोल्लोतून सीता कीसि, मीट पार्तना कीयनस्के, उसरते मनदना इन्जि, अकूने मन्हटू.*
 8 सबेटकाय बेसतल पोल्लो बेद इतेके, ओर्विहक-ओर्वोग अमेसा पूरा जीवाताहि जीवा कीसोर मन्हटू.* अह कीतिर इतेके, मीट ओर्वोग-ओर्विना पापमतून मापि कीकिर.*
 9 बोराय जेकताहि मीवा लोन वातोर इतेके, जीवाते मुयोग आयवा,* ओरिन बेस ऊळाटू.*
 10 देवुळि ओर्विहक-ओर्विहक रीतरीतिनाड कबस्क कीयलाह, बुद ईता.* मीट देवुळ ईतव बुदिनु जबब्दरते काळ्ळवालोरा लेहका मन्हटू.*
 मन्जि, देवुळ तसिसीतव बुदिनु, मीट ओर्विहक-ओर्वोग कबळ अरयलाह काळ्ळटाटू.*
 11 बोन्क देवुळता पोल्लो वेहललाह बुद दोर्कता, ओगु सेतेमते देवुळताड पोल्लोतून कुद देवुळिये वेहतपु, अद्रम वेहतना.* बोन्क सायता कीयलाह बुद दोर्कता, ओगु देवुळ ईतद लावते, दुसोरिहक सायता कीयना.* अस्के वेरु येसु किस्तुनाये लोकरु इन्जि, दुनियातोर देवुळबाबाहकु मान ईयसुर.* सबे मान, डीसा, राजेम अमेसा अमेसात्कु सिरप ओन्के आयि! अहे आयि!*

विस्वसते वाताहकु लोकरु कुळ्सा

- 12-13 ए नावाड गोटतोरि, मीवा पोगोन वातदु किस मळ्गतपु, बेहरा तिपलतेनाहकु बयल आयमाट. माक इद बेद्रमता तिपल वाता रा इन्जि, आलिह केवाये गिर्दा आमन्हटू.* बाराहक इतेके, मीट इंका येसु किस्तुनाड तिपलकने पोल्ला आतिर.* अद्रमे ओगु मल्स वासि, सबेटोरिहक तना डीसा तोहतनांग अस्के,* मीट इंका ओना डीसाते कलियिसि, पका गिर्दा आयकिर.*
 14 मीटु किस्तुना लोकरु मताहकु, बोगाय मीवा मोकम एग रहतेके,* मीट देव्यातोरिरे,* बाराहक इतेके, मीवा पोगोन देवुळता जीवाता दळ्म मन्हता, अद मीकु देवुळता डीसा तेहतागा.*
 15 मीटु हक्कतिर, कलतिर, बोबाड अरतिर, दुसोना कबळते कय बोयतिर* इतेके, देवाड तिनदलाह ओप्पकिर.*
 16 मति माट किस्तुनोरुम इन्जि देवाड तितेके,* ताना लजा आयवा, किस्तुना पेदिर माक अरता इनजोरे, देवुळतून जोहर कीम्हटू.*
 17 बाराहक इतेके देवुळि इद दुनियातून नेयम कीयनद वेला एवता. अद मुने तनाये लोकरु नेयम कीयगा.* देवुळि माक बने नेयम कीयगा इतेके, देवुळता बेसता कबुर केंजवोरा बेचोन गोसा आयगा!*

18 सान्मते रासतपु,

सेतेमतोग मन्कहके बेरा तिपलते पिसमुळ आस्ता इतेके देवुळता सीता केवोरु पापि लोकरु, वेरा बह आयगा?*

19 अदिहक, मीट देवुळता विचरते तिपल आयवालोरिरे,* अमेसा बेसताड कबस्क कीसोर मन्हटू. मीक पुटिह कीतोरु, सेतेमतोग देवुळबाबाना कयदे, मीवा जीवातून विळिसीम्हटू, (बाराहक इतेके ओग मीक वेहतद पोल्लोतून करल कीयनोगे).

5

मुक्यालोरिहक, लेयोरिहक बुदिङ-एदिङ

- 1 इंजेके येसुना मुडगा मनवालोर, मीक मुक्यालोरिहक उंद पोल्लो. नना इंका मुक्यानन, येसु किस्तुना तिपलततु कौडामेंड ऊळतोनन,* ओसो ओगु मल्स वायहपा, ओना कदरते, डीसाते कलियवानन आंदन.*
 2 नना मीक वेहतनहनन, मीवा नडुम मननदनु देवुळता गौहडतून, कोपालोरा लेहका मन्जि, ओरिन बेस ऊळाटू.* इद कबळ सारातहक इनजोर केवा, देवुळता विचर इहे मन्हता इन्जि, गिदते कीम्हटू.* मालसोम दोर्कगा इन्जि आयो,* मति देवुळतून सेवा कीहहनन इन्जि, जीवातगडाहि गिदते कीम्हटू.
 3 मीट ऊळेवाळे कीयना इन्जि, देवुळि इतोर लोकरु पोगोन पका अदिकर ताकिह केवा,* ओरिहक अग तोहवानलेहका मन्हटू.*
 4 इद्रम अतिर इतेके, सबेटोरा बेहरा कोपाल येसु वानेके,* मीकु बेस्केने मायवदु, वूळेम आयवदु डीसाता पायदा दोर्कगा.*

- * 4:2 4:2 रोम सहरतोर 6:2-4; कुल्लितोर 3:2-3 * 4:3 4:3 1 कुरिततोर 12:2 * 4:3 4:3 रोम सहरतोर 13:3; इपिसुसतोर 2:2; 4:17-24; 1 पृ 1:14 * 4:4 4:4 3:16 * 4:5 4:5 बळयि 10:42; रोम सहरतोर 14:12; 2 तिमीति 4:1; याकुब 5:9 * 4:6 4:6 1:12 * 4:6 4:6 3:18 * 4:7 4:7 रोम सहरतोर 13:11; इब्रितोर 9:26; याकुब 5:8; 1 पृ 1:13; 1 योहन 2:18 * 4:8 4:8 1:22 * 4:8 4:8 बुदताड पोल्लोड 10:12; 1 कुरिततोर 13:4; याकुब 5:20 * 4:9 4:9 फिलिपितोर 2:14 * 4:9 4:9 रोम सहरतोर 12:13; 1 तिमीति 3:2; इब्रितोर 13:2 * 4:10 4:10 1 कुरिततोर 4:7 * 4:10 4:10 1 कुरिततोर 4:1 * 4:10 4:10 रोम सहरतोर 12:6-7 * 4:11 4:11 बळयि 7:38; 2 कुरिततोर 2:17; तीतुस 2:15; इब्रितोर 13:7 * 4:11 4:11 रोम सहरतोर 12:6-8; इपिसुसतोर 1:19-20; 6:10 * 4:11 4:11 1 कुरिततोर 10:31; 1 पृ 2:12 * 4:11 4:11 रोम सहरतोर 11:36 * 4:12-13 4:12-13 1:6-7 * 4:12-13 4:12-13 रोम सहरतोर 8:17; 2 कुरिततोर 4:10; 1 पृ 2:21 * 4:12-13 4:12-13 1:7 * 4:12-13 4:12-13 रोम सहरतोर 8:18; 1 पृ 1:4-5; 5:1; यहूदाल 24 * 4:14 4:14 योहन 15:21; इब्रितोर 11:25-26 * 4:14 4:14 मत्थ्याल 5:11; लुकाल 6:22; बळयि 5:41; याकुब 1:12 * 4:14 4:14 2 कुरिततोर 4:10-11,16 * 4:15 4:15 1 तिसलुनितोर 4:11; 2 तिसलुनितोर 3:11; 1 तिमीति 5:13 * 4:15 4:15 2:19-20; 3:17 * 4:16 4:16 बळयि 5:41; याकुब 2:7; 1 पृ 4:14 * 4:16 4:16 2:12; 3:14,16-17 * 4:17 4:17 थिर्मयाह 25:29; यहेंजनेल 9:6; आमोस 3:2 * 4:17 4:17 2 तिसलुनितोर 1:8 * 4:18 4:18 बुदताड पोल्लोड 11:31; लुकाल 23:31; 1 तिमीति 1:9-10 * 4:19 4:19 3:17 * 5:1 5:1 लुकाल 24:48; 1 योहन 1:1 * 5:1 5:1 रोम सहरतोर 8:18; 1 पृ 1:4-5; 7:4; 12-13 * 5:2 5:2 योहन 21:16; बळयि 20:28 * 5:2 5:2 तिसलेमोन 14 * 5:2 5:2 1 तिमीति 3:8 * 5:3 5:3 यहेंजनेल 34:4; मत्थ्याल 20:25-26; मार्कल 10:42-43; 2 कुरिततोर 1:24 * 5:3 5:3 योहन 13:13-16; फिलिपितोर 3:17; 1 तिसलुनितोर 1:7; 2 तिसलुनितोर 3:9; 1 तिमीति 4:12; तीतुस 2:7-8 * 5:4 5:4 इब्रितोर 13:20-21; 1 पृ 2:25 * 5:4 5:4 1 कुरिततोर 9:25; 1 पृ 1:4-5

5 इहलेहका मीट लेयोरिर वने, बेरोरा पोल्लोते वग्डिस मन्हट्ट. ओसो मीटु सबेटोर विस्वसि लोक्कुरिर बुदते उडुला आसि, ओर्विहक-ओर्वोग सायता आमन्हट्ट. ✧ बाराहक इतेके (पवित्र साधमवने इहे इन्हता):

नना बेरोरान इनवानु, देवुळि अडम आस्ता,
मति नना उडुलोन्न इनवाहकु, देवुळि देव्या ईस्ता. ✧

(इद पोल्लो मीट सीताते तासाट्ट.)

6 अदिनेनाहकु मीटु बेरा लावता देवुळता मुनेह, माट उडुलोरोम इन्जि ताकतिर इतेके, ओपनद कगोते देवुळि मीक बेरा कीयगा. ✧

7 देवुळिये मीक सीता कीस्ता इनजोर, मीवा कतम आल्सुळतुन ताना कयदे विळिससीम्हट्ट. ✧

पट ऊळना मोका

8 उसर आमन्हट्ट! सीताते मन्हट्ट! ✧ मीवा अडम मनदनद देयहकना मुक्याल, कहचनद सिडपुललेहका, बोन पोसि पिळह-पळह कीस तिनदकन इनजोरे तिरियिहता. ✧

9 मति मीट विस्वसते निच मान्जि, ✧ ताना अडम मन्हट्ट. ✧ दुनियामेड मनवालोर विस्वसिर, इदमताथे तिपलते मन्हतोर इन्जि, ✧ मीट सीता कीम्हट्ट.

10 माक कतम देव्याड ईयनद देवुळि, येसु किर्स्तुना संगे, मीकु बेस्केन मायवदु डीसाते कलियलाह केयता. ✧ इद रेंड दियाना मनमुळते, मीटु गयक तिपल आतापया, ✧ देवुळ मीकु ओसोवने बेस कीसि तासागा. अद मीवा विस्वसतुन मेग्हिह कीसि, मीक लाव ईसि, निल्पिह कीयगा. ✧

11 देवुळि अमेसा अमेसात्कु राजेम कीयि! अहे आयि! ✧

आक्रिता जोहर

12 नना मीकु इद उडुला सीटि, ✧ नावा तमोगलेहका मनवाल, कर्तुळ विस्वसि सीलास, ✧ वेना सायताते रासिस लोहतहनन. मीकु बाताले आयि, देवुळता देव्या मियगा अमेसा तोळ मन्हता इन्जि, मीकु तेळियिह कीयलाहि, ओसो पेगके-मुनेह आलिह केवा, मीट विस्वसतुन पोस मन्हट्ट इन्जि बुद वेहतलाह, ✧ नना इद सीटि रासतन.

13 मीवा लेहका बेबिलोनते मनवालोर विस्वसिर मीवा सीता कीय्हनोम इन्हतोर.* मार्कल इंका नावा पेकानलेहका मन्हतोग, ✧ ओग वने मीवा सीता कीय्हनन इन्हतोग.

14 मीट लोक्कुरिर ओर्विहक-ओर्वोग जीवा वाटसोरे जोहर कीम्हट्ट. ✧ किर्स्तुना लोक्कुरिर सबेटोरिर बेस पिसाट्ट.

✧ 5:5 5:5 3:8 ✧ 5:5 5:5 बुदताड पोल्लोड 3:34; मत्याल 14:11; लूकाल 14:11; याकुब 4:6 ✧ 5:6 5:6 मत्याल 23:12; लूकाल 14:11; 18:14; याकुब 4:10 ✧ 5:7 5:7 देवुळताड पाटाड 5:22; मत्याल 6:25; पित्लिपितोर 4:6 ✧ 5:8 5:8 1:13 ✧ 5:8 5:8 योहन 8:44; 2 कुरिततोर 2:11 ✧ 5:9 5:9 इपिसुसतोर 6:11-13; कृलुसितोर 2:5 ✧ 5:9 5:8-9 याकुब 4:7 ✧ 5:9 5:9 इन्नितोर 12:8 ✧ 5:10 5:10 1 कुरिततोर 1:9; 2 कुरिततोर 4:17; 1 तिसलुनितोर 2:11-12; 2 तिमोति 2:10; 2 पत्र 1:3 ✧ 5:10 5:10 1:6 ✧ 5:10 5:10 रोम सहरतोर 16:25; 2 तिसलुनितोर 2:17; 3:3; इन्नितोर 13:20-21 ✧ 5:11 5:11 रोम सहरतोर 11:36 ✧ 5:12 5:12 इन्नितोर 13:22 ✧ 5:12 5:12 2 कुरिततोर 1:19 ✧ 5:12 5:12 1 कुरिततोर 15:1 * 5:13 5:13 अद काल्मते वेल्लाटोरे लोक्कुर रोम सहरतुन पेदिर पोयत्ताह रेयिसि, तान बेबिलोन इनजोर इंदूर. ✧ 5:13 5:13 बळयिर 12:12,25; 15:37,39; कृलुसितोर 4:10; 2 तिमोति 4:9-11; तिलेमोन 24 ✧ 5:14 5:14 रोम सहरतोर 16:16; 1 कुरिततोर 16:20; 2 कुरिततोर 13:12; 1 तिसलुनितोर 5:26

किर्स्तुना बळयि पत्रु रासतदु पयाडा सीटि

इद सीटटन रासवाल, किर्स्तुना बळयि पत्रु आंदोग। इद सीटटन रासतस्के, ओग धुरतोग आस मतोग; इद सीटि रासिसि मूंड वसनि रोम सर्करतोस ओन हक्कतोर. ओना मुनेता सीटटन बोर विस्वसिरिहक रासिस मतोग, ओरिहके इद दुस्रा सीटटन वने रासतोग।

पत्रु इद सीटटन बाराहक रासतोग इतेके, विस्वसिरि सेतेम पोल्लोतुन विस्वस कीसोर अनिर, येसु ओसो वायनदिना अग ऊळसोर मनिर, ओसो जोल पोल्लोड कागहवालोरगा बर्वस तासमाकिर इनजोर, इद सीटि रासतोग। अहे तना डोलतापया वने, विस्वसिरि इद सीटटाड पोल्लोन सीता कीसोर मनिर, इनजोर वने रासतोग।

मुनेताड पोल्लोड

1 नना सिमोन पत्रुनन, येसु किर्स्तुना सेवकनन, ओना बळयिनन,* मीट विस्वसिरिहक इद सीटि रासलाह आतन. माक पिसिह केवाल मावा देवुळि येसु किर्स्तु,* बोनाये मोकम ऊळवा, मावा संगे सेतेमते ताकिहतोग। अदिहक ओनगडाहि, माट बळयिरिहक दोर्कतद विस्वसता बराबरेन, मीक वने दोर्कता.

2 मीट देवुळतुन ओसो मावा येसुसामिन निटम पुताहकु,* देवुळता देव्या ओसो सुकमि, मियगा पका बोल्यासोर अनि.*

विस्वसता ताकमुळते बेसंसोर अन्हट

3 देवुळि बेरा डीसाता मनाहकु, बेस गुनमता मनाहकु, माक तना मन्कलोर आयलाह केयता.* माट तान निटम पुताहकु,* माट तान्क विचर वातप पिसना इनजोर, माक सबे ईता.* देवुळता बेरा लावतेनाहकु इव सबे दोर्कताड.

4 देवुळि बेरा डीसाता, बेस गुनमता मनाहकु, पका दाराता, पका बेरा बर्कत ईतन इनजोर, पोल्लो विळसता.* इद बर्कत मीक दोर्कताहकु, देवुळतुन पुनवोरा लेहकान, मीट लालुस कीसि पूरा बळेम आयवा,* तना बेद्रम मन्हता, अद्रमलेहकाने मीट वने आयना इनजोर,* देवुळि अह कीता.

5 अद मीक इचोन कीसीताहकु, मीट वने बेस-नेहना पिसलाह बेचोन कीया पयाहनिर, अचोन कीमहट्ट. किर्स्तुन विस्वस कीतिर; विस्वस कीसोर बेसता गुनमतोर वने मन्हट्ट. बेसता गुनमतोर मन्जि, देवुळता बुदतुन पुनजोर वने अन्हट्ट.*

6 ताना बुदतुन पुनजोर, कुदतुन आब्रे कीयलाह वने कगयादु;* आब्रे कीसि, तिपालिकेन आपसोर मनदलाह वने कगयादु;* अद्रम मन्जि, देवुळतुन माळसोर ताकाट.*

7 अद्रम ताकसोर, मीवा तोळतोर विस्वसिरा संगे गुनमते मनदलाह ऊळाट;* अद्रम मन्जि, सबेतोर मन्कलोरिन वने जीवा कीसोर अन्हट्ट.

8 इव पोल्लोड मीवा जीवातगा मन्जि, बेसंसोर अतेक अचोन, मीट मावा येसुसामि किर्स्तुन पुनदनदु* उगस अनो आयगा, मीट मीट पकाय कबळतुहक ओजवालोरिर आयकिर.*

9 बोरगा बार इव पोल्लोड इलेड, ओर तमा जीवाते बेस तोववोरा लेहका आतोर.* इतेके तमा मुने कीतद पापमतुन देवुळि एडिह कीतदिन* माडतोर.

10 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरि, इव पोल्लोड मियगा मन्हताडा, इलेडा इन्जि पहँकिस ऊळाट. देवुळि निटम मीक आचिसि, तना मन्कलोर आयलाह केयता इनजोर,* मीट पकाय जिदते करल कीयलाह ऊळाट. अद्रम मीट कीसोर मतिर इतेके, बेस्केन मीवा विस्वसते पेके अरविर.*

11 अद्रम मतेके, मावा सामि, माक पिसिह केवाल येसु किर्स्तु, अमेसाता राजेम ताकिह कीयहपा, पकाय गिर्दा आसि, मीक बेस-नेहना उदिह कीयनोग.*

12 इजेके मीक कागहद सेतेम कबुरतन बेस पोस मन्जि, मीट ताकलाह आतिरि.* तेला मति इव पोल्लोन मीक सीता कीसीयलाह, नना अमेसा तशर मनदकन.*

13 नना जीवात मनाहजोम, मीट इव पोल्लोन पोस मनदलाह, मीक सीता अर्हचोर उसर कीयनद* बेस ओपिहता इनजोर, विचर कीयलाह आतन.*

14 मावा येसुसामि किर्स्तु नाक पोळ्कने वेहतप लेहकान,* नना डोलनद वेला ओसोय ऐन एवता इनजोर पुतन.*

15 अदिनेनाहक नना हातापया वने, मीट इव पोल्लोन अमेसा सीता कीसोर मनदलाहि, पकाय जिदते कीकन इनजोर, विचर कीयलाह आतन.

पत्रु तना ऊळतव पोल्लोन रासतोग

16 (इव पोल्लोन बाराहक सीता कीसोर मनदना इतेके,) मावा येसुसामि किर्स्तु तना लावते मयगा वातदिन, माट ओनाड बळयिरोम मीक वेहतोम.* वेहतस्के, पका सत्रल बुदते मन्कलोर पुटिह कीतव पीटोन केंजिस वेहोम;* आयो, ओना मिळ्स्कनद डीसातुन मावाड कौडाने ऊळतोम.*

17 अद इद्रम मन्हता: बेरा डीसाता देवुळि तना लेडते, "वेग नावा मणि; नना वेन जीवा कीतन; वेन उळिस गिर्दा आतन" इनजोर, देवुळबाबाल ओन मान ईसि, बेरोग कीतोग. (कीतस्के माट अगा मतोम.)

18 देवुळ रेगदद मेदातगा माट येसु किर्स्तुना संगे मतोम अस्के, पोगोन देवुळता जागाताहि वातद इद लेडतुन, माट मावाड केळ्कने केंजतोम.*

19 अदिनेनाहक देवुळता कबुरतोर वेहतव पोल्लोड निटम इनजोर, इजेके बेस-नेहना पुतेम.* ओराड पोल्लोन केंजिस मीट ताकतिर इतेक, बेस आयगा; ईकळ्कना चिमलि वेहच ईशना लेहकान, अव पोल्लोड मीक वेहच ईस्ताड. पडविनया लेहकान,* किर्स्तु ओसोवने वायनोग. विय उकाता लेहकान, ओग मीवा जीवातगा वेहच कीसीयनोग,* अस्के मीक सबे पोल्लोड तेळियनुड.* अद दिया एवनाह, अव पोल्लोन केंजिस ताकाट.

20 मुने मीट इद पोल्लोतुन पुनदना: देवुळता साङ्गमगा ताना कबुरतोर रासतव पोल्लोन, तमाय बुदते पुन्जि रासोर आंदुर.

* 1:1 1:1 1 पत्रु 1:1 * 1:1 1:1 तीसुस 2:13 * 1:2 1:2 योहन 17:3; पिलिपितोर 3:8; 2 पत्रु 1:8; 2:20; 3:18 * 1:2 1:2 रोम सहरतो 1:6-7; 1 पत्रु 1:2 * 1:3 1:3 1 तिसलुनितोर 2:11-12; 2 तिसलुनितोर 2:14; 1 पत्रु 5:10 * 1:3 1:3 योहन 17:3; पिलिपितोर 3:8; 2 पत्रु 1:8; 2:20 * 1:3 1:3 1:6 * 1:4 1:4 3:9-13 * 1:4 1:4 याकूब 1:27; 2 पत्रु 2:18-20 * 1:4 1:4 इपिसुतोर 4:13,24; इजितोर 12:10; 1 योहन 3:2 * 1:5 1:5 कुळुनितोर 2:1-3 * 1:6 1:6 बळयिरि 24:25; 2 तिमोति 1:7 * 1:6 1:6 लुकाल 21:19; रोम सहरतो 5:3; याकूब 1:3-4 * 1:6 1:6 1:3 * 1:7 1:7 रोम सहरतो 12:10; 1 पत्रु 1:22 * 1:8 1:8 योहन 17:3; पिलिपितोर 3:8; 2 पत्रु 2:20 * 1:8 1:8 कुळुनितोर 1:9-10 * 1:9 1:9 1 योहन 2:11 * 1:9 1:9 इपिसुतोर 5:26 * 1:10 1:10 मथ्याल 22:14; रोम सहरतो 11:29; 1 तिसलुनितोर 1:4-5; 2 पत्रु 1:3 * 1:10 1:10 3:17; यहुदल 24 * 1:11 1:11 1 कुरिततोर 15:24; 2 तिमोति 4:18 * 1:12 1:12 कुळुनितोर 1:3-5; 2 योहन 1-2 * 1:12 1:12 पिलिपितोर 3:1 * 1:13 1:13 3:1 * 1:13 1:12-13 यहुदल 5 * 1:14 1:14 योहन 13:36; 21:19 * 1:14 1:14 2 तिमोति 4:6 * 1:16 1:16 मार्कल 13:26; 14:62; 1 तिसलुनितोर 2:19 * 1:16 1:16 1 तिमोति 1:3-4 * 1:16 1:16 इद पोल्लोतुन पुनदलाह, मार्कल 9:2-8 ऊळाट. * 1:18 1:16-18 मथ्याल 17:1-8; मार्कल 9:2-8; लुकाल 9:28-36 * 1:19 1:19 1 पत्रु 1:10-11 * 1:19 1:19 लुकाल 1:76-79 * 1:19 1:19 तोहचीतव पोल्लोड 22:16 * 1:19 1:19 2 कुरिततोर 4:6

21 ओरु मन्कना बुदते तानाड पोल्लोन पुटिह केवोर; * मति देवुळता जीवा ओरा पोगोन उदतापयाने, अव पोल्लोन वेहतोर. *

2

जोल काहवालोर लोप्पा पत्रु मुनेन वेहतहतोग

1 मति देवुळता कबुर वेहवालोराम इनजोर, नाळेह केवालोरु, मुने देवुळता मन्कलोर नडुम मंदुर. * अद्रम इंजेके वने, जोल पोल्लोड काहवालोर मियगा मनदुर. विस्वसतुन बूळे कीयनव जोल पोल्लोन, कुस्केने पोकुर कीयनुर. * आपुना जीवाता कर्सा ईस ओरिन असतोम * माल्काना पोल्लो केजवा ताकनुर. * इद्रम कीसि, ओर कुद चदिपेटे गोसातागा अरयनुर.

2 वेल्लाटोर ओराड केंजिसि, ओरा लेहका आसि, लजालेवा लाग्वाड कबस्क कीयनुर. * अदिनेनाहक सेतेमता अगादा बदनम आयगा. *

3 जोल पोल्लोड काहवालोर कोताना लालसतुहक, तमाय पुटिह कीतव पोल्लोन वेहतनुर. * ओसो अविस्किन वेहचि, मीक नाळेह कीयनुर. * ओरिन सिक्सा ईयनद देवुळि, वेल्लाय जोमताहि तयर मन्हता. अद ओरिन बूळे कीयगा; अद कूर्कसोर मनो. *

4 अद इद्रमि: पापम कीतव पोगोटाड देवतुल्किन वने, देवुळि विळसो; अविस्किन गोल्लकने दोहचि, देयमदीपते मनदनद ईकळ गंगता सिक्सा-बौदातागा वाटिसीता. * वाटिसि तना नेयम कीयनद दियातेनाहक तासता.

5 अहे मुने मतद बमताग मतोरीन वने, अद विळसो; तन्क पास्कतोरिन बूळे कीयलाहि, उड्डातुन लोहचीता. * मति देवुळता सेतेम अगादे ताकाट इनजोर, पोकुर कीतीग नोहा मुय्तोन मात्रम, ओना एळवुर लोतारा संगे उड्डाताहि पिसिह कीता. *

6 अद्रमे सोदोम-गोमोरा सहर्कने मतोरीन वने, अद विळसो; पूरा नेग आनाह, ओराड सहर्किन बूळे कीसीता, अद्रम ओरिन सिक्सा ईता. * ओसो तान पास्कवालोर इद्रमे आस्तोर इनजोर, इद्र पोल्लो तोहतहता. *

7-8 (सेतेमतोरिन बारा, देवुळि पिसिह कीयलाह पुन्हता. अदे सोदोम सहरताग मतेम) लोट इनवाल, देवुळतुहक ओप्पनाह ताकतोग. अद सहरतोर लजालेवा लावाड कबस्क कीयनुर. * वेग सेतेमतोग लोट, ओरा नडुम मन्चि, दिनमे ओर कीयनव लावाड कबस्किन ऊळिंदोग, केंजिंदोग. ऊळसोर, केंजसोर, ओग पका मेसेहने आसि, ओना जीवा मुर्तिय चूहेम आयो आंद. अदिहक देवुळि अद सहरतुन बूळे कीयनानुने, ओन पिसिह कीता. *

9 इव सबे पोल्लोन मीक बाराहक सीता कीसीयहनन इतेके, सामि तन्क माळवालोरिन तिपलताहि बेदुम विळिसह कीयना, * ओसो लावगोरिन सिक्सा ईयनासाटि, नेयम कीयनद दिया एवनाह बेदुम तासना, इविस्किन पुन्हता इनजोर, * इव पोल्लोड तोहतहताड. *

10 तमा मन्कना बुद वेहतपु, करबताड लालसकने ताकवालोरिन, * सामिना अदिकरतुन पास्कवालोरिन कोनि, पका सिक्सा ईस्ता.

जोल पोल्लोड काहवालोर वेर मन्कलोर, बेदिहके बह रेयोर, पका कैगम आस्तोर; ओसो रेयवालेवा बेरा लावताड देयहकिन बाताडे आयोड इन्चि पास्किहतोर. *

11 पोगोटाड देवतुल्क बारा, अव देयहकिहकाय एक्वा लावताड मन्जाय मति, सामिना मुनेह अविस्किन पास्कोडः. *

12 मति वेर जोल काहवालोर इतेके, तमा पुनवव पोल्लोना लोप्पा पास्किहतोर. वेर विचर कीया पुनवव, बुदलेवव जन्कनना लेहकाडोर आंदुर. * इद्रमताड जन्कने बेदे कबळतुहक अरवाहक, अविन पोस हक्कनाय ओजिहता. अद्रमलेहकाने देवुळि वेरिन बूळे कीयगा. *

13 वेर लावव कबस्क कीरस्तोर, अविस्कना इसवते वेरिहक सिक्सा दोर्कगा. पियल-पोळद रिमाते मनदनदे, वेरिहक गिर्दा वास्ता. * मीवा संगे कुळय तिनदहपा वने, वेर मीक नाळेह कीयलाह गिर्दा आस्तोर. * अदिनेनाहक डागिललेहकान, माचलेहकान मीवा मुडगा लजा वानाह मन्हतोर.

14 वेरा नद्र साट्याल बुदते निदिस मन्हता, पापम पोल्लोन पर्वकसोरिन मन्हता. विस्वसते मेय्कवेरिन नाळेह कीसि, पापमत्तके ओस्तोर. * लालस आयनदिना लोप्पा कोनि, वेर पका पुतोर. * देवुळि वेरिन सिक्सा ईस्ताये. *

15 वेर सीदा दायनद अगादुन विळिसस लेसतोर. * वेर मन्कलोर बहोर इनवाल मुय्तोना मगि, बलामि इनवाना अगादुन पोयतोर. * वेग बलामि इतेके, लावद कबळताड कोतान जीवा कीस मतेम. *

16 मति ओना मुका गाळ्दि, मन्कना लेडते वळहकिसि, ओन तेहता; अह कीसि, ओग गनयान बरवळ कबळ केवाह रोमिह कीसीता. *

17 वेर जोल पोल्लोड काहवालोर वतवव चूवाना लेहकाडोर; वळदे तेळिस दायनद मोयुलता लेहकाडोर, (इतेके मेसेहने केवालोर) आंदुर. *
वेरनाहक देवुळि अमेसाता ईकळतुन तासता. *

18 वेर पोमाडेड पोल्लोड वळहकिहतोर, मति अव पोल्लोड बेदिहके अरवोड. * अह वळहकिसि, वेर लजालेवा लाग्वाड कबस्कना मेटे, लेसतोर मन्कलोरगडाह पिसिसि, सेतेमता अगादे पुनाड-पुनाड वातोर मन्कलोरिन, * मैदुदाड लालसकने एक्किह कीरस्तोर. *

19 मीट बेदे अडोता कय इळन इलविर इनजोर, पूना विस्वसिरिन पोल्लो विळिसहतोर. पोल्लो विळिससाय मति, वेर तमाय बूळे कीयनव लालसकना कय इळन मन्हतोर. बाराहक इतेके, बोनाय बेद पोल्लो आत्रे कीस्ता, ओग ताना कय इळन मन्हतोगे. *

* 1:21 1:21 विर्मयाह 23:26 * 1:21 1:20-21 2 म्मख्ल 23:2; बळयि 1:16-17; 2 तिमीति 3:16; 1 पृष्ठ 1:11 * 2:1 2:1 व्यवस्थाविकरण 13:1-5; विर्मयाह 6:13 * 2:1 2:1 2 कुरिततोर 11:13; 1 योहन 4:1; यहदाल 3-4 * 2:1 2:1 1 कुरिततोर 6:18-20 * 2:1 2:1 यहदाल 3-4 * 2:2 2:2 पृष्ठयुळि 19:5-9; 2 पृष्ठ 2:7-8,18; यहदाल 3-4,7 * 2:2 2:2 रोम सहरतोर 2:24 * 2:3 2:3 1 तिमीति 6:5; 2 पृष्ठ 2:14; यहदाल 16 * 2:3 2:3 रोम सहरतोर 16:18; 2 कुरिततोर 2:17; 1 तिसलुनितोर 2:5 * 2:3 2:3 व्यवस्थाविकरण 32:35 * 2:4 2:4 यहदाल 7; तोहचीतव पोल्लोड 20:1-3 * 2:5 2:5 3:6 * 2:5 2:5 पृष्ठयुळि 6:1-7:24; 1 पृष्ठ 3:20 * 2:6 2:6 पृष्ठयुळि 19:24; यहदाल 7 * 2:6 2:6 श्यावाह 1:9; मथयाल 10:15; 11:23; लुकाल 10:12; रोम सहरतोर 9:29; इब्रितोर 4:11 * 2:7 8 2:7-8 पृष्ठयुळि 19:5-9; 2 पृष्ठ 2:2,18; यहदाल 3-4 * 2:7 8 2:7-8 पृष्ठयुळि 19:1-16,29 * 2:9 2:9 1 कुरिततोर 10:13 * 2:9 2:9 तोहचीतव पोल्लोड 3:10 * 2:10 2:10 3:3; यहदाल 16,18 * 2:10 2:10 बेरा लावताड देयहकिन बाताडे आयोड इन्चि पास्किहतोर: "पोगोन मनदनव देवतुल्किन पास्किहतोर" इद अर्तम वने अथा प्रायहता. * 2:10 2:10 यहदाल 8 † 2:11 2:11 अव देयहकिहकाय एक्वा लावताड मन्जाय मति, सामिना मुनेह अविस्किन पास्कोड "वेर मन्कलोरिहकान एक्वा लावताड मन्जाय मति, सामिना मुनेह वेरिन पास्कोड" इद अर्तम वने अथा प्रायहता. * 2:11 2:11 यहदाल 9 * 2:12 2:10-12 2 तिमीति 3:2; यहदाल 10 * 2:13 2:13 रोम सहरतोर 13:13; 1 तिसलुनितोर 5:7 * 2:13 2:13 1 कुरिततोर 11:20-21; याकुर 5:5; यहदाल 12 * 2:14 2:14 याकुर 1:8; 2 पृष्ठ 2:18; 3:16 * 2:14 2:14 2:3 * 2:14 2:14 इपिसुस्तोर 2:3 * 2:15 2:15 बळयि 13:10 * 2:15 2:15 गिनती 22:5,7; व्यवस्थाविकरण 23:4; न्हेम्याल 13:2; यहदाल 11; तोहचीतव पोल्लोड 2:14 ‡ 2:15 2:15 देवुळता मन्कलोरिन सरप ईम इनजोर, मोवब देसेमता राजाल बलाकि इनवाल, बलामिहक कोताड ईस मतेम. * 2:16 2:16 गिनती 22:21,23,28,30-35 § 2:17 2:17 बेव-बेव चूवाड असा वानाह एग मत्तप दिसिहताड, मति लोप्पा वतिस मन्हताड. बेद-बेद मोयुलि पंग वाथगा इनजोर, गिर्दा वानाह मन्हता, मति वळदे तेळिस दास्ता. वेर जोल काहवालोर वने, अद्रमे पलतेनाह कर्तुळते मत्तप, देवुळता जीवाते निदिस मत्तप दिसिहतोर, मति वेर लोप्पा अद्रम इलेर. वेरगडाह मन्कलोरिहक बातय पाव्दा दोर्के. * 2:17 2:17 यहदाल 12 * 2:17 2:17 यहदाल 13 * 2:18 2:18 इपिसुस्तोर 4:17; यहदाल 16 * 2:18 2:18 1:4; 2:20 * 2:18 2:18 2:2,7-8,14; 3:17 * 2:19 2:19 योहन 8:34; रोम सहरतोर 6:16

20 वेर मन्कलोर बचोटा बेरा गोसा! मावा सामि, माक पिसिह केवाल येसु किरस्तुन पुताहकु, * दुनियाताड सरे रीतिना पापमताहि पिहट अरतोर, * अह आस तेला, ओसोवने अदे पापमता कय इच्छन अन्जि एक्कतोर इतेके, * मुने मतदिहकाय इंजेके एक्वा सिक्साता लायकतोर आतोर. *
21-22 इतेके, वेर देवुळता सेतेम आगदुन पुनवा मन्ज मतेके, वेरिहक बेस ओपिस मनालि. * "नसु तना ककतदिने नाकलाह मलयहता. * नोगतद पदि मल्स चिकलातगाने दोळगलाह दास्ता," अद्रमलेहकाने आतोर; वेर देवुळ तोहतद आगदुन पुन्ज मन्जि, अद पवित्र आगदुन विळिसिसि, (तमा पाळना आगदुने ओसोवने पोयतोर). *

3

सीटिड बारहक लोहतन इन्जि पत्र वेहतहतो!

1 नावा गोततोरिर! मीक लोहतदु इद नावा दुसा मल्काता सीटि आंदु; मीवा विचर सेतेम पोल्लोनके मनि इनजोर सीता कीसीयलाह, इव सीटिन लोहतन. *

2 वेल्लाय मुने, देवुळता पवित्र कब्रतोर तानाड पोल्लोन बेहतोर; * ओसो मावा पिसिह केवाल येसुसामि किरस्तु इतद उकुम, ओनाड बळयिरा तोडटे मियगा वाता. इव मीट कगयतव पोल्लोन सीता कीमहट्ट इनजोर, * नना वेहतलाह आतन. *

सामि ओसोवने वायनद दिया

3 मुने मीट इद पोल्लोटुन पुनदना गावले: आक्रिताड दियाणे, आपुना लालुसते ताकवालोर वायनुर, * ओर मीक कवयनुर, * ओसो इद्रम इनदनु: "ओसोवने वायकन इनजोर, किरस्तु पोल्लो विळिसस अतोम, ओग बेगाडोग? * मावाड तादोर-बाबोर वने डोलतोर! अस्केडाहि बाताले बदलेम आयो! देवुळि ब्रमतुन पुटिह कीतस्के सबेटव बेद्रम मताड, अद्रमलेहकाने इंजेक वने मन्हाताड," इनदनु.

5 ओर उंद पोल्लोटुन पुन्जाय मति, तान सीता केवोर. अद इद्रमि: सुसुने पोगोटा बुमि, देवुळ इतद पोल्लोटुन पुटटा. ओसो देवुळ वळहकिसिये, इळता ब्रमतुन एग मगडाहि पुटिह कीता, अह कीसि वततद ब्रमतुन, एगडाहि एगिह कीता. *

6 अहे देवुळ तना पोल्लोटुन अस्के मतद ब्रमतुन, एतगान मुळहता ओसो बळे कीता.

7 मति इंजेक मनदनुद पोगोटा ब्रमतुन, ओसो इळता ब्रमतुन, किसते बळे कीयलाहि, तना इतद पोल्लोटुने तासता. * तानाड केंजवोरिन नेयम कीसि, ओरिन बळे कीयनद दिया एवनाह अविस्किन तासता. *

8 नावा गोततोरिर! उंद पोल्लोटुन मात्रम सीता कीमहट्ट: देवुळतुहक उंद दिया इतेके, अजर वर्साना लेहकान; ओसो अजर वर्साड उंद दियाता लेहकान मन्हाताड. *

9 सामि तना पोल्लो विळिसस मतदिन केवालेवा, आल्सेम कीयलाह आता इनजोर, उच्चुर मन्कलोर विचर कीस्तोर. * मति अद्रम आयो; * बोगे बळेम आयनद आयो इन्जि, देवुळता विचर मन्हाता. सबेटोर मन्कलोरिहक पापमता अगदाहि जर मलयलाह, मोका दोकि इनजोर, अद मियेनाहक आपसोर केपिहता. *

पोगोटा बुमि ओसो इळता बुमि पूना आयगा

10 मति मन्कलोरिहक एकां लेवस्के, कले वायना लेहकान, सामि ओसोवने वायनद दिया वायगा. * अस्के पोगोटा बुमि पका नेकसोर मायगा, अगा मनदनुव सबेटव कर्विसि बळेम आयनुड. * इळता बुमि, ओसो तानगा कीतव सबे कबस्क पङ्गे आयनुड. *

11-12 इंगो, निटमे देवुळि निल्लिह कीतद दियाते पोगोटा बुमि किसते बळेम आयगा; अगा मनदनुव सबेटव दगाडतुहक कारियनुड. * इव सबे आयनुड इन्जि पुहनिर इतेके, अद दियाता अग ऊळसोर, पवित्रते ताकना गावले. * अमेसा मीट देवुळता विचर मतप लेहका कीयना गावले. अद्रम ताकतेके, मीट अद दिया चाट्टिएट एवनाह कीकिर. *

13 मति देवुळि पोल्लो विळसतनु, पुना पोगोटा बुमि ओसो इळता बुमि तयर आस्ता इनजोर, माट अग ऊळिहनल. * अगा मनवालोर सबेटोर सेतेमेतेन ताकनु. *

14 नावा गोततोरिर! इव पोल्लोड आयनुड इनजोर, मीट अग ऊळलाह आतिर. अग ऊळसोर, पापमता डागिललेवा, कसरलेवा मन्जि, * नावा सगे कलिथिस मतोर इनजोर, देवुळ इनाह पिससोर मन्हट्ट. *

15 देवुळि मियेनाहक आपिस केपिहता, इदिनु पिसमुळ टोकिह कीयलाह, मीक अग ईता इनजोर पुन्हट्ट. * इदे पोल्लोटुन, माट जीवा कीतोम, मावा तोळतोम पोल वने, देवुळि ओन्क इतद बुदते मीक रासतोम. *

16 तानाड सबे सीटिने, इदे पोल्लोटुन रासिहतोम. ओनाड सीटिने उचुक पोल्लोड पुनदा पगवप मुस्किल मन्हाताड. * तेळियवोर ओसो कमजोर विस्वसतोर मन्कलोड, * अव पोल्लोलोना अर्तमतुन मिळहच मन्ज वेहतहतोर. साण्णमताड दुसाड पोल्लोन वने, अहे कीस्तोर. इद्रम कीसि, ओर तमाय जीवातुन बळे कीस्तोर.

17 नावा गोततोरिर! मीट इव पोल्लोन मुनेन पुतिर, अदिनेनाहक उसरते मन्हट्ट. अद्रम मनवेके, मीट मीवा विस्वसताहि पेके अरिं, * देवुळताड केंजवोरा नाळेमते एक्किसि, लेसकिर बहा! *

18 अद्रम आयवा. माक पिसिह केवाल मावा किरस्तु येसुसामिना देव्याते ओसो बुदते, बेस बेर्ससोर अन्हट्ट. * इंजेक वने, अमेसा-अमेसातुहक वने, ओने मन्कलोर मान ईसि मोळिकर! आमिने. *

* 2:20 2:20 1:2,3,8 * 2:20 2:20 याकन 1:27; 2 पृ 1:4; 2:18 * 2:20 2:20 2 तिमोति 2:4 * 2:20 2:20 मत्थल 12:45; लूकल 11:26
* 2:21-22 2:20-22 इब्रितोर 10:26 * 2:21-22 2:21-22 बुदाड पोल्लोड 26:11 * 2:21-22 2:21-22 जहेजकेल 18:24; इब्रितोर 6:4-6; 10:26-27;
याकन 4:17 * 3:1 3:1 1:13 * 3:2 3:2 लूकल 1:69-70; बळयिर 3:21; इप्ससतोर 3:5-6 * 3:2 3:1-2 यहुदाल 5 * 3:2 3:2 यहुदाल 17
* 3:3 3:3 2:10 * 3:3 3:3 1 तिमोति 4:1; यहुदाल 18 * 3:4 3:4 यशायाह 5:19; यिर्मिह 17:15; यहेजकेल 12:22,27; मत्थल 24:48 * 3:5
3:5 पुटमुळि 1:2,6-10; देवुळताड पाटाड 24:2; 136:6; इब्रितोर 11:3 * 3:6 3:6 पुटमुळि 7:10-24; 2 पृ 2:5 * 3:7 3:7 3:10,11-12 * 3:7 3:7
यशायाह 66:15; 2 तिसल्वितोर 1:8; इब्रितोर 12:29; यहुदाल 7 * 3:8 3:8 देवुळताड पाटाड 90:4 * 3:9 3:9 1:4 * 3:9 3:9 हबक्कुक 2:3; रोम सहरतोर
13:11; इब्रितोर 10:37 * 3:9 3:9 रोम सहरतोर 2:4; 1 तिमोति 2:3-4; तोहचीतव पोल्लोड 2:21 * 3:10 3:10 मत्थल 24:43-44; लूकल 12:39-40; 1
तिसल्वितोर 5:1-2; तोहचीतव पोल्लोड 3:3; 16:15-16 * 3:10 3:10 यशायाह 24:19; 34:4; मीका 1:4; मत्थल 24:35; 2 पृ 3:7,11-12; तोहचीतव पोल्लोड
6:14; 21:1 * 3:10 3:10 इब्रितोर 12:27 * 3:11-12 3:11-12 यशायाह 24:19; 34:4; मीका 1:4; 2 पृ 3:7,10 * 3:11-12 3:11-12 1
कुरितोर 1:5-7 * 3:11-12 3:11-12 यहुदाल 21 * 3:13 3:13 यशायाह 65:17; 66:22; रोम सहरतोर 8:19-21; 2 पृ 1:4 * 3:13 3:13 यशायाह
60:21; तोहचीतव पोल्लोड 21:27 * 3:14 3:14 मित्तिपितोर 2:15; याकन 1:27 * 3:14 3:14 1 तिसल्वितोर 5:23; 1 योहन 3:3 * 3:15 3:15 रोम
सहरतोर 2:4 * 3:15 3:15 1 कुरितोर 3:10; इप्ससतोर 3:3 * 3:16 3:16 इब्रितोर 5:11 * 3:16 3:16 2:14 * 3:17 3:17 तोहचीतव पोल्लोड
2:5 * 3:17 3:17 1 कुरितोर 10:12; गलातितोर 5:4; 2 पृ 1:10; 2:18 * 3:18 3:18 1:2 * 3:18 3:18 रोम सहरतोर 11:36

किर्स्तुना बळयि योहन रासतदु मुनेता सीटि

इद सीट्टुन बोग रासतोग इन्जि, सीट्टे रासतदु इले. मति "येसुनाड माट केजतोम, मावाड कोंडाने ऊळतोम, बेस-नेहना ऊळिसि, मावाड कय्कने वने इटिस ऊळतोम," इद्रम रासतदु मन्हता. इद पोल्लोतुन ऊळिसि, मुनेतोग पेदामन्कल, येसुना बळयि योहनिये इद सीट्टुन रासतोग इन्जि, मुनेतोर विस्वसिराड पेदलक इद्रु. योहन रासतदु बेसता कबुरि ओसो तोहचीतव पोल्लोड, इव पुस्तकिन रासवाल योहन वेगे आंदोग. इद सीट्टुन रासनस्के, वेग वेल्लाय मय्तोग आस मतोग. ओसो योहन आसिया पटटा इपिससु सहरतेन मतोग. अद तकने आसिया पटटोर लोकुर वेल्लाटोरे, येसुना पोगोन विस्वस कीस मतोर. ओर विस्वसिरा नडुमि, येसुना विस्व पोक्कुर केवालोर लोकुर वासि, देवुळता मगि मन्कल मारियिस इद बूमते वावोग, ओसो बळयिर पोक्कुर कीतोग येसु देवुळ लोहतोग किर्स्तु आयोग, ओसो मन्कल डोलिस बेस्केन जीवा अरवोग इनजोर, अडोर विस्वसिरिहक, इद्रमताड जोल पोल्लोन काहन्दु.

अदिनेनाहक अडोर विस्वसिरिन उसर कीयलाह, योहन रासिहतोग. इतेके अद्रम जोल काहवालोगाड पोल्लोन केजन्दायो. मति निटमतोग विस्वसि मन्कन इद्रम पुनदनाह अस्ता इन्जि योहन काहहतोग: (1) देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल येसु किर्स्तु मन्कल मारियिस वातोग; ओग पूरा देवुळिय आंदोग, पूरा मन्कल वने आंदोग इन्जि, निटमतोर विस्वसिरि नमिहहतोर. (2) निटमतोर विस्वसिरि देवुळता वचन वेहतपे ताकिहहतोर. (3) निटमतोर विस्वसिरि देवुळताहि पूरा पुटमूळ दोंकतोर, तमा ऐटोर विस्वसिरिन जीवा कीस्तोर. इद्रम जीवा कीयनदु देवुळताह मन्हता. देवुळि तना मगिन मावासाटि इद बूमते लोहचि, अद माक बेचोन जीवा कीता, इद पोल्लोतुन तोहचीता. अद्रमे देवुळता मगिन मीट विस्वस कीस मतेके, मीकु निटमे अमेसाता पिसमूळ दोंकताये इनजोर, योहन इद सीट्टुन रासतोग.

येसु डोलिसि ओसोवने जीवा अरतदिना साक्सि

1 बोग बूम पुटवस्केडाह मन्हतोग, * ओना लोपा माट मीक वेहतलाह आतोग. ओनाड माट केजतोम, * मावाड कोंडाने ऊळतोम, * बेस-नेहना ऊळिसि, मावाड कय्कने वने इटिस ऊळतोम. * ओनाय मेटे देवुळि माक वळहकिसि, पिसमूळ ईस्ता. *

2 बोग देवुळता पिसमूळ आंदोग. ओन देवुळि मन्कल मारियिह कीस लोहताहकु, माट ओन ऊळतोम, अद पोल्लोता साक्सि माट ईयलाह आतोग. * ओसो माट ओन पुनदनामुने, ओग देवुळबाबाना संगे मतोग, ओग अमेसाता पिसमूळ एवाना लोपा, * मीक वेहतलाह आतोग.

3 देवुळबाबाना मगि येसु किर्स्तुन माट ऊळतोम, ओनाड केजतोम. * मीट वने मावा संगे कलियिस मन्दना इन्जि, ओना कबुरतुन मीक वेहतहनेम. माट सबेटोरल ऐगन कलियिस मतल इतेके, देवुळबाबाल ओसो येसु किर्स्तु, वेरा संगे कलियिस मतप आस्ता. *

4 मीट वने मावा संगे कलियिसि, माक पका गिर्दा वायि इनजोर, * मीकु इव पोल्लोन रासलाह आतन.

देवुळि वेहचलेहकाडा आंदु

5 येसु किर्स्तुनगडाह वेद पोल्लो केंजतोम, अदिन मीक वने वेहतलाह आतोग. अद इद्रम मन्हता, देवुळि वेहचलेहका मन्हता. तानगा मुतिय ईकळ इले. *

6 अदिनेनाहक माट देवुळता संगे कलियिस महनोम इनजोर वेहचि, ईकळते मतेक अचोन, * माट जोल मन्कलोरल, * ओसो सेतेमते ताकचोरल आंदल. *

7 मति देवुळि बेद्रम वेहचते मन्हता, * अद्रमलेहका माट वने ताना वेहचते ताकतेके, * ओर्विहक-ओर्वोग कलियिस महनल. ओसो देवुळता मगि येसुना नेतुर, मावा सबे पापमतुन एडिह कीस्ता. *

8 मयगा बेदे पापम इले इनजोर इतेक अचोन, मयगा मुतिय सेतेम इले. माट कुदि नाळेम आरहनल. *

9 अदिनेनाहक मावा पापमतुन मकिह केवाल्वा, देवुळता मुनेह कबूल आतेक अचोन, * अद मावा पापमतुन मापि कीस्ता. ओसो सबे लाग्वाड कबस्कना पापमताहि, माक एडिह कीस्ता. इद्रमलेहका देवुळि तना वेहतप लेहका कीसि, तना सेतेम तोहतहा.

10 बोग मन्कल पापम केवोग इलेग, इनजोर देवुळि इन्हता. अदिहक माट पापम केवोग इनजोर इतेक अचोन, देवुळतुन जोल कीहहनल; ताना पोल्लोतुन मावा जीवातगा तासवल. *

2

येसु किर्स्तु मावा तोळ मन्हतोग

1 ए पेकोरिर! * मीट पापम केमाटु इनजोर, इव पोल्लोन नना मियेनाहक रासलाह आतन. मति मयगडाह बोगाय पापम कीतेके, माकु देवुळबाबाना संगे गुनम केवाल ओर्वोग तोळतोग मन्हतोग. ओगे सेतेमतोग येसु किर्स्तु आंदोग. *

2 मावा पापमता मापि आयना इन्जि, मावा सिक्ससातुन तना पोगोन एचि, डोलिस मतोग. * सिरप मावाय आयो, मति पूरा दुनियामेटोरा पापमतेनाहक डोलिस मतोग. *

3 माट देवुळता उकूमतुन केंजिस अद्रम ताकतेकेने, तान माट बेस पुहनल इन्जि, मावा जीवातगा एर्का आस्ता. *

4 बोगु नना देवुळतुन पुतन इनजोर इन्हतोग, * मति तानाड अडोन माळोग इतेके, ओग जोल मन्कल आंदोग. ओनागा सेतेम इले. *

5 मति बोगु देवुळता पोल्लोतुन केंजिसि अद्रम ताकिहहतोग, ओनागा निटमे देवुळता गुनम मन्हता. * इदिन ऊळिसि, माट देवुळता संगे जोळेम आस महनल इनजोर, माक तेळियिहता.

* 1:1 1:1 योहन 1:1-2; 1 योहन 2:13-14 * 1:1 1:1 कळयिर 4:20; 1 योहन 1:3 * 1:1 1:1 इन्नितोर 2:3-4 * 1:1 1:1 नावा साक्सि सेतेम मन्हता इनजोर, योहन इद्रम इतोग. * 1:1 1:1 1 पत्र 5:1 * 1:2 1:2 4:2 * 1:2 1:2 5:11,13,20 * 1:3 1:3 1:1 * 1:3 1:3 योहन 17:3,21;

1 कुरितोर 1:9 * 1:4 1:4 योहन 3:29 * 1:5 1:5 1 तिमीति 6:16; याकूब 1:17 * 1:6 1:6 योहन 8:12; 1 योहन 2:11 * 1:6 1:6 2:4; 4:20 * 1:6 1:6 योहन 3:21; 2 कुरितोर 6:14 * 1:7 1:7 1 तिमीति 6:16 * 1:7 1:7 स्यागाह 2:5 * 1:7 1:7 तीतुस 2:14; इन्नितोर 9:22;

तोहचीतव पोल्लोड 7:14 * 1:8 1:8 अथय 15:14; बुदानाड पोल्लोड 20:9; रोम सहरतोर 3:10-18; 1 योहन 2:4; 4:20 * 1:9 1:9 देवुळताड पाटाह 32:5; बुदानाड पोल्लोड 28:13; तीतुस 2:14 * 1:10 1:10 योहन 3:33; 1 योहन 2:14; 4:20; 5:10 * 2:1 2:1 1 कुरितोर 4:14 * 2:1 2:1 रोम सहरतोर

5:10; 1 तिमीति 2:5; इन्नितोर 9:24 * 2:2 2:2 रोम सहरतोर 3:25-26; इन्नितोर 2:17; 1 योहन 4:10 * 2:2 2:2 योहन 4:42; 11:51-52; 1 योहन 3:5; 4:14 * 2:3 2:3 योहन 14:15; 15:9-10; 1 योहन 2:4,14; 3:6,22,24; 4:7; 5:3; तोहचीतव पोल्लोड 12:17; 14:12 * 2:4 2:4 तीतुस 1:16 * 2:4 2:4 1:6,8; 2:3; 4:20 * 2:5 2:5 योहन 14:23; 1 योहन 4:12,17-18; 2 योहन 6

6 बोगु देवुळता संगे जोळेम आस म्हनन इन्हतोग, * ओना ताकमुळि येसुना ताकमुळता लेहकाने मनदना गावले. *

ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीयनद पोल्लो

7 मावोरि! नना मीकू पूना अडो रासोन, मति मुनेताहि मीट पुतदु, पाळना अडोतुने रासलाह आतन. * मीट विस्वसते वातगडाहि केंजतद पोल्लोये, इद पाळना अडो आंदु. *

8 मति इद अडोता उंद पूना अर्तम इंजेक माक दिसिहता. ईकळ-गंगा मायलाह आता, सेतेमता वेहच इंजेके दीचलाह आता. * अदिनेनाहक अद अडोता पूना अर्तम, येसुना पिसमुळतगा ओसो मीवा पिसमुळतगा वने निटम आता.

9 बोगु देवुळता वेहचते म्हनन इन्हतोग, मति तना तोळतोग विस्वसिन कोटुल कीस्तोग इतेके, * ओग इका वने ईकळ-गंगतेन मन्हतोग.

10 बोगु तना तोळतोग विस्वसिन जीवा कीस्तोग, ओग वेहचते मनवाल आंदोग. * ओनगा पापमते अर्हतनद बेदे पोल्लो इले.

11 मति बोग तना तोळतोग विस्वसिन कोटुल कीस्तोग, ओग ईकळते मन्हतोग, अहे ईकळते ताकिहतोग. * ईकळ ओनु तोववाह कीता, * अदिनेनाहक ओग बेके दास्तोग, अदिन वने पुनोग.

12 ए पेकोरि, येसु किस्तुना मेटे, मीवा पापमता मापि आता इन्जि, * मीक इव पोल्लोड रासलाह आतन.

13 ए पाळनोर विस्वसिरि, * बूम पुटवगडाह मनवाल येसु किस्तुनु, मीट पुतिर इन्जि, मीक रासलाह आतन.

ए पूनोर विस्वसिरि, * मीट देयहकना मुक्यानः ओरे कीतिर इन्जि, * मीक रासलाह आतन.

14 ए पेकोरि, मीट देवुळबाबान पुतिर इन्जि, * मीक इव पोल्लोड रासलाह आतन.

ए पाळनोर विस्वसिरि, बूम पुटवगडाह मनवाल येसु किस्तुनु, मीट पुतिर इन्जि, * मीक रासलाह आतन.

ए पूनोर विस्वसिरि, मीवा विस्वस मेकता; देवुळता पोल्लो मीवा जीवातगा मन्हता. * मीट देयहकना मुक्यान ओरे कीतिर इन्जि, * मीक रासलाह आतन.

15-16 (इंजेके जमा आतोरिन वेहतलाह आतन.) इद दुनिया ईयनद गिर्दातून पहकना, * आपुनाड कोंडाहक दिसतदिन लालूस कीयना, इद दुनियाता मात्सोमते पोमाडेड कीयना, * इव सवे पोल्लोड देवुळबाबानाड आथोड, मति ओन पुनवोराड आंदुड. अदिनेनाहक इद दुनियातून, ओसो इद दुनिया मीक ईयनद बेदिने, मीट जीवा केमाटु. * बोग इदिन जीवा कीस्तोग, ओग देवुळतून जीवा केवोग. *

17 इद दुनिया ओसो, देवुळतून पुनवोराड लालूसक मायसोर दास्ताड, * मति बोग देवुळता विचर मतप ताकिहतोग, ओग ताना संगे अमेसा जीवात मनदनोग.

किस्तुना विस्दतोर

18 पेकोरि! आक्रिता वेला एवता. * किस्तुना मोदुल विस्दतोग वायनोग इनजोर मीट केंजतिर. अद्रमलेहकाने इंजेक वने, किस्तुना विस्दतोर वेल्लाटोर वातोर. * अदिनेनाहक आक्रिता वेला वाता * इनजोर माट पुतल. S

19 ओर मन्कलोर मावाय मुडाडाहि पिसतोर, मति निटम ओर मुनेताहि मावोर आयवा मतोर. * अद्रम आस मतेके, मावाय संगे मनेर. ओर माक विळिस अताहकु, ओर बोर मावा तोळतोर आयोर इनजोर, माक एका आस्ता. *

20 मति मीक इतेके, किस्तु तना पवित्र जीवा ईसि निल्विह कीतोग, अदिहक इंजेके मीट सबेटोरि सेतेमतून पुहनिर. *

21 मीट सेतेमतून पुनविर इनजोर नना रासोन, मति मीट सेतेमतून पुतिर, सेतेमताहि बेदे जोल पुटो इनजोर वने पुतिर. * अदिनेनाहक रासलाह आतन.

22 ओसो बोगु येसुन देवुळ लोहंतोग पिसिह केवाल किस्तु आयोग इन्हतोग, ओग जोल मन्कल आंदोग. इद्रमतोगु किस्तुना विस्दतोग आंदोग, ओग देवुळबाबान ओसो ओना मगिन जेक तासिहतोग. *

23 बोगु देवुळता मगिन जेक तासिहतोग, ओनगा देवुळबाबाना तोळ इले. मति बोग ओना मगिन (नावा पिसिह केवाल इन्जि) कबुल कीस्तोग, ओनगा देवुळबाबाना तोळ मन्हता. *

24 मति मीट बेद पोल्लो विस्वस कीतगडाह केंजतिर, अद पोल्लो मीवा जीवातगा मनि. अद्रम मता इतेके, मीट माना संगे ओसो देवुळबाबाना संगे जोळेम आस मनदकिर. *

25 येसु माक अमेसाता पिसमुळ ईकन इनजोर, पोल्लो विळिसतोग. *

26 मीक लेसिह कीयलाह ऊळवालोम, ओरा लोप्या नना इव पोल्लोन रासलाह आतन. *

27 मति मीवा जीवातगा इतेके, येसु किस्तुना मेटे दोर्कतद देवुळता पवित्र जीवा मन्हता. अदिनेनाहक बोगे दुस्रोग मन्कल मीक काहहतनद गर्ज इले. किस्तुना मेटे दोर्कतद पवित्र जीवा मीक सवे काहहतता. * अद जीवा सेतेमता आंदु, जोलाता आयो. अदिनेनाहक अद काहहतप लेहकाने, किस्तुना संगे जोळेम आस मन्हट.

* 2:6 2:6 योहन 15:4 * 2:6 2:6 योहन 13:13-16; 15:9-10; 1 पत्र 2:21; 1 योहन 3:3; 4:17-18 * 2:7 2:7 योहन 13:34; 1 योहन 3:11,23; 4:21; 2 योहन 5 * 2:7 2:7 योहन 15:12 * 2:8 2:8 रोम सहरतोर 13:12; इपिसुसतोर 5:8; 1 तिसलुनितोर 5:4-5 * 2:9 2:9 2:11; 3:15; 4:20 * 2:10 2:10 3:14 * 2:11 2:11 योहन 12:35; 1 योहन 1:6; 2:9; 3:15; 4:20 * 2:11 2:11 2 कुरिततोर 4:4; 2 पत्र 1:9 * 2:12 2:12 कबुल 13:38; 1 कुरिततोर 6:11 * 2:13 2:13 पाळनोर विस्वसिरि मोदुल कागिदते "त्पोरि". वचन 14ते अहे. † 2:13 2:13 पुनोर विस्वसिरि मोदुल कागिदते "लेयोरि". वचन 14ते अहे. * 2:13 2:13 देयहकना मुक्यान मोदुल कागिदते "लावदिम". वचन 14 अगा वने. * 2:13 2:13 योहन 16:33; 1 योहन 2:14; 4:4; 5:4-5,18; तोहचीवन पोल्लोड 12:11 * 2:14 2:14 योहन 14:7; 1 योहन 2:3 * 2:14 2:13-14 1:1 * 2:14 2:14 योहन 5:38; 8:37; 1 योहन 1:10 * 2:14 2:14 2:13 * 2:15-16 2:15-16 रोम सहरतोर 13:14; इपिसुसतोर 2:3; 1 पत्र 2:11 * 2:15-16 2:15-16 यकूब 4:16 * 2:15-16 2:15-16 रोम सहरतोर 12:2 * 2:15-16 2:15-16 यकूब 4:4 * 2:17 2:17 1 कुरिततोर 7:31 * 2:18 2:18 1 पत्र 4:7 * 2:18 2:18 4:1,3 * 2:18 2:18 रोम सहरतोर 13:12 S 2:18 2:18 आक्रिता वेला इतेके, येसु किस्तु ओसोवने वलतगा वायनद वेलाता मुनेता वेला आंदु. * 2:19 2:19 2 योहन 7 * 2:19 2:19 1 कुरिततोर 11:19 * 2:20 2:20 यहदाल 5 * 2:21 2:21 3:19-20 * 2:22 2:22 4:3; यहदाल 3-4 * 2:23 2:23 4:2,15; 5:1; 2 योहन 9 * 2:24 2:24 4:15 * 2:25 2:25 5:11,13,20 * 2:26 2:26 3:7; 4:7; 2 योहन 7 * 2:27 2:27 1 तिसलुनितोर 4:9; इफ्रितोर 8:11

28 ए पेकोरि, किर्स्तुना संगे जोळेम आस मन्हट्ट. अद्रम मतेके, ओग बेस्के इद ब्रुमते मल्स वायनोग, अस्के माट रेयल आयकल. ओसो ओग वायहपा, ओना मुनेह लजा आयवालेवा मनदकल.*

29 ओसो किर्स्तु सेतेमतोग आंदोग इनजोर, मीट पुतिर इतेके, मियगडाहि बोस् सेतेमताड कबस्क कीस्तोर, ओरिहक पुट्मुळि देवुळिये ईता, इदिन वने पुन्हट्ट.*

3

माट देवुळताड पिलाड-पेकोरल

1 ऊळाट, मावा देवुळबाबाल माकु नावाड मक-मयास्क इन्जि इन्हतोग,* अचोन ओग माक जीवा कीस्तोग!* इंजेक माट निटमे देवुळताड पिलाड-पेकोरल आंदल. मति इद पोल्लो दुनियातोरिहक एकां इले, बाराहक इतेके ओर देवुळतुन वने पुनोर.*

2 ए गोततोरि, इंजेके माट देवुळताड पेकोरल महनल निटमे! मति पया वायना कालमते माट बेद्रुमतोरल आयकल, इद पोल्लोटुन पुनवल.* तेला मति माक इद पोल्लो एकां मन्हा इतेके, किर्स्तु देवुळदीपताहि बेस्के मल्स वायनोग अस्के,* किर्स्तु बह मन्हतोग, अद्रमे ओग माक दिसनोग.* दिसास्के, माट वने ओना लेहका आयकल.*

3 बोर ओना पोगोन निटम इद्रुमता आसा तासिहतोर,* ओर सबेटोस् मावा किर्स्तु बेद्रुम पवित्र मन्हतोग, अद्रमे ओर वने पापम कीयनदिन विळिसि, पवित्र आस्तोर.*

4 बोर पापम कीसोर मन्हतोर, ओर देवुळताड अडोना विस्द आस्तोर. पापम कीयना इतेके, देवुळताड अडोना विस्द आयनदे.*

5 मति मावा पापमता सिक्सातुन तेहच ओयलाह,* किर्स्तु वास मतोग इनजोर, मीट पुतिर.* ओसो ओग पापमलेवोग आंदोग,* इद पोल्लो वने मीक एकांय मन्हा.

6 अदिनेनाहक बोर किर्स्तुना संगे जोळेम आस मन्हतोर, ओर पापम कीसोर मनोर. ओसो बोर पापम कीसोर मन्हतोर, ओस् किर्स्तुन बेस्केन ऊळोर; ओसो किर्स्तु बोग आंदोग इनजोर वने पुनोर.*

7 ए पेकोरि! बोरिने मीक नाळेह कीयलाह एमाट,* बोगु सेतेमताड कबस्क कीसोर ताकिहतोग, ओगु किर्स्तुना लेहका सेतेमतोग आंदोग.*

8 मति बोर पापम कीसोर मन्हतोर, ओर देयहकना मुक्याना लोकर आंदुर. बह इतेक, अद्रु सुस्मुनेताहिये पापम कीसोर वायलाह आता.* तानाड कबस्केन बूळे कीयलाहिये, देवुळता मगि वातोग.*

9 बोस् देवुळताड मक-मयास्क आतोर, ओर पापम कीसोर मनोर.* बाराहक इतेके ताना जीवा ओरगा मन्हा. ओर पापम कीसोर मनदा पगबोर, बह इतेके ओर देवुळताड मक-मयास्क आतोर.

10 इद्रुमलेहका देवुळता पेकोर बोस्,* ओसो देयहकना मुक्याना पेकोर बोस्* इनजोर, पुनमुळ आस्ता. बोस् सेतेमते ताकोर, ओसो तमा ऐगोटोर विस्वसिरिन जीवा केबोर, ओर देवुळता लोकर आयोर.*

जीवा कीसोर मनदना

11 माट ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीसोर मनदना,* इद पोल्लोटुन इतेके, मीट सबेटोरि विस्वसते वातराह केंजतिर.*

12 मीट कायनुना* लेहका मनमाट. ओग देयहकना लेहका, लाग्वा बुदतोग मतोग; ओसो तना तमिन हक्कतोग. बाराहक हक्कतोग? बह इतेके तनाड कबस्क लाग्वाड मताड, मति तना तमिनाड कबस्क बार सेतेमताड मताड,* अदिनेनाहक तनतमिन हक्कतोग.*

13 मावोरि! इद दुनियाता लोकर मीक कोंटे कीस्तोर अस्के, मीट बाममाट.*

14 माट इंजेके हामरुता लावताहि पेसिसि, देवुळता पिसमुळतुन दोर्किह कीतल इनजोर, माक एकां मन्हा.* बाराहक इतेके, माट मावा ऐगोटोर विस्वसिरिन जीवा कीयनल.* मति बोर अद्रम जीवा केबोर, ओर हातप लेहकाने मन्हतोर.

15 बोग मन्कल तना ऐगोटोर विस्वसिरिन जीवा केवोग,* ओना बुदि, हक्के मन्कना बुदता लेहका मन्हा.* हक्के मन्कना जीवातगा, अमेसाता पिसमुळ इले,* इदिन मीट पुतिर.

16 येसुसामि मयेनाहक तना जीवा ईतोग.* अस्केडाहिये जीवा कीयनद पोल्लोटुन माट पुतल. अदिनेनाहक माट वने मावा ऐगोटोर विस्वसिरासाटि गर्ज अरतेके, जीवा वने ईयलाह तयर् मनदना गावले.*

17 बोर विस्वसिरगा तमक पिसलाह, बेचोने मालसोम मन्हा, मति मालसोमलेवोर विस्वसिर पका तिपल आस्तोर. लेवोरा तिपलतुन ऊळिसि, मता मन्कलोरा जीवा उचून वने नोयो इतेके, अद्रुमतोर मन्कलोर मयगा देवुळता गूम मन्हा इन्जि, बेद्रुम इनदा पगयनुर?*

18 अदिनेनाहक पेकोरि! माट सिरप तोडटा पोल्लो वळ्हकिस जीवा कीयनद आयो. मति देवुळता सेतेम पोल्लोटुन नमिसि, दुग्रोरेनाहक बेसताड कबस्क कीयना गावले.*

येसुन विस्वस केवालोर देवुळताड पेकोर

19-20 इद्रुमलेहका ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीतेकेने, माट देवुळता सेतेम अगदे ताकिहलन इनजोर, माक एकां आयगा.* ओसो माट देवुळता मुनेह, दीराते रेयवालेवा मनदकल. अस्के मावा बुदि माक कसुर तोहतेकाय, मावा बुदतुहकाय वीळिसि, देवुळता बुद एक्वा मन्हा, अद मावा लोप्पा पूरा पुन्जि, (माक गूम तोहतहता).

* 2:28 2:28 इपिसुस्तोर 3:12; कुल्सितोर 3:4; 1 योहन 3:2,21; 4:17-18 * 2:29 2:29 3:7; 5:1; 3 योहन 11 * 3:1 3:1 योहन 1:12; 11:52; रोम सहरतोर 8:14,16 * 3:1 3:1 योहन 3:16; 1 योहन 4:9-10 * 3:1 3:1 योहन 15:18,21; 16:3 * 3:2 3:2 रोम सहरतोर 8:19-21,23-24 * 3:2 3:2 स्फाल 17:30; कुल्सितोर 3:4; 1 योहन 2:28 * 3:2 3:2 योहन 17:24; 2 कुरिततोर 3:18 * 3:2 3:2 रोम सहरतोर 8:29; 2 पत्र 1:4 * 3:3 3:3 रोम सहरतोर 15:12; 1 पत्र 1:3 * 3:3 3:3 योहन 17:19; 2 कुरिततोर 7:1; 1 पत्र 1:15; 2 पत्र 3:14; 1 योहन 2:6 * 3:4 3:4 5:17 * 3:5 3:5 इब्रितोर 9:26 * 3:5 3:5 योहन 1:29; 1 पत्र 1:18-20; 1 योहन 2:2 * 3:5 3:5 2 कुरिततोर 5:21; 1 पत्र 1:18-19 * 3:6 3:6 2:3; 3 योहन 11 * 3:7 3:7 2:26 * 3:7 3:7 2:29; 4:17-18 * 3:8 3:8 योहन 8:44; 1 योहन 3:10 * 3:8 3:8 योहन 12:31; 16:11; इब्रितोर 2:14-15; 9:26 * 3:9 3:9 3:6; 5:18 * 3:10 3:10 3:1 * 3:10 3:10 मत्थाल 13:38-39; योहन 8:44; 1 योहन 3:8 * 3:10 3:10 रोम सहरतोर 13:8-10; कुल्सितोर 3:14; 1 तिमोति 1:5; 1 योहन 4:8 * 3:11 3:11 योहन 15:12; 1 योहन 4:7,11-12,21; 2 योहन 5 * 3:11 3:11 2:7 * 3:12 3:12 कायनु ओसो हाबेल, बेर आराम-अवनाड इडर मक मतोर. वेरडाह बेरोग दादल कायनुना जीवा, तना तमिन ऊळिसि कविदु. अदिनेनाहक कायनु तनतमिन हक्कतोग. (पुट्मुळि 4:8) * 3:12 3:12 इब्रितोर 11:4; यहूदाल 11 * 3:12 3:12 बुदताड पोल्लोड 29:10; योहन 8:40 * 3:13 3:13 योहन 15:18; 17:14 * 3:14 3:14 योहन 5:24 * 3:14 3:14 योहन 13:35; 1 योहन 2:10; 5:2 * 3:15 3:15 2:9,11 * 3:15 3:15 मत्थाल 5:21-22; योहन 8:44; याकुब 4:2 * 3:15 3:15 गलातितोर 5:19-21; तोहचीतव पोल्लोड 21:8 * 3:16 3:16 योहन 10:11; 15:13 * 3:16 3:16 भित्तिपितोर 2:17; 1 योहन 4:17-18 * 3:17 3:17 थयस्वाक्विरण 15:7; याकुब 2:15-16; 1 योहन 4:20 * 3:18 3:18 2 योहन 3 * 3:19-20 3:19-20 2:21

- 21 मावोरर! मावा बुदि माक कसुर तोहवेके, देवुळतुन दीराते वळ्ळकलाह, निटमे माक आग दोर्कगा.*
 22 अस्के माटु देवुळतुहक विचर वातप कीयन्हनल,* ओसो तानाड अडोड माळसोर ताकिन्हनल.* अदिहक माक गर्ज मतद तान ताल्हकतेके, अद माक दोर्किहता.*
 23 अद्रमे तना मगि येसु किर्स्तुना पोगोन, माट विस्वस कीयना इनजोर, देवुळ उकुम ईता.* अद्रमे माट ओर्विहक-ओर्वोगा जीवा कीयना इनजोर बार, किर्स्तु उकुम ईतोга.*
 24 ओसो बोग देवुळता उकुमतुन केंजिस ताकिन्हतोग, ओग ताना संगे जोळेम आस मन्हतोग,* अहे अद वने ओना जीवातगा जागा आस्ता.* इद्रमलेहका देवुळि मावा जीवातगा जागा आस्ता इनजोर, माक ईतद ताना पवित्र जीवाते, माट पुनदा पणयहनल.*

4

- देवुळता जीवा, ओसो लेसिह कीयनद जीवा
 1 मावोरर! नयगा देवुळता जीवा मन्हता इनवालोर, सबेटोरा पोगोन विस्वस तासमाट. (देवुळता कबुर वेहवालोरम इनजोर,) जोल कबुरतोर वेल्लाटोर, दुनियाते तिरियसोर नाळेह कीस्तोर.* अदिनेनाहक ओरगा निटम देवुळता जीवा मन्हताया, इले इनजोर, सेतेमतुन पर्वकिस ऊळाट.*
 2 ओरगा निटम देवुळता जीवा मन्हताया, इले इनजोर, मीट इद्रमलेहका ऊळकिर: येसु किर्स्तु मन्कल मारियिस, इद ब्रुमे वातोगा इनजोर बोर वेहतहत्तोर, ओर देवुळता जीवाताहि वळ्ळकिहत्तोर.*
 3 मति बोरे, येसु किर्स्तु मन्कल मारियिस वावोग इनजोर वेहतहत्तोर, ओर देवुळता जीवाताहि वळ्ळकोर.* इद्रमतोर इतेके, येसु किर्स्तुना विस्दतोर आंदोर. किर्स्तुना मोदुल विस्दतोग वायनोगा इनजोर, मीट केंजिस मतिर. मति ओग विस्दतोगा बुदि, इंजेक ईका इद दुनियाते मन्हता.*
 4 ए पेकोरर! मीट देवुळताहि पुटोरीर आंदिर.* मियगा मनदनद ताना पवित्र जीवा, दुनियाते मनदनद देयहकना मुक्याहकाय, एक्वा बेरा लावता आंदु.* अदिनेनाहक मीट ओर जोल काहवालोरिन गेल्सतिर.*
 5 (देवुळता पोल्लो ततोम इनजोर नाळेह केवालोरे,) इद दुनियाता बुदतोर आंदोर. अदिनेनाहक दुनियाताडे पोल्लोड वळ्ळकिहत्तोर. अहे इद दुनियातोर लोक्कुर ओराड केंजिहत्तोर.*
 6 मति माट देवुळता लोक्कुरल.* बोरे देवुळतुन पुतोर, ओर मावा पोल्लोतुन केंजिहत्तोर;* मति बोरे देवुळतुन पुनोर, ओर मावा पोल्लोतुन केंजोर. इद्रमलेहका सेतेमता पवित्र जीवा ओरगा मन्हताया,* बार लेसिह कीयनद जीवा मन्हता इनजोर,* माक पुनमुळ आस्ता.

- जीवा कीयनद देवुळिये
 7 गोतयालोरीर! माट ओर्विहक-ओर्वोगा जीवा कीयना गावले.* जीवा कीयनद पोल्लो देवुळतनडाये आंदु, बोर जीवा कीस्तोर, ओर देवुळताड पिलाड-पेकोर आसि, तान पुतोरे.*
 8 देवुळि जीवा कीयनद आंदु.* अदिनेनाहक बोर दुप्पोरिन जीवा केवोर, ओर तान पुनोर.*
 9 तना मगाना मेटे, माक पिसमुळ दोर्कि इनजोर, देवुळि तना वगोगे मगिन इद दुनियाते लोहच मता. इद्रम कीसि, नना लोक्कुरिन जीवा कीयन्हन इनजोर तोहता.*
 10 बेद्रम जीवा कीयना इनजोर, माट देवुळतुन जीवा कीसि तोहवल. मति देवुळिये इद पोल्लोतुन बेस-नेहना तोहता.* बेद्रम इतेके, अद माक जीवा कीता, ओसो तना मगि मावा पापमता सिक्सातुन तना पोगोन एचि डोलेग इनजोर, ओन लोहच मता.* इदे निटम जीवा कीयनद आंदु.*
 11 अदिनेनाहक मावोरर! देवुळि माक इचोन जीवा कीता इतेके, माट वने ओर्विहक-ओर्वोगा जीवा कीयना गावले.*
 12 बोगे बेस्केन देवुळतुन ऊळोग,* मति माट ओर्विहक-ओर्वोगा जीवा कीतिकेने, देवुळि मावा जीवातगा जागा आस्ता.* जागा आसि, मयगा मनदनद ताना गुनमि लोक्कुरिहक पूरा दिसिहता;* (अस्के देवुळतुन ऊळवेकाय, ओर तान पुनदा पणयहत्तोर.)
 13 देवुळि तना पवित्र जीवातुन, मावा जीवातगा उदिह कीता. अदिनेनाहक माट ताना संगे जोळेम आतल. ओसो अद मयगा जागा आस्ता इनजोर, माट पुह्नल.*
 14 इद दुनियातोरिन पिसिह कीयलाहि, देवुळबाबाल तना मगिन लोहतोग इनजोर,* माट ऊळतोम. ओसो अद पोल्लो निटमे मन्हता इनजोर, साक्सि महनोम.
 15 येसुये देवुळता मगि इनजोर, बोर कबुल कीस्तोर, ओरा जीवातगा देवुळ जागा आस्ता;* ओसो ओर वने देवुळता संगे जोळेम आस मन्हत्तोर.*
 16 देवुळि माक जीवा कीता इनजोर इंजेके पुतल,* ओसो इद पोल्लोता बर्वसते ताकिन्हनल. देवुळि जीवा कीयनद आंदु.* अदिनेनाहक बोर जीवा कीसोर मन्हत्तोर, ओर ताना संगे जोळेम आस मन्हत्तोर. ओसो अद वने ओरगा जागा आस्ता.*
 17-18 देवुळि इद दुनियाते मावा ताकमूळतुन ऊळिसि, येसुना ताकमूळतुन ऊळतप आंदु.* अदिनेनाहक देवुळि सबेटोर लोक्कुरा नेयम कीयहपा,* माट रेयवालेवा दीरा पोस मनदकल.* सिक्सातुहक मन्कलोर रेयिहत्तोर, मति बोग देवुळता गुनमते निदिस मन्हतोग,* ओनगा रेय वसनद पोल्लो मनो.* ओग देवुळता नेयमते बाताल सिक्सा दोर्कगा इन्जि रेयोग. मति बोग विस्वसि देवुळता गुनमते निदिस मनोग, ओरु नेयमतेनाहक रेयिहतोग.

- * 3:21 3:21 रोम सहरतोर 14:22; इपिसुस्तोर 3:12; 1 योहन 2:28; 5:14 * 3:22 3:22 योहन 8:29; इब्रितोर 13:20-21; 1 योहन 5:14 * 3:22 3:22 2:3 * 3:22 3:22 अय्यब 22:16-27; मत्थल 7:7; 21:22; योहन 9:31; यकूब 4:3 * 3:23 3:23 योहन 6:29; 1 योहन 4:15; 5:13 * 3:23 3:23 2:7 * 3:24 3:24 योहन 6:56; 10:38; 1 योहन 2:3 * 3:24 3:24 2:3; 4:15 * 3:24 3:24 योहन 14:17; रोम सहरतोर 8:9,14,16; 1 तिसलुनितोर 4:8; 1 योहन 4:13 * 4:1 4:1 यिर्मयाह 14:14; 2 पद्व 2:1; 1 योहन 2:18; 2 योहन 7; तोहचीतव पोल्लोड 2:2 * 4:1 4:1 यिर्मयाह 29:8; 1 कुरितलोर 12:10; 1 तिसलुनितोर 5:19-21; 2 तिसलुनितोर 2:2 * 4:2 4:2 योहन 1:14; 1 योहन 1:2; 2:23 * 4:3 4:2-3 1 कुरितलोर 12:3 * 4:3 4:3 2 तिसलुनितोर 2:3-7; 1 योहन 2:18,22; 2 योहन 7 * 4:4 4:4 4:6 * 4:4 4:4 रोम सहरतोर 8:31; कुलुनितोर 2:15 * 4:4 4:4 2:13-14; 5:4 * 4:5 4:5 योहन 15:19; 17:14,16 * 4:6 4:6 योहन 8:23; 1 योहन 4:4; 5:19 * 4:6 4:6 योहन 8:47; 10:3-5; 18:37 * 4:6 4:6 योहन 14:17 * 4:6 4:6 1 तिमीति 4:1 * 4:7 4:7 3:11; 4:11; 2 योहन 5 * 4:7 4:7 1 योहन 2:3,29; 5:1 * 4:8 4:8 4:7,16 * 4:8 4:8 3:10 * 4:9 4:9 योहन 3:16-17; 1 योहन 4:16; 5:11,13,20 * 4:10 4:10 रोम सहरतोर 5:8,10; 1 योहन 4:19 * 4:10 4:10 रोम सहरतोर 3:25-26; इब्रितोर 2:17; 1 योहन 2:2 * 4:10 4:9-10 3:1 * 4:11 4:11 4:7; 2 योहन 5 * 4:12 4:12 योहन 1:18; 1 तिमीति 6:16; 1 योहन 4:20 * 4:12 4:11-12 1 योहन 2:5; 3:11 * 4:12 4:12 2:5; 4:17-18 * 4:13 4:13 रोम सहरतोर 8:9; 1 योहन 3:24 * 4:14 4:14 योहन 3:17; 4:42; 1 योहन 2:2 * 4:15 4:15 रोम सहरतोर 10:9; 1 योहन 2:23; 3:23; 5:1,5 * 4:15 4:15 2:24; 3:24 * 4:16 4:16 4:9 * 4:16 4:16 4:7-8 * 4:16 4:16 4:12-13 * 4:17-18 4:17-18 योहन 17:22-23; 1 योहन 2:6; 3:7,16 * 4:17-18 4:17-18 इब्रितोर 9:27 * 4:17-18 4:17-18 2:28 * 4:17-18 4:17-18 2:5; 4:12 * 4:17-18 4:17-18 रोम सहरतोर 8:15

- 19 देवुळिये मुने माक जीवा कीता, अदिनेनाहक माट जीवा कीरुहन्नल.*
 20 बोगाय, नना देवुळतुन जीवा कीरुहन्नन इद्रम इन्हतोग, मति तना ऐोटोग विस्वसिन कोटे कीस्तोग इतेके, ओग जोल मन्कल आंदोग.* तनाड कोडाहक दिसवाल ऐोटोग विस्वसिन जीवा केवोग इतेके,* तन्क दिसवद देवुळतुन* ओग बह जीवा कीया पागयहतोग?*

5

माट दुनियाताड लाग्वाड कबस्कनगा एकवल

- 1 येसुये देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल इनजोर, बोर बोर विस्वस कीस्तोर, ओर देवुळताड मगक-मयास्क आस्तोर,* ओसो बोगाय तना बाबान जीवा कीस्तोग, ओग बाबानगडाहि पुटोरि सबेटोरिन वने जीवा कीस्तोग.*
 2 अद्रमे माट देवुळतुन जीवा कीसि, ताना उकुमतुन कैजिस अद्रम ताकतेके, तानाड मगक-मयास्किन माट जीवा कीरुहन्नल इनजोर,* माक एर्का आस्ता.
 3 तानाड अडोन माळसोर ताकतेके, माट देवुळतुन जीवा कीरुहन्नल इन्जि, माक एर्का आस्ता.* अद्रमे तानाड अडोड माळलाह, वेल्ला तिपलताड इलेड.*
 4 बाराहक इतेके बोर देवुळताड मगक-मयास्क आस्तोर, ओर इद्र दुनियाताड सबे लाग्वाड कबस्कने एकोर. इंजेक माट देवुळता पोगोन विस्वस कीतल, अदिनेनाहके दुनियाताड सबे लाग्वाड कबस्कनगा एकवल.*
 5 येसुये देवुळता मगि इनजोर बोग विस्वस कीस्तोग,* ओग इद्र दुनियाताड लाग्वाड कबस्कनाहि पिहट अरयहतोग.*

येसुना साक्सि

- 6 बोग देवुळताहि इद्र ब्रमतगा वातोग, ओग वासि देवुळता पेदिरते एग मीतोग. ओसो हक्कनागुटागा नेतुर पोहचि, (मोक आयलाह वास मतोग,) ओग येसु किरुतुय आंदोग. ओग बोग आंदोग इन्जि, सिरप ओना एग मीयना रिबजिये तोहो, मति ओना नेतुर पोहच मोक आयनद कबळ वने तोहतहता. इद्रम देवुळता पवित्र जीवा, इद्र पोल्लोता साक्सि ईस्ता. बाराहक इतेके, देवुळता पवित्र जीवा सेतेमता मन्हता.*
 7-8 येसुना साक्सि ईयनव मंड मन्हताडः* पवित्र जीवा, देवुळता पेदिरते मीतद एग ओसो येसु पोहतद नेतुरि.* इव मंड आस कलियिसि साक्सि ईस्ताड.
 9 माट इतेके मन्कलोर ईतद साक्सितुन कैजिसि, इद्र सेतेमे मन्हता इहन्नल. मति देवुळि ईयनद साक्सि इतेके, मन्कलोरा साक्सितुहकाय, बेचोनी वीळिस बेरा, ओसो पका बर्वस लायकता आंदु!* बह इतेके देवुळि तना मगना लोप्पा साक्सि ईता.*
 10 अदिनेनाहक देवुळता मगि येसुसामिन बोग विस्वस कीस्तोग, ओग इद्र साक्सितुन तना जीवातगा तासिहतोग.* मति बोग विस्वस केवोग, ओग देवुळतुन जोल इन्हतोग.* बाराहक इतेके देवुळ कुद तना मगना लोप्पा ईतद साक्सिता पोगोन, ओग विस्वस केवोग इनजोर.
 11 देवुळि ईतद साक्सि इद्रम मन्हता इतेके, देवुळि माक अमेसाता पिसमुळ ईता, अद पिसमुळि ताना मगि येसुसामिनागोर्कीहता.*
 12 बोग देवुळता मगना संगे जोळेमे आसि मन्हतोग, ओनगा अद पिसमुळ मन्हता. मति बोग येसुसामिन विस्वस केवोग, ओनगा मात्रम अद पिसमुळ इले.*

देवुळता अमेसाता पिसमुळि

- 13 देवुळता मगि येसुसामिनागो पोगोन विस्वस केवालोरिर,* अमेसाता पिसमुळ इंजेके मियगान मन्हता इन्जि,* मीट पुनदना इनजोर, रासलाह आतन.
 14 देवुळता विचर मतपु, माट तान बातालाय ताल्हकतेके, अद मावा पोल्लोतुन कैजिहता इनजोर, माक दीरा मन्हता.*
 15 देवुळि मावा ताल्हकनदिन कैजिहता इनजोर, माट पुहन्नल इतेके, माट बाताल तान ताल्हकतल, अद माक दोर्कताये इनजोर वने, माक एर्का मन्हता.*
 16 बोगाय तना तोळतोग विस्वसिन, देवुळताहि एगिह केवदां पापम कीयहपा ऊळतेके, ओनेनाहक ओग पार्तना कीयना गावले. पापम केवाल पापमताह मलतेके, देवुळि ओन्क पुना पिसमुळ ईयगा.* इद्रमता पापमते बोर दाल्गिस मन्होर, ओरिन अद पापम देवुळताहि एगिह केवो आयगा, ओनेनाहके नना इव पोल्लोड वेहतलाह आतन. मति बेद पापम देवुळताहि एगिह कीस्तां, अद पापम केवावेनाहक मीट पार्तना कीमन्हट इनजोर नना वेहोन.*
 17 सबे लाग्वाड कबस्कु पापमे आस्ताड,* मति सबे पापम कबस्कु देवुळताहि एगिह केवोड*.
 18 बोर देवुळताड मगक-मयास्क आस्तोर, ओर पापम कीसोर मनोर इनजोर, माक एर्काय मन्हता.* देवुळता मगि येसुसामि ओरिन ऊळेवाळे कीस्तोग, देयहकना मुक्याल* ओरिन बोय पगवो.*

- 19 ताना कयदे इद्र पूरा लाग्वा दुनिया मन्हता.* मति माट इतेके देवुळता लोकुरल आंदल इनजोर, माट पुहन्नल.*
 20 देवुळता मगि येसुसामि इद्र ब्रमतगा वासि, सेतेम देवुळतुन पुनदना इन्जि, ओग माक बुद ईतोग.* माट इंजेके इदे निटम देवुळता संगे जोळेमे आतल इतेके, ताना मगि येसु किरुतुना संगे जोळेमे आतल. सेतेम देवुळ ओसो अमेसाता पिसमुळ एवाल वेगो आंदोग.* माक विस्वसिरीहक इव सबे
- * 4:19 4:19 4:10 * 4:20 4:20 1:6,8,10; 2:4,9,11 * 4:20 4:20 3:17 * 4:20 4:20 4:12 * 4:20 4:20 1 पत्रु 1:8 * 4:21 4:21 लैयवस्वथा 19:18; मथ्याल 5:43-44; 22:37-39; योहन 13:34; 1 योहन 2:7; 3:11 * 5:1 5:1 1 योहन 2:22-23,29; 4:15 * 5:1 5:1 4:7 * 5:2 5:2 3:14 * 5:3 5:3 योहन 14:15; 1 योहन 2:3; 2 योहन 6 * 5:3 5:3 मथ्याल 11:30; 23:4 * 5:4 5:4 योहन 16:33; 1 कुरितोर 15:57; 1 योहन 2:13; 4:4 * 5:5 5:5 4:15; 5:1 * 5:5 5:4-5 2:14-15 * 5:6 5:6 मथ्याल 3:16-17; मार्कल 1:10-11; लूकल 3:19-22; योहन 15:26; 16:13-15 * 5:6 5:6 अस्के बोर जोल काहबलाोर तिरियंदु. देवुळता पेदिरते येसु एग मीतस्के, ओना मेदुलताग किरुतुना जीवा ओळियता, पया ओग डोलनमने, ओमगडाहि किरुतुना जीवा पेसिस अता, इद्रम ओर काहन्तूर. * 5:7-8 5:7-8 यवस्वाविवरण 19:15 * 5:7-8 5:7-8 योहन 19:34 * 5:9 5:9 योहन 5:34,37; 8:18 * 5:9 5:9 मथ्याल 3:17; मार्कल 1:11; लूकल 3:19-22; योहन 5:32,37 * 5:10 5:10 रोम सहतरोर 8:16; तोहचीतव पोल्लोड 12:17 * 5:10 5:10 योहन 3:33; 1 योहन 1:10 * 5:11 5:11 योहन 1:4; 3:36; 1 योहन 1:2; 2:25; 4:9; 5:13,20 * 5:12 5:12 योहन 3:15-16,36 * 5:13 5:13 3:23 * 5:13 5:13 1:2; 2:25; 4:9; 5:11,20 * 5:14 5:14 मथ्याल 7:7; योहन 14:13-14; यान्कव 4:3; 1 योहन 3:21-22 * 5:15 5:15 मार्कल 11:24 † 5:16 5:16 देवुळताहि एगिह केवद मोदुल कागिदे "हामरुतेके ओसेवद". * 5:16 5:16 यान्कव 5:15 ‡ 5:16 5:16 देवुळताहि एगिह कीस्ता मोदुल कागिदे "हामरुतेके ओसीस्ता". * 5:16 5:16 1 योहन 3:14; 5:12 * 5:17 5:17 3:4 § 5:17 5:17 देवुळताहि एगिह केवोड मोदुल कागिदे "हामरुतेके ओसेवोड". * 5:18 5:18 3:9 * 5:18 5:18 देयहकना मुक्याल मोदुल कागिदे "लागवुद". * 5:18 5:18 योहन 14:30; 1 योहन 2:13; यहदात 21 * 5:19 5:19 योहन 12:31; 17:15; गलातिलोर 1:4 * 5:19 5:19 4:6 * 5:20 5:20 लूकल 24:45 * 5:20 5:20 योहन 1:1; 1 योहन 1:2; 5:11,13

पोल्लोड एर्काय मन्हताड.

21 अदिनेनाहक पेकोरि, मीटु सवे जोल पेन-बोमानाडाह जेक मन्हटु.✧

किर्स्तुना बळयि योहन रासतदु दुस्त्रा मल्लाकाता सीटि

इद सीटटुन बोग रासतोग, इद पोल्लो सीटटे रासतद इले. मति "नना मुनेतोग पेदामन्कनन" इद्रम रासतद मन्हता. इद पोल्लोतुन ऊळिसि, मुनेतोग पेदामन्कल योहनिये इद सीटटुन रासतोग इन्जि, मुनेतोर पेदल्क इद्र. इद सीटि "देवुळ आचतद बायिनेनाहकु ओसो तानाड पिलाड-पेकोरेनाहकु" इन्जि रासतद मन्हता. "बायि ओसो तानाड पिलाड-पेकोर" इतेके, बेदो उंदि विस्वसिरा मुडुहक रासतद मन्हता इनजोर, बोर बोर इन्हतोर. ओसो बोर-बोर, उद बेदो विस्वसि आंचाहकु, ओसो तानाड पिलाड-पेकोरिहक रासतद मन्हता, इनजोर इन्हतोर. इद सीटटुन योहन बाराहक रासतोग इतेके, वेर विस्वसिर बेस येसु काहत्प सेतेमते ताकिदुर, मति वेरा एरियाते वेल्लाटोर जोल काहवालोरा नाग-नाग वेलेयसोर, लोकरिन लेसिह कीसोर मतोर. अदिनेनाहकु इद्रमतोर जोल काहचि, देवुळतगडाह जेक ओयवालोरागडाह मीट उसरते मन्हट्ट, ओरिन जेक तासिसि मीवाड लोहकने वायलाह एमाट. अहे सबेटोर विस्वसिरि विस्वसते बेस मेगिस मन्हट्ट, आपुना मनमुळतुन बेस तासाट, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीस देवुळता पोल्लोतुन केंजिसि पिसाट इन्जि, योहन इद सीटटुना रासलाह आतोग.

ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयनद पोल्लो

1-2 नना नीवा पेदामन्कनन इद सीटटुन रासिहन्न. ^० देवुळ आचतद बायिनेनाहकु, ^० ओसो तानाड पिलाड-पेकोरेनाहकु, रासलाह आतन. ^{*} देवुळता सेतेम पोल्लो मावा जीवातगा मन्हता, ओसो मावा संगे अमेसा मनदगा वने. ^० अद सेतेम पोल्लो वेहतपु, नना मीक जीवा कीतन. (नना वगोनने आयो, देवुळ तोहदद सेतेमतुन पुतोर सबेटोर वने, मीक जीवा कीस्तोर. ^०) इद सेतेमतुन पुन्जि, माट विस्वस कीतल.

3 माट सेतेमतुन पुताहकु, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयलाह आतल. ^० अदिनेनाहक मावा देवुळबाबाल ओसो ओना मगि येसु किर्स्तु, माक देव्या ईयनुर, जीवा लोपनुर, सुकमते तासनुर. ^०

4 बायि, नना नीवाड उच्चुर पिलाड-पेकोरा पोल्लोतुन केंजतन. देवुळबाबाल माक बेद उकुम इतोग, अदिना लेहका ओर सेतेमते ताकलाह आतोर इनजोर केंजिसि, नना पका गिर्दा आतन. ^०

5 केंजा! नना नीक पूना उकुम रासोन; मति माट मुने केंजतल, अदे उकुमतुन रासलाह आतन. इतेके माट ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयना, इदे अद उकुम आंदु. ^०

6 मीट विस्वस कीस्तेकेडाहि केंजिहनिर अद्रमलेहकाने, (ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीमन्हट्ट इनजोर,) देवुळि उकुम ईता. ताना उकुम केंजिस ताकन्दे, निटम जीवा कीयनद आंदु. ^०

जोल काहवालोरागडाह उसरते मनदना

7 लोकरिन नाळेह कीस लेसिह केवालोरा वेल्लाटोर, दुनियाते पेसतोर. ^० येसु किर्स्तु मन्कल मारियिस इद बमते वावोग इनजोर, ओर वेहतलाह आतोर. इद्रम वेहवालोर लेसिह केवालोरा, ओसो किर्स्तुना विस्पदतोर आंदुर. ^०

8 उसरते मन्हट्ट! माट इचानाह बेदिनेनाहक कन्हतेम कीतोम, अदिन मीट मायिह केमाट. (देवुळि इनम ईकन इनजोर पोल्लो विळसता,) अद पूरा इनम मीक दोर्कना, अद्रमलेहका पिसाट.

9 किर्स्तु काहत्तव पोल्लोनु, बोग विस्वस केवा जेक दास्तोग, ओग देवुळता संगे जोळेम आयोग. ^० मति किर्स्तु काहत्तव पोल्लोन, बोग विस्वस कीसोर मन्हतोग, ओग देवुळबाबाना ओसो ओना मगना संगे वने, जोळेम आस मन्हतोग. ^०

10 अदिनेनाहक वेहतलाह आतन, किर्स्तु काहत्तव पोल्लोन काहवोग मन्कल, मियगा काहत्तलाह वातेके, ओन मीवा लोते केयमाट, ओसो जोहर वने केमाट. ^०

11 अद्रमतोन्क तोळ आयवाल मन्कल, ओनाड लाग्वाड कबस्कने कलियिह्तोग. ^०

12 इजेके मीक वेहतलाहि, नयगा वेल्लाडे पोल्लोड मन्हताड; मति अविस्किन नना सीटटे रासोन. बह इतेके ननाने मियगा वायकन अस्के, माट ओर्विहक-ओर्वोग मोकम मुनेह वळहककल इन्जि, आसा कीयलाह आतन. ^० अस्के माट बेस-नेहना गिर्दा आयकल.

13 देवुळ आचतद ^० नीवा एलानाड ^० पिलाड-पेकोर, मीक जय येसु इनदलाह आतोर.

^० 1:1-2 1:1-2 3 योहन 1 ^{*} 1:1-2 1:1-2 13 ^{*} 1:1-2 1:1-2 बायि इतेके पूरा विस्वसि मुलु, तानाड पिलाड-पेकोर इतेके, मुडोर मन्कलोस मनदनुर. इलवेके बायि, तानाड पिलाड-पेकोर इतेके, बेदो विस्वसि आंचाह, ओसो तानाड पिलाड-पेकोर मनदनुर. अस्के पका विस्पदतेनाहकु, वेल्लाटोर विस्वसि मकिस मन्जि, येसन मोळिकंदुर. इद सीटि विस्पदतोर कन्हते दोर्कनेके, ओरिहक रासतद मन्हता इन्जि, ओरिहक एर्का आयगा आयो. इदिनेनाहक योहन इद्रम रासतोग बहे. ^{*} 1:1-2 1:1-2 2 पत्र 1:12 ^{*} 1:1-2 1:1-2 1 योहन 3:18; 2 योहन 3; 3 योहन 1 ^{*} 1:3 1:3 1-2 ^{*} 1:3 1:3 रोम सहरतोर 1:6-7 ^{*} 1:4 1:4 1 कुरिततोर 13:6; 3 योहन 3 ^{*} 1:5 1:5 योहन 13:34-35; 15:12,17; 1 योहन 2:7; 3:11; 4:7,11 ^{*} 1:6 1:6 योहन 14:15; 1 योहन 2:5; 5:3 ^{*} 1:7 1:7 1 योहन 2:19,26; 4:1 ^{*} 1:7 1:7 1 योहन 4:2-3 ^{*} 1:9 1:9 3 योहन 9 ^{*} 1:9 1:9 योहन 7:16; 8:31; 1 योहन 2:23 ^{*} 1:10 1:10 रोम सहरतोर 16:17 ^{*} 1:11 1:11 इपिससतोर 5:11; 1 तिमाति 5:22; यहूदाल 23 ^{*} 1:12 1:12 3 योहन 13-14 ^{*} 1:13 1:13 1-2 [†] 1:13 1:13 एलाडि इतेके, इद वचन 1ता "बायिना" एलाडि. इद्रम इदे वेळियिह्ता इतेके, इद वेदाय विस्वसि आंचाह मनदगा, आयवेके वेदाय विस्वसि मुलु.

किर्स्तुना बळयि योहन रासतदु मुचाकेपाता सीटि

इद सीटटुन रासवाल येसु किर्स्तुना बळयि योहन आंदोग, तना गोततोग गयूस पेदिरतोन्क रासतोग। गयूस किर्स्तुना पोल्लोतुन बेस केजिसि ताकिंदोग। विस्वसिर ओनगा अतेके, ओरिहक बेदाय कबळ कीसीयहपा, नाळेह केवालेवा कीसीदोग। पुनवोर सेवकिर मतेक तेला, बेस जागा-पमसा कीदोग, अहे सबेटोर विस्वसिरिन पका जीवा कीदोग। गयुसना इद कबूरतुन केजिसि, योहन पका गिर्दा आसि, इद सीटि रासिह्तोग।

ओसो दियुत्रिपे इनवाल, विस्वसिरा मुडा सेवक मतोग, मति येसुना सेतेमता कबूरतुन पोक्रु केवालोर, देवळताड सेवकिरिन बोनगान वायलाह एवोग आंदोग। दुसोरिन वने ओर सेवकिरेनाहक जागा-पमसा कीयलाह एवोग आंदोग। अदिहक नना अगा वासि, ओन सुद्रे कीकन इनजोर, योहन इद सीटटुगा रासिह्तोग।

योहन गयुसिहक सीटि रासिह्तोग

- 1 नना मुनेतोग पेदामन्कनन आंदन. ✧ नावा गोतयानिन गयूस, इद सीटि नीक रासलाह आतन. नना नावा जीवाताहि नीक जीवा कीय्हनन. ✧
- 2 नावा गोतयानिन! नीवा जीवा देवळता संगे जोळेम आसि सुकमते मन्हता, अद्रमलेहका सबे पोल्लोने निमा सुकमते मनदना. बेदे रोगमि, दुकि आयवा बेस मनदना इनजोर, नना पार्तना कीयलाह आतन.
- 3 उय्दुर विस्वसिर वासि, गयुसि निटमे सेतेमते ताकसोर पिसलाह आतोग इनजोर, कबुर ततोर. अदिनेनाहक नना पका गिर्दा आतन. ✧
- 4 नावाड पेकोर सेतेमते ताकसोर पिसलाह आतोर इनजोर केजिसि, नावा जीवातुहक बेस गिर्दा आता. ✧ बेदे दुसा पोल्लो तान्काय वीळिस नाक गिर्दा एवो. ✧

विस्वसिरा सेवा-साकुर कीयना

- 5 नावा गोतयानिन! मावोर विस्वसिर नियगा वातेके, निमा ओरिहक बेदाय कबळ कीसीयहपा, नाळेह केवालेवा कीसीय्हनन. पुनवोर विस्वसिर मतेक तेला, ओरिन बेस ऊळिहनिन. ✧
- 6 निमा ओरिन पका जीवा कीतिन इन्जि, ओर नीवा बेसतल साक्सि इडोर विस्वसिरा मुडुहक वेहतोर. देवळतुहक विचर वानाह, निमा ओर सेवाकिरा सेवा-साकुर कीसि लोहतेके बेसु! ✧
- 7 ओर किर्स्तुना सेवातुहक पसतोर, सायतातेनाहक ओर विस्वस केवोरगा अनोर.
- 8 ओर सेतेम पोल्लोन वेहतनद कबळ केवालोर आंदुर. अदिनेनाहक माट अद्रमतोरिहक सायता कीयना गावले. ✧ अद्रम कीतेके, माट वने ओरा संगे सेतेमतेनाहक कबळ केवालोर लेहका आयकल.
- 9 नना विस्वसिरा मुडुहक, उंद सीटि वने रासिस लोहच मतन. मति दियुत्रिपे इनवाल, विस्वसिरा मुडगा तना अदिकर ताकिह कीयलाह बोटदोग. अदिहक ओग नना वेहतनदिन केजोग. ✧
- 10 अदिनेनाहक नना अगा वासि, ओग बाताल बाताल कीयलाह आतोग, अदिन सबेटोर विस्वसि मुडोरिन वेहतकन. ओग नावा पोगोन, करवताड पोल्लोने जोल कसुर वाटिह्तोग; अचोने आयो, उननाटोर विस्वसिर ओनगा अतेके, ओरिन बेस गिर्दाते ऊळोग. ✧ ओसो विस्वसिरिन वने, अद्रमलेहका कीयलाहि एवोग. अद्रम केवालोरिन विस्वसिरा मुडाहि पलते पेहचीस्तोग. ✧
- 11 नावा गोतयानिन! लाग्वा कबळ केवालोर लेहका आयो, मति बेसता कबळ केवालोर लेहका कीम. ✧ बेसता कबळ केवाल मन्कल देवुळतोग आंदोग. ✧ मति लाग्वा कबळ केवाल देवुळतुन पुनोग. ✧
- 12 देमेतिरियुस इनवान सबेटोर बेसतोग इनजोर इन्हतोर. ✧ सेतेमता इसबते वने, ओग बेसतोग मन्कल आंदोग. ओग बेसतोग इनजोर, माट वने वेहतलाह आतोग. माट वेहतनद सेतेम इनजोर, निमा इतेके पुतिने. ✧

आक्रिता जोहर

- 13 नीक वेहतलाह नयगा ओसो वेल्लाडे पोल्लोड मन्हताड, मति अव पोल्लोन इद्रम सीटेटे रास वसो.
- 14 मति नीक बेस्के कलियकन अस्केन, माट ओर्विहक-ओवोग मोकम मुनेह वळहककल इन्जि, नना आसा कीयलाह आतन. ✧
- 15 देवुळि नीक सुकम ईधि. इडोर मावोर नीक जय येसु वेहतह्तोर. मियडोर मावोरिन ओर्विन-ओर्विन नयेनाह जय येसु वेहा.

✧ 1:1 1:1 2 योहन 1-2 ✧ 1:1 1:1 2 योहन 1-2 ✧ 1:3 1:3 2 योहन 4 ✧ 1:4 1:4 1 कुरिततोर 4:14 ✧ 1:4 1:3-4 1 कुरिततोर 13:6
 ✧ 1:5 1:5 रोम सहरतोर 12:13; इन्जितोर 13:2 ✧ 1:6 1:6 तीतुस 3:13 ✧ 1:8 1:6-8 रोम सहरतोर 10:15 ✧ 1:9 1:9 2 योहन 9 ✧ 1:10 1:10
 2 योहन 10; 3 योहन 5 ✧ 1:10 1:10 योहन 9:34 ✧ 1:11 1:11 देवुळताड पाटाड 34:14; 37:27 ✧ 1:11 1:11 1 योहन 2:29; 3:10 ✧ 1:11
 1:11 1 योहन 3:6 ✧ 1:12 1:12 बळयि 6:3; 1 तिमोति 3:7 ✧ 1:12 1:12 योहन 19:35; 21:24 ✧ 1:14 1:13-14 2 योहन 12

किर्स्तुना सेवक यहूदाल रासतद सीटि

इद सीटटुन रासवाल किर्स्तुना सेवक यहूदाल आंदोग। (इद सीटटुन रासवाल यहूदाल, येसुन पोसीतोग यहूदाल इस्केर्योत आयोग.) यहूदाल इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, उच्चर जोल काहवालोअर मन्कलोर, विस्वसिरा मुडगा नेडिसि, मुडोरिन नाळेह कीस लेसिह कीदुर. इद पोल्लोतुन विस्वसिरिहक तेळिथिह कीथलाहि, इद सीटटुन रासतोग। ओसो देवुळि उंदिय मल्का ईतद, विस्वसता सेतम पोल्लोतेनाहक लळेम आम्हट्टु इनजोर, यहूदाल इद सीटटुगा रासतोग।

मुनेता पोल्लो

1 नना यहूदानन, येसु किर्स्तुना सेवकनन, याकुबना तमोनन.* बोरिन देवुळबावाल आचतोग, जीवा कीतोग, ओसो येसु किर्स्तु मल्स वानाहजोम बेस-नेहना तासतोग,* ओरिहके इद सीटि रासलाह आतन.

2 देवुळि मीक ऊळिस पका दया कीथि, सुकम ईथि, जीवा कीथि.*

जोल काहवालोअर

3-4 नावा गोटतोरिरा देवुळि माट सबेटोर मन्कलोरिन पिसिह कीतद पोल्लोतुन* रासलाहि, नाक पकाय विचर बास मता. मति उच्चर मन्कलोअर मावा मुडगा कुस्केने नेडतोर. ओरिहक देवुळताहि सिक्सा दोकिहता इनजोर, मुनेन ताना साङ्गमतगा रासतद मन्हता.* ओर देवुळतुन माळवोर मन्कलोअर.* अद तना दयाते मापा पापमतुन मापि कीस्ता इतेके, माट विचर वातपु बातय कीया पगयहनलत इनजोर काहहततोर.* ओसो मावा वगोमो मालकाल येसुसामि किर्स्तुना अदिकरते मनोर.* अदिहक मीट ओरा अडम मन्जि, येसुसामि माक ईतद कबुरतेनाहक लळेम आयना इन्जि,* इंजेक मीक रासलाह आतन. इद कबुरतुन बोगे बेस्केन मिळहतनदनायो इन्जि, येसुसामि तान माक पोकरु कीया वेहतोग।

5 नना इंजेके बेव पोल्लोन वेहतनन, अविन मीट पुतिरि;* मति मीक ओसो सीता कीसीयलाह आतन.* अव इद्रम मन्हताडः सामि* तना इथयेल मन्कलोरिन मिसर देसेमतोर कायदाहि पिसिह कीसि, अद देसेमताहि पेहच तच मता; मति पया ओरा मुडुड्याहि, विस्वस केवोरिन बूळे कीसीता.*

6 अहे वळगा देवतुलकु, देवुळ ईतद तमा अदिकरतुन वीळिसि, देवुळ अविनेनाहक तासतद जागातुन विळसताड. देवुळि अविस्किन गोल्सकने दोहचि, अमेसातेनाहक मनदनद ईकळ गंगाता सिक्सा-बोदातागा वाटिसि, नेयम कीयनद दियातेनाहक तासता.*

7 इद्रमलेहकाने सोदोम-गोमोरा, इव सहर्कनोर, अहे ऐ-गुरे मतव नाहकनोर मन्कलोअर वने, अव देवतुलक कीतप लेहका कीतोर; इतेके मुर्तिय ओपवव साद्याल कबक कीसोर मंदुर.* देवुळि ओरिन अमेसातेनाहक मळगसोर मनदनद किसतगा वाटिसि सिक्सा ईता.* ओरिहक अद्रम आतदिन ऊळिसि, सबेटोर मन्कलोअर रेथिस मनदना इनजोर, इद पोल्लो तोहततता.

8 इव सबे पोल्लोन पुनजाय मति, मीवा मुडगा नेडतोर मन्कलोअर वने अद्रमलेहकाडोर! देवुळ माक कलाते वळहकता इन्जि, ओर पोगयिहतोर. अहे तमाड मेदुस्केने पापम कीसि, कळवोग आस्तोर. ओर सामिना अदिकरतुन पास्किहतोर, अहे बेरा लावाताड देवतुलकिन-देयहकिन, लेवाड-मताड वळहकिस पास्किहतोर.*

9 मीकायल इनदनद मोदुल देवतुल बार,* (ओरा लेहका वळहको). मोसा मुयतोग डोलतस्के, ओना सेताता लोपा,* मीकायल देवतुलि, देयहकना मुक्याना संगे गिटोगटो आता. अस्के अदु, देयहकना मुक्यान लेवाड-मताड वळहकिसि कसुर ओपो; मति "सामि नीक तेहिं," इनजोर इता, अचोने.*

10 मति बेर मन्कलोअर तमा पुनवव पोल्लोना लोपा, लेवाड-मताड वळहकिस पास्किहतोर. विचर कीया पुनवव जन्वर्कना लेहका, ओरिहक बेस्काय बाताल कीया वसिहता, अदे ओर विचर केवालेवा कीस्तोर.* अवे पोल्लोना मेते, तमा कुद बळेम आस्तोर.

11 बेरिहक गोसा आसि! वेरु, (तना तमिन हळकतोग) काय्दुना* इन्वाळ कोतानेनाहक पापम कीतोग, बेर वने ओना लेहकान कीयलाह कंद्रेम आस्तोर.* कोराल* इनवाना लेहका, बेर वने देवुळतुन विषद कीताहकु, कोरान बूळे कीतप लेहका, वेरिन वने देवुळि बूळे कीयागा. S

12 मीट किर्स्तुन सीता कीस ऐोन कलियनद कुळपतहक जमा आयहपा,* बेर वने मीवा संगे कलियिहतोर; अगा मन्जि, वेरु मीट विस्वसिरिहक एकुळ आयवालोअर दोकानोर मन्हतोर.* कुळप तिनदनागा बोराय पर्वा केवालेवा, आपुना पोटातेनाहके ऊळिहतोर.* वेरु, वळ्ळे तेळिस दायनद* मोयुलता लेहकाडोर आंदुर.* ओसो वागताहकु, आदनद कालमते आदवव मरानु, मन्कलोअर नळिकहतोर; इद्रम वेरु मुर्तिय आदवव वागतव मराना लेहकान मन्हतोर.*

13 उड्रातस्के एग गोकिहपा, बोमुल अस्के गादा पेसना लेहकान,* बेर मन्कलोअर तमाड लजा वानाह मनदनव कबस्किन पेसिह कीस्तोर.* ओसो आपुना जागातुन विळिसिस वेलियनव उकाना लेहका, (बेर वने आपुना विचर वातपे केवालोअर). बेर अमेसा-अमेसातहक सिक्सा आयना इन्जि, देवुळि ईकळ गंगाता जागातुन तयार कीस तासता.*

* 1:1 1:1 याह्वन, यहूदाल, बेर येसुनाड तमोर आंदुर (मत्थाल 13:55; मार्कल 6:3). * 1:1 1:1 योहन 17:11-12; रोम सहतोर 1:6-7; 1 पत्र 1:4-5 * 1:2 1:2 गलातितोर 6:16; 1 तिमोती 1:2 * 1:3-4 1:3-4 तीतुस 1:1-4 * 1:3-4 1:3-4 1 पत्र 2:8 * 1:3-4 1:3-4 गलातितोर 2:4; 2 तिमोती 3:6 * 1:3-4 1:3-4 2 पत्र 2:2, 7-8 * 1:3-4 1:3-4 2 तिमोती 2:12; तीतुस 1:16; 2 पत्र 2:1; 1 योहन 2:22 * 1:3-4 1:3-4 1 तिमोती 6:12 * 1:5 1:5 1 योहन 2:20 * 1:5 1:5 2 पत्र 1:12-13; 3:1-2 † 1:5 1:5 सामि बेर मोदुल कायदेहकने "सामि" रासतद मन्हता, बेविस्केने "येसु", बेविस्केने "देवुळि". * 1:5 1:5 पेरुसुळि 12:51; 1 कुरिन्तोर 10:5-10; इब्रितोर 3:16-17 * 1:6 1:6 रोम सहतोर 2:5; 2 पत्र 2:4; यहूदाल 13; तोहचीतव पोल्लोड 20:2-3 * 1:7 1:7 पुरसुळि 19:5; 2 पत्र 2:2 * 1:7 1:7 पुरसुळि 19:24-25; मत्थाल 25:41; 2 तिसलुनितोर 1:8-9; 2 पत्र 2:6; 3:7 * 1:8 1:8 2 पत्र 2:10 * 1:9 1:9 दानियेयल 10:13, 21; 12:1; 1 तिसलुनितोर 4:16; तोहचीतव पोल्लोड 12:7 * 1:9 1:9 ब्यवस्थाविचरण 34:6 ‡ 1:9 1:9 इद पोल्लो पवित्र साङ्गमते दोर्को, मति यहूदिरा बेद उंद दूसा पुस्तकते मता. अद पुस्तक इंजेक मायतद मन्हता. * 1:9 1:9 बर्कन्याह 3:2; 2 पत्र 2:11 * 1:10 1:10 2 पत्र 2:12 * 1:11 1:11 पुरसुळि 4:3-8; इब्रितोर 11:4; 1 योहन 3:12 * 1:11 1:11 गिनती 22:1-35; 31:16; तोहचीतव पोल्लोड 2:14 * 1:11 1:11 2 पत्र 2:15 * 1:11 1:11 गिनती 16:1-35 S 1:11 1:11 कायन वाटदर कोडुनन देवुळि एने; मति तना तमिना मोकतुन एता इनजोर ओड आसि, तना तमोग हाबेलिन हळकतोग. ओसो बलामि पेरितोग गन्याल बार, बलामि इन्वाळ मोवव देसेमतोग राजानडाहि कोताड एथि, इथयेल मन्कलोअरिन पापम कीयनाह कीतोग. ओसो मोसाल इथयेल मन्कलोअरिन ताकिह केमाकेग इनजोर, कोराल विषद कीतोग; अदिनेनाहक देवुळि ओन ओसो ओना तोळतोरिन बूळे कीता. * 1:12 1:12 1 कुरिन्तोर 11:20-22 * 1:12 1:12 इब्रितोर 13:9 * 1:12 1:12 2 पत्र 2:13 * 1:12 1:12 इपिसुस्तोर 4:14 * 1:12 1:12 बुद्रताड पोल्लोड 25:14 * 1:12 1:12 2 पत्र 2:17 * 1:13 1:13 यशायाह 57:20 * 1:13 1:13 विलिपितोर 3:19 * 1:13 1:13 2 पत्र 2:17; यहूदाल 6

14 आदमनाहि एळुड पीळिने पुटटोग हनोक इनवाल वने, ✨ वेर मन्कलोर पोल्लोतुन, देवुळता जीवाते मुनेन इद्रम वेहेतोः। “ऊळाट, सामि तनाड लेक पगवप मनदनव देवतुल्कना सोगे वायनोग, ✨

15 ओग सबेटोर मन्कलोरिन नेयम कीयलाह वायनोग। देवुळतुहक विचर वावाह कीतव लागवाड कबस्क कीतीरिनु, अहे तना विस्द ओप्पवव पोल्लोड वळ्हकतीरिनु, सिक्सा इयलाह, वायनोग!” ✨ इनजोर, हनोक मुनेन वेहेतोः। *

16 वेर जोलतोर इतेके, मुयोग-मुयोग आयवालोः; ✨ अमेसा दुसोरिन कसुर ओपवालोः; तमाड लालुस्क मतप केवालोः; ✨ तमाड तोडिने पोमाडेड पोल्लोड वळ्हकवालोः; आपुना पायदातेनाहक दुसोरिन मिडताड-मिडताड वळ्हकवालोः आंदुर। ✨

यहूदाल विस्वसिरिन बुद वेहतहतेग

17 मति, नावा गोततोरि! मावा येसुसामि किर्स्तुनाड बळयिर मुनेन वेहतव पोल्लोन, मीट सीता कीम्हटु. ✨

18 ओर मीक इद्रम वेहचोर मंदुरः “आक्रिताड दियाने देवुळतुन कवालोः मन्कलोर पेसनुः; ओर तान्क ओप्पनाह ताकवा, तमाड लालुस्कना इसबते ताकनुः,” ✨ इनजोर वेहचोर मंदुर. ✨

19 वेर मन्कलोर दुसोरिन ओर्विहक-ओर्विन कोटेड पुटिह केवालोः; वेर मन्कना बुदते ताकवालोः; वेरगा देवुळता पवित्र जीवा इले. ✨

20 मति नावा गोततोरि! मीट देवुळताहि दोर्कतव पवित्र पोल्लोने बेस मेगिक्स मनदना इन्जि, ओर्विहक-ओर्वीग तोळ आमहटु. ✨ देवुळता पवित्र जीवा मीक वेहतप, पार्तना कीम्हटु. ✨

21 मावा येसुसामि किर्स्तु माक तना दया तोहचि, अमेसाता पिसमुळ इयनद दियातेनाहक केपाटु; अद्रम केपसोर, देवुळता गूनमते निच मन्हटु. ✨

22 उच्चुर मन्कलोर तमा विस्वसते उन्क-मन्क आस्तोर; ओरिन ऊळिस दया कीम्हटु.

23 उच्चुर मन्कलोरिन देयमदीपता किसताहि पेहतना लेहकान, पिसिह कीम्हटु. ✨ ओसो उच्चुर मन्कलोरिन ऊळिस, दया कीम्हटु; मति ओर कीयनद पापमते, मीट वने एकनद आयो इनजोर, उसरते मन्हटु; ओरा पापमता माच मीक तुंडमाकि. ✨

देवुळतुन मान इयनद पार्तना

24 मीट पापमते अरवालेवा, मीक राका कीयलाहि देवुळि पगयहता. ✨ मीक बेदे कसुरलेवा, पका गिर्दा आनाह कीसि, तना मिळस्कनद डीसाता मुनेह, निल्पिह कीया पगयहता. ✨

25 मावा येसुसामि किर्स्तुना मेटे, माक पिसिह कीयनदु, अद वगय देवुळि. ✨ अदे देवुळतुहक, अता कालमते वने, इंजेक वने, अमेसा-अमेसातेनाहक डीसा तानाये; मान तानाये; लाव तानाये; अदिकर तानाये इनजोर, ✨ मन्कलोर इनिर. आमने.

✨ 1:14 1:14 पुटसुळि 5:18,21-24 ✨ 1:14 1:14 दानियेल 7:10; मथ्याल 16:27; 2 तिसलुनितोर 1:5-7; इब्रितोर 12:22; तोहचीतव पोल्लोड 5:11 ✨ 1:15

1:15 1 तिमेति 1:9-10 ✨ 1:15 1:15 इद पोल्लो पवित्र साङ्गमते रासतद इले, मति यहूदिरा बेद दुस्रा साङ्गमते दोर्किहना. ✨ 1:16 1:16 गिनती 16:11,41; 1 कुरिततोर 10:10 ✨ 1:16 1:16 2 पत्र 2:10; यहूदाल 18 ✨ 1:16 1:16 2 पत्र 2:3,18 ✨ 1:17 1:17 इब्रितोर 2:3-4; 2 पत्र 3:2 ✨ 1:18 1:18 बळयिर 20:29; 2 तिमेति 3:1-2; 4:3; 2 पत्र 2:10; 3:3; यहूदाल 16 ✨ 1:18 1:18 1 तिमेति 4:1 ✨ 1:19 1:19 1 कुरिततोर 2:14 ✨ 1:20 1:20 कुलुसितोर 2:7; 1 तिसलुनितोर 5:11 ✨ 1:20 1:20 इपिसुसतोर 6:18 ✨ 1:21 1:21 तीतुस 2:13; इब्रितोर 9:28; 2 पत्र 3:11-12; 1 योहन 5:18 ✨ 1:23 1:23 आमोस 4:11; जनक्यह 3:2; 1 कुरिततोर 3:15 ✨ 1:23 1:23 जनक्यह 3:3-4; 2 कुरिततोर 5:11; 2 योहन 11; तोहचीतव पोल्लोड 3:4 ✨ 1:24 1:24 2 पत्र 1:10 ✨ 1:24 1:24 रोम सहरतोर 16:25; 2 कुरिततोर 4:14; 1 पत्र 4:12-13; तोहचीतव पोल्लोड 14:5 ✨ 1:25 1:25 लकाल 1:47; योहन 5:44; 1 तिमेति 1:17 ✨ 1:25 1:25 रोम सहरतोर 11:36; इब्रितोर 13:8

येसु तना बळयि योहनिहक तोहचीतव पोल्लोड

इद पुस्तकतनु रासवाल येसुना बळयि योहन आंदोग। येसु किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, विस्वसिरिन लोकरु तपल कीसोर मनदहपा, इद पुस्तक रासमुळ आता. येसुना साक्सि ईताहकु, योहनिन सिक्सा ईयलाह, समदूर नडुम मनदनद तोगदगा दोहच तासिस मतोरे. इद पुस्तकतनु रासनस्के, योहन पका मुय्तोग मतोरे।

योहन इद पुस्तकतनु बाराहक रासतो ग इतेके, येसु तोहतव पोल्लोना मेटे, तिपलते मनवालोरे विस्वसिरा जीवातुन सितुर कीसीयलाहि, तिपलते वने विस्वसतनु विळ्स्वा, दीरा पोस मनदलाहि, इद पुस्तकतनु रासतो ग। वायना कालमते आयनव पोल्लोन, योहनिहक येसुसामि लेकाते तोहतो ग, ओसो रासिस तासलाह वेहतो ग। इव पोल्लोन अर्विसि, येसु बेचोन डीसातो ग आंदोग इन्जि, माक तेळियिहता. ओ ग बूमतोरे राजालोरिन ताकिह केवाल आंदोग (1:5). ओसो ओ ग जल्दि इद बूमते मल्स वायनो ग। अदिहकु तिपलते मनवालोरे विस्वसिर मन्कलोरिन रेयमाकिर, मति येसुना डीसातुन सीता कीसि, दीरा पोयिर.

वेल्लाडे सेतेमताड पोल्लोड इद पुस्तकतगा चित्रना रूपते तोहतव मन्हाताड. बेद्रम इतेके, देयहकना मुक्याल अहे देवुळता अडम मनवालोरे बूमतोरे राजालोरे, इद पुस्तकते पका रेय वेसनाह रकस्क इन्जि दिसिहतोरे. ओसो अलग-अलग रंगताड कोडाड, पापेड, गदाल पिटेड, दिचिड, बोगे आंचाळि, इद्रमलेहकाडाड चित्राड दोर्किहताड. बेस्के-बेस्के इवु माक तेळियलाह मुस्केल मन्हाताड. मति इदे मोदुल पोल्लोतुन सीताते तासनद; येसु किर्स्तुये आक्रिते पूरा गेलसवाल आंदोग; अहे ओन विस्वस केवालोर सबेटोरे, ओना गेलसमुळते कलिथिहतोरे. आक्रि एवनाह विस्वसतनु विळ्स्वा मनवालोरेहक, देवुळि पोगोटा पूना बूमि, ओसो इळ्ळा पूना बूमि पंडिसि, अगा तासिहता इनजोर, इद पुस्तकतगा रासिस मन्हाता. देवुळि कुदि अमेसा-अमेसातुहकु अगा ओरा ऐगे मनदगा.

इद पुस्तकताड पोल्लोड

1 इजेके जल्दि आयनव पोल्लोन, माक माळवालोरेहक तोहचीम इनजोर, * देवुळि अव पोल्लोन, येसु किर्स्तुहक तोहच मता. येसु किर्स्तु, तना देवतुलतुन लोहचि, अविस्किन नाक तोहतो ग. * नना योहननन येसुना सेवकनन, * इजेके अव पोल्लोन रासलाह आतन.

2 नना ऊळव सबेटविन रासतन. नना रासतव पोल्लोड देवुळताड आंदुड. इव पोल्लोड येसु किर्स्तुना लोप्पा साक्सि ईस्ताड. *

3 इव पोल्लोड करल आयनद कगो एवयलाह आता. * अदिनेनाहक इव पोल्लोन, विस्वसिर मुल केजनाह, जोरते अर्वावल मन्कल देखातो ग! अहे अर्बनदिन केजिसि, इगा रासतव पोल्लोड वेहतप ताकवालोरे मन्कलोर वने देखातोरे. *

एळुड सहर्कनोर विस्वसिरिहक, येसु रासलाह वेहततोग

4-5 नना योहननन, आसिया पटाड एळुड सहर्कना विस्वसिरा मुडेनाहक, इव पोल्लोड रासलाह आतन: * मुनेताह अमेसा मतदु, इजेके वने मनदनदु, ओसोवने वायनद देवुळि, * ओसो तना राजकुर्सता मुनेह मनदनव, तानगडाड एळुड जीवाड *; * ओसो देवुळतेनाहक बर्वस लायकता साक्सि एवाल, * हामुरताहि जीवा अरवालोरेगडाहि मुनेतो ग, * अहे बूमतोरे राजालोरिन ताकिह केवाल * येसु किर्स्तु, वेरु मीक देखा ईथिर, सुकम ईथिर. * येसु किर्स्तु माक जीवा कीतो ग, * ओसो तना नेतुर पोहचि, माक मावा पापमताहि विळ्स्वह कीतो ग. *

6 कीसि माक तना राजेमतोरे कीतो ग, ओसो तना देवुळबावना बूमयालोरे कीतो ग. * अदिनेनाहक मान ओसो राजेमि, अमेसा-अमेसातुहकु ओनाय मनि! आमन. *

7 ऊळाट, ओ ग मोयुलते वायलाह आतो ग; * सबेटोर ओन ऊळनुर. ओन मोल्लाड कोटिस हक्कोरे इंका ऊळनुर. दुनियाताड सबे जातिनोर, ओनेनाहक अर्युल पासोर केयनुर. * इंगो आमन.

8 मुनेताह अमेसा मतदु, इजेके वने मनदनदु, ओसोवने वायनद, बेरा डीसाता देवुळि * इद्रम इन्हाता: "सबेटविना मोदुल वने ननाये, सबेटविना कोड वने ननाये!" * इनजोर सामि इन्हाता.

पतमुस तोगदगा योहन लेका ऊळिहतो ग

9 नना योहननन, मीवा ऐगोटा विस्वसिनन. माट ऐगेन येसु किर्स्तुना राजेमतोरे मन्कलोरल आतल. ओनेनाहक माट ऐगे तिपल आयहनल. * ओसो ऐगेन तिपलते दीरा पोस महनल. * नना देवुळता पोल्लो ओसो येसुना लोप्पा साक्सि वेहताहकु, * नाक सिक्सा ईयलाह, समदूर नडुम मनदनद पतमुस * इनदनद तोगदगा तासिस मतोरे.

10 अगा मनदहपा, सामिना दिया ऐतारमते, * देवुळता जीवाता दळ्म नयाग अरता. * अस्के नावा पेकेडेके अकुम नेकतप लेहका, जोरते वळ्कनकन केजतन.

11 अद लेड नाक इद्रम इता: "निमा ऊळनविन पुस्तकतगा रासिसि, * एळुड सहर्कना विस्वसिरा मुडुहक लोहचीम: * इतेके इपिसस सहर, * समुरना सहर, पिरामून सहर, तुवातिरा सहर, * सरदिस सहर, पिलदिलपिया सहर, ओसो लोदिकिया सहर, * इव सहकु," इनजोर इता.

12 इतस्के नाक इद्रम वेहवाल बो ग इनजोर, मिळ्न्दिनस ऊळतन. अस्के बंगरताड एळुड चिमलि गुटाड दिसताड. *

* 1:1 1:1 दानियेल 2:28-29 * 1:1 1:1 22:6 * 1:1 1:1 रोम सहरतोरे 1:1; तीतुस 1:1-4 * 1:2 1:2 6:9; 12:17; 20:4 * 1:3 1:3 रोम सहरतोरे 13:12; तोहचीतव पोल्लोड 22:7 * 1:3 1:3 लुकाल 11:28; तोहचीतव पोल्लोड 22:7 * 1:4-5 1:4-5 22:16 * 1:4-5 1:4-5 4:8; 16:5

* 1:4-5 1:4-5 इव एळुड जीवाड बेद्रमताड आंदुड इन्जि, वेहतद इले. यहुदिरा विचरते एळुड नंबरता अर्तम इतेके पूरा, वातय कमिलेता. यशायाह 11:2, जकर्याह 4:2,10 ऊळाट; अहे इद पुस्तकते 3:1; 4:5; 5:6. * 1:4-5 1:4-5 3:1; 4:5; 5:6 * 1:4-5 1:4-5 2:13; 3:14 * 1:4-5 1:4-5 1 कुरितोरे 15:20 * 1:4-5 1:4-5 17:14 * 1:4-5 1:4-5 रोम सहरतोरे 1:6-7 * 1:4-5 1:4-5 रोम सहरतोरे 8:37 * 1:4-5 1:4-5 रोम सहरतोरे 3:25-26; इपिससतोरे 1:7; इब्रितोरे 10:29 * 1:6 1:6 1 पत्र 2:5; तोहचीतव पोल्लोड 5:9-10 * 1:6 1:6 मथ्याल 6:13; रोम सहरतोरे 11:36; 15:6 * 1:7 1:7 दानियेल 7:13; 1

तिवलुनितोरे 4:17 * 1:7 1:7 जकर्याह 12:10; योहन 19:36-37 * 1:8 1:8 4:8; 19:6 † 1:8 1:8 सबेटविना मोदुल वने ननाये, सबेटविना कोड वने ननाये मोदुल कागिदते "अल्पा वने ननाये, ओमिगा वने ननाये". इव रेंड इतेके युगानि बासाता मुनेता, आक्रिता अक्सर आंदु. * 1:8 1:8 यशायाह 41:4; तोहचीतव पोल्लोड 21:6; 22:13 * 1:9 1:9 2 कुरितोरे 1:7; मिलिपितोरे 4:14 * 1:9 1:9 2 तिसलुनितोरे 3:5; तोहचीतव पोल्लोड 3:10 * 1:9 1:9 6:9; 20:4 ‡ 1:9 1:9 इद्र पतमुस तोगि, इजेटा र्कि इनदनद देसेमता कतुल मनदनद समदूरताग मन्हाता. * 1:10 1:10 बळयिर 20:7 * 1:10 1:10 4:2; 17:3; 21:10 * 1:11 1:11 10:4; 22:7 * 1:11 1:11 22:16 * 1:11 1:11 बळयिर 18:19 * 1:11 1:11 बळयिर 16:14 * 1:11 1:11 कुलुसितोरे 2:1-3 * 1:12

1:12 पेसमुळि 25:37; 37:23; जकर्याह 4:2; तोहचीतव पोल्लोड 2:1

- 13 अविस्कना नडुमि माने-मन्कना नडुम पुटटोना* लेहका, ओवोर्गो मन्कल दिससोग;S ओना गेंदे काल्कनगा एवनाह, नेल बोयिस मता. अर्यूलतगा बंगरता नूदे अर्हतद, दुपट दोहच मतांग.*
- 14 ओनाड केल्कु कोगाब्लाना लेहकान, ओसोय पाडि* मताड*; ओनाड कोंडाड किस मळगना लेहकाडाड मताड.*
- 15 ओनाड नला काल्कु, कोल्मतगा वाटटड इतुळता लेहकान मिळ्ळिस्कंदुड.* ओना लेड गोगो उसतप लेहका जोरते नेकिदु.*
- 16 ओग तना तिनळ कयदे, एळुड उकाड पोस मतांग.* ओना तोडटगडाहि रेंड बाजेड वायव मनदनद, ओळतद तल्वर कसेग पेसिस मता.* ओना मोकमि नेक निता पोळदलेहका दीचिंदु.*
- 17 नना ओन ऊळिसि, मेयतप लेहकान ओनाड काल्कनगा अरतन.* अरतस्के ओग नावा पोगोन, तना तिनळ कय तासिस इदम इतोग: 'रेयमा! ओ ननाय सुस्तोनन, ननाय मारंगेतोनन;*
- 18 ओसो जीवात मनवानन.* नना डोलिस मतन, मति ऊळा! इंजेके अमेसा-अमेसातुहक जीवात महनन.* हानादीपताड तालम कयकु नयगाने मन्हताड, (ताना आगदुन तेगयिसि,) हातोरिन तेगिह कयनद अदिकर नयगान मन्हता.*
- 19 अदिनेनाहक बेव पोल्लोड निमा ऊळिहनिन, बेव आसोर मन्हताड, ओसो बेव पया आयनव मन्हताड;* अविस्कन इंका रासा.*
- 20 नावा तिनळ कयदे एळुड उकानु ऊळतिन,* ओसो बंगरताड एळुड चिमलि गुटान ऊळतिन. अविस्कनगा उंद पोल्लो मकतद मन्हता. अद इदमि: एळुड उकाड इतेक एळुड सहर्कना विस्वसिरा मुडुन ऊळसोर मनदनव देवतुल्कु आंदुड. एळुड चिमलि गुटाड इतेके, एळुड सहर्कना विस्वसिरा मुडाड सीनाड आंदुड," इनजोर इतोग.

2

इपिसुस सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबुर

- 1 अस्के नावा संगे वळ्ळकतोग इतोग, "इपिसुस सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इदम रासा: एळुड उकान तना तिनळ कयदे पोसि,* बंगरताड एळुड चिमलि गुटाना नडुम तिरियवाल,* मीट विस्वसिरिन इनदलाह आतोग:
- 2 मीट बेदुम ताकलाह आतिर, विस्वसते मनदलाह बेदुम कड्टेम कीय्हनिर; तिपलते बह दीरा पोस महनिर, इव सवे पुतन.* लाग्वोर मन्कलोर मीक मुर्तिय विचर वावोर. येसु किस्तुनाड बळयिरोम इनजोर, नाळ्हे केवाल्लोरा लोप्पा पर्हकिस ऊळतिर, ऊळिसि ओर जोलतोर मन्कलोर इनजोर एर्का कीतिर,* इदिन वने पुतन.
- 3 नाक नमताहकु पकाय तिपल आतिर,* तेला मति अद तिपलते दीरा पोस महनिर, आरम आयविर.* नना इव सवे पोल्लोन पुतन.
- 4 मति मीवा उंद पोल्लो नाक विचर वावो: मीट नाक मुने बेदुम जीवा कीतिर, अदुम इंजेके जीवा केतिर.*
- 5 अदिनेनाहक इंजेक वेहतलाह आतन: नयगडाहि बेचोन जेक आतिर, इदिन सीता कीसोर मन्हुटु.* सीता कीसोर नयके जर मल्हट्टु,* मुने ताकतप लेहकान ताकाटु,* इल्वेके नना मियगा वासि, मीवा चिमलि गुटानुन, ताना जागाताहि तेंडकन (अस्के, मीवा बेहच पूरा पिबयगा).*
- 6 "मति उंद कबळ मीट बेस कीतिर. नना नीकुलिय इनदनद तुंगातोर मन्कलोर कयनव कबस्किन, एड आडहनन. अदुम मीट वने ओर कयनव कबस्किन एड आडहननिर.
- 7 देवुळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालोर, बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर.* बोर बोर लागवाड पोल्लोन ओरे कयनुर,* ओरिहक पोगोन सिगदीपतगडा* हामुरलेवा जीवा इयनद मराता पंडटुन* तिनदलाह ईकन.

सुसुरना सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबुर

- 8 "सुसुरना सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इदम रासा: सुस्तोग, मारंगेतोग,* डोलिसि जीवा अरतोग,* मीट विस्वसिरिन इनदलाह आतोग:
- 9 नना मीवा तिपलतुन पुतन,* मीट गरिबतोरिन इनजोर वने पुतन. मति मीट विस्वसता इसबते मता मन्कलोरि आतिर.* मियगा उच्चुर तमक देवुळ आचतोरम* इनजोर नाळ्हे कीस्तोर, मति ओर देयहकना मुक्याना मुडोर आंदुर.* ओसो ओर मीक पास्कादिन वने पुतन.
- 10 मीट तिपल आयकिरे, मति तानक रेयमाद. केंजाट! देयहकना मुक्यानाड केंजिसि, ताना मुडोर मियगडोर उच्चुरिन जेलते वाटिहतोर. इदम देवुळिये मीवा विस्वसता पट ऊळिहता.* दहा दियाड मीट तिपल आयकिर; मति जीवा अनाह, विस्वस विळ्ळसा मन्हुटु.* अस्के नना मीकु अमेसाता पिसमुळता इनम ईकन.*
- 11 देवुळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालोर, बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर.* बोर बोर लागवाड पोल्लोन ओरे कयनुर,* ओर उंदिय मल्का डोलनुर. ताना पेके: दुसा मल्का डोलोर आयनुर.*

पिरगामुन सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबुर

- * **1:13 1:13** यहजेकेल 1:26; दानियेले 7:13; 10:16; मत्थाल 8:20; तोहचीतव पोल्लोड 14:14 S **1:13 1:13** माने-मन्कना नडुम पुटटोग शेके येसुये. * **1:13** 1:13 दानियेले 10:5; तोहचीतव पोल्लोड 15:6 * **1:14 1:14** कोगाब्लाना लेहकान, ओसोय पाडि हिदिंति श्वेत उन कन पाले के से * **1:14 1:14** दानियेले 7:9 * **1:14 1:14** दानियेले 10:6; तोहचीतव पोल्लोड 2:18; 19:12 * **1:15 1:15** यहजेकेल 1:7; दानियेले 10:6; तोहचीतव पोल्लोड 2:18; 10:1 * **1:15** 1:15 यहजेकेल 1:24; 43:2; तोहचीतव पोल्लोड 14:2; 19:6 * **1:16 1:16** 2:1; 3:1 * **1:16 1:16** इब्रितोर 4:12; तोहचीतव पोल्लोड 2:12,16; 19:15 * **1:16 1:16** मत्थाल 17:2; तोहचीतव पोल्लोड 10:1 * **1:17 1:17** दानियेले 8:17; 10:9 * **1:17 1:17** दानियेले 8:18; 10:10,12 * **1:17** 1:17 यसायह 41:4; 44:6; 48:12; तोहचीतव पोल्लोड 2:8; 22:13 * **1:18 1:18** लुकास 24:5; तोहचीतव पोल्लोड 4:9-10 * **1:18 1:18** रोम सहरतोर 6:9-10; 14:9; तोहचीतव पोल्लोड 2:8 * **1:18 1:18** अय्यव 38:17; तोहचीतव पोल्लोड 6:8; 9:1; 20:13 * **1:19 1:19** 4:1 * **1:19 1:19** 10:4 * **1:20 1:20** 2:1; 3:1 * **2:1 2:1** 1:16,20 * **2:1 2:1** 2 कुरिततोर 6:16; तोहचीतव पोल्लोड 1:12-13 * **2:2 2:2** 3:1,8,15 * **2:2 2:2** 2 कुरिततोर 11:13; 1 योहन 4:1 * **2:3 2:3** योहन 15:21 * **2:3 2:3** इब्रितोर 12:3 * **2:4 2:4** रिम्याह 2:2; मत्थाल 24:12 * **2:5 2:5** 2 पत्र 3:17 * **2:5 2:5** 3:3,19 * **2:5 2:5** इब्रितोर 10:32-33 * **2:5 2:5** 1:20 * **2:7 2:7** मत्थाल 11:15; तोहचीतव पोल्लोड 3:6,13,22; 13:9; 22:17 * **2:7 2:7** 3:5,12,21; 21:7 * **2:7 2:7** यहजेकेल 28:13; 31:8-9; लुकास 23:43 * **2:7 2:7** पुत्रुळि 2:9; 3:22; बुदाताड पोल्लोड 3:18; 11:30; 13:12; 15:4; तोहचीतव पोल्लोड 22:2,14 * **2:8 2:8** यसायह 44:6; 48:12; तोहचीतव पोल्लोड 1:17; 22:13 * **2:8 2:8** रोम सहरतोर 14:9; तोहचीतव पोल्लोड 1:18 * **2:9 2:9** 1:9 * **2:9 2:9** 2 कुरिततोर 6:10; याकुब 2:5 * **2:9 2:9** देवुळ आचतोरम मोदुन कागिदते "यहदिरोम". ओर निदोमे यहदि जाततोर मतो बहे, मति देवुळता इसबते देवुळता लोकरा लेहका ताकेर. * **2:9 2:9** 3:9 * **2:10 2:10** 3:10 * **2:10 2:10** 2 तिभोति 4:7; तोहचीतव पोल्लोड 12:11 * **2:10 2:10** 1 कुरिततोर 9:25; याकुब 1:12; तोहचीतव पोल्लोड 3:11 * **2:11 2:11** मत्थाल 11:15; तोहचीतव पोल्लोड 3:6,13,22 * **2:11** 2:11 3:5,12,21; 21:7 * **2:11 2:11** 20:6,14; 21:8

12 “पिराम्मन सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इद्रम रासा: रेड बाजेड वाव्य मनदनद ओळतद तल्वर कसेग पोयतोगु, * मीट विस्वसिरिन इनदलाह आतोग:

13 देयहकना मुख्याल राजेम कीयनद जागातगा मीट महनिर इनजोर, नना पुतन. मियडोग मन्कल अंतिपस इनवाल, नाक नमसोर, नावा लोप्पा साक्सि ईमोर मतोग. * ईताहकु, अडोर देयहकना मुख्याल मनदनद, मीवा सहरतोर मन्कलोर ओन हळकतोर. मीवा मन्कन हळकतस्के वने, मीट नाक पोस विळ्ळसविर, नाक विस्वस कीयनदिन विळ्ळसविर * इनजोर पुतन.

14 मति उच्चुक् पोल्लोना लोप्पा नना मीवा अडम महनन, अद इद्रमि: वेल्लाय मुने बलामि पेदिरतोग गुनयाल, मोबव इनदनद देसेमतोग बलाकि इनवाल राजान इद्रम काहहतोग: ‘निमा अन्जि, इम्बयेल मन्कलोरिन एगिकह कीयलाह, ओरिन पेन-बोमानेनाहक मोळ्ळकतविन तिनाह, ओसो साद्याल कबळ कीयनाह कीम,’ * इनजोर काहहक मतोग. * इंजेके मीवा मुडोर उच्चुक् मन्कलोर, बलामि काहहतप लेहकान कीस्तोर. इद पोल्लो नाक विचर वावो.

15 अद्रमे ओसो मियगा उच्चुर मन्कलोर, नीकुलयि तुंगतोर काहहमुळतुन पोस ताकिहहतोर.

16 अदिनेनाहक इंजेके पापमता अगादाहि जर मल्ल्हट्ट. * इलवेक नना चट्टिपट मियगा वासि, नावा टोडटाहि पेसनद तल्वर कसेते, * अद्रम ताकवालोरिहक सिक्सा ईकन.

17 देवळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालोर, बेस-नेहना केंजिसि विचर कीस ऊळिर. * बोर बोर लाग्वाड पोल्लो न ओर कीयनुर, * ओरिहक ओविहक-ओविहक देवुळदीपतगा मकिह कीस तासतद ‘मना’ इनदनद तिडि ईकन. † ओसो उंद पांड्रि बंडा वने ईकन. अद बंडातगा पूना पेदिर रासतद मनदगा. * अद बंडा बोन्क टोर्कगा, ओगे अद पेदिरतुन पुनदनेग. *

तुवातिरा सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबुर

18 “तुवातिरा सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इद्रम रासा: किस मळ्ळना लेहकाडाड कोंडानोग, ओसो मिळ्ळकनद इत्तुता लेहकाडाड नला काल्कनोग देवुळता मगि, * मीट विस्वसिरिन इनदलाह आतोग:

19 मीट बेद्रम ताकलाह आतिर, बेद्रम नाक जीवा कीतिर इनजोर पुतन. * मीवा विस्वसतुन, मीवा सेवातुन, तिपलते दीरा पोस मनदनदिन इंका पुतन. मीट नाक विस्वस कीतस्केडा सेवातुहकाय, इंजेके एक्वा सेवा कीयलाह आतिर.

20 मति उंद पोल्लो नाक विचर वावो: मीवा मुडगा इजेबेलना# लेहकाडा आंचळि, * नना देवुळता कबुर वेहतनदिन इनजोर, नाळेह कीस्ता; ओसो नाक माळ्वालोरिन साद्याल कबळ कीयलाह, पेन-बोमानेनाहक मोळ्ळकतविन तिनदलाह काहहकि लेसिह कीस्ता. * मीट तान लेसिह कीयलाह ईह्निर. इद नाक विचर वावो.

21 पापमता अगादाहि जर मलयि इनजोर, नना तान्क मोका ईतन; * मति सिड्रि कबळता अगादाहि मलयलाह, तान्क विचर वावो. *

22 केंजाट! तान तेद पगावाह दुकते अर्हतलाह आतन. तानाड लाग्वाड कबस्कने कलियवालोस, अद काहहतद पापमता अगादाहि मलवेके, * ओरिन वने पकाय सिक्साते अर्हतकन. *

23 अद काहहतव पोल्लो न केंजवालोरिहक हामूर ईकन^S. अस्के नना मन्कलोरान विचर्किन, ओसो ओराड पोटालोपाडाड सबे पोल्लो न मर्हकिस ऊळवानन इनजोर, * सबे नाहकने विस्वसिरा मुडोर पुनदुर. अहे मीट ओवोर्ग-ओवोर्ग मन्कना ताकमुळता इसबते, नना मीक सिक्सा ईकन. *

24 “मति तुवातिरा सहरतगा, अद आंचाना पोल्लोते ताकवोर मन्कलोरिर! देयमदीपताड मकतव पोल्लोड इनजोर वेहतहतोर, * अव पोल्लो न मीट पुनविर. मीवा पोगोन इनेके, एक्वा मोताताड अडोन नना वाटोन. *

25 मति इद पोल्लो मात्रम सीता कीम्हट्ट: नना वानाह मियगा मनदनद विस्वसतुन पका पोस मन्हट्ट. *

26-28 बोर बोर लाग्वाड पोल्लो न ओर कीयनुर, * मारेंगा एवनाह नना वेहतप कीसोर मनदुर, ओरिहक नावा बाबाल नाक ईतद अदिकरतुन ईकन. *

कचता डुडटे अळ्ळकन पेक-पगक कीयना लेहकान^S

ओर जाति-जातिनोरिन, पूरा अदिकरते ताकिह कीयनुर. *

ओरिहक विय उका^{*} वने ईकन. *

29 देवुळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालोर, बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर. *

3

सरदिस सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबुर

1 “सरदिस सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इद्रम रासा: देवुळतगडाड एळ्ळ जीवानु ब्रममॅड लोहवाल, * एळ्ळ उकान पोयतोगु, * मीट विस्वसिरिन इनदलाह आतोग: मीट बेद्रम ताकलाह आतिर इनजोर, नना पुतन. * मीवा विस्वस जीवात मन्हता इनजोर, लोडुर इन्हते; मति निटम ऊळतेके, अद डोललाह आता. *

* 2:12 2:12 इन्हितोर 4:12; तोहचीतव पोल्लोड 1:16 * 2:13 2:13 1:4-5; 11:3; 17:6 * 2:13 2:13 3:8; 12:11; 14:12 * 2:14 2:14

मिन्ती 25:1-2; बळ्ळिर 15:29; 1 कुरितोर 10:20 * 2:14 2:14 मिन्ती 31:16; 2 पत्र 2:15 * 2:16 2:16 3:3,19 * 2:16 2:16 2 तिल्लमिनोर

2:8; तोहचीतव पोल्लोड 1:16 * 2:17 2:17 3:6,13,22 * 2:17 2:17 3:5,21; 21:7 † 2:17 2:17 इद मनाता लोप्पा पुनदना इनेके, पुस्तकता आकिते

पुनवव पोल्लोना अर्तमि अगा ऊळ्ळट. * 2:17 2:17 यशायाह 56:5; 62:2; 65:15 * 2:17 2:17 3:12; 14:3-4; 19:12 * 2:18 2:18 मत्थयाल 4:3;

16:16; मार्कल 1:1; तोहचीतव पोल्लोड 1:14-15 * 2:19 2:19 3:1,8,15 ‡ 2:20 2:20 वेल्लाय मुने इम्बयेल मन्कलोरिन, अहब राजाल ताकिह कीदोग; ओना मुने

इजेबेल, ओरिन देवुळतुन विळ्ळिस, बहाल इनदनद पेनतुन मोळ्ळकनाह कीदु, तुवातिरा सहरता विस्वसिरा मुडगा वने, उच्चुर मन्कलोर इजेबेल कीतप लेहका, दुसाळ पेन-बोमानेन मानेम अयलाह,

विस्वसिरिन लेसिह कीयलाहि आंदुर. लेसिह कीयनद मुडुन इजेबेल इनजोर, इद वचनतगा इनदलाह आतोग. पेन-बोमानेन मोळ्ळकनदिन साद्याल कबळ कीतप इनजोर, इद वचनतगा इनदलाह आतोग.

* 2:20 2:20 1 राजा 16:31; 21:25; 2 राजा 9:7,22,30 * 2:20 2:20 बळ्ळिर 15:29; 1 कुरितोर 10:20 * 2:21 2:21 2 पत्र 3:9 * 2:21

2:21 रोम सहरतोर 2:5; तोहचीतव पोल्लोड 9:20-21; 16:9,11 * 2:22 2:22 3:3,19 * 2:22 2:22 17:1-2; 18:9 § 2:23 2:23 केंजवालोरिहक

हामूर ईकन “केंजवालोगा पोगोन पीळा अर्हकन”, इद अर्तम वने आया पाययात्ता. * 2:23 2:23 देवुळताड पाटाड 7:9; 26:2; 139:1; मिर्मोयाह 11:20; 17:10; लुकाल

16:15 * 2:23 2:23 देवुळताड पाटाड 62:12; तोहचीतव पोल्लोड 20:12-13; 22:12 * 2:24 2:24 यानुब 3:15 * 2:24 2:24 बळ्ळिर 15:28

* 2:25 2:25 3:11 * 2:26-28 2:26-28 3:5,12; 21:7 * 2:26-28 2:26-28 3:21; 20:4 * 2:26-28 2:26-28 यशायाह 30:14; मिर्मोयाह

19:11 * 2:26-28 2:26-28 देवुळताड पाटाड 2:8-9; तोहचीतव पोल्लोड 12:5; 19:15 * 2:26-28 2:26-28 मिन्ती 24:15-19 अगा विय उका इनेके,

देवुळ लोहवाल पिसिह केवाना अदिकरता सीना मन्हता. येस्ये देवुळ लोहताग पिसिह केवाल राजाल आंदोग, तना राजेम कीयनद अदिकरते, तना लोडुर वने कलिपिहते. * 2:26-28

2:26-28 22:16 * 2:29 2:29 2:7 * 3:1 3:1 1:4-5 * 3:1 3:1 1:16,20; 2:1 * 3:1 3:1 2:2,19 * 3:1 3:1 1 तिमतो 5:6

2 मीवा ताकमूळि नावा देवूळ विचर कीतप दिसो. अदिनेनाहक उसरते मन्हट्ट. इंजेके मीवा पिसतद इचूटा विस्वस डोलनामुनेन, तान बोल्हिह कीमन्हट्ट.

3 मुने मीट बेदम देवूळता पोल्लोतुन केंजिसि, तान मीवा जीवातगा तासतिर, इदिन सीता कीस ऊळाट. सीता कीसि ताना लेहका पिसाट. पापमता अगादाहि मल्मन्हट्ट. * मीट उसरते मन्वेक अचोन, कले वायना लेहकान, नना मियगा दोम्हक्ने वायकन. * नना बेद वेलाते वायकन, इदिन मीट मुतिय पुनविर आयकिर. *

4 "माति सरदिस सहरताग उच्चर विस्वसिर मन्हट्टोर. तमाड गेंदेन कळ्जवप तासना लेहकान. * तमा ताकमूळतुन वने, बेस-नेहना तासतोर. ओर माचलेवप पांड्रि गेंदेड केगत्पु, * सेतेमते नावा ऐगे-ऐगे ताकनुर; ओर अदम ताकना लायके मन्हट्टोर.

5 बोर बोर लाग्वाड पोल्लोन गेल्सनुर, * ओर वने इदमे पांड्रि गेंदेड उहतनुर. ओराड पेदिर्क, देवूळतगा मनदन अमेसातुहक पिसवालोर पुरतकतगा रासतव मन्हटाड. * तानगडाहि ओराड पेदिर्किन बेस्केने एडिह केवोन आयकन. * वेर नावा मन्कलोर इनजोर, नावा बाबाना मुनेह, ओसो ओनाड देवतुल्कना मुनेह वेहतकन. *

6 देवूळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालोर, बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर. *

पिलादिलापिया सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबूर

7 "पिलादिलापिया सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इदम रासा: पवित्र मनवाल, सेतेम वळ्ळकवाल, * नीवा मुडोरिहक कबूर लोहतलाह आतोग. दाविदन राजेमाता अदिकर वेनाय कयदे मन्हता. वेग तेगयतद अगदुन, बोगे केहता पगवोग; वेग केहतद अगदुन बोगे तेगय पगवोग. * वेनाड केंजाट:

8 मीट बेदम ताकलाह आतिर, इदिन नना पुतन. * मीवा लाव उचुने मन्हता, माति मीट नाक विळसवा, दीराते नावा पोल्लोतुन केंजोर मंदिर. * अदिनेनाहक ऊळाट, मीट ओळियलाह नना आ तेगयतन, तान बोगे केहता पगवोग. *

9 "केंजाट! उच्चर तमक देवूळ आचतोराम * इनजोर नाळेह कीस्तोर, मति ओर देयहकना मुक्याना मुडोर आंदुर. * ऊळाट, ओरिन नना मीवाड काल्किन मोळ्कनाह कीकन. * अस्के नना मीक जीवा कीतन इनजोर, ओर पुनदुर. *

10 मीट तिपल आयहणा, नना मीक वेहतपु, तिपलतुन दीराते आपसोर मतिर. * अदिनेनाहक पूरा ब्यूते मनवालोर पट ऊळलाहि, * बेद तिपल इंजेके ब्यूतगा वायलाह आता, अद तिपलताहि नना मीक पिसिह कीस तासकन. *

11 ऊळाट! नना चट्टिपे वायना मन्हता. * वातस्के मीट गेलसतिर इन्जि, देवूळता पिसमूळतुन इनम इनजोर ईकन. * तान बोगे ऊंदना आयो इन्जि, मीवा विस्वसतुन पका पोस मन्हट्ट. *

12 बोर बोर लाग्वाड पोल्लोन गेल्सनुर, * ओरिन नावा देवूळता मंदिरतगा, रायि मुंडाता लेहकान निल्पिह कीकन. * बोगे ओरिन अगडाहि जर्गिह केवोग आयनोग. ओरा पोगोन नावा देवूळता पेदिरतुन रासकन. * अहे ओर नावा देवूळता सहरतोर आयनुर; अद सहर इतेके, नावा देवूळता जागततडाहि रेगनद पूना येसलेम. * ओसो नावाय पूना पेदिरतुन वने ओरा पोगोन रासकन. *

13 देवूळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालोर, बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर. *

लोदिक्रिया सहरता विस्वसिरा मुडेनाहक कबूर

14 "लोदिक्रिया सहरता विस्वसिरा मुडा देवतुलतुहक इदम रासा: आमन इनदनद पेदिरतो! * इतेके, बर्वस लायकतोगा निटम साक्सि एवाल, * बोना मेते देवूळि सबेटविन पुटिह कीता. * ओरु मीट विस्वसिरिन इनदलाह आतोग:

15 मीट बेदम ताकलाह आतिर, इदिन नना पुतन. * मीवा ताकमूळ बेदम मन्हता इतेके, मीट (सितुर ईयनद) किर्डंत एता लेहका वने इलविर, अहे (पोटतुन सत्रे कीयनद) कासतद एता लेहका वने इलविर! किर्डिसाय मनदना, इलवेके कासिसाय मनदना, अस्के नाक बेस ओपालि. †

16 आयो रा, मीट तोडटुहक विचर वावद केनकेने मलमल आतद एता लेहकान आतिर. अदिनेनाहक मीक नावा तोडटाहि उळ्ळीयलाह आतन.

17 (विस्वसता इसबते) मीट नसिबलेवोरि आतिर; दुसोर मीक ऊळिस मान वसना लेहका आतिर; गतलेवोरि आतिर. (विस्वसता इसबते) गुडिरि आतिर, कूळल आतिर. मति तान पुनवा, मता मन्कलोराम आतोग, आलनाह-पिसनाह माक मन्हता, माक बेदिनाय गर्ज इले इहनिर. *

18 अदिनेनाहक नना मीक बूद कागह्त्तवनन, केंजाट: मीट (विस्वसता इसबते) मता मन्कलोरि आयलाहि, नयगडाहे किसते कारियिह कीसि, जूत कीतद बेसता बंगरतुन असाट. * कूळल आसि लजा अर्स मनदनदिन दुसोर ऊळवाह, नयगडाहे उहतलाह पांड्रि गेंदेड असाट. * मीवाड कोंडानगा ओकलाह, नयगडाहे मत असाट, अस्के तोवयकिर! †

19 बोरिन-बोरिन नना जीवा कीनन, ओरिन सुदे कीयलाह तेहंतहनन. * अदिनेनाहक जिद कीसि, मीवा लेसिस दायनद अगादाहि मल्मन्हट्ट. *

20 केंजाट! नना मीवा दारावंडटगा निच केयलाह आतन. बोर बोर नावा लेडतुन केंजिसि अगदुन तेगयनुर, ओरागा निटम ओळियकन, ओसो ओरा सगे नना उदिसि, माट ऐगेन तिन्दकोम, उनडकोम. *

21 बोर बोर लाग्वाड पोल्लोन गेल्सनुर, * ओरिनु नना नावा सगे राजेम ताकिह कीयलाह अदिकर ईकन. बेदम नना लाग्वाड पोल्लोन गेल्सिसि, * नावा बाबाल उदिस ताकिह कीयनद राजकूसतगा ओना सगे उदतन, अदम ओरिन उदिह कीकन. *

* 3:3 3:3 2:5,16,22 * 3:3 3:3 1 निसलुनितोर 5:1-2; 2 पत्र 3:10; तोहचीतव पोल्लोड 16:15-16; 22:7 * 3:3 3:3 मत्थ्याल 24:43; लूकाल 12:39-40

* 3:4 3:4 यहूदाल 23 * 3:4 3:4 4:4; 6:11; 7:9,13-14; 19:8,14; 14:3-4 * 3:5 3:5 2:7,11,17,26-28; 21:7 * 3:5 3:5 मिलिपितोर 4:3 * 3:5 3:5 पेसमूळि 32:32-33; देवूळताह पाटाड 69:28; लूकाल 10:20; तोहचीतव पोल्लोड 13:8; 17:8; 20:12,15; 21:27 * 3:5 3:5 मत्थ्याल 10:32; लूकाल 12:8 * 3:6 3:6 2:7,11,17 * 3:7 3:7 6:10; 19:11 * 3:7 3:7 ब्यायाह 22:22 * 3:8 3:8 2:2,19 * 3:8 3:8

2:13 * 3:8 3:8 बळयिर 14:27 * 3:9 3:9 2:9 अगा मनदनद नेट्टुन ऊळाट. * 3:9 3:9 2:9 * 3:9 3:9 ब्यायाह 45:14; 49:23; 60:14 * 3:9 3:9 ब्यायाह 43:4; योहन 17:22-23 * 3:10 3:10 योहन 17:6; तोहचीतव पोल्लोड 1:9 * 3:10 3:10 2:10; 8:13; 11:10; 13:8,14; 17:8

* 3:10 3:10 2 पत्र 2:9 * 3:11 3:11 22:7,12,20 * 3:11 3:11 1 कुरिततोर 9:25; तोहचीतव पोल्लोड 2:10 * 3:11 3:11 2:25 * 3:12

3:12 2:7,11,26-28; 21:7 * 3:12 3:12 1 राजा 7:21 * 3:12 3:12 14:1; 22:4 * 3:12 3:12 मत्थ्यालितोर 4:26; तोहचीतव पोल्लोड 21:2,9-14 * 3:12 3:12 ब्यायाह 62:2; तोहचीतव पोल्लोड 2:17 * 3:13 3:13 2:7,11,17 * 3:14 3:14 2 कुरिततोर 1:20 * 3:14 3:14 1:4-5; 19:11

* 3:14 3:14 योहन 1:3; तोहचीतव पोल्लोड 21:6; 22:13 * 3:15 3:15 2:2,19 † 3:15 3:15 लोदिक्रिया सहरता उद बाजेता सहरताग, कासतद एग पेसनाड कनिके मताड. अहे ओसो दुसा बाजेता सहरताग, किर्डंतद, एडट्टु एग पेसनाड कनिके मताड. लोदिक्रिया सहरतुहक पोडनद बोग एदतके वतिदु, अदिनेनाहक ओरिहक जेकताहि नळ-तोडाते एग तता पोचुन. नळ-तोडाते वायनद एग मलमल आंदु, कालिंडुनु, एम्किंडु, अद एतुन उन्जि, लोकर बेमर आंदुर, पोटाड नोंदुड. इय सहरतोर विस्वसिरा मुडा ताकमूळतुन ऊळिसि, किस्तुहक वने अहे दल्यता. * 3:17 3:17 ह्योशे 12:8; जकबह 11:5; लूकाल 6:20,24; 1 कुरिततोर 4:8 * 3:18 3:18 1 पत्र 1:7 † 3:18 3:18 पांड्रि गेंदेड इतेके सेमेमि. * 3:18 3:18 16:15-16 † 3:18 3:18 लोदिक्रिया सहरते बंगरि, गेंदेड, मत्क, इविस्कना दंदा तान्किदु. * 3:19 3:19 ब्रुताड पोल्लोड 3:12; 1 कुरिततोर 11:32; इब्रितोर 12:5-6 * 3:19 3:19 2:5,16,22 * 3:20 3:20 योहन 14:23 * 3:21 3:21 2:7,11,17; 21:7 * 3:21 3:21

17:14 * 3:21 3:21 मत्थ्याल 19:28; तोहचीतव पोल्लोड 2:26-28; 5:9-10; 20:4,6

22 देवूळता जीवा विस्वसिरा मुडुन वेहतनद पोल्लोतुन पुनवालो, बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर, ”* इनजोर येसु किस्तु वेहतोग.

4

पोगोन देवूळदीपतगा योहन ऊळतव पोल्लोड

1 इव पोल्लोड आतापया, ऊळटा, पोगोन देवूळदीपतगा अगा तेगयिस मतदिन, नना योहननन ऊळतन.* मुने बेरा अकुम नेकतप लेहका, नावा संगे वळ्ळकतद लेड,* इंजेके नाक इद्रम इता: “इगा पोगोन देवूळदीपतगा वय.* इंजेक मुनेह आयनव पोल्लोन, नीक तोहतहनन,”* इता.

2 अद अद्रम इतस्केन, देवूळता जीवाता दळ्ळम नयगा अरता. अस्के नना ऊळतन: उंद राजकुर्सि देवूळदीपतगा मता. अद राजकुर्सतगा बेदो उदिस मता.*

3 राजकुर्सतगा उदिस मतदु, मिळ्ळस्कनव हीरा ओसो मानिक इनदनव बंडाना लेहकान मिळ्ळिस्कंदु,* अद राजकुर्सता सर्ने, मरकत इनदनद बंडाता लेहकान मिळ्ळस्कनद देवूळविल मता.*

4 राजकुर्सता सर्ने वीसा नाल्ड कुर्सिड मताड. अब कुर्सिनगा वीसा नालवुर पेदल्क उदिस मताड.* ओर पांड्रि गेंदेड केस मताड,* ओसो तमाड तलानगा, राजालोर केगयना लेहकाडाड बंगरताड राजटोपिड केस मताड.

5 अद राजकुर्सतगा मिळ्ळकसोर, गुळ्ळजसोर मंदु,* ओसो राजकुर्सता मुनेह, एळुड चिमलिड पोतसोर मताड.* अव चिमलिड देवूळतगडाड एळुड जीवाड आंदुड.*

6 अद राजकुर्सता मुनेह, अदमलेहका पड्णे दिसनद सम्दुरलेहकान मता.* राजकुर्सता नडुमि ओसो ताना सर्ने, नाल्ड जीवात मनदनव दिचिड मताड.* अविस्किहक पेक्केह-मुनेह वेट कोंडाडे मताड.*

7 मुनेता दिचि सिडपुललेहका मता. दुग्गा दिचि बार कोंदा पियोलेहका मता. ओसो उंद दिचता तोडि बार मन्कना तोडलेहका मता. उंद दिचि बार पगयनद गंदालाता लेहका मता.*

8 इव नाल्ड आस दिचिहक, आरुड-आरुड मारेड मताड.* अविस्कना पूरा मेंदुलमेंडु, ओसो मारेना इळ्ळ वने, वेट कोंडाडे मताड.* अन्व नका पिळ्ळिळ, पियल-पोळ्ळ रोमवा,* इद्रम इनजोर मन्हताड:

“ए सामि देवूळतिन, निमान पवित्र, पवित्र, पवित्रतोनिन!”

निमा बेरा लावता देवूळतिन!

निमान मुनेताह जीवात मतोनिन, इंजेके वने जीवात मनवानिन, ओसोवने वावानिन,”*

इनजोर इन्हताड.

9 अब जीवात मनदनव दिचिड राजकुर्सतगा उदतदिन,* अमेसा-अमेसातूहक जीवात मनदनदिन,* कदर, मान, जोहर आयि इनदहपा,

10 वेर वीसा नालवुर पेदल्क वने, राजकुर्सतगा उदतदिनाड काल्क अरिं,* अमेसा-अमेसातूहक जीवात मनदनदिन* मोळ्ळिहकतोर. ओसो तमाड राजटोपिन, राजकुर्सता मुनेह तासिसि, इद्रम इन्हताड:

11 “ए मावा सामिनिन, मावा देवूळतिन!

निमान सबेटविन पुटिह कीतिन.

अव नीवाय विचरते मन्हताड.

नीवाय विचरते अब पुटटाड.*

अदिनेनाहक निमान डीसाता, मानता, बेरा लावता लायकतोनिन आदिन,*”

इनजोर इन्हताड.

5

लेहता पगावाह वटे मेततद तोला सीटि

1 पया नना ऊळतन अस्के, राजकुर्सतगा उदतदिना* (इतेके देवूळता) तिनळ कयदगा ऊर्हतद तोला सीटि मता.* अद तोला सीटटा लोप्पा ओसो पलते, पोल्लोड रासिस मताड.* अद सीटटुन बोगो लेहता पागावाह, सीटटगा एळुड जागाने वटे मेतिस मता.*

2 अस्के उंद पका लावता देवतुलतुन ऊळतन.* अद जोरते इद्रम केयता, “इद तोला सीटटगा मेततदिन तेंडिसि, तान लेहतना लायकतोग बोग मन्हताड?” इता.

3 मति पोगोन देवूळदीपतगा, इद ब्रतमगा, हानादीपतगा वने,* बोगो सीटटुन लेहचि, तानगडा पोल्लोतुन अर्वना लायकतोग दोर्कोगा.

4 सीटटुन लेहचि, तानगडा पोल्लोतुन अर्वना लायकतोग बोगो दोर्कवाहक, नना योहननन पकाय अळया बोटटन.

उंद गोरेपिला तोला सीटटुन लेहतहता

5 पया पेदल्कनगडाहि ओर्वोग नयगा वासि, “अळ्ळा! इद ऊळा! बोन यहुदाना पुळ्ळता सिडपुल इन्हताड,* ओग दाविद राजाना कूळ्तोग,* तना कोटुलतोरिन गेलसतोग.* अदिनेनाहक तोला सीटटगा एळुड जागानगा मेततद वटेतुन तेंडिसि, तान लेहतलाह ओग लायक मन्हताड,” इनजोर वेहतोग.

* 3:22 3:22 2:7,11,17; 22:16 * 4:1 4:1 19:11 * 4:1 4:1 1:10 * 4:1 4:1 11:12 * 4:1 4:1 1:19; 22:6 * 4:2 4:2 1 राजा 22:19; यशायाह 6:1; यहजेकेल 1:26; दानियेले 7:9 * 4:3 4:3 21:11,20 * 4:3 4:3 यहजेकेल 1:28; तोहचीतव पोल्लोड 10:1 * 4:4 4:4 5:6,8,14; 11:16; 19:4 * 4:4 4:4 3:4-5,18 * 4:5 4:5 पेसमुळि 19:16; तोहचीतव पोल्लोड 8:5; 11:19; 16:18 * 4:5 4:5 पेसमुळि 25:37; जर्क्याह 4:2 * 4:5 4:5 1:4-5 * 4:6 4:6 यहजेकेल 1:22; तोहचीतव पोल्लोड 15:2; 21:18,21 * 4:6 4:6 यहजेकेल 1:5; तोहचीतव पोल्लोड 5:6; 6:1,6; 7:11; 14:3-4; 15:7; 19:4 * 4:6 4:6 यहजेकेल 1:18; 10:12 * 4:7 4:7 यहजेकेल 1:10; 10:14 * 4:8 4:8 यशायाह 6:2 * 4:8 4:8 यहजेकेल 1:18; 10:12 * 4:8 4:8 7:15 * 4:8 4:8 यशायाह 6:3 * 4:8 4:8 1:4-5,8,17 * 4:9 4:9 5:1,7,13 * 4:9 4:9 दानियेले 4:34; 12:7; तोहचीतव पोल्लोड 10:6-7; 15:7 * 4:10 4:10 5:8,14; 7:11; 11:16; 19:4 * 4:10 4:9-10 1:18 * 4:11 4:11 बर्क्यार 14:15; इपिसुतोर 3:9; तोहचीतव पोल्लोड 10:6-7; 14:7 * 4:11 4:11 5:9-10,12; 19:1 * 5:1 5:1 4:9 * 5:1 5:1 10:2 * 5:1 5:1 यहजेकेल 2:9-10 * 5:1 5:1 यशायाह 29:11; दानियेले 12:4 * 5:2 5:2 10:1; 18:21 * 5:3 5:3 पिलिपितोर 2:10 * 5:5 5:5 पुटमुळि 49:9; इन्जोर 7:13-14 * 5:5 5:5 यशायाह 11:1,10; रोम सहरतोर 15:12; तोहचीतव पोल्लोड 22:16 * 5:5 5:5 बोन यहुदाना पुळ्ळता सिडपुल इन्हताड, ओग दाविद राजाना कूळ्तोग, तना कोटुलतोरिन गेलसतोग इतेके येसु किस्तु अंदोग.

6 अचोटेने उंद गोरपिलातुन^० ऊळतन.† राजकुर्सता ओसो नालुड दिचिना,^० वीसा नालवूर पेटल्कना नडुम^० निच मता. तान मुनेने बोगो मति हळ्किंस मतप लोहकान दिर्सिंदु.^० तान्क एळ्ळड कोहक मताड, ओसो एळ्ळड कोडाड मताड.^० अव कोडाड पूरा बूमता, देवुळ लोहतव तानाड एळ्ळड जीवाड!^०

7 अद गोरपिला वासि, राजकुर्सतगा उदिस मतदिना^० तिनळ कयदगडाहि, अद तोला सीटटुन एता.

8 गोरपिला अद तोला सीटटुन एतस्के, नालुड जीवात मनदनव दिचिड^० ओसो वीसा नालवूर पेटल्कु,^० ताना मुनेह अर्सिं मोळ्ळकतोर.^० ओर ओर्वांग-ओर्वांग, तमाड ककने उंद जेतुरि,^० ओसो दूपम उर्ननद बंगरता कस्ला पोस मतोर. अद कस्लामेंड दूपम मता. अद दूपम इतेके देवुळता मन्कलोर पार्तना आंदु.^० 9-10 मोळ्ळकिस ओर इद्रम पूना पाटा वागतोर:

“नीक मन्कलोर हळ्किंस मतोर,^०

निमा नीवा नेतूर पोहच डोलतिन.

अद नेतूरता कर्सा कीसि, सवे पुळ्ळिनाहि, दुस्राड-दुस्राड पोल्लोड वळ्ळकवालोरगडाहि,

सवे देसेहकनोरगडाहि, सवे जातिनोरगडाहि, मन्कलोरिन देवुळतेनाहक अलग कीतिन.^०

ओसो ओरिन मावा देवुळता राजेमतोर कीतिन, तानाड बूमयालोर वने कीतिन,

ओर पूरा बूमते राजेम कीयनूर.^०

अदिहक तोला सीटटुन एतलाहि,

ओसो तानगा मेततद वटेतुन तेंडलाहि, निमान लायकतोनिन!^०”

इनजोर पूना पाटा वागतोर.^०

देवतुल्क येसु किर्स्तु मोळ्ळकहताड

11 पया नना ऊळतन: राजकुर्सि ओसो नालुड जीवात मनदनव दिचिड^० ओसो पेटल्कु, वेरा सर्ने तिरियनव लाकिनाड-लाकिड, कोटिनाड-कोटिड लेक पगावाह देवतुल्क मताड.^० नना अविस्कना लेड केंजतन.

12 अव जोरते इद्रम इताड:

“मन्कलोर इद गोरपिलातुन हळ्किंस मतोर,

मति इजेके अदिकर तानाये, सवे मालसोम तानाये, बुदि तानाये, लाव तानाये,

मान तानाये, डीसा तानाये, तान जोहर कीकल,^०

अदे अद्रम कीयना लायकता आंदु.”^०

इनजोर इताड.

13 अस्के पोगोटा बूमतगा मनदनव, इद बूमतगा मनदनव, हानादीपतगा मनदनव, समदुरतगा मनदनव,^० देवुळ पंडटव सवे इद्रम इनदनद केंजतन:

“राजकुर्सतगा उदतदिन,^० ओसो गोरपिलातुन जोहर कीकल.

मान, डीसा, राजेमि अमेसा-अमेसातुहक अविस्कनाये मनि,”^०

इनजोर इताड.

14 इतस्के नालुड आस जीवात मनदनव दिचिड,^० “इंगो आमन” इनजोर इताड. अहे ओसो पेटल्कु दंडुम अर्सिं मोळ्ळकतोर.^०

6

मुनेता मेततद वटेतुन किर्स्तु तेंडिहतोग

1 पेटल्क मोळ्ळकतापया, अद तोला सीटटुना मेततव एळ्ळड वटेनाहि,^० उंद वटेतुन गोरपिला तेंडनदिन ऊळतन. अद तेंडिहपा, नालुड दिचिनगडाहि,^० उंद दिचि गुळ्ळजतप लोहकाडा लेडते^० “पेसा” इनजोर इता.

2 इतस्के ऊळाट, उंद पांडु कोडातुन नना ऊळतन.^० ताना पोगोन ओर्वांग उदिस मतोग. ओग कान-विल पोस मतोग. ओसो ओन्क राजटोपि ईतद मता.^० ओग लळयते गेल्सलाहि, तना कोटलतोरिन गेल्ससोर, बूमतेके पेसतोग.

दुसा मेततद वटेतुन किर्स्तु तेंडिहतोग

3 पया मेततद दुसा वटेतुन गोरपिला तेंडटा. अस्के दुसा दिचि, “पेसा” इनजोर इता.

4 इतस्के रेंगाल कोडा पेसतद^० नना ऊळतन. ताना पोगोन ओर्वांग उदिस मतोग. (ओग वने बूमतेके पेससोर मतोग,) कयदे बेरा तल्वर कसेग पोसि. पूरा बूमतोरिन, ओर्विहक-ओर्वांग जळ्ळम आसि हळ्कनाह कीयलाहि, ओनगा अदिकर मता.

मेततद मूंड मलकाता वटेतुन किर्स्तु तेंडिहतोग

5 पया मेततद मुचा मलकाता वटेतुन गोरपिला तेंडटा. अस्के ओसो उंद दिचि, “पेसा” इनजोर इता. इतस्के कार्याल कोडातुन नना ऊळतन.^० ताना पोगोन उदिस मतोग, किलोकाटा पोस मतोग.

6 अचोटेने नालुड दिचिना नडुमताहि,^० उंद लेड इद्रम इनदनद केंजतन: “पोळ्ळदमेता कूलते किलोमेंडे गोहपिड असनाह आस्ता, अचोके कोताने मूंड किलोड सेन जोना पिड असनाह आस्ता; मति नेयटुन ओसो अंगूर जोमातुन कय इटमा,”^० इनजोर अद इता.*

✧ 5:6 5:6 योहन 1:29; तोहचीतव पोल्लोड 13:8 † 5:6 5:6 गोरपिला इतेके येसु किर्स्तु अंदोग. ✧ 5:6 5:6 4:6 ✧ 5:6 5:6 4:4 ✧ 5:6 5:6 13:8

✧ 5:6 5:6 जकर्याह 4:10 ✧ 5:6 5:6 1:4-5 ✧ 5:7 5:7 4:9 ✧ 5:8 5:8 4:6 ✧ 5:8 5:8 4:4 ✧ 5:8 5:8 4:10 ✧ 5:8 5:8

14:2; 15:2 ✧ 5:8 5:8 देवुळताड पाटाड 141:2; तोहचीतव पोल्लोड 8:3-4 ✧ 5:9-10 5:9-10 13:8 ✧ 5:9-10 5:9-10 1 कृतिंतोर 6:18-20;

तोहचीतव पोल्लोड 7:9; 10:11; 11:9; 13:7; 14:3-4; 6; 17:15 ✧ 5:9-10 5:9-10 1 पत्र 2:9; तोहचीतव पोल्लोड 1:6; 3:21; 20:4 ✧ 5:9-10 5:9-10

4:11 ✧ 5:9-10 5:9-10 देवुळताड पाटाड 33:3; 40:3; 98:1; 149:1; यशायाह 42:10; तोहचीतव पोल्लोड 14:3-4 ✧ 5:11 5:11 4:6 ✧ 5:11

5:11 दानियेल 7:10; इब्रितोर 12:22; यहूदा 14 ✧ 5:12 5:12 7:12 ✧ 5:12 5:12 योहन 1:29; तोहचीतव पोल्लोड 4:11; 13:8 ✧ 5:13 5:13

पिलिसितोर 2:10 ✧ 5:13 5:13 4:9 ✧ 5:13 5:13 रोम सहरतोर 11:36; तोहचीतव पोल्लोड 1:6 ✧ 5:14 5:14 4:6 ✧ 5:14 5:14 4:4,10

✧ 6:1 6:1 5:1 ✧ 6:1 6:1 4:6 ✧ 6:1 6:1 14:2; 19:6 ✧ 6:2 6:2 जकर्याह 1:8; 6:3; तोहचीतव पोल्लोड 19:11 ✧ 6:2 6:2 जकर्याह

6:11; तोहचीतव पोल्लोड 9:7; 14:14; 19:12 ✧ 6:4 6:4 जकर्याह 1:8; 6:2 ✧ 6:5 6:5 जकर्याह 6:2,6 ✧ 6:6 6:6 4:6 ✧ 6:6 6:6 7:3; 9:4

* 6:6 6:6 तिडि दोर्को अस्ता, दहा पटिड एक्का दारा कीस विमिहतोग इनजोर, इद वचन वेहतलाह आता. अद कालमेत, जयतुन मराता पिडिनाहि नेय तेंडिदूर. नेय ओसो अंगूर जोमातुन कय इटमा इतेके जयतुन मराना, अंगूर-तोडानाड वावुडइकिन वुडे कीयनदायो.

मेततद नालुड मल्काता वटेतुन किस्तु तेंडिह्तोग

7 पया मेततद नालुड मल्काता वटेतुन गोरपिला तेंडटा. अस्के ओसो उंद दिचि, “पेसा” इनजोर इनदनद केजतन.

8 अस्के दुमाल कोडातुन नना ऊळतन. * ताना पोगोन ओर्वोगा उदिस मतोग. ओना पेदिरि हामुर इनजोर मता. ओसो ओना पयाह पयाह, हानादीप पेदिरतोग मतोग. * बूममेटोरिन नालुड तूस्क कीसि, उंद त्सतोरिनु लळयते, दुकळते, बेमरते, गेळा जन्वर्कने हक्कलाहि, देवुळि ओरिहक अदिकर इंता. *

मेततद एयुड मल्काता वटेतुन किस्तु तेंडिह्तोग

9 ताना पया मेततद एयुड मल्काता वटेतुन, गोरपिला तेंडटा. अस्के मुने बूमतगा मनदहपा, देवुळता पोल्लो वेहताहकु, येसुना साक्सि ईताहकु, * कोटुलतोर बोरिन हक्किस मतोर, * ओराड हानस्किन दूपम बोळसनद जागाता इळन नना ऊळतन. *

10 अव हानस्कु देवुळतुन बेरा लेडते इद्रम केयताड: “ए पवित्र मनवानिन, सेतेमतोग सामिनिन! * बूमतगा माक हक्कतोरिन बेचानाह नेयम केवालेवा, सिक्सा एवालेवा केपसोर मनदकिन?” * इनजोर केयताड.

11 अस्के अव उंद-उंदतुहक, पांड्रे गेदे केगयलाह दोर्कता. * पया देवुळि अविस्किन इता, “मीवा ऐगेटोर विस्वसिर बूमतगा नाक माळिह्तोर. ओरिन वने मीक हक्कतप लेहकान, हक्कना मन्हाता. बेच्वर डोलना इनजोर नना विचर कीस तासतन, अच्वर डोलनाह, * मीट वने गळक केपिस मन्हट्ट, * इनजोर इता.

मेततद आरुड मल्काता वटेतुन किस्तु तेंडिह्तोग

12 पया मेततद आरुड मल्काता वटेतुन गोरपिला तेंडटा. अस्के बूम पकाय गलजतदिन नना ऊळतन. * ओसो कार्यल गोंगळिता लेहकान, पोळ्डु कार्यल आता. * नेला बार नेतुरलेहका गंजता.

13 दूंद वायहपा, तोया कायाड इळन रालना लेहका, उकाड पोगोटाहि बूमतगा रालताड. *

14 केततुन उळहतप लेहकान, पोगोटा बूमि मायता. * सबे मेटाड ओसो सम्रुता नडुम मनदनव तोगिड, तमाड जागानाहि जर्गताड. *

15 जर्गत्स्के, बूमतोर राजालोर, मुक्यालोर, साय्बालोर, साव्कर मन्कलोर, अदिकरते मनवालोर, ओर्युलतोर, ओर्युल आयबोर, सबेटोर बोर बोर पांजानगा, बोर बोर मेटानाड बंडानगा वितिस मकतोर. *

16-17 मकिंसि अव मेटानु, कोको-बंडानु इद्रम इतोर, “राजकुर्सतगा उदतदिना ओसो गोरपिलाता, ओड आसि सबेटोरिन नेयम कीयनद दिया एवता! * बोगे पिस पावोवा. * अदिनेनाहक मावा पोगोन अम्हट्ट, राजकुर्सतगा उदतदिना कयदाहि, ओसो गोरपिलाता ओडताहि, माक पिसिह कीम्हट्ट, * इनजोर इतोर. *

7

देवुळि तना मन्कलोरिन सीना तासिस एगिह कीस्ता

1 पया नालुड देवतुल्क अताड, अन्जि बूमताड नालुड म्लानगा निचि, बूमतगडाड नालुड बाजेना वळ्दुन रोमिह कीतदिन ऊळतन. अदिहक बूमतगा, सम्रुतगा, मरानगा मुर्तिय वळ्य कसवा मता. *

2 अव नालुड आस देवतुल्केहक, बूमतगा ओसो सम्रुतगा, पीळा लोहतलाह अदिकर ईतद मता. पया ओसो उंद देवतुलि, पोळ्ड पेसनद बाजेताहि पेसिस वायनद ऊळतन. (अदु मन्कलोरुड तला-कपरानगा तासलाह) जीवात मनदनद देवुळता सीनातुन पोस मता. * पोसि अव नालुड आस देवतुल्किन, जोरते इद्रम इता:

3 “रोमाट्ट! मावा देवुळतुन माळवालोरुड तला-कपरानगा, माट बेचानाह सीना तासोम, * अचानाह बूमतगा, सम्रुतगा, मरानगा पीळा लोहमाट, ” इता.

4 अस्के सीना दोर्कतोर लोकरा लोकातुन नना केजतन: इय्येल लोकराड सबे कूळिनाहि, उंद लाक, रेंड वीसाड, नालुड अजर्क (1,44,000) मन्कलोरिहक सीना दोर्कता. *

5-8 ओर इय्येलतोरु बारा कूळिनोर मतोर: यहदा मुय्तोना कूळि, रूबेन मुय्तोना कूळि, गाद मुय्तोना कूळि, आसेर मुय्तोना कूळि, नप्तालि मुय्तोना कूळि, मनसे मुय्तोना कूळि, सिमियोन मुय्तोना कूळि, लेवि मुय्तोना कूळि, इसाकर मुय्तोना कूळि, जाबलुन मुय्तोना कूळि, योसेप मुय्तोना कूळि, बिन्थिमिन मुय्तोना कूळि. उंद-उंद कूळिनोरुडाहि बारा अजर्क (12,000) मन्कलोरिहक, इतेके सबेटोर कलियिसि, उंद लाक, रेंड वीसाड, नालुड अजर्क (1,44,000) मन्कलोरिहक, देवुळता सीना दोर्कता.

सबे जातिना मुलु देवुळतुन मोळिकह्तोर

9 इव पोल्लोड आतापया, नना ऊळतन: सबे जातिनोर, सबे कूळिनोर, सबे देसेहकनोर, दुप्पाड-दुप्पाड बासाड वळ्हकवालोर मन्कलोरु मुलु, राजकुर्सता मुनेह, गोरपिलाता मुनेह निच मतोर. * बोगे लेक पगवाह मुल मतोर. मुडा मन्कलोर पांड्रे गेदेड उहचि मतोर. * ओसो गजर मराताड कोमाड पोस मतोर. *

10 पोसि गिर्दते इद्रम केयतोर:

“राजकुर्सतगा उदतद मावा देवुळतिन, ओसो गोरपिलातिन, मियगडाहे मावा पिसमुळ वास्ता!” *

* 6:8 6:8 जर्क्याह 6:3 * 6:8 6:8 बुदाड पोल्लोड 5:5; होजे 13:14; मय्याल 11:23; तोहचीतव पोल्लोड 1:18; 20:13-14 * 6:8 6:8 विर्म्याह 14:12; 15:2-3; 24:10; 29:17-18; यहेजकेल 5:12,17; 14:21 * 6:9 6:9 1:2,9; 12:11,17 * 6:9 6:9 20:4 * 6:9 6:9 पेसमुळि 29:12; लैयव्यवस्था 4:7; तोहचीतव पोल्लोड 14:18; 16:7 * 6:10 6:10 3:7 * 6:10 6:10 अब्रवसाथिवरग 32:43; देवुळताड पाटाड 79:10; जर्क्याह 1:12; लुकल 18:7; तोहचीतव पोल्लोड 16:5; 18:20; 19:2 * 6:11 6:11 3:4-5; 7:9 * 6:11 6:11 इब्रितोर 11:40 * 6:11 6:11 10:6-7 * 6:12 6:12 मय्याल 24:7; मार्कल 13:8; तोहचीतव पोल्लोड 8:5; 11:13,19; 16:18 * 6:12 6:12 यशायाह 13:10; योएल 2:10,31; 3:15; मय्याल 24:29; मार्कल 13:24 * 6:13 6:12-13 मय्याल 24:29; मार्कल 13:25; तोहचीतव पोल्लोड 8:10; 9:1 * 6:14 6:14 देवुळताड पाटाड 102:26; यशायाह 34:4; 51:6; इब्रितोर 1:11-12; 2 पत्र 3:10; तोहचीतव पोल्लोड 20:11 * 6:14 6:14 यहेजकेल 38:20; न्हम 1:5; तोहचीतव पोल्लोड 16:20 * 6:15 6:15 यशायाह 2:10-11,19,21; 24:21; तोहचीतव पोल्लोड 18:23; 19:18 * 6:16-17 6:16-17 यशायाह 63:4; योएल 1:15; 2:1-2,11,31; तोहचीतव पोल्लोड 16:14 * 6:16-17 6:16-17 देवुळताड पाटाड 76:7; न्हम 1:6; मलाकी 3:2 * 6:16-17 6:16-17 होजे 10:8; लुकल 23:30; तोहचीतव पोल्लोड 9:6 * 7:1 7:1 8:7; 9:4 * 7:2 7:2 9:4 * 7:3 7:3 वृत्तुळि 4:15; यहेजकेल 9:4,6; तोहचीतव पोल्लोड 13:16; 14:1,9; 20:4; 22:4 * 7:3 7:3 6:6 * 7:4 7:4 14:1,3-4 * 7:9 7:9 5:9-10; 22:3 * 7:9 7:9 3:4-5; 6:11 * 7:9 7:9 लैयव्यवस्था 23:40 * 7:10 7:10 देवुळताड पाटाड 3:8; तोहचीतव पोल्लोड 12:10; 19:1

इनजोर केयतोर.

11 केगिहपा, राजकुर्सता, पेदल्कना ओसो नालुड दिचिना* सर्ने, सवे देवतुल्कु निच मताड. पया अब राजकुर्सता मुनेह दंडुम अर्सि, देकुळतुन मोळ्ळताड;* ओसो इदुम इताड:

12 “आमेन! मावा देवुळिये सवेट्क बेरा,
डीसा तानाये, बुदि तानाये,
तान जोहर कीकल, तान मान ईकल,
अदिकर तानाये, लाव तानाये, आमेन!”*

इनजोर इताड.

13 इतस्के पया, अचोटेने पेदल्कनाहि ओर्वोगा नाक ताल्हकतोमा, “वेर पांडू गेंदेड उहतोर मन्कलोर बेर आंदुर, बेरडाह वातोर, पुतिना?” इतोमा.

14 इतस्के, “नना पुनोन बावा, निमान वेहा” इतन. इतस्के ओग इतोमा, “वेर मन्कलोर पकाय गोसा आतोर;* मति आकि एवनाह आपिस वातोर. गोरपिलाता नेतुरता मेटे,* वेर सितेंम आसि,* डागिललेवोर आतोर.*

15 अदिनेनाहक वेर इंजेके देवुळता राजकुर्सता मुनेह निच मन्हतोर.
ताना मंदिरतगा मन्जि, नम्का पिळ्ळिळ पियल-पोळ्ळ तान माळिह्तोर.*
राजकुर्सतागा उदतदु, वेरा नडुम जागा आसि, वेरिन राका कीयगा.*

16-17 राजकुर्सतागा मनदनद गोरपिला, वेरिन अग तोहताग;
ओसो देवुळता पिसमूळ ईयनद एताड कनिर्कनगा ओसीयगा;*

अदिनेनाहक इंजेके वेरिहक कव वसो आयगा,
एग उनडा वसो आयगा, एद दल्गो आयगा, कांका पोयो आयगा.*
देवुळि तनाय वेराड सवे तिपल्किन जेक कीसि,
वेराड सवे कंडिन उन्चिसीयगा.”*

इनजोर इतोमा.

8

मेततद आक्रिता वटेतुन किस्तुं तेंडिह्तोगा

- 1 पया बह आता, मेततद एळ्ळ मल्काता वटेतुन, गोरपिला तेंडटा.* अचोटेने पया पोगोन देवुळदीपतागा गळ्ळ मेकर्ने आता.
- 2 अस्के देवुळता मुनेह नितनव, एळ्ळ देवतुल्किन ऊळतन.* देवुळि अविस्किहक एळ्ळ अकुहक ईता.
- 3 देवुळता राजकुर्सता मुनेह, बंगरते मान्तद दूपम बोळसनद मेजा मता.* उंद देवतुलि दूपम उर्जनद बंगरता कस्ता पोसि, अद मेजातागा वास निता.
- नितस्के देवुळताड सबेटोर मन्कलोगा पार्तनाता संगे उर्जलाहि, तान्क वेल्लाय दूपम दोर्कता.*
- 4 अस्के देवतुल उर्जंतद दूपमता उंडुलि, देवुळता मन्कलोगा पार्तनाता संगे, देवुळता मुनेह एवता.*
- 5 ताना पया अद देवतुल बह कीता, दूपम बोळसनद मेजाताड किसतळ्ळिमन, तना दूपम उर्जनद कस्तातागा निहता.* निहचि, अविस्किन इळ्ळा बूमतागा अर्हचीता.* ईतस्के पया, पकाय गुळ्ळजना, नेकना, मिळ्ळकना, बूम गुळ्ळजना इदुम इळ्ळा बूमतागा दिसता.*

एळ्ळ देवतुल्कु एळ्ळ अकुहक ऊरिहताड

- 6 पया अकुहक पोस मतव एळ्ळ देवतुल्कु, तमाड अकुहकु ऊरलाह तयर आताड.
- 7 मुनेता देवतुलि तना अकुमतुन ऊरता, ऊरतस्के आदुर्कु ओसो किस्तु,* नेतुरता संगे कलियिस,* बूमतागा अरताड. अरतस्के, बूमताड मंड चेकानाहि, उंद चेका बुमि कर्वता. ओसो मंड चेकानाहि उंद चेकाताड मराड कर्वताड.* अहे सवे पडना रोंडा कर्विस नेग आता.*
- 8 पया दुसा देवतुलि तना अकुमतुन ऊरता. ऊरतस्के, किस कर्वनद उंद बेरा मेटालेहकान, बातालो मति समदुरतागा अरता. अरतस्के, समदुरताड मंड चेकानाहि उंद चेका समदुर, नेतुर मारियता.*
- 9 नेतुर मारियाताहक, अरताड सवे जन्वर्क डोलताड.* अगा मतव ओडाड वने बूटेम आताड.
- 10 मंड मल्काता देवतुलि, तना अकुमतुन ऊरता. ऊरतस्के बेरा उंद उका, तौर किसलेहकान मळगसोर, पोगोटाहि अरयलाह आता.* अस्के बूमताडाड बेरहक, एग पेसनाड कनिर्कु, इविस्कनाड मंड चेकानाहि उंद चेकाताड बेरहकनगा, ओसो एग पेसनाड कनिर्कनगा, इद उका अरता.
- 11 अद अरतस्के, मंड चेकानगडाहि उंद चेकाता बेसतल एग कयता. एग कयताहक, अद एग उटो वेल्लाटोर मन्कलोर डोलतोर. अदिहक अद उकातुन कयमुलि इन्हतोर.*
- 12 नालुड मल्काता देवतुलि तना अकुमतुन ऊरता. ऊरतस्के पोळ्ळु, नेला, उकानगा पीळा अरता. पीळा अरतस्के, अब मुनेता लेहका दीचोड.* अदिनेनाहक पियलि नालुड गंटाड, पोळ्ळता वेहच इलवा मता.* अहे नकाटुहक नालुड गंटाड नेलाता, उकाना वेहच इलवा मता.
- 13 अदमलेहकाने पया उंद गंदाल पिटे, पोगोटाहि पाथिस वायनद ऊळतन. अद पका जोरते इदुम इनदनद केंजतन: “इंजेके पिसतव मंड देवतुल्कु, तमाड अकुहक ऊरना मन्हता. अब अकुहक नेकिहपा, सबेटोर बूमतोरिहक बेचोन गोसा, गोसा, गोसा!”* इनजोर इनदनद केंजतन.

* 7:11 7:11 4:6 * 7:11 7:11 4:10 * 7:12 7:12 5:12 * 7:14 7:14 दानियेल 12:1; मत्याल 24:21; मार्कल 13:19 * 7:14
7:14 इजिजेर 9:14; 1 योहन 1:7 * 7:14 7:14 12:11; 22:14 * 7:14 7:13-14 3:4-5 * 7:15 7:15 4:8; 13:6; 22:3 * 7:15
7:15 लैथ्यवस्था 26:11; यहजेकेल 37:27; योहन 1:14; तोहचीतव पोल्लोड 21:3 * 7:16-17 7:16-17 देवुळताड पाटाड 23:1-3; मत्याल 2:5-6; योहन 4:14;
10:11; तोहचीतव पोल्लोड 14:3-4; 21:6; 22:1,17 * 7:16-17 7:16-17 देवुळताड पाटाड 121:5-6; यशायाह 49:10 * 7:16-17 7:16-17 यशायाह
25:8; तोहचीतव पोल्लोड 21:4 * 8:1 8:1 5:1; 6:1 * 8:2 8:2 9:1,13; 11:15 * 8:3 8:3 पिसमुळि 30:3; गिनती 4:11; तोहचीतव पोल्लोड 9:13;
14:18 * 8:3 8:3 पिसमुळि 30:1; तोहचीतव पोल्लोड 5:8 * 8:4 8:4 देवुळताड पाटाड 141:2 * 8:5 8:5 लैथ्यवस्था 16:12 * 8:5 8:5
यहेजकेल 10:2 * 8:5 8:5 पिसमुळि 19:16; तोहचीतव पोल्लोड 4:5; 6:12; 11:13,19; 16:18 * 8:7 8:7 11:19; 16:21 * 8:7 8:7 पिसमुळि
9:23-25; यशायाह 28:2; यहजेकेल 38:22; योएल 2:30 * 8:7 8:7 जकर्याह 13:8; तोहचीतव पोल्लोड 9:15,18; 12:4 * 8:7 8:7 7:1; 9:4 * 8:8
8:8 11:6 * 8:9 8:8-9 16:3 * 8:10 8:10 यशायाह 14:12; तोहचीतव पोल्लोड 6:13; 9:1 * 8:11 8:11 यिर्मयाह 9:15; 23:15 * 8:12
8:12 पिसमुळि 10:21-23; यशायाह 13:10; यहजेकेल 32:7; योएल 2:10,31; 3:15; तोहचीतव पोल्लोड 6:12-13; 12:4 * 8:12 8:12 16:10 * 8:13
8:13 3:10; 9:12; 11:14; 12:12

9

एयुड मल्काता देवतुलि अकुम ऊरिहता

1 अद्रमलेहकाने पया एयुड मल्काता देवतुलि, * तना अकुम ऊरता. ऊरतस्के, उंद उका पोगोट्टाहि बूमतगा अरतदिन ऊळतन. * अद उकातुहक, देयमदीपता सिक्सा-बोदाता तालम कय ईतद मता. *

2 अद तालम कयदे, देयमदीपता सिक्सा-बोदातुन तेगयता. तेगयतस्के, बेरा किसबटटाहि पेसना लेहका, पका पोया पेसता. * अद देयमदीपता सिक्सा-बोदाता पोया उंडिसि, पोळ्दता वेहचतुन मुचता. अदिहक ईकळ आता. *

3 अद उंडुलताहि वेल्लाडे पापेड पेसिम, बूमतगा वाताड. * मिचो कोळहतप लेहकान कोळहतलाहि, * देवुळि अविस्किहक लाव ईता.

4 ओसो अविस्किन इद्रमता उकुम ईतद मता: "मीट रौडान, पोर्हकान, मरान बूळे केमाट; * मति बोराड तला-कपरानगा देवुळता सीना इले, * ओरिन कोळ्हाट.

5 मीट ओरिन हळ्कमाट; मति एयुड नेलाड आनाह, पकाय वर्केयनाह कीम्हट्ट; * इनजोर उकुम ईतद मता. मन्कन मिचो कोळहतस्के वर्केयना लेहकान, अव पापेड कोळहतस्के, मंटातुहक वर्केयनुर.

6 अस्के अद तिपलतुन आप पगवाहकु, मन्कलोर हामुरतुन पर्हकनुर; मति ओरिहक हामुर दोर्को आयगा. ओर डोललाह विचर कीयनुर; मति डोल पगवोर आयनुर. *

7 लळयतेनाहक तयर कीतव कोडाना लेहकान, अव पापेड दिसिंदुड; * अविस्कनाड तलानगा बंगरताड राजटोपिना लेहकाडाड मताड. * ओसो अविस्कनाड मोकाहकु, मन्कलोरान मोकाहकना लेहकान मताड.

8 अविस्कनाड केलकु, आस्कनाड केलकना लेहकान मताड. ओसो अविस्कनाड पलकु, डुवस्कनाड पलकना लेहकान मताड. *

9 अविस्कनाड अर्युस्कु कचताड जगाना लेहका मताड*. ओसो अव पापेड पायिहपा, वेल्लाडे कोडा गाडाड लळयतस्के नेकतप लेहकान नेकिंदुड. *

10 अविस्कनाड तोकाड, मिचो तोकाना लेहकान मताड. अव तोकानगा काटाड मताड. मन्कलोरिन एयुड नेलाड आनाह, अळसिह कीयलाहि, अविस्किहक लाव दोर्किस मता; अद लाव अविस्कनाड तोकानगा मता.

11 अविस्कना उंद राजाल मता. अद देयमदीपता सिक्सा-बोदातुन ऊळेवाळे कीयनद देयम मता. इब्रि जाततोर बासाते, ताना पेदिदर अबदोन इनजोर मता, * अहे युनानि जाततोर बासाते अपुलयोन इनजोर मता. (इव रेड आस पेदिर्कना अर्तमि, "बूळे कीयनद" इनजोर आस्ता.)

12 इद्र मुनेता पीळा मारता, मति केजाट, ताना पया ओसो रेड बेराड पीळाड वायना मन्हाताड! *

आरुड मल्काता देवतुलि अकुम ऊरिहता

13 आरुड मल्काता देवतुलि, तना अकुम ऊरता. ऊरतस्के, देवुळता मुनेह मतद, बंगरते माचतद द्युम बोळसनद मेजाताड नालुड म्लानगडाहि, * उंद लेड केज वाता.

14 अद लेड आरुड मल्कातद देवतुलतुन इद्रम इता: "बेव नालुड देवतुलक बेरा परात इनदनद बैरेटाग * दोहतव मन्हाताड, अविस्किन निमा विळिसस ईम," इता.

15 अदे वर्सा, अदे नेला, अदे दिया, अदे गटकातेनाहक देवुळि अविस्किन तयर कीस मता. इंजेके बूममेटोर मन्कलोरिन मूंढ त्स्क कीसि, उंद त्स मन्कलोरिन हक्कलाहि, * आरुड मल्काता देवतुलि अविस्किन विळिससीता.

16 पया कोडाना पोगोन उदिस मतोर सीपाय्किन नना ऊळतन. ओरा लेकातुन नना केजतन, ओर वीसा कोटिना मूल मतोर.

17 कोडाड ओसो अविस्कनागा उदिस मतोरिन, नना लेकाते ऊळिहपा, अव नाक इद्रम दिसताड: कोडानगा उदतोर अर्युलतगा कचताड जगाड केस मतोर, अव जगाड किसलेहका कम्कल मताड, पोगोटा बूमता रंगलेहका मताड, किसतळिमना लेहका एल मताड. अव कोडानाड तलाड, डुवल तलालेहका मताड, अविस्कनाड तोडिनाहि किसु, पोया ओसो किसतळिमड पेसिंदुड. *

18 अविस्कनाड तोडिनाहि पेसनव किसु, पोया, किसतळिमड, इवु मन्कलोरिन हळ्कनव मूंढ पीळाड मताड. अव पीळाने बूममेटोर मन्कलोरान, मूंढ त्स्कनगडह उंद त्स मन्कलोर डोलतोर.

19 अव कोडाना लावु अविस्कनाड तोडिनागा, तोकानगा मता. ओसो तरस्कना लेहका, अविस्कनाड तोकानगा तलाड मताड. अवटे अबु मन्कलोरिन तिपल कीदुड.

20 इव मूंढ आस पीळाने डोलवालेवा पिसतोर मन्कलोस, इचोन तिपल आस तेला, तमाड लाग्वाड कबस्कनाहि मलवोर, देवुळताड केजोर. * ओर देयहकिन ओसो बंगरते, वेडिते, इतुळते, बंडाने, मराने पंडटव बोमान मोळ्कसोरिन अंदुर. * अव बोमाड इतेके, तोवया पगवोड, वेनद पगवोड, ताक पगवोड: *

21 अहे ओसो मन्कलोरिन हळ्कना, ओदेड पंडना, * साय्वाल कीयना, कले कीयना, इव कबस्कनाहि, ओर मुर्तिंय मलवोर. *

10

योहन तोला सीटटुन तिन्हतेगा

1 अद्रमलेहकाने पया पकाय लावता ओसो उंद देवतुलि, * देवुळदीपताहि इळन रेगनदिन ऊळतन. * अद मोयुलतुन गेंदिता लेहकान उहचि मता. ताना तलापोगोन उंद देवुळविल मता. * ताना मोकमि पोळ्दलेहका दीचिंदु. * ओसो तानाड कालक किंसपुटाना लेहकान मताड. *

* 9:1 9:1 8:2 * 9:1 9:1 6:13; 8:10 * 9:1 9:1 लूकाल 8:31; तोहचीतव पोल्लोड 1:18; 17:8; 20:1 * 9:2 9:2 पट्रुम्लि 19:28; पेसम्लि

19:18 * 9:2 9:2 योएल 2:2,10; तोहचीतव पोल्लोड 6:10 * 9:3 9:3 पेसम्लि 10:12-15 * 9:3 9:3 2 इतिहास 10:11,14; यहेजेकेल 2:6

* 9:4 9:4 6:6; 7:1; 8:7 * 9:4 9:4 यहेजेकेल 9:4; तोहचीतव पोल्लोड 7:2-3 * 9:6 9:6 अय्युब 3:21; 7:15; यिर्मयाह 8:3; तोहचीतव पोल्लोड 6:16-17

* 9:7 9:7 योएल 2:4 * 9:7 9:7 6:2 * 9:8 9:8 योएल 1:6 * 9:9 9:9 अविस्कनाड अर्युस्कु कचताड जगाना लेहका मताड "अव केगातव कोटजगाड

कसताड जगाना लेहका मताड" इद्र अर्तमि केने अया पाययहता. * 9:9 9:9 यिर्मयाह 47:3; योएल 2:5 * 9:11 9:11 अय्युब 26:6; 28:22; 31:12; बुदताड पोल्लोड

15:11 * 9:12 9:12 8:13; 11:14 * 9:13 9:13 पेसम्लि 20:2-3,10; तोहचीतव पोल्लोड 8:3 * 9:14 9:14 पट्रुम्लि 2:14; 15:18; व्यवस्थाविकरण

1:7; यहेष 1:4; तोहचीतव पोल्लोड 16:12 * 9:15 9:15 8:7 * 9:17 9:17 11:5 * 9:20 9:20 2:21 * 9:20 9:20 1 कुरिततोर 10:20

* 9:20 9:20 देवुळताड पाटाह 115:4-7; 135:15-17; तनिव्येले 5:23 * 9:21 9:21 18:23 * 9:21 9:20-21 2:21; 21:8 * 10:1 10:1

5:2 * 10:1 10:1 18:1; 20:1 * 10:1 10:1 4:3 * 10:1 10:1 मत्थ्याल 17:2 * 10:1 10:1 1:15-16

2 अद देवतुलि लेहच मतद उडुला तोला सीटटुन, तना कयदे पोस मता. * अदु तना तिनळ कादुन बार समदुरतगा, दावळ कादुन बार बमतगा वाटिस मता.

3 पया अद डुवल कहचना लेहकान, बेरा लेडते केयता. * अद देवतुलि अदम केयतस्के, एळड मलकाड गुळ्ळजतप लेहकाडाड पोल्लोड केंज वाताड. *

4 केंज वातस्के, नना योहननन अद पोल्लोन रासलाह बोटटुन. * अचोटेने देवुळदीपताहि, उंद लेड इद्रम इता: "गुळ्ळजप्या वेहतव पोल्लोन रासमा, अविस्किन मकिह कीस तासा," * इनजोर इता.

5 समदुरतगा ओसो बमतगा, तनाड काल्किन वाटिस निच मतद देवतुलि, तना तिनळ कयदुन पोगोन देवुळदीपतेके आहता. *

6-7 आहचि इद्रम ओतता: "एळड मलकाता देवतुलि तना अकुम ऊरनद दियाते, * देवुळि तना इचानाह पुन्पिह केवद पोल्लोतुन, निटम आनाह कीयागा. इद दियाते अद पोल्लोड निटम आयनुड इनजोर, * तना सेवा कीतोर कबुरतोरिन अद मुनेन वेहच मता. * अद दिया ऐन एवता, * " इता. इन्जि, पोगोटा बूमि ओसो अगा मनदन्व, इळता बूमि ओसो अगा मनदन्व, समदुर ओसो तानगा मनदन्व, इव सबेटविन पंडटद, * अमेसा-अमेसातुहक जीवात मनदन्व * देवुळता पेदिर पोस ओतता.

8 मुने देवुळदीपताहि नना केंजतद लेड, ओसोवने नाक इद्रम इता: "अन! समदुरतुन ओसो बमतुन ओय्हकिस नितद देवतुलता कयदाहि, लेहच मनदन्व तोला सीटटुन ओम," इनजोर इता.

9 इतस्के नना तानगा अन्जि, "अद उडुला तोला सीटटुन नाक ईम," इनजोर इतन. इतस्के अद नाक इता, "इदु! तिन! इद नीवा तोडटुहक ओय्बेनेयदा लेहका मिडगा; मति नीवा पोटातुन कयमुल कीयागा," इनजोर इता. *

10 इतस्के नना ताना कयदाहि, अद तोला सीटटुन ओस तितन. अद निटम नावा तोडटुहक ओय्बेनेयदा लेहका मिडिस मता; मति नना तान लोपतन अस्के, नावा पोटातुन कयमुल कीता.

11 तोला सीटटुन तितापया, नाक इद्रमता उकुम केंज वाता: "इजेके वायनद कालमते वेल्लाडे देसेहकनोरिन, वेल्लाडे जातिनोरिन, वेल्लाडे बासानोरिन, वेल्लाटोर राजालोरिन, * (ओरा लोप्पा आयनव पोल्लोन,) देवुळता जीवा नीक वेहतप लेहकान, निमा ओसोवने वेहतकिन, * " इनजोर इता.

11

देवुळता साक्सि एवालोर इर्वर मन्कलोस

1 अद्रमलेहकाने पया, बोगो मति कहतलाहि नाक लाट डुडि इंतोग. * इतस्के नाक इद्रमता उकुम केंज वाता, "अले! तेदिस देवुळता मंदिरता मोळ्ळकनद जागातुन, ओसो अगडा गर्यातुन कहा, अहे अगा मोळ्ळकवालोरिन लेका.

2 मति मंदिरता रसातुन, * नाक पुनवार लोकरु कयदे ईतन. अदिनेनाहक तान कहमा. ओर मन्कलोस, मूंड वसाड आरुड नेलाड आनाह, * नावा पवित्र येस्सलेम सहरतुन, तमा काल इळ तानसुर. *

3 ओर अद्रम कीयनव दियाने, नावा साक्सि एवालोर * इर्वर मन्कलोरिहक, नावा पोल्लो वेहतनद अदिकर ईकन. ओर पोता-गेंडेड उहचि, * उंद अजर रेंड न्हक मूंड वीसाड (1260) दियाड एवनाह, नावा पोल्लोतुन पोकर कीयनुर, * इन्जि सामिना उकुम नयगा वाता.

4 (देवुळि तना मुनेतोग ओर्वोग कबुरतोन, लेका तोहच मता; अद लेकाते, पूरा बमता सामिना मुनेह निच मनदन्व रेंड जयतुन मराड * ओसो रेंड चिमालिड दिसताड. * अस्के वेर इर्वर साक्सि एवालोर लोप्पाने, देवुळि तोहच मता.)

5 वेरिन बोराय बळे कीयलाहि आतेके, वेर इर्वर मन्कलोरगाड तोडिनाहि, किस पेसिस ओरिन बळे कीस्ता. * वेरा कोटुलतोर निटम इद्रमलेहकाने डोलिहतोर.

6 वेर इर्वर मन्कलोर देवुळता पोल्लोतुन वेहतप्या, पेग अरमाकि इनजोर, तान रोमिह कीयलाहि, ओरिहक अदिकर दोर्कता. * बेस्के ओरिहक विचर वास्ता, अस्के एतुन नेतुर मारियिह कीयलाहि, * बूममेटोरिन दुस्राड-दुस्राड पीळाने तिपल कीयलाहि, ओर इर्वरिहक अदिकर मन्हता.

7 ओर देवुळता साक्सितुन वेहनद मारिह कीसके, देयमदीपता सिक्सा-बौदाताहि, * किस्तुना बिस्वदत रक्स पेसिस वास्ता, * वासि ओर इर्वरिन लळय कीस्ता. अह कीसि, ओरिन गेल्लिस हळिकेहता. *

8 ओराड सेताड अद बेरा सहरता आगदागा अर्स मन्हताड. अदे सहरतगा, ओरा सामिन वने, हक्कनागुटागा मोल्लाड कोटिस हळिकिस मतोर. सोदोम सहरतारा लेहकाने, * अहे मिसर देसेमतारा लेहकाने, * (अद बेरा सहरतोर वने ओसोय लागोस) ! * †

9 सबे देसेहकनोर, सबे कृळिनोर, दुस्राड-दुस्राड बासाड वळहकवालोर, सबे जातिनोर, * मूंड दियाना वळगा एवनाह, ओराड सेतान ऊळिहतोर. ओराड सेतान गति कीयलाह एवोर. *

10 वेर इर्वर हातोस देवुळता कबुरतोस, बूमतोर मन्कलोरिन पकाय तिपल कीस मतोर. अदिहक वेर डोलतोर इनजोर, बूममेटोर गिदां आस्तोर. * ओसो तमा सोमताहि, ओर्विहक-ओर्वोग माल इस्तोर. *

11 मति मूंड दियाना वळगा आतापया, देवुळि लोहतद ऊकरु डोलतोरगा ओळियिहता. ओळियतस्के, ओर तेदिस नितहतोर. * तेदिस नितस्के, ऊळवालोर पका रेथिहतोर.

* 10:2 10:2 5:1 * 10:3 10:3 होबे 11:10 * 10:3 10:3 देवुळताड पाटाड 29:3-9 * 10:4 10:4 1:11,19 * 10:4 10:4 दानियेल 8:26; 12:4,9; तोहचीतव पोल्लोड 22:10 * 10:5 10:5 व्यवस्थाविकरण 32:40; दानियेल 12:7 * 10:6-7 10:6-7 11:15 * 10:6-7 10:6-7 17:16-18 * 10:6-7 10:6-7 आमोश 3:7; रोम सहरतोर 16:25-26 * 10:6-7 10:6-7 6:11; 12:12; 16:17; 21:6 * 10:6-7 10:6-7 पेरुमुळि 20:11; 4:11 * 10:6-7 10:6-7 4:9 * 10:9 10:9 विर्मयाह 15:16; यहेजेकेल 2:8; 3:1-3 * 10:11 10:11 5:9-10; 11:9 * 10:11 10:11 यहेजेकेल 37:4,9 * 11:1 11:1 यहेजेकेल 40:3; जकर्याह 2:1; तोहचीतव पोल्लोड 21:15-16 * 11:2 11:2 यहेजेकेल 40:17 * 11:2 11:2 दानियेल 7:25; 12:7; तोहचीतव पोल्लोड 12:6; 13:5 * 11:2 11:2 लुकाल 21:24 * 11:3 11:3 2:13 * 11:3 11:3 पेरुमुळि 37:34; 2 शमएल 3:31; 1 राजा 21:27; 2 राजा 19:1-2; न्हंम्याल 9:1; एस्तर 4:1; देवुळताड पाटाड 69:11; योएल 1:13; योनाल 3:5-6,8 * 11:3 11:3 यहूदि लोकरु बेदाय दुक्रम पुट्टेके, पोता-गेंडेड उहन्दुर. † 11:4 11:4 जयदुन मराना नेयदे विमलि पोतिहता. * 11:4 11:4 जकर्याह 4:1-14 * 11:5 11:5 2 राजा 1:9-12; विर्मयाह 5:14; तोहचीतव पोल्लोड 9:17-18; 13:13 * 11:6 11:6 1 राजा 17:1; लुकाल 4:25 * 11:6 11:6 पेरुमुळि 7:17-20; तोहचीतव पोल्लोड 8:8; 16:3-4 * 11:7 11:7 9:1 * 11:7 11:7 13:1-3; 17:8 * 11:7 11:7 दानियेल 7:21; तोहचीतव पोल्लोड 12:17; 13:7 * 11:8 11:8 पेरुमुळि 18:20; यर्मयाह 3:9; विर्मयाह 23:14; यहेजेकेल 16:49 * 11:8 11:8 पेरुमुळि 3:9 * 11:8 11:8 विर्मयाह 23:14; यहेजेकेल 23:19,27 * 11:8 11:8 सोदोम सहर करव कबस्केने निदिस मता. मिसर देसेम तर देवुळता लोकरुनि तिपल कीयनद देसेम मता. * 11:9 11:9 5:9-10; 10:11 * 11:9 11:9 1 राजा 13:22; देवुळताड पाटाड 79:2-3 * 11:10 11:10 3:10 * 11:10 11:10 न्हंम्याल 8:10,12; एस्तर 9:19,22 * 11:11 11:11 यहेजेकेल 37:5,9,10,14

12 अद्रमलेहकान पया, ओर इर्वुर आसि पोगोन देवळदीपताहि जोरते “इगा पोगोन वाटु”^७ इनजोर इतद लेडतून केंजिह्तोर. केंजतस्के, ओर इर्वुर मोयुदगा पोगोन देवळतेके दाह्तोर.^८ ओर अनेके, विम्द केवालोर ओरिन ऊळिह्तोर.

13 अचोटेने बूमि पकाय गल्लिहत्ता.^९ सहरता दहा चेकाना बूमताहि, उंद चेका सहर बल अरयहत्ता. बूम गल्लजतस्के, एळड अजर्क लोकर डोलिह्तोर. पिसतोर लोकर पकाय रेयिह्तोर. रेयिसि, पोगोटा देवळतून मान ईसि मोळ्ळिह्तोर.^{१०}

14 केंजाट, दुसा गोसा मारता, मति ऊळट! मुचाकेपाता गोसा^{११} चट्टिपेटे वायलाह आता. S

एळड मलकाता देवतुलि अकूम ऊरिहत्ता

15 पया एळड मलकाता देवतुलि अकूम ऊरता.^{१२} अस्के देवळदीपतगा वेल्लाडे लेडिड जोरते पेसताड.^{१३} अव इद्रम इताड, “दुनियाता राजेम पूरा मावा देवळता, ओसो अद आचतो गपिसिह केवाल राजाना आता.^{१४} इंजेके अद अमेसा-अमेसातुहक राजेम ताकिह कीस्ता,^{१५} इनजोर इताड.

16 इतस्के देवळता मुनेह राजकूसिगा उदिस मतोर, वीसा नालवुर पेदलकु,^{१६} देवळता मुनेह दंडुम अंसि तान मोळ्ळकतोर.^{१७}

17 मोळ्ळकसि इद्रम इतोर:

“ए सामि! बेरा लावता देवळतिन!

अमेसा मतदु, नेंड वने मनदनद देवळतिन!^{१८}

इंजेके निमा नीवा लावतून तोहचि, राजेम ताकिह कीयलाह सुरु कीतिन.^{१९}

अदिनेनाहक माट नीक जोहर कीयह्नोम.

18 नीक माळवोर ओड आस मतोर,^{२०}

मति इंजेके निमा ओड आसि.^{२१}

हातोरानेयम कीयनद कगो एवता.^{२२}

नीवा कबूर वेहवालोर सेवतोरिहक,

नीवा पवित्र लोकरिहक,

नीक रेयिस ताकवालोर उडुलोर-बेरोरिहक^{२३}, इनम ईयनद कगो एवता.

ओसो बूमतून बळे कीतोरिनु, बळे कीयनद कगो एवता,^{२४}”

इनजोर इतोर.

19 इतस्के अचोटेने देवळदीपतगा मनदनद मंदिरता अगि पड्ने आता.^{२५} आतस्के, अगा देवुळि मन्कलोरिहक करल कीस मतद पोल्लोतून, तासिस मतद संदुकतून नना ऊळतन.^{२६} अस्के पका मिळ्ळकता, नेकता, गुळ्ळजता, बूम गल्लजता, ओसो पकाय आदुर्क अरताड.^{२७}

12

आंचाळि ओसो मासुडि

1 अचोटेने पोगोटा बूमतगा बेरा सीना दिसता. अद इद्रम मता इतेके: उंद आंचाळ* दिसता, अद आंचाळि पोळ्ळतून गेंदता लेहकान उहचि मता.^१ ओसो नेलातून विहकिस मता. अहे (महरानि केगयना लेहका,) तना तलातगा राजटोपि केस मता. अद राजटोपतगा बारा उकाड मताड.

2 अद आंचाळि मेंदूदे मता. पया ताना रिकम आयनद कगो एवताहक, नोप तेदिस मता. अदिनेनाहक अद नोपतुहक केयसोर मता.

3 पया ओसो उंद सीना देवळदीपतगा दिसता. अद इद्रम मता: ऊळट, उंद बेरा नेत्रल मासुड तरस मता,^२ तानक एळड तलाड, दहा कोहक मताड.^३ ओसो एळड तलानगा, एळड राजटोपिड केस मता.

4 ताना तोका, मंड तस्कनाहि उंद तस पोगोटाड उकान गुजिसि, बूमतगा अह्नीता.^४ अह कीसि पया, अद आंचाळि रिकम आतस्के, ताना मगिन लोपलाहि,^५ आंचाना मुनेह निच मता.

किस्तुं इनवाल पेकाल

5 अद आंचाळ पया पेकान^६ रिकम आता. मति अद मासुड तरसि ओग पेकान लोपनासुनेने, देवुळि ओन तना राजकूसरताग ओता.^७ अगडाहि ओग सबे जातिनोरिन पूरा अदिकरते ताकिह कीयनोमा.^८

6 ओतस्के पया, अद आंचाळि पेळ्ळकल बूमतगा वितता. अगा उंद अजर रेंड न्हक मंड वीसाड (1260) दियाड एवनाह,^९ तान अय कीयलाह, देवुळि तानेनाहक जागा तयर कीस मता.

देयहकना मुकयाना संगे मीकायल लळेम आस्ता

7 पया देवळदीपतगा उंद लळय आता. मीकायल इनदनद देवुळता देवतुलि^{१०} तना तोळतव देवतुल्लिन पोसि, ओसो मासुडि तना तोळतविन^{११} पोसि, ईनाह-आनाह लळय आताड.

8 मति मासुडि गेलस पगवो. अदिनेनाहक देवुळदीपतगा मनदलाह, तानक जागा दोर्का.

9 पया मीकायल तना तोळतव देवतुल्लकना संगे, मासुडतून ओसो ताना तोळतविन बूमतगा अह्नीता.^{१२} अद मासुडि इतेके सुसुमेता तरसि! तान देयहकना मुकयाल वने इन्हतोर, ओसो सयतन वने इन्हतोर. S अद बूममेटोरिन नाळ्हे कीसोर वाता^{१३}.

* 11:12 11:12 4:1 * 11:12 11:12 2 राजा 2:11; बळयि 1:9 * 11:13 11:13 6:12; 8:5; 16:18 * 11:13 11:13 14:7; 16:9; 19:7 * 11:14 11:14 8:13; 9:12 S 11:14 11:14 सुनेता गोसा 9:1-12 अगा बेहवद मन्हता, दुसा गोसा 9:13-21 अगा बेहवद मन्हता. * 11:15 11:15 10:6-7 * 11:15 11:15 19:1,6 * 11:15 11:15 12:10 * 11:15 11:15 पेससुळि 15:18; दानियेले 2:44; 7:14,27; लकाल 1:33 * 11:16 11:16 मत्थाल 19:28; तोहचीतव पोल्लोड 4:4 * 11:16 11:16 4:10; 5:8,14; 7:11 * 11:17 11:17 16:5 * 11:17 11:17 19:6 * 11:18 11:18 देवुळताड पाटाड 2:1 * 11:18 11:18 देवुळताड पाटाड 2:5; 110:5 * 11:18 11:18 दानियेले 7:10; तोहचीतव पोल्लोड 20:12 * 11:18 11:18 देवुळताड पाटाड 11:5:13; तोहचीतव पोल्लोड 13:16; 19:5,18 * 11:18 11:18 13:10; 18:8 * 11:19 11:19 14:15,17; 15:5 * 11:19 11:19 इब्रितोर 9:4 * 11:19 11:19 4:5; 8:5,7; 16:18,21 * 12:1 12:1 “उंद आंचाळि” इतेके, इयलेले देसिमि. * 12:1 12:1 देवुळताड पाटाड 104:2 * 12:3 12:3 यशायाह 27:1; तोहचीतव पोल्लोड 13:2; 16:13; 20:2-3 * 12:3 12:3 दानियेले 7:7,20,24; तोहचीतव पोल्लोड 13:1; 17:3,7,9-13,16-18 * 12:4 12:4 दानियेले 8:10; तोहचीतव पोल्लोड 8:12 * 12:4 12:4 मत्थाल 2:16 † 12:5 12:5 “पेकान” इतेके किस्तुं. * 12:5 12:5 2 कुरिततोर 12:2-4 * 12:5 12:5 देवुळताड पाटाड 2:9; तोहचीतव पोल्लोड 2:26-28 * 12:6 12:6 11:2 * 12:7 12:7 दानियेले 10:13,21; 12:1; यहादल 9 ‡ 12:7 12:7 “तोळतविन” इतेके देयहकन. * 12:9 12:9 लकाल 10:18; योहन 12:31 S 12:9 12:9 सुसुमेता तरसिये आद्रम ओसो अवाल, बेरिन पापम कीयलाहि काहता (पुट्टुळि 3:1-7). * 12:9 12:9 पुट्टुळि 3:1; 2 कुरिततोर 11:3; तोहचीतव पोल्लोड 13:14; 20:2-3,8,10

10 अचोटेने देवूळदीपतगडाह जोरते उंद लेड इद्रम केज वाता: “मावोरिन देवूळता मुनेह, नका पिळ्विळ पियल-पोळद कसुर ओपसोर मतदिन, इंजेके ब्रमतगा अर्हचीतद मन्हा. इंजेके देवूळि तना मन्कलोरिन पिसिह कीयनद कगो वाता. देवूळि तना लावते राजेम ताकिह कीयलाह आता. इंजेके अद आचतोग राजाल, तना अदिकरतुन तोहतलाह आतोग.†

11 गोरपिलाता नेतुर, मावाड सवे कसुकिं एडिह कीता. इदिन पुन्जि, मावोर विस्वसिर मासुंडता कसुर ओपतदिन रेयोर. माट येसुनोरम इन्जि साक्सि ईताहकु, हामूर वायगा इन्जि पुतोर, पुन्जाय मति ओर तमा जीवाता पर्वा केवोर. इद्रमलेहका ओर मासुंडतुन ओर कीतोर.†

12 अदिनेनाहक ए देवूळदीपतगा मनवालोरीर! मीट गिदां आम्हट्ट! मति ए इळता ब्रमतगा, ओसो सम्दुरतगा मनवालोरीर! मीक बेरा गोसा वायगा. देयहकना मुक्याल इंजेके मियाग रेगता. इंजेक तना कबळ कीयलाह, एक्वा दियाड इलेड इनजोर अद पुता, पुताहकु पका ओड आता,† इनजोर अद लेड इता.

13 पया मासुंडि तन्क ब्रमतगा अर्हचीतोर इनजोर, ओड आसि बह कीता इतेके, ओग पेकान रिक्म आतद आंचान तिपल कीयलाहि, ताना पेकेह दलगता.

14 मति अद्रम आताहकु, आंचाळि मासुंडताहि पगयिसि, पेळहकल ब्रमतगा विति, अगा मूड वर्साड आरूड नेलाड एवनाह. तान्क पिसवगा दोर्कि इनजोर, देवूळि आंचाहक बेरा गंदाल पिटेताड मोरेड ईता.†

15 ईतस्के मासुंडि बह कीता, अद आंचान एग मुळिह इनजोर, तना तोडटाहि एतुन बैगलेहकान, ताना पेकेडाहि पोडिह कीता.

16 मति ब्रमि अद आंचाहक सायता कीता. अद ब्रमि बह कीता इतेके, मासुंडि तना तोडटाहि पोडिह कीतद एतुन ऊतता.

17 अदिनेनाहक मासुंड तरसि आंचाना पोगोन ओड आता; आसि तानाड पिसतोर पेकोरा संगे, लळेम आयलाह अता.† तानाड पेकोर इतेके, देवूळताड अडोन माळवालोर, ओसो येसुना साक्सि एवालोर मन्कलोस. पया अद मासुंडि सम्दुरता दडटाग अन्ज निता.†

13

सम्दुरताडा रकस

1 पया उंद रकस सम्दुरताहि पेसिस वायनद ऊळतन. तान्क दहा कोहक मताड, ओसो एळुड तलाड मताड.† दहा कोहकनगा दहा राजटोपिड मताड.† तानाड एळुड तलानगा देवूळतुन पास्कना लेहकाडाड पेदिर्क रासतव मताड.†

2 नना ऊळतन अद रकस, नेगलता लेहका मता. तानाड नला काल्कु, एळजताड नला काल्कना लेहका मताड.† ताना तोडि, डुवलता तोडटा लेहका मता.† इंजेक अद मासुंडि बह कीता इतेके,† तना राजेम ताकिह कीयनद लावतुन, ओसो बेरा अदिकरतुन, रकसता कयदे ईता.†

3 रकसता उंद तलातगा, जीवा तिनदनद बेरा नोमूर आस मता; मति अद हामूर ईतप लेहका मतद नोमूर सत्रेम आता. अद नोमूर सत्रेम आतदिन, ब्रमेटोर लोकुर ऊळिस बामतोर.† बामिसि तान मानेम आस, ताना पयाह अतोर.†

4 इद्र रकसता लेहका बेरा बेदे इले, ताना संगे लळेम आया पगवाल बोगे इलेगा इन्जि,† रकसतुन वने मोळकतोर. पया मासुंडि तना अदिकरतुन रकसतुहक ईताहकु, लोकुर मासुंडतुन वने मोळकतोर.

5 देवूळि अद रकसतुन वळहकलाह ईता. ईतस्के अद पया देवूळतुन पास्कनव पका बेराड-बेराड पोल्लोड वळहकता.† रेंड वीसाड रेंड (42) नेलाड आनाह,† तन्क विचर वातव कबस्क कीयलाहि, रकसतुहक देवूळि अदिकर ईता.

6 पया अद रकस पकाय देवूळतुन पास्क बोटटा. अद ताना पेटिरतुन, ताना जागातुन (इतेके ताना संगे देवूळदीपतगा मनवालोरीन)† पास्क बोटटा.

7 देवूळता मन्कलोरा संगे लळेम आसि ओरिन गेलसलाह, तान्क अदिकर दोर्कता.† ओसो सवे कूळिनोरिन, सवे देसेहकनोरिन, दुसाड-दुसाड बासाड वळहकवालोरीन, सवे जातिनोरिन.† ताकिह कीयलाहि, तान्क अदिकर दोर्कता.†

8 मन्कलोर हळिस मतद गोरपिलाता.† ओसो तानाहक पिसवालोर पुस्तकतगा, बोराड-बोराड पेदिर्क दुनिया पुटवस्केन रासतव मन्हाता,† ओर रकसतुन माळोरे आयनूर. मति ओरिन विळिसिसि, ब्रमतगा मनवालोर सबेटोर, अद रकसतुन मोळकनूर.†

9 पुनवालोर बेस-नेहना केंजिसि, विचर कीस ऊळिर.†

10 बोरिन-बोरिन जेलते मनदलाह देवूळि तासता,

ओरिन जेलते ओयनूर.†

बोरिन-बोरिन तल्वरते डोललाह देवूळि तासता,

ओरिन तल्वरते कोटनूर.†

इवतेने देवूळता मन्कलोर तिपलिकेन आपसोर मनदनद, ओसो विस्वसतुन विळसवा मनदनद दिसिहता.†

ब्रमतगा रकस

11 पया दुसा उंद रकस.† ब्रमतगाहि पेसिस वायनद ऊळतन.† तान्क गोरपिलाता लेहका रेंड कोहक मताड. अद वळहकनस्के बार, मासुंडता लेहका वळहकिदु.

☆ 12:10 12:10 अय्यव 1:11; 2:5; जक्याह 3:1; लकाल 22:31 ☆ 12:10 12:10 7:10 ☆ 12:10 12:10 11:15 ☆ 12:11 12:11 7:14
 ☆ 12:11 12:11 6:9 ☆ 12:11 12:11 लकाल 14:26; 2 तिगेति 4:7; तोहचीतव पोल्लोड 2:10,13 ☆ 12:11 12:11 1 योहन 2:13; तोहचीतव पोल्लोड
 15:2 ☆ 12:12 12:12 13:6 ☆ 12:12 12:12 18:20 ☆ 12:12 12:12 8:13 ☆ 12:12 12:12 10:6-7 ☆ 12:14 12:14 दानियेले
 7:25; 12:7 ☆ 12:14 12:14 पेमसुळि 19:4; व्यखथाविकरण 32:11; यशायाह 40:31 ☆ 12:17 12:17 11:7; 13:7 ☆ 12:17 12:17 1 योहन
 2:3; तोहचीतव पोल्लोड 14:12 ☆ 12:17 12:17 1 योहन 5:10; तोहचीतव पोल्लोड 1:2; 6:9; 19:10 * 12:17 12:17 पया अद मासुंडि सम्दुरता दडटाग अन्ज
 निता. उचुक बाव्बस्कनगा इद्र पोल्लो 12:18 ते वास्ता, ओसो उचुक बाव्बस्कनगा 13:1 ते वास्ता. ☆ 13:1 13:1 दानियेले 7:3; तोहचीतव पोल्लोड 11:7; 15:2; 16:13;
 17:8 ☆ 13:1 13:1 12:3 ☆ 13:1 13:1 17:12 * 13:1 13:1 “दहा कोहकु” इतेके दहा राजालो; 17:12 ऊळाट. ☆ 13:1 13:1 दानियेले
 11:36; तोहचीतव पोल्लोड 17:3 ☆ 13:2 13:2 दानियेले 7:6 ☆ 13:2 13:2 दानियेले 7:5 ☆ 13:2 13:2 दानियेले 7:4 ☆ 13:2 13:2 12:3
 ☆ 13:2 13:2 16:10 ☆ 13:3 13:3 17:8 ☆ 13:3 13:1-3 11:7 ☆ 13:4 13:4 18:18 ☆ 13:5 13:5 दानियेले 7:8,11,20; 11:36;
 2 तिसलुनितोर 2:4 ☆ 13:5 13:5 11:2 ☆ 13:6 13:6 7:15; 12:12 ☆ 13:7 13:7 दानियेले 7:21; तोहचीतव पोल्लोड 11:7; 12:17 ☆ 13:7
 13:7 5:9-10 † 13:7 13:7 इद्र रकस विस्तुंगा मोदुल विस्वतोन तोहताहता. 1 योहन 2:18 ऊळाट. ☆ 13:8 13:8 5:6,9-10,12 ☆ 13:8 13:8 देवूळताड
 पाटाड 69:28; 1 पत्र 1:20; तोहचीतव पोल्लोड 3:5 ☆ 13:8 13:8 3:10 ☆ 13:9 13:9 2:7,11,17; 3:6,13,22 ☆ 13:10 13:10 किर्ग्याह 15:2;
 43:11 ☆ 13:10 13:10 पुरमूळि 9:6; मल्याल 26:52; तोहचीतव पोल्लोड 11:18 ☆ 13:10 13:10 इन्बितोर 6:12; तोहचीतव पोल्लोड 14:12 † 13:11
 13:11 दुसा रकस इतेके, मुनेता रकसता जोल कसुतदु (16:13, 19:20, 20:10 ऊळाट). ☆ 13:11 13:11 16:13

12 इद दुष्या रकस बह कीस्ता इतेके, मुनेता रकसता पूरा अदिकरतुन पोसि, ताना मुनेह राजेम ताकिह कीस्ता. कीसि अद मुनेता नोसुर सत्रेम आतद रकसतुन, पूरा बूमतोर लोक्कुर मोळ्ळनाह कीस्ता.*

13 ओसो मन्कलोर ऊळनाह, पोगोटोहि इळ्ता बूमतगा किस अरनाह कीस्ता;* अदमताड बेराड-बेराड सीनान तोहचीस्ता.*

14 मुनेता रकसता मुनेह सीना तोहतलाह, तान्क अदिकर दोकिहता. अद सीना तोहचि, बूमतगा मनवालोरे सबेटोर मन्कलोरिन, अद नाळ्हे कीस्ता.* अद पयाडा रकस बूमतगा मनवालोरीन इद्रम इन्हता: "तल्वर कसेगते नोसुर आसि, सत्रेम आतद रकसता बोमा पंडाड," इन्हता.

15 इतस्के ओर बोमा पंडिहतेर. बोमातुन जीवा अर्हतलाह, दुष्या रकसतुहक अदिकर दोकिहता. अदिनेनाहक अद बोमा जीवा अरिं वळ्ळकिहता, ओसो तन्क मोळ्ळकोवोर सबेटोर मन्कलोरिन हक्कलाह वेहतहता.*

16 ओसो अद दुष्या रकस बह कीस्ता इतेके, बूमतोर सबेटोर उड्लोर-बेरोर, मतोर-लेवोर, माल्कालोर-ओर्युलतोर,* वेर सबेटोर तमा तिन्ळ कयदगा, इलवेके तमा तला-कपरातगा सीना रासनाह कीस्ता.*

17 इद सीनालेवा मन्कलोर बेदे मादुन असलाह, वमलाह पगवोर. इद सीना इतेके, रकसता पेदिरतुन तोहतहता,* इलवेके अद पेदिरता लेकातुन तोहतहता.*

18 बेस बुदतुन पोय्ळ्हु,* तेल्वतोर मन्कलोर रकसता लेकातुन लेकिर. अद लेका ओर्वांग मन्कन तोहतहता. अद लेका आरूड न्हक मूंड वीसाड आरूड (666) इचोन मन्हता.

14

गोरेपिला ओसो ताना मन्कलोर

1 अद्रमलेहकाने नना येसलेमता सियोन मेतातगा,* गोरेपिला निच मतदिन* ऊळतन. ताना संगे उंद लाक रेंड वीसाड नालुड अजर्क (1,44,000) मन्कलोर निच मतोर. ओराड तला-कपरातगा गोरेपिलाता पेदिर, ओसो ताना बाबाना (इतेके देवुळबाबाना) पेदिर रासतव मताड.*

2 पया देवुळदीपताहि उंद लेड केंजतन. अद लेड, एताड राल्क नेकना लेहकान, गुळ्ळना लेहकान नेकिस मता.* ओसो जेतुर एचना लेहका वने नेकिस मता.* 3-4 पया ओर उंद लाक रेंड वीसाड नालुड अजर्क (1,44,000) मन्कलो, देवुळता राजकुसता मुनेह, नालुड दिचिना मुनेह,* पेदल्कना मुनेह, पूना पाटा वागतोर.* ओरिन विळिसस, बोरे अद पाटातुन कगाय पगवोर.* पूरा बूमतोर मन्कलोरगडाहि, देवुळि ओरिने कर्सा ईसि, विळिसस कीस मता.* ओर देवुळतेनाहक ओसो गोरेपिलातेनाहक अलग आतोर.* बेस्केन साद्याल कबळ केवोर कोय्तोरा लेहका, ओर गोरेपिलातुन विळिससि बेदिने मोळ्ळोर* . ओर गोरेपिला तोहतद आगाने ताकिदुर.*

5 ओराड तोडिनाहि बेस्केन जोल पोल्लो पेसो. ओर बाताले कसुरलेवोर मतोर.*

मूंड देवतुल्क मूंड कबुर्क ततहताड

6 पया नना उंद देवतुलतुन मोयुदगा पगियनदिन ऊळतन. तानगा बूमतगा मनवालोरे सवे जातिनोर, कळिनोर, दुष्याड-दुष्याड बासाड वळ्ळकवालोर, सवे देसेहकनोर मन्कलोरगा पोक्कुर कीयलाहि, बेस्केन मिळ्दवद बेसता कबुर मता.*

7 अद जोरते इद्रम इता: "देवुळि नेयम कीयनद दिया एवता. अदिनेनाहक तान्क रेयाट, तान्क मान ईम्हट,* पोगोटो बूमि, इळ्ता बूमि, समदुर ओसो एताड कनिर्क, इविस्किन पंडटद देवुळतुन मोळ्ळकाट,"* इनजोर इता.

8 अद अतापया दुष्या देवतुल वाता, वासि इद्रम इता: "बुळेम आता, बुळेम आता, पका बेरा बेबिलोन इनदनद सहर* बुळेम आता.* † बेद्रम बोगे आस्कु, तमगा वावालोरे कोय्तोरिन, साद्या बुदता रिमा वानाह कीस्ताड, अहलेहका बेबिलोन सहरतोर सवे जातिनोरिन काहचि, ओरिन सेतेम देवुळतुन विळिससि, बोमान मोळ्ळकनद गिर्दा वानाह कीतोर,* इता.

9 अद अतापया, ओसो उंद देवतुल वाता. वासि जोरते इता, "बोर बोर रकसतुन ओसो ताना बोमातुन मोळ्ळकिसि, ताना सीनातुन तमा तला-कपरातगा आयि, कयदगा आयि, तासिहतेर,* ओरा इद्रम आयगा:

10 ओर देवुळताड देवतुल्कना मुनेह, गोरेपिलाता मुनेह,* किसतगा ओसो किसतळिमनगा पकाय तिपल आयनुर.* देवुळि तना पूरा मळ्ळनद ओडतुन, इचुन तेला तक्वा केवालेवा, ओरा पोगोन अर्हचीयागा.*

11 ओर रकसतुन ओसो ताना बोमातुन मोळ्ळकोतोर, ताना पेदिरता सीना तासतोर.* अदिनेनाहक ओर नका पिळ्ळिळ पिथल-पोळ्द आरमलेवा, तिपल आसोर मनदनुर. ओरिन तिपल कीयनद किस्सु बेस्केन पिचो आयगा.*

12 अदिनेनाहक इद पोल्लोतुन सीता कीसि, देवुळताड अडोड वेहतप माळसोरे,* येसुन विस्वस कीयनदिन विळिसवोर, देवुळता पवित्र मन्कलोर तमा तिपलते दीरा पोस मनदना,* † इनजोर इता.

* 13:12 13:12 14:9,11; 16:2; 19:20; 20:4 * 13:13 13:13 1 राजा 18:38; लूका 9:54; तोहचीतव पोल्लोड 11:5; 20:9 * 13:13 13:13 मत्था 24:24; तोहचीतव पोल्लोड 16:14; 19:20 * 13:14 13:14 2 तिसलुनितोर 2:9-11; तोहचीतव पोल्लोड 3:10; 12:9 * 13:15 13:15 दानियेल 3:6 * 13:16 13:16 11:18; 19:5,18 * 13:16 13:16 7:3; 14:9; 16:2; 20:4 * 13:17 13:17 14:11 * 13:17 13:17 15:2 * 13:18 13:18 17:9 * 14:1 14:1 देवुळताड पाटाड 2:6; इब्रितोर 12:22 * 14:1 14:1 5:6 * 14:1 14:1 यहजेकेल 9:4; तोहचीतव पोल्लोड 3:12; 7:3-4 * 14:2 14:2 1:15; 6:1 * 14:2 14:2 5:8 * 14:3-4 14:3-4 4:6 * 14:3-4 14:3-4 7:4 * 14:3-4 14:3-4 2:17 * 14:3-4 14:3-4 5:9-10 * 14:3-4 14:3-4 इब्रितोर 12:23; याकूब 1:18 * 14:3-4 14:3-4 बेस्केन साद्याल कबळ केवोर कोय्तोरा लेहका, ओर गोरेपिलातुन विळिससि बेदिने मोळ्ळोर मोदुल कागिदते "ओर कुत्रा मन्कलोर अंतुर, बेविस्कनाये संगे आंचाळ-कोय्तोगा आयावलेवा, कळ्ळोगा आयोर." दुष्याड देवुळकना, पेन्कना संगे जोळेम आयनुर इतेके, देवुळता मुनेह साद्या पायमलेहका आंद, इद्रम पवित्र साधमते ऊक-ऊके वेहतद मन्हता. * 14:3-4 14:3-4 2 कुरिततोर 11:2; तोहचीतव पोल्लोड 3:4; 7:16-17; 17:14 * 14:5 14:5 देवुळताड पाटाड 32:2; सपन्या 3:13; मलाकी 2:6; योहन 1:47; इब्रितोर 9:14; 1 पत्र 1:18-19; 2:22; यहूदा 24 * 14:6 14:6 1 पत्र 1:24-25; तोहचीतव पोल्लोड 5:9-10 * 14:7 14:7 11:13; 15:4 * 14:7 14:7 4:11 * 14:8 14:8 दानियेल 4:30; तोहचीतव पोल्लोड 16:19; 17:5; 18:10 * 14:8 14:8 यशायाह 21:9; यर्मियाह 51:8; तोहचीतव पोल्लोड 18:2-3 * 14:8 14:8 अद कालमते बोर बोर रोम सहरतुन, बेबिलोन इनजोर इद्रु. * 14:8 14:8 यर्मियाह 51:7; तोहचीतव पोल्लोड 17:1-2,4; 18:2-3 * 14:9 14:9 7:3; 13:12,15-16; 16:2 * 14:10 14:10 मार्कल 8:38 * 14:10 14:10 पदुयुळि 19:24; यहजेकेल 38:22; 2 तिसलुनितोर 1:8; तोहचीतव पोल्लोड 19:20; 20:10,14-15; 21:8 * 14:10 14:10 देवुळताड पाटाड 75:8; यशायाह 51:17; यर्मियाह 25:15-16,27; तोहचीतव पोल्लोड 16:19; 18:6; 19:15 * 14:11 14:11 13:12,16,17 * 14:11 14:11 यशायाह 34:10; तोहचीतव पोल्लोड 18:9,18; 19:3 * 14:12 14:12 12:17 * 14:12 14:12 1 योहन 2:3; तोहचीतव पोल्लोड 2:13; 13:10

13 पया देवुळदीपताहि उंद लेड इद्रम वेहतनद केंजतन: “इद्रम रासा: ‘इजेताहि सामिन विस्वस कीसोर डोलतोर मन्कलोरिहक सुकम दोर्कगा’ इनजोर रासा,” इता. देवुळता जीवा वने इद्रम इन्हता: “इंगो! निटमे! ओर कीतव बेसताड कबास्किन, देवुळि अमेसा सीताते तासागा. * अदिनेनाहक ओर डोलतस्के, तिपललेवा ओरिहक आरम दोर्कगा, *” इनजोर इता. *

बूमता पंटा कोयवालोर

14 पया नना उंद पांड्रि मोयुल मतदिन ऊळतन. अद मोयुदगा ओवोंगा उदिस मतोग. ओग माने-मन्कना नडुम पुटोटोना* लेहका दिसिदोग. ओग तना तलातगा बंगरता राजटोपि केस मतोग. * ओना कयदगा, पका ओळतद एटळ मता.

15 अस्के उंद देवतुलि मंदिरतगडाहि पेसता, * पेसिसि मोयुदगा उदिस मतोन जोरते इद्रम इता: “बूमतगडा पंटा अयता. * पंटा कोयनद वेला एवता. अदिनेनाहक नीवा एटळ पोस कोयम, *” इता.

16 इतस्के पया, मोयुदगा उदिस मतोग, तना एटळते बूमतगडा पंटातुन कोयतोग. ‡

17 अस्के ओसो उंद देवतुलि, देवुळदीपतगडा मंदिरतगडाहि पेसता. * तानगा वने ओळतद एटळ मता.

18 अस्के दूम बोळसलाह अदिकर मनदनद उंद देवतुलि, दूम बोळसनद मेजाताहि पेसता. * पेसिसि, एटळ पोयतद देवतुलतुन जोरते इता: “बूमतगडा अंगुर पडिड पंडटाड. * नीवा ओळतद एटळते, अव अंगुर गुतिन कोयम,” इनजोर इता.

19 इतस्के, अद देवतुलि बूमतगडा अंगुर गुतिनु, तना एटळते कोयता. कोसि (अंगुर पंडिन काल्कने ओय्हकिस), जोमा पेगनद बेरा बोंदातगा वाटटा. अद बोंदाता पेदिरि देवुळता ओडु इनजोर मन्हता. * 20 सहरता पलते मतद अंगुरक ओय्हकनद बोंदातगा, अव अंगुर गुतिन ओय्हकिस पेगातोर. * पेगातस्के, पूरा डेडा नूर कोस्क एवनाह इतप, नेतुर पोळडता. अद नेतुर जोक-जोक डेडा मिटरता निल्क एवनाह निदिस अता.

15

आक्रिताड एटळ पीळाड पोयतव देवतुलकु

1 पया देवुळदीपतगा ओसो उंद सीना ऊळतन. * अद बेरा, बामनाह लेहकाडा सीना मता. अद इद्रमि: एटळ बेराड पीळान पोसि, एटळ देवतुलक देवुळदीपतगा मताड. * इव आक्रिताड पीळाड आंदुड; इव पीळाड आतापया, देवुळता ओड रेगागा.

2 ओसो सम्युरता लेहकाडादिन ऊळतन. अद अदमता लेहका, ओसो किस काल्हपतप लेहका दिसिदु, * बोर मन्कलोर मुनेता रकसता बोमातुन* मोळकवा, तमाड मेंदुस्कनगा ताना पेदिरता लोकातुन रासवा, * तान गेल्लिस मतोर, * ओर अद सम्युरता दडटगा निच मतद ऊळतन. ओर देवुळि ईतव जेतुक पोस निच मतोर. *

3 ओर देवुळता सेवातोग मोसा मुचतोना* पाटातुन* (तान गोरपिलाता पाटा वने इन्हतोर), इद्रम वागातोर:

“ए बेरा डीसाता, सामि देवुळतिन!

नीवाड कबस्क बेराड, बामिह कीयनव मन्हताड! *

ए सबे जातिनोरा राजानिन! *

निमा बेदाय कीतेके, निटमे कीयननिन, सेतेमते कीयननिन. *

4 ए सामिननि! सिरप निमान पवित्रतोनिन! *

अदिनेनाहक नीक कतमतोर रेथिस ताकनुर. *

नीवा पेदिर पोस नीक कतमतोर मान ईयनुर.

नीवा सेतेमताड कबास्किन सबेतोर ऊळतोर. *

अदिनेनाहक सबे जातिनोर नीवा मुनेह वासि मोळकनुर, *”

इनजोर वागातोर.

5 पया देवुळदीपतगा, देवुळि तना लोकरा नडुम मनदनदिना साक्सि तोहतनद रावुळि* मता. ताना लोप्या पवित्र गूडटन तेगयतदिनु, नना ऊळतन. *

6 बेव एटळ देवतुलक बूमतगा एटळ पीळान वळसीयनव मताड, अवे पवित्र गूडटाहि पेसनदिन ऊळतन. * अव उहच मतव गेदेड पूरा गुलगुल मताड, पूरा वेडिस मताड, मांजसोर मताड. * अव देवतुलक, तमाड अर्युस्कनगा बंगरताड पाटाड दोहच मताड. *

7 पया नालुड दिचिमगडाह उंद बह कीता इतेके, * अव एटळ देवतुलकिक, बंगरताड एटळ कस्लाड ईता. अव कस्लाड अमेसा-अमेसा जीवात मनदनद* देवुळता ओडते निदिस मताड. *

8 देवुळता डीसा ओसो लावु, पूरा रावुळतुन पोयाते निहता. * एटळ देवतुलक पोस मतव एटळ बेराड पीळाड मारनाह, बोर रावुळतगा ओळिय पावोर. *

16

देवुळता ओडताड एटळ कस्लाड

* 14:13 14:13 22:17 * 14:13 14:13 1 रिमोति 5:25 * 14:13 14:13 इब्रितोर 4:9-10; तोहचीतव पोल्लोड 20:6 * 14:13 14:13 1 कुरितोर 15:18 * 14:14 14:14 दानिय्येल 7:13; तोहचीतव पोल्लोड 1:13 * 14:14 14:14 6:2 * 14:15 14:15 11:19; 15:6; 16:17 * 14:15 14:15 विर्मयाह 51:33; मत्वाल 13:38-41 * 14:15 14:15 योएल 3:13; मार्कल 4:29 ‡ 14:16 14:16 मार्कल 4:26-29, लूकल 10:2, योहन 4:35-38, इद्रमलेहकाडाड वचननिन अळिसि, इद्र अदुयते वचन 14-16 सेतेमतोर लोप्या वेहतता इन्वि, उदुर इन्हतोर. वचन 17-18 बारा लायोर सिक्साता लोप्या वेहतता. मति द्योरो विचरते, इव सबे वचनक लायोर नेयमता लोप्या मन्हताड. * 14:17 14:17 11:19; 15:6; 16:17 * 14:18 14:18 6:9; 8:3; 16:7 * 14:18 14:18 योएल 3:13 * 14:19 14:19 यशायाह 63:2-3; तोहचीतव पोल्लोड 19:15 * 14:20 14:20 यशायाह 63:3; विलापगीत 1:15; तोहचीतव पोल्लोड 19:15 * 15:1 15:1 12:1,3; * 15:1 15:1 16:1; 17:1-2; 21:9 * 15:2 15:2 4:6 * 15:2 15:2 13:1 * 15:2 15:2 13:17 * 15:2 15:2 12:11 * 15:2 15:2 5:8 * 15:3 15:3 पेसमुळि 14:31 * 15:3 15:3 व्यवस्थाविवरण 32:1-43 * 15:3 15:3 देवुळताड पाटाड 111:3 * 15:3 15:3 विर्मयाह 10:7 * 15:3 15:3 व्यवस्थाविवरण 32:3-4; तोहचीतव पोल्लोड 16:7 * 15:4 15:4 16:5 * 15:4 15:4 विर्मयाह 10:7; तोहचीतव पोल्लोड 14:7 * 15:4 15:4 19:8 * 15:4 15:4 देवुळताड पाटाड 86:9; यशायाह 66:23 * 15:5 15:5 पेसमुळि 38:21; गिनती 1:50; बळगिरि 7:44; इब्रितोर 8:5 * 15:5 15:5 11:19 * 15:6 15:6 14:15,17 * 15:6 15:6 19:8 * 15:6 15:6 1:13 * 15:7 15:7 4:6 * 15:7 15:7 4:9; 10:6-7 * 15:7 15:7 21:9 * 15:8 15:8 21:11 * 15:8 15:8 पेसमुळि 19:18; 40:34-35; लैयव्यवस्था 16:2; 1 राजा 8:10-11; 2 इतिहास 5:13-14; यशायाह 6:4

1 पया उंद लेड मंदिरतगडाहि, जोरते एळुड देवतुल्किन इद्रम वेहतनद नना केंजतन: “अन्हट! एळुड कस्लानगा मनदनद, देवळता ओडतुन बूमतगा वळ्सीन्हट”[☆] इनजोर इता.

2 इत्स्के मुनेता देवतुलि अन्जि, तना कस्लानगा बूमतगा वळता. वळतस्के, रकसता सीनातुन रासतोरिहक, ताना बोमातुन मोळ्कतोरिहक[☆] कृतव बोटाड पसताड:☆

3 पया दुसा देवतुलि, तना कस्लानगा सम्दुरतगा वळता. वळतस्के, अगडा एगु, डोलतोग मन्कना नेतुरता लेहका, कार्यल आता. आताहकु एताड सवे जन्वर्क डोलताड:☆

4 पया मंड मल्काता देवतुलि, तना कस्लानगा बेरहकनगा ओसो एताड कनिर्क पसनागा वळता. वळतस्के अगडा एग नेतुर मारियता.☆

5 मारियतस्के, पूरा एता पोगोन अदिकर मनदनद देवतुलि, देवळतुन इता, “ए पवित्रतोनिना!☆ अमेसा मतोनिन, नेंड वने मनवानिना!☆ निमा इद्रमता सिक्सा लोहचि, सेतेमते नेयम कीतिना!☆

6 नीवाड पवित्र मन्कलोरिन, ओसो नीवा कबुरतोरिन लागवोर मन्कलोर हळ्कतोर, ओरा नेतुर पोहतोर.☆ इजेके निमा एतुन नेतुर मारियिह कीसि, ओर लागवोर मन्कलोरिन, नेतुरतुने उनडनाह कीतिन.☆ ओर इद्रमताये सिक्सा दोर्कना लायक मन्हतोर,☆ इनजोर इता.

7 अचोटेन दूपम बोळसनद मेजाताहि.☆ उंद लेड इद्रम वेहतनद नना केंजतन: “इंगो, ए बेरा डीसाता सामि देवळतिन! ओर लागवोरा नेयम सेतेमते कीतिन, ओरिहक ओजनद सिक्सा ईतिन,☆ इनजोर अद लेड इता.

8 पया नालुड मल्काता देवतुलि तना कस्लानगा पोळ्दतगा वळता. वळतस्के, पोळ्दता कांका इचोन वीळता इतेके, बूमता मन्कलोरिहक किस दग्डालेहका दलगता.

9 पकाय कांकाते मन्कलोर तिपल आंदुर, आसि इव बेराड पीळाना पोगोन अदिकर मनदनद देवळतुन, उस्कना-पास्कना कीदुर. मति तमा पापमता अगादाहि मलवोर, अहे देवळतुन मान ईस मोळ्कोर.☆

10 पया एयुड मल्काता देवतुलि, तना कस्लानगा मुनेता रकसता राजकुसंतगा वळता. वळतस्के, ताना राजेमत ईकळ पोयता.☆ अस्के मन्कलोर पकाय सिक्सा आसि, मंटातुहक तमाड पल्क कोकिदुर.

11 तमा मंटातेनाहक, ओसो तमाड बोटेनाहक, पोगोटा देवळतुन उस्कना-पास्कना कीतोर. मति तमा पापमता अगादाहि मलवोर.☆

12 पया आड मल्काता देवतुलि, तना कस्लानगा परात इनदनद बेरा बेरेटगा वळता.☆ वळतस्के अद बेरा इळ्कताहकु, पोळ्द पसना बाजेतेकेडोर राजालोरिहक, तमाड सीपथ्किन पोस वायलाह अग दोर्कता. ओरिहक अग दोर्कि इनजोर, अद देवतुलि बेरेटुन इळ्कनाह कीता.☆

अर-मगिदोन इनदनद जागा

13 अचोटेने नना ऊळतन: मासुंडता तोडटाहि,☆ सम्दुरतगडाह पसतद रकसता तोडटाहि,☆ जोल कबुर वेहतनद बूमतगडा रकसता[☆] तोडटाहि, मंड देयहक पसताड:☆ अव देयहक पडेनलेहका दिसताड.

14 अव देयहकिकहक बांमिह कीयनव सीनाड तोहहनद लाव मता.☆ अव देयहक लळयतेनाहक, पूरा बूमतोर राजालोरिन जमा कीयलाह पसताड.☆ बेरा लावता देवुळि पूरा बूमतोरिन नेयम कीयनद दियातस्के, अद लळय आयगा.☆

15-16 पया ओर राजालोरिन, इब्रि बासाते अर-मगिदोन इनदनद जागातगा,☆ अव देयहक तताड:☆ (किस्तु इद्रम वेहतलाह आतो!; “ऊळाट! मन्कलोर पुनवस्के, कले वायना लेहकान, नना वायकन.☆ बोग उंजवालेवा उसरते मन्हतोग, ओग देव्यातोग. ओग तनाड जगाड केस मतप मन्हतोग. अद्रम मनवेके, लोकर ऊळनाह, कूळलिय लजा वानाह ताकमुळ आयगा,☆” इनजोर किस्तु वेहतलाह आतो!.)

देवळता ओड मतद एळुड मल्काता कस्ला

17 पया एळुड मल्काता देवतुलि, तना कस्लानगा मोयुदगा वळता. वळतस्के, रावुळतगडा देवळता राजकुसंतगाहि,☆ उंद लेड जोरते इद्रम पसता: “इजेके मारता!”[☆] इनजोर इता.

18 अचोटेने मिळ्कता, नेकता, गुळ्जता, बूमि पकाय गळ्जता.☆ मन्कलोर बूमतगा मनदलाह आतोर, अस्केडाहि इचोन पका बेस्केन गळ्जवा मता.☆

19 बूमि गळ्जतस्के, बेरा बेबिलोन सहर[☆] मंड तुक्ळेड आता.☆ दुसाड देसेहकनाड सहर्क वने पूरा बूटेम आताड. देवुळि तना पूरा मळ्गनद ओडतुन, बेबिलोन सहरता पोगोन अर्दचीयलाह सीता कीता.☆

20 अस्के सम्दुरता नडुम मनदनव सवे तोगिड मायताड; सवे मेटाड वने मायताड:☆

21 ओसो पोगोटाहि रेंड वीसाड किलोड इचोटाड आदुर बंडाड मन्कलोर पोगोन अरताड:☆ आदुर्कनेनाह मन्कलोर पकाय तिपल आतोर. अदिनेनाहक आदुर्कना पीळातुहकु,☆ मन्कलोर देवळतुन उस्कना-पास्कना कीतोर.

17

बेबिलोन सहरता पोल्लो

☆ 16:1 16:1 देवळताड पाटाड 79:6; विर्मयाह 10:25; येहेज्कल 22:31; सपन्याह 3:8; तोहचीतव पोल्लोड 15:1 ☆ 16:2 16:2 13:12,15-17; 14:9

☆ 16:2 16:2 पेमसुळि 9:9-11; व्यवस्थाविकरण 28:35 ☆ 16:3 16:3 पेमसुळि 7:17-21; तोहचीतव पोल्लोड 8:8-9; 11:6 ☆ 16:4 16:4 पेमसुळि

7:17-20; देवळताड पाटाड 78:44; तोहचीतव पोल्लोड 11:6 ☆ 16:5 16:5 15:4 ☆ 16:5 16:5 1:4-5,8,17; 4:8; 11:17 ☆ 16:5 16:5 येहन

17:25; तोहचीतव पोल्लोड 6:10 ☆ 16:6 16:6 17:6; 18:24 ☆ 16:6 16:6 यशायाह 49:26 ☆ 16:6 16:6 19:2 ☆ 16:7 16:7 6:9;

14:18 ☆ 16:7 16:7 15:3; 19:2 ☆ 16:9 16:9 2:21; 11:13 ☆ 16:10 16:10 पेमसुळि 10:21-22; तोहचीतव पोल्लोड 8:12; 9:2; 13:2

☆ 16:11 16:11 2:21 ☆ 16:12 16:12 9:14 ☆ 16:12 16:12 यशायाह 11:15-16; 44:27; विर्मयाह 51:36 ☆ 16:12 16:12 यशायाह

41:2,5; 46:11 ☆ 16:13 16:13 12:3 ☆ 16:13 16:13 13:1-10 ☆ 16:13 16:13 13:11-18 ☆ 16:13 16:13 18:2-3; 20:10

☆ 16:14 16:14 13:13 ☆ 16:14 16:14 17:14; 19:19; 20:8 ☆ 16:14 16:14 6:16-17 ☆ 16:15-16 16:15-16 न्यायियो 5:19; 2

राज 23:29-30; 2 इतिहास 35:22; जकर्याह 12:11 ☆ 16:15-16 16:15-16 19:19 ☆ 16:15-16 16:15-16 अर-मगिदोन जागा इजेके, मगिदो इनदनद मेद.

☆ 16:15-16 16:15-16 मत्थ्याल 24:43-44; तोहचीतव पोल्लोड 3:3; 22:7 ☆ 16:15-16 16:15-16 3:18 ☆ 16:17 16:17 14:15 ☆ 16:17

16:17 10:6-7; 14:15,17; 21:6 ☆ 16:18 16:18 4:5; 6:12; 8:5; 11:19 ☆ 16:18 16:18 दामियेल 12:1; मत्थ्याल 24:21 ☆ 16:19

16:19 17:5,16-18; 18:10,18-19,21 ☆ 16:19 16:19 17:1-2 ☆ 16:19 16:19 14:8-10; 18:5 ☆ 16:20 16:20 6:14; 20:11

☆ 16:21 16:21 8:7; 11:19 ☆ 16:21 16:21 पेमसुळि 9:18-25

1-2 अद्रमलेहकाने पया, एखुड कस्ताळ पोयतव देवतुलकनगडाहि, उंद देवतुल बह कीता, नयगा वासि इद्रम इता: * “इजेके वेल्लाडे कसानगा उदतद, (ओसो सहरतुन ऊळकिन, तान) पका लागवद बोगे आंचाळ इन्हतोर. * ताना संगे साद्याल कबळ कीतप लेहका, बूमतोर राजालोर, (बोमान मोळकनद) ताना पापमते कलियतोर. * अद बोगे आंचाना साद्या बुदता रिमा आतप लेहका, बूमतगा मनवालोरो (सितेम देवुळतुन विळिसस, बोमान मोळकलाह गिदी) आतोर. * दया! देवुळि अद सहरतुहक बेद्रम सिक्सा ईस्ता इनजोर, नीक तोहतकन. *” इता.

3 अचोटेने देवुळता जीवाता दळम नयगा आसि, देवतुल नाक पेळकल बूमतगा ओता. * ओसि नाक उंद लेका तोहता. अद लेकाते अगा, उंद रेगाल रकसता पोगोन उदतद आंचान नना ऊळतन. अद रकसता पूरा मैदुलमैड, देवुळतुन पास्कनव पेदिर्क मताड. अहे तान्क एखुड तलाड ओसो दहा कोहक * मताड.

4 अद आंचानाड गेदेड, डुंगा पंड रंगताड, ओसो रेगाल रंगताड मताड. ओसो अद आंचाळि बंगरते, मिळस्कनव बंडाने, मोतिने पंडटव दुमेड-दग्रान केस मता. * ताना कयदगा बंगरता कस्ता मता. अद कस्ता देवुळतुहक एखुड वानाह, ताना करब बुदताड कबस्कने निंदिस मता. *

5 ताना तला-कपरतागा पेदिर रासिस मता, अद पेदिरता अर्तम बोरो पुनवप मता. * अद इद्रम मता: “बेरा बेबिलोन सहर: * बूमतगाड बोगे आस्कना कबळि, ओसो एखुड वानाह मनदनव करब कबस्कु, इग्दाहिये पुट्टाड,” इनजोर रासिस मता.

6 ओसो अद आंचाळ ओचिस मतद ऊळतन. येसुना साक्सि मन्जि डोलतोर * देवुळता पवित्र मन्कलोरो नेतुर उन्जि, अद आंचाळ ओचिस मता. * नना तान ऊळिस पका बामतन.

7 अस्के नाक ततद देवतुल इता, “निमा बाराहक बामतितन? इद आंचाना पोल्लो, ओसो इद उदतद एखुड तलानदु, दहा कोहकनदु रकसता पोल्लो मक्सि मन्हता. * नना अद पोल्लोतुन नीक वेहतहनन.

8 अद इद्रमि: निमा ऊळतितन अद रकस मुने मता, इजेक इले; * मति अद देयमदीपता सिक्सा-बोदाताहि, इजेक तेदगा. अस्केने देवुळि तान पूरा बूळे कीयगा. * बूम पुट्टस्केडाहि, उच्चुर मन्कलोराड पेदिर्क, अमेसातुहक पिसवालोर पस्तकतगा रासतव मन्हताड. * अद पुस्तकते बोराड पेदिर्क रासतव इलेड, इतेके इद तुनियतोर मन्कलोस, * ओस अद हातद रकस तेकतदिन ऊळिसि बाभनुर. *

9 रकसताड एखुड तलाड इतेके एखुड मेताड. अद आंचाळ अव मेताना पोगोन उदता. * ओसो अव एखुड तलाड इतेके, एखुवर राजालोर वने. इद पोल्लोतुन पुनदलाह, बेस विचर कीमहट. *

10 एखुवर राजालोरडाहि, एयवराड राजेहक बूळेम आताड. ओबोर्वा इजेके राजेम कीस्तोग. ओसो ओबोर्वा वायनोग. ओग वातस्के, गळ्के राजेम ताकिह कीयनोग.

11 मुने मता, इजेके इले, अद रकस इतेके, आट मल्कातोग राजाल आंदोग. अद एखुवर राजालोर लेहकाडाये; मति तान वने देवुळि बूळे कीयगा. 12 निमा ऊळतितन अव दहा कोहक वने, दहा राजालोर. * ओर ईका वने राजेम ताकिह केवार; मति ओर रकसता संगे राजालोर लेहकान मनदलाह, गळ्केहक अदिकर दोकिह कीयनुर. *

13 ओर सबेटोर तमा लावतुन, ओसो अदिकरतुन, रकसतुहक ईकल इनजोर, उंद विचर आयनुर. *

गोरेपिला गेल्लिहता

14 *गोरेपिलाता संगे वेर राजालोर लळय कीयनुर; * मति गोरेपिला सामिरा सामि, राजालोर राजाल मताहकु, * अद तना केयतोर, आचतोर, विचसिरा संगे, * वेर राजालोरिन गेल्लगा. *

15 अद बोगे आंचाळ उदिस मतव कसान ऊळतितन, अव कसाड इतेके, बूमतगाडोरे सबे कूळिनोस, ईनाह-आनाह मुडा लोडुर, सबे जातिनोस, दुग्दाड-दुग्दाड बासाड वळ्केहवालोर आंदुर. *

16-18 निमा ऊळतितन अद आंचाळि, बूमतोर राजालोरिन ताकिह कीयनद बेरा सहर† आंदु, * निमा ऊळतितन, अव दहा कोहक ओसो रकस बह कीयनद, अद बोगे आंचान कोंटे कीयनद. कीसि तानाड गेदेड कुळहचि, तान कुळल कीयनद; * अह कीस तानाड अविड तिनदुड‡, तान किसते बोळ्मनुड. * देवुळताड सबे पोल्लोड निटम आनाहि, * ओर राजालोर, रकसतुहक राजेम ईकल इनजोर, उंद एका आसि, रकसताड केंजसोर मनिर इनजोर, देवुळि इद विचरतुन ओरा बुदतगा वाटटा, ” इनजोर इता.

18

बेबिलोन सहर बूळेम आता

1 पया ओसो उंद देवतुल, पोगोन देवुळता जागाताहि रेगनद ऊळतन. * तान्क पकाय अदिकर मता. ताना सोबाता वेहचेते पूरा बूमतगा वेहच आता.

2-3 अद जोरते इद्रम केयता:

“बेबिलोन सहरता लाग्वद साद्याल कबळता रिमाते, सबे जातिनोर कलियतोर. *

बूमतोर राजालोर ताना संगे साद्याल कबळ कीतोर. *

ताना बेहरा मादरडाहि, बूमतगा दंदा केवालोर मन्कलोरो साव्कर आतोर. *

अदिहक बूळेम आता, बूळेम आता, बेरा बेबिलोन सहर बूळेम आता! *

इजेके अद सहर देयहक मनदनद जागा आता.

* 17:1-2 17:1-2 15:1,7 * 17:1-2 17:1-2 21:9 * 17:1-2 17:1-2 1:21; यशायाह 1:21; यिर्मयाह 2:20; नहम 3:4; तोहचीतव पोल्लोड 19:2 * 17:1-2

17:1-2 2:22; 18:2-3,9 * 17:1-2 17:1-2 14:8 * 17:1-2 17:1-2 16:19 * 17:3 17:3 1:10 * 17:3 17:3 12:3; 13:1 * 17:4

17:4 यहेजकेल 28:13; तोहचीतव पोल्लोड 18:12-13,16 * 17:4 17:4 यिर्मयाह 51:7; तोहचीतव पोल्लोड 14:8; 18:6 * 17:5 17:5 2 तिसलुनितोर 2:6-7

* 17:5 17:5 14:8; 16:19 * 17:6 17:6 2:13 * 17:6 17:6 16:6; 18:24 * 17:7 17:7 2 तिसलुनितोर 2:6-7; तोहचीतव पोल्लोड 12:3;

13:1 * 17:8 17:8 13:1 * 17:8 17:8 9:11; 11:7 * 17:8 17:8 देवुळताड पाटाड 69:28; तोहचीतव पोल्लोड 3:5; 13:8 * 17:8 17:8

3:10 * 17:8 17:8 13:3 * 17:9 17:9 रोम सहर एखुड मेतानगा दोहवद मता. * 17:9 17:9 13:18 * 17:12 17:12 दानियेल 7:24;

तोहचीतव पोल्लोड 13:1 * 17:12 17:12 18:10 * 17:13 17:9-13 12:3; 13:1 * 17:14 17:14 16:14 * 17:14 17:14 1 तिमोति

6:15; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5; 19:16 * 17:14 17:14 मत्थ्याल 22:14; रोम सहरतोर 1:6-7 * 17:14 17:14 3:21 * 17:15 17:15 5:9-10

† 17:16-18 17:16-18 बेरा सहर इतेके रोम इनदनद सहर आंदु. * 17:16-18 17:16-18 16:19 * 17:16-18 17:16-18 यहेजकेल 16:37,39; तोहचीतव

पोल्लोड 18:17,19 ‡ 17:16-18 17:16-18 तानाड अविड तिनदुड तेना अर्तम इतेके, ताना माल्सोमतुन कयदे कीयनुर. * 17:16-18 17:16-18 12:3; 13:1;

18:8 * 17:16-18 17:16-18 10:6-7; 19:9 * 18:1 18:1 10:1; 17:1,7; 20:1 * 18:2-3 18:2-3 यिर्मयाह 51:7; तोहचीतव पोल्लोड 14:8

* 18:2-3 18:2-3 17:1-2 * 18:2-3 18:2-3 इगा “साद्याल कबळ” इतेके वेल्लाडे देसेहकनोर तमा माल्सोमतुन बोल्गिह कीयलाह, देवुळताड अडोन देहचि, बेबिलोन सहरता

सो दंदा कीतोर. * 18:2-3 18:2-3 यहेजकेल 27:9-25 * 18:2-3 18:2-3 यशायाह 21:9; यिर्मयाह 51:8; तोहचीतव पोल्लोड 14:8

सबे देयहक अगा मन्हाताड.*

सबे पोलवव पिटेड अगा गूडाड पंडटाड,*†

इता.

4 ताना पया, पोगोन देवुळता जागाताहि, ओसो उंद लेड केजतन. अद इद्रम इता:

“ए नावा मन्कलोरिर! मीट ताना पापमते कलियमाट!

ताना सिक्सा मीक दोर्कमाकि! तानगडाहि पेसिस वाटु!*

5 ताना पापम पोगोटा बुमतगा एवनाह, कृपा कीतप लेहका आता.*

ताना लाग्वद कबळतुरु, देवुळि इंजेके सीता कीसि, तान्क सिक्सा ईयगा.*

6 ‡अद दुसोरिहक लाग्वाड कबस्क कीतप लेहका, तान्क अहे कीम्हट.

आयो, तान्कुरेड पटिड बदला ईम्हट.*

अद दुसोरिहक ईतद बेचोन एर्स मंदु,

तान्काय रेड पटिड एक्वा एतदिन, ताना कस्लातगा वळसीम्हट.*

7 अद सहर तना इद्रम सीता कीयलाह आता: नना राणिना लेहकान उदतन!

नना रांडे आंचानन आयोन!

नना बेस्केन दुकम आयोन आयकन इनजोर, सीता कीयलाह आता.*

अदिनेनाहक अद बेचोन पोगयिंदु,

बेचोन विचर वातप सबे बेसता मादुन दोर्किह कीदु,

अचोन तान्क सिक्सा ईम्हट, दुकम ईम्हट.*

8 तान नेयम कीयनद डीसाता देवुळि, तान्काय लावता मन्हाता.*

अदिनेनाहक तानगा उंदिय दियाते, तिपल्क वास अरयनुड इतेके:

हामुरि, दुकमि, दुकळि इव सबे अरयनुड.*

ओसो अद सहर किसते कर्विस, बळेम आयागा,**

इनजोर इता.

बेबिलोन सहरतगा दंदा केवालोर अळयहतोर

9 अद सहरता संगे साखाल कबळ कीतोस, ताना संगे दंदा कीसि साव्कर आतोर राजालोस,* अद सहर कर्वनद उंडुलतुन ऊळनुर.* ऊळिसि, तानेनाहक अर्थुल पासोर अळयनुर.*

10 ओर अद सहरताड तिपल्कनेनाहक रेयिसि, जेक निचि इद्रम इनदसुर: “अलो! बेरा सहरतिन! बेबिलोनतिन, बेरोर राजालोरा सहरतिन! नीक बेचोन गोसा वाता!† गट्कामेटेन नीक सिक्सा दोर्कता,*” इनदसुर.

11 ओसो इद बुमतगा दंदा केवालोर मन्कलोस, इंजेके तमा मादुन असवालोर बोरे इलेर इनजोर,* अद सहर कर्वनदिन ऊळिसि, दुकमते अळयना-केयना कीयनुर.*

12 तमाड बंगर्क, वेंडिड, मिळ्स्कनव बंडाड, मोतिड, राजालोर केगयनव पका दाराताड गेदेड,* गम-गम एस्कनव नळकतव मराड, एन-पल्कने पंडटद मालु, पकाय मोलाताड मराने पंडटद मालु, इतुळता मालु, कचता मालु, सोबाताड बंडाने पंडटद मालु,

13 बेस गब वायनव मस्लाड, दूपमि, गम-गम एस्कनद अतनेय, बेस-नेहना एस्कनद पवेगि, अंगुर जोमा, जयतुन नेयु, असलता गोहक पिडि ओसो गोहकु, कोंदाड-मरेड, गारेड, एँड, कोडाड, कोडा गाडाड,* ओर्थुलतोस*, इव सबेटविन असवालोर बोरे इलेर इनजोर अळयनुर.

14 ओसो सहरतुन इनदसुर, “निमा पकाय विचर कीतिन, अद बेसता माल इंजेके नीक दोर्को. नियागा मतदु वेल्ला दाराता मालु, ओसो पका सिंगमता मालु, इंजेके मायता. नियडोर मन्कलोरिहक, अद इंजेके मुर्तिय दोर्को,” इनदसुर.

15 इद मादुन अद सहरतोर मन्कलोरिहक वमिसि, साव्कर आतोर दंदा केवालोर, ताना तिपलतुन ऊळिसि, रेयिस मन्जि, जेक नितनुर. निचि अळसोर, दुकम आसोर इद्रम इनदसुर:

16 “अलो! निमा बेरा सहरतिन! राजालोर केगयनव पका दाराताड गेदेड उहचि, बंगर्क, मिळ्स्कनव बंडाड ओसो मोतिड केगातद, राणिना लेहका मतिन.*

17 इंजेक ऊळा! नियागा मता इचोक कोताड ओसो मालु, गट्कामेटेन बळेम आताड,** इनजोर इनदसुर. समदुरतगा ओडाड पंडवालोर, ओडाने अनवालोर, ओडानाड माल्कालोर,* ओसो अगा कबळ-काम केवालोर सबेटोर, सहरताहि जेक नितनुर.

18 निचि अद सहर कर्वनद उंडुलतुन ऊळनुर,* ऊळिसि “इचोटा बेरा सहरता लेहका बेद सहर मन्हाता!”† इनजोर केयनुर.

19 ओसो दुकम आताहकु, तमाड तलानगा दुरातुन वाटनुर. वाटिसि इद्रम अळसोर केयनुर, “इद सहरतगा पकाय मालसोम मताहकु, ओडानोर अद मालसोमते साव्कर आतोर. मति इंजेके गट्कामेटेन इद बळेम आस्ता!”* इनजोर जोरते केयनुर.

20 ए देवुळदीपतगा मन्वालोरि! देवुळता मन्कलोरि! किर्स्तुनाड बळयिरि! देवुळता कबुतोारि! अद सहर मीक कोटुल पोस मताहकु, मियेनाहक देवुळि तान्क इंजेके सिक्सा ईता.* अदिनेनाहक गिर्दा आमहटु!*

† 18:2-3 18:2-3 16:13 * 18:2-3 18:2-3 यशायाह 34:11,13-15; सपन्याह 2:14 † 18:2-3 18:2-3 बेव मोदुल कायेहकने इद पोल्लो ओसो वास्ता:

“पोल्लव एड वानाह मनदवव सबे जन्वर्क आगन जागा पोयताड.” * 18:4 18:4 यशायाह 52:11; यिर्मयाह 50:8; 51:6,9,45; 2 कुरिततेरे 6:17 * 18:5 18:5

यिर्मयाह 51:9 * 18:5 18:5 16:19 ‡ 18:6 18:6 वचन 4-5 बुमतगा मन्वालोर देवुळता मन्कलोरिहक वेहतद मन्हाता. मति इडाहि बेव पोल्लोड मन्हाताड, अबु देवुळता सिक्सा तनवतिन्निहक वेहतव मन्हाताड नहे. * 18:6 18:6 देवुळताड पाटाड 137:8; यिर्मयाह 50:15,29 * 18:6 18:6 14:10; 17:4 * 18:7 18:7

यशायाह 47:7-8; सपन्याह 2:15; देवुळताड पाटाड 10:5-6; समोपदेशक 8:11 * 18:7 18:7 यहेजकेल 28:2-8 * 18:8 18:8 यिर्मयाह 50:34; तोहचीतव पोल्लोड 11:17-18 * 18:8 18:8 यशायाह 47:9; यिर्मयाह 50:31-32 * 18:8 18:8 17:16-18 * 18:9 18:9 17:1-2 * 18:9 18:9

14:11; 19:3 * 18:9 18:9 यहेजकेल 26:16-17; 27:35; तोहचीतव पोल्लोड 2:22 * 18:10 18:10 14:8; 16:19 * 18:10 18:10 17:12

* 18:11 18:11 यहेजकेल 27:9-25 * 18:11 18:11 यहेजकेल 27:27-34 * 18:12 18:12 17:4 * 18:13 18:12-13 यहेजकेल 27:12-22;

तोहचीतव पोल्लोड 17:4 * 18:13 18:13 ओर्थुलतोस यहेजकेल 27:13; 1 तिगोति 1:9-10 * 18:16 18:16 17:4 * 18:17 18:17 17:16-18

* 18:17 18:17 यहेजकेल 27:28-29 * 18:18 18:18 14:11 * 18:18 18:18 यहेजकेल 27:32; तोहचीतव पोल्लोड 13:4 * 18:19 18:18-19

16:19; 17:16-18 * 18:20 18:20 6:10; 19:2 * 18:20 18:20 यिर्मयाह 51:48; तोहचीतव पोल्लोड 12:12

21 अस्के उंद पका लावता देवतुलि, * बेरा जेता बंडाता लेहकाडा बंडातुन तेहचि, समदुरतगा वाटसोरे इता, “देवुळि बेरा सहर बेबिलोनतुन, * इद्रमे तेहच वाटिसीयागा, ओसो बूळे कीयागा. ताना पया अद सहर मुर्तिय दिसो आयगा. *

22 बेबिलोन सहरतिन! नियगा ओसो बेस्केन जेतुर एचनद, पाटा वागनद, सनय ऊरनद, अकूम ऊरनद केंज वावो आयगा. मिश्रि, कुमालोर, कोल्से कबळ केवालोर, इद्रमलेहकाडोर दंदा केवालोर इजेके नियगा मनोर आयनुर. जेता बंडाते पिंड नोगानद लेड, इजेके नियगा केंज वावो आयगा. *

23 इजेके ईकळ आयहपा, चिमलिड पोतिह कीयलाहि, मन्कलोर मनोर आयनुर. मर्मिना गिदति एदना-पागाना केंज वावो आयगा. * नियगा दंदा केवालोर पूरा बूमतोरिहक बेरोर मंदुर. * नियगडोर मन्कलोर तमाड ओदेने, सबे जातिनोरिन लेसिह कीदुर. *

24 इद्र बेरा सिक्सा नीवा पोगोन बारहाक अरता इतेके, नियगा देवुळता कबुरतोरिन, पूरा बूमतगा देवुळता मन्कलोरिन, ओसो दुसोर मन्कलोरिन, नियगडोर हक्कतोर इनजोर, * इन्जि अद देवतुल इता.

19

गोरेपिलाताड मर्मिड

1 इव सबे आतापया, पोगोन देवुळदीपतगा वेल्लाय मुलु रोदा पोयतना लेहका, रोदा पोयतनद केंजतन. * ओर इद्रम इतोर:

“हलेलुया! * मावा देवुळिये मन्कलोरिन पिसिह कीयनदु; *

अदे मान ईयना लायकता आंदु. अदे लावता देवुळि. *

2 अद सेतेमते नेयम कीस्ता. *

इतेके अद बेरा बोगे आंचाळि, तना सिंङि कबळते, पूरा बूमतोरिन करब कीस मता. *

देवुळतुन माळवालोरिन अद आंचाळ हक्कताहक,

देवुळि ओरेनाहक इजेके तान्क सिक्सा ईसि बदूला एता, ** *

इनजोर रोदा पोयतोर.

3 ओर ओसो उंद मल्का इतोर,

“हलेलुया! अद सहर कर्वनद उंडुलि, अमेसा-अमेसा पेससोरेन मनदागा, ** *

इनजोर रोदा पोयतोर.

4 वीसा नालनुर पेदल्कु, ओसो नालुड आस जीवात मनदनद दिचिड, * “आमेन, हलेलुया” इनजोर, राजकुसंतगा उदिस मतद देवुळतुन, दंडुम अर्सि मोळ्कतोर. *

5 अस्के राजकुसंतगाडहि उंद लेड इद्रम इता:

“ए देवुळतुन माळवालोरि! तान्क रेयवालोर उडुलोरि, बेरोरि! *

मावा देवुळतुन जोहर कीम्हट, ** *

इनजोर इता.

6 इतस्के पया वेल्लाटोर लोकर रोदा पोयतना लेहकाडा लेड केंजतन. एताड राल्क नेकना लेहका, ओसो पका गुळ्जना लेहका, अद केंज वांदु. *

अद लेड इद्रम इद्रु:

“हलेलुया! सामि, मावा देवुळि,

बेरा डीसाता, राजेम ताकिह कीस्ता. *

7 माट गिर्दा-वेळ्का आयिड! ताना जोहर कीयिड! *

ऊळाट, गोरेपिलाताड मर्मिड एवताड. *

मर्मिनाहक मर्मिपिला तयर आता. *

8 तान्क उहतलाह गुलगुल मनदनद,

मिळ्कनद, डागिललेवद गेदे दोर्कता. ** *

इद्र गुलगुल मनदनद गेदे इतेके, देवुळता मन्कलोर कीतव सेतेमताड कबस्क आंदुड. *

9 पया अद देवतुल नाक इता, “इद्रम रासा: गोरेपिलाता मर्म-कुळपतुहक केयतोर, ओर देव्यातोर, ** * इनजोर इता. ओसो, “इव पोल्लोड देवुळताड सेतेम पोल्लोड आंदुड, ** * इनजोर इता.

10 इतस्के नना अद देवतुलतुन दंडुम अरयलाह, तानाड काल्क अरतन; * मति अद इता, “नाक दंडुम अरमा! नीवा लेहकान, नीवा ऐगेदोर विस्वसिरा लेहकान, नना वने येसुनेनाहक साक्सि ईसोर, * देवुळतुन माळवाने! * देवुळतुने मोळ्का. बह इतेके येसुना साक्सि ईयनेद, देवुळता सेतेम कबुर वेहतनाह आस्ता,” इनजोर इता.

किर्स्तु पांङ्गि कोडातगा उदिस, लळेम आस्तोग

* 18:21 18:21 5:2; 10:1 * 18:21 18:21 16:19 * 18:21 18:21 यिर्मयाह 51:63-64; येहेज्केल 26:21 * 18:22 18:22 यशायाह 24:8; यिर्मयाह 25:10; येहेज्केल 26:13 * 18:23 18:23 यिर्मयाह 7:34; 16:9 * 18:23 18:23 यशायाह 23:8; तोहचीतव पोल्लोड 6:15 * 18:23 18:23 नहम 3:4; तोहचीतव पोल्लोड 9:21 * 18:24 18:24 मत्थ्याल 23:35; तोहचीतव पोल्लोड 16:6; 17:6 * 19:1 19:1 11:15 * 19:1 19:1 “हलेलुया” इद्र इमि पोल्लो आंदु, इद्र पोल्लोता अर्तमि, “सामिहक जोहर आयि” इद्रम आस्ता. * 19:1 19:1 7:10 * 19:1 19:1 4:11 * 19:2 19:2 देवुळताड पाटाड 19:9; तोहचीतव पोल्लोड 16:7 * 19:2 19:2 17:1-2 * 19:2 19:2 व्यवस्थाविकरण 32:43; 2 राजा 9:7; 2 तिस्लुनितोर 1:5-7; तोहचीतव पोल्लोड 6:10; 16:6; 18:20 * 19:3 19:3 यशायाह 34:10; तोहचीतव पोल्लोड 14:11; 18:9 * 19:4 19:4 4:4,6 * 19:4 19:4 4:10; 5:8,14; 7:11; 11:16 * 19:5 19:5 13:16 * 19:5 19:5 देवुळताड पाटाड 115:13; 134:1; 135:1; तोहचीतव पोल्लोड 11:18 * 19:6 19:6 येहेज्केल 1:24; तोहचीतव पोल्लोड 1:15; 6:1; 11:15 * 19:6 19:6 देवुळताड पाटाड 93:1; 97:1; 99:1; तोहचीतव पोल्लोड 1:8; 11:17 * 19:7 19:7 11:13 * 19:7 19:7 मत्थ्याल 22:2; 25:10; योहन 3:29; इमिस्सतोर 5:25-27,32 * 19:7 19:7 लुकाल 12:36; तोहचीतव पोल्लोड 21:2,9 * 19:8 19:8 15:6 * 19:8 19:8 3:4-5; 15:4 * 19:9 19:9 मत्थ्याल 22:2-3; लुकाल 14:15 * 19:9 19:9 17:16-18; 21:5; 22:6 * 19:10 19:10 22:8 * 19:10 19:10 12:17 * 19:10 19:10 बळथिर 10:26; तोहचीतव पोल्लोड 22:9

11 पया देवुळदीप पड्ने आस मतद ऊळतन. * अगा उंद पांङ्गि कोडा मता. * ताना पोगोन ओर्वोगा उदिस मतोग. ओना पेदिर बर्वस लायकतोम, सेतेमतोग. * ओग सेतेमते नेयम कीसि, लळय कीस्तोग. *

12 ओनाड कोडाड किस मळ्णना लेहकाडाड मताड. * ओना तलातगा वेल्लाडे राजटोपिड मताड. * ओना पेदिर वने रासिस मता. ओन विळ्मिस, अद पेदिरतुन बोगे दुषोगा मन्कल पुनोग. *

13 ओग नेतुर इल्हकिस मतद गेंदे उहचि मतोग. * ओन देवुळता पोल्लो इनजोर इंदुर. *

14 देवुळदीपतोर सीपयक पांङ्गि कोडाना पोगोन उदिसि, ओना पयाह पयाह अंदुर. ओर उहच मतव गेंदेड गुलगुल मताड, पांङ्गि मताड, डागिललेवा मताड. *

15 तना विस्दताड जातिनोर सबेटोरिन कोटलाहि, ओना तोडटाहि ओळतद तल्वर कसेग पेसिस मंदु. * ओग तना राजडुडि पोसि, ओरा पोगोन राजेम कीयनोग. * ओरिन बेरा डीसाता देवुळता ओडता बोंदातगा वाटिसीयनोग; अगा ओरिन अंगुर जोमा पेगतापु, ओग ओरिन तनाड कालकने विहकनोग. *

16 ओना गेंदेतगा ओसो कोमकतगां तना पेदिर रासिस मता. अद इद्रम मता: “सबेटोर राजालोरा राजाल, * सामिरा सामि” इनजोर मता. *

17 अचोडेने उंद देवतुल पोळदतगा निच मतद ऊळतन: अद पोगोन पगियनव सबे गदाल पिटेन* जोरते इद्रम इता: “अलेट! देवुळि तयर कीतद कुळप तिनदलाह, जमा आम्हट! * अगा मीक पकाय तिनदलाह दोर्किहता.

18 राजालोर, साख्यालोर, सीपयक, कोडाड ओसो अविस्कना पोगोन उदिस पूडवालोर, ओर्युलतोर, ओर्युल आयवोर, साव्कक, उड्लोर, बेरोर, सबेटोर * मन्कलोराड अविड तिनदकिर,” * इनजोर इता.

19 इत्स्के नना ऊळतन: अद समदुरताडा रकस, * बूमतगडोर राजालोर, ओराड सबेटोर सीपयक जमा आस मतोर. ओरु पांङ्गि कोडाता पोगोन उदतेना, ओसो ओनाड सीपयकना संगे लळय कीयलाह, जमा आस मतोर. *

रकस ओसो जोल कबुरतदु बूटेम आस्ताड

20 आतस्के, पया पांङ्गि कोडातगा उदतेगु अद रकसतुन पोयतेग. जोल कबुर वेहतनद बूमतगडा रकसतुन* वने पोयतेग. पोसि, रेंड आसि रकस्किनु, मळ्णानद किसबटेटगा, जीवा अयकेन वाटिसीतोग. * (बूमतगडा रकस इतेके, मुनेता रकसता मुनेह, बामनाड सीनाड तोहनु; तोहचि मुनेता रकसता सीना रासतोरिनु, ताना बोमातुन मोळ्कतोरिनु, नाळेह कीदु. *)

21 कोडाता पोगोन उदिस मतोग, रकसता तोळतोरिन, तना तोडटाहि पेसतद तल्वर कसेटे हक्कतोग. पया सबे गदाल पिटेड ओराड अविन, पोटाड पंजनाह तिताड.

20

देयहकना मुक्याल अजर वसनिनाहक दोहतना

1 रकसता तोळतोरिन हक्कतापया, पोगोन देवुळदीपताहि उंद देवतुल इळन रेगनदिन ऊळतन. * तानगा देयमदीपता सिक्सा-बोंदाताड तालम कयकु मताड. * ओसो उंद बेरा गोल्स पोस मता.

2-3 पया अद देवतुलि मासुंदतुन पोसि, दोहच ओता. अद मासुडि इतेके, मुनेता तरसि. तान देयहकना मुक्याल ओसो सयतन वने इन्हतोर. * देवतुल तान दोहच ओसि, देयमदीपता सिक्सा-बोंदातगा वाटिसीता. * वाटिसि अगदुन केहचि, बोगे तेगयनायो इन्जि, तालम इता. अदम कीताहकु, अजर वर्साड आनाह, सबे जातिनोर लोकरुन, देयहकना मुक्याल लेसिह कीया पावो. * अजर वर्साड मारतापया, तान गळ्किहक विळ्मसमुळ आयगा.

4 पया नना राजकुर्सिन ऊळतन. अविस्कना पोगोन बोर उदिस मतोर इतेके, बूमतगा मनदहपा उचुर मन्कलोर अद रकसतुन, ताना बोमातुन, मोळ्कतोर, * ताना सीनातुन तमाड तला-कपरानगा, कयकनगा रासवोस. * ओर येसुना ओसो देवुळता पोल्लोता साक्सि इताहकु. * विस्दतोर ओराड तलान डायिस मतोर. * अद्रम डोलतोर मन्कलोराड जीवाड, अजर राजकुर्सिनाग उदिस मतदिन ऊळतन. देवुळि ओरिहक नेयम कीयनद अदिकर इता. ओर ओसोवने जीवा अर्सि, * किस्तुना संगे अजर वर्साड आनाह, राजेम ताकिह कीतोर. *

5 इदे डोलतोरगडाह मुनेता तेकमुळ आंदु. * दुषोर हातोर मन्कलोर अजर वर्साड मारतस्केने जीवा अरतोर.

6 इद्रम मुने जीवा अरवालोर देव्यातोर, देवुळि ओरिन तना मन्कलोर इन्हता. * ओरिहक पयाडा हामुरि* दलगो, * मति ओर देवुळता ओसो किस्तुना बूमयालोर आयनुर. * ओसो किस्तुना संगे अजर वर्साड राजेम ताकिह कीयनुर. *

देयहकना मुक्याल बूटेम आस्ता

7 पया अजर वर्साड मारतापया, उद देवतुलि, देयहकना मुक्याल दोहतगडाहि विळ्मिसीयागा.

8 सिक्सा-बोंदाताहि पेसिसि, अद बूममेंड मनवालोर सबे जातिनोरिन, नाळेह कीयलाहि दायगा. * ओर जातिनोरिन गोग ओसो मागोग इन्हतोर. * देयहकना मुक्याल ओरिन लळयतेनाहक जमा कीयलाहि दायगा. * ओर मन्कलोस समदुरता उस्कोलेहकान लेक पगवप मन्दनुर.

* 19:11 19:11 यहजेकेल 1:1; योहन 1:51; तोहचीतव पोल्लोड 4:1 * 19:11 19:11 6:2 * 19:11 19:11 1:4-5; 3:7,14 * 19:11 19:11 देवुळताड पाटाड 96:13; यशायाह 11:4 * 19:12 19:12 दानियेल 10:6; तोहचीतव पोल्लोड 1:14 * 19:12 19:12 6:2 * 19:12 19:12 2:17 * 19:13 19:13 यशायाह 63:3 * 19:13 19:13 योहन 1:1; स्रिजोर 1:2 * 19:14 19:14 3:4-5 * 19:15 19:15 यशायाह 11:4; 2 तिसलुनितोर 2:8; तोहचीतव पोल्लोड 1:16 * 19:15 19:15 देवुळताड पाटाड 2:9; तोहचीतव पोल्लोड 2:26-28 * 19:15 19:15 यशायाह 63:3; योएल 3:13; तोहचीतव पोल्लोड 14:10,19-20 * 19:16 19:16 कोकतगा “कोकतगोगोन मन्दनद गेंदेतगा” इद अर्तम वने अरयहता. * 19:16 19:16 1:4-5 * 19:16 19:16 1 तिमोति 6:15; तोहचीतव पोल्लोड 17:14 * 19:17 19:17 गदाल पिटेन मोदुल कागिदते वेट “पिटेन”. * 19:17 19:17 1 शमूएल 17:44; यिरयाह 12:9; यहजेकेल 39:17 * 19:18 19:18 11:18; 13:16 * 19:18 19:18 यहजेकेल 39:18-20; तोहचीतव पोल्लोड 6:15 § 19:19 19:19 इद प्रकता 13:4 वचन ऊळत. * 19:19 19:19 16:14-16 * 19:20 19:20 16:13 * 19:20 19:20 14:10; 20:10,14-15; 21:8 * 19:20 19:20 13:12-17 * 20:1 20:1 10:1; 18:1 * 20:1 20:1 1:18; 9:1 * 20:2-3 20:2-3 पुद्रयुळि 3:1; तोहचीतव पोल्लोड 12:3,9 * 20:2-3 20:2-3 2 पत्र 2:4 * 20:2-3 20:2-3 12:9 * 20:4 20:4 दानियेल 7:9,22; मत्याल 19:28; तोहचीतव पोल्लोड 3:21 * 20:4 20:4 7:3; 13:12,15-17 * 20:4 20:4 1:2,9 * 20:4 20:4 6:9 * 20:4 20:4 योहन 14:19 * 20:4 20:4 2 तिमोति 2:12; तोहचीतव पोल्लोड 2:26-28; 3:21; 5:9-10; 22:5 * 20:5 20:5 लुका 14:14; मिलिपितोर 3:10-11; 1 तिसलुनितोर 4:16 * 20:6 20:6 14:13 * 20:6 20:6 पयाडा हामुरि किसबटेटे अमेसाता हामुरि. * 20:6 20:6 2:11 * 20:6 20:6 1 पत्र 2:5,9; तोहचीतव पोल्लोड 1:6 * 20:6 20:6 3:21; 5:9-10; 22:5 * 20:8 20:8 12:9 * 20:8 20:8 यहजेकेल 38:1-2,14-17; 39:1,6 * 20:8 20:8 16:14

9 ओर बूमेंड तिरियनुर, ओसो देवुळि जीवा कीतद, ताना लोकर मनदनद सहरतुन सर तिरियनुर. * मति पोगोटाहि किस् रेगिसि ओरिन बूळे कीयागा. *

10 ताना पया ओरिन नाळेह कीसोर मतद देयहकना मुक्यानु, उंद देवतुलि मळगनद किसबटटागा वाटिसीयागा. * अगाने अद रकसतनु, ओसो जोल कब्रुतदिन, मुनेन वाटटद मन्हाटा. * अबु अगा नक्का पिळ्विळ, पियल-पोळ्द, अमेसा-अमेसातुहक किस् मंटाते, सिक्सा आसोर मनदनुड. *

आक्रिता नेयम

11 पया उंद बेरा पांङ्गि राजकुसंतुन ऊळतन. ताना पोगोन देवुळि उदिस मतदिन ऊळतन. अचोटेने इळ्ता बूमि ओसो पोगोटा बूमि, ताना मुनेहताहि विताताड. अविस्कना पता-जाडा वने दोर्को. *

12 ताना पया हातोर मन्कलोर उडुलोर, बेरोर सबेटोर, देवुळ्ता राजकुसंता मुनेह नितद ऊळतन. देवतुलक पुस्तकिन तेगयाताड. * अब पुस्तकिनगा रासतपु, हातोर मन्कलोर तमा जीवात मनदहपा, कीतव कबस्कना इसवते, देवुळि ओरिन नेयम कीता. * पया ओसो उंद पुस्तकतनु तेगयाताड. अद पुस्तकतगा, अमेसातुहक पिसवालोरऱाड पेदिकं रासिस मताड. *

13 पया समदुरतागा हातोरिन, देवुळि नेयम कीता. पया बूमते हातोर मन्कलोरिन, ओसो हानादीपतागा मनवालोरिन, नेयम कीता. * ओबोर्गा-ओबोर्गा मन्कल कीतव कबस्कना इसवते, ओना नेयम कीता. *

14 ताना पया हामुर ओसो हानादीप मनो, अविस्किन देवुळि मळगनद किसबटटागा वाटिसीयागा. * इद किसबटटये अमेसाता हामुरिं. *

15 देवुळ्ता संगे अमेसातुहक पिसवालोर पुस्तकतगा, बोराड पेदिकं रासतव इलेड; * ओर कतमतोरिन देवुळि मळगनद किसबटटागा वाटिसीयागा. *

21

पोगोटा बूमि, इळ्ता बूमि, पूनाड आस्ताड

1 (देवुळि सबेटोर मन्कलोरिन नेयम कीतापया,) नना पोगोटा बूमि ओसो इळ्ता बूमि, पूना आतदिन ऊळतन. * मुने मतद पोगोटा बूमि ओसो इळ्ता बूमि मायता. समदूर वने मायता. *

2 पया पोगोन देवुळ्दीपताहि, पूना येस्सलेम इनदनद देवुळ्ता सहर, इळ्न् रेगनदिन ऊळतन. * मर्मपेकानेनाहक मलयिह कीतद मर्मपिलाता लेहकान, अद सहर पका सोबाता दिसता. *

3 पया राजकुसंताहि उंद लेड जोरते इद्रम इता, “ऊळाट! इजेके देवुळि मन्कलोरगा जागा आता. अद ओरा देवुळि आयगा. ओर ताना लोकर आयनुर. देवुळि कुद ओरा संगे मनदगा. *

4 देवुळि ओराड सवे तिपल्किन जेक कीसि, ओराड कंडिन उमिचिसीयागा. * अद ओरा संगे मनाहकु, मुनेता कालम मारिस अता; * अदिनेनाहक हामुर मनो आयगा. * दुकम मनो आयगा, अळयनद मनो आयगा, तिपल आयनद मनो आयगा. *

5 अस्के राजकुसंतागा उदतद नाक इद्रम इता: “ऊळा! नना सबेटविन पूना कीयलाह आतन. * नना वेहतनव पोल्लोड, बर्वस लायकताड ओसो निटमताड मन्हाटाड. * अदिनेनाहक अविस्किन रासा,” इनजोर इता.

6 ओसोवने इता, “सबे पोल्लोड इजेके करल आताड. * सबेटविना मोदुल वने ननाये. सबेटविना कोड वने ननाये. * * सबेटविन सुरु केवानन वने ननाये, सबेटविन मारिह केवानन वने ननाये. एग उनडा वसतोरिहक पुनेमते एग ईकन. अद एग पिसमुळ इयनद एताड कनिकंनाहि पिसिहता. *

7 बोर बोर लावाड पोल्लोड गेल्सनुर, * ओरिहक नना इव सबे ईकन. नना ओरा देवुळि आयकन. ओर नावाड पिलाड-पेकोर आयनुर. *

8 मति रेयवालोर मन्कलोर, विस्वस विळ्त्सोर, करब बुदतोर, हक्कवालोर, * साद्याल कवळ केवालोर, ओदेड पंडवालोर, पेन-बोमान मोळ्कवालोर, सबेटोर जोलहालोर, * नना इयनविन दोकिह केवोर. * मळगनद किसबटि ओरा तूस आयगा. * इदे पयाडा हामुर मन्हाटा, *” इता.

पूना येस्सलेम

9 अचोटेने आक्रिताड पीळाने, निंदतव एळ्द कस्लाड पोयतव देवतुलकनगडाहि, उंद देवतुल बह कीता, नयगा वासि इद्रम इता, * “इया वय! गोरपिलाता संगे जोळ्मे आयनद मर्मपिलातनु, नीक तोहतननु,” * इनजोर इता.

10 अचोटेने देवुळ्ता जीवाता दळ्म नयगा अरिसि, अद देवतुल नाक उंद बेरा मेटाकोकतगा ओता, * ओसि नाक उंद लेका तोहता. अद लेकाते देवुळ्ता सहर येस्सलेम, पोगोन देवुळ्दीपताहि रेगनदिन तोहता. *

11 देवुळि तानगा मताहकु, ताना डीसाता वेहचेते, अद सहर मिळ्स्कसोर मता. * पकाय मोलाता हीरा इनदनद बंडाता लेहकान, मिळ्स्कसोर मता. *

12 अद सहरता किले पका बेरा ओसो निल्क मता. अद किलेता गुरेतागा, बारा अगिड मताड. बारा अगिनागा बारा देवतुलक मताड. अब उंद-उंद अगदागा, इष्येल लोकराड बारा कृत्तिनोराड पेदिकं रासिस मताड. *

13 सहरताड नालुड आस बाजेड, मंड-मंड अगिड मताड.

* 20:9 20:9 यहेजकेल 38:9,16 * 20:9 20:9 2 राजा 1:10,12; यहेजकेल 38:22; 39:6; तोहचीतव पोल्लोड 13:13 * 20:10 20:10 19:20

* 20:10 20:10 16:13 * 20:10 20:10 14:10-11 * 20:11 20:11 6:14; 16:20; 19:20; 21:1 * 20:12 20:12 दानियेल 7:10

* 20:12 20:12 मत्थ्याल 16:27; रोम सहरतोर 2:6; तोहचीतव पोल्लोड 2:23; 11:18 * 20:12 20:12 3:5 * 20:13 20:13 1:18; 6:8 * 20:13

20:13 रोम सहरतोर 2:6 * 20:14 20:14 1 कुरिततोर 15:26; तोहचीतव पोल्लोड 21:4 † 20:14 20:14 अमेसाता हामुरि मोदुल कागितते “पयाडा हामुरि”.

* 20:14 20:14 2:11; 21:8 * 20:15 20:15 पिलिपितोर 4:3; तोहचीतव पोल्लोड 3:5 * 20:15 20:14-15 14:10; 19:20 * 21:1 21:1

यशायाह 65:17; 66:22; रोम सहरतोर 8:19-21 * 21:1 21:1 2 पत्र 3:10; तोहचीतव पोल्लोड 20:11 * 21:2 21:2 यशायाह 52:1; गलातितोर 4:26;

इब्रितोर 11:10,16; तोहचीतव पोल्लोड 3:12; 11:2; 22:19 * 21:2 21:2 यशायाह 61:10; तोहचीतव पोल्लोड 19:7; 22:17 * 21:3 21:3 लैयव्यवस्था

26:11-12; यहेजकेल 37:27; योहन 14:23; इब्रितोर 8:2; तोहचीतव पोल्लोड 7:15; 22:3 * 21:4 21:4 यशायाह 25:8; तोहचीतव पोल्लोड 7:16-17 * 21:4

21:4 2 कुरिततोर 5:17; इब्रितोर 12:27 * 21:4 21:4 1 कुरिततोर 15:26; तोहचीतव पोल्लोड 20:14 * 21:4 21:4 यशायाह 35:10; 51:11; 65:19

* 21:5 21:4-5 2 कुरिततोर 5:17 * 21:5 21:5 19:9; 22:6 * 21:6 21:6 10:6-7; 16:17 * 21:6 21:6 सबेटविना मोदुल वने ननाये. सबेटविना

कोड वने ननाये. 1:8 इद वचनता नोट ऊळ्द. * 21:6 21:6 1:8; 3:14; 22:13 * 21:6 21:6 यशायाह 55:1; योहन 4:10; तोहचीतव पोल्लोड 7:16-17;

22:17 * 21:7 21:7 2:7,11,17,26-28; 3:5,12,21 * 21:7 21:7 2 शम्सुल 7:14; देवुळ्ताड पाटाह 89:26-27; रोम सहरतोर 8:14; 2 कुरिततोर 6:16

* 21:8 21:8 1 योहन 3:15 * 21:8 21:8 1 तिमीति 1:9-10 * 21:8 21:8 1 कुरिततोर 6:9-10; तोहचीतव पोल्लोड 9:21; 22:15 * 21:8 21:8

14:10; 19:20 * 21:8 21:8 2:11; 20:6,14 * 21:9 21:9 15:1,7; 17:1-2 * 21:9 21:9 19:7; 22:17 * 21:10 21:10 यहेजकेल

40:2; तोहचीतव पोल्लोड 1:10; 17:3 * 21:10 21:10 गलातितोर 4:26 * 21:11 21:11 यशायाह 60:1-2; यहेजकेल 43:2; तोहचीतव पोल्लोड 15:8;

22:5 * 21:11 21:11 4:3 * 21:12 21:12 यहेजकेल 48:31-34; तोहचीतव पोल्लोड 22:14

14 अद सहरता किलेतुन बारा बंडाड वाटिस जोता दोहचि, गुरेतुन तेहतद मता. ✧ बारा बंडानगा, गुरेपिलाताड बारा बळगिराड पेदिर्क रासिस मताड. ✧

15 नाक वळ्हकसोर मतद देवतुलतागा, बंगरता कहतनद डुडि मता. अद डुडते सहरतुन, तानाड अगिन, ताना किलेतुन कहतलाहि, तान पोस मता.

16 अद सहर नालुड पचाल्क अर्के उदिस मता. ताना लाटि, नेवुं बराबर मता. अद देवतुलि तना डुडते सहरतुन कहता. ✧ ताना लाटि उंद अजर रेंड न्हक (1200) कोसक मता. अद लाटि, नेवुं, निल्क बराबर अचोने मता.

17 अद देवतुलि सहरता किलेतुन, मन्कल कहतपु कहता. नूटा रेंड वीसाड नालुड (144) कुटाड नेवुं मता.

18 किलेता गुरे यसब इनदनद बंडाते दोहताद मता. पूरा सहर अदमलेहका मिळ्कनद, सिरसिर आतद बंगरते पंडटद मता. ✧

19 किलेता जोता बंडानगा पकाय दाराताड, रीतरितानाड, मिळ्कनव बंडाड वाटिस दोहतव मताड. अव मोलाताड बंडाना पेदिर्क इद्रुमि: 1. यसब 2. नीलमनि 3. लालडि 4. मरकत,

20 5. गोमेदक 6. मानिक ✧ 7. पीतमनि 8. पेरोज 9. पुकराज 10. लहसनिये 11. दुमरकांत 12. याकृत, इद्रुम मताड. ✧

21 बाग अगिनाड तेल्पिड, बारा मोतिनाड मताड. उंद-उंद तेल्पि, उंद-उंद मोतिते पंडटद मता. सहरता अगि अदमता लेहकान, सिरसिर आतद बंगरते पंडटद मता. ✧

22 नाक सहरतागा बेदे रावळ दिसो. ✧ बेरा डीसाता देवुळि ओसो गुरेपिला, तमा कुदि अगान मताहकु, रावळता गर्ज इले आसि.

23 अद सहरतागा वेहच ईयलाह पोळ्दता, नेलाता गर्ज इले. बाराहक इतेके अगा वेहच ईयनद चिमलि इतेके, गुरेपिलाये मन्हाता; तानगा देवुळता बेरा वेहच दीचिहता. ✧

24 सबे जातिनोर लोकुर अद सहरता वेहचते पिसनुर. बूमतगडोर राजालोर तमाड बंगर-वेडिड, इद सहरता लोप्पा ततनुर. ✧

25 अगा बेस्केन ईकळ आयो. ✧ अदिनेनाहक सहरता तेल्पतुन बेस्केन केहोर. ✧

26 सबे जातिनोरा सोबाता सामनतुन, अद सहरता लोप्पा ततनुर. ✧

27 ओसो कळवोग आतोर मन्कलोर आयिर, कळवोग आतद माल आयि, अद सहरता लोप्पा ओळिय पगवो. एड वायनद कळव केवालोर मन्कलोर, ओसो जोल वळ्हकवालोर, ✧ तानगा ओळिय पगवोर. ✧ मति सिरप गुरेपिलाता अमेसातुहक पिसवालोर पुस्तकतगा, पेदिर्क रासिस मनवालोर, ✧ अद सहरतागा ओळिय पगयनुर. ✧

22

जीवा ईयनद बेरा ओसो मराड

1 पया अद देवतुल नाक उंद बेरा होता. अद बेरा एगु आदुर्कना लेहकान, सिरसिर एडिस मता. अद एगु जीवा ईयनद मता. ✧ देवुळता ओसो गुरेपिलाता राजकुसंतगडाहि, अद बेरा पोडसोर मता.

2 ताना एगु सहरता बेरा अगाद नडुमतुहक पोडसोर मता. ✧ बेराटड रेंड आस दडिनगा, हापुरलोवा जीवा ईयनव मराड मताड. ✧ अम मराड, नेला-नेलातुहक, अलग-अलग रीताताड पंडिड आदिदुड. इद्रुम वसमिटे बारा मल्काड आदिदुड. ओसो अव मरानाड आकिने, सबे जातिनोर मन्कलोर सत्रेम आदुर. ✧

3 अद सहरतागा, देवुळ सरप ईतद बेदे मनो आयागा; ✧ मति देवुळि ओसो गुरेपिला, अविना राजकुसि अगा मनदागा. ✧ देवुळतुन माळवालोर ताना सेवा कीयनुर. ✧

4 ओसो ताना मोकमतुन ऊळनुर. ✧ ताना पेदिर ओराड तला-कपरानगा रासतद मनदागा. ✧

5 पया अगा बेस्केन नका आयो आयागा. अहे अगा चिमलि वेहचता, पोळ्द वेहचता गर्ज इले आयागा. अगा बेरा डीसाता देवुळिये, ओरिहक तना वेहच ईयागा. ✧ ओर अमेसा-अमेसातुहक ताना संगे राजेम ताकिह कीयनुर. ✧

6 इव सबेटविन तोहतके, अद देवतुल नाक इता, "इजेक जल्दि आयनव पोल्लोन, तन्क माळवालोरिन तोहतलाहि, तना कबुरतोरिन वेहनाह कीयनद देवुळि, मावा सामि, तना देवतुलतुन लोहता. ✧ इव पोल्लोड बर्वस कीयना लायकताड ओसो निटमताड मन्हाताड. ✧

7 (हेसुसामि इन्होताग), "ऊळट! नना जल्दि बायकना! ✧ इद पुस्तकतगा पया आयनव पोल्लोड रासिस मन्हाताड. ✧ अविस्किन केंजिसि, अहलेहकना ताकवालोर मन्कलोर देव्यतोस, (इनजोर येसु किस्तु नाक कबुर वेहतलाह लोहोताग,)" इन्जि देवतुल इता.

उसरते मनदनव आफ्रिताड पोल्लोड

8 नना योहननन इव पूरा पोल्लोन केंजतन, ऊळतन. नना इविन केंजिसि, ऊळिसि, नाक इव पूरा पोल्लोन तोहतद देवतुलतुन दंडुम अरयलाह, तानाड काल्क अरतन. ✧

9 मति अद इता, "नाक दंडुम अरमा! नीवा लेहकान, नीवा ऐगोटोर देवुळता कबुरतोर लेहकान, इद पुस्तकताड पोल्लोड वेहतप ताकवालोर लेहकान, नना बेने देवुळतुन माळवानन आंदन. ✧ अदिनेनाहक (नाक आयो; मति) देवुळतुने दंडुम अर्म," इनजोर इता.

10 ओसो अद नाक इता, "इद पुस्तकताड पोल्लोड करल आयनद कगो एरे एवता. ✧ अदिनेनाहक इद पुस्तकताड पोल्लोन मकिह कीस तासमा. ✧

11 बोर लावाड कीसोर ताकिह्तोर, ओर अहलेहकाने ताकिर; करव बुदतोर अहलेहकाने आसोर मनिर. ओसो बोर सेतेमतोर मन्हतोर, ओर अहलेहकाने मनिर; बोर पवित्रते मन्हतोर, ओर अहलेहकाने मनिर.

✧ 21:14 21:14 इब्रितोर 11:10 ✧ 21:14 21:9-14 3:12 ✧ 21:16 21:15-16 यहेजकेल 40:3; तोहचीतव पोल्लोड 11:1 ✧ 21:18 21:18 4:6

✧ 21:20 21:20 4:3 ✧ 21:20 21:19-20 पेसुलि 28:16-20; यशायाह 54:11-12 ✧ 21:21 21:21 4:6; 22:2 ✧ 21:22 21:22 मत्थ्याल

24:2; मार्कन 13:2; लुकास 21:6; योहन 4:21 ✧ 21:23 21:23 यशायाह 24:23; 60:19-20; तोहचीतव पोल्लोड 22:5 ✧ 21:24 21:24 देवुळताड पाटाड

72:10-11; यशायाह 49:23; 60:3,5,16 ✧ 21:25 21:25 जकर्याह 14:7; तोहचीतव पोल्लोड 22:5 ✧ 21:25 21:25 यशायाह 60:11 ✧ 21:26

21:26 देवुळताड पाटाड 72:10-11; यशायाह 49:23; 60:16 ✧ 21:27 21:27 1 तिमाति 1:9-10 ✧ 21:27 21:27 यशायाह 52:1; तोहचीतव पोल्लोड

22:14-15 ✧ 21:27 21:27 3:5 ✧ 21:27 21:27 2 पत्र 3:13 ✧ 22:1 22:1 देवुळताड पाटाड 46:4; यहेजकेल 47:1; जकर्याह 14:8; तोहचीतव

पोल्लोड 7:16-17 ✧ 22:2 22:2 21:21 ✧ 22:2 22:2 युयुलि 2:9; 3:22; तोहचीतव पोल्लोड 2:7 ✧ 22:2 22:2 यहेजकेल 47:12 ✧ 22:3

22:3 जकर्याह 14:11 ✧ 22:3 22:3 7:9 ✧ 22:3 22:3 7:15; 21:3 ✧ 22:4 22:4 देवुळताड पाटाड 17:15; 42:2; मत्थ्याल 5:8 ✧ 22:4

22:4 3:12; 7:3; 14:1 ✧ 22:5 22:5 यशायाह 60:19; जकर्याह 14:7; तोहचीतव पोल्लोड 21:11,23,25 ✧ 22:5 22:5 दानियेल 7:18,27; मत्थ्याल

19:28; तोहचीतव पोल्लोड 20:4,6 ✧ 22:6 22:6 1:1; 4:1 ✧ 22:6 22:6 19:9; 21:5 ✧ 22:7 22:7 1:3; 3:3,11; 16:15-16 ✧ 22:7

22:7 1:11 ✧ 22:8 22:8 19:10 ✧ 22:9 22:9 बळगिर 10:26; तोहचीतव पोल्लोड 19:10 ✧ 22:10 22:10 रोम सहरतोर 13:12 ✧ 22:10

22:10 दानियेल 8:26; तोहचीतव पोल्लोड 10:4

12 “(येसु नावा मेटे वळ्ळकलाह आतोग,) ‘ऊळाट! नना जल्दि वायकन. ✧ ओर्वोग-ओर्वोग मन्कल, तनाड कीतव कबस्कना इसवते, ओन्क बूति ईयलाहि वायकन. ✧

13 सबेटविना मोदुल वने ननाये; सबेटविना कोड वने ननाये. सुस्तोनन ननाये, मारेंगातोन्न वने ननाये! सबेटविन सुरु केवानन वने ननाये, सबेटविन मारिह केवानन वने ननाये. ✧

14 बोर आपुनाड गेंदेन नोस वेडिह कीस्तोर, ओर देव्वातोस! ✧ ओर सहरतगा अगिनगाहक ओळिथिसि, ✧ जीवा ईयनव मरानाड पंडिन तिनदलाह, ओरिहक अदिकर दोर्कगा. ✧

15 मति देव्ळताड पोल्लोन पास्कवालोस, ओदेड पंडवालोस, साद्याल कबळ केवालोस, हक्कवालोस, पेन-बोमान मोळकवालोस, जोल पोल्लोड कीयलाह गिर्दा आसि मनवालोर सबेटोस, ✧ अद सहरता लोपा ओळिय फगबोर. ✧

16 इव विस्वसिरा मुडोरेनाहक पोल्लोड आंदुड. इविस्किन मीक वेहतलाहि नना येसुनन, नावा देवतुलतुन लोहतन. ✧ नना दाविद राजाना कूळतोन्न आंदन. ✧ नना दीचनद विय उकालेहकाडोनन आंदन, ✧* (इन्जि येसु इन्हतोग,)” इनजोर देवतुल नाक इता.

17 देव्ळता जीवा, ✧ ओसो गोरपिलाता संगे जोळेम आयनद मर्मपिला, ✧ येसुन “वय!” इनजोर इन्हताड. इद पोल्लोतुन केंजवालोर वने, “वय” इनजोर इनिर. एग उनडा वसतोर वायिर, विचर मनवालोर मन्कलोर, जीवा ईयनद एतुन पुनेमते उनिर. ✧

18 इद पुस्तकतगा इंजेटाड ओसो वायनद कालमताड पोल्लोड मन्हताड. इव पोल्लोन केंजवालोर सबेटोर मन्कलोरिन, नना योहननन वेहतलाह आतन: बोगाय इगा रासतव पोल्लोन्गा, ओसो उचुक पोल्लोड काल्हपतोग इतेके, इद पुस्तकतगा रासतव गोसाड, ओन्गा देव्ळि अर्हता.

19 अदमलेहकाने बोगाय इद पुस्तकतगा रासतव पोल्लोन्गडाहि वळ्ळा पोल्लोन तेंडटोग इतेके, इद पुस्तकतगा वेहतद (बर्कत ओन्क दोर्को आयागा. इतेके) देव्ळि तना जीवा ईयनद मरातगडाहि, ओना तसतुन तेंडगा; अहे तना सहरतगडाहि वने, ✧ ओना तसतुन तेंडगा. ✧

20 इव पोल्लोन वेहवाल येसु इन्हतोग, “इंगो! नना जल्दि वायकन,” इन्हतोग. ✧ आमेन! ए येसुसामि वय! ✧

21 देव्ळता मन्कलोर सबेटोरगा येसुसामिना देव्वा मनि. ✧ आमेन.

✧ 22:12 22:12 3:11 ✧ 22:12 22:12 देव्ळताड पाटाड 28:4; यशायाह 40:10; 62:11; यिर्मयाह 17:10; मत्याल 16:27; रोम सहरतोर 2:6; तोहचीतव पोल्लोड 2:23 ✧ 22:13 22:13 यशायाह 44:6; 48:12; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5,8,17; 2:8; 3:14; 21:6 ✧ 22:14 22:14 7:14 ✧ 22:14 22:14 21:12,27 ✧ 22:14 22:14 पुटमुळि 2:9; 3:22; तोहचीतव पोल्लोड 2:7 ✧ 22:15 22:15 1 तिमोति 1:9-10 ✧ 22:15 22:15 मत्याल 8:12; 1 कुरितोर 6:9-10; तोहचीतव पोल्लोड 21:8,27 ✧ 22:16 22:16 1:1,4-5,11; 3:22 ✧ 22:16 22:16 यशायाह 11:1,10; मत्याल 1:1; रोम सहरतोर 15:12; तोहचीतव पोल्लोड 5:5 ✧ 22:16 22:16 2 फु 1:19; तोहचीतव पोल्लोड 2:26-28 ✧ 22:16 22:16 रोम राजेमते विय उका गेल्लमुळता सीना आंदु, ✧ 22:17 22:17 2:7; 14:13 ✧ 22:17 22:17 21:2,9 ✧ 22:17 22:17 यशायाह 55:1; तोहचीतव पोल्लोड 7:16-17; 21:6 ✧ 22:19 22:19 21:2 ✧ 22:19 22:18-19 व्यवस्थाविकरण 4:2; 12:32 ✧ 22:20 22:20 इन्जितोर 10:37; तोहचीतव पोल्लोड 3:11 ✧ 22:20 22:20 1 कुरितोर 16:22 ✧ 22:21 22:21 रोम सहरतोर 16:20